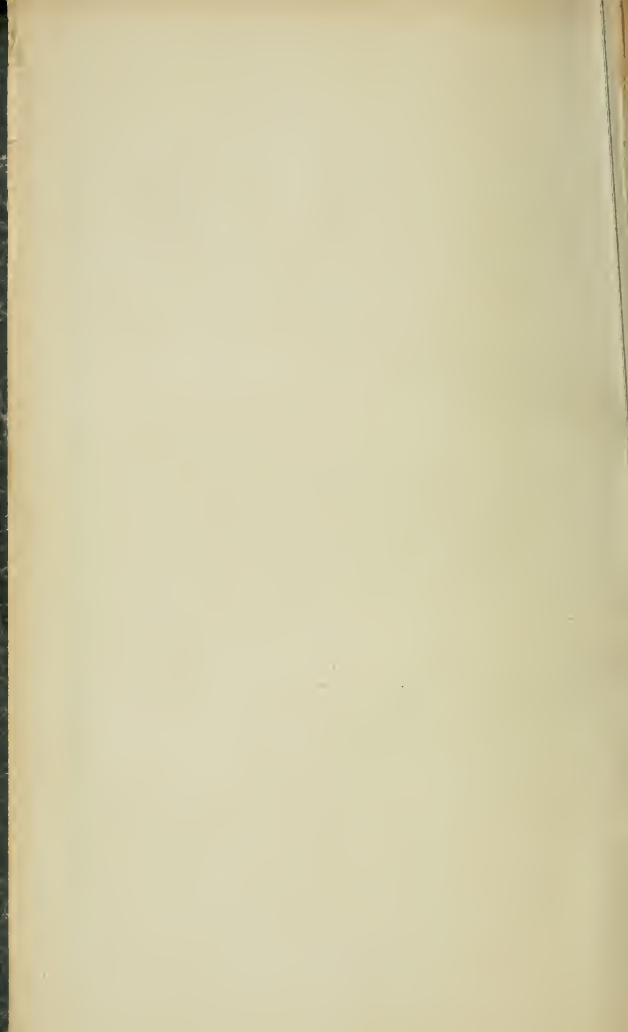

UNIVERSITY
OF
TORONTO
LIBRARY

NŌU DICȚIONARIŪ

FRANCESU-ROMĂNŪ

NOUVEAU DICTIONNAIRE
FRANÇAIS - ROUMAIN
ET
ROUMAIN-FRANÇAIS

RECUEILLI DANS LES MEILLEURS DICTIONNAIRES DE CES DEUX LANGUES.

CONTENANT

LES SIGNIFICATIONS DES MOTS AVEC LEURS DIFFÉRENTS
USAGES, DES CONSTRUCTIONS DE PARLER PARTICULIÈ-
RES, DES IDIOTISMES, DES TERMES DE SCIENCES, D'ARTS
ET MÉTIERS, UN TABLEAU DE TEMPS PRIMITIFS ET DES
VERBES IRRÉGULIERS.

PAR

G. M. ANTONESCOU
PROFESSEUR.

PARTIE FRANÇAISE

Seconde édition revue et corrigée.

BUCAREST

ÉDITEUR H. STEINBERG, LIBRAIRE.
7 RUE RACHOVEI 7.

† TYPO-LITHOGRAPHIE, DOR. P. CUCU.
‡ 8 BOUL. ELISABETA 8.

La Roum
AG34n

NOU DICȚIONARIŪ

FRANCESŪ - ROMÂNŪ

ȘI

ROMÂNŪ-FRANCESŪ

CULESSU DIN CELLE MAI BUNE DICȚIONARIE IN AMBELE ACESTE LIMBE.

CONȚINENDŪ

SEMNICIFIȚIUNILE VORBELORŪ CU DIVERSELE LORŪ
USURĪ, CONSTRUCȚIUNI DE A VORBI PARTICULARI, I-
DIOTISME, TERMINI DE ȘCIINȚE, DE ARTI ȘI MESERĪ,
UNŪ TABELŪ DE TIMPI PRIMITIVI ȘI VERBE
NEREGULATE.

DE

G. M. ANTONESCU

PROFESSORU.

PARTEA FRANCESA

A doua Edițiune revădută și corectată.

BUCUREȘCI

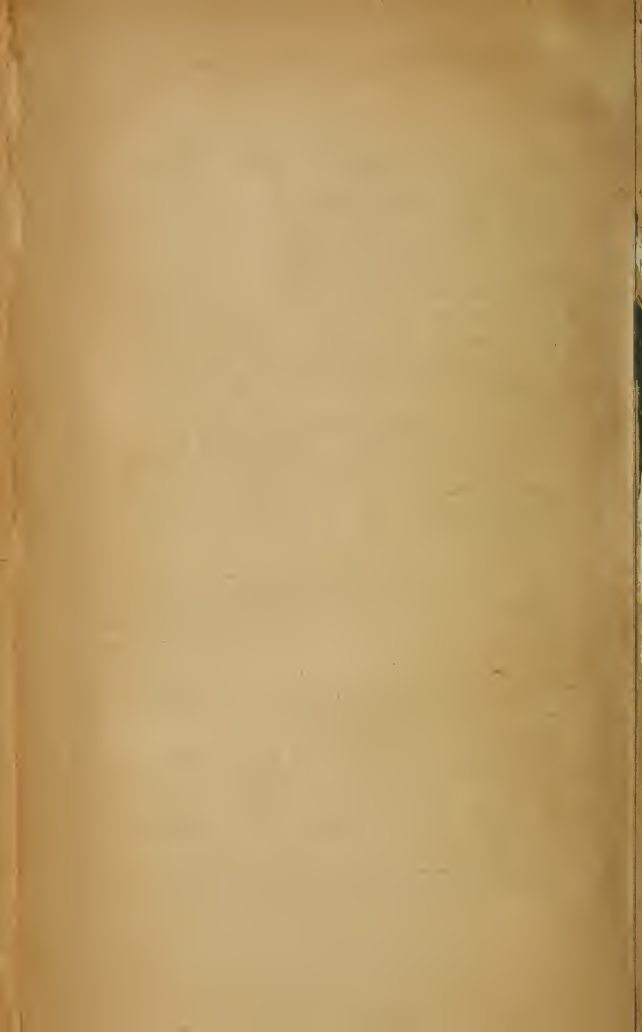
EDITURA LIBRARIEI H. STEINBERG.
7. CALEA RAHOVEI 7.

TIPO-LITOGRAFIA DOR. P. CUCU.
8. BUL. ELISABETA 8.

VIRO PRÆCLARO
INSIGNI
OPTIMO DILECTISSIMO
CAROLO WEYRACH
AMICO BENEVOLO
DAT DICAT DEDICAT

Auctor.

TEMPS PRIMITIFS DES VERBES.

On appelle temps primitifs d'un verbe ceux qui servent à former les autres temps dans les quatre conjugaisons.

Table des temps primitifs.

Présent de l'infinitif	Participe présent	Participe passé	Présent de l'indicatif	Prétérit ou Pas- sé défini.
---------------------------	----------------------	--------------------	---------------------------	--------------------------------

Première conjugaison.

Aimer, a iubi	Aimant, iubindū	Aimé, iu- bitū	J'aime, iu- bescū	J'aimai iubii
---------------	--------------------	-------------------	----------------------	---------------

Deuxième conjugaison.

Finir, a fini	Finissant	Fini	Je finis	Je finis
Sentir, a simtj	Sentant	Senti	Je sens	Je sentis
Ouvrir, a des- chide	Ouvrant	Ouvert	J'ouvre	J'ouvris
Tenir, a tiné	Tenant	Tenu	Je tiens	Je tins

Troisième conjugaison.

Recevoir, a prii- mi	Recevant	Reçu	Je reçois	Je reçus
-------------------------	----------	------	-----------	----------

Quatrième conjugaison.

Rendre, a da	Rendant	Rendu	Je rends	Je rendis
Réduire, a re- duce	Réduisant	Réduit	Je réduis	Je réduisis
Plaindre, a plänge	Plaignant	Plaint	Je plains	Je plaignis
Plaire, a plăcă	Plaisant	Plu	Je plais	Je plus
Paraître, a păre	Paraissant	Paru	Je paraissais	Je parus

Formation des temps.

1. Du présent de l'indicatif se forme l'impératif par la seule suppression du pronom **Je**, exemple: J'aime, l'Impératif aime: Je finis, impér. finis; je reçois, impér. reçois, Je rends, impér. rends. — Excepté les quatre verbes suivants:

Je suis; impérat. sois; *j'ai*, impér. aie; *Je vais* impér. va (*); *Je, sais*, impér. sache.

2. Du parfait défini se forme l'imparfait du subjonctif en changeant **ai** en **asac**, pour la première conjugaison: *j'aimai*, imparf. du subj. que *j'aimasse*, et en ajoutant seulement *se* pour les autres conjugaisons: *Je finis*, imperf. du subj. que *je finisse*, *je reçus*, que *je reçusse*, *je rendis*, que *je rendisse*.

3. Du présent de l'infinitif se forme:

Le futur de l'indicatif, en changeant *r* ou *re* en *rai*, exemple: aimer, futur, *J'aimerai*; finir, *je finirai*; pouvoir, *je pourvoirai*, vendre, *je vendrai*.

Exceptions.

Première conjugaison: *Aller.*, futur, *j'irai*; *envoyer*, *j'enverrai*. — Seconde conjugaison: *Tenir*, futur, *je tiendrai*, *venir*, *je viendrai*, *courir*, *je*

(*) Nous disons pourtant *va-t-en* au lieu de *vas-en*, bien que nous disions *vas-y*; de même *va en chercher*, parce que le pronom *en* tient du verbe *chercher*.

courrai ; cueillir, je cueillerai, mourir, je mourrai ; acquérir, j'acquerrai. — Troisième conjugaison : Recevoir, futur, je recevrai, avoir, j'aurai ; échoir, j'écherrai, pouvoir, je pourrai (*) ; savoir, je saurai ; s'asseoir, je m'assiérai, (aussi je m'assoierai ou je n'asseyerai) ; voir, je verrai ; vouloir, je voudrai ; falloir, il faudra ; pleuroir, il pleuvra.

Quatrième conjugaison : faire, futur, je ferai ; être, je serai.

Du futur de l'indicatif se forme le conditionnel présent, en changeant *rai* en *rais* sans exception : j'aimerais, condit. j'aimerais ; je finirai, je finirais ; ie recevrai, je recevrais ; je rendrai, je rendrais.

Du participe présent on forme :

1. L'imparfait de l'indicatif par le changement de *ant* en *ais* : aimant, imparf. j'aimais ; finissant, je finissais ; recevant, je recevais ; rendant, je rendais.

Exceptions.

Il n'y a que deux exceptions, savoir : ayant, j'avais, (du verbe avoir) ; sachant, je savais (du verbe savoir).

2. Du même participe on forme la première personne plurielle du présent de l'indicatif par le changement de *ant* en *ons* : aimant, nous aimons ; finissant, nous finissons ; recevant, nous recevons ; rendant, nous rendons.

Excepté : étant, nous sommes ; ayant, nous avons ; sachant, nous savons.

La seconde personne plurielle en *ez* : vous aimez, vous finissez, vous recevez, vous rendez.

Excepté : faisant, vous faites ; disant, vous dites.

Et la troisième personne plur. en *ent* : ils aiment, ils finissent etc.

3. Du même participe présent on forme le présent du subjonctif par le changement de *ant* en *e* muet : aimant, que j'aime ; finissant, que je finisse ; rendant, que je rende.

Exceptions.

Première conjugaison : Allant, que j'aille.

Seconde conjugaison : Tenant, que je tienne, venant ; que je vienne ; acquérant, que j'acquiesce.

Troisième conjugaison : Recevant, que je reçoive ; pouvant, que je puisse ; valant, que je vaille ; voulant, que je veuille, que nous voulions, que vous vouliez, qu'il veuillent ; — mouvant, que je meuve ; fallant, qu'il faille.

Quatrième conjugaison : Buvant, que je boive ; faisant, que je fasse ; étant, que je sois.

Du participe passé on forme tous les temps composés, en y joignant les temps des verbes auxiliaires avoir ou être, comme il suit :

J'ai	} aimé, fini reçu, rendu	Je suis	} aimé, ée etc.
J'avais		J'étais	
J'eus		Je fus	
J'aurai		Je serai	
J'aurais		Je serais	
que j'aie		que je sois	
que j'eusse	que je fusse		

Remarque. Les verbes en *ger*, afin de conserver la prononciation propre de cette consonne, retiennent l'e muet avant les terminaisons qui commencent par *a* ou par *o* ; exemple : manger, mangant, nous mangons, je mangeais, je mangeai, tu mangeas etc.

Les verbes en *cer*, pour la même raison, s'écrivent avec un *c*, devant les mêmes terminaisons : placer, plaçant, nous plaçons etc.

(*) On l'écrirait mieux *je pourrai*, avec un seul *r*, attendu que dans ce verbe on ne prononce pas les deux *r*.

VERBES IRRÉGULIERS

Verbe neregulate.

Conjug. *anteia*, infinit. **er.**

Aller, a merge — part. passé, *allé* sêu *été*, mersu. fostu ; part. prés. *allant*, mergendü. Indic. prés. *je vais* sêu *je vas*, *tu vas*, *il va*, *nous allons*, *vous allez*, *ils vont*, eü mergü etc. Imperf. *j'allais*, *tu allais*, mergeam etc. Perf. def. *j'allai*, *tu allas*, *il alla*, sêu *je fus*, *tu fus*, mersei, fussei ; fiit. *j'irai*, *tu iras*, voiü merge. Cond. prés. *j'irais*, *tu irais*, ași merge. Imperat. *va*, qu'il aille, mergi, sê mergă (ellü), *allons*, *allez*, qu'ils aillent ; sê mergemü, mergetși, mergă (ei). Subj. prés. *que j'aile*, *que tu ailles*, qu'il aille, *que nous allions*, *que vous alliez*, qu'ils aillent ; se mergü etc. Subj. imperf. *que j'allasse*, sê mergü, sê fiü mersu.

Imperat. *vas-y*, du-te (acolo). — Se conjugă cu aussil. *être*.

S'en aller, a se duce. Ind. prés. *je m'en vais*, *tu t'en vas*, *il s'en va*, *nous nous en allons* etc. më ducü ; Perf. indef. *Je m'en suis allé* sêu *allée*, m'am dussü, *nous nous en sommes allés* sêu *allées*, ne amü dussü. Imperat. *va-t-en*, du-te de aici, qu'il s'en aille, sê se ducă, *allons-nous-en*, sê ne ducemü, *allez-vous-en* ducetși-vë, qu'ils s'en aillent, sê se ducă (ei). *M'en irai-je*, më voiü duce ? *t'en iras-tu*, te vei duce ? *s'en ira-t-il*, se va duce (ellü) ? *nous en irons-nous*, ne vom duce ? etc.

Envoyer, a trimite. Ind. prés. *j'envoie*, *tu envoies*, *il envoie*, *nous envoyons*, *vous envoyez*, *ils envoient*. Imperf. *j'envoyais* etc. *nous envoyions*, *vous envoyiez*, *ils envoyaient*. Fiit. *j'enverrai* etc. Condit. prés. *j'enverrais* etc. Subj. prés. *que j'envoie*, *que tu envoies*, qu'il envoie, *que nous envoyions*, *que vous envoyiez*, qu'ils envoient. Asseminé se conjugă *renvoyer*.

Nota. Verbele cari au *y* inainte de *er* (adică se termină in *yer*) priimescū unü i pleonasticü la ambele persône plurali dela Imperf. Ind. și dela Subj. presinte.

Conjug. a doua. inf. **ir.**

Hair, a uri. Indic. prés. *je hais*, *tu hais*, *il hait*, urescū etc. Imperat. *hais*, uresce (tu), *haïssons*, sê urimü, *haïssez*, uriși.

Ouir, a aüdi. Ind. prés. *J'ois*, *tu ois*, *il oit*, *nous oyons*, *vous oyez*, *ils oient*, aüdü etc. Imperf. *j'oyais* etc. Perf. def. *j'ouïs* etc. Fiit. *j'ouirai*. Condit. prés. *j'ouirais*. Imperat. *ois*, *oyez*. Subj. prés. *que j'oise* sêu *que j'oye*. Imperf. subj. *que j'ouïsse*. Part. prés. *oyant*. Part. perf. *ouï*. Este rarü usitatü afară de infinitivü și timpurile compuse cu part. perf.

Bouillir, a ferbe. Indic. prés. *je bous*, *tu bous*, *il bout*, *nous bouillons*, *vous bouillez*, *ils bouillent*, ferbü, ferbi. etc. Fiit. *je bouillirai*, sêu *je bouilleraï*, voiü ferbe.

vous savez, ils savent, știu, ști etc. Perf. def. *je sus, știu.* Imperf. *je savais, șiam.* Fiit. *je saurai, voiü sci.* Cond. pres. *je saurais, ași sci.* Imperat. *sache, sê ști, qu'il sache, sê știă, șachons, sê șcimü, șachez, știü, qu'il șachent, sê știă (eș).* Subj. pres. *que je sache, sê știu.* Part. pres. *sachant, știindü.* Part. perf. *su, știutü.*

Valoir, a avé valöre. Part. perf. *valu.* Part. pres. *valant.* Ind. pres. *je vaux, tu vaux, il vaut; nous valons, vous valez, ils valent.* Perf. def. *je valus.* Fiit. *je vaudrai.* Subj. pres. *que je vaille, que tu vailles, qu'il vaille; que nous valions, que vous valiez, qu'ils valient.* — *Prévaloir, a prevala, avé inai mare preșü, face la* Subj. pres. *que je prévale, que tu prévaies etc.*

Pourvoir. Ind. pres. *je pourvois, nous pourvoyons, vous pourvoyez, ils pourvoient.* Imperf. *je pourvoiais.* Perf. def. *je pourvus.* Fiit. *je pourvoirai.* Cond. *je pourvoirais.* Subj. pres. *que je pourvoie, que nous pourvoyions.* Subj. imperf. *que je pourvusse.* Part. pres. *pourvoyant.* Part. perf. *pourvu.*

Vouloir, a voi. Ind. pres. *je veux, tu veux, il veut; nous voulons, vous voulez, ils veulent, voiescü, voiesci etc.* Perf. def. *je voulus, voiü.* Part. perf. *voulu, voitü.* Part. pres. *voulant, voindü.* Subj. pres. *que je veuille, que tu veuilles, qu'il veuille; que nous voulions, que vous vouliez, qu'ils veuillent, sé voiescü etc.* Fiit. *je voudrai, voiü voi.* Cond. *je voudrais, ași voi.*

Falloir, a trebui. Ind. pres. *il faut, trebue.* Imperf. *il fallait, trebuia.* Fiit. *il faudra, va trebui.* Cond. *il faudrait, ar trebui.* Part. perf. *fallu, trebuitü.*

Conjugarea a patra, inf. **re.**

Faire, a face. Ind. pres. *je fais, tu fais, il fait; nous faisons, vous faites, ils font, facü, faci etc.* Perf. def. *je fis, făcü.* Fiit. *je ferai, voiü face.* Subj. pres. *que je fasse, sê facü.* Part. pres. *faisant, făcindü.* Part. perf. *faüt, făcutü.*

Dire, a äice. Ind. pres. *je dis, tu dis, il dit; nous disons, vous dites, ils disent, dicü, dici etc.* Perf. def. *je dis, äisseü.* Imperat. *dis, disons, äites.* Part. pres. *disant, äicindü.* Part. perf. *dit, äissü.* — *Assemine redire, a reäice, äice d'ailü douilé.* Celle-alte compuse *dédire, prédire, contredire, interdire, médire etc.* facü la Ind. pres. plur. regulatü: *nous prédisons, nous médisons etc.*

Traire, a mulge. Ind. pres. *je traite, etc. nous trayons, vous trayez, ils traitent.* Part. pres. *trayant.* Part. perf. *trait.* Perf. def. lipsesce, precum și imperf. subj.

Paraître, a se päré, a apăré. Ind. pres. *je parais etc. nous paraissions etc.* Perf. def. *je parus, etc.* Part. pres. *paraissant.* Part. perf. *paru.*

Naître, a se nasce, și *renaitre*, a se renasce. Perf. def. *je naquis*. Part. perf. *né*. Part. pres. *naissant*. Se conjugă cu *être*.

Connaitre, a cunoscce. Ind. pres. *je connais* etc. cunoscū. Perf. def. *je connus* etc. cunoscūi. Part. perf. *connu*, cunoscutū.

Maudire, a blestema. Part. pres. *maudissant*. Perf. def. *je maudis*. Ind. pres. pl. *nous maudissons*, *vous maudissez*, *ils maudissent*.

Lire, a citi. Part. perf. *lu*, cititū. Perf. def. *je lus*, citiū. Part. pres. *lisant*, ci indū. Impert. subj. *que je lusse*. — Assemine *relire*, a reciti, *élire*, a alege.

Rire, a ride. Ind. pres. *je ris*, etc. *nous rions*, etc. Perf. def. *je ris*, risei. Part. pres. *riant*, ridindū. Part. perf. *ri*, risū. — Assemine *sourire*, a suride (dimbi).

Écrire, a scrie. Ind. pres. *j'écris* etc. scriū. Perf. def. *j'écrivis*, scrissei. Part. pres. *écrivant*, scriindū. Part. pres. *écrit*, scrissū.

Luire, a luci, *reluire*, a reluci, *nuire*, a vătēma. Part. perf. *lui*, *relui*, *nu*. Part. pres. *luisant*, *reluisant*, *nuisant*.

Croire, a cede. Ind. pres. *je crois*, *nous croyons*, *vous croyez*, *ils croient*, credū etc. Perf. def. *je crus*, credūi. Subj. pres. *que je croie*, *que nous croyions*, *que vous croyiez*, *qu'ils croient*, sē credū etc. Imperf. subj. *que je crusse* etc. Part. pres. *croyant*. Part. perf. *crû*, credutū.

Conclure, a conchide. Ind. pres. *je conclus* etc. *nous concluons*, etc. Perf. def. *je conclus*, conchisei. Part. pres. *concluant*. Part. perf. *conclu*, conchisū.

Prendre, a lua. Ind. pres. *je prends* etc. *nous prenons*, etc. Perf. def. *je pris*, luai. Part. pres. *prenant*, luandū. Part. perf. *pris*, luatū. Subj. pres. *que je prenne* etc. *que nous prenions*.

Coudre, a cósse. Ind. pres. *je couds* etc. *nous cousons*, *vous cousez*, *ils cousent*. Perf. def. *je cousis*, cussui etc. Part. pres. *cousant*, cos-indū. Part. perf. *cousu*, cussutū. — Assemine *découdre*, a discósse.

Mettre, a pune. Ind. pres. *je mets*, etc. punū. Perf. def. *je mis*, pusei. Part. pres. *mettant*, punindū. Part. perf. *mis*, pusū. — Assemine *remettre*, a remite, a da.

Moudre, a măcina. Part. perf. *moulu*. Part. pres. *moulant*. Ind. pres. *je mouds*, etc. *nous moulons*, etc. Perf. def. *je moulus* etc.

Absoudre, a absolvi, și *dissoudre*, a dissolvi. Ind. pres. *j'absous* etc. *nous absolvons* etc. Perf. indef. *j'ai absous*, etc. Perf. def. și imperf. Subj. inusitate. Part. perf. *absous*, fem. *absoute*. Part. pres. *absolvant*.

Résoudre, a rezolvi, dislega. Part. perf. *résolu*, în sensulū de *décidé*, decisū, (*résous* în sensulū de *réduit*, redussū). Part. pres.

résolvant, *resolvindú*. Perf. def. *je résolu*s, *resolu*í. Imperf. subj. *que je résolusse* etc.

Suivre, a urma. Ind. pres. *je suis*, *tu suis*, *il suit*; *nous suivons*, etc. Perf. def. *je suivis*. Part. perf. *suivi*, *urmatú*. Part. pres. *suivant*. — Assemine *poursuivre*, a urmări, *s'en suivre*, a resulta.

Vivre, a trăi. Ind. pres. *je vis*, etc. *nous vivons*, etc. Perf. def. *je vécus*. Part. pres. *vivant*. Part. perf. *vécu*. — Assemine *revivre*, a învia, *survivre*, a trăi după mórtea altuia.

Vainere, a învinge. Perf. def. *je vainquis*, etc. Part. pres. *vainquant*, Part. perf. *vaincu*. — Assemine *convaincre*, a convinge.

Craindre, a se teme. Ind. pres. *je crains*, etc. *nous craignons*, etc. Perf. def. *je craignis*. Part. pres. *craignant*. Part. perf. *craint*. — Assemine *plaindre*, a plânge; *éteindre*, a stinge; *peindre*, a depinge (dúgrávi); *joindre*, a uni; *contraindre*, a constringe, sili, etc.

Plaire, a plăcé. Ind. pres. *je plais*, *tu plais*, *il plait*, *nous plaisons*, etc. Imperf. *je plaisais*. Perf. def. *je plus*, etc. Perf. indef. *il a plu*, ellú a plăcutú. Fiit. *je plairai*. Cond. *je plairais*. Imperat. *plais*, *plaisez*. Subj. *que je plaise*. Imperf. subj. *que je plusse*. Part. perf. *plu*, plăcutú. Assemine se conjugă *taire*, a tăcé.

Pâtre, a pascé. Ind. pres. *je pais*, *tu pais*, *il pait*, *nous paissons*, etc. Imperf. *je paissais*, păsceam. Fiit. *je paîtrai*. Cond. *je paitrais*. Imperf. *paissiez*, pásceți. Subj. pres. *que je puisse*, etc. Part. pres. *paissant*. Part. perf. *pu*, puçinú usitatú.

Conduire, a conduce. Ind. pres. *je conduis*, *nous conduisons*, etc. Imperf. *je conduisais*, etc. Perf. def. *je conduisis* etc. Subj. pres. *que je conduise*, etc. Imperf. subj. *que je conduisisse* etc. Part. pres. *conduisant*. Part. perf. *conduit*. Assemine *séduire*, a seduce; *traduire*, a traduce; *réduire*, a reduce.

Tistre, a țesse (pentru *tisser*), usitatú numai la part. perf. *tissu*, țessutú.

Notă. — Verbele în *aitre*, precum *connaitre* etc., păstrează accentulú circumflessú la a treia persónă singulară a presente-lui Indicat.

NOU DICȚIONARIŪ FRANCESU-ROMĂNU.

A

A, m. prima literă. *Un grand —, un — majuscule*, unŭ a mare; *un petit —*, unŭ a micŭ; *un — italique*, unŭ a cursivŭ. *Il ne sait ni A ni B*, nu scie nici A nici B, nu scie sŭ citescă. *On n'a pas plutôt dit A, qu'il faut dire B*, n'a' dissŭ pe A, și trebue sŭ dici pe B., cine dice A trebue sŭ dică și B.

A, prep. la, către, până la, după, in. *A la chasse*, la vinătore, *à ma sœur bien-aimée*, către surórea mea predilectă (pré iubită); *à mon exemple*, după essemplulŭ meŭ, *à la française*, după modulŭ (sŭu modă), obiceiulŭ, francesŭ: *à l'heure qu'il est*, la acestă oră; *à présent*, acum; *à qui mieux mieux*, care de care măi bine, pe intrecute; *mot à mot*, vorbă cu vorbă; *à le voir*, vedindu-lŭ, cândŭ 'lŭ vede cine-va; *royager à pied*, a călători pe jeosŭ; *leur*

à honneur, a și ține, considera, dreptŭ onóre.

Aam, aume séu *ahm*, m. măsură pentru liciđi (conținindŭ două *muids*).

Ab, m. a unŭ-spredecé lună in calend. ebreicŭ.

Aba, m. aba, postavŭ ordinarilŭ de Oriente.

Abab, m. abab, marinariŭ indigenŭ in Turcia.

Ababil, m. ababil, passere fabulosă a Koranului.

Abaca, m. cănepă de Indiele meridionali.

Abaco, vd. *abaque*.

Abacot, m. coronă duplă.

Abaisse, f. fóiă de jeosŭ a plăcinteŭ, fóiă de cocă subțire.

Abaisse,ée, adj. applicatŭ. Se dice propriŭ și fig., *les regards abaissés*, cu privirea in jeosŭ, cu ochilŭ plecați.

Abaissement, *abaisement*, m. applicare, scădere, depresiune, adincclă: — *devant Dieu*, plecare, inclinațiune inaintea lui Dumnezeu; —

de la cataracte, operațiunea cataractei prin depreciune (*chirurg*) : — *d'une équation*, reducerea ecuațiunii la puterea cea mai mică ; fig. cădere, decadință. injeosire, umilintă ; diminițiune.

Abaisser, *v. a.* a appleca, inclina, injeosi, lăssa în jeosă ; — *un instrument, la voix*, a lăssa (accorda), mai jeosă, mai grave, un instrument, vocea ; — *les yeux*, a lăssa ochii în jeosă, appleca privirile ; a degrada, diminui, deprimi, umili, injeosi ; *refl.* a scăde, căde, se slăbi ; se applăna (pămîntul) ; *l'eau s'abaisse*, apa scade ; *le vent s'abaissera*, vîntul va deveni mai domol, mai liniscit, mai in-cetă ; *fig.* a se injeosi, degrada, umili, a se lăssa în jeosă. Comp. *faire descendre*. Și *descendre*.

Abaisseur, *m. muscle*, muschiul conductor în jeosă. Nume allu muschilor cari facă se se lasse în jeosă unele părți ale corpului.

Abajoue, *f.* falcă pendinte (atîrnândă) la diverse animale. Syn. *salle*.

Abaliénation, *f.* alienațiune, înstreinare, vindere.

Abaliéner, *v. a.* a înstreina, vinde, schimba posesiunea, aliena (ceea-ce possede cine-va). Comp. *aliéner*.

Abalourdir, *v. a. fam.* a face greu (nătângu), stupidă, a prosti, deteriora, *hébéter*.

Abalourdisement, *m.* prostelă, nesimțire, nătângelă, vd. *hébétation*.

Abandon, *m.* părăsință, părăsire, delăssare, înstreinare a posesiunii, avutului, cesiune ; *fig.* delăssare, facilitate, neglijință ferice (în conduită, în stilu), necăutare, neingrijire, uitare ; *laisser à l'—*, a uita, lăssa în părăsință, neglige, neingrijii ; *être dans un — général*, a fi în părăsință generale, uitat, delăssat, părăsit (de toți).

Abandonné, *ée, part. adj.* delăssa'tu, părăsită, nelăcuită ; *fig.* fără frine, fără morale, delăssat în escesse, de compătimită. *Abandonnement*, *adv.* fără sfielă, fără rezervă.

Abandonnée, *f.* femeă delăssată, părăsită, femeă de compasiune.

Abandonnement, *m.* totale părăsire, delăssare completă, uitare absolută ; abnegațiune ; lăssare, remisiune ; cesiune : — *de biens*, cesiune a bunurilor ; *fig.* vieță neglessă, perdată, traiu delăssat, neingrijit : *vivre dans l'—*, a duce ună traiu desfrinat.

Abandonner, *v. a.* a delăssa absolută, părăsi cu totul, uita, neglige, espunc ; a cede, concede, renunța, remite la discrețiunea, lăssa în mâncle altuia ; — *son cheval*, a lăssa calului său tôte frinele ; — *une succession*, a părăsi uă successiune ; *refl. s'—*, a se lăssa, commit. (*à qch.*, la ceva), se părăsi, delăssa în neglijință, se attrage, se com-mite, se supune : — *à la fortune*, a se com-mite, se

- lăssa în voia sorții; *fig.* a se perde, se corupe, se strica în morală (în moravuri).
- Abannation**, *f.* (vech.) esilațiune, surghiun, pentru un an.
- Abaptiste**, *séu* *ababtiston*, *vd.* *Trépan*.
- Abaque**, *f.* abacă, măsură, bufet, la antică; măsură de calculat; *arch.* plana capitalii, coloanei. *Comp.* *tail-loir*.
- Abarticulation**, *f.* *vd.* *Diarthrose*.
- Abas**, *m.* greutate persică de trei grame și jumătate.
- Abasourdir**, *v. a.* a asurdi, ameți, confunde (zăpăci).
- Abassi**, *m.* monnetă de argint persică (apropo 1 leu 30 b).
- Abat**, *m.* tăiere (la măcelări), dată jeosului (doborire), *laine d'—*, lână de la animalele tăiate.
- Abatage**, *m.* tăiatul lemnurilor; plata unui tăiator de lemn; *mar.* întorcerea navei, corăbiei.
- Abataige**, *m.* căutatul, cercetatul, unui rămător să n'ăibă bubosități numite *grains de ladrevie*.
- Abatant**, *m.* oblon, ușiă descendinte, care se închide cădînd de sus.
- Abâtardir**, *v. a.* a strica, altera, corupe, schimbă în mai rău, face deterior; *s'—*, a degenera, se strica, decăde, a deveni, se face, mai rău.
- Abâtardissement**, *m.* stricare, corupțiune, dege-
- nerațiune, schimbare în rău; *fig.* — *du courage*, pierdere de curaj.
- Abat-chauvée**, *f.* lână prăstă.
- Abatée**, *f. mar.* întorcerea navei depărtându prora din spre vînt.
- Abatellement**, *m.* tribunale, sentință judiciară a consulului francez în Levante.
- Abat-faim**, *m. fam.* codru, mare buccată de pâine, de carne.
- Abatis**, *m.* grămadă de lucruri tăiate *séu* sparte; lemne tăiate; măcelărit, lovirea vinatului; — *d'oie*, pui de găscă; *cuir d'—*, pei crude (netăbăcite).
- Abat-jour**, *m.* ferăstră prin care vine lumina din sus în jeos, ferăstră oblică, transversală, aplicată.
- Abatos**, *m.* cal mitologic.
- Abattant, abatée, abattellement**, *vd.* *abatant, abatée, abatellement*.
- Abatement**, *m.* deficiență, multă osteneală, slăbiciune, lipsă de putere; *fig.* descurajare.
- Abatteur**, *m.* topor, lucru ce servește a derima; *fig.* lăudăros; *un grand — de quilles*, jucător care lovesce bine cheglele; — *de besogne*, mare lucrător, persoană care muncește mult.
- Abattoir**, *m.* măcelărie (abatatori).
- Abattre**, *v. a.* (conjug. ca *battre*) a da jeos (dobra), a tăia, face să cadă lovînd,

- a tăia la măcelari, omori; a da jeosul pelea, (a jupui, *le cuir*); *fig.* a descuragia, slăbi, domoli; t. a deprime, călca (marginile unei pëlărie), a întorçe uă nave (din partea vintului); *faire* — *un vaisseau*, a lăssa o nave să mērgă în jeosul; — *la cataracte*, a disloca, împunge cataracta, (*chirurg*); *refl.* s'—, a se calma, linisci (vintul), a cādē: *son cheval s'est abattu sous lui*, calulul său a cădută sub dinsul; a perde curagiul; a se lăssa în jeosul (despre passeri).
- Abattu**, *ve. part. adj.* cădută jeosul (doboritul), *fig.* depressul, slăbitul, fără putere, fără curagiul.
- Abattures**, f. pl. rădăcine, mărăcinil, rupte, călcate (de cerbū cândū fuge); ramuril, fructe, resipite de vintul.
- Abat-vent**, m. copperișul contra timpului rēul, adăpostul, copperișul de paie peste plante, ca să le apere de frigulul tare, asșternutul. Comp. *appentis*.
- Abat-voix**, m. *invar.* cerulul tribunei.
- Abbatial**, *ale*, adj. abatiale, de abate său starișul. Sust. f. casa starișului.
- Abbaye**, f. monasteriul; beneficiul unu starișul.
- Abbé**, m. abate, starișul, călugărul, canonicul.
- Abbesse**, f. abatișă, starișă.
- Abc**, m. său *abcd*, abecedariul, alfabetul; *fig.* elemin'e, începuturil; *renvoyer qu. à l'—*, a tracta pe cn. ca pe un omul fără cunnoscințe.
- Abcéder**, v. a. *med.* a trece, se întorçe, în abscessul, în coptură, se infla, se obrinti.
- Abcès**, m. abscessul, apostemă, tumorē, inflătură, coptură.
- Abdalas**, m. călugărul persanul.
- Abdication**, f. abdicatiune, părăsire voluntare a unei demnitășil; cessiune, lăssare.
- Abdiquer**, v. a. a abdica, renunța voluntare, părăsi de bună voia, se demite: — *un pays*, a părăsi uă țerră; — *une charge*, a renunța la uă funcțiune, — *son fils*, a respinge, nu recunnosce pe fiulul său. *Ceux qui ont abdicé le pouvoir*, aceia caril a abdicatul puterea Statulul.
- Abdomen**, m. abdome, pântecē, vintre, ipogastru (pronunț. *abdomen*).
- Abdominal**, *ale*, adj. abdominalale, care ține de abdome.
- Abdominaux*, m. pl. abdominal, pesci caril au unul abdome.
- Abducteur**, m. muschiulul care mișcă în esteriorul, în affară.
- Abduction**, *f. anat.* abductiune, mișcare în affară a muschilorul; *chir.* ruptura unei articulașinil său incheiașture.
- Abec**, m. lucru de mănecare pusul în cursul, ca să attragă passeril ș. al.
- Abécédaire**, m. abecedariul; școlariul începătorul; *adj.* rânduitul în șirulul alfabeticul.
- Abécqement**, m. nutrire.
- Abecquer**, v. a. a nutri, hrăni, passeril tinere.

Abée, m. dăgasă, stavilariu dela mără, dischiderea dăgaselor, ca să vină apă la rôtele morei, cursul liberă allă ape.

Abeillage, m. dreptul percepută pentru produssulă albinelor, plata pentru albine.

Abeille, f. albina. — *commune*, *ouvrière*, albina muncitoare, — *mâle*, albina care nu lucrăză (trăntoră).

Abeilliforme, adj. albiniforme, în forma albinei, că albina.

Abeillon, m. albine multe

Abélanie, f. speciă de Luriana.

Abélir, seă *abéliser*, v. a. a înfrumuseăa, adorna, împodobi.

A bene placito, loc. lat. *mus*. după plăcere. Altăfelă se dice *au gré de l'exécutant*.

Abènevis, m. p. u. dreptulă percepută pentru condussulă apelor, pentru canală.

Abéneviser, v. a. p. us. a da (cuă-va) dreptulă de a conduce canală, de a face gărle.

Abéquer, vd. *Abecquer*.

Aberrant, *te*, adj. aberrante, care deviedă, ese din cale, se abate.

Aberration, f. *ustr.* aberratiune, digressiune, abatere (a unei stele). *fig.* rătăcirea, confusiunea (încurcătura) spiritalulă, erróre.

Abêtir, v. a. a bestia, prosti, face stupidă; *refl. s'* — a deveni stupidă, a se prosti.

Ab hoc et ab hac, adv. (lat.) fam. fără ordine, fără rânduélă, seă rațiune, confusă (încurcată).

Abhorrer, v. a. a avé ne-

plăcere, repumnantă (pentru ceva), a avé în erróre, în gröză; *refl. s'* — a se uri reciprocă: a nu se învoi unulă cu altulă, se respinge.

Abianneur, m. administratorulă unei proprietăăi sequestrale.

Abiathar, m. abiathar, mare preotă la Ebrei.

Abigéat, m. *jur.* abigeat, furtă de animală.

Abigoti, *ie*, *adj.* care a devenită, s'a făcută, bigotă.

Abime, m. cavitate seă adincime fără fundă, abisă, precipitiă, prăpastiă; *fig.* amestică immensă, lucru nepricepută, taină: *le coeur de l'homme est un* —, inima omului é ună adincă immensă, *les mystères sont des* — s, misterele sunt abisuri; *un* — *de science*, uă erudițiune supremă, estraordinariă; *les abimes de la sagesse de Dieu*, adincimea înțelepciunii lui Dumnezeu.

Abîmé, *ée. part. adj.* adincită; *fig.* prăpădită, tăvălită; — *de dettes*, copperită, innecată de detorie.

Abimer, v. a. a precipita, prăvăli într'un abisă, arunca în adincime; *fig.* a prăpădi, tăvăli, strica, ruina, comp. *gâter*; v. n. a căde în abisă, a peri; *v. s'* — a se strica, se prăpădi; a se absorbi într'ua ideă, se preocupa absolută, se perde; — *dans l'étude*, a se absorbi în studiă.

Ab intestat, Vd. *Intestat*.

Ab irato, loc. lat. cu mâniă, în necasă, cu ură.

Abirriter, v. a. *med.* a înălătura, depărta iritațiunea, *supprimer l'irritation.*

Abject, e, *adj.* abjectă, de desprețiată, vile, injeosită, prostă.

s'Abjecter, p. us. a se înjeosi, se avili, se prosti.

Abjection, f. abjecțiune, a-vilire, injeosire, despreț, prostelă.

Abjuration, f. abjurațiune, părăsire a credinței sêlle.

Abjuratoire, *adj.* abjuratoriu, de abjurațiune.

Abjurer, v. a. și n. a abjura, denega, părăsi credința sa, renunța solemn la uă religiune; *fig.*—*une opinion, ses principes*, a părăsi uă opiniune, principiile sêlle.

Ablactation, f. înțârcare.

Ablais, m. spice lăssate pe câmpă, pănă sê le facă snopuri; plévă.

Ablaque, f. vd. *Ardassine.*

Ablaquéation, f. *grădin.* discopperitulă, golirea, rădecineloră.

Ablatif, m. *gram.* ablativă, casulă ablativă, casulă latină *Ablativo tout en un tus*, fam. cu nerânduelă, in desordine.

Ablation, f. *chir.* ablațiune, tăierea unăi membru bolnavă, unei înflătore.

Able, m. vd. *ablette.*

Ablégat, m. vicariu saă suplininte allă nunțiuluă, allă legatuluă Papei.

Ablégation, f. essiliă (surghiună) pe ună annă.

Ableret, m. sfôra undiței pentru pesci mênunți.

Ablette, f. abletă, mică pesce de ună gustă delicată.

Ablier, m. undiță pentru pesci mênunți. comp. *ableret.*

Abloc, m. murulă de rêsămă.

Abloque, *adj.* cu mură, cu zidăriă dedesubt, in jeosă.

Abloț, m. vd. *abloc.*

Abluer, v. a. a șterge (uă scriptură) cu ună liquidă (apă de noix de galle), ca s'ô innouéscă.

Ablution, f. abluțiune, spêlare (a mâneloră) cu apă și vină, cum é la Catolici.

Abnégation, f. abnegațiune, denegațiune, tăgăduire, renunțare la totă ce nu é Dumnedeu. Vd. *renoncement.*

Aboi, lătrată; *fig.* *être aux abois*, a fi redussă la ultima estremeitate (despre cetăți).

Aboiement, m. sêu *aboiment* *aboyment*, latratulă căneluă.

Abois, m. vin. ultima luptă a cerbuluă gonită; *fig.* pozițiune desperată, stare forțe critică. Mai bine *aboiment.*

Abolitionnisme, m. *neol.* aboliționismă, abolițiunea, desființarea servituțiă, robiei.

Abolir, v. a. a aboli, strica, nimici; s'—, a se strica. învechi; *jur.*, a se prescrie.

Abolissable, *adj.* care se pôte aboli, anula, nimici, strica.

Abolissement, m. abolită. stricare, nimicire, annulațiune. Vd. *urm.*

Abolition, f. abolițiune, nimicire; *jur.* remissiunea pedepsei, rechiămarea unei legi prin acte formală sêu prin desuetudine (desobiciuință), suppressiune.

Abomasus, m. séu *abomasum*, abomasă, chiagă, substanță luată de la animalile ruminanți, care inchiagă laptele.

Abominable, *adj.* de urit, spăimintătoriu, orribile, grozav; foarte rău, blestemat.

Abominablement, *adv.* în moduri orribile, gróznici, rău de tot, neplăcut, foarte urât.

Abomination, f. orróre, gróză, aversiune, faptă foarte rea; lucru orribile; ueri-ce religione falsă. *Avoir en* —, a uri foarte mult, avé orróre de, a se îngrozi de.

Abominer, v. a. a uri estrem, avé în orróre.

A-bon-compte, m. vd. *A-compte*.

Abondamment, *adv.* cu abundență (cu belșug), copios, amplu, *amplement*.

Abondance, f. abundență, mare mulțime, imbelșugare: — *dans les langues*, avuția de vorbe; *parler d'* —, a vorbi din improvizu, nepreparat, nepregătit. Ammestică de vin și multă apă.

Abondant, *t. adj.* abundanț, copios, imbelșugat (în... *en...*), fertile; *d'* — (vech). cu imbelșugare, cu prisos; *adv.* pe lângă acesta.

Abonder, v. n. a abunda, veni în mare cantitate, es-siste' cu prisos, fi imbelșugat, avé în abundență (belșug); — *en, dans, son sens*, a persiste, rămâne tare, stărui în opiniunea sa.

Abonnage, m. abonare, abonament, prenumărat.

Abonné, *ée, part. adj.* aboninte, cellă ce a luat un abonament, abonat, prenumărat.

Abonnement, m. abonament, prenumărat, suscripțiune.

Abonner, b. a. a abona, prenumăra, înscrie pentru (plata unei sume); *s'* —, a se abona, suscrie pentru o sumă, plăti înainte; *s'* — *pour* (séu *au*) concert, a se abona, lua un abonament, la concert.

Abonner, v. a. și n., a face mai bun. (și *s'abonner*), a deveni mai bun, se îmbunătăți; — *la glaise*, a lăsa argilul să se usuce pe jumătate (la olari).

Abord, m. acces, apropiat, intrare; *fig.* întilnire, priimire (atac) ostile: *il a l'--difficile*, ellă este de acces dificil, cu dinsul nu se poate învoi (cine-va) lesne. *A l'* —, *d'* —, *tout d'* —, *du* (séu *au*) *premier* —, *de prime* —, *dès l'* —, îndată, ăntăia oră; *d'* — *que*, îndată-ce. *Les abords*, celle ce sunt în giurul.

Abordable, *adj.* accesibile, apropiabile, unde poate merge cine-va; *fig.* apropiat, de inimă bună. Blandă, binevoitoriu, priimitoriu.

Abordage, m. apropiare de nave, de corabiă, că s'o prindă; întilnirea violente, lovirea a doue navă, corăbiă (ciocnire)

Aborder, v. a. a veni lângă, se apropia (*quelque chose*, de un lucru, *quelq'un*, de cine-va); *mar.* a veni la țermă,

- se intilni cu alte nave, — *d'un lieu*, a se apropia de unŭ locŭ; — *à, dans, une côte*, a veni la uă cóstă, la unŭ ținmŭ; *fig.* a întreprinde, începe, intra în.
- Aborigène**, *adj.* indigenŭ, născutŭ în loculŭ unde trăiesce, aborigenŭ.
- Aborigènes**, *m. pl.* aborigeni, lăcuitoarii primitivi (*ab origine*), ai unei țerre, indigeni.
- Abornement**, *m.* mărginire, punere de limitŭ, de hotare.
- Aborner**, *v. a.* a stabili, însemna limitŭle, hotarele, prin petre, a hotărnicii.
- Abortif**, *ive, adj.* abortivŭ, născutŭ înainte de timpŭ.
- Abot**, *m.* laniă seŭ curea pentru săritŭ.
- Abouchement**, *m.* convorbire orală, întilnire în persoană, conferință; *anat.* îmbucătura a doue artere etc.
- Aboucher**, *v. a.* a pune în conferință, în convorbire (orale): — *quelq'un seŭ s'— avec qn.*, a se vorbi, se înțelege cu cine-va; *jur.* a pune față (cu), a confrunta.
- Abouchouchon**, *m.* speciă de postavŭ ordinariŭ francesŭ.
- Abouchure**, *f.* vd. *Embouchure*.
- Abouement**, *m.* vd. *Abouement*.
- Abougri**, vd. *Rabougri*.
- Aboument**, *m.* încadratŭ, lemne îmbucate la ceva.
- Abouquement**, *m.* presăratŭ, depusŭ de sare nouă peste alta vechiă.
- Abouquer**, *v. a.* a presăra, pune sare nouă peste alta vechiă.
- About**, *m.* extremitatea oblică a unuŭ lemnŭ de construcțiune, de clădire; *jur.* *abouts*, limitŭ, margini; *arch.* *rassembler en —, joindre en —* a uni la căpătăie (cu scobe).
- Aboutage**, *m.* uniune la unŭ locŭ, juntură, legare prin căpătăie.
- Abouté**, *ée, adj.* unindu-se la extremități, la margini.
- Aboutement**, *m.* uniune prin extremități, prin margini, juntură.
- Abouter**, *v. a.* a uni prin extremități, a pune margine lângă margine.
- Aboutir**, *v. a.* a se confina la ceva, atinge cu marginea, a atinge prin uă estremitate, se întinde până la, se termina la, se învecini; *fig.* a avé de scopŭ, de rezultatŭ, a conduce la ceva: a *quoi aboutit cela?* la ce conduce, servește acésta? — *en pointe*, a merge ascuțindu-se.
- Aboutissant**, *te, adj.* care se mărginesce la, se atinge cu. *Aboutissants*, *m. pl.* extremități, margini, căpătăie: *les tenants et les—s*, limitŭle cari se atingŭ între elle. *Les—s d'une affaire*, mănunțimile (*détails*) unei afaceri; *fig.* circumstanțele mai apropiate, relațiunile mai proprie, mai esacte, mai intime, mai interiori.
- Aboutissement**, *m.* buccată adausă la ce-va; *chir.* timpul cândŭ inflătura é coptă,

Ab ovo, *loc. lat.* (dela ouă), dela început, dela prima origine. Și *Abovo*.

Aboyant, *te, adj.* lătrându.

Aboymment, *m. vd. aboiment.*

Aboyer, *v. n.* a lătra, (ă seú *contre qn.*); *fig. — après qn.* a urmări importun, necăji pe cnv., striga contra, — *après la lune*, a calumnia pe cineva, fiind-că nu-î pôte face rău. *Comp. invectiver.*

Aboyeur, *m.* lătrător, care latră; *fig. cellu ce urmăresce cu ardore și importunădă prin strigătele sêlle.*

Abracadabra, *m.* abracadabra, speția de vorbă cabalistică, magică.

Abracadabrant, *adj.* miraculos, pré minunată.

Abraqe, *v. n. mar. vd. Haler.*

Abrasion, *f. med.* acută iritațiune în stomac.

Abraxas, *m. persan. Dumny deú*, talismanu însemnatu cu scripture misteriose, amuletú.

Abrazite, *f.* abrasitú, argonitú, minerale de culóre cenușă.

Abrégé, *m.* breviariú, reducțiune a unei opere mai estinse, prescurtare; *en-*, prescurtatú, redussú pe scurtú, în vorbe puține.

Abrègement, *m.* scurtare, prescurtare, breviațiune.

Abréger, *v. a.* a prescurta, restringe, face mai scurtú; *jur. — un fief*, a îmbuccătăți uă possessiune feudale; *s'—*, a se scurta. *Conjug. j'*

abrège, j'abrégeais, j'abrégeai, j'abrègerai, etc. Pretutindení cu accentulú acutú (*accent aigu*).

Abreuvage, *m.* seú *abreusement*, adăpare (a animalilorú).

Abreuver, *v. a.* a adăpa, (maí aleasă animalile). *La pluie abreuve la terre*, plouia adapă pămintulú; *fig. a muia, udatare, fam. tout le monde en est abreuvé*, toți sciú acéstá; — *qn. d'une opinion*, a inculca uă opiniune cuí-va; *s'—*, a absorbi, — *de préjugés*, a-și inculca prejudicie.

Abrevoir, *m.* adăpătore, vadú, locú unde bea animalile.

Abréviateur, *m.* breviatorú autorú unei prescurtări, unui breviariú, unui resumatú.

Abréviatif, *f. ive, adj.* prescurtătorú. *Signes ---s*, semne de prescurtare.

Abréviation, *f.* breviațiune, prescurtare în scriere, suppressiunea unorú litere în vorbe, semnulú care o constituesce, s. e. *M-me* în locú de *Madame*.

Abrévir, *v. a.* a prescurta vorbele, brevia. Maí usitatú *abrèger*.

Abri, *m.* adăpostú; *fig. refugiú, apărare, siguranță; à l'—*, la adăpostú, în siguranță de; *être à l'— de la persécution*, a fi apăratú de persecuțiune.

Abriconner, *v. a. fam.* a înșela, pungăși.

Abricot, *m.* apricosă, caisă.

Abricoté, *abricotié*, m. caisă (seu sămbure) săchărată.

Abricotier, m. caisă, zarzăr.

Abricotin, m. caisă tinere.

Abriment, m. copperișu ca să appere (la grădinari).

Abriter, v. a. a adăposti; *fig* apăra, ține în siguranță.

Abrivent, m. copperișu ca să appere de vintu, de plouia.

Abriver, v. n. *mar.* a trage la uscatu; *abrive*, înainte.

Abrogation, f. abogațiune, annulațiune, stricare.

Abroger, v. a. a abroga, aboli, suprime, nimici, annula, revoca; *s'*—, a se annula, nimici, strica.

Abrohani, m. uă materiă indiană de bumbac.

Abrolles, f. pl. stince periculose pe cotele Braziliei.

Abrotone, f. *bot.* abrotonu.

Abrouți, *ie*, *adj.* rosu, slăbitu. măncatu (despre animal).

Abrouissement, m. ródere a bobociloru, a ramuriloru tinere (la arburu) de animal.

Abrupt, *te*, *adj.* prăpăstiosu; *style* —, stilu abruptu, fără legătură.

Abrupte, *adj.* *bot.* ruptu.

Abrupto, [*ex*], *loc. lat.* de uă-dată, nepreparatu, fără veste.

Abruti, *ie*, *adj.* abrutitu, prostitu (neghiobu).

Abrutir, v. a. a abruți, bestia (indobitoci), prosti, face nerodu.

Abrutissant, *te*, *adj.* care abrutesc (indobitocesc).

Abrouissement, m. abrutire, (indobitocire), prostire.

Abscisse, f. *geom.* abscisă, parte din assea unei linie curbe. Comp. *ordonnée*.

Abscission, f. *chir.* abscisiune, tăierea unei părți moș.

Absence, f. absință, lipsă, (de unde-va); *fig.* lipsă, distrațiune; *faire de fréquentes absences*, a lipsi desu; *avoir des absences* (adică *d'esprit*) a fi cu spiritulu distras, se gândi în altă parte, la altu ceva.

Absent, *te*, *adj.* absinte, care lipsesc, nu este de față, depărtatu, nu la locul cerutu.

s'Absent, v. r. a se face absinte, se depărta din reședința sa ordinariă, obișnuită.

Absentéisme, m. lăcuință affară din patriă a Anglior.

Abside, f. *arch.* bolta, santuarulu bisericii. La pl. vd. *apsides*.

Absinthe, m. absintiu, pelin; *fig.* amărăciune, necasu. *La vie est mêlée d'—*, viața e amestecată cu amărăciune.

Absolu, *ue*, *adj.* absolutu, opp. *relatif*; independinte, stăpenu pe sine, imperiosu; completu, fără restricțiune; *log.* absolutu, fără relațiune. *Le jeudi*—, joiu verde; *être en—tout*, a persiste în voiața sa. *L'absolu*, în metafizică, este ceea ce esiste independinte de uerice condițiune, *absolutulu*.

Absolument, *adv.* absolut, complet, cu totul, în generale.

Absolution, *f.* soluțiune, dislocare, remisiune (judiciară) de uă acușiune, iertare; în theol. remisiune, iertare de păcate.

Absolutisme, *m.* absolutism, guvern, unde domnesce voința unuia singur.

Absolutiste, *m.* absolutist, părtin, all absolutismului.

Absolutoire, *adj.* absolutoriu, iertătoriu. *Bref*—, epistolă de soluțiune, de iertare.

Absorbant, *te, adj.* absorbinte, care sôrbe umedela.

Absorber, *v. a.* a absorbi, atrage în sine, face să dispară; *fig.* a preocupa exclusiv, cu totul; *s'*—, a se aprofunda, se adinci cu gândirea, se absorbi (în cv. *dans qch.*).

Absorbition, *f.* absorbire.

Absoudre, *v. a.* (j'absous etc. j'absoudrai, absolvons, que j'absolve — imperi. subj. lipsesce, — absous, te), a absolvi, remite dintr'ua acușiune (acquita), ierta. A remite păcatul în confessiune, — *qn. de son serment*, a deslega pe cn. de jurămintul său.

Absoute, *f. cathol.* soluțiunea generale ce se dă poporului la Jouia sântă seü verde.

Abstème, *m. lat. abs-temetum*, abstemiu, care se abține dela vinu.

s'Abstenir, *v. refl.* a se

abține, se reține, se oppri dela ceva, a se priva, se lipsi de.

Abstention, *f.* abstiniune, reținune, opprire dela cv., renunțare la unu dreptu, la uă ereditate.

Abstergent, *te, adj. med.* absterginte, care șterge rana.

Absterger, *v. a. med.* a șterge, curăți, vulnulu, rana.

Abstersif, *ive, adj. med.* curățitoriu, care șterge.

Abstersion, *f.* abstersiune, curățirea unui vulnu, unei rane, (med.).

Abstinence, *f.* abstinință, reținință, privațiune voluntare dela cv.; moderațiune, (în mâncare și beătură), cumpetare, regime austeru; *jour d'*—, di de postu, de ajunu.

Abstinent, *te, adj.* măsuratu cumpetatu, moderatu și austeru (în moralile selle).

Abstractif, *ive, adj.* abstractiv, formatu prin abstracțiune; care esprime ideele abstracte.

Abstraction, *f.* abstracțiune, separațiune, (făcută în spiritulu nostru) a proprietății, calității, unui lucru de lucrulu însuși; — *faite du style*, făcindu abstracțiune de stilu, ne luându socotelă de stilu; *fig.* obscuritate. *Abstractions*, *f. pl.* abstracțiuni, ideele abstracte; cugetări profunde.

Abstractivement, *adv.* abstractiv, prin abstracțiune, cugetatu în parte, pentru sine; în modu abstractu, generale.

Abstraire, v. a. a abstrage, considera în cugetare, privi separat, pentru sine, uă calitate.

Abstrait, *te*, *part. adj.* abstract, cugetat în parte; care esiste numai în spiritul nostru, opp. *concret*; *fig.* difficile, obscur. *Mathématiques abstraites*, matematici pure.

Abstraitement, adv. abstract, prin abstracțiune, în mod abstract, în sens abstract.

Abstrus, *se*, adj. abstrus, ascuns, adinc, obscur, nelămurit. *Sciences—ses*, științe abstruse, dificil de înțeles.

Absurde, adj. absurd, nerațional, contrariu bunel cugetări seă dreptei judecări.

Absurdement, adv. prin absurditate, în mod absurd, nerațional.

Absurdité, f. absurditate, lucru absurd, prostia.

Abucco, m. un pond, greutate, în regatul Pegu.

Abus, m. abuz, usă necuvenit, rea întrebuințare, excess, practice condamnabile; — *de confiance*, abuz de încredere; *appel comme d'—*, apelațiune, reclamă, contra uă sentință dată. La *pl.* desordini.

Abuser, v. n. a abusa, face usă rău. excessiv, întrebuințarea rău; v. a. a înșela; — *un esprit faible*, a seduce, înșela, un spirit slab, uă minte slabă. — *d'une expression*,

a întorce, schimba sensul; v. r. s'—, a'și face illusiune, a se înșela.

Abuseur, m. înșelător, seductor, cellu ce face abuz.

Abusif, *ive*, adj. abusiv, făcut prin abuz, care ține de abuz, contrariu regulilor.

Abusivement, adv. abusiv, prin abuz, prin înșelăciune.

Abuter, v. a. a arunca spre un loc determinat.

Abutilon, m. specie de nalbă.

Abyme, m. vd. *abime*.

Abymmer, vd. *abimer*.

Abyssique, adj. (*terrain*), pământ, țerrin, din adincimile mării.

Acabit, m. *fam.* bună seă rea calitate (maă ales a fructelor, legumilor).

Acaci, m. vd. *urm*.

Acacia, f. acacia, salcim.

Académicien, m. academic (pentru persone), membru de academiă.

Académie, f. academiă, universitate; școlă de pictură: — *de musique*, marea operă din Paris, — *universitaire*, acad. universitariă, divisiune administrativă a universității de Francia.

Académifier, v. a. a face un academic, un academic.

Académique, adj. academic, de academiă (pentru lucruri).

Académiquement, adv. academic, în mod academic.

Académiser, v. a. *pict.* a desemna după model.

Académiste, m. academic, un academicist.

- profesoru s u scolariu de călăria, de dant .
- Acagnarder**, v. a. *fam.* a face gre , lene , a desobi-
c nu; s'—, a deveni lene .
- Acaja**, m. un  arbure bra-
silian . Comp. *moubin*.
- Acajou**, m. acaju, machon.
Arbure americ. cu lemnul 
roșiu, — *flamb *, anină, ma-
chon fl c rat , stacojiu.
- Acaliforchonn **, * e*, *adj.*
 edind  pe cal .
- Acalot**, m. acalot, u  passe-
re messicană.
- Acamarchis**, m. un  polip .
- Acampte**, *adj. opt.* acamtic ,
nereslet nd  lumina.
- Acangi**, m. c larele u ioriu
la Turci.
- Acanthac **, * e*, *adj. bot.*
acantaceu, ghimposu, cu
ghimp .
- Acanthe**, f. acant , u  p'an-
t  cu foiele late; *arch.* orna-
mentu in formă de  rb .
- Acare**, m. s u *acarus*, acar ,
insectă microscopic , ce se
g ssesce in ca cavalu inve-
chit .
- Acari tre**, *adj.* m niosu,
nec jiciosu, posomorit .
- Acarites**, m. vd. *Mite*, *Ci-
ron*.
- Acarne**, m. speci  de  rb .
- Acatalectique**, *adj. vers*
—, versu acatalecticu, com-
pletu in num rul  silabeloru.
- Acatalepsie**, f. acatalepse,
nedomirire; *filos.* doctina ne-
putin ei de a sci, de a in e-
lege ceva, indouin . Comp.
scepticisme.
- Acataleptique**, *adj. filos.*
care se indouesce despre totu.
- Acatastare**, *adj. med.* ne-
constante, nestabile (despre
friguri).
- Acatholique**, *adj.* necred -
toru in generale, necatolicu.
- Acaule**, *adj. bot.* acaulicu,
fără caule s ucod  apparin-
te. A a este *mandragora*.
- Acazement**, m. str mula-
rea unei propriet i feudale.
- Acazer**, v. a. a da, a stră-
muta, possessiunea feudale.
- Accablant**, *te*, *part. adj.*
importun , incommodu, oste-
nitori , impov ratoru.
- Accablement**, m. obosel ,
oppressiune, impov rare.
- Accabler**, v. a. a impov ra,
obosi, ruina; — *de bienfaits*,
a impl  de binefaceri; * tre*
accabl  de reproches, a fi
impov ratu de imputări, — *de*
dettes, de dătorii, — *de som-*
meil, de somnu; — *sous les*
ruines, a fi accopperit sub
ruine; s'—, a se impov ra.
- Acalmie**, f. acalmia, scurt 
incetare a vintulu (*marin*.)
- Accaparement**, m. cum-
p rare de comestibili, pro-
visiune de lucruri cumpărate.
- Accaparer**, v. a. a accapa-
ra, cump ra in totale m r-
furi, (mai alesu comestibili),
ca să le vind  cu am nun-
tul ; *fig.* a stringe in modu
abusivu, lu  totul pentru si-
ne; — *les suffrages*, a  i assi-
gura voturi.e inr'unu modu
illicitu, nepermisă.
- Accapareur**, m. accapara-
toru, cump r toru (*de bl *, de
gr u) ca să vind  mai scumpu
- Accarrement**, m. *jur.* con-
frunta iune.

Accarrer, v. a. *jur.* a asculta pe marturii și pe accusatul, a confrunta. Comp. *confronter*.

Accarrezzevole, adv. într'un mod înșinuator, lingușitoriu.

Accariation, f. confrunțarea celor două părți.

Accastillage, m. castelul înaintea seului înderăt la corabii.

Accastillé,ée, *adj.* castelat, care are castele.

Accastiller, v. a. a pune castele unei nave, corăbii.

Accéder, v. n. a accede, consimți, priimi, se învoi la ceva (*à qch.*).

Accélérateur, m. *trice*, *t.* *adj.* accelerator, grăbitor, care dă iuțelă.

Accelerando, adv. *presser le mouvement*—, a grăbi.

Accélération, f. accelerare, iuțelă, mișcare repede, grăbire.

Accélérer, v. a. a accelera, da iuțelă, face mai repede, grăbi; — *les pas*, a merge mai iute. *Voiture accélérée*, seului numai *accélérée*, f. trăsura accelerată, repede.

Accense, m. accens, accesoriul unei proprietăți feudale.

Accensement, m. adjudicarea a bunurilor, la uă vânzare publică, la licitațiune.

Accenser, v. a. a adăuga la altă avere, a arenda; *milit.* a uni într'ua diviziune.

Accenses, m. pl. accensi, servitorii de tribunale la cei vechi; *milit.* cellu ce e peste numărul cerut.

Accent, m. accent, sunet, ton, semn al accentului, espression: — *aigu*, accent acut (ascuțit), închis, — *grave*, accent grave (greu) deschis. La pl. *accents*, poet. tonurile. *fig.* espression a sentimentelor.

Accentuation, f. accentare, intonare; punerea accentului,

Accentuer, v. a. a accenta, intona, varia inflexiunile vocii, a pune semnele accentului; a exprime sentimentul seului prin intonațiune. *Syllabe accentuée*, silabă accentată, tonică.

Acceptable, *adj.* acceptabil, admisibil, care se poate priimi, care trebuie priimit.

Acceptant, m. *jur.* cellu ce priimesce uă donațiune, un legat; acceptant, semnatorul unei polițe.

Acceptation, f. accept, primire a unei polițe: *comme — pure et simple*, acceptul curat, *faute d'—*, fiindcă n'a fost primită (polița).

Accepter, v. a. a priimi, accepta, semna: — *une lettre de change*, a accepta uă poliță, priimi s'o plătescă la scadență; s'—, a fi primit.

Accepteur, m. cellu ce priimesce, recunoșce uă poliță; vd. *acceptant*.

Acceptilation, f. citanță, înscris de primire.

Acception, f. distincțiune, preferință, acțiune, sens, înțeles, alu unei vorbe; — *figurée*; sensul figurat, impropriu (alu vorbeii); *sans*

—*de personnes*, fără considerațiune de persóne; *med.* absorbire prin pele.

Accès, m. accessú, appropiare, intrare; *fig.* mișcare internă și trecătoare, invasiune de accidinți morbidi, întórcerea unei bóle. *Avoir un libre* — (chez) *auprès de qu.* a avé liberă intrare la cine-va.

Accessible, adj. accesibile, unde se póte intra, de care se póte appropia cine-va. *Une personne* —, uă persónă accesibile, care priimesce (pe cine-va) cu binevoință.

Accession, f. accessiune, apropiare, invoință, aderință; *jur.* adaussú, *droit d'—*, dreptulú de adaussú; *l'—d'un lieu*, cercetarea judiciariă a unui locú.

Accessit, [*accessite*] m. accessitú, premiú secundariú. La pl. *des accessits*, mai bine de cáú *des accessit*.

Accessoire, adj. accessoriú, adaussú, secundariú, de alú douilé rândú, depindinte de lucrulú principale; *anat.* nervú aussiliare. *L'—*, accessoriulú, care urmédá dupá principale, depinde de principale; *accessoires*, accessorie, figure in picturá.

Accessoirent, adv. in modú accessoriú, pe lingá altulú.

Acciacatura, f. loviturá legatá. *Un agrément d'exécution dans la musique instrumentale.*

Accident, m. accidinte, întâmplare (mai alessú nefericitá), calitate de întâmplare,

nu innăscutá, dispozițiune variatá a pámintulú, terrimulú; a luminei. *Par —*, din întâmplare, *fourtivement* (și din nefericire, *par malheur*). La pl. *accidents*, la cathol. formele sacramentali de páne și vinú dupá consecrațiune.

Accidenté, *ée* adj. accidentatú, care presintá dispozițiuni variate. Se díce de térémulú tăiatú de vái și dialurí, (*accidents*).

Accidentel, *elle*, adj. întâmplatoriú, nu esințiale. *Circonstance--elle*, circumstanță venitá din întâmplare. *Ligne accidentelle*, liniá adaussá, (in mus.).

Accidentellement, adv. prin întâmplare; din casú fortuitú.

Accidenter, v. a. a produce accidinți, a incungiura cu vái și dialurí, *environner d'accidents*.

Acciper, v. a. a lua, da, la uă parte.

Accipitre, m. accipitru, uliú.

Accise, f. accisú, impositú pentru consumațiunii și béúture (in Anglia).

Acclamant, e. adj. acclamante, applaudante, cu bucuriá.

Acclamateur, m. acclamatóru, applaudante, vd. *acclamer*.

Acclamation, f. applausú, strigátú de approbațiune, *par —*, cu aprobațiunea generale.

Acclamer, v. a. și n. a acclama, applauda, îndrepta strigáte vesele de approbațiune.

Acclamper, v. a. *mar*, a prinde, intári, cu scóbe.

- Acclimatation**, f. aclimatizare, deprindere (obicinuință) cu clima unei țări.
- Acclimater**, v. a. a deprinde cu clima, a face indigenă.
- Acclinnées**, f. pl. (*dents*) dinți cari apucă unul peste altul.
- Accoinçons**, m. pl. lemnele cari unesc grindele pe ună copperișă (*la dulgheri*).
- Accoint**, m. (vechiu), amic fidel, familiar, prieten bun.
- Accountable**, adj. fam. amical, familiar, de prietenie.
- Accointance**, f. legătură amicală, relațiune de încredință, de încredere.
- s'Accointer**, v. r. a se lega în amiciă, în familiaritate, se face prieten, (cu cine-va, *de qn*).
- Accoissement**, m. med. linișcirea completă a succurilor.
- Accoiser**, v. a. med. a calma, liniși, potoli, (vech.).
- Accolade**, f. îmbrăciare de gită, lovitura pe umăr, ce se da cavalerilor; semnul de uniune; în scriere, îmbrăciându mai multe obiecte, (cum este ~), *faire* —, a uni mai multe posturi de socotélă în registru.
- Accolage**, m. legarea viței.
- Accolé**, ée, adj. allăturat, unul lângă altul.
- Accolement**, m. uniune, legătură. Spațiul între alleă și fossate (între șosea și șianțuri).
- Accoler**, v. a. a îmbrăcia, lua în brație; a uni mai multe articole prin parintese, etc.; — *la vigne*, a lega vița de taraci; — *la botte à qn.*, a săruta cui-va cisma cu supunere; a se înjeosi, se umili.
- Accolure**, f. legătura de care ne servim să legăm vița.
- Accomettre**, v. a. a înterita unul după altul.
- Accommodable**, adj. acomodabile, care se poate învoi, concilia, vd. *accommoder*.
- Accommodage**, m. preparațiunea buccatelor; rânduirea părului (*la perucher*).
- Accommodant**, te, adj. care se invoiesce, de caracterii facile, bun, blând. Comp. *complaisant*.
- Accommodation**, f. împăcare. Vd. *accommodement*.
- Accommodé**, ée, adj. potrivit, accommodat; ca sust. avut, bogat.
- Accommodement**, m. învointă, împăcare (între persoane diverse), mijloc de împăcare. Comp. *accord*.
- Accommoder**, v. a. a da commoditate; a potrivi; a împăca. *Bien* —, a tracta bine și ironică a maltrata. *S'* —, a se potrivi, se împăca.
- Accompagnage**, m. t. amestec de fire de mătase printre altele.
- Accompagnateur**, trice, însoțitoriu, care însoțesc cu vocea său cu instrumentul.
- Accompagnement**, m. însoțimintă, însoțire cu vocea său cu instrumentul; *fig.* ceea ce este accessoriu, secundariu, servește drept ornament.

- Accompagner**, v. a. însoți, petrece pe altul ca să faci onoare. *Mus.* a însoți pe altul cu vocea, cu un instrument.
- Accompli**, *ie. adj.* deplin, perfect, complet, desăvârșit, implinit.
- Accomplir**, v. a. a îndeplini, termina complet, săvârși.
- Accomplissement**, *m.* împlinire, execuțiune întregă.
- Accon**, *m.* speciă de luntre mică lată. [nant.]
- Accoquant**, vd. *Acoquinant*.
- Accoquiner**, vd. *Acoquiner*.
- Accord**, *m.* acord, învoiață, conformitate de simțiminte, de opiniuni, potrivire între mai multe lucruri. *Tomber d'—*, a se învoi într'ua opiniune, judeca în acel-ași mod cași altul. *Mus.* acord, concordanță.
- Accordable**, *adj.* accordabile, care se poate accorda.
- Accordailles**, *f. pl.* reuniune de familie, adunață, ca să prepare un contract de căsătorie.
- Accordant**, *te, adj. mus.* care se acordă; potrivit.
- Accordé**, *ée, m. f.* dat, acordat, promiss; logodit.
- Accordéon**, *m.* acordeon, un mic instrument muzical cu clape.
- Accorder**, v. a. a accorda, potrivi (in mus.). A permite, concede, învoi, concilia, împăca.
- Accordeur**, *m.* cellă ce acordă instrumente de muzică, pianuri etc., acordator.
- Accorder**, *m.* furculiță, instrument pentru acordat.
- Accorer**, v. a. t. a propti uă nave, uă corabiă, in construcțiune.
- Accores**, *f. pl. t.* resămuri propte (pentru navi in construcțiune).
- Accort**, *te, adj. fam.* de spirit gentile, polit, politicos, delicat, *avisé et gracieux*.
- Accortise**, *f. fam.* politeță.
- Accostable**, *adj.* de care se poate apropia cine-va.
- Accoster**, v. a. *fam.* a se apropia de cine-va pentru a-i vorbi, merge lângă, *aborder*.
- Accotement**, *m.* mal, spațiul coprins între șosea și fossat séu șianț.
- Accoter**, v. a. a resăma. *S'—*, a se resăma, *s'appuyer*.
- Accotoir**, *m.* propte, resăm.
- Accouchée**, *f.* lăudă. [re.]
- Accouchement**, *n.* naștere.
- Accoucher**, v. n. a naște, face un copil, v. a. a ajuta pe o femeă la naștere, a moși; *fig. — d'un projet*, ași face un proiect, un plan.
- Accoucheur**, *m. euse, f.* cellă ce practică artea de moșit, *accoucheuse*, moșă.
- Accouder**, v. *refl. s'—*, a se resăma pe cot, cu cotul.
- Accoudoir**, *m.* lucru unde se resămă cine-va cu cotul.
- Accoulines**, *m. pl.* nomol de fluviu, de riu.
- Accouple**, *f.* uniune de căini.
- Accouplement**, *m.* împărchiare (pentru animal).

Accoupler, v. a. a împerechia, a dispune (animali) prin perechiă; *fig.* a uni, înrudi. S'—, a se uni.

Accourcir, v. a. a scurta, s'—, a se scurta. *Les jours s'accourcissent*, zilele se scurtează.

Accroissement, *m.* scurtare, breviară, micșorare, diminuțiune de întindere.

Accourir, v. n. (j'accours j'accourrai, accourant), a alerga la, către. Se conjugă cu *être*, seî cu *avoir*: j'ai accouru, seî je suis accouru.

Accoutrement, *m.* costumul întreg, costumă risibile, de risu.

Accotrer, v. a. a pune costum, haine pe corpul cuiva; a găti cu haine de risu.

Accoutumance, *f.* obicinuință. Comp. *habitude*.

Accoutumer, v. a. și *n.* a obicinui, deprinde. A avé deprindere se. *Accoutumé, ée*, de obicei, obicinuit, *habituel*.

Accouvé, *ée. adj.* care stă tot-deuna lângă sobă, leneș, *paresseux, fainéant*.

Accouver, v. a. a începe să ciocnescă (pentru puî).

Accréditer, v. a. a acredita, pune în credit; a autorisa.

Accroc, *m.* (*pron. acero*), dispicătură, spintecare; *fig.* pedică, dificultate.

Accrocher, v. a. a suspinde, atârna, de un cârlig; a opri prin obstacul, prin pedică; a întârzi.

Accroire, v. n. (usitat) numai la infinitiv și pre-

cessu de *faire*), *faire accroire*, a face să se credea, da credemintu. *En faire—*, a înșela. *S'en faire—*, a se fâli, essagera meritul seî propriu.

Accroissement, *m.* creștere, adaussu, mărire.

Accroître, v. a. a crește, adăugi, mări, (j'accrois, j'accrus, j'accroîtrai, accroissant, accru). S'—, a crește, se mări, se adăugi.

Accroupir, (*s'*) v. *refl.* a se strînge, piti, ședé pe călcăie.

Accroupissement, *masc.* stringere, pitire.

Accrue, *f.* creșterea locului, adaussu de moșă, fiind-că s'a retrassu apele.

Accueil, *m.* priimire, recepțiune.

Accueillant, *te, adj.* priimitoriu, care face o priimire plăcută, benevolu.

Accueillir, (j'accueille, j'accueillerai, accueille) v. a. a priimi, bine seî reu; fi politu către. Comp. *agréer*.

Accul, *m.* locu strimtu, de unde nu pôte eși cine-va.

Acculer, v. a. a împinge unu omu, un animale, acolo, de unde nu se mai pôte retrage, a strimtora, restrînge.

Accumulateur, *m. trice*, *f.* acumulatoru, cellu ce grămădesce.

Accumulation, *f.* acumulațiune, grămădire.

Accumuler, v. a. a acumula, grămădi, s'—, a se îmulți.

Accusable, *adj.* accusabile, de acusat, vinovat.

Accusateur, *m. trice*, f. accusatorü, pitorü.

Accusatif, *m. gram.* accusativü. [pirä.

Accusation, f. acusațiune,
Accusatoire, *adj.* accusatoriü, care coprinde uä acusațiune.

Accusé, *éc, adj.* accusatü, invinováitü, piritü.

Accusé, *ée, m.* și f. accusatü, vinovatü. *Les accusés*, acusații, cei ce sunt în acusațiune. *Accusé de réception*, dovadă de priimire.

Accuser, v. a. a acusa, invinováti, — *réception*, a declara că a priimitü ceva; — *faux*, a inșiința falsü. In pict. a face să se simtä părțile accoperite, s. e. össele, carnea. [de arendatü.

Acens, *m.* pänintü censuale,

Acencement, *m.* arendare.

Acenser, a arenda. [capü.

Acéphale, *adj.* acefalü, tără

A ce que, *conj.* pentru că, precum, după cum. *A ce qu'on dit*, cum se dice, cum se aude.

Acérain, *adj.* ca oțelulü.

Acerbe, *adj. s.* acerbü, iute, aspru, amarü; *fig.* severü.

Acerbité, f. iuțime, asprime.

Acérer, v. a. a ascuti, oțeli.

Acescence, f. t. dispoșițiune spre acidü, acrelä.

Acessant, *ente, adj. t.* acritü.

Acétabule, *m.* acetablu, sticlută cu acidü.

Acétate, *m.* acetatü, sare din acidü aceticü cu uä base.

Acéteux, *euse, adj.* acetosü, ca oțelulü, acru.

Acétique, *adj. t.* aceticü, conținindü acidü de oțetü: *acide*—, acidü acetitü, acidü care face basa oțetului.

Acétite, *m.* acetitü, sare din acidü aceticü.

Achade, f. speciä de lopată pentru viiä, *p. us.*

Achalander, v. a. *fam.* a procura, adduce mușterii; *S'*—, a căștiga mușterii. *achalandage*, *m.* mușterii.

Acharné, *ée, adj.* încruntatü, cruntü, crudü, multü iritatü.

Acharnement, *m.* încruntare, multä violință seü furóre, mare crudime, animositäte excessivä.

Acharner, v. a. a întër-rita, escita. *S'*—, a se infuria, încrunta, (*à eqh.*), se necăji multü; se applica excessivü.

Achat, *m.* cumpărare; cea ce s'a cumpăratü, tärguelä.

Ache, f. érbä că pătrunjelulü, de unü verde frumosü.

Achée, f. un verme.

Acheminé, *ée, adj. t.* puçinü depärtatü, în drumü, în cale.

Acheminement, *m. fig.* cale, mijlocü pentru ceva, preparațiune, pregătire. (cu prep. *e vs seü ä*).

Acheminer, v. a. a pune pe drumü. *S'*—, a pleca, se îndrepta spre; *fig.* a ajunge la scopü.

Achéron, *m.* Acherontele, fluviü allü infernului.

Acheter, v. a. a cumpära, *fig.* a corrupe, mitui. *S'*—, a se lăssa să fiä cumpăratü, a fi venale. Conjug. *j'achète, j'achetais, j'achèterai.*

- Acheteur**, *m. euse*, f. cumpărător, cellă ce cumpără.
- Achevaler**, *v. n* a ocupa ambele ținuri (despre trupe), *p. us*.
- Achévé, ée**, *adj.* terminat, fiuit, isprăvit.
- Achèvement**, *m.* terminare, sfârșire, perfecțiune.
- Achever**, *v. a.* a fini, termina, face complet, isprăvi. Conjug. ca *acheter*.
- Achevoir**, *m.* locul său laboratoriu, unde se dă unu lucrul ultima perfecțiune.
- Achille**, *m. t.* mare cartilagine (sgirciu) pe talpă, *tendon d'—*.
- Achillée**, *f.* achileă, milefoliu, uă plantă corimbiferă.
- Achoppement**, *m.* ceea ce face să cadă; *fig. pierre d'—*, ocasiune de a căde, pedică neprevădită.
- Achopper**, *v. n.* (conjug. cu *avoir*), a lovi cu piciorul mergind, vd. *trébucher*.
- Achores**, *m. pl.* unu morbu, boală, de copii.
- Achromatique**, *adj. t.* acromatic, fără amestec de culori străine, fără culore.
- Achromatisme**, *m.* acromatism, lipsă de culori în imaginea obiectului.
- Achthéographie**, *f.* descripțiunea greutăților.
- Aciculaire**, *adj. t.* în formă de ac.
- Acide**, *m. t.* acid, acru, acru.
- Acide**, *adj.* acru, oțetos.
- Acidité**, *f.* acrimă, iuțime
- Acidule**, *adj.* acrușor: *eaux acidules*, fântâne acru.
- Aciduler**, *v. a.* a acru puțin.
- Acier**, *m.* oțel: *fig.* sabie, — *de Damas* s. *damassiné*, oțel damascinat (bătind în vină), — *fondue*, oțel topit; *puddlé*, oțel puddlat, curățit. *Acierage*, oțelire.
- Acierer**, *v. a.* a oțeli.
- Acierie**, *f.* manufactură de oțel, lucratură oțelului.
- Acine**, *f. t.* acină, bob de strugure.
- Acmastique**, *adj. t.* acmastic, inflamatoriu.
- Acmé**, *m. med.* cellă mai înaltă gradă alu unei boale.
- Acologie**, *f.* acologie, terapeutică.
- Acolyte**, *m. t.* acolit, paraclisiar; *fam.* vd. *compagnon*.
- Acompte**, *m.* a conto, plată din socotela, *Si àcompte*.
- Aconit**, *m.* aconit, uă plantă veninosă. Pl. *des aconits*.
- Acoquant**, *te. adj. fam.* care nărăvesce, nărăvitoriu.
- Acoquiner**, *v. a.* a nărăvi, face să prindă obiceiuri. S'—, a se nărăvi.
- Acore**, *f.* trestie.
- Acorie**, *f.* fome escesivă.
- Acotylédone**, *adj.* său *acotylédoné, ée*, *bot.* fără coliledon, cum sunt bureții.
- À-coup**, *m.* mișcare întreruptă. Pl. *des à coups*.
- Acousmate**, *m.* acusmat. Armonia de voci său de instrumente, ce se presupune a se auzi în aer, în cer.
- Acoustique**, *f.* acustică, partea fizică, care tractează despre sunete; *adj.* care servește a produce sunete.
- Acque**, *f.* luntre lată.

- Acquéreur**, *m.* cellu ce câștigă, cumpără.
- Acquérir**, *v. a.* a câștiga, a căpeta prin cumpărare.
- Acquêt**, *m.* acquisitū, avere câștigată în timpul căsătoriei, și care cade în comunitate.
- Acquiescement**, *m.* învointă. *Comp. adhésion.*
- Acquiescer**, *v. n.* a cede, consimți, a se învoi, a aproba. *Comp. consentir.*
- Acquis**, *m.* cunoscințe câștigate, ceea ce se câștigă prin silința propriă, prin experiență.
- Acquisitif**, *ve, adj.* câștigatū prin depriudere, prin obicinuință.
- Acquisition**, *f.* câștigare, câștigū, accisițiune.
- Acquit**, *m.* citanță, plată. *Par —, pour —, plătitū. Par manière d' —, cu neglijință. Acquit à caution, autorisațiune ca să circule o marfă, plătindū vama la destinațiune mai târziu.*
- Acquittement**, *m.* plată.
- Acquitter**, *v. a.* a plăti, libera de datoriă; *fig.* a esse-cuta, implini, săvârși.
- Acre**, *f.* acru, măsură pentru pământū, stinjinū.
- Acre**, *adj.* acru; *fig.* neplăcutū.
- Acreté**, *f.* acrime.
- Acrimie**, *f.* acrime; *fig.* veemintă, amărăciune.
- Acrimonieux**, *euse, adj.* acru; veeminte.
- Acrobate**, *m.* acrobatū, jucătorū pe funiă.
- Acrocome**, *m.* cellū ce are pērulū lungū.
- Acromion**, *m. t.* acromiū, înălțimea umerilorū, partea superiōre a spinării.
- Acronique**, *adj.* acronicū. Se dice de rēsăritulū unei stele cândū Sōrele appune.
- Acrostiche**, *m. t.* acrostichū, mică buccată de versuri.
- Acrotères**, *m. pl. t.* acrotērū, scăunelū de picioare.
- Acte**, *m.* actū; totū ce face cine-va sēū pōte face; parte a unei buccăte teatralei. *Pl. acte, decisiuni ale autorității.*
- Actéoniser**, *v. a. fam.* a supune unū bă. ba ũ, a-i pune corne (fiindcă Diana a schimbatū pe păstorulū Actéon în cerbū).
- Acteur**, *m. trice, f.* actorū, cellū ce ia parte la unū evenimentū, cellū ce jōcă într'ua buccată teatraleă.
- Actif**, *ve, adj.* activū, muncitorū, *gram. verbe —, verbū activū, opp. verbe passif. L —, activulū.*
- Action**, *m.* acțiune, faptă; sumnă de care este cine-va creditorū, sumna depusă într'ua societate de comercii. *Action de grāce, recunoscință, mulțumire.*
- Actionnable**, *adj.* care pōte fi, care trebuie, acționatū.
- Actionnaire**, *m.* acționariū, possessorū de acțiuni într'ua societate commerciale.
- Actionné**, *ée, adj.* acționatū, ocupatū, cu aflaceri, cu trebă.
- Actionner**, *v. a.* a acționa, a intenta cui-va ua acțiune judiciariă, a lū duce înaintea tribunalului, trage în judecată, face processū.

Actionniste, m. acționistă, deținător de acțiuni.

Activant, *te, part. adj.* activante, care dă activitate, pune în mișcare.

Activement, adv. cu activitate, cu silință; *gram.* în sensul activ, opp. *passivement*.

Activer, v. a. a activa, pune în activitate, în mișcare, în mergere, imprimă uă viuă impulsivă, iuți, grăbi.

Activité, f. activitate, putere de a lucra, muncă, *fig.* silință, viuiciune; *sphère d'—*, cercul de activitate; *être en—de service*, a fi în serviciu activ.

Actrice, f. actrice, (vech. vd. *acteur*).

Actuaire, m. *mar.* nave de luptă.

Actualité, f. actualitate, stare prezente, ceea-ce oflăresce uă interese actuale, timpul prezente, (*neol.*)

Actuel, *ette, adj.* actuale, prezente, de acum, din timpul de față, efectiv.

Actuellement, adv. în prezente, în epoca de a stădi, efectiv, acum, *présen teinent*.

Acubitoire, m. acu bitoriu (*unde se culca*), sala de mănăcare la cei vechi.

Acudia, m. ună scarabeu americană.

Acuité, f. acuitate, ascuțime.

Aculé, *ée, adj.* aculat, care poartă un ac, precum albina.

Aculéiforme, adj. aculeiforme, în formă de ace.

Acuminé, *ée, adj. bot.* acuminat, cu virful ascuțit, și *acumineux, euse*.

Acuponcteur, m. *chirurg.* acupunsor, operator de acupunsură, vd. *urm.*

Acuponcture, f. și *acuponcture*, acupunsură, impungere cu acul (în *chirurg.*).

Acut, *te, adj.* acută, ascuțit; *gram.* cu accentul acut seșu închis; *geom.* ascuțit, cu virf

Acutangle, adj. vd. *urm.*

Acutangulaire, *acutangulé, ée.* și *acutanguleux, euse*, adj. cu anghiuiri acute, ascuțite (în *geom.*).

Acyisis, f. *med.* nefertilitate.

Ad, *prep. lat.* pentru, la, lângă. Întră în compoziția multor vorbe.

Adage, m. adagiu, proverb.

Adagio, adv. *mus.* încet.

Adaimonie, f. *med.* nelinise, agitațiune.

Adalide, m. adalid, comissari de resbel în Spania.

Adamantin, *ine, miner.* de țaria diamantului, în forma diamantului.

Adamique, adj. *terre—*, pământ adamic, nomol spumosu allu mării. [mitu.]

Adamien, m. s. *adamite*, ada-

Adane, m. adello, adeno, unu pesce din riulu Padu.

Adanne, f. măsură americă (junet. drachină).

Adansonie, f. adansonia, speciă de arbure.

Adaptation, f. adaptațiune, potrivă, *neol.*

Adapter, v. a. a adapta, potrivi, s'—, a se potrivi. *Le couvercle s'— bien au vase*, capacul se potrivește bine cu vassul

Adar, m. februară la Ebrei.

Adarce, spuma sărată și înțărîtă a apeî marine.

Adarme, m. pondă în Argentina.

Adatais, m. muselină indiană.

Adargue, m. cimitiră Maurică.

Addiction, f. jur. addicțiune, adjudicațiune de bunuri.

Additif, *ive*, adj. additivă, de adaussă, de adunată.

Addition, f. adăugire, addicțiune, adunare (*arithm.*).

Additionnel, *elle*, adj. adaussă, de adăugire: *impôt*—, imposită supplimentare.

Additionner, v. a. a aduna, face adunarea; *arithm.*, adăugi, număra la ună locă, lângă altele, face ună totale.

Adducteur, m. *muscle*, muschiulă care mișcă spre interioră.

Adductif, *ive*, adj. internante, care produce mișcarea spre interioră, în intru.

Adduction, f. adducțiune, mișcarea atractivă a muschiloră spre interioră, în intru.

Adelphé, adj. bot. adelfă, cu staminele lipite împreună.

Adélobranche, m. speciă de animale.

Adélopode, m. animale fără picioră vizibilă.

Adelphie, f. bot. astupatulă, lipitura stamineloră între elle.

Adémonie, f. și *adaimonie*, nelinisce, agitațiune, supărare.

Ademption, f. jur. ademțiune, revocarea unui legată, unei donațiuni.

Adénalgie, f. med. durere la glandule. [re.]

Adénanthère, m. ună arbută.

Adénite, f. med. adenită, inflătura glanduleloră.

Adénographie, f. anat. descrițiunea glanduleloră.

Adénoïde, adj. anat. în forma glandulei. Comp. *glanduleux*.

Adénologie, f. med. adenologiă, studiulă glanduleloră.

Adénos, m. materiă de lână arabică, speciă de cattun.

Adénotomie, f. adenotomiă, dissecțiunea glanduleloră.

Adent, m. tăiatură (dințată) în lemnă, etc.

Adenter, v. a. a uni prin tăiature imbuccate între dinsele.

Adéphage, m. adefagă, lacumă.

Adéphagie, f. fôme nesăturată. Comp. *faim canine, acorie, boulimie*.

Adepte, m. adeptă, inițiată, priimită la misterele unei secte, doctrine, științe, la ună proiectă decisă, admissă. Alchimistă.

Adéquat, *te*, adj. scolast. potrivită lucrului; întregă, deplină, perfectă, completă. *Idée adéquate*, idee, representațiune completă, deplină.

Adeuillé, *ée*, adj. p. u. în doliu.

Adextré, *ée*, adj. asședată la dreapta pe armărie, pe insemne.

Adherence, f. aderință, uniune intimă, strinsă; adesiune, *attachement*.

Adhérent, *te*, adj. aderinte strinsă unită, legată intimă, *attaché à: pârîenă* (partisană).

Adhérer, v. n. a aderi, consimți, se uni, ține de, se învoi; — *à un parti*, a ține strinsă de ună partită.

Adhésif, *ive*, adj. adesivă, care se lipesce de pele. *Emplâtre* —, blastură adesivă.

Adhésion, f. adesiune, legătură strinsă, consintământ, învoire, joncțiune, uniune.

Ad hoc, *lat.* adhoc, pentru acesta, speciale, *expressément*. Însemnă în franceza că este aplicat la un lucru. — *Tuteur ad-hoc*, tutor actual.

Ad hominem, *lat.* ad hominem, către om. Esprime ceea ce se îndreptă speciale persoanei. *Argument* —, argument care se dirige speciale persoanei cui vorbim.

Ad honores, *lat.* pentru onoare; *titre* —, titulare, fără retribuțiune, *conseiller* —, consiliariu onorific; *travailleur* —, a lucra pentru onoare, fără plată.

Adiante, m. *bot.* adiantă, genă de feregă.

Adiaphane, adj. adiafană, netransparentă.

Adiaphore, adj. nici bună nici rău, indiferentă; *sust. m.* spirit de tartru. La pl. *adiaphores*, lucruri întrepuse, medianți. *Adiaphorie*, f. indiferință. [moderat.

Adiaphoriste, m. Luterană

Adieu, interj. adieu (cu *D-deu!*)! Rămăneți fericiți, sănătoși! (*mar. Adieu-va!*)! atențiune! — *mes espérances*, speranțele mele sunt perdute! — *panier, vendanges sont*

faites, lucrul s'a făcută apă; s'a perdut.

Adimian, m. tulipă de amarantă cu vărgi roșie.

Adipeux, *cuse*, adj. adiposă, grassă, cu grăssime.

Adipocire, f. albă de balenă, untură de pește. Comp. *blanc de baleine*.

Adipsie, f. *med.* lipsă de sete.

Adirato, *ital. mus.* cu mânia.

Adirer, v. a. *jur.* a perde, rătăci (încurca între altele).

Adiscal, *te, bot.* adiscală, fără disc, *sans disque*.

Adition, f. primirea unei eredități. Comp. *acceptation*.

Adive, m. micul șiacal (animal african).

Adjacent, *te, adj.* adiacentă, contiguă, allăturată, apropiată, care stă liugă altul.

Adjectif, m. *gram.* adjectiv; — *ive*, adj. care ține de adjectiv.

Adjection, f. adjecțiune, adaussă, allăturare, uniune, legătură.

Adjectivement, *adj.* adjectivale, ca un adjectiv, în sensul adjectivului.

Adjoindre, v. a. a uni lingă, adăugi, allătura la; s' —, a se uni cu, se adăugi la, se associa.

Adjoint, m. și *adj.* adjunct, allăturat altuia, ajutor, suplinitor. *L'* —, suplinitor de primariu. *Les adjoints*, circumstanțele secundare.

Adjonctif, m. *gr.* adiunctiv, propozițiune între altele, vorbă adaussă, că se de expresiunii mai multă vigore.

Adjonction, f. adiuncțiune, uniune lingă altulă, adausă.

Adjudant, m. adjutante, (aghiotantă); — *de place, major de place*, majorulă piecei.

Adjudicataire, m. *jur.* adjudicatariă, care a priimiă prin judecată, prin licitațiune, ceva.

Adjudicatif, *ive, adj. jur.* adjudicativă, de adjudicațiune.

Adjudication, f. adjudicațiune, recunoscere, dare prin sentință judiciariă; — *au rabais*, dare la cellă ce preține mai puțină. Vd. și *urm.*

Adjuger, v. a. a adjudica, atribui prin autoritatea justiției, da prin judecată, prin vinđare publică, lăssa că se posedă cellă ce ofleresce mai multă; *s'—, fam.* a și arrega, atribui însu-și.

Adjuration, f. descântare, formulă de escorcismă, de descântare.

Adjurer, v. a. a jura solemne, indenma în numele lui Dumnezeu; ruga cu multă insistență, cu stăruință.

Adjuteur, m. ajutoră, ajutoră'oră, allăturată lingă altulă intr'ua funcțiune. Altădată oficiariă, care ajjută pe cestorulă palatului sacru.

Adjuvant, *ante.* adj. ajutătoră, care ajjută.

Adlibitum, adv. (lat.) după plăcere.

Admettre, v. a. a admite, recunoscere, priimi prin favore; — *pour vérité*, a priimi ca adevărată; — *au compte, un compte*, a recunoscere uă socotelă că bună, corectă; —

les raisons, a admite motivele, causele. Comp. *agréer*,

Adminicule, m. adminiclu, incepută de probă (*jurispr.*) răsăină, ceaă că ajjută la uă demustrațiune, la uă dovadă; *med.* remedie auxiliariă.

Administrateur, m. *trice*, f. administratoră, cărmuitoră.

Administratif, *ive, adj.* administrativă, de administrațiune, relativă la cărmuire, la gubernulă Statului.

Administration, f. administrațiune, conducerea afaceriloră (publice), gubernă, cărmuire; — *des preuves*, adducerea dovediloră, probeloră, — *des témoins*, adducerea marturiloră.

Administrativement, *adv.* administrativă, conforme cu administrațiunea, pe cale, prin mijloce administrative.

Administre, m. funcționariă administrativă subordinată.

Administré, *ée, adj.* administrată, condusă, cărmuită.

Administrer, v. a. administra, governa, conduce, cărmui; — *la justice*, a conduce justiția; — *des preuves*, a arrăta dovedă. *S'—*, a lua.

Admirable, adj. admirabile, de mirare, minunată.

Admirablement, adv. de mirare, în modă admirabile, minunată, frumosă de admirat.

Admirateur, m. *trice*, f. admiratoră, cellă ce admiră.

Admiratif, *ive, adj.* admirativă, care esprime admirațiune; gram. *point—*, punctă de mirare, de esclamațiune.

- Admiration**, f. admirațiune, mirare; obiectul admirațiunii, *rari en—, transporté d'—*, răpitu, atrassu de admirațiune, *on tient à ses vicilles admirations*, cine-va ține la vechile selle amoruri.
- Admirer**, v. a. a admira (ceva), considera cu plăcere, cu mirare, se mira de, privi (ceva) că extraordinariu; *je vous admire de parler ainsi*, mă miru de Dumnia-ta că vorbești astu-felu. S'—, a fi mulțumitu de sineși.
- Admis**, se, part. perf. de la *admettre*, admissu, priimitu.
- Admissibilité**, f. priimire. Calitatea lucrului admissibile seu de priimitu.
- Admissible**, adj. admissibile, de priimitu, valabile, bunu.
- Admission**, f. admissiune, priimire.
- Admittatur**, lat. (se se priimecă), biletu de admissiune, de capacitate, pentru uă ordine ecelesiastică.
- Admodiateur, admodier**, vd. *amodiateur, amodier*.
- Admonété**, m. admonitu, cellu că a priimitu uă admonițiune (*avis, avertissement*), imputațiunii, dojenă, pentru ceva.
- Admonètement**, m. admonițiune, consiliu, povață, ca se nu mai facă ceaa că a făcutu.
- Admonéter**, v. a. (mai usitată *admonester*) a admeni, face admonițiune. Vd. *Réprimander*.
- Admonéteur**, m. *trice*, f. și *admoniteur*, admonitoru, povățitoru, indenmătoru.
- Admoniteur**, m. vd. urni.
- Admonitif**, *ive, adj.* admonitivu, povățitoru, de povață.
- Admonition**, f. admonițiune, consiliu, povață, indenmă. Comp. *avis, avertissement, réprimande*.
- Adné**, *ée*, adj. bot. crescutu lingă, allăturatu, de aproape.
- Adnexion**, f. vd. *Annexion*.
- Adnotation**, vd. *Annotation*.
- Adoler**, v. a. (vech.) a plânge.
- Adolescence**, f. adolescintă, etate fragotă, tineretă.
- Adolescent**, m. —*te*, f. și adj. adolescinte, tinėru, adultu. [ni.
- Adolorer**, v. a. *rech*, a măch-
- Adombration**, f. bot. adumbrățiune, monografă.
- Adonai**, m. nume ebreicu allu lu Dumnedu.
- Adonide**, f. florea adonide.
- Adonien**, adj. și *adonique*, adonicu. Versu la coī vechi, de unu dactilu și unu spond.
- Adonies**, *adoniennes*, f. pl. sėrbătorea lu Adonide.
- Adonis**, m. *mitol.* Adonide; *fig.* june frumosu, care se îngriješce, face pe frumosulu.
- Adoniser**, v. a. a găti cu afectățiune, s'—, a se găti pre multu, incătu devine risibile.
- Adoniste**, m. bot. adonistu, cellu că culege erbe, grădinariu botanicu.
- Adonné**, *ée*, part. adj. datu speciale, applicatu, la.
- Adonner**, v. refl. *s'adonner*, —, a trece lingă, se allătura de, se da cu pasiune, se ap-

plica multă la, se deda, ține cu ardore la : *passsez chez-moi, si votre chemin s'y adonne*, treceți pe la mine, decă vă este în cale; *ce chien s'est adonné à moi*, acestu căne a venit după mine (cu mine); *s'—à une personne*, a visita desu uă persónă, *s'—à l'étude*, a se consecra la studiū, *s'—à un lieu*, a visita des unū locū; v. n. a deveni favorabile.

Adoptable, *adj.* adoptabile, care se pôte adopta.

Adoptant, m. e, f. *jur.* adoptante, cellu ce adoptedă. La fem. *adoptante*, mamă adoptivă.

Adopter, v. a. a adopta, priimi că fiū, lua între copii sēi; *fig.* a priimi, alege, sãnționa, *j'adopte votre opinion*, priimescū opiniunea d-vostre.

Adoptif, *ive*, *adj.* adoptivū, adoptatū, priimitū în rândul copiilor sēi, luatū că fiū. *Père —*, sēu *père par adoption*, tată adoptivū.

Adoption, f. adopțiune, priimire între copii sēi. *Etude d'—*, studiū de predilecțiune, *patrie d'—*, patriă adoptată.

Adorable, *adj.* adorabile, la care trebuie să ne închinămū; demnū de respectū și amōre absolută, multū amabile.

Adorateur, m. *trice*, f. adoratorū, onoratorū și iubitorū în modū extraordinariū.

Adoratif, *ive*, *adj.* adorativū, care semnifică adorațiune.

Adoration, f. adorațiune, închinăciune; respectū și cnōre estremă. *être en--devant qn.* a onora pe cnv. foarte multū.

Adoré, *ée*, *part. adj.* adoratū, multū onoratū și iubitū.

Adorer, v. a. a adora, da cultulū cuvenitū, se închina la; a onora și iubi cu pasiune.

Ados, m. *grădin*, pãmintū înălțatū oblicū, în povirnișū, pentru că plantele să fiă espuse la sōre.

Adossé, *part. adj.* resămatū inderetū de altulū: *colonne adossée*, columnă (stilpū) alăturatū de murū, de zidū.

Adossement, m. resămū inderetulū altuia. Vd. *urm.*

Adosser, v. a. a resăma, propti, cu spatele, de ceva, *s'—*, a se resăma cu spatele, (*contre qch.*).

Adot, m. *chem*, apă de oțelū.

Adouber, v. a. *mar.* a repara, uă corabie (*un vaisseau*); a attinge uă figură, fără s'o jōce (la joculū de șach, dame).

Adouci, m, politură, lustru cē se dă la oglinde, metale, prin frecare; substanța care lū produce.

Adoucir, v. a. a îndulci, înblăuđi, face mai mōle, *fig.* a ușiura, calma, linisci: *mus*, a domoli, lăssa incetū : — *la voix*, a modera vocea; *t.* a poli, da lustru: — *les épingles*, a da lustru acelorū cu gămăliă; — *des glaces*, a poli (șlefui) sticla oglindei. — *l'acier*, a muia oțelulū; — *la fonte*, a răci incetū ferulū topitū, — *des couleurs*, a amestica văpsele, culorī. *S'—* a se doli, deveni mai ușorū, mai mōle; *le temps s'adoucit*, timpulū se îndulcesce, devine mai mōle.

Adoucissage, m. politură ce se dă metalelor, vd. *prec.*

Adoucissant, *te*, *adj.* îndulcitoriu, vd. *calmant.*

Adoucissement, m. vd. *soulagement.*

Adoucisseur, m. politor, cellă ce dă lustru, polesce, metalele, etc.

Adoué, *é*, *adj.* vinăt. împerechiat (despre poturnici).

Ad patres, lat. (adică *lângă părinții săi*), *être*—, a fi repausată, murit, *aller* —, a muri. [căpșiume.

Adrachne, f. rădăcină de

Adragant, *adj.* și *adragante*, *gomme adragante*, gumă de adragante.

Adrassé, f. adrassă, mătasă de Levante.

Adrassine, f. mătăse foarte fină, de Levante.

Ad rem, lat. (la lucru), potrivit pentru ceva. *Répondre*—, a răspunde categoric, energic.

Adrename, m. *audername*, *andernavedame*. Una din cărțile sacre indiene, de care Brahminii pretind că s'a perdut.

Adressant, *te*, *adj.* acela cui este îndreptată (adressată) uă scrisoare etc.; *lettres patentes adressantes* à. . scrișori dischise îndreptate la . . .

Adresse, f. indicațiunea domiciliului (adressă); *fig.* fineță de spirit, dexteritate, abilitate, îndemănare, dibăciă, iscusință: *l'— sur une lettre*, numele persoanei cui se trimite uă scrisoare, *rendre une lettre à son*—, a da uă

scrisoare la loculă ce este înscris pe dinsa: *cela est à notre*—, acesta se îndreptă (privesce) la noi, *tours d'—*, trăsuri de abilitate (șmekerii); *adresses de pinceau* (pict.) trăsuri puternice; *tirer qch. par*—, a apuca ceva prin înșelăciune.

Adresser, v. a. a îndrepta, trimite (adressa)— *une lettre*, a îndrepta uă scrisoare, (înscris pe dinsa numele persoanei, cui se trimite); *refl. s'—*, a se îndrepta, avé recurs, alerga la: — *le but*, a lovi ținta (ochită); *le chasseur adresse bien*, vânătorul țintesc (ochesc) bine; a veni la; —a concerne, se referi la, privi. [*concerner*]. *S'adresser mal*, a se îndrepta rău, nu unde trebuie, a fi importun.

Adrogation, f. adopțiune, priimire că fiu (despre persoane cari nu mai stă sub puterea paternă).

Adroit, *te*, *adj.* abile, iscusit, destul, îndemănatic. *Comp. habile.*

Adroïtement, *adv.* cu abilitate, cu iscusință, *avec adresse.*

Aduire, v. a. (vech.), — *les pigeons*, a atrage porumbii.

Adulaire, m, t. adular, fed-spăth nacrat.

Adulateur, m. *trice*, f. adulator, lingușitor înjeosit.

Adulatif, *ive*, *adj.* lingușitor.

Adulation, f. adulațiune, înjeosită lingușire, *basse flatterie.*

Adulatoire, *adj.* adulatoriu, de lingușire, care lingușesc.

Aduler, v. a. a adula, linguși cu injeosire, *flatter bassement*.

Adulte, m. vd. *Adolescent*.

Adultérateur, m. falsificator, alterator.

Adultération, f. adulterațiune, falsificare (la farmacisti).

Adultère, *adj.* și s. adulter; *fig.* adulterat, falsificat.

Adultérer, a adultera, altera, strica, falsifica. *Comp. fratelater*.

Adultérin, *ine, adj.* adulterin, născut în adulter.

Aduste, *adj.* p. u. *med.* adust, ars, inflammat.

Adustion, f. *med.* adustiune, arindere, inflamtațiune.

Advaitams, m. adveitams. Sectă filosofică în India, care crede că Dumnezeu este singurul constant, și lumea este o simplă imagine fantastică.

Advalorem, *adv.* (*lat.*) după valoare, potrivit cu prețul.

Advenir, vd. *Arriver*.

Adventice, *adj.* adventiciu, întâmplătoriu, nenatural. *Comp. accidentel*. În *grăd.* crescut fără cultură, fără sămânță, sălbatic.

Adventif, *ive, adj. jur.* adventiv, care vine prin succesiune collaterale, câștigat prin donațiune.

Adverbe, m. *gram.* adverb.

Adverbial, *le, adj. gram.* adverbiale, luită ca adverb.

Adverbialement, *adv.* adverbiale, ca adverb.

Adverbialiser, v. a. a face să trecă în stare de adverb.

Adverbialité, f. calitatea vorbei considerate ca adverb.

Adversaire, m. adversariu, protivnic, oppuninte.

Adversatif, *ive, adj.* adversativ, de opozițiune.

Adverse, *adj.* advers, contrariu, opus. *Partie* —, partea adversă.

Adversité, f. adversitate, nenfericire, nenorocire.

Adynamie, f. lipsă de putere.

Adynamique, *adj.* adinamic, fără putere; care slăbesce puterile.

Aémère, m. (*saint* —) sânt care n'are sărbătoare.

Aérage, m. aerat, înouire a aerului, lassare să între aerul.

Aéré, *ée, adj.* aerat, unde a intrat aer, care este în aer bun.

Aérer, v. a. a aera, da aer.

Aéricole, *adj.* aericol, care trăiesce în aer.

Aérien, *enne, adj.* aerian, care este în aer, ține de aer.

Aérifère, *adj.* care conduce aerul, *voie* —, vd. *larynx*.

Aériforme, *adj.* aeriforme de forma, de aparința aerului.

Aérique, *adj.* aeric, pus sub influința aerului.

Aériser, v. a. *chem.* a aerisa, face subțire cum este aerul.

Aérognoisie, f. aerognosiă, cunoștința naturii aerului.

Aérographe, m. aerograf, scriitor asupra aerului.

Aérographie, f. aerografiă, tractat, teorie asupră aerului.

Aérophique, *adj.* aerografică, de aerografiă, vd. *prec.*

Aérole, *f.* aerolă, pustulă înflată de aer.

Aérolithe, *m.* aerolit, piatră meteorică, piatră căzută din cer.

Aérologie, *f.* aerologie, traktat despre aer.

Aérologique, *adj.* aerologic, de *aérologie*.

Aéromancie, *f.* aeromanție, divinație, (ghicire) prin mijlocul aerului.

Aéromancien, *enne, adj.* și *s.* divinator, ghicitor, după inspecțiunea, după privirea aerului.

Aéromètre, *m.* aerometru, instrument pentru măsura aerului.

Aérométrie, *f.* aerometriă, știință de a măsura aerul.

Aéronaute, *m.* aeronaut, care navigă cu aerostatul, cu balonul.

Aérophobe, *adv.* aerofob, fricos de aer.

Aérophobie, *f.* frică de aer.

Aérostat, *m.* aerostat, balon. [*naut.*]

Aérostateur, *m.* vd. *Aérostation*.

Aérostation, *f.* arta de a face și conduce aerostatele.

Aérostatique, *adj.* aerostatic, care ține de aerostat.

Aétite, *m.* piatră de vultur.

Affabilité, *f.* primire cu bună voință (făcută cuiva).

Affable, *adj.* dulce și binevoitor, care vorbește cu toți.

Affabulation, *f.* morala unei fabule, unui apolog.

Comp. *moralité*.

Affadir, *v. a.* a face desgustătoriu, cauza desgust, — *le cœur*, a aduce desgust.

Affadissement, *m.* desgust.

Affaiblir, *v. a.* a slăbi.

Affaiblissant, *ante, adj.* slăbitoriu, care slăbește, aduce slăbiciune.

Affainéantir, *v. a.* a face leneș.

Affaiblissement, *m.* slăbiciune, debilitate.

Affaire, *f.* afacere, treabă. *Avoir — à quelq'un*, a avut afaceri, să vorbească, cu cineva. *Avoir — de*, a avut trebuință de. *J'ai votre —*, am ce îți trebuie, *gens d' —*, oameni de afaceri. *Homme d' — s.* aginte (agent). *Chargé d' — s.* însărcinat de afaceri. *Faire —*, a încheia o afacere, un contract.

Affaire, *éc, adj.* ocupat cu afaceri.

Affaireux, *euse, adj.* cu multe afaceri. *Séu affaire, éc.*

Affaissement, *m.* slăbiciune, *accablement*.

Affaisser, *v. a.* a slăbi, a face ca ceva să decaadă.

Affaitement, *m.* arta de a învăța (dresa) ireții, și *affaitage*.

Affaiter, *v. a.* a învăța (dresa) ireții; — *des peaux*, a tăbăci peile.

Affaler, *v. a.* a lăsa în jeos (pânzile la corabii), *s' —*, a merge spre țerm.

Affamé, *éc, adj.* care are fome, *fig.* avid, lacom.

Affamer, *v. a.* a priva de nutriment, cauza fome.

Affanner, *v. a.* a osteni mult

Affanures, *f. pl.* grău bătut, scuturat.

Affectation, *f.* affectațiune, mod de a vorbi, a fi, a lucra, care nu è naturale.

Affecté, *ée, adj.* affectat. Comp. *recherché*.

Affecter, *v. a.* a afecta, a căuta cu pre multă grije; a necăji, supăra. *S'*—, a se afecta, și pune la inimă. *Il s'affecte aisément*, și pune totul la inimă.

Affectif, *ive, adj.* afectiv, care mișcă spre amóre.

Affection, *f.* afecțiune, iubire; turburare în funcțiunile fizice, suferință

Affectionné, *ée, adj.* afecționat, mișat spre a iubi.

Affectionner, *v. a.* a avè afecțiune, iubire pentru, *s'*— à *qch.* a se aplica la ceva cu multă plăcere; *s'*— *qu.* a câștiga iubirea cui-va.

Affectueusement, *adv.* afectos, cu iubire, în mod mișcător, iubitor.

Affectueux, *euse, adj.* care arettă iubire, afectos, iubitor.

Affener, *v. a.* a da animalilor de mâncare, ca sust. este *affenage*.

Afférage, *m.* impozițiu judiciar.

Afférente, *adj. t. part*—? parte afferinte, convenită.

Affermage, *m.* arendare.

Affermer, *v. a.* a arenda, da cu arendă.

Affermir, *v. a.* a întări, face ferm.

Affermissement, *m.* întărire.

Affété, *ée, adj.* gătit, silit, căutat, affectat.

Afféterie, *f.* pre multă silință în vorbire s. al., affectațiune.

Affeto, **affetuoso**, (*ital.*) *mus.* cu espressionè affectosă, dulce.

Affichage, *m.* afișare.

Affiche, *m.* placat, anunț lipit pe mur, pe strate.

Afficher, *v. a.* a lipi anunțuri pe strate (*affișer*). *S'*—, a se arăta, a se pune pre mult în vedere.

Afficheur, *m.* distribuitor de placate (afișer).

Affidé, *ée, adj.* în care cineva are încredere. Ca sust. *m.* aginte secret.

[bur.]

Affier, *v. a.* a planta cu ar-

Affiler, *v. a.* a subțiri (un fir de metal), a ascuți.

Affileur, *m.* ascuțitor.

Affiliation, *f.* asociațiune secretă.

Affilier, *v. a.* a asocia într'un mod permanent.

Affiloir, *m.* petra de ascuțit.

Affinage, *affinement m. t.* lămurire, vd. *urnm.*

Affiner, *v. a.* a face mă fin, curăți, purifica, lămuri.

Affinerie, *f. t. [de sucre]*, laboratoriu unde se clarifică sacharul.

Affineur, *m.* clarificator, cellu ce lămurește sachar, metale s. al.

Affinité, *f.* afinitate, rudeniă.

Affinoir, *m.* instrument de lămurit metale etc.

Affiquet, *m.* gătelă, potrivelă (în sens ironic). Mă multă la pl.

Affirmative, f. afirmativă, propozițiune prin care afirmăm ce-va.

Affirmation, f. afirmațiune, susținere cu tărie, vd. *affirmer*.

Affirmativement, adv. într'unu modu afirmativu.

Affirmer, v. a. a afirma, declara că unu lucru este adevăratu, assigura. [verbe.

Affixe, f. literă adausă unei
Affleurage, m. t. limpe țirea pastei de chărtiă.

Affleurer, v. a. a lipi, pune în nivelu, a allătura doue corpuri în modu să nu fiă între dinsele niciuă parte mai sus decâtu alta.

Afflictif, ve, adj. care lovesce directu persóna.

Affliction, f. afflicțiune, întristare, necasă, măhnire.

Affligeant, ante, adj. întristătoriu, măhnitoriu.

Affligé, ée, adj. întristatú.

Affliger, v. a. a în'rista, turmenta, supăra, măhni. [tă.

Affluence, f. mare abundan-

Affluent, m. affluinte, micu fluviu care se varsă în altulú.

Adj. —, ente, affluinte, care curge în altulú (pentru ape).

Affluer, v. n. a curge către; fig. a abunda, veni cu grămada, afflui.

Affoler, (s'—) v. rest. a se passiona (innebuni) pentru.

Aiguille affolée, t. acú magnetatú care arrétă falsú.

Affolir, v. n. a innebuni (vech.)

Afforage, m. vamă, impositú pentru bėuture,

Afforer, v. a. pune contribuțiune pentru vinu, p. us.

Affouage, m. lemnăritú. Dre, tulú de a lua din pădure lemnele necesarie pentru încălțitul familiei. C m. *coupe affouragère*.

Affourche, f. t. ancre d'—, ancoră în formă de furculiță.

Affourcher, v. a. mar. a dispune funiile a doue ancore în formă de furculiță, ca se rețină corabia.

Affouragement, m. procurățiunea nutrețulu.

Affourager, v. a. a stringe nutrețu, s'—, a-și face pr. vișiune de nutrimentu pentru animașii.

Affranchi, ie, adj. liberatú, sloboditú, m. libertú, servú cu s'a datú libertatea.

Affranchir, v. a. a libera, desrobi, scuti de impozitele seú spesele portulu. S'—, a se libera.

Affranchissement, m. liberațiune, lăssare în libertate.

Affres, f. pl. mare frică. Usit. numai în *les affres de la mort*, terrórea morții.

Affrètement, m. închiria-tulú, chiria unei nave, corabi.

Affréter, v. a. a da cu chiria uă nave, corabiă.

Affréteur, m. închiriătorulú unei corabi.

Affreusement, adv. în modu înfricoșiătoru, de speriatú.

Affreux, euse, adj. înfricoșiătoriu, rău, urátú, de speriatú.

Affriander, v. a. a face lacumú; fig. a atrage, a moni.

Affricher, v. a. a lăssa se sté (țerrina), lăssa se se rēcescă.

Affrioler, v. a. vd. *affriander*.

Affriter, v. a. a pune soba nouă în stare de a servi (ungând'o).

Affront, m. insultă, act de dispreț, injuriă.

Affrontailles, f. pl. limitele unui pământ, care e vecin cu altul, hotare.

Affronter, v. a. a infrunta, brava, ataca întrepid, nesocoti periclu. Comp. *braver*.

Affronterie, f. înșelăciune cutesante.

Affronteur, m. înfruntătoriu, înșelătoru nerușinat.

Affublement, m. imbrăccare de ris și fără gust.

Affubler, v. a. a imbrăcca într'unu mod risibile, de ris; *fig.* a întorce în derisiune; *affublé de superstitions*, plin de superstițiun.

Affût, m. lafetă, buccată de lemn, pe care este pus tunul; *fig. être à l'—*, a asștepta momentul favorabile; *à l'— de*, la pândă pentru. [fetă.]

Affûtage, m. punere pe lafetă.

Affûter, v. a. a pune pe lafetă (vd. *affût*); a ascuți unelte.

Affutiau, m. vd. *bagatelle*, *affiquet* (pop.).

Afin que, *afin de*, conj. pentru ca, *à l'effet de*.

A fortiori, adv. (lat.) a fortiori, cu atât mai mult.

Aga, m. agă.

Agaçant, *ante*, adj. strepătoriu, escitatoriu.

Agace, f. ciocă de păduri, vd. *pie*.

Agacement, m. iritațiune ușoriă, senzațiune neplăcută.

Agacer, v. a. a strepezi dinții, a irita (gädila); *fig.* a importuna

Agacerie, f. vorbe, gesturi, prin cari căutam să atragem atințiunea cuiva.

Agacin, m. bătătură, negă.

Agame, adj. bot. fără stamine.

Agape, f. ospetie ce primii creștini făcea în commune.

Agarencier, m. trandafir sêlbatic.

Agaric, m. agaric, un fel de ciuperce sêd bureți.

Agasse, m. vd. *agace*.

Agate, f. agată, uă pără fină cum este carniolul.

Agatis, m. t. daună (pagubă) de animal.

Age, f. etate, vîrstă. *A la fleur de l'âge*, în florea etății; *il ne parait pas en âge*, nu arătă de etatea sa, așa bătrân.

Agé, ée, adj. în etate, bătrân.

Agence, f. agință, agentură, conducerea affacerilor altuia.

Agacement, m. abile ordinațiune și distincțiune, rânduělă, grupare.

Agencer, v. a. a potrivi bine, dispune, rândui. S'—, a se potrivi, a se găti.

Agenda, m. agenda, libret, cărticică unde însemnădă cineva ce are să facă.

Agenouiller, v. a. *faire*— a pune sê stea în genuchi, s'—, a ingenuchia.

Agenouilloir, m. perniță pentru genuchi.

- Agent**, *m.* aginte, cea ce face, operedă; cel ce implinesce afacerile altuia, geredă affaceri. [samă.]
- Agérat**, *m.* agerat, ună bal-
- Agglomérat**, *m.* aglomerat, agregatiune de minerale diverse. Și *conglomérat*.
- Agglomération**, *f.* grămădire, aglomerare.
- Agglomérer**, *v. a.* a aglomera, grămădi, s'—, a se grămădi.
- Agglutinant**, *ante, adj.* care apropiă, lipesc. Și *agglutinatif*.
- Agglutination**, *f.* lipire.
- Agglutiner**, *v. a.* a aglutina, lipi, unj părți divise, dispărute.
- Aggravant**, *ante, adj.* agravante, îngreunătoriu, care preface în mai rău; care măresce gravitatea unui delictă.
- Aggravation**, *f.* agravare, esasperatiune, schimbare în mai rău.
- Aggrave**, *m. t.* grea amenințare de escommuniatiune.
- Aggravé**, *é, part.* făcutu mai greu, mai rău, agravat.
- Aggraver**, *v. a.* a agrava, face mai greu; *fig.* a mări, face mai rău. S'—, a se agrava, a deveni mai greu, mai rău.
- Aggrédir**, *vd.* *Attaquer*.
- Aggrégat**, *vd.* *Agrégat*.
- Aggrégation**, *aggréger*, *vd.* *agrégation*, *agréger*.
- Agiau**, *m. t.* pupitrulă celloră ce poleescă pele. Și *agian*.
- Agile**, *adj.* agile, sprintenă, iute.
- Agilement**, *adj.* într'ună modă sprintenă, agile, iute.
- Agilité**, *f.* agilitate, ușurință în mișcări. *Comp. souplesse*.
- Agio**, *m.* agio, speculațiune asupra valorii variabilă a baniloră și efecteloră publice.
- Agiotage**, *m.* agiotagiă, comerțiă cu efectele publice.
- Agioter**, *v. a.* a face comerțiă cu bană seă cu bilete de bancă, cu comestibilă.
- Agioleur**, *m.* cellă ce face *agiotage*, *vd.* *vorba*.
- Agir**, *v. a.* a lucra, produce ună effectă, a urmări în justiță. *Il s'agit de*, este vorba despre.
- Agissant**, *ante, adj.* activă, care produce ună effectă.
- Agitateur**, *m.* agitatoră, turburătoră, perturbatoră.
- Agitation**, *f.* agitațiune, turburare, mișcare violinte.
- Agiter**, *v. a.* a agita, turbura; a discuta. S'—, a se agita, se mișca violinte, se disbate.
- Agnat**, *m.* agnat, consăngine, rudă din partea tatălui.
- Agnation**, *f.* consăngenitate, rudeniă despre tată.
- Agnatique**, *adj.* agnatic, relativ la rudeniă despre tată.
- Agneau**, *m.* melă.
- Agneler**, *v. n.* a nasce (de ouă)
- Agnelet**, *m.* melușelă.
- Agneline**, *adj. f.* lăine — lăna de melă tunsă ăntăia dată.
- Agnelins**, *m. pl.* pei de melă lăna de melă.
- Agnel**, *m.* mică monnetă de aură franc. purtândă imaginea unui melă.
- Agnès**, *f. fig.* agnes, fătă în nocinte, cam simplă, naivă
- Agni**, *m.* deulă focului.

Agnus, *m.* figură de cêră bine-cuvîntată de papa, și care presintă unû melû; mică imagine de pietate (—*dei*). [tă.

Agnus-castus, *m* uă plan-
Agomphiace, *f. med.* clă-
tinatulû dințilorû.

Agon, *m.* agon, jocû de luptă
la cei vechi.

Agonie, *f.* agoniă.

Agonir, *v. n.* a ðice cui-va
multe injurie (póp.).

Agonisant, *ante, adj.* care
este în agoniă. [agoniă.

Agoniser, *v. n.* a fi în

Agonistarque, *m.* agonis-
tarcû, președinte la *agon*,
vd. *vorba*.

Agonistique, *f.* agonistică,
arta de a se lupta la cei vechi.

Agonothète, *m.* agonotetû,
judecătorû la *agon*, vd. *vorba*.

Agoranome, *m.* agoranomû,
inspectorulû piecêi.

Agrafe, *f.* agrafû.

Agrafer, *v. a.* a agrafa, a
prinde cu unû agrafû.

Agraire, *adj.* agrariû, re-
lativû la împărțirea pămîn-
tului. *Lois—s*, legi agrarie,
cari avea de obiectû împăr-
țirea pămîntului cuceritû (la
cei vechi).

Agrandir, *v. a.* a mări, face
maî putinte, maî întinsû.

Agrandissement, *m.* mă-
rire, adăugire. *Comp. accrois-
sment.*

Agréable, *adj.* plăcutû.

Agréablement, *adv.* în-
tr'unû modû, chipû, plăcutû.

Agréé, *adj. m.* apărătorû (a-
vocatû) admissû sê vorbêscă
înaintea uuî tribunale de
commerciû.

Agréer, *v. a.* a priimi cu fa-
vôre, a gëssi de bunû. *A-
gréez*, priimiți cu fericire;
v. n. a plăcê *celu ne m'a-
gréé pas*, acêsta nu mî place,
sa figure m'agrée, figura sa
mî place.

Agréeur, *m.* făcêtorû de ca-
tarturi.

Agrégat, *m.* agregatû, uniune
de maî multe eleminte.

Agrégation, *f.* asociațiune.

Agrégé, *m.* uniune; agregatû,
invêțatorû academicû fără a
fi professorû.

Agréger, *v. a.* a agrega, as-
socia, uni la unû corp: *fleurs
agrégées*, flori de bouquet.

Agrément, *m.* consimțimînt,
ceea ce place; *mus.* orna-
mentû, trill; *agréments*,
grație; ornamente adausse u-
neî haine.

Agrener, *v. a. mar.* a scôte
prin pompe apa ce a pëtrunsû
în corabiă.

Agrès, *m. pl. marin.* totû ce
trebue la catarturi.

Agresseur, *m.* agresorû,
cellû ce atacă.

Agressif, *ive, adj.* agresivû,
de offensă. de atacû.

Agression, *f.* agressiune,
prima lovire, primulû atacû.

Agreste, *adj.* rusticû, țer-
rănescû, agreste, fără cultură.

Agrestie, *f.* aparință sêl-
batică a uneî regiuni.

Agricole, *adj.* agricolû, ap-
plicatû la agricultură.

Agriculteur, *m.* agricultorû,
cultivatorû de pămîntû, plu-
gariû.

Agriculture, *f.* agricultură,
cultura câmpului, plugăritû.

- Agrie**, f. t. speciă de impletitură.
- Agrier**, m. *ère*, f. plată pentru pământul dată în produse.
- Agriffer**, v. *refl.* (s'—), a se prinde cu ghiarele.
- Agrimensation**, f. agrimensură, măsura câmpului.
- Agrimenseur**, m. agrimensor, măsurătorul câmpului.
- Agriminate**, m. celulă ce împodobește mobilele.
- Agriophage**, *adj.* care se nutrește cu animale sălbatice.
- Agripaume**, f. speciă de erbă.
- Agripper**, v. a. *fam.* a lua cu aviditate, cu lăcomie.
- Agrolle**, f. ciocă neagră.
- Agrologie**, f. vd. *agronomie*.
- Agron**, m. *bot.* palmă cu ghimp.
- Agronome**, m. agronom, versat în arta agriculturii.
- Agronomie**, f. agronomie, știința, teoria agriculturii.
- Agrostide**, f. uă plantă gramineă.
- Agrouper**, vd. *Grouper*.
- Aguerrir**, v. a. a deprinde, obicinui, cu resbelul. S'—, a se deda cu pericolele.
- Aguets**, m. *pl.* usitată numai în fraza: *être aux aguets, se tenir aux—*, a păndi. Comp. *écoutes*.
- Ah!** *interj.* ah!
- Ahan**, m. *fam.* muncă amară. *Suer d'—*, a se sili mult.
- Ahaner**, v. n. *fam.* a face uă muncă amară.
- Aheurtement**, m. p. *us.* obstinațiune, cerbicie, înat (incăpăținare).
- s' **Aheurter**, v. *refl.* a se obstina, încăpățina (ă *qch.*).
- Ahi**, *intrej.* ah, of (esprime durerea).
- Ahuri**, *ie, adj.* turburat, ne știind încotro se apuce. Că *sust. m.* acela care e turburat.
- Ahurir**, v. a. a turbura, zăpăci, a pune în stupefacțiune.
- Ai**, m. animale inerte (javră).
- Aiche**, m. seú *èche*, cea ce este pusă în undiță ca să atragă pescii.
- Aide**, f. ajutor, ajutoriu, *à l'—*, în, cu ajutoriu; — *major*, adiutante de regiment, medic de regim: *aide-de-camp*, oficiariu de stat major, allăturat unu general.
- Aideau**, m. t. totu ce servește de base.
- Aider**, v. a. a ajuta, assiste, s'—, a se servi (*de qch.*, cu ceva). Comp. *secourir, assister*.
- Aides**, f. *pl.* impositu pe bături; t. ajutoriu (la școlă de călărit).
- Aie!** *interj.* vai! ah! (esprime durere). Și *aie*.
- Aieul**, m. *aieule*, f. moșiu, bunica. La mas. *pl. aieuls*.
- Aieux**, m. *pl.* strămoși, precessori. Comp. *ancêtres*.
- Aigade**, f. *mar.* proviziune de apă dulce. Și *aiguade*.
- Aigail**, m. t. uă petró prețioasă.
- Aigayer**, v. a. a spēla, *vech.*
- Aigle**, m. aceră, vultur, *fig.* bărbat de mari talente, spirit superior; aceră (pe armărie).
- Aiglon**, m. pui de vultur.
- Aigrôres**, f. *pl.* pete roșie pe spatele iretelui.

Aigre, *adj.* acru, *fig.* aspru, neplăcut. *Voix*—, voce pătundătoare, ascuțită; *lait*—, lapte acru. Că *sust.* m. acrelă.

Aigre-de-cèdre, *m.* limonadă de cedrat.

Aigre-doux, *douce, adj.* amestecat cu dulce și acru, *fig.* cu maniere neplăcute.

Aigrefin, *m.* astuț (viclen), înșelător, pungaș. Speșă de pește.

Aigret, *ette, adj.* acrișoriu.

Aigrement, *adv.* cu amărăciune.

Aigremoine, *f. bot.* agrimoniă.

Aigremore, *m. t.* pulbere de cărbune.

Aigret, *ette, adj.* acrișoriu. Că *sust.* f. egretă, buchetu de penae la peleria.

Aigreur, *f.* acrime, *fig.* asprime.

Aigrir, *v. a.* a acri; *fig.* a amări, irita, necăji.

Aigu, *uè, adj.* ascuțit; *fig.* violente, excesiv; pătrundătoriu; *accent aigu*, accentu acutu.

Aiguade, (*aigade*), *f. mar.* provisiune de apă dulce.

Aiguayer, (*agayer*), *v. a.* a spēla, *vech.*

Aiguail, *m.* vd. *Aigail*.

Aigue-marine, *f.* aquamarina, pētră preșiosă de culorea mării.

Aiguière, *f.* cană pentru apă.

Aiguiérée, *f.* cană plină cu apă.

Aiguillade, *f.* măciucă ascuțită ca să împungă, îmboldire.

Aiguille, *f.* acū,— *aimantée*, acū magnetic; obelise: mi-notarū,— *de tête*, acū de capū.

Aiguillé, *cé, adj.* în formă aculu.

Aiguillée, *f.* așă de cussutu.

Aiguiller, *v. a. chirurg.* a împunge cataracta dela ochiu.

Aiguillette, *f.* panglică pentru a prinde uă haină, și care pôte servi de ornamentu.

Aiguilleter, *v. a. p. us.* a șnurui.

Aiguilletier, *m.* făcătoru de ace de prinsu.

Aiguilleur, *m.* cellu ce, la drumul de fer, întorce aculu, *l'aiguille*, că să schimbe calea.

Aiguillon, *m.* vd. *aiguillade*.

Aiguillonner, *v. a.* a îmboldi.

Aiguisement, *m.* ascuțire.

Aiguiser, *v. a.* ascuți; escita.

Aiguiseur, vd. *Emouleur*.

Ail, *m.* (pl. *aulx*), aliū, usturoiū,

Ailanthé, *m.* și *aylanthe*, speșă de dudū japonesū. Mai multu se șice *vernīs du Japon*.

Aile, *f.* aripă; *fig.* protecșione.

Ailé, *ée, adj.* inaripatu.

Aileron, *m.* vērfulū aripei; aripioră.

Aillade, *f.* mănecare făcută cu usturoiū.

Ailler, *m.* cuibū de poturnice.

Ailleurs, *adv.* aiurē, în altă parte; *d'*—, de altă parte; *par*—, prin altă parte.

Aimable, *adj.* amabile, de iubitū, bunū. blândū, plăcut.

Aimant, *m.* magnetu.

Aimantation, *f.* magnetatiune.

Aimanter, *v. a.* a magnetă; *s'*—, a se magnetă, căștiga proprietatea magnetulu.

Aimer, *v. a.* a iubi. *Aimer mieux*, a preferi, voi mai bine

- Aine**, f. parte a corpului uman, anus.
- Ainé, ée**, m. și f. ăntăiū-născutū, fiulū mā mare.
- Ainesse**, f. prioritate de nascere între frați și surori. Dreptulū, prerogativa, de cellū mā mare, de primulū născut.
- Ains**, conj. p. usit. însă, ci.
- Ainsi**, adv. astūfelū; conj. prin urmare, așa dēr, *ainsi que*, precum și. *Et ainsi du reste*, și așa mā departe.
- Air**, m. aerū. Aparință, mină; ariă, cāteacă. *coup d'—*, reumatismū, *courant d'—*, curinte de aerū, *grand—*, distinsă, nobile ființă.
- Airain**, m. aramă. Comp. *bronze*.
- Aire**, f. ariă de treeratū. Cui-bulū acerei.
- Airée**, f. ariă plină cu snopi.
- Airelle**, f. speciă de căpșiuine.
- Airer**, v. n. a face cuibū (iretele).
- Ais**, m. scāndură, șină.
- Aisance**, f. libertate de corpū sēu de spiritū, ușurintă, înlesnire, facilitate. fortună suficientă, destulă; commoditate.
- Aisceau**, vd. *aisseau*.
- Aise**, f. simțimintū de satisfacțiune, de plăcere, stare comodă, mulțumire, *être bien*, — a fi mulțumitū, veselū, *être à son—*, a fi cum i place. La pl. comoditățile vieței.
- Aisé, ée**, adj. care se face fără anevoință, ușoriū, facile, lesne, naturale.
- Aisement**, m. cameră secretă.
- Aisement**, ad. într'unū modū facile, cu lesnire. *Sans gêne*.
- Aisseau**, m. mică sapă, teslă. Și *aissette*. f.
- Aisselier**, m. fășiă pentru a lega.
- Aisselle**, f. subțioră.
- Aissieu**, m. oissia, vd. *Essieu*.
- Aisson**, m. mică ancoră.
- Aitiologie**, vd. *Etiologie*.
- Ajonc**, m. arburelū spinos. Si *jonc marin*, *genêt épineux*.
- A jour**, adv. *être —*, a avé creditulū și debitulū înscrise în registre (comerc.). *Monter—*, a dispune uă pétră prețiosă astūfelū ca să fiă transparente.
- Ajouré, ée**, adj. intreruptū, dispărțitū (la armăr).
- Ajourné**, m. amānatū.
- Ajournement**, m. amānare, întârziare. [târziă, differi.
- Ajourner**, v. a. a amāna, în-
- Ajoutage**, m. t. adaussū.
- Ajoutée**, f. t. liniă prelungită.
- Ajouter**, v. a. a adăugi, pune mā multū, amplifica.
- Ajoutoir**, m. sēu *ajutoir*, tubū (tévă) adaussū la tubulū unei fântāne (cișmele).
- Ajustage**, m. potrivire, lămurire, cāntărire, a monnetelorū.
- Ajustement**, m. potrivělă, paratură, gătélă.
- Ajuster**, v. a. a face justū, potrivit; appropia; concilia.
- Ajusteur**, m. cellū cē curăță, potrivește monnete, balanțe; cellū cē adună și unesce bucățile unei machine.
- Ajustoir**, m. balanția de cumpănitū și potrivitū monnete.
- Ajoutage**, m. vd. *Ajoutoir*.
- Akologie**, f. tractatū farmaceuticū, de spiçeriă.
- Alabastrique**, f. alabastrică,

- artea de a face alabastru artificiale. [falsă.]
- Alabastrite**, *f.* alabastru
- Alaise**, *f.* scândură adaussă la alta.
- Alambic**, *m.* aparată pentru distilațiune. *Passer une affaire à l'—*, a cerceta bine uă afiăcere. [subtiliser.]
- Alambiquer**, *vd.* raffiner,
- Alambiqueur**, *m.* cellă ce voiesce să caute pré multe subțirități seă finețe.
- Alan**, *m.* speciă de căne mare.
- Alandier**, *m.* gura focariuluș asședatū la basea cuptoru' uș.
- Alanguir**, *v. a și n.* a face, a fi lăngedū, mōle. *S'—*, a perde energia, puterile.
- Alanguissement**, *m.* stare de lăngedelă, de moliciune.
- Alarguer**, *v. n. mar.* a eși in largulū mării.
- Alarmant**, *e adj.* care speria, produce emoțiune, nelinisce.
- Alarme**, *f.* strigătū, chiāmare la arme; nelinisce, temere.
- Alarmer**, *v. a.* a alarma, chiāma la arme, speria, respāndi sgomote carī neliniscescū.
- Alarmiste**, *m.* cellū cē respesce sgomote de nalinisce.
- Alaterne**, *m.* *vd.* Nerprun.
- Albâtre**, *m.* alabastru, pētră de natura marmurii, inșē fragile și trānsparinte.
- Albatros**, *m.* uă passere de pradă.
- Alberge**, *f.* speciă de persică.
- Albergeage**, *m.* contractū de inchiriare pe lungă durată, și care pōte merge pānē la 99 anni (*bail emphythéotique*).
- Albergeois**, *m.* numiți āntēiū *bonhommes*, sectari din secl. XII.
- Albergier**, *m.* unū persicū.
- Albinisme**, *m.* albinismū, afecțiune seū anomală caracterisatā prin albēta pelii și pēruluș.
- Albinos**, *adj.* affectatū de albinismū, *vd.* *prec.*
- Albique**, *f.* *vd.* Craie.
- Albuginé**, *ée, ad.* anat. albugineă. Se dice de unele membrane albe.
- Albugineux**, *euse, adj.* albuginosū, formatū de fibra albugineă.
- Albugo**, *f.* med. albugine, pētă la ochiū, norū pe ochiū.
- Album**, *m.* album, culessū de desemnū seū de musică.
- Albumine**, *f.* albumină, albușiū de ouă.
- Albumineux**, *euse, adj.* albuminosū, care conține albușiū de ouă.
- Alcade**, *m.* alcadū, magistratū in Spania.
- Alcaïque**, *adj.* alcaicū, speciă de versū anticū.
- Alcalescence**, *f.* chem. alcalescintă, starea unei substanțe care devine alcalină.
- Alcalescent**, *e, adj.* alcalescinte, care conține alcalii.
- Alcali**, *m.* chem. alcali, plantă marină, care produce soda; produsū salinū de alcali redusū in pulbere, *alcali volatil*, amoniacū; *alcalis fixes*, potassă, sodă et.
- Alcaligène**, *m. și adj.* alcaligenū, care produce al'alii.
- Alcalin**, *e, adj.* alcalinū, de alcali.

Alcaliniser, v. a. a da unei substanțe proprietăți alcaline.

Alcalinité, f. proprietate alcalină.

Alcalisation, f. reducere, prefacere, în alcali.

Alcaliser, v. a. a face alcalin.

Alcaloïde, m. *chem.* alcaloid, estrassă din o substanță organică putindă să neutralise acidul.

Alcantara, m. alcantara, ordine militară în Spania.

Alcarazas, m. vassă spanică pentru răcită apă.

Alcée, f. alceă, nălbă sălbatică.

Alchimie, f. alchimiă, chimia evului mediu, care se ocupă să transforme metalele.

Alchimie, f. alchimiă vulgară, uă plantă. [miă.]

Alchimique, *adj.* de alchimie.

Alchimiste, m. alchimist, care essercită alchimia.

Alcide, m. alcidă, nume lui Ercule; *fig.* omă forte robust.

Alcool, m. alcool, spirit de vin.

Alcoolique, *adj.* alcoolic.

Alcoolisation, f. amestec de alcool cu altă liciă.

Alcooliser, v. a. a amesteca alcool cu ună altă liciă.

Alcoolomètre, m. *alcoolo-*
mètre, istrum. pentru a cunoșce cantitatea de alcool.

Alcoran, m. (maă bine *Coran!*) alcoran, coran.

Alcôve, f. locă, infundată într'ua cameră, că se pună patul. [marină.]

Alcyon, m. alcionă, rindunică

Alcyonien, *enne*, *adj.* de alcione.

Alcyonite, m. alcione fosilă.

Alderman, m. alderman, oficiară municipală în Anglia.

Ale, seă *aile*. f. (pron. e—l') bere anglă fără ameă.

Aléatoire, *adj.* aleatoriu, care depinde de ună evenimentă necertă, nesigură.

Aléatoirement, *adv.* necertă, nesigură.

Alêne, f. sulă.

Aléné, *ée*, *adj.* cu vârf, terminat în ascuțit.

Alénier, m. făcătoră de sule.

Alénois, *adj. m.* *cresson*—, vară de grădină.

Alentour, *adv.* și *à l'entour*, în pregiură, în vecinătate, *aux environs*.

Alentours, m. *pl.* locuri din pregiură, vecine; vecin.

Alépine, f. alepină, materiă de mătase și lână.

Alérion, m. speciă de rindunică négră.

Alerte, *adj.* alertă, vigilente, viuă. atintivă; m. frică viuă.

Aléser, v. a. a mări interiorul unui cilindru, unei țeve, a găuri maă multă.—*les monnaies*, a potrive marginile monnetelor.

Alésoir, m. istrument pentru a lărgi interiorul unui tub.

Alester, *alester*, vd. *Alléger*.

Alésure, f. metală care cade, cândă se lărgesc interiorul unui tub, vd. *aléser*.

Alette, f. *archit.* asședarea petrelor, pentru mori.

Aleu, vd. *alleu*. [prăsilă.]

Alevin, *alevinage*, m. pesci de

Aleviner, v. a.—*un étang*, a implé ună eleșteă cu pesci adduși din altă parte.

Alevinier, *m.* eleșteu pentru pesci adduși.

Alexandrin, *adj. vers—*, versu alessandrinu, versu francesu compusă de 12 silabe.

Alexipharmaque, *alexitère, adj.* alessiteru, oppuninte veninului, otrăveii, medicamentu contra otrăveii Comp. *antidote.*

Alezan, *ane, adj.* murgu, roșiă-galbinu (pentru calu).

Alèze, *f.* cêrșeu indouitū in mai multe pentru bolnavi.

Alézer, etc. vd. *Aléser.* etc.

Alfane, *f.* epă arabică.

Alfange, *f.* speciă de lăptucă.

Aflenic, *m.* alfenicu, sacharū albū de ordū.

Alfénide, *m.* alfenidū, argintū nemțescū. Și *argent a lemand*

Alfier, *m. fam.* ștergariū.

Alfos, *m. t.* maculă, pêtă a pelii.

Algalie, *f. t.* sondă de suflatū.

Alganon, *m.* lanțu ce pørtă servii, condemnații dela galere.

Algarade, *f. fam.* insultă de-uădata, fără motivū : milit. incursiune, atacū, eșire.

Algarot, *m. t.* pulbere de pușcă pentru a sparge.

Algazel, *f.* căprioară sêlbatică.

Algèbre, *f.* algebră [arabă.

Algébrique, *adj.* algebricu

Algébriser, *v. n. fam.* a se ocupa cu algebra.

Algébriste, *m.* algebristū, versatū in cunnoscințe de algebra.

Algide, *adj. med.* algidū, care face sê se simțā multū frigū.

Algorithme, *m.* algoritmū, socotelă cu numere.

Alguazil, *m.* alguazil, aginte de poliția spanicu. [plantă.

Algue, *f.* algă, erbă de mare, uă

Alibi, *m. jurispr.* alibi, presință in altū locū, decâtū acella unde s'a commisū crimele sêu delictulū (*lat.* in altă parte).

Alibiforain, *m. fam.* frivol (zadarnicu) refugiu, fugă ; - scusă rea, nepotrivită (*vech.*)

Aliboron, *m.* omū stupidū, nerodū și ignorante.

Aliboufier, *m. bot.* storace, smirnū.

Alica, *m.* speciă de tărițe.

Alichon, *m. t.* aripa unei rôte de móră.

Alidade, *f. t.* alidadă, linaă mobile ca sê mësore unghiurile; lineale dioptrică.

Aliénable, *adj.* care se pôte vinde, instreina, aliena, instreinabile.

Aliénation, *f.* vinđere ; alterațiune, demință, neluniă.

Aliéné, *ée, m. f.* alienatū, nebunū.

Aliéner, *v. a.* a instreina, vinde, altera ; — *l'esprit*, a innebuni spiritulū.

Alignement, *m.* liniat, aliniare, așeđare in liniă dréptă.

Aligner, *v. a.* a alinia, rândui pe aceia-și liniă. S'—, a se așeđa in liniă dréptă.

Alignoir, *m.* uneltă a petrarilorū.

Aliment *m.* aliment, de mâncare, hrană. *Aliments*, alimente, întreținere, nutrițiune.

Alimentaire, *adj.* alimentariū, hrănitoriū, care hrănesce

Alimentation, *f.* alimentațiune, hrănire.

Alimenter, v. a. a alimenta, da aliment, hrăni.

Alimenteux, *euse*; *adj.* a. conținind substanțe alimentare.

Alinéa, *m.* aliniată, începutul unui paragraf. cea ce se face dela capul liniei.

Alinger, v. a. a procura (cuiva) rufăria (*linge*).

Aliptique, *f.* aliptică, artea de îmbălsămată.

Aliquante, *f. adj. partie* —, aliquantă, parte, număr, care nu se coprinde esactă în altul, *deux est partie* — *de trois*, dou e este partea aliquantă a lui trei.

Aliquote, *adj. partie aliquote*, parte alicotă, conținută de câte-va ori esactă.

Alité ée, *adj.* stândă pe pată, bolnavă

Aliter, v. a. a face să stea la pată, bolnavă. *S'* —, a deveni bolnavă.

Alivrer, v. a. a măsura succesivă câte-uaă livră și a le pune apoi la ună locă.

Alize, *f. d. alise*, speciă de căpșiu. Aarburelul este *alizier* seă *alisier*.

Alizés, *adj. m. pl. vents* —, vinturi alizee, tropice.

Alizier, *m.* vd. *alize*.

Alkali, etc., vd. *Ale*.

Alkermès, *m.* succă de cărmisă.

Allah, *m.* allah, nume dată lui D-deă la Turci.

Allaise, *f.* nisipă grămădită în mijlocul gărlei.

Allaitement, *m.* allăptare.

A'laiter, v. a. a allăpta.

Allanguir, *v. a.* a slăbi multă.

Allant, *ante, adj.* cū place să

ămble multă; *allunts et venants*, trecători (pe stradă), *passants*; *fig.* activă, muncitoră.

Alléchement, *m.* măncare pusă spre a atrage (*d. es. passeri*). S'a invecăită.

Allécher, v. a. a atrage prin măncare seă prin plăcere.

Allée, *f.* alleă, cale între arburi, seă între muri, trecere strimă.

Allégateur, *m.* cellă ce face uă *allégation*, vd. urm.

Allégation, *f.* citațiunea unei autorități, unui faptă, asserțiune.

Allège, *f. t.* mică nave de sarcine, de încărcată; *arch.* mură de résămă.

Allégeance, *f.* ușiurare; *serment d'* —, jurămintă de supunere către rege la Angli.

Allégement, *m.* ușiurare, ușiurintă.

Alléger, *b. a.* a ușiura (de uă greutate); *fig.* a diminui, micșora, face mai ușioriă, calma.

Allégérir, v. a. a invăta ună cală să mērgă ușioriă. Și *allégir*.

Allégir, *v. a.* a micșora în totă sensul face, mai subțire, strimă

Allégorie, *f.* alegoriă, ficțiune; fabulă.

Allégorique, *adj.* alegorică. *Allégoriquement*, *adv.* prin alegoriă.

Allégoriser, v. a. a traduce în alegoriă, seă a esplica alegoriele.

Allégoriser, *m.* esplicatoră prin alegorie.

Allégoriste, *m.* esplicatoră de alegorie.

Allègre, *adj.* dispusă, veselă.

Allègrement, *adv.* într'ună modă veselă, cu letiță.

Allègresse, *f.* letiță, veselie.

Allegro, *adv. mus.* allegro, cu viuiciune. *Pl. des allegros.*

Allèguer, *v. a.* a cita uă autoritate, ună fapt. uă lege etc.

Alléluia, *m.* alleluia.

Allemand, *ande. adj.* germană. *Querelle*—, cêrtă fără pricină.

Allemande, *f.* speciă de danț.

Aller, *v. n.* a merge, — *par terre*,—*par eau*, pe uscată, pe mare; — *à cheval*.— *à pied*, călare, pe jeosă, *par le bateau à vapeur*, cu vaporulă,—*aux renseignements*, a căuta informațiună; — *en découverte* (*milit.* à face recunnosceri, *se laisser*,—a nu face niciuă oppunere; — *voir*, a visita; *On y va*, îndată, vină număi decâtă; *au pis-aller*, în casulă cellă mai rău. *Sen*—; a se duce, a despăré, *al-lons-nous en*, aidemă de aici.

Alléser, *y. a.* a mări calibrul.

Allésoir, *vd. Alésoir.*

Allésure, *vd. Alésure.*

Alleu, *m.* aleudă, avere ereditariă, moșie. Și *franc alleu*.

Alliacé, *ée, adj.* aliaceu, că usturoiul, cu miros de ustur.

Alliage, *m.* amesticiu priu soluțiune (topire) fără merc.

Alliaire, *f.* fșiă de usturoiă.

Alliance, *f.* alianță, legătură, uniune prin contractă. — *de mots*, uniune de vorbe, ce pară a se asclde reciprocă, spre es. *il aspire à descendre*.

Allié, *ée part. și adj.* aliată unită, confederată.

Allier, *v. a.* a alia, pune în legătură, amestica, uni.

Alligator, *m.* nume sciințifică al reptileloră numite în comune *crocodiles*.

Allitèration, *f. t.* repetițiunea acelor'ășî vorbe seă silabe.

Allobroge, *m.* vechiă poporă galică; *fig.* omă grossolană.

Allocation, *allocațiune*, sumă accordată pentru uă cheltuělă.

Allocution, *f.* allocațiune, discursulă ună capă către subordinați seă. Discurs repede.

Allodial, *ale, adj. t.* alodiale, liberă de imposită, de dajdiă.

Allodialité, *f.* scutire de dajd.

Allonge, *f.* buccată adausă.

Allongement, *m.* lungire, adausă în lungime.

Allonger, *v. a.* a lungi; *fig.* a întârdiă, întinde înainte.

Allonyme, *m.* allonimă, autoră care se servese cu numele altuia.

Allopathie, *vd. homéopathie.*

Allouable, *adj. t.* valabile, cu valóre (în drepturi).

Alloué, *m.* cală.

Allouer, *v. a.* a alloca, a face valabile (mai alesă în socotele), approba, învoi, uă spesă.

Alluchon, *m. t.* dinte la róta de móră, de machină.

Alluder, *v. a.* a face allusiune

Allumer, *v. a.* a aprinde, *fig.* a escita *S.* —, a se aprinde.

Allumette, *f.* chibrită.

Allumeur, *m.* aprindătoră de lampe.

Allure, *f.* mersă, modă de a merge, conducerea ună persoane într'uă afacere. *Allures*, la *pl.* urmele vinatului.

Allusion, *f. retor*, allusiune, (cândă se dice uă vorbă ca să se înțelégă altă ceva).

Alluvial, *e adj. pr. dussū prin alluvion* (vd vb). Și *alluvien, enne*.

Alluvion, *f. t.* alluviune, creșcere de pământ prin depozitulă ce lasă apa.

Almageste, *m.* almagestū, culesū de observațiunī astronomice făcute de cei vechi.

Almanach, *m. s. almanach*, (arab). almanacū calendariū.

Almandine, *f.* almandina, pētră prețioasă că rubinulū.

Almicanturat, *almucantarat*, *m. t.* almicantarat.

Aloès, *m.* aloe, unū arbure reșinosū.

Alogie, *f.* alogiă, nepotrivelă.

Alogne, *f. t.* funiă de ămblatū pe dinsa.

Aloi, *m.* titlu legale allū aurulū și argintulū.

Alomancie, *f.* divinațiune prin sare.

Alonge, *alongement, alonger*, vd. *allon*....

Alongeresse, *f.* gănganiă.

Alopécie, *f.* alopeciă, căderea părulū, pleșuvelă.

Alors, *adv.* atunci, — *que*, când, *alors comme alors*, atunci se va avisa.

Alôse, *f.* alsū, unū peșce.

Alouchi, *m.* speciă de gumi.

Aloue, *f.* vech. vd. urm.

Alouette, *f.* alauda, ciocirliă.

Alourder, *v. n.* a căde greū.

Alourdir, *v. a.* a face greū; a face stupid (neghiobū), *s.* —, a deveni greū, se îngreuna.

Alouvi, *e, adj.* avindū uă mare fôme.

Aloyage, *m.* legarea, amesteculū metalelorū,

Aloyau, *m.* buccată de vacă tăiată d'alungulū spinării.

Aloyer, *v. a. t.* a lega, alia metale. [riă.

Alpaga, *m.* alpaca, uă mate-

Alpargate, *alpargaste*, *m.* mănūșă de papură.

Alpêtre, *adj.* alpestre, din munții Alpi (plantă).

Alphabet, *m.* alfabetū.

Alphabétique, *adj.* alfabeticū.

Alphabétiquement, *adj.* alfabeticū, după ordinea alfabetulū.

Alphange, *m.* speciă de salată roșiă.

Alpin, *ine, adj. bot.* care creșce pe munții înalți.

Alpion, *alpiou*, *m. t.* urechiă în uă carte (la unele jocuri de norocū. [narī.

Alpiste, *m.* sēmăntă de ca-

Alquifoux, *m.* minerale de plumbū sulfuratū pentru a smălta vasele de pământ ordinarie.

Alsne, *f.* speciă de plantă.

Alte, vd. *Halte*.

Altérable, *adj.* alterabile, schimbătoriū, possibile de a se altera, schimba.

Altérant, *ante, adj.* care strică, adduce sete.

Altérant, *m.* alterante, medicamentū care correge sucurile stricate.

Altératif, *ive, adj.* care pôte produce uă schimbare.

Altération, *f.* alterațiune, schimbare în mai rău.

Altercas, *m. altercation*, *f.* cértă, dispută, contestațiune.

Alteré, eé, adj. schimbată, alterat, falsificat.

Altérer, v. a. a altera, schimba în rău, falsifica; a cauza sete.

Alternat, m. dreptă de schimbă.

Alternatif, ive, adj. alternativă, care vine cândă unulă cândă altulă, successivă.

Alternative, f. alternativă, alegere între două lucruri.

Alternativement, adv. alternativă, pe rândă.

Alterne, adj. alternă, pusă cândă unulă cândă altulă.

Alternér, v. a. a alterna, schimba cândă unulă cândă altulă pe rândă.

Altésse, f. Înălțime (titlu de onoare dată principiloră).

Althée, f. altea, plantă malvacea.

Altier, ère, adj. măndru, trufașă, falnică. Comp. *hautain*.

Altièrement, adv. într'ună modă măndru, *p. us.*

Altimétrie, f. artea de a măsura înălțimile. Pl. *Des altos*.

Alto, m. *mus.* alto, violă, violină mare.

Aluco, m. speciă de cucuvaiă

Alude, f. pele văpsită pentru legatū cărți.

Aludel, m. t. vassă pentru sublimațiune.

Aluine, vd. *Absinthe*.

Alumelle, f. *p. us.* lamă de cuțit, de sabiă.

Alumine, f. aluminiă, argilă curată, basea alumelă.

Alumineux, euse, adj. aluminosă, conținând alume (țeperigă).

Alun, m. alume, țeperigă, sare compusă de sulfat de aluminiă, sulfat de potasă și apă.

Alunage, m muiare în alume.

Aluner, v. a. a muia în alume, în țeperigă.

Aluneux, euse, adj. care conține alume.

Alunier, m. depusă (drojdiă) de alume.

Alunière, f. lucru făcută din alume. [vd. *urm.*

Alvéolaire, adj. alveolariă,

Alvéole, f. albioră, mică celulă, unde albinele depună mierea loră. Cavitate unde sunt crescuți dinți.

Alvie, m. *alviez*, un arbore ca cedrulă.

Alvin, ine, a'j. t. alvină, care ține de stomac.

Amabilité, f. amabilitate, amenitate, blândetă, caracterulă unei persone de iubită.

Amadis, m. omă curajosă; speciă de mănucă (diumătate cătă brațulă).

Amadote, f. speciă de fructă.

Amadou, m burete combustibile. [re cu mână.

Amadouement, f. mângăie-

Amadouér, v. a. a mângăia (cu mână), indulci, atrage.

Amaigrir, v. a. a slăbi, face slabă (ună individă), a consuma; a deveni slabă,—*une charpente*, a face lemnulă mai subțire (archit).

Amaigrissement, m. slăbiciune (la faciă, corpă, pentru persone).

s' Amaladir, v. refl. a se crede bolnavă. [mestică.

Amalgamation, f. t. am-

Amalgame, *m.* amalgam, *vd.* *urm.* ammetică rău ordinar.

Amalgamer, *v. a.* a amalgama (uni mercură cu alte metale); a ammetica lucruri diferite, deosebite.

Amande, *f.* migdală; meulă sămburelui; — *lissée*, migdală săchărată; — *en coque*, migdală cu cōje; *amandes à la praline*, migdale prăjite.

Amandé, *m.* lapte de migdale.

Amandier, *m.* migdală.

Amant, *ante, adj.* amant, iubitor, care iubesc passionat.

Amarante, *amarante, f.* amarantă, flōre roșă velutată; de culōre ca amaranta.

Amaranthine, *f.* leala de amarantă.

Amarelle, *f.* *vd.* *Guigne*.

Amariner, *v. a. t.* a ocupa cu propriele sēle trupe uă corabiă, navă, luată de la inemică. A deprinde cu marea.

Amarque, *f. t.* papură.

Amarrage, *m. t.* aruncarea ancorei; funiă mare de ancoră.

Amarre, *f. t.* funiă de nave, de corabiă; *amarres*, *pl.* cartură mică.

Amarrer, *v. a. t.* a lega cu *amarre*. *Vd.* vorba.

Amaryllis, *f. bit.* speciă de narcisă. [madă.]

Amas, *m.* adunătură, gră-

Amasser, *v. a.* a grămădi. *S'* —, a se grămădi.

Amassette, *f. pict.* talerulă pentru culoră, pentru văpsele.

Amateur, *m.* amator, care are gustă pentru ceva, diletant; *fem.* *amatrice*.

Amatir, *v. a. t.* a lassa mat, fără lustru (aurulă).

Amatrice, *vd.* *amateur*.

Amaurose, *f. t.* amaurose, cataractă nēgră, orbělă. Și *goutte sereine*.

Amazone, *f.* amazonă, uă ginte de femee mitologice; *fig.* femēă curagiōsă. Vestimintulă unei femēi care călăresce.

Ambages, *f. pl.* *ambage*, ammetică de vorbe, circumlocuțiune.

Ambassade, *f.* sarcina ambadorului; deputațiune la ună suverană, misiune dată de ună principe.

Ambassadeur, *m.* ambadorulă, trāmis în ambasadă.

Ambassadrice, *f.* consōrtea, nevasta, ambadorului.

Ambe, *f.* ambă, douē numere luate împreună la loteriă.

Ambesas, *m.* doui ași, toți ași.

Ambi, *m. t.* instrumentulă pentru a pune la locă membrele.

Ambiant, *ante, adj.* ambiant, care este circulă împrejură.

Ambidextre, *adj.* ambidextru, care se servesc egale cu amindouē mănēle.

Ambigu, *uē adj.* ambiguă, cu douē sensuri.

Ambigu, *m.* prāndulă unde suntă mănăcări reci și calde, legună și tocătore; *fig.* ammetică.

Ambiguité, *f.* defectulă de claritate într'ună discursulă.

Ambigument, *adv.* ambiguă, în modă necertă, cu douē sensuri.

Ambitieuxement, *adv.* prin ambițiune în modă ambițiosă.

Ambitieux, *euse* *adj.* ambițios, *fig.* pretințios, *recherché*.

Ambition, *f.* ambițiune, dorință de onoare, de gloriă, pretințiune excesivă.

Ambitionner, *v. a.* a căuta cu ardore, dori particulare.

Amble, *m.* mersul calului cându redică successivă cele două picioré din aceeași parte. [*amble*, vd. vorba.

Ambler, *v. n. vech.* a merge

Ambleur, *m.* învățătoru de caî inferioră.

Amblygone, *adj. t.* cu ânghiurî obtuse. Comp. *obtusangle*.

Amblyopie, *f.* ambliopiă, obscuritate a vederii.

Ambon, *m.* choră bisericesc.

Amboutir, *amboutissoir*, vd. *Emboutir*, *emboutissoir*.

Ambrant, *ante, adj.* care miröse a ambru, a chichlibar.

Ambre, *m.* ambru; *jaune*, séu *succin*, chichlibar, *succin*.—*gris*, ch. cenuși.

Ambré, *é*, *adj.* perfumat, cu chichlibar de culórea succinului. [imitatú.

Ambréade, *f.* chichlibar

Ambrier, *v. a.* a parfuma cu ambru, cu chichlibar.

Ambresin, *ine, adj.* că chichlibarul.

Ambrette, *f.* flóre ale cui semințe aú mirosă de ambru.

Ambroisie, *ambrosie*, *f.* ambrosiă, mâncarea deilor.

Ambrosien, *ienne, adj.* de ambrosiă. Se dice mai mult despre cântul ambrosian, *chant ambrosien*, atribuită S-tului Ambrosi.

Ambulance, *f.* ambulanză, servit pentru vulnerați, răniți care merge in urma trupeî.

Ambulant, *ante, adj.* ambulante, care nu e stabile, merge intr'unu locu și altul. [*bile*.

Ambulatoire, *adj.* variabile, *f.* anima, sufletu, (*âme*) d'un canon, țeva tunului.

Amé, *adj.*—*et féal* (in stilu de cancelariă) iubit credincios.

Amélanhier, *m.* un arbure.

Améléon, *m.* vinu de mere in Normandia.

Amélioration, *f.* ameliorațiune, îmbunătățire.

Améliorer, *v. a.* a îmbunătăți.

Améliorissement, *m. p. us.* vd. *Amélioration*.

Amen, *interj.* aminu, fiă adeveratú. *Dire*—, a consimți.

Aménage, *m.* cârratú, plată pentru cârratú.

Aménagement, *m.* economiă, rezervă de lemne (in pădure).

Aménager, *v. a.* a regula tăiatulú lemnelor in pădure.

Amendable, *adj.* corrigibile.

Amende, *f.* pedepsă cu banî; *faire*—*honorable*, a cere in publică iertare.

Amendement, *m.* ameliorațiune; modifiștiune intr'un proiect de lege vd. și *engrais*.

Amender, *v. a.* a corrige, face mai bun, amenda s'—, a se corrige.

Amené, *m. t.* ordine de aducere (la judecată).

Amener, *v. a.* a aduce cu sine, a duce către; *fig.* a atrage la simțimentulú séu. *Mandat* d'—, mandatú de adducere.

Aménité, f. amenitate, dulceta, simțimintu plăcutu, *agrément*.

Amenuiser, v. a. a poli cu rindea, da la rindea, a subțiri.

Amer, *êe*, *adj.* amarû; penibil'e.

Amèrement, *adv.* amarû, durerosû, penibile, cu amărăciune.

Amertume, f. amărăciune.

Amesurer, v. a. a reduce la adevărata valoare.

Améthyste, m. ametistû, uă pétră prețiosă.

Ameublement, m. mobile de casă, mobiliariû.

Ameubler, v. a. a mobile uă casă, pune mobile.

Ameublir, v. a. a face mai ușioriû, mai mobile, unû pămêntû; *jurispr.* a face sê între immobile în comunitatea conjugale.

Ameublissement, m. mobilare a casei. [claiă.

Ameulonner, a. v. a face

Ameutement m. uniune (a cănilor de vinatû).

Ameuter, v. a. a uni căniî pentru a vîna, *fig.* a escita la seditiune, strînge ôme î în trupe pentru desordini.

Amfigouri, m. *fam.* vorbe pompôse.

Amfigourique, *adj.* obscurû (încurecatû).

A mi, *adv.* diumetate. Și *mi*.

Ami, m. *amiê*, f. amicû, prietinû,—*jusqu'aux autels*, amicû pe câtû timpû nu e vorba de religiune.

Ami, *ie*, *adj.* amicû, aplicatû la amiciă, prietinosû; f. favorabile, binevoitoriû.

Amiable, *adj.* amicabile, prietinosû, *à l'*—, pe calea împăcaciuni : vd. *urm.*

Amiablement, *adv.* prin împăcare, cu binele.

Amiante, m. unû mineralû, asbestû.

Amical, *ale*, *adj.* amicale.

Amicalement, *adv.* într'un modû amicale, prietinesce.

Amidon, m. scrobêlă.

Amict, m. patrachirû.

Amidonnage, m. scrobitû, scrobitură.

Amidonnerie, f. fabrică de scrobêlă.

Amidonnier, m. fabricante sêû neguțatorû de scrobêlă.

Amie, f. amică. *Belle*—, fericire.

Amignarder, *amignoter*, v. a. *fam.* a mângăia, rêsfăța.

A-mi-la, *mus.* sunetulû a sêû *lu*.

Amincir, v. a. a subțiri.

Amincissement, m. subțirire.

Amineur, m. tăiatorû de sare după ce a făcut jurămintû.

Amiral, m. admirale, comandantele unei flote, *vaisseau*—, sêû numai *l'*—, navea unde stă admiralele.

Amiral, *le*, *adj.* care ține de admirale.

Amirale, f. admiralină, galera admiraleluf.

Amirante, m. admirale din Spania.

Amirauté, f. admiralitate, demnitate de admirale, administrațiunea superiôre a marinei.

Amissibilité, f. t. posibilitate de a perde.

Amissible, *adj.* posibil de a se perde.

Amitié, *f.* amiciă, binevointă.

Amman, *m.* funcționariu din Suedia. [feră.]

Ammi, *m.* uă plantă umbel-

Ammodyte, *m.* speciă de șerpe.

Ammon, *m. corne d'—*, speciă de pĕtră, vd. *ammonite*.

Ammoniac, *m. s. ammoniacque*, ammmoniacŭ, țeperigŭ.

Ammoniacal, *ale, adj.* amoniacale, conținînd țeperig.

Ammoniaque, vd. *Ammoniac*.

Amnion, *amnios, m. t.* peliță subțire de ouă.

Amnistie, *f.* amnistia, iertare generale.

Amnistier, *v. a.* a da amnistia, ierta pe rebeli.

Amodiateur, *m.* arendator.

Amodiation, *f.* arendare.

Amodier, *v. v. a.* arenda. Comp. *affermer*.

Amoindrir, *v. a.* a micșiora.

Amoindrissement, *m.* micșiorare, diminuțiune. [luŭ.]

Amoises, *f. pl. t.* gura pantece-

Amolettes, *f. pl.* cavități, găuri ale navii, corabiei.

Amollir, *v. a.* a muia, enerva.

Amollissement, *m.* muiare.

Amome, *m.* amomŭ, unŭ fruct indianŭ. [perŭ de Jamaica.]

Amomi, *m.* noua buriană, pi-

Amonceler, *v. a.* a grămădi.

Amoncellement, *m.* acervŭ, grămădire.

Amont, *m.* suișiu, înălțimea de unde descinde, curge, unŭ fluviu, *en —*, în sus, opp. *d'aval*; *vent d'—*, vintŭ dela răsăritŭ.

Amontal, *ale, adj.* de răsărit.

Amorce, *f.* mĕncare pusă pentru a prinde unele animale; *fig.* totŭ ce atrage, fitil.

Amorcer, *v. a.* a pune mĕncare pentru a prinde unele animale; a atrage.

Amorçoir, *m.* unŭ burghiŭ.

Amortir, *v. a.* a amorti, slăbi; a annula, a șterge, — *une rente* a stinge uă rentă, plătindŭ capitalulŭ.

Amortissement, *m.* anulațiune, stingere (unei dĕtorie).

Amour, *m.* amŕre, iubire.

Amour.propre, *m.* amŕre-propria, iubire de sine.

Amouracher, *v. a.* a ĩnamora nebunesce. Usitatŭ mai multŭ ca *refl. s'amouracher*.

Amourette, *f.* amŕre puçinŭ seriŕsă, trecĕtŕre, mică iubire.

Amoureuxment, *adv.* cu amŕre, ĩnamoratŭ.

Amoureux, *euse, adj.* amŕrosŭ, ĩnamoratŭ, cu mare pasiune pentru ceva.

Amoureux, *m.* iubitorŭ (de unŭ obiectŭ).

Amovibilitĕ, *f.* posibilitate de a se schimba din locŭ.

Amovible, *adj.* care se pŕte schimba din locŭ. Despre funcțiuni, cari potŭ fi date și retrase după voință.

Ampasteler, *v. t.* a albăstri.

Ampĕlidĕes, *f. pl.* ampelidee, plante din cari face parte vița.

Ampĕlis, *m.* uă passĕre. [ne.]

Ampĕlite, *f.* speciă de cĕrbu-

Amphibie, *adj.* care trĕiesce pe uscatŭ și ĩn apă, precum castorulŭ. Ca *sust.* amfibia.

Amphibiologie, *f.* sciința atufielorŭ. [amfibia.]

Amphibiolithe, *m.* p \acute{e} tră de amfibii.

Amphibole, *f.* amfibolă, substanță destulă de tare ca să r \acute{o} dă sticla.

Amphibologie, *f.* vorbire în două sensuri, *équivoque*.

Amphibologique, *adj.* cu două sensuri, neclară (despre vorbire). [*adv.* în două sensuri.

Amphibologiquement,

Amphictyons, *m. pl.* amficioni la Helleni.

Amphigouri, *vd.* *amfigouri*.

Amphigourique, *adj.* care ține de amfiguri. [lată.

Amphisbène, *m.* șerpe în-

Amphisciens, *m. pl.* amfisciani, popore din zona torridă, cari au umbra îndreptată când spre nord când spre sud, cu două umbre.

Amphismèle, *f. t.* cuțit de incisiune cu două ascuțiri.

Amphithéâtre, *m.* amfiteatru

Amphitryon, *m.* amfitrion, acela la care prânsece cineva.

Amphore, *f. t.* amforă, vassă la Romani antică.

Ample, *adj.* amplu, lung și larg, întins, spațios, mare.

Amplement, *adv.* amplu, mult, cu abundență, copios.

Ampleur, *f.* întindere în lung și în larg.

Ampliatif, *ive, adj. t.* ampliativ, care măie, întinde.

Ampliation, *f.* duplicat, dublul unui act, unei scrip-ture, citanță dublă.

Amplier, *v. a.* a întinde, face mai spațios. [rator.

Amplificateur, *m.* esage-

Amplification, *f. rhet.* amplificațiune, disvoltare în in-

tinsă, explicațiune pe larg, esagerațiune.

Amplifier, *v. a.* a întinde, disvolta prin discurs, a esagera, a *amplifica*.

Amplissime, *adj.* foarte escellente (titlu de onore).

Amplitude, *f.* amplitudine, întindere astronomică; *geom.* dreptă coprinsă între estre-mirățile arcului unei parabolă. [implută cu apă.

Ampoule, *f. t.* mică înflătură

Ampoulé, *ée, adj.* înflăt (despre stil). *Comp. emphatique.*

Ampoulette, *f.* orologiul de nisip la corabie; țeva de aprinsă a unei bombe.

Ampusser, *v. a.* a face să c \acute{o} că (uă rană). [membru.

Amputation, *f. t.* tăierea unui

Amputer, *v. a. t.* a tăia un membru, a *amputa*.

Amulette, *f.* (mai bine *masc.*) amuletă, mică obiectă ce poartă cineva la sine (la gât), considerată ca preservativă.

Amunitionner, *v. a.* a prevedea (uă cetate) cu proviziuni

Amurer, *v. a. mar.* a trage funiele la corabie. [rabiă

Amures, *f. pl.* funie de co

Amusable, *adj.* care p \acute{o} te g \acute{e} s si petrecere, plăcere în ceva.

Amusant, *ante, adj.* delectante, care produce plăcere petrecere. [delectațiune

Amusement, *m.* petrecere

Amuser, *v. a.* a delecta, procura plăcere; *s'—à quelque chose, à faire quelque chose* a și petrece cu ceva. *divertir*

Amusette, *f.* petrecere, delectațiune mică, jucărie.

Amuseur, *m.* cellă ce produc

petrecere prin povestile s'elle.

Amusoir, *m.* *amusoire*, *f.* petrecere, glumă, *vech.*

Amygdale, *f.* amigdală, glandulă pusă la intrarea gâtului.

Amygdalin, *ine*, *adj.* de forma migdalei. *Savon* —, săpunu de migdale. [migdale.

Amigdaloides, *m.* p'et'ra de

An, *m.* annu. *Le jour de l'*—, dia annului nou. *Par* —, pe annu, *annuale*, *annuellement*.

Ana, *m.* culessu de istorioare.

Anabaptisme, *m.* doctrina botesului t'ardiu, *vd. urm.*

Anabaptiste, *m.* sectariu care crede c'a botesulu' trebuie datu' la etatea r'atiunii.

Anacarde, *m.* anacardi'u, unu' fructu' indianu'. [indianu'.

Anacardier, *m.* unu' arbure

Anachorete, *m.* anachoretu', solitariu', pustnicu'.

Anachronisme, *m.* anachronismu', erroare in chronologia'.

Anacréontique, *adj.* anacreonticu', scrissu' in felulu' lui Anacreonte.

Anagalis, *m.* u'a planta'.

Anaglyphe, *m.* lucru sculptatu' in promininta' (in relief) la cei vechi. Si *anaglypte*.

Anagogique, *adj.* anagogicu', misticu', tainicu'.

Anagrammatiser, *v. a.* a face u'a anagrama'.

Anagrammatiste, *m.* fa'c'etoru' de anagrame.

Anagramme, *f.* anagrama', transmutare de litere.

Analectes, *m. pl.* analecte, colectiune de locuri alesse dintr'unu' autoru'.

Analème, *m. t.* speci'a de astrotabi'u'.

Analepsie, *f.* usul medicamin-teloru' fortificanti, *vd. urm.*

Analeptique, *adj. t.* analepticu', int'aritoru' (medicament).

Analogie, *f.* analogia', assem'enare; *raisonner par*—, a r'atiuna prin analogia', a'si' funda r'atiunementulu' pe r'atiuni (raporturi) ce existe intre unu' lucru cu altulu'.

Analogique, *adj.* analogu', assem'enatu'.

Analogiquement, *adv.* in modu' analogicu', prin assem'enare.

Analogisme, *m.* analogismu', conclusiune din analogia'.

Analogue, *adj.* analogu', assem'enatu' cu altu' lucru.

Analyse, *f.* analize, decom-pozitiune, disfacerea unui totu' in partile s'elle.

Analyser, *v. a.* a analize, decompune, disface unu' obiectu' in partile s'elle.

Analyste, *m.* analistu', versatu' in analize.

Analytique, *adj. t.* analiticu', relativ la analize; dissolvitoriu'

Anamorphose, *f. t.* tabelu' de pictura', ar'etandu' in diverse distante diverse obiecte

Ananas, *m.* anasonu'.

Anapeste, *m.* anapestu', picioru' de versu' din dou'e scurte si una lunga la ant.

Anaphore, *f.* repetitiunea aceli'asi' vorbe la inceputulu' si'a-cari'i propozitiunii.

Anaplérétique, *adj.* producindu' carne (in r'ani').

Anarchie, *f.* anarchia', desordine intr'unu' Statu', confusiune de puteri'.

Anarchique, *adj.* anarchicu',

- unde legile sunt fără autoritate; în desordine.
- Anarchiste**, *m.* anarhistă, inamică ală guvernului, iubitoră de desordine.
- Anasarque**, *f. med.* anasarcă, speciă de idropică.
- Anastase**, *f. med.* trecerea succurilor din o parte în alta.
- Anastomose**, *f.* anat. imbuccătura arterieloră.
- Anathématiser**, *v. a.* a anatematiza, essila din biserică (afurisi), escommunica.
- Anathématisme**, *m.* escommunicațiune (afurisenie).
- Anathème**, *m.* escommunicațiune, essiliu din biserică.
- Anatife**, *m.* coquile, în formă conică, alt-fel disse *pousse-pieds*.
- Anatocisme**, *m.* dobindă din dobindă, creștere de dobindă.
- Anatomie**, *f.* anatomia, dissecțiunea corpurilor organizate.
- Anatomique**, *adj.* — *ment*, *adv.* anatomic, prin anatomia.
- Anatomiser**, *v. a.* a tăia membrele, părțile, corpului.
- Anatomiste**, *m.* anatomist, cellă ce se ocupă de anatonomie.
- Anatron**, *vd.* *Natron*. [miă.
- Ancêtres**, *m. pl.* strămoși, (*aieux*).
- Anche**, *f.* gătulă, partea care intră în gură a unui instrument de suflată. [calce.
- Ancheau**, *m.* vassă pentru
- Ancher**, *v. a.* a pune *anche*, (*vd.* *vb.*) la un instrument.
- Anchilops**, *m.* anchilope, mică inflătură la pleoape.
- Anchois**, *m.* ancovă, sardea, scumbriă.
- Ancien**, *enne*, *adj.* vechiă.
- Les anciens*, Hellenii și Romanii cei vechi, anticii.
- Ancien**, *m.* scriitoră vechiă, collegă vechiă.
- Anciennement**, *adv.* în vechime, antică. [vechime.
- Ancienneté**, *f.* prioritate,
- Ancolie**, *f.* plantă ca eleborul.
- Ancrage**, *m.* locă propriă ca să se arunce ancora.
- Ancre**, *f.* ancoră. *Grande—*, *maîtresse—*, ancora cea mare.
- Ancré**, *ée*, *adj.* t. ancorată, avindă uă ancoră.
- Ancrer**, *v. a.* a arunca ancora, întări. *S' — chez quelqu'un*, a fi în favore la cineva.
- Ancrure**, *f.* cută, creștură.
- Andabate**, *m.* andabată, lupătoră cu ochii legați.
- Andailot**, *m.* t. alca, inelă pentru pânze la corabiă.
- Andain**, *m.* rădor în seceriș.
- Andalou**, *m.* cal de Andalusia.
- Andante**, *adv. mus.* moderată. Ca *sust.* cântecă incetă. *Andantino*, mă puțină incetă de cătă *andante*.
- Andouille**, *f.* cărnat de porcă.
- Andouiller**, *m.* nodă pe cornele cerbulă, caprului.
- Andouillette**, *f.* cărnată mică de carne de vacă.
- Andrienne**, *f.* vestimintă de dómne lungă. *Comp.* *robe trainante*.
- Androgyne**, *m.* și *adj.* bot. de amindoué sessele.
- Androïde**, *m.* automată în forma omulă, figură mecanică. [bărbați
- Andromanie**, *f.* mania de
- Andromède**, *f.* andromeda (stea dela nordă).

Androphobie, *adj.* frică de bărbați.

Androsace, *m.* uă plantă.

Ane, *m.* asin. (*âne*). *Il ressemble à l'âne de Buridan*, ellu nu scie să ia uă decisiune.

Anéantir, *v. a.* a nimici, face să dispară. [cire.

Anéantissement, *m.* nemi-

Anecdote, *f.* anecdotă, particularitate istorică, istorioră.

Anecdotier, *m.* cellu ce caută anecdote.

Anecdotique, *adj.* anecdotic

Anée, *f.* sarcina pusă pe unu asin (ânée).

Anémie, *f.* anemiă, slăbiciune, lipsă de sânge..

Anémique, *adj.* anemicu, avindă lipsă de sânge.

Anémographie, *f.* descripțiunea vinturilor.

Anémomètre, *m.* măsurătoru (instrum.) de vinturi.

Anémométrie, *f.* artea de a măsura vinturile.

Anémone, *f.* anemone, rosa vintului, uă plantă.

Anémoscope, *m.* anemoscopu, arrétătoru (instrumentu) de vinturi. [flu.

Anépigraphe, *adj.* fără ti-

Anérie, *f.* gróssă stupiditate, prostiă, *excessive ignorance*.

Anesse, *f.* asină (*ânesse*).

Anéstésie, *f. med.* nesimțire. [beliferă.

Aneth, *m.* anetă, plantă um-

Anévrisme, *m.* dilatațiune escesivă a inimei séu unei artere, anevrismu (cărceiu).

Antractueux, *eusse, adj.* plinu de cavități.

Anfractuosité, *f.* cavitare.

Angar, *vd.* *Hangar*.

Ange, *m.* ângeru, spiritu crescu, — *gardien*, ângeru peditoru; *être aux—s, rire aux anges*, a se buccura forte multu.

Ange, *f.* speciă de pesce.

Angelet, *m.* ângerașiă.

Angélique, *adj.* ângerescu.

Salutation—, rugăciune către verginea Maria, (*Ave Maria*).

Angélique, *f.* angelică, uă plantă odoriferante.

Angéliquement, *adv.* ângeresce. [de Normandia.

Angelot, *m.* micu cașcavalu

Angélu, *m.* rugăciune recitată în onórea misterulu încarnațiunii.

Angine, *f.* angină, inflamațiune a gâtulu.

Angineux, *euse, adj.* care se referesce la angină. [loru.

Angiologie, *f.* sciința artere-

Angiotomie, *f. t.* dissecțiunea artereloru.

Anglais, *aise, adj.* englesu. *Ca sust. f. pl.* bucle lunge de peră.

Anglaise, *f.* speciă de danțu.

Anglaiser, *v. a.* a englesi, face anglu, englesu.

Angle, *m.* ânghiu, colțu.

Anglet, *m. arch.* cavitare cu ânghiu dreptu.

Angleux, *euse, adj.* angulos, cu ânghiuri. [canu.

Anglican, *ane, adj.* angli-

Anglicanisme, *m.* religiunea anglicană.

Anglicisme, *m.* proprietate a limbei angle.

Angliser, *vd.* *anglaiser*.

Anglomane, *m.* anglomanu, imitatoru ardorosu allu Angliloru.

Anglophobe, *m.* anglofobă, care țuge de Englezii.

Angoisse, *f.* mare afflictiune, durere viuă, măchnire; *poire d'—*, pără de ună gustă foarte aspru.

Angoisser, *v. a.* a măchni.

Angora, *adj.* originariu din Angora, Ancyra, în Asia mică. Se dice de unele animale cu peră lungă și mătăsoasă.

Anguichure, *f. t.* curea.

Anguiforme, *adj.* în forma șerpelui. [nervi; scumbriă.

Anguillade, *f.* biciușcă de

Anguille, *f.* scumbriă.

Anguillées, *f. pl.* *anguillers*, *m. pl.* tuburi în corabiă pentru a trage apa în tulumă.

Anguilière, *f.* eleșteu de scumbrie, undiță pentru elle.

Anguiné, *ée, adj.* *ligne—*, liniă în forma șerpelui.

Angulaire, *adj.* ânghiulariu, cu ânghiuri, cu colțuri.

Anguleux, *euse, adj.* cu multe ânghiuri.

Augustié, *ée, adj.* strimbă, strimțu (despre drumuri).

Anhélation, *f.* sufflare grea.

Anhydre, *adj.* care nu conține apă. [dică.

Anicroche, *f.* acățare, pe-

Anier, *ère, m.* și *f.* celulă ce conduce asini (ânier).

Anil, *m.* anil, plantă de indigo.

Aniline, *f.* seă *amiline*, amină, alcaloidă artificiale, ce se estrage din indigo.

Animadversion, *f.* improbațiune, observațiune, critică, dojană.

Animal, *m.* animale, dobitoc.

Animal, *le, adj.* animale, care se referesce la animale.

Animalcule, *f.* animalculă, animale microscopică.

Animalisation, *f.* animalisatū, schimbarea alimintelor vegetalī în substanță animale.

Animaliser, *v. refl.* a-și assimila substanța animale.

Animalité, *t.* animalitate, stare animale, uniunea proprietăților care constituiesc animalele.

Animation, *f.* animațiune, însuflețire, viuiciune.

Animé, *ée, adj.* animatū, însuflețitū.

Animer, *v. a.* a anima, însufleți; da viuiciune, implé de ardore. *S'—*, a se anima, se infoca.

Animosité, *f.* mișcare ardinte, maī alessū de ură.

Anis, *m.* uă plantă, anason.

Aniser, *v. a.* a parfuma cu *anis*, cu anasonū.

Anisette, *f.* liquore făcută cu *anis* seă anason și rachiū.

Anitor, *m.* varđă de grădină.

Ankiloglose, *m. med.* limbă crescută.

Ankilose, *ankylose, anhylose, t. t.* lipsă de mișcare în articulațiunii, amortire.

Annal, *le, adj.* annuale.

Annales, *f. pl.* annali, le-topisite. [annali.

Annaliste, *m.* autorū de

Annate, *f.* venitū annuale plătitū altă-dată papei pentru unū beneficiū ecclesiasticū.

Anneau, *m.* inelū. [nuluī.

Année, *f.* annū, cursulū an-

Annelé, *ée adj.* inelatū.

Anneler, *v. a.* a inela, rânduī în inele.

Annelet, *m.* inelașiū.
Annélides, *f. pl.* anelide, vermi cu sângele roșiū.
Annelure, *l.* incovăetură, frisură în formă de inele, bucle.
Annexe, *f.* annessū, ceea ce este adaussū unui lucru principale.
Annexer, *v. a.* a annessa, allătura, uni, *joindre*.
Annexion, *f.* annessiune, uniune la altuceva, în corporațiune.
Annihilation, *f.* nimicire.
Annihiler, *v. a.* a annihila, nimici.
Anniversaire, *adj.* aniversariū, care aduce suvenirea unui evenimentū petrecutū în aceeași di, precum în anii precedentī.
Annoise, *f.* speciă de varță.
Annomination, *f.* allussiune la nume. [*inștiințare*.
Annonce, *f.* anunțū, vestire,
Annoncer, *v. a.* a anunța, vesti, *inștiința*, *avertir*.
Annonceur, *m.* vestitorū.
Annonciade, *f.* ordine de cavaleri și de religioși (aī Bunei vestiri). [*nunciativū*.
Annonciatif, *ive, adj.* an-
Annonciation, *f.* anunțū, vestire. Buna vestire.
Annoncier, *m.* pristavū.
Annotateur, *m.* cellū ce notédă. face note.
Annotation, *f.* annotațiune, însemnare, notă, pe unū testū.
Annoter, *v. a.* annota, însemna pe unū testū, face note.
Annuaire, *m.* annuariū, revistă annuale, operă periodică publicată în fiă-care annū, speciă de calendariū.

Annualité, *f.* annualitate, durată de unū annū.
Annuel, *elle, adj.* annuale, de fiă-care annū, care ține unū annū. [*care annū*.
Annuellement, *adv.* pe fiă-
Annuité, *f.* annuitate, summă plătită în totū annulū, ca să accopere imprumulul și interessile. [*de inelū*.
Annulaire, *adj.* în formă
Annulatif, *ive, adj. fam.* nimicitorū. [*nulațiune*.
Annulation, *f.* nimicire, an-
Annuler, *v. a.* a nimici.
Anobli, *ie, adj.* nobilitū.
Anoblir, *v. a.* a nobili, face nobile. [*bilire*.
Anoblissement, *m.* no-
Anode, *m.* polulū pozitivū.
Anodie, *f.* anodiă, vorbă fără șirū.
Anodin, *ine, adj. med.* care calmédă, liniscesce (durerea), fig. de puțină însemnătate.
Anodynie, *f.* nesimțirea durerii.
Anomal, *ale, adj.* anemale, neregulatū, neobicinuit. [*gulă*.
Anomalie, *f.* anomală, nere-
Anomalistique, *adj. t.* anomalistică. *L'année*—, timpulū unei rotațiuni a pămîn.
Anomien, *enne, adj.* anomū, care trăiesce fără legi.
Anon, *m.* puiū de asin, (*ánon*).
Anonnement, *m.* asvirilitura (din picióre) asinului.
Anonnement, *m.* vorbire, citire impedită.
Anonner, *v. n.* a citi impedită, repetindū vorbele.
Anonyme, *adj.* anonimū, fără numele autorului, allū cui autorū nu este cunoscutū.

Anordie, f. furtună dela Nord; *anordir*, v. n. a veni (vintul) dela nord.

Anorexie, f. t. anoressiă, gră-
ță după mâncare. (regulă).

Anormal, le, *adj.*, contrariu

Anosmie, f. lipsă de miros.

Anse, f. ansă, urechiă, măner.

Anséatique, *adj.* anseatică, care face parte din confederațiunea comercială a Germaniei. Și *hanséatique*.

Anserine, *adj.* *peau* —, peleară. Altă-felă *chair de poule*. [neră.]

Ansette, f. ansetă, mică mă-

Anspect, m. anspect, pâr-
ghiă cu virful de fer la marin.

Anspessade, m. suboficer liberat la pedestri, *vech.*

Antagonisme, m. antagonismă, opozițiune.

Antagoniste, m. opuninte, adversariu, antagonist. *Muscles* — s, muschi avindă funcțiunii oppuse.

Antan, m. p. us. anul trecut, *d'* —, de anul trecut.

Antanaclase, f. repetițiunea unei vorbe în diverse sensuri.

Antanaire, *adj.* m. animale din anul trecut.

Antanier, m. animale mai mare de ună annă.

Antarctique, *adj.* antarctică, meridiională, dela sud.

Antarès, m. t. scorpionul, (uă stea).

Antécédemment, *adv.* în antecedinte, anterior, mai înainte.

Antécédent, *ente*, *adj.* antecedinte, de mai înainte.

Antécresseur, m. profesor public de drept, *vech.*

Antéchrist, m. antichrist.

Antéciens, m. pl. seă *antociens*, anteci, lăcuitoari de sub același meridian, dar sub paralele oppuse la egală distantă de equator.

Antédiluvien, *enne*, *adj.* antediluvian, dinainte de diluviu.

Antenne, f. t. antenă, cartă forte inclinată. Cornulețe cê au unele insecte.

Antennules, f. pl. antenule, cornulețe ale unor insecte.

Anténois, s. *antenais* vd. *Antanier*.

Antépénultième, *adj.* gram. antepenultimă, înaintea celor două din urmă.

Antéphialtique, *adj.* *remède* —, medicament contra oppresiunii seă *cauchemar*.

Antérieur, *eure*, *adj.* anterior, de mai înainte.

Antérieurement, *adv.* în timpul de mai înainte.

Antériorité, f. timpul de mai înainte; preferință.

Antes, m. pl. pari scoși în sus.

Antesciens, m. pl. antiscii, cei cu umbrele contrarie.

Antestature, f. mică șanț.

Anthélie, f. antheliu, cerc luminos în partea oppusă sórelui.

Anthelmintique, *adj.* antelmintic, *remède* —, medicament contra vermi.

Anthère, f. anteră, partea florei care conține sêmînța.

Anthographie, f. limba florilor.

Anthologie, f. antologiă, colecțiune de mîce buccăți de versuri alesse.

Anthora, f. uă plantă.
Anthos, flórea rosmarinului.
Anthracides, m. pl. antracidi, minerali cărbunoși.
Anthracite, f. cărbune de origine vegetale.
Anthracose, med. f. inflamațiune cangrenosă a țesăturii celulare de subă pele, vd. *charbon*.
Anthropoforme, adj. antropoforme, cu formă de om.
Anthropologie, f. antropologie, istoria naturale a omului.
Anthropomorphisme, m. doctrina celor ce atribuesc lui Dumnezeu figură umană.
Anthropomorphose, f. antropomorfose, schimbare în omă.
Anthropomorphoser, v. a. a preface în omă.
Anthropophage, adj. antropofag, mănăcător de ómenă.
Anthropophagie, f. obiceiă de a mănca carne de om.
Anthropophobe, adj. care are frică de ómenă. [contra.
Anti. . . *prep.* ante... înainte,
Antiapoplectique, adj. medicamentă contra apopleșiă.
Antiarthritique, adj. t. medicamentă contra artrite.
Antiasthmatique, adj. t. medicamentă contra greutatea sufflării.
Antibiblique, adj. antibiblică, contrariă sântei Scripture.
Anticabinet, m. anticabinet.
Antichambre, f. anticameră.

Antichrèse, f. anticreșe, contractă prin care se lassă creditorului veniturile unei proprietăți.
Anticrhétien, *enne*, adj. antichreștină, necreștină.
Antichristianisme, m. doctrină opusă christianismului.
Anticipation, f. anticipațiune, luare înainte.
Anticipé, *éé*, adj. anticipat, făcut înainte de timpul cerut.
Anticiper, v. a. a face ceva înainte de epoca voită, — *sur les droits de qu.*, a usurpa drepturile altuia. [țenescú.
Anticivique, adj. neceță.
Anticœur, m. t. inlătură la peptulă cailoră.
Anticonstitutionnel, *elle*, adj. contrariă constituțiunii.
Anticonstitutionnelle - **ment**, *adv.* într'ună modă contrariă constituțiunii.
Anticour, f. curte dinainte.
Antricritique, f. anticritică.
Antidate, f. dată pusă mai inderetă decâtă trebue.
Antidater, v. a. a pune dată mai inderetă decâtă trebue.
Antidote, m. medicamentă contra venină, contra otravă.
Antidyssentérique, adj. contra dissinteriă.
Antienne, f. antiennă, verset allă ună cântă de biserică.
Antiétique, adj. mijlocă contra etise, contra leșină.
Antifébrile, m. antifébrile, mijlocă contra frigură.
Antigorium, m. politură pentru porcelană falsă.
Antihydropique, m. mijloc contra hidropică.

- Antihypocondriaque**, *m.* mijlocu contra ipocondria.
- Antihystérique**, *m.* anti-isteric, mijlocu contra isteria.
- Antigoutteux**, *euse, adj.* bunu contra reumatismu.
- Antilogie**, *f.* antilogia, contradicțiune in uă scriere, in vorbire.
- Antilope**, *f.* antilope, ruminanți cornute precum cămila.
- Antimense**, *f.* antimesu, postavulu asșternutu pe altare.
- Antimoine**, *m.* antimoniu, semi-metal alb, cam albastru.
- Antimonarchique**, *adj.* contrariu monarchiei.
- Antimonial**, *ale, adj.* antimoniale.
- Antinational**, *ale, adj.* antinaționale, contrariu caracterulu națiunii, contra națiunii.
- Antinephrétique**, *m.* antinefreticu, medicamentu contra petrei in stomacu.
- Antinomie**, *f.* antinomia, contradicțiune a doue legi.
- Antipape**, *m.* antipapă.
- Antiparalytique**, *m.* mijlocu contra paralisii.
- Antipathie**, *f.* antipatia, ură.
- Antipathique**, *adj.* antipaticu, care deșteptă ură; oppus.
- Antipéristase**, *f. t.* discordanță a doue lucruri contrarie. [contra pestilintă.
- Antipestilentiel**, *elle, adj.*
- Antiphate**, *m.* speciă de mărgăritaru negru.
- Antiphonaire**, *antiphonier, m.* antifonariu, caietu de cânturile corulu (in *biser.*).
- Antiphrase**, *f. ret.* antifrased, sensu contrariu.
- Antiphysique**, *adj.* antificu, contranaturale. [pođi.
- Antipodal**, *ale, adj.* de anti-
- Antipode**, *m.* antipodu, care āmblă cu picioarele oppuse noe (in emisferă oppusă).
- Antipoétique**, *adj.* contrariu poesiei, antipoeticu.
- Antiputride**, *m.* medicamentu contra putrejiune. Comp. *antiseptique.*
- Antiquaille**, *f.* lucru anticu, care a perduťu din valoarea sa.
- Antiquaire**, *m.* anticariu, cunnoscătoru de anticitaťi.
- Antique**, *adj.* anticu, vechiu.
- Antiquement**, *adv.* in modu anticu, vechiu, precum la anticu.
- Antiquer**, *v. a.* a antica, adorna tãiatulu unei cãrťi cu figure.
- Antiquité**, *f.* anticitate, vechime forte depãrtatã, *l—des temps*, ómenii din timpii forte vechi.
- Antirépublicain**, *aine, adj.* cuntrariu republicei.
- Antirévolutionnaire**, *adj.* contrariu revoluțiunii.
- Antireligieux**, *euse, adj.* contrariu religiunii.
- Antisalle**, *f.* sala dinainte.
- Antisciens**, *m. pl.* lãcuitoři din doue pãrťi oppuse equatorulu, avindu umbrele la prãnd oppuse. vd. *antécians.*
- Antiscorbutique**, *m.* medicamentu contra scorbutu.
- Antiseptique**, *m.* antisepticu, medicamentu contra putrejiunii.
- Antisocial**, *ale, adj.* contrariu societãťii, antisociale.
- Antispase**, *f.* antispased, a-

batere a umidității în altă parte.

Antispasmodique, *adj.* bună contra spasmeri.

Antistrophe, *f.* antistrofe, cântă între vorbire.

Antisiphilitique, *adj.* contra sifili.

Antithèse, *f.* antiteze, opozițiune de cugetări, de vorbe.

Antithétique, *adj.* antitectică, conținându opozițiunii.

Antitrinitaire, *m.* care negă trinitatea, sânta treime.

Antitype, *m. t.* tipă oppusă.

Antivermineux, *euse, adj.* care ucide vermi, (medicament).

Antivérolique, *m.* mijlocă contra variolei (vêrsatului).

Antoiser, *v. a.* a grămădi, stringe în grămadă.

Antoit, *m. t.* cârligă de ferră.

Antologie, *f.* vd. *Anthologie*.

Antonomase, *f.* antonomase, usulă numelui speciiei în locă de numele genului etc.

Antoxa, *f.* uă plantă (*bonne contre la morsure des bêtes venineuses*).

Antre, *m.* cavernă, peșteră.

Anuiter, *v. r.* a întârziă în nôpte, a pleca nôptea.

Anus, *m.* anus.

Anxiété, *f.* ansietate, măchnire

Anxieux, *euse, adj.* ansiosă, măchnitoriă.

Aoriste, *m. gram.* aoristulă, timpulă trecută, nedefinită.

Aorte, *f.* aorta, artera care plecă din ventricululă sângă, artera mare a pulsulă, *aortique*, *adj.* de aortă.

Août, *m.* (pronunță *oût*), luna lui Augustă.

Aoûté, *ée, adj.* coptă la timp.

Aoûter, *v. a.* a face să fiă coptă.

Aoûteron, *m.* scerătoră.

Apagogie, *f.* apagoge, demustrățiune prin nepotrivi-rea prin absurdulă, contra-riulă.

Apaisement, *m.* liniscire.

Apaiser, *v. a.* a linisci, a-țina. *S—*, a se linisci, potoli.

Apaiseur, *m.* cellă ce liniscesce.

Apanage, *m.* dominiie concesse unui principe și cari se întorcea la coronă, cândă ellă venia la tronă.

Apanager, *v. a.* a da ună *apanage*, vd. vorba.

Apanagiste, *m.* care posedă ună *apanage*, vd. vorba.

Apanthropie, *f.* ură pentru ômenă.

Aparet, *m.* împrejmutulă, gardulă unei liveți.

Aparté, *m.* (fără *s* la pl.) vorbă ce ună act-ră dice la uă parte pe scenă.

Apathie, *f.* apatiă, indolință, nesimțire.

Apathique, *adj.* apatică, fără pasiune, nepesătoră.

Apédeute, *m.* neinvățată, ignorante. [studie.

Apédeutisme, *m.* lipsă de

Apepsie, *f.* lipsă de pepsină, rea digestiune în stomacă.

Aperception, *f. fil.* apercepțiune, consciință propriă.

Apercevable, *adj.* care se pôte dări. [de a dări.

Apercevanca, *f.* facultatea

Apercevoir, *v. a.* a dări, vedé de departe. *S—*, a observa, băga de sêmă, vedé neperfectă.

- Aperçu**, *m.* vedere, estimațiune summariă, espunere pe scurt. [dătoriu.
- Apéritif**, *ve, adj. t.* dischi-
- Apéritoire**, *m. t.* uă placă a fabricantilor de ace.
- Apertement**, *adj.* invederat. [său petale.
- Apétale**, *adj. t.* fără foie
- Apétissement**, *m.* micșiorare, *diminution.*
- Apétisser**, *v. a.* a micșiora.
- A peu près**, *adv.* mai mai, apprópe, cam, *environ.*
- Aphélie**, *f. t.* afeliu, cea mai mare distanță a unui corp ceresc de sóre.
- Aphérèse**, *f. gram.* aferese, suppressiunea unei silabe séu unei litere la începutul verbei.
- Aphlogistique**, *adj.* aflogisticu, ardind fără flacără.
- Aphonie**, *f.* afoniă, perdere a vocii.
- Aphorisme**, *m.* massimă scurtă, aforismu.
- Aphoristique**, *adj.* care ține de aforismu.
- Aphrodite**, *f.* omidă marină.
- Aphronitre**, *m.* spumă de salitră. [rațiune în gură.
- Aphte**, *f.* aftă mică, ulce-
- Aphyllante**, *f.* uă plantă.
- Aphyllé**, *adj. bot.* lipsitu de foie.
- Api** *m.* mică mărú roșiú. La pl. *des pommes d'api.* C'est le mot latin *appianum malum*, du nom *d'Appius*, qui obtint cette espèce de fruit par la greffe. [binelor.
- Apiculture**, *f.* crescerea al-
- Apiécer**, *v. a.* a tăia în bucăți la unú locú.
- Apiquer**, *v. n.* a deveni forțe intinsú (despre funiele ancorei. [siune, milă.
- Apitoiement**, *m.* compas.
- Apitoyer**, *v. a.* a descepta compasiune, face milă. Comp. *attendrir*, *S'* —, a avé milă vd. *Compatir.*
- Apitoyeur**, *m.* compasionatú, milosú. [de albine.
- Apivore**, *adj.* máncătoriu
- Aplaigner**, *aplaner. v. a.* a aplăna postavú, îndrepta përulú către aceeași parte.
- Aplaigneur**, *aplaneur m.* aplănătorú. [șessú, a inlesni.
- Aplanir**, *v. a.* a aplănă, face
- Aplanissement**, *m.* aplanațiune, vd. *prec.*
- Aplanisseur**, *m.* preparatorú de postavú. [injeosi.
- Aplatir**, *v. a.* a lăți; *fig.*
- Aplatissement**, *m.* lățire.
- Aplatissoires**, *f. pl. t.* marțele s. ciocane pentru lățitu.
- Aplester**, *v. a.* a întinde pânđele (la corabiă). [mână.
- Apléter**, *v. a.* a scăpa din
- Aplets**, *m. pl.* undiță pentru scumbrie. Și *applet*, *appelet.*
- Aplomb**, *m.* liniă perpendiculară la orizonte; *fig.* siguranță extremă. *D'* —, perpendiculariú. [spirațiune.
- Apnée**, *f.* dificultate de re-
- Apocalypse**, *f.* apocalipse, revelațiunea *S.tului* Ioanne; vorbire obscură.
- Apocalyptique**, *adj.* apocalipticú, misteriosú, tainicú.
- Apoco**, *m.* pensulă de umbritú.
- Apocope**, *f. gram.* ommisiunea, scóterea, unei litere dela finele verbei.

Apocrisiaire, *m.* peditorul tesaurului în monasterii, la antică. [jlocu repulziv.]

Apocroustique, *m.* mi-

Apocryphe, *adj.* neadeverat, necunoscut, de necredut, suspect.

Apocyn, *m.* lapte de asinu.

Apodes, *m. pl.* (*poissons*—), fără picioare. Speiă de pesci.

Apodictique, *adj.* apodictic, convingător, invederat.

Apogée, *m. t. astr.* apogeu, distanța stelelor dela pământ.

Apographe, *m.* transcripțiune, copie. Opp. *autographe*.

Apontier, *v. a. t.* a lega pe răniți.

Apologétique, *adj.* apologetic, care ține de apolo-giă, vd. *urm.*

Apologie, *f. f.* apologiă, discurs pentru a apăra, justifica.

Apologiste, *m.* celu cè apăară prin un discurs, justifică.

Apologue, *m.* fabulă instructivă, apologu.

Apoltronir, *v. a.* a face mișel (pe cine-va), a mișeli.

Aponévrose, *f.* aponévrose, membrană care formedă extremitatea muschilor și in-velesce.

Aponoget, *m.* uă plantă.

Apophtegme, *m.* vorbă însemnată a unei persone il-lustri.

Apophyse, *f. anat.* apofise, continuațiunea unui ossu.

Apoplectique, *adj.* care ține de apopleșiă (damla); contra apopleșiă. [damla.]

Apoplexie, *f.* apopleșiă,

Apostasie, *f.* apostasiă, pă-răsirea religiunii în care s'a născut cine-va.

Apostasier, *v. n.* a căde în apostasiă, vd. *prec.*

Apostat, *m.* (fără femin.), care și-a schimbat religiunea.

Apostème, *m.* séu *apostu-me*, apostemă, inflătură.

Aposter, *v. a.* a pune la pândă.

A posteriori, vd. *posteriori*.

Apostille, *f.* apostilă, anno-tațiune la marginea séu în urma unei epistole, destinată de ordinariu a susține ce-rerea făcută în acea epistolă.

Apostiller, *v. a.* a face un apostilă, vd. *prec.*

Apostolat, *m.* apostolat, demnitate de apostolu.

Apostolique, *adj.* apostolic.

Apostoliquement, *adv.* a-postolic; apostolicesce.

Apostoliser, *v. a.* a predica apostolic.

Apostrophe, *f.* apostrofe, intrerupere într'un discurs pentru a se îndrepta la cine-va. [trofa.]

Apostropher, *v. a.* a apos-

Apostume, vd. *apostème*.

Apostumer, *v. n.* a se infla, a cóce, se obrinti (vech.).

Apothéose, *f.* apoteose, in-dumneșire. [neșe.]

Apothéoser, *v. a.* a îndum-

Apothicaire, *m.* apotecariu, spițeru. [potecariulu.]

Apothicaierie, *f.* artea a-

Apothicaieresse, *f.* spițe-résă.

Apôtre, *m.* apostolu.

Apozème, *m.* decoct, bêu-tură de erbe.

Appaiser, vd. *Apaiser*.

Apparaitre, v. n. a apăăre, deveni visibile, a se arręta, a se ivi.

Apparat, m. aparatũ; pompă, mare preparațiune, ostintațiune.

Apparaux, m. pl. tóte machinenele și artileria unei corăbie.

Appareil, m. pompă, magnificință; aparatũ, instrumentũ de fizică.

Appareillage, m. redicatulũ ancorei, ca sę plece navea.

Appareillement, m. injugare, uniune a mai multorũ lucruri pentru acel'ași scopũ.

Appareiller, v. a. a appropia lucruri asseminã, vd. *assortir*; a redica ancora.

Appareilleur, m. maestru, tãiatoriũ de petre.

Apparement, adv. (pron. *a-pa-ra-man*), după aparință, cum se pare, precum se vede.

Apparence, f. aparință, vederea esternă, formă. *En* —, in aparință, pe din affară, după cea ce se vede.

Apparent, ente, adj. aparinte, invederatũ, insemnabile.

Apparenté, ée, adj. inruditũ.

Apparenter, v. a. a inrudi. S' —, a se inrudi.

Apparesser, v. a. fam. p. us. a lenevi, face greũ, leneșũ.

Appariement, appariment, m. imperechiare, imperechiat.

Apparier, v. a. a împerechia.

Appariteur, m. servitorũ lingă uă facultate universitariă.

Apparition, f. arrętare subită a unui fenomenũ; eșire la lumină, aparițiune, nascerere, visiune.

Apparoir, v. n. usitatũ numai la 3-a pers. ind. *il appert*, este constatatũ, doveditũ.

Apparoné, ée, adj. t. insemnatũ de cellũ cę ochesce.

Appartement, m. lăcuiință compusă de mai multe camere.

Appartenance, f. ceea cę ține de unũ lucru, depinde de dinsulũ.

Appartenant, ante, adj. care ține de, este allũ.

Appartenir, v. n. a ținé de, fi allũ cui-va, (à qn.): *ceci appartient à mon frère*, acęsta ę a fratelui meũ. *Il appartient à lui*, este cuvenibile pentru dinsulũ. S' —, a fi stăpinũ pe sine. [frumusețã.

Appas, m. pl. atracțiune,

Appât, m. ceea cę se pune cã sã atragă (intr'ua cursă).

Appâter, v. a. a atrage prin *appât*. Vd. vorba.

Appauvrir, v. a. a face pauperũ, face sãracũ, sãraci.

Appauvrissement, m. sãrãcire, sãrãciã.

Appeau, m. strigãlũ imitãndũ cãntulũ passerilorũ și servindũ a le atrage in cursă.

Appel, m. t. appelațiune, chiãmare, citire nominale, pe catalogũ, *faire* — à qn. a invoca pe cnv., *appel nominal*, strigare pe catalogũ.

Appelant, ante, adj. care chiamã.

Appelant, m. passere pusă cã sę atragă altele.

Appeler, v. a. a chiãma, numi, provoca, *entémoignage*, ca marturũ; *le texte appelle un glossaire*, testulũ are ne-

cessitate de unŭ glossariŭ, de explicațiune; — *de qch.* a protesta contra ceva; *en—à*, a se îndrepta la. *S'*—, a se chiâma, se numi.

Appellatif, *ive, adj. nom*—, numele speciei, substantivŭ commune, *nom commun*.

Appellation, *f.* numire, nume.

Appellet, *m.* liniă, funiă cu linie. [tate nouă câștigată.

Appendances, *f. pl.* eredități.

Appendice, *f.* appendice, suplimentŭ, adaussŭ la uă operă.

Appendre, *v. a.* a suspende, atirna, allătura, (mai alessŭ spre memorii).

Appentis, *m.* strășină.

il **Appert**, se pare, se vede, se arrătă, vd. *Apparoir*.

Appesantir, *v. a.* a face greŭ, îngreuna. *S'*— *sur un sujet*, a sta multŭ cu mintea, a insiste la unŭ lucru.

Appesantissement, *m.* îngreunare,

Appétence, *f. t.* instinctŭ, simțimentŭ naturale, care duce spre satisfacțiunea cerințelorŭ proprie, apetință.

Appéter, *v. a.* a dori, vd. *prec.*

Appétis, *m. pl.* uă cêpă mică.

Appétissant, *ante, adj.* plăcutŭ, care escită gustulŭ.

Appétit, *m.* gustŭ de mănca, plăcere (apetit), *demeurer sur son—*, a înceta să mănance tocmai cândŭ e măncarea mai bună.

Appétition, *f. t.* cerință, dorință (a sufletului).

Appiécer, *v. a. p. us.* a face în buccăți.

Appienne, (*voie—*), *f.* calea appia, celebre cale romană

incepută de Appius Claudius.

Appiétrir, *v. n.* a se strica (despre mărfuri). [etc.

Appitoyer, etc. vd. *Apitoyer*

Applaudir, *v. n.* a applaude.

Applaudissement, *m.* applaussŭ.

Applaudisseur, *m.* applaussorŭ, care applaude.

Applicable, *adj.* aplicabile, potrivitŭ pentru, bunŭ pentru.

Application, *f.* aplicațiune, potrivire a unui lucru peste altulŭ; conțințiune a spiritului.

Applique, *f. t.* accessoriŭ, buccată de pusŭ pe, la ceva.

Appliqué, *ée, adj.* aplicatŭ. *L'appliquée*, ordinata, *l'ordonnée* (in geom.).

Appliquer, *v. a.* a aplica, pune unŭ lucru peste altulŭ, a atribui, imputa. *S'*—, a se aplica, da mare atințiune.

Appoint, *m.* complimentulŭ unei summe in monnetă mică, monnetă. *Faire l'—*, a implini summa intrégă.

Appointé, *ée, adj.* plătitŭ.

Appogiature, *f.* apogiatură, appesare asupra notei care precede nota princip. in mus.

Appointement, *m. t.* întârziatulŭ unei decisiuni judiciare până la adducerea marturilorŭ. La *pl.* remunerațiune, salariŭ, lêsă.

Appointer, *v. a. t. a.* întârziă unŭ processŭ, a lŭ regula. A da munerariulŭ, lêsă.

Apport, *m.* loculŭ unui orașiŭ unde se adducŭ mărfuri. Par-tea unui asociatŭ, tovărășiă.

Apportage, *m.* plata celui cê adduce ceva.

- Apporter**, v. a. a aduce.
- Apposer**, v. a. a pune pe, introduce, anessa. [punere pe.
- Apposition**, f. appozițiune.
- Appréciable**, *adj.* posibil de apreciat, apreciable.
- Appréciateur**, *m. trice*, f. apreciator, care prețuiește.
- Appréciation**, apreciațiune, prețuire, estimațiune.
- Apprécier**, v. a. a aprecia, estima, prețui; a sci se prețuiescă.
- Appréhender**, v. a. a lua, appuca; a se teme, *redouter*.
- Appréhensif**, *ive, adj.* timid, fricos, *p. usit.*
- Appréhension**, f. facilitate, înlesnire de a înțelege; temere.
- Apprendre**, v. a. a învăța afla.
- Apprenti**, *ie, adj.* ucenic.
- Apprentissage**, f. ucenicia.
- Apprêt**, *m.* preparațiune, rânduelă; *fig.* afectațiune, *peintur d'—*, pictură pe sticlă.
- Apprêté**, *p. us.* vd. *Mouillette*.
- Apprêté**, *ée, adj.* preparat, gata.
- Apprêter**, v. a. a prepara, accommoda, rândui, *s'—*, a se prepara, găti, *s'—à sortir*, a se prepara să iese.
- Apprêteur**, *m.* preparator, t. desemnator pe sticlă.
- Appris**, *ise, adj.* aflat, învățat.
- Apprise**, f. t. prescriptiu judiciar pentru uă cercetare.
- Apprivoisement**, *m. p. us.* îmblândire, (a animalelor).
- Apprivoiser**, v. a. a domestici, îmblândi (animal). [tor.
- Approbateur**, *m.* aprobator.
- Approbatif**, *ive, adj.* aprobativ, de primire, *geste—*, gest de approbațiune.
- Approbateur**, *m. trice*, f. aprobator, care aprobă, priimesce ca bună.
- Approbation**, f. approbațiune, priimire ca bună, găsire cu cale.
- Approbativement**, *adj.* aprobând, găsind cu cale.
- Approchant**, *ante, adj.* apropiat, assemnat.
- Approche**, f. apropiare, întâlnire. *Lunette d'—*, lunetă care face să se vedă mai apropiate obiectele; *greffe en—*, altă prin contactul ramurilor. Accessul unei fortificațiuni.
- Approcher**, v. a. a apropia. *S'—*, a se apropia.
- Approfondir**, v. a. a adânci, *fig.* a medita adânc.
- Approfondissement**, *m.* adâncit. [in possessiune.
- Appropriance**, f. t. luare.
- Appropriation**, f. apropiatiune. Vd. *urn*.
- Approprier**, v. a. a face propriu, a pune in stare de proprietate; a dispune cuvenibile, potriv. *S'—*, a face allu său (un lucru). [găsi cu cale.
- Approuver**, v. a. a approba.
- Approvisionnement**, *m.* provisiuni adunate.
- Approvisionner**, v. a. a stringe, aduna provisiuni.
- Approvisionnementneur**, *m.* administratorul provisiunilor.
- Approximatif**, *ve, adj.* aproximativ, apropiat, cam atât.
- Approximation**, f. aproximațiune, apropiare, estimațiune, seu prețuire, prin aproape, prin mai mai.

Approximativement, *adv.* prin apropiatū, cam attātū.

Approximer, *s'—*, a se apropia.

Appui, *m.* redămū, proptea. Comp, *support, soutien.*

Appui-main, *m.* vergeluță pe care pictorii și redămă mâna.

Appuyer, *v. a.* a redăma, propti.

Apré, *adj.* aspru, (*âpre*).

Aprêlé, *vd. Prêlé.* [prime.

Aprément, *adv.* aspru cu as-

Après, *prep.* după, în urmă, *après moi*, după mine, *l'un—l'autre*, unulū după altulū, *après tout*, după tôte, uerice ar fi. Ca *adv.* în urmă, mai târdiū. *D'après*, după, conformē cu, *d'après nature*, conformē cu natura, după natură, *après que*, după-ce.

Après-demain, *adv.* poimăine.

Après-dînée, *f.* după prând.

Après-midi, *f.* după amēdi.

Après-soupée, *f.* *après-souper*, *après-soupe*, *m.* după măncarea desēră. La pl. *iea s.*

Apreté, *f.* asprélă; (*âpreté*).

A priori, *vd. Priori.*

A propos, *vd. Propos.*

Apside, *vd. Abside.*

Apte, *adj.* aptū, potrivitū.

Aptère, *adj.* fără aripe.

Aptitude, *f.* dispozițiune naturală pentru, destoiniciă.

Apurement, *m.* verifiçațiune definitivă a unei socotele.

Apurer, *v. a.* a verifica definitivū, regula, uă socotēla.

Apyre, *adj.* tare contra focū.

Aquafortiste, *m.* cellulū ce gravēdă cu apă-tare.

Aquarelle, *f.* desemnū unde eulorile sunt transparinți și cātū mai subțiri possibile; desemnū de apă.

Aquarium, *m.* aquariū, vassū, rezervoriū, unde se întreținū vegetalī seū pesci.

Aqua-tinta, *f.* speciă de gravură cu apă-tare. Și *aquatinte.*

Aquatile, *adj.* apatile, care trăiesce în apă.

Aquatique, *adj.* apaticū, pinū de apă, trăindū în apă.

Aqueduc, *m.* apeductū, condussū de apă, canale.

Aqueux, *euse, adj.* aposū.

Aquilin, *adj.* *nez —*, nasū acilinū, arcatū.

Aquilon, *m.* vintulū de Nord.

Aquilonaire, *adj.* de nordū, septintriunale.

Ara, *m.* ara, mare papagalū cu pene strălucitōrie.

Arabe, *m.* arabū.

Arabesque, *adj.* arabescū.

Arabesques, *f. pl.* arabesci, ornamente cu erbe și foie, precum este arhitectura arabă.

Arable, *adj.* arabile, possibile de aratū.

Arac, *m.* *arak, arack, arak*, liquōre alcoolică de orezū, *vd. Tafia.*

Arachis, *f.* plantă legumin. Și *arachide seū pistache de terre.*

Araignée, *f.* paiaginū.

Araire, *m.* plugū fără rōte.

Aralia, *f.* uă plantă.

Arambage, *m.* t. cossitū.

Aramber, *v. a. t. a cossi.*

Aramer, *v. a.* a pune pos-

- tavulü in cercevele spre a lü întinde.
- Arantèles**, *f. pl.* fibre la unele părți ale cerbului.
- Aras**, *m.* vd. *Ara*.
- Arasement**, *m.* nivelațiunea murului. Și *arrasement*.
- Araser**, *v. a.* a pune în nivelü părțile unui murü seü edificiiü.
- Arases**, *f. pl. t.* petre pentru pusü pe d'assupra.
- Aratoire**, *adj.* aratoriü, de arătură. [Chili.]
- Araucaire**, *m.* bradü de
- Arbalète**, *f.* speciă de arcü, de săgétă de oțelü. *Cheval en—*, calü inhămatü singurü inaintea cellorü doui dela oiște.
- Arbalétrier**, *m.* soldatü armatü cu *arbalète*, vd. *vorba*.
- Arbalétrière**, *f.* loculü de luptă pe uă galeră.
- Arbitrage**, *m.* judecata unei contestațiunii conferită la arbitri, *se commettre à l'—*.
- Arbitraire**, *adj.* arbitrariü, care nu depinde decâtü de voință.
- Arbitrairement**, *adv.* arbitrariü, după voia.
- Arbitral**, *le*, *adj.* arbitrale, pronunțatü de unü arbitru.
- Arbitralement**, *adv.* prin decisiune arbitrale, a arbitrului.
- Arbitrateur**, *m.* estimatorü, prețuitorü. [prețuire.]
- Arbitration**, *f.* estimațiune,
- Arbitre**, *m.* arbitru, însărcinatü să împace uă neînțelegere fără caracterü de judecătorü. *Libre—*, liberulü arbitru, buna plăcere. Facul-
- tate de a se determina de sineși.
- Arbitrer**, *v. a.* a arbitra, a regula în calitate de arbitru.
- Arbolade**, *f. t.* speciă de iachniă.
- Arborer**, *v. a.* a arbura, dis-fășiura (unü stindardü); *fig.* a proclama în publicü.
- Arborescent**, *ente, adj.* de felulü arburelui.
- Arboriculture**, *f.* cultura arburilorü.
- Arborisation**, *f.* desemnü naturale imitändü arburü seü erbe, cum se face pe gemurü ierna.
- Arboriste**, *m.* arburistü, cellü ce cultivă arburü. Mai bine *pépiniériste*.
- Arbouse**, *f.* speciă de fructü.
- Arbousier**, *m.* arbure meridion. Fructulü sémëna cu fragele.
- Arbre**, *m.* arbure, pomü; mare buccată de lemnü etc. pe care se învirtesce uă mașină. *Arbre de moulin*, arbure de móră.
- Arbrisseau**, *m.* arburelü.
- Arbuste**, *m.* arbustü, mă-
- Arc**, *m.* arcü. [răcine.]
- Arcade**, *f.* dischisură în forma arcului, arcată.
- Arcane**, *m. t.* arcanü, taină, operațiune misteriosă.
- Arcane**, *arcanée*, *f.* rubrică.
- Arcanson**, *m.* smolă de corabiă, reșină de pinü, din care se face colofanulü.
- Arcasse**, *f. t.* parte d'indëretulü corăbiei, vd. și *moufle*
- Arc-boutant**, *m.* construcțiune esternă destinată a sus-

- ținé unū murū; *fig.* redămū.
Pl. cu s.
- Arc-bouter**, v. a. a redăma unū murū, vd. *prec.*
- Arc-doubleau**, m. t. arcū de redămū pentru muri, bolte.
- Arceau**, m. curbătură (la uă boltă), arcū.
- Arc-en-ciel**, m. arculū crescū, curcubeū. Pl. *des arcs-en-ciel.*
- Arcaïque**, *adj.* arcaicū, de arcaismū, vd. *urm.*
- Arcaïsme**, m. arcaismū, modū de vorbire ca anticū, ca cei vechi.
- Archal**, m. tinichea. *Fil d'—*, sârmă de metalū, de zincū.
- Archange**, m. arhangelū.
- Archangélique**, f. nume datū mai multorū plante.
- Arche**, f. arcū de boltă, de punte; — *de Noé*, arca lui Noe.
- Archée**, f. t. foculū centrale allū pămintului. [logiari.]
- Archelet**, m. arculețū la oro-
- Archéographe**, m. *archéographie*, f. archeografū, scriitorulū, descripțiunea, anticitașilor.
- Archéologie**, f. archeologiă, cunnoscința monumintelorū antice. [cheologicū.]
- Archéologique**, *adj.* ar-
- Archéologue**, m. archeologū, vd. *archéologie.*
- Archer**, m. soldatū armatū cu unū arcū. [lină.]
- Archet**, m. arcușiū de vio-
- Archétype**, m. modelū. Ca *adj. les idées—s*, idéele in-născute.
- Archevêché**, m. archiepiscopatū.
- Archevêque**, m. archiepiscopū.
- Archi**, archi. Particulă care pusă înainte unei vorbe ar-rétă superioritate.
- Archichambellan**, m. camerariulū primū, superiorū.
- Archichancelier**, m. mare cancelariū. [diaconatū.]
- Archidiaconat**, m. archiepiscopatū.
- Archidiacon**, m. diocessa unū archidiaconū. [conū.]
- Archidiacre**, m. archidia-
- Archiduc**, m. archiduce.
- Archiducal**, e. *adj.* de archiduce.
- Archiduché**, m. archiducat.
- Archiduchesse**, f. archiducessă.
- Archiéchanson**, f. confereința, darul, unū archiducat.
- Archiépiscopal**, *ale, adj.* archiepiscopale.
- Archiépiscopat**, m. archiepiscopatū.
- Archifou**, m. nebunulū archiducelui. Ca *adj. archifou, archifolle*, nebunū la excessū.
- Archimandritat**, m. beneficiū possessū de archimandritū. [mandritū.]
- Archimandrite**, m. archi-
- Archipatelin**, m. butonulū archiducelui.
- Archipel**, m. archipelagū, mare semănată cu insule.
- Archipompe**, f. pompă (tulumbă) principale.
- Archipresbytéral**, *ale, adj.* arhipreotescū, care privesce pe preoții superiori.
- Archipresbyte**, m. preoția superioare.
- Archiprêtre**, m. preotū, starițū, superiorū.

Archiprêtre, *m.* preoția superioară.

Architecte, *m.* arhitect.

Architectonique, *adj.* arhitectonică, de arhitectură.

Architectonographie, *f.* descrițiunea unui edificiu.

Architectural, *ale, adj.* de arhitectură, care privește arhitectura. [tură.

Architecture, *f.* arhitectură.

Architrave, *f. t.* grindă, birnă inferioară, grindă de uniune. [vistieră.

Architrésorier, *m.* mare

Archives, *f. pl.* documente, titluri vechi. Locul unde sunt conservate, arhivă.

Archiviste, *m.* arhivariu.

Archivolte, *f. archit.* ornamentele din giurul arcadei.

Archontat, *m.* archontat, funcțiunea unui archont, timpul administrațiunii sâlle.

Arçon, *m.* una din cele două buccăți de lemn înaintea și îndărătul șelei.

Arçoner, *v. a.* a bate lăna etc.

Arcot, *m.* pilă a turnătorilor de metale. [nord.

Arctique, *adj.* (pôle--), de

Arctitude, *f.* strimțoare.

Arctium, *m.* vd. *bardane*.

Arctophylax, *m.* pădătorul ursei (uă stea).

Arcture, *arcturus, m.* arc-tură (uă stea).

Ardasses, *f. pl.* mătasă forte ordinară persică.

Ardassine, *f.* mătasă perlă.

Ardé lion, *m. fam.* omă ușurelă, *p. us.* [cu foc.

Ardement, *adv.* cu ardere,

Ardent, *ente, adj.* ardinte, ardătoriu. *Miroir*, — sticlă

ardătoare; *poil*—, *cheveux*—s, pâră forte roșie.

Ardent, *m.* lumină rătăcindă, esalațiune (abur) înflăcărată ce apare, pe căldurile mari, lângă lacuri. De ordinariu se dice *feu follet*.

Arder, *ardre, v. a. p. us. a* arde. *Ardez-regardez*, priviți. [viuă.

Ardeur, *f.* ardere, căldură

Ardillon, *m.* ac pentru a ține buclele.

Ardito, *adv. mus.* ardit, cu uere-care putere seu energiă.

Ardoise, *f.* piatră cenușie pentru copperitu casele, placă, artesiă. [nușiu.

Ardoisé, *ée, adj.* că placa, ce-

Ardoisière, *f.* ocnă de artesiă, de place.

Ardu, *ue, adj.* dificile de intrat; anevoios.

Are, *m.* ară, măsură de 100 metre pătrate. [rulă.

Aréage, *m.* măsurare cu a-

Arec, *m.* speciă de nucă.

Arendateur, *m.* arenda-tor. (de luptă.

Arène, *f.* arenă, nisip, loc

Aréner, *v. a.* a se cufunda (despre edificie). [posă.

Aréneux, *euse, adj.* nisi-

Aréole, *f.* areolă, inel luminos ce presintă unele stele.

Aréomètre, *m.* areometru, cumpănă pentru apă, pentru liquor.

Aréopage, *m.* areopag, tribunale la Atenianii vechi.

Aréopagite, *m.* areopagită, judecător din areopag.

Aréostatique, vd. *Aéro-statique*.

Aréostyle, *m.* areostil, e-

dificiū unde colonnele sunt forte depărtate între elle.

Arer, v. a. a trage în sus ancora.

Arête, f. spinarea pescelui; barba spicului; *archit.* ânghiulă formată de două fece, colțu.

Arêtier, m. t. laturea colțului.

Arêtières, f. pl. implătură de vară etc. între laterile colțului. [rale.

Arétologie, f. filosofia mo-

Arganeau, m. inelă grossă de ferru la uă corabiă. Si *organeau*. [ghimpă.

Argémone, f. nalbă cu

Argent, m. argintu; bană,— *viș*, argintu viu; — *fulminant*, argintu sticosu; — *en lingots*, bare de argintu; — *mignon*, monnetă mênuntă.

Etre court d'—, a fi în lipsă de bană.

Argenté, *ée*, adj. argintatū, argintiū, că argintulū.

Argenter, v. a. a arginti, poli, copperi cu argintu.

Argenterie, f. argintăriă, scule de argintu.

Argenteur, m. lucrătorū în argintu. [care are mulți bană.

Argenteux, *euse*, adj. fam.

Argentier, m. cellū cê întreține și peșese argintăria. În timpul vechiei monarhie franceze ministrulū finanțelorū. Comp. *trésorier*.

Argentin, *ine*, adj. argintiū.

Argentine, f. pesce argintiū.

Argenture, f. politură s. duplicatū cu argintu. [bin.

Argile, f. argilū, pămîntū gal-

Argileux, *euse*, adj. argilosū.

Argonaute, m. argonautū,

fig. marinariū. La pl. genū de molusce.

Argot, m. limbă de învoielă adoptată de tâlchari.

Argoter, v. a. *fam.* a vorbi unū *argot*. Vd. *prec.*

Argoulet, m. (altă-dată) carabinariū, pe urmă dragonū.

Argue, f. t. impletitură de sârmă.

Arguer, v. a. a forma fire grosse de sârmă.

Argüer, v. a. f. a inculpa, accușă, pedepsi.

Argument, m. argumentū, raționamentū prin care tragemū uă consecință dintr'unū principiū.

Argumentant, m. oppuninte la uă discussiune.

Argumentateur, m. argumentatorū, cuș place sê dispute.

Argumentation, f. argumentațiune, produțiune de argumente.

Argumenter, v. a. a argumenta, face conclusiunī.

Argus, m. Argu (mitolog.); observatorū atintivū.

Argutie, f. arguțiă, subțiritate de spirit, fineță de raționam.

Argutieux, *euse*, adj. cu subțirități, cu finețe de spiritū.

Aria, m. *fam.* Vd. *embarras*.

Arianisme, m. arianismū. Eresia lui Ariū și părteniilorū seș.

Aride, adj. aridū, uscatū, nefertile, neroditoriū.

Aridité, f. aridi'ate, uscăciune, nerodire.

Aridure, f. slăbiciune care usucă corpulū.

Arien, *enne*, adj. arianū.

- Eretici cari nu admită că tatălă și fiulă sunt de aceeași substanță în Trinitate.
- Ariette**, *f.* cântecă ușoriă și scurtă cu vorbe și instrumentă.
- Aristarque**, *m.* aristarcă, critică luminată și severă.
- Aristocrate**, *m.* aristocrată. [crațiă.
- Aristocratie**, *f.* aristocrație.
- Aristocratique**, *adj.* — *ment*, *adv.* aristocratică.
- Aristocratiser**, *v.a.* a face aristocrată.
- Aristodémocratie**, *f.* aristodemocrație, guvernulă aristocrațiilor și poporulă de-uădată.
- Aristoloché**, *f.* aristolochiă, uă plantă de ornamentă.
- Aristophanesque**, *adj.* cuteșante și temerariă, cum era comiculă Aristofane.
- Aristotélicien**, *enne*, *adj.* conforme doctrinei lui Aristotele, aristotelică.
- Aristotélisme**, *m.* filosofia lui Aristotele, aristotelismă.
- Arithmancie**, *f.* divinațiune (ghicire) prin numere.
- Arithméticien**, *m.* autoră, profesoră, de aritmetică.
- Arithmétique**, *f.* aritmetică. Că *adj.* aritmeticescă. — *ment*, *adv.* aritmeticesce.
- Arlequin**, *m.* personă din comedia italiană cu costumulă din buccăți de diferite culori; *fig.* omă de pușină consistință.
- Arlequinade**, *f.* buccată teatraleă, unde ună *arlequin* are joculă principale.
- Arlequine**, *f.* danță de *arlequin*. [sgardă.
- Armadille**, *m.* animale de
- Armadille**, *s.* *armandille*, *f.* mică flotă spanică.
- Armand**, *m.* medicamentă pentru caș.
- Armateur**, *m.* armatoră, care se inarmășă cu speșele sêlle proprie.
- Armature**, *f.* armătură.
- Arme**, *f.* armă. *Maitre d'armes*, profesoră de scrimă. *Arme à pointe*, armă de împunsă. *Arme à aiguille*, pușcă cu acă.
- Armée**, *f.* armată, oștire.
- Armeline**, *vd.* *Hermine*.
- Armement**, *m.* armare, preparațiune de resbelă.
- Armer**, *v. a.* a inarma. — *qn.* *chevalier*, a face pe *cnv.* cavaleră.
- Armet**, *m.* cască (*vech.*).
- Armillaire**, *adj.* *sphère*—, instrumentă cosmografică, represintândă mundulă, lumea, cum lă presuppunea cei vechi, adică pămîntulă fiindă în centru.
- Armilles**, *f. pl.* *archit.* inele, cercuri, la capitolulă dorică.
- Armistice**, *m.* armistițiă.
- Armoire**, *f.* dulapă.
- Armoiries**, *f. pl.* armărie, semne simbolice, cari distingă familielă insemnate. On fait remonter leur usage aux Croisades, où elles servaient à faire reconnaître les chevaliers tout couverts de fer.
- Armoise**, *f.* uă plantă, *herbe de St. Jean*.
- Armoisin**, *m.* taffeta subțire.

Armon, *m.* partea dinainte a cărucei, unde stă oiștea.

Armorial, *adj.* care tractedă de armărie. *Sust. m.* carte conținindă armăriile unei țerre. [armărie pe ceva.

Armorier, *v. a.* a dăgrăvi

Armoriste, *m.* armoristă, cunoscătoră de arme.

Armure, *f.* armătură, toate armele cari accopperă corpul.

Armurier, *m.* fabricante de arme.

Arnica, *f.* plantă medicinale, tonică și stimulante.

Aromate, *m.* aromată, mirosu, perfumă de vegetali.

Aromatique, *adj.* aromatică, mirositoriu.

Aromatiser, *v. a.* a parfuma cu *aromate*.

Aromatite, *f.* aromatită, buriană petrificată.

Arome, *m.* aromă, principiu mirositoriu estrassu din unele vegetali (*arôme*).

Aronde, *f.* rândunică.

Arondelet, *m.* june rândunică.

Arondelle, *f.* numele unei căruce ușiorie; nave ușiorie.

Arpailleur, *m.* spălătoră de aur, căutătoră de aur.

Arpège, *arpègement*, *m.* arpeggiu, modă de a face să se audă successivă fiă-care sunetă, in locă de a le bate de-uădată (*mus. instrum.*).

Arpèger, *v. n.* *mus.* a face arpeggiuri. Vd. *prec.*

Arpent, *m.* vechiă măsură agrariă, *apprôpe* 100 *perches*.

Arpentage, *m.* măsuratulă

cămpului prin *arpents*. Vd. *vorba*.

Arpenter, *v. a.* a măsura câmpulă; *fig.* a percurge repede. [de câmp.

Arpenteur, *m.* măsurătoră

Arpenteuse, *f.* uă lucustă.

Arqué, *ée*, *adj.* arcată.

Arquebusade, *f.* focă de *arquebuse*. *Eau d'—*, apă pentru vulneri (răni).

Arquebuse, *f.* vechiă armă de percussiuone, pușcă.

Arquebuser, *v. a.* a ucide prin focuri de *arquebuse*.

Arquebuserie, *f.* artea de a face armele *arquebuses*.

Arquebusier, *m.* soldatū cu *arquebuse*, fabricante și vinđetorū de arme de focă.

Arquer, *v. a.* a arca, incovăia.

Arquifou, *m.* lustru de plumbă.

Arrachement, *m.* smulgere.

d'Arrache-pied, *adv. fam.* fără intrerupere, continuită.

Arracher, *v. a.* a smulge, răpi. *S'—*, a se depărta; a se disputa pentru cv.

Arracheur, *euse*, *adj.* care smulge,—*de dents*, cellă cē scôte dinți.

Arracheuse, *f.* femeă care smulge pērulă dela pelea de castorū, la pēleriari.

Arrachis, *m. t.* smulgerea arburilor tineri.

Arraisonner, *v. a.* a vorbi raționatū. *S'—avec quelqu'un*, a se înțelege cu cine-va.

Arrangé, *ée*, *adj.* rânduită.

Arrangement, *m.* rânduelă.

- Arranger**, v. a. a. ordina, rândui, regula, pune în rânduielă.
- Arrangeur**, m. regulator, cellă cę dă forma definitivă lucrului început. [dare.
- Arrentement**, m. t. aren-
- Arrenter**, v. a. a. arenda.
- Arrérager**, v. v. a. stringe ceaa ce remăne neplătită din venituri. *Se laisser—*, a-și însuma veniturile.
- Arrérages**, m. pl. ceaa cę remăne dintr'ună venit, restui, remasulă din arendă.
- Arrestation**, f. arrestațiune, închidere, deținere în închisore.
- Arrêt**, m. arrestă, opprire, decisiune dată de uă curte suverană, *maison d'—*, închisore; *être aux—* s, a fi arrestată accasă; *mettre aux—* s, a trimite la închisore.
- Arrêté**, m. opprire, decisiune a unei autorități administrative séu judiciare, hotărire.
- Arrêter**, v a. a. oppri, arresta, s'—, a se oppri, se hotări.
- Arrétiste**, m. culegător, compiler, de decrete.
- Arrêtoir**, m. oppritorulă de la baionnetă.
- Arrhement**, m. arvună.
- Arrher**, v. a. (*qch.*) a arvuni.
- Arrhes**, f. pl. arvună, dană dată înainte, emanetă.
- Arrière**, *en arrière*, adv. înderăt; *en arrière de*, la spatele, înderătulă.
- Arrière**, m. partea dinderătă la corabie. [dătorită.
- Arriéré**, m. ceaa cę remăne
- Arriéré**, *éc*, adj. remasă înderăt, întârziată.
- Arrière-ban**, m. convocațiune pentru resbelă, cę făcea regiă vechă tutoră nobililoră. *Pl. des arrière-bans.*
- Arrière-bec**, m. colțu ascuțit (la ună pară de punte).
- Arrière-bouche**, f. partea posterioară, faringele, a gurei.
- Arrière-boutique**, f. magasia înderătulă prăvăliei.
- Arrière-cabinet**, m. cabinetă pusă înderăt.
- Arrière-change**, m. camătă din camătă.
- Arrière-corps**, m. edifică înderăt.
- Arrière-cour**, f. curte mică internă, servindă pentru descărcată. [arendași.
- Arrière-fermier**, m. sub-
- Arrière-fief**, m. feudă provenindă din altulă.
- Arrière-fleur**, f. t. pĕrulă rĕmasă după uă cicatrice.
- Arrière-garde**, f. partea unei armate, care închide mersulă.
- Arrière-goût**, m. gustulă ne; lăcută, cę lassă în gură unele aliminte, buccate.
- Arrière-ligne**, f. întilnire înderăt. [măne.
- Arrière-main**, f. dosulă
- Arrière-neveu**, m. *arrière-nièce*, f. fiulă nepotului; *arrière-neveux*, ultimă successoră. [potului.
- Arrière-nièce**, f. fiica ne-
- Arrière-pensée**, f. cugtare cę ține cine-va în rezervă și dissimulădă, ascunde.
- Arrière-petit-fils**, *arrière-petite-fille*, f. fiulă, fiica, nepotulă.

Arrière-petits-enfants,
m. pl. copii nepotului.

Arrière-plan, *m.* plană situat în deretă altuia.

Arrière-point, *m.* (mai usitată *point-arrière*), punct de cussătură, care trece peste altul deja făcut. *Pl. des arrière-points.*

Arriérer, *v. a.* a ține în deretă, întârziat. *S'*—, a rămâne în deretă.

Arrière-saison, *f.* finele toamnei; ultima etapă a vieții.

Arrière-train, *m.* partea trăsăturii, care este cu roțile din deretă. *Pl. des arrière-trains.*

Arrière-voissure, *f.* boltă în deretă a ușei.

Arrimage, *m.* rânduitul încărcăturii unei corăbii.

Arrimer, *v. a.* a asședa încărcătura unei nave, corăbii.

Arrimeur, *m.* celulă care asședă în corabiă. *Vd. prec.*

Arriser, *v. a.* a lăsa în jos (pânzele corăbiei).

Arrivage, *m.* sosirea într'un port.

Arrivée, *f.* Sosire, ajungere, *à l'—de*, la sosirea; *d'—* mai dinainte (*tout-d'abord*).

Arriver, *v. n.* a sosi, ajunge: *avec de la persévérance on arrive à bon port*, cu stăruință ajunge cine-va la scop. Ca unipers. a se întâmpla. *Il arrive que*, se întâmplă ca.

Arrobe, *f.* greutate spanică de 11½ kilogr.

Arroche, *f.* uă buriană. Specia *belle-dame* e cultivată.

Arrogamment, *adv.* cu

arroganță, imperios, cu trufă. [trufă.]

Arrogance, *f.* arroganță,

Arrogant, *ante, adj.* arrogant, trufos, mândru, imperios.

s'Arroger, *v. refl.* a și aroga, a și da, a și atribui nețrebuincios, pe nedrept, ce-va. [rușă.]

Arroi, *m. vech. p. us.* căr-

Arrondir, *v. a.* rătunzi.

Arrondissement, *m.* rătundire, diviziune administrativă, ocol.

Arrondissementeur, *m.* rătunditor; *fig.* celulă care este totuși exact. [tură.]

Arrosage, *m.* udare, udare.

Arroser, *v. a.* a uda, umecta, — *des créanciers*, a plăti creditorilor cu încetul.

Arrosoir, *m.* vassă pentru udare.

Arrow-root, *f. engl.* (pronunț. *aro-rut*), *f.* feculă comestibilă estrasă dintr'ună plantă de la Indii orientale.

Arrugie, *f.* canale pentru a se scurge apele unei mine (ocne).

Ars, *m. pl.* vine de la glesne.

Arsenal, *m.* arsenal, depozit de arme, de muniții de război. Loc unde se fabrică.

Arseniate, *m.* arseniat, sare formată prin acid arsenic.

Arsenic, *m.* arsenic, metal cenușiu, care volatilizat respinde o uă miros foarte de usturoi.

Arsenical, *ale, adj.* arsenical, conținând arsenic.

Arsenieux, *euse*, *adj.* compusă de arsenic. *Acide*—, acidă arsenicosă. Este ună violinte toxică (otrăvă).

Arsenite, *m.* arsenit, sare formată prin acidă arsenicosă.

Arsin, *m.* *t. bois*—, pădure incendiată.

Arsis, *m.* mirosă a arsă allă vinului.

Art, *m.* arte, meșteșug. *Les beaux*—, artele frumoșe, precum muzica etc.; *les arts libéraux*, artele liberali, precum elocința, poezia; *les arts d'agrément*, artele de plăcere, precum danșul, scrima. *Terme de l'*—, termină, vorbă, de arti.

Artère, *f.* arteră, vină care pulsă. [care ține de arteră.

Artériel, *elle*, *adj.* arteriale,

Artériologie, *f.* știința arterelor.

Artériole, *f.* mică arteră.

Artériotomie, *f.* dischiderea, tăiatul, arterelor.

Artésien, *adj.* *puits*—, isvoră artesiană, săpată printr'ua sondă.

Arthritique, *adj.* artritică, care se referă la articulațiile membrelor; contra artritei, reumatismului.

Artichaut, *m.* anghinară.

Article, *m.* încheietură a ősșelor; articol, materie, lucru; *gram.* articol, *faire l'*—, a publica pentru recomandație, face reclamă.

Articulaire, *adj.* articulară; care se referă la încheieturile ősșelor, seă articulație.

Articulation, *f.* articula-

ție, încheietură, juntura ősșelor.

Articulé, *ée*, *adj.* articulat, avindă articulație; clară espresă.

Articuler, *v.* a a uni articulație. A pronunța distinsă, esprime clară, afirmă.

Artien, *m.* student de filosof.

Artifice, *m.* artificiu (renghi), abile combinație a mijloacelor, fraude. Combinație pirotehnică; focă de artificie.

Artificiel, *elle*, *adj.* artificială, făcută prin arte, opp. *naturel*.

Artificiellement, *adv.* prin artificiu, prin arte, nu naturale.

Artificier, *m.* artificiar, fabricant de artificie.

Artificieusement, *adj.* articios, cu viclenă.

Artificieux, *euse*, *adj.* articios, înșelător, viclen.

Artillé, *ée*, *adj.* garnită cu artileria sa, avindă tunurile seelle (*marină*).

Artiller, *m.* fabricant, turnător de metal. Și *artillier*.

Artillerie, *f.* artilerie, tunuri, *pièce d'*—, fiă-care tun; — *de campagne*, artil. de câmp; — *à cheval*, artil. călare. [dată dela tunuri.

Artilleur, *m.* artilerist, sol-

Artillier, *m.* vd. *Artiller*.

Artimon, *m.* artimon, cartă celulă mai aproape de pupe. [autor.

Artisan, *m.* meșter; fig.

Artison, *m.* verme de lemn, moliă. *Artisonné*, *ée*, *adj.* mâncat de moliă.

Artiste, *m.* artistă ; *fig.* actoră, — *vétérinaire*, medică veterinară.

Artisement, *adv.* artistică, în modulă unui artistă, cu arte.

Artistique, *adj.* artistică, de arte, care privesce artele.

Artophage, *m.* care trăiesce cu pâine.

Arum, (pron. *arom.*), *m.* uă plantă nutritivă. Și *gouet*.

Arundinacé, *ée*, *adj.* de trestie.

Aruspice, *m.* aruspice, predictoră după vederea, inspecțiunea, interiorulă passeriloră.

Arythme, *m.* t. aritmă, neregularitate a pulsulă.

As, *m.* assă (de cărți), — *de pique*, clăfătoră, *fam.*

Asarine, *f.* uă plantă aperitivă.

Asarum, *m.* uă buriană.

Asbeste, *m.* asbestă, specieă de pără, minerală necombustibile. [bestă.

Asbestin, *ine*, *adj.* de as-

Ascalonite, *f.* uă plantă că cépa. [cale.

Ascaride, *m.* verme stoma-

Asçavanter, *v. a.* puș. *us.* a face pe cine-va învătă.

Ascendance, *f.* ascindință, rudeniă dela fiiă către tată în sus, opp. *descendance*.

Ascendant, *ante*, *adj.* ascindinte, care merge înălțându-se; *m.* influință, putere, (assupra cui-va).

Ascendre, *v. a.* a ascinde, se urca, merge în sus.

Ascension, *f.* ascinsiune, suire. Sărbătorea Înălțării.

Ascensionnel, *elle*, *adj.* care are forma de a se urca în sus.

Ascète, *m.* asetă, pustnică.

Ascétique, *adj.* de asetă.

Asciens, *m. pl.* lăcuiitoră din zona torridă, cără n'au umbră. [duneleă, plantă.

Asclépias, *f. m.* érba rân-

Asiarque, *m.* preotă superioră în Asia.

Asiatique, *adj.* asiatică.

Asile, *m.* asilă, adăpostă, refugiu, protecțiune. Și *asyle*.

Asine, *adj. f. bête*—, asină, asină. [șérpe (la Ebreă).

Asmodeé, *m.* asmodeu, ună

Asodès, *f. med.* friguri reci.

Aspe, *m.* ghiămă.

Aspect, *m.* aspectă, vedere, forma cum se presintă ună lucru, privescete, aparință, esterioră.

Asperge, *f.* sparanghelă.

Asperger, *v. a.* a stropi—, *d'eau bénite*, cu apă sănțită (aiasmă). [lon, *aspersoir*.

Aspergès, *m.* vd. *goupil*—

Aspérité, *f.* aspră; asprime.

Aspersion, *f.* aspersiune, stropire cu apă sănțită.

Aspersoir, *m.* vd. *aspergès*.

Aspérule, *f.* asperulă, uă plantă. [cură uscată.

Asphalte, *m.* asfaltă, pē-

Asphalter, *v. a.* a copperi cu asfaltă, cu pēcură solidă.

Asphodèle, *m.* ună liliacă.

Asphyxiant, *ante*, *adj.* care asfissidă, vd. *urm*.

Asphyxie, *f.* asfissie, opprirea respirațiunii, resufflării.

Asphyxié, *ée*, *adj.* asfissiată.

- Asphyxier**, v. a. a oppri resufflarea, asfissia.
- Aspic**, m. unū șérpe fórte veninosū. [mare.]
- Aspic**, m. bot. lavendula
- Aspic**, m. galertă de carne, piftiă.
- Aspirant**, ante, adj. aspirante, care asj iră, doresce, vd. *aspirer*.
- Aspiration**, f. aspirațiune, dorință pentru, silință către ceva.
- Aspiré**, ée, adj. gram. aspiratū, care se pronunță aspru, din gitū.
- Aspirée**, f. aspirată, sunetū aspru (in gram.).
- Aspirer**, v. a. a aspira, atrage aerulū in plămăniū sēi; a trage apa intr'ua pompă; a avé dorință pentru, se sili ca sē ajungă (la uă funcț.) gram. a pronunța din gitū (*pe h*). [argintū in Turcia.]
- Aspre**, m. mică monetă de
- Assa**, f. asantū, succū vegetale concretū;—*foetida*, remediū de odóre fórte neplăcută. [dire de nisipū.]
- Assablement**, m. grămă-
- Assabler**, v. a. a asșterne cu nisipū; s'—, se imple de nisipū.
- Assagir**, v. a. a înțelepți.
- Assaillant**, m. t. cellū ce face assaultū. *Assaillants*, pl. soldați cari dă assaultū.
- Assaillir**, v. a. a năvăli asupra, assălta, face assaultū.
- Assainir**, v. a. a însănătoși.
- Assainissement**, m. însănătoșitū, însănătoșire.
- Assaisonnement**, m. vd. *urm*.
- Assaisonner**, v. a. a releva buccate prin mijloculū unorū substanțe, mirosuri, a condita; *fig.* a face sē plăcă, *relever*. [torū, vd. *prec*.]
- Assaisonneur**, m. condi-
- Assassin**, m. uccissorū, ommoritorū.
- Assassin**, ine. adj. cmmoritoriū.
- Assassinant**, ante, adj. fórte criminale, ommoitoriū; *fig.* vd. *ennuyeux*.
- Assassinat**, m. ommorū.
- Assassiner**, v. a. a uccide cu premeditatū, tălchăresce; *fig.* a cauza unū mare prejudiciū.
- Assation**, f. ferberea medicamintelorū in succulū lorū.
- Assaut**, m. assaultū; *fig.* luptă, *les—s de l'adversité*, loviturile adversității, nenorocirii.
- Assécher**, v. a. p. us. a usca.
- Assécution**, f. assecuțiune, căștigarea unū beneficiū.
- Asséer**, v. a. a stabili contribuțiune, pune dajdiă.
- Asséeur**, m. perceptorulū contribuțiunilorū dela sate.
- Asséité**, f. independință (a lui Dumnezeu).
- Assemblage**, m. uniune, adunătură. [adunanță.]
- Assemblée**, f. adunare,
- Assembler**, v. a. a aduna, uni la unū locū.
- Assembleur**, m. euse, f. culegătorū, care unesce, culege foiele tișărite.
- Asséner**, v. a. a da uă lovitură violinte; *fig.* a arunca cu viuiciune uă glumă.

Assentiment, *m.* vd. *ap-probation*. [*consentir*.

Assentir, *v. a.* a approba,

Asseoir, *v. a.* a asseđa, pune jeosŭ, *fig.* consolida, intări.

S—, a ședé jeosŭ, pe scaunŭ.

Assermenté, *ée, adj.* juratŭ, care a prestatŭ jurá-mintŭ.

Assermenter, *v. a.* a face sê presteđe jurá-mintŭ.

Asserteur, *m.* cellŭ cê afirmá.

Assertif, *ive, adj.* de afirmáțiune. Și *assertoire*.

Assertion, *f.* asserțiune, afirmáțiune.

Asservir, *v. a.* a inservi, reduce in servitute, inrobi.

Asservissement, *m.* in-servitŭ, robire, reducere in servitute.

Assesseur, *m.* assessorŭ, ajutorŭ allŭ unŭ jude.

Assette, *f. t.* unŭ ciocanŭ micŭ.

Ass euler, *v. a.* a lăssa singurŭ, delăssa, părăsi.

Assez, *adj.* destulŭ, de ajunsŭ.

Assidu, *ue, adj.* stăruitorŭ, silitorŭ, constante, esactŭ.

Assiduité, *f.* silintă, stăruință, *assiduités, pl.* atințiune continuă.

Assidument, *adv.* cu stăruință necontentită.

Assiégeant, *ante, adj.* care incungiurá uá cetate. *Sust. m.* assediatorŭ, impressurătorŭ.

Assié gé, *m.* assediatŭ, incungiuratŭ intr' uá cetate.

Assiéger, *v. a.* a assedia, incungiura uá cetate.

Assiente, *f.* societate pentru comerțul cu negrii.

Assientiste, *m.* participante, pârtașiŭ, la societatea pentru comerțul cu negrii.

Assiette, *f.* ședere, modulŭ de a se asseđa; pozițiunea unei case, unei urbi; talerŭ.

Assiettée, *f.* conținutul unŭ talerŭ, câtŭ coprinde unŭ talerŭ.

Assignable, *adj.* care se póte assemna, determina (hotári).

Assignat, *m.* assemnatŭ, stabilitulŭ unŭ venitŭ pe unŭ imobile. Hărțiá - monnetă dată in timp. revoluț. garantată prin dominiile naționali.

Assignment, *f.* affectațiunea unŭ capitale pentru plata unei dătorie. Invitare inaintea judecáții, amănuare de processŭ.

Assigner, *v. a.* afecta unŭ capitale pentru plata unei dătorie, a cita inaintea judecáții; a defige, hotári.

Assimilable, *adj.* assimilabile, care se póte assimila.

Assimilation, *f.* asimilațiune.

Assimiler, *v. a.* a assimila, compara; aseména, preface in assemine. *S*—, a se compara, a-și asșimila, a converti, preface in propria sa substanță.

Assis, *se, adj.* ședindŭ pe scaunŭ, asședatŭ. *Opp. de-* *bout*.

Assise, *f.* rândŭ de petre tăiate, puse orizontale, și peste carí se asședă unŭ edificíŭ. *Assises, pl.* sesiunea

- unei curți criminali, *Cour d'assises*. — *Assises de Jérusalem*, legile creștinilor orientali după 1-a cruciată.
- Assistance**, f. asistență, preșința unui oficiariu publicu său unui preotă; societate adunată; ajutoriă.
- Assistant**, *ante*, *adj.* assistinte, care assiste. Ecclesiastă care assiste pe preotă la altare.
- Assistante**, f. religiösă, călugăriță, care ține locul stăriței.
- Assister**, v. n. a assiste, fi de față; a ajuta pe cine-va la judecată; a da ajutoriă.
- Association**, f. asociațiune, uniune, tovarășiă.
- Associé**, *ée*, *adj.* asociată, tovarăși.
- Associer**, v. a. a asocia, întovărăși. *S'*—ă său *avec*, a se asocia, uni cu.
- Assolement**, m. succesiune de culture cari îmbunătățesc pământul.
- Assoler**, v. a. a îmbunătăți pământul cultivându-lă des.
- Assombri**, *ie*, *adj.* întunecată.
- Assombrir**, v. a. a întuneca.
- Assommant**, *ante*, *adj.* *fam.* foarte desgustătoriă, său obositoriă, de care se uresce cu-va.
- Assommer**, v. a. a uccide cu ce-va greă, a bate cu excessă, *fig.* a importuna, obosi.
- Assommeur**, m. cellă că importunédă, vd. *prec.*
- Assommoir**, m. instrumētă pentru a uccide, vd. *assommer*.
- Assomption**, f. assumțiune. Răpirea S-tei Vergine in ceră. [neperfectă.]
- Assonance**, f. consonanță
- Assonant**, *ante*, *adj.* care este in consonanță neperfectă.
- Assonah**, f. Suna, culesă de faptele și dissele lui Moomete. Și *Sonna* său *Sunna*.
- Assorti**, *ie*, *adj.* pusă cu persoane, său lucruri cari se cuvină. Bine îngrijită cu mērfuri.
- Assortiment**, m. cuvenință, potrivire, a mai multoră lucruri între dinsele. Adunarea de mērfuri de acel'ăși felă (assortimentă).
- Assortir**, v. a. a assorta, a aduna lucruri cari se potriveșă.
- Assortissant**, *ante*, *adj.* care convine, se potriveșă la.
- Assoté**, *ée*, *adj.* *fam.* proștită.
- Assoupir**, v. a. a arunca intr'ună somnă ușioriă. *S'*—, a assupi, addormi ușioriă.
- Assoupișant**, *ante*, *adj.* care face pe cine-va să addormă.
- Assoupișement**, m. dormire ușioriă, de mică durată.
- Assouplir**, v. a. a face flexibile, să se încovoiă.
- Assourdir**, v. a. a surdi ușioriă.
- Assourdissant**, *ante*, *adj.* care surdeșă ușioriă.
- Assouvir**, v. a. a sătura; *fig.* a mulțumi. [turare.]
- Assucvișement**, m. să-

Assujétir, de ordinariu *assujettir*, v. a. a supune, face suppusă, a constringe, sili.

Assujétissant, *assujettissant*, *ante*, *adj.* care împiedică, care cere multă stăruință.

Assujétissement, *assujettissement*, *m.* supunere, stare de sumisiune și depindință.

Assumer, v. a. a lua asupra-și, lua pentru sine.

Assurance, *f.* siguranță, încredere, cutedanță. [sigurū.

Assuré, *ée*, *adj.* asiguratū, **Assurément**, *adv.* de sigurū. [rare.

Assurement, *m.* assigu-

Assurer, v. a. a asigura. *S'—de*, a se asigura de, a arresta.

Assureur, *m.* asiguratōrū.

Astéisme, *m. ret.* ironiă delicată și ingenioasă; piciorul fracturatū.

Astelle, *f. t.* șița că se lege.

Aster, *f.* plantă de genulū margaritei.

Aster, *f.* varietate de rubinū orientale. Genū de zoofite alt-felū *dissă étoile de mer.*

Astérisme, *m. t.* figura stelei.

Astérisque, *m.* asteriscū, forma unei stele între semnele tipografice (*).

Astéroïde, *f.* mică planetă.

Asthénie, *f. med.* mare slăbiciune, lipsă pe puteri.

Asthmatique, (pron. *astmatik*), *adj.* care respiră greu.

Asthme, *m.* astină, respira-

țiune grea, revenindū prin accessū (*asthma spasticum*).

Astic, seū *asti*, *m.* ossū de care se servescū cismarii pentru a sclivisi, *polissoir*.

Asticoter, v. a. fam. a irrita ușioriū, gādila, contraria.

Astiquer, v. a. a schlivisi, *lisser*.

Astour, *m.* disconto.

Astracan, *m.* blană de astrachan.

Astragale, *m. archit.* arculū care îmbraciă estremitatea superiōre a unei columne.

Astral, *le*, *adj.* astrale, care ține de stele, *lampe—*, lampă suspinsă, atirnată.

Astre, *m.* astru, stea.

Astreindre, v. a. a sili la ce-va. *S'—*, a se obliga, îndetora.

Astringent, *ente*, *adj.* astringinte, care stringe. *Sust. m.* medicamentū care strunge pelea, tesseturele.

Astrognosie, *f.* cunnoscința stelelorū.

Astroïte, *f.* astroitū, pētră cădută din stele.

Astrolabe, *m.* astrolabiū, instrumentū servindū altădată la mēsură înălțimiī stelelorū.

Astrologie, *f.* astrologiă, sciință chimerică de a cunnosce viitorulū după inspecțiunea stelelorū. [logicū.

Astrologique, *adj.* astro-

Astrologue, *m.* astrolōgū.

Astronome, *m.* astronomū.

Astronomie, *f.* astronomiă.

Astronomique, *adj.* —

- ment**, *adv.* astronomică, de astronomiă.
- Astuce**, *f.* astuță, vicleniă.
- Astucieusement**, *adv.* astuțios, cu vicleniă, în mod șiret.
- Astucieux**, *euse*, *adj.* astut, înșelătoriu, șiret.
- Asyle**, *vd.* *Asile*.
- Asymétrie**, *f.* lipsă de simetrie, de potrivire.
- Asymptote**, *f. geom.* asimtotă, liniă dreaptă care se apropieă infinitu de uă curbă fără s'o atingă nicî-uădată, *asymptotique*, *adj.* de asimtotă.
- Atabule**, *m.* ună vintu vătămătoriu în Apulia (Italia).
- Ataraxie**, *f.* liniscea suffletului.
- Ataxie**, *f. med.* atassiă, turburare extremă, neregularitate în fen. menele nervose, în bóle.
- Ataxique**, *adj.* atassic, care aduce turburare în nervi, în bóle.
- Atechnie**, *f.* lipsă de arte.
- Atelier**, *m.* laboratoriu, locu unde se adună, unde lucrédă, lucrătorii (les ouvriers).
- Atermoiement**, *m. s.—*, *moiment*, amănarea terminului unei plăți.
- Atermoyer**, *v.a.* a amăna terminulu unei plăți, *remettre*.
- Athée**, *m.* și *f.* ateu, care nu crede în essistința lui D-zeu.
- Athéisme**, *m.* ateismu, opiniune care negă divinitatea.
- Athéistique**, *adj.* ateisticu.
- Athénée**, *m.* ateneu, locu, nu oficiale, unde se facu lecțiuni séu lecture publice.
- Athermasie**, *f.* căldură mortale. [opărire.
- Athérôme**, *m.* inflătură prin
- Athlète**, *m.* atletu, luptătoru.
- Athlétique**, *f.* atletica, artea de a se lupta. Că *adj.* atleticu.
- Atinter**, *v.a. fam.* a înțoțona.
- Atlante**, *m.* atlante, figură umană care susține unu ornamentu de arhitectură. Și *cariatide*.
- Atlantique**, *adj. mer—*, oceanulu atlanticu, atlantica.
- Atlas**, *m.* atlante, culessu de charte, — *d'étude*, atlante de scólă; prima vertebră la gitu.
- Atmomètre**, *m.* atmometru, instrum. pentru măsura es-salațiuniloru, aburiloru.
- Atmosphère**, *f.* atmosferă, aeru.
- Atmosphérique**, *adj.* atmosfericu, de atmosferă.
- Atocalt**, *m.* pâiajinu messicanu, care trăieșce în apă.
- Atole**, *f.* făină fertă (ciulama).
- Atome**, *m.* atomă, corpă forțe micu, presuppusu ne-divisibile.
- Atomisme**, *m.* doctrina despre atome, despre molecule.
- Atonie**, *f.* lipsă de tonu; slăbiciune a organelorū, *alan-guissement*.
- Atonique**, *adj.* atonicu.
- Atour**, *m.* paratură, gătélă de femece. Usitată la *pl.*
- Atournement**, *m.* *vd. prec.*
- Atourner**, *v.a. fam.* a appara, găti
- Atourneuse**, *f.* femeă de cameră. Și *dame d'atour*, *chambrière*.
- A-tout, atout**, *m.* carte de jocu, care învinge pe celle-

alte. *Prendre avec l'—*, a înșela. [licu.]

Atrabilaire, *adj.* melanco-

Atrabile, *f. p. us.* venină negru, melancoliă.

Atramentaire, *f.* p. cără de atramentu, cernelă.

Atre, *m.* vatră *Prov. il n'y a rien de plus froid que l'âtre de cette maison*, în această casă se face multă economiă de mâncare.

Atrium, *m.* atriu, galeriă înaintea casei.

Atroce, *adj.* atroce, crudu, escisivu în rău. *Homme—*, omu crudu. [dime.]

Atrocement, *adv.* cu cru-

Atrocité, *f.* atrocitate, crudime.

Atrophie, *f.* atrofiă, slăbiciune, neputință de a se nutri.

Atrophier, *v. a.* a atrofia, slăbi (corpul). *S'—*, a deperi.

s'Attabler, a merge la mėsă.

Attachant, *ante, adj.* atrăgătoriu, lipitoriu.

Attache, *f.* legătură, ueră-cé lucru care servește a lega; *fig.* cea ce atrage, captivédă mintea. *Chien d'—*, câine de lanțu; — *de diamants*, gătelă de diamanți; *bas d'—*, ciorapi de mătase.

Attaché, *ée, adj.* lipitu, alăturatu, unitu.

Attachement, *m.* allăturare, simțimintu de iubire; mare aplicațiune. La pl. note de lucrări ale arhitectiloru.

Attacher, *v. a.* a uni, allătura; *fig.* a lega prin afecțiune, prin iubire. *S'—*, a se lipi, lega de afecțiune.

Attalique, *adj.* nemăsuratū.

Attaquable, *adj.* aggressibile, vd. *attaquer*.

Attaquant, *m.* aggressorū, cellu cé provocă la luptă (atacă).

Attaque, *f.* agresiune, provocațiune de luptă, bătăliă; *fig.* accesu de bôlă (atac).

Attaquer, *v. a.* a agredi, începe lupta, provoca (ataca).

Attarder, *v. a.* a întârzi. *S'—*, a se întârzi.

Atteindre, *v. a.* a ajunge, se apropia de; a lovi.

Atteinte, *f.* atinere, accesu (de bôlă), prejudiciu,

Attel, *vd. Attèle*. [vătămare]

Attelage, *m.* numărul de animalî necesarie pentru unu carru, unu plugu, uă trăsșură; animalî înhămate.

Atteler, *v. a.* a inhăma. (Conj. *j'atelle*).

Attelle, *f.* hamutu.

Atteloire, *m.* ochiulu oiștiî unde stă oppritorea.

Attendant, *ante, adj.* allăturatū; contiguu, *adv.* foarte aproape; — *prep.* atingindū de.

Attendant, (*en*), *adv.* așteptandū, până în cutare timpū, între acestea.

Attendre, *v. a.* a aștepta, *attendez-moi sous l'orme*, poți aștepta câtū vrei. *S'—*, a se aștepta.

Attendrir, *v. a.* a întineri, înduioșia, a mișca, face simțibile, a face milă.

Attendrissant, *ante, adj.* mișcătoriu, care face milă.

Attendrissement, *m.* compasiune, milă, înduioșiare.

Attendu, *prep.* în privința, în vederea; — *que*, pentru că.

Attentat, *m.* întreprindere criminală, ilegală (attentat).
Attentatoire, *adj.* vătămătoriu, care merge contra autoritatea unei jurisdicțiuni.
Attente, *f.* așteptare.
Attenter, *v. a.* a comite, săvârși, ce-va criminală.
Attentif, *ive, adj.* atentiv, băgător de seamă.
Attention, *f.* atințiune, băgare de seamă.
Attentionné, *ée, adj.* care are aplicațiune, atințiune.
Attentivement, *adv.* cu atințiune, cu băgare de seamă.
Atténuant, *ante, adj.* diminutoriu, care diminuează micșorează gravitatea unei acuzațiuni. [vd. *urm.*]
Atténuation, *f.* diminuțiune,
Atténuer, *v. a.* a diminui, micșora, subțiri, slăbi gravitatea.
Attelage, *m.* apropiare (a corăbiilor) de uscat.
Atterrer, *v. a.* a asșterne, arunca la pământ, prăpădi.
Atterrir, *v. n.* a merge, ajunge, la uscat (corabia).
Atterrissage, *m.* opritul, stațiunea, navi la uscat.
Attérissement, *m.* grămădire de pământ și de nisip d'alungul malului.
Attestation, *f.* atestațiune, dovadă în scris.
Attester, *v. a.* a atesta, certifica, dovedi, lua de martur, — *du savoir*, a arăta, dovedi, cunoștințe.
Atticisme, *m.* atticism, vor-

bire și gust delicat, cum era la Atenieni.
Attédir, *v. a.* a încălzi puțin, face tepid (*tiède*).
Attédissement, *m.* mică încălzire. [multă grijă].
Attifer, *v. a.* a para (găti) cu
Attifet, *m.* parat, gătire a capului, (vech. *p. us.*)
Attinter, *vd.* *Atinter*.
Attique, *adj.* attic, conformă cu *atticisme*, *vd. verb*
Attique, *f. archit.* cellă din urmă cată, mai puțin înaltă, care termină ușa sală de așteptare; fațată.
Attirail, *m.* mare cantitate de lucruri diverse necesare în unele cazuri.
Attirant, *ante, adj.* care trage la sine. [sine].
Attirer, *v. a.* a trage către
Attiser, *v. a.* a apropia două tăciuni ca să ardă; *fig.* a escita, înflăcăra.
Attiseur, *m.* cellă ce escită; cellă ce asședă focul.
Attisoir, *m.* vătrai.
Attitré, *ée, adj.* care e în titlu, ordinariu, obicinuit
Attitrer, *v. a.* a da preferință pentru cv., a închiria — *les chiens*, câni.
Attitude, *f.* mod de aștină corpul, dispozițiune.
Attorney, *m.* *vd.* *Avoué*.
Attouchement, *m.* atinșură. [tiv, care atrage]
Attractif, *ive, adj.* atrac
Attraction, *f.* atracțiune, atragere către sine.
Attirer, *v. a.* a atrage.
Attrait, *m.* inclinațiune. *Les traits*, atracțiunea, frumuseța feței.

Attrape, f. cursă pentru a prinde vînaturî. Comp. *piège*.

Attrape-mouche, f. uerîcè se pune ca sè attragă muscele.

Attrape-nigaud, m. *attrape lourdeau*, vicleniă grosolană, care nu înşelă decătă pe proşti, pe stupidi.

Attraper, v. a. a apuca, prinde. [glumă.

Attrapette, f. fam. mică

Attrapeur, m. *euse*, f. cellū cè apucă, prinde; înşelătorū.

Attrapoire, f. cursă.

Attrayant, *ante*, adj. t. care attrage.

Attrepé, *ée*, adj. t. nici pré grassū nici pré slabū, (despre passerî).

Attremper, v.a. a roşi ferulū in focū.

Attribuable, adj. care trebue sèu pôte fi atribuitū.

Attribuer, v. a. a atribui, da, allătura la. S'—, a-şi atribui, lua pentru sine.

Attribut, m. atributū, calitate. Cea ce este propriū in speciale unei persōne sèu unū lucru.

Attributif, *ive*, adj. atributivū, de atributū.

Attribution, f. atribuţiune, privilegiū. [ătoriū.

Attristant, *ante*, adj. intris-

Attrister, v. a. a intrista.

Attrition, f. penitenţă (căinţă) de a fi supèratū pe D-deū.

Atroupement, m. adunare tumultōsă, sgomotōsă.

Atrouper, v. a. a grămădi in trupă şi in tumultū. S'—, a se grămădi in trupă.

Atype, m. fără modelū.

Au, *contr.* (pentru *à le*), lui.

Aubade, f. concertū datū in aerū liberū, la pōrta cui-va.

Aubain, m. streinū nenaturalisatū.

Aubaine, f. (*droit d'—*), succesiunea la averea unū streinū; folosū neasşteptatū.

Auban, m. (*droit d'—*), chiria dela prăvăliă.

Aube, reversatulū ðilei (*—du jour*); haină de pândă albă a preoţilor catolici.

Aubenage, m. plată pentru inmormintatulū unū streinū.

Aupébin, m. *aubépine*, f. uă flōre, spinū albū. [siceî.

Aubère, adj. de culōrea per-

Auberge, f. birtū.

Aubergine, f. uă plantă.

Aubergiste, m. birtaşiū.

Auberon, m. ðăvorū.

Aubier, m. partea fragetă de sub cōjea lemnulū.

Aubifoin, m. uă flōre, vd. *bluet*.

Aubin, m. semi-galopū.

Aubiner, v. n. a călări semi-galopū, la passū. [sole.

Aubour, m. arburelū de fa-

Aucun, *une*, pron. niciunū, niciuă; *aucuns*, unii. (cum.

Aucunement, adv. nici-de-

Audace, f. cutedanţă.

Audacieusement, adv. cu cutedanţă audaciosū.

Audacieux, *euse*, adj. audaciosū, cutedante, isteţū.

Au-deçà, adv. dincōci.

Au-dedans, adv. in intru.

Au-dehors, adv. affară.

Au-delà, adv. dincolo.

Au-dessous, adv. dedesubt.

Au-dessus, adv. d'assupra.

Au-devant, adv. inaintea.

Audience, f. audiință.
Audiencier, m. aprodă, satelită însărcinată să chieame causele la tribunală.
Auditeur, m. auditoră.
Auditif, *ive*, *adj.* auditivă, care ține de auză, *nerf*—.
Audition, f. t. ascultare, — *des témoins*, a mărturiloră.
Auditoire, m. auditoriă.
Auditorat, m. auditorată, funcțiunea auditorului.
Auge, f. sghiabă, unde bea animalile. La pl. rigole cară ducă apele pe rōta unei mori.
Augée, f. conșinutulă sghiabului.
Augelot, m. grōpă pentru viță.
Auger, v. a. a săpa rădōră.
Auget, m. mică sghiabă.
Augette, f. vd. *Baquet*.
Augite, f. uă pētră prețioasă.
Augment, m. *gram.* augmentă, adausă. [toriă.
Augmentateur, m. adăugiator.
Augmentatif, *ive*, *adj.* care adauge, măresce, augmentativă.
Augmentation, f. adăugire.
Augmenter, v. a. a augmenta, adăugi, mări.
Augural, *ale*, *adj.* augurale, de auguriă. [stire.
Augure, m. auguriă; preve.
Augurer, v. a. a inaugura, prevesti; presupune.
Auguste, *adj.* augustă, majestosă.
Augustin, m, *ine*, f. călugără din ordinea S-tului Augustină.
Aujourd'hui, *adv.* astăzi d'—*en huit*, de astăzi peste optă zile.
Aulète, m. flautistă.

Aulique, f. aulică, disputațiune inaugurală teologică. *Cour*—, tribunale imperiale germană (altă-dată).
Au lof? *interj. mar.* prepară contra vintului!
Aulnaie, vd. *Aunai*.
Aulne, vd. *Aune*.
Aumailles, *adj. f. pl.* bêtes —, animală cu corne. [tori.
Aumône, f. milă (la cerșetorie).
Aumôner, v. a. a da milă.
Aumônerie, f. sarcina îngrijitorului cerșetoriloră.
Aumônier, *ère*, *adj.* binefăcătoră pentru săraci.
Aumonière, f. punca, unde se purta baniș, la cingetore.
Aumusse, *aumuce*, f. mantă imblănită a călugăriloră.
Aumussiers, m. *pl.* vințetori de ciorapi.
Aunage, m. măsură cu cotulă. *Faire bon*—, a măsura bine.
Aunai, f. alunishiă.
Aune, f. alună; vechiă măsură valândă 1 m. 82.
Aunée, f. alante, uă plantă.
Auner, v. a. a măsura cu cotulă. [rată.
Auneur, m. măsurătoră jură.
Auparavant, *adv.* mai înainte. [cellă mai rău.
Au-pis-aller, *adv.* în casulă.
Auprès, *adv.* și *prep.* lângă; în apropiere. [midă].
Auréli, f. păpușiă (unei o.
Auréole, f. aureolă.
Auriculaire, *adj.* auriculară. *Doit*—, seă l'auriculare, degetulă cellă mică.
Auricule, f. auriculă, esteriorulă urechiă.

Aurifère, *adj.* auriferă, care conține aur.

Aurification, *f.* plumbuire a dinților cu aur.

Aurifique, *m.* aurifică, care preface în aur.

Auripeau, *m.* alamă subțire.

Aurochs, *m.* un taur sălbatic.

Aurone, *f.* uă buriană.

Aurore, *f.* auroră, timpul dimineții.

Auscultation, *f. med.* ascultatul sunetelor peptului

Auscultor, *v. a. med.* a asculta sunetele, ce se produc în pept, inimă, și în vase.

Auspice, *m.* auspiciu, divinație (ghicire) după sborul passerilor. *Sous les auspices de qn.* sub auspiciile, sub direcțiunea cui-va.

Aussi, *adv.* asemenea, așa. — *bien*, în fapt, fiindcă.

Aussière, *f.* funie în trei.

Aussitôt, *adv.* îndată, — *que*, îndată ce, *dès que*.

Auster, *m.* vântul Austru.

Austère, *adj.* auster, sever, strașnic (în sensul moral). [prime.

Austèrement, *adv.* cu as-

Austérité, *f.* severitate.

Austral, *ale, adj.* australe, de sud.

Austrègues, *m. pl.* sentință judiciară; *austrègal*, *e*, *adj.* prin sentință judiciară.

Autan, *m.* vânt de sud.

Autant, *adv.* atât, — *que*, în cât timp, *d'—plus*, cu atât mai mult, *d'—mieux*, *d'—moins*, cu atât

mai bine, cu atât mai puțin, *d'—que*, fiindcă.

Autel, *m.* altare, altar.

Auteur, *m.* autor, făcător.

Authenticité, *f.* autenticitate.

Authentique, *adj.* autentic, investit cu formele oficiale, cert, sigur. *Les authentiques*, autenticele. Numele cătoră-va legi ale lui Justinian.

Authentiquement, *adv.* în mod autentic, de creșut.

Authentiquer, *v. a.* a face autentic, demn de creșut.

Autobiographie, *f.* descrițiunea propriei selle vieți.

Autochtone, *m.* autohton, născut în țerra iusă.

Autoclave, *adj.* marmite—, marmită (olă), unde ferbe ce-va fără evaporațiune.

Autocrate, *m.* autocratice, *f.* autocrat, suveran absolut.

Auto-da-fé, *m.* execuțiunea prin foc a unei sentințe a Incisiunii.

Autodynamique, *adj.* autodinamic, mișcându-se prin puterea sa proprie.

Autographe, *m.* autograf, scris de mâna autorului.

Autographie, *f.* autografiă, proces pentru a obține mai multe copie ale unei scripture.

Autographier, *v. a.* a reproduce prin autografiă, *vd. prec.*

Autoir, *séu autois*, velt all femeelor în Picardia, *vech.*

Automate, *m.* automat,

- mașină care imită ființele animate.
- Automatique**, *adj.* automată, nedependentă de voință.
- Automatisme**, *m.* stare mașinală a animalilor.
- Automédon**, *m. fig.* conducătorul unei trăsure regală.
- Automnal**, *ale, adj.* de toamnă.
- Automne**, *m.* și *f.* toamnă.
- Autonome**, *adj.* autonomă.
- Autonomie**, *f.* autonomie, dreptul de a se administra prin propriile sêlle legi.
- Autopsie**, *f. t.* autopsiă, dischiderea unui cadavru.
- Autorisation**, *f.* autorizație. [da putere, facultate.
- Autoriser**, *v. a.* a autoriza,
- Autorité**, *f.* autoritate, putere, facultate, guvernă, administrație publică; credit.
- Autour**, *prep.* și *adv.* împrejură. *Tout* —, din toate părțile.
- Autour**, *m.* uliă; — *fourchet*, uliă de mărime mijlocie; — *niais*, uliă masculină; — *autoursier*, dressătorul de ulii.
- Au-travers**, *séu à travers.* *prep.* printre, prin mijlocul.
- Autre**, *adj.* altul. *L'—jour*, de currindă; *l'un l'—*, unul pe altul; *l'un et l'—* unul și altul; *ni l'un ni l'—*, nici unul nici altul. *En voici bien d'une—*, acesta e și mai rău; — *part*, în altă parte; *d'—part*, de altă parte; *de temps à—*, uneori; *l'un portant l'—*, în termenul de mijloc, luând cu totul; *l'un vaut l'—*, rămâne egale.
- Autrefois**, *adv.* altădată.
- Autrement**, *adv.* altfel.
- Autre-part**, *adv.* vd. *autre*.
- Autruce**, *f.* struci.
- Autrui**, *m.* altul. *Le bien d'—*, bunul apropiat.
- Auvent**, *m.* strășină.
- Auvernat**, *m.* vin roșu de Orléans. [de Normandia.
- Auvesque**, *m.* vin de mere
- Auxiliaire**, *adj.* ajutătoriu.
- s'Avachir**, *v. a.* a se deforma.
- Aval**, *m.* cursul în jos allă unui riu, opusă *amont*, cursul în sus; *fig.* cațiune; *adv.* de sus în jos.
- Avalage**, *m.* trecere pe riu; lăsatul butiei în piniță.
- Avalaison**, *f.* torrinte de plouă. [sloiu de ghiață.
- Avalanche**, *avalange*, *f.*
- Avalant**, *ante, adj.* mergând în josul cursului, riuului.
- Avalasse**, *f.* vd. *Avalaison*.
- Avalé**, *ée, adv.* puțin atirând.
- Avalée**, *f. t.* postavă lucrată de udată, fără învirtitul arburilor.
- Avaler**, *v. a.* a înghiți.
- Avaleur**, *m.* celulă înghite cu aviditate, lacumă —, *de pois gris*, om care mănâncă mult.
- Avalies**, *f. pl.* lână de oi tăiate.
- Avaloire**, *m. fam.* gură mare.
- Avalure**, *f. t.* inflătură la copita calului.
- Avançage**, *m.* loc unde stă birjile afară din piață.
- Avance**, *f.* înaintare, cea ce se face înainte relativă cu

altă lucru. *Par—, l'—*, înainte de timpul voit. La pl. primele demersuri pe lină cine-va.

Avancée, f. mică postă înaintea porții unei fortificațiuni.

Avancement, m. înaintare.

Avancer, v. n. a înainta, merge înainte, duce înaintea; a grăbi.

Avancier, m. cellă ce a prestată jurămintă în uă corporațiune de meseriași.

Avanie, f. insultă publică.

Avano, m. undiță pentru sardele.

Avant, prep. înaintea, înainte de. *En—*, înaintea sa. *En avant!* înainte. *Avant tout*, înainte de toate. *Avant que*, înainte de a. Ca sust. m. partea dinainte.

Avant, m. partea dinainte a unei trăsuri, unei corăbii.

Avantage, m. utilitate, folos.

Avantager, v. a. a face ună folosă cui-va. [cu folos.

Avantageusement, adv.

Avantageux, euse, adj. folositoriu. [tremitățile punții.

Avant-bec, m. t. pară la es-

Avant-bras, m. partea dinainte a brațului.

Avant-chemin-couvert, m. t. drumă copperită la piciorul glacisului, în affără.

Avant-cœur, m. înflătură la peptulă calului.

Avant-corps, m. partea unui edificiu eșită în affără.

Avant-cour, f. curte mică înaintea curții principale.

Avant-coureur, m. în-

ainte-mergător, ceea ce precede și anunță.

Avant-courrière, f. înainte-mergătoare, *l'—du jour*, aurora.

Avant-dernier, ère, adj. înaintea celui din urmă.

Avant-duc, m. t. pară pentru punți. [șianțu dinainte.

Avant-fossé, m. t. fossat,

Avant-garde, f. partea unei armate, care merge înainte.

Avant-goût, m. gust, ce are cine-va dinainte pentru ună lucru plăcut.

Avant-hier, adv. alaltăieri.

Avant-jour, m. înainte de resăritulă soarelui.

Avant-la-lettre, f. t. prima tragere (la tipar) a unei gravure.

Avant-main, f. palmă.

Avant-midi, m. înaintea prânzului. [ainte.

Avant-mur, m. mură din-

Avant-part, f. parte înainte de alții (în moștenire).

Avant-pêche, f. persică prematură.

Avant-pied, m. piciorul pusă ăntăiu, înainte. [neț.

Avant-poing, f. palma mă-

Avant-port, m. intrare la unele porturi mari.

Avant-portail, m. porța dinainte.

Avant-poste, m. postă asședată înainte, mai aproape de inemic.

Avant-projet, m. redacțiune provisorie a unei legi.

Avant-propos, m. precuvintare.

Avant-quart, m. sunetă ce

unele orologie bată înainte de quartă, de jumătate etc.
Avant-scène, f. avant-scenă.

Avant-toit, m. copperișiu de casă eșitu în affară.

Avant-train, m. tractulă, rôtele și oiștea dinainte ale unei trăsșure.

Avant-veille, f. înaintea preșilei, două zile înainte.

Dans les composés avec *avant* cette préposition ne prend pas la marque du pluriel.

Avare, adj. avară, cumplită (sgircitū la bani). [avariță.

Avarement, adv. p. us. cu

Avarice, f. avariță (sgirceniă).

Avaricieux, euse, adj. economică.

Avarie, f. daună, pagubă, cauzată unei nave, corabie, în drumul său, uerice daună.

Avarié, ée, adj. stricatū (în timpul călătoriei pe mare), *marchandises avariées*.

Avarier, v. n. a cauza daună, strica, vd. *avarie*.

Avaritz, m. impositū perceputū în Turcia.

Avaste, interj. (la corabie) oppresce ! stai !

A vau, vd. *Aval*.

A vau-l'eau, adv. (*aller*—), în jeosul apei.

A vau-de-route, loc. prov. precipitată, iute, în grabă.

Avé, seū *Avé Maria*, m. rugăciune la S-ta Vergine. Salutațiune englesă. La *pl.* rugăciune pentru asistența lui Dumnezeu. *Je reviendrais dans un—*, mă voi întorce îndată. Pl. nevar.

Avec, prep. cu. Și *avecque* (vech.)—*cela*, cu toate acestea.

Aveindre, v. a. a trage, a lua ce-va din locul unde este

Aveine, f. vd. *Avoine*.

Aveinière, f. câmp semănată cu oveldă.

Avelanède, f. coje de ghindă.

Aveline, f. alună mare.

Avelinier, m. arbure de alună mari. [porturi.

Avenage, m. plată luată la

Avenant, ante adj. plăcută.

A l —, în conformitate ; *le cas* —, decă ar veni cazul.

Avènement, m. venire înălțare, aparițiune. Venirea Messiei.

Avénir, v. n. vd. *Advenir*.

Avenir, m. viitoriū. A l —, de acum înainte, *désormais*.

Avent, m. adventū, timpul în care catolicii se prepară să celebreze crăciunul.

Aventure, f. întâmplare. D' —, par —, din întâmplare, d' —, cam.

Aventurer, vd. *risquer*.

Aventureux, euse, adj. aventurosă, care se lasă întâmplării.

Aventurier, m. ière, f. aventurariū, care umblă după aventuri, întâmplări.

Aventurine, f. aventurină, piatră neagră semănată cu puncte strălucitoare, aurite.

Avenue, f. trecere, drumă către; aleă plantată cu arbori.

Avérage, m. jumătate de an (câștiū); termină de mijloc. [brasil.

Averano, m. uă passere

Avéré, ée, adj. adevărit; dovedit, stabilit că adevărat.

Avérer, v. a. a adevăra, dovedi cert, arăta că adevărat. [infernul.

Averne, m. (poet.) Avernul,

Avéron, m. ordă uscată.

Averse, f. fam. plouă subită.

Aversion, f. aversiune, ură.

Avertin, m. p. us. tare obstinațiune (surdălnică).

Avertineux, euse, adj. obstinat (hain). [informa.

Avertir, v. a. a înștiința,

Avertissement, m. înștiințare.

Aveu, m. mărturie, recunoșterea unui fapt, învoia.

Aveuer, v. a. t.—une perdre, a primi, lua uă poturnice. [bitoriu.

Aveuglant, ante, adj. orb.

Aveugle, adj. orb, à l'—, orbesc, în întuneric.

Aveuglement, m. orbela.

Aveuglément, adv. orbesc.

Aveugler, v. a. a orbi.

à l'**Aveuglette, loc. fam.** că un orb, à tâtons.

Avictuaillement, m. proviziuni pentru corăbie.

Avictuailer, v. a. procura proviziuni unei corăbie.

Avictuailleur, m. provizionator de corăbie.

Avide, adj. avid, lacum.

Avidement, adv. lacomesce.

Avidité, f. aviditate, lacomia.

Avignoniser, v. a. a încorpora. [stită.

Avili, ie. adj. avilit, pro-

Avilir, v. a. a deteriora, prosti. S'—, a se înjeosi.

Avilissant, ante, adj. înjeositor.

Avilissement, m. avilit, înjeosire, stare desprețiable.

Avilisseur, m. cel care avilește, înjeosesc.

Avillons, m. pl. unghie posteriori ale ireteli.

Aviné, ée, adj. imbibat de vin. *Homme—*, om care se clatină de beția.

Aviner, v. a. a imbi de vin, îmbăta, deprinde cu vinul.

Aviron, m. lopetă de luntre.

Avironner, v. a. a pune lopetă la luntre.

Avis, m. înștiințare, opinie, consiliu, povață. *A mon—*, după opinia mea; *prendre les—s*, a procedea la vot.

Avisé, ée, adj. prudent, înțelept, circumspect.

Avisement, m. opinie, gândire.

Aviser, v. a. a înștiința, consilia, povățui. S'—, a se gândi la ce-va, gesi ce-va.

Aviso, m. mică vassă de resbelă ca să discopere pe inamic.

Avitaillement, m. provizionare de alimente și muniții.

Avitailler, v. a. a provisiona, procura alimente și muniții.

Avivage, m. t. politura foliului oglindei. [strălucire.

Aviver, v. a. a da viuiciune,

Avives, f. pl. t. glandule parotide, la creștetulă cailor.

Avivoir, m. t. cuțit allu politorilor cu aur.

Avocasser, v. a. a exercita

- in modū mediocru profes-
siunea de avocatū.
- Avocasserie**, f. vorbe de-
serte de avocatū.
- Avocat**, m. avocatū. [gado.
- Avocater**, m. arburele avo-
voinerie, f. câmpū cuovedū.
- Avoir**, v. a. a avé, — *pour*, a
privi că, *en—à quelqu'un*,
a avé necasū pe cine-va, se
gândi la. *Le doit et l'—*,
totū cē possede cine-va. *Il*
y a, este, sunt; *il n'y a pas*
de quoi, nu este pentru ce,
nu e causă. *Tant y a que*,
cu tōte acestea. [vecinatū.
- Avoisinant**, ante, adj. in-
voisiner, v. a. a învecina.
- Avorté**, ée, adj. născutū în-
ainte de timpū. [prematură.
- Avortement**, m. nascere
- Avorter**, v. a. a nasce în-
ainte de timpū (avorta, lepăda)
- Avorton**, m. nascere pre-
matură.
- Avoué**, m. oficiariū minis-
teriale însărcinatū sē repre-
sinte partitele inaintea tri-
bunalilorū, și sē f. că actele
de procedură. [cunnosce.
- Avouer**, v. a. a mărturi, re-
- Avouète**, avoutre, m. p.
us. copilū născutū în di-
vortū.
- Avouy-avong**, m. unū ar-
bure de Madagascar.
- Avoyer**, v. n. t. a se redica
(vintulū pe mare).
- Avoyer**, m. titlulū primuluī
magistratū în Suecia.
- Avril**, m. aprilē. *Poisson d'—*,
vd. *maquereau*.
- Avuer**, v. a. *aveuer*, t. a ține
in ochi, nu scăpa din vedere.
- Avuste**, m. t. nodū la funiă.
- Avuster**, v. a. a inn da funiă.
- Axe**, f. asse, ossia unuī corpū.
- Axilaire**, adj. t. dela sub-
țioră. [tate evidente de sine.
- Axiome**, m. assiomă, veri-
- Axonge**, axunge, f. untură.
- Ayant-cause**, m. represin-
tante, acella cuī s'a trans-
misū drepturile unei persōne.
- Ayant-droit**, m. cellū cē
are dreptulū.
- Aye**, vd. *Aie*.
- Azalée**, f. *azaléa*, azaleă, unū
arburelū pré frumosū.
- Azarum**, m. uă plantă.
- Aze**, m. p. us. asinū.
- Azerole**, f. uă plantă, spinū
albū.
- Azerolier**, m. unū arbure.
- Azimuth**, m. azimutū.
- Azotate**, m. azotatū, sare
formată cu acidū azoticū.
- Azote**, m. azotū, unulū din
elementele aeruluī.
- Azoté**, ée, adj. azotatū.
- Azoth**, m. materia primitivă
a metalelorū (în alchim.).
- Azotique**, adj. azoticū, om-
moritoriū.
- Azur**, m. azurū, sticlă albă-
trită prin cobaltū.
- Azuré**, ée, dj. azuratū, cu
strălucire albăstriă.
- Azurer**, m. a azura, albăstri.
- Azyme**, adj. azimă, pâne-
fără aluatū. La pl. sērbătō-
rea Ebreilorū.

B

B, *m.* b. prima consonante. On la nomme *Bé* suivant l'appellation ancienne et usuelle.—Fig. *les gens marqués au B passent pour spirituels et malitieux.* Ómenii cu unú semnú trecú de spirituali și malițioși (șireți).

Baalite, *m.* adoratorú allú lui Baal. [córde a Negrilorú.

Baazas, *m.* çiterá cu patru

Baba, *m.* prájiturá cu stafide.

Babeau, *m.* spectru (insectá).

Babel, *f.* Babe', confusiune.

Babeure, *m.* *babeurre*, lapte bătutú. [micú de casá.

Babiche, *babichon*, *m.* cáne

Babil, *m.* abundanță de vorbe inutile (palavre).

Babillage, *m.* vorbá multá, inutile, verđi și uscate.

Babillard, *arde*, *adj.* gureșiú. [*lage.*

Babillement, *m.* vd. *Babil-*

Babiller, *a. v.* a vorbi multe in deșertú, verđi și uscate.

Babilloir, *f.* micú scaunú.

Babine, *babouine*, *f.* labiú, buđá, pendinte, precum la vacé. [jucăriá, *bagatelle.*

Babiote, *f.* séú *babioles*, *pl.*

Bâbord, *m.* partea stângá a navii, corábiei, cândú privesce cine-va către prorá.

Babouche, *f.* papucú.

Babouin, *m.* micá maimuță; inflátare micí la gurá.

Babouiner, *m.* a face jocuri conice, (fam.).

Babylone, *f.* Babilone.

Bac, *m.* luntre, butoiú mare.

Bacaliau, *m.* funiá uscatá de nave, corabiá. [laureatú.

Baccalauréat, *m.* bacca-

Bacchanal, *m.* mare sgomotú.

Bacchanale, *f.* báccanale, danțú sgomotosú și tumultosú.

Bacchante, *f.* baccante, preotésá lui Baccu, femeá fără modestiá și fără reținere.

Bacchants, *m. pl.* baccanți, preoți ai lui Baccu.

Baccharis, *m.* erbe uscate.

Bacchas, *m.* depusú (drojde) de succú de lémáii.

Bache, *m.* speciá de palmú in Guiana. [unuí beutorú.

Bacchique, *f.* roșela feçiei

Baccifère, *adj.* t. care produce bóbe. [bóbei.

Bacciforme, *adj.* in forma

Bacha, vd. *Pacha.*

Bachat, *m.* t. piuá de pisatú.

Bâche, *f.* velință de accoperitú (vd. *banne*), incadratú cu sticlá, unde se pástrédá planțele contra frigú. [grațioasă.

Bachelette, *f.* june fiicá

Bachelier, *m.* baccalaureú.

Bâcher, *v. a.* a copperi in velință, vd. *bâche.*

Bachique, *adj.* baccicú, consacratú deului Baccú.

Bachot, *m.* micá luntre.

Bachotage, *m.* trecerea in luntre; plata pentru acésta.

Bachoteur, *m.* luntrașiú.

Bachou, *m.* butoiú pentru strugurí.

Bachoue, *t.* bute, butoiú.

Bacile, *m.* uá plantá mariná.

Bacinet, *m.* plantă de pădure.

Bâclage, *m.* oppritulă corăbiei în portă pentru a încărcă; închiderca portulăi.

Bâclé, *ée*, *adj.* închisă. *Rivière*—, gărlă inghiăciată.

Bâcler, *v. a.* a închide (portulă) prin uă bară séu ună lanțu; — *une rue*, a închide uă strată; *c'est une affaire* —, este uă afacere terminată.

Bâcleur, *m.* cellă cē ingrijesce a se închide portulă.

Badaud, *m. aude*, *f.* acella, care arrētă uă curiositate stupidă (cască-gură).

Badaudage, *m.* curiositate stupidă (neghiobiă).

Badauder, *v. n.* a căsca gura, arrētă uă curiositate stupidă. [*dage*].

Badauderie, *f.* vd. *Badaud*.

Badaudisme, *m.* stupiditate (n-ghiobiă).

Badelaire, *m.* (în armărie) sabiă curbată.

Badigeon, *m.* văpsea galbină pentru mură, spoielă.

Badigeonner, *v. a.* a văpsi (uă casă) galbină, spoi.

Badigeonneur, *m.* văpsitoră de casă.

Badin, *ine*, *adj.* resfētătă, glumeță, *enjoué*. [*santerie*].

Badinage, *m.* glumă, *plai*.

Badinant, *m.* cală de mână, lăturașă.

Badine, *f.* nuia subțire, flexibile și ușioră, mică bastonă.

Badiner, *v. n.* a vorbi glume.

Badinerie, *f.* glumă.

Bafouer, *v. a.* a tracta cu derisiune, a și bate jocă de.

Bâfre, *f. fam.* ospētă abundante cu excessă (chiulhan).

Bâfrée, *f.* petrecere cu ospētă

Bâfrer, *v. n. pop.* a mânca excessivă (chiulhăni).

Bâfreur, *m. fam. vd. glouton*.

Bagace, *f. s. bagasse*, trestiă de sachară storsă. [*lică*].

Bagage, *m.* legătură, calaba-

Bagarre, *f.* tumultă, mare desordine, (invălmășelă).

Bagasse, *f.* femeă publică ordinariă.

Bagatelle, *f.* obiectă de puțină preț, lucru de nimică.

Bagne, *m.* închisore pentru condemnații la munce silnice.

Bagnolet, *m. baignolette*, *f.* veltă de femece, care accopere numai jumătate fația.

Bagou, *m.* glumă.

Bague, *f.* turtă, inelă, *jeu de—*, caruselă.

Baguenaude, *f.* ună fructă, *fig.* stupiditate, prostiă, *niaiserie*.

Baguenauder, *v. n.* a-și petrece cu lucruri deșerte și frivole, (*fam.*). [*bure*].

Baguenaudier, *m.* ună ar-

Baguer, *v. a.* a cósse cu punturi mari căptușela unei haine. [*bagage*].

Bagues, *f. pl. puc. us. vd.*

Baguette, *f.* nuia. [*nuiele*].

Baguetter, *v. a.* a bate cu

Baguier, *m.* cutiă de inele.

Bah! *interj.* arrētându îndoință, mirare, neglijință.

Bahut, *m.* speciă de sertariă, de ladă la ceț vechi; *taillée en — (pierre)*, pētră boltită; *couche en—*, asșternută înaltă rătundă (grad.)

Bahutier, *m.* făcătoru de lădi. [tin, castaniu.

Bai, *baie*, *adj.* murgü,— *cha-*

Baie, *f.* bóbă, dischisură în murü pentru a face ferestră; vadü; mistificațiune.

Baigner, *v. a.* scälda, muia.

Baigneur, *m. euse*, *f.* băiașiü.

Baignoir, *m.* locü de baie.

Baignoire, *f.* putină de baie; loge în teatru situată în nivelü cu parterulü.

Bail, *m.* (*pl. baux'*), chiriă, arendă, contractü de închiriere.

Baille, *f.* putină, bute.

Bâillement, *m.* găngănitü, găngăvia. [gura dischisă.

Bâiller, *v. n.* a găngăni; ținé

Bailler, *v. a.* a da, — *des coups*, a da loviture (*vech*).

Bailleresse, *f.* aceea care închiriedă.

Baillet, *m.* murgü.

Bailleur, *m. euse*, *f.* cellü cè dä cu chiriă. La fem. *bailleresse*, *vd. rebuteur*.

Bâilleur, *m. euse*, *f.* găngavü.

Bailli, *m. baillis*, magistratü (în vechia monarhiă). [chiü.)

Baillage, *m.* tribunale (*ve-*

Baillis, *m.* *vd. Bailli*.

Baillive, *f.* consörtea unü *bailli*, *vd. vorba*.

Bâillon, *m.* lemnü cè se pune în gura animalilorü, cä së le opprèscä de a mușca.

Bâillonner, *v. a.* a pune unü *bâillon*, *vd. prec.*

Bailloque, *f.* pénnă de struçiu pestriță cu albü și negru.

Bain, *m.* baie. La *pl. bains*, ape minerali naturalı. *Bain-*

marie, (*pl. bains-marie*) apă fèrtă. [spangă.

Baïonette, *f.* baionetă,

Baïoque, *bajoque*, *m.* bajocco, monnetă italiană de cincı centime. [(la Turci).

Bairam, *beïram*, *m.* bairam

Bai-rouge, *m.* unü șerpe.

Baisemain, *m.* cerimoniă

la unele curți, conständü în a săruta mâna suveranulü.

La *pl. civilități*, complimente.

Baisement, *m.* sărutare

(mai alessü a picıórelorü papèi). *Faire ses — s à qu.* a da sărutări de mână cui-va, a se recomanda.

Baiser, *v. a.* a săruta.

Baiser, *m.* sărutare.

Baiseur, *m. euse*, *f.* sărutătorü. [ruta desü.

Baisotter, *v. a. fam.* a să-

Baisse, *f.* scădere, cădere în jeosü. *Opp. hausse*, *suire*.

Baissé, *ée, adj.* plecatü, ap-plecatü, lăssatü în jeosü.

Baisser, *v. a.* a pleca, lăssa în jeosü; micșiora în prețü.

Baissier, *m.* speculante (cu chărtiele Statulü).

Baïssièrè, *f.* sedimentü, drojdie.

Baissoirs, *m. pl. t.* bassine de apă la saline.

Baisure, *f.* loculü unde uă pâne se attinge de alta în cuptorü. [feție.

Bajoire, *f.* monetă cu douè

Bajoue, *f.* capulü rimătorulü de sub ochiü până la massilă.

Bal, *m.* balü. *Mettre une carte au—*, a juca uă carte.

Baladin, *m.—ine*, *f.* dăntătorü de teatru; comediant.

Baladinage, *m. p. us.* glu-
mă insipidă, proastă.

Balafre, *f.* tăiătură pe o-
bradă, semnul care rămâne.

Balafre, *ée, adj.* cu tăieture,
cu cicatrici, pe obrădu.

Balafre, *v. a.* a face cuiva
tăieture pe obrădu.

Balai, *m.* mătură,—*de crin*,
mătură de pěrũ; *manche à—*,
coda măturer, —*de ciel*, vintũ
de nordũ-vestũ.

Balais, *m. adj. rubis—*, ru-
binũ balass, roșiũ dischisũ.

Balance, *f.* balanțã, cântã-
riũ; — *fine*, balanțã pentru
aurũ; *tenir à égale—*, a fi
neparțiale.

Balancé, *m.* passũ balan-
țatũ (la danțũ)

Balancé, *ée adj.* balanțatũ,
ținutũ în ecilibriũ, nesigurũ.

Balancelle, *f.* luntre napol-
itanã cu unũ catarũ.

Balancement, *m.* balan-
țiatũ, mișcare alternativã și
îclinatã a unui corpũ.

Balancer, *v. a.* a balanța,
ține în ecilibriũ, mișca, clã-
tina. *Se—*, a se balanța,—
par, a termina cu.

Balancier, *m.* făcătorũ, vin-
dătorũ, de balanțe; machinã
pentru a bate monnetele;
buccatã destinatã a regula
mișcarea unei machine, pen-
dulũ.

Balancine, *f.* funiã pentru
a regula pãnde (la corabiã).

Balançoire, *m.* lãgãnũ.

Balançons, *m. pl.* buccãți
mice de taninũ pentru vin-
dutũ.

Balandran, *m. s.* balan-

drau, balandrans, manta
de plouĩã. [corabiã.

Balandre, *f. t.* balandrã,

Balanite, *f. t.* balanitã, ghin-
dã marinã petrificatã.

Balant, *m.* buccatã môle de
funiã (de nave).

Balasse, *f.* mindirũ.

Ballast, *m. t.* încãrcãtura
corãbiei.

Balatron, *m.* omũ simplu
(prostũ).

Balauste, *f.* flóre uscatã de
granatã sãlbaticã.

Balaustier, *m.* granatũ sãl-
baticũ. [mãturare.

Balayage, *m.* mãturatũ,

Balayer, *v. a.* a mãtura.

Balayeur, *m. euse*, *f.* mã-
turãtorũ (de strate).

Balayures, *f. pl.* celle strin-
se cu mãtura.

Balbutiement, *m.* gãngã-
nire.

Balbutier, *v. n.* a gãngãni,
a vorbi confusũ, pronunța
rẽũ.

Balcon, *m.* balconũ.

Baldaquin, *m.* pervasuri de
perdele; operã de architec-
turã d'assupra unui tronũ,
unui altare, unui patũ.

Baleine, *f.* balenã, chitũ.

Baleiné, *ée, adj.* lucratũ,
garnitũ cu ósse de balenã.

Baleineau, *m.* balenã ti-
nerã.

Baleinier, *m.* pescariũ de
balene, luntrea lui.

Baleinon, *vd.* *Baleineau*.

Balèvre, *f.* labiulũ (buđa) de
jeosũ; pãtrã eșitã mai affarã.

Bali, *m. balie*, *f.* limba eru-
ditã a Siamesilorũ, brami-
nilorũ.

Balierie, f. danțu.
Balierine, f. dăntătoare, baletistă. [foie.
Baligoule, f. ciuperci cu
Balin, m. cêrșefu pentru vînturată. [chete.
Baline, f. pândă pentru pa-
Balisage, m. curățitul unui fluviu, unui riu.
Balise, f. mare prăjină cu unu obiectu în virfă pentru a arrêta locurile periculose.
Baliser, a. a. a pune semne pe mare, vd. *prec*.
Baliseur, m. îngrijitoru pentru curățitul porturilor.
Baliste, f. balistă, machină de aruncat petre, la antic.
Balistique, f. balistică, artea de a calcula aruncatul de proiectil, de ghiulele.
Balivage, m. alessul și insemnatul pomilor de lăsată în pădure, vd. *urm*.
Baliveau, m. june arbure rezervat după tăierea pădurii. *Baliveaux*, pl. schele, lemne pe cari murarii (dîdarii) fac podinele pentru a lucra.
Baliverne, t. *fam.* lucru copilărescu, de nimic.
Baliverner, v. a. *fam.* a face lucruri de nimic, secătare.
Ballade, f. baladă; narrațiune în versuri reproducind leginde.
Balladère, f. locu de danțu.
Ballant, f. *ante*, adj. oscilante, care se clatină.
Ballast, m. ballast, nisip pentru a copperi traversele de lemn la căile ferrate.
Ballastage, m. copperitul

traverseloră cu nisip la căile ferrate.
Balle, f. glonțu; minge; bală de marfă; *chargé à* —, încărcat greu, *homme de* —, om fără talentu.
Ballet, m. balletu, danțu figurat esecutat de ordinariu pe unu teatru.
Ballon, m. balonu, aerostat. — *perdu*, ballon rătăcit, — *captif*, bal. captiv, legat.
Ballonné, ée, adj. inflat la balonulă.
Ballonnement, m. *med.* distinsiune, inflătură excesivă a vintrelui, balonat.
Ballonnier, m. balonariu, făcătoru de balone.
Ballot, m. bală mare de marfă, balot.
Ballotage, m. suspinsu a două candidați întrua elecțiune, vd. *balloter*.
Ballotin, m. micu ballot, vd. vb. [cu sortii.
Ballotte, f. bilă de alegere
Ballotement, f. agitațiune, mișcare în sensu contrariu.
Balloter, v. a. a agita; mișca, clătina în sensu contrariu, a balota, amestica sortii a două candidați la elecțiune.
Balnéable, adj. balneabile, bun pentru baiă.
Balnéatoire, adj. *appareil* —, aparat de baiă.
Baloise, f. speciă de lea.
Balourd, de, m. f. ersonă stupidă, prostu, moic.
Balourdise, f. stupiditate, prostia, lucru făcut fără spirit.

Balsamine, f. balsamină, uă flóre de grădină.

Balsamier, m. arbure de balsam. [mică.]

Balsamique, *adj.* balsamica.

Balustrade, f. șiră de stilpi.

Balustre, m. stilpă lucrată.

Balustrer, v. a. a împrejmuia, adorna, cu stilpi, *p. us.*

Balux, m. nisipă care conține aur.

Balzan, *adj. m. cheval*—, cală cu semne albe la picioare. [pita calului.]

Balzane, f. pată albă la cobai.

Bambin, m. *ine*, f. copilășiu.

Bambochade, f. *fam.* pictură grotescă.

Bamboche, f. păpușă mare; *fig.* persoană scurtă și grăasă.

Bambocher, v. n. a face păpușie.

Bambocheur, m. *euse*, f. făcătoră de păpușie.

Bambou, m. bambu, trestie foarte înaltă indiană.

Ban, m. ban, publicațiune, convocațiune a vechiei nobilimii; essiliu. La pl. publicațiune de căsătorie.

Banal, *lo, adj.* banale, care servește pentru toți, comune, ordinariu; triviale.

Banalité, f. lucru triviale.

Banane, f. curmală.

Bananier, m. curmală.

Banate, f. t. țevă pentru strecurat secul.

Banc, m. bancă, *être sur les*—s, a fi pe bancele școlii, — *de sable*, școlă, stincă de nisip.

Bancal, *ale, adj.* cu picioare

rele curbate. *Un*—, uă sabie curbată.

Bancasse, f. ladă. [gustă.]

Bancelle, f. mică bancă antică.

Banche, f. t. petra molară în mare. [în bancă.]

Banco, *adj. t.* banco, valoare.

Bancroche, vd *Bancal*.

Bandage, *m. chir.* bandagiu, legătură; șină de rotă.

Bandagiste, m. făcătoră de vindețori, de bandage.

Bande, f. fâșie de pândă, bandă.

Bandé, *ée, adj. med.* legat.

Bandeau, m. bandă, legătură care încinge fruntea și capul; — *royal*, diademă.

Bandége, m. tavă de ciabă de calea. [tură, fâșioră.]

Bandelette, f. mică legătură.

Bander, v. a. a lega, stringe cu uă fâșie; întinde tare, — *un arc*, întinde un arc.

Bandereau, m. cordonul de care se poartă trompeta.

Banderet, m. stegariu, cel care duce stegul.

Banderole, f. înfulă, specie de stegă, care adorne nașă, corturile, sârbătorea.

Bandière, f. *p. us.* stegă. *Front de*—, șiră de drapel în fruntea unei armate.

Bandins, m. pl. stilpi la pupa navilor.

Bandit, m. bandit, tâlchar.

Bandoir, m. t. cuiulă seculă, vîndă a lăți resboiulă la țesut.

[trită perulă.]

Bandoline, f. apă de lustrare.

Bandore, f. lăută rusească.

Bandoulier, m. tâlchar.

Bandoulière, f. curea de

- care se p^ortă legat^u tesacul^u, pușca, patronașul^u.
- Bane**, vd. *Banneau*.
- Bank-note**, f. bank-notă.
- Banlieue**, f. suburbii^u, întinderea ț^{er}rei în giurul^u unui orașii^u.
- Banne**, f. plană, mare pândă de copperit^u m^{er}fa; perdea mare înaintea unei prăvălie.
- Banneau**, s^{eu} *bannette*, f. mica plană, vd. *prec*.
- Banner**, v. a. a copperi cu pândă (m^{er}fa).
- Banneret**, m. vechi^u titlu de nobile, care avea dreptul^u să țină redicat^u un^u st^{eg}u.
- Banneton**, m. ladă p^{er}trunsă de găurⁱ pentru a conserva pesce, coșii^u pentru pâne.
- Bannette**, f. coșii^u pentru m^{er}fă. [nit^u].
- Banni**, m. essilat^u (surghiunire).
- Bannière**, f. st^{eg}u; *fig.* partit^u (partidă).
- Bannir**, v. a. a essila, depărta.
- Bannissable**, *adj. fam.* de essilat^u. [(surghiunire).
- Bannissement**, m. essilare
- Banque**, f. bancă, comerții^u de bani și efecte publice (dărăfiă).
- Banqué**, *adj. m. navire*—, nave preparat^u pentru prindearea merulelor^u (nisce pesci).
- Banqueroute**, f. bancrută, faliment^u.
- Banqueroutier**, *ère, adj.* bancrutari^u, falit^u.
- Banquet**, m. prând^u de pompă, banchet^u.
- Banqueter**, v. n. a face banchet^u, osp^{er}țu mare.
- Banqueteur**, m. cell^u c^u face banchet^u.
- Banquette**, f. subseli^u, scaun^u s^{eu} bancă fără rădăm^u.
- Banquier**, m. bancher^u.
- Banquise**, f. grămadă mare de ghiaciă plutindă. [lător^u.
- Banquiste**, m. *fam.* înșe-
- Bans**, m. *pl.* ședința cânilor^u.
- Banse**, f. mare coșii^u pătrat^u pentru m^{er}fă.
- Banvin**, m. dreptul^u unui săt^{en}u de a și vinde vinul^u singur^u.
- Baobab**, m. arbure african^u, cell^u mai mare din vegetalile cunnoscute. [fi fără vint^u.
- Bapaume**, m. t. *être en*—, a
- Baptême**, m. *extrait de*—, billet^u de botes^u.
- Baptiser**, v. a. a botesa.
- Baplismal**, *ale adj.* de botes^u.
- Baptistaire**, *adj.* baptistari^u, care constată botesul^u.
- Baptiste**, m. botesător^u.
- Baptistère**, *adj. m.* capelă, biserică, unde se face botes^u.
- Baptistère**, *adj. registre*—, registru de botes^u, *extrait*—, attestat^u de botes^u.
- Baquet**, m. mic^u vass^u de lemn^u, buri^u, donicioră; — *à traire*, vass^u pentru muls^u lapte. [cu doniciora.
- Baqueter**, v. n. a scote apă
- Baquetures**, f. *pl.* vin^u c^u curge jeos^u, când^u l^u pune în butile. [bac^u ordinari^u.
- Baquier**, m. speciă de bum-
- Bar**, vd. *Bard*. [inchisă.
- Baradas**, m. viorelă roșii
- Baragouin**, *baragouinage*, m. vorbire neînțel^{es}să.
- Baragouiner**, v. n. a strica,

- mânca vorbele, a pronunța neînțeleasă, articula rău.
- Baragouineur**, *m. euse*, f. care pronunță rău vorbele.
- Baraque**, baracă, prăvăliă de scânduri.
- Baraquement**, *m.* asședare, instalațiune în barace.
- Baraquer**, v. a. a face barace. [raiū.
- Baraquette**, *f. fam.* gutu-
- Baraquille**, *f.* mică pastetă cu poturnice.
- Barat**, *m.* înșelăciune la comerțul marinū.
- Baraterie**, *f.* vd. *Baratterie*.
- Barathre**, *m.* haratru, precipițiū (grăpă), unde se aruncă criminalii în Athena.
- Baratte**, *f.* putineiū.
- Baratter**, v. a. a bate laptele.
- Baratterie**, *f.* vd. *Barat*.
- Barbacane**, *f.* dischisură, cavitate practică în murul unei cetăți, pentru a trage printr'insa asupra inemicului.
- Barbacole**, *m.* jocū de faro.
- Barbare**, *adj.* barbarū; *climat*—, climă aspră. *Les barbares*, barbarii. Poporele cari năvăliră în imperiul Romanū între secl. IV—VII.
- Barbarement**, *adv.* într'unū modū barbarū.
- Barbaresque**, *adj.* de Barbaria. *Sust. m.* poporul din Barbaria, țerră în Africa.
- Barbarie**, *f.* barbariă, sël-bătăciă.
- Barbariser**, v. n. a face errori, greșele, contră puritatea limbei.
- Barbarisme**, *m.* barba-
- rismū, vorbă formată în sensū contrariū usului.
- Barbe**, *f.* barbă;— *d'une étoffe*, marginea aspră a unei materie. La *pl.* barbele balenei. *Barbe de capucin*, cicoreă ce se mănăncă în salată. [țerră în Africa.
- Barbe**, *m.* calū de Barbaria.
- Barbeau**, *m.* unū pesce de gărlă. *Bleu*—, albastru dischisū.
- Barbiche**, *f.* barbă ce se lassă să crească la bărbiă (barbișon) *p. us.* [nasterie.
- Barberie**, *f.* bārberiă (în mo-
- Barbet**, *m. ette*, *f.* căne cu pērulū lungū crețū.
- Barbette**, *f.* peptariū allū călugărițelorū. [pērulū crețū.
- Barbichon**, *m.* micū căne cu
- Barbier**, *m.* bārberū. [barba.
- Barbifier**, v. a. *fam.* a tăia
- Barbillé**, *ée*, *adj.* garnitū cu dinți (despre săgeți).
- Barbillon**, *m.* mică barbă, dinții cari mărginescū uă săgētă. [instrum. la anticū.
- Barbiton**, *m.* barbitonū. Unū
- Barbon**, *m.* (ironicū) bētrănū; *faire le*—, a face pe bētrănulū înțeleptū. [posacū.
- Barbottage**, *m.* caracterū
- Barbotage**, *m.* *barbotement*. remediū băbescū, descântecū
- Barbote**, *m.* pesce de gărlă
- Barboter**, v. n. a scormoni a merge prin noroiū. [tică
- Barboteur**, *m.* rață domes-
- Barboteuse**, *f.* femeă de strată, de uliță.
- Barbovillage**, *m.* pictură rea, scriptură confusă, necitibile.

Barbouillé, *ée. adj.* maculat (mănzălit).
Barbouiller, *v. a.* a macula, peta, (mănzăli).
Barbouilleur, *m.* mănzălitor, rău dugrav. [canta.
Barbouillon, *m.* rău mușibarbu, *ue, adj.* cu barbă.
Barbue, *f.* unu pesce marin.
Barbuquet, *m.* înflătură la marginea labiului, buței.
Barbure, *f.* margine ascuțită (la lucruri turnate).
Barcarolle, *f.* barcarolă, cântu allu luntrarilor venetian.
Barcelle, *f.* luntre mică.
Barcelonnette, *f.* lăgănu de copii.
Barde, *f.* vechiă armă, cè se pune pe peptulu calului.
Barde, *m.* bardu, cântător.
Bardeau, *m.* șindrilă.
Barder, *v. a.* a copperi cu șindrilă, a pune lucruri pe patulu de cărrat.
Bardeur, *m.* cellu cè duce petre intr'ua cărruciură.
Bardit, *m.* cântu allu bardilor. [tiru]; maculatură.
Bardot, *m.* micu mulu (ca-
Barège, *m.* barișu.
Barème, *m.* culegere de socotele făcute. [de lemne.
Barge, *m.* grămadă de finu,
Barguignage, *m.* vd. *hésitation*.
Barguigner, *v.n.* vd. *hésiter*.
Barguigneur, *m.* *euse, f.* *fam.* înderțnicu, nedecis, nehotăritu.
Barigoule, *f.* preparațiune de anghinară ținută ănteu în untu de lemn.
Baril, *m.* buriu.

Barillage, *m.* punerea vinului în sticle.
Barillerie, *f.* dogăria.
Barillet, *m.* micu buriu.
Bariolage, *m.* adunătură puçinū armonioasă de mai multe culori, pestrițatū.
Bariolé, *ée, adj.* impestrițatū.
Barioler, *v. a. fam.* a dugrăvi in culori diverse, pestrițu.
Bariqueau, *m.* micu vassu.
Barique, *vd.* *Barrique*.
Baritel, *m.* vd. *Engin*.
Bariton, *m.* baritonu.
Barium, *m.* vd. **Baryum**.
Barlong, *que, adj.* inegale, cu țepe.
Barnabite, *m.* barnabitū, călugărū din congregatiunea S-tulu Paul, in Milan.
Barnache, *f.* passere călătoare, *bernache, bernacle*.
Baromètre, *m.* barometru, indicatoru de presiunea atmosferică și de mișcările timpului. [tricu].
Barométrique, *m.* barometric.
Baron, *m. nne, f.* baronu.
Baronnage, *m.* baronatū.
Baronnet, *m.* titlu affectatū unei ordini de cavaleri angli.
Baronnie, *f.* baroniă.
Baroque, *adj.* reu rătundū, (despre mărgăritare), inegale, ciudatū, *bizarre*.
Barque, *f.* barcă, mică luntre.
Barquerolle, *f.* mică barcă, micu balonu.
Barquette, *f.* prăjitură in forma unei barce.
Barrage, *m.* stréjă, plata pentru trecere.
Barrager, *m.* perceptorul plăților pentru stréjă.

Barre, f. vergea, bucată de lemnă sêu de ferră lungă. *Mettre une—sous un mot*, a sublinia uă vorbă; — *de mesure*, vergea pentru tactă (in mus.). La pl. jocă de a-lergare allă scolariloră.

Barreau, m. mică vergea (parmacică); închisură rezervată, unde stă avocații că sê vorbescă; ordinea avocaților.

Barrer, v. a. a închide cu vergele (parmacice), a suprime, rade uă chărțiă scrisă.

Barrette, f. peleria cardinalulă. *Parler à la barrette de quelqu'un*, a spune cui-va adevărulă curată, in faciă.

Barreur, m. căne pentru vînată de căprioare.

Barricade, f. barricadă, închisură fortificată cu grinde și pămîntă sêu nisipă.

Barricader, v. a. a închide cu barricade.

Barrière, f. strējă, barrieră.

Barrique, f. mare grindă.

Barrir, v. n. a striga (de elefante).

Barroir, m. sfredelă.

Barse, f. cuthiă de tinichea (de cial). [picioare roșie

Bartavelle, f. poturnice cu

Barthélemi, f. *(la sainte)* dia de 24 Aug. 1572, cândă Protestanții francesi a fostă ucciși din ordin. luă Carol XI.

Baryton, m. baritonă, voce de bărbată, mijlociă între bassă și tenoră.

Bas, *basse*, adj. jeosă, puçină inaltă; injeosită, degenerată. *Les basses terres*, locurile jeose, văile; *les basses clas-*

ses, classile de jeosă; *faire main basse sur qn.* a uccide pe cnv. *mot bas*, vorbă de jeosă, populare; *à basse note*, in tăcere.

Bas, adv. jeosă, in jeosă; *être —*, a ședé jeosă; *il est bien —*, merge cu ellă spre rēu; *ici—*, aici jeosă, in acestă lume; *parler—*, a vorbi in-cetă; *traiter de haut en—*, a tracta cu despreță; *chapeau—*, peleria jeosă; *à—*, jeosă; *couler—*, a cafunda (corabia); *en—de l'escalier*, jeosă la scară, *d'en—*, de jeosă. [rapă.

Bas, m. partea de jeosă, cio-

Basalte, m. basaltă, pētră vulcan. de mare duritate.

Basaltique, adj. formată de basaltă.

Basane, f. pele de herbeci pentru legătura cărților.

Basané, *éc*, adj. innegrită, pirlită (de sôre).

Bascule, f. machină a cui una din extremități se lassă in jeosă, cândă cea-altă se redică, balançiă.

Basculer, v. n. a se mișca, legăna, ca uă *bascule*, vd. *prec*

Bas-de-casse, f. partea de jeosă a casei (la imprim.).

Bas-dessus, m. allă douilé discanto sêu soprană.

Base, f. base, temelă, fundamentă.

Basel'e, f. uă plantă ind.

Basement, m. fundamentă.

Baser, v. a. a basa, intemeia. *Se —*, a se funda, intemeia pe.

Bas-fond, m. mică adincime, locă jeosă și infundată.

Basilare, adj. care servește de base.

Basile, *m.* calumniator.

Basilic, *m.* busioc, erbă mirositoare; un șerpe blând.

Basilicon, *m.* *basilicum*, pomadă de basilic.

Basilique, *f.* biserică principală. [de bumbac.

Basin, *m.* materieă cadrilată

Bas-justicier, *m.* justiciar inferior. [ciariu.

Bas-officier, *m.* sub-ofi-

Basoche, *f.* asociație a clericilor parlamentului cu titlu de curte judiciară, *vech.*

Basochien, *m.* oficiar din *basoche*, vd. *vorba*.

Basque, *f.* pulpană de vestiment; bascu, din țerra Bascilor, s. *vechi* Gasconie.

Basquine, *f.* pașchină.

Bas-relief, *m.* bas-relief, operă de sculptură, care este pușină afară din base.

Basse, *f. mus.* bassu, sunetele cele mai gravi ale acordului. [*taille*.

Basse-contre, vd. *Basse-*

Basse-cour, *f.* curte, la țerră, unde ședă animalele domestice. La pl. *des basses-cours*. [suterrană.

Basse-fosse, *f.* ascunsore

Basse-lisse, *basse-lice*, *f.* tapete de mătase cu lână.

Bassement, *adj.* în modu jeosu, înjeositoriu.

Basse-pâte, *f.* partea de desubt a prăjiturii.

Basses, *f. pl.* mică adincime.

Bassesse, *f.* injeosire.

Basses-voiles, *f. pl. t.* vele, pânze de jeosu (la corabiă).

Basset, *m.* căne de vinătoare linsu și cu picioarele scurte.

Basse-taille, *f. mus.* voce de bărbatu mai acută decât bassulu. *Bas-contre* e aproape aceeași voce.

Bassette, *f.* unu jocu de cărți inusitatu.

Bas-siège, *m.* scaunu mai pușinu înaltu decât altele.

Bassier, *m.* bancă de nisipu în fluviu.

Bassin, *m.* bassin, lighenu.

Bassine, *f.* tavă (de cofetari).

Bassiner, *v. a.* a încăldi cu mângalulu, cu unu liciu căldicelu.

Bassinet, *m.* cocoșu, locul armei unde se pune fitilulu.

Bassinoire, *m.* mângalu.

Basson, *m.* basson, instrumentu pe care se esecută părțile bassulu.

Bastant, *ante, adj. fam.* destulu crescutu.

Bastarêche, *f.* capră coperită la trăsșure, cabriolet.

Baste, *interj.* arêtându îndointă seu desprețu.

Bastide, *f.* casă mică de țerră în sud. Franciei.

Bastille, *f.* castelu întăritu.

Bastillé, ée, adj. t. întăritu cu turnuri.

Bastingage, *m. mar.* fortificație redicată în giurul coppersu punții unei nave, pentru a se apăra de glonțe.

Bastingue, *f.* speciă de saltea, prin care se fortifica altă-dată coppersu unei nave, vd. *prec.*

Bastinguer, *v. a.* a face *bastingage*, vd. *vorba*.

Bastion, *m. t.* bastion, turnu

- la fortificațiunii, întărire de pământ la anghiurile fortificațiunilor.
- Bastionner**, v. a. a întări cu bastione.
- Bastir**, v. a. a torce cănepă.
- Bastonnade**, f. loviture de baston. [danțu.
- Bastringue**, f. locale de
- Bastuge**, m. speția de un-diță. [feriore a vintrelui.
- Bas-ventre**, m. partea în-
- Bat**, m. coda pescelui.
- Bât**, m. șea ordinariă.
- Bataclan**, m. calabalică.
- Batage**, m. contribuțiune, dajde pentru animale de cărrat.
- Bataille**, f. bătălia, *livrer*—, a da bătălia; — *navale*, bătălia navale, pe mare.
- Batailler**, v. n. a face bătălia, se certa, contesta.
- Batailleur**, m. *euse*, f. bătăuși.
- Bataillon**, m. batalion.
- Bâtard**, *de*, *adj.* bastard, născut în adulteri, care nu este din speția bună.
- Bâtarde**, f. un fel de căruță.
- Bâtardeau**, m. dăgasă pentru a bate se u oppri cursul apei. [bură de altoi.
- Batardière**, f. școlă de ar-
- Batardise**, f. starea bastardului, bastardia.
- Batate**, f. cartofi.
- Bâté**, *adj.* *âne*—, om stupid, prost.
- Bateau**, m. speția de barcă pentru a naviga, mai adesă pe riuri mici, — *de sauvetage*, luntre de scăpare; — *à vapeur*, vapor. *Bateau-poste*, nave de poștă.
- Batelage**, m. meseria de escamotor.
- Batelê**, f. încărcătura unei nave, corăbie, de riuri.
- Batèlement**, m. t. olană pentru sghiabă de strășină.
- Bateler**, v. a. t. a încărcă uă corabiă de fluviu.
- Batelet**, m. mică luntre.
- Bateleur**, m. *euse*, f. escamotor.
- Batelier**, m. *ère*, f. luntrașiu.
- Batême**, *vd.* *Baptême*.
- Bâter**, v. a. a pune șea pe un animal de povară, *âne bâte*, guguman.
- Bâti**, m. adunătură de lemne; cussătură cu punte mari.
- Bâtier**, m. șelariu ordinariu.
- Bâtifolage**, m. petrecere, glume, *fam.*
- Bâtifoler**, v. n. a petrece, face nebunie, glume.
- Batifoleur**, m. om de glumă, care se complace a glumi.
- Bâtiment**, m. edificiu; bastiment, nave, corabiă.
- Batin**, m. papură spanică.
- Bâtir**, v. a. a construi, edifica, clădi. [dire, ăidăria.
- Batisse**, f. construcțiune, clă-
- Bâtisseur**, m. cellă ce are mania de edificie, rău arhitect.
- Bâtissoir**, m. machină cu șurupuri pentru a trage poveri.
- Batiste**, f. batistă.
- Bâton**, m. baston —, *de cire d'Espagne*, vergeluță de cără roșă.
- Bâtonnée**, f. t. — *d'eau*, trăsătură cu pompă de apă.

Bâtonner, v. a. a bastona, a bate cu bastonul.

Bâtonnet, m. bastonașiu, mică liniă.

Bâtonnier, m. avocatul alesului provisoriu de confrății săi, că se ția capul ordinii.

Bâtonniste, m. cellu cè scie se maniede abile bastonul.

Batrachite, m. brôscă petrificată.

Batracien, m. reptilă din clasa brôscel.

Battage, m. batere a grăului, lănei, laptelui.

Battant, ante, adj. acella cui place să bată. *Sust. m.* limba clopotului, fiă-care parte a unei porți se ferestre. canatū, care se deschide în două. *Porte battante*, ușă care se închide singură. *Pluie battante*, plouă repede, violinte. [neiu.]

Batte, f. bătetorū dela puti-

Battée, rânduitū de chărtiă la legătorii de cărți.

Battement, m. bătaia, — *de mains*, bătaia din mâne, aplausu; bătaia a inimei, a pulsului. [pétră.]

Battierand, m. ciocanū de

Batterie, f. bătaia (intre omeni); t. bateriă.

Batteur, m. euse, f. bătăiașu, bătăușu. — *En grange*, tree-rătorū; — *de fer*, duelistū, luptătorū; — *d'or*, lucrătorū care bate aurul, ca să lă reducă în foie.

Batteuse, f. machină pentru a bate grăulū, batosă.

Battin, vd. *Batin*.

Battiture, f. lovitură de martelū, de ciocanū.

Battogues, f. p. pedepse cu bătaia de bastonū.

Battoir, m. mică buccată de lemnū, prin care se batū rufele la spelatū. [deșertū.]

Battologie, f. vorbe multe în

Battorée, f. meseria de comisionariū.

Battre, v. a. (je bats, tu bats, il bat, nous battons etc. part. pass. *battu*), a bate, lovi, învinge: — *en brèche*, a arunca proiectilii ca să facă uă spărtură la fortific.; — *la générale*, a bate (cu toba) marșū generale; — *en retraite*, a se retrage; — *les habits*, a bate, scutura; hainele; — *les cartes*, a amnestica (la jocū) cărțile; — *la campagne*, a bate câmpii, vorbi evasivū; — *des mains*, — *des ailes*, a bate din mâne, din aripe; *le fer du cheval bat*, potcove calului se clatină. *Se battre comme chat et chien*, a trăi ca câinele cu pisica. *Chemin battu*, drumū bătutū, deschisū (*frayé*). *Avoir les yeux battus*, a avé vinețelă pela ochii.

Battu, m. t. lamină bătută.

Battu, ue, adj. bătutū.

Battue, f. bătaia a pădurii, pentru a face să esă vinatulū.

Batture, f. t. bazea care se înăuresce; *battures*, locū periculosū în mare.

Bau, m. seū *barrot*, t. grindă transversă, curmedișă, la nave.

Baui, m. căne de vintătoare.

Baud, m. căne de Barbaria pentru iepuri, iepurariū.

- Baudes**, f. *pl.* t. petre suspinse la mreji. [prostū.
- Baudet**, m. asinū; omū
- Baudir**, v. a. a irrita căniū la vinătore.
- Baudrier**, m. balteū, legătura de care se pōrtă sabia.
- Baudruche**, f. peliculă sub cōjea oulū.
- Baufrer**, vd. *Bâfrer*.
- Bauge**, f. ședința mistrețului, cuibū de veveriță; mortariū de pământū grassū și paie.
- Baugue**, f. *boque*, speciă de erbă.
- Baume**, m. balsamū:—*de Saturne*, balsamū de plumbū; — *vert*, blasturū verde.
- Baumier**, m. arbure de balsamū.
- Bauquin**, m. pipă, partea cē intră în gură a trompetei.
- Bavard**, m. *arde*, f. guralivū.
- Bavardage**, m. vorbe multe de nimica, indiscrete.
- Bavarder**, v. n. *fam.* a vorbi multe în deșertū.
- Bavarderie**, f. defectulū guralivulū.
- Bavardise**, f. *fam.* vorbire lungă fără scopū, indiscretă.
- Bavaroise**, f. bavaresă, infusiune de ciai, lapte și siropū de capilariă, seū de cafea etc. [nuī copilū.
- Bave**, f. salivă din gura u-
- Baver**, v. n. a arunca salivă (*bave*) din gură.
- Bavette**, f. buccată de pândă pusă la peptulū copilulū. *Tailler des—s'* a-și perde timpulū în conversațiunī frivole.
- Baveux**, *euse*, *adj.* care sa-
- livedă (copilū); *impression bavéuse*, tipăritū care nu ē curatū.
- Bavoche**, *adj.* t. desemnatū seū tipăritū puținū curatū.
- Bavoche**, v. n. t. a nu desemna seū tipări curatū.
- Bavochure**, f. desemnū, politură etc. puținū curatū.
- Bavois**, m. tabelū de prețuire.
- Bavolet**, m. panglică, materiă care adornedă peleriele femeelorū înderētū.
- Bavure**, f. semnū, urmă lăsată de unū cē appēsatoriū pe obiectulū appēsatū.
- Bayadère**, f. dănțuitoare indiană.
- Bayer**, v. n. a sta cu gura dischisă, privindū ce-va.
- Bayette**, f. flanelă de căputșitū. [cască.
- Bayeur**, m. *euse*, f. gură-
- Bayonnette**, vd. *Baïonnette*.
- Bazar**, m. bazarū, locū unde sunt totū felulū de mērfuri.
- Bdellium**, m. bdellium, reșină.
- Béant**, *ante*, *adj.* căscatū.
- Béat**, m. *ate*, care affectă mare devoțiune, evlaviă.
- Béatification**, f. beatificațiune, fericire sântă.
- Béatifier**, v. a. beatifica, a pune în rândulū pré fericilorū, sântilorū.
- Béatifique**, m. beatificū, pré fericitoriū, care pune în rândulū alessilorū lui Dumnezeu.
- Béatilles**, f. *pl.* totū felulū de dulcețe etc. în pastile.
- Béatitude**, f. fericire cerescă.

Beau, (*bel*), *belle* (pl. m. *beaux*), *adj.* frumosă, *de belles paroles*, vorbe frumoase, deșerte; *prendre sa belle*, a nu lăsa să-și scape ocaziunea; *belle humeur*, bună dispozițiune (chefă); *gens du bel air*, oameni nobili, de fineță; *il a beau parler*, vorbește în deșertă (de gēba); *il a beau faire*, se silește în deșertă. *De plus belle*, denouă; *en beau*, sub aspectă plăcută, *tout beau*, incetă, *bien et beau*, *bel et beau*, *bel et bien*, *beau et bon*, *bel et bon*, cu totul, absolut, d'a dreptul.

Beaucoup, *adv.* multă, — *de gens*, oameni mulți; *il s'en faut* —, mai trebuie multă; *à-près*, aproape, mai mai; *de beaucoup*, multă, cu multă. [tregă.

Beau-fils, *m.* ginere, fiu vi-

Beau-frère, *m.* cumnată.

Beau-père, *m.* socru.

Beaupré, *m.* t. catartă în partea anterioară a corăbiei.

Beau-revoir, *m.* t. căuta-tulă urmelorū (de căni la vânătoare).

Beau-semblant, *m.* atestată priimită; dissimulațiune.

Beauté, *f.* frumuseță. *Pour la—du fait*, din cauza rarității.

Beauveau, *m.* curmediaș.

Bébé, *m.* copilășiu.—Le mot vient de Nic. Ferry, surnomé Bébé, nain de Stanislas, roi de Pologne. Il ne dépassa jamais 70 cent.

Bec, *m.* cioc. *bec d'Ambès*,

ânghiă eșită la stălpul punții, virfă; *blanc-bec*, tinără fără esperiință; *bec de corbin*, instrumentă recurbată, încovăiată; *bec-à-bec*, între patru ochi; *bec d'une plume*, virfulă condeiului.

Bécabunga, *m.* s. *beccabunga*, veronică apatică, uă plantă.

Bécarre, *m.* *mus* be pătrată, bemol, opp. *dièse*.

Bécasse, *f.* becassă, uă passere. [cassă.

Bécasseau, *m.* puiă de be-

Bécassine, *f.* becassă mică.

Beccard, *m.* femela somnului. [cu două nasturi

Bec-de-canne, *m.* verigă

Bec-de-corbin, *m.* vd. *bec*.

Bec-de-lièvre, *m.* defectă constândă în a avă labiulă (buța) de sus dispicată.

Bec-figue, *m.* mică passere care se nutrește cu smochine etc.

Bécharu, *m.* flamingo, uă passere.

Béchamel, *m.* salsă făcută cu făină, untă roșită și smântână.

Bèche, *f.* tirăcopă.

Bécher, *v.* a. a săpa cu tirăcopulă. [bosse.

Bêchet, *m.* cămilă cu două

Béchiqne, *adj.* t. bună contră tusse.

Béchof, séu *bichof*, punch cu vină roșiu și lămăiă.

Béchet, *m.* mică tirăcopă.

Becque, *adj.* cu cioculă de altă culore decâtă corpulă.

Becquée, *f.* cantitate cătă pôte lua cioculă, *donner la* —, a nutri passerile.

Becqueter, *béquetet*, v. a. a ciuguli

Bécune, f. unŭ pesce de mare.

Bedaine, *f. fam.* vintre mare.

Bédats, *m. pl.* pădurî de unde nu trebuie să se taiă lemne.

Bedeau, *m.* pedelŭ, officiarîŭ inferiorŭ însărcinatŭ a ține ordinea în biserică.

Bédégar, vd. *Eglantier*.

Bédon, *m. gros* —, omŭ grossŭ. [livede.

Bédouide, f. ciocărlîă de

Bédouin, *m.* beduinŭ, arabŭ din deșerte.

Bée, *adj. gueule* —, cu gura de totŭ deschisă. *Sust.* f. stăvilariŭ de móră.

Beefteak, *m. s. beefsteac*, *bifteck*, biftecŭ.

Béer, vd. *Bayet*.

Bé-fa-si, t. sunetulŭ b în musică; *cet air est en* —, acéstă ariă merge în B.

Beffroi, *m.* turnŭ cu unŭ clopotŭ pentru a suna alarma.

Bégaiement, *m. bégayement*, pelticiă; găngănitŭ.

Bégayer, v. a. a vorbi pelticŭ, găngăni.

Begu, *uŭ, adj.* Se ȃice de calulŭ care după dinți arretă mai tinerŭ decâtŭ etatea lui.

Bègue, *adj.* pelticŭ, găngavŭ.

Bègueule, f. femcă șirétă.

Béguin, *m.* sculfă de copîi.

Beige, f. materiă de lănă în doué necul rată. [fructŭ.

Beigneț, *m.* prăjitură cu

Béjaune, *m.* passere tineră, care sbóră de currindŭ.

Bel, vd. *Beau*. — *Bel esprit*,

persónă care affectedă a vorbi frumosŭ. [portŭ.

Bélandre, *m.* nave de trans-

Bélant, *ante, adj.* care beađă, vd. *urm*.

Bélement, *m.* beatŭ, strigătŭ naturală allŭ bestielorŭ ovine.

Bélemnite, f. belemnită, uă pètră. [lulŭ.

Béler, v. n. a bea, striga (me-

Belesme, *m.* pândă de cănepă francesă.

Belette, f. mică mamiferă, care face resbelŭ passerilorŭ de curte.

Bélier, *m.* berbecă.

Bélière, f. alca de lampă; clopotulŭ berbecelui.

Bélitraille, f. mulțime de cerșetori. [coquin.

Bélitre, *m.* omŭ de nimicŭ,

Belladone, f. beladonă, plantă veninosă, și *belle-dame*.

Bellâtre, *m.* și f. celulŭ cè affectedă mine de trumuseță.

Belle, vd. *Beau*. [și junetă.

Belle-dame, f. vd. *Belladone*.

Belle-de-jour, *belle-de-nuit*, f. speciă de lălea. Și *faux-jalap*.

Belle-file, f. noră.

Bellement, *adv. fam.* încetŭ, moderatŭ, *doucement*.

Belle-mère, f. sócră.

Belle-soeur, f. cumnată.

Belligérant, *ante, adj.* beligerante, care e-te în resbelŭ.

Belliqueux, *euse, adj.* resbelicŭ, belicosŭ.

Bellissime, *adj.* fôrte frumosŭ; bellissimŭ, *p. us*.

Bellone, f. dea resbelului, resbelulŭ.

Bellot, *otte, adj.* frumușelŭ.

Belvédér, *belvédère, m.* bel-

vedere, locu, construcțiune deunde se pôte vedé in depărtare.

Bémol, *m. mus.* bemol.

Bénarde, *f.* benardă, verigă ce se dischide de ambele părți.

Benate, *m.* coșiu de sare.

Benatier, *m.* cellu cê imple coșiuři cu sare.

Bénédicté, rugăciune inaintea mâncării.

Bénédictin, *m.* benedictinü, *fig.* eruditü laboriosü.

Bénédiction, *f.* benedictiune, consecrațiune, grațiã și favóre a cerului, bine-cuvintare.

Bénéditionnaire, *m.* carte care conține formulele de benedictiune. [facere.

Bénéfice, *m.* beneficiü, bine-

Bénéfice, *t. p. us.* beneficință, bine-facere.

Bénéficiaire, *m. t. héritier* —, moștenitorü cu titlu de beneficiü; beneficiariü, acela in folosulü cui se dă uã repesentațiune teatrale.

Bénéficier, *v. n.* a câștiga unü beneficiü, unü folosü.

Bênet, *m.* stupidü, nerodü.

Bénévole, *adj.* bine-voitoriü.

Bénévolement, *adv.* cu bine-voință, indulginte.

Bénignement, *adv.* cu bunătate.

Bénignité, *f.* bunătate, dispozițiune de a face binele.

Bénin, *igne. adj.* bunü, bländü; propiciü; förte facile.

Bénir, *v. a.* a consecra la cultulü catolicü cu uere-care cerimoniã; a bine-cuvinta.

In ultimulü sensü face part. pass. *béni, e*).

Béniț, *ite, adj.* bine-cuvintatü, sântitü, *eau*—e, aiasmă.

Bénitier, *m.* vassü cu aiasmă.

Benjamin, *m.* copilü preferitü.

Benjoin, *m.* smirnä, balsamü dela unü arbure indianü.

Benne, *f.* coșiu pentru căratü. [in aparință.

Benoit, *e, adj.* fericitü, sântü

Benzine, *f.* substanța care dissolvesce corpurile grasse și curăță petele, benzină.

Benzoïque, *adj.* conținindü acidü benzoicü.

Béquée, *vd. Becquée.*

Béqueter, *vd. Becqueter.*

Béquettes, *f. pl.* clește pentru särmă.

Béquillard, *m.* bătränü care se servesce de cärje.

Béquille, *f.* cärje.

Béquiller, *v. n.* a merge in cärje, a säpa puçinü țerrina.

Béquillon, *m.* föiã ascuțită.

Béquot, *m.* becassă tinără.

Ber, *m.* lemnele necesarie ca să pună navea de pe uscatü in mare.

Béramé, *m. p'.* materiã ordinariã de bumbacü.

Bercail, *m.* staulü de ouf.

Berceau, *m.* légänü de copii; boltã de verdëtã (*allée en*—).

Bercelles, *f. pl.* creste la topitori. [gänü.

Bercelonnette, *f.* micü légänü.

Bercer, *v. a.* a légäne.

Berceuse, *f.* femeã insärcinată să légäne unü copilü.

Berche, *f.* micü tunü de nave.

Béret, *m.* căciulã de lãnã a țerranilorü basci.

Bergame, f. tapetū rău.

Bergamote, f. péră pergamută.

Berge, f. malū înaltū.

Berger, m. ère f. păstorū.
Eloile du —, lucéfêrulū.

Bergère, f. scaunū largū și adincū cu pernă. [rită.

Bergerette, f. mică păsto-

Bergerie, f. staulū, coșiarū.

Bergeron, m. s. *bourgeron*, mică blusă ce pôrtă lucrătorii.

Bergeronnette, f. nume vuigare allū passeriī *lavan-dière* s. *hochequeue*.

Berline, f. berlină, droșcă, brișcă. [cărruția.

Berlingot, m. mică trăssură,

Berloque, *breloque*, f. bătaia de tobă pentru a chiăma soldații la distribuțiunii. *Bat-tre la —*, a bate câmpii.

Berlue, f. stele în ochi, întunecată trecătoriū allū vederii.

Berme, f. t. berma, locū între unū meteređu și șanțulū.

Bernable, m. desprețiabile.

Bernache, f. găscă sêlbat.

Bèrnacle, m. rață scoțiană.

Bernardin, m. călugărū bernardinū, din ordin St. Benoit.

Berne, f. unū jocū unde se sare într'unū cêrșefū.

Bernement, m. săritură într'unū cêrșefū.

Berner, v.a. a pune pe cineva sê sară într'unū cêrșefū (unū jocū), *fig.* a lua în risū.

Berneur, m. cellū cê face jocu'ū *berne*. [decum.

Bernique, *interj. fam.* nici-

Berniquet, m. bastonū de cerșetorū. [carretă.

Bers, m. *pl.* perdele dela

Berthe, f. mică pelerină cê punū femeele pe corsetū.

Bérubleau, m. verdêță de munte.

Béryl, m. berilū. Varietate inferiøre a smarandului.

Besace, f. dessacū.

Bessacier, m. *fam.* care umblă cu dessaculū, cerșetorū. [sce (despre vinū).

Besaigre, *adj.* care se acre-

Besaiguë, f. uneltă de dulgheri ascuțită la ambele capete. [în Constantinop.

Besant, m. vechiă monnetă

Beset, m. toți assiī (în tric-trac).

Bési, m. pară.

Besicles, f. *pl.* ochilarī.

Besigne, m. jocū de cărți.

Besoche, f. sapă.

Besogne, f. cea cê este de necesitate, affacere, lucru.

Besogner, v. a. a face trébă.

Besogneux, *euse, adj.* care este în nevoie, strimtoratū.

Besoin, m. necesitate, trebuintă.

Bessière, vd. *Baissière*.

Besson, m. *onne*, f. *p. us.* gemenū. [grinde (la navī).

Besson, m. curbătura unei

Bestial, *ale, adj.* bestiale, d'bitocesū.

Bestialement, *adv.* bestiale, dobitocesce. [bitociă.

Bestialité, l. bestialitate, do-

Bestiaux, m. *pl.* tôte animale, cê se întreținū pe uă moșă.

Bestiole, f. mică bestiă.

Bestion, m. ciocū de nave.

Bêta, *m.* rimătoru; omu
fôrte bestiă.

Bétail, *m.* cirédă. Tôte ani-
malile cê servescu pentru
cultura câmpulu și nutri-
mentulu omulu.

Bête, *f.* bestiă, dobitocu, —
s à cornes, animalu cornute;
— *de somme*, — *de trait*, ani-
malu de povară, de trassu;
— *s fauves*, fêre (roșie) sêl-
batice, — *s féroces*, *sauva-*
ges, animalu feroci, fêre; —
de la mort, cucuvaiă.

Bêtel, *m.* betel, ammesticu
de substanțe fôrte active, cê
Indianii ținū în gură.

Bêtement, *adv.* stupidu, do-
bitocesce.

Bétille, *f.* muselină de India.

Bétise, *f.* defectu de inteli-
gință și judecată, dobitociă.

Béton, *m.* beton, mortariu
făcutu diu varu, nisipu și
petrișiu.

Bétonner, *v. a.* a construi
cu betcu, vd. *prec.*

Bêtre, *m.* piperu brasilianu.

Bette, *f.* betă, sleclă.

Betterave, *f.* beteraviă, sfe-
clă. [strigătulu taurulu.

Beuglement, *m.* rugetu,

Beugler, *v. a.* a rugi (tau-
rulu, vaca).

Beurre, *m.* untu.

Beurré, *m.* speciă de péră
pergamută. [cu untu.

Beurrée, *f.* feliă de pâne

Beurrer, *v. a.* a întinde
untu pe ce-va.

Beurrerie, *f.* prăvăliă unde
se vinde untu.

Beurrier, *m. ière*, *f.* vin-
dătoru de untu.

Beurrière, *f. beurrier; m.*
vassu pentru untu. [escessu.

Beuvailier, *v. n.* a bé cu

Beuvetter, *v. n. fam.* a bé
cu plăcere (cu poftă), *beu-*
vailier. [mea.

Beveau, *m.* curmedeșiū, dir-

Bévue, *f.* trecere cu vederea,
greșelă din nesciință.

Biais, *m.* liniă oblică. *En—*,
de—, oblicu, applicatū. *Cou-*
per en —, a tăia oblicu;
prendre de bon—, a appuca
lucrulū de unde vine măi
bine.

Biaisement, *m.* oblicitate.

Biaiser, *v. n.* a urma liniă
oblică, a fi applicatū.

Biaiseur, *m. euse*, *f.* cellu
ce este oblicu, applicatū.

Biambonées, *f. pl.* mate-
riă indiană de cōje de ar-
bure. [riă din Oriente.

Bibasse, *f.* mătasse ordina-

Bibacité, *f.* plăcere de a bé.

Bibelots, *m. pl.* obiecte de
puțină valōre.

Biberon, *m. onne*, *f.* bețivū.

Biberon, *m.* vassu cu in-
douitură (cu ciocu).

Bible, *f.* bibliă. S-ta Script.

Bibliographe, *m.* cunnosocē-
torū de cărți, bibliografū.

Bibliographie, *f.* cunnos-
cința cărților, a valorii edi-
țiunilorū, bibliografiă.

Bibliographique, *adj.* bi-
bliograficū.

Bibliomane, *m.* bibliomanū,
passionatū pentru cărți.

Bibliomanie, *f.* mare pas-
siune pentru cărți.

Bibliophile, *m.* bibliofilū,
iubitorū de cărți.

Bibliothécaire, *m.* bibliotecariu.

Bibliothèque, *f.* bibliotecă, colecțiune de cărți.

Biblique, *adj.* biblică.

Bibliste, *m.* adoratoru allu biblică.

Bibus, *de* —, *fam.* de nimică, fără valoare, fără importanță.

Bicarbonat, *m.* bicarbonat, sare în care acidu carbonică este în proporțiune duplă. [capete.

Biceps, *m.* muschiu cu două

Bicêtre, *m.* ospiciu la Paris.

Biche, *f.* femela cerbulu.

Bichet, *m.* vechiă măsură pentru grăne etc. (22 litri).

Bichetage, *m.* impositu, dajdiă pe grăne.

Bichette, *f.* mică cerbă.

Bicho, *m.* vermușiu cutaneu.

Bichon, *m. onne*, *f.* căne de Bolonia cu perulu lungu.

Bichonner, *v. a.* a frisa, găti.

Bicoque, *f.* locu rău fortificat. [côrne.

Bicornu, *ue*, *adj.* cu două

Bidauct, *m. t.* substanță care intră în culorea albastră.

Bidet, *m.* mândă, calu micu.

Bidon, *m.* vassu purtativu de tinichea (5 litri).

Bief, *m.* canale (șanțu) care conduce apele peste rôta unei mori. Și *biez*.

Bielle, *f.* ferrulu, drugulu, care trage locomotiva.

Bien, *m.* bunu, avere: binele, utilele și dreptulu. *Les biens de l'âme*, virtuțile.

Bien, *adv.* bine. *Bien des hommes*, mulți ômeni, *bien plus*, cu multă mai multu, *en*

bien, cu favore, *bien que*, cu tôte că. *Si bien que*, așa că.

Bien-aimé, *ée*, *adj.* și *s.* multu iubit.

Bien-aise, *adj.* mulțamit.

Bien-dire, *m. fam.* vorbire bună, plăcută, înflorită.

Bien-disant, *ante*, *adj.* care vorbesce cu facilităte, elegante.

Bien-être, *m.* stare bună, satisfăcătore, a corpulu său spiritulu, dulce comoditate.

Bienfaisance, *f.* binefacere.

Bienfaisant, *ante*, *adj.* binefăcătoriu, care face bine.

Bienfait, binefacere. [cutu.

Bien-fait, *aite*, *adj.* bine fă-

Bienfaiteur, *m.* binefăcătoru. [tăți, immobili, moșie.

Bien-fonds, *m. pl.* proprietăți, *euse*, *adj.* pré ferice, care se bucură de felicitatea eternă.

Biennal, *le*, *adj.* care ține două anni.

Bien-que, *conj.* cu tôte că.

Bienséance, *f.* bună cuvenință, ceea cê șede bine.

Bienséant, *ante*, *adj.* cuvenit, care șede bine, cum se cade.

Bien-tenant, *m.* possessoru.

Bien-tenu, *f.* posesiune.

Bientôt, *adv.* îndată, curîndu. *Comp. aussitôt*.

Bienveillance, *f.* binevoință.

Bienveillant, *ante*, *adj.* binevoitori, cu binevoință.

Bienvenir, *v. a.* usitată numai în espressionea *se faire* —, a face să fiă bine priimit.

Bienvenu, *ue*, *adj.* binevenit, care a venit tocmai

- la timp, bine-priimită. *Sust.*
f. sosirea fericită a cui-va.
- Bienvouloir**, v. a. a binevoi.
- Bienvoulu**, *ue*, *adj.* bine-priimită, iubită. Și *bienvoulu*.
- Bière**, seû *bierre*, f. bere.
- Bièvre**, *m.* castoră.
- Biez**, *m.* t. vd. *Bief*.
- Biffage**, *m.* stersură de ceaă cè è scrissū. [cè è scrissū.
- Biffer**, v. a. a sterge ceaă
- Biffurcation**, f. bifurcațiune. [în două, se bifurca.
- se Biffurquer*, a se dispărți
- Bigame**, *adj.* căsătoritū cu două persóne de-uădată.
- Bigamie**, f. bigamiă, vd. *rec.*
- Bigarade**, f. portocală acră.
- Bigarré**, *ée*, *adj.* pestrițū, feluritū.
- Bigarreau**, *m.* cireșiă roșiă pe uă parte, albă pe cea-altă.
- Bigarreautier**, *m.* speciă de cireșiū, vd. *prev.*
- Bigarrer**, v. a. a impestrița.
- Bigarrure**, f. impestrițătură.
- Bigle**, *adj.* schimbătoriū în culori, șiasă.
- Bigler**, v. n. a bate în felurite culori, se uita crucișū.
- Bigne**, f. *p. us.* inflătură pe frunte. (cucui).
- Bigorne**, f. t. nicovală cu două estremități. [vală.
- Bigorneau**, *m.* mică nico-
- Bigorner**, v. a. a bate în ră-tundū (ferrulū). [devotū
- Bigot**, *te*, *adj.* bigotū, strinsū
- Bigoterie**, f. strinsă devo-țiune.
- Bigotisme**, *m.* bigotismū, caracterulū bigotului.
- Bigue**, f. t. catariū cu funie pe scripeți. [de jocū).
- Biguer**, v. a. a schimba (cărți
- Bihaï**, *m. bot.* uă plantă, din care se imple'e-ce coșuri.
- Bioreau**, *m.* vulturū.
- Bijon**, *m.* balsamū de ter-pentinū.
- Bijou**, *m.* giuvaerū.
- Bijouterie**, f. giuvaergeriă.
- Bijoutier**, *m. ière*, f. giu-vaergiū.
- Bilamelé**, *ée*, *adj. bot.* com-pusū din două mîce lamine.
- Bilan**, *m.* bilanțū. [lateri.
- Bilatéral** *ale*, *adj.* cu două
- Bilboquet**, *m.* jucăriă for-mată dintr'ua nua și unū glonțū găuritū.
- Bile**, f. veninū (din stomacū).
- Biliaire**, *adj.* de veninū.
- Bilieux**, *euse*, *adj.* bilosū, care abundedă în veninū.
- Bill**, *m.* bilū, proiectū de actū allū legii dată de parlamen-tulū anglu.
- Billard**, *m.* biliardū.
- Billarder**, v. a. a lovi de două ori bila sa, seû a lovi două bile de-uădată.
- Bil'e**, f. bilă de biliardū.
- Billebarrer**, v. a. *fam.* a dugarăvi pestrițū.
- Billebaude**, f. confusiune (invălmășelă).
- Biller**, v. a. a stringe pe vergea.
- Billet**, *m.* billetū;—*de ban-que*, bancnotă.
- Billeter**, v. a. a pune cedu'e la măriuri.
- Billette**, f. cedulă de plată (la vamă).
- Billevesée**, f. vorbe trivole proiectū chimericū și de risū.

Billion, *m.* biliune, miliardă, uă mie de miliuni.
Billon, *m.* monnetă de cupru cu pușină argintă; pământu ce scôte plugulă cându merge.
Billonnage, commerciū cu monnete opprite.
Billonner, *v. n.* a face commerciū nelegale cu monnete false. [(in Bretagne).
Billos, *m.* accisū pentru vinū
Billot, *m.* buștenu.
Bimane, *adj.* bimanū, cu douē mäne.
Bimaube, *vd.* *Guimaube*.
Bimbelot, *m.* jucăriă de copilū. [cu jucărie.
Bimbeloterie, *f.* commerciū
Bimbelotier, *m. ière*, *f.* fabricante de jucărie.
Binage, *m.* a doua săpătură a grădinei.
Binaire, *adj.* binariū, compusū din douē unități.
Binard, *m.* cărrușă de lemne.
Binement, *m.* binatū, a doua săpătură a grădinei.
Biner, *v. a.* a bina, a săpa grădina alū douilé, mai ușioriū.
Binet, *m.* micū țepușiu, pe care se implăntă luminarea ca să ardă.
Binette, *f.* sapă pentru grădină. [*p. us.*
Binou, *m.* speciă de fluerū,
Binocle, *m.* binoclu.
Binoculaire, *adj.* in care se pôte vedē cu ambii ochi.
Binôme, *m.* binomū, cantitate alg. compusă din doui termini uniți cu semnele + sēu—, mărime divisibile in douē.
Binube, *m.* și *f.* binube, in-suratū de douē orī.

Biographe, *m.* biografū.
Biographie, *f.* biografiă, descrițiunea vieței unei persoane. [graficū.
Biographique, *adj.* bio-
Biologie, *f.* biologiă, tractatū fiziologicū assupra vieței.
Biologique, *adj.* biologicū, de biologiă. *Biologiste s. biologique*, *m.* biologistū, cellū ce se ocupă de biologiă.
Biolychnie, *f. med.* principiulū vieței.
Bion, *m.* forșece pentru sticlă.
Bipède, *m.* și *adj.* bipedū, animale cu douē piciorē.
Bipenne, *f.* bipenne, toporū cu douē vîrfuri la anticī.
Bipinné, *éc, adj.* cu pennele indouite.
Biquadratique, *adj. t. puissance*—, bipătratū, a pātra putere. [caprei.
Bique, *f.* nume familiare allū
Biquet, *m.* puiū de căprióră.
Biqueter, *v. n.* a nasce pui (căprióra, *la biquette*).
Birambot, *m.* supă de bere.
Biribi, *m.* vechiū jocū de intimplare. [restrei.
Birloir, *m.* imbuccătura fe-
Bis, *adv.* bis, de douē orī.
Bis, *se, adj.* negru (despre pāne). [doui'é.
Bisage, *m.* vāpsitură allū
Bisaieul, *m. eule*, *f.* tatālū, mama, moșiului, strămoșiū, strămoșiă.
Bisaiguē, *m.* sclivistoriū la cismari. Și *besaiguē*.
Bisannuel, *elle, adj.* care revine la doui anni.
Bisbille, *f. fam.* cértă mică.
Bis-blanc, *adj.* jumătate alb.

Biscaïen, *m.* pușcă mare, glonțu de ferru.

Biscaïenne, *f.* luntre cu virfă înainte și înderētū.

Biscapit, *m.* punere de două ori în socotelă. [ciocnitū.

Bisché, *adj.* *oeuf* —, ouă

Biscornu, *ue, adj. fam.* de formă neregulată, *baroque*.

Biscotin, *m.* mică pesmetū tare.

Biscotte, *f.* feliă de pâne uscată în cuptorū, biscotū: *biscottes de Bruxelles*, *f.* pâne de ciocolată cin Brussela.

Baiscuit, *m.* pesmetū.

Bise, *f.* viutū de nordū, crivētū.

Biseau, *m.* margine tăiată în curmeșișū, plană oblică.

Biseigle, *vd.* *Bisaiguē*.

Biser, *v. n. agric.* a se innegri, strica; *v. a.* a revăpsi uă materiă.

Biset, *m.* porumbelū gutū.

Bisette, *f.* virfū subțire de ačiă. [credă ačiă subțire.

Bisettière, *f.* femeă care lu-

Biseur, *m.* vâpsitorū în negru.

Bisexé, *ée, adj.* bisessū, de ambele sesse. Și *bisexe, bisexual*.

Bismargine; (*crystal*) cristalū teșitū pe două suprafețe.

Bismuth, *m.* bismutū, metalū galbinū dischisū.

Bison, *m.* bison, bouū sêlbaticū americanū.

Bisonne, *f.* pândă cenușiă indouită. [bece cu lână sa.

Bisquain, *m.* pele de ber-

Bisque, *m.* cincispredece înainte, la joculū de popice.

Bisquer, *v. n. fam.* a simți desgustū.

Bissac, *m.* dessacū, *besace*.

Bisser, *v. a.* a striga bis, a repeti a doua oră ună cântū.

Bisseste, *m.* di bissestile.

Bissextil, *ile, adj.* bissestile, cândū februarū are 29 zile.

Bistouri, *m.* bisturi, instrum. chirurg. pentru incisiuni.

Bistourner, *v. a. fam.* a întorce, înviri ce-va astūfelū, încătū se deformedă.

Bistre, *f.* funingine udată.

Bisîrer, *v. n.* a da culorea funinginiî.

Bisulce, *bisulque, adj.* cu unghie dispicate.

Bitord, *m. mar.* mică funiă din mai multe buccăți impletite la unū locū.

Bittern, *m. t.* fluidū secretatū de sare.

Bittes, *f. pl.* lemnele de care è legată funia ancorei.

Bitume, *m.* bitume, smolă.

Bitumineux, *euse, adj.* bituminosū, care conține smolă.

Bivac, *m.* sêu *bivouac*, stațiune în aerū liberū a unei trupe, ca sê iea repausū.

Bivalve, *m.* animale cu țestă. *Adj.* bivalvū, cu două țeste.

Bivaquer, *vd.* *Bivouaquer*.

Biveau, *m.* dirmea.

Biviaire, *adj.* unde se taiă două drumuri.

Bivoie, *f.* respinte.

Bivouaquer, *v. n.* a campa (oștirea) în aerū liberū.

Bizarre, *adj.* singulare, ciudatū.

Bizarrement, *adv.* într'unū modū ciudatū.

- Bizarrierie**, f. singularitate, stravaganță. [ofilită.]
- Blafard**, de *adj.* palidă,
- Blague**, f. pungă de tutun; *fig.* minciună (moftă).
- Blaguer**, v. a. a vorbi minciuni.
- Blaireau**, m. bestia sălbatică din clasa cea mai de jos.
- Blairie**, f. *droit de*—, drept de păscut. [criticat.]
- Blâmable**, *adj.* demn de
- Blâme**, m. critică, defaimă.
- Blâmer**, v. a. a critica, a defăma.
- Blanc**, m. **blanche**, f. *adj.* albă. *Carte blanche* m. carte fără imagine, *argent blanc*, bani de argint; *nuit blanche*, noapte în care nu s'a dormit.
- Blanc**, m. alb, un alb, albușiu.—*d'Espagne*, alb spanic, specie de pământ foarte fragil; — *de farine*, făină foarte albă.
- Blanc-bec**, m. june fără experiență.
- Blanc-en-bourre**, m. amestec de var și gips cu per de vacă. [albi.]
- Blanchaille**, f. pescișor
- Blanchâtre**, *adj.* albicios.
- Blanche**, f. t. albă, notă de muzică. Prefusecă cătu două negre.
- Blanchement**, *adv.* curat.
- Blanchet**, m. camisolă albă de țărani; pândă de filtrat.
- Blancheur**, f. albeț.
- Blanchiment**, m. albire, înălbire.
- Blanchir**, v. a. a spăla, albi; v. n. a deveni alb.
- Blanchissage**, m. spălare.
- Blanchisserie**, f. spălătorie.
- Blanchisseur**, m. *euse*, f. spălător, spălătorésă.
- Blanchissure**, f. albire, când se face ce-va alb.
- Blanc-manger**, m. mâncare din lapte, migdale și sachar.
- Blanc-scélé**, m. billet cu semnătură că plenipotență.
- Blanc-seing**, *blanc-signé*, m. mandat pe alb la care s'a pus o subsemnătură.
- Blandices**, f. *pl.* lingușiri.
- Blanque**, f. un joc de noroc.
- Blanquette**, f. peră cu coje albă, un vin alb.
- Blaser**, v. a. a obtura (oci) slăbi simțurile prin escese. *Homme blasé*, om trecut prin toate, nesimțitor.
- Blason**, m. toate devisele și armăriile, arta armăriilor.
- Blasonnement**, m. explicațiune a armăriilor.
- Blasonner**, v. a. a văpsi în culori; a explica armăriile; — *une voiture*, a desemna pe trăsura armăriile.
- Blasonneur**, m. cunosător de armărie.
- Blasphémateur**, m. *trice*, f. blasfemator, blestemător.
- Blasphématoire**, *adj.* de blestem, care conține blesteme.
- Blasphème**, m. blestem.
- Blasphémer**, v. a. a blestema.
- Blaste**, m. boboc, lăstar.
- Blatier**, m. comerciant de grâne.

Blatte, *f.* moliă.
Blaude, *f. fam.* biciu ordin.
Blé, *m.* grău, grâne, — *de Turquie*, — *d'Espagne*, porumbu. *Manger son — en herbe*, a și mânca veniturile înainte. [Iaticu].
Blêche, *adj. fam.* blegu, mo-
Blême, *adj.* palidu multu.
Blêmîr, *v. n.* a deveni palidu.
Blémissement, *m.* pălire.
Blende, *m.* sulfuru de zincu naturale.
Bléreau, *vd.* *Blaireau*.
Blésité, *f.* defectu de a îndulci unele sunete, cându vorbesce, *s. e.* *zardin* pentru *jardin*.
Blessant, *ante, adj.* care rănesce, supără. *Comp. offensant*.
Blessier, *v. a.* a vulnera, răni; *fig.* a offensa, supăra.
Blessure, *f.* vulnu, rană; *fig.* offensă.
Blet, *bléte*, *adj.* rescoptu, môle, pentru-că s'a coptu pré multu.
Blette, *f.* séu *blète*, blitū, plantă apatică.
Blettir, *v. n.* a fi rescoptu. *Si blessir*.
Bleu, *eue, adj.* albastru. *Passer du linge au—*, a pune rufele în scrobělă albastră.
Bleuâtre, *adj.* albăstriu.
Bleuet, *vd.* *Bluet*.
Bleuir, *v. a.* a albăstri.
Bleuissage, *m.* — *ssement*, albăstrélă.
Bleus, *m. pl.* nume ce da regalștii Vendei soldașiloru republicanî în 1793.
Bleux, *m. pl.* săracii eșiți dela Trinitate în Paris.

Bliau, *m.* speciă de jachetă.
Blin, *m.* grămadă patrânghiu-laru.
Blindage, *m.* copperire cu fasine, *vd.* *Blindes*.
Blindage, *m.* copperitulū unuî locū, navî, cu grinde etc.
Blinder, *v. a.* a copperi cu grinde, protege navea contra proiectililorū.
Blindes, *f. pl.* grinde cari susținū fasine, (coșiorî cu nisipū).
Bloc, *m.* buccată informe de uă substanță grea, grămadă mare. *En bloc*, cu redicata, (toptanulū), cu to-talulū.
Blocage, *m.* și *blocaille*, *f.* petricele de implătură; *impr.* literă întorsă cu fația în jeosū, reversă.
Blochet, *m.* *vd.* *chevêtre*.
Blockhaus, *m.* micū fortū de lemnū, încungiur. cu șanț.
Blocus, *m.* blocus, investitulū unuî locū de resbelū, dispozițiune de trupe că se ocupe tôte căile, cari conducū la acestū locū, blocadă.
Bloiser, *v. a. pop.* a balbuli, îngăna. *Comp. bégayer, bredouiller*.
Blond, *e, adj.* blondū, bălanū. *Délicat et blond*, delicatū, difficile, pré simțitoriu; *blond ardent*, blondū roșiū.
Blond, *m.* culorea blondă.
Blonde, *f.* blondă, dentelă de mătasse; blondină, femeă cu părulū blondū.
Blondelet, *ette, adj.* blondișioriu. Diminut. dela *blond*.
Blondeur, *f.* culore blondă, *vech.*

- Blondier**, *m.* făcătoru său vindătoru de blondă.
- Blondin**, *ine, adj.* blondinū, cu părulū blondū; *blondine*, *f.* blondină.
- Blondir**, *v.n.* a deveni blondū.
- Blondissant**, *e*, care se îngălbinesce (poet. despre spice).
- Blondoiement**, *m.* reflexū (bateru) în blondū.
- Blondoyant**, *e, p. pr. adj.* bătindū în blondū.
- Blondoyer**, *v. n.* a bate în blondū, *vd.* *Blondir*.
- Blongios**, *m.* speciă de irete. Și *bongion*.
- Bloquer**, *v. a.* a bloca, stabilī unū *blocus*. A dispune trupe că să ocupe toate accesele, toate locurile de intrare ale unei pozițiunii încungiuurate.
- se* **Blossir**, *v. r. p. us. grad.* a deveni môle, se răscóce.
- Blossissement**, *m.* cócere a fructelorū.
- Blot**, *m.* instrumentū că să măsóre drumulū unei navī.
- se* **Blotir**, *s. blottir, v. refl.* a se stringe (se stilci). Comp. *s'accroupir, se ramasser*.
- Blouette du Rhin**, *m.* speciă de lână germană. [*de.*]
- Blouse**, *f.* blusă. Comp. *blau-*
- Blouser**, *v. a.* a face să intre (bila) în blusă (în pungă) la biliardū, (comp. *bloquer*); *se —, fig.* a se înșela.
- Blousse**, *f.* lână scurtă, cu părulū micū.
- Bluet**, *m.* său *bleuet*, negbină. Comp. *barbeau*.
- Bluette**, *f.* scinteiă; — *d'esprit*, mică trăssură de spiritū.
- Bluetter**, *v.n. fam.* a scinteiă.
- Blutage**, *m.* cernere (cu sita).
- Bluteau**, *m.* butelulū (*buttellus*), sită de móră.
- Blutoir**, *vd. prec.*
- Bluter**, *v. a.* a cerne (făină).
- Bluterie**, *f.* locale unde se cerne. [*sinensis.*]
- Bo**, *m.* ceaiulū chinezū (*thea*).
- Boa**, *m.* boa. Șerpe fără veninū, dérū fórtu mare.
- Boade**, *f.* său *boage*, dajde pentru bouī dela plugū, *vech.*
- Boalies**, *f. pl.* sərbătóre consecrată deilorū suterranī.
- Boasi**, *m.* lepra de Suriman.
- Bobak**, *m. s.* bobac, speciă de iepure de casă polonesū.
- Bobancier**, *m. vech.* lăudărosū.
- Bobèche**, *m.* cilindrulū sfeșniculū (unde stă lumina).
- Bobelin**, *m.* vechiă botină.
- Bobelineur**, *m.* cismariū.
- Bobī**, *m.* speciă de nacrū.
- Bobine**, *l.* mică machină de depănatū pe rodanū, mosorū.
- Bobiner**, *v. a.* a depăna (mătasse, etc. [*vd. și verrou.*]
- Bobinette**, *f.* mosorū micū,
- Bobineuse**, *f.* femeă care depănă fire de mătasse.
- Bobinière**, *f.* rândulū cellū maī de sus allū scripețilorū (la mach. de cussutū).
- Bobo**, *m. fam.* micū reū.
- Bocage**, *m.* pădurice, crângū, locū umbrosū. Comp. *bosquet*. [*durice.*]
- Bocager**, *ère adj.* de pă-
- Bocal**, *m.* pocalū. Vassū (buteliă) cu dischisura largă și gitulū pré scurtū.
- Bocamelle**, *f.* micū mami-ferū carnivorū sardinesū. *Ictis* allū lui Aristotele.

Bocan, *m.* dăntătoru.
Bocane, *f.* speciă de danțu grave, eșitū din usū.
Bocard, *m.* piuă, machină cā sē fērimē mineralile înainte de a le topi.
Bocardage, *l.* baterea mineralilorū, cā sē le fērimē.
Bocarder, *v. a.* a fērima cu unū *bocard*. *vd. vb.:* *mine à —*, aramă fērimată. *Comp. minérai pauvre.*
Bocardo, *m.* bocardo. La scolastici formă de concluziune in a treia figură.
Boccane, *m.* arbustū de Antille.
Bochet, *m.* secunda decoctiune a lemnelorū sudorifice.
Bochir, *m.* vipera egiptenă.
Bock, *m.* conținutulū unū pacharū mare.
Bodian, *m.* genū de pesci.
Bodine, *f. mar.* lemnū de fundamentū, care se întinde în totū lungulū navii.
Bodinure, *f. mar.* funiă subțire invirtită în giurulū inelulū (belciugulū) ancorēi.
Bodrat, *m.* uă materiă egiptenă.
Bodruche, *f. vd. baudruche.*
Boehmère, *f. bot.* genū de *urticee*.
Boesse, *f.* pilă pentru rassū metale.. [*metale.*]
Boësser, *v. a.* a pili, rade
Boëte, *vd. Boîte.*
Boeuf, *m.* bouū. La *pl. boeufs* (*f* nu se pronunță), *oei-de-boeuf*, mică țerestră ovale.
Boffumer, *v. n. vech.* a arde de mână. [*chisă.*]
Boghei, *m.* cabrioletă dis-

Bogue, *f.* cōjea esternă a castaneī. Cā *m.* unū pesce (*sparé*), numitū așa fiindū-că, după Ateneneū, acestū pesce strigă (βώξ, din βογή, strigătū.
Bohémien, *m. enne.* *f. seū bohème*, vagabundū, care fură cu abilitate. [*țiganū.*]
Bohémillon, *m.* copilū de
Bohon-upas, *m.* unū arbure veninosū în Japonia.
Boïard, *m.* seū *boyard*, boierū, vechiū nobile russū.
Boie, *f.* boi, uă materiă.
Boier, *m.* barcă olandesă.
Boire, *v. a.* a bé; absorbi; *m.* ceaa cē se bé la unū ospetū; — *un doigt de vin*, a bé uă mică inghițitură de vinū; — *le vin de l'étrier*, a bé pentru plecare:— *sec*, a bé bine, multū;—*à rouges bords*, a bé din pachare pline; — *dans un verre*, a bé dintr'unū pacharū; *qui fait la folie, la boit*, seū *la folie est faite, il faut la boire*, cine a făcutū uă erorē, trebue sē-ī suflere consecințele.
Boirin, *m. mar.* funia de care este legatū unū semnū, (butoiū), cā sē arrēte unū scopelū.
Bois, *m.* lemnū, lemnū de focū, pădure; cōrnele animalilorū sēlbaticē (cerbulū); popice; *menu-*, lemne mēnunte, — *de corde*, lemne de stinjenū,--*vif*, lemne verđi; — *chablis*, dērimate de vintū: *trouver visage de-*, a gēssi pōrta închisă;—*gentil*, *vd. mézéréon*; — *d'èbene*, abanosū; — *de Sainte Lucie*,

- vd. *mahaleb*; — *d'ouvrage*, lemnă de lucrată; — *minéralisé*, lemnă împetrită; *ne savoir de quel* — *faire flèche*, a se afla în mare dificultate (încurcătură).
- Boisage**, *m.* lemne lucrate pentru ornamente de timpplariu.
- Boisé**, *ée, adj.* (*chambre*) cameră îmbrăccată, adornată cu lemne de timpplăria.
- Boisement**, *m.* plantațiune de lemne.
- Boiser**, *v. a.* a investi, împodobi cu lemne de timpplăria.
- Boisier**, *f.* timpplăriu care învestește interiorul unei case.
- Boiseux**, *euse, adj.* lemnos, de natura lemnului, *ligneux*. [de lemne]
- Boisilier**, *m. mar.* tăiaător
- Boisseau**, *m.* vechiă măsură de capacitate, baniță.
- Boisselée**, *f.* câtă încape într'ună *boisseau*, vd. vorba.
- Boisselier**, *m. ière, f.* dogariu, fabricante și vințătoru de *boisseaux*, de un-ite de lemnă.
- Boissellerie**, *f.* meșteșugul de a face *boisseaux*, dogărită
- Boisselon**, *m.* cossoră.
- Boisson**, *f.* bețură, uerice-liqueure de bețură.
- Boîte**, *f.* cistulă, capsulă, cutiă; — *de la poste*, — *à lettres*, cutiă dela pörtă pentru scrisori; *il semble qu'il sort d'une boîte*, ell s'a gătită pré multă.
- Boîte**, *f.* gradulă la care vinulă e bună de bețură (*du vin en boîte!*; *le vin n'est pas encore dans sa* —, vinulă nu este încă bună de bețură.
- Boitement**, *m.* schiopătată, umbletă schiopă.
- Boiter**, *v. n.* a schiopăta, umbla schiopă, — *tout bas*, a schiopăta tare. Comp. *clocher*.
- Boiteux**, *euse, adj.* schiopă.
- Boitiago**, *m.* bo tiago, marele șerpe veninosă de Brasilia. [usulă chirurgiloră.
- Boitier**, *m.* cutiă pentru
- Boitillon**, *m.* lemnă de ulmă încastrată în pētră de möră.
- Boitout**, *m.* pachară fără scaună.
- Boitte**, *f.* cea cē se pune în undiță cā sē attragă morunulă.
- Boiture**, *f. pop.* bețură.
- Bokas**, *m.* uă materiă de bumbacă din Surata.
- Bokei**, *m.* sēu *bokey*, speciă de trăssură mică și ușiōriă.
- Bol**, *m.* sēu *bolus*, pilulă medicinală (hapă). [culorată.
- Bol**, *m.* pămintă argilosă și
- Bol**, *m.* vassă semi-circulară; bolă, argilă grassă, — *d'Arménie*, cēră tare de sigilată.
- Bolaire**, *adj. (terre)*, pămintă argilosă și mălăiosă. Comp. *bol*.
- Boldu**, *m.* ună arbure peruviană.
- Bolduc**, *m.* panglicuță roșiă de aciă, ca sē lege paquetele.
- Boléro**, *m.* danță spaniolă.
- Bolet**, *m.* boletă, speciă de bureți (de ciuperci).
- Bolétite**, *f.* pămintă argilosă de forma burețiloră.
- Bolide**, *m.* meteoră focosă, care aruncă plouă de petre.

- Bollandistes**, *m. pl.* scrip-
torii jesuiți dela Anvers,
(1600), numiți după *Bollan-*
dus.
- Bolos**, *m. portug.* (sorte de
fronde avec laquelle les A-
méricains du Sud atteignent
les chevaux sauvages), cap-
cană pentru caii sălbatici.
- Boltone**, *f.* genă de plante
din Amer. septentr.
- Bolty**, *vd. bot.* ună pesce de
Nilă. Și *le nébuleux*.
- Bolus**, *vd. bol.*
- Bolzas**, *m.* speciă de mate-
riă (*coutil*) indiană.
- Bombage**, *m. fabr.* pune-
rea sticlei în cuptoră că s'o
incovoiă. [Negriloră.
- Bombalon**, *m.* trompetă a
- Bombance**, *f. fam.* mân-
care abundante, *faire bom-*
bance, a mânca bine și co-
piosă.
- Bombarde**, *f.* bombardă,
machină de aruncatū petre,
tună de mare calibrū.
- Bombardelle**, *f.* mică *bom-*
barde.
- Bombardement**, *m.* bom-
bard itū, aruncare de bombe.
- Bombarder**, *v. a.* a bom-
barda, arunca bombe.
- Bombardier**, *m.* artileristū,
care trage cu bombe.
- Bombasin**, *m.* bombasinū,
uă materiă de mătasă.
- Bombax**, *m.* seū *fromager*,
unū arburelū.
- Bombe**, bombă, mare ghiu-
lea implută. *Eclat de—*,
frintură de ferrū ce aruncă
bomba, cândū a făcutū es-
plosiune.
- Bombé**, *f.* mare sticlă pen-
tru uleiū de vitriolū.
- Bombement**, *m.* convessi-
tate, *vd. bomber*.
- Bombement**, *m.* boltelă.
- Bomber**, *v. a.* a face con-
vessū, *v. n.* a fi convessū
(gogonetū). *Verres bombés*,
sticle convesse.
- Bomberie**, *f.* locale unde
se fabrică bombe.
- Bombeur**, *m.* fabricante de
sticle convesse.
- Bombiate**, *m. chem.* sare
de acidū cu unū alcali seū
metalū.
- Bombicale**, *adj.* bombicale,
in formă de păiaginū.
- Bombicite**, *m.* insectă lepi-
dopteră de gerulū gândă-
cilorū de mătasă.
- Bombille**, *m.* insectă dip-
teră, care planelă pe lângă
florī.
- Bombique**, *adj. (acide).*
bombicū, estrassū din crisa-
lidea vermelui de mătasă.
- Bombo**, *m.* bombo (liqueur
de rhum, de sucre et de mus-
cade en Amérique). [canū.
- Bombos**, *m.* crocodilū afri-
- Bombyx**, *m.* lepidopteră nop-
turnă, verme de mătasă.
- Bome**, *f.* vëlulū mare allū
unū *bot*, *vd. vorba*.
- Bomerie**, *f.* bodmeriă, îm-
prunutū de banī assemnatū
pe uă nave, fără răspundere
decă navea pere.
- Bon**, *mme, adj.* bunū, *adv.*
bine. *Faire — pour qu.*, a
se obliga să plătescă pentru
cine-va. *Bon à tout*, bunū
pentru tôte; *prendre du—*
temps, a și petrece; *trou-*

- ver*—, a găssi cu cale. *Tenir*—, a se ținē bine, reziste: *à la bonne heure*, fiă, mă invoiescū; *faire les derniers*—, *faire une dette*—ne, *être*—*pour une somme*, a garanta pentru plată; *à*—*marché* eftinū. *De*—*gré*, *de*—*coeur*, *de*—*ne volonté*, *de*—*ne grâce*, cu plăcere, bucurosū; *tout de bon*, cu totul seriosū.
- Bon**, *m.* bunū, calități bune; beneficiū; mandatū; promisiune semnată de a plăti.
- Bon**, *interj.* bine. *Comp. c'est bien*; *tout de bon*, în realitate, seriosū.
- Bona**, *f.* dea bona, nume allū Junoii, *mith.* (nom sous lequel la fortune était adorée au Capitole).
- Bonace**, *f.* linisce pe mare.
- Bonano**, *m.* s. *bonana*, unū arbure de Jamaica. *Il est gai comme un*—, ellū este fōrte dispusū, fōrte veselū.
- Bonapartée**, *f.* narcissū americanū. [arcului].
- Bonard**, *m.* dischisură (a
- Bonace**, *m.* *fam.* fără maliță, simplu, prostănacū. Și *bonasse*.
- Bonbanc**, *f.* pētră albă din minerele vecine cu Parisulū (pentru columnel).
- Bombon**, *m.* cofetură.
- Bonbonne**, *f.* (grand flacon), fōrte mare sticlă.
- Bonbonnière**, *f.* cistulă, cuthiă, de cofeture; casă mică.
- Bon-chrétien**, *m.* speciă de pere. *Pl. des poires de*—.
- Boncore**, *m.* speciă de narcissū.
- Bond**, *m.* săritură. *Par sauts et par bonds*, fără șirū, neconstante; *prendre la balle au*—, a neglije ocasiunea.
- Bonda**, *m.* arbure de Africa.
- Bondax**, *m.* martelū (ciocanū) ascuțitū (la petrari). *Comp. besaiguē, hache à picot*.
- Bondé**, *ée*, *adj. mar.* plinū până la cepū, plinū de totū.
- Bonder**, *v. a.* a implē (incărcă) de totū uă nave.
- Bondieu**, *m.* mare pēnnă de despicațū la ferestraele de scânduri. [riture.
- Bondir**, *v. n.* a sări, face să-
- Bondissant**, *e, p. pr. adj.* săritoriū, care face săriture.
- Bondissement**, *m.* săriture, mișcare prin săritū.
- Bondon**, *m.* dopū la (buți).
- Bondonner**, *v. a.* a astupa cu dopulū.
- Bondonnière**, *f.* sfredelū de dogări (pentru cepū).
- Bondrée**, *f.* speciă de uliū.
- Bonduc**, *m.* arburelū spinosū indianū. [din Bengalū.
- Bongare**, *m.* șerpele bongar
- Bon-Henri**, *m.* uă plantă; speciă de pere.
- Bonheur**, *m.* fericire, prosperitate, norocire, norocū. La *pl.* eveniminte fericī (norocuri) *Par bonheur*, din fericire; *coup de*—, casū fericitū; *porter*—, a aduce fericire, *jouer avec séu de*—, a juca norocosū.
- Bonhomie**, *f.* bunătate de inimă și simplitate de maniere, multă credulitate.
- Bonhomme**, *m.* omū bunū, de inimă bună.

Bonhommeau, *m.* vechiū diminutivū din *bonhomme*.

Boni, *m.* escedinte, prisosū.

Bonichon, *m.* cavitate a cup-torului, coșiū la sticlăriă.

Bonier, *m.* măsură agrariă belgiană

Boniface, *m. fam.* omū lesne credetoriū.

Bonification, *f.* bonifica-țiune. ameliorațiune, stare mai bună.

Bonifier, *v. a.* a ameliora, îmbunătăți; suplini unū deficitū. [*rinū. Comp. scombre.*]

Bonite, *m.* bonitū, pesce ma-

Bonjean, *m.* două legătura de inū, ca sē le mōiă la unū locū.

Bonjour, *interj.* bună ziua. *Bonjour-commandeur*, spe-çiă de ortolană, care cāntă la revērsatulū dīlei.

Bonne, femeă de servițiū, a-acea care ingrijesce unū cop-ilū (*bonnă*).

Bonne-aventure, *f.* în-timplare ferice, vană predic-țiune (după inspecțiunea mănēi).

Bonne-dame, *vd. arroche, belle-dame.*

Bonne-foi, *f.* credință, sin-ceritate.

Bonne-fortune, *f.* folosū inopinatū, negānditū (norocū).

Bonne-grâce, *f.* aparință frumōsă.

Bonne-voglie, *m.* (pronunț. *bonne-voille*), cellū cē se in-chiriēdă, cā sē tragă cu lo-pēta pe uă galeră (la Malta). *Comp. marinier de rame.*

— *De bonne-voglie*, de bună

voιά, *de bogré, de bonne volonté.*

Bonneau, *vd. bonasse.*

Bonneau, *m.* papură, indi-cāndū unde este aruncată ancora.

Bonnement, *vd. simple-ment. Je ne le sais pas—*, vorbindū curatū, nu sciū acēsta.

Bonnet, *m.* bonnetă, coppe-rișiū de capū; căciulă. *Opiner du bonnet*, a urma uă opiniune fără essame, a dīce tot-d'auna *du. Prendre une chose sous son bonnet*, a imagina unū lucru fără fun-damentū; — *rouge*, șēpcă ro-șie a Iacobinilorū, *fig.* a re-publicanilorū; *prendre le bonnet vert*, a face falimentū (fiind-că așia purta ei); *pro-ving. c'est bonnet blanc, et blanc bonnet*, ē unulū cā altulū; *parler à son—*, a vorbi singurū. La pl. *bonnets*, *vd. genuillère.*

Bonnet-chinois, *m.* unū instrum. de musică militare.

Bonnet-de-police, *m.* șēp-că cē pōrtă militarii la mica ținută. [*arburelū.*]

Bonne?-de-prêtre *m.* unū

Bonnetade, *f. (fam. și vech.)* salutațiune luādu-și șēpca. *Comp. salut.*

Bonneter, *v. a.* a saluta ser-vile la uerī-cē ocasiune; *fig.* sollicita cu injeosire.

Bonneterie, *f.* comerciiū de bonnete, șēpcăriă.

Bonneteur, *m. euse*, *f.* pro-digū în reverințe, înșelătorū.

Bonnetier, *m. ière*, *f.* bon-netariū, șēpcariū.

Bonnette, f. bonnetă de dómne; *mar.* la pl. mică pândă (de noviciu) că se lungéscă pe cele mari (*lancer les—*).

Bonne-voglie, m. *ital.* servitorü voluntare la galeră; *de—*, de bună voiă.

Bon-plandie, f. mare arbure americ. numitü *Augustura*.

Bonsoir, *interj.* bună séra. Salutațiune de séra. *Je vous souhaite le—*, vă dorescö bună séra.

Bonté, f. bunătate; bländețä.

Bon.tour, m. *mar.* speciă de întorsură a corăbiei.

Bonze, m. bonzö. Preotü chinesisü séu japonesü.

Boo, m. tresiiă de sacharü din Japan.

Boobook, m. (pron. *boubouki*), speciă de bufnițä de N.-Olanda.

Bootis, vd. *bouvier* (astron.).

Bopyre, m. genü de crustacei.

Boquet, m. lopetä de lemnü concavă (la minele de sare).

Boqueteau, m. mică pădure, *petit bois*. [șelari.]

Boquettes, f. pl. clești la

Boquillon, m. vd. *bûcheron*.

Boracique, vd. *borique*.

Boracite, m. boracitü, spath de borace.

Borasseau, m. cuthiă conținindü pulbere de *borax*.

Borate, m. boratü. Sare de acidü boricü unitü cu basi.

Boraté, *ée*, *adj.* in forma boracelui.

Borax, m. borace, sub-carbonatü de sodă; sare de

commerc. addussă din China, Persia.

Borborygme, m, s. *borborisme*, flaturü in intestine (chiorăitü).

Bord, m. bordü (*bordus*), estremitate a unei suprafețe, margine, țermü, laturea navii. *Le bon—*, drumulü care duce la scopü; *rouge bord*, pacharü plinü cu vinü; *mar. faire un—*, a da navii uă direcțiune, *viver de—*, a schimba cursulü.

Bord-à-bord, *adv.* până la margine.

Bordage, m. *mar.* bordatü, investitulü (scândurele) esteriorü allü navii.

Bordaille, f. partea vecină cu mărginariulü navii.

Bordailier, vd. *bordayer*,

Bordat, m, uă materiă ängustă de Egiptü.

Bordayer, v. n. (pron. *bor-déier*), vd. *louvoyer*. [deii.]

Borde, f. (vech.) colihă, bor-

Bordé, m. galonü de aurü, de mătasă etc., tressă, che-

Bordé, *ée*, *adj.* mărginitü, garnitü pe margini.

Bordée, f. dischidere simultană de locuri din tóte tunurile unei lateri a navii; (*lâcher séu tirer une—*), — *d'injures*, esplosiune de injurie, fórté multe insulte.

Bordel, m. bordel. — Vorba derivă din germ. *Bord*, casă mică (*petite maison*), nume datü altă-dată unorü case suterrane (comp. rum. *bordeliü*), unde läcuia femeele, că se fiă äpparate de ueri-ce

insultă. Bărbații, pētrundindū cu timpulū în aceste asile de castitate, elle deveniră in fine locuri de corupțiune.

Bordelais, *e* *adj.* din orașulū Bordeaux. [crapū.

Bordelière, *m.* speciă de

Bordement, *m. mar.* mer-sulū navii pe lângă cōstă; *t.* margini aurite în giurulū smaltului.

Bordeneau, *m.* laturea dă-gasului; lemnulū în care se îmbuccă unū stăvilarū (la sa-line). [baga.

Bord-en-scie, *f.* speciă de

Border, *v. a.* a garni pe margini; a conduce navea pe lângă țermū (— *les côtes s. cotoyer*): — *un vaisseau*, a merge allăturī cu altă nave; — *un chemin*, a se intinde d'alungulū unū drumū; — *une planche*, a încungiura uă tăbliță de cupru cu unū circuitū de céră (la gravori).

Bordereau, *m.* notă în amēnuntū a diverselorū spe-ție sēu article, cari consti-tuescū uă sumă, — *de com-pte*, saldo.

Bordier, *m.* (*vaisseau*) nave bordatā, sēu avindū uă la-ture mai tare decâtū cea-altă; proprietariū, alū cui cāmpū se mărginesce lângă unū drumū.

Bordigue, *f.* spațiū închisū pe marginea mării, că sē prindă, sē conserve, pesci.

Bord-opposé, *m.* (*mar.*) *courir à*—, a naviga în di-recțiunii oppuse sēu diverse.

Bordure, *f.* chenarū, ceaa cē înărginesce și face orna-mentū (*bordoyer*).

Borduré, *ée*, *adj.* mărginitū cu chenarū.

Bore, *m.* (vd. *borax*), corpū simplū, care formedă cu os-sigenulū acidū boricū.

Boré, *m.* (*gaz hydrogène*—), boron, unū gasū, cē pretinde Gmelin a fi discoperitū în apă.

Boréal, *e*, *adj.* boreale, sep-tentriunale. [nordū.

Borée, *m.* boreū, vintū de

Borgne, *adj.* și *s.* chiorū; obscurū; (*mais-n*) *collège*, *pension* —, collegiū, pen-sionū prē necompletū. In *anat.* comp. *foramen caecum*.

Borgnesse, *f.* (*pap.* și inju-rioso) femeū numai cu unū ochiū. [*noyer*.

Borgnoyer, *v. n.* vd. *bor-*

Borides, *m. pl.* materie de natura boracelui, vd. *borax*.

Borin, *m.* lucrătorū dela mi-nerī de cărbunī (*houille*), vd. și *Passerinette*.

Borique, *adj.* (*acide*), *chem.* acidū boricū. Vd. *bore*.

Bornage, *m.* mărginitū, as-ședare de limitī (de hotare).

Borne, *f.* margine. mărgina-riū (hotarū), pētră care se-pară (hotărnicescē) uă pro-prietate. *Passer les bornes de*—, *dépasser les bornes*, *passer les bornes*, a trece marginile, limitīle, merge prē departe, *planter une*—, a implānta; pune, pētră de margine (de hotarū); — *mil-liaire*, pētră asședatā d'alun-gulū drumului, că sē arrēte milele; *sans bornes*, fără margini, nemēsuratū.

Borne-fontaine, *f.* fântānă în formă de mărginariū.

- Borné, ée, part. perf. adj.** mărginită, limitată: *fig.* inepțu; *avoir l'esprit* —, a avé unŭ spiritŭ mărginitŭ, neinvățatŭ; *vues bornées.* vederi mărginite, parțial.
- Borner, v. a.** a mărgini, stabili confine, a limita (hotărnicii); *fig.* a modera, restringe.
- Bornous, m.** burnus, mantă arabică de materiă albă. Comp. *bournous.*
- Bornoyer, v. a.** (pron. *borna-ier*), a observa decă uă liniă este dréptă, privind'o cu unŭ singurŭ ochiŭ; a pune marg.
- Bornoyeur, m.** cellŭ cê se uită cu unŭ ochiŭ. Vd. *prec.*
- Boronie, f.** boroniă, genŭ de plante de N. Olanda.
- Borraginées, f. pl.** plante monopetală, cum este *eliotropulŭ*
- Bortingle, f. mar.** speciă de punte, că se înalțe laturea navii, care iea pré multă apă din cauza greutatei sarcinelorŭ.
- Borure, f. chem.** amestecŭ de borace și alți ingredienți.
- Bosan, m.** pêsatŭ de meiu.
- Bosbok, m.** speciă de antilope.
- Bosel, m.** membru rătundŭ, care este la baza columnelorŭ. De ordinariŭ *tore.*
- Bosphore, m.** bosforŭ, separândŭ douë contininți și unindŭ douë mări; -- *de Thrace,* de ordinariŭ *Lé-troit de Constantinople*; -- *Cimmérien,* de ordin. *Dé-troit d'Ienikalé.*
- Bosquet, m.** arburei, pădureice, crângŭ, *petit bois.*
- Bossage, m. archit.** parte in eminință, eșită affară, la murŭ etc.
- Bosse, f.** bossă seŭ *bociă* (ital. *boccia,* lat. *lordosis, gibbus, scoliosis,* cocosiă. La pl. *mar.* capetŭ de funiă la extremități; *ouvrage de ronde*—, lucratŭ in eminințe, in săpătore eșite, *haut-relief,* pe cândŭ *ouvrage de demi*—, este *bas-relief.* — *Dessiner d'après la*—, a desemua după figure de gipsŭ.
- Bosselage, m.** lucru in eminință, in eșiture, pe argintŭ (*travailler en*—).
- Bosseler, v. a.** a lucra in eminință argintăriă, vasse. Comp. *bossuer.* *Se*—, a căpeta inflătore, inegalităi.
- Bosselure, f.** tăiătură naturală pe foie, globulă, inflătură, eminință, eșitură.
- Bosseman, m. mar.** secundŭ sub-căpitanŭ (vech.).
- Bosser, v. a. mar.** a pune ancora pe lemnele sêlle; a întări cu funii; *bossé, e,* întăritŭ, ințepenitŭ, cu funii.
- Bossette, f.** globulŭ dela dăbale.
- Bosseurs, m. pl.** grinde cari susținŭ ancora, cândŭ ê redicată. Și *bossoirs.*
- Bossier, m.** lucrătorŭ, care sufflă părțile *convesse* (la sticlăriă). Și *bossetier.*
- Bossoir, m.** vd. *bosseurs.*
- Bossoyer, v. a.** a produce uă bossă (cocosiă), v. n a se înălța că bossă. Și *bossuer.*
- Bossu, ue, adj.** bossatŭ, recurbatŭ, cocosiatŭ.
- Bossuer, v. a.** a face inflătură unŭ obiectŭ lovindu-lŭ.

Bossuétisme, *m.* elevațiunea oratoriă a lui Bossuet.

Bossuétique, de *Bossuet*.

Bossy, *m.* ună arbure africană. [turc.]

Bostangi, *m.* grădinariu

Boston, *m.* bostonu, ună jocă de cărți.

Bostriche, *m.* speciă de insectă; [*bostrycus*].

Bostrichyte, *f.* pétră figurată semănându unei gătele de capă. [lalea odorante.

Bosuel, *m.* bosuel, singura

Boswellis, *f.* boswelia, genă de plante.

Bot, *m.* (*pied*—), omă cu piciorulă recurbată (slută); mică nave fără punte.

Botal, *m.* (*trou de, trou botalien*, cavitatea botale, trajectulă săngelui in foetus. După *Botal*, care l'a discoperit. *Conduit de*—, condussulă arteriosă allă lui *Botal*. Comp. *canal artériel*.

Botanique, *f.* botanică. Studiulă planteloră. Ca *adj.* botanică, de botanică.

Botaniser, *v. a.* a culege, căuta, plante (puç. us.).

Botaniste, *m.* botanistă, (*savant*—), cellă ce se ocupă cu studiulă planteloră.

Botanophage, *m.* insectă a cui larvă trăiesce cu materie vegetală.

Botargue, *f.* vd. *Boutargue*.

Botellifère, *adj. bot.* cu ramuri grosse rätunde.

Bothriocéphale, *m.* speciă de verme, teniă (panglică);— *large*, tenia lată seú scurtă (*bothriocephalus latus, taenia lata*).

Botte, *f.* cismă; lovitură de sabiă; fórfecă mari, (comp. *forces*); *bottes fortes*, cisme tari, durabili; *bottes vernies*, cisme de lack, *serrer les*—, a călări strinsă (unulă lângă altulă, la resbelă; (*fam.*) *pousser une*—, *porter une*—, à *qn.* a da cui-va uă lovitură (cu piciorulă), a-î juca uă farsă, a lă inșela; *botte de foin*, legătura de fină; *botte de paperasse*, grămadă de hărții vechie.

Bottelage, *m.* legarea finuluiă, a vergeleloră de ferră. *Le—est bon*, finulă é bine legată, legătura de fină aū greutatea loră ordinariă.

Botteler, *v. a.* a lega (fină etc.), a face legătura.

Botteleur, *m.* cellă cè légă finulă, paiele.

Botter, *v. a.* a da, face cui-va cisme; *se*—, a-și pune, încălția, cisme e.

Bottier, *m.* cismariu, *cordonnier*.

Bottine, *f.* cismuliță.

Bouar, *m. t.* ciocană pentru monnetă.

Bouc, *m.* țapă, iedă.

Boucage, *m.* rădăcină de piperă. [fumă cărnuri.

Boucan, *m.* locă unde se af-

Boucaner, *v. a.* a usca seú affuma carne.

Boucanier, *m.* vinătoră de boui sêlbatici; *fig.* pirată, tálchară americană.

Boucaro, *m.* pămintă de sigilată spanică.

Boucassin, *m.* materiă de lână pentru căptuşelă.

Boucaut, *m.* butoiu pentru a pune măruri uscate.

Bouchage, *m.* astupare cu papură.

Bouche, *f.* gură. *Garder pour la bonne*—, a păstra pentru la fine; *être sur sa bouche*, a fi lacună, *de bouche*, din gură, orale; *officiers de la bouche*, omeni dela cuina regescă. *Bouches à feu*, gure de foc, tunuri. [*fig.* stupidu.

Bouché, *éc. adj.* astupatu;

Bouchée, *f.* mușcătură cătu incape in gură.

Boucher, *v. a.* a astupa.

Boucher, *m.* măcelariu.

Bouchère, *f.* femea măcelariului.

Boucherie, *f.* măcelăria.

Bouchet, *m.* băutură compusă de apă, sachar și scorțișoră.

Bouche-trou, *m.* ceaa ce servește să astupe uă gaură; *fig.* persoană de usă accidentală, care nu face decât să mărescă numărul.

Bouchoir, *m.* capacu de cuptor.

Bouchon, *m.* astupușu, dopu.

Bouchonner, *v. a.* a pune dopu (de paie), a curăți calulu cu unu mănuchiū de paie. [*mai multe alcaie.*

Boucle, *m.* buclă, inelū cu

Boucler, *v. a.* a face bucle, *v. n.* a forma bucle: *ses cheveux bouclent*, părulū seū tormedă bucle.

Bouclier, *m.* scutu, pavădă.

Boucon, *m.* băutură de tosicu, otrăvită.

Bouder, *v. n.* a se imbufna,

posomori, *il me boude*, ellū e nemulțumitu cu mine.

Bouderie, *f.* imbufnare.

Boudeur, *euse, adj.* imbutnatu.

Boudin, *m.* cărnatu (de sânge și grăssime de rimătoru). *S'en aller en eau de*—, a fi redussu la nimicū.

Boudine, *f.* năsturelū in mijloculū unu discū de sticlă.

Boudinière, *f.* pālăia pentru cărnați.

Boudoir, *m.* compartimentu elegant, unde se retragu dōmnele; *étacū.*

Boue, *f.* noroiu. La pl. băi de nomolu.

Bouée, *f.* corpū plutitoru, destinatu a arrēta stincele, locurile periculoase pe apă.

Bouer, *v. n.* a bate egale, de-uadată, *monnete.*

Boueur, *m.* curățitoru de strate, de ulițe.

Boueux, *euse, adj.* noroiosu.

Bouffant, *ante, adj.* ușioru inflatu.

Bouffe, *m.* cântatoru la opera italiană. *Les bouffes*, teatrulū italianu din Paris.

Bouffé, *éc, adj.* undă de acru seū de vapore, sufflare de vintu; *fig.* accesu subitu și trecătoru.

Bouffer, *v. n.* *p. us.* a fi ușioru inflatu.

Bouffette, *f.* nodu de panglică, pufu de mătasă seū de lână.

Bouffi, *ie, adj.* inflatu, *fig.* ingimfatu. [*se infla.*

Bouffir, *v. a.* și *n.* a infla;

Bouffissure, *f.* inflătură; *fig.* emfase; ingimfare.

Bouffoir, *m.* pălănie pentru a infla carnea.

Bouffon, *ne, adj.* buffon, glumeț. *Sust. m.* persoană comică. [să riță.

Bouffonner, *v. n.* a face **Bouffonnerie**, lucru de glumă.

Bouge, *m.* cămară; *fig.* lăcuință pușină curată.

Bougeoir, *m.* mică candelariu (sfeșnic) cu uă urechiă.

Bouger, *v. n.* a se mișca, schimba locul.

Bougette, *t.* saccu de călătorie, *vech.*

Bougie, *f.* luminare de ceară seu de stearin.

Bougon, *m. oune, f. fam.* omu care certy, vorbește fără sensu, mormănesce.

Bougonner, *v. n.* a mormăni, murmura, a certa.

Bougran, *m.* pândă tare, gumată, de căptușelă (la guleru).

Bougranée, *adj. t. taile—, vd. prec.*

Bougraner, *v. a.* a face tare (unū guleru).

Bougre, *m.* băiețasiu.

Bougresse, *f.* cerșetorie.

Bouillant, *ante, adj.* ferbinte, *fig.* viuū, ficosu.

Bouillard, *m.* noru furtunosu pe mare.

Bouille, *f. t.* prajină prin care pescarii agitā apa.

Bouilleur, *m.* parte a unui cazanu de machinā cu vapori.

Bouilli, *m.* carne fertā.

Bouillie, *f.* alimentu făcutu din făinā și lapte fertu, supā.

Bouillir, *v. a.* a ferbe in apă; a fi in ferbere.

Bouilloir, *m.* vassu de metalu pentru fertu, tingire.

Bouillon, *m.* colcotu, supā de carne. *Etablissement de —, locale* unde se vinde bouillon.

Bouillon-blanc, *m.* uă plantā de farmaciā.

Bouillonnant, *ante, adj.* care ferbe, clocoteste.

Bouillonnement, *m.* ferbere, clocotire.

Bouillonner, *v. n.* a ferbe, clocoti, — *une robe*, a face inflătire pe rochiā.

Bouillotte, *f.* mică tingire; unū jocu de cărți.

Bouis, *vd. Buis.*

Bouisse, *f.* pētra pe care batū cisinarii talpa.

Boulaie, *f.* locu plantatū cu betule.

Boulangier, *v. a.* a cōce pānea

Boulangier, *m. ère, f.* pāinariu, brutariu. [brutaria.

Boulangerie, *f.* pāinariā,

Boule, *f.* corpū rātundu, ghiulea. [bure.

Bouleau, *m.* betulā, unū arbore.

Boulée, *f.* depusū, ceaa cē cade la fundū din seu.

Bouledogue, *m.* mare cāine de pēdā, buldoc.

Bouler, *v. n.* a infla gitulū (despre porumbi).

Boulet, *m.* ghiulea, glonțu, *trainer le—, a duce uă viețā deplorabile.*

Bouleté, èe, adj. t. cheval—, calū care aruncā noroiulū in sus. [piftea; fig. prostiā.

Boulette, *f.* mică ghiulea,

Bouleux, *m.* calū grossū și scurtu, puternicū.

- Boulevard**, *s. boulevard, m.* fortificațiune, care apare unu orașiū. Strată largă plantată cu arburī, boulevardū.
- Bouleversement**, *m.* ruina și confusiune, resturnare.
- Bouleverser**, *v. a.* a turbura cu violință, reverti, resturna.
- Bouli**, *m.* ciainicū siamesū.
- Boulier**, *m.* aparatū care servece a învăța pe copii socotelă.
- Boulimie**, *f.* bulimiă, fōme canină, fōme ardinte.
- Boulin**, *m.* cuibū de porumbi; cavitare în murū lăssată de lemnele pe cari stă lucrătorii.
- Boulinage**, *m.* navigațiune cu vintulū din lature.
- Bouliner**, *f.* funiă care ține pândă transversale. *Aller à la—*, a naviga cu vintulū curmedșiū.
- Bouliner**, *v. n.* a naviga pe vintū. [intr'ua grădină.
- Boulingrin**, *m.* locū cu erbă
- Bouloir**, *m.* instrumentū, lemnū, pentru a mestica varulū.
- Boulon**, *m.* pironū. [pirōne.
- Boulonner**, *v. a.* a bate cu
- Bouque**, *f. mar.* potecă.
- Bouquer**, *v. n.* a face ce-va prin silă, constrinsū.
- Bouquet**, *m.* legătură de flori, buchetū, *réserver qch. pour le —*, a păstra ceva ăne în celle din urmă.
- Bouquetier**, *m.* ghiveciū.
- Bouquetière**, *f.* vindetore de buchete, de flori.
- Bouquetin**, *m.* edū sēlbaticū.
- Bouquin**, *m.* edū bătrānū; carte vechiă. [cărți vechie.
- Bouquinier**, *v. n. fam.* a căuta
- Bouquinerie**, *f.* colecțiune de cărți vechie.
- Bouquiniste**, *m.* cumpărătorū și vindetorū de cărți vechie.
- Bouracan**, *m.* camelotū grossū (materiă).
- Bouragne**, *bourague, f.* coșiū cu celule.
- Bourbe**, *f.* nomolū, noroiū.
- Bourbeux**, *euse adj.*, nomolū sū.
- Bourbier**, *m.* lacū (mocirlă).
- Bourbillon**, *m.* grămadă de nomolū; micū abscessū în furunculū.
- Bourcer**, *vd. Carguer.*
- Bourcet**, *m.* t. catartū dinainte.
- Bourcette**, *f. bot.* valerianelă.
- Bourdaine**, *f.* arbure putredū.
- Bourdalon**, *boudaloue, m.* panglică din giurulū pēleriei.
- Bourdalous**, *f.* pândă pestriță.
- Bourde**, *f. fam.* minciună; t. vclū de nave secundariū.
- Bourdela**, *m.* mare strugurū.
- Bourder**, *v. a. fam.* a minți.
- Bourdeur**, *m. fam.* mof-tangiū. [cinōsă
- Bourdeuse**, *f. fam.* min-
- Bourdillon**, *m.* lemnū de stejariū tăiatū la ferestraie
- Bourdon**, *m.* bastonū allē cālătorilorū în locurile sante, mare clopotū; bassă continuă (mus. instr.) Masculi nulū albinei.
- Bourdonnement**, *m.* sbn niitū.

Bourdonner, v. n. a sbirni; suna urechile (țiu).

Bourdonnet, m. bulă de scamă.

Bourdonneur, m. kolibri.

Bourg, m. sată mare, unde este ună târgă.

Bourgade, f. sătulețu cu ună târgă, vd. *prec.*

Bourgage, m. proprietate (moșia) privelegiată.

Bourgène, f. arbure putredă.

Bourgeois, m. *eoise*, f. orășiană, patronul, stăpinul lucrătorilor, *habillé en—*. îmbrăcată civile.

Bourgeoisement, *adv.* orășenesc. [orășiană.

Bourgeoisie, f. calitatea de

Bourgeon, m. bobocă de arbure, bubuliță pe față.

Bourgeonné, ée, *adj.* cu bubulițe pe pele, mai allesă pe față. [bocire.

Bourgeonnement, m. îm-

Bourgeonner, v. a îmbo-boci.

Bourgeron, m. simplu ce-tățenă; seă *bergeron*, blusă a lucrătorilor.

Bourgmestre, m. primul magistrat allă unor orașe germane, belge și sueciene. Pronunț. *bourgmester*.

Bourgogne, m. *fam.* vină de Burgundia.

Bourgrave, m. burgravă.

Bourguet, m. t. teslă (la minari).

Bourjassotte, f. speă de smochină violetă închisă.

Bourle, f. înșelăciune (*vech.*)

Bourlet, vd. *Bourrelet*.

Bournous, m. burnusă.

Bourrache, f. uă plantă medicinală.

Bourrade, f. lovitură de pumnă; insultă violinte cu vorbe. [nariă.

Bourras, m. postavă ordi-

Bourrasque, f. furtună subită, vintă repede de mică durată.

Bourre, f. călți; tuleă allă bobocilor;— *tontice*, lână tăiată,—*de zoe*, călți de mă-tasse [lată.

Bourreau, m. carnifică (gia-

Bourrée, f. legătură de vergele, de nuele; ună danțu.

Bourreler, v. a. a turmenta, munci (despre consciință).

Bourrelet, m. perniță, dopă de călți.

Bourrelier, m. currelariă, fabricant de hamuri.

Bourrelle, f. femea carnificelui (gialatului). [călți.

Bourrer, v. a. a astupa cu

Bourriche, f. coșiu oblungă, în care se transportă carne, pesce. [de pușcă, alice.

Bourriers, m. *pl.* mănunțimă

Bourrique, f. asină, asină, cu-thiă cu unelte a dulgherilor; *fig.* stupidă, ignorant.

Bourriquet, m. mică asină.

Bourru, ue, *adj.* de caracteră iute și pesacă. [bocă lănoși.

Boursault, m. salciă cu bo-

Bourse, f. pungă; pensiune gratuită concessă unui scolară, bursă; *cours de la—*, cursulă effecteloră publ. allă colonialiloră, — *de la selle*, pungă dela șea. [plantă.

Bourse-à-pasteur, f. uă

Bourseau, m. ornamentă la copperte de pētră.

Bourseron, vd. *Bourson*.
Boursette, f. t. pelea dela lada cu aeru a organatulu.
Boursicaut, m. punguliță.
Boursicoter, v. a. a face punguliță.
Boursicotier, m. cellu cê face la bursă affaceri viclene.
Boursier, m. scolariu cu pensiune gratuită, stipendistă.
Boursiller, v. n. a contribui la nisce spese comună.
Boursin, m. vd. *Bousin*.
Bourson, m. busunariu.
Boursouflade, *boursouflage*, m. mândriă deșertă.
Boursoufié, *ée*, adj. înflatu, (busumflatu).
Boursoufler, v. a. a înfla, (busumfla).
Boursoufiure, f. inflătură.
Bousculer, v. a. *fam.* a pune in desordine, turbura.
Bouse, f. băligarū.
Bousillage, m. ammesticu de paie și pământu udū; *fig.* lucru făcutu rău.
Bousiller, v. a. a face muri din paie și pământu muiatū; *fig.* a cósse iute și rău.
Bousilleur, m. *euse*, f. cellu cê lucrêdă cu neglijință.
Bousin, m. suprafață subțire, còje de pètră.
Boussole, f. busolă. Cadranțe avindū in centru unū acū magnetatū.
Bout, m. margine, — *du doigt*, virfulu degitulū, — *d'argent*, nasturū de argin. *Le haut* —, loculū de onóre; *pousser à* —, a duce la ultima extremitate, *renir à* —, a isbuti; *d'un* — *à l'autre*, dela uă margine la alta; *à* — *de compte*, conside-

rândū tôte, *avoir vent de* —, a avé vintū nefavorabile.
Boutade, f. caprițiu.
Boutant, vd. *Arc-boutant*.
Boutargue, f. icre.
Boute, f. ptiună la navī, butoiū.
Bouté, *ée*, adj. cu șolduri drepte (despre caș).
Boutée, f. t. redămū.
Boute-en-train, m. passere cântătoare, care atrage și pe altele să cânte: omū înveselitoriū. La *pl.* nevar.
Boute-feu, m. machină pentru a pune focū tunulu; cellu cê pune acestū focū; constablu pe navī; turburătorū.
Bouteille, f. butilă, sticlă.
Bouteillier, m. vd. *Boutillier*.
Buterole, f. garnitură la capetulu tecei de sabiă.
Boute-selle, f. semnale militare ca să se urce cavaleriī pe caș.
Bouteuse, f. lucrătoare de ace.
Bouter, v. a. — la *bête*, a goni vinatulū, — *au large*, a intra in largulū mării, *mettre à la mer*.
Bouticlar, m. luntre pentru transportulū de pesci viuī.
Boutilier, m. pacharnicū.
Boutique, f. prăvăliă. *Cela vient de sa* —, acesta a inventat'o ellū.
Boutiquier, m. prăvăliașū.
Boutis, m, t. curte pentru rimători.
Boutisse, f. pètră pusă in lungimea sa la murū, și cui numai marginea e visibile.
Boutoir, m. cuțitū allū curelarilorū etc. pentru a curăți.
Bouton, m. bobocū; bubuliță

Boutonnement, *m.* incheiată, incheiătură, cu nasturi.
Boutonner, *v. n.* a imboboci; *v. a.* a incheia nasturi.
Boutonnerie, *f.* fabrică de nasturi.
Boutonnière, *f.* chiotore.
Bout-rimé, *m.* mice versuri rimate, rime date pentru a compune versuri.
Bout-saigneux, *m.* buccată prospătă de gită de melu.
Bouture, *f.* altoi de arbure.
Bouvard, *m.* martelă (ciocanu) pentru monnetă.
Bouvard, *s.* *bouveau*, *m.* bou tineră. [*chette.*
Bouvement, *m.* vd. *mou-*
Bouverie, *f.* boviariu, coșiaru de bou.
Bouvet, *m.* vd. *mouchette.*
Bouvier, *m.* *ière*, *f.* peltoră, păstoră, de bou.
Bouviion, *m.* bou tineră.
Bouvreuil, *m.* uă passere.
Bovine, *adj.* din familia bouilor, de bou.
Bowle, *m.* speciă de ponci.
Boxe, *f.* speciă de pugilată anglică, bossă (boxă).
Boxer, *v. n.* a se bate în pumni.
Boxeur, *m.* cellă cē se exercită la bătaia cu pumni (box).
Boyard, *m.* boeră.
Boyau, *m.* intestin (mațu); cordă grăssă, galeriă strîmtă, compartiment strîns și lung.
Boyauderie, *f.* loc unde se prepară corde, vd. *prec.*
Boyaudier, *m.* cellă cē prepară corde.
Boyer, *m.* luntre cu ună catartă.
Bracelet, *m.* bracetă, brăciară.

Bracher, *v. n.* a îndrepta lemnenele velelor, pândelor, la navă.
Brachet, *m.* vd. *Braque.*
Brachial, *ale, adj.* braciale, de brațu.
Brachio, *m.* pui de urs.
Brachyographe, *m.* cellă cē scrie cu scurări.
Brachyographie, *f.* scriere cu scurări.
Bracmane, *m.* bramină.
Braconner, *v. n.* a face vînatore pe locul altuia furtivă, fără permissiune.
Braconnier, *m.* cellă cē vînedă pe pămîntul altuia.
Bractéate, *f.* bracteată, monnetă implută în intru cu plumbă.
Bractéole, *f.* fâșă de aur.
Bradypepsie, *f.* dig. stiune incetă, dificilă.
Braguer, *v. n.* a trăi veselă.
Bragues, *f. pl.* plăceri de amore.
Braguette, *f.* ad. *Brayette.*
Brahmane, *brachmane*, *brame*, *bramine*, *m.* bramin, preot și doctor indian.
Brahmanique, *adj.* braminică. [*nismă.*
Brahmanisme, *m.* bramanism.
Brai, *m.* succă reșinosă (la calfaci).
Braie, *f.* seă braies, călciuni, imine. [*vorbesce strigănd.*
Brailard, *arde, adj.* care
Braillement, *m.* vorbiretare, strigăndă. [*strigăndă.*
Brailer, *v. n.* a vorbi tare,
Braille, *euse, adj.* care strigă.
Braime, *f.* femeă nefertilă.
Braiment, *braire, m.* strigătulă asinului. [*de asină.*

Braire, v. n. a striga (vorbindu despre asinu).

Braise, f. jeraticu. [jeraticu.

Braiser, v. a. a frige carne pe

Braisier, m. ladă unde punu brutarii jeraticulu stinsu.

Braisière, f. frigare. [bulu.

Bramant, m. strigătu cer-

Bramer, v. n. a striga (cerbulu).

Bramine, vd. *Brahmane*.

Bran, m. — *de scie*, țerile cê curgû dela tăiatulu cu ferêstrăulu.

Brancades, f. pl. catene, lanțuri ale condamnatiloru la munce silnice.

Brancard, m. patu pentru transportulu de bolnavi sêu de obiecte fragili.

Brancardier, m. purtătoru de *brancard*, vd. *prec*.

Branchage, m. rămuritu, tôte ramurile unui arbure.

Branche, f. ramură; totu cê se pôte compara cu ramura.

Brancher, v. n. a sta suspinsu pe ramuri (despre passeri).

Branchettes, f. pl. coralie relle.

Branchier, m. *oiseau* —, tineră passere de prédă.

Branchies, f. pl. organe de respirațune ale pesciloru.

Branchu, *ue*, *adj*. rămuros.

Branchue, f. uă plantă marină.

Brandade, f. mâncare provinciale compusă din morun, cremă, oliu și usturoiu.

Brand, f. mărăcină, locuri necultivate, *branchages*.

Brandebourg, m. ornamentu de cussătură pe uă im-

brăccăminte; haină de pusă pe d'assupra.

Branderie, f. fabrică de rachiu în Olanda.

Brandevin, m. rachiu de vin.

Brandevinier, m. *ière*, f. vințetoru de vinu, de rachiu.

Brandillement, m. mișcare intr'uă parte și în cea-altă.

Brandiller, v. a. a mișca încoci și incollo, clătina; se —, a se da în lęgăn.

Brandilloire, m. lęgăn de funie.

Brandir, v. a. a agita, scutura, clătina (în mână înainte de a lovi); lega cu scobă.

Brandon, m. paiă impletită, de care se servesc unii pentru a lumina; ghiâmă de paiă, pusă în vicfulu unui bastonu pe unu câmpu, cã se arrête cã s'a luat fructele de acolo, — *de discorde*, provocatoru de discordiă.

Brandonner, v. n. a planta ghiâmuri de paie pe câmpu, vd. *prec*.

Branlant, *ante*, *adj*. clătinatoriu.

Branle, f. clătinatoră.

Branle-bas, m. dispozițune pentru luptă, la marină.

Branlement, m. clătinare.

Branier, v. a. a clătina; v. n. a se clătina, a oscila.

Branloir, m. și *branloire*, scândură asședată (pe altuceva) în cumpănă, pe lęgăn.

Branla, f. vd. *Brente*.

Braque, f. unu căne vinătoriu; *prov*. amețitu (lalău).

Braquemart, m. vechiă sabiă lată și forte scurtă.

Braquement, m. întorsură

- intr'ună direcțiune determinată.
- Braquer**, v. a. a întorče intr'ună direcțiune, dirige, ochi, pointer. [crului, racului.
- Braques**, f. pl. picioarele can.
- Bras**, m. braçiū. *Avoir le bras long*, a avé autoritate, putere; *traiter qu. de monsieur gros comme le—*, a tracta pe cine-va cu estrema, essagerată, politețā, *à—s raccourcis*, din tôte puterile; *à—le corps*, prin mijlocul corpului; *à—s ouverts*, cu brațele dischise.
- Braser**, v. a. arm. a lipi două buccăte de ferrū.
- Brasier**, m. cărbunī apprinși, mangalū.
- Brasilement**, m. strălucire electrică a fluctelorū, (valuril.), reflexulū Sôrelui in apă; lumina electrică.
- Brasiller**, v. a. a cōce pe cărbunī; v. n. a lumina. Se dice de reflexulū luminei in mare, de lumina electrică.
- Brasque**, m. amesticū de cărbune pisatū și argilū (se tencuesc cuptōre de ferrāriā).
- Brasquer**, v. a. a tencui cu *brasque*. [diță.
- Brassade**, m. speciā de un-
- Brassage**, m. forma cē se dă metalelorū; dreptū de fabricațiune.
- Brassaison**, f. frēmintare. Vd. *brasser*.
- Brassard**, m. partea de armătură, care copperia braçiul.
- Brasse**, f. lungime de două brașe (cam 16¹/₄ decim.); *pain de brasse*, pāne de 25 livre (mar.).
- Brassée**, f. braçiū, câtū pōte încāpē in brașie.
- Brasser**, v. a. a frēminta, bate (bere, metale topite); mar. (*brasseyer*), a dirige vëlulū, pānda, in altā parte.
- Brasserie**, f. fabrică de bere.
- Brasseur**, m. euse, f. berariū, fabricante de bere.
- Brasseyage**, mar. întorčea vëlului. Vd. *brasser*.
- Brassiage**, m. mar. măsură cu *brasse*, vd. *vorba*.
- Brassicair**, m. vd. *Chou*.
- Brassicées**, f. pl. brassicee, florī in forma verdei.
- Brassicourt**, m. calū cu picioarele arcate (*bras și court*).
- Brassières**, f. speciā de camisolă, scutecū; mil. curele de cari se pōrtă ranița.
- Brassin**, m. putină de bere.
- Brassoir**, m. vergea de ferrū cā sē frēminte, vd. *brasser*.
- Brassour**, m. canale micū de apă.
- Brassure**, f. lipitură, loculū unde sunt lipite două buccăți de metalū.
- Brathyle**, m. unū mineralū.
- Braun-spath**, m. varietate a mineral. de ferrū. Și *spath-perlé*.
- Bravache**, m. fam. falsū bravū: *fanfaron*, (ital. *bravazzo*). [*faronnade*.
- Bravacherie**, f. vd. *fan-*
- Bravade**, f. infruntare.
- Brave**, m. bravū, valinte, vitēdū, (pōte din lat. *probus*).
- Bravement**, adj. bravū, vitejesce, abile.
- Braver**, v. a. a privi cu des-

- prețu, înfrunta. Comp. *af-fronter, défier*.
- Braverie**, f. magnificință în haine, fam.
- Bravo**, *interj.* bravo!
- Bravo**, m. uccissoru cu plată.
- Bravoure**, f. valință strălucită, vitejiă. *Air de bravoure*. cântu de execuțiune dificile.
- Brayant**, p. pr. *adj.* care înclieșce (din *braire*).
- Brayer**, v. a. a unge cu cleiū.
- Brayer**, m. vd. *cullote, brague*, bandagiū pentru ernie (*bracherium*).
- Brayère**, f.s. *brayera*, speciă de erbe în forma rosei.
- Bréant**, vd. *bruant*.
- Brebiage**, m. vechiū dreptū assupra ouilorū.
- Brebis**, f. ouă (oia). *Repas de brebis*, ospetū unde nu se bé nimicū; *c'est bien lu — du bon Dieu*, este uă finiță forte indifferinte, răblătore.
- Brecciolaire**, *adj.* care conține sfărămătore.
- Brèche**, f. spărtură (la murū, gardū etc.) *Battre en brèche*, a arunca ghiulele că se spargă.
- Brèche-dents**, m. cellū cē a perdutū dinții anteriori, stirbū.
- Brechet**, m. *fam.* ossulū peptuluī, peptū.
- Bredi-bréda**, *adv. fam.* cu precipitațiune, iute, în fuga.
- Bredendin**, m. *mar.* scrietū micū pentru greutăți.
- Bredir**, v. n. a uni curele pentru arcurile trăsurrei.
- Bredissure**, f. dificultate absolută de a dischide gura. Și *bredissage*.
- Bredouille**, f. semnū arrētândū că a luatū tôte punctele sēlle la trictrac. *Sortir bredouille d'une assemblée*, a eși dintr'uă adunanță cu scopulū neimplinitū; *gagner la grande — ou la partie*—, a câștiga partida îndouit, *être —*, a fi perdutū partida.
- Bredouillement**, m. găngăvitū, vorbire pré repede, care nu se înțelege.
- Bredouiller**, v.a. a vorbi puçinū distinsū, găngavū.
- Bredouilleur**, m. *euse*, f. găngavū, *fam.*
- Brée**, f. îmbrăccatū de ferrū allū cōdeī marteluluī (ciocanuluī).
- Bref**, *ève, adj.* breve, scurtū; *avoir le parler*—, *la parole brève*, a se exprime în scurtū, fi scurtū la vorbă. *Brève*, f. sillabă scurtă (în *gram*).
- Bref**, *adv.* în scurtū; *en*—, în puçine vorbe.
- Bref**, m. epistolă pastorală a Papei; calendarū (micū) bisericescū, arrētândū officiulū.
- Bregin**, m. undiță cu ochiuri strinse. Și *brège, bergin, breguin*.
- Bregma**, m. partea anteriore virfulū, a capuluī, sinciputū, vd. *sinciput*.
- Brehaigne**, *adj.* (engl. *barren hind*) sterile, sterpū, (*vech*). [la Madagascar.
- Brehis**, f. căprioră (fabulosă)
- Brelan**, m. jocū de cărți, casa unde se jōcă. *Tenir brelan*, a face jocū de cărți la sine accasă; *avoir —*, a avē trei cărți egalī (s. e. 3 regi, 3 așși), —*favori*, celle 3 cărți de pre-

lerintă (cară se plătescū indouitū). [obiceiū cărți.

Brelander, v. n. a juca de

Brelandier, m. iere, f. cellū cē jōcă de profesiune cărți.

Brelandinier, m. commerciant de tarabă, care întinde mērfa sa pe strată, *vech.*

Brelée, f. nutrimentū de iernă pentru berbeci, animală.

Brelle, f. pod de lemne pe apă.

Breloque, f. mīce obiecte de aur etc. suspinse la lanțulū de orologiū; curiositate de mică valóre, și *berloque*.

Breloquet, m. mai multe mobilī mīce strinse pe unū lanțū.

Breluche, f. materiă de achiă, de lână, speciă de draguet.

Brème, m. bremă, unū pesce de apă dulce. Comp. *cyprin*.

Brenèche, f. uă bēu ură de pere.

Brenne, f. materiă de Lyon.

Brenle, f. genū de insecte.

Brequin, m. spiralea burghiului, burghiū. Și *mèche*.

Brésil, m. seū *bresil*, lemnū de Brasilia pentru vāpsea; fum. *sec comme du—*, tare, uscățū, cā lemnulū.

Brésiline, f. brasilină, vāpse roșiă de lemnū brasilianū.

Brésiller, v. a. a rupe în bucățele, fērima: vāpsi cu lemnū brasilianū.

Brésillet, m. brasiletto, ultima calitate de lemnū brasilianū. — *de Fernanbouc*, vd. *brésil*; — *des Indes*, vd. *supan*.

Brésilot, m. arburelū de St. Domingue, care sēmēnă cu lemnulū brasilianū

Bressin, m. mar. funiă dela vergele. [seri cu cleiū.

Breste, f. prindere de pas-

Brester, v. n. a se certa.

Bretailer, v. n. a trage desū sabia, a frecinta salele de arme (se iea în sensū rēū).

Bretailleur, m. cellū cē frecintēđă salele de arme.

Bretauder, v. a. a tunde inegale, pré scurtū, — *un cheval*, tăia urechile unū calū.

Bretèche, f. chenarū dințatū.

Bretécher, v. d. *bretesser*.

Bretelle, f. bretea, hosendroc.

Bretessé, *ée*, adj. cu colțurile sus și jeosū.

Bretesser, v. a face colțurile la ce-va. Și *bretécher*.

Breton, *nne s.* și *adj.* breton, britū, britanicū; mar. *en-*, *mis en—*, transversale (curmeđișū). [nică.

Brette, f. *fam.* sabiă brita-

Bretté, vd. *dentelé*.

Bretteler, v. a. a face ușiorie săpature pe pētră etc., sculța cu unū instrumentū dințatū. [subțire pe aurū etc.

Brettelure, f. linie săpate

Bretter, v. a săpa subțire în aurū etc.

Bretteur, m. bătăiașū, vd. *spadassin*, *ferrailleur*.

Bretture, vd. *dentelure*.

Breuil, m. mică pădure de tăiatū, (din lat. *brolium*).

Breuille, v. n. mar. a stringe velele, pāndeie.

Breuilles, f. *pt.* intestine de scumbriă.

Breuis, m. *pl. mar.* mīce funie ca să stringă, să scurteđe, velele. Comp. *cargues*.

Breuvage, *m.* băutură, vd. *boisson*; *mar.* porțiune extraordinară de pâine și apă.

Brève, *f. gram.* vocale seu sillabă scurtă; — *après une noire*, jumătate de notă (la chorale).

Brevet, *m.* brevetul, espedițiune nesigilată, prin care principele concede ună privilegiu, ună titlu, *duc à—*, duce pe viață. Comp. *privilege, diplôme, titre, concession*.

Brevetable, *adj.* căruși se poate concede ună *brevet*, vd. *vb.*

Brevetage, *m. t.* operațiune că se obțină alume.

Brevetaire, *m.* purtătorul unuși privilegiu benefical.

Breveté, ée, *adj.* privilegiat, brevetat, vd. *brevet*.

Breveter, *v. a.* a privilegia, patenta, da ună *brevet*.

Breveux, *m.* cărlig de ferru pentru pescari.

Brevi..., in composit. esprime scurt; *brévicaude*, cu rădăcina scurtă (bot.)

Bréviaire, *m.* breviariu, oficiu că preoții dicu in tote dille.

Bréviateur, *m.* cellu că compune, scrie, epistolele Papel.

Brévicaudes, *m. pl.* brevicaude, passeri cu scurte code (*brévicaudati, brevicaudes*).

Brévité, *f.* brevitate, scurtimea vocalilor (*gram.*).

Brévipedès, *m. pl.* brevipedel. Passeri cu picioare scurte.

Brévipenne, *adj.* brevipen-

ne, cu aripele pre scurte (ca struciulu).

Bréviostre, *adj.* breviostru, cu cioculu scurt.

Brézi, *m.* carne affumată și sărată.

Bribe, *m. fam.* mare buccată de pâine (codru); — *d'un livre*, frasi luate fără alegere dintr'ua carte.

Briber, *v. n. (vech.)* a cerși resturi dela mesă.

Bribeur, *m. euse, f. (vech.)*, cerșetoru.

Bric-à-brac, *m.* totu felulu de obiecte accidentali și vechie, trențe, mai alessu de ferru.

De brick et de broc, in totu felulu.

Brick, *m.* brick, mică nave cu doue catart. armată.

Bricole, *f.* șleu de hamu. *De—, par—*, indirectu. La *pl.* currea (a hamaliloru) că se ducă greutate.

Bricoler, *v. n.* a lovi latu-rea cu bila, că se se întorcă (la biliardu); *fig.* a căuta se se scape, merge pe căi indirecte.

Bricolier, *m.* calu lăturașu.

Bricoteaux, *m. pl.* vergele inaintea machinei de țesutu.

Bride, *f.* căpăstru, panglica scufitei. *A toute—, à—abat-tue*, in iutela calulu; *lâcher la—*, a lăssa frinele libere; *tourner—*, a întorce, da altă direcțiune, *tenir qn. en—*, a supraveghia pe cn.

Brider, *v. a.* a pune căpăstrulu; *fig.* a reține, oppri; — *l'ancre*, a pune scânduri aripeloru ancorei, că se nu se

affunde pré multú; *biseaeu bridé* (fam.), vd. *urm.*
Brid'oison, *m.* omú stupidú.
Bridoir, *m.* vd. *Mentonnière.*
Bridon, *m.* dábale uşiorie.
Bridare, *f.* í. legătură, impletă a funielorú.
Brie, *f.* lopetă de frémintatú (la brutari). [mintată.
Briée, *adj.* *pâte—c*, cocă frė-
Brief, *iève*, *adj.* breve, scurtú; de mică durată; *il fut ajourné à trois briefs jours*, fu amănatú pentru cellú multú treí zile.
Brièvement, *adv.* cu brevităte, in scurtú, concisú.
Brièvement, *f.* mică durată, timpú scurtú.
Brifauder, *v. a.* a da lănei primulú peptănatú.
Briŕe, *f.* mare buccată de pãne.
Brifer, *v. n.* a mânca multú şi avidú. [vidú, mǎncăciosú.
Brifeur, *m. euse*, *f.* (pop.) a-
Brifier, *m.* bantă de plumbú care lipescce artesia la coperişú.
Brigade, *f.* brigadă (douě regimente). [de brigadă.
Brigadier, *m.* commandante
Brigand, *m.* brigante, tálchariú de codru (dela *Briganti*, vechiú poporú din M. Britaniă).
Brigandage, *m.* tálchăritú de căile mari; *fig.* rapină, concussione, esactiune; desordini.
Brigandeau, *m.* micú brigante (hoţú); administratorú inonestú. [trăi ca tálchar.
Brigander, *v. n.* a tálchări,
Brigandine, *f.* scutecú de ferrú impletitú. *Comp cotte de*

mailles, chemise de mailles.
Brigantin, *m.* brigantino. mică nave cu vele şi lopeţi pentru ostilităţi.
Brigantine, *f.* vėlú de *brigantino*: nave care navigă pe Mediteranea. [tru arsú.
Brigaut, *m.* lemnú verde pen-
Brignole, *f.* brinoliú. Prună uscată dela Brignoles in Provence. [umbelifere.
Brignolie, *f. bot.* genú de
Brignolier, *m.* arbustú de St. Domingue.
Brigue, *f.* căutare sė obţină ceva prin persóne attrasse in interessile sėlle, urmăritú; manoperă, intrigă, faţiune.
Briguer, *v. a.* a căuta sė obţină prin intrige; a urmări, solicita cu ardóre.
Brigueur, *m.* cellú cė urmăresce (inusi.) prin intrige.
Brillamment, *adv.* strălucitú. [multú strălucitorú.
Brillant, *e. adj.* brillante,
Brillant, *m.* brillante. Diamante tăiatú cu feşie pe tóte părşile; strălucire. *Faux brillants*, cugetări ingenioşe, dérú false.—*Le diamant rose lance peut-être des éclairs plus vifs que le brillant, mais ils jouent moins bien.*
Brillanter, *v. a.* a tăia diamantele (in brillante) cu feşie pe tóte părşile, *brillanter son style*, a pune in stilulú sėu ornamente de reú gustú.
Briller, *v. n.* a străluci, arunca raşle de luminí.
Brilloter, *v. n.* a străluci cătú-va, puşină timpú.
Brimbale, *f.* pergula unei pompe (părghia tulumbei).

- Brimbaler**, v. n. *fam.* a trăge clopotele nerontenitū, face vuetū.
- Brimborion**, m. *fam.* jucăria. Comp. *colifichet*, *babiole*.
- Brin**, m. lăstarū de grăū, bobocelū, parte subțire; rădăcină dréptă; grindă lungă și dréptă. *Bois de—*, lemnū nedispicatū cu ferestréalū; *brin à brin*, firū cu firū, paiū cu paiū, succesivū, *brins d'un éventail*, ôssele unei umbrelute; — *d'herbe*, firū de erbă; *à quatre brins*, impletitū în patru.
- Brenasse**, f. cantitate mică de călți.
- Brin-blanc**, m. colibri de Guiana; — *bleu*, colibri de Messicū.
- Brin-d'estoc**, m. lungū bastonū cu ferrū la ambele estremități.
- Brinde**, f. *fam.* bēutură în sănătatea cui-va.
- Brindille**, f. mică ramure cu fructe.
- Brindonne**, f. unū fructū de Ind. Orient. [(de culori).
- Bringe**, *adj.* grossū, aspru
- Bringue**, m. calū micū, rău făcutū
- Bringebale**, vd. *brimbale*.
- Brinviliers**, m. *pl. bot.* vd. *spigélie*, (*anthelmintique*).
- Brioche**, f. mică cosonacū; *fig.* prôstă farsă (renghiū).
- Briochine**, f. speciă de prăjitură sacharată.
- Brisine**, f. vd. *couleuvrée*.
- Brion**, m. muschiū pe cōjea arburilorū.
- Brione**, vd. *bryone*. [monă.
- Briotte**, f. *bot.* speciă de ane-
- Briquillons**, m. *pl.* bucăți de cărămidă
- Brique**, f. brică (*brica*), cărămidă; — *cuite*, cărămidă arsă; *bâtir en briques*, de *briques*, a clădi cu cărămidă.
- Briquet**, m. amariū, uerice servece a pro luce focū. *Battre le—*, a scăpăra cu amariulū.
- Briquetage**, m. lucru făcutū de cărămidă; imitațiune (din gipsū și ochru) de cărămidă. [rea cărămidei.
- Briqueté**, *ée*, *adj.* de culó-
- Briquetter**, v. a. a tencui cu gipsū și ochru.
- Briqueterie**, f. locale unde se face cărămidă.
- Briqueteur**, m. făcătorū de cărămide. [midariū.
- Briquetier**, m. *ière*, f. cără-
- Briquette**, f. cărămișoră.
- Bris**, m. ruptura unū sigiliū; — *de prison*, evasiune, fugă din închisóre; — *de marche*, opprire prin violință de a vinde; — *droit de — et de naufrage*, dreptulū perceputū dela cei scăpați la țernū. [ruptū.
- Brisable**, *adj.* care pôte fi
- Brisans**, m. *pl.* valuri impinse violinte contra țernū; scopele, stince, înălțate până la nivelulū apei.
- Brisambille**, f. unū jocū de cărți. [piquet.
- Briscan**, m. unū jocū de
- Briscard**, m. *fam.* soldatū veteranū.
- Brise**, f. vintū ușioriū, răcorosū și periodicū.
- Brise-cou**, vd. *Casse-cou*.
- Brisées**, f. *pl.* ramuri rupte

și semănată pe jeos, ca să servescă de indicie, *aller sur les—s de quelqu'un*, a intra în rivalitate cu cineva.

Brise-glace, *m. pl. invar.* arcă înaintea stilpului unei punți, ca să rupă ghiăciile.

Brise-lames, *m.* didăria tare, ca să appere portul de violența valurilor. *fig.* durere profundă (*— de coeur*).

Brise-mottes, *m.* mare cilindru, ca să sfêrime bulgări de pământ (agric.)

Briser, *v. a.* a sfêrma, rupe, sparge; *brisons là, là-dessus*, să stămă aci; să nu mai vorbim de acesta. *Se —*, a se sparge.

Brise-raison, *m. pl. invar.* care vorbește fără șir, (*fam.*) [*droit.*]

Brise-tout, *m. vd.* *Mala-*

Briseur, *m.* spărgător.

Brise-vent, *m.* obstacul opusă de grădinară acțiunii vântului asupra plantelor.

Brisca, *f.* brișcă. Și *briska*.

Brisis, *m. arch.* partea superioară la ună copperișă ruptă.

Brisoir, *m.* instrum. ca să sfêrime căneapă, paie.

Brisque, *f.* un joc de cărți.

Brisse, ună zoophită, *vd.* *oursin*.

Bristol, *m.* bristol, chărțiă albă foarte tare.

Brisure, *f.* ruptură, frântură, parte frântă.

Britannique, *adj.* britanică, din Anglia.

Britiniens, *m. pl.* nume dată unor ermiți din Italia.

Broc, *m.* vassă de lemn

pentru vin, *de bric et de broc*, aici și dincolo.

Brocaille, *f.* mici petre de pavat.

Brocantage, *m.* vindere de mărfuri de întimplare, telalic.

Brocante, *f.* prăjină ca să întindă mărfa.

Brocanter, *v. n.* a cumpăra și vinde mărfuri de întimplare.

Brocanteur, *m.* telariu.

Brocard, *m.* luare în ris.

Brocart, *m.* brocart, materie de mătasă împletită cu aur și cu argint.

Brocatelle, *f.* imitațiune de brocart.

Brochaze, *m.* legătură de cărți numai în chărțiă.

Brochant, *adj.* (*sur le tout*) pe d'assupra, încă, mai mult.

Broche, *f.* frigare; broșă; cărlig. La *pl.* dinții mistrețului.

Brocher, *v. a.* a împleti fire de aur, de argint, într'ua materie; a cósse foiele unei cărți și le îmbrăcca cu chărțiă; *fig.* a face în grabă.

Brochet, *m.* pesce de apă dulce. [*chet.*]

Brocheton, *m.* mică bro-

Brochette, *f.* mică frigare; *élever un enfant à la—*, a cresce un copil cu multă îngrijire.

Brocheur, *m. euse, f.* celulă cósse cărțile, face fascicule. [*potcovit.*]

Brochoir, *m.* ciocan de

Brochure, *f.* fasciculă, carte numai cussută, broșură.

Brocoli, *m.* verșă de Italia.

- Brodequin**, *m.* cismuliță.
- Broder**, *v. a.* a cósse ornaminte unei materii; *fig.* amplifica, infrumuseța.
- Broderie**, *f.* cussătură la uă materiă.
- Brodeur**, *m. euse*, *f.* cellă cè face cussătura pe materie.
- Broie**, *m.* speciă de ciocan, cã sè lèrime cãnepă, *brisoir*.
- Broiement**, *m. broiment*, frecare, sfèrimare a cãnepèi etc. [*corpù simplu.*]
- Brome**, *m. chem.* brom, brom, brom.
- Bronchade**, *f.* pas-ù fals, cè face unù cal.
- Bronche**, *f. anat.* bronchiă, condussù pe unde intră aerul în plămâni.
- Broncher**, *v. n.* a călca rēu.
- Bronchies**, *vd. Branchies.*
- Bronchique**, *adj.* care se referesce la ține de, bronchie.
- Bronchite**, *f.* bronchită; afecțiune, bôlă, a bronchie-lor.
- Bronze**, *m.* bronz. — Le mot doit venir de l'ancien *Brun-disium*, ville remarquable par l'airain qu'on y travaillait. [*lôrea bronzului.*]
- Bronzer**, *v. a.* a da cubrocart, *m.* animale sèlbaticu de unù ann.
- Broquette**, *f.* cuiu micu.
- Brossage**, *m.* curățire cu peria. [*sailles.*]
- Brossailles**, *vd. Broussailles.*
- Brosse**, *f.* peria; mare pensulă.
- Brosser**, *v. a.* a șterge cu peria. *Se—*, *fig.* *vd. s'esquiver.*
- Brosserie**, *f.* comerciu cu perie.
- Brosseur**, *m.* soldatu ser-vitoru. [*erie.*]
- Brossier**, *m.* făcătoru de bro.
- Brou**, *m.* *vd. écale.*
- Brouée**, *f.* plouia trecătoare, negură.
- Brouet**, *m.* supă de lapte cu sachar; rele buccate.
- Brouette**, *f.* cărucioră de nisip cu uă rotă, róbă.
- Brouettee**, *f.* conținutul unei rôbe (*brouette*).
- Brouetteur**, *m.* carrătoru cu rôba.
- Brouetier**, *m.* cellu cè carră cu rôba, poveri, pămint.
- Brouhaha**, *m.* sgomotu confus.
- Brouillamini**, *m. lat. fam.* desordine, confuziune, amestic.
- Brouillard**, *m.* brumă. *Papier—*, chărtia care suge.
- Brouille**, *f. fam.* cêrtă, dispută.
- Brouiller**, *v. a.* a amestica, turbura ordinea. *Se—* a se certa; a deveni confus.
- Brouillerie**, *vd. Brouille.*
- Brouillon**, *m. onne*, *f.* personă deprinsă sè amestice, sè pună în confuziune, sè incurce; scriptură ce trebuie pusă pe curat (bruion).
- Brouir**, *v. a.* a usca, arde (de acțiunea Sorelui asupra vegetalilor).
- Brouissage**, *m.* stricarea vegetalilor prin înghiăci.
- Broussailles**, *f. pl.* mărăcini, ronces.
- Broussin**, *m.* escrescință pe ramurile arburilor.
- Broussure**, *f.* cariă, măn-cătura frumentului, grăulu.

Brout, *m.* rădăcine de pădure ce crescă primăvera.

Broutant, *m.* care pasce.

Brouter, *v.* a. a pasce, ciuguli.

Broutilles, *f. pl.* ramure mênunte, *fig.* secături.

Broyage, *m.* frecare, fêrimare.

Broyer, *v.* a. a treca, fêrima, reduce în pulbere, *pîler.*

Broyeur, *m.* cellă ce frecă.

Bru, *f.* noră.

Bruant, *m.* vd. *Bréant.*

Brugnon, *m.* speciă de pără.

Bruine, *f.* poleiă.

Bruiner, *v. unipers.* a căde poleiă. sunetă confusă.

Bruire, *vn.* a hubui, da ună

Bruissement, *m.* bubuită, sgomotă surdă și confusă, preçum allă valuriloră.

Bruit, *m.* sgomotă, svonă. *Il court un—*, merge vorba, *avoir bon—*, a avé bună reputațiune.

Brûlage, *m.* ardere a burieneloră, a pămîntului.

Brûlant, *e. adj.* arđetoriă.

Brûlé, *m.* mirosă de lucru arsă. [sură.

Brûlement, *m.* ardere, ară
à **Brûle pourpoint**, *adv.* fôrte de apprôpe.

Brûler, *v.* a. a arde, încălđi cu excessă, *le rôti brûle—*, este timpulă din urmă.

Brûlerie, *f.* povarnă de rachiă. [bobêche.

Brûle-tout, *m. pl. invar.* vd.

Brûleur, vd. *Incendiaire.*

Brûlis, *m. agric.* arderea erbeloră pe câmpă.

Bruoir, *m.* cilindru pentru prăjită cafea.

Brûlot, *m.* nave preparată că să pună focă naviloră inemice.

Brûlure, *f.* arsură, ardere.

Brumaire, *m.* brumariă, a 2-a lună a calend. republicană, (23 oct.—21 nouembr.)

Brumal, *e, adj.* de iernă.

Brume, *f.* brumă desă.

Brumeux, *euse*, brumosă, *adj.* coperită de brumă.

Brun, *e, adj.* brună, ôcheșă, *il commence à faire—*, începe să fiă nôpte.

Brunâtre, *adj.* care bate în brună, puçină ôcheșiă.

Brune, *f.* inseratulă; à la—, către séră.

Brunelle, *f.* vd. *prunelle.*

Brunet, *ette, adj.* puçin brun.

Brunette, *f.* june fiică brună.

Bruni, *m.* buccată de argintăriă polită și strălucinte.

Brunir, *v.* a. a face brună, a poli; *v. n.* a deveni brună.

Brunissage, *m.* politură de argintari. [litoră de metale.

Brunisseur, *m. euse, f.* po-

Brunissoir, *m.* instrum. de polită metale. [metaleloră.

Brunissure, *f.* politură a

Brusque, *adj.* rude și iute, nepolită, moçicosă.

Brusquembille, *f.* ună jocă de cărți. [moçică (bruscă).

Brusquement, *adv.* iute și

Brusquer, *v.* a. a se purta dură, moçică.

Brusquerie, *f.* acțiune seă vorbă aspră, moçică.

Brut, *e, adj.* (pronunț. pe *t*), nelucrată, rude; nepolită.

Brutal, *e, adj.* brutale, vd. *Grossier.* [rement.

Brutalement, vd. *Grossier.*

Brutaliser, v. a. a se purta aspru, mojiću.

Brutalită, f. vd. *Grossiérté*.

Brute, f. ființă lipsită de rațiune, bestia, brută. [motu.

Bruyamment, adv. cu sgombruyant, e, adj. sgomotosu, care face multu sgomotu.

Bruyéere, f. bruariu (lat. *bruarium*), mărăcină.

Bry, m. bot. genū de muschi.

Bryologie, f. bot. descripțiunea muschiloru. buri.

Bryon, m. muschiu de pe arbryone, f. bot. genū de do- vlecă. Și *bryonine*, *vigne vierge*.

Bryophyle, f. s. *briophile*, briofilă. Plantă de Molluce, speciă de muschiu.—Numită fiindu-că se reproduce prin ruptura foieloru selle.

Buade, f. gardu cu pari lungi.

Buanderie, f. locale unde se face leșiă, spēlătoria.

Buandier, m. ière, f. cellu ce inălbescce pânda nouă.

Bubale, m. bubalu. Speciă de antilope africană. Și *taureau-cerf*, *vache de Barbarie*. [pele, bubă.

Bube, f. mică inflătură pe

Bubon, m. bubonă, inflătură, tumore inflamatoriă.

Bubonocèle, m. erniă inginale. [bubnița.

Bubuler, v. n. a striga că

Bucaille, f. grău negru, *blé noir*, *blé sarrasin*.

Bucané, ée, adj. bot. cu foiele in forma trompetei.

Bucarde, f. testaceu bivalve.

Buccal, e, adj. buccale. Se dice de părțile cari se referescu la gură: *glande buc-*

cale, *cavité buccale*; *lettre s*—s, litere labiali. *Phlegmasie buccale*, inflammat. a gurei. vd. *stomatite*.

Buccellation, f. chem. divisiune in buccăți mari.

Bucchante, f. speciă de plantă.

Buccin, m. buccimū; testaceu univalve semănandu trompei.

Buccinateur, m. muschiu laterale intre ambele massile.

Bucentaure, m. bucentauru. Nave in care dogele Venetiei mergea se facă maritagiulu seū cu marea.

Bucéphale, m. bucefalu, calu de paradu, de bătaia, (astu-felu se numia calulu lui Alessandru). [*chante*.

Buchante, f. bot. vd. *Buc-*

Bûche, f. lemuu de încălđitu; fig. persună stupidă.

Bûcher, m. locu unde se inchidu lemnele de arsū; grămadă de lemne, că se le aprindă, rogu seū rugu.

Bûcher, v. a. a da lemnulu la rindea, alu subțiri. *Se—*, a se bate.

Bûcheron, m. onne, f. tăiătoru de lemne.

Bûcheronner, v. n. a fi tăiătoru de lemne in pădure.

Bûchette, f. lemne mēnunte

Bucolique, adj. bucolicu, pastoralu; fig. fam. obiecte fără valore; *j'ai cela dans mes bucoliques*, am acēsta intre secătorele melle.

Budget, m. buget, socotela annuale de priimiru și cheltuele publice; fam. venituru și cheltuele.

Budgétaire, *adj.* de budget.

Budgétivore, *m. iron.* care trăiesce din budget.

Budite, *f.* vd. *Bergeronnette*.

Buée, *f.* leșă. Comp. *lessive*.

Buffet, *m.* armariu (dulap) pentru uneltele de mesă și șervete; mesă unde se dispun talerele (tachimurile) de servit la un ospet, (*dresser le buffet*); *vins du* —, vinuri de mesă fine.

Buffeter, *v. a.* séu *bufeter*, a da cepu (la butoiu) și a bé (despre căraușii intidel).

Buffeteur, *m.* căraușiu care dá cepu butoiului, că se bé.

Buffle, *m.* bouu sêlbaticu; bivolu; pele de bivolu.

Buffleterie, *f.* bante de pele de bivolu séu altă pele ture, cari facu parte din munițiunea soldatului

Buffletin, *m.* malacū de bivolu june; pelea sa.

Bufflone, *f.* bivoliță.

Buffone, *f.* și *bufone*, *bot.* bufoniă, plantă de speția vio-relei. [*traodon*.

Bufolt, *m.* unū pesce (té-

Bufonie, *f.* plantă. Comp. *buffone*.

Bufonite, *f.* vd. *crapaudine*.

Bugle, *f.* speția de trompetă; *bot.* genū de labiate; — *ivette*, ciparosū de câmpu.

Buglose, *f.* séu *buglosse*, uă plantă medicin. Și *langue de boeuf* (*anchusa*); — *des teinturiers*, alkană (*alkana spuria*). Comp. *orcnette*.

Bugrane, *f.* vd. *arrête-boeuf*.

Buhot, *m.* firu impletitū.

Buire, *f.* vassū pentru licori, *rech.*

Buirette, *f.* capiță mică (de finu).

Buis, *m.* genū de arburei totū-deuna verđi. Altă-dată *bouis*.

Buissaie, *f.* locū plantat cu *buis*. Vd. *vorba*.

Buisse, *f.* uneltă de cismari, de croitori, că se calce cusătorele.

Buisserie, vd. *merrain*.

Buisson, *m.* mărăcin, arburei spinoși, pădurice; *prendre sou* —, a intra adincū într'ua pădure, *trouver* — *creux*, a gessi cuibul deșert. *Se sauver à travers les* —, a căuta să scape.

Buisson-ardent, *m.* unū arburelū spinosū. Vd. *pyracanthe*.

Buissonnaie, *f.* mărăcinișiu.

Buissonner, *v. n.* a produce mulți mărăcin în jeosu (despre arburi), a începe să crească (pădurea) de jeosu.

Buissonneux, *euse*, copertitū de mărăcin.

Buissonnier, *ève*, *adj.* care se retrage în mărăcin, (despre iepuri), *faire l'école buissonnière*, a se plimba, în locū se mergă la școlă, în clasă. — *L'école buissonnière* è prima școlă ce ținură Luteranii în câmpulū literū.

Bulbe, *f.* bulbū, bobocū: *anat.* parte globulōsă (în *med.* și *ist. nat.* este masculin); — *des antennes*, rēdecina; — *oculaire*, globulū ochiului, *globe de l'œil*.

Bulbeux, *euse*, *adj.* bulbosū. formatū de unū bobocū.

Bulbifère, *adj.* bulbiferū, cu boboci.

Bulbiforme, *adj.* bulbiforme, că boboculă.

Bulbile, *m.* bulbilă, bobocel.

Bulbine, *f.* speciă de crină.

Bulbipare, *aâj.* (*polype*—, bulbipară, cu tubercule.

Bulbonac, *m.* vd. *Lunaire*.

Bulime, *m.* testaceu univalve (*lat. bulimus*).

Bulithe, *m.* concrețiune ce se formă în stomac.

Bullaire, *m.* culessă, colecțiune, de rescripte ale Papei.

Bulle, *f.* glonțu mică deșertă, bullă (*bullă*), sigilă, mașă alessă allă Papei, epistolă a Papei, constituțiune; globulă de aeră, de metală etc. *Bulle d'or*, constituțiunea imperat. Carol IV. care regulă elecțiunea împăraților germani. În *medic.* vd. *ampoule*, *phlyctène*. Și *pemphygus*, *rupia*.

Bulle, *adj.* *papier*—, chărțiă ordinară.

Bullé, *ée*, *adj.* în forma autentică. *Bénéfice*—, beneficiu ale cui provisiuni nu se espedia la Roma, decât în formă de bullă. [*insecte*.

Bulléens, *m. pl.* familiă de

Buller, *v. a.* a sigila ună actă printr'ună bullă (*vech*).

Bulletin, *m.* mică chărțiă pe care cine-va scrie votulă său, suffragiu în scrișșă; culessă, noutăți dilnice; billetă, documentă; — *des lois*, colecțiune oficiale de legi.

Bulleuse, *adj. f.* (*feuile*), fôia copperită în sus cu mice eminente, eșiture, obtuse. [*lune*].

Bulliarde, *f.* maculă, pătă a

Bulteau, *m.* (*arbre en*—) arbure sferică. *Comp.* *Boule*.

Bunette, speciă de passere.

Buniade, *f. bot.* genă de crucifere merid. [*plante*.

Bunion, *m.* buniu, genă de

Buphthame, *m. bot.* buphthalm, ochiul boulu. Și *oeil de boeuf*. vd. și *ophthalmé*.

Buphthalmie, *f. therap.* (și *ophthalmie*), măritulă volumelă ochiulu, idrope la ochi, (*hydrops bulbi mixtus*!).

Buphthalmique, *adj.* relativă la *buphthalmic*.

Buplèvre, *f. bot.* plantă umbeliferă cu margini late.

Bupreste, *m.* bupreste, păiașă roșiuă forțe mică.

Buquet, *m.* vâșea de indigo.

Buquette, *f. mar.* scală pentru măsura diametreloră ună catartă.

Buraliste, *m.* cellă ce ține ună *bureau*, cassieră de—, la *régie du tabac*, vinșător privilegiată de tutun.

Burat, *m.* flanelă grăssă forțe commune, păslă.

Buratine, *f. buratin*, *m.* buratină, mater. de lână și măș.

Buratte, *f.* materiă de lână forțe fină și mășasse grăssă.

Burbaț, *m.* monnetă alger.

Burbe, *f.* monnetă de Tunis.

Bure, *f.* său *bureau*, materiă grăssă de lână (*ital. borra*)

Bureau, *m.* măsă de crissă (*biuro*); locă de distribuțiune de billete; locă unde lucră cine-va în affacerile sélle; administrațiune, funcțiune; — *de change*, casă de schimbă (zărășă), — *des classes de la marine*. dregătoriă pentru conscripțiunea marină; — *d'esprit*, adunanță beletrist.

Bureaucrate, *m.* omă de *bureau* vd. *vorba*.

Bureaucratie, *f.* autoritatea, influința, capilor și comișilor în administrațiune.

Bureaucratique, *adj.* care ține de ómenii de *bureau*.

Bureaucratisme, *m.* abuză de autoritatea ómenilor (de *bureau*) din administrațiune.

Burelé, *éc.* *adj.* compusă de fascii de smaltă felurite, în numără egale (la armărie).

Burèles, *f. pl.* sėu *burelles*, fascii (dunge) diminuite în numără cu soțu (la armărie).

Burette, *f.* mică vassă cu gítulă de argintă etc. La *pl.* mice vasse, unde se țină apa și pânea la liturgiă. [gos.

Burgalèse, *f. lână* de *Burgandine*, *adj.* și *f.* Se dice de celulă măi frumosă năcru, trassă dela melcul numită *burgau*. Măi bine *burgandine*.

Burgau, *m.* melcū de Antille, a cărui coquilă dă celulă măi frumosă năcru, mărgăritară (*nacre burgandine!*).

Burgrave, *m.* (germ.) burgravă, domnulă unu castelă.

Burgraviat, *m.* burgraviată.

Burin, *m.* sulă a pecetariloră.

Buriner, *v. a.* a grava, săpa peceți; *fig.* a scrie cu mare perfecțiune; a represinta în trăsuri curate, forți.

Burlesque, *v. d.* *Plaisant*, *Bouffon*.

Burlesquement, *adv.* în modă de a ride, glumeț.

Burnous, *m.* *bournous*.

Buron, *m.* cășiăriă, *vech.*

Butonnier, *m.* păstoră, celulă cē șede în cășiăriă,

Bursal, *e.* *adj.* (*pl. bursaux!*).

Edit —, edictă, care stabilește ună imposită estordinariă. [vd. vb.

Busard, *m.* speciă de *buse*,

Busc, *m.* lamină de balenă, de oțelă, la corsetă.

Buse, *f.* speciă de irete.

Busquer, *v. a.* a pune lamine de oțelă (*busc*) la corsetă.

Busquière, *f.* cută unde se introduce ună *buse*, vd. *vorba*.

Buste, *m.* bustă, partea superiōre a corpulăi, capulă, umerii și peptulă.

But, *m.* țintă, punctă fissă unde voiesce cine-va să atingă; proiectă, scopă, *toucher le* —, a ajunge scopulă; *de but en blanc*, fără considerațiune.

Bute, *f.* cuțită allă potcovariloră, că să taiă unghia.

Buter, *v. a.* a lovi la țintă. *Se* —, a se obstina (se îndirji).

Butin, *m.* (fără *pl.*) spolie, pradă, cē s'a luată dela inemică. [spolie, dela inemi .

Butiner, *v. n.* a lua pradă,

Butoir, *m.* cuțită allă curelariloră. [fig. omă grossolan.

Butor, *m.* passere de pradă.

Buttage, *m. agric.* facere de mormană pe câmpă.

Butte, *f.* mormană, grămadă. *Etre en* —ă, a fi espusă la.

Butter, *v. a.* a pune pămintă la redăcina arburelu, plantei.

Buttoir, *m.* mică plugă.

Butyreux, *euse. adj.* unturosă. [bėută.

Buvable, *adj.* potabilă, de

Buvard, *m.* caietă de chărtiă care suge.

Buvetier, *m.* birtașu.
Buvette, *f.* birtu, cârciumă.
Buveur, *m. euse.* *f.* băutoru,
 care bé multu. [câte puçinu].
Buvotter, *v. a. a* bé desu și
Bysse, *m.s. byssus*, bissu. Ma-

teriă cê servia la antici sê
 fabricice materiele celle măi
 frumose.

Byzantin, *m.* bisantină, cu-
 lóre roșiă. *Byzantine*, *f.* cu-
 lessu de istoricii bisantini.

C

C, *m.* secunda consunante. In
mus. prima notă a scalei.
 Comp. *ut.* Că numer. lat. es-
 prime *cent*, uă sută (și *cen-
 tine*); in chem. *carbone*.

C se pronunță *ve* inaintea lui *a, o, u*,
 pecându inainte de *e, i*, sêu su-
 scrișsu cu *cedille* (ç), se aude că *ce*
 (*se*): *ceci, façade, leçon, reçu.* In
 vorbele *second, secondement, second-
 er* are sunetulu de *gh*; insê usulū
 este împărțitu pentru *secret, secrè-
 tement, secrétaire*, unde anii lū
 pronunță că *gh*, alții ca *ce*. In *prune de
 reine Claude* se pron. totu-dêuna
Glaude (alt-felū numele *Claude* se
 aude *Klaude*).—C nu se pronunță
 la finele vorbelorū: *estomac, croc,
 accroc, marc, échecs* (joculū de șach),
*tabac, jonc, lacs, (filets), escroc,
 tronc, clerc, eric, broc, porc, cotignac.*

C', pronume pentru *ce, ça*, usi-
 tatū inaintea verbului *être*,
 a fi, *c'est*, (acêsta) este, *c'était*,
 (acêsta) era.—Persónele sunt
 așia: *c'est moi, c'est toi, c'est
 lui, c'est elle, c'est nous, c'est
 vous, ce sont eux, ce sont
 elles*, sum eū, esci, este ellū
 etc. suntemū noi etc.

Ca, breviatū in chem. pentru
calcium.

C'est pourquoi, *conj.* de
 aceea, din acêstă causă.

Ça, *pron.* (in locū da *cela*), a-
 cêsta: *c'est ça*, așia este; *com-
 me ça*, astū-felū; *rien que
 ça*, nimicū altū ceva; *ca adv.*
 (in locū de *ici*), aici. Că

interj. pentru a escita sêu
 commanda, *ça commençons*,
 aici (aidemū), sê incepemū.
 —*Cà et là*, aici și collo,
 p'aci pe collo. Comp. *deça
 et delà*.—*Qui çà qui là*, u-
 niū de uă parte, alții de alta,
en çà, până acum; *par deça
 et par delà*, de acêstă parte,
 de cea-altă; *or çà*, acum,
 astū-felū.

Caablé, *adj. m.* [*bois—*], sur-
 patū (lemnū).

Caama, *m.* cerbū, speciă de
 antilope.

Cabacet, *vd.* *Cabasset*.

Cabajoutis, *m. pop.* casă
 vechiă formată din construc-
 ționi cari nu ținū una de alta.

Cabade, *m.* vestimintū mili-
 tare la Grecii modernī.

Cabal, *m.* sêu *caban*, mēfă cu
 prețū multū redusū, eftinū.

Cabale, *f.* cabală. Tradițiu-
 nea ebraică assupra intre-
 pretațiunii Bibliei; sciință
 ascunsă; *fig.* intrigă. *Termes
 de—*, expresiuni cabalistice.

Cabaler, *v. n.* *vd.* *comploter*.

Cabalette, *f.* frase de musică
 repede și finale.

Cabaleur, *m.* *vd.* *claqueur*.
 (Fem. *cabaleuse*. puç. usit.).

Cabaliser, *v. n.* a cabalisa,
 se servi de artea cabalei.

Cabaliste, *m.* cabalistă. Eru-
dită în cabala Ebreilor.

Cabalistique, *adj.* cabalis-
tică, de cabala ebraică.

Cabalistiquement, *adv.*
în modă cabalistieă.

Cabalin, *e, fontaine*, — *e*, vd.
Hippocrène. [uariă.

Caban, *m.* mantelă de mari-

Cabane, *f.* cabană, colibă (ital.
capanna). Comp. *chaumière*.

Cabaner, *v. a.* a face colibe,
ședă în colibe; *mar.* a în-
tôrce uă nave; *fig.* a ma-
china, înșela. [pășiuni.

Cabanier, *m.* arendatoră de

Cabanon, *m.* și pop. *galba-*
non, colibă mică, închisore.

Cabaret, *m.* cârciumă, tavă
pentru ceai etc.; în *bot.* vd.
asaret (d'Europe).

Cabaretier, *m. ière*, *f.* câr-
ciumariă.

Cabas, *m.* coșiu rătundă de
paie impletite; peleră vechiă.

Cabasser, *v. n.* *vech.* a se
gândi la reū. [vd. *cabacit*.

Cabasset, *m.* cască vechiă,

Cabasson, *m.* speciă de
cănepă.

Cabbale, *f.* vd. *cabale*.

Cabat, *m. agr.* speciă de a-
ratru, de plugă, pentru viă.

Cabeste, *f.* lână dă cabesse,
(span.) seū mătasă de ca-
beça (portug.).

Cabestan, *m.* scripetă, ci-
lindru verticale, pe care se
înțășiuă și se desfășiuă fu-
niă etc. [afric.

Cabézon, *m.* uă passere

Cabiai, *m.* ună patrupeă
brasiliană (*cavia*).

Cabillaud, *m.* morună pros-
pă. Și *cabélaud* seū *cabliu*.

Cabille, *f.* cabilă, arabă.

Cabillots, *m. pl. mar.* cuiele
funiei din fundulă catartulă.

Cabine, *f.* cabină. Cameră
mică pe nave.

Cabinet, *m.* cabinet, cameră
mică; locă destinată pentru
lucru, studiă; colecțiune sci-
ințifică, consiliulă ministrilor.

Câble, *m.* (engl. *cabie*, și lat.
captum), funiă grössă, — *de*
fer, *câble chaine*, funiă de
lanț pentru legată; *filer le*—,
seū *du*—, a slăbi funia an-
corei.

Câbleau, *m.* seū *cablot*, funiă,
(*câble*) mică. [200 metri.

Câbiée, *f. mar.* măsură de

Câbler, *v. a.* a impleti măi
multe funie împreună.

Câblot, *m.* vd. *câbleau*.

Caboche, *f.* fam. capă, cuiă
cu nasturulă mare; *fière* —,
omă obstinată, încapăinată.

Cabochien, *m.* pârtenă lui
Jean-sans-Peur.

Cabochon, *m.* pētră prețiosă,
lucrată seū nelucrată; cuiă
mică. [apatică de Guiana.

Cabombe, *f.* cabomba, plantă

Cabosse, *f.* invelisulă (sim-
burelu), migdalei de cacao.

Cabosser, *v. a.* a face contu-
siune, vd. *meurtrir*.

Cabotage, *m.* navigațiune
d'alungulă țermiloră.

Caboter, *v. n.* a naviga pe
lângă cōste.

Caboteur, *m.* navigatoră
d'alungulă cōsteloră, (*navi-*
gateur côtier).

Cabotier, *m.* nave destinată
pentru *cabotage*, vd. *vb*.

Cabotin, *m.* comediană am-
bulante, reū actoră.

- Cabotinage**, *m.* artea unui *cabotin*.
- Cabouille**, *f.* vd. *Agave*.
- Cabre**, *f.* machină pentru greutate.
- se Cabrer*, *v. refl.* a se redica pe picioarele posteriori (despre cai); *fig.* a se întărîta; *fam. faire—qn.* a necăji pe cine-va.
- Cabri**, *m.* june căprior; *sauter comme un —*, a sări ca uă gazelă. [*americ.*]
- Cabrillet**, *m.* genū de plante
- Cabrillon**, *m.* micū cașcavalū de lapte de capră.
- Cabriole**, *f.* capriolū, săritură ușiōriă, *friser la—*, a-și mișca picioarele în sus, în aerū.
- Cabrioler**, *v. n.* a face unū capriolū, vd. *prec.*
- Cabriolet**, *m.* cabrioletă. Trăssură suspinsă cu douē rōte. [*face cabriole, vd. vorba.*]
- Cabrioleur**, *m. euse*, celū cē
- Cabrions**, *m. pl.* lemne cē se asședă îndērētulū dricului unū tunū. [*vorba.*]
- Cabron**, *m.* pele de *cabri*, vd.
- Cabrouet**, *m.* mică trăssură cu douē rōte în usū la colonie (pentru a transporta trestia de sacharū).
- Cabroueter**, *v. a.* a duce trestia de sacharū la mōră (într'unū *cabrouet*).
- Cabus**, *m.* sēū *capus* (se dice despre vērđă), vd. *Pommé*.
- Cacaber**, *v. n.* a striga (despre poturnice), a imita strigătulū poturnicī.
- Cacade**, *f.* întreprindere neisbutită, *fam.* [*lia*].
- Cacalie**, *f.* uă plantă (*cacao*)
- Cacao**, *m.* (*amande de —*, *fève de —*), cacao, migdală, bōbă, de cacao, din care se face ciocalata) (*semen, nux, sēū faba cacao*).
- Cacaoyer**, *m.* sēū *cacaotier*, cacao, arbure de Messicū și Guiana.
- Cacaoyère**, *f.* locū plantatū de cacao. [*sicū.*]
- Cacastol**, *m.* sturnū de Mes-
- Cacatois**, *m.* catartū micū. *Vulg. mât de perroquet.*
- Cachalot**, *m.* cetaceū, cu unū capū enorme, de genulū balenei. [*ascundētore.*]
- Cache**, *f.* locū de ascunsū,
- Cache-cache**, *m.* jocū de copii (de ascunselé), *cligne-musette.*
- Cache-cou**, *m. s. cache-col*, legătură (basma) de gitū, *fam.*
- Cache-folie**, *f.* false bucle de pērū. [*prăjitură.*]
- Cache-museau**, *m.* uă mică
- Cache-nez**, *m.* bāsmăluță de gitū, *cașneū.*
- Cachectique**, *adj. med.* de rea constituțiune, avindū suc-curī stricate. Vd. *Cachexic.*
- Cachef**, *m.* locuteninte allū unū beī în Egiptū.
- Cachement**, *m.* ascundere, ascunsură.
- Cachemire**, *m.* sēū *kachmir*, cașmirū. Tessătură fōrte fină și prețiosă (de lână de *Cachemire* sēū de *Thibet*).
- Cache-entrée**, *f.* coperișul cavității (găurei), dela cheiă.
- Cacher**, *v. a.* a ascunde, dissimula. *Se —*, a se ascunde. — *à qn.* de cine-va; — *de qn.*, a se preface, ascunde de cine-va întințiunile sēlle. [*nariă.*]
- Cacheron**, *m.* sfōră ordi-

Cachet, *m.* sigiliu micu, im-
pressu, sapatu, peceta, semn; —
à manche, sigiliu cu man-
neru; *cachet volant*, sigiliu
pusu pe ua scrissore dischi-
sa; — *en bague*, inelu de sigi-
latu; *lettre de—*, (alta-data)
epistolă a regelui continindu
ua ordine de essiliu. [gilare.

Cachètement, *m. neol.* si-
Cacheter, *v.* a. a sigila, pe-
cetlui, *pain à—*, bulinu.

Cachette, *f.* mică ascunsură.
En —. in ascunsu. *Comp. en*
secret, à la dérobée.

Cachexie, *f. med.* rea dis-
positiune a corpului, con-
sumtiune, succuri stricate.

Cachibou, *m.* ua plantă.

Cachi-Caoris, *m.* pelerină
la fluviulu Gange.

Cachiment, **Cachimen-
tier**, *vd. corossolier.*

Cachioura, *m.* ua materiă
de bumbacu indiană.

Cacholong, *m.* agată albă
forte dură și opacă, calce-
donulu albū.

Cachos, *m.* speciă de so-
laneă (*morelle*) peruviană.

Cachot, *m.* carcere, inchi-
sore obscură.

Cachotte, *f.* cigaretă fără
candidatū.

Cachotterie, *f.* misteriu
pentru lucruri puçinu im-
portanți.

Cachou, *m.* succu reșinosu
și astringinte estrassu din ua
speciă de *acacia* indianu.

Cachoucha, *f.* unu danțu
spanicu. *cacique.*

Caciquat, *m.* demnitate de

Cacique, *m.* cacicu, principe
messicanu.

Cacis, *m.* și *cassis*, fragu cu
fructe negre, liquore din elle.

Cacocholie, *f. med.* bilu
(veninu) stricatu.

Cacochylie, *f. med.* chili-
ficațiune stricată.

Cacochyme, *adj.* nesănē-
tosu, cu umori stricate, *mal-*
sain.

Cacochymie, *f.* complexi-
siune morbosă, stricaciune,
depravațiune de umori.

Cocodémon, *m.* spiritu rău.

Cocoërgète, *m.* rău vêtă-
mătoru.

Cacoëthe, *adj.* rău și in-
veteratu (despre ulcere).

Cacographie, *f.* ortografiă
vițiosă, stricată.

Cacographique, *adj.* de
ortografiă vițiată.

Cocolet, *m.* coșulu purtatū
de unu mulu seū catirū.

Cacolin, *m.* prepeliță mes-
sicană. [țiosă.

Cacologie, *f.* locuțiune vi-

Cacologie, *adj. gram.*
de rea construcțiune.

Cacomite, *m.* plantă care
servia de alimentu Peruvia-
nilorū. [rea.

Cacopathie, *f.* inclinațiune

Cacophonie, *f.* dissunanță,
uniune de sunete neplcute,
vițiu de voce; acordū falsū.

Cacophragie, *f. med.* slă-
biciunea intestinelorū,

Cacositie, *f.* desgustu (grē-
ță) la mănecare.

Cacostomie, *f.* rea lumină.

Cacothymie, *f.* dispozițiune
vițiată, depravată, a spiri-
tului.

Cacotrophie, *f.* nutrițiune
depravată, rea.

- Cacouac**, *m.* *Sobriquet propre à désigner des sophistes ridicules* (Voltaire), epitetă că se desemne pe unii solisti risibile.
- Cactier**, *m.* genă de plante cărnoase cu spini. Și *melanchardon*, *cierye* seă *raquette*, *cactus*, *cactée*, *cardasse*.
- Cactoides**, *f. pl.* familiă de plante polipetală.
- Cactos**, *m. s.* *cactus*, *cacte*, vd. *cactier*.
- Cadaba**, *m.* *cadaba*, genă de plante arabice. *Cadaba farineux*, *dont les feuilles farineuses sont regardées comme antivénériennes*.
- Cadastrage**, *m.* operațiunile de cadastru. [dastru.
- Cadastral**, *e, adj.* de cadastru.
- Cadastré**, *m.* cadastru, registru publică de valărea și cantitatea imobililor.
- Cadastrer**, *v. a.* a face cadastru, a inscrie în cadastru. [face cadastrulă.
- Cadastréur**, *m.* cellă cè
- Cadavéreux**, *euse, adj.* *cadaverosă*, de cadavru.
- Cadavérique**, *adj.* care se referesce la cadavru.
- Cadavre**, *m.* *cadavru*, corpă mortă. *Cadavres des bois*, arburilă uscațilă, mortilă.
- Cade**, *m.* metru cubică.
- Cadeau**, *m.* mică presinte, mică dară. *Se faire un grand—de qch.* a și promise multă plăcere dela ce-va.
- Cadélari**, *m.* genă de amarantacee înd.
- Cadeler**, *v. a.* a face trăsăure de ornamentă cu condeiulă.
- Cadelle**, *f.* vermele grăuluiă.
- Cadenas**, *m.* lacătă, — *à baril*, lacătă cu siurupă, — *numérique*, lacătă cu numere [chide cu lacătă.
- Cadenasser**, *v. a.* a în-
- Cadence**, *f.* cadință, mișcare regulată; *mus.* armoniă. *Sortir de—*, a eși din cadință, din tactă, la danță.
- Cadencer**, *v. a.* a cadința, regula pe cadință, face armoniosă; — *ses périodes*, a face periădele sèlle se aibă uă consunanță frumăă.
- Cadène**, *f.* catenă, lanță pentru condemnațilă la munca silnică (vech.).
- Cadenette**, *f.* șiuviță împletită măi lungă de cătă restulă păruluiă, *cheveux en cadenette*.
- Cadet**, *m. ette, f. și adj.* măi mică (despre frațilă), măi june. *Branche cadette*, ramură care descinde din *cadet*, opp. *branche aînée*, ram. eșită din fratele cellă mare. — *Les cadets*, juni nobili orgauisațilă în companie militarilă sub Ludov. XIV. Nobile juue, care servia că soldată, că se învețe, *cadet*.
- Cadette**, *f.* fiica seă surărea cea măi mică; pétră de pavată; mare tacă de biliard.
- Cadetter**, *v. a.* a grava cu petre. [turcă.
- Cadi**, *m.* *cadi*, judecătăură
- Cadie**, *f.* arburelă de Arabia.
- Cadilik**, *m.* magistratura unuilă *cadi*. [lănă.
- Cadis**, *m.* materiă ușiăriă de
- Cadisé**, *m.* speciă de materiă de lăănă și achiă.

Cadita, f. fragmentă de petrificațiune, encrinată.

Cadmie, f. cadmiă, oxidă de zincă. Vd. *Tutie*.

Cadmique, *adj. chem.* de cadmiu; *sulfate*—, sulfatū de cadmiu (*sulphas cadmicus*).

Cadmium, *m. chem.* cadmiu, metalū solidū și albū.

Cadogan, *m.* sēu *catogan*, nodū care redică pērulū.

Cadole, f. clanță (care se deschide în sus) la ușiă, pōrtă.

Cadran, *m.* și *cadrant*, cadrante. Suprafațiă circulară, unde sunt însemnate orele, vinturī; orologiū astronomicū. Clește care ține diamantele, cândū se lucrēdă.

Cadranné, *ée, adj.* afectatū de *cadrannure*. Vd. *vorba*.

Cadrant, vd. *Cadran*.

Cadrannerie, f. depositū, fabrică, de instrumente de marină, de bussole.

Cadrannure, f. unū morbū, bōlă, de arburī; dispicătură în lemnulū lorū.

Cadrat, f. *impr.* buccată de metalū, că sē imple intervalele.

Cadratin, *m.* micū *cadrat*.

Cadrature, f. tōte buccățile carī tacū sē mērgă acele *cadrantelū*, orologiului.

Cadre, *m.* ramū, pervasurī; cadru, planulū unei opere.

Cadrer, v. n. *avec qch.*, a se potrive (despre lucrurī).

Caduc, *vque, adj.* caducū, bētrănū, trecutū (de ōmenī). *Donation caduque*, donațiune care remăne fără efectū. *Succession caduque*,

successiune cē n'are locū din lipsă de ereditari. Comp. *legs caducs*.

Caducée, *m.* caduceū. Vergea îmbrăciată de două șerpi, atributū lui Meucuriū.

Caducité, f. slăbiciune, stare caducă, ruinată.

Caecum, *m.* primulū din intestinele grōsse.

Cafard, *e.* vd. *hypocrite, bigot*.

Cafarder, v. n. a face pe religiosulū, se arrēta sântū.

Cafarderie, f. *fam.* devoțiune afectată. Vd. *hypocrisie*.

Cafardise, f. făciărnică, actū de devoțiune afectată.

Café, *m.* cafea; cafenea; — *brulé*, cafea prăjită; — *moulu, en poudre*, cafea măcinată; — *au lait*, cafea cu lapte; — *à l'eau*, cafea nēgră; — *à la sultane*, sultanină, cafea turcēscă, *grain de—*, bobū de cafea.

Caféier, *m.* sēu *cafier*, arbure de cafea. [cafea.]

Caféière, f. plantațiune de

Caféine, f. amarū de cafea, essință de cafea.

Caféique, *adj.* {*acide—*}, acidū care essiste în cafea.

Cafetan, *m.* caftanū.

Cafetier, *m.* iēre, f. cafegiū.

Cafetière, f. ibric de cafea.

Caffart, *m.* vd. *Cafard*.

Caffignon, *m.* invelișulū (gogōșia)vermelū de mătasse.

Cafier, *cafféyer, m.* vd. *caféier*

Cage, f. coliviă, — *d'escalier*, murī carī închidū scara.

Cagée, colecțiune de passerī în coliviă.

Cagette, f. mică prindătoare de passeri.

Cagier, m. făcătoru de colivie, vîndătoru de passeri.

Cagnard, e, adj. și s. vd. *fénéant, poltron, lâche*.

Cagnarder, v. a. a trăi în leneviă.

Cagnardise, f. vd. *fénéantise*.

Cagne, m. (vech.) căne.

Cagneux, euse, adj. cui sunt genuchii întorși în intru.

Cagot, m. cagot. Numele unui popor din Pirenei, pôte descindinte allu Westgotilor; devotu falsu. Comp. *hypocrite*.

Cagoterie, f. devoțiune falsă seü ossagerată. [*cagot*.

Cagotisme, m. spiritü de

Cagou, m. avarü, care trăiesce prostü și fuge de toți.

Cagouille, f. ornamentü în volută pe pintenulü navii.

Cagoule, f. p. us. vd. *capuchon*. [desă.

Cague, f. mar. nave ollan-

Cahier, m. caietü, memorie. *Les cahiers des Etats*, dările (propunerü, cererü) Statelorü gener.; — *des frais*, socotelă de spese; — *des charges*, caietü de însărcinări, unde se espunü sarcinele unei întreprinderü comerciali, seü condițiunile stabilite pentru dinsa.

Cahin-caha, adv. fam. nici bine nici rău, nu pré bine.

Cahot, m. saltulü trăsurrei, sdruncinatü.

Cahotage, m. sdruncinatü, salturü de trăsurră.

Cahotant, e, p. pr. adj. care saltă, sdruncină.

Cahoter, v. a. și n. a sdruncina, sălta (de trăsurre).

Cahute, f. căsciöră, colibă mică. [galü de Guiana.

Caïca, m. speciă de papacaeie, f. bancü de nisipü. Și

Caïes.

Caïeput, m. oliü verde și odorante de Moluce. [celü.

Caïeu, m. micü bulbü, bobo-

Caïlle, f. prepeliță; — commune, prepel. de mărime mijlociă.

Caillé, m. lapte indesitü. Ca adj. inchiăgatü, *lait caillé*, iaurtü. [de grunji.

Caïllebotage, m. facere

Caïllebote, f. mar. buccată de lemnü, că se astupe uă dischisură, unü golü.

Caïllebotte, f. massă de lapte indesitü, inchiăgatü.

Caïlebottis, m. ingrăditură de lemn pe puntea navii.

Caïlle-lait, m. s. *caillet*, plantă care inchiagă laptele.

Caïllement, m. indesire, inchiăgare.

Cailler, v. a. a indesi, inchiăga. *Se cailler*, se indesi.

Caïlletage, m. fam. vorbe vane, minciunü. Vd. *caïllette*.

Caïlleteau, m. puü de prepeliță. [nimicuri (*babiller*).

Caïleter, v. n. fam. a vorbi

Caïlletot, m. vd. *Turbot*.

Caïllette, f. femeă frivolă și vorbitore (guralivă). Vd. și *abomasus*.

Caillot, m. mică massă de lapte indesitü, grunju de sânge.

Caillot-rosat, m. pară petrosă de gustulü rosei.

Caillou, *m.* cremine, petricică;—*à feu*, silice;—*d'Égypte*, speciă de jasp;—*de Médoc*;—*du Rhin*, diamante de Rhin.

Cailloutage, *m.* lucru făcut de petricele; faiență fină.

Caillouté, *ée*, *adj.* garnit cu petricele, *sust.* f. faiență fină.

Caillouteur, *m.* lucrător care taie cremină de pușcă.

Caillouteux, *euse*, *adj.* plin de petricele, de petrișiu.

Cailloutis, *m.* petrișiu destinat să asșternă drumul, să întrețină strada.

Caïmacan, *m.* caïmacan.

Caïman, *m.* unu crocodilă americană.

Caïmander, *m.* seă *qué-mander*, a cerși clandestin, pe ascuns.

Caïncă, *f. med.* rădăcina unei specii de chiococa.

Caïque, *m.* caică, barcă de Levante, de Archipelag.

Caïre, *m.* căea fructului de cocos.

Caisse, *f.* ladă, cassă, (de bani etc.); tobă,—*battre la caisse*, a scula soldații; *grosse*—tobă mare;—*d'épargne*, cassă de economie;—*de retraite*, cassă destinată să asigure un venit celor ce a depus într'insa economie anuală.

Caisson, *m.* mare ladă pe roțe, unde se țin munițiunile (—*à munitions*), victual, pentru armată. [bure.

Cajeput, *m.* speciă de ar-

resfēja, căuta să seducă; *mar.* a duce navea contra vintu, în favorea currintelui.

Cajolerie, *f.* resfēju. Comp. *flatterie*.

Cajoleur, *euse* *adj.* resfėjătoriu.

Cajute, *f.* patu într'ua nave.

Cakile, *m. bot.* genă de crucifere.

Cal, *m.* (la pl. *cal*s) bătătură. Vd. *darillon*, *calus* (lat. *calum*).

Calaba, *m.* mari arbură ind. din cari uă speciă dă *la gomme lacamaque s. baume vert*.

Calabure, *m.* mare liliaceu de St. Domingue. [bică.

Calac, *m.* arb. apocinei ar-

Calade, *f.* țerrimă inclinată, povirnită (unde se învătă cai).

Calaison, *f.* cufundatulă navi în apă, relativă cu greutatea că duce, comp. *calage*.

Calamagrostide, *f. bot.* (*lancéolée*) speciă de trestia.

Calambour, *m.* arbure odorante indian, cellă maibună aloe. Comp. *bois d'aloës*. Și *calambart*, *calambouc*, *calambac*.

Calame, *m.* calamă, trestia (la ant.) serv. pentru scrissu.

Calamées, *f. pl.* speciă de palmă. [lissă.

Calament, *m.* genă de me-

Calamides, *m. pl. bot.* speciă de polipă.

Calamine, *f.* oxidă de zinc. Și *pierre calaminaire*.

Calamistrer, *v. a.* a calamistra, sulimeni (numai *iron*).

Calamite, f. calamită, vegetale fosile. Vd. *marne*.
Calamite, f. piatră de magneț (vech.).
Calamité, f. calamitate, nefericire publică, multe nefericiri.
Calamiteux, *euse*, *adject.* plin de nefericiri (despre timp de reșelă, de famete).
Calamule, f. mică condei.
Calamusscriptorius, *m.* cavitate mică anghiulară în ventriculul creierului.
Calandrage, *m.* trecere pe calendră. Vd. *urm*.
Calandre, f. calendră (*calendra*), cilindru că se calce și se lustrează postavulă.
Calandrer, v. a. a călca pe calendră. Vd. *prec*.
Calandreur, *m. euse*, f. celulă ce calcă postavă. Vd. *prec*. [passere.
Calandrette, f. speciă de
Calanque, f. mică bălă.
Calao, *m.* calao, gen de passeri dentiștri afric.
Calappe, *m. nat.* gen de crustacei.
Calathide, f. bot. antodi, mai multe flori stând pe același caliciu.
Calatava, *m.* ordine militare în Spania.
Calbas, *m.* vd. *Calebas*.
Calbotin, *m.* coșiu mic la cismari.
Calcaire, *adj.* calcariu, conținând var; — *de transition*, *ancien*, munți de calce vechi. [brasil.
Calcamar, *m.* uă passere
Calcanéum, *m.* calcaneu, ossul călcăiului

Calcareux, *euse*, *adj.* format de calce.
Calcariforme, *adject.* de forma calcii, varului.
Calcédoine, f. calcedoniă, agată albastră (*lapis calcedonius*), antieiu găsită la Calcedonia).
Calcédonieux, *euse*, *adj.* petat cu albastru. Vd. *prec*.
Calcéolaire, f. familiă de plante americane.
Calcéole, f. coquilă bivalve.
Calcéolés, *m. pl.* calceolate. Familiă de plante.
Calcides, *m. pl.* metale de forma calciului.
Calcinable, *adj.* calcinabile, care se poate calcina, preface în var.
Calcination, f. calcinațiune, reduțiune la calce. Vd. *urm*.
Calciner, v. a. a calcina, preface în var, reduce în stare de oxid (se dicea à l'état de chaux, în stare de calce).
Calciqne, *adj.* de calce, de var.
Calcite, f. calcită, vitriol calcinat natural.
Calcium, *m.* calciu, metal care face baza calcii, a varului.
Calcographe, *m.* săpător în cupru. [săpa în cupru.
Calcographie, f. arta de a
Calcul, *m.* petrică ce se formează în unele organe (— *biliaire*, — *renal*), calcul, socotelă; plan premeditat.
Calculable, *adj.* calculabile, care se poate calcula, socoti.
Calculateur, *m.* calculator, socotitor.

Calculer, v. a. a calcula, socoti, face socotele; medita, combina.

Calculeux, *euse*, *adj.* plin de petricele, de calcule sêu petre în stomac.

Cale, *m.* fundul unei nave, potecă applicată.

Calebas, *m. mar.* lucru de funiă la pânzele navilor.

Calebasse, *f.* fructul divirselor specii de cucurbită, de dovlec.

Calebassier, *m.* arbure de dovlecei americani.

Calebotin, *m. t.* coșiulet.

Calèche, *f.* calescă.

Caleçon, *m.* pantalon scurt pentru dedesubt.

Caléfacteur, *m.* aparat pentru ferberea alimentelor.

Caléfaction, *f.* încălzire, căldură a focului.

Calemar, *m. p. us.* cutiă de condee.

Caléidoscope, *m.* sêu *kaléidoscope*, instrument fizic, care arată combinații de obiecte totu-deuna nou.

Calembour, *m.* joc de vorbe fundat pe asemănarea sunetelor și diferența sensului.

Calembredaine, *f.* propusuri vane, vorbe că se ăsă la cale.

Calencar, *calencas*, *m.* pânză commune de Indie.

Calendaire, *m.* registru bisericesc.

Calendes, *f. pl.* calende, prima zi a lunii la auici *Renvoyer aux—s, grecques*, a trimite la un timp ce n'are să fiă (Grecii n'avea calende).

Calendrier, *m.* calendariu.

Calenture, *f.* friguri ferbinți pe mare.

Calepin, *m.* cărticică în care lua cine-va note pentru usul sêu; colectaneu.

Caler, v. a. a pune uă pētră peste ce-va, să lă appese.

Calfat, *m.* lucrător care împle scisurele, crăpăturile, cu călți.

Calfatage, *m.* astupare cu călți etc., vd. *urm.*

Calfater, v. a. a astupa, împle cavitățile și dispicăturile unei nave cu papură, călți.

Calfateur, *m.* vd. *Calfat.*

Calfatin, *m.* june *calfat.* vd. *vb.* [crăpăturilor uși.

Calfeutrage, *m.* astuparea

Calfeutrer, v. a. a astupa crăpăturile unei uși, ferestre.

Calibre, *m.* calibru, diametru intern al unui tub, unei țeve; volume, mărime.

Calibrer; v. a. a da (unei arme) calibru convenit; a măsura calibrul.

Calice, *m.* caliciu, vassu cu scaun servind în biserică pentru consecrațiunea vinului, pentru aiasmă; *bot.* înveliș exterior al flori.

Calicot, *m.* pânză de bum-bac.

Califat, *m.* califat, demnitatea unui calif.

Calife, *m.* calif, suveran musulman.

Califourchon, *adj.* (un picior încoci, altul încolo), precum decă ar fi cine-va călare.

Calin, *m. t.* compozițiune de tinichea și plumb (în China).

Calin, ine, adj. cellă ce măn-găă prin vorbe; omă de nîmică. [*Se—*, a trăi leneșî. **Caliner, v. a.** a vorbi dulce. **Calinerie, f.** vorbe dulci. **Caliorne, f. t.** funiă pentru a redica ce-va la navî. **Caliorner, v. n.** a redica, lua greutăți, poveri. **Cale, f. t.** grindă de fundamentă. **Calleux, euse, adj.** negosă, cu pelea grăssă. **Calligraphe, m.** caligrafă. **Calligraphie, f.** caligrafia. **Calligraphique, adj.** caligrafică. **Callipédie, f.** calipediă, artea de a nasce copii frumoși. **Callosité, f.** întărirea pelii în loculă unde se frică repetită, calositate. **Callot, m.** mare bilă. [lănă. **Calmande, f.** uă miteriă de **Calmanț, ante, adj.** calman-te, liniscitoriă; sust. m. medicamentă care liniscece durerea. **Calmar, m.** cuthiă cu con-dee (*vech*). **Calme, adj.** fără agitațiune; liniscită. Că sust. m. linisce-a atmosferei, *fig.* linisce. **Calmer, v. a.** a calma, linisci (potoli). **Calomel, m.** *colomélas*, calomelă, estrassă de mercuriă. **Calomniateur, m. trice, f.** calumniatoră, cleftetitor, falsă vorbitoră de rău. **Calomnie, f.** calumniă, imputațiune injuriă și falsă. **Calomnier, v. a.** a culumnia, a vorbi de rău pe nedreptă (*piri*).

Calomnieusement, adv. prin calumniă, cleftetindă. **Calomnieux, euse, adj.** calumniosă, de calumniă. **Calorie, f.** căldura necesariă că se înalțe cu ună gradă centigradă temperatura ună chilogr. de apă. **Calorifère, adj.** caloriferă, care adduce căldură. Comp. *calorifique*. Sust. m. aparată care distribuesce căldura în casă. **Calorimètre, m.** instrumentă pentru măsura căldurei. **Calorique, m.** calorică, principiul căldurei. [și vesele. **Calotine, f.** versuri satirice **Calotte, f.** mică bonnetă care încape numai pe virfulă capulu; mică boltă sferică. **Calotter, v. a.** a da lovituri pe capă (*des calottes*). **Caloyer, m.** călugără grecescă. **Calque, f.** desemnă calcată; *fig.* imitațiune servile. **Calquer, v. a.** a a calca ună desemnă; *fig.* a imita servile. **Calquoir, m.** condeiu pentru calcată. **Calumet, m.** pipă în usă la sčlbatică, și care este la dînșii ună simbolă de pace. **Calus, m.** uă cussătură care unesce ôssele rupte, vd. și *cal*. **Calvaire, m.** calvariă, golgotha, dială unde este uă cruce în memoria morții lui Isus Cristu. **Calville, f.** speciă de mără. **Calvinisme, m.** doctrina lui Calvină, secta calviră. **Calvintste, m.** calvinistă.

Calvitie, t. calviția, pleșuviă.

Camaieu, m. tabelu cu uă singură culóre; pétră fină cu două fețe nu de aceeași culóre.

Camail, m. mantă cu glugă purtată de preoți.

Camaldule, m. călugărū camaldulesū, allū S-tului Romuald.

Camarade, m. camaradū, soçiū.

Camaraderie, f. familiaritate, afecțiune, amiciă cē essiste între camaradi.

Camard, arde, adj. cu nasulū latū, cărnū.

Camarille, m. camarilla, partitū de intriganti cari încungiură unū principe (in Spania).

Cambiste, m. zarafū.

Cambouis, m. unsură pentru rôte, oliū indesitū.

Cambrement, m. incovăiare.

Cambrer, v. a. a incovăia.

Cambreur, m. lucrător care indouesce pelea pentrucisme.

Cambrure, f. curbatū, arcatură, incovăetură.

Cambuse, f. partea navii unde se distribuescū rațiunile (merticele); cămară de provisiuni.

Cambusier, m. cellū cē împarte rațiunile pe nave, vd. prec. [perū negru.

Caméade, m. speciă de pi-

Camée, f. tabelū într' uă singură culóre; camea, pétră sculptată in emininte, in înălțature, in relief.

Caméléon, m. cameleon, speciă de șiopirlă, care se

crede a-și schimba culorile după obiectele cē o încungiură; fig. omū neconstante, variabile.

Camélia, m. cameliă, frumosulū arburelū japoneseșū și flórea sa. [materia de perū.

Camelot, m. camelotū, uă

Camelote, f. operă, mērfă, de pučină valóre.

Camelotier, m. speciă de chărtiă rea.

Camelotine, f. materia subțire de felulū camelotului.

Camérier, m. camerariulū papei.

Camérière, f. femeă de cameră in Spania.

Camérine numismale, f. nat. camerină, coquilă fosile. Și pierre lenticulaire.

Camériste, f. femeă care servește pe uă principessă in camera sa; femeă de cameră.

Caméritèles, f. pl. cameritele, păiağini cari și țessū unū invelišiū assemine cameriei.

Camerlingue, m. camerlingū, cardinale care președe camera apostolică până la alegerea noului Papă.

Camion, m. acū de prinsū micū și finū; căruçiă cu rôte jeose.

Camionnage, m. transportū cu camion, cu căruçiă.

Camionneur, m. conductorulū unei căruçiă mice.

Camisade, f. atacū nopturnū făcutū de soldați, cari, pentru a se recunnosce, puna uă cămésă peste vestiminte.

Camisard, m. nume datū Cal-

- viniştilorū revoltaţi în munţii Cévennes.
- Camisole**, f. camisolă.
- Cammaron**, m. vd. *aconit* (*cammaron*).
- Camme**, f. genū de coquile bivalve. Şi *came*, *chame*.
- Camomille**, f. muşetelū. *
- Camoiard**, m. materiă de pērū de capră.
- Camore**, vd. *Martingale*.
- Camoufleţ**, m. fumū urătū (de chărtiă aprinsă), cē sufflă cine-va din maliţă către altul; *fig.* insultă, *affront*.
- Camourlot**, m. masticū pentru a unge navile, a lipi bucăţile de petre (la *trottoir*).
- Camp**, m. castre, lagērū.
- Campagnard**, *arde*, *adj.* care trăiesce la câmpū, câmpēnū.
- Campagne**, f. câmpū, câmpiă; campaniă, operaţiune de resbelū, *aller à la—*, a merge la ţerră; *curé de—*, preotū dela ţerră. *Il a fait une belle—*, s'a ostenitū fără folos.
- Campan**, m. marmure de Pirenei cu vine albe şi verđi.
- Campane**, f. campană. Lucru de mătasse, de aurū etc. ţesutū cu mice ornamente în formă de clopoţei; *arch.* capitelū cōrintianū. [*narcisse*].
- Campanelle**, f. vd. *Liseron*.
- Campaniforme**, *adj.* în formă de clopotū.
- Campanille**, f. seū *campanile*, clopolniţă dischisă.
- Campanulacées**, f. *pl.* plante cu florile în formă de clopoţei.
- Campanule**, f. campanulă, genū de plante, {din care este rapunticulū, *la rai-ponce*, vd. *prec.*
- Campanulē**, *ée*, *adj.* campanulatū, în formă de clopotū.
- Campé**, *ée*, *adj.* asşedatū în lagēr, *bien —*, bine pusū, în bună poziţiune.
- Campêche**, m. arbure de Iucatan forte tare (*bois de—*).
- Campement**, m. stabilitulū, asşedarea, castrelorū, (lagērulū).
- Camper**, v. a. şi n. a stabili castre, pune lagēr, se oppri armata unde-va. *Se —*, a-şi asşeda lagērulū.
- Camperche**, f. vergea de lemnū la machinele de manufactură.
- Campestre**, *adj.* campestre. Speţiă de încălţămintē a soldaţilorū romani.
- Camphène**, m. camfenū, camfurū artificiale.
- Camphorata**, f. camforată, plantă medic.
- Camphorate**, m. camfuratū. Sare de acidū de camfurū şi uă base.
- Camphorides**, m. *pl.* materie de natura camfurulū.
- Camphorique**, *adj.* de camfurū, estrassū din camturū.
- Camphorosma**, m. vd. *Camphrée*.
- Camphre**, m. camfurū.
- Camphré**, *ée*, *adj.* camforatū, care conţine camfurū.
- Camphrée**, f. *bot.* rădēcină de camfurū, unū arburelū.
- Camphrer**, v. a. a camfura, muia în camfurū.
- Camphrier**, m. laurū japonesū care produce camfurulū.

Campicole, *adj.* campicolă, care trăiește la câmp.

Campine, *f.* mică găină tînără. (Pronunț. *Kampine*).

Campo, *m.* lână de Sevilla.

Campos, *m.* concediu dată scolarilor, vacanță, serbătoare de școlă. (pron. *campo*).

Camp-volant, *m. mil.* mică trupă trimisă ca să facă diversiune la inamic.

Campyle, *m.* un arburel de China. [nură, cărnă.

Camus, *e, adj.* și sust. ca-

Camuset, *adj. fan.* pușină canură (cârnișior).

Can, *vd.* *Kan*.

Canacopole, *m.* catechistă allă missionarilor din India.

Canade, *f.* canadă, uă pre frumôsă passere americ.

Canaille, *f.* poporul vilă, de jeosă, ômeni desprețibili (canaliă). [de apă.

Canal, *m.* canale, condussă

Canaliculé, *é, adj.* în formă de canale, de tub.

Canalisation, *f.* canalisațiune.

Canaliser, *b. a.* a canalisa.

Canamelle, *f.* trestia de sachară.

Canapé, *m.* canapea.

Canapsa, *f. fan.* sacă de pele pentru călătorii. [raței.

Canard, *m.* masculinul

Canardeau, *m.* rață tînără.

Canarder, *v. a.* a trage cu pușca din adăpost.

Canardière, *m.* pușcă lungă pentru a vîna rațe sêlbatice.

Canari, *m.* canară, passere cântătoare din insulele Canarie.

Canase, *canastre*, *m.* coșiu.

Cancan, *m.* larmă, sgomotă, vorbe necuvenite; joculă cancan. [larmă.

Cancaner, *v. n.* a face

Cancanias, *m.* atlasă de India.

Cancel, *m.* locă cancelată pentru choră lângă altare.

Cancellation, *f.* annulațiune, stergere, a unei scrip-ture.

Canceller, *v. a. t.* a șterge annula, uă scriptură, trăgîndă peste dînsa doue linie în cruciși cu condeiul.

Cancer, *m.* cancerulă (racă), inflătură care degeneră în ulceră.

Cancéreux, *euse, adj.* cancerosă, de natura cancerulă.

Cancre, *m.* racă de mare; canceru; *fig.* omă avară.

Cancrelat, *m.* moliă americ.

Concristiforme, *adj.* în forma raculă de mare.

Candélabre, *m.* candelabru.

Candeur, *f.* candore, puritate a sufletulă, innocință.

Candi, *adj. m.* (de ordinariă *sucré*—), sachară cristalisată, candelă; *fruits* —s, fructe condite, ferte în sachară.

Candidat, *m.* candidată, care postulă uă funcțiune, uă demnitate, ună titlu. [datulă.

Candidature, *f.* stareacandi-

Candide, *adj.* candidă, avîndă candore, curată, *vd.* *candeur*.

Candidement, *adv.* candidă, cu candore.

Candir, *v. a.* a cristali sachară, a face candelă. *Se*—, a se cristali (despre sachară).

Cane, *f.* femininulă raței, rață.

Canephore, *m.* caneforū. Statuă purtându unū coșiū pe capū. [de căpriorū.
Canepin, *m.* peliță de melū,
Canequin, *m.* pândă de bum-bacū indiană.
Caneter, *v. u. fam.* a măcăi, precum rața.
Caneton, *m.* puiū de rața.
Canette, *f.* junē rața; pacharū de bere.
Canevas, *m.* canava.
Canezon, *m.* vestimintū de musselină fără mănece.
Cangrène, *vd.* *gangrène*.
Caniche, *f.* căne crețū. [lă.
Caniculaire, *adj.* de canicu-
Canicule, *f.* canicula, uă stea din ale zodiacului, timpulū marilorū călduri (cuptorū). *Comp.* *Sirius*. [în Antille.
Canide, *m.* speciă de papagal
Canif, *m.* bricégū.
Canilée, *f.* linte marină.
Canin, *ine, adj.* caninū, de căne, *dents canines*, dinți canini, cei ascuțiți; *faim*—, fame fôrte mare, *boulimie*.
Canitie, *f.* albēta pērulei.
Caniveaux, *m. pl.* rândū de petre mari, cari pavēdă mij-loculū unorū strate.
Canivet, *m.* bricegelū. [tulū.
Cannage, *m.* măsurare cu co-
Canne, *f.* trestia, mai alessū de sacharū, bastonū ușiorū, măsură de lung. de 2 m. 25.
Canneler, *v. a.* a adorna cu trăsurre, *vd.* *cannelure*.
Cannelle, *f.* scorțișioră.
Cannelle, *f. s.* *cannette*, cană.
Cannellé, *eé*, *f.* canelatū, de culôrea scorțișiorēi.
Cannellier, *m.* arbure de scorțișioră.

Cannellons, *m.* speciă de pesmeți.
Cannellure, *f.* trăsătură, dungă d'alungulū unei col-umne.
Canner, *v. a.* a mēsură cu co-tulū spanicū. *Vd.* *Canne*.
Cannetille, *f.* cantilă, mică lamină, suviță, fôrte fină de aurū seū de argintū im-pletitū.
Cannetiller, *v. a.* a adorna, impodobi, cu cantile.
Cannette, *f.* *vd.* *Cannelle*.
Cannibale, *m.* cannibalū, mănecătorū de ômeni.
Canon, *m.* tunū, partea gău-rită a unei cheie, — *rayé*, tunū ghintuit. Decretul unū con-ciuliū bisericescū relativū la credință și disciplină. *Droit*—, dreptū canonicū, sciința regu-lerorū bisericesci.
Canonial, *ale, adj.* de călu-gărū, care este regulatū prin canône.
Canonicat, *m.* funcțiune de canonicū, de călugărū.
Canonique, *adj.* canonicū, conforme legilorū bisericeci.
Canoniquement, *adv.* în conformitate cu canônele.
Canonisation, *f.* actū prin care papa pune pe cine-va în rândulū sântilorū. [vd. *prec.*
Canoniser, *v. a.* a canonisa,
Canoniste, *m.* canonistū, e-ruditū în dreptulū canonicū.
Canonnade, *f.* focude tunuri.
Canonnage, *ment, m.* ba-tere, esercițiū de a bate cu tunuri.
Canonner, *v. a.* a bate cu fo-curī de tunū. [tunuri.
Canonnerie, *f.* turnătoriă de

Canonier, *m.* tunariu, *artilleur*.

Canonnière, *f.* dischisură prin care se pot trage focuri de tunuri sau de pușce; mică nave armată cu tunuri; pușcociu, jocu de pușcociu.

Canot, *m.* mică luntre cu pânze și lopeți.

Canotier, *m.* luntrașiu.

Cant, *m.* vd. *Simagrée*.

Cantabile, *adj.* cântabile.

Cantal, *m.* (pl.—s.) cașcavalu de Auvergne, din Cantal.

Cantaloup, *m.* unu pepine forte stimatū. [dela cãrmã.

Cantanettes, *f. pl.* gãuri

Cantate, *f.* cantatã, poemã liricã destinatã sã fiã pusã in musicã.

Cantatille, *f.* cantatã micã.

Cantatrice, *f.* cantatrice.

Cantharide, *f.* cantaridã, muscã spanicã, gândãcelu.

Canthus, *m.* cantu, ânghiulu ochiului.

Cantine, *f.* micã ladã cu mai multe dispãrțituri pentru transportulu butileloru etc., loculũ din casarmã unde se dã soldașiloru de beutu.

Cantinier, *m. iere*, *f.* cellu cã vinde, împarte, de beutu soldașiloru intr'ua casarmã.

Cantique, *m.* cântu bisericescu.

Canton, *m.* cantonu, districtu, — *de bois*, porțiune determinatã intr'ua pădure.

Cantonade, *f.* partea internã a teatrului, între culisse.

Cantonal, *le*, *adj.* de canton.

Cantonnement, *m.* distribuțiuneasoldașiloru prin sate.

Cantonner, *v. a.* a cantona,

distribui soldașii in diverse cantone sau sate. *Se—*, a se isola, se fortifica intr'un satu.

Cantonier, *m.* cantonieru, pãditoru, lucrãtoru prepusu la întreținerea șosseleloru.

Canule, *f.* marginea unei siringe. sau clistiru; canã micã.

Canut, *m.* lucrãtoru la fabr. de mătasse in Lyon.

Caoutschouc, *m.* gume-lasticu.

Cap, *m.* capu, *de pieds en—*, dela capu panẽ la picioare; *à—*, între patru ochi; *vivre pour—*, a lua direcțiune opusã. Parte de pãmintu inaintatã in mare. [nicu.

Capable, *adj.* capabile, vred-

Capacité, *f.* capacitate, cãtu conține unu vassu; vredniciã.

Capade, *f. t.* lãnã bătutã.

Caparaçon, *m.* pãturã.

Caparaçonner, *v. a.* a coperi cu pãturã. *Se —*, a se gãti afectatũ, se inșoțona.

Cape, *f.* mantã cu glugã pentru femeie. *Rire sous —*, a ride in ascunsu. Pãnã cea mare a marelui catartu.

Capéer, *v. n. t.* a distinde numai pãnã cea mare la nave.

Capelan, *m.* capelanu, preotu sërmanu, vd. *Caplan*.

Capeler, *v. a. t.* a trage funia catartului peste catartu.

Capeline, *f.* bonnetã ușióriã, pëlãrie de vërã.

Capendu, *m.* speciã de mãrũ.

Caper, vd. *capéer*.

Capétien, *ienne*, *adj.* capetianu, care ține de a treia dinastiã a regiloru Franciei, de Burboni.

Capharnaum, *m.* locu unde

sunt grămădite confusă multe lucruri neasemini.

Capillaire, *adj.* capilariu, subțire ca părul; *m. bot.* capilariă.

Capillarité, *f.* subțiritate ca părul. Fenomenă ce se produce la contactul unui lichid cu un tub foarte strimț, capilariu.

Capillature, *séu* *capillament*, *m.* frunze foarte subțiri.

Capilline, *f.* călți de păr.

Capilotade, *f.* mâncare compusă de carne deja fêrtă.

Capiscol, *m.* decanul unei biserice principale.

Capistre, *m.* sgardă, care se pune la gură.

Capitaine, *m.* căpitanu.

Capitainerie, *f.* demnitatea căpitanului, — *générale*, circumscripțiune teritorială în Ispania, cum sunt divisiunile noastre militare.

Capital, *m.* capitală, sumă totală; lucru principale.

Capital, *le*, *adj.* capitale, unde e vorba de viață, esențiale, principale. *Peine*—, pedepsă cu moarte; *la ville*—, séu *la*—, capitala. *Lettre*—, literă mare, majusculă.

Capitalement, *adv.* capitale, de căpeteniă.

Capitaliser, *v. a.* a realiza capitaluri, a stringe un capitală, adăugi la capitală.

Capitaliste, *m.* capitalistă.

Capitan, *m.* care vorbește mare, se laudă de curagiă.

Capitan-pacha, *m.* admiral turc.

Capitane, *f.* galeră principale.

Capitation, *f.* imposită pe cap, capitațiune.

Capitel, *m. t.* leșiă foarte bună.

Capiteux, *euse*, *adj.* care se ridică la cap (de vin).

Capitole, *m.* Capitoliu. Loc unde reșede municipalitatea.

Capitolin, *ine*, *adj.* capitolin.

Capiton, *m.* mătasă ordinară; sêmintă de mătasă.

Capitonner, *v. a.* a garni mobilă cu călți de mătasă.

Capitoul, *m.* nume vechiu al magistratilor municipale din Toulouse.

Capitoulat, *m.* demnitatea unui *capitoul*.

Capitulaire, *adj.* capitulariu, care se referesce la un capitol, la toți călugării.

Capitulairément, *adv.* în capitule, *vd. prec.*

Capitulant, *adj. m.* cellă ce are ședință și vot în *chapitre*.

Capitulation, *f.* capitulațiune. Convențiune prin care se predă un loc fortificat, un post, împăcare.

Capitule, *m.* mică rugăciune bisericescă.

Capituler, *v. n.* a capitula, a se învoi, preda (despre armată).

Capnomancie, *f.* divinațiune după fum.

Capoc, *m.* bumbac scurt pentru vală. [cau].

Capolin, *m.* ciresiă ameri-

Capon, *m.* jucător mișel.

Caponner, *v. a.* a înșela la joc, a face mișelie.

Caponnière, *f.* drum copert în fosse, șianțuri, de fortificațiune.

Capoquier, *m.* arbure de laudană indiană.

Caporal, *m.* caporală; căprară; tutună caporală,
Caposer, *v. a. t. a.* a se lăsa după vintă.
Capot, *m.* mantă mică cu glugă, *adj.* confusă, zăpăcită.
Capote, *f.* mare mantă cu glugă; vestimentă de soldat; copperișu mobile de cabrioletă. [*sur le vin*].
Cappe, *f.* floră pe vin (*fleurs*)
Capre, *m.* pirat privelegiat.
Câpre, *m.* caperă.
Capricant, *ante, adj.* poul —, pulsă agitată de friguri.
Caprice, *m.* capričiu.
Capricieusement, *m.* prin capričiu.
Capricieux, *euse, adj.* capricios. Comp. *fantasque*.
Capricorne, *m.* capricornă, allă 10-lă din semnele zodiacului. [*pere*].
Câprier, *m.* arburelă de ca-
Caprifiguiet, *m.* smochină sêlbatică. [*nopturnă*].
Caprimulgue, *f.* privergătoare
Caprisant, *adj. m. t. poul* —, pulsă inegale.
Capron, *m.* speciă de mare căpșună. Și *caperon*.
Capse, *f.* cuthiă unde se pună voturile.
Capsule, *f.* capsă, sămbure, învelișulă unoră grăunți.
Captal, *m.* vd. *Chef*.
Captateur, *m. trice, f.* captatoră, omă șiretă. [*violență*].
Captation, *f.* înșelăciune,
Captatoire, *adj.* prin care caută cine-va să înșele.
Capter, *v. a.* a cerca să câștigate prin manopere artificioșe; capta, aduce apă prin canali.
Captieusement, *adv.* prin

înșelăciune, violență, captiosă.
Captieux, *euse, adj.* captiosă, violență, care caută să înșele.
Captif, *ive, adj.* captivă, robă, prinsă de resbelă.
Captiver, *v. a.* a captiva, subjugă; a seduce.
Captivité, *f.* captivitate, robiă.
Capture, *f.* arestațiunea unu debitoră sêu unu criminală. Prindere făcută asupra inemiculă; corabiă prinsă. Luarea mărfurilor de contrabandă. *capture*.
Capturer, *v. a.* a face uă
Capuce, *f.* speciă de glugă.
Capuchon, *m.* vestimentă pentru capă, glugă.
Capuchonné, *ée, adj. bot.* în formă de glugă (despre foie).
Capucin, *m.* capucină. Religiosă din ordinea S-tuluă Franciscă. *Barbe de—*, cico-reă sêlbatică.
Capucinade, *f.* predică risibile de devoțiune afectată.
Capucine, *f.* speciă de salată, verdă indiană, *couleur* —, culore portocaliă.
Capulet, *m.* speciă de glugă.
Caquage, *m.* sărarea scumbrieloră.
Caque, *f.* butoiă pentru scumbrie sărate. [*briete*].
Caquer, *v. a.* a săra scumbrie.
Caquerolle, vd. *Casserolle*.
Caquet, *m.* vorbă multă insipidă (farfaralică), *avoir du —*, a vorbi multe prostii, — *bon-bec*, farfară.
Caquetage, *m.* vd. *Caquet*.
Caqueter, *v. n.* a vorbi nimicuri.

- Caqueteur**, *m.* cellă ce vorbesce prostif, nimicuri.
- Caqueterie**, *vd.* *Caquet.*
- Caqueur**, *m. euse*, *f.* cellă ce sară scumbriele.
- Car**, *conj.* căci.
- Carabas**, *m.* trăs-sură cu scaun, vechiă caretă. *Marquis de—*, proprietariu de multe immobili.
- Carabé**, *m.* chichlibarū galbinū, *ambre jaune.*
- Carabin**, *m. fam.* studinte de medicină; soldatū din cavaleria ușióriă, persónă care se cutedă puținū la jocuri de intimplare și plécă îndată.
- Carabinade**, *f.* întorsură a calulu; salvă de carabine.
- Carabine**, *f.* carabină.
- Carabiner**, *v. n.* a combate că tirailleur;—*v. a.* a ghintui uă pușcă.
- Carabinier**, *m.* soldatū călare, purtândū cască și lorică.
- Carache**, *séu carag*, *m.* tributū allū Crestinilorū séu Ebreilorū către Turci.
- Caraco**, *m.* vestimintū ce punū femeele peste rochiă, corsetū. [scară invirtită.
- Caracol**, *m. escalier à—*,
- Caracole**, *f.* semivoltă séu voltă întrégă, întorsură la drépta și la stinga, a calulu.
- Caracoler**, *v. n.* a face întorsure cu calulū, a se invirti in giurulū cuiva.
- Caracoli**, *m.* speciă de tom-bacū. [că porumbii.
- Caracouler**, *v. n.* a turrui
- Caractère**, *m.* caracterū, fire, semn trassū séu scrissū.
- Caractériser**, *v. a.* a caracterisa, insemna, determina.
- Caractérisme**, *m.* asemănarea unorū plante cu părți ale corpuluī umanū.
- Caractéristique**, *adj.* caracteristicū.
- Caractéristique**, *f.* caracteristică, cea ce arrétă caracterulū.
- Carafe**, *f.* carafă; conținutulū carafei.
- Carafon**, *m.* carafă mică.
- Caragne**, *f.* gummi-caranna.
- Carambolage**, *m. carambole*, *f.* carambolagiū.
- Caramboler**, *v. n.* a juca la biliardū carambolagiū.
- Caramel**, *m.* cacamelū, sachar jumătate arsū și întăritū.
- Caramoussail**, *caramoussat*, *m.* luntre de commerciū turcescă.
- Carapace**, *f.* țestă de bróscă.
- Caraque**, *f.* caracă, nave portugesă, nave fórte mare
- Caraque**, *adj.* cacao—, cacao de Caracas.
- Carat**, *m.* caratū, una din cele 21 părți in cari se presupune divisū aurulū curatū. Pondū de 4 grane pentru diamanți și mărgăritare. *Des carats*, diamanți mici, cari se vindū după greutate.
- Caravane**, *f.* caravană.
- Caravanier**, *m.* conductorul animalilorū dela caravană.
- Caravansérai**, *caravansérai*, *m.* ospelū in Oriente.
- Caravelle**, *f.* caravelă, mari navi turc. (pe Mediter.) de resbelū fórte rău construite.
- Carbatine**, *f.* pele trassă de currindū. [Antille.
- Carbet**, *m.* mare colibă in
- Carbonaro**, *m.* (la *pl. carbo-*

- nari*), membru societății italiene Carbonari.
- Carbonate**, *m.* sare compusă de acidul carbon. și uă base.
- Carbonater**, *v. a.* a preface în *carbonate*.
- Carbone**, *m.* carbonul, substanță elementară, ce se găsește curată în diamante, cărbune, lemnul.
- Carboné, ée**, *adj.* combinată cu *carbone*.
- Carbonique**, *adj.* carbonic, *acide*—, acidul format de ossigen și carbon. [în cărbune.
- Carbonisation**, prefacere
- Carboniser**, *v. a.* a preface, reduce, în cărbune.
- Carbottade**, *f.* carne friptă pe cărbuni.
- Carbure**, *m.* carburul, combinațiune a carbonului cu altă substanță simplă decât ossigenul.
- Carcadoise**, *f.* lanțu la gîtul mulilor (catirilor).
- Carcaise**, *f.* vd. *Carquèse*.
- Carcan**, *m.* lanțu fissat de un par, și care lega gîtul condamnatului (astăzi nu mai există).
- Carcasse**, *f.* ossemințe fără carne, *dérû* ținind unele de altele; *fig.* remasuri; corp.
- Carcinomeaux**, *se, adj.* în forma racului.
- Carcinome**, *m. med.* carcinomă, vd. *cancer*. [lăne.
- Cardage**, *m.* scărmanatulul
- Cardamine**, *f.* speciă de verdă. Și *cresson de prés*.
- Cardamoine**, *m.* uă plantă.
- Cardasse**, vd. *Nopal*. [nat.
- Carde**, *f.* peptine de scărmană.
- Carder**, *v. a.* a scărmana lână.
- Cardeur**, *m. se, f.* celulă ce scărmană. [me din inimă.
- Cadiaire**, *adj. m. ver—, ver-*
- Cardialgie**, *f.* durere a inimii. [pre inimă.
- Cardiologie**, *f.* tractatul despre
- Cardiaque**, *adj. med.* care ține de inimă.
- Cardinal**, *ale, adj.* cardinale, de căpeteniă, *autel—*, altare principale. *Sust. m.* cardinale, unul din cei șapte-deci plelați cari compun collegiul sacru, consiliul papei.
- Cardinalat**, *m.* cardinalatul, demnitatea de cardinale.
- Cardite**, *f.* cardită, inflamațiune a inimii. [nică.
- Cardon**, *m.* anghinară spa-
- Carême**, *m.* timpul de post. *La mie-carême*, ziua care împarte postul în două jumătăți.
- Carême-prenant**, *m.* celle din urmă trei zile din prima săptămână a postului.
- Carénage**, *m.* laboratoriu unde se astupă cu călți cavitațiile (găurele) navilor.
- Carence**, *f. t.* lipsă absolută. *Procès verbal de—*, procesul verb. care constată că un debitor n'a lăsat avere.
- Carène**, *f.* carenă, laterile și partea navei, cari nu intră în apă.
- Caréner**, *v. a.* a întorci navea pe uă latură ca s'o drăgă.
- Caressant**, *ante, adj.* care mângăie, dulce și insinuatoriu.
- Caresse**, *f.* mângăiere (cu mână).
- Caresser**, *v. a.* a mângăia cu mână; *fig.* a linguși.
- Caret**, *m.* bagă. *Comp. écaille.*

Caret, *m.* tusu pentru făcători
de funie. [unei navī.

Cargaison, *m.* încărcătura

Cargue, *f.* t. funia pentru a
stringe pânzele la nave.

Carguer, *v. a.* a stringe pân-
zele lângă catartu.

Cargueur, *m.* sulu pentru a
înfașura pânze la navī.

Cariatide, *f.* figură sculptată,
care su-ține un monumentu.

Caribou, *m.* cerbū de Canada.

Caricature, *f.* caricatură.

Caricaturer, *v. a.* a repre-
sinta în caricature.

Carie, *f.* cariă, mănecătură a
oșselorū prin ulceratiune.

Carie, *ée, adj.* cariatu, rosū.
Comp. carieux, cuse.

Carier, *v. a.* a caria, face ro-
setură în oșse.

Carillon, *m.* sunatură de clo-
pote acordate în diferite
tonuri; *fam.* sgoutot, *tapage.*

Carillonner, *v. a.* a suna
clopote în diverse tonuri; a
suna tare clo; oțelulu.

Carillonneur, *m.* cellū cē
sună tare, în diverse tonuri,
unū clopotū.

Cariset, *m.* pândă ordinară.

Caristade, *f. fam.* dare de
milă.

Carlet, *vd. Carrelet.* [italică.

Carlie, *m.* carlinū, monnetă.

Carlin, *m.* căne mopsū; nasū
turtitū.

Carlingue, *m. mar.* cellū mai
lungū și mai grossū lemnū
dela fundulū navī.

Carlovingien, *ienne, adj.*
care ține de a doua dinastiă
a regilorū Franciei. Și *caro-
lingien.*

Carmagnole, *f.* speciă de ve-

stă; joculū libertății, danțū
allū revoluționarilorū din
1793.

Carne, *m.* călugărū carmelitū
din ordinea cerșitorilorū

Carmeline, *f.* speciă de lână.

Carmélite, *m.* calugăriță
carmelită.

Carmin, *m.* carminū, roșiū
viuū *adj. nevar.* stacojiū.

Carminatif, *ive, adj.* t. care
strică flaturile din stomacū.

Carminer, *v. a.* depinge, du-
grăvi, cu carminū. [lăritū.

Carnage, *m.* omnorū, măce-

Carnassier, *ière, adj.* care

se nutrește cu carne crudă.

Carnassière, *f.* sacū pentru
vinatū.

Carnation, *f.* carnațiune, ap-
parință de carne intr'ua per-
sonă seū unū tabelū.

Carnaval, *m.* carnavalū.

Carne, *f.* colțū (unei petre).

Carné, *ée, adj.* de culorea
cărniī (despre flori).

Carnèle, *f.* ferricatură a
monnetelorū. [monnete.

Carneler, *v. a.* a ferrica

Carnéole, *f.* carniolă.

Carner, *v. n.* a avé culorea
cărniī (despre flori).

Carnet, *m.* registru de ac-
tivū și passivū la commer-
cianți. Cărticică de note, car-
netū. [cărniī pe oșse.

Carnification, *f.* crescerea
se Carnifier, *v. r.* a se car-
nifica, deveni carne.

Carnivore, *adj.* carnivorū,
care se nutrește cu carne.

Carnosité, *f.* crescatură de
carne (pe membre).

Carogne, *f.* femeă rea, care
se cêrtă.

Caroline, vd. *Carlina*.
Caron, *m.* buccată de slănină.
Caronade, *f.* mare tună scurtă.
Caroncule, *f.* carunculă, mică eminiență cărnosă.
Carosse, *f.* fructă de palmă americană. [ricană].
Carossier, *m.* palmă americană.
Carotidal, *ale, adj.* care ține de carotide, de arterele principale ale pulsului.
Carotides, *f. pl.* carotide, cele două artere principale ale pulsului, care conduc sângerile la creuri. [carotide].
Carotidien, *ienne, adj. de*
Carotique, *adj.* somnulentă.
Carotte, *f.* morcovă, carotă, — *de tabac*, cigaretă de tutun.
Carotter, *v. n.* a pune la jocuri de întimplare numai uă mică sumă; a câștiga bani în moduri puțin onorabili.
Carotteur, *m. euse*, șiret, înșelătoriu.
Caroube, *carouge, m.* un fruct orientat ca smeara.
Caroubier, *m.* speciă de arbore de smeară în Oriente.
Carouse, *f.* speciă de pește.
Carpe, *m.* un pește de apă dulce, vd. *poignet*.
Carpeau, *m.* mică carpe, pescișor. [mică].
Carpiillon, *m.* pescișor foarte
Carpier, *m. s. carpière, f.* eleșteu cu pescișori. [pină].
Carpin, *m.* lemn de car
Carquois, *m.* faretră (tolbă) pentru săgețe.
Carrara, *f. s. carrare*, marmure albă de Carrara.

Carre, *f.* partea cea mai de sus; *belle—*, uneri frumoși; La *pl.* statură putinte.
Carré, *ée, adj.* pătrat, cu patru colțuri; *nombre—*, număr pătrat, *pied—*, picior pătrat. *Mille—e*, milă pătrată; *tête—e*, om încăpăținat; *réponse—e*, răspuns clar, d'a dreptul, *sust. m.* pătrat; pară.
Carreau, *m.* pavat făcut de cărămidă, piatră sau marmure, servind să pardosească casele, bisericile; gemă (— *de vitre*); *med.* atrofiă mesenterică.
Carrefour, *m.* respinte.
Carréger, *v. n.* vd. *louvoyer*.
Carrelage, *m.* pardoselă cu petre în patru colțuri.
Carreler, *v. a.* a pardosi cu cărămidă sau piatră pătrată, în patru colțuri; a repara încălțăminte vechiă.
Carrelet, *m.* speciă de pește; acă cu vârful anghiular.
Carrelettes, *f. pl.* pilă, piatră ca să de lustru ferrului.
Carreleur, *m.* pavator, lucrător de pavagiu.
Carrelure, *f.* punere de pinze la cisme; încălțăminte vechiă.
Carrement, *adv.* în patru colțuri; clar, d'a dreptul.
Carrer, *v. a.* a face pătrat. *Se—*, a merge cu arroganță, a se mândri, se îngimfa.
Carrick, *m.* haină largă.
Carrier, *m.* lucrător care taie piatră din munte.
Carrière, *f.* loc de unde se lua piatră, marmure, loc în-

chisă și dispusă pentru alergări; *fig.* carieră, timpul în care esereită cine-va uă profesiune. [pote, sgomotu].

Carrillon, *m.* sunetu de clo-

Carriole, *f.* caretă mică dischisă și suspinsă, pe arcuři.

Carrosse, *f.* trăsșură cu patru rôte, copperită și suspinsă,— *à deux fonds*, pentru patru persone. *Rouler* —, a avé cai și trăsșură.

Carrossée, *f.* câte persone încapă într'uă trăsșură.

Carrossier, *m.* fabricante de calesce.

Carrousel, *m.* circuitul unde călari, divisi in mai multe trupe, facă diverse esereite. [loru].

Carrure, *f.* lățimea umeri-

Carte, *f.* carte de joc; listă de buccate; notă de spesele făcute:— *géografique*, chartă geografică—*murale*, chartă de perete;—*marine*, chartă marină. *Donner—blanche*, a da deplină putere.

Cartel, *m.* cartelă, provocațiune la luptă singulare; convențiune între beligeranți pentru schimbulă captiviloru.

Cartelade, *f.* speciă de măsură de lungime pentru câmpu.

Cartelette, *f.* *ardoise* —, mică artesiă seü placă.

Cartelle, *f.* scândură grössă, pergamentu pentru notițe.

Cartéro, *m.* portufoliu.

Carteron, *vd.* *Quarteron*.

Cartésien, *ne, adj.* cartesianu, care ține de doctrina lui Descartes (Cartesius).

Carthame, *m.* safranu selbaticu.

Cartier, *m.* făceturu de charte; chartiă pentru charte. [ciu].

Cartilage, cartilagine, sgăr-

Cartilagineux, *euse, adj.* cartilaginosu, de felulu sgărciulu.

Cartisane, *f.* mătasse tórsă.

Cartomancie, *f.* dare cu cărțile. [turărăssă.

Cartomancienne, *f.* căr-

Carton, *m.* cartonă, mucava; pagină de impressiune.

Cartonnage, *m.* cartonatū.

Cartonner, *v.* a. a cartona.

Cartonnier, *m.* fabricante și vindeturu de cartone seü obiecte de cartonă, de mucava.

Cartouche, *m.* ornamentu de sculptură; *f.* cartușă, fișicu pentru pușcă.

Cartouchière, *f.* cuthiă pentru cartușe de pușcă.

Cartulaire, *m.* culesșu de acte, de documinte, relative la unu stabilimentu religiosu.

Carus, *m.* t. somnă forțe adincū. *comp. coma*.

Caryatide, *vd.* *Cariatide*.

Cas, *m.* casu, intimplare, — *de conscience*, dificultate asupra celloru cè religiunea permite seü opprescele—*advenant que*, deca s'ar intimpla că; *au—que, en — que*, in casulu cându *Faire cas de qn.* a stima pe cine-va. *En tout cas*, in totu casulu. ueri-ce s'ar intimpla. *Un entout-cas*, mică umbrelă.

Casanier, *m.* iere, *f.* care se complace se ședă in casă.

Casaque, *f.* casacă, uă haină.

Casaquin, *m.* casacă mică pentru femce. [de apă.

Cascade, *f.* cascadă, cădere

Case, f. casă mică. Se dice pentru colibe le lăcuite de Negri. Dispărțitură într'ună cuthiă.

Casé, *ée*. *adj.* tare stabilită.

Caséeux, *éuse*, *adj.* de natura cașului.

Casemate, f. casemată, suterană boltită, tare contră bombe; închisore.

Casematé, *ée*, *adj.* cu casemate. *Rempart—bastion—*, fortificațiune, bastionă, unde sunt casemate.

Caser, v. a. a pune într'ună locă, instala. *Se—*, a se instala, stabili (unde-va).

Caserette, f. formă, tipar, pentru cașcavală.

Caserne, f. casarmă.

Casernement, m. ședere în casarmă.

Caserner, v. a. și n. a pune, așeza în casarmă, v. n. a lăcu în casarmă.

Caséum, m. s. *caséine*, f. caseum, cașiu.

Casier, m. cuthiă dela mēsa de scrissă.

Casilleux, *euse*, f. Se zice de gēmulă care se sparge, cândă lă taiă cu diamanțele. (Pronunț. *kazilleu*, cu *ll* mută).

Casimir, m. casimiră, postavă fină încuțiată. [diană.

Casoar, m. ună struț în-

Casque, m. cască, chivără; *nat.* genă de coquile bivalve. [lemnă.

Casquet, m. rădătoare de

Casquette, f. șepcă.

Cassade, f. *fam.* minciună disă de glumă, seă pentru scusă.

Cassaille, f. primulă formată cē se dă câmpului.

Cassane, f. spețiă de pāne în America merid.

Cassant, *e*, *p. perf. adj.* fragile, care se sparge, se rupe facile; *poire cassante*, pēră care se rupe în dinti. Opp. *poire fondante*, pēră care se topește.

Cassation, f. cassațiune. Actă juridică, care anulă uă sentință, uă procedură. *Cour de —*, curte supremă pentru reșuviunea sentințelor date de tribunalele ordinare. [nioc.

Cassave, f. feculă de ma-

Casse, f. pedēse militare prin care se perde ună gradă; *impr.* tabla cu cuthie, în cari sunt literele; *bot.* nume generică allă erbelor și arbureilor cu floră legumin.— *aromatique*, vd. *cannelle*.

Casse-cou, m. (frāngegītă) locă unde cine-va pōte se cađă *Cet escalier est un —*. La călărită: omă care se urcă pe ună călă tinēră seă vițiosă.

Casse-croûte, m. instrumentă că cē rupă cōjea.

Casse-mottes, m. uneltă că se spargă bulgării (la grădin). [tură pe obrađă.

Casse-museau, m. lovi-

Casse-noisettes, m. ciocănelă de șertă nuci. Și *casse-noix* (pl. *des casse-noisettes*).

Casse-pierre, m. ciocană allă petrariloră.

Casse-tête, f. măciucă a sēlbaticiloră. *Casse-tête-chi-*

- nois*, colecțiune de triânghiuri, a căroră combinațiune formedă nisce figure.
- Cassé, ée, adj.** spartū, ruptū; slabū de etate.
- Casseau, m. impr.** jumētatea casseī, tableī care conține literele.
- Casser, v. a.** a rupe, sparge, annula, vd. *rompre, briser*. *Casser une crôte*, a-și lua uă telioră de pâne; *il se casse tous le jours*, slăbesce din ȃi în ȃi. *Se casser la tête*, a-și bate capulū. *Casser un officier*, a priva unū officiarū de gradulū sēū.
- Casserole, f.** castronū.
- Cassetin, m. impr.** cuthia cu litere.
- Cassettin, f.** lădiță; casetă (a unū suveranū).
- Casseur, m.** rupētoriū. Numai în *casneur d'assiettes*, fanfaronū (buclucașiū), și [*grand*] *casneur de raquettes*, omū verde, robustū și vigurosū.
- Cassican, m. nat.** genū de passēri asiaticē (de pădure).
- Casside, f.** insectă coleopteră: genū de coquilă.
- Cassidoine, f.** pētră prețioasă cristată. [acacia indiană.
- Cassie, f.** acacia de grădină.
- Cassier, m.** unū arbure egiptēnū și indianū. Și *canéficier*.
- Cassin, m.** instrum. de manufactură, pervadū d'assupra rēshoiulū.
- Cassine, f.** cassină. Cassă mică în sudulū Franciei.
- Cassiopée, f.** cassiopeă. Constelațiunea boreale.
- Cassique, m.** passēre de America merid. Comp. *loriot*.
- Cassis, m. s.** *cacis*, genū de fragi.
- Cassolette, f.** vassū de perfumū, precum cădelniță; cistulă (cuthiuță) de argintū pentru perfumuri.
- Cassolle, m.** vassū de încălditū cleiulū (la fabric. de chărtiă).
- Casson, m.** buccată de cacao ruptă; căpētină informe de sacharū curatū.
- Cassonade, f.** sacharū curățitū numai uădată; sacharū nerafinatū.
- Cassure, f.** ruptură.
- Castagnette, f.** două buccăți de lemnū (unū jocū), tpsiū.
- Castagneux, m.** genū de passēri naviganți pe fluiuri. Comp. *petit plongeon*.
- Castagnon, m.** vd. *chataignier*.
- Caste, f.** castă; classe sociale în parte; tribū indianū.
- Castel, m.** vd. *château*.
- Castelogne, f.** copperișiū de patū, de lână lōrte fină.
- Castille, f. fam.** mică cērtă, mică dispută, disbinare, *ils ont eu une petite*—.
- Castine, f.** pētră calcariă în usū la topitorī, că sē absorbă acidulū sulfuricū; spath fluviiale.
- Castoiment, m.** preceptū, dojenă (vech.).
- Castor, m.** castorū: *chapeau de* —, pēlēriă de castor; *demi-castor*, pēlēriă cu totulū de pērū de castorū.
- Castoréum, m.** castoreū,

- substanță usit. în med., estrassă dela castorū.
- Castorine**, f. uă materiă u-șioriă de lână.
- Castramétation**, f. castrametațiune, artea de a stabili caștrele, lagărulū.
- Castrat**, m. castratū, scopitū.
- Castration**, f. castrațiune.
- Castrense**, adj. castrense. Se dice de coróna cē căpēta, la Rom. ant., acella care pētrundea primulū în caștrele inemiculū.
- Casualité**, f. casualitate, condițiune casuale. Stare de nefissitate și nesiguranță.
- Casuel**, *elle*, adj. casuale, fortuitū, accidintale; *le* — venitū casuale unū beneficiū.
- Casuellement**, adv. fortuitū, prin intimplare.
- Casuiste**, m. casuistū, teologū care resolvesce casurī de consciință.
- Casuistique**, f. casuistică. Teologia morale, care se ocupă de casuri de consciință.
- Cata-caustique**, f. curbă formată de radele reflexe, pe cândū *diacaustica* se formēdă prin refracțiune.
- Catacois**, m. genū de passeri; *mar.* catartulū cellū maī micū, și *cacatois*.
- Catachrèse**, f. t. catacrese. Usulū unei vorbe contrarie sensulū sēu propriū, s. e. *ferré d'argent*.
- Cataclysm**, m. cataclismū, mare inundațiune, potopū.
- Catacombes**, f, *pl.* catacumbe, ipogee, morminte su-terrane.
- Catacoustique**, f. catafo-
- nică. Tractatū de sunetele reflexe.
- Catadioptrique**, f. cata-
dioptrică. Tractatū de effec-
tele luminei refractate și re-
flexe.
- Catadoupe**, sēu *catadoupe*,
vd. *cataracte*.
- Catafalque**, m. catafalcū,
decorațiune funebre, cā sē
primēscă sicriulū mortuariū.
- Catagmatique**, adj. ca-
tagmaticū. Propriū sē favo-
rēscă nodulū ősșelorū rupte.
- Cataire**, f. catariă, uă plantă
labiată aperitivă. [lonia.
- Catalan**, e, adj. din Cata-
- Catalane**, f. cuptorū de ra-
finatū pentru ferrū.
- Catalectes**, m. *pl.* catalecte.
Culessū de fragminte, de buc-
cāți separate.
- Catalectique**, adj. catalec-
ticū, cuī lipsesce uă silabă
(despre versurī antice).
- Catalepsie**, f. med. cata-
lepse. Suspinsiune momen-
tană de sințimintū și de
mișcările voluntari.
- Cataleptique**, adj. cata-
lepticū, affecatū de cata-
lepse.
- Catalogue**, m. catalogū.
- Cataloguer**, v. a. a intro-
duce în catalogū; înscrie
classificatū.
- Catolotique**, adj. *catuloti-
que*, care lassă cicatrici. Comp.
cicatrisant.
- Catalpa**, m. arbure cu flori
albe și purpurate din Ca-
rolina.
- Catanance**, f. plante com-
muni în provinciile nōstre
meriđionali.

- Cataphonique**, vd. *Catacoustique*.
- Cataphractaire**, *m. antic.* călare munită cu totu felulă de arme. [blastură.
- Cataplasme**, *m.* cataplasmă,
- Catapuce**, *f.* uă plantă euforbă.
- Catapulte**, *m.* catapult. Mașină de reșelă la antică, ca să arunce petre, săgeți.
- Cataracte**, *f.* cataractă, Mare cădere de apă; *med.* opacitate a cristalinului.
- Cataracté**, *éé, adj. med.* afectată de cataractă.
- se* **Cataracter**, *v. refl.* a se afecta de cataractă (despre ochi). [tară, de guturaiă.
- Catarrhal**, *e adj.* de catarrhă,
- Catarrhe**, *m.* catară, guturaiă chronică.
- Catarrheux**, *euse, adject.* suppusă la catară.
- Catastase**, *f.* catastase. Partea poemei dramatice, care conține nodulă intrigei.
- Catastrophe**, *f.* catastrofe. Evenimentă care termină tragedia; evenimentă funeste, mare nefericire.
- Catéchiser**, *v. a.* a instrui asupra punteloră principale ale religiunii; *fam.* a îndoctrina.
- Catéchisme**, *m.* catechismă. Instrucțiune asupra principiiloră religiunii.
- Catéchiste**, *m.* catechistă. Instructoră de catechismă.
- Catéchistique**, *adj.* catechistică, în formă de catechismă.
- Catéchuménat**, *m.* stare de catecumenă.
- Catéchumène**, *m.* catecumenă. Neofită care se instruesce, că să se dispună la botesă.
- Catégorie**, *f.* categoriă, clase de obiecte de aceeași natură, genă.
- Catégorique**, *adj.* categorică, conforme rațiunii, care este în ordine, clară și precisă, seău determinată.
- Catégoriquement**, *adv.*, categorică, clară și determinată. [iepură domestică.
- Catéroles**, *f. pl.* cuibă de
- Catha**, *m.* un arbure de Arab. (dont on vante les propriétés contre la peste).
- Cathares**, *m. pl.* sectă de eretici, cari se credea măi curată decătă cei-alți creștini.
- Catharsie**, *f. med.* catarse, vd. *purgation*.
- Cathartique**, *adject. med.* catartică, vd. *purgatif*.
- Cathédrale**, *f.* catedrale. Biserica principale (în episcopată); biserică episcopale.
- Cathédrant**, *m.* catedrante. Cellă cē președea la uă tese de teologiă seău de filosofă.
- Cathémérine**, *f.* catemerină. Frigură totădiane.
- Cathérétique**, *adj. med.* cateretică, care destruesce carnea crescută de prisosă.
- Cathète**, *f. geom.* catetă, perpendiculară, laturea triânghiului. [sondă canalată.
- Cathéter**, *m. med.* cateteră.
- Cathétérisme**, *m. med.* introducțiunea cateterului.
- Catholicisme**, *m.* religiunea catolică. [sericei catolice.
- Catholicité**, *f.* doctrina Bi-

Catholicon, *m. med.* electuariu foarte compus (sinamichiă și rabarbură) purgativu.

Catolique, *adj.* catolicu, de religiunea catolică seü romană. *Le roi*—, *La majeste*—, regele Spaniei; *cadran*—, cadranate care indică orele la tôte elevațiunile poliloru; *fourneau*—, cupțorü propriu la totu felulu de operațiuni.

Catholiquement, *adverb.* conforme credinței catolice.

Cati, *m.* preparațiune care lustresce materiale de manuf.

Catillac, *m.* speciă de pere iernatice. Și *catillard*.

Catimini, *adv. (en) fam.* în ascuns, cu precauțiune. Comp. *en cachette*.

Catin, *v. a.* bassinu care priimesce metalulu topitu.

Catir, *v. a.* a călca, da lustru unei materii (manuf.).

Catisseur, *m. euse*, *f.* lustritoru de materie.

Catogan, *m.* seü *cadogan*, nodu care redică përulü și lü legă aproape de capu.

Caton, *m.* Catone, omu foarte înțeleptu, seü care se arrëtă astu-felü.

Catoptrique, *f.* catoptrică. Sciința care pertractedă de reflexiunea luminei. [*que.*

Catulotique, *vd. catalotique*.

Caucalide, *f.* umbeliferă care cresce printre grău.

Cauchemar, *m.* (lat. *asthma nocturnum*) simțimintu de opresiune nopturnă, în somn, pe regiunea epigastrică; visü care speria.

Caucher, *m.* foie de velin, unde se închide aurul bătutu.

Cauchois, *adj.* califică porumbiimari, groși dela *Caux*.

Caudataire, *m.* cellu cë pörtă pölele hainei cardinalelui.

Caudé, *ée, adj.* caudatu. Se dice la armărie de stelele cari aü cödă (*étoile caudée*).

Caudebec, *m.* fină pëlëria de lână și përu de capră, fabricată äntëiu la Caudebec.

Caudec, *m.* speciă de șio-pirlă. [*sère.*

Caudex, *m.* speciă de pas-

Caudex, *m. bot.* trunchiu: —*ascendant*, tulpină; —*descendant*, rădëcină.

Caudicule, *m. bot.* (pëdicelle qui porte les masses poliniques), receptaclu allü pulberii secundanți (*le pollen*)

Caudimane, *adject.* caudimanu. Se dice de animalele cari appucă prin cödă, ca maimuța.

Cauledon, *m. chir.* ruptură transversale a ossului.

Caulescent, *e, adj. bot.* caulescinte, cu rădëcină.

Caulicoles, *f. pl.* seü *caulicaules*, rădëcine de acanthü involutate pe capitlulu corintianu (*archit.*).

Caulifère, *adj. bot.* cauliferu, cu rădëcină. Comp. *caulescent*.

Caulinaire, *adj. bot.* care se nasce imediatu pe rădëcine.

Caulinie, *f. plante aquatique qui croît dans la Seine.* Planta Senei.

Caurale, *f. passère (rallus)* de Guiana.

- Cauris**, *m.* sėu *coris*, coquilă mică, serv. de monnetă la Bengal și în Africa.
- Causal**, *e, adj.* vd. *causatif*.
- Causalité**, *f.* causalitate, caracterul, modul, cum lucrădă uă causă (didact.).
- Causant**, *e, part. adj.* cui place să vorbescă, să spună multe.
- Causative**, *adj. f. gram.* causativă, care esprime relațiunea de causă, *conjunction*—.
- Cause**, *f.* causă, privilegiu, pricină, *à—de*, din cauza; *à—que* pentru-că.
- Causier**, *v. a.* a cauza, pricinui; *v. n.* a vorbi familiare cu cine-va.
- Causerie**, *f.* vorbire, întretinere, familiare.
- Causette**, *f.* mică convorbire familiare.
- Causeur**, *euse, adj.* acela cui place a convorbi. *Causeuse*, canapea unde potă ședea două persoane la conversațiune.
- Causticité**, *f.* proprietate care arde și destruesce.
- Caustique**, *adj.* caustică, care arde și destruesce; *fig.* satirică.
- Cautèle**, *f. p. us.* vicleniă.
- Cautèleusement**, *adv.* cu vicleniă, precaută.
- Cauteleux**, *euse, adj.* și-retă, viclenă.
- Cautère**, *m.* cauteriă, ardere prin nitrată de argint.
- Cautérisation**, *f.* vd. *Cautère*.
- Cautériser**, *v. a.* a arde printr'un caustic, vd. *prec.*
- Caution**, *f.* cautiune, cheazășiă; chezașiă. [șuire.]
- Cautionnage**, *m.* cheazășiă.
- Cautionnement**, *m.* cautiionatū, cheazășiire.
- Cautionner**, *v. a.* a da cautiune, cheazășiă, sta pentru.
- Cavalcade**, *f.* mersū de ómenī călari.
- Cavalcader**, *v. n.* a merge călare, face uă *cavalcade*.
- Cavalcadeur**, *m.* visitiulū suveranulū și principelū.
- Cavale**, *f.* eapă.
- Cavalerie**, *f.* călărime, cavaleriă;—*de ligne*, dragoni și ulani.
- Cavalet**, *m. t.* astupatulū găurelorū unei sobe care trage.
- Cavalier**, *m.* cavalerū, călare. *En—, à la—ère*, fără a se incomoda (sinchisi).
- Cavalièrement**, *adv.* intr'unū modū puçinū cuvenitū, bruscū. [tună.]
- Cavalot**, *m.* calū june; micū
- Cavalquet**, *m.* mersū cu trompeta.
- Cavatine**, *f.* cavatină, cântecū scurtū, care nu se repetă.
- Cave**, *f.* pimniță.
- Cave**, *adj, veine—*, vīna cavă.
- Cave**, *f.* baniī ce pune cineva înainte sa la joculū de cărți numitū *brelan*.
- Caveau**, *m.* mică pimniță.
- Cavecé**, *ée, adj. (cheval)*, calū cu capulū negru, mauricū.
- Caveçon**, *m.* și *cavesson*, botniță ce pórta calulū tinērū pe nasū, cândū se domesticesce; *fig. il a besoin de—*, trebuie ținutū în frine.

Cavée, f. drumă săpată.
Cavelin, m. cavelin, măsură de optă tone.
Caver, v. a. a săpa, escava; *Se—*, a se săpa (găuri); *fig. fun.* a cerca ultimul nişloc.
Caverne, f. cavernă, antru, peşteră.
Caverneux, euse, adj. plin de caverne, găunos.
Cavernosité, f. spaţiul deşertă unui loc escavat.
Cavertitky, f. raţă surinamică foarte gustosă.
Cavesson, m. vd. *Caveçon*.
Cavet, m. arch. ornament concav de un quart de cerc.
Cavette, f. locul de onoare lângă sobă (în Suecia franc).
Caviar, m. icre Şi *cavial*.
Cavicornie, adj. cu cornele deşerte în intru.
Cavidos, m. cotul portugez.
Cavillation, f. argument captios, sofismă (puç. us.).
Cavin, m. loc adincit, şianţu deşert, care favoresce apropiatul unui loc.
Cavitaire, m. verme intestinală.
Cavité, f. cavitate, gaură.
Cayasse, f. barcă egiptenă cu pânze.
Cayeux, vd. *caïeu*.
Cayopollin, m. un patru-pedă americană.
Gazan, m. cântătorul principal în sinagogă.
Cazimi, m. (arab.) diametrul aparinte al Sorelui.
Ce, cet, m. *cette*, f. *ces*, pl. pentru ambele generi, adj. acestă. Că pron. demustr. cu verb. *être*, şi

partic. *en*: *c'est mon ami, c'est juste*, este amicul meu, este dreptă.—On emploie généralement *ce* pour *il, ils, elle, elles*, comme sujet d'une proposition dont l'attribut n'est pas un adjectif: ex. *bien loin d'être des demi-dieux, ce ne sont pas même des hommes.—C'est bon* este bine, *ce sont des soldats*, sunt soldaţi, *ce doit être*, acesta trebuie să fiă, *c'est moi*, eă sum, *c'est beau*, e frumos; *c'est que*, este că, pentru că. În rumănesce mai de multe ori nu traducem pe *ce*.

Céanote, f. uă plantă ramnoidă afric.

Céans, adv. aci în intru (*ici dedans*). Se dice despre casa unde este cine-va, cândă vorbesce, *il n'est pas céans. Si son clerc vient—*, (Rac.); *maitre de—*, stăpinul casei. P. us. [secte coleptere.

Cébrion, m. genă de insecte.
Ceci, pron. dem. acesta (de aici). Indică un obiectă presinte (*cette chose-ci*), ună faptă actuală.

Cécidomie, f. genă de insecte diptere.

Cécilie, f. genă de reptilă.

Cécité, f. cecitate, orbăla :

Cécum, m. seă *coecum*, (nat.) primulă din marele intestine.

Cédant, e, adj. şi sust. care concede, părăsesce dreptulă seă.

Céder, v. a. a concede, lăssa, părăsi; v. n. a se supune, se lăssa, nu mai resiste. *Le*

- céder à....* a nu contesta, se recunoscă inferioră; *il ne le cède à personne en mérite*, nu este inferioră nimeni în merit; a se pleca, se rupe prin efectul unei puteri superioare: — *sous le poids*, a se pleca de greutatea. *Cette poutre commence à céder*, această grindă începe să se lasse (se va rupe).
- Cédille**, f. mică virgulă sub litera *c* (ç), că se aibă sunetul de *s* înaintea lui *a, o, u*.
- Cédrat**, m. cedrată, specie de lămâie ital., lămâie medică. [Liban.]
- Cèdre**, m. cedru. Și *pin du*
- Cédrel**, m. arbure foarte frumosă americ. Si *cèdre acajou*. [din cedru.]
- Cédrie**, f. reșină care curge
- Cédris**, m. fructă allă cedrului. [cedru.]
- Cédrite**, f. cedrită. Vină de
- Cédro**, m. specie de acajou, cedru odorante.
- Cédule**, f. cedulă [*schedula*], biletă cu semnătura privată. *Cédule évocatoire*, actulă judelei de pace, prin care se abreviedă amănuntele de cetațiune.
- Ceignante**, f. a 12-a vertebră a spatelui.
- Ceindre**, v. a. a încinge, împresura; — *le diadème*, a și pune diadema. [cinsă.]
- Ceint**, e, p. pass. adj. în-
- Ceintes**, f. pl. pălimarul navii.
- Ceintre**, m. *cintre* (arch.) arcă, boltă.
- Ceintrage**, m. toate funiele cari legă uă nave, că amenință a se dischide (crăpa).
- Ceintrer**, v. a. a încinge, lega, navea cu funie.
- Ceinture**, f. cinsură, cingătoare. *Il ne lui va pas à la—*, ellă nu se pôte măsura cu dinsulă.
- Ceinturette**, f. curea dela cornulă de vinătoare.
- Ceinturier**, m. cellă că face și vinde cinsure, cingători.
- Ceinturon**, m. cinsură, cingătoare pentru arme (centiuron)
- Ceinturonnier**, m. vinător de cinsure pentru armă.
- Cela**, pron. această (*cette chose-là*). Se dice, în opp. cu *ceci*, că se esprime din două obiecte pe cellă măi depărtat.
- Céladon**, adj. verde ca salcia. *Sust. m.* celadon, omă de simținte frumoșe, pasionată și delicată, cum era păstorulă *Céladon*, în romanulă *Astrea*.
- Célastre**, m. arbure, genă de ramnoidei dela Buna-Spe-
- Célate**, m. casă (*vech*). [ranța.]
- Célation**, f. med. cetațiune. Ascunderea unei concepțiuni, unei nasceri.
- Célébrant**, m. celebrante. Preotă care dice liturgia.
- Célébration**, f. cetațiune, sərbătorită.
- Célèbre**, adj. celebre, foarte renumită, vestită.
- Célébrer**, v. a. a celebra, lăuda cu strălucire; a sərbătorii.
- Célébrité**, f. celebritate, înaltă renume; persónă celebre.
- Céler**, v. a. seă *celer*, a ascunde, ține secretă. *Se faire —*, a lăssa să spună că nu este accasă.
- Célère**, adj. celeră, iute, în

Sust. pl. *célères*, celerii, cei trei sute de junți cavaleri, cari forma garda lui Romulă.

Céleri, f. celeri, plantă potageră.

Célérifère, m. celeriferă. Trăssură care merge foarte repede, speciă de poștă în Franca.

Célérigrade, m. nat. desemnă divisiuni de patrupeđi.

Célerin, m. celerină. Speciă de mare sardină.

Célerité, f. celeritate, iutelă.

Céleste, adj. celeste, ceresc. *Bleu céleste*, albastru-senin.

Célestin, m. celestină. Călugără de St. Benoit.

Célestine, f. miner. strontiană albastră.

Célet, m. mică sigiliă.

Célete, f. *choupe où il y a un homme à chaque rame*, mică nave cu lopeți.

Célique, adj. celi acă. Se ștece de artera care se distribuiesce în viscerele abdomelui.

Célibat, m. celibată, starea unei persone necăsătorite.

Célibataire, adj. celibatariă care trăiesce în celibată.

Célidee, f. bot. speciă de anemone.

Célie, speciă de bere. Comp. engl. *ale*, *cella* seă *celle*.

Celle, f. cellă, cabană, colibă, cămaruță. [*celui*].

Celle, pronom. f. aceea. Vd.

Cellépore, m. genă de zoofite.

Cellerier, m. țere, f. celariă, economă de victuală, de provisiuni, în monasteriă.

Cellier, m. celariă, primniță.

Cellulaire, adj. celulariă, care conține celule.

Cellule, f. celulă, chiliă.

Cellulé, ée, adj. dispărtită în celule. [lulosă, cu celule.

Celluleux, euse, adj. bot. ce-

Cellulose, f. celulósă. Principiulă corpuriloră organisate.

Célore, m. vd. *Jacht*.

Célotomie, f. amputățiune, făcută fără successă, că se obține tēmăditulă radicale allă erniei inginală. [loră.

Celsa, f. nesimțirea membre-

Celtique, adj. celtică, care ține de Celti. *Le—*, limba celtică.

Celui, m. *celle*, f. pron. (la pl. *ceux, celles*), acella, aceea. *Celui-ci*, acesta, *celle-ci*, această, *ceux-ci*, aceștia, *celles-ci*, aceștea; *celui-là*, acella, *celle-là*, aceea.

Cément, m. cementă, pulbere de cementă, pulbere în care se învêlesce ună corpă, cândă se supune acțiunii focului.

Cémentation, f. cemintățiune. Calcinațiune prin învelită cu pulbere de cărbune.

Cémentatoire, adj. care se referesce la cemintățiune.

Cémenter, v. a. a cementa. Calcina învelindă cu pulberea cuvenită; a purifica aurulă. [privesce la cimitiră.

Cémétériel, le, adj. care

Cénaclé, m. cenaclu. Sală de mâncare în N. Testamentă.

Asociațiunea juniloră literați franc. sub Restaurațiune.

Cenchrite, f. pētră compusă de mică grăunți.

Cenco, m. șiopirlă americ.

Cendal, m. cendală, velă allă Italianeloră.

- Cendre**, f. cineră, cenușe, *réduire en* —, a preface în cenușe. *Il ne faut pas couvrir les cendres des morts*, trebuie să lăssăm pe morți în pace. La pl. remasuri ale morților.
- Cendré**, *ée*, adj. cinerată cenuși.
- Cendrée**, f. alice.
- Cendreau**, *euse*, adj. plin, copperit, de cenușe.
- Cendrier**, m. partea cuptorului unde cade cenușea.
- Cendriette**, f. vd. *Cinénaire*.
- Cendrillard**, m. speciă de cucu american.
- Cendrillon**, m. mică fată care șede totu lângă focu.
- Cendrure**, f. pată de cenușe. *La pl.* vine în plumb.
- Cène**, f. cină. Ultimul ospetiu allu lui I.-Chr. cu apostolii. *Jour de la—*, joiua verde.
- Cenelle**, f. fructul unui ramnoid, unei speci de palm.
- Cénisme**, m. cenism. Usul confus de tôte dialectele, la Gr. antic.
- Cénobiarque**, m. superiorul unei comunități.
- Cénobite**, m. cenobit. Călugăr trăind în comunitate.
- Cénobitique**, adj. cenobitic, de cenobit, de viață retrasă.
- Cénosie**, f. speciă de muscă (*diptère athéricère*).
- Cénotaphe**, m. cenotaf. Mormintu deșertu, făcutu în memoria unui defuntu.
- Cens**, m. (pron. pe s), censu, denumerațiune, cătime de imposite esigibile dela electori și eligibile în unele țerre.
- Cense**, f. fermă, moșia în nordul Franciei (vech).
- Cense**, *ée*, adj. vd. *réputé*.
- Censément**, adj. după cum se crede. [sarlicu].
- Censerie**, f. sensariă (sam).
- Censeur**, m. censor. Magistrat, în Roma antică, presupus să observe moralele cetățianilor; critic, apretiatoru de opere de spirit.
- Censier**, m. *iève*, f. arendator, arendașu (vech.).
- Censier**, *ère*, adj. (*seigneur* —), proprietariu cui se detoria censul. *Livre censier*, registru de censuri.
- Censiste**, m. cellu ce plătesce censu și arendă.
- Censitaire**, m. cellu ce plătesce censu și arendă.
- Censive**, f. plata censului, rendă; detoria.
- Censivement**, adv. cu obligatiune de a plăti censu.
- Censorial**, e. adj. de censură, censoriale.
- Censuel**, *elle*, adj. censuale, de censu; care se arendedă, *terre censuelle*.
- Censurable**, adj. care merită censură, criticabile, *blamable*.
- Censure**, f. censură. Demnitatea censorului în R. ant., critică; corecțiune, suspinsiune, pedepsă ecclesiastică. *Contrôle exercé par quelques gouvernements sur les écrits, les livres publiés*.
- Censurer**, v. a. a censura, a pronunța uă censură, uă critică.
- Census-civitatis**, m. lat. (censul cetății), gabella. Deseamna estimațiunea averii fiă-căru cetățianu romanu,

care se făcea în câmpul lui Marte în preința censorilor.

Cent, *m.* centū, sută; *pour eent*, la sută, procentū, *cinq pour*—, cinci la sută. *Je vous le donne en—*, mă prindū cu uă sută contra una.

Centaine, *f.* sută, centū sēu apprópe unū centū.

Centaure, *f. myth.* centaurū.

Centauree, *f.* centaureă. *La petite*—, speciă de gențiană.

Centenaire, *m.* și *adject.* centenariū, de uă sută de annī.

Centenier, *m.* centuriune, sutașiū în Evangeliū.

Centenille, *f. bot.* centenilă. Mică primulațea nord.

Centésimal, *e.*, *adj.* centesimală, care esprime una din uă sută părți.

Centiare, *m.* metru pătratū ($\frac{1}{100}$ arū). [Allū sutelē.

Centième, *adj.* centesima.

Centigrade, *adject.* centigradū, divisū într' uă sută de grade.

Centigramme, *m.* centigrammă, ($\frac{1}{100}$ grammă).

Centilitre, *m.* centilitru.

Centime, *f.* centimă, banū.

Centimètre, *m.* centimetru.

Centinaude, *f.* vd. *renouée*.

Centistère, *m.* centisterū, a suta parte din sterū.

Centon, *m.* poemă compusă de versuri luate din autorii celebri; operă cē consiste din plagiate. [din mijlocū.

Central, *e.*, *adj.* centrale,

Centralisateur, *m.* *trice*, *f.* părtenū allū centralizațiuni.

Centralisation, *f.* uniune într'unū centru commune, centralizațiune.

Centraliser, *v. a.* a uni, stringe în unū centru commune, centralisa.

Centre, *m.* centru, mijloculū unū cercū, unū spațiū etc.; locū unde lucrurile tindū naturale; punctū de unde emană uă forciă; reședința principale. *Les centres*, *pl.* partitulū moderatū (în cameră).

Centrer, *v. a.* a centra, in-desi (uă sticlă) în centru (la ochiane).

Centrifuge, *adj. fis.* centrifugiū, care tinde a se depărta de centru. [*humantin*.

Centrine, *f.* unū pesce, vd.

Centripète, *adj.* centripetū, care tinde sē apropiā de centru.

Centripétence, *f.* centripetința, tendința către, la, centru.

Centris, *m. zool.* membru cu extremit. ascuțiță (*pointue*).

Centrisque, *m.* unū pesce cartilaginosū.

Centrobarique, *adj. mecan.* Se ȳice de metōda care se servește cu centrulū de gravitate, cā sē mēsore estinsiunile.

Centronote, *m.* unū pesce toracicū. Și *centropome*.

Centroscoapie, *f.* tractatū de centruri.

Cent-suisse, *m.* soldatū din garda regelui, din societatea *Cent-Suisses*. Corpū de uă sută Sueciani, cari făcea parte din garda regale. [greerū.

Centrote, *f. zool.* speciă de

Centumvir, *m.* centumvirū. Membru unū tribunale com-

- pusă de 100 judecători în Roma antică. [sutițu.
- Centuple**, *adj.* centuplu, în-
- Centupler**, *v. a.* a însuti.
- Centurie**, *f.* centuriă, divisiune într'ună sută de cetățianii la antică.
- Centurion**, *m.* centuriune, officiaru care commanda uă sută de soldați, la Romani antică. [La pl. lanțuri.
- Cep**, *m.* viță, *ped de vigne.*
- Cépée**, *f.* tufă de lemn eșindă din aceeași rădăcină.
- Cependant**, *adv.* cu tôte aceste, *pourtant.* [capu.
- Céphalgie**, *f.* durere de
- Céphalée**, *f.* durere continuă de capu. [feresce la capu.
- Céphalique**, *adj.* care se referă
- Céphaloïde**, *adj.* în forma capulu, cefaloidu.
- Céramique**, *m.* ceramică, arta olariulu.
- Cérat**, *m.* cerat, pomadă făcută din oliu și céră.
- Cération**, *f.* făcere că un metal se fiă fusibile.
- Cerbère**, *m.* ună căne fabulesă; *fig.* peditoru severă.
- Cerceau**, *m.* cerc de (putină). *Jouer au—*, a se juca cu cercul.
- Cercle**, *m.* cerc, circumferință, *décrire un—*, a descrie ună cerc; *arc de—*, arc de cerc; — *polaire*, cerc polare; — *à tonneau*, cerc de putină. *Cercle vicieux*, cerc vițios, concludsiuni false.
- Cercler**, *v. a.* a pune cercuri la putină.
- Cerclier**, *m.* dogariu.
- Cercueil**, *m.* sicriu, cosciug.
- Céréal**, *ale, adj.* cereale; *f. pl.* Plante și grăunți proprie a procura pâine.
- Cérébral**, *ale, adj.* cerebrale, de creuri. [moniale.
- Cérémonial**, *ale, adj.* cerimonial, successiune consecrată de timpă a unei solemnități.
- Cérémonie**, *f.* cerimonie, pompă. [cerimoniosu.
- Cérémonieux**, *euse, adj.*
- Cerf**, *m.* cerb. *Bois du—*, cornele cerbulu.
- Cerfeuil**, *m. bot.* cerfoliu.
- Cerf-volant**, *m.* insectă sburătoră; sme (jucăria a copiilor).
- Cerinte**, *f.* speciă de flóre.
- Cerisaie**, *f.* loc plantat cu ciresie.
- Cerise**, *f.* ciresiă. *Cerisette*, *f.* ciresiă uscată.
- Cerisier**, *m.* ciresiu.
- Cerne**, *f.* cerc pe nisip, cerc vinat în giurul unei rane, ochiloru. [oțetu.
- Cerneaux**, *m. pl.* nuc în
- Cernement**, *m.* încungiurare.
- Cerner**, *v. a.* a include împregiur, investi un loc, încungiura, săpa împregiur.
- Céromel**, *m.* pomadă din céră și miere, ceromel.
- Certain**, *ne, adj.* cert, sigur.
- Certainement**, *adj.* de sigur.
- Certes**, *adv.* de sigur. [gur.
- Certificat**, *m.* certificat, atestat, dovadă. [certifică.
- Certificateur**, *m.* cel cè
- Certification**, *f.* certifițăiune, asigurare în scrissu.
- Certifier**, *v. a.* a certifica, assigura.

Certitude, f. certitudine, siguranță.

Cérumen, m. cerume, cleiū din ureche, [céra.

Cérumineux, euse, adj. că

Céruse, f. cerusă, albū de plumbū.

Cerveau, m. creurī, cerbice; fig. spiritū, inteligință. *Cerveau creux*, omū visătoriū.

Cervelas, m. mare cărnatū.

Cervelet, m. partea posterioare a creurilor, micī creurī. [male.

Cervelle, f. creurī de animale.

Cervical, ale, adj. cervicale, dela cefă.

Cervier, vd. *Loup-cervier*.

Cervoise, f. cerebisiă, bere.

Cervoisier, m. berariū.

Ces, adj. pl. vd. *ce*.

César, m. Cesare; fig. omū intrepidū și cuteđante.

Cessant, ante, adj. care incetédă. [cetare.

Cessation, f. cessațiune, incetare.

Cesse, f. incetare. *Sans* —, necontentitū.

Cesser, v. n. și a. a înceta.

Cessible, adj. cessibile, care pôte fi concessū, datū.

Cession, f. cessiune, dare.

Cessionnaire, m. și f. a-cella cui se face uă cessiune.

Ceste, m. cestū, mănușiă de duelū. [tr'unū versū.

Césure, f. cesură, pausă incet.

Cet, vd. *Ce*. [balena).

Cétacé, m. cetaceū (precum

Cette, f. vd. *Ce*.

Cettui, vechiū in locū de *ce*.

Ceux, pron. m. pl. aceia.

Ch, se prononce comme un *k* devant *l*, *n*, *r*: *chloris*, *arachné*, *chrétien*, et dans

d'autres mots tirés du grec et de l'hébreu.

Cha, m. materiă de serică, de mătase, cē Chinesii pōrtă véra.

Chabasie, f. mineralū pământosū, privitū altă-dată că varietate de *zéolithe*.

Chabin, m. mulū americ. produsū din uniunea edu-lui cu ouia.

Chablage, m. tragere cu funia. Vd. *Chabler*.

Chable, m. mec. funiă care se invirtesce pe unū sulū.

Chableau, m. mar. funiă care întorce luntrea.

Chabler, v. a. a lega (unū Iemnū) cu funiă, că să lū redice.

Chableur, m. vd. *marinier*.

Chablis, m. vinū albū renumitū de *Chablis* seū *Yonne*; lemne derimate in pădure de vintū.

Chabot, m. unū pesce de fluviū. Comp. *cotte*.

Chabots, m. pl. funiele cari légă podinele (la đidarī).

Chabraque, f. vd. *scha-braque*.

Chabillon, m. (din lat. *capra*) cașcalū de capră.

Chacal, m. șacalū.

Chacamel, m. passere, cē se crede a fi *le petit aigle* (lui Buffon).

Chachucha, vd. *cachucha*.

Chachonne, f. cântecū de danțū, care servia de finale unui baletū.

Chacun, *une*, pron. (fără pl.), fiă-care. Comp. *qui que ce soit, tout le monde*. Cândū é precessū de unū verbū la

pl., *chacun* iea după din-sulă possess. *son*, *sa*. *Ils se sont retirés chacun dans sa chambre.* [bada.

Chadec, *m.* lămăiū din Bar-

Chaffée, *f.* ceaă cè remăne din grăunțe, după cè s'a estrassū, prin apă, flórea frumentului (grăului).

Chafouin, *e*, *adj.* și *sust.* slăbănogū.

Chagrin, *m.* seū *chagrain*, pele granulată de calū seū de asinū.

Chagrin, *m.* necasū, supărare, afflicțiune. Comp *peine*, *affliction*, *contrariété*, *mélancolie*.

Chagrin, *ine*, *adj.* triste, necăjitū, melancolicū; măchnitū, de rea dispozițiune. *Il se lève déconcerté et—.*

Chagrinant, *e*, *adj.* afflic-tante, întristatoriu.

Chagriné, *ée*, *p. pass. adj.* necăjitū, supăratū.

Chagriner, *v. a.* vd. *affli-ger*, *tracasser*.

Chagriner, *v. a.* a lucra pelea, ca s'o facă granulată.

Chagrinier, *m.* preparatorū de pele granulată. Vd. *chagrín*.

Chaîne, *f.* catenă, lanțū ;— *du tisserand*, fire întinse pentru țesutū; *d'arpenteur*, lanțū pentru ingineri;— *de montre*, lanțū de césornicū; *faire la—*, a forma lanțū, șirū ; *fig.* totū ce unesce, legătură, *les chaînes du mariage*, *de la reconnaissance*.

Chainé, *ée*, *adj. bot.* înlănțatū, formatū de părți unite la margini.

Chaîneau, *m.* condussū, canale, de plumbū seū de lemn, pentru apă. [lanțuri.

Chainetier, *m.* făcătorū de

Chainette, *f.* lănturelū.

Chainon, *m.* inelū (ochiū) de lanțū. *Une chaîne de cent chainons*, unū lanțū cu unū centū de ochiuri.

Chair, *f.* carne : *entre cuir et—*, în tăcere,— *de poule*, pele aspră ;—*fossile*, speciă de amiantū cu foie dese și solide.

Chaire, *f.* catedră. Tribuna predicatorului seū profesorului. *Siège élevé du prédicateur*.

Chaise, *f.* scaunū,—*de poste*, cărrucióră de poștă ;—*ramboursée*, scaunū cu perniță ;—*à porteur*, scaunū închisū și copperitū dussū de ómeni ;—*d'une machine*, drugele pe cari è asședată machina.

Chaland, *m.* cumpărătorū abituale (mușteriū, *acheteur*) ; *pain chaland*, pâne albă și massivă addussă în navile *chalands*, vd. *urm.*

Chaland, *m.* mare nave, patū, pentru transportū de mērfă.

Chalandise, *f.* clientela comerciantelū, deprindere de a cumpara din acel'ası locū. La *pl.* pentru *chalands*, *p.us.*

Chalasié, *f. med.* relăssatulū, destinsulū fibrelorū.

Chalastique, *adj. med.* calasticū. Califică remedie carī relăssă, destindū fibrele.

Chalazes, *f. pl.* ambele ligaminte, carī suspindū gâl-

binușul de ouă. La sing. *med.* (s. *chalazion*), inflătură a ochiului, cè sémănă cu uă petră de grindine. [*doine*.
Chalcédoine, f. vd. *calcé-Chalcédonieux*, *euse*, *adj.*
 Se zice de petrele prețioșe, carî aū coloritū albū nereglatū.
Chalcide, m. genū de reptilî cā șiopirla.
Chalcidites, f. *pl.* familiă de insecte lepidopt.
Chalcis, m. genū de insecte imenoptere. [de cupru.
Chalcite, m. calcită, sulfatū.
Chalcographe, m. săpătorū de metale, calcografū.
Chalcographie, f. artea de a săpa, grava, pe metale.
Chalcopyrite, f. pirită care conține părți de cupru.
Chaldaïque, *adj.* chaldeic, babilonicū.
Chaldéen, m. chaldeiculū. Limba Chaldeilorū anticî, *la langue chaldaïque*.
Châle, m. șalū; — *boiteux*, care n'are margine (*bordure*) lată decătū intr' uă parte.
Chalef, m. arburel în Turcia.
Chalémie, f. speciă de plantă.
Châlet, m. casă de țerranū, în Suecia; mică construcțiune de câmpū, vilă. [viuiciune.
Chaleur, f. căldură; ardóre,
Chaleurusement, *adv.* căldurosū, cu căldură.
Chaleureux, *euse*, *adject.* căldurosū.
Chalibé,ée, *adj.* oțelitū.
Châlit, m. patū care se dischide, lemnū de patū.
Chaloir, v. n. *Peu m'en chaut*, mă interessédă puçinū; *il ne*

m'en chaut, nu mă interes-seșū.

Chalon, m. lațū mare.
Chaloupe, f. mică luntre.
Chalumeau, m. fluerū.
Chalumeț, m. tubulū unei pipe.
Chamade, f. bătăiă de tobă, arrătându unde dorescū as-sediațiî sē se predé.
se Chamailier, a se certa.
Chamaillis, m. cértă; luptă.
Chamarrer, v. a. a garni cu ornamente (haine, mobile) *qn. de ridicules*, a ride de env.
Chamarrure, f. ornamente de răū gustū; sarcasme.
Chambellan, m. cămerariū, oficiariū allăturatū lângă camera suveranului.
Chambertin, m. vinū de Bourgogne forte stimatū.
Chambourin, m. petră pentru a face cristalū falsū.
Chambranle, m. ornamentū care încadrédă ferestrele, căminele, etc.
Chambre, f. cameră, (odaia, *en galetas*, cameră pe accoperișū [*mansarde*]; — *obscur*, camera obscură (în fisică).
Chambreé, f. totū cē pôte conține uă cameră, uă sală de spectaclu. [intr' uă afacere.
Chambreian, m. omū slabū
Chambrier, v. a. a reținē pe cine-va intr' uă cameră.
Chambrette, f. cameră mică.
Chambrier, m. îngrijitorū intr' unū monasteriū. [casă.
Chambrière, f. femeă de
Chameau, m. cămilă.
Chamelier, m. conductorulū unei cămile. [milei.
Chamelle, f. femininulū că-

Chamois, *m.* speciă de capră sălbatică; pele de această capră pentru mănușe.

Chamoiserie, *f.* locu unde se prepară pei de capră sălbatică.

Chamoiseur, *m.* lucrătoru care prepară pei de mănușe.

Champ, *m.* câmpu. *Champ* sêu *champ clos*, locu închisû, preparatû pentru curse, *en plein*—, în câmpuliberû; *maison des*— *s.*, casă de țerră, vilă; *aller aux*—*s.*, ă merge la țerră; *battre aux*—*s.*, a bate ca sê dé onorile militari.— *Sur-le-champ*, îndată; *à tout bout de*—, în totu momentulû; *mettre qn. aux*—*s.*, a supêra pe cine-va.

Champ, *m.* partea strîmtă a unui lemnû, uei căramide.

Champagne, *m.* șampaniă, la *f.* piciorû într'unû scutû (la armărie).

Champê, *êe*, *adj.* (la armărie), câmpatû, de culôrea câmpului; — *de gueules*, pe câmpu roșiû.

Champeaux, *m. pl.* liveđi.

Champêtre, *adj.* câmpenescû.

Champfrein, *v. chanfrein.*

Champignon, *m.* ciuperce, buređi. [părătorû.

Champion, *m.* luptătorû, a-

Championne, *f.* femeă curagiôsă.

Champlure, *f.* stricăciune de gerû.

Chance, *f.* întîmplare, *avoir de la*—, a avé norocû.

Chancelant, *ante*, *adj.* care se clêtină, se miscă.

Chanceler, *v. n.* a se pleca

la uă parte, se clêtina; *fig.* a fi neresolutû, nehotăritû.

Chancelier, *m.* cancelariû.

Chancelière, *f.* femea cancelariului. [tinare.

Chancellement, *m.* clê-

Chancellerie, *f.* cancelariă.

Chanceux, *euse*, *adj. fam.* suppusû întîmplării, cu norocû.

Chanci, *ie*, *adj.* muceditû.

Chancir, *v. n.* și *se*—, a se mucedî. comp. *moisir.*

Chancissure, *f.* vd. *Moisissure.*

Chancre, *m.* șancru, ulcerû rosătoriû; *fig.* viđiû.

Chancreux, *euse*, *adj.* cu șancru, canerosû.

Chandeleur, *m.* sêrbătôrea Întrării în biserică.

Chandelier, *m. ére*, *f.* fabricante și vinđetôrû de luminări; ca *m.* candelariû, sfeșnicû.

Chandelle, *f.* luminare (de seû), *à la*—, la luminare, la lumină,— *romaine*, bucată de artificiu.

Chanée, — *étrière*, *f.* tubû care duce apa pe uă rotă.

Chanfrein, *m.* partea dinainte a capului calului, frunte.

Chanfreindre, *v. a.* a escava, se găuri ovale.

Change, *m.* schimbû; negođu relativû la bani. *Lettre de*—, poliță, *prendre le*—, a se înșela, *donner le*—, ă înșela, *rendre le*—, a respunde iute și cu spiritû.

Changeant, *ante*, *adj.* schimbătoriu.

Changement, *m.* schimbare.

Changer, v. a. a schimba, v. n. a se schimba, — *d'habits*, a-și pune alte haine; — *de logis*, a-și schimba lăcuința, se muta; *aimer ô*—, a fi schimbătoriu, neconstante.

Changeur, m. neguțătoriu care schimbă parale, zarafiu.

Chanoine, m. canonicu, clericu seculariu, luându parte la consiliulu episcopulu.

Chanoinesse, f. canonică, aceea care possede uă prebendă intr'unu capitolu de fiice.

Canoinie, f. canonicatu.

Chanson, f. cântu, cântecă, *chansons*, vorbe deserte.

Chansonnier, v. a. a face cânturi satirice contră cineva.

Chansonnette, f. cântu mică.

Chansonnier, m. *iéve*, f. poetu de cânturi; culesu de cântece.

Chant, m. modulațiunile vocii umane, cântu, cântecă.

Chantage, m. amăgălă (ca să scôtă banî dela cnv.).

Chantant, *ante adj.* cântătoriu, care se cântă lesne.

Chanteau, m. buccată de pâne, de anafură.

Chantepleure, f. dischisură in mură (didă) pentru scurgerea apeloră; cană cu găuri.

Chanter, v. a. a cânta.

Chanterelle, f. quinta, córda unu instrumentu, care dă sunetulu cellu maî subțire.

Chanteur, m. *euse*, f. cântătoru; Pl. *passéri* cântătoare.

Chantier, m. bárnă pe care sunt asședate butóiele, ma-

gasină de lemne; laboratoriu de construcțiune pentru navî.

Chantonner, v. a. a cânta încetă, cu jumătate vocea.

Chantourner, v. a. a tăia uă buccată de lemnă, séu de metală, după un profilă.

Chantre, m. cantoră, cântărețu; poetă, in stilulă inaltă.

Chanvre, m. cânepă.

Chanvrier, m. preparatoră de cânepă.

Chaos, m. chausă, amestică.

Chapardeur, m. *pop.* vd. *Maraudeur*.

Chape, f. mantă de biserică, ce pórta episcopii, preotulă de servițu in timpulă officiulu (slujbe).

Chapeau, m. pëlăriă.

Chapelain, m. capelan, ecclesiastică, care servece officiulu, slujesce in capelă.

Chapeler, v. a. — *du pain*, a redica cójea la pâne, tăia.

Chapellerie, f. artea, comerțu, de pëlărieră.

Chapelet, m. obiectă de devoțiune compusă de grăunți uniți (mătăni), assupra căror se dăcă rugăciuni; *fig.* uniune de lucruri assemînă; mică pëlăriă.

Chapelier, *m. iéve* f. pëlărier.

Chapelle, f. capelă, biserică mică; musicantele capelei.

Chapellenie, f. funcțiunea, beneficiulă, capelanulu.

Chapperie, f. prăvăliă unde se vindă, se facă, pëlării.

Chapeure, f. cójă de pâne rasă, pulverisată.

Chaperon, m. speciă de șăpcă din evulă mediă, ciubucă de mură.

Chaperonner, v. a. a face la murî ciubuce,—*une jeune personne*, a servi ca însoțitoare (damă de companiă) unei june persóne.

Chapier, *m.* cellú cê pórtă manta numită *chape*, vd. *vb.*

Chapiteau, *m.* ornamentú în partea de sus a unei colonne.

Chapître, *m.* capítlu, divisiunea unei cărți: capítulú, adunánța canonicilorú, unde ei se ocupă de affacerile lorú și ale episcopatului. *Avoir voix au—*, a avé înfluintă. [*der.*

Chapître, vd. *Répriman-Chapon*, *m.* claponú.

Chaponneau, *m.* micú claponú. [*poní.*

Chaponner, v. a. a face claponú.

Chaponnière, *f.* tavă de coptú.

Chaque, *adj.* fiă-care.

Char, *m.* carrú.

Charabia, *m.* provinciale din Auvergne; *fig.* ueri-ce vorbire neînțeleasă.

Charade, *f.* enigmă care constă în a decompune uă vorbă, cê se numesce *tout* (totú), în părțile sêlle.

Charançon, *m.* insectă care mănăncă grăulú, gărgăriță.

Charanconné, *ée, adj.* mănecat de gărgăr țe (despre grăú).

Charbon, *m.* cărbune,—*de bois*, cărbune de lemnú; *être sur les*, — *s.* a sta pe focú, avé grabă.

Chabonnée, *f.* cóstă de bouú.

Charbonner, v. a. a preface în cărbune; innegri cu cărbune.

Charbonneux, *euse, adj.* cărbunosú; med. de carbunclu.

Charbonnier, *m. ière, f.* cărbunariú; nave pentru cărbuní.

Charbonnière, *f.* cărbunăriă.

Charbouiller, v. a. a strica grăulú (vorbindú de neghină).

Charcuter, v. a. a tăia carne.

Charcuterie, *f.* comerció cu carne tăiată, affumată.

Charcutier, *m.* vindătorú de cărnuri preparate, de cărnați.

Chardon, *m.* scaete, *aimable comme un—*, nu de iubitú.

Chardonneret, *m.* sticlete.

Chardonnette, *s. cardonnette, f.* speciă de anghinară.

Charge, *f.* sarcină, povară, obligățiune, demnitate, funcțiune. *Charges publiques*, dările către Statú. *Au pas de charge*, în passú de assaltú. *Sonner la—*, a cănta semnale pentru assaltú,—*d'un canon*, implătura tunului, *à—que*, sub condițiune că.

Chargé, *ée, adj.* încărcatú, însărcinatú, obligatú; implutú.

Chargement, *m.* încărcătură.

Charger, v. a. a încărca, însărcina, obliga, implé — *un compte*, a încărca uă socotélă; — *une lettre*, a constata pe registrele póștei că uă scrisóre s'a trimissú. *Se—*, a se însărcina, se încărca; deveni turbure.

Chargeur, *m.* încărcătorú.

Charier, v. a. a cărri.

Chariot, *m.* carrú, cărrușiă.

Charitable, *adj.* caritabile, care face pomene.

Charitablement, *adv.* caritabile, cu milă.

Charité, *f.* caritate, amorea appropelui; bine-facere, milă.

Charites, *f. pl.* grații.

Charivari, *m.* concertul de risu și absurditoriu de instrumente discordanți, șiarivari. [cuț-va unu *charivari*.

Charivariser, *v. a.* a da

Charlatan, *m.* șiarlatan. înșelător. [torii.

Charlatanerie, *f.* înșelă-

Charlatanisme, *m.* arta înșelătorului. [cut.

Charmant, *ante, ad.* plă-

Charme, *m.* ceaa cê place; carmen, farmecă. Pl. vd. *at-trait*.

Charmer, *v. a.* a încanta; aduce plăcere, descanta.

Charmeur, *m. euse*, *f.* ferme-cător.

Charmille, *f.* gardu tăiatu în formă de muru, *palissade*.

Charmoise, *f.* locu plantatu cu lemne pentru gardu.

Charnel, *elle, adj.* care ține de carne; *fig.* sensuale.

Charnellement, *adv.* că prin carne.

Charnier, *m.* locu unde se conservă carne sărată.

Charnière, *f.* uniune de două buccăte de metalu legate cu unu inel, și putindă a se pleca una pe alta.

Charnu, *ue, adj.* cărnosu.

Chanure, *f.* părți cărnose.

Charogne, *f.* corpă de animale mortu (stîrvu).

Charoyeur, *m.* căruțașiu.

Charpagne, *f.* coșiu.

Charpente, *f.* lemne de construcțiune, chiristea.

Charpenter, *v. a.* a lucra lemnele de construcțiune (ciopli).

Charpenterie, *f.* arta dulgherului; lucru de dulgher.

Charpentier, *m.* dulgher.

Charpie, *f.* scamă.

Charrée, *f.* depusă de cenușă după leșiă.

Charretée, *f.* unu carru plin.

Charretier, *m.* iere. *f.* căruțașiu. *Chemin*—, drumu de ămblatu.

Charrette, *f.* căruța cu două rôte, trassă de unu om.

Charriage, *m.* cărratu.

Charrier, *v. a.* a cărra,— *droit*, a ține drumulu dreptu.

Charron, *m.* meșteru lucrătoru de căruțe, rotariu.

Charroi, *m.* transportu cu căruța, plata pentru acêsta.

Charronage, *m.* rotărie.

Charroyer, vd. *Charoyer*, *Charier*.

Charroyeur, *m.* cellu cê transportă cu carrulu.

Charrue, *f.* aratru, plugu, *liver la*—, a se osteni multu.

Chartagne, *f.* locu ascunsu într'ua pădure. [chrisov.

Charte, *f.* vechiu documentu.

Chartil, *m.* carru pentru grău.

Chartre, *f.* închisore. *Tenir quelqu'un en — privée*, a ține pe cine-va secestratu ilegalu; *être en*—, a fi ofticosu.

Chartreuse, *f.* depositu de chrisove. [chrisov.

Chartreux, *m.* cartariu,

Chartrier, *m.* archivă biserică; culesu de chrisove.

Chas, *m.* urechia acului.
Chasse, *f.* vânătoare; curgere repede de apă, ca să curețe un șianț. *Aller à la—*, a merge la vânătoare; *huitres de —*, stridie prospete.
Chasse, *f.* cufăr, cutiă cu relice.
Chassé, *m.* passu de danț.
Chasse-avant, *m.* inspectoru, conductoru într'ua fabrică.
Chase-clou, *m.* daltă pentru a scote cuiele.
Chasselas, *m.* strugure albă forte stimatū.
Chasse-marée, *f.* căruță pentru transportul pescelui.
Chasse-mouche, *f.* apărătoare că se dé affară muscele.
Chasse-partie, *f.* învință între pirai pentru împărțirea pradelorū.
Chasse-pierres, *m.* aparatu înaintea locomotivei pentru a depărta obstacolele.
Chasse-pointe, *m.* uneltă pentru a scote țintele, clește.
Chasser, *v. a.* a vâna; a alunga, goni; — *un clou*, a bate unū cuiū să intre; — *l'or*, a intinde aurulū. *La voiture chasse bien*, trăsura merge, duce, bine.
Chasseresse, *f.* și *adj.* (poeticū) venatrice (despre Diana).
Chasseur, *m.* vânătorū.
Chassie, *f.* lipiciune la ochi.
Chassieux, *euse, adj.* care are lipiciune la ochi, la pleoape.
Chassis, *m.* pervadū, cercevea.
Chaste, *adj.* castū, curatū, innocinte, neprihănitū.

Chastement, *adv.* cu innocință. [cință, neprihană.
Chasteté, *f.* castitate, innocință.
Chasuble, *m.* vestimentulū preotului, cându celebră liturgia.
Chasublier, *m.* fabricant, vîndător, de ornamente bisericesci. [piscă.
Chat, *m.* *Chatte*, *f.* cotoiū,
Châtaigne, *f.* castană.
Châtaigneraie, *f.* locū unde sunt plantați castani.
Châtaignier, *m.* castanū.
Châtain, *adj. m.* castaniū.
Château, *m.* castelū, — *brantant*, edificiū care se clătina.
Châtelain, *aîne, adj.* castelanū, possessorul unui castel.
Châtelet, *m.* micū castelū;
Châtellenie, *f.* jurisdicțiunea unui domnū castelanū.
Chat-huant, *sp.* speciă de cucuvaia, (pronunț. cha-u-an).
Châtiabie, *adj.* de pedepsitū.
Châtier, *v. a.* a pedepsi.
Chatière, *f.* cavitate făcută pentru a lăsa să trecă pisicele. [reține.
Châtiment, *m.* pedepsă, corcubine.
Chaton, *m.* pisiū; partea inelului unde stă pétra.
Catouillement, *m.* gidilătură.
Catouiller, *v. a.* a gidila.
Catouilleux, *euse, adj.* simțibile, simțitoriū, la gidilatū.
Chatoyant, *ante, adj.* care și schimbă culórea.
Chatoyer, *v. a.* a-și schimba culórea, avé reflexuri după diversele aspecte.
Chatte, *vd. Chat.* [lingușiri.
Cattemite, *f.* înșelătoriū prin
Chatterie, *f.* *vd. friandise.*

Chauchière, f. sobă pentru calce.

Chaud, *de*, *adj.* caldă, *Sust.* m. căldură; *adv.* caldă. *Tout chaud*, îndată.

Chaudef, f. t. focă tare, a la—, îndată.

Chaudeau, m. băutura caldă de ouă și lapte (șato).

Chaudement, *adv.* cu căldură.

Chaudière, f. cazan mare.

Chaudron, m. cazan mic, căldare. [unui cazan.

Chaudronnée, f. conținutul

Chaudronnerie, f. căldărărie.

Chaudronnier, m. iere f. căldărariu, vinător de arămuri.

Chauffage, m. încălzire.

Chauffe, f. t. încălzire.

Cauffe-pied, m. vd. *Chaufferette*. La pl. *chauffe-pieds*.

Chauffer, v. a. a încălzi, *cela chauffe*, lucrul e urgent.

Chaufferette, f. mângală copperită.

Chaufferie, f. laboratoriu unde se lucră ferrul.

Chauffeur, m. încălzitor; cellă ce îngrijesce de focul unei machine etc., focar.

Chaufoir, m. sală unde se adună oameni, se încăldecă. [dită.

Chauffure, f. ferră pré încăl-

Chauffour, m. cupitor pentru calce [care face calce.

Chaufournier, m. lucrător

Chaulage, vd. *urm*.

Chauler, v. a. a muia grăul în calce înainte să lă semene. *Chauler la terre*, a resipi calce peste țărână.

Chaumage, m. culessul pailor după secerișiu.

Chaume, m. paie remase după secerișiu; mărăcină.

Chaumer, v. a. și n. a. culge paie după secerișiu.

Chaumière, f. colibă.

Chaumine, f. colibă săracă.

Chaussage, f. încălțare.

Chaussant, *ante*, *adj.* lesne de încălțat (despre ciorapi).

Chausse, f. strecurătoare. *Chausse de l'Université*, ornament de mătase garnit cu ermelin pentru cei ce au grade într-o facultate.

Chaussée, f. șosea. *Ponts et chaussées*, administrațiunea căilor, pușilor, canalelor.

Chausse-pied, m. ossă pentru încălțat.

Chausser, v. a. a încălța; a face încălțăminte.

Chausses, f. pl. pantalon.

Caussetier, m. neguțător de ciorapi etc.

Chausse-trape, f. cursă.

Chaussette, f. ciorapă scurtă.

Chausson, m. șiosonă, (tirlică).

Chaussure, f. încălțăminte.

Chauve, *adj.* pleșuv.

Chauve-souris, m. liliac (passere).

Chauveté, f. pleșuvi.

Chauvin, m. cellă ce este animată de un patriotism sgomotos.

Chauvinisme, m. dispozițiunea cellui ce face sgomot de patriotism. — *Plusieurs soldats du nom de Chauvin*, a-

- près le licenciement de l'armée de Loire (1815), se firent remarquer par leur admiration excessive pour les hauts faits de Napoléon. Cette faveur innocente fut mise en scène par Scribe dans son *Soldat laboureur*, dont le principal personnage s'appelle *Chauvin*. Dès lors le nom de *Chauvinisme* a été donné à toute affection collective, à toute doctrine politique ou sociale, qui se refuse à l'examen, parce qu'elle procède d'un sentiment exclusif.
- Chaux**, f. calce, varű, — *vive*, varű nestinsű, — *éteinte*, stins.
- Chauvir**, v. n. (*de l'oreille*), a ciuli urechia. Comp. *dresser l'oreille*.
- Chavirer**, v. n. a se incurca, (funiele la nave). (cu lopeți.
- Chébec**, m. luntre cu vele și
- Chef**, m. capű, căpitanű superiorű (șefű), marginea unei materii: *de mon* —, din voința mea propriă; *mettre à* —, a termina, săvırși, *venir à* —, a fi gata, *chef d'accusation*, punctű de acușatiune.
- Chef-d'œuvre**, m. capű de operă. Pl. *des chefs d'œuvre*.
- Chef-lieu**, m. capitale, orașű principale. Pl. *des chefs-lieux*.
- Cheik**, *scheik*, m. capulű unuű tribű arabicű. [de whist etc.
- Chelem**, m. luare, în joculű
- Chélidoine**, f. chelidoniă, uă plantă. Și *éclairé*.
- Chelin**, m. schilling.
- Chelonnée**, f. bróscă țestósă.
- Chemage**, m. plată pentru drumuri.
- se **Chêmer**, v. r. a deveni slabű.
- Chemin**, m. drumű, cale, *de fer*, drumű de ferrű; — *de fer américain*, wagóne cu cał. *Aller son grand* —, a lucra pe faciă; *faire son* —, a și face drumulű, noroculű.
- Cheminaux**, m. pl. căminű de pămintű transportabile.
- Cheminée**, f. căminű.
- Cheminement**, m. mergere pe drumű.
- Cheminer**, v. n. a face unű drumű lungű și anevoiă.
- Chemise**, f. cămésii.
- Chemisette**, f. semiseta.
- Chemisier**, m. *ière*, f. labricante și vindătorű de cămăș.
- Chémosis**, f. med. inflamațiunea albuluű ochiuluű.
- Chênaie**, f. locű plantatű cu stejari.
- Chenal**, m. currențe de apă pentru móră; canale (sg. *chab*) de strășină.
- Chenalier**, v. n. *mar.* a căula trecere pe unde este apa mică.
- Chenapan**, m. *fam.* vd. *vaurien*, bandit.
- Chêne**, m. cerű (*quernus*), stejarű.
- Chêneau**, m. june stejarű.
- Chêneau**, m. condussű, olanű (urloiű). Comp. *chenal*.
- Chenet**, m. grătarű de sobă.
- Cheneteau**, m. june stejarű rezervatű, cândű se taiă pădurea.
- Chêne-vert**, m. vd. *yeuse*.
- Chênevrière**, f. câmpű semănatű cu inű; câmpű unde creșce cânepă; *fig.* omű trețărosű.

Chênevilles, *f. pl.* cânepă, curățită de cójă.

Chênevis, *m.* ină, sēmînță de cânepă.

Chênevotte, *f.* tubă (țandără) de cânepă uscată, fără cójă sa.

Chênevotter, *v. n.* a produce lemne slabe că uscăciunii de cânepă (pentru viță).

Cheng, *m.* speciă de trompetă în China.

Chenil, *m.* locă unde se închidă căniile de vinătore; ședință próstă și necurată (cotetă)

Chenille, *f.* omidă, — *annulaire*, omidă inelată. Țesătură de serică, de mătase, cu floră de catifea.

Chenillette, *f.* genă de plante leguminose.

Chénopodées, *f. pl.* familiă de plante dicotilidone.

Chenu, *ue, adj.* cu părulă albă (vechi. mai alessă în prosă); copperită de zăpadă.

Cheptel, *m.* seă *cheptel*, *chetel*, animală, vite, închiriate. [vite.

Cheptelier, arendatoră de

Chèque, *m.* șecă, bonă de plată.

Cher, *ère, adj.* iubită cu tinereță, predilectă; prețiosă, scumpă.

Cher, *adv.* vd. *chèrement*.

Cherché, *ée, adj.* vd. *affecté*.

Chercher, *v. a.* a căuta, veni să găsescă: — *midi à quatorze heures*, a face re-le difficultăți (fam.); — *une aiguille dans une botte de foin*, a căuta ceaa că este

apropă nepossibile. *Le bien cherche le bien*, banulă tra-ge la bană, totă cellulă bogată câștigă.

Chercheur, *m. euse, f.* cău-tătoră, cellulă că caută.

Chère, *f.* calitate, prepara-țiune (gătire) a buccateloră; *il ne sait quelle chère lui faire*, nu scie cum să-lă priimescă; — *entière*, mare ospetă urmată de petreceri, *de commissaire*, unde se servescă carne și pesce; *tant pour la bonne* —, attăta pentru servițulă făcută.

Chèrement, *adv.* scumpă, à haut prix.

Chéric, *m.* ciocărlă din in-sula Franciă.

Chérif, *m.* seă *shérif*, șerif, descindinte lui Maomete prin fiica sa Fatima; prin-cipe arabă seă maură.

Chérir, *v. a.* a iubi cu ti-neretă, cu frăgețime, *aimer tendrement*.

Chérissable, *adj.* demnă de iubită cu tinereță (despre lucruri), *p. usit.*

Cherlerie, *f.* plantă cario-fileă, speciă de garofă.

Cherlesker, *m.* locutenin-te generale în armata oto-mană.

Chersonèse, *m.* cherso-nesă, peninsulă (în geogr. vechiă). [sibiă.

Chersydre, *m.* șerpe am-

Cherté, *f.* scumpătate. *La—y est*, totă lumea voiesce să aibă (acellă lucru); *je n'y mettrai pas la* —, nu mă îngrijescă de acăsta (fam.).

Chérubin, *m.* cherubim, ân-

- geru de a doua ordine; *face de—*, față roșie, infocată. *Être rouge comme un—*.
- Chervis**, *m. s. chervi*, plantă umbeliferă, sfeclă de sa-charu.
- Chetel**, *m. vd. Cheptel*.
- Chétif**, *ive. adj.* rău în speția sa, vile, slabu, prostu, de pușină importantă.
- Chétivement**, *adv.* cu vilitate, miserabile, *comme un pauvre*.
- Chétivité**, *f.* vilitate. stare próstă, lipsă de calitate.
- Chétodon**, *m.* genă de pesci cu dinții lungi și numeroși.
- Chetelier**, *m. s. cheptelier*, arendatoru de vite. *Vd. cheptel*.
- Cheque**, *m.* speșă de strușău americ. merid. Și *touyon* seú *autruche du Magellan*.
- Chevage**, *m.* dreptu cê se percepea dela streinî pentru șederea loru.
- Chevaine**, *f.* unu micu pesce. Și *chevanne meunier*.
- Cheval**, *m.* calu (*animal domestique de la famille des solipèdes*); *fig.* omu de muncă, laboriosu, omu brutale, *cheval de limon*, calu de oiște, — *de selle*, calu de călăria, à—, călare. *Cheval de trompette*, omu care nu se speria de nimic; — *échappé*, omu neînfrinat; *dans le pas d'un—*, fără anevoință (*facilement*); — *fondue*, jocu d'a caii; *lettre à—*, epistolă amenințatoriă (comp. *écriture à—*), *remède de—*, remediū forte violinte. *Il n'est bon—, qui ne brou-*
- che*, cei mai abili ómenî facu errorî. *Monter sur ses grands chevaux*, a lua lucrurile în modu resolutu, cu hotărîre. — Cardini donne pour synonymes de *cheval*: *bidet, coursier, criquet, haquenée, haridelle, mazette, rosse, rossinante*.
- Cheval-bardé**, *m.* calu echipatū și inarmatū pentru luptă (altă-dată). Și *feran, ferrant, auferrant*, une-orî *cheval dans sa coque*.
- Cheval-de frise**, *m.* mare grindă cu țepe, că se appere uă spărtură (în resbelu).
- Chevalement**, *m.* speșă de proptea de lemnū pentru muri, pentru grinde.
- Chevalier**, *v. a.* a propti unu muru, care amenință se cadă; *maneg*, *vd. chevau-cher*.
- Chevaleresque**, *adj.* cavalerescū, demnū de unu cavaleru, care ține de vechia cavaleriă.
- Chevalerie**, *f.* cavaleriă. călărime, demnitatea de cavaleru.
- Chevalet**, *m.* călușiu de violină, (*support des cordes*), scaunū pentru table (la pictori). *Tableau de—*, micu tabelu lucratu și finitu cu îngrijire.
- Chevalier**, *m.* călare, călărețu, cavaleru; membru allu unei ordinî militari; — *errant*, bravu care rătăcia prin lume, ca se caute aventure; — *d'honneur*, oficiariū principale, care dă mâna principeselorū, cându mergu.

Chevalière, f. inelǔ grossǔ pentru sigiliǔ.

Chevaline, *adj.* f. (*bête*—), calǔ sǔu juncǔ.

Chevalis, m. canale de navigatǔ în fluviǔ.

Cheval-marin, m. animale fabulosǔ, jum. cal și jum. pesc. La *pl. chevaux-marins*.

Chevance, f. bunulǔ, avere, cǔ are cine-va. *Craignant de perdre sa* —, temindu-se sǔ nu și perdǎ avutulǔ, starea.

Chevauchantes, f. *pl. feuilles*, fǔie impletite, învitate, formǎndǔ tuburǔ acute (*pliées en gouttière*) și resǎmate unele pe altele.

Chevauchée, f. ǎmbletǔ cǎlare, mersǔ în mai multe locurǔ pe calǔ.

Chevauchement, m. in-cruciatulǔ a douǔ buccǎți, *chir.* dislocatulǔ unui ossǔ.

Chevaucher, v. n. a cǎlǎri, merge cǎlare,—*long*, sǔu — *court*, a se servi de scǎri lunge sǔu scurte.

Chevau-légers, m. *pl.* altǎ-datǎ cavaleriǎ ușióriǎ franc. Se dicea și *sing. un cheveu-léger*.

Chévec m. sǔu *chvec*, speciǎ de burghiǔ.

Chévêche, f. v. d. *chouette*.

Chèvecier, m. primulǔ demnitarǔ Ia unele biserice colegiali.

Chevelé, *ée, adj.* (*tête*) capǔ aǔ cuǔ perǔ sunt de culǔre, de smaltǔ, diferite (la armǎrie).

Chevelu, *ue, adj.* garnitǔ cu perǔ, cu perulǔ lungǔ;

Def. Franco-Rom.

fig. cu foiele dese; *bot.* cu filaminte subtǔri.

Chevelu, m. *bot.* filaminte lipite de rǎdǎcine.

Chevelure, f. perulǔ (capulǔ); — *de Bérénice*, uǎ constelațiune boreale.

Chever, v. a. a sǎpa uǎ pǎtrǎ dedesubt, cǔ sǔ-i slǎbescǎ fața, culǔrea.

Chevet, m. pernǎ lungǎ. Comp. *traversin*.

Chevetain, m. sǔu *chevetaine*, capulǔ, cǎpitanulǔ (vech.).

Chevêtre, m. cǎpǎstru (vech.) Comp. *licou*. În *chirurg.* legǎturǎ (*bandage*) pentru fractura massilei inferiorǔ.

Cheveu, m. perǔ (capulǔ) alǔ omulǔ, *cheveux roux*, perǔ roșiǔ, *cheveux postiches*, perǔ streinǔ, falsǔ. *Se prendre aux* —, *se tirer*, *se saisir*, *par les* —, a se lua de perǔ.

Chevillage, m. batere de cuie.

Cheville, f. clavilǎ, cuiǔ (de lemnǔ sǔu ferrǔ). *Autant de trous, autant de* —s, cǎte obiecțiuni, atǎtea scuse (fam.); *fig.* agintele principale într'ua ǎfacere, *il ne lui va pas à la* —, ellǔ ǔ este multǔ inferiorǔ. Pl. vd. *andouillers*.

Cheviller, v. a. a bate în cuie, pune cuie la cv.; *fig.* *cheval chevillé*, calǔ cu picǔioarele strinse. *Cheviller des vers*, a amesteca în versurǔ vorbe inutile.

Chevilette, f. cuiǔ micǔ.

Chevillon, m. bastonǔ dela scaunǔ Vd. *urm.*

Chevillot, *m.* lemnă ca să arunce funia (*mar.*).

Chevillures, *f. pl.* corno mice (*andouillers*) ale cerbului.

Chevir, *vd.* *Transiger*,

Chevissance, *f. vd.* *accord*, *traité*.

Chèvre, *f.* capră; capru ca să redice greutatea. *Prendre la—*, a se necăji fără drept; *ménager la—et le chou*, a economi interesi contrarie, *vin qui fait danser les—s*, vină foarte acru.—*Chèvre-bleue*, *f.* materie luminosă, care formează aurora boreale.

Chevreau, *m.* căprioră, pui de capră.

Chèvre-feuille, *m.* capri-foliu. *La pl. chèvres-feuilles.*

Chèvre-pieds, *m.* satiră, faună cu picioarele de capră. *Pl. nevar.*

Chevrette, *f.* capră, femină dela edă. Vassă la apotecari pentru siropuri, oliuri.

Chevreur, *m.* capru, edă.

Chevrier *m. ière. f.* căprariu, păstor de capre.

Chevillard, *m.* mică edă, pui de capră.

Chevrolle, *f. nat.* genă de crustacei, de raci.

Chevron, *m. arch.* capru, lemnul care susține scândurele copperișului. *La milit. galonă dela mâna stângă, ca să arrête vechimea.*

Chevronné, *ée, adj.* cu bante unite în trianghi (la insemne).

Chevrotain, *m.* specie de capră indiană.

Chevrotement, *m. mus.* cadință făcută prin tremulă.

Chevroter, *v. n.* a face, nasce căpriori; *mus.* a cânta cu tremulă, cu vocea tremurândă.

Chevrotin, *m.* pele de capră lucrată; pui de capră.

Chevrotine, *f.* alice mănunte.

Chez, *prep.* la, accasă la (*fau logis de*):—*la plupart des hommes*, la cei mai mulți oameni, — *nos ancêtres*, la strămoșii noștri. *Entrez chez-moi*, intrați la mine, *j'ai passé par chez-vous*, am trecută pela D-vostră. *Il n'est pas de petit chez-soi*, accasă la ellă este omulă totă-deuna bine. *Avoir un chez-soi*, a avé casa sa propriă; *je vous recevrai, quand j'aurai un chez-moi*, vė voiă priimi, cândă voiă avé casa mea.

Chezanance, *f.* amestecă de miere și alume (*farmac.*).

Chiaoux, *m.* ciaușă.

Chiasse, *f.* spumă de metale. (*Nu usita*). [*vd. vorba.*]

Chibou, *m.* specie de gomart,

Chic, *m.* seă *chique*, subțiritate, finetă, formă elegante.

Chical, *vd.* *chacal*.

Chicambault, *m. s.* *chicambaut*, *chicabaud*, lungă lemnă, care servece de pinteă la navile mice. *Comp. bout-lof.*

Chicane, *f.* dificultate rău fundată, processă, mersă artificiosă, subțiritate cațiosă (*chichiță, circotă*). *Comp. contestation sans fondement.*

Chicaner, v. n. a contesta fără fundament, propune întorsure (incurca, pune chi-chițe), a critica pentru nimicuri; *fam.* a plictisi.

Chicanerie, m. *fam.* întorsură ca să impedece (incurce), dificultate făcută din rea voință.

Chicaneur, m. *euse*, f. cui place să pună pedice, (cirtotașu), mai alessu în affaceri.

Chicanier, m. *ière*, f. care face dificultăți pentru cellu mai micu lucru; *adj.* care caută pré minuțiosu, pré în amănunt. Comp. *vétilleux*.

Chiche, *adj.* (*homme* —), pestrătoru essageratū, avaru, *trop ménager*. — *Pois chiche*, speciă de madere mare.

Chichement, *adv.* cu avarită.

Chichin, m. semintă de cassia.

Chicon, m. lăptucă romană, salată.

Chichoracées, f. *pl. bot.* familiă de plante monopetale.

Chicorée, f. *bot.* cicoreă.

Chicot, m. remasū de arbure, care ese puçinū din pământū (buturugă, *branehe morte*), restulū dela unū dinte ruptū.

Chicoter, v. n. *pop.* a contesta, se certa pentru nimicuri.

Chicotin, m. succū amarū alū unorū plante, amarū de colocintū (de dovlécū); *dragées de chicotin*, migdale aveline etc. unde s'a ammes-ticatū *chicotin*.

Chidders, m. *pl. cinquième*

tribu des Dentas ou Esprits purs, spiritulū curatū, profetulū Maomet.

Chien, m. căne: — *de basse cour*, căne de lanțū; — *savant*, căne invētatū (dresatū. *Rompre les chiens*, a rechiāma căniū la vinatū. *Bon chien chasse de race*, copii sēmēnă părințilorū; *entre—et loup*, către séră; *fig.* co-coșiu dela pușcă; — *marin*, — *de mer*, unū pesce, a cui pele fôrte dură servece a da lustru lemnulū. [tru căni.

Chienage, m. impositū *pen-Chiendent*, m. gramineă de genulū *froment*, ce căniū mănăncă.

Chien-loup, m. căne care ține de lupū. *Pl. chiens-loups*.

Chien-marin, vd. *chien*.

Chienne, f. femininulū dela căne (cătea). [pre căni].

Chienner, v. a. a nasce (des-

Chiennot, m. căne micū.

Chierchaine, f. *jur.* cerce-tare judiciariă. [bus.

Chiesque, m. speciă de bam-

Chietotolt, m. sturnū; uă passere messicană.

Chiffe, f. materiă slabă și rea; trēnță; *fig.* omū môle și fără caracterū.

Chiffler, v. a. a fluera (vech.)

Chiffon, m. peticū vechiū, trēnță (de materiă, chărțiă ș. al.); *fig.* lucru de puçină consistință și mică valóre. La *pl.* gâtelī de femeă. *Se ruiner en—(fam.)*. In *bot.* crescutū strămbū, *branche-chiffonne*.

Chiffonne, *adj.* f. subțire și inutile (despre ramuri).

Chiffonné, ée, adj. tăvălită, încrețită. Comp. *froissée*. *Mine* — e, față cu trăsăturile mice, neregulate, însă plăcute.

Chiffonner, v. a. a tăvăli, încreți. Comp. *froisser*.

Chiffonier, m. ière, f. a-dunătoră de petice vechi (*chiffons*), că se le vinde; dulap de rufe.

Chiffre, f. cifră.

Chiffrer, v. n. a calcula cu cifre; v. a. a cifra, pune numărul la ce-va scrie cu cifre.

Chiffreur, m. cellă ce socotesc bine cu condeiul, cu numere. [re a capului.]

Chignon, m. partea posterioară a părului.

Chiliarque, m. comandant peste 1000 soldați la Eleni ant.

Chilone, adj. bușat.

Chimère, f. chimă; *fig.* eroare, iluziuni vane.

Chimérique, adj. chimeric, deșert, fără realitate.

Chimériquement, adj. prin chimere, chimeric.

Chimie, f. chimia. Analiza și compoziția corpurilor.

Chimiquement, adv. chimic, după legile chimiei.

Chimiste, m. chimist.

Chimpanzé, m. maimuță antropomorfă.

Chincilla, chinchilla, m. animal din Chili și Peru, a cui blană e foarte căutată.

Chiner, v. a. dispune firele colorate la țesuturi astu-fel că materia se iese cu dessemne vage și variate.

Chinois, m. oise, f. chinez.

Chinoiserie, f. mic obiect fabricat în China și în gustul chinez.

Chiourme, f. condamnă la muncă silnică.

Chipie, f. pop. femeă supărătoasă, dificilă a trăi cu dînsa.

Chipoter, v. n. a fi încet, a face cu neglijință, a se opri la lucruri de nimic.

Chipotier, m. ière, f. om care abia se mișcă (tembel).

Chique, f. uă insectă foarte mică. Comp. *puce pénétrante*.

Chiquenaude, f. lovitură dată de ordinariu pe nas cu degetul din mijloc, (bobornac).

Chiquer, v. a. și n. a mestica tutun. Pop. a mânca bine, cu poftă.

Chirographaire, m. chirografar, creditor printr'un act cu semnătura privată. [telor.

Chiologie, f. limba degi-

Chiromancie, f. divinație, ghicire, prin privirea mănelor.

Chiromancien, m. ienne, f. divinator după inspecțiunea mănelor. [rurgicale.

Chirurgical, ale, adj. chirurgical.

Chirurgie, chirurgie.

Chirurgien, m. chirurg.

Chirurgique, adj. chirurgical.

Chiste, vd. Kyste.

Chitome, m. cap spirituale al Negrilor.

Chiure, f. pătătură de mușcă.

Chloral, m. alcool de clor.

Chlorate, m. clorat, sare din acid cloric și uă base.

Chlore, m. chem. clor.

Chlorhydrate, m. clorhidrat, sare din acid clorhidric.

Chlorhydrique, *ăcj.* chloridrică, vd. *muriatique*.

Chlorique, *adj.* chlorică.

Chloroforme, *m.* chloroformă.

Chloroformer, *v. a. a da*, administra cloroformă.

Chlorure, *f. m.* chlorură, combinațiune de chloră și de unŭ corpŭ simplu, altulŭ de cătŭ ossigenulŭ. [corpuri.

Choe, *m.* lovitură între două

Chocolat, *m.* șocalată.

Chocolatier, *m.* fabricante și vîndătorŭ de șocalată.

Chocolatière, *f.* ibricŭ de

Choeur, *m.* chorŭ. [șocalată.

Choir, *v. n.* a cădă. *Chu*, cădută.

Choisir, *v. a. a alege*.

Choix, *m.* alessŭ, alegere.

Choléra, sêu *choléra-morbus*, *m.* cholera.

Cholérine, *m.* cholerină, diareă indolinte.

Cholérique, *adj.* de cholera.

Chômable, *adj.* (*jour--*, *di*) in care nu se lucrădă.

Chômage, *m.* suspinsiune, intrerupere de lucru.

Chômer, *v. n.* a nu lucra, fiindŭ-că é sêrbătore, fiind-că nu este de lucru, sêu din altă cauză; a înceta (vorbindŭ de lucruri).

Chondrologie, *f.* chondrologiă, studiulŭ cartilaginelorŭ.

Chope, *f.* pacharŭ de bere (cam $\frac{1}{2}$ litru).

Chopine, *f.* vechiă măsură de capacitate, jumătate de pinte.

Chopiner, *v. a.* a bé cu escessŭ.

Chopinette, *f.* mică măsură pentru liciđi.

Chopper, *v. n.* a călca rēu, lovindu-se de unŭ obstaclu; *fig.* a se înșela.

Choquant, *ante, adj.* care lovesce, supără. [desplăcē.

Choquer, *v. a.* lovî, supăra,

Choral, *ade, adj.* chorale, care cântă in chorŭ.

Chorégraphe, *m.* compositorŭ de danțuri.

Chorégraphie, *f.* artea de a compune danțuri și baletē.

Chorégraphique, *adj.* de coregrafŭ, de danțŭ.

Choriste, *m.* și *f.* choristŭ.

Chorographie, *f.* chorografiă, descripțiunea unei țerre. [chorograficŭ.

Chorographique, *adj.*

Chorus, *m.* cântare in chorŭ.

Faire—, a cânta in chorŭ.

Chose, *f.* lucru. *C'est la*

même—, é totŭ una: *dites-*

lui bien des—s, salutați-lŭ

de repetite ori, *grand—*,

multŭ; *être tout—*, a fi pré

indispusŭ; *sur toute—*,

avant toute—, înainte de lôte.

La chose publique, statulŭ.

Chou, *m.* vêrđă. *Faites en*

des choux, faceți cu asta ce

voiți.

Chou blanc, rezultatŭ nulŭ.

Chouan, *m.* Se numescŭ in-

surginții Occidentelŭ, cari

se luptă pentru legitimiate.

Chouannerie, *f.* actŭ de

chouan, vd. *prec.*

Choucroute, *f.* vêrđă acră.

Chouette, *f.* cucuvaia, *c'est—*,

asta é escellinte.

Chou-fleur, *f.* conopidă.

Chouq, *m. s.* *chouquet*,

- mar.* lemnă grossă care unesce catartul de sus cu cellă de jeosă.
- Chou-navet**, *m.* guliă.
- Chou-rave**, *f.* speciă de verdea.
- Choyer**, *v. a.* a fi delicat către cibe-va; a păstra cu grije.
- Chrême**, oliu sacru, miru.
- Chrestomathie**, *christomatiă*. [ștină.
- Chrétien**, *m. ienne*, *f.* creștinesce, ca unu creștinu.
- Chrétienement**, *adv.* creștinesce, ca unu creștinu.
- Chrétienté**, *f.* creștinătate.
- Christ**, *m.* Christu. *Jésus-Christ*, Isus-Christu.
- Christe-marine**, *f.* vd. *salicorne*.
- Christianisme**, *m.* creștinismu.
- Chromatique**, *adj.* cromaticu, care procede prin semitonuri (în mus.).
- Chrome**, *m. chem.* cromă.
- Chronique**, *f.* cronică; *adj.* cronicu. [cariu.
- Chroniqueur**, *m.* cronicar.
- Chronologie**, *f.* cronologiă.
- Chronologique**, *adj.* de cronologiă, cronologicu.
- Chronologiste**, *m.* cronologistă.
- Chronomètre**, *m.* cronometru.
- Chrysalide**, *f.* crisalide, starea omidei înainte de a deveni fluturu.
- Chrysanthème**, *m.* plantă de ornamentu.
- Chrysocale**, *m.* compozițiune care imită aurulu; *fig.* aparință. [la urechiă.
- Chuchotement**, *m.* vorbă
- Chuchoter**, *v. a.* a vorbi încetă la urechiă. [urechiă.
- Chuchoterie**, *f.* vorbire la urechiă.
- Chuchoteur**, *m. euse*, *f.* care vorbește la urechiă.
- Chuinte**, *v. n.* a cânta că bufnița.
- Chut**, *interj.* tăcere.!
- Chute**, *f.* cădere, catastrofe.
- Chyle**, *m. nat.* chilă, liquore care separeă alimintele în stomac.
- Chylifère**, *adj.* care poartă chilul; *vaisseau* —, vassu chiliferu (în corp).
- Chylification**, *f.* formațiune a chilulu.
- Ci**, *adv.* aici; *par — par là*, de uă parte și de alta,— *apprès*, aci, peurmă,— *dessus*, *dessous*, mai sus, mai jeosă,— *contre*, în față,— *devant*, mai 'nainte, *ci-annexé* aici allăturat; *ci-entour*, aici împregiuru. [cu arma.
- Cible**, *f.* punctu ce se ochiesce.
- Ciboire**, *m.* ciboriu, vassu unde se conservă grijenia.
- Ciboule**, *f.* arpagicu.
- Ciboulette**, *f.* vd. *prec.*
- Cicatrice**, *f.* cicatrice, semnă de rană pe pele. [uă rană.
- Cicatrizer**, *v. a.* a închide.
- Cicéro**, *m.* cicerone, speciă de littere de tipografiă.
- Cicérone**, *m.* cicerone, conductoru care arretă streiniloru curiositățile unui orașu.
- Cicéronien**, *ienne*, *adj.* care este în felulu, în stilulu, lu Cicerone. [vađu.
- Ciclamor**, *m.* punere în per-
- Cicle**, vd. *Cycle*.
- Cid**, *m.* căpeteniă.
- Cidre**, *m.* vinu de mere.

Ciel, *m.* ceru. — *d'airain*, timpu caldă; — *de plomb*, timpu furtunosu; — *serein*, timpu senină, *le—s'éclaircit*, cerulă se luminădă, incepe timpu bunu. La *pl. cieux*, seă *ciels*, după sensulă cē i se dă.

Ci-entour, *vd. Ci.*

Cierge, *f.* luminare de ceră.

Cigale, *f.* greeră.

Cigare, *f.* țigară.

Cigarette, *f.* mică țigară.

Cigogne, *f.* cocoră.

Ciguë, *f.* cucută.

Cil, *m.* cēnă, gēnă.

Cilice, *m.* ciliciu, cinsură de 1-eră aspru purtată pe pele dia spiritulă de penitintă.

Cilié, *ce, adj. bot.* ciliată, care are peră rānduiți cā genele.

Cillement, *m.* clipătură.

Ciller, *v. a. a clipi.*

Cimaise, *vd. Cymaise.*

Cimbalaire, *vd. Cymbalaire.*

Cime, *f.* virfă de munte, de arbure. *Comp. sommet.*

Ciment, *m.* cimentă, speciă de mortariu, totă cē servece a uni intre dinsele petrele. A *chaux et à—*, pentru timpu indelungă.

Cimenter, *v. a. a cimenta,* lega cu cimentă; consolida.

Cimeterre, *m.* sabiă curbată și lată la Turci.

Cimetièrre, *f.* cimitiră.

Cimier, *m.* carne de bouă de la deșertă; partea superiōre și ornamentulă unei casce.

Cinabre, *m.* cinabru, chinovară.

Cinchone, *m.* cinchona, arburelă de quinină.

Cinchonine, *f.* cinchonină, alcaloidă conținută în cōjea de quinină.

La comtesse del Cinchon, épouse du vice-roi espagnol, résidant à Pérou, avait longtemps souffert de la fièvre; elle en fut guérie par la r cine de quinquina, qu'elle introduisit en Espagne. Plus tard les Jésuites firent apporter cette écorce de Pérou; ils l'appelaient *poudre des Jésuites (pulvis Jes.)* et en 1737 La Condamine et Jussieu trouvèrent le bois, qui produit cette écorce. On lui donna le nom de *Cinchona Condaminea*, en mémoire de la comtesse de Clinchon et du naturaliste La Condamine.

Cinéraire, *adj.* cinerariu.

Urne—, urnă care conține cenusea unei persōne arse după mōrte.

Cinération, *f.* cinerațiune, prefacere în cenuse prin focu.

Cingler, *v.n. a naviga,* pluti; *v. a. a lovi* cu ună obiectă flessibile, cu biciușca.

Cinnamome, *cinname, m.* cinamă, scortişioră, și *myrrhe, cannelle.*

Cinq, *numer,* cinci.

Chinquantaine, *f.* numără de cinci-deci seă apprōpe.

Cinquante, *numer,* cinci-deci.

Cinquantième, *ordin.* allă cinci-decilé.

Cinquième, *ordin,* allă cincilé.

Cinquiemement, *adv.* în allă cincilé locă.

Cintre, *m.* figură în arcă; arcă de lemnă, pe care se edifică uă boltă, *en—*, rătundă; — *en ogive*, arcă cu virfă; — *aplati*, arcă lată, puçină înaltă. *Loges du—*, ultimulă rāndă de loji.

Cintrer, v. a. a edifica (boltele) pe arcuri.

Cipage, m. soldat indian în serviciul Angliei.

Cippe, m. semi-columnă fără capitol (archit).

Cirage, m. ceruire; vacsă.

Circompolaire, adj. circumpolare, care încungiură poli terestri.

Circoncire, v. a. a opera circuncisiunea.

Circoncision, f. circuncisiune. [ferință.

Circonférence, f. circun-

Circonflexe, adj. circunflessă (despre accent).

Circonlocution, f. circunlocuțiune, dicere prin vorbe multe, circuit de vorbe, perifrased.

Circonscription, f. circumscripțiune, ocol.

Circonscriere, v. a. a circumscrie, descrie uă liniă care mărginesce prin pregiur, a pune margini.

Circonspect, cte, adj. circumspectă, attintivă la ceea ce face, la ceea ce dice.

Circonspection, f. circumspectiune, prudență, atințiune în ceea ce facemă seă dicemă.

Circonstance, f. circumstanță, impregiurare, — *s aggravantes*, — *atténuantes*, circumstanțe agravanti, atenuanți, cari măresc, cari micșioră pedepsa (jurispr.). *De—*, de circumstanță, făcută la ocaziune. *Circonstancierelle*, adj. gram. circumstanțiale.

Circonstancier, v. a. a

disfășiura circumstanțele, a aduce impregiurarea.

Circonvallation, f. t. circunvalațiune. Întărire făcută de impresurătorii pentru a se apăra contra impresurații.

Circonvenir, v. a. a învăli, încungiura, din tôte părțile.

Circonvoisin, m. *ine*, f. vecin, din pregiur. Usitată numai la *pl. les lieux* — s, locurile din pregiur.

Circonvolution, f. întorsure făcute în giurul unui centru commune, circunvoluțiune.

Circuit, m. circuit, ocol.

Circulaire, adj. circular, în formă de cerc. [circulară.

Circulant, ante, adj. care

Circulation, f. circulațiune, mers și întorsă continuă.

Circulatoire, adj. circular, de circulațiune, care privesce circulațiunea sângelui.

Circuler, v. a. a circula, a se mișca circular, a merge și reveni, a se reisipi în tôte părțile.

Circumnavigation, f. seă *circumnavigation*, *voyage de—*, călătoria în giurul lumii.

Cire, f. ceară, — *vierge*, ceară din fagur, — *d'Espagne*, ceară tare. *Etre égaux comme de—*, a—și semăna foarte mult.

Cirer, v. a. a cerui, văcsui.

Cirier, m. cerari, lucrător la ceară.

Ciroène, m. farm. emplastr tonic, principale compus din ceară și vin.

Ciron, m. insectă aproape nevisibile, pëduchi (lat).

Cirque, *m.* circū.
Cirre, *m.* sēū *cirche*, *bot.* synon. de *vrille*, mais moins usité. Vd. *vrille*.
Cirsakas, *m.* materiă de bumbacū fabricată în India. Și *sirsacas*.
Cirure, *f.* ceruire.
Cisailer, *v. a.* a tăia cu fôrfecile metale.
Cisailles, *f. pl.* fôrfece marī pentru metale.
Cisalpin, *ine, adj.* de dincóce de Alpi relativū cu Francia.
Ciseau, *m.* fôrfece.
Ciseler, *v. a.* a sculpta figure, a tăia ornamente cu *ciselet*.
Ciselet, *m.* fôrfece micū, daltă mică, pentru sculptatū.
Ciseleur, *m.* sculptorū de figure.
Ciselure, *f.* sculptură de figure și ornamente.
Cisoires, *f. pl.* mare fôrfece pusū pe unū scaunū și servindū pentru metale, *cisailles*.
Citadelle, *f.* citadelă.
Citadin, *m. ine, f.* orășianū.
Citation, *f.* citațiune; ordine de a compăre la judecată; locū imprumutatū de unū autorū.
Cité, *f.* orașiū. Partea cea mai vechiă dintr'unū orașiū.
Citer, *v. a.* a cita, chiăma în judecată; adduce unū locū dintr'unū autorū pentru a susține uă allegațiune.
Citérieur, *eure, adj.* citeriorū, de dincóce, opp. *ultérieur*.
Citerne, *f.* citernă, reservoiriū, unde se ștringe apa de plóuiă.

Citerneau, *m.* partea citerneī unde apa se curăță.
Citoyen, *m. enne, f.* cetățianū. [măiă.
Citragon, *m.* melissă de lē-
Citrate, *m.* citratū, sare din acidū citricū și uă base.
Citrin, *ine, adj.* de culórea lēmăiei.
Citrique, *adj.* citricū. Se dice despre acidutū, cē se gēscesce în lēmăiă și în smeură.
Citron, *m.* lēmăiă, *écorce de—*, cóje de lēmăiă, *jus de—*, succū de lēmăiă.
Citronnat, *m.* citronatū, cóje de lēmăiă sacharată.
Citronné, *ée, adj.* unde s'a pusū succū de lēmăiă.
Citronnelle, *f.* melissă officinale, vd. *aurone*. [măiă.
Citronnier, *m.* arbure de lē-
Citrouille, *f.* dovlecū.
Cive, *s. civette*, (lat. *coepula*) speciă de usturoiū. *Ail d'un goût fort et relevé, qu'on emploie dans la salade*.
Civet, *m.* mănecare, iachniă de iepure, *ragoût de lièvre*.
Civette, *f.* cēpă mēnuntă.
Civière, *f.* patū pentru transportulū greutățilorū.
Civil, *le, adj.* civile, cetățescū; *fig.* politū, bine crescutū.
Civilement, *adv.* în materiă civile; cu civilitate, *s.* politū.
Civilisable, *adj.* priimitoriū de civilisațiune, care se póte civilisa.
Civilisation, *f.* civilisațiune.
Civiliser, *v. a.* a civilisa.
Civilité, *f.* civilitate, politeță.
Civique, *adj.* civicū, care privește pe cetățianī.

Civisme, *m.* civismă, afecțiunea unui cetățian pentru țerra sa, virtute cetățenescă.

Clabaud, *m.* (din ebreic. *klab* căne), căne de vinătoare, care strigă în cale, și împedică astă-felū tendința; *fig.* lungū vorbitorū (palavragiū)

Clabaudage, *m.* lătratū de mai mulți căni.

Clabauder, *v. n.* a lătra multū și cândū nu trebuie; *fig.* a striga fără cauză.

Clabauderie, *f.* strigăte importante și fără cauză.

Clabaudeur, *m. euse*, *f.* cellū ce strigă multū și importunū.

Claie, *f.* cleiă (lat. *cleia* sēū *claiā*), pătratū de răchită impletită, că se cernă nisipulū, targă. [(vech.).

Claim, *m.* strigăt, plângere,

Clain, *m.* scobitura unei dōge, unde se unesce cu fundulū.

Clair, *e*, *adj.* clarū, luminosū, limpede, manifestū, lămuritū, *armes—es*, arme albe; *profit tout—e*, câștigū curatū. *Il fait—*, este lumină; *faire de l'eau—*, a nu isbuti; *tirer du vin au—*, a pune vinulū în butile; *argent—*, banī cē pōte lua cine-va uerī-cândū voiesce. Că *sust. m. pl.* colorī dischise.

Clair, *m.* vd. *Clarté*.

Clair, *adv.* clarū, luminosū, deslușitū. *Voir clair*, a vedē clarū, (deslușitū). *Semer—*, *s. à clair-voie*, a sēmēna rarū și în cantitate mică; *parler—et net*, a vorbi clarū și curatū, *parler franchement*. Vd. *Clairement*.

Clairan, *m.* clopotū dela gitulū animalilorū, vacei.

Claire, *f.* vassū de rafin. sach.

Clair-obscur, *m. pict.* modū de a distribui lumina și umbrele.

Clair-semé, *ée*, *adj.* rarū sēmēnatū; nu bine strinsū, nu apprōpe unulū lângă altulū.

Claire, *f.* cenuse spēlată; ősse calcinate pentru lămuritulū metalelorū.

Clairée, *f.* sacharū clarificatū.

Clairement, *adv.* clarū, curatū, deslușitū.

Clairer, *ette*, *adj. vin—*(sēū numai *clairer*), vinū roșū, în opposit. cu *vin blanc*; *eau—ette*, licōre de sacharū etc.

Clairer, *m.* pētră de culōre slabă; infusiune de aromate în vinū, *vin—*, vinū de culōre slabă, vd. *claret*, *eau clairette*. Și *urm.*

Clairette, *f.* strugure negru; speciă de vinū albū spumosū.

Claire-voie, *f.* dischișură într'unū murū, că se vedă în affără. Inchisură cu grile. *Le saut de loup*, este fossatulū sēū grilele carī o închidū.

Clairière, *f.* locū dischisū, degarnitū de arburī, în pădure, potecă; defectū în postavulū rēū țessutū.

Clairon, *m.* claronū (*claro*). Trompetă cu sunetulū acutū și pētrundētorū, cântătorū cu claronulū

Clairvoyance, *f.* vedere clară, limpede, sagacitate, penetrațiune în affacerī.

Clairvoyant, *e*, *adj.* judi-

- ciosă, pētrundătoră, care vede clară, cu judecată.
- Clam**, *m.* cellă mai mică pondă în regatul Siam.
- Clameau**, *m.* cleste de ferru.
- Clamer**, *vd.* *appeler*, (vech.).
- Clamesi**, *m.* clamesi, oțelă de Limousin.
- Clameur**, *f.* clamore, mare strigăt; — *de haro*, citațiune înaintea judelei, în Normandia.
- Clameuse**, *f.* (*chasse*—), sgomotosă (despre vinătoare).
- Clamp**, *m.* proptea dela cartă.
- Clampin**, *m.* *vd.* *boiteux*.
- Clamponier**, *m.* cală cu picioarele (fluerele picioarelor) lungi și subțiri.
- Clan**, *m.* clan. Tribă, în Scoția, formată de mai multe familie.
- Clandestin**, *ine, adj.* clandestină, făcută în ascunsă.
- Clandestine**, *f.* clandestină. Plantă ale cui foie sunt parte ascunse în pământ. Și *herbe cachée*.
- Clandestinement**, *adv.* în ascunsă, pe ascunsă.
- Clandestinité**, *f.* vițiulă lucrului clandestină.
- Clangulaires**, *m. pl.* secta speciale a anabaptistilor.
- Clans**, *m. pl.* lemne cari domnesc în circuitul unei mari luntri (*bateau foncet*).
- Clapet**, *m.* capacă mobile (cum este la doniță). Comp. *soupage*.
- Clapier**, *m.* cavitate unde se retragă iepurii domest.
- se* **Clapir**, *v. refl.* a se stringe, se piti, în cavitate (despre iepurii domest.).
- Clapotage**, *m. mar.* s. *clapotement*, ușioră agitațiune, clătinată.
- Clapoteux**, *adj. euse*, mișcată prin mice valuri (despre mare).
- Clapoti**, *m.* *vd.* *clapotage*.
- Clapper**, *v. n.* a clăpăi.
- Claquade**, *f.* loviture, *fam.*
- Claque**, *f.* lovitură cu palma; speciă de galicea, (galoși), de păslă; pelerie môle.
- Claqué**, *ée, adj.* garnită cu pele pe lingă talpă (despre cismulițe).
- Claquebois**, *m.* un instrument musical cu clavier.
- Claquedent**, *m.* prostă care tremură de frig.
- Claquement**, *m.* clapătă (clăpăită), sgomotulă mânelor, cândă se lovescă una de alta.
- Claquemurer**, *v. a.* a închide într' uă închisore strimă.
- Claque-oreilles**, *f.* peleria cu margini pendinți, (atirinde).
- Claquer**, *v. n.* a face ună clapătă, ună sgomotă secă și acută (clăpăi), cum e plesnitulă cu biciulă; *v. a.* a bate din palme; *fam.* a lovi cu palma. *Claquer son fouet*, a și da importanță. *Claquer qn.*, a da cui-va palme.
- Claquet**, *m.* mică scândură bătindă pe sita mōrei. Și *cliquet*.
- Claqueter**, *v. n.* a face ună clapătă, ună sunetă secă (clăpăi).
- Claquette**, *f.* speciă de morișcă (scirșiitoră).

Claqueur, *m.*, aplausorū plătitū.

Clarcetaire, *m. vech.* legătură de chei.

Claret, *m.* Se numește așa vinul de Bordeaux în Anglia. [mustosū.

Clarette, *f.* speciă de vinū

Claricorde, *m.*, claricordū. Instrum. de musică.

Clarification, *f.* clarificațiune, limpedelă. [limpedi.

Clarifier, *v. a.* a clarifica,

Clarine, *f.* clopotelū la gîtulū animalilorū, meilorū.

Clarinette, *f.* clarinetă.

Clarinetteste, *m.* cântătorū cu clarineta. [cit, (titlu).

Clarissime, *m.* forte strălu-

Clarté, *f.* claritate, lumină; *fig.* limpedelă a spiritului, stilului etc; transparență.

Clâs, *m. s. glas*, sunetulū clopotelui, cândū a muritū cine-va.

Classe, *f.* classe, ordine, rândū; sală de lecțiunī, lecțiune; divisiunea unū colegiū, unei sisteme (de ist. nat.). *Ouvrir une*—, a deschide unū colegiū, incepe prelecțiunī. *Rentrée des*—s, reinceperea lecțiunilorū. În *mar.* înscrierea marinarilorū.

La *pl.* studie. [ne în classī.

Classement, *m.* ordinațiune

Classer, *v. a.* a ordina, rândui, distribui, în classī.

Classification, *f.* classificațiune, distribuțiune prin classī.

Classifier, *v. a.* a classifica, ordina după classī.

Classique, *adj.* classicū, în usulū classilorū. Se dice de autoriī de prima ordine, cari

a devenitū modele și constituiescū autoritate. *Terre*—, patrii classicilorū (*des auteurs classiques*), precum Grecia Italia. [lesne.

Clastique, *adj.* care se rupe

Clatir, *v. n.* Se dice de cănele care, apropiându-se de vinatū, îndouesce strigătulū său.

Claude, *adj.* și sust. *fam.* claudū, nerodū. Comp. *niais*, *sot.*

Claudication, *f.* claudicațiune, schiopătatū. [egiptenă.

Claudien, *m. papier*, hartiă

Clause, *f.* clausă. Dispozițiune particulariă într'un actū, contractū etc.

Clausoir, *m. arch.* pétra care incheiă murulū.

Claustral, *e, adj.* claustrale, de clastru, de monasteriū. [bureți.

Clavaire, *f. bot.* genū de

Clavaliere, *m. bot.* terebin-taceū americanū.

Clavé, *ée, adj. bot.* clavatū (că măciuca). Și *claviforme* seū *masseté.*

Claveau, *m.* unū morbū allū ouilorū, Și *clavelée.*

Claveaux, *m. pl.* petre cari formedă partea de d'assupra ușei, ferestrei etc.

Clavecine, *m.* instrum. musicale cu clavierū și cordele duplici de metalū.

Clavecineste, *m.* cântătorū cu *clavecin.*

Clavelé, *ée, adj.* afectatū de *claveau.* Vd. *vorba.*

Clavelée, *f.* vd. *claveau.*

Clavette, *f.* cuiulū care intră în cardinelă (în țifină).

Clavicorde, *m.* clavicordă, specieă de *clavecin*.

Clavicornes, *f. pl.* genă de insecte coleopt.

Claviculaire, *adj. anat.* de la claviculă.

Clavicule, *f.* claviculă. Ossă care unesc umărulă cu peptulă. [nită de clavicule.

Claviculă, *ée, adj.* premu-

Clavi-cylindre, *m.* clavicilindru. Instrum. musicale.

Clavier, *m.* lanță pentru chei; rândulă clapeloră unăi piano, unăi organatū etc.

Clavière, *f.* unăi pesce.

Claymore, *f.* lungă sabiă a Gaeliloră scoțiană (pron. *clémore*).

Clayon, *m.* mică tablă de paie etc. pentru a scurge cașcavalulă, tablă de plăcintari; gardă.

Clayonnage, *m.* gardă pentru a oppri pămîntulă să nu cađă. [de cheiă.

Cleché, *ée, adj.* în formă

Clef, *f. s. clé*, cheiă; *mettre sous* —, a închide cu cheia; — *de voûte*, pétra din mijloculă boltei; *sous la clef*, într'ună locă închisă cu cheia; — *des champs*, libertate de a eși; — *de St. Pierre*, autoritatea sântului Scaună, puterea papale.

Clématite, *f.* plantă sarmantosă. Și *viorne*.

Clémence, *f.* clemintă, blăndeță. *Acte de* —, iertare generosă.

Clément, *e, adj.* cleminte, blăndă.

Clémentine, *f, pl.* a cincia carte a decretaliloră papei

Clemente V, făcută din ordinea lui Jean XXII. Culegere de buccăte apocrife atribuite falsă sântului Clemente.

Clenche, *f.* mică pergulă (pirghiă), care face să jôce clanța unei porți. Și *clinche*.

Cléonie, *f.* brunelă (speciă de prună) odoriferante.

Clepsydre, *m.* clepsidru, orologiū idraulicū.

Clérage, *m.* ună morbū allū passeiloră de prédă.

Clerc, *m.* clericū, preotū; — *de chapelle*, oficiariū la capela regelui; *pas de* —, errôre commissă prin nesciință; — *de la chambre*, prelatū, oficiariū allū camerei apostolice; — *du secret*, secretariū de Statū; *vice de* —, errôre de transcripțiune (de copiă); *compter de* — *à maitre*, a socoti priimiriile și cheltuelele fără a face altăceva. [clericiloră.

Clergé, *m.* clerū. Corpulă

Clergeot, *m.* miculă clericū (fam.).

Clérical, *e, adj.* clericale, ecclesiasticū, de preoți.

Cléricalément, *adj.* precum clericii seū preoți.

Cléricat, *m.* funcțiunea scriitorului Papei.

Cléricature, *f.* condițiunea clericiloră, preoțiloră.

Clétrite, *f.* lemnū petrificatū.

Clich, *m.* sabiă încovăiată turcescă.

Clichage, *m. impr.* formațiunea paginei cu litere.

Cliché, *m. impr.* tablă pe care s'a asședatū litere (clișeu).

- Clicher**, v. a. *impr.* a forma table solide cu litere calcate după altele.
- Clicheur**, m. *impr.* cellă ce formădă paginile.
- Clide**, m. machină de resbelu la antică. [Bordeaux.
- Clie**, f. piață de pesce în
- Client**, m. cliente, protectatul unei persoane putinți, la R. antică; cellă ce a înredută processulă seú, interesele seú, unui avocată etc.
- Clientèle**, f. clientelă, toți clientii unui avocată, medică.
- Clifoire**, f. siringă de lemnă de socă (jucăriă de copii).
- Clignement**, m. clipelă, clipire.
- Cligne-musette**, f. jocă de ascunselă. Și *climurette*, *cache-cache*.
- Cligner**, v. a. a clipi (din ochi).
- Clignot**, m. speciă de passere.
- Clignotant**, e, *adj.* care clipisce desă.
- Clignotement**, m, clipelă frecinte, continuă.
- Clignoter**, v. n. a clipi desă. Și *clignoter des yeux*.
- Climat**, m. climă; regiune relativă cu atmosfera, țerră.
- Climatérique**, *adv.* climaterică, de climă. Se dice măi alessă de fiă-care allă șeptelă annă (*année*—) allă vieței umane, și particulariă de annulă allă șe-se-deci și treilă, numită *la grande climatérique*. [climeă.
- Climature**, f. *neol.* influința
- Climax**, m. *ret.* climace, speciă de gradațiune în discursă.
- Climusette**, vd. *cligne-musette*.
- Clin d'oeil**, m. clipelă. *En un clin d'oeil*, într'ua clipă. *Pl. des clins d'oeil seú d'yeux*.
- Clinandre**, m. vd. *urm.*
- Clinanthe**, m. receptaclă conică allă floriloră.
- Clincaille**, vd. *quincaille*.
- Clinche**, f. speciă de nastură la pörtă, pe care appesându-lă, se deschide pörtă. Și *clenche*.
- Clinique**, *adj.* clinică, care ține de pată. *Médecine clinique*, medicină care se esercită lângă patulă bolnavulu.
- Clinoïdes**, *adj.* f. *pl.* clinoïdă. Se dice de celle patru apofisse ale ossulu sfenoidă, cari formădă cavitatea numită *selle turcique*. [labiate.
- Clinopode**, m. *bot.* genă de
- Clinoscope**, m. instrum. că se mesore înclinațiunea unui plană pe altulă.
- Clinquant**, m. lamine seú foie de metală, cari strălucescă multă; *fig.* brilante falsă.
- Clio**, f. genă de molusce.
- Clionites**, f. *pl.* molusce pteropede petrificate.
- Clipper**, m. clipper, bastimentă englesă de uă mare iutelă. Pronunț. *clip-peur*.
- Cliquart**, m. uă pėtră de edificiu ferte stimată.
- Clique**, f. *fam.* asociațiune de ómenă, cari se unescă că se intrigeđe, se înșele (tagmă) *Comp. coterie*.
- Cliquet**, m. seú *claquet*, lemnă dela pálnia móreă.
- Cliqueter**, v. n. a imita clăpăitulă móreă. (*Conj.* *je cliquette* etc.

Cliquetis, *m.* scărțăitul, sgomotul armelor, când se lovesc.

Cliquetissant, *e, adj.* care produce un sgomot confus (scărțăitoriu).

Cliquette, *f.* instrum. făcut din două lemne, cari se țin între degete, și se lovesc unul de altul, ca să de un sunet (scărțăitoare). La *pl.* petre găurite legate de uă sfără, ca s'o facă să se afunde.

Clisse, *f. s.* *clayon*, mică tablă de rechită, de papură, pentru cașcaval; *chir.* mică bantă de lemn sevă de carton, ca să mențină ossele frante.

Clisser, *v. a.* a garni cu *clisses*. Vd. *prec.*

Clisson, *m.* pândă ce se fabrică la *Clisson*, în Britania.

Clistère, *m.* vd. *Clystere*.

Clitie, *f. bot.* anemone roșiatică.

Clitoire, *f.* genă de leguminoase americ.

Clitore, *f.* genă de leguminoase.

Clitoris, *m.* clitori, lindică.

Clivage, *m.* acțiune de a dispica un diamant (un cristal), după juturele selle naturale, în loc de a-l tăia cu ferăstrăul.

Cliver, *v. a.* a dispica cu abilitate diamantele, vd. *prec.*

Cloaque, *f.* cloacă (hasna).

Cloche, *f.* clopot, caliciul florilor; — *de plongeur*, clopotul aflundătorului, *faire sonner la grosse* —, a lăsa pe celulă mă bună să vorbescă, — *bannate, du befrei*, clopot de alarmă. Comp. *tocsin*.

Cloche-pied, *m.* speciă de organsin. *Aller à* —, a merge într'un picior.

Clocheman, *m.* berbecul care conduce turma. Comp. *sonnailler*.

Clochement, *m.* schiopătat.

Clocher, *m.* clopolniță.

Clocher, *v. n.* a schiopăta (*boiter*) mergind; a fi defectos. [niță.

Clocheton, *m.* mică clopol-

Clochette, *f.* mică clopolniță; *bot.* speciă de flóre roșiă.

Clocman, *m.* vd. *clocheman*.

Cloison, *m.* închisură, separațiune de scânduri într'ua casă; *bot.* membrana care divide pericarpul.

Cloisonnage, *m.* separațiune prin închisură cu scânduri etc.

Cloisonner, *v. a.* a închide, separa cu scânduri.

Cloître, *m.* claustru. Galerie interioară la monasteriu; monasteriu. *Arc de* —, boltă încruciată.

Cloître, *v. a.* a închide în monasteriu, face călugăr.

Cloître, *m.* religios de fipt într'un monasteriu.

Clomena, *f.* uă plantă că erba.

Clonique, *adj.* *spasme* —, contracțiune nevoluntare a muschilor; *mouvement* —, mișcare spasmodică.

Clonisme, *m.* vd. *Convulsion*.

Clopeux, *m.* mică ciocan.

Clopin-clopant, *adv. fam.* tirișiu gropișiu. Comp. *en clopinant*, *en clochant*.

Clopiner, *v. n.* a schiopăta puțin (fam.).

Cloporte, *m.* cloportă, genă de țintări.

Clor, *v. a.* a închide, im-pressura, mărgini. Și *clorre*. — *Ind. pres. je clos, tu clos, il clôt, fără pl., fiit. je clorais, condit. je clorais. imper. clos, fără pl. part. pass. clos, e.*

Clos, *m.* câmp (têrrimă) închisă cu muri, gardă etc.

Clos, *e, part.* închisă. *A huis clos*, cu ușa închisă. *Pâques closes*, duminica Thomei. *Ce sont lettres closes*, sunt lucruri secrete. *Se tenir — et couvert*, seșu — *et coi*, a ședă ascunsă într'ună locă sigură, *à huis clos*, cu porțile închise, fără publică.

Closeau, *m.* câmp mică închisă allă țêrraniloră. *Comp. closerie.*

Closoir, *m.* scândura de împletită la făcătorii de coșuri.

Clossement, *vd. gloussement.*

Closser, *vd. glousser.* [midă.

Clostre, *m.* speciă de cără-

Clotho, *f.* speciă de coquile.

Clothonie, *f.* ună șêrpe, speciă de boa constrictor.

Clôtoir, *m.* cârligă de împletită coșuri.

Clôtur, *f.* închisură, clausură, circuită de muri, gardă etc.; reclusiune monastică.

Clôturer, *v. a. neol. vd. clôre.*

Clôturier, *m. vd. vannier.*

Clou, *m.* cuiă; — *à cheval*, — *maréchal*, cuiă de potcovă. *Ne tenir ni à fer ni à clou*, a fi pușină solidă. *River le — à qn.*, a răspunde cui-va d'a dreptulă, verde; *être gras comme un cent de —*, a fi

fôrte slabă. *Vd. și Furoncle.*

Cloucourde, *f.* erbă de ină, care crește prin grăă.

Clou-d'épingle, *m.* cuiă de alamă lungă și ascuțită.

Clou-de-girofle, *m.* speciă de buriană aromat.

Clouer, *v. a. a* bate în cuie, prin- de cu cuie. *Se —*, a se stabili.

Clouet, *m.* uneltă de tăiată dopuri (la dogari).

Cloura et clouva, *m.* Pas- sere chineză care prinde pesci.

Clouter, *v. a. a* garni cu cuie.

Clouterie, *f.* fabrică, com- merciă, de cuie.

Cloutier, *m.* meșteră care face cuie, vinđetoră de cuie.

Cloutière, *f.* seă *clouviere, clouière*, ferră pentru cuie, formă, țipară, pentru cuie. *Comp. emboutissoir.*

Clovisse, *f.* speciă de coquilă.

Cloyère, *f.* coșă cu stridie.

Clown, *m.* clăună, clon, țêr- rană, bajazzo (paiată).

Club, *m.* clubă. Adunantă politică în ți determinată.

Clubione, *f.* speciă de păiagin.

Clubiste, *m.* membru ună club. [flătură.

Clunesie, *f. med.* speciă de în-

Clupe, *m.* seă *clure*, clupeă. Genă de pesci, din cari sunt : *le hareng, la sardine, l'anchois și l'ulose.*

Cluse, *f.* strigătulă invetăto- rului de passeri la căni seș.

Cluser, *v. a.* a escita căni că se scotă prepețita din mă- răcini. [rasită de Antille.

Clusier, *m.* ună arbure pa-

Clute, *f.* cărbuni de pétră (*houille*) de calitate inferiore.

Clutelle, *f.* ună arburelă afric.

Clutione, *f. nat.* speciă de păiașină.

Clymène, *f.* uă plantă.

Clypéiforme, *adj.* clipei-forme, assemîné scutului.

Clypéole, *f.* clipeolă, uă plantă.

Clysoir, *m.* tubă de pândă nepermeabile pentru clister.

Clyso pompe, *m.* clisteră munită cu uă pompă.

Clysse, *f. chem.* clissă, amestecă de materie diverse.

Clystère, *m.* clisteră (glisiră). Vd. *lavement*.

Coaccusé, *é, adj.* acusată împreună cu alții.

Coactif, *ive, adj.* care are putere de a constrînge.

Coaction, *f.* constrîngere.

Coadjuteur, *m.* prelată ajutătoriu episcopului.

Coadjutorerie, *f.* sarcina ajutorului unui episcop.

Coagulation, *f.* închiăgare.

Coaguler, *v. a.* a închiăga.

Coalescent, *e, adj.* crescută împreună. [coalițiune.

Coaliser, *v. a.* a uni, formă uă

Coalition, *f.* coalițiune, asociațiune de mai multe persoane pentru scopuri comune.

Coasement, *m.* strigătulă brăscelor. [cele.

Coasser, *v. a.* a striga brăsc-

Coassocié, *m.* asociată cu alții pentru comerț.

Cobaea, *f.* uă plantă de ornament. [albăstresce sticla.

Cobalt, *m.* cobaltă, metal care

Cobolt, *m.* coboltă, arsenică pulverisată.

Cocagne, *m.* *pays de* —, țerră imaginariă, unde totulă este în abundență.

Cocarde, *f.* cocardă.

Cocasse, *fam. adj.* de glumă, de risă.

Coche, *m.* mare nave în usă altă-dată pentru transportul călătorilor.

Cochenille, *t.* insectă colorante, gândăcelă.

Cocheniller, *v. a.* a văpsi în culore roșă deschisă.

Cocher, *m.* visitiă, — *du corps*, visitiă allă regelui.

Cochère, *f.* pörtă destulă de mare pentru a trece uă trăsură.

Cochet, *m.* cocoșă tinăru.

Cochléaria, *f.* cochlearia, uă plantă medicinale.

Cochon, *m.* rimătoră.

Cochonnée, *f.* toți rimătorii mică născuți uădată.

Cochonner, *v. a.* a nasce (despre rimătorii).

Cochonnerie, *f.* necurățeniă.

Cochonnet, *m.* purcelă.

Coco, *m.* coco, nucă de coco.

Cocodette, *f.* fiică de morali ușorie.

Cocon, *m.* invelișulă vermelulă de mătasă (gogășe).

Coconelle, *f.* mătasă brută.

Cocote, *f.* espressionă copilărescă în locă de găină.

Cocotier, *m.* arbure din familia palmilor.

Coction, *f.* coctiune, cócere.

Code, *m.* codic. culesă de legi.

Codébiteur, *m.* debitoră împreună cu altulă.

Codéteuteur, *m.* detentoră împreună cu altulă.

Codex, *m.* codic. culesă de formule officiali impuse farmaciștilor.

Codicillaire, *adj.* stabilită printr'ună codicilă.

Codicille, *m.* codicilul, adausă la un testament cu aceeași valoare ca și testamentul. [lega, într'un corp.]

Codifier, *v. a.* a codifica, uni,

Codonataire, *adj.* cui s'a făcut o donație împreună cu alții. [ritm.]

Coefficient, *m.* factorul (*a-*)

Coercible, *adj.* care poate fi restrins într'un spațiu ure-care (in fis.).

Coercitif, *ive, adj.* care are dreptul de a constringe.

Coercition, *f.* putere de a constringe.

Coéternel, *elle, adj.* etern împreună cu altul.

Cœur, *m.* inimă, curaj: *si le — vous en dit*, deca ve place, *de—*, din inimă.

Coexistant, *ante, adj.* care esista împreună cu altul.

Coexistence, *f.* esistență in acell'asi timp cu altul.

Coexister, *v. n.* a esista împreună. [(de foile florilor).

se **Coffiner**, *v. r.* a se pleca,

Coffre, *m.* cufăr, — *fort*, cufăr forte solid, unde se conserva obiecte prețioase.

Coffrer, *v. a.* a inchide, pune in inchisore.

Coffret, *m.* cufăr mic.

Coffretier, *m.* fabricant de cufere. [dela Cognac.

Cognac, *m.* speciă de rachiu

Cognasse, *f.* gutuiă sêlbatică.

Cognassier, *m.* gutuiă sêlb.

Cognée, *f.* speciă de topor pentru a dispica lemne grôse.

Cogner, *v. a.* a bate (un cuț), a lovi. *Se—*, a se lovi.

Cohabitation, *f.* lăcuință împreună.

Cohabiter, *v. n.* a lăcu împreună, la un loc.

Cohérence, *f.* aderință, lipitură, uniune de altceva.

Cohérent, *ente, adj.* lipit, unit, legat, aderinte.

Cohéritier, *m. ière, f.* moștenitor cu un altul.

Cohésion, *f. fis.* adesiune, putere prin care părțile, moleculele, unui tot țin una de alta.

Cohorte, *f.* trupă de luptători.

Cohue, *f.* adunare sgomotosă.

Coi, *coite, adj.* linișcit.

Coiffe, *f.* gâtela de cap pentru femei, — *de chapeau*, cătușela peleriei.

Coiffer, *v. a.* a pune pe cap; a regula perul, frisa.

Coiffeur, *m.* frisor, cellu ce taiă și regulă perul.

Coiffure, *f.* copperișiu de cap, gâtela de cap.

Coïn, *m.* colț, penna pentru dispicat lemne.

Coïncidence, *f.* potrivelă.

Coïncident, *ente, f.* care cade in acell'asi timp cu altul.

Coïncider, *v. n.* a veni in acell'asi timp, se potrive.

Coing, *m.* gutuiă.

Coïntéressé, *ée, adj.* interesat împreună cu altul.

Coke, *m.* coke, carbune mineral lipsit de bitume prin distilație.

Col, *m.* git; parte, loc strimț.

Colature, *f.* filtrație, licidul filtrat (in farmac.).

Colback, *m.* colback, șepcă militară, ce portă tambur-majorul etc.

Colcotar, *m.* oxid roșu de fier, provenit din cal-

cinațiunea sulfatului de ferrü.

Colée, f. lovitură ce se dă cavalerilor pe gîtü.

Colégatoire, m. și f. cellü cè are parte cu altulü la unü testamentü. [insecte.

Coléoptère, m. uă familiă de **Coléra-morbus**, vd. *Choléra-morbus*.

Colère, f. mânia. Comp. *emportement*.

Colérique, adj. mâniaciosü.

Coli, m. sëu *colir*, officiarü, care este unü censorü universale (pöte cerceta uerî-ce casă) în China. [Comp. *raie*.

Coliart, m. pesce de mare.

Colibri, sëu *oiseau-mouche*, m. colibri, passère americ. însemnată prin micșiorimea sa și strălucitulü culorilorü.

Colicitant, m. cellü cè vinde împreună cu altulü, mai alessü eređi, la licitațiune.

Colifichet, m. obiectü fără importanță. Comp. *babiole*, *bagatelle*.

Colimaçon, vd. *Limaçon*.

Colin-maillard, m. jocü d'a ascunselé, unde cellü legatü la ochi trebue să prindă și să-și spună numele.

Jean Colin, surnommé *Mail-lard*, á cause du maillet dont il se servait, ayant eu les yeux crevés en combattant, se fit guider par son écuyer, et continua á poursuivre l'ennemi. [țile calde ale Asiei.

Coliou, m. passère din păr-

Colique, f. colică.

Colis, m. bală de marfă, legătură de călătoriă. Comp. *ballot*.

Colisée, m. vd. *Colossée*.

Collaborateur, m. *trice* f. colaboratorü. [rațiune.

Collaboration, f. collabo-

Collaborer, v. n. a collab-
bora, lucra în commune la
uă operă literariă.

Collage, m. lipire. [pesce.

Collant, ante, adj. care li-

Collatéral, ale, adj. colla-
terale, care vine allăturé,
care nu este în liniă dréptă,
nef—, nave lăturașiă.

Collateur, m. patronü, cellü
ce conferesce unü beneficiü.

Collation, f. conferirea, da-
rea, unü titlu, unü dreptü;
ospëtü frugale; comparațiune.

Collationner, v. a. a com-
para uă transcriptiune, uă
copiă; cu originalile.

Colle, f. cleiü, preparațiune
pentru a lipi.

Collecte, f. stringerea unorü
imposite în vechia monar-
chiă; collectă, stringere pen-
tru uă operă de bine-facere.

Collecteur, m. cellü cè
stringe imposite; cellü cè cu-
lege dările voluntarie.

Collectif, *ive*, adj. colectivü,
care îmbraciă, coprinde, mai
multe persóne, lucruri, fapte.

Collection, f. colecțiune, u-
niune de obiecte de arte etc.

Collectionner, v. a. a face
colecțiune.

Collectionneur, m. *euse*,
f. stringătorü, cellü cè face
colecțiuni. [lectivü.

Collectivement, adv. col-

Collège, m. colegiü, corpü
de persóne investite cu a-
ceeași demnitate.

Collégial, ale, adj. colle-
giale, de colegiü, de școlă.

Collégien, *m.* scolarîu de colegiû, de gimnasiû.
Collègue, *m.* colegû.
Coller, *v. a.* a lipi, inclei.
Collerette, *f.* iacaluță.
Collet, *m.* gulerû dela haină, — *montant*, gulerû tare dela haina soldatului, *gens à petit*—, ecclesiastici.
Collète, *f.* insectă lepidopteră.
Colleter, *v. a.* a lua pe cineva de gițu, că să lă trintescă.
Colletin, *m.* speciă de ilecû (vech.). [*glutinatif*.]
Collétique, (*puç.usit.*). Vd. *ag-*
Colleur, *m.* făcătoru de cartone, cellû cê lipesce (chărțiă tapetată pe muri).
Collier, *m.* colare. Ornamentû de gițu (salbă); cercû de ferrû; *franc du* —, forțe blândû.
Colliger, *v. a.* a culege părțile insemnate dintr'ua carte.
Collimation, *f. astr.* *ligne de*—, liniă de ochire.
Colline, *f.* colină, dialu. *La double*—, Parnassulû.
Collinaire, care cresce pe dialuri.
Colliquatif, *ive, adj. med.* care dissolvesce, topesce, umorile. *Symptômes* —, simptome de diarreă.
Colliquation, *f. med.* diminuțiune de desitate a lichidilorû, topire a succurilorû.
Collision, *f.* colisiune, lovire a douê corpuri (ciocnire); *fig.* luptă. [*urm.*]
Collocasie, *f. s. colocasie*, vd.
Collocation, *f.* inscripțiunea creditorilorû in uă certă ordine;—*utile*, cândû suntû destui banî că să fiă plătiți.

Collodion, *m.* colodiû. Soluțiune eterică de bumbacû fulminante, (coton-poudre).
Colloque, *m.* colloquiû, convorbire, conferință.
Colloquer, *v. a.* a dispune pe creditorî in ordinea in care trebuie să li se plătescă.
Colludant, *m.* colludinte, cellû cê particepe la *collusion*, vd. *vorba*.
Colluder, *v. n.* a face usû de *collusion*, vd. *vb.*
Collurions, *m. pl. nat.* passeri de pădure.
Collusion, *f.* colusiune. Inteligență secretă intre mai multî, că să inșele pe altulû.
Collusoire, *adj.* făcu'û prin invointă secretă, vd. *prec.*
Collusoirement, *adv.* prin colusiune, prin inșelăciune concertată.
Collyre, *m.* coliriû, remediû esternû pentru ochi. [*iana.*]
Colma, *m.* uă passere de Gu
Colmatage, *m. agric.* înălțarea unui locû inundatû, adăugindu-î pămîntû addussû.
Colmate, *m. agric.* locû bătosû desecatû prin implere cu pămîntû.
Colmater, *v. a. agric.* a înălța, implé cu pămîntû unû locû inundatû, bătosû.
Colobome, *m. med.* ulcerû allû genelorû. [*lumbă.*]
Colombacé, *ée, adj.* de co
Colombade, *f.* vd. *Fauvette*.
Colocasie, vd. *Collocasie*.
Colombage, *m.* rândû de grîndi puse perpendiculare (in sus) intr'ua închisură de pamente.
Colombar, *m.* porumbelû

- cu ciocul grossu din zona torridă.
- Colombe**, f. columbă, porumbiță (in stil. inaltu); grindă pusă perpendiculară la paiente.
- Colombeau**, m. porumbelū micu, tinēru.
- Colombelle**, f. june columbă (vech.); *impr.* liniă între columne.
- Colombides**, f. pl. passeri de genulū porumbilorū.
- Colombier**, m. vd. *pigeonnier*.
- Colombiers**, m. pl. *impr.* spațiu prē mare cē compositorulū lassă între vorbe.
- Colombin**, m. minerū curatū de plumbū. *Tantalite*.
- Colombin**, ine, *adj.* (de culōre) cā gușia porumbuluī, (astăđi *gorge de pigeon*), fig. innocinte.
- Colombite**, m. vd. *Colombin*.
- Colombium**, m. columbiū, tantalū; metalū negriciosū, gēssitū la Massachusset, în Statele-Unite, și numitū dela Chr. Columbū.
- Colombo**, m. uă rădēcină de Indie amară și astringinte.
- Colon**, m. colonū, cultivatorū, plugariū; lăcuiitorū de colonie.
- Côlon**, m. porțiune a marelui intestinū, care se continuēse cu cecum.
- Colonat**, m. stare de cultivatorū la anticī.
- Colonel**, m. colonelū.
- Colonelat**, m. colonelatū.
- Colonelle**, f. consôrtea unuī colonelū. *La* —, seū la *compagnie*—, altă-dată prima ecorte (rôtă) unuī regimentū, fiindū-că avea pe colonelū dreptū căpitanū.
- Colonial**, e, *adj.* coloniale, de colonie.
- Colonie**, f. coloniă.
- Colonisable**, *adj.* priimitorū de colonie.
- Colonisation**, f. colonisare, stabilitū de colonie.
- Coloniser**, v. a. a colonisa, duce, aseda, stabili, colonie.
- Colonnade**, f. columnatū, șirū de columne (stilpi) simetrice pentru ornamentū.
- Colonnaison**, f. fațiată adornată cu columne.
- Colonne**, f. columnă, stilpū cilindricū la unū edificū; *fig.* rēdămū, șirū de trupe; *fis.* cantitate de fluidū în formă cilindrică.
- Colonnette**, f. columnă mică, subțire.
- Colophane**, m. colofanū, sachisū de violină. Și *colophone*.
- Coloquinte**, m. colocintū. Speșia de dovlecelū, *pomme de*—.
- Colorant**, e, p. pr. *adj.* colorante, care dă culōre.
- Coloration**, f. colorațiune. Starea lucruluī coloratū printr'unū accidinte de lumină.
- Coloré**, ee, *adj.* coloratū. *Avoir le teint*—, a se arrēta sănētosū, avē fața rumenă.
- Colorer**, v. a. a culora, da culōre, văpsi; *fig.* înfrumuseța.
- Coloriage**, m. colorațiune.
- Colorier**, v. a. a culori, a distribui culorile pe unū tabelū, (in pict.).

- Coloris**, *m.* coloritū. Effectū cè rezultă din amestecul și usulū culorilorū pe unū tabelū, strălucire de colorī; *fig.* roșiela feței.
- Colorisation**, *f.* manifestațiune de culóre (în fisică).
- Coloriste**, *m.* coloristū, pictorū care înțelege bine coloritulū.
- Colossal**, *e, adj.* colossale, care întrece cu multū proporțiunile ordinare, de mărime gigantică.
- Colossalement**, *adv.* colossale, că unū colossū.
- Colosse**, *m.* colossū. Statuă de mărime estraordinariă; omū, animale, de statură înaltă și forte; personă forte considerabile.
- Colossée**, *m.* coliseulū. Nume vechiū pentru *Colisée*, (parce qu'il fut construit non loin de la statue colossale de Néron).
- Colostre**, *m.* colostru, protogala, primulū lapte. Și *colostre, colostrum*.
- Colpocèle**, *f.* colpocelū, erniă vaginală.
- Colportage**, *m.* comericiū ambulante. Vd. *urm*.
- Colporter**, *v. a.* a duce și vinde mērfă în locuri publice s. private; *fig.* a răspândi noutăți.
- Colporteur**, *m. euse, f.* colportorū, micū neguțatorū ambulante; vinđătorū de diarie.
- Colti**, *m.* întăritură la marginea castelului anteriorū allū navii.
- Colubrin**, *ine, adj.* colubrinū, asseminé șopirlei.
- Columbo**, *m.* vd. *Colombo*.
- Columelle**, *f.* columelă. Assea (fusulū) anteriore unei coquile; assea unorū fructe, care persiste după cè a căđutū celle-alte părți ale lorū.
- Columellée**, *ée, adj. bot.* avindū asse, fusū.
- Colure**, *m. astr.* colurū. Fiăcare din celle două cercuri, cari taiă equatorulū și zodiaculū în patru părți egali, și insemnēdă annutimpii.
- Colybes**, *m. pl.* colivă.
- Colymbes**, *m, pl. colymbiens*, speciă de passeri. Comp. *plongeon*.
- Colza**, *m.* brassică deunde se estrage unū uleiū bunū de arsū, rapiță. Și *colzat* sēu *colsa*.
- Coma**, *m.* coma. speciă de letargiă, addormitū profundū, somnū lungū. *Coma vigil*, coma unitū cu fantasiū.
- Comateux**, *euse, adj.* care annunță sēu produce letargiă [*coma*]. [bi de Senegal,
- Combasou**, *m.* speciă de vra-
- Combat**, *m.* luptă, bătăliă, [*bataille*]. La *pl.* jocuri olimpice.
- Combattant**, *m.* luptătorū, care se bate; *nat.* cocoșiū luptătorū (lat. *nachetes, tringa pugnax*).
- Combattre**, *v. a.* a combate, a se bate, se lupta; *v. n.* a resiste, se împotrivi. *Se—*, a fi în opozițiune unulū cu altulū.
- Combe**, *f.* vd. *grotte*.
- Combien**, *adv.* câtū, câtū de multū,—*que*, cu tôte că.
- Combinaison**, *f.* combina-

țiune, uniune de mai multe lucruri într'unu scopu determinat.

Combiner, v. a. a combina.

Comble, *m.* virfulu unu edificiu. *Faire monter jusqu'au*—, a duce lucrulu până la estremu; *de fond en*—, cu totul, până în fundu. Ca *adj.* multu plinu.

Combler, v. a. implé uă măsură peste margini; *fig.* a întrece ueri-cé măsură.

Combrière, *f.* lațu pentru pesci mari.

Combuger, v. a. a îmbiba cu apă butoiulu, ca să lă cerce.

Comburent, *e, adj.* comburinte, ardătoriu, care face să ardă.

Combustible, *adj.* combustibile, care arde.

Combustion, *f.* combustiune.

Comédie, *f.* comediă. *C'est de la haute*—, asta é înșelăciune înaltă.—*vaudeville*, com. cu cântece. [medianu.

Comédien, *m. ienne, f.* comediant.

Comestible, *f.* comestibile, de mâncare, bunu de mâncat.

Comète, *f.* cometă.

Comices, *m. pl.* comiție, adunățu unde Romani antici numia pe magistrați. *Comices agricoles*, societate agrariă.

Comique, *adj.* comicu.

Comiquement, *adv.* în modu comicu, prin comediă.

Comité, *m.* comitat, uniune de persone, séu delegați dintr'ua adunățu, însărcinați să prepare proiecte de

discussiune. *Nous étions en*—, eramu între noi.

Commandant, *ante, adj.* comandante. Ca *sust. f.* consórtea comandantelu.

Commande, *f.* comandă, cerere pentru ueri-cé epocă de lucruri fabricate. *Larmes de*—, lacrimi de comandă, de crocodil.

Commandement, *m.* comandă, ordine, poruncă. *Avoir lu parole à*—, a avé uă elocință mare.

Commander, v. a. a comanda, a conduce uă armată, ordina, porunci; v. n. fi mai înaltu.

Commanderie, *f.* beneficiu care ținea altă-dată de uă ordine militare.

Commandeur, *m.* comandor, titlulu unu gradu înaltu în ordinele de cavaleriă, mai alessu în Legiunea de onore.

Commanditaire, *m.* cellu cé face parte din uă societate de arendași, părtașiu în tăcere la affaceri.

Commandite, *f.* societate comerciale ai cui membri nu sunt respansabili (mai inulu arendași).

Commanditer, v. v. a procura unu comerciant capitali cu stiplațiune de beneficiu în prorata summeloru depuse.

Comme, *adv.* că, precum; *conj.* pentru-că, — *que*, ueri-cum.

Commémoratif, *ive, adj.* comemorativu, care rechiamă memoria, care amintesco.

Commemoration, f. cerimonie destinată să rechiame suvenirea unui eveniment.

Commençant, m. *ante*, f. începător într'un studiu.

Commencement, m. început.

Commencer, v. a. a începe; v. n. a lua început; — *qn.*, a da cuiva primele lecțiuni, — *à* său *de faire qch.*, a începe să facă ceva.

Commende, f. titlu unui beneficiu dat altă-dată de rege unui ecclesiastic secular. [sénù.]

Commensal, m. commensalitate, f. calitatea commensalului, mâncare împreună.

Commensurable, *adj. math.* commensurabile, care are o măsură comună.

Comment, *adv.* cum. *Le—*, modul cum.

Commentaire, m. comentariu, note și explicații asupra tuturor părților unei opere.

Commentateur, m. comentator, care face un comentariu, explicator.

Commenter, v. a. a comenta, explica prin comentariu; v. n. a amplifica puțin din rea voință fucerile.

Commerage, m. vorbă de nașă, vorbă de petrecere.

Commerçant, m. *ante*, f. comerciant, neguțator.

Commerce, m. comerț; relații de societate, de afaceri.

Commercer, v. a. a face comerț; a avea legături.

Commercial, *ale, adj.* comerciale, de comerț.

Commercialement, *adv.* comerciale, în modul comercianților.

Commère, f. nașă, cuscră. *Tout se fait par compère et par—*, totul în lume se face prin favoare.

Committant, m. comitate, cellă ce comite, crede, altuia îngrijirea interresilor sêlle.

Commètre, v. a. a comite, a crede; a face, îndeplini, (săvirși). *Se—*, a se comite.

Comminatoire, *adj. jur.* care amenință, cominatoriu.

Commis, m. comissă, funcționar dintr'ua administrație, dintr'ua casă de comerț. *Commis à pied*, *commis à cheval*, funcționari la contribuțiile indirecte, care merge să practice exercițiul la debitantii de bături.— *Commise*, f. compromisiune.

Commisération, f. milă.

Commissaire, m. comissariu. *Commissaire priseur*, comissariu delictație, de mezație.

Commissariat, m. comissariat, funcțiunea comissariului, locul unde ea se exercită. [siune.]

Commission, f. comissie.

Commissionnaire, m. comissionar.

Commissionner, v. a. a da comisiune, sarcina de a

Commissoire, *adj.* comisoriu, unde creditorul rămâne proprietariul emane-

tului, cându debitorul n'a plătitu la terminu.

Commodat, *m.* commodatū, împrumutū gratuitū.

Commode, *adj.* commodū, lesniciosū. *Sust. f.* mobilă cu sertare (comodă).

Commodément, *adv.* commodū.

Commodité, *f.* commoditate.

de **Commodo**, *adv.* Usitatū numai în espressionea *enquête—et incommodo*, cercetare destinată a face să se cunnască.

Commodore, *m.* commodorū, titlu de demnitate în marina olandesă, anglă și americană.

Commotion, *f.* commoțiune, mișcare violinte, scuturătură.

Commuable, *adj.* commutabile, care se pôte schimba.

Commuer, *v. a.* a commuta, schimba, — *une peine*, a schimba uă pedepsă în alta mai mică.

Commun, *une, adj.* commune, ordinariū; care se geseșce uerī—unde : *en* —, în commune.

Communal, *ale, adj.* communale, de comună.

Communauté, *f.* comunitate, participațiune în commune.

Communaux, *m. pl.* comunali, pășiuni unde aū dreptulū mai mulți să trămită turmele lorū.

Commune, *f.* comună. Divisiune teritoriale administrată de unū primariū și unū consiliū municipale.

Communément, *adv.* de commune, de ordinariū, de obiceiū.

Communiant, *m. ante, f.* cellū cè se comunică, se grijesce.

Communicable, *adj.* communicabile, care se pôte comunica.

Communicatif, *ive, adj.* care se comunică.

Communication, *f.* comunicațiune, trecere dela unū locū în altulū.

Communier, *v. a.* a griji ; *v. n.* a se griji.

Communion, *f.* conformitate de credințe; grijeniă.

Communiquer, *v. a.* a comunica, face parte (cui—va de ceva), transmite :— *v. n.* a fi în relațiune, în legătură cu.

Communisme, *m.* comunismū. Sistemă socialistă care voiesce să facă a prevala comunitatea averilorū.

Commutation, *f.* commutațiune, schimbare.

Compacte, *adj.* compactū, îndesitū și solidū, strinsū.

Compagne, *f.* aceea care insoțesce pe altulū, soçiă.

Compagnie, *f.* societate, consorțiū, (tovărășiă), companiă, rotă de soldați.

Compagnon, *m.* soçiū.

Compagnonnage, *m.* asociațiune de lucrători, soçi.

Comparable, *adj.* comparabile.

Comparaison, *f.* comparațiune.

Comparaitre, *v. n.* a comparé, se arrêta, să infăcișia.

Comparant, *m. ante, f.* cellă cè compare, se înfăciședă.
Comparatif, *ive, adj.* comparativü.[prin comparațiune.
Comparativement, *adv.*
Comparer, *v. a a* compara.
Comparaîr, *v. n. a* comparé, se înfăcișia, la judecată. (Usit. numai la inf.).
Comparsé, *m. și f.* cellă cè figurédă într'ună teatru, figurante.
Compartiment, *m.* compartimentü, dispărțitură.
Comparution, *f.* venire la judecată.
Compas, *m.* compasü.
Compassé, *ée, adj.* făcutü cu compasulü, förte regulatü.
Compassement, *m.* potrivire esagerată, pré multü studiată.
Compasser, *v. a a* potrivi, tăia cu compasulü, face unü lucru cu simetriă esagerată.
Compassion, *f.* compasiune, simțimintü de milă.
Compatibilité, *f.* potrivire, învointă.
Compatible, *adj.* potrivitü, care se póte uni lângă.
Compatir, *v. n. a* compătimi, avé milă, toleranță caritabile.
Compatisant, *ante, adj.* care simte milă, compasiune.
Compatriote, *m. și f.* compatriotü.
Compendieusement, *adv.* în compendiü, pe scurtü.
Compendium, *m.* compendiü, prescurtare. *Comp. abrégé.* [compensatorü.
Compensateur, *trice, adj.*

Compensation, *f.* compensațiune, despăgubire; substituțiune.
Compenser, *v. a a* compensa, precumpăni, despăgubi.
Compérage, *m.* încuscire.
Compère, *m.* cuscru; *fig.* persónă veselă, resolută.
Compère-loriot, *m. vd. orgelet.*
Compétence, *f.* competență, abilitate recunnoscută în unele materie; atribuțiune.
Compétent, *ente, adj.* competente, care are dreptulü de a judeca, de a decide.
Compéter, *v. n. a* fi de competență, fi de dreptulü.
Compétiteur, *m. trice, f.* concurrințe, compețitorü.
Compilateur, *m.* compilatorü, cellü cè estrage locurî din diversî autorî.
Compilation, *f.* compilațiune, împrumutü de idee, de extracte, din diversî autorî.
Compiler, *v. a a* compila, estrage de prin autorî.
Complainte, *f.* lamintațiune, jelire.
Complaire, *v. n. a* se conforma gustulü cui-va pentru a-î plăcé. *Se—*, a avé plăcere pentru.
Complaisamment, *adv.* condescindinte, politü, politicosü.
Complaisance, *f.* dorință de a plăcé, politeță.
Complaisant, *ante, adj.* politü, politicoșü.
Complément, *m.* complimentü, adaussü pentru a completa.

Complémentaire, *adj.* complimentariu, care servește a completa. *Jours*—s, celle 5 séu 6 zile, cari compunina anulul republicanu compusă de 12 lune câte 30 zile. [intregu.]

Complet, *ête, adj.* completu,

Complètement, *m.* completare,—*adv.* intr'unu modu completu. [intregi, desăvirși.]

Compléter, *v. a.* a completa,

Complétif, *ive, adj.* care servește de complementu.

Complexe, *adj.* complessu, care imbraçia mai multe idee, mai multe elemente, opusă la *simple*.

Complexion, *f.* complexiune, fire, caracteru; *filos.* generalitatea unu terminu.

Complexité, *f.* complexitate, coprinsu de mai multe idee. [tiune, incurcatură.]

Complication, *f.* complica-

Complice, *adj.* și *sust.*, părtașiu cu altulu la unu crime, la unu delictu, la uă faptă.

Complicité, *f.* complicitate, participațiune la crimele altuia.

Complies, *f. pl.* partea oficiulu divinu care se cântă după vesperă (denie), *chanter*—.

Compliment, *m.* complimentu; discursu solemn. La *pl.* vorbe de civilitate, de politeță, complimente, *faire ses*—.

Complimenter, *v. a.* a saluta, complimenta, face complimente cui-va; a saluta solemn.

Complimenteur, *m. euse*, *f.* cellu cê face pré multe complimente.

Complicuer, *v. a.* a complica (incurca).

Complot, *m.* conjurațiune, urdire criminale.

Comploter, *v. n.* conspira, conjura, a medita in modu trădătoriu să esecute cu alții unu faptu culpabile.

Componction, *f.* durere de a fi supëratu pe Dumnezeu.

Comporter, *v. a.* a permite să fiă (vorbindu despre lucruri). *Se*—, a se purta, *se conduire*.

Composant, *te, adj.* care intră in compozițiunea; *sust. f.* *composante*, *composantea*, fiă-care din forçiele in cari se pôte decompune rezultantea.

Composé, *ée, adj.* compusă.

Composer, *v. a.* a compune.

Composite, *adj.* și *sust.* compositu, compusă din mai multe ordinu de arhitectură.

Compositeur, *m.* compozitoru, cellu ce compune musică, *amiable*—, *vd. amiable*.

Composition, *f.* compozițiune (in mecan).

Compositeur, *m.* instrumentu pentru formatulu linieloră la tipografă; compozitoru, zețarū.

Compote, *f.* compotu.

Compotier, *m.* vassu pentru compotu.

Compréhensible, *adj.* inteligibile.

Compréhension, *f.* facultatea de a înțelege, pricepere.

Comprendre, *v. a.* a conține, coprinde; a înțelege, pricepe.

Compresse, *f.* compresă,

- bucată de pândă, ce punem pe părțile bolnave.
- Compressibilité**, f. compressiune, proprietate de a pute fi compressă, appesată.
- Compressif**, *ive, adj.* care servește a face uă compressiune, appesătoriu.
- Compression**, f. compressiune, appesare.
- Comprimé**, *ée, adj.* compressă, lățit pe lateri.
- Comprimer**, v. a, a comprime, appesa; oppri.
- Compromettant**, *ante, adj.* care compromite.
- Compromettre**, v. a. a compromite, pune în dificultate (incurcătură), pune în joc.
- Compromis**, m. transacțiune, compromissă.
- Comptabilité**, f. socotele ținute în regulă, ținerea socotelor, contabilitate.
- Comptable**, *adj. și sust. m.* care are să țină, se uă de socotele, contabile.
- Comptant**, *adj. m. argent* —, bani presinți (peșin).
- Compte**, m. comuttă, socotelă.
- Compte-pas**, m. vd. *odometre*.
- Compter**, v. a. a computa, socoti.
- Compteur**, m. computer, instrument pentru măsura timpului se uă a gasului ars.
- Comptoir**, m. tablă de numărată bani (tarabă); stabiliment secundariu allă unei case de commerciu.
- Compulser**, v. a. a căuta în chărțile selte se uă în cărți.
- Comput**, m, socotela timpului, care servește a regula calendariul ecclesiastic.
- Comte**, m. *tesse*, f. comite.
- Comté**, m. comitat, teritoriul care, în epoca feudalității, da titlul de comite.
- Concasser**, v. a. a sfărâma, pisa.
- Concave**, *adj.* concav, bolțit, oppusă la *convexe*.
- Concavité**, f. concavitate.
- Concéder**, v. a. a concede, a da, lăssa, invoi, permite.
- Concentration**, f. concentrațiune, stringere la un punct.
- Concentré**, *ée, adj.* — concentrat, *alcool* —, alcool din care s'a scosă partea apăsă; *acide* —, acidu forte tare.
- Concentrer**, v. a. a concentra, face se convergescă, stringe la un punct, reuni într'un centru.
- Concentrique**, *adj.* concentric. Se dice de liniile curbe, cari au acel'asi centru.
- Concept**, m. *filos.* conceptu, lucru conceput.
- Conception**, f. concepțiune, înțelegere, pricepere, creațiune a spiritului, ideă.
- Concernant**, *prep.* relativu cu, în privința. *Comp. au sujet de.*
- Concerner**, v. a. a se referi la, a privi, fi relativu la.
- Concert**, m. concertu. *De* —, prin înțelegere (cu).
- Concertant**, m. *ante*, f. concertante, cellu ce essecută partea sa într'un concertu.
- Concerter**, v. a. a face con-

- certă; a proiecta cu mai mulți. *Se—*, a se vorbi. *Concerté*, prudente.
- Concerto**, *m.* buccată de musică scrisă pentru orchestră.
- Concession**, *f.* concessiune, privilegiu, grație (hatiră).
- Concessionnaire**, *m.* și *f.* concessionariu, cellă ce a obținut uă concessiune a Statului.
- Concetti**, *m. pl.* cugetări briliante, déră ce gustul nu aprobă.
- Concevable**, *adj.* care pôte fi înțeleasă, pricepută.
- Concevoir**, *v. a.* a concepe, înțelege; a cugeta, forma în spiritulă său. *Se—*, a se pricepe.
- Conchyliologie**, *f.* sciința care tractedă despre coquile.
- Concierge**, *m.* portariu, peditorulă porței unei fortificațiuni, unei închisoră, unei case particulare. — *Comp. portier.*
- Conciergerie**, *f.* ședința peditorulă. Inchișore vecină cu palatul justiței în Paris.
- Concile**, *m.* conciliu, adunantă de episcopi pentru a rezolvi cestiuni de dogmă său de disciplină, soboră.
- Conciliable**, *adj.* conciliabile, care se pôte împăca.
- Conciliabule**, *m.* adunantă de episcopi convocată ilegală.
- Conciliant**, *ante, adj.* împăcatoriu, propriu a împăca.
- Conciliateur**, *m. trice*, *f.* conciliatoră, împăcatoră.
- Conciliation**, *f.* conciliațiune, invoire, împăcare.
- Concilier**, *v. a.* a concilia, invoi, împăca.
- Concis**, *ise, adj.* concisă, strinsă, scurtă, în puține vorbe,
- Concision**, *f.* concisiune. Stilă strinsă, scurtă.
- Concitoyen**, *m. enne, f.* concetațiană.
- Conclave**, *m.* conclave, adunantă cardinaliloră că se alegă ună papă.
- Conclaviste**, *m.* conclavistă, ecclesiastică allăturată persoanei ună cardinale, și care merge cu dinsulă în conclave.
- Concluant**, *arte, adj.* conchidătoriu, care probedă absolută.
- Conclure**, *v. a.* a conchide, trage uă consecință; a termina, incheia, regula definitivă.
- Conclusif**, *ive, adj. t.* conclusivă, care arrétă uă conclusiune.
- Conclusion**, *f.* conclusiune, incheierea unei affaceră.
- Concombre**, *m.* castravete.
- Concomitance**, *f.* essistință simultană a două său mai multe lucruri.
- Concomitant**, *ante, adj.* care insoșesce.
- Concordance**, *f.* concordantă, relațiune de conformitate, potrivire; *gram.* acordulă vorbeloră.
- Concordant**, *ante, adj.* concordantă, care se accórdă, se potrivește.
- Concordat**, *m.* concordată, tractată făcută între papa și ună suverană timpurală re-

lativă la affaceri religioase, învoielă la falimentă.

Concorde, f. concordiă, unire.

Concorder, v. n. a trăi în concordiă.

Concourir, v. n. a concura, fi în concurență, *juris*. a avea aceleași drepturi.

Concours, m. concurs. Adunanță de curioși.

Concret, *ête, adj.* concret, care este în realitate.

Concrétion, f. concrețiune; indesit, întărire.

Concubine, f. concubină;

Concupiscence, f. înclinațiune la plăceri sensuale, (poftă).

Concurrement, *adv.* prin concurență, în unire, împreună. [rință].

Concurrence, f. concurență.

Concurrent, m. *ente*, f. concurențe.

Concussion, f. concușiune, resipă a banilor publici.

Concussionnaire, m. cellă ce comite concușiuni, vd. *prec.*

Condamnable, *adj.* condamnabile, care merită condamnățiune, osindă.

Condamnation, f. condamnățiune, osindire.

Condamné, *ée, adj.* condamnat, osindit.

Condamner, v. a. a condamna, (osindi); reprobă.

Condante, f. imbuccătura a două riuri.

Condensateur, m. condensator, aparat pentru a condensi electricitatea, acumula puterea unui motor.

Condensation, f. condensiune, strângere într'un loc.

Condenser, v. a. a condensa, a face mai des, mai strins.

Condenseur, m. recipient unde vaporii se reduc în stare lichidă.

Condescendance, f. condescendență, delicateță, concessiune la voința cui-va, bunăvoință către cine-va.

Condescendant, *ante, adj.* condescendent, delicat către cine-va, indulgent.

Condescendre, v. n. a fi delicat, a concede voinței cui-va, *-à qch.* a se învoi la cv.

Condescente, f. t. eșire de sub tutelă.

Condiment, m. t. condiment, vd. *Assaisonnement*.

Condisciple, m. conscolară.

Condit, m. fertură, iachniă.

Condition, f. condițiune, — *s requis s.*, calități cerute; *chercher* —, a căuta serviciu; *hors de* —, fără serviciu, a —, cu condițiune; à — *que* său *de*, cu condițiune ca.

Conditionnel, *elle, adj.* condițional. [condiționat].

Conditionnellement, *adv.*

Conditionner, v. a. a condiționa, pune condițiune.

Condolérance, f. condoliță, mărturie în scris sau verbală, prin care ia cine-va parte la durerea altuia.

Condor, m. condor, vultur american, cea mai mare din passerii.

Conducteur, m. *trice*, f. conductor; *fis*, corp care transmite fluidul electric.

Conduire, v. a. a conduce, dirige; a însoți pentru onoare.

Conduit, m. condusă, canale, tubă, (urloiu).

Conduite, f. purtare; conducere.

Cône, m. conă, solidă cu bază circulară și ascuțită.

Confection, f. confecțiune, facere pe deplină, fabricațiune în multă de mărfuri.

Confectionner, v. a. a face, lucra, mărfuri, fabrica.

Confectionneur, m. euse, f. cellă ce lucră vestiminte, haine (gata).

Confédération, f. confederațiune, uniune între State.

Confédérer, v. a. a confedera. *Se* —, a se uni într'un scop comun, face legătură.

Conférence, f. conferință, discuțiune între mai mulți.

Conférencier, m. conferințiar, cellă ce ține conferință asupra unui subiect literar.

Confédératif, *ive*, *adj.* care ține de confederațiune.

Conférer, v. a. a conferi, da; a compara; v. n. a raționa cu env. despre un lucru.

Confesse, f. spovedire.

se **Confesser**, v. r. a se spovedi; *fig.* a mărturi.

Confesseur, m. confessor, duhovnic.

Confession, f. confesiune, spovedire, mărturie. Vd. *confiteor*.

Confessionnal, m. scaun, jeț, unde șede confessorul.

Confiance, f. confidență, încredere: presumpțiune.

Confiant, *ante*, *adj.* încredător, care se încrede.

Confidement, *adv.* în confidență, cu încredere.

Confidence, f. comunicațiunea unui secret.

Confident, *ente*, *adj.* confidinte, cui încrede cineva un secret, cugetările sêlle intime.

Confidentiel, *elle*, *adj.* care se face sê se dice în confidență.

Confidentiellement, *adv.* în confidență, prin încredere.

Confier, v. a. a încrede.

Configuration, f. figură, forma esternală a unui corp.

Confiner, v. a. a atinge confini, hotarele, unei țări.

Confins, m. confin, hotare,

Confire, v. a. a condita, a pune fructe, legumi etc. într'ună lăcidă, care le pătunde, le conservă, precum salamura.

Confirmatif, *ive*, *adj.* care confirmă, întărește.

Confirmation, f. confirmațiune, întărire, garantată.

Confirmer, v. a. a confirma, atesta, întări; a sănționa.

Confiscable, *adj.* confiscabile. [fiscante, care confiscă.

Confiscant, *ante*, *adj.* confiscator, *ante*, *adj.* confiscator, f. confiscator.

Confiserie, f. cofetărie.

Confiseur, m. euse, f. cofetar.

Confisquer, v. n. a confiscă.

Confiteor, m. mărturesc. Rugăciune a catolicilor.

Confit, *e*, *adj.* conditat,

vd. *confire*. — *Confit en science*, multă versată în știință, *confit en dévotion*, afectându evlavă.

Confitures, *f. pl.* fructe sacharate. [*Confiseur*.

Confiturier, *m. ière, f. vd.*

Conflagration, *f.* aprinde, foc general. [*cértă.*

Conflit, *m.* conflict, luptă,

Confluent, *m.* confluente, loc unde se amestecă, se unesc, două cursuri de apă.

Confluer, *v. n.* a se uni, vorbind de două cursuri de apă.

Confondre, *v. a.* a confunde, amesteca, uni, identifica; deconcerta (zăpăci). *Se—*, a se turbura, se amesteca. :

Conformation, *f.* conformațiune, modul cum este format, dispus, un corp.

Conforme, *adj.* conforme, asemănat, potrivit cu.

Conformément, *adv.* conforme cu.

Conformer, *v. a.* a conforma, asemăna, potrivi cu.

Conformité, *f.* conformitate.

Confort, *m.* asistență, ajutoriu. Stare bună materiale.

Confortable, *adj.* întăritoriu, care aduce stare bună materiale, care procură un trai mulțumit. [*commod.*

Confortablement, *adv.*

Confortant, *ante, adj.* întăritoriu, care dă putere corpului.

Confortatif, *ive, vd. prec.*

Confortation, *f.* întărire, câștigare de puteri.

Conforter, *v. a.* a întări fizic și morale.

Confraternité, *f.* relațiune între confrăți.

Confrère, *m.* confrate.

Confrérie, *f.* asociațiune în scop religios. [*tațiune.*

Confrontation, *f.* confrun-

Confronter, *v. a.* a confrunta, pune de față două persoane pentru a le controla vorbele.

Confus, *use, adj.* confus (incurcat), obscur, *embrouillé.*

Confusément, *adv.* amestecat, neînțeleș, confus (incurcat).

Confusion, *f.* confuziune, amestec, lipsă de ordine și de claritate (incurcătură).

Congé, *m.* congediu, absință timpurariă și autorizată.

Congédier, *v. a.* a da congediu.

Congelable, *adj.* congelabile, care se poate îngheața.

Congélation, *f.* congelațiune, îngheațare. [*ingheața.*

Congeler, *v. a.* a congela,

Congénère, *adj.* congener, care este de același gen.

Congénial, *e, adj.* congeniale, care se potrivește cu.

Congestion, *f.* congestiune.

Conglobation, *f.* grămădire una peste alta.

Conglutination, *f.* lipire, incleire. [*lipi.*

Conglutiner, *v. a.* a incleii,

Congratulation, *f.* felicitățiune. [*congratula.*

Congraturer, *v. a.* a felicita,

Congre, *m.* pește, specie de anguilă.

Congréganiste, *m.* membru unei congregațiuni.

Congrégation, f. congregațiune, corpul de persoane unite sub aceeași regulă.

Comp. *confrérie*.

Congrégé, *ée*, adj. cu florile grămădite (de plante).

Congrès, m. congressul. Adunarea de plenipotenți, de erudiți. Adunarea reprezentanților Statelor Unite din America de Nord.

Congreve, f. fișică implută cu alte fișicuri.

Congrier, m. loc închis pentru pesci (în fluviu).

Congru, *ue*, adj. congruente, suficiente, convenabile, potrivite; foarte mică, *exigu*.

Congruisme, m. opiniunea celor care esplică efectul grației divine prin convenință.

Congruité, f. congruitate, convenință;—efectul grației divine, care lucră fără să strice liberul arbitriu.

Congrument, adj. convenit, potrivit, *pertinément*.

Conicide, f. alcaloidul de cucută.

Conide, m. bot. corpusculul rotund, care se naște pe unii licheni.

Conie, f. bot. genul de alge.

Conifère, adj. bot. coniferă, cu fructe sevă florii conice.

Sust. pl. plante de speția bradului (*le sapin*).

Conille, f. spațiu rezervat pe latura unei galere.

Conique, adj. conic, asemănată căpăținei de zahăr.

Conirostre, adj. conirostru (cu ciocul conic).

Conise, f. genul de umbelif.

Conite, m. mineralul island.

Conjectural, *e*, adj. conjecturale, fundat pe conjectură. Fără pl.

Conjecturalement, adv. prin conjectură, ipotetic.

Conjecture, f. conjectură, ipoteză, dare cu socotela.

Conjecturer, v. n. a judeca prin ipoteză.

Conjoindre, v. a. a uni prin maritație.

Conjoint, *e*, p. pr. s. fiă-care din consorți (din căsătorii).

Les conjoints, ambii soți; mus. *degrés conjoints*, grade conjuncte, două note care se succed imediat: *ut, ré*;

règle—*e*, calculul care servește a găsi ceia ce revine fiă-cărui asociat.

Că sust. soțiu, consorț.

Conjointement, adv. în unire. Vd. *ensemble*.

Conjonctif, m. gram. Vd. *Subjonctif* (care este mai utilizat).

Conjonction, f. uniune; *as/r*. întâlnire aparținând a două planete; gram. conjuncțiune.

Conjonctive, f. conjunctivă. Membrană care formează albul ochiului (—*palpebrale, oculaire*).

Conjonctivite, f. med. inflammat. conjunctivei.

Conjoncture, f. întâlnire de circumstanțe, ocaziune.

se **Conjouir**, v. refl. a se bucura cu cineva de un bine ce a câștigat, de o fericire.

Conjouissance, f. *compliment de*—, felicitățiune.

Conjugaison, f. conjugățiune; anat.—*des nerfs*, uniunea pârchiilor de nervi;

- trous de—*, cavități pe unde trecă nervii măduvei spinării.
- Conjugal**, *e, adj.* conjugale, de maritagiū.
- Conjugalement**, *adv.* în modū conjugale.
- Conjuguer**, *v. a. gram.* a conjuga. *Nerfs conjugués*, nervi avindū aceeași origine și concurrinți la aceleași funcțiuni. *Diamètres conjugués*, diametri reciprocū paraleli cu tangințele lorū la virfū. Că *adj. bot.* cu foiele părechie.
- Conjugo**, *m. fam.* maritagiulū, cununia. *Faire un —*, a scrie unitū, ceea cē trebuia sē fiă separatū (în diplomat.) [fermecătorū.
- Conjurateur**, *m.* magicū,
- Conjuration**, *f. vd. Complot.*
- Conjuré**, *m.* conjuratū, cellū cē iea parte la conjurațiune.
- Conjurer**, *v. a.* a proiecta prin complotū, prin ligă, întra într'ua conspirațiune; a conjura, ruga cu stăruință.
- Connaissance**, *f.* cunnoscință.
- Connaissant**, *ante, adj.* care cunnosce, cunnoscătorū.
- Connaissancement**, *m.* spețiă de processū-verbale, care constată încărcătura unei navi și loculū destinațiunii sēlle.
- Connaisseur**, *m. euse,* *f.* cunnoscătorū, cellū cē cunnosce.
- Connaitre**, *v. a.* a cunnosce. *Se — à séu en*, a avé cunnoscințe pentru, a putē sē judece bine despre uă ma-
- teriă. *Connaitre de vue, de nom*, a cunnosce după vedere, după nume, — *les épérons*, a se supune la pintenū.
- Connecter**, *v. a.* a conecta, uni, pune în legătură.
- Connétable**, *m.* Se numia altă-dată commandantele superiorū allū armatelorū.
- Connexe**, *adj.* connessū, care este în relațiune intimă cu alte lucruri.
- Connexion**, *f.* connessiune, legătură între mai multe lucruri.
- Connexité**, *f.* connessitate.
- Connivence**, *f.* connivință, dissimulațiune a errorilorū (greșelilorū) altuia, complicitate.
- Connivent**, *ente, adj. bot.* connivente, care tinde a se apropia.
- Conniver**, *v. n.* a dissimula errorile, cē arū putē cine-va sē opréscă, închide ochii ca sē nu vedă ceea cē nu voiesce sē vedă, lăssa sē trecă.
- Conoïde**, *adj.* în formă de conū.
- Conque**, *f.* concă, mare coquilă bivalvă marină.
- Conquérant**, *ante, adj.* cuceritorū, coprinđătorū.
- Conquérir**, *v. a.* a cuceri, coprinde, supune prin arme.
- Conquet**, *m.* totū cē se căștigă în timpulū communității căsătoriților și în socotela ei.
- Conquête**, *f.* concistă, cucerire, coprinde, lucru cuceritū.
- Consacrant**, *ante, adj.* care consecră (de episcopii).

Consacrer, v. a. a consacra, consăniți, dedica lui Dumnezeu.

Consanguin, *ine*, *adj.* consăngine, rudă, din partea tatălui.

Consanguinité, *f.* afinitate, rudeniă, dela tată.

Conscience, *f.* conștiință, simțimintul de eu; mărturitu internu, care aprobă binele și deprobă răul.

Consciencieusement, *adv.* in conștiință.

Consciencieux, *euse*, *adj.* conștiințios.

Conscient, *ente*, *ad.* care are conștiință de sine; de ceva.

Conscription, *f.* conscripțiune, chiamare la serviciul militar prin sorți. *Conscriptionnaire*, ținutū să facă armata.

Conscrit, *m.* conscrissu, căduțu la sorți, că să facă serviciul militar; june soldat.

Consécrateur, *m.* consecratoru. Se dice de unu prelatu, care consecră pe unu altul.

Consécration, *f.* consecrațiune, consănițitū, sântire.

Consécutif, *ive*, *adj.* consecutivū, care se urmădeă imediatu.

Consécutivement, *adj.* in modu consecutivū.

Conseil, *m.* consiliu (povață), sfatū. Adunanță de persoane chiamate să deliberece asupra unei affaceri.

Conseiller, v. a. a da consiliu, consilia, povețui.

Conseiller, *m. ère*, *f.* con-

silariu (povețuitoru); membru allu unu consiliu; magistratu allu unei curți suverane.

Conseilleur, *m.* consiliatoru, care dă consilie, povețe.

Consentant, *ante*, *adj.* care consimte, se invoiesce.

Consentement, *m.* consimțimintu, invoință. *De mon* —, cu invoința mea.

Consentir, v. n. a consimți, se invoi la ce-va, — *qch.* a permite cv.; — *à qch.* a se invoi la cv.

Conséquentement, *adv.* prin urmare, așa dèr.

Conséquence, *f.* consecință, conclusiune dintr'unu principiu, urmare dintr'unu faptu. *En* —, in consecință, *de la dernière* —, de ultima importantă; *sans* —, fără importantă.

Conséquent, *ente*, *adj.* consecinte, care raționədə bine.

Conservateur, *m. trice*, *f.* conservatoru, păstratoru.

Conservation, *f.* conservațiune, menținere intactu, păstrare.

Conservatoire, *adj.* conservatoriu, păstratoriu. *Cà sust. m.* conservatoriu, precum cellu de musică.

Conserve, *f.* speciă de fructu sacharatu; la *pl.* conservi, ochilari cari conservă ochii. *Les deux vaisseaux marchent de* —, ambele navii mergu împreună.

Conserver, v. a. a conserva, păstra, menține intactu.

Considérable, *adj.* considerabile, importante, care merită atențiune..

Considérablement, *adv.* în mare cantitate.

Considérant, *m.* considerante, motivū care precede dispozițiunea unei legi, unui decretū.

Considération, *f.* considerațiune, cercetare; stimă. *Sans—*, fără multă gândire.

Considérer, *v. a.* a considera, privi cu atențiune; a stima.

Consignataire, *m.* comerciantul cui se trimite mărfuri.

Consignation, *f.* depozitū de bani seū de mărfuri.

Consigne, *f.* ordine dată unei sentinele; opprire de a eși impusă soldaților, scolarilor, consemnū.

Consigner, *v. a.* consemna, depune uă sumă în garanțiă; a cita într'unū scriptū; a oppri pe soldați de a eși.

Consistance, *f.* consistință, stabilitate, indeseirea unui fluidū.

Consistant, *ante, adj.* consistente; compusū din.

Consister, *v. n.* a consta, fi compusū din.

Consistoire, *m.* consistoriū, adunanță de cardinali, consiliū bisericescū.

Consistorial, *ale, adj.* consistoriale, de consistoriū.

Consistorialement, *adv.* cum este la consistoriū.

Conseur, *f.* religiōsă din acell'ași monasteriū. [bile.

Consolable, *adj.* consola-

Consolant, *ante, adj.* consolatoriū, propriū a consola.

Consolateur, *m. trice, f.* consolatorū, mângăiatorū.

Consolation, *f.* consolațiune, mângăiare.

Console, *f.* spețiă de mobile servindū a pune vase, etc., *arch.* consólă.

Consoler, *v. a.* a consola, mângăia, a indulci sufferințele.

Consolidant, *ante, adj.* care consolidă, întăresce.

Consolidation, *f.* întărire.

Consolidé, *ée, adj.* consolidatū, întăritū. *Les consolidés*, fonduri publice ale dătoriei angle.

Consolider, *v. a.* a consolida, întări. [consumătorū.

Consummateur, *m. trice, f.*

Consummation, *f.* consumațiune, cea ce mănăncă cineva într'unū birtū etc.

Consummé, *m.* supă care conține uă foarte mare cantitate de substanță animale.

Consummé, *ée, adj.* deplinū, perfectū, foarte esperimentatū.

Consummer, *v. a.* a face pe deplinū, desăvârșitū; a consuma, destrui prin usū.

Consumption, *f.* consumațiune, slăbiciune, topire a corpului.

Consonance, *f.* consonanță, acordū de două sunete auzite în acell'ași timpū.

Consonnant, *ante, adj.* care produce uă consonanță.

Consonne, *f. gram.* consonă.

Consorts, *m. pl.* consorti,

carî aŭ intereſſi comuni în-
tr'ua affacere.

Consoude, *f.* plantă bora-
gineă bună contra emoragiă.

Conspirateur, *m. trice*,
f. conspiratorŭ.

Conspiration, *f.* conspira-
țiune, complotŭ.

Conspirer, *v. a.* a conspira,
formă uă urdělă criminale
contra securitatea publică.

Conspuer, *v. a.* a despreția.

Constable, *adj.* constablŭ,
officiariŭ de poliția în Anglia.

Constamment, *adv.* con-
stante, cu constanță, totŭ-
d'auna. [statornicia.]

Constance, *f.* constanță,

Constant, *ante, adj.* con-
stante, statornicŭ, continuŭ.

Constatation, *f.* constata-
țiune, dovedire.

Constater, *v. a.* a consta-
ta, stabili veritatea unŭ faptŭ,
dovedi. [lațiune.]

Constellation, *f.* conste-

Conster, *v. n.* a fi certŭ,
sigurŭ, stabilitŭ.

Consternation, *f.* spaimă
și descurajare.

Consterner, *v. a.* a con-
sterna, respîndi spaimă, stu-
pore. [țiune.]

Constipation, *f.* constipa-

Constiper, *v. a.* a constipa.

Constituant, *ante, adj.*
care intră în compozițiunea
lucrurilorŭ, care constitu-
esce.

Constitué, *ée, adj.* stabi-
litŭ legale, constituitŭ.

Constituer, *v. a.* a con-
stitui, stabili, lorma, com-
pune.

Constitutif, *ive, adj.* con-

stitutivŭ, care intră în com-
pozițiunea unŭ lucru.

Constitution, *f.* constitu-
țiune, compozițiune. Legea
fundamintale a unei țerre.

Constitutionnalité, *f.* con-
formitate cu constituțiunea
politică a unei țerre.

Constitutionnel, *elle, adj.*
constituțional, regulatŭ prin
constituțiune, conforme con-
stituțiunii.

Constitutionnellement,
adv. în modŭ constituțio-
nale.

Constricteur, *m. (anat.)*,
constrictorŭ, care s'ringe
(despre muschii).

Constriction, *f.* constricti-
țiune, strinsură. [structorŭ.]

Constructeur, *m.* con-

Construction, *f.* construc-
țiune, dispozițiune a părți-
lorŭ unŭ totŭ, clădire.

Construire, *v. a.* a con-
strui (clădi).

Consubstantialité, *f.* uni-
tate și identitate de sub-
stanță.

Consubstantiel, *elle, adj.*
care are una și aceeași sub-
stanță. Calitatea celorŭ trei
persone în Trinitate.

Consubstantiellement,
adv. consubstanțiale.

Consul, *m.* consule.

Consulaire, *adj.* consulare,
de consule.

Consulairement, *adv.* con-
silare, precum consuliŭ.

Consulat, *m.* consulatŭ, dem-
nitate, funcțiune de consule.

Consultant, *adj.* care dă
consultațiuni, care le cere.

Consultatif, *ive, adj.* con-

- sultativă, deunde iea cine-va uă consultațiune (uă chibzuire).
- Consultation**, f. consultațiune, sfat, chibzuire.
- Consulte**, f. adunată administrativă.
- Consulter**, v. a. a consulta, a cere ună consiliu, ună sfat; v. n. a delibera, chibzui.
- Consumant**, *ante*, *adj.* consumatoriū, care consumă.
- Consumer**, v. a. a consume, a destrui, reduce în nimic, prăpădi prin foc, prin usă etc.
- Contact**, m. contact, attingere a mai multor corpuri.
- Contagieux**, *euse*, *adj.* contagios, (molipsitoriu).
- Contagion**, f. contagiune.
- Conte**, m. narrațiune, poveste.
- Contemplateur**, m. *trice*, f. contemplator, observator attintiv.
- Contemplatif**, *ive*, *adj.* contemplativ, cui place meditațiunea, gânditoriu.
- Contemplation**, f. contemplațiune, affundare în cugetări.
- Contemplativement**, *adv.* contemplativ, prin contemplațiune.
- Contempler**, v. a. a contempla, privi attintiv, admira; se cufunda în cugetări.
- Contemporain**, *aine*, *adj.* contimpuran, din acell'ăși timp.
- Contemporanéite**, m. esistență simultană.
- Contempteur**, m. *trice*, f. desprețitor.
- Contenance**, f. contenință, coprins, intindere, suprafață.
- Contenant**, *ante*, *adj.* care conține, coprinde în sine.
- Contendant**, *ante*, *adj.* care dispută cu altul, concurrință.
- Contenir**, v. a. a conține, coprinde; reține, reprime.
- Content**, *ente*, *adj.* mulțumit. [mire.
- Contentement**, m. mulțumire.
- Contenter**, v. a. a mulțumi, indestula.
- Contentieux**, *euse*, *adj.* contințios, care se pôte disputa.
- Contention**, f. contințiune, dispută; extremă aplicațiune a spiritului.
- Contenu**, m. coprins, ceea ce este conținut în ce-va.
- Conter**, v. a. a narra, povesti. *En* — *à qn.*, a spune minciuni (palavre).
- Contestable**, *adj.* contestabil. [contestă, tăgăduitor.
- Contestant**, *ante*, *adj.* care contestă.
- Contestation**, f. contestațiune, tăgăduire.
- Conțester**, v. a. a contesta, tăgădui, a debate.
- Conteur**, m. *euse*, f. cellă ce spune povești.
- Contexte**, m. contest, șir de idee, ce uuă testă presintă.
- Contexture**, f. țesătură, uniune de mai multe părți.
- Contigu**, *uē*, *adj.* cotigu, apropiat, care se attinge de.
- Contiguité**, f. attingere între mai multe lucruri.
- Continence**, f. continință, castitate.

Continent, *ente, adj.* castă.

Continent, *m. geogr.* continințe.

Continental, *ale, adj.* continintale, de continințe.

Contingence, *f.* contingință, posibilitate de a fi seă a nu fi.

Contingent, *ente, adj.* continginte, eventuale, care se pôte întimpla seă nu. *Sust. m.* continginte, partea ce fiă-care trebuie se de seă se priimescă. [neintreruptă.

Continu, *ue, adj.* continuă,

Continueur, *m.* continuitoră, cellă cé continuesce, urmédă. lucrulă începută de altulă.

Continuation, *f.* urmare înainte din ceea cé s'a începută.

Continuel, *elle, adj.* continuă, care se continuesce, neincetată. [conținută.

Continuellement, *adv.* ne-

Continuer, *v. a.* a continua, urma, a nu intrerupe.

Continuité, *f.* continuitate, urmare, durată neintreruptă.

Continuement, *adv.* fără intrerupere, continuă, neincetată.

Contondant, *ante, adj.* care contunde, rănesce lovindă.

Contorniate, *adj.* și *s. f.* contorniată. Se dăce de metalele antice cari aă la margini uă scobitură.

Contorsion, *f.* contorsiune, torsură; *fig.* mișcare neregulată și de risă, *grimace.*

Contour, *m.* contură, liniă care circunscriă, mărginesce, ce-va.

Contourner, *v. a.* a însemna

liniele cari mărginescă ce-va; a deforma, *style contourné*, stilă căutată, silită.

Contractant, *ante, adj.* contractante.

Contracte, *adj. m. t.* vorbă contractată, *s. e. au* pentru à le.

Contracté, *ée, adj.* contractată, strinsă, scurtată; priimită din alte părți.

Contracter, *v. a.* a face ună contractă; a contracta, stringe scurtă, a lua din altă parte, căsliga.

Contractile, *adj.* care se pôte conrage, stringe, contractile.

Contractilité, *f.* proprietate de a se stringe.

Contraction, *f.* contracțiune, strinsură.

Contractuel, *elle, adj.* stipulată prin contractă.

Contradictéur, *m.* cellă cé contradăce, contradictoră.

Contradiction, *f.* contradicțiune, contradăcere.

Contradictoire, *adj.* contradictoriă, care implică, coprinde, contradicțiune, *jugement, arrêt*—, se dăce de sentințele date după ce s'a desbătută, opp. *décision par défaut*, dată în lipsă.

Contradictoirement, *adv.* prin contradăcere, contradictoriă.

Contraignable, *adj.* care se pôte constringe, sili.

Contraindre, *v. a.* a constringe, sili.

Contraint, *ainte, adj.* constrinsă, silită, nevoită.

Contrainte, *f.* violință e-

- sercitată asupra voinței, silă.
- Contraire**, *adj.* contrariu, împotrivit, *au—*, din *contra*.
- Contrairement**, *adv.* din *contra*, dinpotrivă, *en opposition*.
- Contralto**, *m. s.* *contralte*, *contralto*, voce grave, de femeă.
- Contrariant**, *ante, adj.* împedicătoriu, care stă cuiva împotriva, oppresce dela.
- Contrarier**, *v. a.* a face contrariul, a împedica, cauza necasă, desgust. *Se—*, a și cauza reciprocă pedice.
- Contrariété**, *f.* contradice-re; pedică. *Comp. empêchement*.
- Contrastant**, *ante, adj.* oppusă.
- Contraste**, *m.* contrast, opozițiune, diferență.
- Contraster**, *v. a.* a fi oppusă, deosebit.
- Contrat**, *m.* contract, înscrisă.
- Contravention**, *f.* contra-vențiune, infracțiune la un regulament, etc. lucrare contră ceea ce este opprit.
- Contre**, *prep.* contră, împotriva. *Sust. m. le—*, contrariul.
- Contre-allée**, *f.* mică aleă paralelă cu alta principale.
- Contre-amiral**, *m.* contr'amirale, cellă investit cu allă treilă gradă superioră în marină.
- Contre-appel**, *m.* a doua chiamare, *second appel*.
- Contre-approches**, *m. pl.* lucrări esecutate de asediatori, că se se appere contra asediați, (le fortificat.)
- Contre-balancer**, *v. a.* a ecilibra, compensa, precumpăni.
- Contrebande**, *f.* importă de mărfuri opprite.
- Contrebandier**, *m. ière*, *f.* contrabandistă, cellă ce împortă mărfuri opprite.
- en Contre-bas*, *adv.* de jeosă in sus.
- Contre-basse**, *f.* vocea de bărbat cea mai gróssă, viorină fórt mare.
- Contre-bassiste**, *contre-bassier*, *m.* musicante care cântă cu viorina cea mai mare.
- Contre-batterie**, *f.* bateriă de tunuri oppusă altei baterie.
- Contre-battre**, *v. a.* a aseda uă contra-bateriă.
- à **Contre-biais**, *vd. contresens*.
- à **Contre-bord**, *adv. mar.* unul în fația altuia.
- Contre-boutant**, *m.* bărnă, grindă, de redămă, stilpă de proptit.
- Contre-bouter**, *v. a.* a redăma un mură cu bărne.
- Contre-carrer**, *v. a.* a se oppune directă cuiva.
- Contre-chassis**, *f.* ferăstră duplă.
- Contre-cœur**, *m.* aversiune, à—, fără voința sa.
- Contre-coup**, *m.* repercussiune, lovire a unui lucru de altul; consecință.
- Contre-courant**, *m.* cursive oppusă.
- Contre-danse**, *f.* contradanță.

Contre-opposition, f. contra-opozițiune, opozițiune formată contra altă opozițiune.

Contre-ordre, m. revocațiunea unei ordinii date mai înainte.

Contre-partie, f. parte de musică opusă altia; registru ca să controleze socotelele; *fig.* opiniune contrariă.

Contre-peser, v. a. a precumpăni.

Contre-pied, m. (fără pl.) contrariul unui lucru.

Contre-pilastre, m. pilastru în fața altuia.

Contre-poids, m. greutate care ecilibrează altă greutate; compensat, ceea ce compensează.

à **Contre-poil**, *adv.* într'unu sensu opus, defavorabile.

Contre-point, m. contrapunct, compozițiune de musică în două séu mai multe părți.

Contre-pointer, v. a. a impunge uă materiă pe ambele fețe; a contradice.

Contre-poison, m. contravenin, substanță care neutralisă tossicul, otrava.

Contre-police, f. contrapoliție, poliție secretă, care veghiază asupra poliției official.

Contre-porte, f. a doua portă.

Contre-projet, m. proiect care dejocă altu proiect.

Contre-révolution, f. contra-revoluțiune, revoluțiune opusă altei precedinți.

Contre-révolutionnaire

adj. favorabile contra revoluțiunii.

Contre-ruse, f. astuță, vicleniă, oppusă alteia.

Contre-saison, *adv.* nu la timpul cuvenit.

Contre-sanglon, m. cu rea dela cinsura șelei.

Contrescarpe, f. contrescarpă, partea șanțului care privesce către locul fortificat. Oppusă *escarpe*.

Contre-scel, m. pecete mică.

Contre-sceler, v. a. a pune sigiliul (pecete) mic.

Contre-seing, m. contrasemnătură, sub-semnătura aceluia care contrasemnă.

Contre-sens, m. eror în interpretatiune, contra-sens.

Contre-signer, v. a. a contrasemna, sub-semna un act după acela dela care emană.

Contre-temps, m. întimplare neasșteptată. A —, *vd. mal à propos.*

Contre-tirer, v. a. a tipări uă corectură de a doua ore.

Contre-valeur, f. valoare dată în schimbulu alteia.

Contrevallation, f. liniă de contravalațiune, fossat (șanț) ce se sapă în giurul unui locu impresurat.

Contrevenant, m. *ante*, f. cellu ce contravine, înfringe regulamentul.

Contrevenir, v. n. a contraveni, lucra contra regulamentul, contra ceea ce este oprit.

Contrevent, m. oblonu esternu, de ordinariu de lemn.

Contre-vérité, f. vorbă contrariă sensului aparinte.

Contre-visite, f. contra-visită.

Contribuable, *adj.* și *s.* cellă ce trebuie să plătească impozitul, contribuabile.

Contribuer, v. n. a contribui, a plăti partea sa la uă dare commune; a ajuta.

Contribution, f. contribuțiune, dajdiă. *Contributions indirectes*, imposite stabilite pe obiectele de comerț și de consumațiune.

Contrister, v. a. a cauza ună profundă necasă, supărare.

Contrit, *ite*, *adj.* necăjită de păcatele, de errorile, sêlle.

Contrition, f. căință, necasă de a fi supărată pe Dumnezeu.

Contrôle, *m.* registru dublu servindă a verifica ună altul, verificațiune administrativă, controlă, cercetare, *rayé des — s de l'armée*, stersă din registrele (lista) armatei. [cerceta.

Contrôler, v. a. a verifica.

Contrôleur, *m.* verificator.

Controuver, v. a. a găsi, inventa, uă falsitate.

Controversable, *adj.* disputabile, de controversă.

Controverse, *f.* controversă dispută asupra unei cestiuni teologice sêu filosofice.

Controverser, v. a. a disputa.

Controversiste, *m.* controversistă, cellă ce tractedă despre materie religioasă.

Contumace, f. contumaciă, recusă de a compăre la judecată. Se dice și *contumax*.

Contus, *use*, *adj.* contusă, care a priimită uă contusiune.

Contusion, f. contusiune, lovitură ușoară.

Contusionner, v. a. a face contusiuni.

Convaincant, *ante*, *adj.* convingător, incredințător.

Convaincre, v. a. a convinge, îndupleca. *Comp. persuader*.

Convalescence, f. convalescintă, starea sănătății în urma unui morbu.

Convalescent, *ente*, *adj.* convalescente, redicată după bolă.

Convenable, *adj.* convenibile, convenită.

Convenablement, *adj.* convenibile, cum se cuvine.

Convenance, f. convenință, *avoir qch. à sa —*, a avé ceva la dispozițiunea sa.

Convenant, *ante*, *adj.* convenită.

Convenir, v. n. a se cuveni; a se învoi, a recunoșce.

Conventicule, *m.* mică adunanță, conventiclu.

Convention, f. convențiune, învoință.

Conventionnel, *elle* *adj.* de învoință.

Conventionnellement, *adv.* prin învoință.

Conventuel, *elle*, *adj.* de clastru, de monasteriu.

Conventionnellement, *adv.* după regulile monasteriului.

Convergence, f. t. convergință, dispozițiune de cantități, cari tindă către ună punctă commune.

Convergent, *ente, f. adj.* convergente.

Converger, *v. n.* a convergi, se dirige, tinde către un punct comun, ca să se unească.

Convers, *se, adj.* convers. Se dice despre religioși inferiori puși la lucrări servilă într'unu monasteriu. [bire.

Conversation, *f.* convorbire.
Converse, *f. adj. proposition—*, propoziție în care s'a schimbat subiectul în predicat s'eu din contra. Uere-cum așa: *Mon enfant est ton frère, s'eu ton frère est mon enfant.*

Converser, *v. n.* a convorbi.

Conversion, *f.* conversiune, întorcere, schimbare de formă; trecerea la altă religie, schimbare de credință.

Converti, *ie, adj.* convers, trecut la adevărată credință. *Sust. m.* convers, cellu ce a îmbrăciat credința c'ei pare adevărată.

Convertible, *adj.* convertibil, care se p'ote converti, schimba în altu lucru.

Convertir, *v. a.* a converti, schimba, întorce; aduce la adevărată credință, la alte idee, la alte morali etc.

Convertissement, *m.* conversiune.

Convertisseur, *m.* cellu ce convertesce, se silesce să adducă pe cei-alți la religie, ce ellu consideră de adevărată. Se dice în genere în sensu rău.

Convexe, *adj.* convess, curbat, încovaiat în afară,

pecându *concave*, boltit, curbat în intru.

Convexité, *f.* convessitate, încovaiătură.

Conviction, *f.* convicție, certitudine raționată.

Convie, *m.* învitat la un prându, la s'erbătoare.

Convier, *v. a.* a invita.

Convive, *m. și f.* oște, mesen, conviv.

Convocable, *adj.* convocabil, care se p'ote convoca, chiama.

Convocation, *f.* convocatie, chiamare făcută la mai mulți.

Convoi, *m.* provisiuni militari, escorta care le însoțesce; cortegi funebre.—*accéléré*, —*de grande vitesse*, trenu (de cale ferată) accelerat; —*de voyageurs*, trenulu de persone. [p'ote dori.

Convoitable, *adj.* care se

Convoiter, *v. a.* a dori cu aviditate.

Convoitise, *f.* dorință violente și cupidă, nemoderată.

Convoler, *v. n.* Usitat numai în locuțiunea — *en secondes nocces*, a contracta a doua căsătorie, *se remarier*.

Convolutus, *vd. Lisron.*

Convoquer, *v. a.* a convoca, chiama mai mulți, aduna membrii acelluiași corp.

Convoyer, *v. a.* a însoți un cortegi.

Convoyeur, *m.* nave, corabiă, care însoțesce pe alta.

Convulsif, *ive, adj.* convulsiv.

Convulsion, *f.* convulsie,

contractiune contra voință a muschilor; desordine.

Convulsionnaire, *m.* și *f.* cellă ce simulează convulsii.

Convulsivement, *adv.* convulsiv, prin convulsii.

Coopérateur, *m.* *trice*, *f.* cooperatori, cellă ce lucrează în una cu altul la ce-va.

Coopération, *f.* conlucrare.

Coopérer, *v. a.* a conlucra, lucra cu alții; contribui la.

Coordination, *f.* coordinațiune.

Coordonnées, *pl. geom.* coordinate. Abscisele și ordinatele unei curbe relativă unele cu altele.

Coordonner, *v. a.* a dispune, combina, în uere-care ordine.

Copahu, *m.* *baume de—*, balsam de copaiva, balsam estrassu prin incisiune dintr'unu arbure brasil. *le copahu* seú *copaier*, *copayer*.

Copain, *m.* *vd.* *copartageant*.

Copal, *m. s.* *copale*, reșină odorante a unu arbure de Ceylan, gumi-copal.

Copalme, *m.* (*huile de—*), *vd.* *Liquidambar*, *styrax* (liquide).

Copalxocoti, *vd.* *savonnier*.

Copartageant, *e*, *adj.* și *sust.* care împarte cu altul.

Copayer, *vd.* *copahu*.

Copeau, *m.* țandără, surcea.

Copeck, *m. s.* *kopek*, cașpeică.

Copermutant, *m.* cellă ce schimbă în una cu altul un beneficiu.

Cophose, *f. med.* cofose, surdela.

Cophte, seú *copte*, *m.* Coptu, creștinu jacobitu egipt.

Copie, *f.* copiă, transcripțiune, prescriere; imitațiune exactă.

Copier, *v. a.* a transcrie, prescrie; imita exactu, reproduce.

Copieusement, *adv.* copiosu, în abundență, imbelșugatu.

Copieux, *euse*, *vd.* *abondant*.

Copiste, *m.* copistu, transcriptoru; imitatoru.

Copou, *m.* pândă stimată în China.

Copreneur, *m. euse*, *f.* arendatoru în una cu altul.

Copropriétaire, *m.* proprietariu în una cu alții.

Copropriété, *f.* proprietate commune între mai mulți.

Copte, *m. vd.* *Cophte*.

Copter, *v. a.* a trage clopotul lovindu limba numai de uă lature.

Copulatif, *ive*, *adj. gram.* care servește a lega.

Copule, *f. gram.* vorbă care legă subiectul cu predicatul.

Coq, *m.* cocoșu (de găină, de prepeliță etc.).—*en pâte*, persónă forte mulțamită în locul seú;—*d'Inde*, curcan.

Coq-à-l'âne, *m.* discursu fără șir și legătură (inșiră-te, mărgărite). La *pl. des coq-à-l'âne*.

Coquallin, *m.* unu patru-pedu (veveriță) pădurenă american.

- Coquar**, *m. s. coquard*, pas-sere produsă din fasană și găină. Și *faisan bâtard*.
- Coquart**, *m.* bêtrănă care face pe galantele (t. de copii).
- Coquâtre**, *m.* jumătate claponă.
- Coq-d'inde**, *m.* vd. *dindon*.
- Coque**, *m. mar.* buccătariu pe uă nave.
- Coque**, *f.* cōje de ouă, de nucă, etc. *Oeuf à la—*, ouă fertu; *coque séu—de navire*, corpulă unuî bastimentu deșertu.
- Coquecigrue**, *f.* *Coccigrue*, *cocsigrue*, lăcustă apatică. Vd. *Baliverne*.
- Coquelicot**, *m.* macă roșiă de câmpu.
- Coqueliner**, *v. n.* a imita cântulă cocoșulu.
- Coquelourde**, *f.* speciă de anemonă.
- Coqueluche**, *f.* tusse convulsivă la copii; vd. și *capuchon*.
- Coqueluchon**, *m. fam.* vech. vd. *Capuchon*.
- Coquemar**, *m.* ôlă de fertu.
- Coquemollier**, *m.* ună arbustă de St. Domingue.
- Coquereau**, *m.* mică nave.
- Coquereț**, *m.* genă de solanee.
- Coquerico**, *m. pop.* cucurigu.
- Coquerou**, *m.* cameră în partea anteriore a navii.
- Coquet**, *m.* mică luntre de Normandia.
- Coquet**, *ette*, *adj.* care caută să placă (coquetu); care se ține multă de mode.
- Coqueter**, *v. n. fam.* a căuta să placă (fi coquetu).
- Coquetier**, *m.* vinătoru de ouă și de passeri; păchărelu pentru ouele ferte.
- Coquetterie**, *f.* dorință de a plăcē; amoru de paratură séu gătelă (coquetăria).
- Coquillade**, *f.* alaudă (cio-cirliă) cristată (moțată).
- Coquillage**, *m.* coquilă (scoică).
- Coquillart**, *m.* strată de petre semănată de coquile.
- Coquille**, *f.* coquilă, învelișulu molusceloră (scoică), cōje de ouă, de nucă etc.; *anat.* partea internă a urechiei, *impr.* literă pusă în loculă alteia.
- Coquilleux**, *euse*, *adj.* coquilosu, plină de coquile.
- Coquillier**, *m.* colecțiune de coquile.
- Coquillier**, *ière*, *adj.* care conține coquile. *Sust. f. carrière coquillière*.
- Coquillon**, *m.* coquilă mică.
- Coquin**, *ine*, *s. adj.* (coquinius), vd. *maraud*, *fripon*.
- Coquinerie**, *f.* mărșevia.
- Cor**, *m.* vd. *durillon* și *andouiller*, à — *et à cri*, cu mare sgomotă.
- Coraces**, *m. pl.* famil. de passeri în care este corbulă.
- Coracias**, *m.* vd. *Rollier*.
- Coraco-brachial**, *adj. anat.* califică ună muschiu dela mijloculă brașulu.
- Coracoide**, *f. anat. s. apophyse—*, apofisă a omoplatulu.
- Coraigue**, *f.* globulă de coraliu.
- Corail**, *m.* coraliu roșiă, mărșenă. La *pl. coraux*.

Corailier, v. n. a striga ca vulturul.

Corailleur, m. căutătoru de coralie.

Coraline, f. uă coquilă bivalve, numită de ordinariu *peigne sanguinolent*.

Corallé, *ée*, adj. farm. unde intră coraliu.

Coralligènes, adj. și s. pl. coraligeni. Polipi cari nascu, formedă, coraliu. *Polypes coralligènes*.

Coralin, e, adj. coralinu, roșiū cā mărgenulū (*vech*).

Coralline, f. coralină. Substanță marină de natura petrei. [Polipi fossilii.

Corallithes, m. pl. coralite.

Coraloïde, adj. assemîné mărgenului; f. pl. vd. *gorgones*.

Coran, m. coranu, alcoranu. Cartea lui Maomete. [pesce.

Corassin, m. corasiu, unu

Coraya, m. coraya, uă pasșere de Guiana.

Corbeau, m. corbu; mar. cărligū spre a trage navea la malū.

Corbeille, f. coșiū, — *de mariage*, darū cē ginerele trimite viitōrei sēlle. *Milit.* (— *défensive*), coșiū micū plinu cu pāmintū (*petit gabion*); *corbeille d'or* (in bot.). alissă sassatile. Vd. *alyson des jardins*.

Corbeillée, f. coșiū plinu, cătū incape in coșiū.

Corbillard, m. dricū (pentru morți). [Și *corbillot*.

Corbillat, m. puiū de corbu.

Corbillon, m. coșiulețū.

Corbin, m. corbu; (*vech*.) instrumentū cā sē estragă

din vulneri corpiū nocinți. Comp. *bec-de-corbin*.

Corbine, f. corbină, ciocă neșră. [corbu africanu.

Corbiveau, m. speciă de

Corbleu, *interj.* pentru Dumneșeu. Comp. *morbleu*.

Corbule, f. genū de coquile bilvavi.

Corcelet, m. vd. *Corselet*.

Corchore, f. genū de liliacei. Și *corette*. [tei.

Corcuie, m. sâmburele plan-

Cordage, m. tōte funiele unei navi etc.; funiă.

Cordat, m. pândă ordinariă (de impaquetatū).

Corde, f. fringhiă; cōrdă; măsură de lemne de arșū

(douē voies, sēū *apprōpe* patru *stères*),—sēū *tabac en*

—, tutunū înfășuratu și legatū. *Cela montre la* —,

înșelăciunea ē prostū combinată. [disface in filaminte.

Cordé, *ée*, adj. bot. care se

Cordeau, m. mică fringhiă, sfōră la murari, ingineri etc.

Cordeler, v. a. a împleti cā fringhia. Se conjugă precum *appeler*. [sfōră.

Cordelette, f. fringhiōră,

Cordelier, m. *cordelière*, f. religiosū din ordinea St.

Franciscū (fiindū-că pōrtă uă cinsură de sfōră). *Aller sur*

la mule des cordeliers, a merge pe jeosu, cu bastonulū, (fam.)

Cordelière, f. cinsură împletită; ciucure; fringhiă cu noduri (la armărie); arch.

ornamentū in formă de fringhiă.

Cordelle, f. vd. *cordeau*.

- Corder**, v. a. a lega cu fringhie; face fringhie (*convertir en corde*). [facă fringhie.
- Corderie**, f. locū unde se
- Cordial**, e, *adj.* cordiale, din inimă, plinū de afecțiune; *m.* (seū *remède*—), poțiune fortificante. In acestū ultimū sensū face la *pl. cordiaux*.
- Cordialement**, *adv.* cordiale, din inimă, plinū de sinceră afecțiune.
- Cordialité**, f. afecțiune tinēră și sinceră.
- Cordier**, *m.* funelariū, fabricante, vîndătorū, de fringhie.
- Cordiérîte**, f. lazulit spanicū. Nouū mineralū clasificatū între petre.
- Cordiforme**, *adj. bot.* cordiforme, în forma inimeī.
- Cordillas**, *m.* speciă de pislă.
- Cordille**, f. unū pesce marinū (*thon*) la nascerea sa.
- Cordon**, *m.* cordonū, șiretū, sfóră; marginea monneteī, *tirer le* —, a dischide ușia. *Cordon nerveux*, nervii.
- Cordon-bleu**, *m.* cordonū allū ordinii St. Spiritū; genū de passerī, *cotinga de Brasilia*.
- Cordonner**, v. a. a împleti că fringhia, infășiura cu fringhie.
- Cordonnerie**, f. cismăriă.
- Cordonnet**, *m.* sfóră mică, fringhie; ibrișim grossū.
- Cordonnier**, *m.* ière, f. cismariū.
- Cordouan**, *m.* și *adj.* pele de capră lucrată.
- Cordyle**, f. speciă de șiopîrlă.
- Coré**, *m.* genū de insecte emiptere.
- Corée**, vd. *Chorée*.
- Coréence**, f. regință impreună cu altulū (*neol*).
- Coréope**, f. *bot.* corimbiferă americ.
- Corette**, f. vd. *corchore*.
- Coreligionnaire**, *adj.* de aceeași religieune cu altulū.
- Coriace**, *adj.* tare că pelea, durū (despre aliminte); *homme*—, omū care plătesce rău (*fam.*).
- Coriacé**, *ée, adj.* de consistință că pelea, tare.
- Coriaire**, *adj. écorce, fruit*, (côje, fructū) care pôte servi la lucraturulū pelii (tăbăcitū).
- Coriambe**, *m.* coriambū. Buccată de versū grecū seū latinū compusū de douē brevī între douē lunge.
- Coriandre**, f. uă plantă umbel. aromatică, coriandru.
- Coridon**, *m.* speciă de fluturī (*le mirtil et l'argus*).
- Corinde**, f. uă plantă afric.
- Corindon**, *m.* spath adamantin, corindon. Cea mai pretiosă pētră după diamante.
- Corine**, f. speciă de antilope de Senegalū.
- Corinthien**, *enne, adj.* corintianū. Se dîce de a patra ordine de arhitectură, care este și cea mai avută.
- Coris**, *m.* plantă merid.; speciă de *Lisimachia*, vd. *Cauris*.
- Corise**, f. genū de insecte (că peduchiū de lemnū). Și *punaise d'eau*. [chenopode.
- Corisperme**, f. *bot.* genū de

Corlieu, f. spețiã de beccassinã.

Corme, m. unũ fructũ. Și *sorbe*.

Cormier, m. unũ arbure. Și *sorbier*.

Cormoran, m. uã passere palmipede apaticã.

Cormus, m. p. us. bot. cõdã.

Cornac, m. conductorũ allũ elefanteluĩ.

Cornage, m. șiueratũ cẽ facũ unũ cai mergindũ, respirãndũ.

Cornailler, v. n. a nu se potrive bine (despre lemne de dulgherũ).

Cornaline, f. cornalinã, pẽtrã de agatã, calcedoniã roșiiã.

Cornard, e, adj. care șiuerã cãndũ respirã (despre cai). Și *corneur*.

Cornaret, m. uã plantã afric.

Corne, f. cornũ, unghiã de calũ etc., colțũ. *Ouvrage à corne*, fortificațiune esternã care constã intr'ũã curtainã și douẽ semi-bastiuñi; *mar. vergea dela pãnde*.

Corné, ée, adj. bot. tare și lucitoriũ, precum cornulũ.

Cornée, f. cornea transparente. Prima tunicã a ochiuluĩ.

Cornéenne, f. neol. substanțã petrosã la diverse stãnce.

Corneille, f. ciocã (*cornicula*), bot. vd. *lysimachie*.

Cornement, m. țiuitũ de urechiã.

Cornemuse, f. spețiã de cimpoiũ.

Corner, v. n. a suna cu unũ *cornet*; a lovi cu cornulũ. *Se—*, a deveni cornũ.

Cornet, m. cornetũ, micã trompetã; sulũ de chãrtiiã.

Cornet à pistons, m. mus, instrumentũ cu mai multe cheie numite *pistons*.

Cornetier, m. meșterũ care lucrẽdã cornurĩ pentru pep-tinĩ.

Cornette, f. gãtelã de capũ pentru dõmne; — *blanche*, stindardũ seũ regimentũ allũ coloneluluĩ generale de cãlarĩ.

Cornette, m. officiarũ care põrtã stindardulũ unei coorți (rõte) de cavaleriã.

Cornette, f. arch. ferrũ dela ânghiulũ muruluĩ.

Corneur, f. m. cellũ ce sunã cu unũ *cornet*.

Corniche, f. arch. ornamentũ in prominințã (la ciubucũ).

Cornichon, m. castravete micũ de murãture; *vinãt*. vd. *andouiller*.

Cornicule, f. cornulețũ de insecte. Comp. *antenne*.

Cornide, m. arbure peruvianũ.

Cornier, iere, adj. arch. care este la ânghiũ, dela colțũ; *pilastre cornier*, pilastru, stĩlpũ dela ânghiũ; *pieds corniers*, mari arburĩ, cari insemnẽdã marginile pãne unde se taiã pãdurea.

Cornière, f. canale de strẽșinã (urloiũ).—La *pl. impr.* colțuri de ferrũ la marginile unei marmure de pressã.

Cornifle, m. uã plantã apatic.

Cornillas, m. puiũ de ciocã.

Cornillon, m. vd. *prec.*

Cornine, f. alcaloidũ indiosũ de *cornus florida*.

- Corniste**, *m.* cornistă. Cântătoră cu cornul. [*corni*.]
- Cornouille**, *f.* cornoasă, fructus
- Cornouiller**, *m.* cornă, arbure de corne, mai alesă — *mâle*, pecându — *femelle* său *sanguin*, cornă roșie.
- Cornu**, *ue*, *adj.* cornut, cu corne; *blé*—, vd. *Ergoté*.
- Cornue**, *f.* chem. retortă, vassă pentru distilațiune.
- Cornuet**, *m.* speciă de prăjitură; în *agr.* furcă cu doi dinți. Comp. *bident*.
- Cornulaque**, *f.* uă plantă de sodă egipt.
- Cornupède**, *adj.* cornuped, animale cu unghiile tari, precum calul.
- Corolitique**, *adj. bot.* cololitic, adornat cu flori întorse în spirale, resucite.
- Corollacé,ée**, vd. *Pétaloïde*.
- Corolle**, *f.* corolă, învelișă imediată allă staminei florilor.
- Coronaire**, *adj. anat.* coronariu. Se dice de unele vase ale inimii și stomacului.
- Coronal**, *e*, *adj.* dela frunte, *os*—.
- Coroner**, *m.* coroner, oficiariu de justiță în Anglia.
- Coronille**, *f.* coronilă, plantă cu florile dispuse în coronă.
- Corporal**, *m.* pândă săntită cè preotul întinde pe altare, și unde pune grijenia în cursul liturgiei.
- Corporalier**, *m.* cuthia unde se stringe pândă săntită. Vd. *prec*.
- Corporation**, *f.* corporațiune.
- Corporel**, *elle*, *adj.* corporale, de corp, trupesc.
- Corporellement**, *adv.* corporale, trupesce.
- Corps**, *m.* corp, trup, uniune de persone trăind sub acelleași legi. *Prendre du*—, a deveni trupesc, à — *perdu*, fără frică, orbesce; — *simple*, corp simplu, element, *esprit de*—, spirit de asociațiune; à *bras le*—, cu ambele brațe.
- Corpulence**, *f.* corpulintă, trupescă.
- Corpulent**, *ente*, *adj.* corpulinte, trupesc.
- Corpusculaire**, *adj.* corpusculariu, de atomă.
- Corpuscule**, *m.* corpuscul, atomă, corp de extremă esiguitate s. subțirime.
- Correct**, *cte*, *adj.* corect, conforme regulilor.
- Correctement**, *adv.* corect, drept, fără greșele.
- Correcteur**, *m.* corector.
- Correctif**, *ive*, *adj.* care pôte corege. *Sust. m.* corectiv, cea cè corege, temperedă.
- Correction**, *f.* corecțiune, îndreptare, reprimandă.
- Correctionnel**, *elle*, *adj.* corecționale, care ține de delict.
- Correctionnellement**, *adv.* în mod corecționale.
- Corrégidor**, *m.* primul oficiariu de justiță allă unui oraș, în Spania.
- Corrélatif**, *ive*, *adj.* corelativ.
- Corrélation**, *f.* corelațiune, relațiune reciprocă.

Corrélativement, *adv.* prin correlatiune, correlativ.

Correspondance, *f.* correspondință.

Correspondant, *ante, adj.* correspondinte.

Correspondre, *v. n.* a corresponde; fi conforme cu, întreține correspondință.

Corridor, *m.* galeriă în care se deschid ūma multe camere.

Corrigé, *m.* correctatū, temă de classe relucrată după corecțiune.

Corrigé, *ée, adj.* corressū. îndreptatū, făcutū correctū.

Corriger, *v. a.* a corloge, rectifică, îndrepta, redica erorile.

Corrigible, *adj.* corrigible.

Corroborant, *adj.* corroborante, întăritoriū, care dă putere.

Corroboratif, *ive, adj.* fortificativū, care pōt- întări.

Corroboration, *f.* corroborațiune, întărire.

Corroborer, *v. a.* a corrobora, fortifica, întări, da puteri. [dětoriū.

Corrodant, *ante, adj.* ro-

Corroder, *v. a.* a rōde.

Corroi, *m.* forma cē curelarulū dă peilorū.

Corroirie, *f.* curelăriă.

Corrompre, *v. a.* a corrupe, deprava, strica. [care rōde.

Corrosif, *ive, adj.* corrosivū,

Corrosion, *f.* corrosiune, rōdere.

Corroyer, *v. a.* a lucra pelea, curele; a subțiri lemn.

Corroyeur, *m.* preparatorū de pele, curelarū.

Corrupteur, *m.* trice, *f.*

corruptorū, cellū cē corrupe, cellū ce cumpără consciințele.

Corruptibilité, *f.* ceea cē è corruptibile, se pōte corrupe.

Corruptible, *adj.* corruptibile, care se pōte corrupe, strica.

Corruption, *f.* corrupțiune, depravațiune, alterațiune, stricare.

Cors, *m. pl.* rămuritū allū cōrnelorū cerbulū.

Corsage, *m.* bustulū dela mijlocū în sus, corsagiū.

Corsaire, *m.* nave armată în mersū, căpitanulū e; corsariū, piratū. [sistință, tare.

Corsé, *ée, adj.* care are con-

Corselet, *m.* lorică ușiōriă.

Corset, *m.* corsetū.

Corsetier, *m. ière, f.* corsetarū.

Cortège, *m.* cortegiū, șirū de persōne carī insoțescū pe alta, cā sē i facă onōre; *fig.* totū cē este uă consecință.

Cortès, *f. pl.* cortesī, adunanta represintativă în Spania și Portugalia.

Cortical, *ale, adj.* corticale, care se referesce la cōje.

Cortiqueux, *ale, adj.* se dīce de fructulū cē are cōja grōssă.

Corvéable, *euse*, suppusū servițiului gratuitū către Statū.

Corvée, *f.* servițiū gratuitū către Statū, sēu comună, beilicū; *fig.* labōre ingrată.

Corvette, *f.* mică nave de resbelū.

Coryphée, *m.* corifeū, capulū chorului la operă, allū

dănțătoriloră la ună baletă ;
fig. cellă mai distinsă.

Coryza, *m.* catarră allă creeriloră.

Cosaque, *m.* casacă.

Cosmétique, *adj.* care servesce a întrețină și infrumuseța pelea, *sust. m.* cosmetică.

Cosmique, *adj.* cosmică, privitoră la universulă întregă. *Espaces*— *s.* spațiulă universulă. *Lever, coucher*— *d'une étoile*, răsăritulă și apusulă unei stele împreună cu sôrele.

Cosmogonie, *f.* cosmogoniă, sistema formațiuniiă universulă.

Cosmogonique, *adj.* cosmogonică, de cosmogoniă.

Cosmographie, *m.* cosmografă.

Cosmographie, *f.* cosmografiă, descrițiunea lumiiă fizice.

Cosmographique, *adj.* cosmografică, de cosmografiă.

Cosmologie, *f.* cosmologiă, sciința legiloră generală, cară gubernă lumeaă fizică.

Cosmologique, *adj.* cosmologică, de cosmologiă.

Cosmopolite, *adj.* cosmopolită, cetățiană allă universulă.

Cosmopolitisme, *m.* cosmopolitismă.

Cosmorama, *m.* lanternă magică, unde se găsescă vederă principală ale lumiiă.

Cosmos, *m.* lumea, universulă. [loră.

Cosse, *f.* poșghiță a legumiloră.

Cosser, *v. n.* a da cu côrnelă (despre berbecă).

Cosson, *m.* lăstară; insectă care mănăncă grăulă, legumile.

Cos su, *ue, adj.* cu multe poșghite ; fig. avută.

Costal, *ale, adj.* costale, dela coste.

Costume, *m.* moravuri ale țerreă; îmbrăccăminte, costumă.

Costumer, *v. a.* a vestimenta, îmbrăcca, cu haine.

Costumier, *m.* costumară, vindătoră, peditoră, de costume.

Cote, *f.* parte de imposită a fiă-cărui contribuabile ; arătarea prețuluiă effecteloră publice (cotă).

Côte, *f.* cóstă ; țermă, mală.

Côte-rôtie, *f.* vină prețiosă recoltată pe costa cu acestă nume, la Rhonă.

Côté, *m.* lature, partea dréptă seă sinistră, stingă. *De* —, oblică, în lature. *Regarder de* —, a privi cu despreț ; *mettre qch. de* —, a pune ce-va la uă parte, în rezervă; *laisser de* —, a lăssa la uă parte, neglige, *des deux*—*s.*, de ambele părți; *à-de moi*, lingă mine; *regarder de*—, a' privi din lateri. [șiă.

Côteau, *m.* costișă, povîrni-

Cotelet, *m.* uă plantă de Antille. [a se mânca).

Côtelette, *f.* costiță (pentru

Coteline, *f.* uă materiă de bumbacă.

Cotepalis, *m.* materiă ușioră de mătasse și pěră de capră.

Côter, *v. a.* a însemna prin litere seă numere prețuluiă etc.

Cotereaux, *m. pl.* mercenari sub Ludovicu VII; lațu lungu; aventurari inarmați cu *coteret* (cuțitu), cari e-sercita tălchăritulu. Numiți și *Ribauds*, *Malandrins*.

Coterie, *f.* societate particulare de familiă, de persone, cari se înțelegu. *Comp. cabale*.

Coturne, *m. antic.* coturnu, încălțiam:ntea actoriloru tragici la cei vechi.

Coti, *e, adj.* bătutu, strivitu (despre legumi). [*armărie*].

Cotice, *f.* bantă strimță (la

Côtier, *m.* cunnoscătoriu de coste, de maluri, navigatoru pe marginile mării, *pilote côtier*.

Côtière, *f.* urmarea cóstelorū mării; lavită resămată de muru (la grădinari).

Cotignac, *m.* peltea de gutuie săchărată dela Cotignac, în Brignoles. [*unū danțu*].

Cotillon, *m.* jupă de desubt;

Côtinga, *m.* uă passere *crenirostre* americ.

Cotiqueblanc, *m.* coquilă albă de porcelanu.

Cotir, *v. a. pop.* a bate (*meurtir*), strica, fructele (de grindine). [*de plăt. Vd. urm.*]

Cotisation, *t.* regularea părții

Cotiser, *v. a.* a regula par- tea cê siă-care trebuie să de, să ptătescă; *se—*, a se tassa însuși, se stringe, aduna, că se formeđe uă sumă.

Cotissure, *f.* baterea (*meurtissure*), stricarea, fructelorū.

Coton, *m.* bumbacū. *Jeter son—*, a si puçinū cu përu

(despre materie);—*coton cor-donner*, ibrișim. [*bumbacū*].

Cottonnade, *f.* materie de

Cottonné, *ée, adj.* scurtu și crețu (de përulū capulu).

Cotonner, *v. a.* a fi cu përu mënuntū pe d'assupra (despre materie). *Se—*, a se copperi cu perī mënunți, cu tulleiū.

Cottonneur, *euse, adj.* bumbăcosū, môle și spongiosū.

Cottonnier, *m.* arburelū de bumbacū. [*bumbacū grossū*].

Cottonnine, *f.* pândă de

Coton-poudre, *m.* bumbac fulminante, *fulmi-coton*.

Côtoyer, *v. a.* a merge allăturé, lângă, a merge d'alungulū; *se—*, a se urma, succede, mergindū unulū lângă altulū.

Cotpalis, *m.* seū *cotepalis*, uă materie amestic. de mă-tasse și cōje de arbure.

Cotre, *m.* mică nave de resbelū cu unū catartū. Și *cutter*.

Cotret, *m.* micū mănuchiū de lemne mënunte, micū snopū. *Sec comme un —*, uscatū, fôrte slabū. *Huèle de —*, loviture de bastonū, *fam.*

Cottage, *m.* mică vilă în Anglia.

Cotte, *f.* șiorțū de terrană; — *de mailles*, lorică (*cuirasse*); — *d'armes*, casacă peste lorică; — *chabot*, unū pesce marinū.

Cottée, *f.* rață de eleșteū.

Cotteron, *m.* micū șiorțū.

Cotulle, *f.* speciă de corimbiferă, mușetelū falsū.

Cotuteur, *m.* cotutorū, epitropū în una cu altulū.

Cotyle, *m.* cotilă, măsură antică peste 2 decilitr. *anat.* cavitatea ossului, unde se îmbuccă alte ôsse.

Cotylédon, *m.* uă plantă. Și *nombrii de Vénus*.

Cotylédons, *m. pl.* lobule seminali de plantă. Se numesc *acotylédones* plantele căroră nu se cunoscă grăunții. [munită de cotiledoni.]

Cotylédoné, *ée, adj. bot.* pré-

Cotylet, *m.* uă plantă.

Cotyloïde, *adj.* *anat.* Se dice de cavitatea ossului iliăcă, unde se încheiă cõpsa.

Cou, *m.* sêu *col*, gită : *mouchoir de —*, basma de gită. *Cou-de-pied*, partea superiõre a piciorului.

Coua, *m.* cucu de Madagascar.

Couac, *m. fam.* sunetă falsă la cântată (kiksă).

Couagga, *m.* ună patrupeđă afric. fõrte aprõpe de zebru, dèră mai mică. [poltron.]

Couard, *e, adj.* fricosă, Vd.

Couardement, *adv.* mișe-lesce.

Couardise, *f.* vd. *Lâcheté*.

Couchage, *m.* culcată, stațiune de dormită. *Comp. couchée*.

Couchant, *m.* appusulă sõrelui, occidinte ; *soleil—*, sõrele appunindă.

Couchart, *m.* cellă cè scõte chãrtia din formă.

Couche, *f.* (poet. și orat.) lectă, pată ; strată, asșternută. *Couches ligneuses*, cercuri lemnõse, cară se vedă, tãindă orisontale ună trunchiă de arbure, și cară esprimă crescerile annuali.

Couchée, *f.* culcată (conacă), locă unde se culcă cine-va în cãlëtoriă.

Couche-point, *m.* margină (rame) la cisme.

Coucher, *v. a.* a culca. *Coucher*, sêu *se—*, a se culca. *Coucher sur la dure*, a se culca pe pãmintă ; — *à la belle étoile*, a dormi sub cerulă liberă. *Coucher en joue*, a ochi cu arma.

Coucher, *m.* culcată, culcare, garnitura patului, asșternută.

Couchette, *f.* mică pată.

Coucheur, *m. euse*, *f.* soçiă de culcare. *Mauvais—*, vd. *querelleur*.

Couchis, *m.* asșternută de nisipă și pãmintă, peste care se stabilescă pavatulă unei punți.

Couchoir, *m.* uneltă a le-gãtoriloră, cã se aplică foiele de aură pe cãrți.

Couci-couci, *adv. fam.* așia așia, nici bine nici rău (*tellement quellement*). [lemnă.]

Coucou, *m.* cucu ; pendulă de

Coucou, *m. bot.* plantă care inflorescă primăveră. *Comp. primevère, oreille d'ours*.

Coucoumelle, *f.* speciă de bureți și *orange blanche*.

Coudé, *ée, adj.* care face, formedă ună colță, ună ânghiă.

Coude, *f.* cotă, partea esternă a braçului în loculă unde se îndouescă—, *à—de qn.*, cotă la cotă, fõrte a prõpe, de cuv.

Coudée, *f.* cotă, întinderea braçului dela cotă până la degitulă din mijlocă. *Avoir*

- ses — s franches*, a avé libertate deplină de acțiune.
- Coudelates**, *m. pl. mar.* lemne subțirite în mijloc.
- Cou-de-pied**, *m.* partea superioară a piciorului Pl. *cous-de-pieds*. [forma cotului.]
- Couder**, *v. a.* a îndoui în
- Coudey**, *m.* passere indiană, speciă de *jacana*.
- Coudoiment**, *m.* lovitură cu cotul. [toliu.]
- Coudoir**, *m.* brațiu de fo-
- Coudous**, *m.* speciă de antilope forte mare. Și *canna*.
- Coudoyer**, *v. a.* a lovi cu cotul. *Se—*, à și da, face semn, cu cotul.
- Coudraie**, *f.* loc plantat cu nuc. Și *coudrette*.
- Coudran**, *m.* speciă de pcură.
- Coudranner**, *v. a.* a unge funiele cu pcură.
- Coudre**, *vd. coudrier*.
- Coudre**, *v. a.* a cósse. *Coudre la peau du renard à celle du lion*, a cósse pelea vulpii cu a leului, a uni vicienia cu puterea.
- Coudrement**, *m.* cussătură a curelelor.
- Coudrer**, *v. a.* a frământa peile în putina cu *tannum*, cósse de stejar (la tabac).
- Coudrette**, *f.* *vd. coudraie*.
- Coudrier**, *vd. noisetier*.
- Couenne**, *f.* (pron. *couane*), pele de purcel (rasă); *chir.* pele sură și désă, ce se formă pe sângele estrassă din vine.
- Couenneux**, *euse, adj.* (pron. *couanoux*), *chir.* copperit de uă pele sură și désă. *Vd. prec.*
- Couet**, *m. mar.* patru funie mari legate în dosul velelor.
- Couette**, *f. (vech.)*, pat de penne (*lit de plumes*), *avoir—*, a avé grabă.
- Couffe**, *m.* pondă egipt. pentru grâne (183 fundi).
- Coufle**, *f.* bală în care se aduce plante medic., sinami-chiă, din Oriente.
- Couguard**, *m.* concolor, un mare partup. carniv. american., speciă de leu.
- Couillant**, *m.* servitor la un canonic.
- Couillard**, *m. war.* funia care lăgă marele velt de catart.
- Coukéel**, *m.* cucă negru de Bengal.
- Coulacissi**, *m.* un papagal.
- Couladoux**, *m. pl. mar.* funie dela catart, pe galere.
- Coulage**, *m.* deperdițiunea lacidului care curge din bute.
- Coulamment**, *adv.* currinte, facile (*parler —, écrire, —* a vorbi, a scrie, currinte).
- Coulant**, *e, p. pres. adj.* curgind, care curge lesne; *facile. Noeud —*, nod care se lăgă și se dislăgă fără a se desnoda, *vin —*, vin plăcut, ușoriu.
- Coulant**, *m.* pētră fină inserată pe panglice pentru git, inel (alca) pentru a defige ceva, cum sunt la pungă (*coulants de bourse*).
- Coulavan**, *m.* sticlete ind.
- Couldre**, *v. a.* a tăia, omori. [giosu.]
- Coule**, *f.* vestimint de reli-
- Coulé**, *m. mus.* trecere ușioră dela uă nôtă la alta;

passă de danțu foarte ușoriu. *Coulés de renard*, loculă peunde trece vulpea (la vinăt).

Coulée, f. scriere applecătă, turnare a ferruluș.

Coulemelle, f. burete.

Coulement, m. curgere; — *d'épée*, trassulă laminei (sabiiei) d'alungulă laminei adversariuluș.

Coulequin, m. arbure de Antille. Și *bois-trompette*.

Couler, v. n. a curge (comp. *fluier*); a se trece. *Couler bas*, *à fond*, a se cufunda, se înneca (navile); *couler, couler à fond, un homme*, a ruina ună omă, i perde creditulă; — *de source*, a eși din inimă; — *ses jours*, a și petrece zilele, — *des jours heureux*, a avé zile ferici; — *sur un fait, une circonstance*, a attinge ușoriu ună faptă, uă circumstanță; — *à fond un sujet*, a vorbi despre ună obiectă totă cè se pôte dice de din-sulă; — *à fond une affaire*, a espedia, termina, uă affacere (*se—à fond*, a se prăpădi); — *un canon, une glace*, a turna ună tună, uă oglină. In mar. *faire — la vergue*, a lăssa în jeosă lem-nulă pânđei.

Couleur, f. culóre, văpsea, *homme de —*, vd. *mulătre*.

Coulevre, f. șiopirlă.

Coulevrée, vd. *Bryone*.

Coulevrine, f. tună lungă și care bate mai departe.

Coulis, m. substanță con-

sumată prin frigere incetă. *Vent—*, vintă cè sufflă printre dispicătore.

Coulisse, f. scobitura prin care merge ună scripete. Loculă teatruluș, unde stă actorii înainte de a se presinta pe scenă (culissă).

Coulisseau, m. scobitură duplă în lemnă, pe care alunecă ună lectă, ună pată.

Coulistier, m. celulă cè întreprinde affaceri la Bursă, fără să fiă aginte de schimbă.

Couloir, m. strimță trecere prin camere; canale.

Couloire, f. strecurătoare, vassă prin care partea cea mai ligidă a preparațiuniloră, cè ellă conține, se pôte scurge.

Coulure, f. cădere a floriloră viței.

Coup, m. lovitură. *Coup d'oeil*, aruncătură de ochiă; — *de main*, atacă subită, *à—sür*, de sigură; — *dans l'eau*, ostenelă perduță. *Tout à—*, indată, *tout d'un—*, de-uădată, *sur le—*, successivă, *pour le—*, pentru astă-dată; *après—*, după ce s'a făcută lucrulă.

Coupable, adj. culpabile, vinovată, condemnabile.

Coupage, m. tăiată, ammes-ticulă unei licori cu alte licori mai pușină forți.

Coupant, ante, adj. tăiătoriu. *Sust.* m. tășiă, *tranchant*.

Coupe, f. tăiare; cupă.

Coupé, m. trăssură de orașiă cu două locuri (cupeș). Interiorulă unei diligințe.

Coupeau, *m.* virfulă unui dială etc.

Coupe-gorge, *m.* locă depărtată, unde este cine-va în periclu de a fi uccisă.

Coupe-jarret, *m.* tălchară, uccissoră de profesiune.

Coupe-paille, *m.* instrumentă pentru a tăia paie.

Couper, *v. a.* a tăia. *Se—*, a se tăia; a se contradice.

Couperet, *m.* satiră.

Couperose, *f.* nume allă mai multoră sulfate; bôlă a pelii, feție.

Couperosé, *ée, adj.* cu bubulițe pe fație, precum bêtrăni.

Coupeur, *m. euse, f.* cellă cè taiă materiile într'uaă croitoră. [niune.

Couple, *f.* părechiă; *m.* u-

Coupler, *v. a.* a allătura căni de vinătore câte două.

Couplet, *m.* stanță într'ună cântă. [tăiată.

Coupoir, *m.* instrumentă de

Coupole, *f.* boltă pe cope-rișulă unui edificiu.

Coupon, *m.* remasulă unei buccățe de materie, petică, —*d'action, d'obligation*, porțiune dintr'uaă acțiune, dintr'uaă obligațiune (cuponă).

Coupure, *f.* tăiatură.

Cour, *f.* curte, reședința suveranului; tribunală superioră, *mettre hors de—*, a declara că nu este locă de urmărire. *Cour d'assises*, juridicțiune superiôre ca să judece causele ce i deferesce curtea de apelă. *Cour de cassation*, juridicțiune supremă stabilită la Paris ca să men-

țină unitatea legislațiunii și principiiloră.

Courage, *m.* curagiă.

Courageusement, *adv.* curagiosă, cu curagiă.

Courageux, *euse, adj.* curagiosă.

Courailleur, *v. n.* a duce uă viêtă desordinată.

Couramment, *adv.* curinte, facile.

Courant, *ante, adj.* alergătoră, care curge fără înterupere (despre apă); curinte, care este în cursă; *tout—*, în tótă graba. *Sust. m.* curinte, cursă: —*s du monde*, mersulă lumii, —*du marché*, prețulă ce este în piație.

Courante, *f.* speție de danț, scriptură cursivă.

Courbant, *ante, adj.* care se îndouesce, se încovăia.

Courbatu, *uc, adj.* ostentită estremă. [tenelă.

Courbature, *f.* estremă os-

Courbaturer, *v. v.* a osteni estremă.

Courbe, *adj.* curbă, arcuită. *Sust. f.* liniă curbă; lemnă curbată, îndoită.

Courber, *v. a.* a curba, încovăia.

Courbette, *f.* mișcarea calului de manegiă. La *pl.* îndouiture; politeță excesivă.

Courbure, *f.* curbatură, îndouitură, încovăitură.

Courcaillet, *f.* strigătulă prepeliței.

Courcèt, *m.* vd. *Serpette*.

Coureur, *m.* alergătoră exercitată la cursă, cală de cursă. cobiliță.

Courage, *f.* cucurbită, dovlecă;

- Courir**, v. n. și a. a alerga, a întinde; a urmări, — *les honneurs*, a alerga după onorî; *il est fort coureur*, ellă e forte căutată; — *le cachot*, a da lecțiunii private asfară din casă.
- Courlis**, *courlieu*, m. pas-sere apatică bună de măn-care.
- Couronne**, f. corónă.—*ducale*, monnetă de arg. engl. (6 fr. 25). ronare.
- Couronnement**, m. înco-ronare.
- Couronner**, v. a. a înco-rona.
- Courre**, (formă vechiă a în-finit. *courir*), v. n. *Chasse à*—, vînătoare cu căni și că-lare; — *un lièvre*, a sili ună iepure să fugă.
- Courrier**, m. curieră.
- Courrière**, f. (poetică), a-lergătoare, aceea care alergă.
- Courroie**, f. cureea.
- Courroucer**, v. a. a mă-nia, înterrita. [linte.
- Courroux**, m. mânia vio-
- Cours**, m. cursă, curgere, mersă, circulațiune; credită.
- Course**, f. cursă, alergare.
- Coursier**, m. mare și forte cală de bătăliă.
- Courson**, m. ramură de viță tăiată și scurtă.
- Court**, *courte*, adj. scurtă. *Rester* —, a fi lipsitū de memoriă.
- Courtage**, m. samsarlică.
- Courtaud**, m. căne cu ure-chiele și cōda tăiate.
- Court-bouillon**, m. liciđū compusă, in care se ferbe pesce. [nuntă.
- Courte-botte**, m. omă mē-
- Courtement**, adv. in scurt.
- Courte-paille**, f. *tirer à la* —, a trage la sorti cu paie de lungime inegale.
- Courte-pointe**, f. copper-șiū de pată, macatū.
- Courte-queue**, f. uă va-rietate de cireșie.
- Courtier**, m. samsarū.
- Courtilière**, f. speciă de so-bolū care strică grădinele.
- Courtine**, f. t. frunte de mură între douē bastiōne. Perdea de lectă, de pată. (curtină).
- Courtisan**, m. omă dela curte; curtēnū, lingușitorū.
- Courtisane**, f. femeă cu morală stricate.
- Courtisanerie**, f. curteniă.
- Courtiser**, v. a. a face curte cui-va, lingusi cu in-tențiune.
- Curtois**, *oise*, f. adj. cur-tenitorū, grațiosū in vorbele sēle. [modū curtenitorū.
- Courtoisement**, adv. in
- Courtoisie**, f. curtenire.
- Couseuse**, f. femeă care cōsse cārțile la legători; machină pentru cussutū cār-țile.
- Cousin**, m. *ine*, f. cusurină, vērū, — *germain*, vērū din surōre.
- Cousinage**, m. affiinitate între verī. [vērū.
- Cousiner**, v. a. a tracta că
- Cousinière**, f. affiinitate (rudeniă) numerōsă și im-portună
- Cousoir**, m. instrumentū allū legătorilorū de cārți etc.
- Coussin**, m. pernă; saltea.
- Coussinet**, m. perniță.

Cousu, *ve*, *adj.* cussutü.

Joues—es, obradü decăđutü, slabü; — *d'or*, fôrte bogatü.

Il a le visage tout —, are fačia plină de gropițe (de vërsatü).

Coût, *m.* costü, *vd.* *urm.*

Coûtant, *adj.* *prix —*, prețulu cătü costă unü lucru.

Coâteau, *m.* cuțitü.

Coutelas, *m.* sabiă scurtă cu unü lâișiu. Cuțitü de cuină.

Coutelier, *m.* cuțitariü.

Coutellerie, *f.* cuțităriă.

Coûter, *v.a.* a costa, avë prețü.

Coûteusement, *adv.* costătătoriu, scumpü.

Coûteux, *euse*, *vdj.* costătătoriu, scumpü.

Coutil, *m.* pândă strinsă și sclivisită. [dela plugü.

Coudre, *m.* ferrü ascuțitü

Coutume, *f.* deprindere, datină. *De —*, de obiceiü.

Coutumier, *ière*, *adj.* deprinsü (obicinuitü) a face, care ține de datină. *Sust. m.* culesü de datinele unei țerre. [tură.

Couture, *f.* cósșere, cussă-

Couturer, *v. a.* a împlë de cicatrici sëu cussătore.

Couturier, *m. ière*, *f.* cusătătorü, cussătoreșșă.

Couvain, *m.* ouë de albină sëu de insecte de acéstă speciă.

Couvaison, *f.* timpulü cândü se facü closcele.

Couvée, *f.* ouë cë încăldesce de-uădată femela passerii.

Couvent, *m.* claustru, monasteriu. [(despre passerii).

Couver, *v. a.* a încăldi ouele

Couvercle, *m.* capacü.

Couvert, *m.* adăpostü; coppersertă de mësă; cea cë se dă fiă-căruï ôspe, (tacimü).

Couverte, *f.* smaltü allü porcelanului; mică plapumă de lână.

Couverture, *f.* coppersertă, plapumă.

Couverturier, *m.* plăpă-mariü.

Couvet, *m.* mangalü.

Couveuse, *f.* cloșcă.

Couvi, *adj. m.* stricatü, vechiü (ouü).

Couvre-chef, *m.* copperișiu de capü.

Couvre-feu, *m.* lopëțică pentru a înveli foculü.

Couvre-giberne, *m.* cuțhiă în care soldații punü cartușele.

Couvre-pied, *m.* mică plapumă, de ordinariü pentru a înveli peșile, piciórele, tar-tanü.

Couvre-plat, *m.* capacü, care se pune pe talerulü cu buccate, că se nu se rëcëscă.

Couvreur, *m.* făcëtorü de asșternuturi de casă; învelitorü de casă, tinichogiü.

Couvrir, *v. a.* a copperi.

Covenant, *m.* pactulü reformățilorü scoțiani ca se 'și appere religiunea contra Catholicilorü (1586),

Covendeur, *m.* tovarășiü, cellü cë vinde cu altulü unü obiectü commune ambilorü.

Coyer, *m.* uneltă unde ômeniï dela cósă și punü cremenulü lorü.

Crabe, *m.* speciă de crustaceü de mâncare.

Crac, *m.* plesnită, sunetul
câ face un corp tare ru-
pindu-se.

Crachat, *m.* materie care
resultă din espeptorațiune;
fig. placă purtată la peptu,
și care distinge uă ordine su-
perioare de cavaleriă.

Crachement, *m.* espepto-
rațiune.

Cracher, *v. a.* a espeptora
(scuipa). [espeptorată.

Crachoir, *m.* vassă pentru

Crachotement, *m.* espep-
torațiune addesă.

Crachoter, *v. n.* a espep-
tora addesé.

Craie, *f.* cretă, tibișiră.

Craissement, *m.* strigătul
unei ciore (crau).

Craindre, *v. a.* a se teme,
—*quelqu'un*, a se teme de
cine-va. *Craint la pluie*, a
se păstra contra udăturii (pe
paquete).—Après *craindre* on
met *ne dans* la subordonnée,
și la prop. principale est af-
firmative: *Je crains qu'il*
ne vienne, (mă temă că vine).
Si la prem. temp. est néga-
tive, on n'emploie pas *ne*
dans la seconde.

Crainte, *f.* temere. *De—de*,
de—que, de frică să nu.

Craintif, *ive*, *adj.* timidă,
fricosă.

Craintivement, *adv.* cu
temere, cu frică.

Cramoisi, *m.* roșiu închisă.

Crampe, *f.* cărceiă, strîn-
sură.

Crampon, *m.* scobă.

Cramponner, *v. a.* a bate
cu scobe.

Cran, *m.* mică tăiaătură, dinte,

că se face un corp dură,
câ se anine, să atirne, ce-va.

Crâne, *m.* craniă, creștetă.

Crânerie, *f.* gilcică, *bra-
vade*.

Cranien, *ienne*, *adj.* de cra-
niă, dela creștetă.

Cranologie, *f.* pretinsă sci-
ință despre aplicațiunile in-
telectuali și morali ale o-
mului după inspecțiunea cra-
niului.

Crapaud, *m.* brăscă veni-
nă; *fig.* omă mică și u-
râtă.

Crapaudière, *f.* locă jeosă
plină de brăște veninoase.

Crapaudine, *f.* vrană pe
unde curge apa din reser-
voriu; ferră in giurulă cui
se învirtesce cardinea, țigăna.

Crapoussin, *m. ine*, *f.* per-
sonă mică, scurtă, și deforme.

Crapule, *f.* corupțiune gros-
solană mă alessă prin beu-
tură.

Crapuler, *v. a.* a trăi cu
bătura (gămană).

Crapuleusement, *adv.*
grossolană, coruptă.

Crapuleux, *euse*, *adj.* cui
place bătura, coruptă.

Craque, *f.* minciună, *pop.*

Craqueler, *v. a.* — *la por-
celaine*, a da porcelanului
ună smaltă ușoriă dispicată.

Craquelin, *m.* prăjitură care
trosnesce in dinți.

Craquement, *m.* scărțai-
tură. [trosni.

Craquer, *v. n.* a scărțai,

Craquerie, *f. fam.* ammes-
tică de minciună. [trosnită.

Craquètement, *m.* scăr-
țaită.

Craqueter, v. n. a scărțâi, trosni.

Craqueur, *m. euse*, f. cellă cè spune la minciuni.

Crassane, vd. *Cresane*.

Crasse, f. unsóre. necurățenia pe pele, în pèrù.

Crasseux, *euse, adj.* soiosù.

Cratère, *m.* craterù, dischisura unui vulcanù.

Cravache, f. biciușcă.

Cravacher, v. a. a bate cu biciușca. [patică.

Cravan, *m.* uă passère a-

Cravate, f. legătură de gîtù.

Cravater, v. n. a lega la gîtù, pune cravata.

Crayeux, *euse, adj.* cretosù, de natura cretei, tibișirului.

Crayon, *m.* creionù, condeiù de plumbù; — *noir*, cretă négră.

Crayonner, v. n. a desemna cu creionulù; schița.

Crayonneur, *m.* reù desemnatorù.

Crayonneux, *euse, adj.* de natura creionului.

Créance, f. incredere cè inspiră cine-va. Creanță, dètoriiă activă fundată pe unù titlu. *Lettre de créance*, epistolă care stabilește creditulù cellui cè o pórtă.—Vd. și *Croyance*.

Créancier, *m. ière*, f. creditorù, cellù cè are uă creanță de bani.

Créateur, *m.* creatorù. Dumneșeù; *fig.* inventatorù (născocitorù).

Création, f. creațiune. Universulù; invențiune.

Créature, f. creatură, ființă creată.

Crécelle, f. mare scripetù de lemnù, de care se servia altă-dată în biserice, în lipsa clopotelorù.

Crèche, f. iesle. [morcovi.

Crécý, f. uă varietate de

Crédence, f. tavă pentru pachare. Loculù unde se conservă provisiunile intr'unù pensionatù. Comp. *garde-manger*.

Crédencier, *m.* îngrijitorulù provisiunilorù intr'unù pensionatù.

Crédit, *m.* creditù; *fig.* considerațiune, à *crédit*, pe creditù: *remonter de—*, a se redica în cursù, în valóre; *acquérir—*, a câștiga creditù. *Portez cet article à mon—*, scrieți acestù articlu la socotéla mea.

Crédité, *ée, adj.* creditatù, *sust. m.* cuț s'a dischisù unù creditù *Il est crédité sur Paris*, ellù are epistole de creditù la Paris.

Créditer, v. a. a credita, da pe creditù.

Créditeur, *m.* creditorù. *Compte—*, socotélă pusă la creditù. [credinței.

Crédo, *m.* credulù. Simbolulù

Crédule, *adj.* credulù, lesne credătoriù. [modù credulù.

Crédulement, *adv.* intr'unù

Crédulité, f. credulitate, facilitate a crede..

Créer, v. a. a créa, forma din nimicù, vorbindù de Dumneșeù. A inventa, produce; a funda, stabili.

Crémaillère, f. vergea de ferrù dințată, cè se lungesce și scurtéjà după voiă, ser-

- vindū a suspinde ce-va d'asupra focului. [*maillère.*]
- Crémaillon**, *m.* mică *cré-*
- Crème**, *f.* smântână.
- Crémer**, *v. n.* a se copperi, de smântână (despre lapte).
- Crémérie**, *f.* lăptărie.
- Crémier**, *m. ière*, *f.* lăptară.
- Créneau**, *m.* pinnă, creștură, dischisură în formă de dinți practică peste un mur.
- Crénelage**, *m.* ferricătură. (la monnete).
- Créneler**, *v. a.* a muni cu pinne, face creștiture la muri; — *une roue*, a face dinți unei rote.
- Crénelure**, *f.* creștură, margine în formă de dinți. Comp. *dentelure*
- Créole**, *m* și *f.* creolă, europenă născută în colonie.
- Créosote**, *m.* creosotă.
- Crêpe**, *m.* crepă, materie subțire și creță.—*de Chine*, șală subțire de mătase. [*țire.*]
- Crêpe**, *f.* mică plăcintă subțire.
- Crêper**, *v. a.* a încreși, frisa, în forma crepului.
- Crépi**, *m.* tencuială.
- Crépin**, (*saint—*), *m.* sacă în care cismarii ambulanți pună uneltele lor.
- Crépine**, *f.* frînghie, ciucure țesută și adornată în sus.
- Crépir**, *v. a.* a tencui, *du crin*, a ferbe părul ca să-l friseze.
- Crépissure**, *f.* măi obișnuită este *crépi*, vd. vorba.
- Crépitacion**, *f.* crepitațiune plesnitoare, șgomotulă flacării când arde, *pétillément.*
- Crépon**, *m.* materie ușoară având aparința crepului.
- Crépu**, *ue, f.* cu părul creț, *crêpe.* [*pusculă.*]
- Crépusculaire**, *adj.* de crepuscul.
- Crépuscule**, *m.* crepuscul. murgul seroi, revărsatul zilei.
- Créquier**, *m.* prună sălbatică.
- Crésane**, *f.* pără pergamentă, care se topește și *crassane.*
- Crescendo**, *m* crescând, adăuș progresiv al sunetelor (în muzică).
- Cresson**, *m.* varză.
- Cressonnière**, *f.* loc unde crește varza.
- Crésus**, *m.* Cres, regele Lidiei; *fig.* om foarte avut.
- Crétacé**, *ée, adj.* creț, de natura cretei, tibișirului.
- Crête**, *f.* creastă.
- Crêté**, *ée, adj.* cu creastă.
- Crétel**, *v. n.* a striga precum găina când ouă.
- Crétin**, *m.* om rău sonformat și idiot; *fig.* om stupid. [*provoca cretinismul.*]
- Crétiniser**, *v. a.* a face idiot, cretin.
- Crétinisme**, *m.* cretinism, idiotism, stupiditate.
- Crétonne**, *f.* cretonă, pânză tare albă de Normandia, numită după Créton, care a făcut primul pânză de in (640).
- Crétons**, *m. pl.* ceea ce cade la fund, când se topesc seuri.
- Creusage**, *m.* săpătură.
- Creusement**, *m.* vd. *prec.*
- Creuser**, *v. a.* a săpa; *fig.* profunda. *Se — la tête*, a cugeta profund.
- Creuset**, *m.* mică vază pentru a solvi, topi, metale.

Creux, *euse*, *adj.* deșertă în intru, găunosă. *Sust. m.* cavitate. [strimță.

Crevasse, *f.* dispicătură

Crevasser, *v. a.* a dispica, crêpa. *Se—*, a se crêpa.

Crêvé, *m.* dispicăture dela mănica hainei, golă. [gustă.

Crêve-cœur, *m.* mare des-

Crever, *v. n.* a crêpa, se sparge. [mare.

Crevette, *f.* mică racă de

Cri, *m.* strigătă, *a cor et à* —cu mare sgomotă. *Cri public*, opiniunea publică.

Criailler, *v. n.* a striga, certa pentru lucruri mîce, cicăli.

Criaillerie, *f.* cicălire.

Criailleur, *m. euse*, *f.* cică-litoră.

Criant, *ante*, *adj.* care strigă.

Criard, *de*, *adj.* care strigă addesé; care cêrtă multă și fără motivă. *Criarde*, *t.* grós-să pândă gumată, care face sgomotă cândă se frécă.

Crible, *m.* cribru, sită de grăne, ciură.

Cribler, *v. a.* a cerne; pê-trunde cu multe găuri (ciurui)

Cribleur, *m.* cernătoră.

Cribleux, *euse*, *adj.* pêtunsă de găuri că ună cribru (ciuruită).

Criblure, *f.* ceaa ce cade la cernută, têrrișe.

Cribration, *f.* cribrațiune. Separățiunea diverseloră parți în medicaminte.

Cric, *m.* scripetă că se redice greutăți.

Cric, *m.* séu *crid*, *criss*, pum-nală la insulariî Ind., la Malesi.

Cric-crac, *m.* plesnetă. I-

mitățiune a sgomolului, că face ună lucru cândă se sparge.

Crick, *m.* papagală americ.

Crico-aryténoïdien, *adj. m.* Se dîce de muschiî comunî cartilaginiloră innelarî și aritenoidî.

Cricoïde, *adj. și m.* in-nelare. Se dîce de cactilagi-ne care încungiură laringele.

Cri-cri, *m.* greere domestică, *vd. grillon.*

Crid, *m.* *vd. Cric.*

Criée, *f.* auctiune, međată.

Crier, *v. n. n.* striga; scrițai a publica, vinde la auctiune, (međată); striga pe drumă, că se vindă.

Crierie, *f.* strigăte impörtune.

Crier, *m. euse*, *f.* strigă-toră, care strigă (la međată).

Crime, *m.* crime, faptă rea, că legile pedepsescă; infrac-țiune grave, nelegiuire.

Criminaliser, *v. a. a* schimba ună processă civile în processă criminală.

Criminaliste, *m.* criminalistă. Scriptoră de materie criminală.

Criminalité, *f. jur.* calitatea lucrului criminală.

Criminel, *elle*, *adj.* criminală, culpabile de ună crime, condennabile.

Criminellement, *adv.* criminală, prin crime.

Crin, *m.* pêră, maî alessă dela cômă, (de caî, bouî etc).

Crinal, *m. chir.* vechiă in-strum. că se comprime fistula lacrimale.

Crincrin, *m. pop.* rea violină, rêu violinistă Pl. nevar.

Crnier, *m.* cellă ce lucrădă pĕrulŭ de calŭ.

Criniĕre, *f.* cŏmă, *fam.*

Crinole, *f.* speciă de plantă.

Crinoline, *f.* crinolină, Tes-sătură de pĕrŭ de calŭ că sĕ infle rochia (*neol.*).

Crinon, *m.* *med.* speciă de micŭ verme sub peie.

Cribole, *m.* *antic.* sacrificiŭ de unŭ berbec. [sectă.

Criocĕre, *m.* speciă de in-

Crique, *f.* mică bŏbă.

Criquet, *m.* calŭ micŭ.

Crise, *f.* *med.* crise. Schimbare subită a unŭi morbŭ; momentŭ periculosŭ sĕu decisivŭ intrŭă affacere.

Crispation, *f.* crispățiune, încrețelă, contracțiune prin acțiunea focului. *Comp. contraction.*

Crisper, *v. a.* a crispa, încreți, face uă substanță sĕ se contragă prin acțiunea focului.

Crispin, *m.* crispinŭ. *Crispin.* numele unŭi servitorŭ de comediă, care peurmă a rămasŭ sĕ însemne de glumețŭ, comediăsiŭ. [(scriși).

Crisser, *v. a.* a contrage,

Cristal, *m.* cristalŭ, cleștarŭ.

Cristallerie, *f.* fabrică de cristalŭ.

Cristallin, *ine*, *adj.* cristalinŭ, transparente, străvĕdĕtoriŭ. *Sust. m.* lentila cristalină, a ochiului; cerŭ de cistalŭ in sistema lui Ptolemeŭ.

Cristallisable, *adj.* cristalisabile, care se pŏte cristalisa.

Cristallisation, *f.* cristali-

sațiune; lucru cristalisatŭ.

Cristalliser. *v. a., s. n.* a cristalisa, congela in formă de cristalŭ, pĕface (sĕu se pĕface) in cristalŭ.

Cristallographe, *m.* cristalografŭ, versatŭ, invĕtatŭ, in cunnoscința cristallilorŭ.

Cristallographie, *f.* cunnoscința, descrițiunea, cristallilorŭ.

Cristalloïde, *f. nat.* membră arachnoidă transparente. [polipŭ.

Cristatelle, *f.* speciă de **Cristé**, *ĕe*, *adj.* cu crĕstă, *crĕtĕ*. [marintŭ.

Criste-marine, *f. bot.* a-

Critĕrium, *m. s.* *critĕre*, criteriŭ, semnŭ după care se cunnosce veritatea.

Critiquable, *adj.* critica-

Critique, *f.* critică, esșame rațiŏnatŭ. Sințimintŭ de frumusețiie sĕu defectele unei opere de arte sĕu de erudițiune; discussiunea factelorŭ obscure, a testurilorŭ; insemnare, observațiune critică.

Critiqué, *ĕe*, *adj.* judecatŭ aspru, severŭ, criticatŭ.

Critiquer, *v. a.* a critica, censura, gĕssi de ređissŭ, *reprendre.*

Critiqueur, *m. fam.* deprinsŭ a critica, vorbitorŭ de rĕŭ.

Croassement, *m.* crocăitŭ, strigătulŭ corbului.

Croasser, *v. n.* a crocăi, striga (despre corbŭ).

Croate, *f. vd.* *Cravate.*

Croc, *m.* (engl. *crook*) cuierŭ, cărligŭ; *fig.* mustăți lunge împletite; la *pl.* dinți

lungi la unele animală. *Metre, pendre ses armes* au —, a părăsi meseria armeloră; *faire—sous la dent*, a scirții (*fam.*).

Croc-en-Jambe, *m.* pedică pusă cu piciorulă la ună lupătătoră; *donner le — à qn.*, modă ingeniosă pentru a face pe cine-va să cađă *Pl. des crocs-en-jambe.*

Croche, *adj.* curbată, strimbă.

Croche, *f.* notă musicale cu liniă în jeosă (*crochet*), optulă. La *pl.* clește de ferarură.

Crochet, *m.* cărligă (mică), — *de fer*, instrumentă allă ferariloră, că se dischidă brósca fără cheiă. La *pl.* cărlionți; dinți acuti ai calului etc.

Crochetage, *m.* dischiderea bróscei prin *crochet*. *Vd. prec.*

Crocheter, *v. a.* a dischide brósca fără cheiă, prin *crochet* (*vd. vb.*). [*fai.x.*]

Crocheteur, *m.* *vd. Porte-Crochetier*, *m.* făcătoră de cărlige. [*(petit crochet).*]

Crocheton, *m.* cărligelă,
Crochu, *m.* *adj.* curbată, încovăiată (*tortu*); *avoir les mains — es, les doigts — s*, a avé mână lungă, îi applicatū să fure. [*fran.*]

Crocine, *f.* galbină de sa-
Crocipède, *adj.* cu picio-
rele galbine.

Crocile, *m.* crocodilă; — *du Nil*, crocodilă de Nilă. Leviatanulă Bibliei. *Larme de—*, lacrimă de crocodilă,

că se misce și se înșele; *ret.* argumintațiune captiósă și sofistică. [*cinarocefală.*]

Crocodilum, *m. bot.* plantă

Croconate, *m. chem.* sare de acidă croconică.

Croconique, *adj.* (*acide*), acidă croconică.

Crocote, *f.* crocotă. Vestimintă ușioră de culóre galbină la antică.

Crocotte, *m.* crocotă, născută din căne și lupă; ienă nigricante.

Crocus, *m.* Nume vechiă pentru *safran*. — *Veneris*, cupru.

Croire, *v. a.* și *n. a.* crede (lucruri adevărate seă verisimilă); socoti, gândi (*présumer*). *Se croire*, a se crede, și închipui că este, *s'en—*, a face după-cum simte cine-va.

Croisade, *f.* cruciată. Liga catoliciloră contra infideliloră și ereticiloră. *C'est le nom spécial des huites expéditions entreprises par les souverains de l'Europe pour délivrer les lieux saints du joug des infidèles.*

Croisat, *m.* vechiă monnetă în Genua, val. 4 fr. 50 cent.

Croisé, *e, adj.* încruciată, în cruce; *étouffe—e*, materiă cu firele impletite; *feu—*, focă de artileriă, care bate pe inemică din diferite părți; *rime—e*, rimă alternată.

Croisé, *m.* cruciată; soldată din uă cruciată; materiă cu firele încruciate.

Croisée, *f.* mică feréstră; rađe cară menșină centrulă unei rôte (la orolog).

- Croisemnt**, *m.* încruciată, încruciașare.
- Croiser**, *v. a.* a încrucia, încruciașia, dispune în formă de cruce; a șterge (trăgindă uă liniă pe d'assupra) uă scriptură; însemna cu uă cruce; *mar.* a face curse pe mare mergindă și revenindă în a-l'ăși spațiū. *Cet habit croise trop*, acestă haină are uă lature, care trece peste cealtă. *Că refl.* a se încruciașia, se tăia, (despre linie).
- Croisé-obliquangle**, *adj.* încruciată cu ânghiură oblice, opp. *croisé-rectangulaire*.
- Croiserie**, *f.* impletitură încruciașă. [armării.
- Croisette**, *f.* cruce mică (la
- Croiseur**, *m. mar.* încruciașetorū, nave de resbelū în locū navigabile, căpitanulū ei.
- Croisière**, *f.* locurī unde navigă uă nave de resbelū; nave care merge și revine în acel'ăși spațiū, *vaisseau en—*.
- Croisille**, *f.* cercū pe rōta care împletește firulū la (cismari).
- Croisillon**, *m.* stinghia unei cruci, unei ferestre; pētra transversale a unei cruci.
- Croissance**, *f.* creștere, adausă successivă de mărime; *fièvre de—*, frigrurī provenite din creșterea corpulū.
- Croissant**, *m.* cōrnele lunei; figura lunei noue până la primulū său pătrariū; semiluna pe stindardulū turc.
- Croissant**, *e. part. adj.* care crește, se mărește.
- Croisure**, *f.* țessătură încruciată, vėrgătură.
- Croit**, *m.* creșterea, adausulū, unei cirede, prin generașune.
- Croître**, *v. n.* a crește, deveni măi mare, se adăugi. *Je crois, tu crois, il croit; nous croissons, vous croissez, ils croissent; je croisais etc.; je crus, etc.; je croitrai. je croitrais etc.; que je croisse etc.; que je crusse etc.; croissant, crū, crue* (creșcutū, creșcută). Se conjugă cu ambele aussi-liari.
- Croix**, *f.* cruce; *fig.* necasū, aflișione. *Croix par Dieu sēu — de Jēsus*, alfabetū cu uă cruce la începutū; elemente. *Croix-pile*, jocū unde cine-va aruncă uă monnetă în aerū.
- Cromleck**, *m.* monumentū druidicū.
- Cromorne**, *m.* cāntecū de organatū la unisonulū trompetei.
- Cron**, *m.* grămadă de sfērimătore marine, cē se gēsescū pe uscatū. Și *crau, falun*.
- Crone**, *f.* machină pentru a oșera (incārca) și desonera navele.
- Cropal**, *m.* vd. *Nérion*.
- Croquant**, *ante, adj.* ronșăitorū, scirșitorū; *fig.* omū de nimicū (*homme de néant*). *Pl.* țerraniū revoltaș (révolte des *Croquants*) în Guiana sub Enric IV și Ludov. XIII.
- Croque-au-sel**, (*à la*) *adv.* fără altū condimentū decătū sare. [cioclu.
- Croque-mort**, *m.* *pop.*

Croque-note, *m. s.* *croque-sol*, musicant inept și fără gust, artist de note. *La pl. des croque-notes.*

Croquer, *v. n.* a ronțai, scirții (in dinți), mânca lacum, *fig.* a desemna, depinge, în grabă, (*peindre à la hâte*).

Croquet, *m.* turtă dulce (cu migdale) subțire și uscată.

Croquette, *f.* buletă, prăjitură uscată (făcută din côje).

Croqueur, *m.* cellă cè prinde.

Croquignole, *f.* prăjitură uscată (*pâtisserie croquante*).

Croquis, *m. pict.* adumbrită făcută repede și din inspirațiune. *Comp. Esquisse.*

Crosse, *f.* patul puscei, baston recurbat, pastoral (episcopului).—*du gouvernail*, mânerul cârmei;—*de l'aorte*, arcul aortei (*arcus aortae*).

Crossé, *ée, adj.* care pòrtă bastonul recurbat. *Abbé—et mitré*, abate care pòrtă bastonul și capuciu, abate infulat.

Crosser, *v. n.* a arunca uă pètră cu bastonul, jucându-se; *fam.* a tracta pe cn. cu despreț (î da cu piciorul).

Crossette, *f.* ramure (de smochin) pentru altoit.

Crosseur, *m. (vech.)* acela cui place jocul de copii.

Crossillon, *m.* curbatură a bastonului episcopale.

Crotalaire, *m. bot.* gen de leguminose.

Crotale, *m.* crotal, șerpe sunători (*serpent à sonnettes*);—*millet*, crotal mic.

Crotaphite, *m.* (*muscle*). Se

dice de mușchi destinați să redice *massila inférieure*. *Comp. temporal.*

Croton, *m.* croton, gen de plante;—*cascarille*, crotonul odorant; *semences de— (Tiglim)*, *graines de Tilly*, mice semințe purgat. (*grana Tiglii*,—*des teinturiers*, vd. *Tournesol*; *bois de—*, *s. bois des Moluques*, lemn de croton. [*rues*].

Crotte, *f.* noroi (*boue des*

Crotter, *v. a.* a implé de noroi. *Se—*, a se implé de noroi (*se salir de boue*).

Crottin, *m.* haligă.

Crou, *m.* pământ nisipos.

Crouchan, *m. mar.* lemnele cari formă rătușime și diminuțiunea părții anterioare a navii.

Croulant, *e, adj.* care cade, se derimă.

Croulement, *m.* cădere (une case), derimare, surpat.

Crouler, *v. n.* a căde, se derima, se surpa (pământul, casa);—*un navire*, a da unei nave drumul în mare, (*lancer à la mer*).

Croulier, *ière, adj.* care se surpă. Se dice de pământul, allu cui fund se mișcă.

Croulière, *f.* pământ relăsat, slab, fără consistință.

Croup, *m.* angina laringeă suffocantă, angină poliposă (*angina suffocativa etc.*) Vd. *angine membraneuse, esquinancie*.

Croupade, *f.* săritură înaltă a calului de școlă.

Croupe, *f.* șale, șaucă, partea calului etc. dela rinichi

- inderetă, partea cea mai înaltă a muntelui.
- Croupé, ée, adj.**, (*cheval bien* —, *mal*—; cală cu bună, cu rău spate, vd. *prec.*
- à **Croupetons**, *loc. adv.* strinsă, ghiămuită, (stilcitu).
- Croupiat**, *m. mar.* nodă pe cablu; mică funiă.
- Croupier**, *m.* asociat cu altul la jocă, care ține cărțile, tablele; interesat cu altul într'ă afacere.
- Croupière**, *f.* partea hamului care trece pe spinare. *Tailler des—să qn.*, a prepara cuiva dificultăți.
- Croupion**, *m.* partea pasării unde începe firița.
- Croupir**, *v. n.* a se înverzi, se corupe din lipsa de mișcare (despre ape), se strica ședind în apă, lăncedi.
- Croupissant**, *te. adj.* stătuț, lăncedită, (despre ape).
- Croupissement**, *m.* stare a apelor, stagnațiune, lăncedălă.
- Croupon**, *m.* spinare de bouă, pele lucrată (tăbăcită) fără capă nici păntece.
- Croustillant**, *e, adj.* scirțituriu. Se dice de alimentele cari scirție în dinți.
- Croustille**, *f.* cojiță de păne.
- Croustiller**, *v. a.* a mânca, în timpul mesei, coji de păne, și a bé în intervale; a scirții în dinți.
- Croustilleusement**, *adv.* în glumă, pré liberă, *fam. p. us.*
- Croustilleux**, *euse. adj.* liberă, glumetă, de glumă, *plaisant, leste.*
- Croûte**, *f.* crustă, cōje; *pict.* tabelă vechiă, uscată, cojită. *Vieux tableau noir, écaillé.*
- Croûtelette**, *f. vd. croustille.*
- Croûteux**, *euse, adj.* cu cōje.
- Croûtier**, *m. fam.* rău pictoră; Și *croûton.*
- Croûton**, *m.* buccată de păne încungiurată aproape în toate de cōje (coltucă).
- Crownlas**, *m.* sticlă fină de Anglia, flint glas. *Comp. verre de couronne.*
- Croyable**, *adj.* credibile, de cređută, care se pōte crede.
- Croyance**, *f.* credință, persuasiune intimă; opiniune. Se dice și *créance*, insă puș.us.
- Croyant**, *e, part. adj.* cređitoră, religiosă, *vrai* —, dreptă credinciosă.
- Crû**, *m.* adaussă; pămintă, țerrină, unde cresce ce-va; *d'un bon* —, din bună pămintă; *vin du* —, vină cultivată în l culă unde se iea; *vin de mon* —, vină din via mea; *dire une histoire de son crû*, a spune uă istoriă inventată; crescere (a planteloră); *vinăt.* tufișă, unde ședă poturnici.
- Cru**, *ue, adj.* crudă, nepreparată; *eau—e*, apă care nu dissolvesce săpună; *ouvrage* —, operă intormă; *mercure* —, mercuriă brută, necurățită.
- Cru**, *e*, (part. perf. dela *croire*), cređută. [*croitre*], crescută.
- Crû**, *ue*, (part. perf. dela **Cruauté**, *f.* cruđime, cumplitate; actă nedreptă.
- Cruche**, *f.* urcioră; *fig.* omă stupidă.

Cruchée, f. ligidulă câtă incape în urcioră.

Cruchon, m. mică urcioră.

Crucial, e, adj. făcută în cruce, *incision*—e, tăiată în crucișă, *chir*.

Crucianelle, f. bot. cruciată, genă de rubiacee.

Crucifère, adj. bot. cruciferă, cu florile în forma crucii; *colonne* —, coloană, stîlp, cu cruce d'asupra (în arhitectură).

Crucifiement, m. seă *crucifiement*, crucificație, restignire; *pict.*, reprezentația morții lui I.-Chr.

Crucifier, v. a. a crucifica, restigni.

Crucifix, m. crucifige, reprezentația lui I.-Chr. pe cruce. [formă de cruce.

Cruciforme, adj. bot. în

Crucigère, adj. bot. avindă uă cruce.

Crudité, f. cruditate, calitatea lucrului crudă, necoptă. Pl. fructe, legumi crude.

Crue, f. creștere, adăușă, sporire. *Les grandes crues*, creșterea mare a apelor.

Cruel, elle, adj. crudă, cruntă, cumplită, inumană.

Cruellement, adv. cu crudime, în modă cruntă.

Crument, adv. crudă, necoptă; d'a dreptulă, *durement*, (sans ménagement).

Crupellaire, m. gladiatoră la antică cu armătură de fier.

Crural, e, adj. care ține de cõpse, de șoldă. Pl. *cruroux*.

Crusantisme, m. cruscantismă, estrenă puritate în vorbirea seă scrierea italiană.

Crustacé, ée, adj. nat. crustaceă, cu soldă; med. *dartre*—, *flavescente*, vd. *Impetigo*.

Crustodes, m. pl. crustodee, speciă de infusorie.

Cruzade, f. crusadă. *Monnetă de aură seă argintă portug.*, *vieille* —, val. 3 fr. 30 cent. *neuve*—, val. 2 fr. 94.

Cryolithe, m. criolită, spath de Grenlandă.

Cryophore, m. crioforă, aparatul de îngheațat prin esalație, (lui Volaston).

Crypte, f. vd. *catacombe*.

Cryptocère, m. nat. insectă cu antenele ascunse.

Cryptogame, f. și adj. bot. criptogamă. Se dice de plantele (speciă de mușchi) allă căroră genă nu ă stabilită.

Cryptogame, m. seă *cryptogamiste*, naturalistă care se ocupă speciale cu studiul criptogamelor.

Cryptogamie, f. clasa plantelor criptogame.

Cryptographie, f. scrieră cu litere de convenție. Comp. *stéganographie*.

Cryptométrin, e, adj. fosile care conține multă metală.

Cryptonyme, adj. criptonimă. Se dice de autoră, cări și a ascunsă seă prefăcută numele. [genă de bagale.

Cryptopodes, m. pl. adj.

Crystal, vd. *cristal*.

C-sol-ut, m. mus. sunetul *ut*.

Cubage, m. math. calculă că se determine valoarea numerică a volumelă corpiilor, cubatură.

Cubature, f. cubatură, metodă că să se găsescă unŭ cubŭ. Vd. și *prec.*

Cube, m. *geom.* cubŭ, corpŭ solidŭ cu șesșe feție pătrate și egalŭ; *aritm.* produsulŭ numărului înmulțitŭ cu pătratulŭ său. Ca *adj.* cubicŭ.

Cubèbe, m. cubebŭ, plantă medicin. de Java. (*poivre—*).

Cubébine, f. *chem.* pretinsa materiă a cubebuluiŭ.

Cuber, v. a. *geom.* a calcula (evalua) cubulŭ unui solidŭ; *aritm.* a redica la a treia putere. *Multiplier deux fois un nombre par lui-même pour en avoir le cube.*

Cubique, *adj.* cubicŭ, de cubŭ.

Cubital, e, *adj. anat.* cubitale, care ține de cotulŭ mânei. *Sust. m.* răsămŭ pentru cotŭ (la uă bancă).

Cubitus, m. *anat.* cellŭ mai mare din ôssele ante-brăciuluiŭ.

Cubla, m. speția de corbŭ afr.

Cuboide, m. *anat.* cuboidŭ, unulŭ din ôssele tarsuluiŭ.

Cucubale, f. cucubalŭ, uă plantă cariofileă.

Cucuje, m. insectă coleopteră. Comp. *cucujo*, *taupin*.

Cucules, m. *pl.* său *cuculides*, passeri de speția cuculuiŭ.

Cuculle, m. scapulariŭ (sfită) a unorŭ religioși.

Cuculines, f. cuculine, speția de albine.

Cucumiforme, *adj.* asemine castraveteluiŭ.

Cucurbitacé, *ée, adj. bot.* cu rădęcina la pământŭ, pre-

cum lubenele. *Sust. pl.* familiă de plante vecine cu dovleciiŭ.

Cucurbitain, m. verme în forma sămbureluiŭ de dovlecŭ.

Cucurbite, f. *chem.* partea de jeosŭ a vassuluiŭ de distilatŭ, vassŭ de distilatŭ.

Cucurbitin, e, *adj.* de felulŭ dovleculuiŭ, (*fruit —, baie—e*).

Cueillage, m. culesŭ, culegere.

Cueille, f. *cueillaison*, vd. *prec.*

Cueillette, f. culesŭ, recoltă annuale; grămadă de măr-furi, că să le pună în nave (*charger à la —, en—*).

Cueilleur, m. *euse*, f. culegătorŭ; ucenicŭ de sticlariŭ.

Cueillir, v. a. a culege; *des palmes, — des lauriers*, a căștiga victorie (*remporter des victoires*). În mar. a înviri funia assupra ei înșeși (*cueillir un cordage*). Mai vechiŭ este *cueiller*, deunde fiit. *je cueillerai*.

Cueilleoir, m. coșiŭ, panerŭ, că să stringă fructele culesse.

Cuider, v. n. a crede, *vech.*

Cuider, m. panerŭ lungŭ pentru culesŭ.

Cuil, m. cucŭ de Malabar.

Cuiller, său *cuillère*, f. lingură; ustensile în forma lingurei; *petite —*, linguriță.

Cuillerée, f. conținutulŭ, câtŭ încape într'ua lingură.

Cuilleron, m. concavulŭ, interiorulŭ lingurei; *bot.* petală, fôia în formă de lingură.

- Cuillier**, *m.* specieă de passere și de coquilă. Și *spatule*.
- Cuine**, *f.* *chem.* vassu de gresia pentru distilată apă tare.
- Cuir**, *m.* coriū, curea, pele tare de animală; pele lucrată; — *roussi*, pele rusescă, juft; — *de poule*, pele de puî, fină pele de mânuși; — *à rasoir*, curea de ascuțitū briciulū. *Cuir de laine*, materiă de lână forte tare.
- Cuir**, *m.* errore de pronunță francesă, cândū se aude la finele vorbeî unū *t* în locū de *s*, cum este *j'étais-t à la maison*, pentru *j'étais-s à la maison*.
- Cuirasse**, *f.* lorică, peptariū de pele tare, de metalū. *Défaut de la—*, loculū unde lorică se finesce; partea slabă a unū omū, unei scrierî.
- Cuirassé**, *ée*, *adj.* copperitū cu lorică; *fig.* preparatū pentru uerî-cè. *Sust. pl. m.* animală cu lorică. Și *cingulés*.
- Cuirasser**, *v. a.* a inarma, investi cu lorică. *Se—*, a se întări, se inarma contra.
- Cuirassier**, *m. milit.* cuirassir, călare investitū cu lorică, *s.* sarică.
- Cuire**, *v. a.* a ferbe; a frige, a còce; *v. n.* și *se—*, a se ferbe. *Il lui en cuira*, are să lū dōră, să î pară rău de acēsta.
- Cuired**, *m.* pele curățită de pèrū.
- Cuisant**, *e*, *adj.* care causează durere viuă și ardētōre.
- Cuisine**, *f.* cuină, buccătăria, *bonne—*, buccate bine gătite. *Faire, faire aller, faire rouler la—*, a îngriji pentru cuină, commanda buccatele.
- Cuisiner**, *v. n. fam.* a face, prepara, buccate.
- Cuisinier**, *m.* iere, *f.* buccătarū. La *f.* și machină de friptură.
- Cuissard**, *m.* în vechia armatură partea care copperia còpsele.
- Cuisse**, *f.* còpsă (lat. *coxa, femur*), șioldū.
- Cuisseau**, *m.* cesvirtă d vitelū.
- Cuisse-madame**, *f.* specieă de pèră lungă. La *pl. des cuisses-madame*.
- Cuissière**, *f.* pele ce pòrtă toboșarulū pe còpsa stingă.
- Cuisson**, *f.* còcere, fertură seū ferbere, arsură. *Pain de —*, pâne de casă.
- Cuissot**, *m.* còpsă, șioldū, de animală sèlbatică.
- Cuistre**, *m.* servitorū de cuină; *fig.* pedante și mojiçū.
- Cuite**, *f.* arderea cărămidîi etc. *Se dice maî multū pentru lucruri carî nu se mănăncă.*
- Cuivre**, *m.* cupru, aramă ciprică; — *rouge*, aramă roșia; — *de rosette*, aramă fină (topită și depurată); — *jaune*, aramă galbină (aliată cu zincū); — *blanc*, ar. albă, argentanū; — *noir*, ar. negră (necurățită); *battitures de—*, ossidū de cupru. *Comp. deutoxide (brun) de—*. *Pl.*

- cuvres*, instrumente muzicale de cupru.
- Cuivré**, *ée*, *adj.* de culórea cuprului, arămiu.
- Cuivrer**, *v. a.* a copperi cu foie de cupru.
- Cuivrette**, *f. mus.* mică țevă, clapă la instrum. de suflatu.
- Cuivreux**, *euse*, *adj.* cuprosu, care conține cupru; de culórea cuprului.
- Cuivrique**, *adj. (oxide)* oxidu de cupru.
- Cuivrot**, *m.* scripete de alamă, unde se adaptă buccățile ce se înviresc (la orologiū.).
- Cuja**, *m.* micu patrupedū (dihorū) de Chili.
- Culasse**, *f.* fundulū unei arme de focū; partea mai gróssă a unei rădăcine.
- Cul-blanc**, *m.* numele mai multorū passerī, cum   *bé-cassine* s u *motteux*, *hirondelle*.
- Culbute**, *f.* săritură peste capu, cu capul  in jeosu. *Faire la —*, a c d  in disgra i .
- Culbuter**, *v. n.* a sări, c d  cu capul  in jeosu; *v. a.* a face să ca a peste capu.
- Culbutis**, *m.* amesticu de lucruri reverse, cădute unele peste altele.
- Cul-de-basse-fosse**, *m.* ascunsore suterană. [rică.
- Cul-de-four**, *m.* boltă sferică.
- Cul-de-jatte**, *m.* persoană care a perdut  usul  picioarelor ; *fig.* cellu ce merge incetu, dificile.
- Cul-de-lampe**, *m. archit.* ornamentu care susține u  statuă, unu vassu.
- Cul-de-sac**, *m.* strat , uli , infundată (ast di *impasse*); *fig.* funcțiune fără perspectivă.
- Cul e**, *f.* massivu de p tr , care susține arcurile dela extremitățile pun ii; siru de pari, că se sus in  p mintul .
- Culer**, *v. n. mar.* a merge inderetu. Comp. *reculer*.
- Culeron**, *m.* jeosul   iol-dului la ca .
- Culier**, *m. (boyau—)*, *anat.* ultimul  din celle trei intestine gr sse. Vd. *Rectum*.
- Culi re**, *f.* cinsura calului, care susține hamurile,  eaa.
- Culinaire**, *adj.* culinariu, de cuină.
- Culmif re**, *adj. bot.* cu r d cina stufos . Vd. *gramin e*.
- Culminance**, *f. neol.* culminat , cea mai inalt  elevațiune.
- Culminant**, *ante, adj.* culminante, cellu mai de sus, din virfu; *fig.* punctul  esen ial. *Point—*, punctul  unde unu astru este cellu mai inaltu pe orizonte (in astron.).
- Culmination**, *f. astr.* culminat , momentul cându unu astru trece prin meridianu.
- Culminer**, *v. n. astr.* a culmina, atinge punctul  s u cellu mai inaltu, trece prin meridianu.
- Culot**, *m.* ultimul  născutu (*le dernier  clos*) la passeri, ultimul  priimitu in associa-

țiune (fam.); ceea ce rămâne în vassu după ce s'a topit un metal; partea de jos a lămpii de biserică; *arch.* ornamentu unui capitolu corințian, și uerice altul, de unde esu frunze.

Culotte, *f.* sub-pantaloni, pantalon; — *d'un pistolet*, metalul rătund care garnesce marginea mânerului la pistol.

Culotter, *v. n.* a face pantaloni; *se—*, a-și pune pantalonii.

Culottier, *m. iere*, *f.* făcător, vîndător, de pantaloni.

Culottin, *m.* copil de curîndu cu pantaloni.

Culpabilité, *f.* culpabilitate, stare culpabilă, vinovăție.

Culpeu, *m.* mamiferu de Chili din genul cănelui.

Culte, *m.* cultu, religie, onoare ce se adduce lui Dumnezeu prin actele religiunii; venerație excesivă — *de latrie*, adorația lui Dumnezeu; — *de dulie*, adorat. sântilor; — *d'hyperdulie*, adoraț. S-tei Marie. *Vouer un — à qn.* a face cui-va onori divine. *Se vouer au — des muses*, a se consacra literaturii.

Cultellation, *f. geom.* măsurat orizontale printr'unu instrumentu universale.

Cultivable, *adj.* cultivabilă, priimitoriu de cultură.

Cultivateur, *m. trice*, *f.* cultivatoru, plugariu. *Comp. agriculteur, colon.*

Cultivation, *f.* vd. *culture.*

Cultiver, *v. a.* a cultiva,

lucra pămîntul; *fig.* disvolta, forma (facultățile intelectuale); a se applica la.

Culture, *f.* cultură, lucrarea pămîntului; pămîntu cultivat; *fig.* disvolta a inteligenței, artilor, științelor, instrucție, educație.

Cumin, *m.* cuminu, chimenu, plantă umbelif. africană.

Cumul, *m.* cumulu, grămadire, esercițiulu mai multor funcțiuni de-uădată.

Cumulatif, *ive, adj.* cumulativu, care se face prin grămadire.

Cumulativement, *adj.* cumulativu, grămaditu, fiindu multe la unu locu.

Cumuler, *v. a.* a cumula, grămadi, uni la unu locu mai multe obiecte, precum drepturi, pretensiuni, funcțiuni.

Cunéiforme, *adj.* cunei-forme, în formă de cuiu, înghiulare. *Ecriture—*, scriptură cunei-forme, a Meșilor și Persilor, Assirilor, ca virfulu sulitei.

Cunette, *f.* vd. *Cuvette.*

Cunile, *f. bot.* genă de labiate.

Cupayba, *m.* seă *cupaiba*, arbure de unde ese balsamulu *copahu.*

Cupide, *adj.* avidu (lacumu) de câștigu, de avuție.

Cupidement, *adv.* cupidu, cu mare dorință de avuție.

Cupidité, *f.* cupiditate, dorință necumpătată de a posede. *Comp. convoitise.*

Cupidon, *m.* cupidonu, copil frumosu.

Cupidone, f. plantă cico-raceă.

Cuprification, f. prefacere în cupru (inusit.).

Cupressinées, m. pl. di-verse specii de ciparoși.

Cupule, f. mică receptaclă în unele flori, s. fructe.

Curabilité, f. med. putință de a se tămădui.

Curable, adj. med. cura-bile, care se poate tămădui.

Curaçao, m. (pronunț. cu-raço), liquore (venită din Antille) compusă din rachiū, sacharū și coje de portocală amară. [Curer.

Curage, m. curățire, vd.

Curage, m. bot. speciă de persicariă. Comp. *Polygone, poivre d'eau*.

Curare, m. sēu curari, vio-linte veninū, otravă, vege-tale, în care indigenii Ame-ricii merid. mōiă săgetele.

Curarine, f. chem. alcalo-idū de curari, vd. *prec*.

Curatelle, f. jur. curatelă, funcțiunea curatorului.

Curateur, m. trice, f. cu-ratorū, îngrijitorū (datū de justiță) unui minorū eman-cipatū, unui majorū inter-dissū, unei succesiuni va-canți; — *aux causes*, cura-torū pentru litigie, — *au mort, du mort*, apărătorulū judi-ciariū allū unui sinucissū.

Curatif, *ive*, adj. med. pro-priū a tămădui, bunū pen-fru căutarea unui morbū, unei bōle. [bului.

Curation, f. tractarea mor-

Curatrice, f. vd. *Cura-teur*.

Curcas, m. unū fructū a-meric.

Curcasine, f. chem. curca-sină.

Curcuma, m. genū de plante (comp. *safran d'In-de*), — long, singiberū (*gin-gembre*) galbinū.

Curcumine, f. chem. gal-binū de curcuma.

Cure, f. grije, cură, trata-mentū, căutare a unui morbū; beneficiulū unui preotū pa-rossianū.

Curé, m. preotū unei paros-sie (*le curé de la paroisse*), — *de village*, preotū dela satū.

Cure-dent, m. lemnișorū pentru curățitū dinții. Si *cure-dents*.

Curée, f. porțiune lăssată cănilorū după vinătore (*met-tre en—*); *àpre à la—*, avidū pentru câștigū (*fam.*).

Cure-môle, m. machină pentru curățitū nomolulū din fundulū apeī.

Cure-oreille, f. urechelniță.

Cure-pied, m. uneltă pentru curățitū potcōva, internulū piciorului la unū calū.

Curer, v. a. a curăți unū locū adincitū; — *une vigne*, a tăia vița. *Se—*, a se curăți.

Cureur, m. curățitorū de puțuri.

Curial, e adj. care ține de preotulū parossianū (*curé*). La pl. *curiaux*.

Curie, f. curiă, divisiune a tribului în Roma antică.

Curieusement, adv. cu-riosū, în modū curiosū, cu grije.

Curieux, *euxe*, *adj.* curiosă, doritoră să vedă, să știă.

Curionies, *f. pl.* sărbători ale curielor antice.

Curiosité, *f.* curiositate, mare dorință de a vedea, de a ști.

Curle, *f.* rotiță la făcătorii de funie. Și *molette*. [antici.]

Curmi, *m.* speciă de bere la

Curoir, *m.* seă *curon*, baston care curăță, la plug, pământul ce se strânge pe feare.

Currente-Calomo, *loc. lat.* după mersul condeiului.

Curseur, *m. astr.* cursor, fir mobil într'un microscop, că se măsoară diamestrul aparținând unei stele.

Cursif, *ive*, *adj.* cursiv. Că *sust. f. cursive*, scriere cursivă, currinte, iute.

Cursivemenf, *adv.* currinte, în mod cursiv, *p. us.*

Curures, *f. pl.* gunoii ce se scote dintr'un șanț etc.

Curvateur, *adj. m. anat.* curbător, care îndouesce, (incovoiă). Comp. *ischio-coccygien*.

Curviligne, *adj. geom.* curbiliniu, format de uă curbă seă de curbe.

Curvité, *f.* vd. *courbure*.

Cuscute, *f.* cucută, uă plantă convolvulaceă parasită.

Cuspidé, *ée*, *adj. bot.* terminată cu virf, ascuțit.

Cusson, *m.* cară, verme ce rde lemnul. Și *cosson*.

Cussonné, *ée*, *adj.* mâncat de cară.

Custode, *m.* învelișul ciboriului, pacharului cu grijeniă.

Custode, *m.* custode, supe-

riorul unei ordini religiose. Copperișul pacharului cu grijeniă.

Custodie, *f.* subdiviziunea unei provincie de religioși gubernată de un custode.

Custodinos, *m. fam.* celulă păstrată pentru altul un officiu, un beneficiu. Comp. *confidentiaire*.

Cutambule, *adj. douleurs* —s, vage dureri scorbutice prin pele.

Cutané, *ée*, *adj.* cutaneu, care ține de pele (*maladie—e*).

Cuticule, *f.* vd. *épiderme*,

Cutite, *f. med.* cutite, inflamațiune a pelii.

Cutter, *m.* (*angl.* pronunț. *cotre*), mică nave de resbelu cu uă pândă. Pl. *des cutters*.

Cuvage, *m.* chramă, loc unde e asședat linul (de vinu).

Cuve, *f.* linu, tocitore; *milit. fossé à fond de—*, șianț săpat perpendicular.

Cuveau, *m.* mică tocitore.

Cuvée, *f.* conținutul unei tocitore. *Première—*, prima fermentațiune. *En voici d'une autre—*, acum vine altă istoriă.

Cuvelage, *m.* investire cu ghisduri. [cu ghisduri.]

Cuveler, *v. a.* a garni, investi

Cuver, *v. n.* a sta în zăcătoare, tocitore (despre vinu).

Cuvette, *f.* lighianu, vassu pușin concav; *arch.* (și *cunette*), olanu dela strășină, că se curgă apa jeosu; mică fossat de irigațiune. [șiă.]

Cuvier, *m.* căldare pentru le-

Cyame, *m. nat.* crustaceă isopod.

Cyamithe, *f.* schorl albastru, speciă de piatră compusă.

Cyanogène, *m. chem.* ciană, gază compusă din gază carbonică și azotă.

Cyanomètre, *m. instrum.* că se măsoară albastrul cerului.

Cyanose, *f.* cianoză, colorațiune neagră sevă vinată a pielii (*morbus caeruleus*).

Cyçhre, *m.* genă de insecte.

Cyclade, *f.* genă de coquile bivalve.

Cyclamen, *m.* genă de plante. Și *pain de pourceau*.

Cycle, *m.* ciclu, numără certă de ani. *Cycle lunaire*, periodă de 19 ani, după cari fasile lună revină la aceleași epoce că mai înainte. Propusă de astrom. Méton, la joc. olimp., Grecii lă priimiriă cu entusiasmă și lă srisseră cu litere de aură, de unde numele sevă de Numărulă de aură. Ciclulă s lăriă (*le cycle solaire*) este periodă de 28 ani, după cari anulă începe prin aceleași zile. Zilele săptămănei se determină prin *literele dominicali*.

Cyclique, *adj.* ciclică.

Cycloïde, *f. geom.* cicloidă. Curbă produsă de ună punctă

allă circumferinței cercului, care se învîrtesce pe ună plană.

Cyclone, *m.* ciclonă, furtună cu virteji.

Cyclope, *m.* ciclopă, gigante mitologică în fructe cu ună ochiă.

Cyclopéen, *enne, adj.* care se atribuesce ciclopiloră.

Cygne, *m.* cicnu, lebădă.

Cylindre, *m.* cilindru, sulă.

Cylindrer, *v. a.* a face se trecă prin cilindru.

Cylindrique, *adj.* cilindrică.

Cymaise, *f.* ornamentă de arhitectură. [tipsie.

Cymbales, *f. pl.* cimbale,

Cymbalier, *m.* musicante cu cimbale sevă tipsie.

Cynégétique, *adj.* de vînătore. [șinată.

Cynique, *adj.* cinică, neru-

Cynisme, *m.* cinismă, impudică.

Cynorexie, *f. vd. boulimie.*

Cyprès, *m.* ciparosă.

Cyprière, *f.* pădure de ciparosi. [trifoiă.

Cytise, *m.* citisă, speciă de

Czar, *m.* țară, cesare.

Czarien, *ne, adj.* cesariană, imperiale. [ratrice.

Czarine, *f.* cesarină, impe-

Czarovitz, *m.* fiulă țarului.

Czigitai, *m.* mamiferă de genulă cailoră.

D

D, *m. d.* a treia conșunante.

On le prononce *dé* suivant la nouvelle appellation. A la fin des mots, lorsqu'il est entendu, il prend le son

de *t* devant une voyelle ou une *h* muette. On ne prononce le double *d* que dans *reddition adducteur*.

Da, particulă care se adauge

- unei afirmațiunii, seü unei negațiunii: *oui*—, *dérü*, *așia*; *nenni-da*, *non-da*, n.
- D'abord**, *adv.* mai änteiü.
- D'accord**, *adv.* învoitü, in învoință.
- Daboue, Daboie**, *f.* șérpe allü idolatrilorü.
- Dabouis**, *m.* pândă de bum-bacü indianä.
- Da capo**, *ital. mus.* dela începutü (a repeti). [coleopt.
- Dachné**, *m.* genü de insecte
- Dactyle**, *m.* dactilü. Piciorü de versü grecü seü lat. compusü din uä silabă scurtă și douë lunge.
- Dacus**, *m.* genü de insecte.
- Dada**, *m.* calü (terminü de copii) *aller ä*—, a căläri; *fig.* ideä favorită seü dominantä.
- Dadais**, *m.* nätărăü, *fam.*
- Dague**, *f.* speciä de pumnalü.
- Daguer**, *v. a. mar.* a bate cu *dague*, *v. n.* a sbura ca glonțulü,
- Daguerréotype**, *m.* seü *daguerrotype*, *daguerro'ipü.*
- Daguerréotyper**, *v. a.* a reproduce prin *daguerrotipü.*
- Déguerréotypie**, *f.* *daguerrotipiä.*
- Daguers**, *f. pl.* primele cór-ne ale cerbulü.
- Daguet**, *m.* june cerbü.
- Daguette**, *f.* micü pumnalü.
- Dahlia**, *m.* taliä, plantä.
- Daigner**, *v. n.* a binevoi. *Daignez*, binevoitü.
- D'ailleurs**, *adv.* de altä parte.
- Daim**, *m.* damü, animale seülb. mai micü decâtü cerbulü.
- Daine**, *f.* femela damulü, *vd. prec.* Se pronunță și *dine.*
- Daïri**, *m.* *dairi*, titlu allü su-veranului spiritalu in Japonia.
- Dais**, *m.* ornamentü cu per-dele d'assupra unui altare, unui tronü; boltä de verdetä.
- Dalberge**, *m.* genü de leguminöse.
- Dalème**, *f.* machinä compusä de țeve, că se împedice fumulü. [de petre pătrate.
- Dallage**, *m.* pavatü, podelä,
- Dalle**, *f.* petró latä pentru pavatü b. serice etc. [tre late.
- Daller**, *v. a.* a pava cu pe-
- Dalmatique**, *f.* dalmaticä, vestimintü cu mänece lunge allü diaconilorü in bisericä.
- Dam**, *m.* daunä, pagubä. *Comp. dommage.*
- Damas**, *m.* damascä. Sabiä damascinä, de oțelü förte finü.
- Damasquiner**, *v. a.* a damascina, încrusta aurü seü argintü in oțelü.
- Damasquinerie**, *f.* artea de a damascina.
- Damasquineur**, *m.* lucrätörü care damascinädä.
- Damasquinure**, *f.* operä damascinatä..
- Damassé, ée**, *adj.* fabricatü in forma damascei.
- Damasser**, *v. a.* a fabrica damascä seü pândä cu des-semne. [la damascä.
- Damasseur**, *m.* lucrätörü
- Damassure**, *f.* lucru seü desen-nü de damascä.
- Dame**, *f.* dömnä, damä. *Dame de charité*, dömnä de caritate. *Notre-dame*, verginea Maria.
- Dame**, *interj.* in adevërü. *Servesce* a da mai multä pu-

- tere unei afirmațiuni s^{eu} unei negațiuni, unei mirări.
- Dame-jeanne**, f. mare butilă, clondiră. Pl. *dames-jeannes*.
- Damer**, v. a. a duplica ună pionă la jocul de dame.
- Dameret**, m. omă affectată în coquetăria și în vorbe.
- Damier**, m. tablă cu pătrate pentru jocul de dame.
- Damnabile**, *adj.* condamnable; *fig* nelegiuită (afurisită).
- Damnablement**, *adv.* în modă condamnable.
- Damnation**, f. condamnățiune la muncele infernului (afuriseniă).
- Damné, ée**, *adj.* pedepsită cu muncele infernului. La pl. cei ce sunt în infernă.
- Damner**, v. a. a condamna la muncele infernului (afurisi). *Se* —, a deveni impaciuntă.
- Damoiseau** s^{eu} *damoisel*, m. june care caută să placă d^{om}neloră, femeeloră.
- Damoiselle**, f. titlu dată în alți timpi fiiceloră nobilă.
- Dampierre**, f. uă plantă campanuleă.
- Dandin**, m. prostă fără contință, tontă.
- Dandinement**, m. nerod^{el}ă.
- Dandiner**, v. n. s^{eu} *se* —, a se dăndăni, a și balanția corpulă în modă neghiginte și prostă.
- Dandy**, m. omă care essager^{ed}ă moda. [nuă *dandy*.
- Dandysme**, m. manierele u-
- Danger**, m. periclu, primejdiă.
- Dangereusement**, *adv.* periculosă, cu periclu.
- Dangereux**, *euse*, *adj.* periculosă.
- Danois**, m. căne (danesă) de vinătore cu p^{er}ulă rasă.
- Dans**, *prep.* în (de locă și timpă). *Il est—le commerce*, ellă este în commerciă, è commerciante. *Il agit—bonnes vues*, ellă lucr^{ed}ă cu intințiunii bune. *Dans quatre jours d'ici*, 1 este patru țile de acum.
- Dansant**, *ante*, *adj.* care escel^{ed}ă la danță. Consecrată danțului.
- Danse**, f. danță; *avoir l'air à la—*, a se arr^{et}a dispusă la ce-va.
- Danser**, v. n. a danța.
- Danseur**, m. *euse*, f. dăntătoră.
- Dante**, m. vd. *tapir*.
- Daphné**, m. dafină. [me cu.
- D'après**, *prep.* după, confortă.
- Dard**, m. săg^{et}ă.
- Darder**, v. a. a lovi cu săg^{et}a.
- Dariole**, f. speciă de mică prăjitură cu smăntănă.
- Darne**, f. feliă de pesce mare.
- Darse**, f. adăpostă într'ună portă închisă cu lanță.
- Dartre**, f. dartru; — *vive*, vd. *Eczéma*. [tată de dartru.
- Dartreux**, *euse*, *adj.* affectă.
- Dataire**, m. titlu de offică în cancelaria din Roma.
- Date**, f. epocă, dată, *de vieille* —, de vechiă dată, vechiă.
- Dater**, v. a. a pune data, v. n. a data, av^e inceputulă dela uă epocă determinată.
- Datif**, m. gram. dativă.
- Datif**, *ive*, *adj.* dată de judecată s^{eu} prin testamentă.
- Dation**, f. t. dare, transmissiune.

Datisme, *m.* repetițiune urâtă de sinonime, cum ar fi: *Je suis aise, content, satisfait, ému.*

Datte, *f.* curmală.

Dattier, *m.* curmală.

Datura, *m.* uă solaneă veninosă, speciă de stramoniu.

Daube, *f.* modă de a prepara diverse cărnuri sărate.

Dauber, *v. a.* a lovi cu pumnul; *fig.* a vorbi rău de cine-va, ride de cine-va.

Daubeur, *m.* vorbitor rău.

Daubièrre, *f.* uneltă pentru a còce cărnuri sărate.

Dauphin, *m.* delfin. Primul fiu al lui vechilor regi francesi. [sinului Eranciei.

Dauphine, *f.* consòrtea del-

Dauphinelle, *f.* plantă de ornament. [Mediterr.

Daurade, *f.* ună pesce de

D'autant, *vd.* *Autant.*

Davantage, *adv.* mai mult (*de plus*), mai mult timp.

Je n'en puis—, nu pot nimic pentru acesta.

Davier, *m.* clește pentru scossă dinții; clește la dogari.

Davyné, *f.* davină, lampă de siguranță. [Cap.

Daw, *m.* cal originariu dela

De, *prep.* de, despre, dela, din.

Dé, *m.* mică cubă de osă pentru jocul tablelor (zară).

Débâclage, *m.* curățitul portului de navă deșerte, cari împedică intrarea.

Débâcle, *f.* ruptură subită a ghiăciilor pe ună riu, întorsulă norocului, decădere.

Débâcler, *v. a.* a curăți portul de navile deșerte, cari împedică intrarea; *v. n.* se

dice de ună fluviu ale cui ghiăcie se rupă.

Débâillonner, *v. a.* a lua din gura cui-va ceaă cè o astupa, *vd.* *Bâillon.*

Déballage, *m.* desbalare.

Déballer, *v. a.* a desbala, deschide baletle cu merră.

Débandade, *f.* disfacere, distindere; *à la*—, fără ordine, confusă.

Débandement, *m.* respândirea unei trupe.

Débander, *v. a.* a disface, distinde. *Se* —, a se rèsipi în desordine (despre trupe).

Débanquer, *v. a.* a strica, sparge, banculă la ună jocă, câștiga toți banii.

Débaptiser, *v. a.* a schimba numele cui-va, debotesa.

Débarbouiller, *v. a.* a curăți, spela fația; descurca.

Débarcadère, *m.* locă de debarcată.

Débarcadour, *m.* locul unde se descarcă navile.

Debardage, *m.* cărratulă lemneloră din pădure.

Débarder, *v. a.* a transporta lemnele dela loculă unde a fostă tăiate, din navă etc.

Débardeur, *m.* cellă cè transportă lemnele, *vd.* *prec.*

Débarquement, *m.* eșitū din nave (debarcare).

Débarquer, *v. a.* a trage la mală, scòte din nave călători, merruri. *Sust. m.* momentulă eșirii din nave.

Débarras, *m.* descurcatură.

Débarrasement, *vd. prec.*

Débarrasser, *v. a.* a disface, scăpa de 'ceaă cè in-

- curcă. *Se* —, a scăpa, se disface de ceea ce împedică, rămâne liberă de obstacul.
- Débarrer**, v. a. a redica străja unui port etc.
- Débarricader**, v. a. a strica, redica, barricadele.
- Débat**, m. desbatere, contestațiune, vd. *dispute*.
- Débateler**, v. a. a descărca navele.
- Débâter**, v. a. a deșela (animalile de povară), lua jeos șeaș. [rima.
- Débâtir**, v. a. a discosse; de-
- Débattre**, v. a. a disbate, discuta. *Se* —, a se bate, agita viu, *se démener*.
- Débauche**, f. excessă în mâncare și bețură, stricăciune a moralilor, usă deregulată.
- Débauché**, m. omă corupt, stricat, cu morali rele.
- Débaucher**, v. a. a corupe, strica bunele deprinderi.
- Débaucheur**, m. euse, f. coruptor.
- Débet**, m. datoriă remasă după disfacerea socotelor.
- Débiffé**, vd. *affaibli*.
- Débile**, adj. debile, slab, (*faible*).
- Débilement**, adv. slab.
- Débilisant**, ante, adj. slăbitori. *Sust* m. t. debilitante, remediū propriū a slăbi.
- Débilitation**, f. debilitațiune, slăbire, *affaiblissement*.
- Débilité**, f. debilitate, mare slăbiciune, *abattement*.
- Débilité**, v. a. a debilita, slăbi.
- Débillarder**, v. a. a subțiri uă buc. de lemn (dulgh.)
- Débillier**, v. a. a deșăma
- caii, cari tragă navele pe gârle.
- Débine**, f. fam. starea unei persoane cui merge afacerea rău, și care e plină de delorie.
- Débit**, m. debit, vindere continuă și speciale în amănunt. Locul unde se face.
- Débitant**, ante, adj. cellă ce vinde în currence și amănunt, debitante.
- Débité**, vi. a. a vinde currence și în amănunt; a înscrie un debitor în socotelă; a exploata lemne pentru diverse destinațiuni: *se* —, a se vinde.
- Débiteur**, m. trice, f. debitor, detoriu, cellă ce detoresce.
- Déblai**, m. cărratul pământului pentru a adinci sē înălța un loc, a-l pune în nivel, opp *remblai*.
- Déblatérer**, v. n. a vorbi violinte contra cine-va (ocări).
- Déblayement**, m. redicare de pământ, de sferimătare, dintr'un loc. Și *déblaïement*.
- Déblayer**, v. a. a căra pământul, dărimăturile dintr'un loc, a redica ceea ce împedică, a curăți locul.
- Débloquer**, v. a. a sili pe inamic să redice blocul, încungurarea; *impr.* a îndrepta literele reverse (resturnate, *bloquées*).
- Déboire**, m. gust rău ce lassă în gură uă bețură.
- Déboisement**, m. stricarea pături, destruirea lemnului.
- Déboiser**, v. a. a strica pă-

durea pentru a schimba destinațiunea solului.

Déboitement, *m.* dislocațiunea unui ossu eşitū din încheiătura sa, lussațiunea osselorū.

Déboiter, *v. a.* a face să eşă ossulū din încheiătura sa; a disuni, (*disjoindre*). *Se—*, a se disuni, se deslipi.

Débonder, *v. a.* a redica dischisura, prin care se scurge apa dintr'unū canale, — *v. n.* a curge abundante, repede.

Débondonner, *v. a.* a destupa (unū butoiū).

Débonnaire, *adj.* dulce și bunū addesé până la slăbiciune.

Débonnairement, *adv.* cu blândetă, cu bunătate.

Débonnaireté, *f.* blândetă escesivă.

Débord, *m.* partea eşită afară; *med.* effusiunea umorilorū.

Débordé, *ée, adj.* revărsatū; *fig.* dissolutū, neîmbinatū, *dérégulé*.

Débordement, *m.* revărsare, mare profusiune, eşire affară din margini.

Déborder, *v. n.* a eși din margini, se revărsa.

Débotter, *v. a.* a descălția cismele.

Débotter, *débotté, m.* momentulū cândū cine-va și descălția cismele, cândū cine-va sosese, *assister au— d'un prince*.

Débouché, *m.* marginea, dischisura, eşirea unei strimtorī, unei văi, *fig.* mijlocū de a eși dintr'ua affacere.

Débouchement, *m.* destupătură, trecere în locū mai largū.

Déboucher, *v. a.* a destupa, *v. n.* a eși dintr'unū locū strimtū; *med.* a redica obstrucțiunile. [buclele.

Déboucler, *v. a.* a strica

Débouillir, *v. a.* a ferbe materia, că să i cerce vēpsitura, seū s'o ștergă cu totulū.

Débouquer, *v. n. t.* a eși din uă strimtorē, că să între în mare.

Débourber, *v. a.* a redica nomolulū, scōte din nomolū.

Débourrer, *v. a.* a scōte călții carī astupă ce-va.

Débours, *m. pl.* bani înaintați pentru socotēla altuia. Mai bine *déboursé*.

Débouser, *v. a.* a scōte banū din pungă.

Déboursé, *m.* *vd. débours.*

Debout, *m.* în sus, în piciorē, *mettre —*, a pune în sus, în piciorē; *etre —, se tenir, rester —*, a sta în piciorē; *avoir vent—*, a avē vintulū contrariū. *Debout, interj.* Sus! sculați-vē!

Débouter, *v. a.* a declara prin sentință, că uă personă a cădūtū la uă cerere de justiță.

Déboutonner, *v. a.* a discheia. *Se —*, a se discheia.

Débrailé, *ée, adj.* neglessū până la necuvenință în vestiminte seū maniere.

se **Débrailer**, *v. r.* a se neglige până la necuvenință în vestiminte, la peptū.

- Débredouiller**, v. a. a lua adversariului partita la tric-trac.
- Débridement**, *m.* operațiune chirurgicale pentru a depărta ceaa-cè com prime, ap-pésă, uă plagă, uă rană.
- Débridement**, *m.* scóterea căpēstrului dela calū.
- Débrider**, v. a. a scóte căpēstrulū dela calū.
- Débris**, *m. pl.* sfērimătore, fermiture. Se đice și la sing.
- Débrocher**, v. a. a strica, lua broșiura dela uă carte.
- Débrouillement**, *m.* des-mesticū, descurcare.
- Débrouiller**, v. a. a des-mestica, repune in ordine, descurca.
- Débûcher**, v. n. a eși din pădure, vorbindū de unū a-nimale sēlbaticū.
- Débusquement**, *m.* scótere, gonire, dintr'uă pozițiune fa-vorabile.
- Débusquer**, v. a. a scóte, alunga dintr'uă pozițiune fa-vorabile, dintr'uă funcțiune.
- Début**, *m.* începutū, primulū passū intr'uă profesiune.
- Débutant**, *m. ante, f.* no-viciū, începētorū, cellū cē face începutulū sēū intr'uă profesiune, maī alessū cā actorū.
- Débuter**, v. n. a face ince-pututū, primii pași, intr'uă profesiune, a începe uă in-treprindere, (debuta).
- Deça**, *loc, prep.* in partea a-cēsta,—*et delà, sēū çà et là,* de uă parte și de alta, *en deçà,* din partea acēsta.
- Décacheter**, v. a. a dessi-gila, redica sigiliulū, despe-cetlui.
- Décade**, decade, spațiū de 10 đile; *décadaire*, de de-ce đile, care este in de-ce părți.
- Décadenasser**, v. a. a scóte lacătulū.
- Décadence**, *f.* decadință, stare de cădere. *Comp. déclîn.*
- Décadi**, *m.* a de-cé đi a sēp-tēmănei (decađii) in calen-dariulū republicanū. *Il rem-plaçait le dimanche.*
- Décaèdre**, *adj. geom.* de-caedru, cu de-ce feție.
- Décafide**, *adj. bot.* dispi-catū in de-ce.
- Décagone**, *adj. geom.* de-cagonū, cu de-ce ānghiurī.
- Décagramme**, *m.* decagram, greutate de 10 gramme.
- Décaisser**, v. a. a scóte din casă, din lădiță. [litri.]
- Décalitre**, *m.* decalitru, 10
- Décalogue**, *m.* decalogū, celle 10 commande date de Moise.
- Décalotter**, v. a. a redica partea de d'assupra unui lucru.
- Décalque**, *m.* decalcare, *vd. urm.*
- Décalquer**, v. a. a decalca, detrage, transporta pe chăr-tiă trāssurele unui desemnū calcatū. *Vd. calquer.*
- Décaméron**, *m.* decameronū, operă care conține evenimin-tele sēū convorbirile petre-cute in spațiū de de-ce đile, (*le -de Bocace*).
- Décamètre**, *m.* decamētru, lungime de 10 metri sēū 5 toises, 9 pouces și 5 lignes.
- Décampement**, *m.* redica-

rea, stricatulă, castreloră, lagărulă.

Décamper, v. a. a redica lagărulă, pleca, nu măi ține castrele. Se conjugă cu *avoir* său *être*. [Vd. *doyen*.

Décan, m. decană la antică.

Décanat, m. decanată, demnitatea decanulă.

Décandre, adj. bot. decandru, cu deca stamine. *Décandrie*, f. clasa planteloră *decandre*.

Décanoniser, v. a. a decanonisa, șterge din lista săntiloră.

Décantation, f. farm. turnare încetă, vd. *urm*.

Décantér, v. a. chem. farm. a turna cu încetulă ună liquidă, că se se alégă partea cea limpede.

Décapage, m. curățire, frecare, de rugină etc.

Décaper, v. a. chem. a curăți ună metală de rugină etc.; mar. a eși dintre promuntorie, ca se între în plină mare. [filă, cu deca foie.

Décaphylle, adj. bot. deca-

Décapitation, f. decapitațiune.

Décapiter, v. a. a decapita, tăia capulă în esecutiunea unei sentințe judiciare.

Décapodes, m. pl. nat. ordine de crustacei cu deca picioră.

se **Décarêmer**, v. r. a se repara (despăgubi) de abstinința postului prin mănecare.

Décarreter, v. a. a redica pătratele (de pētră) care păvedă camera.

Décastère, m. decasteră,

măsură de lungime, deca stere său deca metri cubici (*un peu plus d'une toise, dix pieds cubes*).

Décastyle, m. arch. decastilă, edifică care presintă deca colonne în față.

Décasyllabe, adj. s. *décasyllabique*, de deca silabe.

Décatir, v. a. a redica, strica, lustrulă (*le cati*) dela postavă, a da la decatir.

Décatissage, m. efectulă decatirulă, vd. *prec*.

Décatisseur, m. celălă că lucră la decatir.

Décaver, v. a. a căștiga (la joculă de cărți *dissū bouillote*), toți bani (la *cave*), că a pusă ună jucătoră; *Se—*, său *être décauvé*, a perde cea că a pusă la jocă.

Décéder, v. n. a decede, repausa, muri de mórte naturală. Se dice de persone și *iea aussil. avoir* său *être*.

Décèlement, m. discopere, dare pe față. Vd. *urm*.

Décéler, v. a. a discopperi cea că este ascunsă, arrăta pe față; *se—*, a se trăda, apăré în lumina sa adevărată.

Décembre, m. decembre.

Décemment, adv. decinte, după cuvenință, cum se cade.

Décemvir, m. decemviră.

Décemviral, e, adj. decemvirale, de decemviră.

Décemvirat, m. decemvirată.

Décence, f. decință, cuvenință, conformitate cu morală. Cea că se consideră că onestă în sine, pe cândă *bienséance* se referesce la onestăta civilă.

- Décennaire**, *adj.* decenariu, care procede prin dece.
- Décennal**, *e, adj.* decennale, care ține dece ani. La *pl. décennaux*.
- Décent**, *e, adj.* decinte, cuvenibile. Vd. *décente*.
- Décentralisation**, *f.* de-centralizare.
- Décentraliser**, *v. a.* a de-centralisa, strica centralizarea, face că diversele administrațiuni publice să fiă mai puțin depindinți de puterea centrale.
- Déception**, *f.* decepțiune, înșelăciune, seducțiune, speranță deșertă, *désillusion*.
- Décerner**, *v. a.* a decerni, da. accorda în public; ordina prin act juridic.
- Décès**, *m.* decesu, morțe naturale a unei persoane.
- Décevable**, *adj.* facile a căde, a nu se împlini.
- Décevant**, *e, adj.* înșelătoriu, care seduce, deșertu, (*charme—, espoir—*), *p.* usit.
- Décevoir**, *v. a.* a înșela prin ce-va speciosu, a seduce. *Se—*, a se înșela singuru, pe sineși. [tatü.
- Déchainement**, *m.* dislăn-
- Déchainier**, *v. a.* a dislănța, dislega, escita. *Se—*, a eși din lanțuri, rupe lanțurile.
- Déchalasser**, *v. a.* a scôte, strica taracii.
- Déchanter**, *v. n.* a cânta falsu; a și schimba tonulü.
- Déchaperonné**, *adj.* cu ciubucele ruinate (despre muri).
- Décharge**, *f.* descărcare de mērfuri, de arme. Actü care liberedă Je uă sarcină, de uă detoriă, de uă accusațiune; *fig.* ușurare, *soulagement*.
- Déchargement**, *m.* desoneratü, descărcare (de corăbie).
- Déchargeoir**, *m.* dischisură pentru scurgerea apelorü.
- Décharger**, *v. a.* a dispensa, descărca.— *le plancher*, a se retrage,— *un compte*, a plăti uă socotelă. *Se—*, a se disface, scăpa de ceva.
- Déchargeur**, *m.* descărcătorü.
- Décharner**, *v. a.* a lua, ju-pui, carnea după ósse; *fig. style décharné*, stifü lipsitü de grațiă. [danțü la stंगा.
- Déchassé**, *m.* passü de
- Déchaumage**, *m.* redicarea paielorü după secerișiu.
- Déchaumer**, *v. a.* a redica paiete după secerișiu. Vd. și *défricher*.
- Déchaussement**, *m.* *déchaussage*, săpare dată la rădęcina arburil. și viței.
- Déchaussé**, *adj. m.* care pörtă sandali, fără ciorapi; *carnes—s, séü déchaux*, călugări desculți *dents déchaussées*, dinți cărorü gingia nu mai accoppere rădęcinele.
- Déchausser**, *v. a.* a descălția; a redica pământulü care este în giurulü piciorului, (*— des arbres*). *Se—* a se descălția.
- Déchéance**, *f.* decădere, perderea unui dreptü, a regatului. *Sous peine de—*,

sub pedepsă de a și perde drepturile.

Déchet, *m.* perdere ce sufere unŭ lucru în cantitatea seŭ valórea sa; *fig.* diminuțiune, scăđemintŭ; descreditŭ.

Décheveler, *v. a.* a pune în desordine părulŭ (ciufuli).

Déchiffable, *adj.* discifrabile. [frare.]

Déchiffrement, *m.* disciffrare.

Déchiffrer, *v. a.* a disciffra, explica ceaa ce este scrissŭ cu cifre; *fig.* a citi unŭ lucru difficile, dislega, descurca. [torŭ.]

Déchiffreur, *m.* disciffrător.

Déchiqúeter, *v. a.* a tăia mênuntŭ mai multe tăiături, rupe în buccățele. *Conj.* cá *jeter*.

Déchiqúature, *f.* tăiătură făcută pe uă materiă.

Déchirage, *m.* se dice despre navele vechie, dela cari se disfacŭ scândurele.

Déchirant, *ante, adj.* sfășiatoriŭ, care mișcă tare, rupe inima. *Comp. navrant.*

Déchirement, *m.* sfășiare; *fig.* violinte durere morale.

Déchirer, *v. a.* a sfășia, rupe trăgindŭ; cauza viuă durere.

Déchirure, *f.* sfășiătură.

Déchoir, *v. n.* a decăde, căde într'uă stare mai jeósă.

Déchouer, *v. a. mar.* a redica navea, corabia, cădută, și o pune éráși în cursulŭ apei.

Déchu, *m. adj.* decădută, cădută într'uă stare inferióre; — *d'un droit*, cădută dela unŭ dreptŭ.

Déciare, *m.* deciarŭ, a decé parte din *are* (10 metri pătrați).

Décidément, *adv.* decisŭ (hotărítŭ), *expressŭ.*

Décider, *v. a.* a decide (hotărî). *stabil:*—*de qch.*, a decide despre ceva. *Se—*, a se decide, a priimi uă soluțiune.

Décigramme, *m.* a decé parte din gramă (apprópe 2 grane).

Décilitre, *m.* decilitru, a decé parte din litru.

Déciller, *vd. dessiller.*

Décimable, *adj.* decimabile, *suppusŭ* la decime, la dijmă.

Décimal, *alé, adj.* decimale.

Décimation, *f.* decinațiune.

Décime, *f.* decimă, dijmă, ce plătia regelŭ clerulŭ (mai alessŭ la pl.); — *m.* a decé parte din francŭ.

Décimer, *v. a.* a decima, uccide unulŭ din decé; face se péré unŭ numărŭ uérecare.

Décimètre, *m.* decimetru, (ceva mai multŭ de 3 *pouces* 8 *lignes*).

Décintrage, *décintrement*, *m.* redicarea arcurilorŭ bolteŭ.

Décintrer, *v. n.* a redica arcurile care sustinea uă boltă.

Décintroi, *m.* uneltă întru a sparge cărămidele la dërimatŭ. [hotărítoriŭ.]

Décisif, *ive, adj.* decisivŭ,

Décision, *f.* decisiune (hotărîre). *Comp. résolution.*

Décisoire, *adj. juris.* decisoriu, care termină ueríce contestațiune.

- Décistère**, *m.* decisteră, a decé parte din steră seă din meşrulă cubică, mai puţină de 3 picioră cubice.
- Déclamateur**, *m.* declamatoră; *adj.* emfatică, înflată, (*ton*—).
- Déclamation**, *f.* declamaţiune; frasi pompôse; discursă violinte. [matoriă.
- Déclamatoire**, *adj.* declamatoră.
- Déclamer**, *v. a.* a declama, recita cu voce tare.
- Déclaratif**, *ive, adj.* declarativă. Se dice despre ună titlu, ună actă, care pörtă declaraţiune. Şi *déclaratoire*.
- Déclaration**, *f.* declaraţiune.
- Déclarer**, *v. a.* a declara, face cunoscută, anunţia prin actă publică. *Se—*, a se declara, se ivi, se manifesta. [sare.
- Déclassement**, *m.* declassament.
- Déclasser**, *v. a.* a declassa, strica cea ce era classată.
- Déclaver**, *v. a. mus.* a substitui uă cheiă prin alta.
- Déclin**, *m.* declină, cădere, starea ună lucră care se aplică spre finele seă.
- Déclinable**, *adj.* declinabile.
- Déclinaison**, *f. t.* declinaţiune; *astr.* măsura distanţei ună stele de equatorul seă cerescă.
- Déclinant**, *ante, adj.* care declină, se aplică spre cădere.
- Déclinatoire**, *adj.* şi *m.* declinatoriă. Se dice de mijlocele ce se pună în usă pentru a declina uă juridică.
- Décliner**, *v. a.* a se applica spre finele seă; *v. a. gram.* a declina.
- Décliqueter**, *v. a.* a disface, lăsa se cadă.
- Déclive**, *adj.* declivă, povirnită, *qui va en pente*.
- Déclivité**, *f.* declivitate, povirnişă, situaţiune applicată.
- Déclore**, *v. a.* a redica închisura, dischide. [cuie.
- Déclouer**, *v. a.* a scôte din
- Décochement**, *m.* tragerea ună săgete, *p. us.*
- Décocher**, *v. a.* a trage, arunca, uă săgétă; *fig;* a arunca uă trăssură. [coctă.
- Décoction**, *f.* decoctăiune, de-
- Décognoir**, *m. impr.* uneltă că se scôtă colţurile.
- Décoiffer**, *v. a.* a disface, redica, paratura (gătela) capulă. [tulu.
- Décollation**, *f.* tăierea gi-
- Décollement**, *m.* dislipire.
- Décoller**, *v. a.* a tăia gitulă, a dislipi. *Se—*, a se dislipi.
- Décolleur**, *m. mar.* materială însărcinată se tăia capulă moruniloră pescuă.
- Décolleter**, *v. a.* a micşiora seă tăia gulerulă ună haine. *Se—*, a-şi discopperi gitulă, umeriă (se decolta).
- Décoloration**, *f.* decolorăţiune, perderea culoriă naturală.
- Décoloré,ée, adj.** decolorată.
- Décolorer**, *v. a.* a decolora, lua, redica, şterge, culôrea.
- Décombler**, *s. a.* a redica dărîmătorele, *vd. urm.*
- Décombres**, *m. pl.* s'êrimătorele după uă derimare.

Décommander, v. a. a re-lua uă comandă, a da alta în loculū ei, *contremander une commande*.

Décompléter, v. a. a de-completa, face necompletū.

Décomposable, *adj.* care se pôte decompune, disface.

Décomposer, v. a. a de-compune, a reduce unū corpū la principiile sēlle, a-lū se-para în diversele sēlle părți; *fig.* a strica, *med.* a dissolvi.

Décompte, *m.* ceaa cē se reține, ceaa ce este de scă-dutū la uă summă care se plătesce, *retenue sur un compte*.

Décompter, v. a. a deduce, scādē, *rabattre d'une somme*.

Déconcertement, *m.* tur-burare, deconcertatū (zăpă-celă).

Déconcerter, v. a. a de-concerta, turbura, face sē pérđă cumpētulū, sastisi. *Se* —, a perde contenința, se rētăci, se infunda, se zăpăci.

Déconfès, *adj. m.* (*mourir* —), nespovēditū.

Déconfire, v. a. a învinge completū într' uă bătăliă.

Déconfit, *e, adj.* deconcer-tatū, turburatū.

Déconfiture, *f.* învingere completă; destrucțiune, ruină.

Déconfort, *m.* decuragiare.

Déconforter, v. a. a de-curagia, *abattre*. *Se* —, a-și perde curagiulū, se măchni.

Déconseiller, v. a. a abate prin consilie, prin povețe, în-tôrce la alte idee, *dissuader*.

Déconsidéré, *éc, adj.* de-consideratū, nestimatū.

Déconsidérer, v. a. a face sē pérđă stima, considera-țiunea.

Décontenancer, v. a. a face pe cine-va sē-și pérđă cumpătulū. Comp. *décon-certer*.

Déconvenue, *f.* răū successū (neisbândă), nenorocū.

Décor, *m.* ornamentū (po-dóbă). La *pl.* decorațiunile teatrului.

Décorateur, *m.* decoratorū, pictorū de decorațiuni, du-gravū, *peintre en décor*.

Décoratif, *ive, adj.* care servesce a decora, a împodobi.

Décoration, *f.* ornamentū (podóbă), decorațiune, semnū de onóre.

Décorder, v. a. a despleti uă funiă. [podobi.]

Décorer, v. a. a decora, im-

Décorner, v. a. a face sē cađă córnelē unū animale.

Décortication, *f.* ruperea (jupuirea) cojii. [pui] cōjea.

Décortiquer, v. a. a lua (ju-**Décorum**, *m.* bine-cuvenință.

Comp. *bienséance*, (fără *pl.*).

Découcher, v. n. a nu se culca accasă; v. a. a priva, lipsi, pe cine-va de patulū sēū.

Découdre, v. a. a discósse.

En —, v. n. a contesta, se bate, *en venir aux mains*.

Découler, v. n. a curge cu incetulū; *fig.* a decurge, pro-cede, deriva. [buccăte.]

Découpage, *m.* tăiare în

Découper, v. a. a tăia în buccăte, — *un parterre*, a for-ma pe unū parterrū desemne.

Découpeur, *m, euse, f.* cellū cē taiă în buccăte.

Découpler, v. a. a despărți câni (de vinătoare) asședați în părechie; *être bien découpé*, a fi agile și de statură frumoasă.

Découpure, f. tăietură mică, făcută pentru ornament, unei materii, unei chășrtie.

Découragement, m. decuragiare, perdere de curagiũ.

Décourager, v. a. a decuragia.

Décourant, e, *adj. bot.* ale cui margini se prolungescũ pe rãdãcinã. [corona.

Découronner, v. a. a des-

Décours, m. decrescere a lunei, a unei bóle. Comp. *déclin*.

Décousu, ue, *adj.* discussutũ.

Décousure, f. discussăturã.

Découvert, erte, *adj.* discopperitũ, pe faãiã, à—, fãrã accoperișũ, fãrã apãrare.

Découvert, m. ceã cã are cine-va sã plãtescã, *déficit*.

Découverte, f. discopperire.

Aller, envoyer, à la —, a merge, trimite, sã caute, sã discoppere, sã recunnóscã.

Découvrir, v. a. a discopperi, desveli, face sã se cunnóscã. *Se —*, a se da pe faãiã, a remãne cu capul discopperitũ (golũ), pentru respectũ, *il se découvre dès l'antichambre*, a se espune loviturilorũ adversariului printr'ua rea poziãiune.

De crainte que, *loc. conj.* de fricã sã nu. Comp. *de peur que*, (totũ-dãuna cu subj.).

Décrassement, m. stergerea grãssimii (soielei).

Décrasser, v. a. a redica, sterge, grãssimea (soiala).

se Décravater, v. r. a-șĩ dislega cravata. [creditare.

Décréditement, m. des-

Décréditer, v. a. a descredita.

Décrépít, ite, *adj.* în estremã bêtrãneã, decrepítũ.

Décrépitation, f. vd. *pétitement*.

Décrépiter, v. n. a vibra prin acãiunea focului.

Décrépitude, f. estremã bêtrãneã.

Decrescendo, *adv. mus.* decrescindũ, diminuindũ tonulũ.

Décret, m. decretũ, ordine care emanã dela uã autoritate.

Décrétales, f. decretale, epistolã a vechilorũ papĩ pentru a decide diverse puncte litigióse, a regula disciplina.

Décréter, v. a. a decreta, regula prin decretũ.

Décreusage, vd. *Décrusage*.

Décri, m. injeosire a valorii unui lucru, unei monnete; *fig.* perdere de creditũ, de reputaãiune, *tomber dans le*.

Décrier, v. a. a supprime sãũ reduce uã monnetã prin uã proclamaãiune, a injeosi consideraãiunea persónelorũ, valórea lucrurilorũ. *Se —*, a-șĩ perde creditulũ, reputaãiunea, stĩma, prin erórea sa.

Décrire, v. a. a descrie.

Décrocher, v. a. a lua ceã cã era aninatũ (în cãrligũ).

Décroire, v. n. a nu crede, *p. us.*

Décroissant, ante, *adj.* decrescindũ, diminuindu-se.

Décroit, *m.* decrescere a lunei la ultimul său pătrariu.

Décroitre, *v. n.* a decresce.

Décrotter, *v. a.* a redica necurătenia, murdăria.

Décrotteur, *m.* văcsuitoru (de cisme).

Décrottoir, *m.* lamă de ferru său cutiă garnită cu paiă pentru stersu cismele cându intră cine-va în casă.

Décrottoire, *f.* periă pentru a sterge cismele de noiū.

Décruce, *f.* scădēmintu, decrescere a apelorū.

Décrusement, *décrusage*, *m.* spălarea mătassei, vd *urn*.

Décruser, *v. a.* a spăla cu leșiă gogoșile său mătassea pentru a sterge gumma, care le accopere. [șelatū.

Déçu, *ue*, *adj.* care s'a în-

Décuire, *v. a.* a corrige siropulū pré m'ltū fertū, turnându-i apă că să-lū subțirească.

Déculasser, *v. a.* a redica, scôte, fundulū unei arme de focū.

Décuple, *adj.* și *s.* indecitū.

Déculer, *v. a.* a inđeci.

Décurie, *f.* decuriă, trupă de dece soldați său dece cetățeni, la anticū.

Décurion, *m.* decuriune, capulū unei decurie militari său civili. [nulū din linū.

Décuver, *v. a.* a turna vi-

Dédaigner, *v. a.* a despreția.

Dédaigneusement, *adv.* cu desprețū. [prețuitorū.

Dédaigneux, *rise*, *adj.* des-

Dédain, *m.* desprețū.

Dédale, *m.* locū unde cine-

va se rătăcesce, dedalū. Comp. *labyrinthe*.

Dedans, *adv.* în intru, *en* —, în interiorū, *en—de la ville*, în intrulū orașului. *Donner* —, a căde în intru, a lăssa să fiă înșelatū. *Le* —, interiorulū.

Dédicace, *f.* dedicațiune, consacrațiune a unei biserice (trnosire).

Dédicatoire, *adj.* care conține dedicațiune a unei cărți.

Dédier, *v. a.* a consacra cultulū, destina la unū lucru săntū; a dedica (uă carte etc.). *Se* —, a se consacra la.

Dédire, *v. a.* a dedice, retracta, reproba, nu priimi ceaa că s'a dīssū pentru noi. *Se* —, a se dedice, reveni asupra ceaa că a dīssū, și lua vorba inderetū. *Il ne peut plus s'en* —, ellū nu mai pōte să și retragă vorba. --- *Il se conjugue comme dire*, excepté la deux. Pers. pl. du prés. de l'indic. et de l'impérat., où il fait *vous dédisez, dédisez*, et non *vous dédites, dédites*.

Dédit, *m.* retractiune, revocațiune, luare inderetū, a vorbelorū dīsse: *avoir son dit et son* —, a dice uălată da, apoi nu. Sūmmă de plătitū în casū de neimplinire, *payer le* —. Comp. *peine, amende*.

Dédolation, *f. chir.* tăiătură orisontale, aposkeparnismū.

Dédoler, *v. a. chir.* a face incisură orisontale, duce cuțitulū în direcțiune orisont, *couper en dédolant*.

Dédommagement, *m. re-*

parațiunea unei daune, perderi, unei stricăciuni (despăgubire).

Dédommager, v. a. a îndemni de dauna suferită; repara daunele (despăgubi). *Se* —, a și întorçe, repara, perderile (se despăgubi).

Dédorer, v. a. a șterge inauritul, politura de aur, *enlever la dorure*.

Dédormir, v. a. a desmorti, face să fiă căldicel, tepid, *tiédir, faire dégourdir*.

Dédortoir, m. vinăt. baston cu să dispără, să de la uă parte, ramurile.

Dédorure, f. depolitură, stersura inauritulu.

Dédoublage, m. desdoutură, separațiunea lucrului îndoutit.

Dédoublant, e, adj. plast. care desdouesce. *Catalyse dédoublante*, decompozițiune care disparte uă substanță compusă în două substanțe mai simple, (în *chem.*).

Dédoublé, m. desdoutit. Nume datu rachiului separat prin amestecul de alcool concentrat cu apă curată. Și *recoupe*.

Dédoublement, m. desdoutit. Vd. *dédoublage*.

Dédoubler, v. a. a desdoui, lua căptușela, *enlever la doublure*, separa ceaa ce este îndoutit, dispărți în două: — *une pierre*, a dispica uă pētră în sensul lungimii; — *un habit*, a lua căptușela unei haine, — *un régiment*, a diminui unu regimentu pe jumătate, a face din două

numai unul. *Se* —, a se diminui pe jumătate. În *chem.* — *une substance*, a rezolvi uă substanță în două prin catalise.

Déductif, *ive* adj. filos. deductiv, care ține de deducțiune, *méthode déductive*.

Déduction, f. deducțiune, scădere — *faite*, făcind deducțiune, — *faite des frais*, scădindu-se spesele. — Narrațiune în amēnunt, esopițiune minuțiosă; *mus.* seria diatonică (a sunetelor); *filos.* deducțiune, consecință trassă dintr'unu raționament; raționamentu care merge dela generale la particulare, dela cauză la efecte, dela principiu la consecințe; opp. *induction*.

Déduire, v. a. a deduce, scăde (*qch. sur une somme comp. soustraire, retrancher*) *frais déduits*, scădind cheltuele; — *de vieux cordages*, a despleti, strica, funiele vechie; inferi, trage uă consecință; enumera în amēnunt: *deduisez-lui vos raisons*.

Déduit, m. petrecere, ocupațiune plăcută. Comp. *divertissement*.

Déduire, v. a. a face môle.

Déerinicé, f. Plante de nouvelle Hollande, speciă de amarant de N. Olandă și Ind. orient. *deeringia*.

Déesse, f. deă, deită; *fig.* femeă frumoasă, care în statura și mersul său are majestate și nobleță (*elle a l'air et le port d'une* —). *Une*

- déesse, uă femeă de mare frumuseță. [vd. *urm*,
- Défâché**, *ée* *adj.* împăcată, se **Défâcher**, *v. r. fam.* a și depune mânia, se împăca, se linisci. *S'apaiser après s'être mis en colère.*
- se **Défaçonner**, *v. r.* a și perde forma, se deforma (desfasona), *perdre les bonnes façons.*
- De façon**, *que*, *loc. conj.*, astă-felă că. *Comp. de sorte que, de manière que.*
- Défaillance**, *f.* stare de slăbiciune, leșină, *évanouissement.*
- Défaillant**, *e*, *adj.* care cade, pere, de slăbiciune. *Că sust. jur.* cellă cē n'a compărută în justiță.
- Défaillir**, *v. a.* deperi, a și perde puterile, deveni slabă, *Il n'est usité qu'au prés. Indic. Je défaus, je défaille, nous défailions, à l'imparf. je défailtais, nous défailions, au passé je défailis, j'ai défailli, et à l'infinif. dans le sens de manquer, a lipsi.*
- Défanatisme**, *m.* nimicierea fanatismului.
- Défaire**, *v. a.* a disface, strica, destrui ceea cē era făcută, nimici, prăpēdi; a libera, scăpa. *Se—*, a se disface, se scăpa. *Comp. débarrasser.*
- Défait**, *e*, *adj.* prăpēdită, slăbită, palidă, *extenué, abattu.*
- Défaite**, *f.* învingere, înfringere, perderea unei bătalie; (*déroute des troupes*), desfa-

- cere facile (a unei marfe), *être de bonne—, être d'une prompte—*, a fi (mărfa) lesne de desfăcută, de vindută; pretestă, scusă artificioasă: *voilà une mauvaise—.*
- Défaix**, *m. pl.* locurile op-prite, *p. us.*
- Défalcation**, *f.* vd. *déduction, soustraction.*
- Défalquer**, *v. a.* a deduce, scăde, —*la tare*, a scăde tara (daraoa). *Comp. déduire, soustraire, retrancher.*
- Défarguer**, *v. a.* a libera de uă acușățiune, desvinovăți.
- Défargueur**, *m.* marturulă apărării, *p. us.*
- Défausser**, *v. a.* îndrepta ceea ce era falsă. *Se—*, a arunca uă carte rea sēu inutile (la jocă).
- Défaut**, *m.* defectă, cusură, lipsă, privațiune, (*manque!*); *fig.* partea slabă a unei persoane, sēu ună lucră; *faire —*, a face uă errōre contra formei, a nu compăre la judecată; *trouver qn. en—*, a gēssi pe cnv. că n'are dreptul, *prendre en—*, a gēssi greșele (cui-va), *à—de*, în lipsă de (*faute de*), *au—de*, în locă de (*au lieu de*).
- Défaveur**, *f.* defavōre, lipsă de favōre, descredită.
- Défavorable**, *adj.* defavorabile, care nu părținesce, contrariă.
- Défavorablement**, *adj.* defavorabile, prin defavōre, contrariă, prin disgrățiă.
- Défavoriser**, *v. a.* a defavori, ține în defavōre, nu părțini, *puç. usit.*

Défécation, *f. chem.* depurațiune, curățire (unei liquorî).

Défectif, *ive, adj.* defectivă. Se dice în *gram.* despre un verb, cui lipsesc unele persoane, unele timpuri.

Défection, *f.* defecțiune, părăsirea unui partit; *de la lune*, eclipse de lună.

Défectueusement, *adj.* defectos, cu defect, cu cursură, neperfect, greșit.

Détectueux, *euse, adj.* defectos, avind neperfectiuni (cusrurî), greșit; *jur.* cui lipsesc formalitățile cerute.

Défectuosité, *f.* defect, lipsă în ce-va, neperfectiune.

Défédation, *f.* momelă. *Comp. subornation*, puç. uşit.

Défédéraliser, *v. a.* a scote din federat, din alianță, *p.us.*

Défendable, *adj.* care pöte fi apărat; *vd. Défensable.*

Défendeur, *m. deresse, f.* defendör, cellă cę se apăară în justiță, acusatul.

Défendre, *v. a.* a definde, apăara, da protecțiune; a proibi, întredice, oppri (*prohiber, empêcher*). *Faire une chose à son corps défendant*, a face unu lueru în silă, cu repumnanță. *Se—*, a se apăara; a se oppri, se rețin (*de qch.*); a se scusa: *se—du jeu (de jouer)*, a se abştinę dela joc; *se—du prix*, a nu priimi buccurosü preţul; *je ne puis me—de faire cela*, nu pötü së nu facü acęsta, *Vd. empêcher.*

Défends, *m.* sëu *défens*, locurî opprite. Se dice de pă-

durile (*bois en—*), de apele (*eaux en—*), închise, unde este oppritü a tăia lemne, a pasce, a pescui; *être en—*, a fi oppritü, nepermissü.

Défendu, *ue, adj.* sanglier —, capü de mistreţ cu dinții (*défenses*), de altă culöre (la armărie).

Défensable, *adj.* definsibile, care pöte fi apăratü.

Défense, *f.* definsiune, apărare, protecțiune dată. *Place en état de—*, locü bine fortificatü și bine premunitü (în stare de apărare); ordine së nu facă, proibițiune: *on lui a fait—de sortir*, l'a oppritü së nu eşă; *arrêt de—*, sëu *arrêt de défenses*, sentință judiciariă de opprire (*comp. interdiction, prohibition, inhibition*); *mar.* crimpee de funii grösse etc. cã së accopere laterile navii. La *pl. (vinät.)* armă, *comp. broches*; dinții esteriori ai elefantelui, mistreţului etc.; *bot.* spinii ghimpi (*aiguillons, poils rudes*).

Défenseur, *m.* definsör, apărarör, cellü cę apăară pe acusatü înainte consilierü de resbelü; —*officieux*, avocatü în epoca revoluțiunii.

Défensif, *ive, adj.* definsivü, de apărare, care apăară. *Sust. f.* cęa cę serveşte së appare unü locü fortificatü; *f.* apărare; *être, se tenir, sur la—*, a sta în apărare.

Déféquer, *v. a. chem.* a curăți uă liquorę.

Déférant, *e, adj.* deferinte, respectosü, plăcutü; *esprit*

doux et —, spiritū dulce și deferinte, delicatū.

Déférence, *f.* deferință, respectū și delicatețā. Vd. *complaisance, égard, soumission*.

Déférent, *e, adj.* *cercle* —, orbita planetelorū în giurulū sōrelui (astr. vech.). *Le — d'une monnaie*, indicațiunea, cē pōrtă uă monetă, despre loculū unde a fostū bătută.

Déférer, *v. a.* a deferi, da, decerni. Comp. *décerner, donner*.

Déférer, *v. a. mar.* (— *les voiles*) a disfășiura pânzele.

Défermer, *v. a.* (*un bateau*) a libera uă nave de fluviū.

Déferrer, *v. a.* a desferra, lua totū ferrulū, de care é garnitū unū lucru, scōte potcōva.

Défertilisation, *f.* facere sē fiā nefertile.

Défets, *m. pl.* cōlă defectă, cōlă suplimentare la uă carte.

Défeuillaison, *f.* căderea foielorū, timpulū cândū se scutură foiele de pe arburī.

Défeuillé,ée, *adj.* cui a cădūtū foiele, care a perdutū frunđa.

Défeuille, *v. a.* a desfoia, redica, lua foiele. *Le vent a défeuille les arbres*, vintulū a făcutū sē cađă foiele de pe arburī.

Déffais, *m. pl.* locū închisū pentru pescuitū (unei persoane private). [*p. us.*]

Déffabler, *v. a.* a desveli,

Défi, *m.* desfidatū, provocațiune, chiāmare la luptă sin-

gulare (*porter un—*); *cartel de—*, provocațiune in scissū, — *d'armes*, provocat. la duel.

Défiance, *f.* descredere, neîncredere, suspiciune, (bănuelă: *coucevoir de la—*, a concepe neîncredere. Comp. *méfiance*.

Défiant, e, adj. care nu se încrede, neîncredătorū, suspiciosū, *souçonneux*.

Déficient, *e, adj.* aritm. deficinte, necompletū, *nombre—*, numărū ale cui părți aliquote, socotite la unū locū, însummedă mai puçinū decâtū întregulū lorū.

Déficit, *m.* (pronunț. pe *t.*) deficit, lipsă. *Comblér un—*, a accoperi unū deficitū. — Pl. *nevar*.

Défier, *v. a.* a desfida, provoca (*faire un défi*), chiāmă la luptă, — *qn. au combat*; a nu crede capabile: *je vous défie de deviner*, nu credū că puteți devina (ghici). Că *repl. se—*, a nu avé încredere, se descrede, se provoca. Conjugă precum, *prier*.

Ce verbe, employé comme actif, veut pour régime direct le nom ou pronom de la personne défiée: *Je les défie de dire le contraire* (et non *se leur défi*). *Se défier* veut se devant le verbe de la proposition suivante: *on doit se défier qu'il n'arrive*, excepté lorsqu'il est accompagné d'une négation: *je ne me serais jamais déné qu'il dût arriver*, ași fi creștutū totū-deuna că trebuia sē sosescă.

Défiger, *v. a.* a face ligidū.

Défiguration, *m.* desfiguratū, deformațiune.

Défigurer, v. a. desfigura, strica figura, face deforme, altera, schimba. *Se—*, a deveni def rme, și perde figura.

Défilé, trecere strimță, *passage étroit*, locu îngustă, strimțore, vd. *détroit*.

Défilé, m. defilată, mersul trupeloră în liniă la uă revisiune.

Défilement, m. punerea fortificațiunii în siguranță de foculă baterieloră.

Défiler, v. a. a desfira, scote firulă trecută în ce-va (*—des perles*); a merge în șiră, defila (pentru armată): *fig.* a muri, *notre académie défile*. *Se—*, a se desfira, eși firele. [bană puç. usit.]

Définancé, *éc, adj.* lipsită de

Définer, v. a. a merge către fine, *p. us.*

Défini, *ie, part. adj.* definită, determinată, hotărită; *passé—, parfait seă préterit—*, perfectulă definită, timpulă cu totulă trecută (în *gram.*).

Définir, v. a. a defini, însemna, determina, hotări, *indiquer exactement*; a explica destulă de clară natura unu lucră; a decide, statui.

Définissable, *adj.* definibile, posibile de definită.

Définiteur, m. defnitoră. Assistintele, consiliariulă, președintelă în unele ordini religiose.

Définitif, *ive, adj.* definitivă, care decide, hotăresce, regulădă, determină. *En—*, și une-oră *en définitive*, în celle din urmă judecând hotărită.

Définition, f. definițiune, determinațiunea idee. Explicațiunea naturei unu lucră, sensulă unei vorbe. În *log.* determinațiune prin genulă de appropă și diferența specifică (*per genus et speciem*). În *dogm.* regulamentă.

Définitivement, m. definitivă, finale, hotărită, *en jugement définitif*.

Définitoare, m. adunanță de *définiteurs*, vd. *vorba*.

Déflagrateur, m. *fis.* deflagratoră.

Déflagration, f. deflagrațiune, ardere violinte cu scinteie, incendiū; *chem.* operațiune prin care se arde ună corpă. [flacără]

Déflammer, v. a. a usca la

Défléchi, *ie, adj.* întorsă (incovăiată), oblică, la uă parte.

Défléchir, v. a. a curba (incovăia) oblică, spre uă parte a abate din direcțiune; v. n. a și schimba direcțiunea

Déflegmation, f. deflegmațiune, vd. *urm.*

Déflegmer, v. a. *chem.* usca, face seă esă partea a pösă a unu corpă.

Déflouraison, f. desflorită căderea floriloră, timpulă a cestei căderi.

Déflourir, v. n. seă *se—*, desflori, perde florile seăle v. a. a face seă cađă flóre:

Déflexion, f. *fis.* deflessiune, abatere din calea naturale printr'ua causă streină.

Défloration, f. desflorită slăbire.

Déflorer, v. a. a desflori, r

- dica unui subiect, (— *un sujet*) frăgedimea, noutatea sa; redica flórea virginală, *pop.* [depërta.
- Défluer**, v. n. *astr.* a se
- Défoliation**, f. căderea foieror.
- Défoncement**, m. desfundare, scóterea fundului, — *d'un tonneau*; in *agric.* (și *défonçage*) sáparea pámintului.
- Défoncer**, v. a. a desfunda, lua, scóte fundul; *agric.* a sápa pámintul la doué séú trei picíore adincime; *mar.* a rupe (— *une voile*).
Se—, a se adinci, se desfunda.
- Déformation**, f. deformațiune, alterațiunea formei primitive și naturală, — *de la taille*, curbațiune, îndouitură.
- Déformer**, v. a. a deforma, altera, strica forma. *Se—*, a și perde forma, se strica, se curba, se îndoui (se — *la taille*).
- Défouetter**, v. a. a redica sfóra care stringe uá carte.
- Défournier**, v. a. a retrage, scóte din cuptor.
- Défourrer**, v. a. a scóte foiele de pergamentú din formă, din téscú (*presse*); *mar.* a lua pândele de pe cataruri (— *les mâts*).
se **Défranciser**, v. r. a-și perde caracterulú frances (*neol.*)
- Défraichir**, v. a. a redica, lua frăgedimea. *Se—*, a și perde frăgedimea.
- Défrayer**, v. a. (— *qn. de*), a lása liberú de, a plăti speșele pentru, a provede, ajuta, cu (*pourvoir de*).
- Défrichement**, m. séú *défrichage*, pámintú prenouitú, relucratú, făcutú fertile.
- Défricher**, v. a. a lucra, cultiva, unú pámintú până atunci incultú; — *une affaire*, *une question*, a lámuri uá affacere, uá cestiune.
- Défricheur**, m. cellú cè relucréđă, prenouesce, pámintulú.
- se* **Défrier**, a sí neteđi cutele la haină.
- Défriser**, v. a. (— *des cheveux*) a strica, disface, frisura; — *une perruque*, a peptěna uá perrucă; a încurca, (*déranger*); a nu implini cea cè se asștepta, a contraria (*pop.*).
- Défroncer**, v. a. a descreți, neteđi, disface cutele (unei materíe).
- Défroque**, f. vechitură (dela unú călugărú), efecte lăsate după mórte. La *pl.* (*habits — s*) haine vechie, pársite; *mauvaise —*, trențe, (*vêtements usés, chiffons, vétille*).
- Défroquer**, v. a. a lua cuitva haina de călugărú (*le froc*); *se—*, a pársi haina și vieța monacale; *moine défroqué*, călugărú care a pársitú monasteriulú, haina sa, *son froc*, cã se íea altă pozițiune.
- Défructu**, m. remasurí dela méșă (*restes de table*).
- Défuner**, v. a. *mar.* a redica, lua, funiele.
- Défunt**, e, *adj.* defuntú, re-pausatú, mortú.
- Dégagé**, ée, *adj.* disfăcutú, dispěrtitú; liberú (desbăratú); — *de tout souci, de préju-*

dices, liberă de ueri-cè grije, de prejudicie; *fig.* n silită, naturale, ușoriu (*aisé, léger, sans contrainte, ingenu*).

Dégagement, *m.* disfacere, lăssare liberă (desbărare); *porte de—*, ușiă din dosă; *escalier de—*, seău *escalier dégagé*, scară separată, secretă. In *scrim.* trecerea sabiei sèlle dintr'ua parte in cea-altă a adversariulu.

Dégager, *v. a.* a disface, dispërți, face locă, lăssa liberă, (descurca, desbăra);— *chem.* a disvolta, separa (*du gaz*);— *un vaisseau*, a libera uă nave de urmăritulă inemiculu, — *un appartement*, a face unei camere ușiă secretă;— *une odeur*, a disvolta ună mirosă, — *son cœur*, a rupe uă relațiune de amóre, — *sa taille*, ași arrëta talia subțire;— *le fer*, a face sabia sè fiă liberă prin uă mișcare (in *scrim.*);— *l'inconnue*, a lăssa pe necunoscuta singură intr'ua parte a equațiunii (*alg.*). *Se—*, a se retrage dintr'ună locă periculosă, dintr'ua circumstanță dificilă. Vd. *délivrer, débar-rasser*.

Dégaîne, *f.* intorsură, gestă, inabile și de risă; *de belle —*, in modă risibilă (*d'une manière ridicule*).

Dégainer, *v. a.* a trage, scôte, ună cuțită, uă sabiă, din teca sa (*gaîne*); *il est brave jusqu'au—*, è vitedă până ajunge vorba la bătaia, promite multă și face puçin.

Dégaineur, *m.* vd. *spadassin*.

Dégaler, *v. a.* a scutura (peile).

Déganter, *v. a.* a scôte mânușele; *se—*, a-și scôte mânușele. *Déganté*, fără mânuși.

Dégarnir, *v. a.* a degarni, lua garnitura;— *une place*, a redica uă parte din președiu (garnisonă), seău din munițiunii. *Se—*, a-și perde garnitura; a se îmbracca măi ușoriu, măi subțire; a-și che-ltui toți banii.

se **Dégasconner**, *v. r. a.* și perde accentulă gasconă, *fam.*

Dégât, *m.* stricăciune (prin uă causă violinte).

Dégauchir, *v. a.* a trage la rindea; neteđi, *en sciant*, cu ferestrulă, *en linant*, cu pila, *en taillant*, tăindă.

Dégauchissement, *m.* neteđire, lustruită (petrei, scândurei). [*garni de érbă*].

Dégazonner, *v. v. a.* de-

Dégel, *m.* desghiăciă, indulcirea aerulu. [*ture, pop.*]

Dégelée, *f.* plouia de lovi-

Dégeler, *v. a.* a desghiăcia; *v. n.*, seău *se—*, a se desghiăcia. *Il dégelle*, se desghiăcia, incede timpulă caldă.— *Se conj. că appeler*.

Dégénération, *f.* degenerată, stricăciune, schimbare in măi rău; alterațiune morbidă.

Dégénérer, *a. n.* a degenera, se strica, deveni inferioră (măi rău) cu timpulă seău prin reproducțiune, perde din valóre. *Se conjugă cu avoir și être*.

Dégénérescence, *f.* deteriorată, dispozițiune, ten-

dință de a degenera, de a se strica.

Dégénérescent, *e., adj.* dispusă a degenera, se strica.

Dégingandé, *ée, adj.* care este că dislocată, ne avîndă contenință sigură. Care se clétină.

Dégluer, *v. a.* a desclei:— *un oiseau*, a disface passe-rea de cleiulă în care s'a prinsă.

Déglutiteur, *m. anat.* Se numescă muschii esofagului; *appareil*—, aparatulă deglutițiunii, înghițirii.

Déglutition, *f.* deglutițiune, înghițire.

Dégoiser, *v. a.* a vorbi pré multe (*babiller*), a spune totă cê are în inimă.

Dégommage, *m. t.* degummată. Prima ferbere a mă-tăssii, că săi redice, săi ștergă, *gumma*.

Dégommer, *v. a.* a degumma, redica *gumma* mătăssii, *vd. prec.*; a desti'ui.

Dégonder, *v. a.* a scôte din cardină (din țigine); *une porte*, uă ușiă. [*flare.*]

Dégonflement, *m.* desim-

Dégonfler, *v. a.* a desimfla, dissipi inflătura. *Se—*, a se desimfla.

Dégorgeant, *m.* scurge-rea apeloră reținute, curgere affară; *med.* revêrsatulă bilei, umoriloră.

Dégorgeoir, *m.* instrumentă pentru a curăți loculă pe unde se dă focă tunului, pentru a spēla uă materiă.

Dégorger, *v. a.* a curăți uă țevă astupată;—*une étoffe*, a

spēla uă materiă cu apă cu-rată;—*les cuirs*, a muia peile de măi multe oră pe ăi. *Se —*, a-și întinde în affară a-pele.

Dégoter, *v. a.* a scutura, face să cădă lovindă cu pétra etc.: a deposede pe cine-va de postulă său, *déplacer*.

Dégourdi, *ie, adj.* desim-flată din frigă; *fig.* isteță, deșteptă.

Dégourdir, *v. a.* a reda miș-care, desmorti; a forma spi-ritulă, *déniaiser*. *Se—*, a re-căpeta mișcare, se desmorti.

Dégourdissement, *m.* des-mortire. [*déplaisir.*]

Dégoût, *m.* desgustă, *vd.*

Dégoûtant, *ante, adj.* des-gustăto:iă, *déplaisant, fas-tidieux*.

Dégoûté, *ée, adj.* care este, care face pe delicatnă, pe difficilele.

Dégoûter, *v. a.* a degusta, înspira repumnanță. *Se—*, a se degusta.

Dégoutant, *ante, adj.* care curge picăndă, multă udată.

Dégoutter, *v. n.* a curge cu picătura, picura.

Dégradant, *ante, adj.* de-gradante, degradatoriă.

Dégradation, *f.* degrada-țiune, injeosire. *Comp avilis-sement.*

Dégrader, *v. a.* a degrada, injeosi, destitui, face măi rău.

Dégrafer, *v. a.* a descheia agrafulă, desgrafa.

Dégraissage, *dégraisse-ment, m.* curățirea materie-loră de grăssime, de pete.

Dégraisser, *v. a.* a curăți

- grăssimea. petele; *fig.* a lua uă parte din avuție.
- Dégraisseur**, *m.* *euse*, *f.* curățătoru de pete.
- Dégraissoir**, *m.* instrum. că se stórcă lână muiată.
- Dégraver**, *v. a.* a curăți tubulă, olanulă, de nisipulă ce ar fi intratū. Și *dégraveler*.
- Dégravoiement**, *dégravoiment*, *m.* mănăcătura unu mură de apă.
- Dégraver**, *v. a.* a săpa unū mură (despre apă).
- Degré**, *m.* gradū, tréptă.
- Dégrément**, *m.* scótearea, luarea catarturilor. Comp. *perte des agrès*.
- Dégréer**, *v. a.* a scóte cartartele dela nave, *ôter les agrès*.
- Dégrèvement**, *m.* micșiorare de impositū.
- Dégrever**, *v. a.* a micșiora unū impositū. [litură.
- Dégringolade**, *f.* rostogolire.
- Dégringoler**, *v. n.* a descinde cu repedițiunea unei căderi și addesé fără voiă.
- Dégrisement**, *m.* desbătare, tređire.
- Dégriser**, *v. a.* a resipi beția; *fig.* a destrui illusiunea, desbăta. [(uă sărma).
- Dégrosser**, *v. a.* a subțiri
- Dégrossir**, *v. a.* a desgroșia; a descurca, — *une éprouve*, a citi prima corectură. [desgroșiare.
- Dégrossissement**, *m.*
- Dégvenillé**, *ée*, *adj.* trențărosū.
- Déguerpir**, *v. a.* a părăsi possessiunea unu immobile, unu postū; *v. n.* a eși fără voiă.
- Déguerpissement**, *m.* retragere fără voiă.
- Déguignonner**, *v. a.* a libera de nenorocū.
- Déguisement**, *m.* străvestitū, îmbrăccatū tiptilū.
- Déguiser**, *v. a.* a străvesti, îmbrăcca tiptilū, preface, ascunde.
- Dégustateur**, *m.* cellū cē gustă bēturele. [liquorī].
- Dégustation**, *f.* gustare (unei liquorī, aliminte).
- Déguster**, *v. a.* gusta, cerca liquorī, aliminte.
- Déhâler**, *v. a.* a șterge părlela de sóre.
- Déhanché**, *ée*, *adj.* cu cōpsele dislocate, rupte.
- se Déhancher*, *v. a.* *fig.* a afecta unū mersū mōle și negliginte, āmbra cu mănecle în busunariū.
- Déharder**, *v. a.* a da drumulă cānilorū legați cāte patru, cāte șesse. [hāmare.
- Déharnachement**, *m.* des-
- Déharnacher**, *v. a.* a deshāma.
- Déhiscent**, *e*, *adj. bot.* care se deschide de sine.
- Déhonté**, *ée*, *adj.* fără rușine.
- Dehors**, *adv.* afară. *Au —*, în afară, *être en —*, *tout en —*, a fi de extremă sinceritate. *Le dehors*, partea esternă; aparința.
- Déicide**, *m.* uccissorulū lui J. Cristū. Se đice despre Judanī.
- Déification**, *f.* deificațiune, indeire. Comp. *apothéose*.
- Déifier**, *v. a.* a deifica, inđei.
- Déisme**, *m.* deismū. Sistema

celorū cè credū in Dumne-
dcū, dérū négă revelațiunile.

Déiste, *m.* deistū.

Déité, *f.* deitate, a fabulei.

Déjà *adv.* deja, măi 'nainte.

— Il s'applique au présent,
au passé et au futur.

Déjection, *f.* dejecțiune.

se Déjeter, *v. a.* a se curba,
incovăia (de arburī), *se gau-
chir*.

Déjeuner, *déjeuné, m.* de-
junū. *C'est un — de soleil*,
culorea acestei haine are sè
ésă.

Déjeuner, *v. n.* a dejuna.

Déjoindre, *v. a.* a disuni,

Déjouer, *v. a.* a dejuca, face
sè cadă unū proiectū, uă in-
trigă; *mar.* a filfii in voia
vintului (despre pavillon).

Déjucher, *v. n.* a părăsi
lemnulū pe care șede (des-
pre găine).

se Déjuger, *v. n.* a judeca
altū-felū decâtū ăntăiū.

Delà *prep.* dincolo, — *des
monts*, dincolo de munți.
Deçà et —, dincócī și din-
colo, *en —*, măi departe. In
acestū sensū è precessū de
vorbele *au, de, par*.

Délabrement, *m.* stricare,
ruină. [in stare rea.

Délabrer, *v. a.* a strica, pune

Délacer, *v. a.* a slăbi unū
corsetū.

Délai, *m.* timpū accordatū
pentru a face ce-va, inter-
valū, întârziare, *remise à
un autre temps, retard*.

Délaissement, *m.* părăsire.

Délaisser, *v. a.* a delăssa,
părăsi. Comp. *abandonner*.

Délassement, *m.* odichnă.

Délaisser, *v. a.* a odichni.

Se —, a se repausa, *pren-
dre du relâche*.

Délateur, *m. trice, f.* de-
latorū, piriŃorū, denunțatorū.

Délation, *f.* delațiune, piră.

Délatter, *v. a.* a lua placele
de pe copperișū.

Délayant, *ante, adj. med.*
care face umorile măi fluide.

Délayement, *m.* diluțiune,
muiare. Și *délaiement*.

Délayer, *v. a.* a dilui, muia
într'unū ligidū.

Déléateur, *m. lat.* semnū ar-
rētândū cū trebue sè se
ștergă uă literă (la imprim.).

Délébile, *adj.* debile, care
se pôte sterge.

Délectable, *adj.* delectabile.

Délectablement, *adv.* de-
lectabile, fôrte plăcutū.

Délectation, *f.* delectațiune.

Délecter, *v. a.* a delecta,
disfăta.

Délégation, *f.* delegațiune.
missiune in numele altuia,
transportul unei creante.

Délégué, *m.* delegatū, tră-
missū in numele altuia.

Déléguer, *v. a.* a delega,
trămite pe cine-va cu pute-
rea de a lucra; assemna
fondurī pentru plata unei
détorie.

Délestage, *m. mar.* redi-
carea lestului, vd. *urn*.

Délester, *v. a.* a redica les-
tulū. vd. *Lest*.

Délétère, *adj.* deleterū, care
strică sănătatea și pôte cau-
sa môrte.

Déliasion, *f.* modū de a as-
ședa petrele (la țidarī).

Délibérant, *ante, adj.* care

- deliberédă (chibduesce).
- Délibératif**, *ive, adj.* deliberativă. Se dice de dreptulă de suffragiă în deliberațiunile unei adunânțe.
- Délibération**, *f.* deliberațiune, disbatere.
- Délibéré**, *m.* deliberat, disbatere separată între judecătorii unui tribunale, sentința ce urmădește acesteia disbateri.
- Délibéré, ée** *adj.* determinat (chibduit). *De propos*—, în adinsu, cu scopu, espressu, *exprès, à dessein*.
- Délibérément**, *adv.* prin deliberațiune (chibduit).
- Délibérer**, *v. a.* a delibera, disbate: — *d'une affaire*, (mai bine *sur une affaire*), a delibera despre uă affacerere. [*exquis.*]
- Délicat**, *ate, adj.* delicat, delicat, cu delicateță.
- Délicatement**, *adv.* delicat, cu delicateță.
- Délicater**, *v. a.* a tracta cu delicateță; cu moliciune.
- Délicatesse**, *f.* delicateță. La *pl.* comp. *finesses, nuances*.
- Délice**, *m.* (la *pl. f.*) deliciu, mare plăcere, fericire.
- Délicieusement**, *adv.* delicios, foarte plăcut.
- Délicieux**, *euse, adj.* delicios, disfătoriu, *très agréable*.
- Délicoter**, *v. a.* a disface legătura dela gîtulă unui animale, vd. *licou*.
- Délié**, *adj.* dislegat; subțire; *fig.* finu, subtile. *Le—*, partea fină a unei epistole.
- Déliér**, *v. a.* a dislega, disface. Comp. *détacher, dé-gager*.
- Déligation**, *f. chir.* aplicațiune metodică a bandajelor.
- Délimitation**, *f.* delimitațiune (hotărnicire).
- Délimiter**, *v. a.* a delimita, (hotărniciti).
- Délinéation**, *f.* deliniare.
- Délinquant**, *m. ante, f.* delictante, cellu ce a commissu unu delictu, uă vină.
- Déliquescence**, *f.* proprietate a unoră corpură de a atrage umiditatea aerului și a se dissolvi (topi).
- Déliquescent**, *ente, ad.* care atrage umiditatea aerului și se dissolvă în ligidu. Comp. *déliquium*.
- Déirant**, *ante, adj.* care este în deliriu. Se dice numă la *fig.* esravagante.
- Déire**, *m.* deliriu, rătăcire a spiritului, turburare violinte. [*neol.*]
- Déirer**, *v. a.* a fi în deliriu
- Délirium-tremens**, *m.* deliriu insoțit cu tremur.
- Délit**, *m.* delictu, infracțiune a legii, vină. *Toutes sortes de crimes graves et légers.*
- Délit**, *m. arch.* laturea unei petre diferite decâtă aceea, peste care era asședată în loculă de unde s'a luat. A asședa uă petră ast-felă este *délièr*.
- Délièr**, *v. a.* a rupe petra în buccăte mari într'ua ocnă.
- Déritescence**, *f. med.* disparițiune subită a unei umori.
- Déivrance**, *f.* liberațiune, scăpare, dare, remisiune.

Délivrer, v. a. a libera, scăpa de (*affranchir*); a da, remite.

Délivreur, m. acela care distribue munițiunii la soldați.

Délogement, m. strămutare din loc.

Déloger, v. n. a se muta dintr'un loc; v. a. a strămuta, alunga, dintr'un loc.

Délot, m. inel de ferru concavă la funie de navă.

Déloyal, *ale, adj.* nelegal.

Déloyalement, *adv.* nelegal, afară din legi.

Déloyauté, f. nelegalitate; perfidiă.

Delta, m. deltă (a riuului).

Deltoïde, m. anat. muschiu prin care se redică brațu, (numită fiindă-că are forma literei delta).

Déluge, m. diluviu (potop). *Passons au—*, vorbiți mai pe scurt.

Déluré, m. desmețit, nu nerod. Comp. *dégourdi*.

Délustrer, v. a. a redica lustru, (unei materie).

Démagogie, f. demagogiă, exagerațiune a idee'orū favorabilă causei poporului.

Démagogique, *adj.* demagogic, de demagogiă.

Démagogue, m. demagogu, membru al unei fracțiuni pop.

Démailloter, v. a. a lua fașele (*maillot*).

Demain, *adv.* mâine. *Allons-chercher—*, să mergem să ne culcăm.

Démancher, v. a. a scote mâneru dela un instrument, *fig.* a disloca, disuni; *démanchement*, disunire.

Demande, f. cerere, întrebare.

Demander, v. a. a cere, *écouter*; a întreba.

Demandeur, m. *eresse*, f. cellu ce face uă cerere in judecată, intentedă processu.

Démangeaison, f. mănăcărime. [*măncărime*].

Démanger, v. n. a simți

De manière que, vd. *De façon que*.

Démantèlement, m. derimare, la fortificațiunii.

Démanteler, v. a. a derima muru, întăriru, — *une place, une ville*, a strica fortificațiunile unu orașu.

Démantibuler, v. a. a rupe.

Démarcation, f. demarcațiune, însemnarea marginilor.

Démarche, f. mersu; *fig.* ceaa ce face cine-va pentru a isbuti intr'unu lucru.

Démarquer, v. a. a lua, redica, semnulu, *ôter la marque*.

Démarrage, m. disfacerea funielorū navii, agitațiunea mării care le rupe.

Démarrer, v. a. dislega din funie (la navă) — v. n. a eși din portu, *quitter l'ancre*.

Démasquer, v. a. a lua cui-va masca, a demasca, disveli, discoperi.

Démâtage, m. derimarea catartelorū. [*ma, catartele*].

Démâter, v. a. a strica, deri-

Dématérialiser, v. a. *chem.* a separa materiile grösse, reduce in spiritu.

Démêlé, m. dîsmesticu, dîsbatere, dispută, certă mică,

querelle contestation.

Démèlement, *m.* dismes-
tică, (deslușire).

Démêler, *v. a.* a dismestica,
lămuri, descurea.

Démêloir, *m.* peptine pentru
a alege, descurea, përlul.

Démembrement, *m.* dis-
membrare, divisiune, im-
përtire.

Démembrer, *v. a.* a dis-
membra, dispërți în părți.

De même que, *conj.* pre-
cum, *ainsi que.*

Déménagement, *m.* mu-
tare din casă, din lăcuință.

Déménager, *v. n.* a se muta
din casă, schimba lăcuința.

Déménageur, *m.* cellă cë
carră (calabaliculă) la mu-
ture. [niă.

Démence, *f.* demință, nebu-
se **Démener**, *v. n.* a se bate,
se agita violințe, se mișca
multă, se osteni pentru cv.

Démenti, *m.* demințitū,
arrêtare că nu è adevëratū
ceaa ce s'a dissū. *En avoir
le —*, a avë neplăcerea de
a nu isbuti.

Démentir, *v. a.* a deminți,
declara că n'a spusū dreptū.
Se—, a se deminți, a nu-și
ține vorba.

Démérite, *m.* nemeritū, ceaa
cë ne atrage improbațiune,
critică, perderea meritulū.

Démériter, *v. n.* a demerita,
a lucra astū-felū încătū së
përdă stima, meritulū, bine-
voința, approbațiunea.

Déméritoire, *adj.* domerito-
riū, care atrage demeritulū.

Démesuré, *ée, adj.* care trece
peste mësura ordinară, es-

cessivū, affară din cale.

Démesurément, *adv.* peste
mësura, cu excessū.

Démètre, *v. a.* a strămuta
unū ossū din loculū sëu. A
scôte dintr'ua funcțiune. *Se
démètre*, a se demite, a pã-
rãsi uă demnitate, unū postū.
Comp. abdiquer.

Démeublement, *m.* des-
mobilare. [bila.

Démeubler, *A. a.* a desmo-

Demeurant, *m.* cellū cë
este in intãrdiere, remasū.
Au—, cellū maī multū, *au
surplus.*

Demeurant, *e, adj.* care
lăcuesce, șede, reșede.

Demeure, *f.* reședință, lă-
cuință, à—, pentru tot-dëuna,
așia ca së rëmănă stabile.

Demeurer, *v. a.* a lăcui, se-
dé, sta, rëmănë; persiste.

Demi, *ie, adj.* jumëtate. A.—
sëu numai—, pe jumëtate.

Demi-aigrette, *f. nat.* ero-
diū albastru cu vintrele albū.

Demi-amazone, *f.* varietate
de papagalū amazonū.

Demi-cercle, *m.* semicercū.

Demie, *f.* jumëtate. Se dice
absol. pentru jum. de oră.

Demi-fortune, *f.* cãruçiă
cū unū calū. Pl. *demi-for-
tunes.*

Demi-frère, *m.* care nu
este frate decătū prin unulū
din pãrinți.

Demi-lune, *f.* semi-lună, ope-
ră esternă la fortificațiune.

Demi-solde, *f.* jumëtate din
plată (la soldați).

Demi-soupir, *m. mus.* si-
lentțiū, pausă, de durata unū
optulū (*d'une croche*).

Démision, *f.* demisiune.
Démisionnaire, *m.* și *f.* cellă ce șaia dată demisiunea.
Démocrate, *m.* democrat.
Démocratie, *f.* democrație, guvernul poporului.
Démocratique, *adj.* democratic.
Démocratiquement, *adv.* în mod democratic.
Démouille, *f.* domnișioră; speșă de barză afric.
Démolir, *v. a.* a derima, *abattre*.
Démolition, *f.* derimare. *La pl.* derimătore, *décombres*.
Démon, *m.* demon.
Démonétisation, *f.* luarea valorii unei monete (*neol.*).
Démonétiser, *v. a.* a redica unei monete valoarea (*neol.*).
Démoniaque, *adj.* demoniac, possessă de ună spiriț rău.
Démonstrateur, *m.* cellă ce demostă, esplică uă sciință.
Démonstratif, *ive, adj.* demonstrativ, care demostă, care face multe demostățiuni. *Genre*—, genulă demonstrativ, allă cui obiectă este lauda seú critica (in retor.).
Démonstration, *f.* demostățiune, raționamentă care probedă invederată.
Démonstrativement, *adv.* demonstrativ, convingetoriu, invederat.
Démonter, *v. a.* a arunca pe cine-va jeosă de pe calul seú; *fig.* a deconcerta (zăpăci).

Démontrable, *adj.* demostabile, care se pôte demostă.
Démontrer, *v. a.* a demostă, dovedi; face se se vedă.
Démoralisateur, *trice, adj.* care demoralisă. [*ruptiune*.
Démoralisation, *f.* cor-
Démoraliser, *v. a.* a face immoral, strica bunele morală (moravuri), decuragia.
Démordre, *v. n.* a fugi după ce a mușcată.
Démouvoir, *v. a.* a întorce, face pe cine-va se părăsescă pretinsiunea sa.
Démunir, *v. a.* a lua, redica, munițiunile.
Démurer, *v. a.* a strica ȃidulă, dischide ceaa ce era ȃidită.
Démuseler, *v. a.* a scôte ună animale botnița.
Dénaire, *adj.* denariu, care are ȃece cifire, care se referesce la numărulă ȃece.
se **Dénantir**, *v. n.* a părăsi coaa ce possede.
Dénationaliser, *v. a.* a face se pȃrdă caracterulă naționale.
Dénatter, *v. a.* a strica, lua, rogojinele de pe muri, de pe scânduri.
Dénaturalisation, *f.* denaturalisațiune.
Dénaturaliser, *v. a.* a denaturalisa, lipsi de drepturile de naturalisațiune, de cetățenă.
Dénaturé, *ée, adj.* denaturat, care a perdută sintimintele ce inspiră natura.
Dénaturer, *v. a.* a denatura, schimba natura, calitățile ună lucru,—*un bien*,

- a vinde uă avere, că se cum-
pere altă ce-va, de care se
aibă liberă dispozițiune.
- Dénégation**, f. denegațiune,
(tăgăduire). [nete.]
- Dénéral**, m. formă de mon-
Déni, m. tăgăduință, nerecu-
noscere, recusulă unui lu-
cru detorită.
- Déniaisé**, m. nu prostă, și-
retă, viclénă (*fin, matois*).
- Déniaiser**, v. a. a face mai
puțină stupidă (nătângă), a
înșela pe ună prostă.
- Dénicher**, v. a. a lua din cuib.
- Dénicheur**, m. cellă cê ia
passeră din cuibură; — *de*
merles, omă șiretă, care scie
să găsescă ocasiunile favo-
rabili. [gădui.]
- Dénier**, v. a. a denega, tă-
Denier, m. denariă, $\frac{1}{12}$ din
sou; interessile unei summe,
— à Dieu, arvună pentru
chiria etc. La pl. sumă de
bană.
- Dénigrant**, ante, adj. care
înnegresce (hulesce). [(hulă).]
- Dénigrement**, m. înnegrire
- Dénigrer**, v. a. a înnegri,
înjeosi meritulă, valorea,
(huli).
- Dénigreur**, m. hulitor, *neol.*
- Déniveler**, v. a. a strica
nivelulă.
- Dénombrément**, m. de-
numărată, numărătore, so-
cotelă în amănuntă a părți-
loră unui totă.
- Dénombrer**, v. a. a denu-
măra, face numărătore, re-
censulă. [mitoră.]
- Dénominateur**, m. t. nu-
- Dénommatif**, ive, care de-
numesce, denumitoră.
- Dénomination**, f. denumită,
denumire, numire.
- Dénommer**, v. a. a denumi,
numi pe cine-va într'ună
actă, *désigner par le nom.*
- Dénoncer**, v. a. a denunța
(pări).
- Dénonciateur**, m. *trice*, f.
denunțatoră, (păritoră).
- Dénonciation**, f. denun-
țiare (pări).
- Dénoter**, v. a. a denota, ar-
răta prin uere-cară semne.
- Dénouement**, vd *Dénou-*
ment.
- Dénouer**, v. a. a disface,
disnoda; disvolta.
- Dénouement**, m. s. *dénou-*
ment, incidinte care termină,
disnodămintă, soluțiune.
- Dénrée**, f. mărfa, totă cê se
vinde.
- Dense**, adj. desă, cu mole-
cule forțe strinse, compactă.
- Densité**, f. desitate, desime.
- Dent**, f. dinte; *avoir les—s*
longues, a avé multă fôme:
prendre les mors aux—s,
a lua zăbalele în dinți, *mal-*
gré ses—s, contra voinței,
fără voiă, *avoir une—con-*
tre quelqu'un, a avé necasă
pe cine-va; *parler à qn. des*
grosses dents, a amenința
pe cine-va; *être sur les dents*,
a fi cu totulă ostenită. *Rire*
du bout des dents, a ride
silită, fără să voiăscă, *L'ha-*
bit montre les—, haina ă rosă
i se vedă ațiele. [de dinți.]
- Dentaire**, adj. care ține
- Dental**, e, adj. gram. din-
tale, care se pronunță cu
dinți, cum *d. t.*
- Denté**, ée, adj. dințată.

- Déntée**, f. lovitură de dinte, cè cănele dă vinatului.
- Dentelé, ée**, *adj.* dintelatū, tăiatū în forma dintelui.
- Denteler**, v. a. a dintela, face tăiature în forma dintelui.
- Dentelés**, *m. pl.* dintelați, muschi corespunđiți cu peptulū și umerii. [telă.
- Dentelle**, f. dentelă s. dantelă.
- Dentelière**, f. femeă care lucrédă dentelă séu dantelă.
- Dentelure**, f. sculptură, tăiatură făcută în formă de dinți.
- Denter**, v. a. a dința, pune dinți unui instrumentū.
- Denticule**, *m. arch.* ornamentū cu dinți drept-ângiulari. Și *dentelet*.
- Dentier**, *m.* seriă, șirū, de dinți artificiali.
- Dentifrice**, *m.* dentifriciū, pulbere pentru a curăți dinții.
- Dentiste**, *m.* dentistū.
- Dentition**, f. dentițiune, creșterea dinților.
- Denture**, f. dentură, dinții.
- Dénudation**, f. denudațiune (golicieune); *chir.* starea unui ossū, cè appare discoperitū.
- Dénuder**, v. a. a denuda, lăssa golū, desveli, despuia.
- Dénuement**, *m.* vd *Denú-
viment*
- Dénuer**, v. a. a priva, lipsi, de lucrurile necesare.
- Dénûment**, *m.* privațiune completă de lucrurile necesare.
- Dépailer**, v. a. a degarni de paie, despăia [pască.
- Dépaissance**, f. punere sé
- Dépaler**, v. n. *mar.* a fi abătutū din cursū.
- Dépallissage**, *m.* scóterea, luarea, ramurilor de pe murū, (la gradin.), vd. *Pa-
lissier*. [queta.
- Dépaqueter**, v. a. a dispa-
- Déparager**, v. a. *jur.* a căsători persoane inegali, de condițiune nepotrivită.
- Dépareiller**, v. a. a strica părechia, despărechia.
- Déparer**, v. a. a despara, desgăti. [chia.
- Déparier**, v. a. a despăre-
- Départ**, *m.* împertelă; plecare.
- Département**, *m.* despărțimintū ministeriale, departamentū.
- Départemental**, *ale, adj.* de divisiune administrativă, departamentale.
- Départie**, f. vd. *Départ*.
- Départir**, v. a. a împertși, distribui, învoi. *Se—*, a se lăssa de ce-va, a înceta, *se désister, s'écarter*.
- Dépasser**, v. a. a întrece, trece peste, escede.
- Dépâtisser**, v. a. *imprim.* a asședă, pune în ordine, caractere amesticate.
- Dépavage**, *m.* stricarea pavagiului.
- Dépaver**, v. a. a despava, despardosi.
- Dépayser**, v. a. a face sé-și schimbe țerra, ședința, obiceiulū; abate din cale.
- Dépècement**, *m.* tăiare în buccăte. [buccăte.
- Dépécer**, v. a. a tăia în
- Dépêche**, f. depeșă, scrișșore.
- Dépêcher**, v. a. a grăbi, face

- iute. *Se—*, a se grăbi, *se hâter*.
- Dépeindre**, v. a. a depinge, descrie, reprezintă prin vorbe.
- Dépelotonner**, v. a. a disface unŭ pelotonŭ, unŭ ghiămŭ.
- Dépenaillé, ée, adj.** pré négligente în îmbrăccatŭ. *Se dit d'une personne mise négligemment, de manière que les différentes parties de son habillement ne paraissent pas tenir ensemble.—Visage—*, faĉiă stricată, veștedă (*flétri, défait*).
- Dépendamment**, adv. în modŭ depindinte.
- Dépendance**, f. depindinĉă, atîrnare. La *pl.* depindinĉe.
- Dépendant, ante, adj.** depindinte, care depinde, atîrnă de, *qui relève*
- Dépendre**, v. n. a depinde, fi în legătură, ține, atîrna de, vd. și *dépenser*.
- Dépens, m. pl.** depense, cheltuele ale unŭi processŭ. *Comp. débourses.—Aux--de*, în dauna (paguba), în socotelă cui-va, *au détriment, aux frais*.
- Dépense**, f. depensă, cheltuelă; cămară de provisiuni.
- Dépenser**, v. a. a cheltui.
- Dépensier, m. ière, f.** cheltuitorŭ; însărcinatŭ cu cheltuelele, distribuitorŭ de alimente pe nave.
- Déperdition**, f. pierdere, diminuĉiune, cu încetulŭ; *chem.* diminuĉiune în produsŭ.
- Dépérir**, v. n. a deperi, a se slăbi cu încetulŭ, gradatŭ.
- Dépérissement, m.** depericiune, slăbiciune din cè în cè.
- Dépersuader**, vd. *Dissuader*.
- Dépêtrer**, v. a. a libera, scăpa de *Comp. délivrer*.
- Dépeuplement, m.** depopuraĉiune, țerră depopurată.
- Dépeupler**, v. a. a depopura, degarni de lăcuitori, pustii. *Se—*, a se depopura, a și pierde lăcuitoriŭ.
- Dépiécer**, v. a. a demembra, tăia buccăĉe, *mettre en morceaux*.
- Dépilatif, ive, adj.** depilativŭ, care face să cadă părulŭ. [căderea părulŭi.
- Dépilation**, f. depilaĉiune,
- Dépilatoire, m.** pommadă care face să cadă părulŭ.
- Dépiler**, v. a. a face să cadă părulŭ. [grăulŭi din spicŭ.
- Dépiquage, m.** scuturarea
- Dépiquer**, v. a. a scutura grăulŭ din spicŭ; *fig.* a resipi nemulțumirea. *Se—*, a se împăca, nu mai fi mâniațŭ.
- Dépiqueur, m.** cellŭ cè scutură grăulŭ din spice.
- Dépister**, v. a. a discopperi ce-va după multă căutare.
- Dépît, m.** desgustŭ, necasŭ. *En—du sens commun*, contra sensulŭ commune, forĉe răŭ. *Faire des vers en dépit de Minerve*, a face versuri reelle.
- Dépiter**, v. a. a desgusta, supăra, *causer du dépit*.
- Déplacé, ée, adj.** fără locŭ, nu la loculŭ convenitŭ, dislocatŭ; *fig.* necuvenibile, nu la loculŭ seŭ, nu la propusŭ.
- Déplacement, m.** dislocare, schimbare din locŭ.

Déplacer, v. a. a disloca, schimba din loc. *Se—, a—și* schimba locul. [nu plăcé.

Déplaire, v. n. a desplăcé,

Déplaisamment, *adv.* cu desplăcere, fără plăcere.

Déplaisance, f. desplăcere.

Déplaisant, *ante, m.* desplăcut, neplăcut.

Déplaisir, *m.* desplăcere, neplăcere. *Comp. chagrin, dépit.*

Déplantation, f. deplantațiune, (desplantare).

Déplanter, v. a. a deplanta, scóie din pământ uă plantă.

Déplantoir, *m.* instrum. că se deplantează.

Déplier, v. a. a desfășura, întinde, *étaler.*

Déplisser, v. a. a disface cutele unei materii.

Déploiement, *m. s. déploiment*, desfășurare.

Déplorable, *adj.* deplorable, de plâns, demn de milă. [modu de plâns.

Déplorablement, *adv.* în

Déplorer, v. a. a deplânge, plânge de.

Déployer, v. a. a desfășura, întinde, arăta. *Se—, a se desfășura, se manifesta. Rire à gorge déployée*, a ride din tóte puterile.

Déplumer, v. a. a lua pennele (jumuli). [ge politura.

Dépolir, v. a. a despoli, ster-

Dépolissage, *m.* despolire, despolitură.

Dépopularisation, f. perderea popularității.

Dépopulariser, v. a. a face să perdă popularitatea.

Dépopulation, f. depopulațiune, lipsă de popor.

Déport, *m.* Se dice despre uă operațiune de bursă. *Sans déport*, fără întârziere, îndată.

Déportation, f. deportațiune.

Déporté, *m. ée, f.* deportat, condamnat la deportațiune.

Déportement, *m.* modu de a se purta. La *pl. moral* (moravuri) dissolute, desordonate.

Déporter, v. a. a deporta, duce în esiliu, a duce pe cine-va într'unu locu de unde nu este permis să iese. *Se—, a se lăsa de ce-va, a înceta, se désister, se départir, s'abstenir.*

Déposant, *ante, adj.* cellu că afirmă, face uă depozitiune înainte a unui judecător.

Déposer, v. a. a depune, a pune, a părăsi, pune jeos; a pune în deposit, da în garanție;—*son bilan*, a face falimentu,—*d'un fait*, a da mărturie despre unu faptu (la judecată).

Dépositaire, *m. și f.* depositariu, acela cu s'a încredințat ce-va; peditoriu archivelor unu monasteriu.

Déposition, f. destituire dintr'uă demnitate; cea că unu martur afirmă la judecată.

Déposséder, v. a. a deposede, scóte din posesiune.

Dépossession, f. deposesiune, vd. *prec.*

Déposter, v. a. a scóte (goni) dintr'unu postu.

Dépôt, *m.* depositu, cea că s'a pus pentru păstrare; depus că unu liciu lăsa pe

- fundulū vassulū; casă de detințiune.
- Dépoter**, v. a. a scóte din ghiveciū planta cu pămîntulū sēū; a turna în altū vassū.
- Dépouder**, v. a. a scutura jeosū pulberea de pe pērū etc.
- Dépouille**, f. pelea unū a animale mortū. Spoliū; totū cē iea cine-va în detrimen-tulū (paguba) altuia; totū cē provine dela cine-va. La *pl.* spolie, celle cē s'a luatū dela inemicū. Comp. *butin*.
- Dépouillement**, m. despu-iaie.
- Dépouiller**, v. a. a despuia, jefui; *fig.* a lipsi de; — *le scrutin*, a numēra voturile date; — *un inventaire*, a face essamele și extractulū unū inventariū.
- Dépouvoir**, v. a. a lua cui-va celle necesarie. Au *dépouvu*, fără a fi preparatū.
- Dépravant**, e, *adj.* corru-pătoriū.
- Dépravation**, f. deprava-țiune, immoralitate. Comp. *corruption*.
- Dépraver**, v. a. a deprava, strica bunele moravuri.
- Déprécation**, f. rugăciune pentru a depărta unū periclu.
- Dépréciateur**, m. *trice*, f. desprețiatorū, care desprețiedă.
- Dépréciation**, f. desprețiare.
- Déprécier**, v. a. a despreția.
- Déprédateur**, m. *trice*, f. depredatorū, jefuitorū.
- Déprédation**, f. furtū cu stricăciune, fafū.
- Déprendre**, v. a. a dispărți. Vd. *détacher*.
- Dépression**, f. depreșiune, deprimere, appēsare în jeosū.
- Déprier**, v. a. a retrage uă invitațiune făcută.
- Déprimer**, v. a. a deprime, appēsa în jeosū. [prețulū.
- Dépriser**, v. a. a micșiora
- De profundis**, m. *lat.* din adâncuri. Unū psalmū cân-tatū la servițiile funebri.
- Dépromettre**, v. a. a de-promite, retrage uă promisiune.
- Depuis**, *prep.* de, dela. *Depuis lors*, de atunci; *depuis peu*, de currind, *depuis quand*, *depuis que*, de cândū. Ca *adv.* de atunci, pe urmă.
- Dépuratif**, *ive*, *adj.* depu-rativū, care curăță sângele.
- Dépuration**, f. *med.* depu-rațiune, curățirea sângelui.
- Dépuratoire**, *adj. med.* depuratoriū, curățitoriū, pu-rificante.
- Dépurer**, v. a. a curăți.
- Députation**, f. deputațiune, soliă.
- Député**, m. deputatū, solū.
- Députer**, v. a. a trāmite în calitate de deputatū; v. n. a trāmite deputați.
- Déracinement**. m. desră-dēcinare, scótere din rădēcina.
- Déraciner**, v. a. a desrădęcina.
- Dérader**, v. n. a părăsi a-dăpostulū (despre navī), vd. *Rade*.
- Déraider**, v. a. a neteđi, sterge asprela. Vech. *déroidir*.
- Déraillement**, m. eșirea ró-telorū din șină. [vd. *Rails*.
- Dérailler**, v. n. a eși din șine,
- Déraison**, f. lipsă de rațiune.

Déraisonnable, *adj.* contrariu rațiunii, neînțelept.

Déraisonnablement, *adv.* fără rațiune, nu cu minte.

Déraisonnement, *m.* ne-raționare.

Déraisonner, *v. n.* a vorbi nerationale, nedrept, fără sens, neînțelept.

Dérangement, *m.* stricarea ordinii, neorânduială.

Déranger, *v. a.* a strica ordinea, rănduiala, a turbura. *Se—*, a se intrerupe în mersul său.

Dérâper, *v. a.* a lua strugurii după ciorchină; *mar.* a părăsi fundul (despre ancoră); *v. n.* a se dispărți.

Dérater, *v. a.* a redica splina. *Courir comme un dératé*, a alerga ca un om fără splină, foarte repede.

Derechef, *adv.* din nou. *Comp. de nouveau, une seconde fois.*

Dérèglement, *m.* dereglat, neregulă, desordine.

Dérégler, *v. a.* a desregula, pune în desordine (morale).

Dérider, *v. a.* a descreți, sterge creștiturele. [jocură.

Dérision, *f.* derisiune, batjocură.

Dérivoire, *adj.* derisoriu, disșu său făcut în batjocură.

Dérivatif, *ive, adj.* derivativ, care derivă, detrage, abate.

Dérivation, *f.* derivațiune, ducere prin altă parte.

Dérive, *f. mar.* abatere a navii luate de valuri.

Dérivé, *m.* vorbă formată din altă vorbă.

Dériver, *v. a.* a abate apele,

face să provină;—*v. n.* a-și trage originea, proveni.

Derme, *m.* dermă, piele, țesătura principală a pielii. *L'épiderme*, este pelița de d'asupra.

Dernier, *ière, adj.* cellă din urmă. *Du—beau*, de ultima, estrema frumusețe. *En—lieu*, de currind. *Avoir le —*, a răspunde cellă din urmă într'ua dispută.

Dernièrement, *adv.* currind, de puțin timp, *depuis peu.*

Dérober, *v. a.* a lua pe furiș, sustrage, ascunde.

Dérocher, *v. a. t.* a curăți aurul etc.

Dérogation, *f.* derogatiunea unei legi.

Dérogatoire, *adj.* care modifică o lege.

Dérogér, *v. a.* a modifica o lege, un act; *fig.* a face un lucru nedemn de.

Déroidir, *v. a.* a face să părăsască asprele. *Maî nou* este *déraïdir*.

Dérougir, *v. a.* a desroși, *v. n.* a-și perde roșiala.

Dérrouiller, *v. a.* a desrugini, freca rugina.

Déroulement, *m.* desfășurare, *geom.* produțiunea unei curbe prin ordinațiunea rașelor altei curbe.

Dérouler, *v. a.* a desfășura de pe sul, desfășura; *fig.* arrêta prin disvoltări.

Déroute, *f.* fugă de trupe invinse său în desordine; *fig.* turburare multă în affaceri.

Dérouter, *v. a.* a abate din calea bună. *Comp. détourner.*

Derrière, *prep.* îndărăt.

Par--, pela spatele casei.

Dervis, *s. derviche, m.* derviș, călugăr musulman.

Des, contractiune pentru *de les. Des rois*, regi; *les enfants des princes*, copiii principilor; *il parle des dieux*, vorbește despre zei.

Dès, *prep.* socotindă dela, — *demain*, de mâine, — *lors*, de atunci, — *là*, prin urmare, — *que*, îndată cè, *aussitôt que*, *puisque*.

Désabonner, *v. a.* a desabona.

Désabuser, *vd. Détromper.*

Désaccord, *m.* neînvointă.

Désaccorder, *v. a.* a desaccorda, strica acordulă, disuni.

Désaccoupler, *v. a.* despărechia, separa părechia.

Désaccoutumance, *f.* pierderea unei deprinderi, unui obicei.

Désaccoutumer, *v. a.* a face să se pierdă deprinderea, practicele (misterii) unui magazin; a desobiciui.

Désachalander; *vd. prec.*

Désaciérer, *a. a.* a face să pierdă proprietățile oțelului.

Désaffecter, *v. a. t.* a nu mai afecta uă summă.

Désaffectiion, *f.* pierderea afecțiunii, iubirii.

Débaffectionner, *v. a.* a face să pierdă afecțiunea, iubirea.

Désaffleurer, *v. a. arch.* a da la două corpuri uă prominență diferită.

Désaffourcher, *v. a. mar.* a redica ancorele încrucișate.

Désagréable, *adj.* neplăcută

Désagréablement, *adv.* neplăcută, în modă neplăcută.

Désagrèer, *v. n.* a nu fi priimită, a nu fi găsită bună; desplăcè. Ca *v. a.* *vd. dégrèer.*

Désagrèger, *v. a.* a disuni, dispèrți lucruri unite.

Désagrèment, *m.* neplăcere.

Désaimanter, *v. a.* a demagneta, strica magnetațiunea.

Désairer, *v. a. s.* scôte passerile din aria, unde sunt nutrite. [cè era potrivită.

Désajuster, *v. a.* a strica ceaa

Désaltèrant, *ante, adj.* care taiă setea. [(potoli, setea.

Désaltèrer, *v. a.* a calma,

Désamarrer, *v. a.* a dislega navea dela țermă.

Désamorceer, *v. a.* a lua fitilulă dela armă.

Désappareiller, *v. a.* a redica unulă seă mai multe din lucrurile assemîni, *dépareiller.*

Désapparier, *v. a.* a despărechia passerile, *dépareiller.*

Désappointement, *m.* asșteptare înșelată, nereșită.

Désappointer, *v. a.* a înșela speranța, asșteptarea.

Désapprendre, *v. a.* a uita celle învățate.

Désapprobateur, *tricc, adj.* care deprobédă, nu aprobédă, deprobatoră.

Désapprobation, *f.* deprobațiune, negèssire cu cale. *se Désapproprier*, *v. a.* a părăsi uă proprietate.

Désapprouver, *v. a.* a deproba, a nu încuviința, condemna.

Désarborer, v. a. *mar.* a lua jeosă stégulă (*le pavillon*).

Désarçonner, v. a. a desșerta umeriș șelei, adică a arunca jeosă de pe cală; *fig.* a deconcerta, confunde (zăpăci).

Désargenter, v. a. a desarginti, șterge politura cu argintă. [mare.]

Désarmement, *m.* desarmament.

Désarmer, v. a. a desarma.

Désarrimer, v. a. *mar.* a schimba modulă onerațiunii (incărcării) naviș.

Désarrois, *m.* turburare în affaceri, confusiune, desordine.

Désarticulation, *f.* *chir.* stricarea articulațiunii, încheiăturiș.

Désarticuler, v. a. a disuni ună lucră articulată.

Désassembler, v. a. a disuni buccăte de timplăriă. *Se—*, a se disuni.

Désassocier, v. a. a rupe ună asociațiune.

Désassortir, v. a. a separa lucruri potrivite. *Sust.* *è désassortiment.*

Désastre, *m.* mare calamitate, nenorocire, accidinte funeste.

Désastreusement, *adv.* prin calamitate, inusit.

Désastreux, *euse, adj.* forțe funeste, care adduce ruina.

Désavantage, *m.* nefolosă, prejudiciă, daună.

Désavantageusement, *adv.* în nefolosă.

Désavantager, v. a. a lipsi de ună folosă.

Désavantageusement, *adv.* spre nefolosă.

Désavantageux, *euse, adj.* care vine în nefolosulă, în paguba, adduce prejudiciă.

Désaveu, *m.* retractațiune (tăgăduire), nerecunoscere de allă seă. *Vd.* *Désavouer.*

Désaveugler, v. a. a scôte pe cine-va din orbia, din erorrea sa, a-ș dischide ochiș.

Désavouer, v. a. a deproba, denega, a susține că n'a făcută seă dîssă ce-va, a nu recunoscere de allă seă, rejecta, condamna, *renier.*

Descellement, *m.* desigilată, despecetluire.

Desceller, v. a. a desigila, despecetlui.

Descendance, *f.* descindință, filiațiune, posteritate.

Descendant, *ante, adj.* care descinde (se cohără). *Les descendants*, descindințiș, urmașiș.

Descendre, v. n. a descinde, căde (se cobori);—v. a. a depune pe pămintă, da în jeosă. *Priimesce avoir și être.*

Descente, *f.* descinsiune (coborire), năvălire a inemiciloră; povirnișă; cercetarea ună locă prin autoritatea justiței.

Descripteur, *m.* descriptoră, cellă ce descrie.

Descriptif, *ive, adj.* descriptivă, de descrițiune, care descrie.

Description, *f.* descrițiune; dîgrăvelă, tabelă în amănuntă; *geom.* tragerea ună linie, ună suprafeție.

Déséchouer, v. a. a pune

- inderetă pe valuri uă nave
oprită de uă stâncă.
- Désemballage**, *m.* scótere
din balotă.
- Déemballer**, *v. a.* a scóte
mérfa din balotă, *défaire*
un ballot.
- Désembarquement**, *m.*
deșertarea navií la portă.
- Désembarquer**, *v. a.* a
deșerta obiectele din nave.
- Désembourber**, *v. a.* a re-
trage din nomolă (din mo-
cirlă).
- Désembrancher**, *v. a.* a
scóte mânerulă dela ună in-
strumentă.
- Désemparer**, *v. n.* și *a.* a pă-
răsi loculă unde este cine-va.
- Désempeser**, *v. a.* a sterge
scrobéla de pe uă materiă.
- Déemplir**, *v. a.* a desimplé,
deșerta în parte. *Sa maison*
ne déemplit pas, casa sa
é totă-déuna plină.
- Déempoisonner**, *v. a.* a
strica efectulă veninulă, o-
trăveí. [libera din închisóre.
- Déemprisonner**, *v. a.* a
- Désenchantement**, *m.* ni-
micirea descântării.
- Désenchanter**, *v. a.* a face
să încetede descântarea; *fig.*
a desincânta, face să revină
din illusiunile sélle.
- Désenclouer**, *v. a.* a re-
dica ună cală cuiulă, care
lă face să schiópete, a scóte
din cuie.
- Désencombrement**, *m.*
redicarea derimătoreloră.
- Désencombred**, *v. a.* a
curăți ună locă de derimătore.
- Déséfiler**, *v. a.* a scóte
din firă, din șiră.
- Désenfler**, *v. a.* a desinfla.
- Désenflure**, *f.* desinflătură.
- Désengrener**, *v. a.* a dis-
face, separa, rótele, carí se
imbuccă.
- Désenivrer**, *v. a.* a desbêta;
v. n. a eși din beția sa.
- Désennuyer**, *v. a.* a resipi,
face să trecă, urátulă. [róta.
- Désenrayer**, *v. a.* a despedica
- Désenrumer**, *v. a.* a face
să trecă guturaiulă.
- Désenrouer**, *v. a.* a face
să trecă răgușéla.
- Désensorceler**, *v. a.* a des-
fermeca, nimicí fermecarea.
- Désensorcellement**, *m.*
desfermecare.
- Désentêter**, *v. a.* a face să
trecă obstinațiunea (*entête-*
ment), prevențiunea.
- Désentraver**, *v. a.* a des-
pedica ună cală.
- Désert**, *te*, *adj.* deșertă,
pustiă, nelăcuită. *Sust. m.*
deșertă, pustiă.
- Désertier**, *v. a.* a părași ună
locă, a fugi — *v. n.* a trece
la inemică, a deserta.
- Déserteur**, *m.* desertoră,
soldată fugită. [*désertier*.
- Désertion**, *f.* desertiune, *vd.*
- Désespérant**, *ante, adj.*
care causédă desepariune.
- Désespéré**, *ée, adj.* deseparată.
- Désespérement**, *adj.* des-
eparată, cu excessă. [speranța.
- Désespérer**, *v. n.* a perde
- Désespoir**, *m.* desepare.
- Déshabillé**, *m.* îmbrăccăminte
negliginte a femeeloră în in-
teriorulă loră, în casă.
- Déshabiller**, *v. a.* a des-
brăcca. *Se—*, a se desbrăcca.
- Déshabituer**, *v. a.* a des-

obicinui, face să pîrdă de-prinderea.

Désherber, v. a. a tăia, redica erbele reile.

Déshérence, f. dreptă ce are Statul de a lua succesiunea în lipsa moștenitorilor. [moșteni.

Déshériter, v. a. a des-

Déshonnête, *adj.* inonestă, necinstită. Comp. *mal-honnête*.

Déshonnêtement, *adj.* în modă inonestă, cu necinste.

Déshonneur, *m.* desonore, necinste.

Déshonorant, *ante, adj.* care aduce desonore.

Déshonorer, v. a. a desonora.

Désignation, f. desemnațiune, denotațiune esactă, alegere.

Désigner, v. a. a desemna, arrêta prin semne, numi, destina. Vd. *marquer, signaler*.

Désillusionner, v. a. a face să pîrdă, să înceteze, illusiunile.

Désincorporer, v. a. a dispărți ceaa ce era încorporată.

Désinence, f. gram. desinință, terminațiunea vorbelor.

Désinfatuer, v. a. a desingîna.

Désinfectant, *ante, adj.* propriu a face să dispară infecțiunea (molipsela).

Désinfecter, v. a. a face să dispară infecțiunea (molipsela).

Désinfection, f. desinfectiune, nimicirea infecțiunii.

Désintéressé,ée, *adj.* desinteressat.

Désintéressement, *m.* sacrificiū de propria sa interese, neinteresare, desinteresse.

Désintéresser, v. a. a compensa prin uă justă desdau-nare, despăgubire.

Désinvestir, v. a. a înceta de a investi, de a impresura cetatea; a retrace unū dreptū.

Désinviter, v. a. a retrace, revoca, uă invitațiune făcută.

Désinvolture, f. întorsură elegante, plină de grațiă.

Désir, *m.* dorință. Comp. *souhait*.

Désirable, *adj.* desiderabile, de doritū, *au—de l'ordon-nance*, conforme cu ordonanța. [haier.

Désirer, v. a. a dori. *Su-*

Désireux, *euse, adj.* dori-toriū.

Désistement, *m.* incetare dela ce-va. Comp. *abandon-nement*.

se Désister, v. n. a se lăssa de ce-va, a înceta, *renoncer*.

Désobéir, v. n. a nu se sup-pune.

Dès-lors, *loc. adv.* de atunci. *Dès lors que*, neusit.— Bine este *dès que*, îndată-cē.

Desman, *m. nat.* genū de mamifere insectivore.

Desmologie, f. anat. desmologiă, tractatū despre ligaminte.

Désobéissance, f. nesup-punere, *défaut d'obéissance*.

Désobéissant, *ante, adj.* neascultătoriū, care nu se sup-pune.

Désobligeamment, *adv.* desobligătoriu, neplăcut.

Désobligeance, *f.* aplicațiune a desplăcē, a nu îndetora.

Désobligeante, *f.* trăsătură pentru uă singură persoană.

Désobliger, *v. a.* a cauza neplăcere, face rău serviciu.

Désobstruer, *v. a.* a destupa, strica obstrucțiunile, redica ceaa cē impedică.

Désoccupé, *ée, adj.* fără lucru, inoccupată.

Désoeuvre, *ée, adj.* care nu face nimic, care nu scie să se ocupe. Și *ca sust. m.*

Désoeuvrement, *m.* lipsă de lucru (de trebă), inoccupațiune.

Désolant, *ante, adj.* desolant, afflictant, de nesufferit.

Désolateur, *m. trice, f. adj.* desolatoriu, care pustiesce.

Désolation, *f.* ruină deplină, pustiere; extremă supărare.

Désoler, *v. a.* a desola, pustii; cauza mare afflicțiune, supărare, extremă necasă.

Désopilan, *ante, adj.* propriu a destupa. Și *désopilatif, ive.*

Désopiler, *v. a. mal.* a strica astupătorele, tēmēdului obstrucțiunile. *Se—*, se veseli.

Désordonné, *ée, adj.* desordinat, în neorinduală, excessiv.

Désordonnement, *adv.* în modu desordinat, *p. us.*

Désordre, *m.* desordine, turburare.

Désorganisateur, *m. trice, f.* desorganisoru.

Désorganisation, *f.* desorganisațiune, desordine.

Désorganiser, *v. a.* a desorganisa, destrui organele, arunca în confușiune.

Désorienter, *v. a.* a face pe cine-va să pērdă direcțiunea cē urma; *fig.* a deconcerta (zăpăci). *Se—*, a perde direcțiunea.

Désormais, *adv.* din acestu momentu, de acum înainte, *à l'avenir, dorénavant.*

Désossement, *m.* desosată, scōtorea osselorū din carne.

Désosser, *v. a.* a scōte ossele unei găine etc. pentru a prepara carnea la buccale.

Désourdir, *v. a.* a distace urdēla. [dațiune.

Désoxydation, *f.* desossid

Désoxyder, *v. a. chem.* a desossida, scōte din uă substanță ossigenulū cē conține.

Désoxygēner, *vd. désoxyder.*

Despote, *m.* despotu, gubernatoru unorū State.

Despotique, *adj.* despoticu, arbitraru și absolutu.

Despotiquement, *adv.* în modu despoticu.

Despotisme, *m.* despotismu.

Desquamé, *v. a.* a curăți ceaa cē s'a cojit.

se **Dessaisir**, *v. n.* a părăsi ceaa cē avea în posesiune.

Dessaisissement, *m.* părăsirea posesiunii, cessiune.

Dessalé, *ée, adj.* desăratu.

Dessaisonner, *v. a.* a strica ordinea culturēi și semintelorū.

Dessaler, *v. a.* a desăra.

Dessangler, *v. a.* a slăbi sēu scōte cingetōrea la calu etc.

Desséchant, *ante*, *adj.* descănte, care usucă, sēcă.

Dessèchement, *m.* uscăre, secăre.

Dessècher, *v. a.* a usca, seca.

Dessein, *m.* intențiune, scop, proiect, rezoluțiune, plan. 1—, in adinsă.

Desseller, *v. a.* a lua șea de pe cal.

Desserre, *f.* Usit. numai in frăsea; : *être dur à la* —, a nu se determina decât cu repunșanță să de bani.

Desserrer, *v. a.* a slăbi cea ce era strinsă; *se* —, a deveni mai puțin strinsă.

Dessert, *m.* desert, ultimul serviciu la ospet.

Desserte, *f.* buccate rămase după ospet. *Chemin de* —, cale de comunicațiune între uă proprietate și drumul mare.

Dessertir, *v. a.* a scote (diamantele) din locul unde e aședat pe inel. [capelă.

Desservant, *m.* preot de

Desservir, *v. a.* se n. a redica buccatele dela mēsă;— *v. a.* a servi oficiul într' uă capelă.

Dessicatif, *ive*, *adj.* care usucă culorile.

Dessication, *f.* uscăciune.

Dessiller, *v. a.* a dischide pleópele, ochi. Și *déciller*.

Dessein, *m.* desemn, deliniațiune. Plan și principalii incidinți ai unei opere liter.

Dessinateur, *m.* desemnator, făcător de deseme.

Dessiner, *v. a.* a desemna, delinia, figure etc., indica forma.

Dessoler, *v. a.* *agric.* a schimba ordinea culturilor.

Dessoucher, *v. a.* a curăți de buturuge.

Dessouder, *v. a. t.* a dislipi metalele.

Dessoûler, *v. a. a.* desbēta, resipi beția; *v. n.* a se desbēta.

Dessous, *adv.* desubt, (dedesubt), sub. *Là* —, sub acesta. *Au* —, desubt, mai jos. *Au—de* subt. *Ci* —, aci in urmă. *Par* —, pe desubt, sub acesta. *En* —, desubt, jos, *de* —, pentru desubt, *sens dessus* —, jos și sus, amestecat. *Le* —, partea de jos; *avoir le* —, a ave rēul, nefolosul.

Dessus, *adv.* d'assupra. *Là* —, aci sus, la acestea. *Au* —, mai sus. *Par* —, pe d'assupra. *Par—tout*, mai cu semă. *Ci* —, mai sus. *Le* —, partea sus, eriore; *Le—du vent*, folosul vintului, *avoir le* —, a fi superior; *prendre le* —, a fi invingetoriu. *Mus.* partea cea mai de sus; *opp.* la basse.

Les adverbes *dessous* et *dessus* ne veulent pas de régime. On dira donc *pardessus la table* etc. et non *dessus la table*.

Destin, *m.* destin, ursit.

Destinataire, *m.* și *f.* destinatar, acela cui este indreptat (adresat) uă trimiter.

Destination, *f.* destinațiune, lucru pentru care este apropiat ce-va; loc destinat.

Destinée, *f.* destinată, ur-sită.

Destiner, *v. a.* a destina, determina destinațiunea (ho-tări pentru ce-va).

Destituable, *adj.* distituibile, care se pöte destitui.

Destitué, *éé, adj.* lipsitü.

Destituer, *v. a.* a destitui, da jeosü unü funcționariü publicü.

Destitution, *f.* destituțiune (gonire din slujbă).

Destrier, *m.* calü de bătă-liă. Altă-dată *détrier*.

Destructeur, *m. trice, f.* destructorü, cellü cè strică, destruesce, derimă.

Destructif, *ive, adj.* de-structivü, care destruesce, strică, derimă.

Destruction, *f.* destrucțiune, stricăciune, ruină totale.

Désuétude, *f.* desuetudine, cessațiune, incetare a unei legi, unui obiceiü (desobici-nuință).

De suite, *loc. adv.* pe rândü, unulü după altulü. *Tout —*, îndată, *aussitôt*, *sur-le-champ*.

Désunion, *f.* disuniune.

Désunir, *v. a.* a disuni, dis-părți, rupe buna înțelegere.

Détachement, *m.* trupă dispărțită de corpulü armatei.

Détacher, *v. a.* a dislipi, depărta de; *pict.* a face së apparä in relief. *Se —*, a se dispărți, dislipi. [petele.

Détacher, *v. a.* a șterge

Détail, *m.* amănuntü. *En —*, în amănuntü; *homme de —*, omü care caută în amănuntü uă affacere, *guerre de —*,

resbelü între partid e. *Les — s*, amănuntele.

Détaillant, *ante, adj.* care vinde cu d'amănuntulü.

Détailler, *v. a.* a tăia în buccăte, a vinde, narra, po-vesti, cu d'amănuntulü.

Détailleur, *m.* (vech.) *vd. détaillant.* [mărfei.

Détalage, *m.* stringerea

Détaler, *v. a.* a stringe mărfele, cari era intinse; *v. n.* a pleca repede, cătü maï in grabă.

Détalinguer, *v. a. mar.* a redica tunia ancorei.

Détaxe, *f.* suppressiunea tassei.

Détaxer, *v. a.* a supprime, remite, reduce, uă taxe.

Déteindre, *v. a.* a șterge vâpscla; *v. n.* a perde cul-lorea sa. [dejuca.

Dételer, *v. a.* a deshăma;

Détendoir, *m.* detinsorü, instrum. de ceprădarï, că së intindă și destindă lanțulü.

Détendre, *v. a.* a destinde, lăssa, slăbi cè era întinsü; a lua, redica, tapetele unei camere. *Se —*, a se destinde, relăssa; *fig.* se repausa; *mon esprit se détend.* *Se dice asseminé* despre timpulü care începe a se încăldi.

Détenir, *v. a.* a deține, ține în mânele selle; a reține pe nedreptü in possessiunea sa; a ține în închisöre (și *détenir s. retenir en prison*).

Détente, *f.* detentü, arculü care ține dischisü cocoșiulü puscei; mică pergulă (pir-ghie) care face së se dis-tindă arculü de sunetü la o-

- rologiū, *être dur à la*—, a fi avarū.
- Détenteur**, *m. trice, f.* detentorū, cellū cē ține posesiunea unui lucru; posesorū cu titlu legale.
- Détention**, *f.* detințiune, ținere în posesiunea sa: starea unui lucru luatū prin auctoritatea justiței; ședere în închisóre; *maison de—*, închisóre, carcere.
- Détenu**, *ue, adj.* deținutū, închisū. Comp. *prisonnier*.
- Déteggé**, *éc, adj. med.* curățitū. [*tersif*].
- Détergent**, *e, adj.* vd. *déterger*.
- Déterger**, *v. a. med.* a sterge, curăți, *netoyer, purifier*.
- Détérioration**, *f.* deterioratū, schimbare în rău, stricare.
- Détériorer**, *v. a. și n.* a deteriora, pune în decadință, strica, face mai rău. Comp. *dégrader, gâter*.
- Déterminable**, *adj.* determinabile, care se pôte determina.
- Déterminant**, *e, part. adj.* determinante, care determină (hotăresce). În gram. *proposition déterminante*, seū *determinative*, propozițiune determinativă, care determină pe alta.
- Déterminatif**, *ive, adj. și sust.* determinativū, propriū a determina (hotări).
- Détermination**, *f.* determinațiune (hotărire), definițiune, caracterisatū; resoluțiune. *Fis.* tendință mai multū către uă parte *Metaf.* aceea din fassile voinței, care se manifestă între deliberațiune și volițiune. *La—du mouvement*, cea cē determină direcțiunea unui corpū în mișcare.
- Déterminé**, *éc, p. perf. adj.* determinatū (hotăritū), resolutū, cu totul applicatū (*adonné sans réserve*).
- Déterminément**, *adv.* determinatū (hotăritū). Comp. *absolument, expressément*.
- Déterminer**, *v. a.* a desige întinderea, limițile, caracterulū, a determina (hotări); a decide, regula; a cauza. *Il a— de partir*, a decisū se plece;— *un cheval*, a împinge unū calū înainte. — *être déterminé*, a fi determinatū (se hotări) se, *se résoudre à*.
- Déterminisme**, *m.* determinismū, doctrină că tôte schimbările, cē se întâmplă în lume, sunt predeterminate și inevitabil.
- Déterre**, *m.* corpū mortū desgropatū, *p. us*.
- Déterrer**, *v. a.* a retrage din pământū, din mormintū, desgropa; *fig.*—*qn.* a ajunge se affle unde este cine-va.
- Déterreur**, *m.* omū abile se discoppere raritățile, curiositățile.
- Détersif**, *ive, adj. med.* detersivū, curățitoriū, propriū a sterge, purifica, vulnerile și ulcerile. *Sust. m.* remediū care sterge, curăță, *détergent*.
- Détersion**, *f. med.* curățire,
- Détestable**, *adj.* detestabile,

blestemată, foarte rău în felul său.

Détestablement, *adv.* în mod de detestabile, foarte rău, *très-mal* (fam.).

Détestation, *f.* detestațiune, blestemă, ororă (groză) pentru un lucru: — *du péché*, ororă de păcat.

Détester, *v. a.* a detesta, condamna prin vorbe de reprobățiune, blestema, avé în ororă; *abhorrer*, nu pute să suferi (*ne pouvoir endurer*).

Ce verbe prend ou rejette indifféremment la préposition *de* avant l'infinif q'ui suit.

Détêter, *v. a.* a împărți părul în mîce strinsure, *en petits amas*, (la perrucari).

Déthésauriser, *v. a.* a respici un tesar, *p. us.*

Détignoner, *v. a.* a strica părul peptenat, *pop.*

Détirer, *v. a.* a întinde trăgînd, trage în totz sensul.

Détiser, *v. a.* a slînge focul d'părtăndu tăciunii.

Détisser, *v. a.* a desțese, disface țesătura.

Détiré, *part. perf.* (*être*—), a fi perdut titlul său.

Détonant, *e, adj.* detunante, detunătoriu.

Détonation, *l.* detunare. Apprîndere subită cu sgomot.

Détoner, *v. a.* a detuna, a se apprînde subită și cu esplosiune, cu sgomot; *fig.* a nu rămăne pretutîndé de acel'ăș fel.

Détonation, *f. mus.* schimbarea tonului.

Détonner, *v. a.* a eși din

ton, schimba sunetul, cînta fals; a face disparat.

Détordre, *v. a.* a destorce, disface torsătura, despleti; *Se—*, se despleti; — *le bras*, a și distorce (scrinti) brațul.

Détorquer, *v. a.* a da un sens silit, fals, *p. us.*

Détors, *e, adj.* de-tors; cui s'a stricat torsura, care nu mai é tors. *Sust. f. détorse*, detorsură, scrintitură.

Détortiller, *v. a.* a disface, disfășiura, îndrepta, ceea ce era învîrtit, împletit.

Détoucher, *v. n. mar.* a pluti érași.

Détouper, *v. a. mar.* a destupa, lua dopul, dischide.

Détouppillonner, *v. a.* a tăia ramurile inutile (*touppillons*), unui portocal.

Détour, *m.* întorsură, abateré din linia directă, sinuoșitate (cotitură), circuit; *fig.* fineță, (*subterfuge*). La *pl.* vederi secrete.

Détourné, *ée, part. perf. adj.* întors, abătut; *chemin—*, drum depărtat (ocolit); *voie—e*, cale indirectă.

Détourner, *v. a.* a abate, depărta, părăsi calea dreptă, schimba direcțiunea, întorce dînt'ură idee (*dissuader*), lua prin fraude, prin înșelăciune; — *le sens d'un mot*, a schimba, depărta, înțelesul unei vorbe, a-i da ună semnificațiune silită, *lui donner un sens forcé, lui faire violence*.

Détracter, *v. a.* a detracta (huli), înjeosi meritul, vor-

bi de rău (*médire*), cu desprețu, de cine-va seú de cv. — *qn. s. de qn.*

Détracteur, *m.* detractoru, vorbitor de rău (*médisant*).

Détraction, *f.* detracțiune, vorbire de rău (hulă). Comp. *calomnie, médisance.*

Détranger, *v. a.* *grădin.* a alunga, goni, moșoroii, insectele nocinți.

Détransposer, *v. a.* *imprim.* a restabili paginile, cè nu era la loculü lorü.

Détraquer, *v. a.* a strica, pune in desordine (*déranger*), uă machină; a face unü calü së pérđă mersulü bunü, seú mersulü ordinariü; *fig.* a turbura, incurca, *troubler.*

Détrempe, *f.* culóre, văpsca, dilută, subțirită cu apă și cleiü; *mariage en—*, căsătoră aparinle (fam.), *ouvrage en—*, imitațiune slabă.

Détremper, *v. a.* a subțiri, amestica intr'unü licidü, muia, dilui; stinge (varü).

Détresse, *f.* mare necesü allü spiritului, stare penibile (*dénument*); mare necesitate, periclu immininte; *signal de—*, semnalü de periclu (*mar.*).

Détresser, *v. a.* a despleti, disface impletitura.

Détrichage, *m.* destrămatulü lănei.

Détricher, *v. a.* a destrăma, scărmăna.

Détriment, *m.* detrimentü, prejudiciü, perdere (pagubă); *nat.* remasuri, sfërimătore.

Détripler, *v. a.* (*—les files*),

a introduce allü treilë membru intre celle douë prime.

Détriter, *v. a.* (*les olives*), a presa, tescui, (olivele, măslinile).

Détritique, *adj. geol.* detriticü, formatü din sfërimătore de stince și remasuri organice.

Détritus, *m. nat.* remasuri sfërimate, părți decompose.

Détroit, *m.* strintóre. Comp. *défilé.* Vd. și *District.*

Détromper, *v. a.* a retrage, scóte din erróre, din înșelăciune, arrëta cui-va că s'a înșelatü. *Se—*, a eși din erróre, veni la vederi mai bune.

Détrônement, *m.* detronare, alungatü dela tronü.

Détrôner, *v. a.* a detrona, face së cadă dela tronü, lua cui-va puterea suverană.

Détrousser, *v. a.* a desringe, disface, lăssa së cadă ceaa cè era redicatü, strinsü. *fig. fam.* a esercita furturi pe căile publice.

Détrousseur, *m.* (*vech.*), tălchariü de drumuri, *brigand.*

Détruire, *v. a.* a destrui, strica, derina, ruina, face së dispară. Comp. *démolir, abattre, ruiner, anéantir.*

Dette, *f.* debitü, detoriă de bani; — *active*, ceaa cè avemü së luămü, — *passive*, ceaa cè detorimü, — *véreuse*, detoriă a cui plată è förte nesigură. *Entre accablé, criblé, abimé, perdu de — s,* seú *avoir des—s par-dessus la tête*, a fi plinü de detorie,

innecatū în dătorie (fam.); *avouer sa* —, a mărturi că dătorcesce, că n'are dreptulū, — *es eriardes*, dătorii mēnunte pentru obiecte de prima necesitate.

Détumescence, f. vd. *désenflure*.

Deuil, m. luctū, jale, cernire; *faire son—de qch.* a considera ce-va că perdutū; fig. tristeță, afflicțiune.

Deutéro-canonique, *adj.* secundū-canicū. Se dīce de cărțile Scripturei, cari a fostū introduse în canōne mai târđiū decâtū celle-alte.

Deutéronome, m. deuteronomiū, a doua lege mosaică, a cincē carte din Pentateucū. Il contient la répétition des lois comprises dans les premiers livres.

Deutéropathie, f. *med.* bōlă secundariă precessă de alta (*morbus secundarius*).

Deutiodure, m. *chem.* combinațiune duplă de iodū.

Deutoxide, m. *chem.* deutossidū, allū douilé gradū de ossidațiune; — *de mercure*, hidrargirū ossidatū (*hydrargyrum oxidatum*).

Deux, *adj. numer.* două, două; allū douilé; — *à* —, câte două; *en* —, în două, *les deux, tous les deux, tous deux*, amîndouī; *n'en pas faire à* — *fois*, a se decide repede; *donner des* —, séū *piquer des* —, a lovi calulū de-uădată cu ambiū pîntenī; a lucra cu grabă.

Deuxième, *adj. ord.* vd. *Second*.

Deuxièmement, *adv.* allū douilé, de allū douilé.

Dévaler, v. n. a descinde, se da jeosū; v. a. a face sē descindă. Vd. *descendre*.

Dévaliser, v. a. a fura banī, efecte etc.

Devancer, v. a. a apuca înainte, întrece, merge mai repede, precede, *gagner les devants*; fi mai presus de cn.

Devancier, m. ière, f. precessorū; cellū cē precede pe altulū într'ua funcțiune. La pl. vd. *ancêtres, aïeux*.

Devant, *prep.* înaintea, în presința. *Ci* —, aci înainte. *Prendre séū gagner le—*, orī *les devants*, a pleca înainte de altulū; *comme* —, ca mai 'nainte: — *que*, înainte de a; *au—de*, înaintea; *au* —, *par* —, prin partea anterioare. *Par* —, ca *prep.* în presința.

Devantier, m. șiortū cē pōrtă femeele poporului (vech.).

Devanture, f. partea esternă a unei case, fația anterioare (unei prăvălie etc.) Investitū de lemnăriă în esteriorulū unū magazinū etc.

Dévastateur, m. *trice*, f. devastatorū, pustiitorū.

Dévastation, f. devastațiune, pustiire.

Dévasté, ée, *adj.* (*visage* —), defiguratū de bōlă.

Dévaster, v. a. a devasta, pustii, comp. *ravager*.

Développement, m. disvoltare, disfășiurare; crescere.

Développer, v. a. a disvelī, disvolta, disfășiura.

Se —, a se disvolta, se întinde.

Devenir, v. n. a deveni, se face, ajunge în uă stare.

Dévergondage, m. deregulă scandalosă a moravurilor.

Dévergondé, *éc*, adj. coruptă (berbantă). *Se* iea că sust.

Dévernir, v. a. a delustri, șterge lustrul, vd. *vernir*.

Devers, *prep*. către, în partea. *Par* —, în posesiunea. Astăzi se *dice vers* său *près de*.

Dévers, *e*, adj. care nu è dreptă în sus; înclinat.

Déverser, v. n. a se apleca, inclina.

Déversoir, m. locă pe unde se *vérsă* prisosulă apeloră unei mori, unui canale.

Dévêtir, v. a. a disbrăcca, dăvesti. [batere.]

Déviation, f. deviațiune, a-

Dévidage, m. dăpănată.

Dévider, v. a. a dăpăna, face ghiămă; *mar*. vd. *dérouler*.

Dévideur, m. *euse*, f. cellă cè dăpănă.

Dévidoir, m. rodană.

Dévier, v. n. a devia, a se abate. *Se* —, a se strămba.

Devin, m. *devineresse*, f. devinatoră, ghicitoră.

Deviner, v. a. a devina, ghici. [rèssă.]

Devineresse, f. ghicitoare.

Devineur, m. *euse*, f. vd. *Devin*. [deretă.]

Dévirer, v. a. a îndrepta în-

Devis, m. devisă, socotelă în amănuntă a speseloră și lucrăriloră de făcută; conver-

sațiune familiare. În ultimulă sensă și *dévisée*, f.

Dévisager, v. a. a sfășia față (obrațulă), defigura.

Devisé, f. devisă, figură cu vorbe, cară esprimă concisă uă cugetare.

Deviser, v. a. a convorbi familiare.

Devisser, v. a. a scôte și urupurile dela ce-va.

Devisu, loc. lat. după vederea propriă. Se *dice* despre ună lucră, de care s'a assgurată cine-va prin ochiă seă propiă. [rhée.]

Dévoiemnt, m. vd. *Diar-*

Dévoiler, v. a. a desveli, redica velulă; revela, discoperi ce-va ascunsă.

Devoir, v. a. a fi dătoriă, avè se plătescă. *Se* —, a fi obligată către sine, către ai seă etc. *Sust. m.* dătoriă morale. -- Cândă *devoir* se unesce cu ună altă verbă, însemnădă *trebuie: il doit partir*, elă *trebuie* se plece; *la campagne doit être belle*, câmpulă *trebuie* se fiă frumosă.

Dévolu, *ue*, adj. câștigată prin dreptă.

Dévolutif, *ive*, adj. devolutivă, care trece assupra altei persoane.

Dévolution, f. t. transmișiunea ună dreptă.

Dévorant, *unte*, adj. care råde, consumă. [suma.]

Dévorer, v. a. a råde, con-

Dévoț, *etc*, adj. și *sust.* pi-

osă, evlaviosă.

Dévoțement, *adv.* cu devoțiune, evlaviosă.

Dévoțieux, *euse*, vd. *Dévoț*.

Dévotion, f. devoțiune, evlavie.

Dévoué, ée, *adj.* devotat.

Dévouement, *m.* devotament, dispozițiune a servi pe cine-va cu abnegațiune.

Dévouer, *v. a.* a devota, consacra.

Dévoyer, *v. a.* a depărta din cale, atrage în eror.

Dextérité, f. dexteritate, diblăci.

[mósă.

Dextrine, f. substanță gum.

Dey, *m.* capul al vechiului guvern din Algeria.

Dia, *dre.* Vorbă disă cailor, că se apuce la șănga. *N'entendre ni à—, ni à hue*, a nu voi să înțelegă de vorbă.

Diabète, *fts.* vassu de Tantal; *med.* (și *diabète*), diabet melit, sacharifluu [*diab. melitus, anglicus*]. Se dice de ordinariu *diabète sucré*, pe când *diabète non sucré* é diabet insipid [*diab. insipidus*].

Diabétique, *adj.* diabetic, affectat de diabet.

Diable, *m.* diabol; *bon—*, om de caracter bun, *faire le—*, a se necăji, face șgomot, *dire le— de qn.* a vorbi forțe rău de cine-va, *avoir le— au corps*, a fi pre activ, pre pasionat, *en— et demî*, forțe mult, escesiv, *le—bat sa femme*, plouă cu sôre; *faire le— à quatre*, a-și da ostenela, (muncă) estremă (comp. *se donner beaucoup de mal*); *techn.* machină cu două rôte pentru transport de greutate.

Diablement, *adv.* escesiv.

Diablerie, f. sortilegiu, fermecătoriă, răutate, *maléfice*.

Diabliesse, f. femeă rea; *pauvre—*, sermană femeă, *bonne—*, bună creatură, bună ființă.

Diabiezot, *interj. fam.* așia de prost nu é cine-va!

Diablotin, *m.* mic diabol; cofetură cu ciocolată; *mar.* (și *diablon*), pândă dela funia, *voile de perroquet*, arburată pe cablul mare [*sur l'étai*].

[rău.

Diabolique, *adj.* diabolic, diabolic, *adv.* în mod diabolic, forțe rău.

Diaboliquement, *adv.* în mod diabolic, forțe rău.

Diabotanum, *m. farm.* blastur de erbe.

[ne.

Diabrose, f. *med.* corrosiu-

Diacantăe, *m.* un pescu marin.

Diacarthame, *m. fam.* e-lectuariu purgativ, în care intră semințe de *carthame* seu *safran bâtard*.

Diacastique, *adj. opt.* diacastic, *ligne—*, caustică, parabolă.

Diachalasis, f. *chir.* separațiunea ôsșelor craniului.

Diachylon, *m. s.* *diachylum*, blastur resolutiv făcut din succuri viscoșe. Comp. *emplâtre gommé* seu *simple*.

Diacode, *m.* diacodi, sirop de mac alb (*sirup. Diacodii*).

[conu.

Diaconal, *e. adj.* de dia-

Diaconat, *m.* diaconat.

Diaconesse, f. văduvă seu fiică împlinind unele funcțiuni ecclesiastice în bis. primitiv.

- Diaconie**, f. diaconiă, oratoriū servitū de unū diaconū.
- Diacoustique**, f. diacaustică. Sciința refracțiunii sunetelorū.
- Diacre**, m. diaconū.
- Diadème**, m. diademă.
- Diadelphes**, f. pl. diadelfe. Se dice de s'aminele unite în două corpurī.
- Diagnostic**, m. diagnosticū, cunnōscerea naturei morbilorū după simptome. Și *diagnose*.
- Diagnostique**, adj. diagnosticū, care indică natura morbilorū. Se dice de semenele cē caracterisă unū morbū.
- Diagnostiquer**, v. a. și n. a cunnōsce natura morbilorū.
- Diagomètre**, m. diagometru, mēsurătorū de conducerea electricității.
- Diagonal**, e, adj. și s. f. geom. diagonale, care merge dela unū ānghiū la cellū opusū.
- Diagonalement**, adv. în diagonale, oblicū.
- Diagramme**, f. geom. diagramă, construcțiune de linie, servindū la uă demonstrațiune. [monée.]
- Diagrède**, m. vd. Scam-
- Dialecte**, m. dialectū.
- Dialecticien**, m. cellū cē serie, predă, dialectica.
- Dialectique**, f. dialectică, artea de a raționa s. discutata metodicū. Vd. *logique*.
- Dialectiquement**, adv. dialecticū, după regulele dialectice.

- Diallage**, m. dialagū, spath lamelosū. Comp. *feldspath opalin, pierre de Labrador*.
- Dialogique**, adj. dialogicū.
- Dialogiste**, m. dialogistū, cellū cē face dialogī.
- Dialogue**, m. dialogū, vorbire între două sēu mai mulți.
- Dialoguer**, v. a. a pune în dialogū; v. n. a convorbi.
- Dialyse**, f. med. dialise, separațiune (ușiorū visibile) de continuitate, ruptură.
- Dialthée**, f. med. unginge de nalbă.
- Diamant**, m. diamante, inelū de diamante: — *en table*, sēu *table de—*, diamante latū d'assupra. — *rose*, — *en rose*, — *rosette*, diam. tăiatū cu feție d'assupra, rosetă; — *brillant*, brilante (comp. *diamant taillé dessus et par dessous*, (vd. *brillant*); — *cristallin*, — *de première eau*, diam. de apa āntēū; — *beywasser*, — *de seconde eau*, diam. de apa a doua; — *second beywasser*, — *de troisième eau*, diam. de a treia apă; — *brut*, diam. brutū, nelucratū; — *couleur*, diam. coloratū; — *d'une belle eau*, diam. de frumōsă apă; — *factice*, diam. artificiale; — *qui jette du feu*, diam. cu focū; — *taillé, travaillé, mis en œuvre*, diam. lucratū (șlefuitū); — *vrai*, diam. curatū, adevēratū. *Pointe de —*, virfū, acū de diam.; — *de vitrier*, diam. pentru tăiatū geamulū; *poudre de—*, sēu

- égrisée*, pulbere de diam. *Sertir un* —, a asăda unŭ diam. pe inelŭ etc. (șintui). — *Edition* —, edițiune tipărită cu litere foarte fine, dărŭ curate. In *mar.* — *d'ancre*, — *d'une ancre*, coletŭ de ancoră, (comp. *collet fort de l'ancre*).
- Diamanté, ée**, *adj.* care are reflesiunile diantautelui. Comp. *diamantaire*.
- Diamargariton**, *m. farm.* apă de mărgăritarŭ.
- Diamétral, e**, *adj.* diametrale, in diametru.
- Diamétralement**, *adv.* diametrale, dela unŭ capŭ ăllŭ diametrului la cellŭ-ăllŭ; directŭ, cu totulŭ oppusŭ.
- Diamètre**, *m.* diametru. *Ligne droite qui coupe un cercle, une sphère, par son centre.*
- Diane**, *f.* unŭ felŭ de mai-muțe; fluture de di (*papilio Diana*); diori, bătaia de tobă, că se deștepte soldații, (comp. *réveil*); *arbre de—*, seŭ *arbre philosophique*, argintŭ cristalisatŭ in formă de arbure; *alchim.* vd. *argent*.
- Diantre**, *m. fam.* in locŭ de *diable*.
- Diapalme**, *m.* (*cérat de—*), blasturŭ de palmŭ.
- Diapasme**, *m.* pulbere odorante, că se perfume, la antică.
- Diapason**, *m. mus.* diapason, întinderea notelorŭ seŭ sunetelorŭ de jcosŭ in sus (la voce, instrumentŭ); furculița de acordatŭ.
- Diapédèse**, *f. med.* emoragiă a pelii. [*parent.*]
- Diaphane**, *adj.* vd. *transparente*.
- Diaphanéité**, *f.* vd. *transparence*.
- Diaphénix**, *m. med.* electuariŭ purgativŭ, unde sunt curmale.
- Diaphorèse**, *f.* diaforese, transpirațiune, assudelă.
- Diaphorétique**, *adj.* diaforeticŭ. Se dice de remedii sudorifici, cari producŭ assudelă.
- Diaphragme**, *m. anat.* diafragmă, muschiulŭ care separă peptulŭ de abdome.
- Diaphragmite**, *f. med.* inflammat. a diafragmei. Și *diaphragmatite*.
- Diaphyse**, *f. anat.* interstițiŭ, separațiune.
- Diapnoïque**, *adj. med.* care face se assudede, sudorificŭ.
- Diapré, ée**, *adj.* (vech.) variatŭ, de mai multe culori.
- Diaprée**, *f. s. prune diaprée*, prună violetă.
- Diaprer**, *v. a.* a varia culori (impeștrita).
- Diaprure**, *f.* variațiune de viuș culori.
- Diaprun**, *m. med.* diaprunŭ, electuariŭ lenitivŭ (făcutŭ principale de prune).
- Diarrhée**, *f.* diarreă. Comp. *flux du ventre (alvi profluvium)*.
- Diarrhodon**, *m.* medicamentŭ unde sunt rose.
- Diarthroze**, *f.* diartrose, articulațiune mobile între capulŭ ossului și cavitata sa.
- Diascordium**, *m. med.* electuariŭ astringinte, opiatŭ

- de teucriū scordiū (*electuarium Diascordi* (*Fraca-*
storii)).
- Diasostique**, *f.* diasostică.
Médecine préservative.
- Diaspore**, *m. nat.* minerală,
cuī alumele face basea.
- Diastase**, *f.* diastase, di-
latațiunea muschilorū. Vd.
luxation.
- Diastole**, *f.* dilatațiunea ini-
mei, arterelorū, opp. *sys-*
tole.
- Dyastyle**, *m. arch.* edificiu,
unde colonnele sunt sepa-
rate cu jum. din diametrulū
lorū.
- Diathèse**, *f. med.* diatese,
constituțiunea corpuluī.
- Diatonique**, *adj. mus.* dia-
tonicū, procedindū prin su-
netele naturali, întregi, ale
gammei. opp. *chromatique.*
- Diatoniquement**, *adv.* in
ordinea diatonică.
- Diatrîbe**, *f.* diatrîbe, critică
amară, violinte.
- Dibranches**, *m. pl. zool.*
cu două branchie.
- Dicélies**, *f. pl.* dicelie, scene
libere conservate din vechia
comediă.
- Dichotome**, *adj. astr.* tăiatū
in două. Se dice despre luna,
cândū se vede numai jumē-
tate.
- Dichroïsme**, *m.* dichroismū,
reflessulū a două colorī.
- Dicline**, *adj. bot.* diclinū, cu
stamine.
- Dicotylédone**, *adj.* cu două
cotiledoni, cu două foie se-
minali. Și *dicotylédoné.*
- Dicrote**, *adj. med.* dicrotū.
Se dice de pulsulū inegale,
- care bate de două ori in a-
ceaa-și pulsațiune.
- Dictame**, *m. bot.* dictamnū.
frassinelă, plantă aromatică;
—*blanc*, frassinelă cultivată.
- Dictamen**, *m.* sințimintū in-
ternū allū consciinței.
- Dictateur**, *m.* dictatorū. Ma-
gistratū souveranū, cē se nu-
mia la Roma antică, in tim-
purī dificili, pentru șesse
lune cellū multiū.
- Diactatorial**, *e, adj.* dicta-
toriale, de dictatorū.
- Dictature**, *f.* dictatură; au-
toritatea dictatoruluī.
- Dictée**, *f.* dictatū, dictandē.
- Dictier**, *v. a.* a dicta; a prescrie.
- Diction**, *f.* dicțiune, alege-
re și asședatū allū vorbelorū
in discursū, vd. *élocution.*
- Dictionnaire**, *m.* dicțio-
nariū, — *vivant*, omū forte
eruditū.
- Dicton**, *m.* vorbă sentințioasă,
care a devenitū proverbū, di-
cētore; vorbă de glumă.
- Dictum**, *m.* dispositivulū unei
sentințe judic. La *pl. nevar.*
- Didactique**, *adj.* didacticū,
de învățatură. *Sust. f.* didac-
tică, *art. d'enseigner.*
- Hideau**, *m.* impletitură de
împrejmutū gărla, cā sē op-
prescă pescii.
- Didelphe**, *m.* didelfū, unū pa-
trupedū pedimanū de Ame-
rica. Și *sarigue.*
- Didyname**, *adj. bot.* didi-
namū. Se dice de florile cu
patru stamine, două mari și
două mice.
- Didynamique**, *adj. bot.* cu
stamine didyname.
- Diérèse**, *f. gram.* dierese.

Divisiunea unui diftongă în două silabe. Vd. *tréma*.

Diérétique, *adj. med.* dierectică. Se dice de medicamentele, cari producă divisiune, corosiune.

Dierville, *m. bot.* ună arburelă caprifoliă.

Dièse, *m.* sevă *diésis*, diese. Semnă musicală, care înaltă cu ună semi-tonă nota precedinte, *ut-dièse* este *do-dièse*.

Diéser, *v. a. mus.* a însemna cu diese.

Diète, *f.* dietă, regimă particulară de viață. Adunarea statelor în unele țărre.

Diétélique, *adj.* dietetică, igienică. *Sust. f.* dietetică. Partea medicinei care tractedă despre regimelă, cè se prescrie pentru diverși morbi.

Diétine, *t.* dietină. Adunarea nobililor în Polonia, că se numescă deputații.

Dieu, *m.* Dumnezeu; — *merci*, mulțumim lui Dumnezeu; — *le sache*, Dumnezeu știe; *pl. ise* —, să de Dumnezeu; *plut à* —, dică ar da Dumnezeu; *à* — *ne plaise*, ferescă Dumnezeu. Divinitate mitologică, deș (în acestă sensă mai alesă la *plur.* — *fem* face *déesse*).

On ne doit pas représenter le substantif *Dieu* par le pronom *on*. Ainsi la phrase: *on jugement dernier on nous demandera ce que nous avons fait*, ne serait point correcte. Il convient de dire: *Dieu nous demande*, *u etc.*

Dieudonné, *m.* dată de Dumnezeu, darulă Domnului (despre copii).

Diffamant, *e, adj.* difamante, defăimătoră. *Comp. infamant.*

Diffamateur, *m. trice*, *f.* cellă cè defăimă, vorbește de rău.

Diffamation, *t.* difamațiune, defăimare; *procès en* —, procesă de injuriă.

Diffamatoire, *adj.* care tinde a defăima, aduce defăimare. *Libelle* —, scriere de defăimare.

Diffamer, *v. a.* a defăima, defăima (huli). *Comp. décrier.*

Différemment, *adv.* diferit, în modă diferinte, altăfelă. *Comp. diversement.*

Différence, *f.* diferență, deosebire (*disparité*), în *aritm.* remasă, rămasă.

Différencier, *v. a.* a distinge, pune diferență, însemna prin diferență. *Se* —, a fi caracterisat.

Différend, *m.* contestațiune, neînvoielă (toemelă), lucru contestat. În *comere.* diferență, sumă în litigiă.

Différent, *e, adj.* diferinte de sebită, diversă, *dissemblable.*

Différentiel, *elle, adj. math.* diferențială: *quantité* —, cantitate infinită mică; *calcul* —, calculă diferențiale. *Sust. f.* *différentielle*, diferențiale, cantitate diferențială.

Différentier, *v. a. math.* a divide (uă mărime) în părți infinitesimale. Și *différencier.*

Différer, *v. n.* a diferi, a se deosebi; *v. a.* a amăna, *remettre à un autre temps.*

Difficile, *adj.* dificilile, anevoiă. *Sust m.* vd. *dégoûté*.
Difficilement, *adv.* dificilile, anevoiă, cu anevoință.
Difficulté, *f.* dificultate, anevoință (*peine*); pedică, obstacul (*empêchement, obstacle*). *Sms*—, fără îndovintă.
Difficilteux, *euse, adj.* anevoiuosă, care gëssesce, caută, dificultăți în tôte. *Difficilteusement*, cu anevoință.
Diffidation, *f.* vd. *défi, dé-mêlé, querelle*.
Diffluent, *e, adj. nat.* difluinte, jumătate fluidă.
Difforme, *adj.* deforme, stricată, urâtă (*schilodă*).
Difformer, *v. a.* a strica forma unei monnete.
Difformité, *f.* deformitate, defectă seusibile în formă, în proporțiuni.
Diffraction, *j. fis.* difracțiune, respitătă allă radelorū luminöse. *Diffractionif, ive, adj.* care respesce radele luminei.
Diffus, *e, adj.* difusă, prolissă, prè lungă la vorbă (de persône, de stălu); *lumière —se*, lumina respitătă, jumătate umbră.
Diffusément, *adv.* în modă difusă, prè intinsă, vagă.
Diffusion, *f.* difusiune, respitătă; revërsatătă allă lichidilorū.
Dig-dig, *interj. (t. d'argot)*, liți cu atințiune! [cescū].
Digamma, *m.* digamma gre.
Digastrique, *adj.* digastricū, biventru. Se dïce de ună muschiū, cè parè a avè două vintri (*musculus biventer*).

Digène, *adj. nat.* digenū, de ambele generi.
Digérer, *v. a, și n.* a digeri (mistui) *fig.* a essamina, mediti, discuta, uă affacere.
Digeste, *m. jur.* digestulū. *Comp. Pandectes*.
Digesteur, *m.* ôla papi-niană. Vassū închisū erneticū spre a ferbe iute carnea.
Digestif, *ive, adj.* digestivū, care ajjută digestiunea.
Digestion, *f.* digestiune: *chem.* termitațiune la focū incetū. [plantă].
Digitaire, *f.* digitariă, uă
Digital, *e, adj.* care se referesce la degitū. [plante].
Digitale, *f.* digitale, genū de
Digitaline, *f. chem.* alcaloidū conținutū în digitale.
Digitation, *f. anat.* incru-ciare a două muschi din-telați.
Digitée, *adj. f. bot. (feuille —)* tăiată în forma degituluī.
Digitigrades, *m. pl.* digitigradi. Familiă de mamifere, cari mergū pe estremitatea degitelorū (precum câni).
Diglyphe, *m. arch.* diglifū.
Digne, *adj.* demnă, vrednică; plină de demnitate. Il se dit du bien et du mal, à moins qu'il ne soit accompagné d'une négation; alors il ne se dit que du bien.
Dignement, *adv.* cu demnitate, după merită. Se dïce tolū-déuna în sensulū bunū.
Dignitaire, *m.* demnitariū, cellū investitū cu uă demnitate.

- Dignité**, f. demnitate, meritú; elevațiune, destinațiune eminente; gravitate; oficiú, funcțiune considerabile.
- Digone**, *adj. nat.* cu două anghiuri.
- Digression**, f. digresiune, abatere dela obiectul principal in discursú; *astr.* distanța aparține a planetelorú.
- Digue**, f. stăvilariú, dăgasú; *fig.* pedică, *obstacle*. [calului.
- Diguer**, v. a. a da pinteñi
- Digyne**, *adj. bot.* cu două pistile. [țiune, sfășiare.
- Dilacération**, f. dilacera-
- Dilacérer**, v. a. a dilacera, sfășia.
- Dilapidateur**, *m. trice*, f. dilapidatorú, vd. *urm.*
- Dilapidation**, f. respă, cheltuélă desordinată.
- Dilapider**, v. a. a dilapida, respi bani escisivú și desordinatú.
- Dilatabilité**, f. estinsiune. A-daussulú volumelú corpurilorú prin căldură.
- Dilatable**, *adj.* dilatabile, care se estinde prin căldură.
- Dilatant**, *e, adj.* dilatante, estinsivú, care dilată, răresce; *force* — *e*, putere dilatante. *Sust. m.* dilatante, uerí-cé corpú propriú se dilate (*chir.*).
- Dilatateur**, *m. anat.* muschiú propriú a dilata unele părți. In *chir. speculum*, vd. *dilatatoire*.
- Dilatation**, f. dilatațiune, estinsiune, lărgire. *Mouvement des parties d'un corps par lequel il augmente en volume.*
- Dilatatoire**, *m. chir.* instrum. că se mărescă cavitatea unei plage, unei rane.
- Dilater**, v. a. a dilata, lărgi, lăți, întinde, mări volumele unui corpú prin căldură.
- Dilatoire**, *adj. jur.* dilatoriú, care tinde a întârđia, a amána.
- Dilayer**, v. a. vd. *différer*.
- Dilection**, f. dilecțiune, iubire. [conclusiune duplá.
- Dilemme**, *m. ret.* dilemmá,
- Dilettante**, *m. ital.* dilettante, amatorú de musicá. La *pl. des dilettanti*.
- Diligement**, *adj.* cu grije, cu diligență; iute, *promptement*.
- Diligence**, f. diligență, celeritate in execuțiune, grije, căutare esactă; protestațiune neîntărđiată (a unei polițe); la *pl. demersú*, măsura judiciarie (*poursuites*); *faire* —, a se grábi, și da silență, *à la—de*, după impulsulú; *en toute* —, neîntărđiatú, — *embourbée*, omú fórté incetú.
- Diligent**, *e, adj.* diliginte, silitoriú, care face cu celeritate. Comp. *expéditif*, *prompt*.
- Diligenter**, v. a. a sili, face se lucrede cu celeritate.
- Dillénie**, f. uă plantá.
- Diluvien**, *enne, adj.* diluvianú, de potopú.
- Dimachère**, *m.* dimacherú, luptătorú cu două săbie la ant.
- Dimanche**, f. Duminică; — *gras*, prima di a postului; — *des Rameaux*, Duminica Florielor.
- Dime**, f. deșimá, dijmá, *gros-*

- ses—s*; *menues—s*, *vertes—s*, decimă mară, mică, dela verditure; *lever la—*, a percepe dijma.
- Dimension**, *f.* dimensiune, mărime, întinderea corpului. La *pl.* măsură că să asigure successfulă.
- Dimer**, *v. a.* a dijmui, lua, percepe, decima, dijma.
- Dimère**, *adj.* diviză în două.
- Diméré**, *adj.* cu tarsul diviză în două părți.
- Dimérie**, *f.* țerră suppusă la decimă, la dijma.
- Dimètre**, *adj. (vers)*, versă de două măsură sã patru pedă (piciore), la antică.
- Dimeur**, *v. n.* dijmuitoră.
- Diminuer**, *v. a.* a diminui, micșora; *v. n.* a se diminui, deveni mă mică, a slăbi.
- Diminutif**, *ive, adj. gram.* diminutivă, care diminuește, micșorędă puterea unei vorbe. *Sust. m.* vorbă formată din alta, cui diminuește energia (s. e. *fillette*, mică fiică, fiicuță, din *fille*, fiică).
- Diminution**, *f.* diminuțiune, micșorare, *amoindrissement*.
- Dimissoire**, *m. eccles.* dimissoriu, permitere de ordinațiune.
- Dimorphe**, *adj.* dimorfă, cu două forme.
- Dinanderie**, *f.* totă felulă de ustensilă de alamă.—Numele derivă dela orașulă *Dinant*, în Belgia.
- Dinandier**, *m.* alămariu, vd. *preced.*
- Dinatoire**, *adj.* de prăndit; care ține locă de prăndă.
- Dinde**, *f.* curcă. *Comp. poule d'Inde* (adică de India).
- Dindon**, *m.* curcană. *Un—, une dinde*, omă inabile.
- Dindonnier**, *m. ière, f.* peditorulă curcaniloră.
- Dinée**, *f.* prăndită la birtă, în călătoriă.
- Dîner**, *v. n.* a prăndi,—*par coeur*, a nu gessi de măncare. *Sust. m.* sãu *diné*, prăndă. [limba copiiloră].
- Dinette**, *f.* mică prăndă (în
- Dineur**, *m.* cellă cã prăndesce.
- Diocésain**, *cine, adj.* diocesană.
- Diocèse**, *f.* diocese, ținutulă cã este sub juridict. episcopului. [biacee].
- Diode**, *f. bot.* genă de ru-
- Dionée**, *f. bot.* sensitivă de Carolina.
- Dionysiaques**, *f. pl.* Dionisiace, sãrbãtoră la antică.
- Dioptrés**, *m. pl.* dioptré, cavități tăiate în pinulele alidadei.
- Dioptrique**, *f.* dioptrică, sciința despre resfringerile luminei.
- Diorame**, *m.* dioramă, panoramă avindă lumina mobilă.
- Diosma**, *m.* plantă rubiaceă.
- Diphongue**, *m.* diftongă.
- Diplomate**, *m.* diplomată.
- Diplomatie**, *f.* diplomațiă.
- Diplomatique**, *adj.* diplomatică; *f.* artea de a recunoscă autenticitatea diplomeloră.
- Diplôme**, *m.* diplomă.
- Diptère**, *m. nat.* dipteră, insectă cu două aripe.
- Dire**, *v. a.* a dice, spune :

- c'est beaucoup* —, acesta însemnădă multă; *c'est bien-tôt, dil.*, e lesne de ăissă. *Vous avez beaudire*, puteți spune cè vreți; *cela va sans dire*, acesta se înțelege de sine, *c'est-à-dire* adică. — *Sust. m.* asserțiune. *Au dire de*, după spusele.
- Direct**, *e, adj.* directă, dreptă.
- Directement**, *adv.* directă, d'a dreptulă, în liniă dréptă.
- Directeur**, *m. trice*, *f.* directoră.
- Direction**, *f.* direcțiune.
- Directoire**, *m.* directoriă, commissiune însărcinată cu direcțiunea publică.
- Directorial**, *ale adj.* directoriale, de directoriă.
- Dirigeant**, *ante, adj.* diriginte, care dirige, cărmuesce.
- Diriger**, *v. a.* a dirige, îndrepta către; conduce, cărmui.
- Dirimant**, *ante, adj.* care anulédă; *empêchement* —, proibitiune, opprire, care anulédă uă căsătoriă.
- Discernement**, *m.* facultate de a judeca sănătosă lucrurile.
- Discerner**, *v. a.* a distinge, deosebi; *fig.* discopperi.
- Disciple**, *m.* scolariă, discipulă; *les—s de Flore*, botanisti.
- Disciplinable**, *adj.* disciplinabile, capabile de disciplinată.
- Disciplinaire**, *adj.* disciplinariă, care ține de, se referesce la, disciplină.
- Discipline**, *f.* disciplină, direcțiune, regulamentă care conduce, cărmuesce, unele corpuri, unele ordini.
- Discipliner**, *v. a.* a supune la uă regulă, la disciplină.
- Discoïde**, *adj.* în forma discului.
- Discontinuation**, *f.* contenire, intrerupere.
- Discontinuer**, *v. a.* a intrerupe, conteni.
- Disconvenance**, *f.* lipsă de cuvenință, seă de proporțiune.
- Disconvenir**, *v. n.* a nu se învoi despre ună lucru, (*de qch.*), ală denega, tăgădui.
- Discord**, *m.* neînțelegere, neînvointă. Ca *adj.* neacordată (*vech.*).
- Discordance**, *f.* discordanță, lipsă de armoniă, nepotrivélă.
- Discordant**, *ante, adj.* discordante, neacordată, nepotrivită. [nire.
- Discorde**, *f.* discordiă, ne-
- Discorder**, *v. n.* a fi în discordiă, în neunire.
- Discoureur**, *cuse, m* și *f.* cellă cè vorbesce multă, lesne (gureșiă). De persóne și lucruri.
- Discourir**, *v. n.* a vorbi de ce-va în estinsă, multă; a nu dice decâtă vorbe inutile.
- Discours**, *m.* discursă, orațiune. [politicosă, puș. usit.
- Discourtois**, *oise, adj.* nepoliteță.
- Discourtoisie**, *f.* nepoliteță.
- Discrédit**, *m.* descredită, perderea creditului, lipsă de considerațiune.
- Discréditer**, *v. a.* a descredita, strica creditulă s. stima.
- Discret**, *ête, adj.* discretă, reținută în vorbe, în acțiună, care scie a pèdi secretulă;

quantité—e, cantitate ale cui părți sunt separate.

Discrètement, *adv.* cu discrețiune, cu rezervă.

Discrétion, *f.* discrețiune, rezervă, reținere în vorbe, în fapte. *Avec—*, cu măsură, *à—*, după voință, câtă voiesce, *à la—de*, în voia; *se mettre à la—de*, a se lăssa în voia (cui-va). *Se rendre à —*, a se preda fără condițiuni.

Discrétionnaire, *adj. t.* discreționariu, nelimitat. *Pouvoir—*, putere lăssată unui magistratului de a lucra după voința sa.

Discrétoire, *m.* adunanta superiorilor în unele monastiri.

Disculpation, *f.* disculpațiune, desvinovățire, escusațiune.

Disculper, *v. a.* a disculpa, justifica de uă erróre, a escusa, desvinovăți.

Discussif, *ive, adj.* discutiv. Se dice de remedieile cari resolvescū umorile.

Discussion, *f.* discussiune, desbatere; *jur.* cercetarea relațiunilor averii.

Discutable, *adj.* discutabile, care se pöte discuta, desbate.

Discuter, *v. a.* a discuta, desbate, essamina cu amănuntul. *Se—*, a se desbate.

Disépale, *adj. bot.* cu două foie.

Disert, *erte, adj.* disert, care vorbesce facile și elegante.

Disette, *f.* lipsă, föme; indigință.

Diseur, *m. euse, f.* cellu ce dice; cellu ce affectă de a vorbi bine. [vöre.

Disgrâce, *f.* disgrăția, defa-

Disgracié,ée,adj. disgrățiat.

Disgracier, *v. a.* a disgrăția.

Disgracieusement, *adv.* prin disgrăția, prin defavöre.

Disgracieux, *euse, adj.* disgrățios, neplăcut, lipsit de plăcere, supărătoriu, *désagréable*.

Disgrégation, *f. opt.* dispersiunea rațelor de lumină.

Disgréger, *v. a.* a reduce unu corpü în părți mice, a disface, disuni, atomele.

Disjoindre, *v. a.* a disuni. *Disjoint, e*, disunitu, dispertitü.

Disjonctif, *ive, adj.* disjunctivü, care separă (în gram.).

Disjonction, *f. jur.* separațiune a două procedure, dispertire.

Dislocation, *f.* dislocațiune.

Disloquer, *v. a.* a disloca, separa buccățele unei machine, dismembra. *Vd. déboîter*.

Disparaitre, *v. n.* a dispără, se depărta, se face nevödutü.

Disparate, *f.* lipsă de conformitate. *Cà adj.* nepotrivitü.

Disparité, *f.* disparitate, diferință între lucruri comparabili.

Disparition, *f.* disparițiune.

Dispaste, *m.* machină cu două scripeți.

Dispendieux, *euse, adj.* dispendios, care atrage, cere, multe cheltuele.

Dispensaire, *m.* stabilimentü de binefacere, unde se dă gratuitu consultațiuni și medicamente bolnavilor saraci.

Dispensateur, *m. trice*, *f.* cellă ce dă, împarte, distribuiesce, dispensator.

Dispensation, *f.* distribuțiune, împărțire, dare.

Dispense, *f.* esențiune dela regula ordinariă, dispensă, scutire, permissiune.

Dispensé, *ée, adj.* dispensat, sculit.

Dispenser, *v. a.* a dispensa, scuti, escepta din regulile cerute; a da, a distribui.

Disperser, *v. a.* a resipi, răspândi.

Dispersif, *ive, adj.* dispersiv, care respesce (în optică).

Dispersion, *f.* răspândire.

Disponibilité, *f.* disponibilitate.

Disponible, *adj.* disponibile, de care poate cine-va dispune, de care se poate servi.

Dispos, *adj. m.* dispus, ușior, agile (cu chef), sănătos.

Disposant, *e, adj.* și *s.* dispunător, cellă ce regulă prin testament împărțirea averii sêlle.

Disposer, *v. a.* a dispune, rândui; — *v. n.* a avé în mână, în putere, *en*—, a decide. *Se* —, a se prepara.

Dispositif, *m.* dispozitiv, partea unei judecări, care conține decisiunea judecătorilor, a unui decret etc.

Disposition, *f.* dispozițiune, aședare în ordine, rânduire; *fig.* tendință. *La pl.* preparative,

Disproportion, *f.* disproporțiune, nepotrivire.

Disproportionné, *ée, adj.* lipsit de proporțiune.

Disputable, *adj.* disputabile.

Disputailler, *v. n. fam.* a disputa desu și pe lungu.

Dispute, *f.* dispută, certy.

Disputer, *v. n.* a disputa, disbate. *Il ne faut pas — des goûts*, despre gustu nu se dispută.

Disputeur, *m.* disputător.

Disque, *m.* disc, rotocol.

Disquisition, *f.* cercetare.

Dissection, *f.* dissecțiune, tăierea părților unui corp organizat; *f.* cercetare minuțiosă.

Dissemmable, *adj.* neasemine, dissemine.

Dissemblance, *f.* neasemenat, neasemenare.

Dissémination, *f.* disseminațiune.

Disséminer, *v. a.* a semăna, răspândi, în diverse părți.

Dissension, *f.* dssinsiune, neunire, neînvoire, *discord*.

Dissentiment, *m.* dissințimint, neînvoire, neînțelegere.

Disséquer, *v. a.* a diseca, divide părțile unui corp organizat, ca să i studieze structura; *fig.* a analisi.

Disséqueur, *m.* dissector, cellă ce face dissecțiuni, anatomist practic.

Dissertateur, *m.* cellă ce dissertedă.

Dissertation, *f.* disertațiune, essame attintiv allu unei cestiuni de sciință, de arte.

Dissertter, *v. a.* a disserta.

Dissidence, *f.* dissidință,

scisiune, neînțelegere, neunire.

Dissident, *ente, adj. și sust.* care nu se invoiesce cu opiniunea majorității, dissidente, neunită.

Dissimilaire, *adv.* neasemine, de natură diferite.

Dissimilitude, *f.* diferență; *ret.* figură constând în a deduce argumente din lucruri diferite, neasemini.

Dissimulateur, *m. trice*, *f.* cellă ce se preface, prefăcută.

Dissimulation, *f.* dissimulațiune, prefăcătoriă.

Dissimulé, ée, *adj.* dissimulat, prefăcut, ascuns.

Dissimuler, *v. a. și n. a.* dissimula, ascunde scopurile sêlle, a se preface.

Dissipateur, *m. trice*, *f.* resipitor, dissipator.

Dissipation, *f.* resipă; evaporațiune.

Dissipé, ée, *adj.* resipit, cu gândurile resipite.

Dissiper, *v. a.* a resipi, depărta, a face să dispară, *disperser*.

Dissolu, ue; *adj.* dissolut, deregulat, cu moravuri stricate.

Dissoluble, *adj.* dissolubile, care se poate dissolve, topi.

Dissolument, *adv.* dissolut, licințios.

Dissolutif, ive, *adj.* vd. *dissolvant*.

Dissolution, *f.* dissoluțiune, topire, disfacere.

Dissolvant, nte, *adj.* dissolvinte, care dissolve, topesce.

Dissonance, *f.* dissonanță, sunanță rea, acord fals.

Dissonant, ante, *adj.* dissonante, rău sunător, nepăcut la urechi.

Dissoner, *v. n.* a fi dissonante.

Dissoudre, *v. a.* a dissolve, topi; strica, disface, destrui. Se conjugă precum *résoudre*, însă i lipsescă *passé def.* și imperfectu subj. — Partic. *pass. dissous, dissoute*.

Dissuader, *v. a.* a întorce pe cine-va dela uă convicțiune, dela uă decisiune s. hotărîre.

Dissuasion, *f.* dissuasiune, întorcere dela uă decisiune.

Dissyllabe, *adj.* vorbă de două silabe.

Dissyllabique, *adj. gram.* dissilabic, cu două silabe.

Distance, *f.* distanță, depărtare, interval.

Distancer, *v. a.* a întrece în alergare.

Distant, ante, *adj.* distanțe, depărtat.

Distémone, *adj. bot.* cu două stamine. [întinde.

Distendre, *v. a.* a distinde,

Distension, *f.* distinsiune, întindere multă, *chir.* stare pré întinsă a nervilor.

Distillatoire, *adj.* care servește a distila, propriu la distilațiune.

Distiller, *v. a.* a distila; *fig.* a resipi.

Distillerie, *f.* laboratoriu unde se face distilațiun.

Distinct, e, *adj.* distins, deosebit, bine vizibil, clar.

Distinctement, *adv.* dis-

- tinsă, clară, fără confuziune, curată.
- Distinctif**, *ive, adj.* distinctivă, care servește a distinge.
- Distinction**, *f.* distincțiune, diferență, deosebire; merit.
- Distingué**, *ée, adj.* distinsă, însemnată, deosebită, eminente.
- Distinguer**, *v. a.* a distinge, deosebi.
- Distique**, *m.* distichă, uniune de două versuri.
- Distors**, *e, adj.* întorsă, încovăiată.
- Distorsion**, *f.* distorsiune, contracțiune, încovăitură a unei părți a corpului.
- Distractiön**, *f.* distrațiune, separațiune, lipsă de atințiune. Vd. *amusement*.
- Distraire**, *v. a.* a distra, separa, abate. *Se —*, a se distra.
- Distrait**, *aite, adj.* distrasă, puțină atintivă.
- Distribuer**, *v. a.* a distribui, împărți, Comp. *partager*.
- Distributeur**, *m. trice, f.* distribuitor, celulă ce distribuie, împărțitor.
- Distributif**, *ive, adj.* distributiv, care distribuie; *gram.* distributiv, opp. *collectif*.
- Distribution**, *f.* distribuțiune, împărțire; rânduire.
- District**, *m.* district, județ. [simă.]
- Dit**, *m.* dicere, vorbă, masă.
- Dithyrambe**, *m.* ditirambă, poemă lirică, ce respiră entuziasmul.
- Dithyrambique**, *adj.* dithirambic.
- Dito**, dissă deja. Și *ditto*.
- Ditome**, *m.* insectă coleopteră.
- Diton**, *m. mus.* intervală compusă de două tonuri.
- Diurétique**, *adj.* diuretic.
- Diurne**, *adj.* diurnă, care se face într'ună zi, de zi.
- Divagation**, *f.* divagațiune, șambletă rătăcită.
- Divaguer**, *v. n.* a divaga, șambleta rătăcită; vorbi rătăcit.
- Divan**, *m.* divan.
- Divergence**, *f. opt.* divergență, deosebire. Situațiune a două linii, cari merg departându-se una de alta.
- Divergent**, *ente, adj.* divergent, deosebit, care merge departându-se de altul, opp. *convergent*.
- Diverger**, *v. n.* a fi în divergență.--*Se dit des opinions qui sont opposées, ou qui s'éloignent de la question.*
- Divers**, *erse, adj.* divers, diferite, deosebit, felurit.
- Diversement**, *adv.* în diverse moduri, diferite, felurit.
- Diversifier**, *v. a.* a face divers, felurit, a varia.
- Diversion**, *f.* diversiune, abatere.
- Diversité**, *f.* diversitate, diferență, deosebire, varietate.
- Divertir**, *v. a.* a abate, distra, face nevedut; a distra, disfața. *Se —*, a-și petrece. Vd. *amuser, distraire*.
- Divertissant**, *ante, adj.* care face petrecere.
- Divertissement**, vd. *Amu-*

- sement, récréation, distraction.*
- Dividende**, *m.* de împărțit. Parte din beneficiu, care revine fiă-cărui acționarului allu unei societăți commercialf.
- Divin**, *ine, adj.* divin, dumne-deescă; escellinte.
- Divination**, *f.* divinațiune, ghicire.
- Divinatoire**, *adj.* de ghicire.
- Divinement**, *adv.* prin virtutea divină, dumne-deesce.
- Diviniser**, *v. a.* a îndumne-dei. [deire, esșința divină.
- Divinité**, *f.* divinitate, dumne-dee.
- Divisé**, *ée, adj.* divisă, împărțit; disunit.
- Diviseur**, *m. aritm.* divisor, împărțitor, *adj. m.* care imparte.
- Divisibilité**, *f. didact.* proprietatea lucrului divisibile.
- Divisible**, *adj.* divisibile, care se pôte divide, împărți.
- Division**, *f.* divisiune, împărțire.
- Divisionnaire**, *adj.* divizionariu, de divisiune, care se referesce la uă circunscriptiune, la ună ocol.
- Divorce**, *m.* dispărțire (a căsătoritor), disunire.
- Divorcer**, *v. n.* a se dispărți (căsătoritor), face separațiune.
- Divulgation**, *f.* divulgațiune, respândire in publică.
- Divulguer**, *v. n.* a divulga, respândi in publică.
- Divulsion**, *f. chir.* divulsione, separațiune causată de uă tinsiune, de uă întindere, violinte.
- Dix**, *adj. num.* deuce.
- Dix-huit**, *num.* optă-spre-deuce.
- Dixième**, *adj.* allă decilă.
- Dixièment**, *adv.* allă decilă, in allă decilă locă.
- Dix-neuf**, *num.* noue-spre-deuce. [deuce.
- Dix-sept**, *num.* șapte-spre-deuce.
- Dizain**, *m.* mică p emă compusă din deuce versuri.
- Dtzaine**, *f.* totale compusă de deuce unități. [grău.
- Dizeau**, *m.* deuce legături de
- Do**, *m. mus.* sunetulă do seă ut. [toriu, suppusă.
- Docile**, *adj.* docile, ascultă-
- Docilement**, *adv.* in modă docile, cu suppunere.
- Docilité**, *f.* docilitate, dispozițiune naturale de a se lăsa conduce, governa, suppunere.
- Dock**, *m.* vastă stabilimentă pentru depositulă mărțelor.
- Docte**, *adj.* doctă, invățat.
- Doctement**, *adv.* in modă doctă, ca ună invățat, *savamment.*
- Docteur**, *m.* doctor, doctă cu diplomă de academiă. Medică. [le, de doctorat.
- Doctoral**, *ale, adj.* doctoral.
- Doctorat**, *m.* doctorat, gradă, calitate, de doctor.
- Doctrinaire**, *m.* preotă seă clerică seculare allă doctri-nei crestine.
- Doctrinal**, *ale, adj.* doctri-nale, relativă la doctri-nă.
- Doctrine**, *f.* doctri-nă, invățatură. Uniune de dogmate religiose, seă de principie filosofice. Sistemă politică allă cui obiectă era se concilie-de monarchia cu libertatea.

- Document**, *m.* documentu, chrisovă, vd. *renseignement*.
- Dodécagone**, *m. geom.* dodecagonu, figură cu 12 lateri și 12 ănghiuri.
- Dodiner**, *v. a.* a legăna. *Se —*, a se îngriji cu escesă.
- Dodo**, *m.* lectu, patu (la copii). *Faire —*, a dormi.
- Dodu**, *ue, adj.* grassu, plinu, *pop.* [gelu]. Și *dogesse*.
- Dogaresse**, *f.* consortea dogelui.
- Dogat**, *m.* demnitatea dogelui.
- Doge**, *m.* doge, capu allu vechieloru republice a Veneției și Genevei (altă-dată).
- Dogmatique**, *adj.* dogmaticu, de dogmă.
- Dogmatiquement**, *adv.* în modu dogmaticu.
- Dogmatiser**, *v. n.* a preda uă doctrină religiōsă sēu filosofică; a vorbi prin sentințe.
- Dogmatiseur**, *m.* cellu cē affectedă unu tonu sentințiosu.
- Dogmatiste**, *m.* dogmatistū, cellu cē predă, stabilește, dogmate.
- Dogme**, *m.* dogmă, punctu de doctrină admissu cā veritate.
- Dogue**, *m.* mare căne peditoriu.
- Doguin**, *m.* micu *dogue*.
- Doigt**, *m.* degitu; a 12-a parte a diametrulu sōrelu lunei; mărime cātu latulu degitulu, *avoir sur les — s*, a fi pedepsitu, înșelatū în asșeptarea sa; *savoir sur le bout du —*, a sci perfectu de bine (ca apa), *être servi au — et à l'œil*, a fi servitu punctuale; — *de Dieu*, secretele lui D-deu.
- Doigté**, *m.* sēu *doigter*, degitatū. Modulū de a asședa degitele pe unu instrum. musicale, pe violină etc.
- Doigter**, *v. n.* a degita, asședa, cum se cere, degitele pe instrumentu, cā sē cante.
- Doigtier**, *m.* degitariu (năpustrocū). *Comp. dé.*
- Doit**, *m. t.* detoriă, passivulū în commerciū. *Doit-et-avoir*, activulū și passivulū.
- Doitée**, *f.* cantitate mică de achiă.
- Dol**, *m.* fraude, înșelăciune.
- Doléance**, *f.* doleanță, plângere pentru uă perdere.
- Dolent**, *ente, adj.* triste, plângătoriū. [tesla.
- Doler**, *v. a.* a aplana cu
- Dolic**, *m. bot.* speciă de fasole.
- Dollar**, *m.* dollaru, uă monnetă americ. din Stat.-Unite, val. 5 fr. 42 cent. [sard.
- Dolman**, *m.* vestă de hus-
- Dolmen**, *m.* monumentu druidicū formatu de uă lespedă mare asședatā pe douē petre.
- D. O. M.**, breviațiune care însemnedă *Deo optimo maximo*, lui Dumnezeu pré buu, pré mare.
- Dom**, *m.* părinte, titlu datu unorū religiōși.
- Domaine**, *m.* dominiū, proprietate, moșiă; *fig.* cuprinsu.
- Domainial**, *ale, adj.* dominiale, care ține de dominiile Statulu, *qui est du domain public*.
- Dôme**, *m.* construcțiune semisferică d'assupra unu e-

dificiū, domū, boltă; *farm.* vassū de distilatū. [cire.

Domestication, f. domesti-

Domesticité, f. condițiune de servitorū (slugăria).

Domestique, m. servitorū (slugă). Că *adj.* domesticū, de casă.

Domicile, m. domiciliū, lăcuintă, ședere cu casa.

Domiciliaire, *adj.* de domiciliū. *Visite*—, vizită făcută de justiță într'unū domiciliū.

Domicilié, *ée*, *adj.* domiciliatū, stabilitū cu domiciliulū.

Dominant, *ante*, *adj.* dominante, care domină. *Dominante* in *mus.* quinta peste tonică seū fundamintale.

Dominateur, m. *trice*, f. domnitorū, cellū cē domină.

Domination, f. dominațiune, domnire.

Dominer, v. a. a domina, domni; fi mai înaltū, a fi cellū mai aparinte, *Se*—, a se predomni, fi stă în pe sine.

Dominicain, m. *aine*, f. dominicanū, religiosū din ordinea S-tuluī Dominiicū.

Dominical, *ale*, *adj.* dominicale, allū luī Dumnedeū.

Oraison—e, orațiune dominicale, *Pater*.—*Dominicale*, f. predică de duminică. *Lettre dominicale*, literă dominicale, care arrētă in calendariū duminicele annuluī.

Domino, m. domino; costumū de balū mascatū.

Dominoterie, f. chărtii culorate servindū la joculū de

loto etc. Cellū ce le vinde este *dominotier*, m.

Dommage, m. daună (pagubă);—*s et intérêts*, summă allocată că indemnitare de unū prejudiciū, daune-interessi.

Dommageable, *adj.* care causedă prejudiciū, păgubitorū.

Domptable, *adj.* care se pōte subjuga, suppone.

Dompter, v. a. a imblândi, suppone, domestici.

Dompteur, m. domesticitorū.

Dompte-venin, m. vd. *asclepiade*.

Don, m. darū, presinte.

Don, m. don, titlu cē se dă nobililorū in Ispania.

Donace, t. *nat.* coquile bivalve.

Donataire, m. și f. donatariū, cui s'a făcutū uă donațiune.

Donateur, m. *trice*, f. cellū cē face donațiune, donatorū.

Donation, f. donațiune, darū făcutū prin actū publicū.

Donc, *conj.* așa dērū.

Dondon, f. femeă grōssă veselă, *fam.*

Donjon, m. turnū dințatū (colțuratū); turnū d'assupra casei.

Donnant, *ante*, *adj.* darnicū.

Donne, f. împertirea cărților la jocū; *mal*—, însemnedă că s'a distribuitū reū.

Donnée, f. dăruelă. *C'est une*—, este unū lucru efținū. La *pl.* in *math.* cantitățī date, cari servescū a gēs-i necunnoscutele.

Donner, v. a. a da, procura, cauza; v. n. a da, cădē, fi

- situatū, avé fația, spre.—*des deux*, a da calculū pîntenî, —*la chasse*. a urmări;—*un coup de collier*, a se sili pré multū :—*à la côte*, a naviga spre cōstă. *Se—*, a se da, se applica. [cè dă.
- Donneur**, *m. euse*, *f. cellū*
- Dont**, *pron.* allū cui, a cui, allū cărorū. *De qui* se dit des peusonneș et des choses personniées, *dont et duquel* se disent des personnes et des choses; mais en général *dont* est préférable.
- Donzelle**, *f.* fiică, femeă, puçinū stimată, de moralî suspecte.
- Dorade**, *f.* pesce cu soldî auriî; constellat. australe.
- Dorage**, *f.* politură cu aurū; acțiune de a face pëlăria să se arrête mai fină în esteriorū (la pëlăriari).
- Doré**, *ée*, *adj.* auriū, inauritū. *Sust. m.* politură cu aurū, duplicatū cu aurū.
- Dorénavant**, *adv.* vd. *désormais*.
- Dorer**, *v. a.* a inauri, poli cu aurū, inveli cu foie de aurū.
- Doreur**, *m. euse*, *f.* inauritorū, politorū.
- Dorien**, *m.* (*mode—*), unulū din celle mai vechie moduri ale muziceî grece.
- Dorique**, *m. adj.* ordinea dorică de arhitectură, secunda între celle cinci ordini.
- Dorloter**, *v. a.* a tracta cu pré multă delicateță, răsfața.
- Dormant**, *ante*, *adj.* care dörme; care nu curge.
- Dormeur**, *m. euse*, *f.* cui place să dörmä. care dörme.
- Dormeuse**, *f.* trăssură séu scaunū lungū, unde se pôte dormi, dormesă.
- Dormir**, *v. n.* a dormi;—*un bon somme*, a dormi multū; —*la grasse matinée*, a dormi târdiū diuinéța; —*comme un sabot*, a dormi adincū, —*debout*, a fi fôrte ostenitū. *Sust. m.* somnū.
- Dormitif**, *ive*, *adj.* dormitivū, care provócă somnulū.
- Dorsal**, *ale*, *adj.* dorsale, dela spate.
- Dortoir**, *m.* dormitoriū.
- Dorure**, *f.* politură cu aurū.
- Dos**, *m.* spatele:—*de la main*, partea esternă a mânei. *Faire le gros—*, a face pe importantele. *Il me scie le—*, mî é urătū cu dinsulū (*fam.*).
- Dos-d'âne**, *m.* cea ce formédă povirnișiu de ambele părți.
- Dose**, *f.* dosă, cantitatē determinată de ceva.
- Dossier**, *m.* spatele scaunului. Dossariū, delă, (*lat. acta*).
- Dot**, *f.* dote, destre.
- Dotal**, *ale*, *adj.* dotale, de dote.
- Dotation**, *f.* dotațiune.
- Doter**, *v. a.* a dota, îndestra.
- Douaire**, *m.* dotariū, porțiune de avere asigurată de bărbatū consortiî sêlle in casū de supra-vieță.
- Douairière**, *f.* séu *adj.* veduvă nobile, care se bucură de unū dotariū, vd. *prec.* —*Princesse—*, femeă bătrână (*fam.*).
- Douane**, *f.* vamă.

Douaner, v. a. pune sigiliul vamei pe uă marfă.

Douanier, m. aginte, comissu, dela vamă.

Douar, m. satu arabu compus de corturi liniate in strate.

Doubla, m. monnetă de argintu alger. și tunis. val. 3 fr. *apprôpe*.

Doublage, m. îmbrăccatul, căptușitul navii cu foie de cupru, seü cu scânduri.

Double, adj. duplu, îndouitü; *mettre les morceaux*—, a se grăbi; *mot à—entente*, vorbă cu douë înțelesuri; *fête*—, sêrbătore allü cuî officiu è mai solemne; *au*—, îndouitü.

Doublé, m. dublè (la biliardü).

Doubleau, m. grindă grössă.

Doublément, adv. de douë ori, îndouitü, duplu.

Doupler, v. a. a duplica, îndoui; căptuși.

Doublet, m. briliante falsü; doublet la tric-trac.

Doublon, m. monnetă de aurü spanică, val 84 fr. Se dice mai bine *pistole*.

Doublure, f. căptușelă.

Douçain, m. vd *doucin*.

Douce-amère, f. dulcamară, uă plantă solaneă.

Douceâtre, adj. dulcégü.

Doucement, adj. dulce, bländü; incetü. Comp. *légèrement*.

Doucerette, f. femeă care affectă unü aerü dulce, bländü.

Doucereux, euse, adj. dulce neplăcutü, de bländeță affectatü.

Doucet, ette adj. și sust.

dim. dela *doux*, dulce. Se dice numai despre persône.

Doucette, f. speciă de plantă.

Doucettement, adv. cu totulü dulce, incetü, *pop.*

Douceur, f. dulcêță, bländeță.

Douche, f. duși.

Douci, m. s. *douchi*, t preparațiunea oglindei ca să fiă polită.

Doucin, m. unü măru sêlbaticü. Și *douçain*.

Doucine, f. speciă de ornamentü (*archit.*)

Doucir, v. a. a poli oglinda.

Douelle, f. dögă mică.

Douer, v. a. a dota, gratifica, îndestra.

Douille, f. partea scobită și cilindrică a unorü instruminte de ferrü, că sapa, baioneta. [môle; delicatü.

Douillet, ette, adj. dulce și

Douillette, f. haină de mătase cu vată. *robe ouatée*.

Douillettement, adv. dulce și môle, delicatü.

Douleur, f. durere. [durerosü.

Douloureusement, adv.

Douloureux, euse, adj. durerosü, care adduce durere.

Douro, m. monnetă spanică, *piastre*, val. 5 fr. 40 cent.

Doute, f. îndouință, nesiguranță.

Douter, v. a. a se îndoui, fi nesigurü, *être dans le doute*.

Douteusement, adv. cu îndouință. [iosü.

Douteux, euse, adj. îndou-

Douve, f. dögă;— seü *fasciole*, speciă de vermi intestin.

Doux, ce, adj. dulce; bländü.

Douzaine, f. duzină.

Douze, num. douë-spre-dece.

Douzième, *adj.* allă doui-spre-șecilé; *Sust m.* a 12-a parte.

Douzièment, *adv.* de allă doui-spredecilé.

Doyen, *m.* decană, cellă mai vechiă de etate, séu de recepțiune, intr'ună corpă; demnitară eclesiastică; demnitară intr'ună facultate.

Doyenné, *m.* decanată bisericescă; speciă de pară.

Drachme, *f.* dracmă, a opta parte din unciă, monnet. 69 c.

Dracocéphale, *f.* plantă labiată.

Draconcule, *m.* vd. *dragonneau*.

Dragage, *m.* curățitulă gârlei, și *dragage*.

Dragan, *m. mar.* estremeitatea pupii galerei.

Dragée, *f.* migdală săchărată. *La—est amère*, pilula (hapul) este amară.

Drageoir, *m.* taleră pentru migdale, cutiă pentru cofeture, și *dragier*.

Drageon, *m.* ramură care nasce din rădăcina arburelui.

Drageonner, *v. n.* a scôte ramure.

Dragon, *m.* dragonă; uă șiopirlă mică; *fig.* persónă viuă și turbulinte. *L'institution de cette cavalerie remonte à Henri II en 1554, on leur donna le nom de dragons, c-à-d. courageux et entreprenants.*

Dragonnades, *f. pl.* rigori esercitate, in decursă de 30 ani, contră Protestanți sub Ludovică XIV. Numite așa

fiind-că dragonii a luată parte la dinsele.

Dragonne, *f.* cordonă care adornedă mânerulă săbiei; *nat.* ună crocodilă de Amer. merid.

Dragonneau, *m.* genă de vermi intestinali cilindrici la cetacei.

Draguage, *m. vd.* *Dragage*.

Drague, *f.* instrumentă pentru a scôte nisipă din riuuri.

Draguer, *v. a.* a săpa, curăți riuulă, gârla, de nisipă.

Dragueur, *m.* și *adj.* luntre armată cu uă *drague*, vd. *vb.*

Drain, *m.* tubă de pămintă arsă pentru a usca solulă, vd. *urm.*

Drainage, *m.* uscarea pămintulă umedă, vd. *Drainer*.

Draine, *f.* speciă de sturđă.

Drainer, *v. a.* a însănețosi solulă umedă, pămintulă, punindă tuburi de pămintă arsă (*drains*) ca să faciliteze curgerea apeloră.

Dramatique, *adj.* dramatică.

Dramaturge, *m.* dramatică, autoră de dramate.

Drame, *m.* dramă, buccată teatraleă între tragediă și comediă, *fig.* evenimente rele.

Drap, *m.* postavă. — *croisé*, postavă încruciată, — *gros-sier*, s. *gros drap*, post. ordinariă, — *superfin*, post. de cea mai bună calitate, — *de soie*, grea materiă de mătasă, — *à poil*, s. *tiré*, *à poil*, post. cu pără lungă; — *marin*, pelicula unei coquile.

Drapeau, *m.* drapelă, stégă.

Drapé, *adj.* de lână, *étouffe drapée*, materiă că postavulă.

Draper, v. a. a garni cu postavă; *fig.* a vorbi de rău.

Draperie, f. manufactură, comerțiu, de postavuri. Ornamente de tapetărie.

Drapier, m. postavăru.

Drapière, f. undrea grăasă.

Drastique, *adj.* med. drastică, ală cu efectă e puternic.

Drèche, f. depusă, sedimentă, drojdiă, de ordă, care a servit la fabricațiunea berei.

Drège, f. undiță de pescuită pe cōstele Oceanului; pepină pentru ină.

Dréger, v. a. a peptăna, separa, inulă de rădăcina sa prin *drège*. [poțelă.

Drelin, m. sunetulă unui clo.

Dressage, m. dressură, învățarea animaliloră de lucru.

Dresse, f. piele tare între cele două tălpi.

Dressé, *ée*, *adj.* bot. perpendiculară la planulă bazi.

Dresser, v. a. a țină seă face seă țină dreptă, înălța, construi; forma, dispune.

Dressoir, m. laviță pentru farfurie.

Drille, m. soldată (altă-dată). *Pl. f.* petice din cară se face chărtiă. [redice pândă.

Dreisse, f. *mar.* funiă ca seă

Drogman, m. dragomană.

Droque, f. ingredienți pentru tinsură (văpsea), pentru farmaciă.

Droguer, v. a. a da medicamente cu esesă.

Droguerie, f. comerțiu de drogues, vd. *vorba*.

Droquet, m. uă materiă de lână și bumbacă seă mătasse.

Droguiste, m. comerciantă de drogues, vd. *vorba*.

Droit, *te*, *adj.* dreptă, *sphère* — e, sfera unde equatorulă taiă perpendiculară orizontele. *Sust. m.* dreptă, dreptate; imposită. *A bon droit*, cu deplină dreptă. *Droit d'ancrage*, tasse percepută la portă.—Ca *adv.* vd. *urm.*

Droitement, *adv.* dreptă, directă.

Droitier, *ière* *adj.* care se servește mai bine cu mână dreptă, opp. *gaucher*.

Droiture, f. dreptate, sinceritate, [a ride.

Drôlatique, *adj.* care face

Drôle, *adj.* glumeță, de petrecere.

Drôlement, *adv.* glumeță.

Drôlerie, f. glumă, lucru de petrecere, lucru de nimică.

Drôlesse, f. femeă de desprețiată.

Dromadaire, m. dromadariă, cămilă cu uă singură bossă.

Droupe, m. seă *droupe*, bot. pericarpă coriace, fructă cu ună sămbure.

Dru, *ue*, *adj.* strinsă, desă; *fig.* viuă, fcosă, stufosă.

Druide, m. druidă, preotă gallică.

Druidesse, f. preotiță gallică.

Druidique, *adj.* druidică, de druidă. [druidilor.

Druidisme, m. religiunea

Dryade, f. driade, nimfă a păduriloră rătăcindă.

Du, *art.* c ntractată pentru *de le*, ală, despre.

Dû, m. dătoriă, obligațiune, cea că este dătorită, *p. us.*

Dû, *e*, part. verbului *devoir*,
dătorit.

Dualisme, *m.* dualism, sistemă filosofică sevă religioasă, care admite două principie.

Dualité, *f.* dualitate, dublată.

Dubitatif, *ive, adj.* dubitativă, care esprime îndouința.

Dubitation, *f. ret.* dubitațiune, figură ce constă în a se prefăce că se îndouesce.

Duc, *m.* duce. Titre d'honneur après celui du prince.

Ducal, *ale, adj.* ducale, de duce.

Ducals, *f. pl.* epistole dischise ale senatului venețian.

Ducaț, *m.* galbină, (monnetă).

Ducațon, *m.* ducată de argintă.

Duché, *m.* ducată. *Duché-pairie*, *m.* și *f.* titlu de duce și de pair, vd. *vorba*.

Duchesse, *f.* ducesă.

Ducroire, *m.* primă dată commissioneriloră respunsabilă.

Ductile, *adj.* ductile, care se lungesce, se întinde multă.

Ductilité, *f.* ductilitate.

Duègne, *f.* gubernante, femeă bătrână, care îngrijesce de conduita unei june fiice.

Duel, *m.* numărulă duariă; duelă.

Duelliste, *m.* duelistă.

Duettino, *m.* duettino, compozițiune music. scurtă în două părți.

Duis, *m.* albia fluviului.

Dulcification, *f.* îndulcire.

Dulcifier, *v. a.* a îndulci.

Dulcinée, *f.* dulcină, eroina unui amoră risibile. Dela

Dulcinée, dómna cugetăriloră lui *Don-Quichotte*.

Dulie, *f.* cultă dată sănțiloră.

Dûment, *adv.* cum trebuie.

Du moins, *loc. conj.* cellă puțină. Comp. *au moins*.

Dune, *f.* monticlu de nisipă pe marginile mării. [pupiă.

Dunette, *f.* partea înălțată a

Duo, *m. mus.* duo, buccată de musică pentru două instruminte. La pl. *des duos*.

Duodécimo, vd. *douzième-mement*.

Duodénium, *anat.* prima porțiune a intestineloră subțiri.

Duodi, *m.* secunda și a decădii în anulă republicană.

Dupe, *f. și adj.* persoană înșelată.

Duper, *v. a.* a înșela. *Se—*, a se înșela unulă pe altulă.

Duperie, *f.* înșelăciune.

Dupeur, *m.* înșelătoră.

Duplicata, *f.* duplicatulă unui actă, unei citanțe, epistole.

Duplicature, *f. anat.* duplicatulă, partea membranei înfășurate pe ea însă-și.

Duplicité, *f.* duplicitate, rea credință.

Duquel, *pron.* pentru *de lequel*, allă căruă. La *f. de laquelle*.

Dur, *re, adj.* dură tare, aspru, neplăcută. Comp. *rude*.

Durable, *adj.* durabile, care ține multă, tare. [pendant.

Durant, *prep.* în timpulă, vd.

Durcir, *v. a.* a întări, face dură; a se întări.

Durcissement, *m.* întărélă.

Dure, *usit.* numai în espres. *coucher sur la—*, a se culca pe ună corpă tare, pe pămîntă.

Durée, durată.
Durement, *adv.* cu duritate, cu tăria, cu asprime.
Durer, *v. a.* a dura, ține, trăi multă timp, se prolungi.
Duret, *tte, adj.* tăricelū.
Dureté, *f.* duritate, tăria, asprelă.
Durillon, *m.* bătătură (negū).
Duriuscule, *adj.* puçinū dur.
Dusil, *m.* seū *disi*, micū dopū de butoiū.
Duumvir, *m.* duumvirū. Două bărbați esercitându funcțiunii colective, la ant.
Duumvirat, *m.* duumviratū.
Duvet, *m.* tuluiū. [tăssosū.
Duveteux, *euse, adj.* mă-

Dynamique, *f.* dinamică. Studiul legilorū mișcării.
Dynamomètre, *m.* dinamometru, instrumentū pentru mēsură puterilorū.
Dynastie, *f.* dinastiă.
Dynastique, *adj.* dinasticū.
Dyspepsie, *f. med.* dispepsiă, digestiune dificile.
Dyspnée, *f. med.* dispneă, respirațiune dificile.
Dyssenterie, *f.* disinteriă.
Dysthymie, *f.* slăbiciune. *Comp. abattement.*
Dytique, *m. nat.* coleoptera apatică, *oiseau plongeur.*

E

E, *m.* a doua vocale. In mus. *e*, seū *e-si-mi*, seū *mi-sol-si-mi*, sunctulū *mi*, allū treilē tonū allū scalei; cōrda *e* seū *mi* (la *chanterelle*).
E seū **Ex**, prepozițiunii nese-parabilī, desemnându, la inceputulū unorū vorbe, idea de estragere, de separațiune, de privațiune: *excéder*, a trece dincolo de margini, *exposer*, a pune affară.
Eale, *m. nat.* ealū. Specia de rinocerū descriisū de Pliniū.
Eau, *f.* (vechiulū fr. *aigue*, *iaue*, lat. *aqua*, apă:—*claire*, apă limpede,—*trouble*, apă turbure;—*maigre*, apă stătută; *vert d'—*, verde dischisū; *couleur d'—*, culōre de apă, de oțelū; *faire de l'—*, a face provisiune de apă intr'ua nave; *faire—*, a lua apă (despre ua nave, unde

intră apa); *voie d'—*, dischisura peunde intră apa; *bénite*, apă sântită (aiasmă);—*bénite de cour*, vane protestațiunii de servițū, de amicia; *battre l'—*, a face silințe inutili; *revenir sur l'—*, a-și restabili affacerile;—*claire*, muncă in deșertū, perdută;—*minérale*, apă minérale, loculū unde se află (*aller aux eaux*, a merge la băi). *Les eaux sont basses*, apele sunt jeosū (se dice de cine-va, când i lipsescū bani); *donner de l'—à un drap*, a da postavului appretura de apă.—La *pl. comp.* *jets d'eau*, *cascades*.

Eau, *f.* strălucitulū petrelorū prețiose. Vd. *diamant*.
Eau-de-javelle, *f. chem.* soluțiune de chloratū de potassiū in apă.

Eau-de-vie, f. rachiu. La pl. *des eaux-de-vie*.

Eau-forte, f. acidu nitricu (*aqua fortis*). *Eau régale*, f. apă regale (*aqua Regis*), amesteciu de acidu nitricu și de acidu muriaticu. *Eau-seconde*, f. acidu nitricu cu a treia parte apă. La pl. *des eaux-secondes*.

Eaux-et-forêts, f. pl. juridicțiune în materiă de gârle, de păduri, de pescuitu și vinătore.

Ebahi, e, adj. multu miratū (cu gura căscată).

s' **Ebahir**, v. r. a se mira multu, se uimi, *s'étonner*, fam.

Ebahissement, m. mirare, uimire, *étonnement*, *surprise*.

Ebarber, v. a. a rade părțile de prisosu la diverse lucruri, măi alessu la chărția.

Ebarboir, s. *ébarboir*, m. uneltă pentru rasu chărția.

Ebaroui, adj. mar. cu laterile uscate, dispicate de arșița sórelui. Și *ébarné*.

Ebarouir, v. n. mar. a se usca, dispica de uscăciune. *Le dehors du vaisseau était ébaroui*, exteriorulă navii era dispicatū de uscăciune.

Ebat, m. *mener les chiens à l' —*, a duce căniī sē se plimbe (*vinăt.*) Că m. pl. distracțiune (*divertissement*). Numai în espressionea *prendre ses —*, (fam.).

Ebattement, m. (*vech.*), vd. *divertissement*.

s' **Ebattre**, v. r. a-și petrece, lua distracțiune. *Se divertir*.

Ebaubi, ie, adj. miratū, uimitū, *étonné*, *étourdi*, *ébahi*.

Ebauchage, m. prima formă cē se dă acelorū cu gămăliă; începuturi. Vd. *urm.*

Ebaucher, f. vd. *Esquisse*.

Ebaucher, v. a. vd. *Esquisser*.

Ebaucheur, m. cilindru pentru politură.

Ebauchoir, m. acū allū sculptorilorū pentru săpatū.

s' **Ebaudir**, v. r. a sări de buccuriă (*ve. h.*).

Ebaudise, f. sințimintū de buccuriă, veselie. Și *ébaudissement*.

Ebe, f. s. *ebbe*, mar. începutulū reflussulū immediatū după marea plină. — *Il a loc*, reflussulū a venitū.

Ebénacées, f. pl. plante stiracee, de speția abanosului.

Ebène, m. abanosū. *Bois dur, compacte, noir et pesant, qui nous vient du Madagascar et de la Cochinchine*.

Ebéner, v. a. a da lemnulū culóre de abanosū.

Ebénier, m. nume genericū pentru arburii de abanosū.

Ebéviste, m. lucrătorī de mobilī de abanosū.

Ebévisterie, f. lucru de abanosū.

Ebénoxyle, m. abanosū de Cochinchina.

Eblouir, v. a. a lua ochiī prin uă lumină pré viuă; a seduce.

Eblouissant, ante, care iea ochiī de strălucire.

Eblouissement, m. turbu-

rare a ochiloră prin uă lumină pré viuă.

Eborganer, v. a. a face rău ochiului (chiori).

Eboter, v. a. — (*un arbre*) a tăia pré scurtă (ună arbure).

Ebouffer, v. r. a ride pré multă, plesni de risă.

Ebouillir, a resferbe, face să scađă ferbindă pré multă.

Eboulement, m. surpare, cădere învîrtindu-se.

Ebouler, v. n. și *refl.* a căde învîrtindu-se, se surpa, se derima.

Eboulis, m. derimătură.

Ebourgeonnement, m. curățirea de ramuri inutile.

Ebourgeonner, v. a. a tăia ramurile inutile dela arbure.

Ebouriffé, *ée*, *adj.* cu părulă în desordine (ciufulită.)

Ebranchage, *ébranchement*, m. tăierea ramurilor.

Ebrancher, v. a. a tăia ramuri dela ună arbure.

Ebranlement, m. sdruncinătură.

Ebranler, v. a. a clătina, sdruncina; a uimi, mișca. *S'*—(la resb.), a se pune în mișcare.

Ebraser, v. a. *archit.* a lărgi în interioră ușa etc.

Ebrécher, v. a. a face uă tăiatură ună instrumentă tăiosă, a stirbi; *fig.* a micșiora.

Ebrillade, f. clătinatulă ce se dă calului cu frinele, că se lă opprască seă se îschimbe direcțiunea.

Ebrouement, m. sforăitulă calului speriată.

Ebrouer, v. a. a da la apă pândă etc. *S'*—, a sforăi (calulă speriată).

Ebruitement, m. respândire în affară, în publică, divulgare.

Ebruiter, v. a. a respândi în affară. *S'*—, a se respândi.

Ebuard, m. pénnă pentru spartă lemne.

Ebullition, f. ferbere, clocotire.

Ecaché, *ée* *adj.* turtită.

Ecaille, f. soldă; bagă.

Ecailler, v. a. a rade soldă.

Ecaillère, f. vinđetőre de stridă.

Ecailleux, *euse*, *adj.* cu soldă.

Ecale, f. cője de nucă.

Ecaler, v. a. a curăți de cője (nucă). *S'*—, a se coji.

Ecanguer, v. a. a pisa cănepă.

Ecarbouiller, v. a. *pop.* a strivi, pisa. *Comp.* *écraser*.

Ecarlate, f. văpșea seă materiă stacojiă; că *adj.* stacojiă.

Ecarlatin, m. speciă de lână roșă; cidru (vină de mere) roșă de Cotentin.

Ecarquillement, m. dischiderea ochiloră, picioreloră, pré multă și de risă, (*sgită*), *fam.*

Ecarquiller, v. a. a dischide ochiă pré multă și de risă.

Ecart, m. depărtare, dare la uă parte; *fig.* abatere, errőre. *A l'*—, într'ună locă depărtată, la uă parte; *metre à l'*—, a face abstracțiune.

Ecarté *m.* speciă de joc de cărți.

Ecarté, ée, adj. dapărtat, isolat, pus la uă parte.

Ecartèlement, m. tirirea unui criminale între patru cai.

Ecarteler, v. a. a tiri cu patru cai membrele unui criminale. [disjuncțiune.

Ecartement, m. dispărțire,

Ecarter, v. a. a depărta, separa, dispărți, *éloigner*.

Ecatir, v. a. a appesa postavulă ușoriă și fără cartonă.

Ecce-homo, m. tabelă seă statuă represintândă pe I-Chr. încoronat cu spină.

Echymose, f. pătă neăă pe pele. [tulă.

Ecclésiaste, m. ecclesiast-

Ecclésiastique, adj. bisericescă; — *m.* clerică, personă din ordinile sacre.

Ecclésiastiquement, adv. ecclesiastică, disericescă.

Eccope, f. chir. fractura unui ossă lată.

Eccoprotiques, adj. med. califică purgativele dulci și lassativele.

Ecervelé, ée, adj. și sust. fără creuri, stupidă.

Echafaud, m. construcțiune în formă de podine pentru unii lucrători, vd. și *guillotine*.

Echafaudage, m. schelă, stabilire de podine pentru lucrători de meșteri, pentru dădită.

Echafauder, v. a. a face podine pentru lucrători de construcțiune seă decorațiune.

Echallas, m. taracă; *fig.* personă înaltă și slabă (prăjină).

Echalier, m. închisură tăcută cu ramure, cu tufe.

Echalotte, f. speciă de aliă (ascalonia).

Echampir, v. a. a termina conturile obiecteloră (*piet.*).

Echancrer, v. a. a tăia, scobi, în formă de cruce.

Echancrure, f. tăiătură, scobitură, în crucișă.

Echandole, f. șindrilă.

Echange, f. schimbă. *Libre* —, liberă-schimbă.

Echangeable, adj. care se pôte face schimbă.

Echanger, v. a. a face schimbă, *changer*.

Echanson, m. pacharnică.

Echantillon, m. muștră, probă.

Echantillonner, v. a. a tăia muștre; a compara muștra cu modelulă. [furișă.

en Echappade, adv. pe

Echappatoire, f. subterfugiă pentru a scăpa (chichiță).

Echappe, f. lăssarea passeriloră în libertate, că se arunce assupră-le passeră de prédă.

Echappé, m. ée, f. omă, femeă, fiică, jună și neconsiderăă.

Echappée, f. acțiune imprudinte. Vedere strinsă seă depărtată a obiecteloră. *Par échappée*, pe furișă.

Echappement, m. mecanismă de orologeriă, paleta ale rôtei de întălnire. *Montre à—*, orologiă cilindru.

Echapper, v. n. a scăpa, fugi, *L'— belle*, a evita cu ferăcire ună mare periclu. *Laisser échapper*, a lăssa

- să scape, discopperi ceaa
cè se ținea secretu. S' —, a
fugi. [apaticu.]
- Echarbot**, *m. bot.* castană
- Echarde**, *f.* ghimpe care a
intratū în pele.
- Echardonnage**, *m.* cură-
țire de scaeți.
- Echardonner**, *v. a.* a cu-
răți câmpulū de scaeți.
- Echarner**, *v. a.* a curăți
peile de carne.
- Echarpe**, *f.* eșiarpă; ban-
dagiū pentru brațū.
- Echarper**, *v. a.* a face unū
largū vulnū (rană).
- Echasses**, *f. pl.* bastonū cu
pintene pentru a merge prin
nisipū. [cu picioare lunge.
- Echassiers**, *m. pl.* passerī
- Echaoulé**, *ée, adj. med.*
cu blândă. [pe pele, blândă.
- Echaoulure**, *f.* bubulițe
- Echaudé**, *m.* prăjitură u-
șioră.
- Echauder**, *v. a.* a muia în
apă ferbinte. S' —, a se o-
pări. [vassū pentru opăritū.
- Echaudoir**, *m.* locū sēū
- Echauffaison**, *f.* bubulițe
pe pele provenite de căldură
pré mare.
- Echauffant**, *ante, adj.* care
incăldesce.
- Echauffé**, *ée, adj.* încălditū;
sust. m. mirosū causatū de
căldura pré mare, de fer-
mentațiune. [dire.
- Echauffement**, *m.* încăl-
- Echauffer**, *v. a.* a încălđi.
S' —, a se încălđi, se necăji.
- Echauffourée**, *f.* întreprin-
dere rău combinată.
- Echéance**, *f.* terminulū de
plată, scadența, soroculū (mai
- alessū la *pl.*) *Billet éché-*
ant, billetū cu scadența.
- Echec**, *f.* șachū; successū
rēū; neisbindă. *Pl.* joculū
de șach.
- Echeler**, *v. a.* a ajunge (ceva)
urcându-se cu scara.
- Echelle**, *f.* scară, divisiuni
gradate, trasse pe uă liniă,
pe barometru; *mus.* succes-
siunea sunetelorū gammei,
scala. La *pl.* —du *Levant*,
orașe de commerciu în por-
turile Levantelu, pe Mediterr.
- Echelon**, *m.* treptă de scară.
- Echelonner**, *v. a.* a rândui
trupe în trepte, a le dispune
pe diverse planuri. încătū se
se susțină reciprocū.
- Echenal**, *m.* tubū, olanū, de
lemnū. Și *écheneau*.
- Echenillage**, *m.* ucciderea
omidiilor. [de omidi.]
- Echeniller**, *v. n.* a curăți
- Echenilloir**, *m.* instrum. pen-
tru a curăți arburii de omidi.
- Echeveau**, *m.* adunătură
de fire de bumbacū, de achiă.
- Echevelé**, *ée, adj.* cu pērulū
în desordine.
- Echevin**, *m.* magistratū mu-
nicipale, sub vechia monar-
chiă francesă, astăđi *maire*.
- Échiffre**, *m. arch.* murū
care susține tótă lemnăria
unei scări.
- Echine**, *f.* șira spinării.
- Echiner**, *v. a.* a rupe șira
spinării; a uccide.
- Echiquier**, *m.* tabla șachului.
- Echo**, *m.* echo, resunetū.
- Echoir**, *v. n.* a fi destinatū
de sôrte; a avé locū, căde,
într'unū timpū determinatū.
Le cas échéant, la ocasiune.

Echome, *m. mar.* cuiu pentru a ține lopeta. Și *toilet, scalme.*

Echoppe, *f.* mică prăvăliă de scândurî.

Echouage, *m.* situațiunea unei nave impeditate de uă stâncă. [rea navei de stânce.

Echouement, *m.* impedita-

Echouer, *v. a.* a nu mai pute pluti, a se oppri în scopele, în stânce. [arburilor.

Écimer, *v. a.* a tăia virful

Eclaboussement, *m.* stropire cu noroiu, cu apă.

Eclabousser, *v. a.* a stropi cu noroiu, cu apă.

Eclaboussure, *f.* stropitură de noroiu.

Eclair, *m.* fulgeru.

Eclairage, *m.* luminare;— *au gaz*, lumine cu petroleu.

Eclaircie, *f.* locu luminos pe ceru între nori (pe mare).

Eclaircir, *v. a.* a face claru, limpedi; esplica, lămuri.

Eclaircissement, *m.* esplicațiune, lămurire, deslășire.

Eclairer, *f.* vd. *chélidoine.*

Eclairé, *éé, adj.* luminatū, cu multe cunnoscințe practice.

Eclairer, *v. a.* a lumina; *fig.* instrui, învăța, deslăși. *Il éclaire*, fulgeră.

Eclaireur, *m.* esploratoru, soldatū trămissū să discopere.

Éclamé, *adj. m.* Se ȳice de uă passere cui s'a ruptu aripa seū piciorulū.

Eclanche, *f.* umėru de berbec. Se ȳice mai bine *gigot.*

Eclat, *m.* splendore, strălu-

cire; țandără; sgomotu subitu, *Rire aux*—*s*, a ride tare, *voler en*—*s*, a se sparge. *Craindre l'*—, a se teme de scandalu.

Eclatant, *ante, adj.* strălucitoriu, luminante, *son*—, sunetu pėtrundėtoriu.

Eclater, *v. n.* a se face țandără; erupe (isbucni); străluci; *fig.* se arrėta, manifesta.

Eclectique, *adj.* eclecticu.

Eclectisme, *m.* eclecticismu. Doctrină de filosofii care alege între diversele sistemat.

Eclipse, *f.* eclipse: *fig.* disparițiune. *Il a fait une*—, ellu s'a făcutu nevedutu.

Eclipser, *v. a.* a eclipsi.

Ecliptique, *f.* ecliptică. Linia cė sorele se pare a percurge în spațiulu unu annu.

Eclisse, *f.* buccată de lemnū, de cartonū, prin care se lėgă uă fractură, unu ossu frăntu. [nătăngu.

Ecloppé, *éé, adj.* schiopatū.

Eclore, *v. n.* a incepe să se dischidă, să apară.

Eclos, *se, adj.* eșitu din ouu, născutu. [de pui.

Eclosion, *f.* ciocnirea ouulu

Ecluse, *f.* stăvilariu, oppritori pentru unu canale.

Eclusée, *f.* cantitate de apă curgindū dintr'unu stăvilariu dischisu.

Eclusier, *m.* cellu cė dirige unu stăvilariu. *Porte éclusiėre*, porta stăvilariulu.

Ecœurer, *v. a.* a desgusta.

Ecoban, *m, mar.* cavitatea la prora navei, pe unde intră funia ancorei. Și *écubier.*

Ecolage, *m.* spese, depense, cheltuele de școlă. [trină.]

Ecole, *f.* școlă, sectă, doc-

Ecolier, *m.* iêre, *f.* scolariu.

Econduire, *v. a.* a concede pe cine-va, a respinge uă cerere cu uere-care delicateță.

Economat, *m.* economat, funcțiunea economului.

Econome, *m.* și *adj.* econom.

Economie, *f.* economiă.

Economique, *adj.* economic.

Economiquement, *adv.* cu economiă, economic.

Economiser, *v. a.* a economi, face economiă, *ménager*.

Economiste, *m.* economist, care se ocupă de econ. politică.

Ecope, séu *escop*, *f.* lopetă adăncită pentru a scôte apa din nave. [redice greutăți.]

Ecooperche, *f.* machină că să

Ecorce, *f.* corice, còje.

Ecorcer, *v. a.* a redica còjea.

Ecorché, *m.* figură care lasă a se vedé muschiî nuđi, pentru studiul desemnului.

Echorcher, *v. a.* a lua pelea, jupui, — *une lingue*, a vorbi rău uă limbă; — *le palais*, *l'oreille*, a face uă rea impresiune; — *un auteur*, a traduce rău dintr'ună autor.

Ecorcheur, *m.* cellu cè jupuitură.

Ecorchure, *f.* jupuitură.

Ècore, *f. mar.* còstă prăpăsiósă. Și *côte ècore*.

Ecorner, *v. a.* a rupe cornul unu animale.

Ecornifler, *v. a.* a căuta să trăiescă în dauna altora.

Ecornifleur, *m. euse*, *f.* cellu cè trăiesce prin cheltuelă altuia.

Ecosser, *v. a.* a scôte uă legume din posghița sa.

Ecot, *m.* partea plătită de fiăcare óspete la unu ospetju commune, mare ramure.

Ecouailles, *f. pl.* lână dela còpsa berbecului.

Ecoulement, *m.* curgere.

Ecouler, *v. a.* a vinde. S'—, a curge afară, a se trece.

Ecourgeon, *m.* speciă de orđu.

Ecourter, *v. a.* a scurta pré multu; tăia urechiale.

Ecoute, *f.* funiă la pânđelev navii.

Ecoutes, *f. pl.* locu propriu a auzi celle cè se dicu.

Ecoute-s'il-pleut, *m.* moră care merge prin stăvilare. *Pl. nevar*.

Ecouter, *v. a.* a asculta. S'—, a-și îngriji pré multu de sănătate. [place să asculte.]

Ecouteur, *m. euse*, *f.* cui

Ecoutille, *f.* dischisură pe copperta navii pentru a descinde în intru.

Ecouvillon, *m.* mătură pentru cuptore etc.

Ecouvillonner, *v. a.* a curăți cuptorul (*le four*), tunul.

Ecphractique, *vd. apéritif*.

Ecran, *m.* speciă de apărătore contra arsura focului.

Ecrasé, *èe*, *adj.* pré turtitu.

Ecraser, *v. a.* a strivi, destrui.

Ecrémer, *v. a.* a stringe, culege, smântăna dela lapte.

Ecrêter, v. a. a tăia crêta, virfulă; a strica virfulă unui mură, bastionă.

Ecrevisse, f. raciă. Canceră.

s'Écrier, v. n. a striga tare.

Ecrin, m. bisactea, lucruri ținute într'insa.

Ecrire, v. a. scrie,—*tout au long — en toutes lettres*, a scrie în întregă;—*de la bonne encre à qu.*, a face cui-va prin scrișore obiecțiunii țării;—*dans un pays*, a ține correspundință cu uă țerră,—*au courant de sa plume*, a scrie fără a se gândi mul ă.

Ecrit, m. ceaa cè este scrișă, actă, operă literariă, scriere.

Ecritéau, m. affiptă, înscriptiune cu litere mari, servindă de anunț publicului.

Ecritoire, m. călinări.

Ecriture, f. scriere, scriptură. [opere reile.

Ecrivaiiler, v. a. a scrie

Ecrivailleu, m. reă scriptoră, reă autoră. [toră.

Ecrivain, m. scriptoră, au-

Ecrivassier, m. autoră care scrie multă și forte reă.

Ecrou, m. buccată (lărșia) tăiată în spirale, cã se priimescă ună șiurupă,—*d'un pressoir*, cavitatea la tescă, unde se învirtesce șiurupulă.

Ecrouelles, f. pl. scrofule, humeurs froides, scrofules.

Ecrouer, v. a. vd. *Empri-sonner*.

Ecrouir, v. a. a bate metalulă rece, cã se-lă inde-sescă.

Ecrouement, m. surpare.

s'Ecrouler, v. n. a se surpa, cãdè, se derima.

Ecrouter, v. a. a rupe, lua, cõja.

Ecru, *ue*, adj. care n'a fostă opărită, înalbită. *Soie — e*, mătasse brută.

Ecrués, f. pl. (*de bois*), pomi crescuți denouă pe pãmintulă arabile.

Ectropion, m. med. întõrcerea pléopeloră în sus. Și *érraillement des paupières*.

Ectype, m. copiă tipărită a unei medalie.

Ecu, m. speciă de pavădă. Vechiă monnetă, taleră, val. 3 fr.

Ecueil, m. scopelă, stincă submarină; *fig.* pedicã.

Ecuelle, f. strachină, castronă. [castronă s. strachina.

Ecuellée, f. cãtă conține ună

Ecuisser, v. a. a diminue, tăia, arburele în jeosă, pentru a-lă face se cãdă.

Eculer, v. a. a scãlcia.

Ecumant, *ante*, adj. spumante, spumegãndă.

Ecume, f. spumă;—*de mer*, pãmintă magnesiană, spumă de mare.

Ecumer, v. n. a se implé de spumă; v. a. a stringe spuma.

Ecumeur, m.—*de mer*, pirată, hoță de mare. [mosă.

Ecumeux, *euse*, adj. spumantă, pentru a stringe spuma.

Ecumoire, m. uneltă, lingură, pentru a stringe spuma.

Ecuration, f. curățire. [sele].

Ecurer, v. a. a curăți (vas-

Ecureuil, m. veveriță.

Ecureur, m. *euse*, f. cellă cè curățã vasele.

Ecurie, f. grajdü.

Ecusson, m. scutü de armărie, reversulü effigiei unei monnet.

Ecussonner, v. a. a săpa, grava, armărie.

Ecuyer, m. intendintele grajdurilorö unui principe, professorü de căläriü.

Eden, m. edenü, paradisü terrestre.

Edenté, ée, adj. fără dinți.

Edenter, v. a. a rupe dinții unui peptine etc.

Edicter, v. a. a publica prin edictü.

Edifiant, ante, adj. care escită la pietate, face milä.

Edification, f. edificațiune, clădire. — Il ne se dit que des temples.

Edifice, m. edificiiü, clădire.

Edifier, v. a. a edifica, clădi.

Edile, m. edile, magistratü insărcinatü cu inspecțiunea edificielorü, la anticü. Astădi se dice pentru magistratüi municipali.

Edilité, f. edilitate. Magistratüi municipali.

Edit, m. edictü, ordonanța unui suveranü.

Editer, v. a. a edita, publica uä carte.

Editeur, m. editorü.

Edition, f. edițiune; — *incunable*, edițiune din copilăria arți.

Edredon, m. përü (tuleiü) förte finü, cë produce rața glaciale numită *eider*.

Education, f. educațiune.

Edulcoration, f. îndulcire.

Edulcorer, v. a. a îndulci cu sacharü etc.

Efaufiler, v. a. a scöte firele dintrüă țesseturä.

Effaçable, adj. care se pöte sterge.

Effacer, v. a. a sterge. S'—, a se sterge, a despăré.

Effaçure, f. stersurä, răsăturä. p. usit.

Effaner, v. a. a strica vestejura, devesteji (vița).

Effaré, ée, adj. cu totul turburatü, eşitü din sineși.

s'Effarer, v. r. a se turbura, a-și eși din fire

Effaroucher, v. a. a speria, face së lugä; sëlbätäci.

Effectif, ive, adj. efectivü, care essiste in realitate.

Effectivement, adv. in adeverü, in realitate, *en effet*.

Effectuer, v. a. a esecuta, face, realisa.

Efféminé, ée, adj. affemeiatü, möle, slabü.

Efféminer, v. a. a affemeia, lua energia, moleși.

Effervescence, f. ferbere; *fig.* ardöre.

Effervescent, ente, adj. care este in ferbere.

Effet, m. efectü, rezultatulü unei cause; *pict.* aparință, illusiune; *commerc.* billetü.

Effets publics, efecte publ., chärtie ale statului, vd. *rente*.

Effeuilaison, f. ruperea foielorü dela arbure, desfoire.

Effeuille, v. a. a rupe foiele dela arbure, desfoi. S'—, a se desfoi, și perde foiele.

Etficace, adj. efficace, care produce efectulü sëü, p. us.

Efficacement, adv. cu efectü.

Efficacit , *f.* putere de a produce un  efect .

Efficient, *ente, adj.* care produce un  efect .

Effigie, *f.* effigi , represi-ta iunea figurei unei persoane.

Effil , * e, adj.* sub irit , lungită. *Sust. m.* ciucure.

Effiler, *v. a.* a destrăma u  materi  sco ind  fir  cu fir .

Effiloquer, *v. a.* a destrăma mătasse, că se facă vată.

Eftiloques, *f, pl* matasse net rs   i f rte slab .

Efflanqu , * e, adj.* cu  iol-durite eșite, slab  (despre cai).

Effleurer, *v. a.* a atinge su-perficiale, u iorit , numai pe d'assupra, r dica numai su-prafa ia.

Efflorescence, *f.* incepu-tul  infloririi. *Pl. med.*  bu-buli e, erupțiune a tumorilor .

Efflorescent, ente, adj. care incepe s  inflor c .

Effluves, *f. pl.* emana iunii ce se ridică din corpuri, din b l i, *exhalaisons.*

Effondrement, *m.* săpare ad nc .

Effondrer, *v. a.* a int rce, s pa ad nc , p mintul . *S'*—, a se surpa, se derima.

Efforcer, *v. r.* a- i pune t te silin ele, t t  puterea.

Effort, *m.* silin  energic  (opintire), estinsiune violinte a unui muschi .

Effraction, *f.* spargere a u- ielor  cu scop  criminal.

Effraie, s u *fresaie, chouette,* *f.* pass re nocturnă.

Effrayant, ante, adj. infri-co i torit .

Effrayer, *v. a.* a inspira

frică, infrico ia. *S'*—, a se speria.

Effr n , * e, adj.* fără frine, fără re inere. [un  p mint .

Effriter, *v. a.* a face sterile

Effroi, *m.* extremă frică.

Effront , * e, adj.* care n'are ru ine de nimic . [ru inare.

Effront ment, *adv.* cu ne-

Effronterie, *f.* impudinc , neru inare. *Vd. audace.*

Effroyable, *adj.* infrico i -torit . [mod  infrico i torit .

Effroyablement, *adv.* in

Effumer, *v. a. pict.* a face obiectele mai pu in  sensi-bil , mai vapor se.

Effusion, *f.* effusiune, res-p ndire, revărsare.

Efourceau, *m.* tr ssur  cu două r te pentru transpor-tul  chiristelei etc.

Egal, ale, adj. egale, de u  potrivit ,  sess , netedă, *a l'—de,* ca i. *Comp. autant que.*

Egalement, *adv.* egale, in acell'  i mod , assemin .

Egaler, *v. a.* a egala, potrivi.

Egaliser, *v. a.* a face egale. potrivi, face netedă, *vd. prec.*

Egalit , *f.* egalitate, potrivit .

Egard, *m.* deferin , semn  de stimă, respect . *A l'—de,* in privin a; *eu—,* in loc  de *ayant—,* avind  considera- iune, fiind-că; *avoir de grands—s,* a tracta cu multă considerațiune. [r t cit .

Egar , * e, adj.* cu spiritul 

Egarement, *m.* rătăcire a sufletului, a min ii.

Egarer, *v. a.* a r t ci. *S'*—, a se r t ci, *vd. se fourvoyer.*

Egayer, *v. a.* a inveseli.

Egide, f. egide, scutul Paladiei; *fig.* protecțiune.

Eglantier, m. trandafirul sălbatic

Eglantine, f. fl. de trandafir sălbatic (*églantier*).

Eglise, f. biserică. *Pilier de l'—*, omă bisericosă.

Eglogue, f. eclogă, poezia pastorală.

Egohine, f. speciă de ferestră de mână.

Egoïsme, m. egoism, amor de sine; pironism exagerat.

Egoïste, *adj.* egoist.

Egorger, v. a. a junghia.

Egorgeur, m. euse, f. care injunghia.

s'Egosiller, a. n. a striga în mod de a-și face rău la gât.

Egotisme, m. rău obicei de a vorbi de sine-și, vd. *égoïsme*.

Egout, m. canale pentru scurgerea apelor de casă. *Cloaque*.

Egoutter, v. a. a curge cu picătura. *S'—*, a curge cu inestetul, a se scurge.

Egouttoir, m. grătar pentru a face să se scurgă.

Egoutture, f. curgere cu picătura.

Egrapper, v. a. a rupe strugurii de pe ciorchină.

Egrappoir, m. instrum. care se scutură hobe de struguri.

Egratigner, v. a. a sgiria; m. mod de pictură à fresque.

Egratignure, f. sgirietură.

Egravillonner, v. a. *grăd.* a scote un arbore cu pământul său, ca să-l replanteze.

Egrâner, *égrainer*, v. a. a

scutura grăunțele din spic.

S'—, a-și căde grăunții.

Egrenoir, m. mașină de treerat.

Egrillard, *arde, adj.* și *sust.* pre liber în vorbe, în maniere, viu, deștept.

Egrilloir, m. închisură cu grile, ca să se opprască pescii.

Egrisée, f. pulbere de diamant. Vd *diamant*.

Egriser, v. a. a freca două diamanți (cu *égrisée*), ca să le facă fețele (slefuescă).

Egrisoir, m. cutiă dublă ca să frece diamantele.

Egrugeoir, m. piulițe de lemn pentru sare. [grunji.

Egruger, v. a. a pisa, face

Egueuler, v. a. a sparge gîtul unei butile.

Eh! f *interj.* e!

Ehonté, *ée, seû déhonté, ée,* *adj.* care a perdută uerice rușine. Comp. *impudent*.

Ejaculation, f. rugăciune ferbinte. [ne, lucrare.

Elaboration, f. elaborațiune.

Elaborer, v. a. a elabora, lucra.

Elagage, m. tăiatul ramurilor de prisos.

Elaguer, v. a. a tăia ramurile de prisos, crăcile, dela arbore.

Elagueur, m. cellă ce curăță arburi de ramuri, de crăci.

Elan, m. mișcare pentru a se arunca, șor, mișcare subită.

Prendre son —, a-și lua șorul.

Elan, m. speciă de cerb nord.

Elancé, *ée, adj.* fără grije (laliu).

Elancement, m. mișcare de a se arunca.

s'**Elancer**, v. a. a se arunca impetuosu și subitu.

Elargir, v. a. a lărgi, intinde, pune in libertate, slobođi.

Elargissement, m. lărgire; liberare din închisore.

Elargissure, f. lărgire, lărgitură (la uă nave, mobilă).

Elasticité, f. elasticitate.

Elastique, adj. elasticu.

Elbeuf, m. postavă din Elbeuf.

Eldorado, m. eldorado, țerră imaginariă de avuție și delicie.

Electeur, m. electoră, alegătoră. *Prince* —, principe care vota la electiunea imperatorului Germaniei.

Electif, *ive*, adj. electivă, numitū seă datū prin alegere.

Election, f. electiune, alegere prin voturi. [rale, de alegere.

Electoral, *ale*, adj. electo-

Electorat, m. electoratū.

Electricité, f. fis. electricitate.

Electrique, adj. electricu.

Electrisable, adj. fis. care se pôte electrisa. [țiune.

Electrisation, f. electrisa-

Electriser, v. a. a electrisa.

Electro-aimant, m. ferră

transformatū in magnetū

printr'ună currinte electrică.

Electro-dynamique, f.

electro-dinamică. Partea fi-

sicei care tractedă de elec-

tricitate că putere de mișcare.

Electro-magnétisme, m.

electro-magnetismū.

Electromètre, m. instrum.

pentru a măsura electrici-

tatea, electrometru.

Electrophore, m. aparatū

că se disvólte electricitate.

Electroscope, m. instrum-

mentū propriū a manifesta

presința electricității și na-
tura sa.

Electuaire, m. electuariū,
medicamentū môle, compusū.

La pl. substanțe in pulbere.

Elégamment, *adv.* elegante,
cu eleganță.

Elégance, *adj.* elegantă,
grația in forme, fineță și de-

licateță in gustū, in stilū.

Elégant, *ante, adj.* elegante.

Elégiaque, *adj.* elegiacū.

Elégie, f. elegiă, poemă triste

seă tinereă, duiosă.

Eléger, v. a. a diminui, face

mai ușioriū, mai subțire.

Elément, m. elementū, prin-

cipiū care constituiesce. I a

pl. uniunea condițiunilor de

annutimpū, de solū, de at-

mosferă și de mare. [tariū.

Elémentaire, *adj.* elemen-

Elenctique, *adj.* (*théologie*

—), teologia critică, discu-

tante.

Eléphant, m. elefante. *Grand*

mammifère de l'ordre des

pachydermes. La fem. *élé-*

phan'e.

Eléphantiasis, f. elefantiasa,

morbū care increșesce pelea ;

— *des Arabes* seă *jambe des*

Barbades, morbū in care

picioarele in sus (*les jambes*)

devinū grosse, că celle de e-

lefantū ; — *des Grecs*, seă *tuberculeux*,

varietate de lepră

(*lepra nodosa*, *lèpre du*

moyen âge), *éléphantiasis*

propriū dissă.

Eléphantine, f. elefantină,

flaută de ivoriū la Feniciani.

Eléphantique, *adj.* de ele-

fante ; affectatū de elefan-

tiase.

Elevable, *adj.* educabile, care p^ote fi crescut^u, educat^u.

Elevage, *m.* creșterea animalelor domestice.

Elevateur, *m. anat.* mușchi^u dela bu^za superio^re.

Élévation, *f.* înălțare, înălțatură; grad^u înalt^u de putere, de fortună; mărire intelectuală; *arch.* desemnul^u unui edificiu, opusul^u la *plan*.

Élévatoir, *m. chir.* instrum. că se redice ôssele depresse, appesate, prin uă lovitură.

Élève, *m.* elev^u, scolariu^u.

Élèvement, *m.* înălțare, redicare.

Elever, *v. a.* a înălța, redica mai sus; a nutri, face să creșcă; a instrui, forma, învăța. *S'*—, a se înălța și redica.

Éleveur, *m.* cell^u că crește animal^u domestice (*neol.*).

Elevure, *f.* mică inflătură pe pele.

Elider, *v. a. gram.* a elide, face elisiune. Vd. *élision*.

Éligibilité, *f.* capacitate că să fiă aless^u.

Éligible, *adj.* eligibile, care p^ote fi aless^u.

Élimé, *ce, part. adj.* forțe învechit^u (*très-usé*). Vd. *urm.*

*s'***Élimer**, *v. r.* a se înveca, se învechi, pentru că a fost^u purtat^u (despre haine, țesături).

Éliminateur, *m.* care elimină.

Élimination, *f. alg.* eliminațiune. Vd. *urm.*

Éliminer, *v. a.* a elimina, scôte afară; *math.* a face să dispară; *éliminer les inconnués d'une équation*, a face să dispară necunoscutele dintr^uă equațiune algebrică.

S'—, a fi scoss^u, dat^u aflare (despre cantităț^u algebrice).

Élingue, *f. mar.* funiă înnodată la margini, ca să redice greutate^u.

Élinguet, *m.* lemn^u care stabilește cabestanul^u.

Élire, *v. a.* a alege, face uă electiune, numi intr^uă demnitate prin voturi.

Élision, *f. gram.* elisiune, supresiunea vocali^u care precede altă vocale.

Élite, *f.* aless^u, flóre, ceaă că este mai bun^u.

Élixation, *f. farm.* ferbere cu foc^u incet^u.

Élixir, *m.* elisir. Nume generic^u all^u preparațiunilor făcute din siropuri și alcoolati.

Èlle, *f. pron. pers.* ea, dinsa. — Tot^u-deuna că nominat., la accusat. face *la* (*elle me parle, je la vois*). Vd. *Le*.

Élébore, *m.* elebor^u negru (cutcurig^u), plantă medicinală, violinte purgativă. *Élélébore blanc*, veratru alb^u, *varaire (blanc)*.

Élélébore, *f.* speciă de plantă cu foiele că eleborul^u negru.

Éllipse, *f.* elipse: *gram.* figură prin care se taiă vre-uă vorbă în frase; *geom.* curbă care resultă din secțiunea unui con^u drept^u prin un^u plan^u oblic^u la asse. *C'est un cercle allongé*.

Éllipsoïde, *m.* elipsoid^u, solid^u de revoluțiune format^u de ellipsea care se învîrtesce în giurul^u assi^u sêlle.

Élliptique, *adj.* eliptic^u, care se referesce la elipse.

Elliptiquement, *adv.* elipticū, prin elipse.

Elme, *m.* (*Saint* —, *feu Saint* —), elmo, foculū Elenei, meteorū (focuri electrice), care se vede în virulū catartelorū, și plutesce d'assupra apeii după furtună. *Comp. Castor et Pollux.*

Elocution, *f.* elocuțiune, modū de a se exprime, de a vorbi. Partea retoricēi, care tractedă despre alegerea și ordinațiunea vorbelorū, despre stilū. *Comp. diction.*

Eloge, *m.* elogiū. Discursū (publicū) de laudă. *Comp. panegyrique.*

Elogieux, *euse, adj.* implutū cu laudē (*neol.*). [tatū.

Eloigné, *ée, part. adj.* depărtat; întârziare; antipatiă, aversiune, repunnanță. [*carter.*

Eloigner, *v. a.* a depărta, é-

Elonger, *v. n. mar.* a se asședa d'alungulū unui lucru.

Eloquemment, *adv.* cu elocință.

Eloquence, *f.* elocință. *Art d'émouvoir et de persuader par le bien-dire.*

Eloquent, *e, adj.* elocinte. *Vd. disert.*

Elu, *m.* alessū. Predestinatū de Grația divină pentru fericirea celeste. Că *adj.* alessū prin suffragie. [cațiune.

Elucidation, *f. didact.* esplu-

Elucider, *v. a.* *vd. éclaircir.*

Elucubration, *f.* operă de erudițiune, făcută cu vegheri, cu muncă. [abilitate.

Eluder, *v. a.* a eluda, evita cu

Elysée, *m. myth.* eliseū, șe-

dința eroilor și ómenilorū virtuși după mórte (raiulū); locū de delicie. *Champs Elysés*, Cămpii Elisei, locū de plimbare la Paris.

Elysiens, *adj. m. pl.* elisiane, din eliseū.

Elytre, *m.* elitru, învelișulū aripelorū membranose la coleoptere.

Elzévir, *m.* edițiune inpressă în secl. XVI de unulū din Elzevirii, celebri tipografi ollandesii.

Emaciation, *t.* *vd. amaigrissement*, pu ç. usit.

Email, *m.* smaltū; lucru smaltatū; varietatea culorilorū, florilorū. La *pl.émaux.*

Emailer, *v. a.* a smalta, adorna cu smaltū.

Emailé, *ée, adj.* smaltatū.

Emailleur, *m.* lucrătorū care smaltedă, pune smaltū

Emailure, *f.* smaltatū, aplicațiunea smaltului, lucru smaltatū, cu smaltū.

Emanation, *f.* emanațiune, ceaa cē emană, ese, provine din. În *fis* emisiune de particule luminoșe. La *pl.* es-salațiuni, *exhalaisons.*

Emancipation, *f.* emancipațiune, lăssare în libertate (*affranchissement*). *Jur.* dreptū accordatū unui minorū să facă actele de administratiune.

Emanciper, *v. a.* a emancipa, libera, da libertate. S'—, a și da pré multă licință (*prendre des libertés*). *Jur.* a pune affară din tutelă, din puterea paternă.

Emaner, *v. n.* a emana, eși,

proveni, decurge din; *teol.*
a procede (purcede).

Emargement, *m.* scriptură,
semnătură la marginea unui
memoriu, unei socotele.

Emarger, *v. a.* a tăia, di-
minui, pagina, a subsemna de
priimire la marginea unei
socotele, unui statū.

Embabouiner, *v. a.* a in-
dupleca prin mângăiatură,
fam.

Emballage, *m.* ambalatū,
spese de ambalatū, pândă de
ambalatū.

Emballer, *v. a.* a ambala,
pune în bală, în lădi (*empa-
queter*); *fam.* a înșela, *capter.*

Emballeur, *m.* cellū cē am-
balédă (mērfurī); *fam.* cellū
cē captivédă prin vorbe fru-
móse. [zăpăci.

Embarbouiller, *v. a.* a ameți,
Embarcadère, *m.* embar-
cadero, locū de imbarcatū,
de suitū în drumulū de fer.
Comp. débarcadère.

Embarcation, *f.* luntre cu
lopeși; luntre mică, *petit
navire.*

s'Embarde, *v. r. mar.* a
se arunca într'ua parte și în
alta cu navea.

Embargo, *m. (span.)* opprire
cē face unū gubernū, de a
nu lăssa sē plece navele streine
din portulū său.

Embariller, *v. a.* a pune
în butoiū.

Embarquement, *m.* imbar-
catū, intrare în nave, punere
(de mērfurī) în nave; spese,
cheltuele, de imbarcatū.

Embarquer, *v. a.* a imbarca,
pune, duce, în nave său lun-

tre. *S'*—, a se imbarca, in-
tra în nave; *fig.* a întreprinde
(*s'embarquer à se mettre
à*). *S'*— *sans biscuit*, a in-
cepe ceva fără precauțiune,
fam.

Embarras, *m.* obstaclu în
cale (*bagarre*), implicațiune,
pedică, stare incommodă, in-
curcătură; *fig. fam.* *faire
de l'—, des, — ses—*, a af-
fecta pretinsiumi mari; *med.*
—*gastrique*, turburare a sto-
maculū cu nuseă și *addressé
colice.*

Embarrassant, *e, adj.* care
împedică, incommodă, in-
curcă, *qui donne de la
gêne.*

Embarrassé, *part. adj.* in-
curcatū, turburatū, incom-
modatū; care nu ē clarū.

Embarrasser, *v. a.* a impe-
dica, obstrui; implica, in-
curca, incommoda, *mettre
en peine, gêner.*

Embarrer, *v. a.* a lua, in-
curca, între barre.

Embase, *f.* partea eșită în
sus a nicovalei.

Embasement, *m. archit.*
base, soclu continuū la pi-
ciorulū unū edificii.

Embatage, *m.* punerea și-
nei la rotă.

Embâter, *v. a.* a pune șea
de lemnū (*le bât*) pe unū a-
nimale de cărratū.

Embâtonné, *ée, adj. vech.*
vd. cannelé.

Embâtonner, *v. a.* a înarma
cu bastonū în susulū colum-
nei. [la rote.

Embatre, *v. a.* a pune șine
Embattés, *m. pl.* vinturī

regulate pe Mediter. după canoniculă.

Embauchage, *m.* luare de lucrători, vd. *urm.*

Embaucher, *v. a.* a lua (cu plată) lucrători în fabrica sa, atrage lucrători din altă fabrică spre a-i aduce la sine; indemnă la deserțiune.

Embauteur, *m.* cellu cę atrage lucrători, vd. *prec.*

Embauchoir, *m.* formă (calapodă) cę se introduce în cismă, cā s'o mențină, cā s'o lărgescă. Și *embauchoir*.

Embaumement, *m.* îmbălsămatulă unu corpă mortă.

Embaumer, *v. a.* a îmbălsăma; implę cu odoră bune, perfuma. [toră de cadavre.

Embaumeur, *m.* îmbălsămă-

Embęguiner, *v. a.* a pune scufă (*bęguin*), seă legătură de pândă, pe capă; *fig.* a face pe cine-va se aibă în capă, se credă, (a-i băga în capă că...), *infatuer*, *persuader*.

Embelle, *f. mar.* mijloculă navii în lungime.

Embelli, *e, adj.* infrumusețată. *Embellie*, *f. mar.* momentă de linisce pe timpulă furtunosă. [seșă.

Embellir, *v. a.* a infrumusețea.

Embellissement, *m.* infrumusețedă.

Emblaver, *v. a.* a semęna cu grăă ună pământă, (—*une terre*). [męnată de grăă,

d'Emblęc, *adv.* dela ănteia lovitură, fără multă muncă.

Emblématique, *adj.* simbolică, obscură. Vd. *urm.*

Emblęc, *m.* figură simbolică de ordinariă cu vorbe sentințioșe, simbolă.

s'Emboire, *v. e.* a eși, se sterge, *s'imbiber*. Se dice de ună tabelă ale cui culoră începă a se sterge, a eși.

Emboitement, *m.* imbuccătură a douę lucrură.

Emboiter, *v. a.* a imbucca ună lucru în altulă, precum cercevele. *S'—*, a se imbucca.

Emboiture, *f.* loculă unde se imbuccă oșsele.

Embolisme, *m. astr.* intrecalațiune.

Embolismique, *adj.* embolismică, intrecalată (despre lunele annulă).

Embonpoint, *m.* plinitate, stare bună a unei persone pline, puçină grasse.

Embossage, *m. t.* întorce în curmezișă a corăbiei.

Embossier, *v. a. t.* a întorce corabia în curmezișă; a o stabili contra vintulă, curintelă.

Emboucher, *v. a.* a appuca în gură ună instrumentă de suflată. *S'—*, a se imbucca.

Embouchure, *f.* imbuccătură, (ună fluviă, etc.).

Embouer, *v. a.* a implę de noroiă. *fam.*

Embouquer, *v. n. mar.* a intra în strimtore, intr'ună canale.

Embourber, *v. a.* a nomoli.

Embourrer, *v. a.* vd. *rembourrer*, care e și măi bună.

Embourser, *v. a.* a pune în pungă.

Embranchement, *m. u-*

niune a mai multe căi, triburî etc.

Embracement, *m.*, ardere, efectul unuî mare incendiu, focu violinte și generale.

Embraser, *v. a.* a aprinde, da focu; *S'* —, a lua focu.

Embrassade, *f.* vd. *urn.*

Embrassement, *m.* înbrăciare, (înbrăcișiare), sărutare.

Embrasse, *f.* bantă ca să țină perdelele dischise.

Embrasser, *v. a.* a îmbrăcia, lua, stringe, în brație, săruta, *donner un baiser.*

Embrasure, *f.* dischisură într'unuî parapetu, muru, pentru a trage focuri de arme.

Embrever, *v. a.* a îmbucca unu lemnu într'altu'.

Embrigadement, *m.* stringere în brigade, înrolare.

Embrigader, *v. a.* a stringe în brigade, a înrola.

Embroyer, *v. a.* a pune în frigare, înfige. [cătura.

Embrouillement, *m.* incur-

Embrouiller, *v. a.* a amestica, incurca. *S'* —, a se incurca în cugetări, în vorbe, a perde șirul.

Embrumé ée, *adj.* (*temps* —), împlutu de brumă.

Embrunir, *v. a. pict.* a face brunu.

Embryon, *m.* embriune, fetulu începutu a se forma.

Embu, *e, adj. pict.* în culori fără lustru și confuse.

Embûche, *f.* cursă, întreprindere secretă, urdită contra cine-va, că să surprindă.

Embuscade, *f.* cursă, locu

secretu unde cine-va pîn-desce, că să se arunce asupra inemiculu.

Embûcher, *v. r.* a intra în pădure (despre vinatulu urmăritu).

Embusquer, *v. a.* a pune în curse, vd. *prec.*

Emender, *v. a. t.* a reforma.

Emeraude, *f.* smarandă.

Emeri, *f.* pără care, redussă în pulbere, serveșce a poli metale, cristal, petre, etc.

Emérillon, *m.* mică passere de pradă; micu tunu.

Émérite, *adj.* emeritu, retrassu (despre funcționari).

Emersion, *f.* arrătare de nouu a unei planete eclipsite. [nuna.

Emerveiller, *v. a.* a mi-

Éméline, *f.* substanță purgativă estrassă din ipeacuanha.

Émélique, *m.* emeticu, vomitivu.

Éméiser, *v. a.* a pune amesteciu într'ua bețură.

Emettre, *v. a.* a emite, pune în circulațiune, esprime.

Émeute, *f.* mișcare seditioasă în poporu, rescólă.

Émeutier, *m.* organizatoru de rescôle.

Émier, *v. a.* a rupe în bucățele mênunte, *p. us.*

Émietter, *v. a.* a fărîma, reduce în fermiture.

Émigrant, *m. ante, f.* emigrante.

Émigration, *f.* emigrațiune.

Émigré, ée, *adj.* emigratu.

Émigrer, *v. a.* a emigra, părăsi țerra sa; schimba țerra.

Emincé, *m.* iachniă de bucățe foarte subțiri (*fémincées*).

Emincer, *v. a.* a tăia în bucățe foarte subțiri.

Eminement, *adv.* în gradă emininte.

Eminence, *f.* eminință. înălțatură mică; superioritate. Titlu dată cardinalilor.

Eminent, *ente, adj.* emininte, înaltă, superioră, escellinte.

Eminentissime, *adj.* pré emininte. Calificațiune a cardinalilor: *altesse*—.

Emir, *m.* emiră, descindinte allă lui Maomete prin femeie.

Emis, *e, adj.* emissă, produsă; pusă în circulațiune.

Emissaire, *m.* emissariu, aginte însărcinată cu uă misiune secretă. *Bouc* —, capru cè Ebreii alunga în deșerturi, după cè lă umpluseră de maledicțiunī.

Emission, *f.* emisiune, scôtere.

Emmagasinage, *m.* immagasinată, depusă în magazine.

Emmagasiner, *v. a.* a pune, inchide, în magazine.

Emmaigrir, *v. a.* a slăbi (corpul), *s'* —, a slăbi, deveni slabă.

Emmailloter, *v. a.* a înfășiura, înfășia, *s'* —, a se înfășiura.

Emmancher, *v. a.* a muni cu uă manecă; potrivi.

Emmanchure, *f.* dischisură unde se adaptă, se cósse, mânecele unui vestimintă.

Emmariner, *v. a.* a garni

uă nave cu echipagiulă necesariu.

Emmêler, *v, a.* (pron. *anmêlè*), a incurca firele.

Emménagement, *m.* mutare.

Emménager, *v. n.* a se muta în altă ședință, în altă locă.

Emmener, *v. a.* a aduce, lua din loculă unde este.

Emmieller, *v. a.* a înveli în miere; *émmiellé, ée, adj.* de uă dulcêtă affectată.

Emiellure, *f.* topică pentru caă.

Emmitoufler, *v. a.* a înveli în vestiminte calde.

Emmotté, ée, adj. a cui rădăcină è încungiurată cu pămîntă.

Emoi, *m.* emoțiune violinte; nelinisce.

Emolient, *ente, adj.* emoliente, care mōiă. *Sust. m.* seă *remède*—, medicamentă care mōiă.

Emoluments, *m. pl.* emoluminte, resplată, lăfă. *Comp. appointements, salaire annuel.*

Emonctoire, *m. t.* emuncatoriă, organe naturali prin cari se secretă, esă, mucosități.

Emondage, *m.* curățirea arburilor de ramuri inutili.

Emonder, *v. a.* a curăți arburii de ramuri inutili, de crăci, de muschi. *Vd. și élaguer.*

Emondés, f. pl. ramuri tăiate.

Emotion, *f.* emoțiune, agitațiune, măi alessă a sufletului.

Emotter, *v. a.* a sparge bulgări de pămîntă.

Emoucher, v. a. a scóte, goni muscele.

Emouket, *m.* passère de genulù ireteluì.

Emouchette, *f.* speciã de rețea pentru a apăra caii de musce.

Emouchoir, *m.* códã de calù pentru a goni muscele.

Emoudre, v. a. a ascuți pe rotilã, s. tocilã.

Emouleur, *m.* ascuțitorù, cellù cè ascute.

Emoulu, *ue*, *adj.* ascuțitù. *Sortir frais — du collège*, a eși din collegiù cu tóte cunnoscințele cè se câștigã intr'insulù.

Emousser, v. a. a lua virfulù, strica tăișiuilù, toci; *fig.* a slãbi.

Emoustiller, v. a. a escita la buccuriã, invesei, *fam.*

Emouvant, *ante*, *adj.* care mișcã. [gita.

Emouvoir, v. a. a mișca, a-

Empaillage, *m.* împãiere.

Empailler, v. a. a împãia, implé cu paie, inveli în paie.

Empailleur, *m. euse*, *f.* cellù cè imple cu paie animalì sèu scaune, mobili. [in parù.

Empalement, *m.* punere

Empaler, v. a. a pune în parù, uccide prin suppliciuilù paruluì.

Empan, *m.* palmã (mèsurã).

Empanacher, v. a. a adorna cu pennatù (cu panașü). [panne.

Empanner, v. a. *mar.* vd.

Empaqueter, v. a. a înveli în paquet, *meltre en paquet*.

Emparer, v. a. a lua în possessiune, se face stãpinù

Dict. Franco-Rom.

pe. *Comp. usurper, se saisir.*

Empasme, *m.* pulbere perfumatã, cè se resipesce pe corpù, cà sè absórbã assudéla.

Empâtement, *m.* dospire; ingrãșiarea passerilorù.

Empâter, v. a. a face cà aluatulù, dospì; a îndesi, ingroșia; *pict.*—*un tableau*, a pune unuì tabelù multe culorì inainte de a lã *ammes-tica*.

Empaumer, v. a. a priimi apuca, bala pe palmã, și a o arunca apoi cu putere.

Empaumure, *f.* creștetulù cerbuluì. Partea mãnușei, care accopere palma și mãna.

Empêché, ée, *adj.* împedicatù.

Empêchement, *m.* opprire, pedicã, opposițiune.

Empêcher, v. a. a oppri, împedica.

Empaigne, *f.* împiliã, cãputã.

Empenner, v. a. a garni cu penne uã sãgétã.

Empereur, *m.* imperatorù. L'—, imperatorulù *Germ.* altã-datã.

Empesage, *m.* scrobiturã.

Empesé, ée, *adj.* scrobitù, tare. tãri.

Empeser, v. a. a scrobi, în-

Empester, v. a. a impesta.

Empêtrer, v. a. a împedica piciórele, incurca. Vd. și *engager*.

Emphase, *f.* emfase, essa-gerațiune, aflectațiune de vorbè etc.

Emphatique, *adj.* emfaticù, aflectatù, cu emfase. Vd. *ampoulé*.

Emphatiquement, *adv.* cu

emfase, inflată, pré essageratū.

Empytéose, f. amfiteose, arendare, închiriare, pe terminū lungū, *long bail*.

Emphytéotique, *adj.* amfiteoticū, de amfiteose.

Empierrement, *m.* asșternutū de petrișii, de petre.

Empierrer, v. a. a copperi, asșterne, cu petrișii.

Empiètement, *m.* nedreptățire.

Empiéter, v. a. a usurpa asupra dreptului altuia, nedreptăți, a-și arroga drepturi ce nu are.

Empiffrer, v. a. a îndesi cu mâncare, îndopa. *S'*—, a mânca excessivū, se ingrășia.

Empilement, *m.* rânduire în pilă, una lângă alta.

Empiler, v. a. a rându, asședa într'ua ordine ue-re-care, în pilă. [a marfe], *p. us.*

Empirance, f. stricăciune

Empire, *m.* imperiū. Statū politicū.

Empirer, v. a. a face mai rău; v. n. a se face mai rău.

Empirique, *adj.* empiricū, care se conduce numai de esperiință, fără să adópte teoria, metoda.

Empirisme, *m. med.* empirismū, sistemă fundată esclusivū pe esperiință.

Emplacement, *m.* locū pentru edificii.

Emplastique, *adj.* emplasticū (remediū), care închide pelea.

Emplâtre, *m.* blasturū.

Emplette, f. tirgulele mai mice; *achat* se applică la

obiecte de valóre considerable.

Emplir, v. a. a implé. *Comp. remplir.*

Emploi, *m.* usū, întrebuintare, funcțiune, *charge*.

Employé, *m.* funcționariū, slujbașii.

Employer, v. a. a pune în usū, întrebuinta. *S'*—, a se ocupa de, lucra pentru.

Emplures, f. *pl.* implături, foie ce se asședă peste aurū, cândū se bate, că se slăbescă violința loviturilor.

Empocher, v. a. a pune în busunarū cu grabă.

Empoigner, v. a. a apuca cu mâna și stringe.

Empois, *m.* scrobélă, *colle d'amidon*.

Empoisonnement, *m.* intossicațiune, otrăvire.

Empoisonner, v. a. a invenina, otrăvi.

Empoisonneur, *m. euse*, f. inveninătorū, otrăvitorū.

Empoisser, v. a. a unge cu pécură.

Empoisonnement, *m.* aducere de pesci tineri în eleștaū.

Empoisonner, v. a. a implé cu pesci junī unū eleștaū.

Emporté, *éé*, *adj.* mâniațū, mániosū, necăjitū, violinte.

Emportement, *m.* mânia, necăjire.

Emporte-pièce, *m.* uneltă pentru tăiatū. *La pl. nevariab.*

Emporter, v. a. a lua dintr'unū locū, duce cu sine, *entraîner*. *S'*—, a se necăji, se mánia tare. *S'*—à *qch.* a se attrage către ceva.

Empoter, v. a. a pune în ghiveci.

Empourprer, v. a. a aplica culoarea roșie seü de purpură.

Empreindre, v. a. imprime, însemna prin appăsare figure, trăsüre, pe uă suprafață.

Empreinte, m. semnă lăsată pe uă suprafață prin appăsare, impressiune, urmă.

Empressé, *ée*, adj. grăbită, cu grabă. Vd. și *complaisant*.

Empressement, m. grabă, grăbire. La pl. atințiune, îngrijiri affectöse, prevenințe.

s'Empresser, v. a. a se grăbi, se sili, căuta să placă prin prevenințe, lucra cu afecțiune.

Emprimerie, f. butoiă că se pună peile, după ce le a rasă, lea curățit de carne. Și *coudroir*.

Emprise, f. întreprindere cavalerescă.

Emprisonnement, m. închidere, arestare.

Emprisonner, v. a. a pune în închisöre.

Emprunt, m. împrumut. D'—, de împrumut, facticiu, falsu.

Emprunté, *ée*, adj. împrumutat, *éclat* —, strălucire falsă, care nu è naturale. [muta.

Emprunter, v. a. a împrumuta.

Emprunteur, m, *euse*, f. împrumutător.

Empuantir, v. a. a respândi odöre infectă.

Empuantissement, m. odöre förte urätă, infectă.

Empyème, f. înflătură la peptă în cavitatea pleurei.

Empyrée, m. partea cerului cea mai înaltă, ședința cellorü ferici, cellorü eterni.

Empyreumatique, adj. empireumatică, vd. *urm*.

Empyreume, m. empiuremă, gustă și odöre nepăcute, ce contractă unele substanțe (*grasse*) supuse distilațiunii.

Emulation, f. emulațiune, întrecere, *rivalité*,

Emule, m. și f. emulă, rivale. La m. și *émulateur*.

Emulsif, *ive*, adj. emulsivă, deunde se pöte estrage oliu.

Emulsion, f. emulsiune, estrassă de semințe emulsive.

Emulsionner, v. a. a amestica într'ua emulsiune.

En, prep. în. Particulă relativă usitată în locă de prep. *de* și uă vorbă deja *expressă*, seü uă *proposițiune*. È totă-deuna *complim. circumstantiale* și însemnă *de lui, d'elle, d'eux, d'elles, de cela*. Il se dit des personnes et des choses, mais son usage le plus ordinaire est de s'appliquer aux choses.

Enarthrose, f. vd. *Arthrose*.

Encabanement, m. partea navii care se strimtedă din ce în ce până la margine.

Encâblure, f. *mar.* distanță de 120 *brasses*, 240 brație întinse.

Encadrement, m. încadrată.

Encadrer, v. a. a încadra, pune ornamente impregiurū.

Encager, v. a. a pune în colivă.

Encaisse, f. summa totale a valorilor cari sunt în casa cu bani.

Encaissé, *ée*, adj. Se dice de unū fluviū, ale cui malurī sunt precipiți, prăpăstiōse. [sare.

Encaissement, m. încas-

Encaisser, v. a. a pune în cuthiă, în ladă; a incasa. S'—, a se infunda între.

Encan, m. auțiune, međatū.

s'**Encanailler**, v. r. a se aduna cu ōmenī de nimicū, cu vagabunđii (*canailles*).

Encapelé, *ée*, adj. navire—, luntre care este între două capete (*éperons*).

s'**Encapuchonner**, v. r. a-și copperi capulū cu unū capuchon, a se face călugărū.

Encaquer, v. a. a pune scumbriele în butoiū; *fig.* și *fan.* a grămădi pré mulți într'ua trassură. S'—, a se grămădi.

Encaqueur, m. *euse*, f. cellū cē pune scumbriele în butoiū.

En-cas, m. lucru preparatū pentru a servi la necesitate.

s'**Encasteler**, v. r. a avē călcăiulū pré strinsū (despre cai).

Encastelure, f. durere care face calulū sē schiōpete, vd. *prec.*

Encaster, v. a. a prepara buccăte de faiență, ca sē le pună în cuptorū.

Encastillage, m. *mar.* uerice parte(a navii)alară din apă.

Encastrement, m. încastreare, imbuccare, vd. *urm.*

Encastrer, v. a. a încastra, uni două lucruri imbuccându-le prin mijloculū unei tăiature.

Encaume, m. *med.* pustulă, cicatricea unei arsuri.

Encaustique, f. encausticū, văpsea care lustresce mob.etc.

Encavement, m. punere în pimniță. [în pimniță.

Encaver, v. a. a pune (vinulū)

Enceindre, v. a. a încungiura, închide, *enfermer*, *entourer*.

Enceinte, adj. f. *femme*—, femeă însărcinată.

Enceinte, f. circuitū, coprinsū, interiorū (unui locū închisū), —de *murailles*, circuitū de murī.

Encens, m. tēmăiă; *fig.* laudă.

Encensement, m. tēmăiare.

Encenser, v. a. a tēmăia; *fig.* lauda cu lingusire.

Encenseur, m. laudătorū escessivū, adulătorū, lingusitorū.

Encensoir, m. cădelniță; seū *autel*, constelațiune australe.

Encéphale, m. encefalū, substanță mōle conținută în cavitatea craniulū.

Enchainement, m. punere în lanțuri, înlănțatū, șirū, connessiune între lucruri asemeni sēu uerī-cum.

Enchaîner, v. a. a înlănța, înșira etc.

Enchainure, f. înlănțatū de inele, *entrelacement*.

Enchanté, *ée*, adj. încântatū.

Enchanteler, v. a. a pune unŭ vassŭ de vinŭ pe grinde.

Enchantement, m. încântare, *comme par*—, ca prin descântecŭ, forțe repede.

Enchanter, v. a. a încânta, face plăcere, fermeca, *charmer*.

Enchanteur, m. eresse, f. fermecătorŭ; *fig.* care încântă și atrage seŭ seduce. Și cã *adj.* [butoiŭ într'altulŭ.

Enchaper, v. a. a pune unŭ

Enchâsser, v. a. a defige, încrusta, lipi, ce-va într'unŭ metalŭ, în lemnŭ; a întrecala.

Enchâssure, f. defigerea unŭi lucru în metalŭ, în lemnŭ.

Enchausser, v. a. a coperi legumile cu paie, cã se le preserve, pędescã, de gerŭ.

Enchère, f. prețŭ mai mare, offeritŭ la uã vindere. *Folle* —, prețŭ prę mare, cę nu se pöte plăti (ceaa cę face necesariã uã altã *enchère*), *vendre aux* — s a vinde la međatŭ (*à l'encan*); *mettre* —, a disputa cã la unŭ međatŭ. *Il est à l* —, ellŭ se vinde pe banŭ.

Enchérier, v. a. a pune prețŭ mai mare, scumpi, a întrece, adăugi la ceaa cę a făcutŭ altulŭ; v. n. a se scumpi.

Enchérissement, m. scumpire. [scumpesce.

Enchérisseur, m. cellŭ cę

Enchevaucher, v. a. a pune unŭ lucru peste altulŭ așa cum sunt asedate olanele. [nerea cãpęstrului.

Enchevêtrement, m. pu-

Enchevêtrer, v. a. a pune cãpęstrulŭ. S'—, a se înpe-

dica în funia cãpęstrului (despre calŭ), a se încurca.

Enchevêtrure, f. durere la piciorulŭ calului după cę s'a împedicatŭ de cãpęstru.

Enchifrènement, m. astuparea nasului de guturaiŭ.

Enchifrener, v. n. a se astupa nasulŭ de guturaiŭ.

Enclave, f. locŭ, țerrã, închisã în alta.

Enclavement, m. închiderea unŭi lucru în altulŭ.

Enclaver, v. a. a închide unŭ lucru în altulŭ, *enfermer*.

Enclin, *ine*, *adj.* aplicatŭ, inclinatŭ la, cu inclinațiune naturale pentru.

Enclore, v. a. a închide cu gardŭ, cu murŭ.

Enclos, *e*, *adj.* închisŭ. *Sust.* m. închisurã, locŭ închisŭ.

Enclouer, v. a. a rãni cu unŭ cuiŭ calulŭ la potcovitŭ.

Enclouure, f. ranã făcutã calului cu unŭ cuiŭ dela potcovã.

Enclume, m. nicovalã; *anat.* micŭ ossŭ allŭ urechiei interne.

Enclumeau, m. s. *enclumot*, *enclumette*, micã nicovalã purtativã.

Encoche, f. tăiãturã făcutã pe unŭ lucru, *entaille*.

Encocher, v. a. a applica dispicãtura săgetei pe cõrda arcului. [cufërŭ.

Encoffrer, v. a. a pune în

Encoignure, f. seŭ *encognure*, colțulŭ camerei între doui murŭ; dulapŭ pentru aliminte.

Encollage, m. unsurã cu cleiŭ.

- Encoller**, v. a. a unge cu cleiū, cu gumă (hărtiă), *coller*.
- Encolure**, f. partea calului dela capū până la uneri.
- Encombe**, m. întimplare neferice, obstaclu, *embarras*.
- Encombement**, m. imbuldire.
- Encombrer**, v. a. a lua multū locū, obstrui, imbuldi.
- Encontre**, f. întimplare (*vech.*), à l'—, oppunindu-se, în contra, împotriva.
- Encopé**, m. *chir.* amputațiunea unui membru puçinū considerabile, incisiune.
- Encorbellement**, m. construct.care ese affară din mur.
- Encore**, *adv.* încă, cellū puçinū, barim,—*pas*, încă nu, —*davantage*, și mai multū, —*que*, deși.
- Encorné**, *ée*, *adj.* cornuratū. [*incuragiătoriū.*]
- Encourageant**, *eante*, *adj.*
- Encouragement**, m. încurajare. [*ragia.*]
- Encourager**, v. a. a încurajare.
- Encourir**, v. a. a se espune, — *des peines*, la ne-casuri.
- Encrasser**, v. a. a implé, murdări, cu grăssime, (soi).
- Encre**, f. tintură, cernelă; — *de la Chine*, compozițiune uscată pentru desemnū, tușiū.
- Encrier**, m. călimărū.
- s'Encroûter**, v. r. a se copperi cu cōje. [*citōre.*]
- Encuver**, v. a. a pune în to-
- Encyclique**, f. enciclică, circulariă a papei. [*pediă.*]
- Encyclopédie**, f. enciclo-
- Encyclopédique**, *adj.* enciclopedicū.
- Encyclopédiste**, m. autorū de enciclopediă.
- Endémique**, *adj.* endemicū, particulare unei populațiunii, unei națiunii.
- Endenter**, v. a. a dința, pune dinți unei machine.
- Endetter**, v. a. a împovăra cu dētorie. S'—, a intra în dētorie. [*chagrin.*]
- Endêvé**, *ée*, *adj.* vd. *mutin*,
- Endêver**, v. n. a suferi unū tare necesū, a avé desgustū. *Faire*—, a face cui-va necesū. [(*indiavolitū.*)]
- Endiablé**, *ée*, *adj.* fōrte rău
- Endiabler**, v. n. a deveni furiosū, se necăji estremū.
- Endiguement**, m. opprire prin dăgasuri.
- Endiguer**, v. a. a oppri, conținē, cu dăgasuri.
- s'Endimancher**, v. r. a se îmbrăcca de sērbătōre, se învesti cellū mai bine.
- Endive**, f. speciă de cicoreă.
- Endoctriner**, v. a. a îndoctrina, da cui-va înstrucțiunii sē lucrede cum voiesce cine-va.
- Endolori**, *ie*, *adj.* cu durere, unde se simte uă durere. *Endolorir*, v. a. a face durerosū.
- Endommagement**, m. daună, pagubă, stricăciune.
- Endommager**, v. a. a cauza daună, pagubă, alterațiune.
- Endomyque**, *adj. nat.* genū de insecte cari trăiescū pe arburiū putredī.
- Endormant**, *ante*, *adj.* care face sē dormă, plictisitoriū.
- Endormi**, *ie*, *adj.* addormitū.

Endormir, v. a. a face să dórnmă, adduce somnă, plic-tisă.

Endos, m. *endossement*, sem-nătră pe dosulă unuî bi-letă la ordine pentru ală transmite.

Endosser, v. a. a subsem-na în dosulă biletuluî la ordine (— *un billet*); a se investi cu.

Endosseur, m. cellă cē face ună *endos*, vd. *vorba*.

Endrach, m. (pron. *andrak*), mare arbure de Madagascar fôrte tare și durabile.

Endroit, m. locă, fația unei materie. [*enduit*, vd. *urm*].

Enduire, v. a. a copperi cu ună

Enduit, m. copperișă de uă substanță môle seă lăcidă, tencuială.

Endurant, *ante*, adj. răb-dătoriă. *Employé* principa-lement avec la négation : *cet homme n'est pas*—.

Endurcir, v. a. a întări, face tare, dură; nemilosă. *En-durci*, e, întărită prin muncă; fără milă.

Endurcissement, m. în-tărare, duritate a inimeî.

Endurer, v. a. a sufferi, răbda.

Energie, f. energiă, vigóre de acțiune, virtute eficiente.

Energique, adj. energică, vigurosă.

Energiquement, adv. cu energiă, cu putere.

Energumène, m. și f. per-sônă possessă de demonă.

Enervation, f. enervațiune, slăbiciune, *faiblesse*. [*leşi*].

Enerver, v. a. a slăbi, mo-

Enfaîteau, m. olană.

Enfaîter, v. a. a copperi casa cu tinichea, cu olane.

Enfance, f. copilăria.

Enfant, m. și f. copilă. Ca adj. copilărescă.

Enfantement, m. nascere.

Enfanter, v. a. a nasce, face, produce. [*copilă*].

Enfantillage, m. faptă de

Enfantin, *ine*, adj. copilă-rescă.

Enfariner, v. a. a stropi cu făină. *Enfariné*, *ée*, adăpată, prevenită, superficiale.

Enfer, m. inferuă.

Enfermer, v. a. a închide, pune în locă închisă, în casa de corecțiune, *sentir l'enfermé*, a miroși răă din lip-sa de aeră.

Enferrer, v. a. a străpunge cu ferrulă unei arme. *S'*—, a se arunca în sabia adver-sariuluî seă; a și face răă însu-și.

Enfilade, f. șiră de camere cu ușiele în aceeași liniă.

Enfiler, v. a. a trece firulă în acă, în perlă. *S'*—, vd. *s'enfermer*. [*tout*].

Enfin, adv. în fine, *après*

Enflammée, *ée*, adj. inflă-cărată. [*căra*].

Enflammer, v. a. a inflă-

Enflé, *ée*, adj. inflată; *fig*. trufășă.

Enfléchures, f. *pl. mar*. scări de funie, că se se urce d'assupra catartuluî.

Enfler, v. a. a inflă; a măndri.

Enflure, f. inflătură; trufă.

Enfoncement, m. infun-dare, infundătură; golă.

Enfoncer, v. a. a rupe im-pingindă, face să pătrundă în-

ainte, înfige; v. n. a se afunda. *S'*—, a pătrunde în ainte, în jeos, se infunda.

Enfonceur, *m.*—*de portes ouvertes*, spărgător de porți dischise, fanfaron.

Enfonçure, *f.* fundul patului.

Enforcir, v. a. a face mai tare, întări (pentru lucruri).

Enformer, v. a. a pune în formă (peleria, cisma etc.).

Enfourir, v. a. a ascunde într'ua cavitate, în pământ.

Enfouissement, *m.* săpătură în pământ, că se ascundă.

Enfourcher, v. a. a se urca pe un cal, sta călare.

Enfourchure, *f.* punct unde un arbore etc. se bifurcă.

Enfournement, *m.* punerea pâinii în cuptor.

Enfourner, v. a. a pune în cuptor; *fig.* a încurca în cv.

Enfourneur, *m.* cocător.

Enfreindre, v. a. a înfringe, transgressa, viola, călca.

*s'***Enfourir**, v. a. a fugi, despăre.

Enfumer, v. a. a affuma, innegri; *tableau enfumé*, tabelă innegrită de timp.

Engagé, ée, *adj.* intrat, apucată, prins, reținut.

Engageant, *ante, adj.* care apucă, atrage.

Engagement, *m.* obligațiune, promisiune.

Engager, v. a. a lua pentru un serviciu, lega printr'ua obligațiune. *S'*—, a intra într'ua condițiune la cineva. *Engageantes*, paratură, legături de panglice, ce purta femeile altădată la git.

Engainer, v. a. a pune într'ua cutiă (cuțite).

Engance, *f.* soi, nemişc (în sensu rău),

Engelure, *f.* degerătură.

Engendrer, v. a. a naște, produce. În *geom.* a produce, descrie, mișcându-se, uă liniă, uă curbă. [snop.

Engerber, v. a. a pune în

Engin, *m.* instrument, mașină; cursă pentru vânătoare etc.

Englober, v. a. a stringe într'un singur tot.

Engloutir, v. a. a înghiți.

Engloutissement, *m.* înghițire.

Engluer, v. a. a unge cu clei. *S'*—, a se prinde în clei.

Engobe, *m.* materie pămîntoasă pentru olari.

Engoncer, v. a. a stilci. Se dice de un vestiment, de uă haină, care face să se pară gitul infundat în umeri.

Engorgement, *m.* inflătură, îngreunare în vre-un vassu al corpului; astupare.

Engorger, v. a. a astupa, infla.

Engouement, *m.* *engouement*, inflătură a gitului, gâlcă; *med.* obstrucțiunea unei cavități prin materie acumulate.

Engouer, v. a. a obstrui gitul. *S'*—, a se infla în git.

*s'***Engouffrer**, v. r. a se perde (apa) într'ua prăpastie, într'un vîrtej.

Engouler, v. a. a apuca bucată într'ua (despre căne).

Engoulevant, *m.* passeri de speția *disa crapaud-volant*.

Engourdir, v. a. a infla, amorți.

Engourdissement, m. amorțelă, paraliză momentană.

Engrais, m. pâșiune, nutrimențu de îngrășiatu unele animală, passeră, pămintulă.

Engraissement, m. îngrășiare. [magas. grăne etc.

Engranger, v. a. a pune în

Engraisser, v. a. a îngrășia.

Engravement, m. oppritulă navii în arenă, *ensablement*.

Engraver, v. a. a introduce (incurca) navea în arenă, *ensabler*.

Engrelure, f. margină cu dinți forte mênunți.

Engrenage, m. *engrenure*, f. t. intrătură, imbuccatulă dințiloră rôtei într'ăi altei rôte.

Engrener, v. a. t. a imbuca dinții rôtei într'ăi altei rôte.

S'—, a intra unulă în altulă, se imbuca.

Engri, m. spețiă de leopardă.

s' **Engrumeler**, v. a. a se face grunji. [teđante, istețu.

Enhardir, v. a. a face cu-

Enharnachement, m. inhămată, hamură, *harnachement*.

Enharnacher, v. a. a inhăma.

Enherber, v. a. apune în erbă.

Enigmatique, adj. enigmatică, allă cui sensu nu e clară.

Enigmatiquement, adv. prin enigmată, enigmatică.

Enigme, f. enima, ghicitóre.

Enivrant, ante, adj. îmbătătoră.

Enivrement, m. transportă passionată, îmbêtare,

Enivrer, v. a. a îmbêta, *fig.* a transporta, causa bețiă.

Enjambé, *ée*, adj. (*être haut*—), a avé picióre lungă.

Enjambée, f. spațiă câtă se pôte lua cu ună passă.

Enjambement, m. t. Se đice de una seú mai multe vorbe aruncate dela finele versului la versulă următoră.

Enjambe, v. a. a trece cu passă mare, merge repede.

Enjeu, m. bană pușă la jocă.

Enjoindre, v. a. a comanda (porunci) formale, espressă.

Enjointé, *ée*, adj. cu piciórele scurte (despre passeră).

Enjoler, v. a. a înșela prin adulațiune, a seduce, atrage priu vorbe frumoșe.

Enjolivement, m. ornamentă care face mai frumoșă.

Enjoliver, v. a. a înfrumuseța (prin ornamente).

Enjolivre, f. ornamentă făcută pe lucruri mici de puțină valóre.

Enjoué, *ée*, adj. imbuccurată, veselă. Comp. *gai*.

Enjouement, m. dulce lețiă, veselă.

Enlacement, m. impletitură.

Enlacer, v. a. a impleti, trece lucruri unele într'alte; *fig.* a stringe (cu brațiele).

Enlaidir, v. a. a face urătă; v. n. a deveni urătă. S'—, a se face urătă.

Enlaidissement, m. urăciune, devenire urătă.

Enlarme, m. mice ramuri de stejară, cè pescarii pună la undiță.

Enlèvement, m. redicare, luare, răpire.

Enlever, v. a. a redica, lua, răpi. S'—, a se redica, dis-

- părți. In *resb.* a surprinde și constringe.
- Enlier**, v. a. a uni, lega (petre etc.).
- Enligner**, v. a. a pune în liniă, așeza să fiă aceeași liniă.
- Enluminer**, v. a. a aplica culori pe uă impressiune.
- Enlumineur**, *m. euse*, f. celulă ce dă culori, coloritoră.
- Enluminure**, f. arta de a culori, coloritură.
- Ennemi**, *m. ie*, f. inemică, vrăjmașă. Ca *adj.* contrariu.
- Ennobler**, v. a. a nobili.
- Ennoie**, *m.* ună șerpe mică, vd. *orvet*. [*pl.* griji].
- Ennuj**, *m.* urătu, plictisă. La
- Ennuyant**, *ante*, *adj.* desgustătoriu, plictisitoriu.
- Ennuyer**, v. a. a cauza urătu, plictisi. *S'* —, a i se face urătu, se plictisi.
- Ennuyeusement**, *adv.* cu desgustă. [*stătoriu*].
- Ennueux**, *euse*, *adj.* desgustătoriu.
- Enoncé**, *m.* enunțat. Principiu emissă fără explicațiune.
- Enoncer**, v. a. a enunța, exprime. *S'* —, a se exprime, se enunța, vorbi.
- Enonciation**, f. enunțare, modă de a se exprime, de a vorbi, expresiune simplă.
- Enorgueillir**, v. a. a mândri.
- Enorme**, *adj.* enorme, peste măsură de mare; excesivă.
- Enormément**, *adv.* enorme, în mărime extraordinariă, excesivă, *excessivement*.
- Enormité**, f. enormitate, excessă de mărime seă grosime.
- Enouer**, v. a. a curăți postavulă de noduri.
- s'* **Enquérir**, v. r. a lua informațiună, cerceta.
- Enquerre**, *armes à enquerre*, în insemne, arme cari sunt făcute contra regulele ordinare.
- Enquête**, f. informațiune judiciariă, cercetare, *recherche*.
- Enquêteur**, vd. *s' Enquérir*.
- Enquêteur**, *m.* însărcinată a face cercetări în justiță.
- s'* **Enraciner**, v. a. a prinde rădăcină, se înrădăcina.
- Enragé**, *ée*, *adj.* rabiătă, turbată.
- Enrager**, v. n. a rabia, turba.
- Enrayement**, *m. enrayment*, împedicalulă rôtei.
- Enrayer**, v. a. a împedica rōta; oppri.
- Enrayure**, f. pedică la rōtă.
- Enrégimenter**, v. a. a forma în regimentă. [*gistrare*].
- Enrégistrement**, *m.* înregistrare.
- Enrégistrer**, v. a. a înregistra. [*turaiă*].
- Enrhumer**, v. a. a da gușă.
- Enrichir**, v. a. a înavuți.
- Enrichissement**, *m.* înavuțire, îmbogățire.
- Enrôlement**, *m.* conscripțiune, înscriere în armată, înrolată.
- Enrôler**, v. a. a conscrie, înscrie în armată. *S'* —, a intra în servițiulă militare.
- Enrouement**, *m.* răgușelă.
- Enrouer**, v. a. a face să răgușescă. *S'* —, a răguși.
- Enrouiller**, v. a. a face să ruginescă. *S'* —, a se rugini.
- Enroulement**, *m.* învirtitură, rostogolire.
- Enrouler**, v. a. a învirti, rostogoli.

Enrue, *f. agric.* largă brasă.

Ensablement, *m.* grămădire de arenă, de nisip.

Ensabler, *v. a. vd. Engraver.* [sac.

Ensacher, *v. a.* a pune în

Ensaisiner, *v. a. jur. vech.* a pune în posesiune.

Ensangler, *v. a.* a împle de sânge.

Enseignant, *ante, adj.* care instruesce, dă învățătură.

Enseigne, *f.* semn, indiciu, tablă cu inscripțiune d'asupra prăvăliei. — *de vaisseau*, oficiariu de marină, astă-dî *lieutenant de frégate*.

Enseignement, *m.* instrucțiune, învățătură.

Enseigner, *v. a.* a instrui, învăța, da învățătură.

Ensemble, *adv.* împreună, unul cu altul. *Sust m. l'* —, uniunea părților unui tot, întregul. *In mus.* acord.

Dans le sens de *l'un avec l'autre* on dit très-bien *unir ensemble, réunir ensemble*. L'adverbe *ensemble* n'est point un pléonasme vicieux, attendu qu'on peut unir des objets *entre eux* (*ensemble*) ou à d'autres objets.

Ensemencement, *m.* semănare.

Ensemencer, *v. a.* a semăna semințe.

Enserrer, *v. a.* a stringe, închide, conține.

Ensevelir, *v. a.* a învăli corpul repausatului, mortului, immorminta. *S'* —, a ce ascunde, despăre.

Ensevelissement, *m.* învălierea repausatului, îngropare.

Ensorceler, *v. a.* a înșela prin sortilegiu, fermeca.

Ensorceleur, *m.* *euse*, *f.* fermecător.

Ensorcellement, *m.* fermecare; prejudiciu orb.

Ensoufrer, *vd. souffrer.*

Ensouple, *m.* seă *ensuple*, *ensuble*, sulă pe care se înfășiură firele la țesut.

Ensuite, *adj.* pe urmă, *après cela*, — *de*, după, în urma.

s'Ensuire, *v. r.* a urma din, resulta, fi consecință.

Entablement, *m.* partea superioară a coloanei.

Entacher, *v. a.* a macula, împle de pete, păta.

Entaille, *f.* tăietură, scobitură. Și *entailleure*.

Entailler, *v. a.* a face uă tăietură, a scobi, strungi.

Entame, *f.* prima bucată tăiată din pâine; *fig.* premii.

Entamer, *v. a.* a tăia prima parte dintr'unu lucru; face uă mică tăietură; începe.

Entamure, *f.* mică tăietură.

En tant que, *loc. conj.* pe căt, pe căt timp.

Entassement, *m.* grămădire confusă, acumulațiune.

Entasser, *v. a.* a grămădi.

Ente, *f.* *vd. Greffe*.

Entendement, *m.* înțelegere, pricepere, judecată.

Entendeur, *m.* cellu ce aude și înțelege.

Entendre, *v. a.* a auți; pricepe. *S'* —, a se învoi.

Entendu, *ue, adj.* înțelegătoriu (*adroit*), capabile. *Bien* —, certu, se înțelege. *Bien* — *que*, cu condițiune că.

Entente, f. întreprătaune (tălmăcire), sensă. învoină.

Enter, vd. *Greffer*.

Entérinement, m. ratifi-cațiune juridică.

Entériner, v. a. a ratifica juridică ună actă.

Entérologie, f. med. tractatū despre intestine. *Enté-rographie* é maī multă jun-tura intestinelorū. [mintare.

Enterrement, m. înmormintă, îngropa; *fig.* a ține ascunsă.

Enterrer, v. a. a înmormintă, îngropa; *fig.* a ține ascunsă.

En-tête, m. ceaa cē este scrissă în capulū unei scrisori.

Entêté, ée, vd. *Opiniâtre*.

Entêtement, vd. *Opiniâ-treté*.

Entêter, vd. *Opiniâtrer*.

Entousiasme, m. entu-siasmă.

Entousiasmer, v. a. a implé de entusiasmă, de ad-mirațiune.

Entousiaste, m. și f. en-tusiastă, admiratorū passio-natū.

Entbymème, entimemă. Si-logismă redussă la două pro-pozițiunī, cum este *cogito ergosum*.

Entiché, ée, *adj.* care ține fôrte multă la. [multă la.

s' **Enticher**, v. r. a ține fôrte

Entier, ière, *adj.* întregū.

Entièrement, *adv.* cu totulū.

Entité, f. essința unei ființe. Existence considérée comine distincte et indépendante dela chose même.

Entoilage, m. aplicațiune pe pândă.

Entoiler, v. a. a applica, întinde pe pândă.

Entoir, m. cuțitū pentru al-toire.

Entomologie, f. entomolo-giă, tractatū de insecte.

Entomologique, *adj.* en-tomologică, de entomologiă.

Entonner, v. a. a începe ună cântū, a forma sunetele și intervalele. [în butoiū.

Entonner, v. a. a vërsa, pune

Entonnoir, m. pilniă.

Entorse, f. scrintitură. La *pl.* depusă (drojdie) de cōră topită. [titură (a șerpelui).

Entortillement, m. imple-

Entortiller, v. a. a înveli impletindū; înfășura în.

Entour, vd. *Entours*.

Entourage, m. totă cē în-cungitură. [giura.

Entourer, v. a. a încun-

Entournure, f. partea hai-nei unde se adaptă mănecele.

Entours, m. *pl.* locurile din pregiură, circuită, *en-virons*. [înțelege împreună.

s' **Entr'accorder**, v. r. a se

s' **Entr'accuser**, v. r. a se accu-sa unulū pe altulū.

Entr'acte, m. între-acte.

s' **Entr'aider**, v. r. a se aj-juta reciprocă, unulū pe al-tulū. [(mațe).

Entrailles, f. *pl.* intestine

s' **Entr'aimer**, v. r. a se iubi reciprocă, unulū pe al-tulū. [ceva, tragere de inimă.

Entrain, m. ardōre pentru

Entrainant, *ante*, *adj.* at-trăgătoriū. [ține.

Entrainement, m. attrac-

Entrainer, v. a. a atrage, trage cu sine; a prepara

prin medicaminte calulă pentru cursă.

Entrait, *m.* lemnă principale care unesce două părți oppuse pe coppersiū (la dulgh.). [card intră.

Entrant, *m. ante*, *f.* persónă

Entraver, *v. a.* a pune pedice, oppri, incommoda.

Entraves, *f. pt.* pedice pentru cai; *fig.* pedică.

Entre, *prep.* între. — On dit *entr'autres*; mais on peut dire *entre eux*, *entre elles*, sans élider *l'e final*.

Entre-bâiller, *v. a.* a deschide puțină.

Entrechat, *m.* passă de danț.

s'Entre-choquer, *v. r.* a se lovi unul de altul.

Entre-colonnes, *m. entre-colonnement*, *arch.* spațiū între două colonne.

Entre-côte, *m.* carne tăiată dela cōste.

Entre-couper, *v. a.* a tăia în mai multe locuri.

s'Entre-croiser, *v. r.* a se încrucișia reciproc.

s'Entre-déchirer, *v. r.* a se sfășia unul pe altul.

s'Entre-détruire, *v. r.* a se destrui, strica, unul pe altul.

Entre-deux, *m.* parte între două lucruri; mică bandă de materie cussută pe margini. Ca *adv.*, de mijloc, între ambele.

s'Entre-dévorer, *v. r.* a se mânca unul pe altul.

s'Entre-donner, *v. r.* a și da unul altuia, mutuale.

Entrée, *f.* intrare; început, *d'—*, dela început. *Entrées*, mărfuri cari intră.

Entrefaite, *f.* *Sur ces—s*, între acestea. Și *sur l'entrefaite*.

Entrefilet, *m.* artichu pusă între altele în diariū.

s'Entre-frapper, *v. r.* a se lovi unul pe altul.

Entregent, *m.* modă abile de conducere în affaceri, iscusintă.

s'Entr'égorger, *v. r.* a se tăia unul pe altul.

Entrelacement, *m.* împletitură (de inele). (inele).

Entrelacer, *v. a.* a împleti

Entrelacs, *m. pl. arch.* ornamente de vergele și flori împletite, încruciate.

Entrelardé, *é, e, adj.* amestecat cu grassă și slabă.

Entrelarder, *v. a.* a pune slănină la carne.

Entre-ligne, *f.* spațiū între două linii de scris. În *mus. comp.* *interligne*.

Entreluire, *v. n.* a luci pe jumătate. [mestica între.

Entremêler, *v. a.* a amesteca

Entremets, *m.* buccate din allă douilă servițiū la ună prândă, înainte de *dessert*.

Entremetteur, *m. euse, f.* mijlocitor la uă învoită (în sensă rău).

Entremettre, *v. r.* a se pune la mijloc, a mijloci.

Entremise, *f.* mijlocire, *médiation*.

s'Entreneuire, *v. r.* a și face rău unul altuia.

Entreapas, *m.* *vd. amble*.

Entre-pont, *m.* etagiulă între două coppers pe nave.

Entreposer, *v. a.* a pune în deposit (mărfuri.)

Entreposeur, *m.* peditorū, vindătorū, fa unū depositū.

Entrepositaire, *m.* cellū cè lassă mērfurī in depositū.

Entrepôt, *m.* depositū, locū de depositū pentru mērfurī. *Marchandises en* —, mērfurī nevămuite.

Entreprenant, *ante. adj.* activū cā sē întreprindă.

Entreprendre, *v. a.* a întreprinde.

Entrepreneur, *m. euse*, *f.* întreprindătorū.

Entrepris, *e, adj.* vd. *perclus*.

Entreprise, *f.* întreprindere.

s'Entre-quereller, *v. r. a* se certa unulū cu altulū.

Entrer, *v. n. a* intra, pētrunde; *v. a.* a introduce. — *en ménage*, a se căsători; — *dans la robe*, a se face juristū, — *en condition*, a intra în serviciū, — *en charge*, a intra în funcțiune, *dans les plaisirs de q. n.*, a lua parte la plăcerile cui-va.

s'Entre-regarder, *v. r. a* se privi unulū pe altulū.

s'Entre-secourir, *v. r. a* se ajuta unulū pe altulū.

Entre-sol, *m.* etagiū sub primulū etagiū (*entre le rez-de-chaussé et le premier*). *Pl. des entre-sols*.

Entretaille, *f.* tăiătură ușiōriă între altele (la gravure).

Entretènement, *m.* întreținere, banī dați pentru subsistință. — Astăzi se dice măi bine *entretien*.

Entretenir, *v. a.* a întreținē, ținē în bună stare. *S'* —, a convorbi, se întreține.

Entretien, *m.* întreținere, convorbire.

Entretoile, *f.* dentelă pusă cā ornam. între două bande de pândă.

Entretoise, *f.* lemnū care lēgă alte două.

s'Entretuer, *v. r. a* se ucide unulū pe altulū.

Entrevoir, *v. a.* a întrevedē, vedē neperfectū, vedē puțin.

Entrevous, *m.* intervalū între grinde etc. (la țăid.).

Entrevue, *f.* întrevedere, întilnire de învoință.

Entr'ouvrir, *v. a.* a deschide pe jumătate. *S'* —, a se deschide priu disjunctiune.

Enture, *f.* loculū unde se altoesce.

Enumération, *f.* enumerațiune, numărare. *Enumératif*, califică adverbile de numere cum este *ănteiū*, *allū douilé* etc.

Enumérer, *v. a.* a numēra câte unulū.

Envahir, *v. a.* a năvăli, lua prin violință. [vălire.

Envahissement, *m.* năvălitorū.

Envéloter, *v. a. agr.* a pune (érba) în mice grămedī.

Envelope, *f.* învelișiū, copertă.

Enveloper, *v. a.* a înveli, coprinde de tófe părțile.

Envenimer, *v. a.* a învenina (otrăvi). De ordinariū se dice *empoisonner*.

Envergure, *f.* lărgimea pândelorū navii.

Envers, *m.* dosul unei materii, *a l'—*, pe dosul, *tomber à —*, a căde pe spate.

Envers, *prep.* către Vd. *vis-à-vis*.

à l'Envi *adv.* pe întrecute.

Envie, *f.* invidiă (pismă). Dorință, necesitate. *Il lui a pris —*, a căpătat plăcere.

Envier, *v. a.* a invidia (pismui), dori. *S'—*, a se invidia.

Envieux, *euse*, *adj.* invidios (pismașiū). Comp. *ja-loux*. [maș.

Environ, *adj.* aproape, maș

Environnant, *ante*, *adj.* vecin, situat prin pregiur. [giura.

Environner, *v. a.* a încun-

Environs, *m. pl.* vecinătate. *Les alentours*.

Envisager, *v. a.* a privi în față; *fig.* a considera, examina, cumpăni.

Envoi, *m.* trimiteră, lucru trimis.

Envoisiné, *ée*, *adj.* învecinat.

s'Envoler, *v. r.* a zbura, trece repede, despără.

Envoyé, *m.* trimis, sol.

Envoyer, *v. a.* a trimite.

Eons, *m. pl.* inteligențe eterne cari, după gnostici, a președut la diversele creațiuni ale lumii.

Epacris, *f.* plantă australe dintre bicorne.

Epacte, *m.* epactă. Numărul zilelor adausse anului lunar, că se lă egalede cu anulul solar.

Epagneul, *m.* căne mică cu perul lung, căne spanic.

Epais, *aisse*, *adj.* și *adv.* des.

Epaisseur, *f.* desime.

Epaissir, *v. a.* a indesi, face des.

Epaissement, *m.* in-

Epamprer, *v. a.* a tăia vița.

Epanchement, *m.* involtare, revărsare.

Epanché, *ée*, vd. *extravasé*.

Epancher, *v. a.* a vărsa încet. *S'—*, a se involta, dischide.

Epandre, *v. a.* a respândi.

Epanouir, *v. a.* a dischide, face să se desfășoare florile; *fig.* a înveseli. *S'—*, a se dischide (flăra), se trece: a fi vesel.

Epanouissement, *m.* dischiderea (flărilor).

Eparcet, *m.* speciă de fin.

Epargne, *f.* strinsă economiă.

Epargner, *v. a.* a economi.

Eparpillement, *m.* respire.

Eparpiller, *v. a.* a respici.

Epars, *arse*, *adj.* respit, răspândit.

Epars, *m. mar.* mică fulgeră fără tunet.

Epars, *m.* papură spanică.

Eparts, *m.* lemnul dintre ulube (la căruță.)

Eparvin, *m.* tumoră la piciorul cailor. Și *épervin*.

Epaté, *ée*, *adj.* scurt și lat: *verre—*, pachară cu piciorul rupt.

Epaule, *m.* umăr. *Préter l'—*, a trăi cu anevoință și sperând mă bine.

Epaulée, *f.* împinsură cu umărul. [tered.

Epaulement, *m. t.* val, me-

Epauler, *v. a.* a resăma de umăr; a ajuta, assiste.

Epaulette, *f.* epoletă; *mar.* tăietură laterale a lemnului.

- Epave**, *adj.* *Cheval* —, calū rētăcitu. La pl. sfărămătore ce aruncă marea pe țărmuri.
- Epeautre**, *m.* speciă de frumentū. Comp. *seigle blanc*.
- Epée**, *f.* sabiă; — *de mer*, *s. espadon*, delfinū.
- Epeler**, *v. a.* a numi una după alta literele unei vorbe.
- Epellation**, *f.* pronunțare.
- Epenthèse**, *f. gram.* epenthese. Adaussulū unei litere (*lettre épenthétique*) seū silabe în mijloculū vorbeī.
- Eperdu**, *ue, adj.* turburatū estremū de uă pasiune.
- Eperdument**, *adv.* passionatū, cu patimă, violinte.
- Eperlan**, *m.* unū micū pesce de mare.
- Eperon**, *m.* pintenū.
- Eperonné**, *éc, adj.* munitū cu pinteī.
- Eperonner**, *v. a.* a da pinteī : stinula, *aiguillonner*.
- Epervier**, *m.* irete, uleū.
- Ephélide**, *f.* pētră pe pele, stropī.
- Ephémère**, *adj.* efemerū, de uă ȃi, care trăiesce uă ȃi.
- Ephémérides**, *f. pl.* efemeridī table astronomice, carī determină ȃi cu ȃi pozițiunea planetelorū. Scripte carī indică evenimintele cē se petrecū în siă-care ȃi.
- Ephores**, *m. pl.* eforī. Inalți magistrați la Spartaniī vechī.
- Epi**, *m.* spicū. [cerea, spiculuī.
- Epiage**, *m.* formațiunea, crespere.
- Epiale**, *adj. f.* Califică febrile continue cu estremă căldură și fiorī. [derma fructuluī.
- Epicarpe**, *m.* epicarpū, epicarpe.
- Epicaume**, *m. vd.* *Encaume*.
- Epice**, *m.* substanță aromatică, cē se pune în buccate, precum chimenū, scortişoră. *Pain d'—*, turtă dulce.
- Epicea**, *m.* seū *épicia*, *bot.* speciă de bradū nordicū, *épinette*, bradū ordinarū, broșiū, br. canadianū, br. europenū (*pinus, pinus picea, pinus excelsior*). Comp. *picca, sapin, pesse, sapin pesse*.
- Epicène**, *adj.* epicenū, care se applică la ambele sexe, *s. e. copilū* pōte fi și băiețū și fiică.
- Epicer**, *v. a.* a pune în buccate substanțe aromatice, *vd. épice*.
- Epicerie**, *f.* băcăniă.
- Epicier**, *m. ière, f.* băcanū.
- Epicurien**, *m.* filosofū epicureū. [limă.
- Epidémie**, *f.* epidemiă, moarte.
- Epidémique**, *adj.* epidemicū.
- Epiderme**, *m.* epidermă, membrana de d'assupra peliī.
- Epier**, *v. n.* a se forma în spicū.
- Epier**, *v. a.* a pândi, observa în secretū. Comp. *guetter*.
- Epierrer**, *v. a.* a curăți unū locū de petre.
- Epieu**, *m.* bastonū garnitū cu ferrū pentru vinătore.
- Epigastre**, *m.* epigastru, partea superiōre a pânteculuī.
- Epigastrique**, *adj.* epigasticū. [laginea gitlegiuluī.
- Epiglote**, *f.* epiglotă, cartilaj.
- Epigrammatique**, *adj.* epigrammaticū.
- Epigrammatiste**, *m.* autorū de epigrame.
- Epigramme**, *m.* epigramă,

- mică poesiă terminată prin uă trăsura satirică.
- Epigraphe**, *m.* epigrafă, inscripțiune pe un edificiu, sentință, citațiune pusă în capul unei scrieri.
- Epilatoire**, *adj.* care face să cadă părul.
- Epilepsie**, *f.* epilepse. Și *mal caduc*, *haut mal*.
- Epileptique**, *adj.* epileptică.
- Epiler**, *v. a.* a smulge părul.
- Epilogue**, *m.* epilog; conclușiune la finele unei scrieri.
- Epiloguer**, *v. n.* a face un epilog, a censura.
- Epilogueur**, *m.* cellă cè scrie epilog. [*spinarium*].
- Epinars**, *m. pl.* spanac, ghimpe.
- Epine**, *f.* spin, ghimpe, — *du dos*, — *dorsale*, sèu număi *épine*, *columna vertebrale*.
- Epinette**, *f.* un fel de clarvir mic. Vd. și *Epicéa*.
- Epineux**, *euse*, *adj.* spinos.
- Epine-vinette**, *f.* un arbut spinos.
- Epingare**, *m.* mic tun care nu (incăpe) iea mă multă de un semi-kilo de glonțe.
- Epingle**, *f.* ac cu gămăliă: — *a chiveux*, ac pentru păr, *tiré à quatre* — *s.* forțe gătit.
- Epingler**, *v. a.* a prinde cu acul cu gămăliă. *Velours épinglé*, catifea vèrgată.
- Epinglette**, *f.* ac pentru a destupa cocoșiul puscei.
- Epinglier**, *m. ère*, cellă cè face sèu vinde ace.
- Epinière**, *adj. f.* care ține de *columna vertebrale*, *moelle* —, măduva spinării.
- Epinoche**, *m.* cafea de cea

Dicț. - Rom-Franc.

- mă bună calitate. Ca *f.* sèu *épinocle*, speciă de pesce de ordinariu dissu *écharde*.
- Epiphanie**, *f.* epifaniă, serbătorea adorațiunii Magilor.
- Epique**, *adj.* epică, de epopeă.
- Episcopal**, *ale*, *adj.* episcopale.
- Episcopat**, *m.* episcopat.
- Episode**, *f.* episodă.
- Episodique**, *adj.* episodic.
- Epispastique**, *adj. med.* epispastică, iritante allu pelii.
- Epissure**, *f.* impletură a două margini de sună.
- Epistolaire**, *adj.* epistolariu.
- Epitaphe**, *m.* epitaf, inscripțiune pe un mormint.
- Epithalame**, *m.* mică poesiă pentru a celebra uă nuntă.
- Épithète**, *m.* epitet (po-reclă).
- Épitogue**, *m.* ornamentă cè magistrații și profesorii pòrtă pe umèrul sting.
- Épitome**, *m.* epitome, prescurtare.
- Épître**, *f.* epistolă, scrișore.
- Épizootie**, *f.* epizootiă, epidemiă de animal.
- Épizootique**, *adj.* epizootic.
- Eploré**, *ée*, *adj.* cu totul în plânsete.
- Epluchage**, *m.* curățitul lănei, elbor etc.
- Eplucher**, *v. a.* curăți de cea cè este stricat.
- Eplucheur**, *m. euse*, *f.* curățitor (de lână etc).
- Epluchoir**, *m.* instrument de curățit lână etc.
- Epluchure**, *m.* cea cè remăne, cându se curăță lână, grănele.
- Epointer**, *v. a.* a rupe virful.

Epois, *m.* virfulă cornului la cerbi.

Epome, *m.* anat. regiunea superioară a umărului. Și *épomide*.

Éponge, *f.* spongiă, burete.

Éponger, *v. a.* a curăți cu buretele.

Épontilles, *f. pl. mar.* lemne cari susțină punțile navii.

Épopée, *f.* epopeă, poemă epică.

Époque, *f.* epocă, perioadă istorică.

s'Époumoner, *v. r.* a-și fatiga plămânii vorbindu.

Épousailles, *f. pl.* nuntă.

Épouse, *f.* consorte, soție.

Épousée, *f.* luată în căsătorie.

Épouser, *v. a.* a lua în căsătorie. [pulgerea.

Épouseter, *v. a.* a scutura

Épouseur, *m.* cellă ce trebuie să se însore. [mintătoriu.

Épouvantable, *adj.* spăi-

Épouvantablement, *adv.* de spaimă, cu excessu.

Épouvantzil, *m.* ceaa ce se pune în câmpii, că se sperie passerile. La *pl.* speciă de rândunică marină.

Épouvante, *f.* spaimă, terrore, subită.

Épouvanter, *v. a.* a spăimânta.

Époux, *m.* épouse, *f.* consorte, soțiu. Comp. *mari*.

Épreindre, *v. a.* a storce.

Épreintes, *f. pl. t.* strinsure de stomac. Și la *sing.*

s'Éprendre, *v. r.* a se lăssa învinge de uă pasiune.

Épreuve, *f.* probă, cercare, ispită; *impr.* corectură.

Éprouver, *v. a.* a proba, *chem.* a cerca; a suferi.

Éprouvette, *f.* instrum. pentru a verifica calitățile unor substanțe; mică pachară,

Épuisement, *m.* sleire, perdere de puteri.

Épuiser, *v. a.* a seca, slei, consuma, slăbi.

Épuisette, *f.* mică lanțu în forma pungei; *mar.* lopată.

Épulie, *f.* escrescintă de carne pe gingiă. Și *épulide*.

Épuration, *f.* curățire.

Épure, *f.* desenul de uă construcț. trassu pe unu muru, linie trasse pe unu planu. [curatu.

Épuré, ée, *adj. t.* făcutu mai

Équarrir, *v. a.* a tăia în anghiuiri drepte, tăia pătratū.

Équarrissage, *f.* tăiatură

în anghiu dreptu, în pătratū.

Équarisseur, *m.* cellu ce

tăia animalu morțe.

Équateur, *m.* equatoru.

Équation, *f. t.* ecuațiune. *Équation du temps*, diferență între timpul adevăratu și inegale indicatu de soare, și timpul mediu arătatū de uă pendulă bine regulată (astron.).

Équatorial, *e, adj.* situatū sub equatoru.

Équatorial coudée, *m.* unu instrumentu de optică. Nouveau telescope, imaginé par Loevy, d'une construction toute particulière, établi récemment à l'observatoire de Paris.

Équerre, *m.* equerū. Instrumentu că se tragă anghiuiri drepte. Ceaa ce este în an-

- ghiū dreptū. *Al—*, vd. *rectangulaire*.
- Equestre**, *adj.* (pron. *e-kuestr'*), ecestre: *statue, figure—*, statuă, figură, reprezentându uă persoană călare.
- Equiangl'e**, *adj. geom.* e-ciānghiū, cu ānghiurile egalī.
- Equidifférent**, *e, adj. math.* eci-différente, a cui differință este egale.
- Equidistant**, *e, adj.* eci-distante, care stă necontenitū la distanță egale, precum sunt liniile paralele.
- Equilatéral**, *e, adj.* ecilaterale, cu laterile egalī.
- Equilatère**, *m. adj.* ecilaterū, vd. *proc.*
- Equilboquet**, *m.* instrum. că sē verifice calibrulū scobiturelorū (în lemnū).
- Equilibre**, *m.* ecilibriū, justă proporț., egalitate de pondū, de greutate, de importanță.
- Equilibrer**, *v. a.* a ecilibra, pune sēū ținē în ecilibriū.
- Equilibriste**, *m.* ecilibristū. profesionistū care face in-torsure de abilitate.
- Equille**, *f.* uneltă pentru a rade sarea. Nume datū în Normandia pescelui *lançon*.
- Equinoxe**, *m.* ecinopțiū. *Moment donné où le soleil, passant à l'équateur, rend les jours égaux aux nuits dans tous les pays du monde.*
- Equinoxial**, *e, adj.* ecinopțiale, de ecinopțiū. *Ligne—e*, equatorulū terestru. *Points—aux*, punctele unde ecliptica taīă equatorulū. *Pays—, aux*, țerre vecine cu equatorulū.
- Equipage**, *m.* equipagiū, șirū de caī, de trăssure, de servitorī etc. (vd. *train*); tôte cele necesare pentru unele întreprinderī sēū operațiunī: *mar.* personale pentru manopera și servițiulū unei navi.
- Equipe**, *f.* uniune de lucrătorī pentru unū lucru speciale.
- Equipée**, *f.* acțiune, demersū, temeraria și fără successū. *Comp. imprudence.*
- Equipement**, *m.* echipatū. Ingrijire cu cele necesare.
- Equiper**, *v. a.* a echipa, îngriji cu cele necesare uă nave, soldați. Vd. *acoutrer*.
- Equipollence**, *f.* egalitate de valóre (*p. us.*). În *log.* se ȃice de propozițiunī eci-valinți.
- Equipollent**, *e, adj.* ecivalinte, egale în valóre. *Al—*, în proporțiune.
- Equipolier**, *v. a.* a egala. *v. n.* a fi totū așia de mare (*vech.*). *Comp. égalet, é-quivaloir, valoir autant.*
- Equisétaées**, *f. pl.* vd. *prèle*.
- Equitable**, *adj.* ecitabile, dreptū, conforme cu ecitatea.
- Equitablement**, *adv.* ecitabile, cu ecitate; cu dreptate. [cālăriă.]
- Equitation**, *f.* ecitațiune.
- Equité**, *f.* ecitate, dreptate. *La justice naturelle, par opposition à la justice légale.*
- Equivalence**, *f.* ecivalință, valóre egale. Offerința unū gradū de universitatea fran-

cesă, făcută fără esșame nici tese, unuî gradatû dela uni-versitate streină.

Equivalent, *ente, adj.* eci-valinte. de valôre identică. In *geom.* se dice de supra-feçie seû volumini, cari aû acelleași contenințe, fără se aibă accelleași forme.

Equivaloir, *v. n.* a ecivala, avé aceaași valôre, *s.* prețû.

Equivoque, *adj.* ecivocû, cu mai multe înțelessurî.

Equivoquer, *v. n.* a se ser-vi de ecivocû, face neînțe-lessurî.

Erable, *m.* arçiarû, arbure fôrte tare din famil. aceri-neelorû ; — *s. comore, s.* — *faux platane*, speçia de platanû.

Eradication, *f.* scôtere din răddecine, estirpațiune.

Erafler, *v. a.* a sghîria u-șiorîû. [tură.

Eraflure, *f.* mică sghîriă-

Erailement, *m.* rârîrea firelorû țessute; *med.* în-tôrcere în affară a pleópeî. Și *ectropion*.

Erailler, *v. a.* a rârî firele unei țessêture. *Comp. rela-cher.*

Eraillure, *f.* țessêtură rară.

Erater, *v. a.* a redica, lua, splina. *S'* —, a perde resuf-flarea alergândû.

Erbue, *f.* pămîntû argilosû.

Ere, *f.* eră, lêtû.

Erebe, *m.* Erebû, parte a infernului la anticî.

Errecteur, *m. s. adj. anat.* crectorû. Se dice de mus-chiî cê servescû a iutinde, a redica.

Erection, *f.* erecțiune, redi-care; constrictiune.

Ereinter, *v. a.* a rupe ră-nunchiî.

Érésipèle, *m. s. érysipèle, med.* erisipelă, brâncă; — *idi-opathique*, *vd.* *érythème*.

Eréthisme, *m. méd.* ere-tismû, iritațiune, aprin-dere.

Ergo, *conj.* așia dérû. *Ergo-glu s. ergo-gluç*, vorbă lun-gă, deunde nu ese nimicû. Se dice fam. că se riță de marile raționamiute, cari nu conchidû nimicû.

Ergot, *m.* unghia ascuțită a cocosiului, câneluî.

Ergotage, *m.* *vd.* *ergoterie*.

Ergoté, *ée, adj.* care are un-ghie, precum cocosiulû.

Ergoter, *v. a.* a contesta, necăji (face circote).

Ergoterie, *f.* *vd.* *Chicane*.

Ergoteur, *m.* *euse, f.* *vd.* *Chicaneur*.

Eriger, *v. a.* a erige, înălța, construi.

Erminette, *f.* speçia de bardă.

Ermitage, *s. hermitage, m.* lăcuința ermitului.

Ermite, *s. hermite, m.* er-mitû, solitare, pustnicû.

Erosion, *f.* ródere, rosură.

Eroder, *v. a.* *vd.* *ronger*.

Erotique, *adj.* eroticû, de amorû.

Errant, *ante, adj.* rêtăci-toriû, rêtăcitû, care rêtăcesce, care nu è desiptû la unû locû.

Errata, *m.* (*s'ng.* *erratum*), errată, tablă de errorî.

Erratique, *adj. med.* erra-ticû, neregulatû.

Errements, *m. pl.* mersă obicinuită în affaceri. [șela.

Errer, *v. n.* a rătăci; se în-

Erreur, *f.* erorere, greșelă.

Erroné, ée, *adj.* cuerori, greșit.

Eruclation, *f.* eructațiune, sughiț. | vătățu.

Erudit, ite, *adj.* erudită, în-

Erudition, *f.* erudițiune, învățatură profundă, întinsă.

Eruptif, ive, *adj. med.* eruptivă. Se dăce de bôlete însoțite de erupțiuni (bubulițe).

Eruption, *f.* erupțiune, izbucnire. Bubulițe cê appară pe pele.

Erysipèle, *vd.* *Erysipèle.*

Erythème, *m. med.* eritemă, roșelă inflamatoriă.

Es, *prep.* în, dans les.

Escabeau, *m. escabelle*, *f.* lavită.

Escache, *f.* dăbali ovale.

Escadre, *f.* escadră. *Chef d'—*, contrădmirale.

Escadrille, *f.* mică escadră.

Escadron, *m.* escadronă.

Escadronner, *v. a.* a face evoluțiuni de cavaleriă.

Escalade, *f.* assaltă cu scări, spargere de tălchari.

Escalader, *v. a.* a da assaltă urcându-se cu scări.

Escaladon, *m.* mică rodană pentru mătasse.

Escale. *f. faire—*, *s. relâcher*, a slăbi funiele (despre navă).

Escalier, *m.* scară.

Escalope, *f.* felică subțire de carne prăjită etc. (schnitzel).

Escamotage, *m.* abile întorsură de înșelăciune, scamatoriă.

Escamoter, *v. a.* a face

scamatorie, fura cu iscusință.

Escamoteur, *m.* scamatoră, pungașă.

Escampeite, *f. prendre la poudre d'—*, a fugi, escamper.

Escapade, *f.* greșelă contra cuveninței, lipsă dela dătoriă.

Escape, *f. arch.* scaptă, partea de lângă base (a columnei). [rabeu (racu).

Escarbot, *m.* speciă de scamatoră.

Escarboucle, *f.* pără prețioasă de culore roșă închisă.

Escarcelle, *f.* lungă mare și lungă. *Il pleut dans son —*, ellu se face bogat.

Escargot, *m.* speciă de melc. Machină în spirale, numită în genere *vis d'Archimède*.

Escarmouche, *f.* luptă între pușini soldați (hărțuélă).

Escarmoucher, *v. a.* face mice lupte la începutul bătăliei (hărțui). [de cicoreă.

Escarole, *scarole*, *f.* speciă șanțului, care privesce pe înenică, oppusă *contrescarpe*.

Escarpé, ée, *adj.* prerruptă, precipită, prăpăstiosă.

Escarpement, *m.* povirnișă repede.

Escarper, *v. a.* a tăia (muntele) dreptă de sus în jeosă.

Escarpin, *m.* pantofă ușioră. *Jouer des—s*, a fugi.

Escarpolette, *f.* scaună pe lăgană.

Escare, *t.* mă bine *eschare*, (pron. *eskar*) cōje cê se formă pe pele, în urma unei plage, unui cauteriă.

Escient, *m.* à son —, cu știința; à bon—, în adevăr, *tout de bon, sciemment.*

Esclaire, *m.* passere de pradă cu corpul lungă.

Esclandre, *m.* șgomotă scandalosă pentru un accident neferice, *tapage.*

Esclavage, *m.* servitute (robie).

Esclave, *m.* serv (rob).

Escobar, *m.* om șiret. Dela numele unui Jesuit spaniol, celebre casuist.

Escobarder, *v. a.* a lăce că se înșele.

Escobarderie, *f.* minciună abile, potrivă, subterfugi.

scocher, *v. a.* a bate coca bine cu latul mânei.

Esceffion, *m.* specie de scufă pentru femei (vech.).

Escogriffe, *m.* cellă căiea cu cutelanță ce-va.

Escompte, *m.* scont.

Escompter, *v. a.* a sconta.

Escompteur, *m.* scontator.

Escope, *f.* vd. *écope.* [bină.

Escopette, *f.* specie de carabine.

Escorte, *f.* escortă.

Escorter, *v. a.* a escorta, însoți pentru a protege, se onora. Vd. *accompagner.*

Escot, *m.* uă materie de lână.

Escouade, *f.* totale de soldați conduși de un caporal.

Escoupe, *f.* lopată de fier.

Escourgeon, *m.* specie de orđ precoc, verde.

Escrime, *f.* scrimă.

Esgrimier, *v. r.* a face scrimă.

Escroc, *m.* înșelător.

Escroquer, *v. a.* a obține, câștiga, prin înșelăciune.

Escroquerie, *f.* înșelăciune.

Escroqueur, *m.* euse, *f.* înșelător.

E-si-mi, *mus.* desemna altădată sunetul *mi* se.

Espace, *m.* spațiu.

Espacement, *m.* spațiere, vd. *urm.*

Spacer, *v. a.* a spația, lăsa loc, interval (egale) între mai multe lucruri.

Espadon, *m.* sabie mare și lată.

Espadonner, *v. n.* a se servi cu sabia, *espadon.*

Espadrille, *f.* specie de încălțăminte la Pirenei.

Espagnolette, *f.* vergea de fier mobilă, care închide ferestra.

Espalier, *m.* rând de arbori în fața unui mur.

Espars, *m. pl.* catarturi lungi.

Esparcette, *f.* specie de fin. Și *esparcet, saïfoin.*

Espèce, *f.* specie, fel. *En — s sonnantes*, în monnetă sunătoare. [dejde.

Espérance, *f.* speranță, nădejde.

Espérer, *v. a.* a spera.

Espiègle, *m.* deștept, iset. [teta.

Espièglerie, *f.* întorsură isetă.

Espingole, *f.* pușcă scurtă cu virful larg.

Espion, *m.* spion.

Espionnage, *m.* spionat, spionare.

Espionner, *v. a.* a spiona.

Espanade, *f.* piață înaintea unui edificiu mare etc.

Espoir, *m.* vd. *Espérance*,

Esponton, *m.* suliță scurtă.

Esprit, *m.* spiritū, minte, sufletū; spiritū; esință.

Esprit-de-vin, *m.* spiritū de vinū.

Esprit fort, *m.* spiritū tare, spiritū liberū, personă care ține a nu admite opiniunile recunoscute în genere.

Espricher, *v. n.* și *r.* a da cartea sa cea mai slabă (la jocul de reversi).

Esprif, *m.* mică luntre.

Espuille, *f. chir.* buccățică de ossū frântū, seū cariatū.

Espinancie, *f. med.* inflamaț. la gitū, angină difterică.

Espuisse, *f.* primulū liniamentū allū unui desemnū (schită).

Espuisser, *v. a.* a face primele liniamente ale unui desenū.

Espuiver, *v. a.* a evita cu abilitate. *S'*—, a se strecura, eși fără să fiă observatū, se furisă.

Essai, *m.* tentativă, cercare, *a l'*—, pentru cercare, de probă.

Essaie, *f.* rădăcină indiană că se văpsescă stacojiū.

Essaim, *m.* stolū de albine.

Essaimer, *v. n.* a eși în stolū (albinele): cete ruche a *essaimé*.

Esssanger, *v. a.* a curăți cu apă rufele înainte de a le pune în leșiă. Și *Echanger*.

Essartement, *m.* ruperea, smulgerea, m. trăcinilorū.

Essarter, *v. a.* a smulge mărăcinii, spiniū, de pe unū locū.

Essayer, *v. a.* a cerca, gusta ca să cerce. *S'*—, a se cerca.

Essayer, *m.* probatorū allū monnetelorū.

Esse, *f.* speciă de cărligū; istrum. în forma lui *S*.

Esseau, *m.* micū toporū recurbatū.

Essence, *f.* esință, ceaă cē face natura unui lucru.

Essentiel, *elle*, *adj.* esințiale, care ține de esința, de ființa, lucrului; necessariū.

Essentiellement, *adv.* în esințiale, necessariū.

Essera, *m. s. sora*, *m. ed.* erupțiune de pustule cu măn-cărime.

Essette, *f.* ciocanū cu unū virfū ascuțitū și cellū-altū rătundū.

Esseulé, *ée*, *adj.* lăssatū singurū, părăsitū de toți.

Essieu, *m.* ossiă.

Essor, *m.* sborū, progressū.

Essorer, *v. a.* a întinde rufele în aerū să se usuce.

Essoufflement, *m.* nepu-tință de a mai resuffla.

Essouffler, *v. a.* a face să nu mai potă suffla seū resuffla.

Essui, *m.* locū unde se întinde ce-va, să se usuce.

Essuie-main, *m. s. essuie-mains*, stergariū.

Essuyer, *v. a.* a sterge, *fig.* a suffleri.

Est, *m.* estū, răsăritū. [marī.

Estacade, *f.* dăgasū de bărne

Estafette, *f.* vd. *Courrier*.

Estafier, *m.* feciorū, servitorū de statură înaltă în Italia. [siderabile.

Estafilade, *f.* tăiatură con-

- Estame**, f. impletitură de lână.
- Estamet**, m. mică materie de lână. Și *estamette*.
- Estaminet**, m. cafenea.
- Estampage**, m. stampare.
- Estampe**, f. stampă, stampilă.
- Estamper**, v. a. a. stampa.
- Estampeur**, m. lucrător care stampedă.
- Estampille**, f. stampilă, impressiune pusă pe scrisori, pe cărți etc.
- Estampiller**, v. a. a. stampila, imprime stampe pe cărți etc.
- Estanc**, m. mar. (*navire*—), luntre bine închisă.
- Ester**, inf. usitată numai în *ester en jugement*, a urmări uă acțiune în justiță.
- Esterlin**, m. pondă de 25 $\frac{1}{2}$ gr.
- Esthétique**, f. estetică, știința frumosului. Că *adj.* estetică, care se referesce la simțimentul frumosului.
- Estimable**, *adj.* stimabile, de stimat.
- Estimateur**, m. prețuitor.
- Estimatif**, *ive, adj.* de estimațiune, de prețuire.
- Estimation**, f. estimațiune, prețuire.
- Estime**, f. stimă, onoare.
- Estimer**, v. a. a. stima, onora; crede.
- Estival**, *ale, adj.* vetrică.
- Estoc**, m. vechiă sabiă lungă și dreptă, subțire.
- Estocade**, f. tare împunsură.
- Estocader**, v: n. a. lovi cu împunsure, împunge.
- Estomac**, m. stomac.
- Estomaquer**, v. r. *fam.* a se crede ofensat; se osteni vorbind.
- Estompe**, f. mică sulă de pele etc. pentru a întinde creionul môle pe chărți.
- Estomper**, v. a. a. întinde creionul môle pe chărți prin uă *estompe*. [*Etouffée*.
- Estouffade**, *étouffade*, vd.
- Estrade**, f. înălțătură în formă de pardoselă. [*matică*.
- Estragon**, m. uă plantă aromă.
- Estramaçon**, m. vechiă sabiă lungă cu două tășuri.
- Estramaçonner**, v. a. a. lovi cu *estramaçon*.
- Estrapade**, f. ună suppliciu pentru marinari.
- Estrapader**, v. a. a. pedepsi cu *estrapade*. [(*ciungi*).
- Estropier**, v. a. a. mutila.
- Esturgeon**, m. ună pesce, crap.
- Et**, *conj.* și.
- Etable**, m. staulă pentru animală. [(*mali* în staul).
- Etabler**, v. a. a. pune animală.
- Etabli**, m. t. măsură tare unde lucră timplari, croitorii.
- Etablir**, v. a. a. stabili, stabiliză.
- Etablissement**, m. stabilire, stabiliment, asseșământ.
- Etage**, m. etagiă, căt.
- Etager**, v. a. a. dispune în caturi.
- Etagère**, f. rândă de lavițe.
- Etai**, m. stălp de lemn pentru a propți ună mură, uă construcțiune.
- Etain**, m. stană, cossitor.
- Etal**, m. scaun de măcelărie. La pl. *étaux*.
- Etalage**, m. esposițiune de mărfuri de vindere.
- Etaiagiste**, m. neguțător ambulante.

Etaler, v. a. a întinde, espune pentru vindere; disfășiura. *S'*—, a se disfășiura; se întinde că se se repausește.

Etalier, *m.* celulă ce ține un scaun de măcelariu, lăietu de măcelăria.

Etalon, *m.* armăsară de speță precioasă; modelu de greutate și măsuri adoptate de lege.

Etalonnage, *m.* *étalonnement*, însemnarea măsurătorii după modelul primit.

Etalonner, v. a. a însemna măsurile și greutățile după modelul adoptat prin lege.

Etamage, *m.* spoitură cu cossitoru. [sitoru.

Etamer, v. a. a spoi cu cossitoru.

Etameur, *m.* lucrător care spoiesce cu cossitoru.

Etamine, *f.* stamiuă; țesătură rară de mătase.

Etampe, *f.* burghiu pentru ferru.

Etamper, v. a. a face găurile unei potcove.

Etamure, *f.* cossit. de spoitu.

Etanchement, *m.* oprirea curgerii unu lichid.

Etancher, v. a. a opri de a mai curge unu lichid; *fig.* a stinge, potoli.

Etançon, *m.* bucată de lemnă ca să susțină unu muru.

Etançonner, v. a. a propti murul.

Etang, *m.* eleșteu.

Etape, *f.* locu unde se opresc soldații în mersu.

Etat, *m.* Statu; stare; profesiune.

Etat-major, *m.* statu-majoru, stabu, oficiali superiori.

Etau, *m.* instrumentu care apucă și menține buccățele, pe cari lucră unu industriaș, menghină.

Etayement, *m. s.* *étayage*, proptire a murulu. [muru.

Etayer, v. a. a propti unu

Eté, *m.* veră, estate.

Eteignoir, *m.* țevă conică pentru accoperitu lumina-rea, că se se stingă.

Eteindre, v. a. a stinge, potoli.

Etendage, *m.* funie întinse, pentru a usca ce-va.

Etendard, *m.* stindardu, mai alesu allu călărimii.

Etendoir, *m.* instrumentu seă locu pentru a întinde și usca.

Eteindre, v. a. a întinde, disfășiura. *S'*—, a se întinde

Etendu, *ne, adj.* întinsu, mare.

Etendue, *f.* întindere, spațiu, lungime, suprafață.

Eternel, *elle, adj.* eternu vecinicu.

Eternellement, *adv.* în eternu, în veci, fără fine.

Eterniser, v. a. a face să dureze eternu. [niciă.

Eternité, *f.* eternitate, veci-

Eternuer, v. n. a strănuta.

Eternument, *m.* strănutat.

Etêtement, *m.* tăierea virfulu arburelu etc.

Etêter, v. a. a tăia virfulu arburelu, cuiulu, etc.

Ether, *m.* eteru.

Ethéré, *é, adj.* etereu, de natura eterulu. [de eteru.

Ethérisation, *f.* respirațiune

Ethériser, v. a. a da cui-va să respire eteru.

Ethique, *f.* etică, morale.

Ethnarque, *m.* etnarcu, cărmuitoru la Ebreii vechi.

Ethnographie, *m.* etnografă.

Ethnographie, *f.* etnografiă.

Studiul și descripțiunea diverselor popore.

Ethnographique, *adj.* etnografic.

Ethopée, *f.* etopeă, descripțiunea moralilor și pasiunilor umane.

Etiage, *m.* cea mai mare scădere a apelor unei gârle.

Étincelant, *ante*, *adj.* scintilătoriu, viu strălucitoriu.

Étinceler, *v. a.* a scintila.

Étincellement, *m.* scintilare.

Etiolament, *m.* alterațiune ce suferă plantele puse în întuneric; *med.* slăbiciune din lipsă de aer curat.

Etioler, *v. a.* a face să degereze, să se strice, să plantă. [slab.

Étique, *adj.* uscat, torț

Étiqueter, *v. a.* a însemna cu etichetă.

Étiquette, *m.* etichetă, mică scriptură, ce punem pe obiecte pentru a le cunoaște; cerimoniale de palat; forme cerimonioase între persoane.

Étirage, *m.* întinsură, lungitură.

Étirer, *v. a.* a întinde, lungi.

Étisie, *f.* slăbiciune estremă.

Étoffe, *f.* materie; *de mince* —, de puțină valoare.

Étoffer, *v. a.* a întrebuiți totă materia necesară.

Étoile, *f.* stea; *fig.* destinată, ursită; — *errante*, planetă.

Étoilé, *ée*, *adj.* stelat, semănat cu stele.

Étoiler, *v. r.* a se dispica în forma unei stele.

Étole, *f.* ornament sacerdotal. [mirare.

Étonnamment, *adv.* de

Étonnant, *ante*, *adj.* uimitoriu, de mirare; singular.

Étonnement, *m.* uimire, mirare.

Étonner, *v. a.* a uimi. *S'* —, a se mira, gessi straniu.

Étouffant, *ante*, *adj.* care năbușește.

Étouffée, *f.* preparațiune de carne coptă în vassu închis.

Étouffement, *m.* năbușelă.

Étouffer, *v. a.* a năbuși; a stinge, a se năbuși.

Étouffoir, *m.* cutia de tinichea în care se stinge jericu.

Étoupe, *f.* papură, escă.

Étouper, *v. a.* a astupa cu papură.

Étoupillon, *m.* fitil de papură, de escă, la tun.

Étourderie, *f.* faptă nesocotită.

Étourdi, *ie*, *adj.* nesocotit, nerod.

Étourdiment, *adv.* cu nesocotință.

Étourdir, *v. a.* a asurdi, amei, uimi. [assurditoriu.

Étourdissant, *ante*, *adj.*

Étourdissement, *m.* asurdire, amețire, (zăpăcélă).

Étourneau, *m.* vrăbioiu.

Étrange, *adj.* straniu, ciudat.

Étrangement, *adv.* în

Étranger, *ère*, *adj.* streinu. *A l'* —, în streinătate.

Étrangeté, *f.* lucru straniu.

Etranglement, *m.* sugrumare, strinsură de gît.

Etrangler, *v. a.* sugruma, stringe de gît.

Etre, *v. sust. a fi.* *Il est séu il y a*, este, sunt. *Sust. m.* ființă, essistență, à blanc —, până la rădecină. La *pl.* diverse părți ale unei case (*être*).

Etrécir, *v. a.* a strînta.

Etrécissement, *m.* strîntare.

Etreindre, *v. a.* a stringe.

Etreinte, *f.* stringere, strinsură. [safta.

Etrene, *f.* prima vindere,

Etrener, *v. a.* a cumpăra cellă d'ântéiū, face safta.

Etrier, *m.* scară dela șea.

Etrille, *f.* țesală.

Etriller, *v. a.* a țesăla, peria.

Etriqué, *ée, adj.* strîns, care n'are plinitatea cerută.

Etrivière, *f.* curea a scărei dela șea. [mărginitū.

Etroit, *oite, adj.* strîmtū,

Etroitement, *adv.* strîns, intimū, à l'etroit.

Etroitesse, *f.* strîmteță, defectulū lucrulū strîmtū.

Etronçonner, *v. a.* a tăia totū capulū unū arbure.

Etude, *f.* studiū, aplicațiune a spiritulū, invătătură.

Etudiant, *ante, adj.* studinte.

Etudié, *ée, adj.* studiatū. făcutū cu îngrijire, affectatū.

Etudier, *v. a.* a studia, învăta. *S^e* —, a se exercita la.

Etui, *m.* cuthiă; locū strîmtū.

Etuve, *f.* locū încălđitū pentru a usca unele substanțe.

Etuvé, *f.* modū de a cōce carnea în fumulū sēu.

Etuver, *v. a.* a spēla încetū uă rană, face loțiune.

Etuviste, *m.* cellū cē ține *étuve*, băi de aburū.

Etymologie, *f.* etimologiă, derivațiunea vorbelorū.

Etymologique, *adj.* etimologicū.

Etymologiste, *m.* cellū cē se ocupa de etimologie.

Eucharistie, *f.* vinū sacru, grijeniă.

Eucharistique, *adj.* eucharisticū, de grijaniă.

Euchologe, *m.* eucologū, carte pentru officulū, slujba,

duminicelorū în biser. [rare.

Euh, *interj.* a! Esprime mi-

Euphémisme, *m.* eufemism: Indulcirea unei vorbe, unei expresiuni aspre (*retor.*).

Euphonie, *f.* eufoniă, sunete plăcute, (unei singure voci).

Euphonique, *adj.* eufonicū.

Euphorbe, *m.* uă plantă caustică. [ropenū.

Européen, *enne, adj.* eu-

Eustache, *m.* cuțițașiū de copii.

Eux, *pron. pl. ei.* [tătoriū.

Evacuant, *ante, adj.* deșert-

Evacuation, *f.* deșertare.

Evacuer, *v. a.* a deșerta, eși (oștirea) dintr'ua țerră.

Evader, *v. r.* a fugi pe țurisiū.

Evaluation, *f.* prețuire.

Evaluer, *v. a.* a prețui.

Évangélique, *adj.* evangelicū. [modū evangelicū.

Évangéliquement, *adv.* în

Évangéliser, *v. a.* a predica evangeliulū.

Évangéliste, *m.* evangelistū,

- fiă-care din cei patru sânti, cari au scrisu evangeliulă,
Evangile, *m.* evangeliu.
s'Évanouir, *v. r. a.* leșina.
Évanouissement, *m.* leșină. [țiune.
Évaporation, *f.* evapora-
Évaporeré, *ée, adj.* amețitū.
Évaporer, *v. a.* a evapora,
 rezolvi in vaporī. *S'*—, a se
 evapora, se face fumū.
Évasement, *m.* lărgirea u-
 nei dischisurē. [dischisurā.
Évaser, *v. a.* a lărgi uă
Évasif, *ive, adj.* evasivū,
 care ajjută a fugi, a scăpa.
Évasion, *f.* evasiune, fugă
 furtivă, scăpare. [evasivū.
Évasivement, *adv.* in modū
Évêché, *m.* episcopatu.
Éveil, *m.* sciință dată cui-va
 despre unū lucru, la care
 nu cugeta. *Tenir à l'*—, a
 ține in atințiune. [tețū.
Éveillé, *ée, adj.* deșteptū, is-
Éveiller, *v. a.* a deștepta.
Événement, *m.* evenimentū,
 intimplare; incidinte dramat.
Event, *m.* espunere la vintū,
 la aerū; trezélă, gustū ne-
 plăcutū, cē capetă alimintele,
 liciđi, prin impresiunea
 aerulu.
Eventail, *m.* appărătoare.
Eventailiste, *m.* fabricante
 de appărătoari.
Éventaire, *m.* coșū de pre-
 cupetī. [Event.
Éventé, *ée, adj.* stricalū, vd.
Éventer, *v. a.* a agita aerulū
 cu appărătoarea : *fig.* a revela,
 discopperi. *S'*—, a și face
 aerū; a se strica la aerū.
Éventif, *ive, adj.* eventivū,
 care se pōte intimpla.
- Eventrer**, *v. a.* a dischide
 dispicāndū seū tăiāndū.
Éventualité, *f.* eventualitate,
 casū nesigurū, evenimentū
 viitoriū, necertū.
Éventuel, elle, adj. eventuale,
 subordinatū intimplării.
Éventuellement, *adv.* e-
 ventuale, de intimplare.
Évêque, *m.* episcopū.
s'Évertuer, *v. r. a.* se sili,
 se strădui.
Éviction, *f.* deposesiune
 juridică, invederare.
Évidemment, *adv.* evidente,
 invederatū.
Evidence, *f.* evidință, inve-
 deratū, invederare.
Évident, ente, adj. evidente,
 invederatū.
Évider, *v. a.* a săpa in intru:
 escava, scobi. [scobitū.
Évoir, *m.* instrumentū de
Évier, *m.* pētră scobitā și
 munită de unū canale pentru
 a spēla vasele. [juridicū.
Évincer, *v. a.* a deposede
Évitable, *adj.* de care pōte,
 trebue, sē se ferescă cine-va.
Éviter, *v. a.* a evita, inlătura,
 sē feri de.
Évocable, *adj.* evocabile,
 care se pōte face sē apparā.
Évocation, *f.* chiāmare, face-
 re sē apparā, sē se arrēte.
Évoquer, *v. a.* a chiāma la
 lumină, face sē apparā.
Ex, partic. es. Ex-ministre,
 es-ministru, fostū-ministru.
Exact, acte, adj. esactū, toc-
 maī, potrivitū. [tocmaī.
Exactement, *adj.* esactū, in-
Exacteur, *m.* esactorū, cellū
 cē commite uă esacțiune.
Exaction, *f.* esacțiune. Actulū

unuî funcționariu publicu, care cere mai multu decâtu trebuie.

Exactitude, f. esactitate, potrivelă întocmai.

Exagérateur, m. *trice*, f. esageratoru.

Exagération, f. esagerațiune.

Exagéré, *éé*, adj. esageratū, care nu é în justa proporțiune, peste măsură.

Exagérer, v. a. a esagera, da lucruriloru proporțiunii mai mari decâtu aū în realitate.

Exaltation, f. esaltațiune, ardore esagerată în idee, în simțiminte; intronarea Papei.

Exalter, v. a. a esalta, înălța, lăuda, *célébrer*, t. a curăți prin focu.

Examen, m. esame, cercetare, *recherche*.

Examineur, m. essaminatoru, cercetatoru.

Examiné, *éé*, adj. essaminatū, cercetatū.

Examiner, v. a. a essamina, supune essameluî, cerceta, observa, considera attintivū.

Exanthémateux, *euse*, adj. s. *éxanthématique*, *med.* care se referesc la erupțiunile peliî, (*exanthème*).

Exanthème, m. *med.* esantemă, erupțiuni pe pele, allū căroru caracteru este roșela.

Exantlation, f. extracțiune a aeruluî seū altuî corpū fluidū prin pompă. [*urm.*]

Exarchat, m. essarcatū, vd.

Exarche, m. s. *exarque*, esarcu. Gubernatoru imperiale în Italia, a cui reședința era la Ravenna (între 567—752).

Exarthrème, m. *chir.* scintitură.

Exaspération, f. esasperațiune, extremă iritațiune.

Exaspérer, v. a. a esaspera, înterrita extremū, face să devină mai rău. Comp. *aigrir*.

Exastyle, m. galeriă cu șesce colonne allăturate.

Exaucement, m. ascultarea (favorabile) unei rugăciuni.

Exaucer, v. a. a a asculta rugăciunea, implini ceaa ce se cere prin rugăciune.

Excavation, f. escavațiune, săpătură în pământu, că să asșede unū fundamentū.

Excaver, vd. *Creuser* (p. us.).

Excédant, *ante*, adj. escedinte, care ese din măsură, prisosesc. *Sust.* m. escedinte, prisosu, rămasu, *surcroît*.

Excédé, *éé*, adj. trecutū afară din măsură; *fig.* slăbitū, ruptū (*de travail*, de muncă).

Excéder, v. n. a trece măsură, eși din limiți, fi în escesu, fi de prisosu. *Vous m'excédez*, mă duci pré departe, mă propuni pré mari dificultăți. *S'*— *de quelque chose*, a esagera unū lucru.

Excellentement, adj. escelinte, foarte bine, perfectū.

Excellence, f. escellință, gradū emininte allū calității într'unū genū, însușire superioare, bună. *Par*—, prin escellință, mai alessū, cu distincțiune (cu deosebire), în gradulū superiorū.

Excellent, *e*, adj. escelinte, în gradū înaltū, foarte bunū.

Excellentissime, adj. es-

- celintisimă, bună supremă, bună în cellă mai înaltă gradă.
- Exceller**, v. n. a escelle, se distinge (se deosebi), fi mai presus, possede ună gradă de perfecțiune seă diverse prestanțe între altele de genulă seă.
- Excentricité**, f. t. escentricitate, caracteră ciudată.
- Excentrique**, adj. t. escentrică.
- Excepté**, prep. escepțiune de, affară de, *à la réserve de*.
- Excepter**, v. a. a escepta, esclude, scóte din numărulă, face abstracțiune de.
- Exception**, f. escepțiune (deosebire); *à l'—de*, cu escepțiune de, affară de.
- Exceptionnellement**, adv. prin escepțiune, esceptionale.
- Excès**, m. escesă, prisosă, *à l'—seă jusqu'à—*, până la escesă, trecindă ueri-că măsură.
- Excessif**, *ive*, adj. escisivă, esagerată, peste măsură.
- Excessivement**, adv. escisivă, peste măsură, peste fire.
- Exciper**, v. n. *de quelque chose*, a obiecta, oppune ce-va.
- Expicent**, m. substanță propriă a dissolvi, a topi.
- Excise**, f. imposită pe beuture.
- Excision**, f. chir. escisiune, tăiatură. Si *abscision*.
- Excitabilité**, f. calitatea lucrului incitabile, s. animat.
- Excitant**, e, adj. înterritatoriă. *med.* escitante, care înterrită, redeșteptă puterile.
- Excitateur**, m. trice, escitatoră, cellă că deșteptă (în monasterie); *fig.* instrumentă pentru a distrage (descărca) electricitatea.
- Excitativ**, *ive*, adj. *med.* vd. *Excitant*.
- Excitation**, f. escitațiune, înterritare.
- Excitement**, adv. *med.* restabilire a puteriloră creurilor.
- Exciter**, v. a. a escita, înterrita, provoca (ațița).
- Exclamatif**, *ive*, adj. esclamativă, care esprime esclamațiune.
- Exclamation**, f. esclamațiune, strigătă repede de bucuriă, de mirare etc.
- Exclure**, v. a. a esclude, lăsa affară, respinge, depărta.
- Exclusif**, *ive*, adj. escisivă, care esclude. *Personne —ve*, persónă escisivă, care respinge totă că contradice gusturile, opiniunile, seăle.
- Exclusion**, f. escusiune, lăssare affară, depărtare din. *À l'—de*, cu escusiune de, affară de.
- Exclusivement**, adv. escisivă, cu escepțiune.
- Exclusivité**, f. patriotismă escesivă (*puç. usit.*).
- Excommunication**, f. escommuniatiune, sentință care depărtă pe cine-va dela comuniunea Bisericeii.
- Excommunié**, *ce*, adj. escommunicată, escusă din numărulă chrestiniloră.
- Excommunier**, v. a. a escommunica, esclude dela comuniunea Bisericeii.
- Excoriation**, f. chir. esco-

- riațiune (jupuirea pelii), vd. *écorchure*. [pui pelea.
- Excorier**, v. a. a escoria (jupuirea).
- Excortication**, f. escorticațiune, luarea cojii.
- Excrément**, m. ceaa ce este din corp prin purgațiune naturală. (Vorbă de evitată).
- Excréteur**, adj. m. seú *excrétoire*, escretoriu, care servește la escrețiune.
- Excrescence**, vd. *Excroissance*.
- Excrétion**, f. escrețiune, acțiune prin care fluizi secretați sunt dați afară. (Nu usita).
- Excroissance**, f. escrescintă, crescătură, înflătură mică pe corp, la animal și plante.
- Excursion**, f. excursiune, alergare afară; irrupțiune, năvălire; *fig.* digresiune.
- Excusable**, adj. scusabile, de iertat, care poate fi iertat.
- Excusation**, f. vd. *urm.*
- Excuse**, f. scusă, pretest de escusațiune, disculpațiune (desvinovățire).
- Excuser**, v. a. a scusa, admite scusele, disculpa, desvinovăți. [*puç. usit.*]
- Excuseur**, m. cellu ce scusa.
- Excussion**, f. med. escusiune, clătinare.
- Exéat**, m. (lat. *sc. ésă'*) exeat. Permissiune dată unui ecleziastic să exercite funcțiunile sêlle în altă diocesă; permissiune de a eși.
- Execrable**, vd. *Détestable*.
- Exécrablement**, adv. foarte rău, în mod de blestată.
- Exécration**, f. escreațiune, simțimintu de orrôre estremă pentru, blestem. [*ble.*]
- Exécratoire**, vd. *Exécration*.
- Exécrer**, v. a. a detesta, a-ve în orrôre, blestema.
- Exécutable**, adj. esecutabile, care se poate esecuta, săvirși.
- Exécutant**, m. esecutante, musicante care esecută partea sa. La f. *Exécutante*.
- Exécuter**, v. a. a esecuta, pune în lucrare, săvirși. S' —, a se decide (hotări) pentru.
- Exécuteur**, m. *trice*, f. esecutoru, cellu ce esecută, săvirșesce. Ca adj. é inusit.
- Exécutif**, *ive*, adj. esecutiv. Se dice de puterea însărcinată cu esecuțiunea legilor.
- Exécution**, f. esecuțiune, punere în lucrare, săvirșire. Suppliciu capitale.
- Exécutoire**, adj. esecutori, care se poate lua în esecuțiune, seú care dă putere de a procede la uă esecuțiune judiciară.
- Exédre**, m. sală de convorbire la Eleni antică.
- Exégèse**, f. esegese, esplucațiune (tălmăcire).
- Exégète**, m. essegetu, esplucatoru.
- Exégétique**, adj. essegeticu, care servește a explica.
- Exègue**, f. *jur.* lăssare de unu număr de animal pe jumătate câștig și jumet. perdere.
- Exemplaire**, m. esemplare, modelu (*vech.*). Se dice de cărți, gravure etc. mul-

tiplicate după unŭ tipŭ comun.

Exemplairement, *adv.* esemplare, de modelŭ, ast-felŭ încâtŭ sŭ servescă de esemplu. [dă].

Exemple, *m.* esemplu, pil-

Exempt, *e*, *adj.* scutitŭ, liberŭ de, preservatŭ, dispensatŭ. [liția.

Exempt, *m.* oficiariŭ de po-

Exempter, *v. a.* a scuti, dispensa, preserva, libera de.

Exemption, *f.* esemiune, scutire, dispensă, dreptŭ, privilegiŭ care scutesce.

Exéquatur, *m.* (lat. *sŭ se essecute*), ordine sŭu permișiune de a essecuta, in diplomația.

Exercer, *v. a.* a essercita, se deprinde la (indeletnici).

Exercice, *m.* essercițŭ, deprindere: evoluțiune militare; ocupațiune, practică (indeletnicire). [de luptă.

Exercitation, *f.* essercițŭ

Exerciter, *v. a.* a essercita la mersuri.

Exercitoire, *adj. mar.* (action —), dreptŭ de petițiune, de a se plănge.

Exérèse, *f. chir.* extracțiunea unŭ corpŭ streinŭ, inutile.

Exergue, *f.* spațiu in jeosulŭ unei medalie pentru inscripțiune.

Exert, *e*, *adj. bot.* eșitŭ, intinsŭ in affară.

Exfoliatif, *ive, adj. chir.* esfoliativŭ, care iea cŭja.

Exfoliation, *f.* esfoliațiune, separațiune prin foie sŭu soldi.

s' **Exfolier**, *v. r.* a se esfolia,

se dislipi in părți subțiri, in lamine, a se coji.

Exfumer, *vd. Effumer.*

Exhalaison, *f. vd. Emanation.*

Exhalant, *m. vaisseau* —, vassŭ, vină, care servește pentru emanațiune (anat.).

Exhalation, *f.* essalațiune, eșire de vaporŭ, odorŭ etc.

Exhalatoire, *m.* essalatoriŭ machină de essalațiune.

Exhaler, *v. a.* a essala, face sŭ eșă vaporŭ, odorŭ etc. *S'* —, a sa essala, se evapora.

Exhaussement, *vd. Elévation.*

Exhausser, *v. a.* a înălța maș sus, redica la înălțime.

Exhaustion, *f. math. méthode d'* —, metodă de es-austiune.

Exhérédatiun, *f.* eseredațiune, desmoștenire.

Exhéréder, *v. a.* a esclude dela ereditate, a desmoșteni.

Exhiber, *v. a.* a scŭte înainte, arreta, represinta in justiță.

Exhibition, *f.* esibițiune.

Exortatif, *ive, adj.* esortativŭ, îndemnatoriŭ, care conține unŭ îndemnŭ, uă esortațiune.

Exhortation, *f.* îndemnare, discursŭ care conține uă esortațiune, unŭ îndemnŭ.

Exhorter, *v. a.* a îndemna.

Exhumation, *f.* desgropare (a cadavruluŭ). [(cadavru).

Exhumer, *v. a.* a desgropa

Exigeant, *e, adj.* essiginte, care essige, cere multŭ sŭu pré multŭ, cu autoritate.

Exigeance, *f.* essigință, necesitate, trebuință.

Exiger, v. v. a. a *essige*, cere cu stăruință, cu autoritate, obliga seû voi se oblige la.

Exigibilité, f. cerință, calitatea lucrului care se pôte cere.

Exigible, *adj.* *essigibile*, care se pôte *essige*, se pôte cere.

Exigu, *e*, *adj.* *essiguu*, modicû, fôrte micû, nesufficiente.

Exiguë, f. divisiune a animalilorû la arendare, pentru usulû pe jumătate.

Exiguité, f. *essiguitate*, modicitate, micșiorime, nesufficiență.

Exil, *m.* *essiliu* (surghiunû).

Exilé, *m.* *essilatû* (surghiunitû).

Exiler, v. a. a *essila* (surghiuni). [rime.

Exilité, f. *essilitate*, micșiorime, slăbiciune.

Exiris, *m.* *path.* inflătura iridii ochiului.

Existant, *e*, *adj.* *essistente*, care *essiste*, trăiesce.

Existence, f. *essistentă*, durată, vieță. [trăi, avé vieță.

Exister, v. n. a *essiste*, a fi,

Exitial, *e*, *adj.* *essițiale*, mortale, care dă morțea.

Exiture, f. *med.* inflătura inflamată, coptură.

Exocet, *m.* *pesce* cu aripe fôrte lunge.

Exochnates, *m. pl.* caî cu còdele lunge.

Exode, *m.* *essodû*, eșirea. Se numesce a doua carte a Pentateucului.

Exodiaire, vd. *Farceur*.

Exogène, *adj.* *essogenû*, care crește din afară.

Exomètre, *m. path.* cădere matricii. [nece.

Exomide, *m.* haină fără mă-

Exomphale, *m. chir.* *esomfalû*, herniă a umbilicului.

Exophthalmie, f. *chir.* eșirea ochiului afară din orbita sa.

Exorable, *adj.* care se înduplecă prin rugăciuni.

Exorbitamment, *adv.* *esorbitante*, peste măsură.

Exorbitant, *adj.* *esorbitante*, estraordinariu *excesivû* : peste limitî, peste măsură.

Exorciser, v. a. a vrăji, alunga (goni) demonii.

Exorcisme, *m.* vrăjitoria, vorbe de vrăjitoare.

Exorciste, *m.* vrăjitorû.

Exorde, *m.* *essordiû*, prima parte a discursului, începutu.

Exostose, f. *tumóre*, inflătura, pe suprafața seû în intrulu 0sșelorû.

Exotérique, *adj.* *essotericû*, esternû, publicû.

Exotique, *adj.* *essoticû*, eștrăinû, care nu este naturale țerreî.

Expansibilité, f. *proprietate* *expansivă*, de a se întinde.

Expansibile, *adj.* *expansibile*, care se *disfășură*, se întinde.

Expansif, *ive*, *adj.* *expansivû*, care se dilată, se întinde.

Expansion, f. *expansiune*, dilatațiune, întindere a fluidilorû etc.

Expansivité, f. *facultate* de a se dilata, se întinde.

Expatriation, f. *espatriatiune*, eșire din patriă (surghiunire).

Expatrier, v. a. a espatria, alunga (goni) din patriă.

Expectant, m. care așteaptă.

Médecine expectante, medicină care lucră cu circumspecțiune și așteaptă mai multă activitatea naturii.

Expectatif, *ive*, adj. expectativ, care dă dreptul de a spera. Usit. în *grâce*— *ve*.

Expectation, f. espedațiune, așteptare. *Puç. usit.*

Expectative, f. expectativă, așteptare, speranță fundată.

Expectorant, adj. espectorante, care facilitează espedațiune, vătătură. [rațiune.

Expectoration, f. espeda-

Expectorer, v. a. a espeda, scoate tușind materie viscoasă, din bronchie, din plămâni.

Expédiee, f. scriere repede.

Expédient, m. espediente, mijloc de a ajunge la scop.

Expédient, *e*, adj. care facilitează, care poate servi la; urgente de a face, necesariu.

Expédier, v. a. a espedia, grăbi espedațiunea unui lucru, concluderea unei afaceri.

Expéditeur, m. espeditor, cel care trimite mărfurile.

Expéditif, *ive*, adj. espeditiv, care face repede, grăbesc.

Expédition, f. espedițiune, trimiteră de mărfuri, întreprindere de re-belu, copia unui act. La *pl.* scrișori.

Expéditionnaire, m. însărcinat să espedieze, să trimită mărfuri; comissă pentru scripșura, copistă.

Expérience, f. esperiință, cercare. Cunnoscință câștigată prin lungă usă seă obicei.

Expérimental, *e*, adj. esperimintale, fundat pe esperiință. [mentă, cercare.

Expérimentation, f. esperi-

Expérimenté, *ée*, adj. esperimintat, instruit prin esperiință, cercat.

Expérimenteur, v. n. a face esperiminte, verifica prin esperiințe, cerca, *faire l'essai*.

Expert, *e*, adj. espert, vătăsat și avind cunnoscințe de uă arte, de uă meseriă; m. comissariu numit și alessă că se essamine, se prețușcă.

Expertise, f. visită, essame, prețuire; relațiune a esperțului.

Expiateur, m. *trice*, f. espiator, cel care face uă espiatiune.

Expiation, f. espiatiune, spēlare de păcate.

Expiatoire, adj. espiatori, de espiatiune.

Expié, adj. espiat, *Crime*—, crime espiat, reparat.

Expier, v. a. a espia, spēla, repara un crime, uă errore.

Expilation, f. *jur.* detragerea unor părți din ereditate.

Expirant, *e*, adj. care espiră, care se finesce, e aproape a muri.

Expirateur, m. *anat.* espiator. Se dice de muschii cari contribuesc la espiatiune.

Expiration, f. espiatiune, a aerului aspirat, finitul unui termină decisă, (unui soroc).

Expiré, ée, adj. expirată, finită, decessă, mortă.

Expirer, v. n. a expira, muri; *fig.* a înceta, a se fini; *v. a.* a reda aerul aspirat.

Explétif, ive, adj. gram. espletivă, care nu este necesară pentru sensul frazilor.

Explicable, adj. explicabilă, care se poate explica. [toră.

Explicateur, m. explica-

Explicite, adj. explicită, clară și formală, manifestă.

Explicitelement, adv. explicită, formală, lămurită.

Explicquer, v. a. a explica, traduce, interpreta, (tălmăci).

Exploit, m. acțiune de strălucire în rebelă, faptă mare, importantă.

Exploitable, adj. care poate aduce un folos.

Exploitant, adj. m. care speculează asupra, *huissier* —, esecutoră judiciară.

Exploitatif, ive, adj. de unde se poate trage un folos.

Exploitation, f. speculațiune asupra folosinței din ce-va (exploatare).

Exploiter, v. a. a face să vade, cultiva, specula cu; câștiga utilitate, folos din.

Exploiteur, m. speculatoră nelegală. [cerclătoră.

Explorateur, m. explorator,

Exploration, f. explorațiune, cercetare că să descopere.

Explorer, v. a. a explora, cerceta, merge să descopere.

Explosion, f. exploziune, gomotă vioasă, erupțiune subită (isbucnelă).

Expoliation, f. curățitulă arburilor.

Expolition, f. usă, întrebuințare de expresiuni diferite pentru același lucru.

Exponce, f. jur. lăssarea proprietății.

Exponentiel, elle, adj. math. expunțiale, unde este un spusinte (*un exposant*).

Exportateur, m. esportatoră, cellă că esportă.

Exportation, f. esportă, transportă de mărfuri etc.

Exporter, v. a. a esporta, transporta în străinătate produsele solului, industriei.

Exposant, m. math. spusinte, arrătătorul puterii.

Exposant, e, adj. care espune un faptă, drepturile, pretinsiunile, selle.

Exposé, m. espusă, narrațiune, socotelă dată.

Exposer, v. a. a espune, presinta privirii; explica, face să se cunnască, explica; a lăssa, părăsi, periclulă. S'—, a se espune, se periclita.

Expositif, ive, adj. espoșitivă, explicativă.

Exposition, f. espoșitiune, presintațiune vederii; obiecte espuse; explicațiune.

Exprès, sse, adj. espressă, pozitivă; *m.* trămisă cu un scopă speciale și determinată. [dinsă.

Exprès, adv. espressă, in-

Expressément, adv. în termină espresă, vorbită.

Expressif, ive, adj. espressivă, care espriime bine ceea că se dice semnificativă.

Expression, f. espressiune, vorbă.

Expressivement, *adv.* es-
pressivă, bine espressă.

Exprimable, *adj.* expres-
sibile, care se poate exprime,
se poate spune prin vorbe etc.

Exprimer, *v. a.* a exprime,
manifesta cugetarea sa, sin-
țimintulă, pasiunile, a spu-
ne prin vorbe, manifesta.

Exprobration, *f.* depro-
bațiune, critică.

Ex-professo, *adv.* estinsă,
pe largă.

Expropriation, *f.* espro-
priațiune, privațiune de pro-
prietate.

Expropriier, *v. a.* a espro-
pria, priva de posesiune,
scote din proprietate în mod
legal.

Expulser, *v. a.* a espulsa,
esclude, alunga (goni).

Expulsif, *ive, adj.* espul-
sivă, care esclude (gonesce).

Expulsion, *f.* espulsiune
(gonire).

Expultrice, *f.* vd. *Expulsif*.

Expurgade, *f.* clarificați-
unea, răritulă, copaciloră pré
indesiți.

Expurgata, *m.* espurgate,
edițiuni curățite de ceea ce
este contrariu religiunii, mo-
raliloră etc.

Expurgatoire, *m. index*
—, indice de cărțile proi-
bite, oprite, în Roma (*in-
dex librorum prohibito-
rum*).

Expurger, *v. a.* a purifica,
corecta, curăți uă carte de
ceea ce conține contrariu
religiunii, moraliloră, de-
cincței etc.

Exquis, *e, adj.* alessă, es-

cellinte, lucrată cu totă de-
licateța posibilă, perfectă.

Exquisite, *adv.* alessă,
escelinte (deosebită).

Exsangue, *adj. med.* lip-
sită de sânge; *fig.* fără vi-
gore.

Exsiccation, *f. chem.* es-
sicațiune, uscare.

Extipulé, *ée, adj.* fără sti-
pulă, fără code. Și *instipulé*.

Exsuccion, *f.* sugere, ab-
sorbțiune prin subțură.

Éxudation, *f.* essudațiune,
assudare.

Exsuder, *v. n.* a eși pre-
cum assudéla. [este.

Extant, *e, adj.* essistente, care

Extase, *m.* estase, trans-
portă allă spiritului, viuă
admirațiune, plăcere extremă.

Extasié, *ée, adj.* estasiată,
cădută în *extase*.

s'Extasier, *v. r.* a fi cu spi-
ritulă transportată, răpită
de admirațiune, de plăcere.

Extatique, *adj.* estatică,
causată de *estase*.

Extemporané, *ée, adj.* es-
timpurală, care se face in-
dată, în momentă.

Extenseur, *m.* estinsoră.
Muschiă ce servește să in-
tindă.

Extensibilité, *f.* putință de
a se estinde, de a se întinde.

Extensible, *adj.* estinsibilă,
care se poate întinde.

Extensif, *ive, adj.* estinsivă,
care întinde, seă arrétă in-
tindere.

Extension, *f.* estinsiune, in-
tindere. *Principe d'—*, prin-
cipiă de întinderea privile-
giiloră.

Exténuation, *f.* slăbiciune estremă.

Exténuer, *v. a.* a fatiga, slăbi, diminui, micșora. *S'*—, a se slăbi prin escesse.

Extérieur, *e, adj.* esterioră, esternă, din afară; *m.* cea ce se arrătă pe dinafară, aspectă, aparință.

Extérieurement, *adv.* esterioră, în afară.

Extériorité, *f.* esterioră, superficială.

Exterminateur, *m. trice*, *f.* esterminatoră, știrpitoră.

Exterminatif, *adj.* știrpitoră.

Extermination, *f.* esterminațiune, știrpire.

Exterminer, *v. a.* a estermina, știrpi.

Externat, *m.* esternată, scôlă de elevi esterni.

Externe, *adj.* esternă, esterioră, din afară.

Extinctif, *ive, adj.* stingătoriă, care stinge.

Extinction, *f.* stingere; *fig.* perdere totale, destrucțiune.

Extirpateur, *m.* esterminatoră, știrpitoră.

Extirpation, *f.* scôtere din rădăcine, știrpire; destrucțiune.

Extirper, *v. a.* a scôte din rădăcine, știrpi, destrui totale.

Extispice, *m.* devinatoră după intestinele animalilor.

Extorquer, *v. a.* a obține prin violință, căpăta cu silă.

Extorsion, *f.* estorsiune, esacțiune violinte, concussiu-ne, căștigă prin silă.

Extra, *m.* cea ce face ci-

ne-va afară din deprinderile sêlle.— Collecțiune de decretalile lui Gratiană. Ca *adv.* afară din muri, din cetate.

Extrac, *m.* sêu *estrac*, (*cheval*—), cală slabă.

Extractif, *ive, adj.* estractivă, care esprime extracțiune.

Extraction, *f.* extracțiune, scôtere. Origine, începută.

Extracto, *m. résine*, — estrassă de harz,— *sucré*, estrassă de sachară.

Extradition, *f.* estradițiune, darea unui criminală în mânele guvernului care lă reclamă.

Extrados, *m.* estrado. Suprafația convessă și esternă a boltei.

Extradossé, *adj.* cu partea esternă plană, șessă.

Extrafoliacé, *adj.* sêu *extrafoliaire*, *bot.* care nu stă pe foie.

Extraire, *v. a.* a estrage, separa din, scôte; a copia.

Extrait, *m.* estrassă, substanță trassă din alta, prescurtare;—*baptistère*, biletă de botesă.

Extrajudiciaire, *adj.* estrajudiciariă. Califică actele cari nu se facă după formele cerute.

Extrajudiciairement, *adv.* nu după formele cerute.

Extraordinaire, *adj.* estrordinariă, singulară, care ese din regulele ordinare.

Extraordinairement, *adv.* estrordinariă, afară din regule (ciudată).

Extravagamment, *adv.* estravagante (ciudatū).

Extravagance, *f.* estravaganță, nebuniă, lucru affară din usulū commune.

Extravagant, *e, adj.* estravagante (ciudatū), *bizarre*.

Extravaguer, *v. n.* a face estravagante, nebunie.

Extravasation, *f.* *extravasation*, resipirea sângelui în țessături.

Extravaser, *v. r. med.* a se resipi affară din vasse, în țessături (despre sânge și umorī).

Extrême, *adj.* estremū, care este de totū la margine; excessivū. *Sust. m.* ultima limite s. margine a lucrurilor. *A l'—*, la ultima limite, fără măsură nici rezervă. *Pousser, porter, tout à l'—*, a nu avé moderațiune în nimicū.

Extrêmement, *adv.* estremū, în ultimulū punctū, cu totulū.

Extrême-onction, *f.* comuniunea, grijenia, cē se administră murinđilorū.

in **Extremis**, *adv.* în ultima estremitate, în casulū estremū.

Extrémité, *f.* estremitate, margine; excessū. *Comp. bout.*

Extrinsèque, *adj.* estrinsecū, care vine din affară, opp. *intrinsèque*. *In retor.* *Lieux communs*—s, locuri communi, cari nu sunt trasse din definițiunea însă-și a faptului, dērū din circumstanțele cari se referescū la

faptū, precum sunt legea, marturii etc.

Extrinsèquement, *adv.* estrinsecū, din affară.

Extrorse, *adj. bot.* indreptatū, diressū.

Extroversion, *f. med.* întorcere în affară.

Extumescence, *f.* inflătură.

Exubérance, *f.* esuberanță, abundență inutile. *Comp. surabondance.*

Exubérant, *e, adj.* esuberante, care este cu prisosū, de prisosū, *surabondant, superflu.*

Exulcératif, *ive, adj.* seū *exulcérant*, *e*, care determină ulcerațiune, inflătură.

Exulcération, *f.* ulcerațiune ușioria și superficială.

Exulcérer, *v. a.* a esulcera, cauza unū inceputū de ulcerațiune, uă inflătură ușioria.

Exultation, *f.* bucuria estremă (vech).

Exulter, *v. n.* a sări, sălta, de bucuria, *p. us.*

Exutoire, *m. med.* cauteriū, vesicatoriū.

Exuviable, *adj.* care și schimbă pelea.

Ex-voto, *m.* offerință promissă prin unū votū. *Pl. nevariab.*

Eyalet, *m.* vd. *Pachalik.*

Eyre, *f. s. eyra*, speciă de pistică de Paraguay.

Ezourvédo, *s. Ezour-Weidam*, *m.* commentariū la Wedas.

Ezteri, *m.* speciă de jasper verde americ.

F

F, *m. f.* a patra consunante. Il est masculin, quand on le prononce *fé*, suivant la nouvelle appellation, et féminin, quand on le prononce *êf*.

F, in *mus.* seû *f-ut-fa*, indică sunetul *fa*. D'assupra unei note insemn. *forte*. **FF** insemnă *fortissimo*.

Fa, *m.* sunetul *fa*. A patra notă a gamei *ut*. *La clef de fu*, semn în forma unui Creversă și urmată de două puncte, cheia bassului.

Fabago, *m. s.* *fabagelle*, *t.* plantă rutaceă afric. Elle passe pour vermifuge.

Fable, *f.* fablă, basm.

Fabliau, *m.* narrațiune în versuri, usitate în primele timpuri ale poeziei franceze.

Fablier, *m.* vd. *fabuliste*.

Fabricant, *m.* fabricante.

Fabrication, *f.* fabricațiune.

Fabricateur, *m.* fabricator.

Fabricien, *m.* seû *fabricier*, membru în consiliul de fabrică al unei biserice. Vd. *marguillier*.

Fabrique, *f.* fabrică, totu ce pertine unei biserice parosiale, venituri etc.

Fabriquer, *v. a.* a fabrica.

Fabuleusement, *adv.* în modu faulos.

Fabuleux, *euse, adj.* faulos, imaginariu.

Fabuliste, *m.* fabulist, autoru de fabule.

Façade, *f.* fațată.

Face, *f.* față, lature, aspect,

une grosse—, uă față grassă; *de face*, din față, din punctul dinainte; *en -*, în față, *de prime*—, la prima vedere. In *mus.* diferitele aspecte ce ica unu acord în sunetul fundamintale, *face d'un accord*.

Facé, *ée, adj.* *bien facé*, cu față frumoasă, cu figură nobile. [tlicu].

Facétié, *t.* fație (mucali-
Facétiusement, *adv.* fațios (mucali-
țios).

Facétioux, *euse, adj.* care escită risul, fațios.

Facette, *f.* fețișoră, fațetă.

Fâcher, *v. a.* a supera, mânia.

Fâcherie, *f.* supărare, mâniare, desplăcere, *chagrin*.

Fâcheusement, *adv.* cu supărare.

Fâcheux, *euse, adj.* supărătoriu, importun, desplăcut.

Facial, *ale, adj.* fațiale, dela față, *veine— e, nerfs faciaux*.

Facile, *adj.* facile, lesnicios, lesne; blând. *Mon coeur est—à les désirs*, inima mea e indulginta la dorințele tle. *Vertu—*, femea de morali facili, nu pré rezervată.

Facilement, *adv.* facile, ușiori, cu ușurință, cu inlesnire, lesne. Comp. *aisément*.

Facilité, *f.* facilitate, ușurință, lesniciune. [lesni].

Faciliter, *v. a.* a facilita, în-

Façon, *f.* formă; modul cum este făcutu unu lucru. Demostratiuni afectate.

Faconde, *f.* facundiă, farfara, (palavragiă). *Incontinence de paroles.* [formă.]

Façonner, *v. a.* a forma, da

Factonnier, *ière, adj.* și *s.* care face multe forme (talimuri).

Fac-simile, *m.* fac-simile, reproducțiune esactă a unei scripture, unui desemnă. *Pl. nevariab.* [mărfuri.]

Factage, *m.* transportul de

Facteur, *m.* făcătorul, factorul, aginte însărcinată cu unu negoț; — *d'instruments*, făcătorul de instruminte musicale.

Factice, *adj.* facticiu, făcutu său imitatul prin arte.

Factieux, *euse, adj.* factiosu, care escită uă turburare publică, sedițiosu.

Faction, *f.* pedă cê face unu soldatul la unu postul. Partidul sedițiosu intr'unu Statul.

Factionnaire, *f.* soldatul de pedă la unu postul.

Factorerie, *f.* seû *factorie*, *f.* casa, computorul unei societăți de comerțiu în streinătate, în Indie.

Factotum, *m. s. factoton*, factotul, însărcinatul cu tôte affacerile unei case.

Factum, *m.* memoriul publicat pentru a critica seû a se apăra.

Facture, *f.* factură, notă de prețuri.

Facule, *f. astr.* vd. *macule*.

Facultatif, *ive, adj.* facultativu, a cui essecuțiune, deplinire, depinde de voință.

Faculté, *f.* facultate, putere seû dreptul de a face.

Fadaise, *f.* lucru fără gustu, nesăratul, seccătură.

Eadasse, *adj.* care è lipsitul de gustul, *fam.*

Fade, *adj.* negustosu, fără sapore; care nu este plăcută; care nu este animatul.

Fadour, *f.* defectul de a fi negustosu, neplăcutul. *La pl.* laudă fără gustul.

Fagone, *f. anat.* glandula conglomerată a toracelui.

Fagot, *m.* mănuchiul, adunătură de ramuri subțiri.

Fagotage, *m.* punere în mănuchi, legătură de ramuri subțiri la unu locul.

Fagoter, *v. a.* a face mănuchi, lega ramuri subțiri la unu locul; *fig.* a rândui rău.

Fagoteur, *m.* cellul cê legă mănuchi; rău lucrătorul, *bousilleur*.

Fagotin, *m.* maimuță imbrăcată; glumețul neplăcutul.

Faguenas, *m.* mirosul neplăcutul de spitalul.

Faible, *f.* slabul, debile. *Du fort au—* în terminul meștăru.

Faiblement, *adv.* cu slăbiciune, în modul slabul.

Faiblesse, *f.* slăbiciune, debilitate.

Faiblir, *v. n.* a slăbi, perde din putere, din meritul.

Faïence, *f.* (dela Faenza în Ital.), argilul lucratul și lustratul (smălțuitul).

Faïencerie, *f.* fabrică, comerțiu, de obiecte de argilul.

Faïencier, *m. ière, f.* fabricant, comerciant, de argilul lustratul, marchidanul.

Failli, *m.* falitul, cădutul.

Eaillibilité, f. posibilitate de a se înșela.

Faillible, *adj.* posibil de se înșela, cădătoriu.

Faillir, v. n. a căde, se înșela; face falitū. Il est usité principalement à l'infn., au passé déf. *je faillis* etc. et aux temps composés, *j'ai failli* etc.

Faillite, f. falimentū, falitū.

Faim, f. fame (fóme). *Faimvalle*, spasmū allū cailorū, care încetédă cândū a măn-catū. Prin abusū se dice

Faine, f. ghindă. [*flngale*].

Fainéant, m. leneșiū.

Fainéanter, v. n. a sta leneșiū, nu lucra nimicū.

Fainéantise, f. leneviă.

Faire, v. a. a face, opera.— *le quart*, a fi attintivū, cu pađă; — *le nord*, a naviga spre nordū;—*bien ensemble*, a se potrii. *Faire-le-faut*, lucru inevitabile.

Le partic. *fait* suivi immédiatement d'un infinit. est toujours invariable: „Luis XI fit taire ceux qu'il avait fait parler si bien“.

Faisan, m. (pron. *fasan*), fasan, uă passere galinaceă. La fem. *poule faisane* și une-orī *poule faisande*.

Faisances, f. pl. cea ce are se de arendașiulū pe lângă prețul arendeī.

Faisande, f. vd. *Faisane*.

Faisandeau, m. fasan tinērū.

Faisander, v. a. da vinatului aroma ce căștigă fasanulū.

Faisanderie, f. rezervă unde se crescū fasanii.

Faisandier, m. cellū ce cresce fasanī.

Faisane, f. câte-uădată *faisande*, și *adj.*, femela fasanului.

Faisceau, m. fasciclu, adunătură de unele lucruri unite între dinsele. La pl. fascile în Roma antică.

Faiseur, m. *euse*, f. făcătorū, cellū ce face.

Faisselle, f. coșiū de răchită.

Faisserie, f. lucru de răchită impletitū rău.

Faissier, m. lucrătorū care face impletiture de răchită.

Fait, m. faptū, faptă, lucru făcutū. *Mettre au—*, a face cunoscut circunstanțele de. *De—*, de faptū, opp. *de droit*, de dreptū. *Prendre— et cause pour*, a lua parte, ține cu. *Au—et au prendré*, în momentul esecutiunii. *Tout à fait*, cu totul.

Fait, *te*, *adj.* făcutū, dispusū, potriitū. *Homme—*, omū în puterea etății.

Faitage, m. arch. lemnū care formelă virfulū lemnăriei unui edificii.

Faite, m. copperișulū edificiiulū, virfū. Comp. *somet*. [lane].

Faitière, f. copperișiū de o-

Faix, m. sarcină gré, ostentoria.

Falaise, f. pămintū seū stince precipiți pe marginea mării. Se dice *falaiser* cândū marea se lovesce de stince.

Falbala, m. (vorbă engl.), volanū de rochiă, magnetū.

Falcidie, f. *quarte—*, dreptū ce avea eredele se taiă unū pătrariū din legatū, decă testatorulū dispusesse de mai

multă de trei pătrarie ale
succesiunii.

Fallacieusement, *adv.* fa-
laciosă, cu înșelăciune.

Fallacieux, *euse, adj.* fa-
laciosă, care înșelă pentru
a face rău.

Falloir, *v. n. unipers.* a tre-
bui. Cu *se* și *en* arrătă dif-
ferința în mai puțin: *il*
s'en faut tant, seă de tant,
que la somme y soit, tre-
bue încă atâtă ca să fiă sum-
ma; *il s'en faut de peu*, mai
trebue puțin; *peu s'en faut*,
mai.—Part. pass. *fallu* tou-
jours invariable.

Falot, *m.* lampă mare; per-
sonă de risă.

Falourde, *f.* mănuchiă de
ramuri grósse.

Falqué, ée, *adj. bot.* curbată,
îndoită, la margine.

Falsificateur, *m.* falsifi-
catoră. [tiune.

Falsification, *f.* falsifica-

Falsifier, *v. a.* a falsifica,
altera printr'ună amestecă.

Faltranck, *m.* Se numescă
vulnerariile sueçiane.

Falun, *m.* sfărămătore de co-
quile, cě se gěssescă în pă-
mîntă, și cari lă potă în-
grășia.

Faluner, *v. a.* a ingrășia pă-
mîntulă, vd. *prec.*

Falunière, *f.* mină de co-
quile, cě se gěssescă în pă-
mîntă.

Famé, *adj.* famată, reputată.
Bien—, mal—, cu bună, cu
rea, reputăciune.

Famélique, *adj.* famelică,
care suflere addesé fameă,
seă fómă.

Fameusement, *adv.* es-
tremă, peste măsură.

Fameux, *euse, adj.* famosă
fórtă renumită; admirabile.

Familiariser, *v. a.* a face
familiare cu, a deprinde cu.

Familiarité, *f.* familiaritate.

Familier, ère, *adj.* familia-
re, din familiă; ordinariă.

Familièrement, *adv.* în
modă familiare, ca în fa-
miliă.

Famille, *f.* familiă.

Familleux, *euse, adj.* care
voiesce totă-déuna să mă-
nănce (despre passeră).

Famine, *f.* famete, fómete.

Fanage, *m.* întorsura și re-
sipirea finulă pentru a se
usca.

Fanaison, *f.* timpă cândă
se asșterne finulă, să se u-
suce.

Fanal, *m.* fanale, focă a-
prinsă nóptea la intrarea
porturilor. [losă esagerată.

Fanatique, *adj.* fanatică, ze-

Fanatiser, *v. a.* a face fa-
natică. (peste măsură.

Fanatisme, *m.* fanatism, zelă

Fanchon, *m.* basma de le-
gată la capă. [olă.

Fandango, *m.* danță spani-

Fane, *f.* vestejiture.

Faner, *v. a.* a întórce și re-
sipi finulă verde, că să se
usuce; a vesteji, *flétrir.*

Faneur, *m. euse. f.* celulă cě
întórce finulă, că să se u-
suce.

Fanfan, *m.* copilașă, *fam.*

Fanfare, *f.* cântă essecutată
de trompete; musică milit.

Fanfaron, *onne, adj.* lău-
dărosă.

Fanfaronnade, f. vorbe mari, lăudăroase.
Fanfaronnerie, f. caracterul lăudărosului.
Fanfreluche, f. ornamentu de pușină valoare.
Fange, f. nomolă (noroiu).
Fangeux, euse, adj. nomolosu (noroiosu).
Fanion, m. speciă de stindardu.
Fanon, m. micu ornamentu sacerdotal. Vd. și prec.
Fantasia, f. fantasiă.
Fantasia, f. cursă pe calu, cè facu Arabii la sèrbători.
Fantasmagorie, f. fantasmagoriă, aparițiune de figure prin illusiuni de optică.
Fantasmagorique, adj. aparinte prin illusiuni de optică.
Fantasque, adj. capriciosu.
Fantassin, m. soldatu pedestre. [ticu].
Fantastique, adj. fantas.
Fantoccini, vd *Marionette*.
Fantôme, m. fantasmă, aparință.
Faon, m. (pronunț. fan), pui de căprioară.
Faquin, m. omu de nimicū.
Faquinerie, f. secătură, lucru de nimicū. [turcă].
Faquir, m, fakir, călugărū.
Faraillon, m. mar. canale micu. [ralie].
Farais, m. plasă pentru co.
Faraison, f. prima figură a sticlei suflate. [ciale].
Parandole, f. danțu provin.
Faraud, m. îmbrăccatu frumosu și mândru de acesta.
Farce, f. carne tocată pentru implutură.

Farce, f. trăsșură comică-grossolană (renghiū).
Farceur, m, comediașu ordinaru.
Farcin, m. morbū, bolă, particulariū cailorū.
Farcineux, euse, adj. cu farcin, vd. prec.
Farcir, v. a. a implé cu carne tocată, implé peste măsură.
Fard, m. fardă, dressu (sullivanu); fig. prefăcătoria.
Fardeau, m. greutate, sarcină. [meni].
Farder, v. a. a drege (sule).
Fardier, m. căruța pentru petre și chiristea.
Farfadet, m. spiritū nebunatiū. [rescoli].
Farfouiller, v. n. și a. a
Faribole, f. lucru vanu, frivolu, secătură.
Farine, f. făină. *Fariné, ée*, care se pôte reduce în făină.
Fariner, v. a. a tăvăli pecele în făină, cã sè-lu prăjescă.
Farinet, m. zarū cu uă singură față însemnată.
Farineux, euse, adj. făinosu.
Farinier, m. t. făinariū.
Farlouze, f. alaudă, (ciocărlie) de livezi.
Far-niente, m. far-niente, petrecere în inactivitate.
Faro, m. fero, bere de Brusela. [baticu].
Farouche, adj. ferosu, sèl.
Farrago, m. amestecū de diverse speciē de grău.
Fascia-lata, f. med. aponevrose a cõpsei.
Fascicule, m. fasciculă.
Fascination, f. amăgire, atracțiune prin privire.

- Fascine**, *f.* fascină, legătură de ramure pentru a împle fossatele unei fortificațiuni.
- Fasciner**, *v. a.* a fascina, amăgi, atrage prin privire.
- Fascioles**, *f. pl.* speciă de vermi intestinali. [Franciei
- Faséole**, *f.* fasole din sudul
- Fashion**, *m.* modă din lumea frumósă, din lumea mare.
- Fashionnable**, *adj.* și *s.* tinérü séü tinéră de modă.
- Faste**, *m.* *pl.* faste, calendariü la Romaniî anticî.
- Fastidieusement**, *adv.* fastidiosü, în modü desgustatoriü.
- Fastidieux**, *euse, adj.* fastidiosü, desgustatoriü.
- Fastueusement**, *adv.* cu fastü, cu trufiă. [fașiü.
- Fastueux**, *euse, adj.* trufat, *fate, adj.* și *s.* fatuü, pretințiosü, *impertinent et vain.*
- Fatal**, *ale, adj.* fatale.
- Fatalement**, *adv.* fatale, în modü inevitabile.
- Fatalisme**, *m.* fatalismü.
- Fataliste**, *m.* fatalistü.
- Fatalité**, *f.* fatalitate, destinată, ursită, inevitabile.
- Fatidique**, *adj.* fatidicü, care pretinde a revela destinulü.
- Fatigant**, *ante, adj.* fatigante, ostenitoriü, importunü.
- Fatigue**, *f.* fatigă, ostenelă.
- Fatiguer**, *v. a.* a fatiga, osteni.
- Fatras**, *m.* amestecü confusü de lucruri inutile.
- Fatuité**, *f.* fatuitate, stupidă opiniune de sine-și. [hala.
- Faubourg**, *m.* suburbe.
- Faubourien**, *enne, adj.* și *s.* de suburbe, de mahală.
- Fauchage**, *m.* cossitü.
- Fauchaison**, *f.* timpulü cossitului.
- Faucher**, *v. a.* a cossi.
- Fauchet**, *m.* greblă; cossă mică.
- Fauteur**, *m.* cossitorü, cellü cê cossesce.
- Fauteur**, séü *faucheur*, *m.* păiaginü de câmpü.
- Faucille**, *f.* cossă.
- Faucilon**, *m.* cossă mică.
- Faucon**, *m.* fălcune, irete.
- Fauconneau**, *m.* june irete.
- Fauconnerie**, *f.* locü unde se nutrescü passerî de prédă.
- Fauconnier**, *m.* instructorü (dressătorü) de passerî de prédă.
- Fauder**, *v. a.* a însemna cu mătasse (uă materiă).
- Faufiler**, *v. a.* a da șiularü, cósse rarü. *Se—*, a se însinui în amicia, în interesile (se viri).
- Fauldes**, *f. pl.* locü, fossă, unde se face cărbuni.
- Faune**, *m.* faunü, divinitate câmpenă la cei vechi.
- Fausaire**, *m.* falsificatorü.
- Fausse-braie**, *f. fort.* drumü copperitü în giurulü escarpei.
- Fausse-coupe**, *f.* rea tăia-tură, grămadă inegale.
- Faussement**, *adv.* cu falsitate, falsü.
- Fausse-quinte**, *f. mus.* quietă diminuită cu unü semi-tonü.
- Fausser**, *v. a.* e falsifica.
- Fausset**, *m.* voce acută.

Fausseté, *f.* falsitate.
Faute, *f.* delictă, greșelă.
Faute de, in lipsă de.
Fauteuil, *m.* fotoliu.
Fauteur, *m.* *trice*, *f.* favoritor.
Fautif, *ive*, *adj.* greșit.
Fauve, *adj.* fulvă, roșiatică.
 On appelle *bêtes fauves* les cerfs, les daims et les chevreuils.
Fauvette, *f.* pitulice.
Faux, *faulx*, *m.* cossă, seceră.
Faux, *sse*, *adj.* fals, mincinos.
Faux-bourdon, *m.* *mus.* buccată cu mai multe părți, ale căroră note sunt apropiate toate egal.
Faux-saunage, *m.* vindere de sare opprită.
Faveur, *f.* favoare, binevointă.
Favorable, *adj.* favorabile.
Favorablement, *adv.* cu favoare, favorabile.
Favori, *ile*, *adj.* și *s.* favorit, predilect.
Favoriser, *v. a.* a favori, accorda preferință; protege,
Favoritisme, *m.* favoritism, influința favoritelor.
Féal, *e*, *adj.* fidele. *C'est mon* —, este intimul meu.
Fébricant, *e*, *adj.* febricant, care suferă de friguri.
Fébrifuge, *adj.* febrifugi, care temăducesc frigurile.
Fébrile, *adj.* febrile, de friguri. [Romani antic].
Fécial, *m.* feciale, preot la
Fécond, *nde*, *adj.* fecund, roditor.
Fécondant, *ante*, *adj.* fecundant, care face să rodască.

Fécondation, *f.* fecundație, rodnicie.
Féconder, *v. a.* a fecunda, rodnici. [rodnicie].
Fécondité, *f.* fecunditate,
Fécule, *f.* feculă, partea făinosă a unor grăunți.
Féculent, *ente*, *adj.* feculinte. făinos. Se dit des liqueurs chargées de sédiment.
Féculerie, *f.* fabrică de feculă.
Fédéral, *ale*, *adj.* federale, de confederație. [lism].
Fédéralisme, *m.* federalism.
Fédératif, *ive*, *vd.* *Fédéral*.
Fédération, *f.* federație, uniune politică.
Fédéré, *ée*, *adj.* federat, care participe la confederație.
Fée, *f.* ființă imaginariă, cui se presupune o putere supra-naturală, ursitoare.
Féerie, *f.* miraculos, minună.
Féerique, *adj.* miraculos, unde figură ființe imaginare; foarte frumos. [Chine].
Féfé, *m.* om din pădurile
Feindre, *v. n.* a se prefăca, lua aparințe false.
Feinte, *f.* prefacere, aparință falsă, dissimulație.
Feintise, *f.* obicei de a se prefăca.
Feld-maréchal, *m.* feld-mareșal (correctă *maréchal de France*).
Feld-spath, *m.* feld-spath, granit foarte dur.
Fêle, *f.* vergea de fier dispicată, că se ia sticla topită și s'o suflă. [a separa].
Fêler, *v. a.* a dispica fără
Félicitation, *f.* fericitație, gratulație (hiritisclă).

Félicité, *f.* fericitate, mare fericire.

Féliciter, *v. a.* a fericita, gratula (hiritisi) pentru unŭ lucru ferice seŭ plăcutŭ.

Féline, *adj. race-*, pisicele.

Fellah, *m.* țerranŭ egiptenŭ.

Félon, *nne, adj.* și *s.* trădătorŭ și mărșivŭ.

Félonie, *f.* mărșivă.

Félouque, *f.* mică nave cu lopeti.

Félure, *f.* dispicătură.

Femelle, *f.* femeală, partea feminină.

Féminin, *ine, adj.* femininŭ.

Femme, *f.* femeă; — *galante*, care are intrige. *Une maîtresse*—, uă femeă resolută.

Femmelette, *f.* femeă slabă de caracterŭ. [șoldulŭ.

Fémur, *m.* femurŭ, ossulŭ

Fenaison, *f.* cossitulŭ finului.

Fendant, *vd. Fanfaron.*

Fenderie, *f.* arte, machină, că se dispice ferrulŭ.

Fendeur, *m.* dispicătorŭ.

se **Fendiller**, *m.* a se dispica.

Fendoir, *m.* instrumentŭ pentru dispicatŭ.

Fendre, *v. a.* a dispica, *le cœur me fend*, inima mă dore.

Fenêtrage, *m. archit.* tôte ferestrele unei case.

Fenêtre, *f.* feréstră.

Fenêtré, *fenestré, ée, adj.* cu feréstră.

Fenil, *m.* finariŭ, locŭ unde se asședă finulŭ.

Fenouil, *m.* feniclu, mărarŭ.

Fenouillet, *m. fenouillette* *f.* mărŭ cu odore de feniclu.

Fenouillette, *f.* rachiŭ estrassŭ din feniclu.

Fente, *f.* dispicătură.

Fenton, *m.* seŭ *fanton*, ferării că se susțină (la did.).

Féodal, *ale, adj.* feudale.

Féodalement, *adj.* în modŭ feudale, cu dreptŭ feudale.

Féodalité, *f.* feudalitate.

Fer, *m.* ferrŭ; potcova; ferrŭ de călcatŭ; — *en bandes*, — *feuillard*, ferrŭ în lamine, în șine; — *en barres*, ferrŭ în stinghie; — *brut*, — *cru*, ferrŭ brutŭ; — *martelé*, ferrŭ bătutŭ; — *ouvré*, ferrŭ lucrătŭ; *fil de fer*, sarmă de ferrŭ. *Fer à repasser*, ferrŭ de călcatŭ.

Fer-à-cheval, *m. fort.* operă semi-circulare în giurulŭ unui locŭ fortificatŭ.

Fer-blanc, *m.* tinichea cop-perită de cossitorŭ.

Ferblantier, *m.* tinichegiŭ.

Fer-chaud, *m.* căldură nesufferită la stomacŭ (uă bôlă). [sticlarilorŭ.

Feret, *m.* vergea de ferrŭ a

Férie, *f.* di-de serbătore, cândŭ nu se lucrédă. [dile).

Férié, *adj.* serbatŭ (despre

Férir, *v. a.* a lovi. *Sans coup* —, fără a se lupta. Usit. numai la inf. pres. și la part. passé *féru*.

Férier, *v. a. mar.* a înfășiura uă pândă.

Fermage, *m.* plata arendei, arendare. [boucle.

Fermail, *m.* *vd. ugrafe*,

Fermant, *ante, adj.* (*meuble*—), care se închide cu cheia. [țepănŭ sust.

Ferme, *adj.* fermŭ, tare,

Ferment, *adv.* fermŭ cu moșiă, tăriă, țepănŭ, *constamment*.

Ferment, *m.* ferment, aluat.

Fermentation, *f.* fermentațiune, dospelă.

Fermenter, *v.n.* a se dospi.

Fermer, *v. a.* a închide.

Fermeté, *f.* fermitate, tăria, constanță, putere morale.

Fermeture, *f.* închisură, cea ce servește a închide.

Fermier, *m.ère*, *f.* arendașiu.

Ferموir, *m.* agrafă pentru a ține închisă uă carte s. al.

Fernambouc, *m.* séu *bois de—*, lemnă de Fernambouc, în Brasilia, băcană. Și *pernambouc*.

Féroce, *adj.* feroce, feros.

Férocité, *f.* ferocitate, feroșă.

Férocose, *m.* palmă de Madagascar.

Ferrage, *m.* potcovelă.

Ferraille, *f.* ferrării, lanțuri vechie.

Ferrailler, *v. n.* a iubi luptele, certele, a disputa tare.

Ferrailleur, *m.* neguțătoră de lanțuri, de ferrărie, vechie.

Ferrandine, *f.* materiă ușioră de mătasă și lână.

Ferrant, *m.* (*maréchal—*), potcovariu.

Ferre, *f.* clește de sticlari.

Ferré, *ce*, *adj.* imbibată de ferră.

Ferrement, *adv.* inferrare, punere în lanțuri; uneltă de ferră.

Ferrer, *v. a.* a inferra, pune în lanțuri.

Ferret, *m.* virfă de ferră.

Ferronnerie, *f.* fabrică de instrumente mari de ferră.

Ferronnier, *m. ère*, *f.* vinđătoră de instrumente mari de ferră.

Ferronnière, *f.* lanță de aură, cē și pună femeele pe frunte.

Ferrugineux, *euse*, *adj.* ferruginos.

Ferrure, *f.* ferricătură, garnitură de ferră.

Fertile, *adj.* fertile, roditoră.

Fertilement, *adi.* cu fertilitate.

Fertiisant, *ante*, *adj.* propriă să adducă fertilitate.

Fertilisation, *f.* fertilitate, rodnicire. [rodnici.

Fertiliser, *v.a.* a face fertile,

Fertilité, *f.* fertilitate, rodire.

Féru, *ue*, *part. perf.* dela *férir*, vulnerată, lovită. *Etre — d'une femme*, a fi prē inamorată de uă femeă, *fam.*

Férule, *f.* liniă prin care se bătea altă-dată copii la palme.

Fervent, *ente*, *adj.* plină de ardore, ferbinte.

Ferveur, *f.* ardore, pasiune ardinte, zelă mare pentru acte de pietate, de caritate.

Fesse, *f.* lumbi. [(sgircit).

Fesse-mathieu, *m.* avară

Fest, *m.* indouitura dela mijlocă a materiei, cândă ă strinsă în bucată.

Festin, *m.* ospetă strălucit.

Festiner, *v. n.* a da ună ospetă strălucit.

Festival, *m.* festivale, mare serbătore musicale.

Feston, *m.* cunună de rămurele, flori și foie.

Festoner, *v. a.* a cōsse în cunune (fistona).

Festoyer, *s. fêtoyer*, *v. a.* a face serbătore cui-va.

Fête, *f.* serbătore. [serbătore.

Fêter, *v. a.* a serbători, face

Fétiche, *m.* obiectu de cultu superstițiosu la Negri.

Fétichisme, *m.* fetichismu. Adorațiunea obiectelorū naturali cum e pétra, animalele etc. [neplăcută.

Fétide, *adj.* fetidū, de odóre

Fétidité, fetiditate, odóre neplăcută.

Fêtoyer, *vd.* *Festoyer*.

Fétu, *m.* firu de paie.

Feu, *m.* focu. La *pl.* *feux*, onorariulu unu actoru.

Feu, *eue*, *adj.* defuntu, repausatu, mortu.

Feudataire, *m.* feudatariu, possessoru unu feudu.

Feuillage, *m.* foietu, foișiu.

Feuillaison, *f.* renouitulū annuale allū foieloru.

Feuille, *f.* fôia, — *de route*, indicațiune de stațiuni ale unei trupe. [foie.

Feuillé, *ée*, *adj.* garnitu cu

Feuillée, *f.* foișiu, adăpostu de foie.

Feuille-morte, *adj.* de culoarea foieloru uscate.

Feuillet, *m.* fôia de chărtia.

Feuilletage, *m.* prăjitură cu foie, plăcintă.

Feuiller, *v. a.* *pict.* a reprezinta foie de arburī. *Se—*, a căpeta foie. [carte.

Feuilleter, *v. a.* a resfoi uă

Feuilleton, *m.* foiletonu.

Feuilletoniste, *m.* foiletonistū.

Feuillette, *f.* buriu.

Feuillu, *ue*, *adj.* foiosu, plinu de foie.

Feuillure, *f. archit.* tăiatu-ră în pétră seū lemnū.

Feutrage, *m.* lucrare cu pislă.

Feutre, *m.* pislă, pělăria de pislă.

Feutrer, *v. a.* a lucra cu pislă. [pislă.

Feutrier, *m.* lucrătoru de

Fève, *f.* bobu; bôbă.

Fèvevole, *f.* varietate a bobulu de baltă, bobu mēnuntū.

Février, *m.* februaru.

Fi, *interj.* care esprime desprețulu.

Fiacre, *m.* birje. [logodnă.

Fiançailles, *f. pl.* sponsalie,

Fiancée, *f.* promissă, logodită [logodi.

Fiancer, *v. a.* a desponsa,

Fiasco, *m.* fiasco.

Fibre, *f.* fibră.

Fibreux, *euse*, *adj.* fibrosu.

Fibrille, *f.* mică fibră.

Fibrine, *f.* fibrină.

Ficeler, *v. a.* a lega cu sfôră.

Ficelle, *f.* sfôră.

Fiche, *f.* fissă; uneltă.

Ficher, *v. a.* a introduce prin virfū, prin margine.

Fichet, *m.* fissă pentru joculū tabeloru.

Fichu, *m.* băsmăluță de gitū.

Fictif, *ive*, *adj.* fictivū, imaginariu, inchipuitū, nu reale.

Fiction, *f.* ficțiune, lucru inchipuitū, prefăcutū.

Fictivement, *adv.* fictivū, prin ficțiune.

Fidéicommis, *m.* fideicommissū, dispozițiune testamentariă, prin care se restitu-esce legatulū altei persône decâtū celei din testamentū.

Fidéicommissaire, *adj.* de fideicommissū.

Fidèle, *adj.* fidele, credinciosu.

Fidèlement, fidele, *adv.* cu fidelitate.

Fidélité, f. fidelitate, credință.

Fief, *m.* feud, dominiu nobile.

Fieffé, *ée*, *adj.* estra, în ultimul grad. Califică un defectă dussă la cellă mai înaltă gradă (pentru rău).

Fiel, *m.* fiere; *fig.* necasă.

Fiente, f. băligară.

Fier, *v.* a. a increde. *Se—*, a se increde. *Vd. confier.*

Fier, *ère*, *adj.* mândru. falnică.

Fier-à-bras, *m.* falsă vităz.

Fièremment, *adj.* trufașă, cu mândria. *Comp. fortemment.*

Fièr, f. mândria, trufă.

Fièvre, f. frigură; nelinise.

Fièvreux, *euse*, *adj.* care aduce friguri; suppusă la friguri.

Fiévrotte, f. friguri mici. *fam.*

Fifre, *m.* fluerașă.

Figaro, *m.* bârberă cu spirită și astută. Numele dela *Figaro*, din *Barbier de Séville*.

Figer, *vd. Coaguler, congeler.*

Figure, f. carică, smochină.

Figuièr, *m.* smochină.

Figurant, *m. ante*, f. figurante, persoană mută într-ua buccată teatrale, în baletă.

Figuratif, *ive*, *adj.* figurativă, care este reprezentațiunea unui obiectă.

Figurativement, *adv.* figurativă. [ternă.]

Figure, f. figură, formă es-

Figuré, *ée*, *adj.* figurată; *sust.* *n.* sensă metaforică (gram.).

Figurément, *adv.* figurată.

Figurer, *v.* a. a figura, reprezintă prin pictură.

Dicț. Franco-Rom.

Figurine, f. figurină, mică figură de metală.

Fil, *m.* firă, telă. *De—en aiguille*, dela începută până la fine; *couper dans le —*, a tăia curmezișă. [nepeș.]

Filage, *m.* torsura inului, că-

Filament, *m.* fibrila nerviloră.

Filamenteux, *euse*, *adj.* care are fibrile.

Filandière, f. femeă care tórce ină, cânepă.

Filandres, f. *pl.* fibre coriace în carne, în legumă.

Filandreux, *euse*, *adj.* plină de fibre, *vd. prec.* [incetă.]

Filant, *ante*, *adj.* care curge

Filasse, f. călți de ină, de cânepă. [toră de călți.]

Filassier, *m. ière*, f. vindă-

Filateur, *m.* directoră unei *filature*, *vd. urm.*

Filature, f. stabilimentă unde se lucră, tórce, inulă, cânepă.

File, f. șiră de lucruri.

Filé, *m.* firă de metală.

Filer, *v.* a. a tórce.

Filerie, f. locă unde se tórce ină pentru fringhie.

Filet, *m.* firă subțire, mică.

Fileur, *m. euse*, f. torsătoră, cellă ce tórce.

Filial, *ale*, *adj.* filiale, de fiu.

Filialement, *adv.* în modă filiale, precum ună fiu.

Filiation, f. filiațiune, liniă directă dela părinți la copii.

Filière, f. instrumentă pentru a reduce metalele în fire.

Filiforme, *adj.* subțire că firulă.

Filigrane, *m.* lucru de giuvaeră în formă de mică fire.

Filin, *m.* funiă ușoriă.

Fille, f. fiică, fiică. *Les filles de mémoire*, Musele.

Fillette, f. june fiică, fetiță.

Filleul, m. eule, f. finu.

Filoché, f. țesătură de achiă seú mătasse. [fossile.

Filon, f. vină metalică seú

Filselle, f. mătasse ordinariă.

Filou, m. înșelătoru.

Filouter, v. a. a înșela (la joc).

Filouterie, f. înșelăciune.

Fils, m. fiu. *Les fils d'Apolon*, poeții.

Filtrant, ante, adj. strecurătoru, care servește pentru a strecura. [curătură.

Filtrațion, f. filtrațione, stre-

Filtre, m. filtru, strecurătoare.

Filtrer, v. a. a filtra, strecura.

Fin, f. fine, terminu, sfârșitu.

Fin, ine, adj. finu, de calitate superioare, forțe bunu; ingeniosu, astutu, viclenu.

Final, ale, adj. finale, dela fine.

Finalement, adv. în fine, în celle din urmă, *à la fin*.

Finance, f. finanțiam, monnetă. La pl. tesaurulu publicu.

Financier, v. a. a procura bani.

Fancier, m. financiaru, care se ocupă de afaceri de finanțiam, de bani.

Financier, iere, adj. financiaru, de finanțiam.

Finasser, v. a. a face finețe de rea calitate, viclenii.

Finasserie, f. finețiam de rea calitate, vicleniam.

Finasseur, m. euse, (câteuădată și *finassier, ère*), cellu ce face finețe de rea calitate, astutu, viclenu. [șelătoru.

Finaud, aude, adj. și s. în-

Finement, adv. finu, cu finețiam.

Finesse, f. finețiam, subțiritate.

Finir, ie, adj. finitu, terminatu, isprăvitu; făcutu cu grije.

Finir, v. a. a fini, termina, sfârși.

Fiole, f. sticlută.

Fioritures, f. pl. floriture, ornamente ce essecutantele adauge unu cãntu dela sine.

Firmament, m. firmamentu, tariă, ceru.

Firman, m. fermanu.

Fisc, m. fiscu, finanțiele Statulu; aginții, banii, fisculu.

Fiscal, ale, adj. fiscale, de fiscu.

Fiscalité, f. tendințiam de a es-sagera drepturile fisculu.

Fissure, f. mică dispicatură.

Fistule, f. fistulă, speciă de ulceru. [de natura fistulei.

Fistuleux, euse, adj. fistulos,

Fixation, f. fisațione, defigere, determinațione, hotărire.

Fixe, adj. fissu, deliptu, determinatu, hotăritu.

Fixement, adv. fissu, cu fissitate, hotăritu. [ințepeni.

Fixer, v. a. a fissa, face fissu,

Fixité, f. fissitate. [șcă).

Flaccidité, f. moliciune (flé-

Flacon, m. sticlută.

Flagellants, m. pl. fanatici cari se biciuia în publicu.

Flagellation, f. flagelațione, biciuelă. [cu biciulu.

Flageller, v. a. a flagela, bate

Flageoler, v. n. a se clătina mergindu, tremura picioarele.

Flageolet, m. mus. flageolet.

Flagorner, v. a. a linguși în modu injeositoru.

Flagornerie, f. lingușire desă, repețiam și injeosită.

Flagorneur, m. euse, f. lingușitoru injeositu.

Flagrant, *ante, adj.* flagran-
te, comissă în momentul
cându făptuitorul este are-
stat (despre delict, *délit*—).
Flair, *m.* mirosul cănelui.
Fraiser, *v. a.* a mirosi, simți
prin miros, vd. *fleurer*.
Flamant, *m.* seă *flamant*,
mare passere cu penele roșie.
Flambant, *ante, adj.* invă-
păiat, care aruncă flăcări.
Flambé, *é, adj.* ruina ă, per-
dut. [de *céră*, etc. *fig.* lumină.
Flambeau, *m.* faclă, luminare
Flamber, *v. n.* a arunca fla-
cări, lumină.
Flamberge, *f.* sabiă.
Flamboyant, *ante, adj.* în-
flăcărât; strălucitoriu.
Flamboyer, *v. n.* a fi inflă-
cărât, avé strălucirea fo-
cului.
Flamine, *m.* flamine, preotă
la antici.—Il portait autour
de la tête un voile couleur
de feu appelé *flaminium*.
Flamme, *f.* flacăre.
Flammèche, *f.* părticică in-
flăcărâtă. [și oue.
Flan, *m.* prăjitură de lapte
Flanc, *m.* cōpse, lature; vin-
tre. *Le cheval a du*—, calul
este rătund și grassă, opp.
a les—s *cousus*, este slab.
Prêter le— *au ridicule*, a
se face de risă.
Flanquet, *m.* buccată din
mijloc, *pièce de milieu*.
Flandrin, *m.* om înalt și
subțire fără energiă (*fam.*).
Flanelle, *f.* flanelă. [scopă.
Flâner, *v. n.* a ămbla fără
Flânerie, *f.* preămbulare în-
cetă pentru petrecere, după
întimplare.

Flâneur, *m.* cellă cē ămblă
fără scop (derbedeu).
Flanquer, *v. a. resb.* a for-
ma lature.— *qn. à la porte*,
a da pe env. pe ușiă afară.
Se dice mai alessă de uă for-
tificațiune care insoțese pe
alta.
Flaque, *f.* mică lacă de apă.
Flaquée, *f.* stropitură, can-
titate de ligidă aruncată cu
putere.
Flasque, *adj.* mō'e, care nu
è resistinte, fără vigōre.
Flatter, *v. a.* a linguși, adula.
Flatterie, *f.* lingușire.
Flatteur, *m. euse*, *f.* lingu-
șitoră.
Flatueux, *euse, adj. med.*
care causedă flatură în sto-
macă.
Flatuosité, *f.* flatură, gase
disvoltate în stomac, *med.*
Fléau, *m.* instrumentă de bă-
tută grăulă; *fig.* mare ca-
lamitate publică, urgiă.
Flèche, *f.* săgētă. *Faire*—
tout bois, a căuta tōte mij-
lōcele de reeșită.
Fléhir, *v. a.* a indoui, inco-
văia: *v. n.* a se indoui.
Fléchissement, *m.* indoui-
tură, incovăitură, a mem-
brelor. [tică.
Flégnatique, *adj.* flegma-
Flégnatiquement, *adv.*
în modă flegmatică, linsa-
tică.
Flegme, *m.* flegmă. Și *phlegme*.
Flegmon, *m. med.* inflama-
țiune a țesăturii celulare.
Flegmoneux, *euse, adj.*
flegmonosă, de *flegmon*.
Flétrir, *v. a.* a vesteji, în-
negri.

Flétrissant, *ante, adj.* care face să se pierdă strălucirea, frăgețimea, innegritoriu.

Flétrissure, *f.* innegrire, ceaa cè desonoradă, degradă.

Fleur, *f.* flóre, *a—de*, în nivelulú. [*f.* înflorire.

Fleuraison, *séu floraison*,

Fleurdelisé, *ée, adj.* adornatú, împodobitú, cu flóri de crinú.

Fleurer, *v. n.* a essala odóre, *inus*.

Fleuret, *m.* floretú.

Fleurette, *f.* florică; secătură.

Fleuri, *ie, adj.* înfloritú.

Fleurir, *v. n.* a înflori; a prospera. În ultimulú sensú face la imperf. ind. *florissait* și part. pres. *florissant*, înfloritoriu, prosperú.

Fleurissant, *ante, adj.* înfloritú, înfloritoriu, în flóre.

Fleuriste, *m.* floristú.

Fleuron, *m.* ornamentú care imită uă flóre, *vignette*.

Fleuve, *m.* riuú, fluviú; curs.

Flexibilité, *f.* flessibilitate.

Flexible, *adj.* flessibile, care se încovoiă, se îndouesce.

Flexion, *f.* flessiune,

Flexueux, *euse, adj.* cu încovăiture.

Flibustier, *m.* corsariú americanú, altă-dată *boucanier*.

Flic-flac, *m.* Se dice de șgomotulú măi multorú lovitore de biciú.

Flint-glas, *m.* sticlă de cristalú artificiale pentru ochiane acromatice.

Flocon, *m.* fulgú. [*fulgi.*

Floconneux, *euse, adj.* cu

Flonflon, *vd. Fleuraison.*

Floral, *ale, adj.* florale, de flóri.

Flore, *f.* descrițiunea plantelorú particularie unei țerre.

Floréal, *m.* a opta lună în calend. republ., dela 20 Apr.

Florence, *f.* tassetas florentinú, materiă usióriă de mătasse.

Florès, *m.* *Faire—*, a străluci în lume.

Florin, *m.* fiorinú.

Florissant, *ante, adj.* înfloritú, înfloritoriu, prosperú.

Flot, *m.* fluctú, valú; mulțime.

Flottable, *f.* plutibile, de plutitú.

Flottage, *m.* plutelă.

Flottaison, *f.* partea corăbiei care attinge de apă.

Flottant, *ante, adj.* plutitoriu, nedecisú, nelotăritú.

Flotte, *f.* flotă.

Flottement, *m.* undulațiunea unei mulțimi cândú merge; nedecisiune, șiovăire.

Flotter, *v. u.* a pluti; șiovăi.

Flotteur, *m.* lucrătorú care construiesce poduri de plutit.

Flotile, *f.* mică flotă.

Flou, *m.* môle, *peindre—*, a depinge usióriú.

Fluant, *e, adj.* *papier—*, chărtiă sughetóriă.

Fluctuation, *f.* fluctuațiunea, mișcare oscilante.

Fluet, *ette, adj.* subțire și delicatú.

Fluide, *m.* fluidú, curgătoriu.

Fluidité, *f.* fluiditate.

Fluor, *m.* fluor, gasú neculorú și odorante; cristalú coloratú.

Flûte, *f.* flaută; cântatorú cu flauta, *disșú și flûtiste.*

Flûté, ée, adj. cu sunetul
dulce, precum allū flautei.

Flûter, v. a. a cânta conti-
nuū și degustătorii cu flauta.

Flûteur, cellū cē cântă rău
cu flauta.

Flûtiste, m. flautistă.

Fluvial, ale, adj. fluviale,
de riu.

Fluviatile, adj. fluviatile,
de apă dulce (despre plante).

Flux, m. flussū, (allū mării).
Flux et reflux, flussulū și
reflussulū. Pron. *flū.*

Fluxion, f. flussione, înflă-
tură flegmonosă la gingie etc.

Foc, m. mar. pândă triân-
ghiulare.

Fœtus, m. Se dice de copî-
lulū încă în sinulū mamei.

Foi, f. credință. *De bonne—*,
de bună credință.

Foie, m. ficatū.

Foin, m. finū; erbă de livede.

Foin, interj. vd. *Fi.*

Foire, f. forū, tirgū, bălciū.
La—n'est pas sur le pont,
nu è nici uă grabă.

Fois, f. Exprime numărulū.
*Une—, uădată, à la—, deună-
dată, de—à autre,* din cândū
în cândū. *Une fois que,* în-
dată ce.

Foison, f. mare abundență.
A—, cu abundență.

Foisonner, v. n. a abunda,
se multiplica, se adăugi.

Fol, olle, vd. *Fou.*

Folâtre, adj. nebunaticū.

Folâtrer, v. n. a se juca,
face nebunie, vd. *badiner.*

Foliacé, ée, adj. de natura
foielorū.

Folichon, onne, adj. și s.
nebunaticū, veselū, *fam.*

Folie, f. nebuniă.

Folio, m. fôia de carte, pa-
gină.

Foliolē, f. foicică.

Follement, adv. nebunescē.

Follet, elle, adj. nebunaticū.

Folliculaire, adj. folicu-
lariū. [lare.

Follicule, m. fructū capsu-
Fomentation, f. fominta-
țiune, oblojelă. [obloji.

Fomenter, v. a, a fominta,

Foncé, ée, adj. de culóre
închisă.

Foncer, v. a. a pune fundū.

Foncier, ère, adj. funcia-
riū, stabilitū pe unū immo-
bile.

Foncièrement, adv. înfund.

Fonction, f. funcțiune.

Fonctionnaire, m. func-
ționariū. [ționa.

Fonctionner, v. n. a func-
Fond, m. fundū.

Fondamental, ale, adj.
fundamintale, temeinicū.

Fondamentalement, adv.
în fundamentū, cu temeiū.

Fondant, ante, adj. care
se topește în gură.

Fondateur, m. trice, f.
fundatorū, întemeiătorū.

Fondation, f. fundațiune.

Fondé, ée, adj. fundatū, sta-
bilitū. [temeliă.

Fondement, m. fundamentū,

Fonder, v. a. a funda, clădi,
stabili, institui.—*qn. de pro-
curation,* a da cui-va pro-
cură. *Fondé de pouvoir,*
mandatariū.

Fonderie, f. fabrică unde
se tórănă metale. [metale.

Fondeur, m. turnătorū de

Fondre, v. a. a topi.

Fondrière, f. dispicătură în pământ.

Fonds, m. solul unui câmp, imobile capitale.

Fongible, adj. jurispr. Se dice de mărfuri cari se strică prin usă, cari se măsoră.

Fongus, m. med. escrescință carnoasă.

Fontaine, f. fântână: *fer de* —, tuciū,—*crue*. ferrū brutū; *ouvrage de* —, lucru de tuciū.

Fontainier, m. fântănariū.

Fonte, f, topire. [nier.

Fontenier, m. vd. *Fontai-*

Fouts, m. cazanū de botesū.

For, m. tribunale, jurisdicț.

Forage, m. perforatū, găurire.

Forain, aine, adj. din afară, streinū. *Marchand forain* seū numai *forain*, neguțătorū care merge pe la târguri.

Forban, m. piratū care lovesce amicii și inemiciū.

Forçage, m. escedinte cē pōte avē uă monnetă peste greutatea sa. [muncă silnică.

Forçat, m. condamnatū la

Force, f. putere, violință. *Tour de* —, acțiune care esige multă putere; *à toute* —, prin toate mijlocele. *De* —, cu sila, prin constringere. [strinsū.

Forcé, *ée*, adj. silitū, con-

Forcément, adv. cu sila, fără voiă, constrinsū, nevoitū.

Forcené, *ée*, adj. furiosū.

Forceps, m. forcipe, clește de chirurgiă.

Forcer, v. a. a sili, constringe. *Se* —, a și pune puterile.

Forces, f. pl. forfecī mari.

Forcet, m. șnur.

Forclore, v. a. a esclude dela uă acțiune judiciariă fiindū-că a trecutū uere-cari termini. Usit. numai la inf. și la part. perf. *forclos*.

Forclusion, f. vd. *Déchéance*.

Forer, v. a. a perfora, găuri.

Forestier, *ière*, adj. forestariū, de pădure. Sust. m. seū *garde* —, cellū cē are uă funcțiune la pădure.

Forêt, f. pădure; *fig.* grămadă.

Foret, m. burghiū.

Forfaire, v. a. a face ce-va contra onōre seū dētoriū.

Forfait, m. crime forte mare. [tion.

Forfaiture, vd. *Prévarica-*

Forfanterie, f. trufiă, lăudăroșiă.

Forge, f. locū unde se lucrēdă ferrulū, turnătoriă.

Forgeable, adj. care se pōte lucra (ferrū).

Forger, v. a. a topi și lucra ferrulū. [rariū.

Forgeron, f. lucrătorū fer-

Forgeur, m. cellū cē lucrēdă obiecte de ferrū: inventorū de falsități.

Forhvir, v. n. a suna, cānta, ca să chiāme căniū.

se **Formaliser**, v. r. a se offensa, supēra.

Formaliste, m. formalistū, care ține pré multū la forme.

Formalité, f. formalitate.

Format, m. formatū (uneicărți)

Formation, f. formațiune, formare, instituire. [pectū.

Forme, f. formă; *fig.* as-

Formel, *elle*, adj. formale, pozitivū, espressū.

Formellement, *adv.* în mod^u formale.

Former, *v. a.* a forma, face.

Formidable, *adj.* înfricoșătoriu.

Formulaire, *m.* formula-ri^u, cules^u de formule.

Formule, *f.* formulă, regulă.

Formuler, *v. a.* a formula, face după formulă. [*mis.*]

Fors, *prep.* esceptându, hor-

Fort, *te, adj. și adv.* forte, tare.

Fort, *m. resb.* fort^u.

Fortement, *adv.* forte, tare, cu tăria.

Forte-piano, *m.* forte-piano.

Forteresse, *f.* fortareșă.

Fortifiant, *ante, adj. și sust. m.* fortificante, întăritori^u. [*țiune.*]

Fortification, *f.* fortifica-

Fortifier, *v. a.* a fortifica.

Fortin, *m. resb.* mic^u fort^u.

a Fortiori, *adv.* a fortiori, cu atât^u mai mult^u.

Fortuit, *ie, adj.* fortuit^u, de întâmplare.

Fortuitement, *adv.* fortuit^u, din întâmplare.

Fortune, *f.* fortună (no-rocă), avușă.

Fortuné, *é, adj.* ferice, fortunat^u, norocit^u. [*tică.*]

Forum, *m.* for^u, piașă la an-

Fosse, *f.* fossă, șanșă.

Fossé, *m.* fossat^u, șanșă.

Fossette, *f.* gropișă în pă-mint^u.

Fossile, *adj.* fossile.

Fossoyer, *v. a.* a închide cu șanșuri.

Fossoyeur, *m.* săpător^u pentru morminte. [*bun^u.*]

Fou, *séu fol, olle, adj.* ne-

Fouace, *f.* plăcintă fină c^optă pe cenușe.

Fouailler, *v. a.* a lovi cu biciul^u repeșit^u, de multe ori.

Fouarre, *m.* paiă lungă. Și foarre.

Foudre, *f.* trăsnet^u.

Foudre, *m.* butoi^u mare.

Foudroiement, *m.* trăsni-tură.

Foudroyant, *ante, adj.* trăsni-tori^u, lovind^u cu trăs-netul^u.

Foudroyer, *v. a.* a trăsni.

Fouet, *m.* bici^u, sfirc^u de bici^u. [*ciul^u.*]

Fouetter, *v. a.* a lovi cu bi-

Fouetteur, *m. euse, f.* bi-ciuitori^u, care biciuesce.

Fougasse, *f. t.* mică mină de surpat^u stince etc.

Fougeraie, *f.* loc^u plantat^u cu feregă.

Fougère, *f.* feregă.

Fougon, *m.* cuinea navi^u.

Fougue, *f.* mișcare impe-tuoasă, iușelă naturale.

Fougueux, *euse, adj.* iute, fugace. [*mint^u.*]

Fouille, *f.* săpătură în pă-

Fouiller, *v. a.* a săpa în pă-mint^u, a căuta, scormoni.

Fouillis, *m.* gramadă de ob-iecte amestecate.

Fouine, *f.* speciă de mic^u patruped^u; furcă dințată.

Fouir, *v. a.* a săpa, *creuscr.*

Fouage, *m.* săpare, săpătură.

Foulante, *adj. f. s. pompe* —, pompă care redică apa prin presiune.

Foulard, *m.* fulard^u, mate-riă de mătase.

Foule, *f.* mulțime; grămadă.

- Fouler**, v. a. a călca, apăsa; — *aux pieds*, a călca în picioare.
- Fouloir**, m. ferru de călcatu.
- Foulon**, m. lucrătoru care calcă materie. *Terre à—*, argilă pentru a curăți postavulă.
- Foulque**, f. găină apatică.
- Foulure**, f. călcătura postavulu; *med.* lussațiune în urma unei contuziuni.
- Four**, m. cuptorū. *Faire—*, vd. *échouer*.
- Fourbe**, f. jeosă înșelăciune.
- Fourbe**, *adj.* și s. înșelătorū.
- Fourberie**, f. înșelăciune.
- Fourbir**, v. a. a curăți, freca, unelte, arme etc.
- Fourbisseur**, m. curățitorū, politorū, care dă lustru, lustruesce.
- Fourbu**, *ue, adj.* betegū. De unū calū care nu mai pôte merge.
- Fourbure**, f. betegia (de ca).
Fourche, f. furcă.
- Fourcher**, [*se*] v. r. a se bifurca. *La langue fourche*, limba iea pe dinainte.
- Fourchette**, f. furculiță.
- Fourchon**, m. unulū din virfurile furcei. [*ca* furca.
- Fourchu**, *ue, adj.* bifurcatū,
- Fourgon**, m. trăsura pentru transportū de munițiuni militari.
- Fourgonner**, v. n. a mișca foculū cu vătraiulū.
- Fourmi**, f. furnică.
- Fourmilier**, m. moșoroiū.
- Fourmilière**, f. furnicariū.
- Fourmi-lion**, m. insectă care se nutresce de furnice.
- Fourmillement**, m. furnicătură.
- Fourmiller**, v. n. a abunda, fi în abundanță.
- Fournaisse**, f. cuptor mare.
- Fourneau**, m. cuptorū.
- Fournée**, f. cantitatea de pâne cē se cōce de-uădată.
- Fourni**, *ie, adj.* desū, stufosū.
- Fournier**, m. *iēre*, f. cellū cē ține unū cuptorū publicū, simigiū, cocătorū.
- Fournil**, m. loculū unde este cuptorulū.
- Fourniment**, m. obiecte de echipatū pentru soldați.
- Fournir**, v. a. a procura, da, produce, espune.
- Fournisseur**, m. procuratorū de mērfă. [*procurate.*
- Fourniture**, f. proviziuni
- Fourrage**, m. finū și uerice erbă pentru animală.
- Fourrager**, v. n. a tăia, lua finū; *fan.* a încurca.
- Fourragère**, *adj.* f. Se dīce de erbă cultivată pentru nutrimentulū animalilorū.
- Fourrageur**, m. însărcinatulū sē distribuēscă finulū.
- Fourré**, m. partea stufosă a lemnulū. *Langue — ée*, limbă fērtă, friptă.
- Fourré**, *ée, adj.* imblănitū.
- Fourreau**, m. tēcă.
- Fourrer**, v. a. a imblăni.
- Fourreur**, m. cojocariū.
- Fourrier**, m. suboficiariū care distribuēscă rațiuni soldațilorū în cale (furieriū).
- Fourrière**, f. locū unde sunt reținute trăsurrele, caii prinși pentru vre-uă contravențiune.

Fourrure, *f.* blană.
Fourvoyer, *v. a.* a abate din drum.
Foyer, *m.* focariu, vatră.
Frac, *m.* fracu. [toriū.
Fracas, *m.* sgomotu assurdi-
Fracasser, *v. a.* a rupe in buccate, in fändări.
Fraction, *f.* fracțiune, porțiune.
Fractionnaire, *f.* fracționariu.
Fracture, *f.* fractură, ruptură cu violință, de continuitate.
Fracturer, *v. a.* a fractura, fringe, rupe cu violință.
Fragile, *adj.* fragile, care se rupe, se sparge, lesne.
Fragilité, *f.* fragilitate.
Fragment, *m.* fragmentu. buccată ruptă, spartă.
Fragon, *m.* speciă de bradū. Comp. *housson*, *petit houx*.
Frai, *m.* nascerea pescilor; diminuțiunea greutatei monnetelor după-ce a circulatū.
Fraichement, *adv.* prospetū, *au frais*, de curindū.
Fraicheur, *f.* recore; frăgedime.
Fraichir, *v. n.* unipers. a deveni mai tare (despre vintū).
Frairie, *f.* être en —, a-și petrece.
Frais, *aiche adj.* răcorosu, prospetū; fragetū; *adv.* rece.
Frais, *m. pl.* spese, cheltuele.
Fraise, *f.* fragă. [țelū.
Fraise, *f.* mesinteriū de vi-
Fraiser, *v. a.* a indoui in formă de fragă.—*lu pâte*, a frăminta coca.
Fraisier, *m.* fragū.
Framboise, *f.* smeură.

Framboiser, *v. a.* a aromatisa cu succū de smeură.
Framboisier, *m.* arbustu de smeură.
Framée, *f.* frameă, armă a vechilorū Franci.
Franc, *m.* francū.
Franc, *m. que*, *f.* europenū in porturile Levantelū.
Franc, *che*, *adj.* sincerū, liberū.—*arbitre* liberū arbitriū,—*de port*, cu portulū plătitū. *Terre franche*, pământū pentru flori. *Tout franc*, sincerū, pe față.
Français, *aise*, *adj.* francesū.
Francat, *m.* speciă de mărū.
Franchement, *adv.* sincerū, in libertate, fără esitațiune.
Franchir, *v. a.* a trece sărindū peste unū obstaclu.
Franchise, *f.* sinceritate.
Francisation, *f.* actū constatandū naționalitatea unei navi francese. [canū.
Franciscain, *m.* francis-
Franciser, *v. a.* a da terminațiune francesă unei vorbe, da maniere franc.
Francisque, *f.* franciscă, armă a Francilorū vechi. [mason.
Franc-maçon, *m.* franc-
Franc-maçonnerie, *f.* asociațiunea franc-masonilorū.
Franco, *adv.* franco, fără plată pentru destinatariū.
Frangé, *f.* frangia, ciucure.
Franger, *v. a.* a garni cu frangie, pune, face, ciucuri
Frangier, *m. ière*, *f.* cellū cē face, vinde, ciucuri. Si *franger*.
Frangipane, *f.* prăjitură cu smântână și migdale.

Franquette, *f. à la bonne*—, sinceru, pe fația.

Frappant, *ante, adj.* care produce uă viuă impressiune.

Frapper, *v. a.* a lovi.

Frasque, *f.* nebuniă, prostiă extravagantă, scandalosă.

Frater, *m.* rău chirurgu.

Fraterne, *elle, adj.* fraternu, de frate. [lernu, că frații.

Fraternellement, *adv.* fra-

Fraterniser, *v. n.* a se înfrăți, avé unulū pentru altulū simțiminte fraterne.

Fraternité, *f.* fraternitate, frăția; înfrățire.

Fratricide, *m.* fratricidū, ommorulū fratelui.

Fraude, *f.* fraude, înșelăciune.

Frauder, *v. a.* a elude fraudulosū plata, a înșela.

Fraudeur, *m. euse*, *f.* fraudante, înșelătorū la plată.

Fraudoulement, *adv.* fraudulosū, prin înșelăciune.

Frauduleux, *euse, adj.* fraudulosū, făcutū prin fraude, applecătū la fraude, la înșelăciune.

Fraxinelle, *f.* frassinelă, plantă cu foiele că frassinulū.

Framer, *v. a.* a trage, însemna.— *le chemin*, a dischide drumulū. *Se—*, a-și dischide.

Framer, *v. a.* a freca de.

Framer, *f.* frică. [neță etc.

Fredaine, *f.* nebuniă de ju-

Fredon, *m.* vd. *refrain*.

Fredonnement, *m.* cântare incetū, fără vorbe.

Fredonner, *v. a.* și *n.* a cânta incetū, fără sē articulede vorbele.

Fregate, *f.* fregată. Cea mai

mare din navile de resb. cu uă singură batteriă.

Frein, *m.* frinu.

Freitage, *frelatement*, *m.* vd. *Frelaterie*.

Frelater, *v. a.* a falsifica, (liquori) prin ammesticū.

Frelateur, *m.* cellū cē falsifică liquorī.

Frêle, *adj.* fragetū. fragile.

Frelon, *m.* speciă de mare vespă. Si *guêpe-frelon*.

Freluches, *f. pl.* lucruri frivole.

Freluquet, *m.* omū frivolū.

Frémir, *v. n.* a tremura, a se cutremura de frică, de mâniă.

Frémissant, *ante, adj.* care tremură de orróre etc.

Frémissement, *m.* sgomotū mare, tremurare, viuă e-moțiune.

Frêne, *f.* frassinū.

Frénésie, *f.* delirū furiosū.

Frénétique, *adj.* freneticū.

Fréquemment, *adv.* addesé.

Fréquence, *f.* frecință, repetițiune, reiterațiune, désă.

Fréquent, *ente, adj.* frecinte, care se face addesé.

Fréquentation, *f.* relațiune addesé cu cine-va.

Fréquenter, *v. a.* a avé relațiunī dese cu cine-va.

Frère, *m.* frate; -- *utérin*, frate uterinū, din partea mamei.

Fresaie, *f.* séu *effraie*, uă passere nocturnă.

Fresque, *f.* frescă speciă de pictură cu culorī de apă pe murū. [unorū animalī.

Fressure, *f.* tôte viscerele

Frêt, *m.* inchiriatulū unei navi.

Fréter, v. a. a închiria uă nave.

Frêteur, m. închiriatoru de nave. [vibrădă, pâlpaie.

Frétillant, ante, adj. care

Frétillement, m. vibrațiune.

Frétiller, v. n. a se mișca

viu și iute, vibra, pâlpaî.

Fretin, m. pescișori; secături.

Frette, f. bucea de rotă.

Friabilité, f. calitatea unui

lucru friabile, mălăiosu.

Friable, adj. care se reduce

lesne în pulbere, mălăețu.

Friand, nde, adj. care iu-

besce și cunoaște buccatele

delicate.

Friandise, f. gustu pentru

măncări delicate. La pl. pră-

jiture săchărate. [friptură.

Fricandeu, m. speciă de

Fricassée, f. carne friptă.

Fricasser, v. a. a frige

carne tăiată în buccăte.

Fricasseur, m. rău buccă-

tariu. [fără cultură.

Friche, f. pământu lăssatū

Fricot, vd. *Ragoût*.

Fricoter, v. n. a bé și mânca

bine, *fam.* [cătariu.

Fricotcur, m. f. euse, rău bu-

Friction, f. fricțiune, frecare.

Fricionner, v. a. a face

fricțiuni, freca. [duce frigū.

Frigorifique, adj. care pro-

Frileux, euse, adj. frigurosū,

pré simțibile la frigū.

Frimaire, m. a treia lună

în calend. republic., dela 21

novembre.

Frimas, m. brumă înghiăciată.

Prime, f. aparință de ce-va

(pop.). Comp. *semblant*.

Fringale, f. fōme repede.

Fringant, ante. adj. alertū,

vioiū, deșteptū, *fort éveillé*.

Friper, vd. *Chiffonner*.

Friperie, f. trente.

Fripc-sauce, m. nevar.

lacumū (gămanū); rău buc-

cătariū.

Fripier, m. ière, f. vinde-

torū de haine vechie. [(hoțū).

Fripon, m. onne, f. înșelătorū

Friponner, v. n. a face în-

șelăciuni, fura. [șelătorū.

Friponnerie, faptă de în-

Friquet, m. vrabia mică.

Frige, v. a. a prăji, frige. Usitate

sunt numai: Je fris, tu fris,

il frit; je frirai, je frirais;

2-a pers. imper. *fris* și tim-

purile compuse cu part.

perf. *frit*.

Frise, f. ciubucū de murū.

Friser, v. a. a frisa, bucla

pêrulū.

Frisson, m. fiorū. [rare.

Frissonnement, m. înfio-

Fricsonner, v. n. a se în-

fiora. [tură a pêrului.

Frisure, f. frisură, increș-

tură a pêrului.

Fritte, f. substanțe pămî-

tōse și saline amestecate

în pușină lusiune, ca să facă

sticlă.

Friture, f. prăjelă, frigere.

Frivole, adj. frivolū, ușiorū,

spulberaticū.

Frivolité, f. frivolitate, uși-

rință de caracterū. [lugărū.

Froc, m. vestimintū de că-

Froid, m. frigū; nepăsare.

Froid, froide, adj. rece.

Froidement, m. cu rēcélă.

Froideur, f. rēcélă; nepă-

sare.

Froidure, f. temperatură rece.

Froissement, m. mototolire.

Froisser, v. a. a mototoli.

Frôlement, *m.* attingere uși-oriă în trecetă.

Frôler, v. a. a attinge uși-oriă și în trecetă.

Fromage, *m.* cașcavală.

Fromager, *m. ère*, *f.* vin-đetoră de cașcavală.

Fromagerie, *f.* locă unde se face și vinde cașcavală.

Froment, *m.* frumentă, grăulă cellă mai bună.

Froncement, *m.* increșitură.

Froncer, v. a. a increști strinsă.

Froncis, *f.* creșitură la haină.

Fronde, *f.* frondă, prasciă.

Fronder, v. a. și n. a a-runca cu prasciă.

Frondeur, *m.* prășciașă.

Front, *m.* frunte; față.

Frontal, *ale*, *adj.* frontale, dela frunte; *m.* ossulă frunții.

Frontal, *séu fronteau*, *m.* bandă aplicată d'assupra ochiloră cailoră. [niță.

Frontière, *f.* fruntariă, gra-

Frontispice, *m.* frontispiciă, față principale și cea mai înaltă a unui edificiu mare.

Fronton, *m.* ornamentă d'assupra intrării unui edificiu.

Frottage, *m.* frecătură.

Frottée, *f.* bătaia dată cui-va, *fan.*

Frottement, *m.* frecare.

Frotter, v. a. a freca, lustrui.

Frotteur, *m.* cellă ce frecă scândurele din casă.

Frottoir, *m.* cêrșefă pentru a freca, pentru a curăți.

Fructidor, *m.* a 12-a lună în calendar. republ., dela 18 augustă.

Fructification, *f.* fructificațiune, rodnicire.

Fructifier, v. a. a fructifica.

Fructueusement, *adv.* cu fructă, cu successă, cu folosă.

Fructueux, *euse*, *adj.* fructosă, utilă, folositoră.

Frugal, *ale*, *adj.* frugale, cumpătată. N'are pl.

Frugalement, *adv.* în modă cumpătată, sobriă.

Frugalité, *f.* frugalitate, sobrietate, cumpătare.

Frugivore, *adj.* frugivoră, care se nutrește cu fructe.

Fruit, *m.* fructă; *archit.* inclinațiune dată feției anterio-ri a murulă.

Fruiterie, *f.* locă unde se conservă fructele.

Fruitier, *ière*, *adj.* fructiferă, roditoră.

Fruitier, *m.* vd. *fruiterie*.

Frusquin, *m.* totă ce are cine-va, bani și lucruri. *Il a perdu tout son saint-frusquin*, ellă și a perdută totă, și căciula.

Fruste, *f.* monnetă ștersă.

Frustratoire, *adj.* făcută cu intențiune de a frustra, zădărnici. [(zădărnici).

Frustrer, v. a. a frustra

Fuchsia, *m.* arburelă de ornamentă cu florile roșie.

Fuchsine, *f.* fucsină, materiă colorante roșă făcută cu amilină.

Fucus, *m.* vd. *varech*.

Fugace, *adj.* care dură puțină.

Fugitif, *ive*, *adj.* și *s.* fugitivă, fugariă.

Fugue, *f.* buccată de musică, în care părțile se succedă,

repetindă acel'ăși motivă.
Fuie, *f.* mică porumbariă, (cotețu de porumbi).
Fuir, *v. n.* a fugi.
Fuite, *f.* fugă. *De belles fuites*, frumoșe locuri depărtate (în *pict.*).
Fulgurant, *e, adj.* încungurată de fulgere.
Fulgineux, *euse, adj.* de culorea funinginiă.
Fulminant, *ante, adj.* fulminante, detunătoriu.
Fulmination, *f.* fulminațiune, detunațiune subită.
Fulminer, *v. n.* a se necăji violinte. [fumegându.
Fumant, *ante, adj.* fumante,
Fumée, *f.* fumă, vapore.
Fumer, *v. n.* a scote fumă, fuma; fuma.
Fumerelle, *f.* emisiune, eșire, de vapori caldi, de fumă, în vecinătatea focurilor subterane.
Fumeron, *m.* tăciune care aprinsă scote fumă.
Fumez, *m.* aromă ce esse din carne.
Fumeterre, *f.* uă plantă medicinale amară. [tutunū).
Fumeur, *m.* fumătorū (de
Fumeux, *euse, adj.* care aruncă fumă în creeri.
Fumier, *m.* băligarū.
Fumigation, *f.* fumigațiune, affumătură.
Fumiste, *m.* fumistū, constructorū de cămine, de sobe.
Fumivore, *adj.* care absorbă fumulū (despre aparate).
Funambule, *m.* dăntătorū pe funiă, *danseur de cordes*.
Funèbre, *adj.* funebre, de immormintare.

Funérailles, *f. pl.* cerimoniu de immormintare.
Funéraire, *adj.* funerariū, de immormintare. [fericire.
Funeste, *adj.* funeste, de ne-
Funestement, *adv.* funeste, în modă neferice (nenorocitū).
Fur, *m.* Au—et à mesure, séu à fur et mesure, successivū.
Furet, *m.* unū mică animale usitatū la vinătorea iepurilorū de casă.
Fureter, *v. a. și n.* a căuta pretutindine, scotoci.
Fureteur, *m. euse, f.* cellū ce scotocește, caută peste totū.
Fureur, *f.* furóre, furiă.
Furibond, *onde, adj.* furibundū, furiosū. [tremă.
Furie, *f.* furiă, violință es-
Furieusement, *adv.* furiosū, cu furóre.
Furieux, *euse, adj.* furiosū, înturiatū.
Furuncle, *m.* furunclu, tumóre durerósă. Și *clou*.
Furtif, *ive, adj.* furtivū, care se face pe furișū.
Furtivement, *adv.* furtivū, pe furișū, pe ascunsū.
Fusain, *m.* speciă de arborelū.
Fuseau, *m.* fusū. [unū fusū.
Fusée, *f.* firū invirtitū pe
Fusibilité, *f.* puțință de a se dissolvi, topi.
Fusible, *adj.* fusibile, care se pôte topi.
Fusil, *m.* pușcă, — à deux coups, cu două țevi.
Fusilier, *m.* soldatū armatū numai cu pușca.
Fusillade, *f.* împușcatură.

Fusilier, v. a. a impuşca.
Fusion, f. fusiune, topire.
Fusionner, v. a. confunde, uni mai multe societăţi industriale într'una singură.
Fustet, m. speciă de arburelă.
Fustigation, f. bătaia cu biciulă, cu nuele.
Fustiger, v. a. a bate cu biciulă seă cu nuele.
Fût, m. patulă unei arme.
Futaie, f. pădure de arbură mari.

Futaille, f. totă felulă de bu-tăe.
Futaine, f. materiă de lăna.
Futé, *é*, *adj.* viclenă, şiretă.
Futile, *adj.* frivolă, nefolositoră.
Futilité, f. lucru de nimică.
Futur, *ure*, *adj.* şi *sust.* fi-toriă, viitoriă.
Fuyard, m. *rde*, f. fugariă, cellă ce fuge. *Ligeon*—, porumbă care nu se oppresce la alţi streini.

G

G, m. g. a cincă consunante.
 On le prononce *jé* suivant l'ancienne appellation, et *ghé* suivant la nouvelle.
Gabare, f. nave de transportă.
Gabariet, m. patronulă unei nave de transportă. [sare.
Gabel, m. vechiă imposită pe
Gabelleur, m. supranume dată comişiloră dela vamă.
Gabier, m. marinariă însărcinată cu întreţinerea pândeloră navei.
Gabion, m. coşă cu pămîntă la fortificaţiuni.
Gabionner, v. a. a protege prin coşuriă cu pămîntă.
Gâche, f. scăbă în care intră dăvorulă, cândă se inchide uşa.
Gâcher, v. a. a muia.
Gâchetă, f. mică buccată de ferră de sub dăvoră.
Gâcheur, m. cellă cè moia moloşulă.
Gâcheur, *euse*, *adj.* nomoloşă.
Gâchis, m. necurăţeniă cau-

sată de ună liquidă; moloşă.
Gade, m. genă de pesci, precum morunulă. [mîntă.
Gadue, f. îngrăşiată de pă-
Gaffe, f. speciă de prăjină la navă.
Gage, m. amanetă, deposită.
Gager, v. a. vd. *Parier*.
Gageur, m. *euse*, f. care face uă prinsore.
Gagiste, m. cellă cè priimesce plata pentru ună serviţiă.
Gagnage, m. păşiune pentru fere, turme.
Gagnant, *ante*, *adj.* şi *s.* câştigătoră la jocă.
Gagne-pain, m. lucru prin care cine-va şă câştigă pânea.
Gagne-petit, m. vd. *Ré-mouleur*.
Gagner, v. a. a câştiga; *gagné*, m. jocă câştigată.
Gai, *aie*, *adj.* veselă.
Gaiac, m. s. *gayac*, arbure tare şi reşinosă de America.
Gaiement, *gaiment*. *udv.* cu veselă, cu letişă.
Gaieté, *gaité*, f. veselă, leti-

Gaillard, *arde*, *adj.* veselă, pră liberă; *vent*—, vîntu răcoros.

Gaillarde, *f.* caracteru de imprimeria de 8 puncte putere.

Gaillardement, *adv.* cu veselie, veselă. [liberă.

Gaillardise, *f.* veselie pră

Gaïment, *vd.* *Gaïement*.

Gain, *m.* câștigă,— *de cause*, jocu câștigat.

Gaine, *f.* cutia de forfecă etc.

Gainier, *m.* fabricate de cutie pentru forfecă.

Gaité, *vd.* *Gaïeté*.

Gala, *m.* sərbătoare, mare ospetă.

Galamment, *adv.* în modu galante, cu gust.

Galant, *ante*, *adj.* galante, de bunu gust. *Sust. m.* persoană care are iscusință de a plăc.

Galanterie, *f.* galanteria, politeță în maniere.

Galantin, *m.* persoană galante în modu risibile.

Galantine, *f.* buccate de carne fără osse și răcite.

Galanum, *m.* reșina gumosă; fig vorbe mincinoșe.

Galbe, *m.* marginariulu (conturulu) unei opere de arhitectură. [a pelii (riiă).

Gale, *f.* afecțiune contagioasă

Galéga, *f.* uă plantă legumin.

Galène, *f.* sulfurulu de plumb.

Galénisme, *m.* doctrină medicală a lui Galen.

Galère, *f.* galeră, nave lungă cu margini înguste.

Galerie, *f.* galeria; colecțiune de tabe'e. [galere.

Galérien, *m.* condamnatu la

Galerie, *m.* vintu dela nord-vestu.

Galet, *m.* petricele adluse de mare, petrișia rătund.

Galetes, *m.* lăcuință sub copperișulu edificiulu.

Galette, *f.* galetă, uă prăjitură.

Galeux, *cuse*, *adj.* afectatulu de *gale*, *vd.* *vorba*.

Galimafrée, *f.* buccate din remasuri de carne, *fam.*

Galimatias, *m.* vorbire fără șir.

Galion, *m.* nave span. care transportă în Europa produsele minelor americane.

Galiole, *f.* speciă de nave cu pânze. Astăzi neusit.

Galipot, *m.* reșina bradulu.

Galle, *f.* noduri pe toiele unor plante. *Comp.* *bédegar*.

Gallicisme, *m.* galicismu, locuțiune proprieă limbei franceze.

Gallinacés, *m. pl.* galinacei.

Galloche, *f.* încălțăminte cu talpa de lemn.

Gallon, *m.* măsură anglică pentru liciți, 4 litr. 54.

Galon, *m.* galonulu, șiretu.

Galonner, *v. a.* a adorna cu șireturi.

Galoche, *f.* galoșiu (galosc).

Galop, *m.* galop.

Galopade, *f.* mersu în galop.

Galoper, *v. n.* a merge în galop; fig. urnări.

Galopin, *m.* micu comisionariu.

Galoubet, *m.* mică flaută cu trei clape, cântată cu stînga.

Galvanique, *adj.* galvanic.

Galvaniser, *v. a.* a supune la acțiunea pilei lui Volta.

Galvanisme, *m.* galvanismă, fenomene electrice.

Galvauder, *v. a.* a strica; a certa, d. jeni cu ruiditate.

Gambade, *f.* săritură necadintată și fără arte.

Gambader, *v. n.* a face săriture fără cadință.

Gameile, *f.* mare taleră de lemn pentru soldați.

Gamin, *m.* mică bălătu care bate stradele, *gamine*, *f.* fiică șiretă și cutedante.

Gamme, *i.* gaină muzicale.

Ganache, *f.* massila inferiore a calului; persoană stupidă, nerodă.

Ganglion, *m. anat.* organ în formă de noduri.

Gangrene, *f.* (pr. nunță *gangrene*), *med.* cangrenă, sfacelă.

Gangrener, *v. a.* a cauza cangrenă. *Se —*, a se cangrena.

Gangreneux, *euse, adj.* cangrenos, de cangrenă.

Gangue, *f.* învelișul minerale al metalor în pământ.

Ganse, *f.* șiret de mătase, bumbac, fir etc.

Ganș, *m.* mânășă. *Se donnes les—s de qch.* a și atribui meritul unui lucru. *La fille a perdu ses—s*, fiica nu mai este inocentă. *Prendre des—s*, a lucra cu circumspecțiune.

Gantelet, *m.* mânășă copărită cu lamine de fier.

Ganter, *v. a.* a pune cui-va mânușele. *Se—*, a și pune mânușele. *Cela me gante*, această mi convine.

Ganterie, *f.* mânășărie.

Gantier, *m. iere*, *f.* mânășărie.

Garance, *f.* garanția, plantă rubiaceă care dă uă frumósă culóre roșie.

Garant, *m. aute*, *f.* garante, chesaș; chesașă. [sășiă.

Garantie, *f.* garanția, che-

Garantir, *v. a.* a garanta,

assigura, chesași. [și vérdă.

Garbure, *f.* supă de pâne.

Garcette, *f. mar.* mică funiă.

Garçon, *m.* bălătu; servitor.

Garde, *f.* gardă, pădă, protecțiune; pădător. *Se donner de—*, a înlătura, se pădi, *prendre—*, *se mettre en—*, *se tenir en—*, a se pădi;— *des sceaux*, *m.* ministru de justiță, cui sunt încredute sigiliile Statului. — *vue*, *m.* cosoroc pentru a protege ochii de lumina pré viuă.

Garder, *v. a.* a pădi, protege, păstra. *Se—*, a se pădi. *Se garder à carreau*, a se păli.

Gardeur, *m. euse*, *f.* pădător de copii, de animal.

Gardien, *m. enne*, *f.* pădător.

Gardon, *m.* mică pesce de apă dulce.

Gare, *interj.* pentru a anunța cui-va să se pădescă.

Gare, *f.* gară; loc de adăpost pe gără,— *d'évitement*, gară care primesce un tren pe cândă altul trece.

Garenne, *f.* loc unde se conservă iepurii de casă.

Garer, *v. a.* a face să intre în gară. *Se—*, a se pădi, *se garder*.

se **Gargariser**, a și face gargară.

Gargarisme, *m.* gargarism.

Gargote, *f.* birtă ordinară.

Gargotier, *m. ière*, *f.* birtașiu ordinară, rău buccătariu.

Gargouille, *f.* partea unui sghiabă de strășină, unui tub, pe unde curge apa.

Gargouillement, *m.* sgomotă ce face apa, aerul, în gât, în stomac.

Gargousse, *f.* încărcătură pentru un tun.

Garigue, *m.* pământ necultivat.

Garnement, *vd. Taurien.*

Garni, *ie*, *adj.* garnit, care se închiriedă mobilat.

Garnir, *v. a.* a garni, prevedea, îngriji, cu lucrurile necesare.

Garnisaire, *m.* om pus în subsistență, în garnisonă, la contribuabili, cari n'a plătit impositul.

Garnison, *f.* garnisonă, trupe stabilite într'un loc.

Garniture, *f.* garnitură, ceea ce este pusă ca se adorne se se completeze ce-va.

Garou, *m.* *vd. daphné, laureole.*

Garrot, *m.* partea corpului calului d'assupra umerilor.

Garrotter, *v. a.* a lega tare.

Gars, *m.* fam. *vd. garçon.*

Garus, *m.* ună elisiră.

Gascon, *m.* fanfaron, guresiu. [dărosă.]

Gasconnade, *f.* vorbe de lăugă.

Gasconner, *v. n.* a vorbi cu accentul lăugitorilor din Gascogne; a se lăuda.

Gaspillage, *m.* resipă.

Gaspiller, *v. a.* a pune în desordine, resipi fără scop.

Gaspilleur, *m. euse*, *f.* resipitor, care pune în desordine.

Gaster, *m.* vintre, stomac.

Gastralgie, *f.* gastralgia, durere nervoasă a stomacului.

Gastrique, *adj. anat.* gastrică, de stomac.

Gastrite, *f. med.* gastrite, inflamațiune a stomacului.

Gastronome, *m.* gastronom.

Gastronomie, *t.* gastronomiă, arte de a mânca bine.

Gastronomique, *adj.* gastronomică, de gastronomiă.

Gâteau, *m.* plăcintă, prăjitură.

Gâte-métier, *m.* cel care vinde seă lucră pe preț mic.

Gâte-sauce, *m.* rău buccătariu. *Pl. gâte-sauces.*

Gâter, *v. a.* a strica, corupe.

Gauche, *ad.* stângă.

Gauchement, *adv.* fără abilitate, în mod stângaci.

Gaucher, *ère*, *adj.* stângaci.

Gaucherie, *f.* inabilitate, nedăbăciă; lipsă de grație.

Gauchir, *v. n.* a și perde forma; se abate.

Gauchissement, *m.* perderea forme, schimbare în rău. [bere.]

Gaudricle, *f.* vorbe pre li-

Gaufre, *m.* prăjitură de miere.

Gaufrer, *v. a.* a imprime figure pe uă materie.

Gaufreur, *m. m.* lucrătoru care imprime figure pe materie. [figure pe materie.]
Gaufrure, *f.* impresiune de
Gaule, *f.* prăjină lungă; neua.
Gauler, *v. a.* a scutura, bate, unu arbure cu prăjina.
Gausser, *v. a.* și *n.* séu *se gausser*, a și ride.
Gausserie, *f.* risetă.
Gausseur, *m. euse*, *f.* cellu cê ride de alții.
Gavion, *m.* pop. vd. *gosier*.
Gavotte, *f.* speciă de danțu.
Gaz, *m.* gasu, fluidu aeriforme.
Gaze, *f.* gasu, materiă forțe rară. [de gasu.]
Gazéiforme, *adj.* în stare
Gazelle, *f.* gazelă.
Gazer, *v. a.* a copperi cu gasu, cu tulpanu; copperi ușoriu.
Gazetier, *m.* gazetariu.
Gazette, *f.* gazetă, diariu.
Gazeux, *euse*, *adj.* gasosu.
Gazogène, *m.* aparată purtativă cã se fabrică apă de seltz.
Gazomètre, *m.* gasometru, officină unde se prepară gasul pentru luminațiune.
Gazon, *m.* erbă scurtă și subțire.
Gazonnement, *m.* acoperire cu erbă.
Gazonner, *v. a.* a accoperi cu erbă.
Gazouillement, *m.* ciripire. Și *gazouillis*.
Gazouiller, *v. n.* a ciripi.
Geai, *m.* passere din familia corbiloră, pe care putemă învăța să vorbescă.
Géant, *m. ante*, *f.* gigante, uriașu.
Geindre, *v. n.* a geme, se

plânge, mai addeșe pentru micu lucru.

Gélatine, *f.* geratină.

Gélatineux, *euse*, *adj.* geratinosu.

Gelée, *f.* inghiăciu, degeratū.

Geler, *v. a.* a inghiăcia.

Gelinotte, *f.* găină sëlbatică îngrășiată.

Gémeaux, *m. pl.* Gemeniș, semnū alu zodiaculu.

Gémir, *v. n.* a geme.

Gémissant, *e*, *adj.* care geme.

Gémissement, *m.* gemetū.

Gemme, *f.* séu *pierre* — , gemmă, petră prețioasă.

Génant, *ante*, *adj.* care împedică, incomodă.

Gencive, *f.* gingiă.

Gendarme, *m.* gendarmū; pêtă intr'unu diamante.

se **Gendarmer**, *v. r.* a se necăji fără dreptu și pentru puținū. [măria.]

Gendarmerie, *t.* gendarmerie.

Gendre, *m.* ginere.

Gêne, *f.* pedică, incommodū.

Généalogie, *f.* genealogiă.

Généalogique, *adj.* genealogicū. [logistū.]

Généalogiste, *m.* genealogist.

Gêner, *v. a.* a împedica, incommoda, constringe, sili, mișcările corpulu.

Général, *m.* generale, comandante.

Généralat, *m.* demnitatea generalelu.

Général, *e*, *adj.* generale, commune la cei mai mulți, *commun à un genre*.

Généralie, *f.* bătăiă de tobă, pentru casulū de alarmă, cã se însciințeșe a fi pe gata.

Généralement, *adv.* in genere, totu-deuna. [sare.]

Généralisation, *f.* generalizare.

Généraliser, *v. a.* a generaliza, forma generalității.

Généralissime, *m.* generalisimă.

Généralité, *f.* generalitate.

Générateur, *m. trice*, *f.* generatoră, născătoră. *La génératrice*, linia generatrice, care produce o suprafață prin mișcarea sa (în geom.).

Génératif, *ive, adj.* generativă, genitabilă, de generațiune.

Génération, *f.* generațiune, nascere, producțiune, descendență din aceeași tulpină.

Généreusement, *adv.* generosă, nobile, cu generositate. [rosă.]

Généreux, *euse, adj.* generos.

Générique, *adj.* generică.

Générosité, *f.* generositate, nobilitate de simțiminte, mărinimiă. Pl. bine-faceri.

Genèse, *f.* geneza, prima carte a vechiului Testament.

Genêt, *m.* genistă, arburelă cu flori galbene. [pedă.]

Genette, *f.* speciă de patru-

Genévrier, *m.* vd. *genièvre*.

Génie, *m.* geniū. Cea mai înaltă expresiune a facultăților înțeleșuale.

Genièvre, *m. m.* arbustă coniferă, juniperă.

Genisse, *f.* juncă.

Génitif, *m. gram.* genitivă.

Genou, *m.* genuchiă.

Genouillère, *f.* partea cismeii care trece peste genuchiă.

Genre, *f.* genă, nămă; felă.

Gens, *m.* și *f. pl.* oameni, per-

sone, națiunī.— Il est masculin quand l' adj. le suit, et féminin. quand il le précède.

Gent, *f.* gente, națiune, nămă.

Gentiane, *f.* gentiană, genă de plante muntene. [*païen*.]

Gentil, *m.* păgănu, Comp.

Gentil, *ille, adj.* gentile, amabile, nobile, delicat.

Gentilhomme, *m.* de nascere nobile.

Gentilhomme, *f.* calitatea eellui că este de nascere nobile.— Mai multă că derisiune. [lăcuință rurale.]

Gentilhomme, *f.* mică

Gentilité, *f.* gentilitate, păgăni.

Gentillâtre, *m.* nobile săracă, de pușină importantă.

Gentillesse, *f.* grație, aparințe plăcute (gentileță).

Gentiment, *adv.* în modă gentile. [ne, mătaniă.]

Génuflexion, *f.* genuflexiune.

Géodésie, *f.* geodesiă. Măsură și divisiunea pământului.

Géodésique, *ad.* geodesică.

Géographe, *m.* geografă.

Géographie, *f.* geografică.

Géographique, *apj.* geografică.

Geôle, *f.* închisore. *Puș. usit.*

Geôlier, *m.* peditore. închisorii.

Géologie, *f.* geologiă. Istoria naturală a globului.

Géologique, *adv.* geologică.

Géologue, *m.* geologă.

Géométral, *ale, adj.* geometrale, unde toate liniile unui desenă sunt trase exact, fără scurtare.

Géométriquement, *adv.* în modă geometrale.

Géomètre, *m.* geometru.

Géométrie, f. geometriă.
Géométrique, *adj.* geometrică.
Géométriquement, *adv.* în modă geometrică; rigurosă.
Géorgiques, f. *pl.* georgice. Poemă (a lui Virg.) despre agricultură.
Géorama, *m.* georama, globă în intrulă căruă ă trassă figura pămîntului. [teluă.
Gérance, f. officiuă geran-
Géranium, *m.* geraniă, îndrăşaimă.
Gérant, *m. ante*, f. gerante, cellă că administră în socotela altuia.
Gerbe, *m.* snopă.
Gerber, v. a. a lega snopii.
Germination, f. germina-
 Ńiune.
Gérofle, *m.* vd. *Girofle*.
Gérondif, *m. gram.* gerundivă.
Géronte, *m.* geronte, bătrănu.
Gésier, *m.* guşă la passeri.
Gésir, vd. *Gît*.
Gestation, f. t. gestaŃiune.
Geste, *m.* gestă Pl. vd. *Fait*.
Gesticulateur, *m.* gesticulatoră. [Ńiune.
Gesticulation, f. gesticula-
Gesticuler, v. a. a gesticula, face pră multe gesturi vorbindă.
Gestion, f. gestiune, administraŃiunea unei afaceri.
Gibbeux, *euse, adj.* gibosă, cocoşată. Comp. *bossu*.
Gibbon, *m.* uă maimuŃă ind.
Gibbosité, f. *nat.* gibositate, (coboşelă).
Gibecière, f. sacă unde pună vînătorii muniŃ. loră.

Gibelet, *m.* mică pădure.
Gibelotte, f. iachniă de iepure.
Giberne, f. patrontaşiă.
Gibet, *m.* vd. *potence*.
Gibier, *m.* animale de vînă.
Giboulée, f. pouiă repede.
Giboyer, v. a. a vîna.
Giboyeux, *euse adj.* abundante în vînături.
Gifle, (*pop.*) vd. *Soufflet*.
Gifler, (*pop.*) vd. *Souffleter*.
Gigantesque, *adj.* gigantică, de uriaşiă. [bece.
Gigot, *m.* cescvîta de ber-
Gigotter, v. n. a mişca ne-
 contenită picioarele, *pop.*
Gigue, f. picioră lungă, *fam.*
Gilet, *m.* giletă, vestă.
Gille, vd. *Niais*. [uscată.
Gimlette, f. mică prăjitură
Gindre, *m.* băietă de brutariă că frămintă.
Gingembre, *m.* singiberă. Plantă indiană aromatică.
Ginguet, *ette, adj.* care are puŃină putere.
Giorno, (*o*) *adv.* adgiorno. Cu lumină forŃe viuă.
Girafe, f. girafă, mamiferă africană.
Girandole, f. candelariă cu multe braŃie. Si *girande*.
Girasole, *m.* pără preŃiosă forŃe strălucităriă.
Girofle, *gérofle, m.* bobocă de cariofilă. Şi *clou de girofle*.
Giroflée, f. cariofilă.
Giroflier, *m.* cariofilă,
Giron, *m.* spaŃiuă dela cinsură pâne la genuchă, cândă seăde cine-va; lărgimea scărei.
Girouette, f. sfîrlădă.
Gisant, *ante, adj.* culcată, întinsă.

Gisement, *m.* dispozițiune a stratelorū minerali în pământū ; *mar.* situațiunea cōstelorū.

Git, 3-a pers. sing. dela inusit. *gēsir*, este culcatū, *Iei git.* *s. ei-git*, aici repausă. *Tout git en eela*, totulū constă în acēsta.

Gite, *f.* lăcuintă unde se culcă cine-va de ordinariū.

Giter, *v. n.* (*pop.*) a lăcui, a se culca.

Givre, *m.* dăpadă înghiăciată pe arburī, *gelée blanche*.

Gibre, *m.* sēu *guibre*, șerpē (în armărie).

Glabre, *adj.* glabru, fără pērū.

Glabrier, *m.* unū arbure ind.

Glaçant, *ante, adj.* care congelēdă, înghiăciă.

Glace, *f.* ghiăciă, cristalū artificialē pentru oglinde ; înghiăciată. [ghiăciă.

Glacer, *v. a.* a congela, în-

Glacial, *ale, adj.* glaciale, înghiăciatū. [ghiăciă pe munte.

Glacier, *m.* grămadă mare de

Glacière, *f.* ghiăciăriă.

Glacis, *m. t.* glaci, povirnișū încetū la fortificațiunī.

Glaçon, *m.* sloiū de ghiăciă.

Gladiateur, *m.* gladiatorū.

Glaŕeuł, *m.* gladiolū, nă plantă de ornamentū. [coptū.

Glaire, *f.* albușū de ouū ne-

Glaireux, *euse, adj.* viscosū și albū, de natura albușului.

Glaise, *f.* și *adj.* pământū grassū și compactū, argilă.

Glaiser, *v. a.* a lipi cu pământū, *vd. prec.*

Glaiseux, *euse, adj.* de natura pământului de lipitū, humosū.

Glaisière, *f.* humatū, locū de

unde se estrage argilă, pământū de lipitū.

Glaive, *m. poet.* sabiă, paloșū.

Glama, *m.* *vd. Lama.*

Glanage, *m.* spicuire, culegereă spicelorū după seceratū.

Gland, *m.* ghindă.

Glande, *f.* glandulă, ghindură, — *du cou*, *vd. amygdale.*

Glandé, *éé, adj.* glandulatū, *cheval*—, calū avindū la falca inferiōre glandulele inflatē.

Glandée, *f.* culegereă ghindei.

Glandifère, *ad.* care produce ghindă [d*uleux.*

Glandulaire, *adj.* *vd. glandule.*

Glandule, *f.* glandulă, ghindură, mică.

Glanduleux, *euse, adj. anat.* glandulosū, ghindurosū, cu glandule.

Glane, *f.* mănuchiū de spice culesse după seceratū.

Glaner, *v. a.* a spicui, culege spicele după seceratū.

Glaneur, *m.* spicuiorū, cel cē culege spicele după seceratū.

Glanis, *m.* unū pesce de gîrlă.

Glanure, *f.* spicuire, culessulū spicelorū după seceratū.

Glafir, *v. n.* a lătra (despre cāni mici și vulpi).

Glapisant, *ante, adj.* care lătră, precum cāni mici.

Glapissement, *m.* lătratulū cānilorū rucī sēu vulpilorū.

Glaréole, *f.* speciă de becasină.

Glas, *m.* tragerea clopotelorū la immormintare. [orbělă.

Glaucome, *m. t.* glaucomă,

Glaucque, *adj.* glaucū, verde albiciosū, precum fația mării.

Glèbe, *f.* buccată de pământū, glodū, țerrină, *terre, fonds.*

Glène, *f. t.* scobitura unū ossū,

- unde se imbuccă altă ossă,
Maî bine *cavité*.
- Glénoïdale**, *glénoïde*, *adj.*
fosse —, fossa glenoidă, vd.
glène.
- Glette**, *f.* ossidă de plumb.
- Glissade**, *f.* alunecare.
- Glissant**, *ante, adj.* alunecă-
toriū, alunecosă.
- Glissé**, *m.* passă de danț.
- Glissement**, *m.* alunecare.
- Glisser**, *v. n.* a aluneca, se da
pe ghiaciă (*sur la glace*),—
des mains, a scăpa din mână;
v. a. a însinui, viri.
- Glisseur**, *m.* cellă cè se dá
pe ghiaciă.
- Glissoire**, *m.* alunecușă, locă
de dată pe ghiaciă.
- Globe**, *m.* globă, sferă.
- Globulaire**, *adj.* în forma
globulă. *Sust. f. bot.* globu-
lariă.
- Globule**, *m.* globulă, glob mic.
- Globuleux**, *euse, adj.* globu-
losă, compusă din globule.
- Gloire**, *f.* gloriă, slavă, strălu-
cire. *Faire—d'une chose*, a
se lăuda cu ună lucră.
- Gloriette**, *f.* căsuță de țerră.
- Glorieuse**, *f.* ună pește de
mare. [riosoș, cu gloriă.
- Glorieusement**, *adj.* glo-
riosă, *euse, adj.* gloriosoș,
slăvită, cu gloriă.
- Glorification**, *f.* glorifica-
țiune, slăvire.
- Glorifier**, *v. a.* a glorifica, slăvi.
- Gloriole**, *f.* fală deșertă, va-
nitate pentru lucruri mîce.
- Glose**, *f.* glossă, explicațiunea
unei vorbe prin altă vorbă.
- Gloser**, *v. a.* a comenta, esp-
lica prin glosse, întrepreta.
- Gloseur**, *m. euse, f.* care es-
plică tôte spre rău, critică,
severă.
- Glossaire**, *m.* glossariū, dic-
ționariū, (de vorbe pușină
cunoscute); vocabulariū.
- Glossateur**, *m.* glossatorū,
autorū de glosse.
- Glossite**, *f. t.* glossită, inflam-
mațiune a glossei, limbei.
- Glossographie**, *f.* sciința
limbelorū. [pește petrificat.
- Glossopêtre**, *m.* dinte de
- Glotte**, *f. anat.* glotide, mică
dischisură în gîtlegiū.
- Glougloter**, *glouglouter, v.*
n. a gluglui (despre curcan).
- Glou-glou**, *m.* gluglu, strigă-
tulă curcanului, sunetulă li-
cidului, cândă se tóră din
butilă.
- Gloume**, *f.* vd. *Glume*. [re.
- Gloussement**, *m.* cloncăni-
- Glousser**, *v. n.* a cloncăni.
- Glouteron**, *m.* vd. *Bardane*.
- Glouton**, *onne, adj.* lacumă.
- Glouton**, *m.* ună animale.
- Gloutonnement**, *adv.* avid,
cu lăcomiă. [cu lăcomiă.
- Gloutonner**, *v. a.* a mănca
- Gloutonnerie**, *f.* lăcomiă la
măncare.
- Clu**, *f.* cleiă de prinsă passeri.
- Cluant**, *ante, adj.* cleiosoș.
- Cluau**, *m.* ramure unsă cu clei
pentru a prinde passeri.
- Glucine**, *f.* speșă de pămînt.
- Cluer**, *v. a.* a unge cu cleiă.
- Glueux**, *euse, adj.* cleiosoș.
- Clui**, *m.* paie de secară pentru
invelitulă caselorū.
- Glume**, *f. bot.* invelișulă flori
gramineelorū.
- Gluten**, *m.* materiă cleiosoșă.
- Glutinant**, *m.* glutinante, ma-
teriă care înleiesce.

Glutinatif, *ive*, vd. *Aggluti-*

Glutination f. încluire. [*natif*.

Glutineux, *euse*, *adj.* cleiosu.

Glycérine, f. glicerină.

Glyconien, *nne*, *adj.* séu *glyconique*, versu gliconic, compusă de două dactilii și unu spondeu.

Glycose, f. sacharū de strugurī, și *glucose*.

Glyphe, *m. arch.* dispicătură, săpătură la colonne.

Glyptique, f. gliptică. Artea de a săpa petre prețioase.

Glyptographie, f. descripțiunea petrelorū prețioase săpate. [pianu, uă plantă.

Gnaphalium, *m. bot.* păr-

Gniole, f. știrbitură, cavitate mică.

Gnôme, f. gnomu, nume cêdă cabalistii unorū spirite.

Gnomide, f. soția unuī gnomu, vd. *prec*.

Gnomique, *adj.* gnosticu, sentițiosu; care conține *massime*. [Sôre.

Gnomon, *m.* orologiū de

Gnomonique, *adj.* gnomonică. Artea de a face orologie de Sôre, de lună.

Gnostiques, *m. pl.* gnostici. Eretici egipteni, cari se fălia că posedea cunnoscințe supranaturali.

Go, (*tout de—*), *adv.* liberu, nesilitu, (fără tevatură).

Goailler, v. n. a lua în risu in modu necuvenitu.

Goailleur, *m.* care ia in risu in modu necuvenitu.

Gobbe, f. cocoloșiu, buccată inveninată, otrăvitu.

Gobé, *m.* buccată plăcută.

Gobe-dieu, *m.* care mă-

năncă sêra, cinătoru (in sensu rêu). [scaunū.

Gobelet, *m.* pacharū fără

Gobelin, *m.* spiritu nebunaticu, *esprit follet*.

Gobelins, *m. pl.* numele unei manufacture de tapete celebri, numită *Manufacture royale de tapis des Gobelins*, in Paris.

Gobelotter, v. n. a bê puçinu și repetitu.

Gobe-mouches, *m.* pasșere care se nutresce cu insecte.

Gober, v. a. a inghiți cu aviditate, lacumu; *fig.* a crede cu ușiurință. [glumi.

se **Goberger**, v. r. a ride,

Goberges, f. *pl.* scândure mice pe de-lătru ré patulu.

Gobet, *m.* imbuccătură cê se inghite uă-dată. [cu mistria.

Gobeter, v. a. a arunca gipsu

Gobeur, *m.* care inghite avidu, lăcomesce. [tru dôge.

Gobillards, *m.* lemne p-en-

Gobin, *m.* cocoșiatu, *fam.*

Gobletier, *m.* fabricante de pachare.

Goblin, *m.* spiritu rêu, iasmă.

Godailier, v. n. a bê și mânca multu și repetitu.

Godan, *m.* séu *godant*, înșelăciune, poveste.

Godé, f. uă passere marină.

Godelureau, *m.* tinêru care face curte dômnelorū.

Godenos, *m.* păpușiu de lemnū.

Godet, v. n. a se încreți.

Godet, *m.* pacharū fără scaunū; comp. *gobelet*. [tingu.

Godiche, *m.* stupidu, nă-

Godine, f. femeă leneșiu.

Godiveau, *m.* plăcintă cu carne.

Godron, *m.* creșuri rătunde.

Godronner, *v. a.* a adorna, împodobi, cu creșuri rătunde.

Goëland, *m.* uă passere marină.

Goëlette, *f.* nave cu două catarte; rândunică marină.

Goëmon, *m.* erbă de stince, *alga*, vd. *varech*.

Goës, *m.* seû *gouel*, mari struguri albi.

Goëtie, *f.* vrăjitoria.

Goffe, *adj.* rău făcutu, slutu.

Goffons, *m. pl.* pescișiori mici.

Gogaille, *f.* prându, ospetșu.

à **Gogo**, *adv.* după plăcere, de voiă, à *son aise*.

Goguelu, *ue, adj.* trufașiu; bondocu.

Goguenard, *arde, adj.* glumetșu, posnașiu, *fam.*

Goguenarder, *v. n.* a glumi în modu stupidu, *fam.*

Goguenarderie, *f.* glumă stupidă, jeosă. [micu.]

Goguenette, *f.* faptă de ni-

se **Goguer**, *v. r.* a glumi.

Gogues, *f. pl.* glumă.

Goguettes, *f. pl.* glumă, faptă de risu. *Etre en—*,

a fi de bună umore (cu chefu), *chanter des— à gn.*, a spune cui-va offense, injurii.

Goinfrade, *f.* lăcomia.

Goinfre, *m.* lacumu la mâncare. [cumu.]

Goinfrer, *v. n.* a mânca la-

Goinfrerie, *f.* îmbuibare, lăcomia, escesu de mâncare.

Goître, *m.* gușia. Și *goëtre*.

Goîtreux, *euse, adj.* gușiatu.

Golfe, *m. geogr.* golfu.

Golgas, *m.* speciă de flanelă.

Goliath, *m.* genū de insecte coleoptere.

Golile, *f.* guleru în Spania.

Golis, *m.* copaciū de 20 anni.

Gomène, *m. mar.* funia de ancoră.

Gomme, *f.* gummă, cleiū, — *arabique*, gummi-arabicu, cê decurge dintr'unu felu de acacia; — *élastique*, gume-lasticu, *caoutchouc*.

Gomme-gutte, *f.* gummă indiană, usitată în medicaminte.

Gomme-résine, *f.* mustu de gummă și de reșină.

Gommer, *v. a.* a unge cu gummă. mosu.

Gommeux, *euse, adj.* gum-

Gommier, *m.* acacia din insul. americanu, din țerrelle calde, care produce gummă.

Gomphose, *f. anat.* gonfose, incheiătura immodile, unde sunt îmbuccate ossele.

Gonagre, *f.* durere de genuchii.

Gond, *m.* cardine, țitiină de portă, de ușiă. [lată.]

Gondole, *f.* gondolă, luntre

se **Gondoler**, *v. r.* a se înfla (despre lemnū).

Gondolier, *m.* luntrașiu, conductoru de gondolă.

Gone, *m. nat.* vermi infusorii.

Goneste, *m.* pâine de Goneste, sūtă lingă Paris.

Gonfalon, *gonfanon, m.* prapuru, steagū bisericescu.

Gonfalonier, *m.* purtătoru de prapure, vd. și urm.

Gonfalonier, *m.* capulū unorū republice ital. în evulū mediū.

Gonflement, inflătură.
Gonfler, v. a. a înfla, *Se—*, a se înfla.
Gong, m. discă de metală sunătoriu, tipsiă.
Gongrone, f. grossime cê se formêdă la trunchiulă arburiloră.
Gonichon, m. căciula căpêținei de sacharū.
Gonin, m. *maître—*, viclênū iscusitū, *vech.*
Goniomètre, m. goniometrū, instrumentū pentru mēsură ānghiuriloră (la cristale).
Goniométrie, f. trigonometriă.
Gonne, f. vassū pentru bētură la navī. *Comp futaille.*
Gonser, m. uă passère afric.
Gonorrhée, f. *med.* blenoragiă.
Gor, m. arbure pe malulū Nigrului, *assemīné castanului.*
Gord, m. lēsă pentru pesce.
Gordien, m. nodulū gordianū, luī Gordiū.
Gore, f. purcea, scrófă.
Goret, m. grăssunū, purcelū.
Goreter, v. a. a sterge, curăți, navea cu mătura *goret.*
Gorge, f. gitū, grumađū.
Gorgé, *ée, adj. nat.* animale care are pe gitū uă cunună de altă culóre decătū a corpului.
Gorge-blanche, *gorge-bleu*, f. speciă de passère.
Gorge chaude, f. glumă.
Gorge-de-pigeon, *adj.* cā gușia porumbului.
Gorgée, f. ānghițitură.
Gorger, v. a. a sătura, imbuiba cu măncare. *Se —*, a mănca *excessivū.*

Gorgères, f. *pl.* lemne pentru usulū navilorū.
Gorgeret, m. unū instrumentū la tăiatorii de petre.
Gorgerette, f. iacaluță, *vech.*
Gorgerin, m. armatură pentru gitū. [*passère.*]
Gorge-rouge, f. speciă de
Gorget, m. speciă de rindea.
Gorgone, f. gorgonă, medusă, monstru femininū mitologicū.
Gornable, m. cuiū de lemnū.
Gors, m. locū strimtū într'unū fluviū.
Gosier, m. gitlegiū; *fig.* voce.
Gossampin, m. arbure de bumbac ind. Și *fromager.*
Gothique, *adj.* gothicū. *Architecture—*, arhitectură ogivale.
Gouache, f. seū *gouave*, vāpsele opace amestecate cu apă și *gummă.*
Goudin, m. bită scurtă.
Goudron, m. (vorbă arabă), catranū. [*cu catranū.*]
Gondronner, v. a. a unge
Gouet, m. piciorulū vițelului, uă plantă aroidă.
Gouffre, m. prăpastiă adincă.
Gouge, f. daltă scobită.
Gougette, f. daltă mică.
Gouine, f. femeī care alérgă în tôte părțile, ușiarnică, *pop.*
Goujat, m. *fam.* omū mojičū.
Goujon, m. plebușcă, pescișor.
Goujonner, v. a. a întări cu drugī.
Goulée, f. imbucătură mare.
Goulet, m. gitulū unei butile; intrare strimtă într'unū portū.
Goulette, f. micū sghiabū

pentru scurgerea apei, șianțu micu. [ton.

Gouliafre, *adj.* lacumă, *glou-Goulot*, *m.* gîtulă butilei.

Goulotte, *f.* vd. *Goulette*.

Goulu, *ne, adj.* lacumă la mîncare. Comp. *gourmand*.

Goulu, *m.* unu animale care mîncă multu.

Goulument, *adv.* cu gustu (postă) mare, cu lăcomiă.

Goum, *m.* trupe ce dă triburile algeriane. [galere.

Goumènes, *f. pl.* funii de

Goupille, *f.* resteu, micu drugu.

Goupiller, *v. a.* a împedica cu unu resteu.

Goupillon, *m.* stropitoru, mătăuđu, pămătuđu.

Goupillonner, *v. a.* a curăți cu peria, cu mătăuđu.

Gour, *m.* cavitate la unu mal.

Gourd, *rde, adj.* perclusu de frigă, înghiăciatu.

Gourde, *f.* vd. *Piastre*.

Gourde, *f.* tivgă uscată și curătită în intru pentru apă.

Gourdin, *m.* cordinu, bită scurtă.

Gourdiner, *v. a.* a bate cu măciuca.

Gourdinier, *f.* funiă la pânđa dinainte a galerei.

Goure, *f.* mērfă de bęcăniă stricată. [line.

Goureau, *m.* speciă de măs-

Gourer, *v. a.* a înșela, *pop.*

Goureur, *m.* bęcănu care vinde mērfă prefăcută, stricată.

Gourgandine, *f.* femeă de strată, prosternută, *pop.*

Gourgane, *f.* speciă de bobu dulce de baltă.

Gourgouran, *m.* materiă de mătasse din Indie.

Gourmade, *f.* ghiontu.

Gourmand, *ande, adj.* avidu, lacumă la mîncare. *Branches—es*, ramuri carî atragă succulă ramurilor vecine. *Arbre—*, arb. cu pre multe ramuri.

Gourmander, *v. a.* a mostra cu vorbe aspre, certa.

Gourmandine, *f.* speciă de pere.

Gourmandise, *f.* aviditate, lăcomiă, la mîncare.

Gourme, *f.* guturaiu la caș, primele nebunie ale junetei.

Gourmer, *v. a.* a pune dăbalele mice calulu.

Gourmet, *m.* cunnoscătoru de vinuri.

Gourmette, *f.* dăbălută.

Gournable, *m. mar.* cuiu de lemnă pentru corabiă.

Gournabler, *v. a.* a bate cuiu de lemnă la corabiă.

Gournal, *m.* unu pesce de mare.

Goussant, *m. s. goussaut*, calu cu gîtulă scurtă, calu forte.

Gouse, *f. bot.* posghița grăunțeloră, capu de usturoiu.

Gouset, *m.* gropița dela subțioră, clinu la cămēșiă.

Goût, *m.* gustu; sapore.

Goûter, *v. a.* a gusta; cerca.

Goûter, *v. d.* a mîncă între prăndu și sēră, a ojina.

Goûter, *m.* ojină, gustare.

Goutte, *f.* picătură; *farm.* mēsură pentru unele liquoră, cē se dă în dosă lōrte mică.

Goutte, *f.* podagră, reumatismă,—*sciatique*, vd. *scia-*

tique; — *sereine*, paralisea nervului optic. Vd. *amaurose, berlué*.

Gouttelette, *f.* picătură mică.

Goutteux, *euse, adj.* care suferă de reumatism.

Gouttière, *f.* șghiabă de strâșină.

Gouvernable, *adj.* guvernabile, care se poate administra.

Gouvernail, *m.* cârmă la nave.

Gouvernance, *f.* jurisdicțiune altă-dată în Țările de Jos.

Gouvernant, *m.* cărmuitor.

Gouvernante, *f.* guvernante; consorțea cărmuitorului.

Gouvernateur, *m.* guvernator, cărmuitor.

Gouverne, *f. comm.* regulă de purtare într'ua cauză, *guide*.

Gouverneau, *m.* servitor la un meșter.

Gouvernement, *m.* guvern, administrațiune, cărmuire. [de guvern.

Gouvernemental, *ale, adj.*

Gouvernementiste, *m.* partinut al constituțiunii de guvern.

Gouverner, *v. a.* a administra, administra.

Gouverneur, *m.* guvernator, administrator, cărmuitor.

Gouvon, *m.* specie de pește.

Goyave, *f.* fruct de *goyavier*.

Goyavier, *m. s.* *goyavier*, un mare arbore american.

Grabat, *m.* pată ordinară de om sărac.

Grabataire, *m.* care se bo-

tédă la ora morții, care e de ordinariu bolnav în pat.

Grabeau, *m.* fărmitură de lucruri de băcăniă.

Grabeler, *v. a.* a alege cu d'amănuntul. [tură.

Grabouille, *f.* amestecă-

Grabuge, *m.* certy (gălăgiă).

Grâce, *f.* grație, favore (hatiră), iertare; nuanțe plăcute, atracțiune.

Grâce à Dieu, mulțumim lui Dumnezeu, din fericire.

De grâce, pentru numele lui Dumnezeu.

Demande—, a cere iertare.

Rendre—, a mulțumi.

Bonnes grâces, binevointă, favore.

Bonne—, mică perdea la perna patului.

Graciable, *adj.* grațiabile, de iertat; remissibile.

Gracier, *v. a.* a grația, ierta.

Gracieusement, *adv.* în mod grațios, plăcut, cu grație.

Gracieuser, *v. a.* a arrăta cui-va amicită, bunătate.

Gracieusité, *f.* fapt grațios, politeță, gratificațiune.

Gracieux, *euse, adj.* grațios, plăcut, vd. *agréable*.

Gracilité, *f.* gracilitate, subțirime (despre voce).

Gradation, *f.* gradațiune, ascensiune, suire, treptată, creștere succesivă; *pict.* trecere nesimțibile dela uă culore la alta.

Grade, *m.* grad, demnitate.

Gradé, *adj.* care are un grad într'ua demnitate inferioare.

Gradeau, *m.* specie de pește.

Grader, v. a. a conferi unŭ gradŭ, pune intr'ua demnitate.

Gradin, m. scăriceică, trepte.

Gradine, f. fôrfece dintătu.

Grados, m. unŭ pesce marinŭ

Gradualité, f. inaintare treptată. [grade, treptare.

Graduation, f. împărțire în

Graduê, m. cellŭ cê a căștigatŭ unŭ gradŭ academicŭ; *adj.* gradatŭ, divisŭ în grade.

Graduel, *elle*, *adj.* graduale, care merge treptatŭ.

Graduellement, *adv.* gradatŭ, treptatŭ, *par degrés.*

Grader, v. a. a împărți în grade, adăugi treptatŭ; conferi grade în Universitate.

Grafface, m. tipărirea unei materii cu figure.

Graffigner, v. a. a sgăria.

Graffite, f. grafită, inscripțiune pe murî în urbile antice.

Graille, f. ciocă.

Graillemant, m. voce răgușită.

Grailer, v. a. a cânta cu cornulŭ, ca sê rechiăme căniî de vinătore.

Grailon, m. fărmiture.

Grailonner, v. a. a scuipa desŭ.

Grain, m. grăunte.

Graine, f. sêmînță dela plante; *mauvaise*—, ômenî rêi.

Grainetier, vd. *Grênétier*.

Grainier, m. ière, f. vindătorŭ de grăunțe cu amênuntulŭ.

Graissage, m. ungere cu grăssime (a rôtei etc.)

Graisse, f. grăssime, untură.

Graisser, v. a. a unge (róta).

Graisset, m. brotăcelŭ, *raïnette verte*.

Graisseur, m. cellŭ ce unge ossia, machinele.

Graisseux, *euse adj.* un-surosŭ.

Gralline, f. passere de N.-O-landă.

Gramen, m. grame, totŭ felulŭ de erbă.

Graminée, f. gramineă, de speția erbei.

Grammaire, f. grammatcă.

Grammairien, m. *enne*, f. cellŭ cê predă lecțiunii de grammatcă. Scriptorŭ asupra grammatcei.

Grammatical, *ale*, *adj.* grammatcale, de grammatcă.

Grammaticalement, *adv.* grammatcale, după grammatcă.

Grammatiste, m. grammatistŭ, professorŭ de grammatcă.

Gramme, m. grammă, aproape a 3-a parte din dramŭ, sêu 19 graunți.

Grand, *nde*, *adj.* mare. *En* —, în mărimea naturale, sêu în mărimea cuvenită; în mare, *à la grande*, după cum facŭ cei mari. *Grand-cordon*, sêu *grand-croix*, gradulŭ cellŭ mai înaltŭ intr'ua ordine de cavaleriă. *Trancher du* —, a se arrêta că persónă mare, însemnată. *De—coeur*, cu totă inima, bucuros, *il fait—jour*, este đioa mare, *faire grand' chère*, a mânca și bê bine.

Grandelet, *ette*, *adj.* măricelū.

Grandement, *adv.* în modū nobile, cu mărimē, multū.

Grandesse, *f.* demnitatea unū nobile spaniolū.

Grandeur, *f.* mărimē, magnificință : importantă, onorī.

Grandiose, *adj.* grandiosū.

Grandir, *v. n.* a se mări, a crește.

Grandissime, *adj.* foarte mare.

Grand'mère, *f.* lunică.

Grand-œuvre, *m.* sēū *grand art*, marea operă. Numia alchimistīl operațiunea prin care pretindea sē producă aurulū.

Grand-oncle, *m.* fratele moșiului.

Grand-père, *m.* moșiū.

Grand'tante, *f.* surōrea buniceī sēū moșiului.

Grange, *f.* șiură, magazinu, unde se includū cerealile inaiate de treeratū.

Granit, *m.* sēū *granite*, granitū.

Graniteile, *adj.*—*du marbre*, marmure assemine granitulū.

Granitique, *adj.* graniticū, de granitū.

Granulation, *f.* granulațiune, prefacerea metalelorū în grăunți mici, numiți *grenailles*.

Granulaire, *adj.* granulare, compusū din mici grăunți.

Sust. f. uă plantă criptogan.

Granuler, *v. a.* a granula, prefacē metalele în grăunți mici.

Granuleux, *cuse adj.* granulosū, grăunțosū.

Graphides, *f. pl.* primele trăsșure ale unei picture.

Graphique, *adj.* graficū. Se ȃce despre scrieri esplicate prin vorbe și figure.

Graphiquement, *adj.* în modū graficū, prin vorbe și figure.

Graphite, *f. vd.* *Plombagine*.

Graphomètre, *m.* grafo-metru, instrumentū pentru mēșura ānghiurilorū (la hotarnicī).

Grappin, *vd.* *Grappin*.

Grappe, *f.* grapă, ciorchină. *Mordre à la--*, a primi cu aviditate uă propozițiune, avē plăcere pentru;—*de Hollande*, garanția de Olandā în pulbere.

Grappillage, *m.* stringerea strugurilorū, brobōnelorū, după culessulū viei, *fam.*

Grappiller, *v. a.* a stringe struguri, brobōnele, după culessulū viei; a face unū micū căștigū; lua pe intimplare.

Grappilleur, *m.* stringētorū de brobōne după culessulū viei.

Grappillon, *m.* ciorchină mică.

Grappin, *m.* mică ancoră, cărligū. *Jeter, mettre le — sur qn.*, a captiva spiritulū cui-va.

Grappiner, *v. a.* a tinē navea printr' uă ancoră mică.

Grapse, *m.* genū de crustacei.

Gras, *asse, adj.* grassū, plinū de grāsșime, *manger — faire —*, a mânca dulce, carne. *Un mets —*, buccate de carne.

Gras-double, *m.* prapura vitelorū.

Gras-fondu, *m. gras-fondure*, *f.* inflamațiunea mesentericului și intestinelor la cai.

Grasement, *adv.* abundante, commodă, *vivre* —, a trăi în abundență; *payer* —, a plăti cu liberalitate.

Grasset, *ette, adj.* puțină grassă, grăssuliă..

Grassette, *f.* speciă de plantă apatică.

Grasseyement, *m.* vorbire din gîtă, *vd. urm.*

Grasseyer, *v. a.* a vorbi din gîtă, peltică.

Grassouillet, *ette, adj.* grăssuliă, *vd. Grasset.*

Grateron, *m.* cornățelă, uă plantă.

Graticuler, *v. n. pict.* a copia uă pictură. Și *craticuler.*

Gratification, *f.* gratificațiune, recompensă, resplată.

Gratifier, *v. a.* a gratifica, accorda ună dară, resplăti.

Gratin, *m.* cōje lipită de fundul vassului, după-că s'a coptă uă prăjitură.

Gratiol, *f.* speciă de plantă.

Gratis, *adv.* gratis, în dară.

Gratitude, *f.* recunoscință pentru binefacerea priimită. *Comp. reconnaissance.*

Gratte-cul, *m.* cocenă de trandafiră. [*biaceă.*]

Grattegal, *m.* uă plantă ru-

Gratteleux, *euse, adj.* pe-
cinginosă.

Grattelle, *f.* pecingine.

Grattement, *m.* sgriere.

Gratte-papier, *m.* séu *gratteur de papier*, strică-chărtia. Se dice în derisiune de scriitorii răi.

Gratter, *v. a.* a rade, sgriera; scărpina; *fam.* a ciupi, căștiga ceva, scormoni.

Grattoir, *m.* bricégă de rasă chărtia, pergamentă.

Gratuit, *te, adj.* gratuită, în dară, fără plată; fără scop.

Gratuité, *f. teol.* caracterul lucrului gratuit. Il se dit principalement de la grâce et de la prédestination.

Gratuitement, *adv.* gratuită, fără plată; netemnică.

Gravater, *m.* cărușiașă care duce molođă.

Gravatif, *ivc, adj. med.* gravativă, ingreunătoră.

Gravats, *vd. Gravois.*

Grave, *adj.* greă, grave, însemnătoră, seriosă, importantă.

Gravelée, *f.* cenușe de drojdie de vină consumată în focă. [*de petricele, nisiposă.*]

Graveleux, *euse, adj.* plină

Gravelle, *f. med.* pētră în stomac; drojde de vină uscată. [*bere, necuviințioasă.*]

Gravelure, *f.* vorbe pré li-

Gravement, *adv.* cu gravitate, seriosă. [*sculpta.*]

Graver, *v. a.* a săpa, scobi,

Graveur, *m.* săpător în marmure, în metală.

Gravier, *m.* petrișă mēnunt.

Gravifique, *adj. fis.* ceaă că face ună lucru se fiă mai greă.

Gravir, *v. n.* a se sui într'ună locă difficile de mersă.

Gravitation, *f. fis.* gravitațiune, apēsarea naturale a lucrurilor.

Gravité, *f. fis.* gravitate, greutate, importantă.

Graviter, v. n. *fis.* a se pleca din cauza greutateii sêlle.

Gravoir, m. uneltă a opticianilor.

Gravois, m. molođu mênuntă. De ordin. se đice *gravats*.

Gravure, f. săpătură în metală, în marmure, gravură.

Gré, m. voiă; *à mon*—, după placulă meă, *à votre*—, cum vreți, după plăcere; *au des vents*, în voia vinturilor; *bon-mal*—, de voiă de nevoiă; *dé-à*—, în modă amicale; *prendre en*—, a gessi de bună. *Savoir*—, sêă *bon*—, a fi mulțumit de.

Grèbe, m. uă passere apat.

Grec, m. *cque*, f. și *adj.* grecă, grecescă; — *ancien*, ellinescă, ellenă. *Le*—, limba grecă.

Grèce, f. Grecia, Ellada, — *ancienne*, Grecia vechiă.

Gréciser, v. a. a greci, da forma limbei grece.

Grécisme, m. grecismă, întorsură de frase propriă limbei grece.

Grecque, f. ună ferestreă manuală la legătorii de cărți.

Gredin, m. *ine*, f. omă de nimică, trențárosă; mică căne cu pèră lungă.

Gredinerie, f. *fam.* miserieă, cerșetorieă, acțiune jeosă.

Grément, s. *grément*, m. tôte necesariile unei corăbie, că se plutescă.

Gréer, v. a. a prepara, pune la corabiă cele necesarie că se plutescă, comp. *équiper*.

Gréeur, m. cellă cê prepară

corabia cu cele necesarie că se plutescă. [rulu].

Grefe, f. cancelaria grefier-grefe.

Grefe, f. *grad.* altoire; altoiă.

Grefier, v. a. *grad.* a altoi.

Grefeur, m. altoitoră.

Greffier, m. grefieră, secretariulă unăi tribunale, etc.

Greffoir, m. cuțițașă de altoită.

Grège, *adj.* *soie*—, mătasă brută, nevăpsită, nepreparată.

Grégeois, m. grecă. *Feu*—, foculă grecescă.

Grégorien, *enne*, *adj.* gregoriană; *chant*—, cântă ordinată de papa Gregoriă I, *année-enne*, anulă substituită în calend. juliană de Gregoriă XIII. în 1582.

Grègues, f. *pl.* speciă de pantalonă, *fam*.

Grêle, *adj.* lungă și subțire, spițelată.

Grêle, f. grindine; *med.* tumoră la pleope.

Grélé, *ée*, *adj.* stricată de grindine; ciupită la față. *Avoir l'air*—, a se arrêta săracă.

Grêler, v. n. a căde grindine, plouă pètra. *Il grêle*, plouă cu pètra. *Grêler sur le persil*, a și esercita puterea cu ómenă slabă.

Grelot, m. martelă (ciocană) de didari.

Grelin, m. *mar.* cablu mică.

Grêlon, m. grindine mare.

Frêloner, v. a. a reduce cêra în grăunți, ca s'o purifice.

Grelot, m. clopoțelă.

Grelotter, v. a. a tremura de frigă.

- Greluchon**, *m.* favoritul unei femei susținute de altul.
- Grément**, *m.* vd. *Grément*.
- Grémial**, *m.* stofă că și pună episcopii catolici pe genuchi, când sunt la oficiu.
- Grémil**, *m.* meiă pășărescă (plantă). Și *herbe aux perles*, *f.* [plantă.
- Grémillet**, *m.* speciă de
- Grenade**, *f.* rodiă, grenadă; bombă, granată.
- Grenadier**, *m.* rodiu; granadiru.
- Grenadière**, *f.* patronașiu de granadiru.
- Grenadille**, *f.* plantă de Paraguay ale cui semințe au gustul rodierloru. Și *fleur de la passion*.
- Grenadin**, *m.* vd. *Fricandea*, *Sirap*—, siropu cu succu de rodiu.
- Grenadine**, *f.* mătasă pentru dentele negre, bariș de mătasă.
- Grenage**, *m.* reduciune în grăunți a erbei de pușcă.
- Grenaille**, *f.* grăunțe mici de metalu, alică.
- Grenailier**, *v. a.* a prefaca metalu în grăunțe mici.
- Grenaison**, *f.* timpul cându se formedă grăunțele.
- Grenasse**, *f.* micu stindardu de nave.
- Grenat**, *m.* granatu.
- Grenaut**, *m.* unu pesce cu capulu mare.
- Grêneler**, *v. a.* (— *une peau*), a prepara pelea încatu să se arrête brobințată.
- Grener**, *v. a.* a face grăunțe, a grăunți, *v. n.* a produce grăunțe.
- Grèneterie**, *f.* commerciu cu grăunțe.
- Grènetier**, *m.* iere, *f.* vinătoru de grăunțe. Și *grainetier*.
- Grènetis**, *f.* ferricatură de monnetă în formă de grăunțe.
- Grenettes**, *f. pl.* brobințe de nerprun fabricate la Avignon, din cari se face culoarea galbină. Și *graines d'Avignon*.
- Grenier**, *m.* grănariu, ambaru.
- Grenot**, *m.* speciă de pesce.
- Grenouille**, *f.* brăscă.
- Grenouiller**, *v. n.* a se îmbeta, *pop.*
- Grenouillère**, *f.* lacu de brăscă.
- Grenouillet**, *m.* uă plantă, coda cocoșulu. Și *secau de Salomon*.
- Grenouillette**, *f.* uă plantă, renunclu apaticu alb.
- Grenu**, *ue, adj.* grăunțosu.
- Grès**, *m.* pētră de nisipă.
- Grésil**, *m.* grindine mēnuntă, mădăriche.
- Grésillemant**, *m.* ninsore cu mădăriche.
- Grésiller**, *v. n.* a ploua mădăriche, vd. și *racornir*.
- Grésillonner**, *v. n.* vd. *grilloter*.
- G-ré-sol**, *m. mus.* sunetulu sol seū *g.* [de nisipă.
- Gresserie**, *f.* muru din pētră
- Grève**, *f.* malu pučinu înaltu; grevă a lucrătoriloru.
- Grever**, *v. n.* a nedreptăți, *faire tort, léser*.
- Grienneau**, *m.* cocoșiu sēlbaticu tinēru. Și *griantot*.
- Gribanne**, *f.* mică nave cu pānde.

Griblette, f. frigăruî de porcû, de vițelû etc.

Gribouillage, m. pictură séu scriere próstă.

Gribouiller, v. n. a depinge séu scrie réu.

Gribouillette, f. speciă de jocû de copil.

Gribouri, m. speciă de gândaci.

Grièche, adj. séu *ortie-grièche*, *pie-grièche*, speciă de urdică.

Grief, m. perdere, pagubă.

Grief, *iève*, adj. greû; de insemnătate; durerosû.

Grièvement, adj. fôrte greû.

Grieveté, f. greutatea unei fapte.

Griffade, f. apucare cu ghiarele.

Griffe, f. ghiară; stempel.

Griffer, v. a. a apuca în ghiare.

Griffon, m. unû vulturû fôrte mare, căne anglicû.

Griffonnage, m. scrișóre anevoiă de cititû.

Griffonner, v. a. a scrie réu.

Griffonneur, m. scriitorû próstû.

Griffonnier, m. réu scriitorû.

Grignard, m. speciă de gipsû de lângă Paris.

Grignon, m. feliă, cóje, de pâne din partea mai bine cóptă.

Grignoter, v. a. a mânca încetû, roșindû.

Grignottis, m. punturî, linie, săpate în metalû, în petró.

Grigou, m. omû de nimicû, avarû, miserable, *gredin*.

Dict. Franc.-Rom.

Grigri, m. palmû din insulele Caraibe.

Grii, m. grătariû de friptû.

Grillade, f. friptură pe grătariû.

Grillage, m. grilagiû; t. trece-re metalului prin mai multe focurî înainte de a lû topi.

Grille, f. grilă, cancelă, vergea de ferrû (dăbrea).

Griller, v. a. a frige la grătariû.

Griller, v. a. a include cu cancelle (grile); — *une fille*, a pune uă fiică în monasterû.

Grillet, m. *grillette*, f. clopoșel rătund (în armărie). *Grilleté ée*, cu, clopoșel la picióre (despre passerî de prédă).

Grilletier, m. făcătorû de cancelle séu grile.

Grilloir, m. cuptorû unde se pirlescû materiile rase.

Grillon, m. greere, *cri-cri*.

Grilloter, v. a. a cânta câ greerele.

Grils, m. pl. vd. *saumonncou*.

Grimaçant, *ante*, adj. care face gesturî urâte, strămbătore.

Grimace, f. gestû micû și urătû, schimonoselă, contorsiune.

Grimacer, v. a. a face schimonosele, contorsiuni.

Grimacier, *ière*, adj. cellû cê face din deprindere contorsiuni, gesturî urâte.

Grimaud, m. școlariû din classe inferióre (spre defămare); réu scriptorû, spiritû micû.

Grimauder, v. n. a învăța pe școlariî de jeosû (în sensû defămatoriû).

Grime, *m.* școlariu de jeosă, rău actor care joca pe bătăni risibili, în opp. cu *père noble*.

Grimelin, *m.* copilă mică (în defăimare).

Grimelinage, *m. fam.* jocă mică și pentru pușină căștigă.

Grimeliner, *v. n.* a juca în cărți pe mică preț.

se **Grimer**, *v. r.* a și depinge pe față creștiture și a se purta că bătăni. [africană.]

Grimme, *m.* ună patrupeă.

Grimoire, *m.* culesă de conjurațiunii magice, carte a fermecătorilor. [agață.]

Grimpant, *ante, adj.* care se

Grimper, *v. n.* a se agața.

Gripereau, *m.* uă mică passère silvană.

Grimpeurs, *m. pl.* uă classe de passerii.

Grincement, *m.* — *des dents*, arrătarea, scrișnirea dințitoră.

Grincer, *v. a.* — *les s. des dents*, a arrăta, scrișni, dinții.

Gringotter, *v. a.* a incepe să ciripescă. *Comp. fredonner.*

Gringuenaude, *f.* necurățenia la ochi etc.

Gringuenotter, *v. n.* Se dice de privighetore, cândă nu cântă înțelesă.

Griots, *m. pl.* allă douile seceratū de grăă.

Griotte, *f.* marmure cu pete negre și roșie; vișină.

Griottier, *m.* vișină, amară [glifă.]

Griphe, *m.* speciă de ierogrippe, *f. fam.* gustă capri-

țiosă. *Prendre en* —, a se preveni contra fără motivă; *med.* catară epidemică.

Gripper, *v. a.* (de piscă) a prinde repede. *V. n.* a se încreți.

Grippe-sou, *m.* cellă că ămblă după căștiguri mice. *Pl. nevar.* seă *grippe-sous*.

Gris, *se, adj.* și *m.* sură, albă cu negru; bătă, cam beată, — *de lin*, sură amestecată cu roșă, — *de fer*, de culorea ferrului lustrit; *vin* —, *s. paillet*, vină roșă dischisă, *sœur* — *e*, religioasă care servește pe bolnavi.

Grisaille, *f.* pictură în albă și negru, represintându obiecte presuppuse albe.

Grisailler, *v. a.* a depinge, dugrăvi, grossă cu cenușă.

Grisâtre, *adj.* care bate în cenușă, în sură.

Griser, *v. a.* a imbăta, căli.

Griset, *m.* sticlete tinere.

Grisette, *f.* haină cenușă că pōrtă terrancele; fiică de condițiune mediocre și de virtute suspectă (grisetă).

Grisin, *m.* passère cenușă de Guiana. *vd. lavandière.*

Grisoller, *f.* Se dice de cântatulă ciocărliei.

Grison, *onne, adj.* cărunț.

Grisonnant, *e, adj.* care incepe să cărunțescă.

Grisonner, *v. n.* a cărunți.

Grisou, *m. chem.* speciă de gasă produsă de cărbuni de pământ și combustibile. Și *feu grisou, grioux, griou, feu terrou, feu brisou.*

Grise, *f.* pâine lungă în Piémont.

Grive, f. sturdu. Comp. *grive de gui, drenne*.

Grivelé, ée, adj. grivă, cu pete vinete și albe.

Grivelée, f. fam. câștigă fraudulosă (pungășiă).

Griveler, v. n. a și procura unu câștigă fraudulosu.

Grivèlerie, f. procurățiuinea unui câștigă nedreptu, illicitu, (pungășelă).

Griveleur, m. cellu cê și face câștiguri frauduloșe.

Grivois, m. oise, f. deșteptu și cuteșante, isteșu. *Grivoise*, vd. *vivandière*.

Grog, m. grogu. Bêtură din rom, apă, sacharū, și lêmăiă.

Grognard, arde, adj. defămătoru (cirtitoru).

Grognement, m. guișatū, grohăitū.

Grogner, v. n. a grohăi, guișta; fig. a cirti.

Grogneur, euse, adj. care mōre de necasū.

Grognon, m. și f. cui nu tace gura de necasū.

Groin, m. (*grou-in!*), rutū, gura rimătorului. [spartă.

Groisil, m. buccăte de sticlă

Groison, m. creță albă redusă în pulbere, cã se presare pergamentulu.

Grolle, f. speciă de corbū. Comp. *freux*.

Groma, m. seū *gruma*, prăjină de măsuratū, la anticl.

Gromaticque, adj. de măsurare, art—, artea geometrică. [ra (mormăni), fam.

Grommeler, v. n. a murmura

Gronde, f. vd. *Trompe*.

Gronnement, m. sgomotū surdū și lungū, bubuitură.

Gonder, v. n. a furtuua, bu-bui; fig. a murmura de necasū, certa. [nă, cu mânia.

Gronderie, f. certare, doje-

Grondeur, m. euse, f. certătoru, cirtitoru.

Grendin, vd. *Rouget*.

Groom, m. (angl. pronunç. *groum!*), servitoru la grajdū.

Gros, se, adj. grossū, mare, desū; opp. *petit, délié*. *Etre*

— *de dire, de faire*, a avê multă derință se șică, se fa-

că; *parler des — dents*, a vorbi cu mândriă, — *vert*,

verde inchisū; *à la—se*, mo-

jicesce. *En gros*, cu redicata (toptanulū).

Tout en gros, nu mai multū. Ca *adv.* multū.

Gros, m. grossū. A 128 parte din *livre*, seū a 8 parte din uncia.

[gura grossă.

Gros-bec, m. passere cu

Gros-blanc, m. masticū de albū și cleiū.

Groseille, f. cōcădă.

Groseiller, m. cōcădu.

Grosse, f. cantitate de 12 duzine.

Grosse, f. scriere cu litere mari pentru începătoru la caligrafia;

espedițiuinea unui actū in formă essecutoriă.

Grosserie, f. mērfă grossă de ferrū, commerciū cu redicata.

[(femeei).

Grossesse, f. însărcinare

Grossier, f. grossime.

Grossier, iere, adj. nepolitū, mojiçū, vd. *impoli*.

Grossièrement, adv. nepolitū, grossolanū, mojiçesce.

Grossièreté, f. grossime, nepoliteșă, mojiçia. [ingroșia.

Grossir, v. a. a face grossū,

Grossissant, *e*, *adj.* care măresce, care se măresce.

Grossissement, *m.* îngroșare.

Grossoyer, *v. a.* a prescrie un contract etc. vd. *grosse*.

Grotesque, *adj. pict.* grotesc, unde natura è alterată, stravagantă. — Se dit des figures outrées ou contrefaites, imitées des peintures antiques trouvées dans les grottes.

Grotesquement, *adv.* în mod grotesc (ciudat).

Grotesquer, *v. a.* a scrie grotesc.

Grotte, *f.* antru, pesceră.

Grouéteux, *euse, adj.* petros, nisipos.

Grouillant, *ante, adj.* care se mișcă încoș și încolo, legănat; plin, furnicând.

Grouillement, *m.* mișcare încoș și încolo, clătinare.

Grouiller, *v. n.* a se mișca, furnica, a fi plin.

Grouiner, *v. n.* a grohăi (rimătorul).

Group, *m.* grup, săculeț sigilat cu bani.

Groupe, *f.* grupă, adunătură, uniune de mai multe persoane.

Grouper, *v. a.* a aduna la un loc, grămădi.

Gru, *m.* supă de făină.

Grualeux, *euse, adj.* măcinat mare.

Gruau, *m.* grișiu, fertură de grișiu, — *d'orge*, arpăcașiu. La *pl.* grăunți pisați.

Grue, *f.* cocor. *Faire le pied de—*, a asștepta în picioare.

Grue, *f.* mașină pentru ridicat petre la edificie.

Gruerie, *f.* tribunale, care judecă procesele privitorie la perderile ocașionate în păduri. [dintți sachar etc.

Gruger, *v. a.* a fărma în

Grume, *f. bois en—*, lemn tăiat cui nu è luată còjea.

Grumeau, *m.* grum, grunj. se **Grumeler** *v. a.* a se face grunji (*je grumelle*, ind. pres.).

Grumeleux, *euse, adj.* grunos.

Gruon, *m.* pui de cocor.

Gruyer, *ève, adj. faucon* — șioim care prinde cocor.

Gruyer, *m.* funcționar care cerceta perderile ocașionate la păduri și riuri.

Gruyère, *m.* sèu *fromage de gr.*, cașcaval delà Gruyères, orașiu în Fribourg.

Gryphite, *f.* speciă de coquile petrificate.

Grypose, *f. med.* curbatura unghiilor. [*verneur*.

Gubernateur, vd. *Gou-*

Gué, *m.* vad cu fundul solid și fără nomol.

Gué, *oh gué!* *interj.* care esprime bucurie.

Guéable, *adj.* cu vad.

Guébres, *m. pl.* sèu *Gaures*, Persani cari țin religieuna lui Zoroastru.

Guède, *f.* plante cari dă vâpșea albastră închisă. De ordinariu *pastel*.

Guéder, *v. a.* a vâpsi albastru închis, vd. și *soûler*.

Gouédron, *m.* vâpsitor cu planta numită *guède*.

Guéer, *v. a.* a trece prin vad; a spēla, clăti (rufe) în apă.

Guelfe, *m.* Gelf, altă-dată părténú allú papilorú.

Guenille, *f.* tréntă, vd. *hailon*, *chiffon*. [tărosú.

Guenilleux, *cuse*, *adj.* tren-

Guenillon, *m.* tréntă mică.

Guenipe, *f.* femeă fórté de jeosú, murdariă, *pop.*

Guenon, *f.* femela maimuței.

Guenuche, *f.* maimuță mică.

Guépard, *m.* patru pedú indianú de genulú pisiceí.

Guêpe, *f.* vespă.

Guêpier, *m.* vespăriă, — *de mer*, alcionú.

Guépin, *ine*, *adj.* înșelătorú.

Guerdon, *m.* simbriă, *vech.*

Guerdonner, *v. a.* a resplăti.

Guère, séú *guères*, *adv.* mă nicí-decum, nu multú. Urmatú de *plus* séú *moins* însemnéđă *apprópe*, mai mai.

Guéret, *m.* ogorú. [piciorú.

Guéridon, *m.* mescióră cu un

Guérir, *v. a.* avindeca, tēmēdui.

Guérison, *f.* vindecare.

Guérissable, *adj.* tēmēduibile, care se póte tēmēdui.

Guérisseur, *m.* tēmēduitorú, medicú, *fam.*

Guérite, *f.* căsuță mică de lemnú pentru pēditorí, séú sentinelă, (*gueretă*).

Guerlandes, *f.* grinde la par-tea dinainte a navíi, ca să fortifice prora.

Guerlin, *m.* cablu, funie de grossime mijlociă.

Guerpie, *f.* immobile de închiriatú.

Guerre, *f.* resbelú; — *civile* séú *intestine*, resbelú civile, între popóre din acela-și Stat.

Guerrier, *m. ère*, *f.* resbelicú, rēsboinicú.

Guerroyeur, *m.* care face buccurosú resbelú.

Guet, *m.* pândă, *être au* —, *avoir l'oeil au* —, a sta la pândă.

Guétable, *adj.* care é détoríú sé facă pēđă (*s'rėjă*).

Guet-apens, *m.* cursă întinsă pentru a ommori, planú premeditatú că să facă rău.

Guêtre, *f.* ghetă.

Guêtrer, *v. a.* a încălția cu ghete. *Se*—, a-șípune ghetete.

Guette, *f.* proptea.

Guetter, *v. a.* a pândi, spiona.

Guetteur, *m.* observatorú de naví, de întimplări pe mare.

Guettron, *m.* mică proptea.

Gueulard, *m. arde*, *f.* guraliú.

Gueule, *f.* gura férei. La omú se dice *bouche*.

Gueulée, *f.* imbuccătură mare.

Gueuler, *v. n.* a vorbi, se plânge, strigándú.

Gueules, *m.* (*persan. gul* rosă), faciă roșiă pe armărie.

Gueulette, *f.* dischisura cup-torului.

Gueusaille, *f.* cerșetorime.

Gueusailer, *v. n.* a cerșetori.

Gueusant, *m.* care cere milă.

Gueusard, *m.* cerșetorú prefăcutú, *fam.* [lămuritú.

Gueuse, *f.* ferrú topitú și ne-

Gueuser, *v. n.* a cere milă, cerși, *mendier*. [șelăciune.

Gueuserie, *f.* cerșetoriă; in-

Gueusette, *f.* vassú (ciobú) la pautofari.

Gueux, *cuse*, *adj.* săracú, cerșetorú din leneviă.

Guhr, *m.* pămintú fórté divisú, plinú cu metale.

Gui, *m.* plantă parasită, cē crește pe alți arburí; *mar.*

lemnă din jeosul pânzei la navele mici.

Guichet, *m.* porțiță în alta mare; ferestruia pentru distribuită. [temnițarului.]

Guichetier, *m.* servitorul

Guide, *m.* conductor, călăudă.

Guide, *f.* hățu; salariu plătit surugiului la fiă-care poștă.

Guideau, *m.* speciă de mreje.

Guide-âne, *m.* carte care conține ordinea serbătorilor.

Pl. nevar. seû *guide-ânes*.

Guide-main, *m.* barră pusă la piano că se țină mânele drept.

Guider, *v.* a. a conduce, călăudi. *Comp.* *conduire, diriger*.

Guidon, *m.* altă-dată stegulețu la gendarmi, astăzi *bannière*.

Guifette, *f.* rândunică de mare.

Guignard, *m.* uă passere.

Guignaux, *m.* *pl.* grinde de mvelişiu. [gră și forte dulce.]

Guigne, *f.* speciă de ciresă ne-

Guigner, *v.* n. a se uita cu ochi jumătate dischiși, cu anghiul ochiului.

Guignier, *m.* ciresiu, vd: *guigne*.

Guignolet, *m.* liquore făcută cu *guigne*, vd. *prec*.

Guignolle, *f.* drugă de cumpene mici. [*être en* .

Guignon, *m.* nefericire la joc.

Guildive, *f.* seû *tafia*, spirtu, rachiu, de sacharu.

Guilee, *f.* plouia mică, repede, vd. *giboulée, boulée*.

Guillage, *m.* ferberea berei prospete, prin care aruncă spuma seû *levure*.

Guillante, *adj.* *bière*—, bere care ferbe. [de rindea.]

Guillaume, *m.* oblu, speciă

Guilledin, *m.* cală de Anglia.

Guilledou, *m.* casă de femeie publice. *Courir le*—, a merge, mai alessu nôptea, în locuri suspecte, bănuite.

Guillemet, *m.* semnă («) de adducere (la scrissu). Numit după inventorul seû.

Guillemeter, *v.* a. a distinge prin setonul de aducere («»).

Guiller, *v.* n. a ferbe— . Se dice despre bere.

Guilleret,ette, *adj.* viu, vioiu; *habit*—, haină pré uşioriă pentru annutimp. *Ouvrage*—, operă puçin solidă.

Guilleri, *m.* cântal vrabiei.

Guillocher, *v.* a. a adorna cu linie, cu împletitire.

Guillochis, *m.* ornamentu cu linie. (termintă berea.)

Guilloire, *f.* tocitoare unde se

Guillos, *m.* verme de caşcavalu.

Guillotina, *f.* decapitaçune cu guilotina.

Guilotine, *f.* guilotină. După numele inventorului.

Guillotiner, *v.* a. a essecuta la guilotină. [de guilotină.]

Guillotinaire, *adj.* careține

Guimau, *m.* livele de erbă.

Guimauve, *m.* nalbă (*malva silvestris*).

Guimbarde, *f.* carru lungu, accoperitu; rea gitară.

Guimberge, *f.* *arch.* ornamentu, podobă, în forma clopotelui. [catolice, băsmăluță.]

Guimpe, vclul călugărițelor

Guimper, *v.* a. a pune uă domnă în monasteru.

Guindage, *m.* redicarea greu-

tăților prin machine (la navă).

Guindal, *m.* cilindru, sulă, pe care se înfășiură ce-va, și se redică. Și *guindeau*.

Guindant, *m.* vd. *Guinde*.

Guinde, *guindeau*, *m.* mar. înălțimea bandierei dela locul unde este legată.

Guindé, *ée*, *adj.* silită, afectată.

Guinder, *v. a.* a redica în sus cu machina. *Se—*, a se redica, se îngâmfă.

Guinderesse, *f.* mară funii pentru a redica greutatea, pânzele.

Guindole, *guindoule*, *f.* mică sulă pentru a redica greutatea.

Guindre, *m.* rotă de răsucit.

Guinée, *f.* monnetă de Anglia, 21 schellingi său 2 $\frac{1}{2}$ ducăți.—Primele a fost fabricate cu aurul venit de la *Guinée*, orașiu în Africa.

Guingan, *m.* speciă de stambă.

Guingois, *m.* nepotrivre, strănbătură, *de—*, nu cum trebue, strămbu, *de travers*.

Guinguette, *f.* cărciumă aflată din orașiu, căsută de țerră.

Guiorant, *adj.* chițăitoriu (de șoreci).

Guiper, *v. a.* a înșira d'asupra blondei mătase răsucită.

Guipoir, *m.* cărlig pentru împletit șiret etc.

Guipure, *f.* blondă d'asupra cu se înșiră mătase răsucită.

Guirlande, *f.* guirlandă.

Guirlander, *v. a.* a adorna cu girlande. [tășiuri].

Guisarme, *f.* topor cu două

în modulă, după placulă, în loculă, *en—de théé*, că ceaă.

Guispon, *m.* s. *guipon*, pământul prin care ungemă ce-va cu pecură, și *rengaine*.

Guitare, *f.* citară, chitară. vd.

Guitariser, *v. n.* a cânta la citară.

Guitariste, *m.* citaristă, cântător cu chitara. [tartă.

Guiterne, *f.* prop'ea la ca-

Guit-guit, *m.* genă de passeră silv. de Amer. merid.

Guiton, *m.* sentinela navii.

Guitran, *f.* smolă pentru navă.

Guivre, *f.* vd. *givre*.

Gular, *m.* speciă de struguri.

Gume, *f.* său *gumène*, funia ancorei. [Kamciatka.

Guménisky, *m.* găscă din

Gundi, *m.* mare iepure de casă.

Gurlet, *m.* vd. *grelet*.

Gurneau, *m.* ună pesce.

Gustatif, *adj.* *nerf—*, nervul care transmite gustulă.

Gustation, *f.* gustat, simțulă gustulă, exercițiulă gustulă.

Gutta-percha, *f.* gutaperca.

Guttiers, *m. pl.* s. *guttifères*, arbură asiat. cari producă gummă.

Guttural, *ale*, *adj.* guturale, care ține de gît; *gram.* care se pronunță din gît.

Gymnase, *m.* gimnasiu, locă de exercițiu, la antică.

Gimnasiarque, *m.* gimnasiarcă, directoră de gimnasiu.

Gymnaste, *f.* gimnastă, profesoră de gimnastică.

Gimnastique, *adj.* gimnastică, de gimnastică.

Gymnastique, *f.* gimnastică, exerciție corporală.

- Gymnastiser**, v. a. a face gimnastică, eserciție corpor.
- Gymnique**, *adj.* gimnică, care privesce la esercițiile publice ale atleților, la anticî.
- Gymnique**, f. gimnică, esercițiile atleților, la ant.
- Gymnodère**, m. speciă de passerî cu gîtul fără fulgi, *le colna*.
- Gymnopédie**, f. gimnopediă, ună jocă la Spartanî.
- Gimnosophiste**, m. gimnosofistă. Nume vechiă allă filosofiloră indianî, contemplațori ai naturei.
- Gimnosperme**, *adj. bot.* Califică florile, cari aū patru semînțe deșerte în caliciū.
- Gimnospermie**, f. gimnosperme, seriă de plante, ale căroră florî aū semînțe deșerte în fundulă caliciulă.
- Gymnote**, m. genū de pesci apodî.
- Gynandrie**, f. *bot.* clase de plante ale căroră semînțe crescū d'assupra pistilulă.

- Gynécée**, m. gineceū, lăcuința femeeloră la Ellenî.
- Gynéciaire**, *adj.* care lucrădă la unū locū cu femeele.
- Gynécocratie**, f. statū unde domnescū și femeele.
- Gynécocratique**, *adj.* care ține de *gynécocratie*, vd. *prec.*
- Gynéconome**, m. pl. funcționariū, la anticî, care îngrija de moralitatea femeeloră.
- Gypaète**, m. speciă de gaită.
- Gypide**, vd. *Hermaaphrodite*.
- Gypse**, m. s. *Pierre gypseuse*, gipsū, lat. *gypsum*, sulfatū de calce parisiană, ipsosū.
- Gypseux**, *euse, adj.* gipsosū.
- Gyratoire**, vd. *Giratoire*.
- Gyromancie**, f. divinațiune după invirtirea cui-va.
- Gyrole**, f. *bot.* uă plantă, coraloidă.
- Gyrosselle**, f. *bot.* uă flóre.
- Gyrovague**, m. călugărū rătăcitorū, trăindū din milă.
- Gytens**, m. pl. Prussiani.

H

H, m. și f. h, a șésé consuante. În *mus.* allă șeptelă sunetū diatonicū; pe recepte *hora* sēū *herba*.—Quand elle est *muelle* (non aspirée), on l'appelle *ache* suivant la prononciation ancienne et usuelle, et son nom est féminin. Il est masculin lorsque, suivant la méthode moderne, on prononce cette lettre comme une simple aspiration (c-à-d. qu'elle fait prononcer du gosier la voyelle

qui suit), comme dans la première syllabe des mots *héros, hache, haine*.

Au commencement des mots français qui viennent des mots latins, la lettre *h* est en général aspirée. Elle est toujours aspirée dans la syllabe initiale des mots qui ne dérivent point du latin.

Ha, *interj.* a, eî!

Habascon, m. plantă din Virginia.

Habassis, m. pândă de India.

Habdallah, *m.* rugăciunea Ebreilor *séra*. *Cérémonie des Juifs à la fin du jour.*

Haba, *m.* haină lungă a Arabilor.

Habeas-corpus, *m.* lege la Angli, care liberă pe delictantele luate în garanție.

Habena-rerum, *m. lat.* frizele Statului.

Habile, *adj.* abile, iscusit, capabile, îndemnatic, dibaci. *Les habiles*, intriganți.

Habilement, *adv.* abile, cu abilitate, cu îndemnare.

Habilitété, *f.* abilitate, iscusință, dibăciă. *Comp. adresse.*

Habilissime, *adj.* foarte abile, foarte iscusit.

Habilitation, *f.* darea unui drept.

Habilité, *f. jur.* posesiunea unui drept.

Habiler, *v. a. t.* a da, concede, cuiva un drept.

Habilage, *m.* jumulitulă passerilor pentru a le frige.

Habillé, ée, *adj.* îmbrăcat.

Habillement, *m.* îmbrăcăminte, haine, *vêtement.*

Habiller, *v. a.* a îmbrăca, *vêtir.*—*de blanc*, a îmbrăca în alb;—*le chanvre*, a curăți cânepa, *regayer*;—*une peau*, a prepara o piele. *S'*—, a se îmbrăca, și face haine.

Habileur, *m.* cel care prepară passeri pentru buccătărie; preparator de pei.

Habit, *m.* vestiment, haină.

Habitable, *adj.* bun de locuit.

Habitable, *m.* locuință, locaș; *mar.* cuthia bussolei.

Habitant, *m.* locuitor. *Ca adj.* cu locuința, domiciliat.

Habitat, *m.* (lat. *lăcuesce*) patriă, *bot.* loc unde sunt o singură specie de vegetale. [cuință.

Habitation, *f.* locuire, loc.

Habiter, *v. n.* a locui, ședea.

Habituatiōn, *f.* funcțiunea ajutorului unui preot.

Habitude, *f.* deprindere, obicei, *d'—*, după obicei, *avoir des—s dans un lieu*, a avea cunoscut într'un loc; *avoir une—*, a avea o legătură de amor.

Habituel, *elle*, *adj.* deprins, de obicei, prefăcut în obicei.

Habituellement, *adv.* după deprindere, prin obicei.

Habiter, *v. a.* a deprinde, obiceiului, *accoutumer. S'—*, a se deprinde, se obiceiului.

Habit-Uni, *m.* passeri de Jamaica, avind toate pennele de aceeași culoare.

Hâbler, *v. a.* a spune multe, vorbi esagerat.

Hâblerie, *vd. Bavardage.*

Hâbleur, *vd. Bavard.*

Habout, *m.* limite, hotar.

Hache, *f.* secure, topor, — *d'armes*, topor la marinari pentru resbelu; *maitre de —*, dulgherul navei. *Glose en —*, note continue sub testu (*inpr.*). *Il a un coup de —* el nu e în firea lui.

Hache, *interj.* cum așa!

Hache-paille, *m.* instrument cu care se taie menuntul paie.

Hacher, *v. a.* a toca, tăia

mănuntă; *grav.* și *des.* a face trăsșure încruciate.

Hachereau, *m.* mică secure.

Hachette, *f.* vd. *prec.*

Hachis, *m.* carne tocată, pește tocat.

Hachoir, *m.* scaun de tocat carne; cuțit de tocat.

Hachure, *f.* trăsșure prin care se formedă umbre în pictură.

Hafva, *f.* divinitate belgiană. C'est le mot trouvé dans un manuscrit des jésuites de Bruxelles: *Herculi Magnusano et Hafve*. Probablem. îl signifie le *ciel*, qu'on adorait sous ce nom.

Hagard, *arde*, *adj.* sperios, rătăcit, sălbatic, *farouche*.

Hagiographe, *adj.* care este scrisă în Bibliă; *m.* autor de biografie ale sântilor.

Hagiologique, *adj.* care privește la lucruri sante.

Haha, *m.* dischisură la un circuit, la uă împrejmuire, cu fossat, cu șanț, în alfară.

Hahé, *f.* stai.—Vorbă de care se servesc vinătorii că să opprască pe câni, cândă lassă vinatul d'ânteu și alergă după altul, (*qui prennent le change*).

Hai, interj. vd. *hé*

Haie, *f.* gardă,—*vive*, gardă de mărăcină împletită cu rădecină;—*morte*, gardă făcută numai de nucle. *Se mettre, se ranger en—*, a se răndui în șir, unul lângă altul. [lu.]

Haie, *f.* grindiciu allu plugu-
Haie, *aide*, *ii*. Strigătă allu

cărrușășiloru, că să îndemne cai.

Haillon, *m.* trântă *Pl. p. us.*

Haim, *m.* cărlig de metal la pescari.

Haine, *f.* ură, dușmăniă. *En—de*, de ură contra.

Haineux, *euse*, *adj.* aplicat la ură, hain, dușman.

Haïr, *v. a.* a uri, avé ură pe. *Faire—*, a face să fiă urit.

Haire, *f.* cămășiă de pěră de căprieoră, (la pustinic pentru penitintă); *drap de laine en—*, postavă cu pěră, netuns.

Haïreux, *adj.* *temps—*, timp umed, rece.

Haïssable, *adj.* de urat, care inspiră ură.

Halage, *m.* tragere la edecă a navii. *Chemin de—*, drum pentru cai cari tragă navele.

Halbran, *m.* rață sălbatică.

Halbrené, *éc*, *adj.* passere de pradă, care a perdut câte-va penne; *fig.* stătuț, obosit. [Sore.]

Hale, *f.* dogorélă, arsură de

Maleine, *f.* suflare, resuflare; *perdre—*, a perde resuflarea; *prendre—*, a respira aerul, *affaire de longue—*, afacere care ia timp lung, *en—*, obicei nău a lucra. *Tout d'une—*, fără intrerupere.

Hâlement, *m.* nodul funiei că să redice uă greutate.

Halennée, *f.* suflare, espirațiune, neplăcută.

Halener, *v. a.* *vinat*. a mirosi vinatul (despre căni).

Haler, v. a. f. a trage cu uă funiă (navea); a asmuți căniî.

Haler, v. a. a pirli, roși, ar-dindū.

Haletant, *ante*, *adj.* resuf-flândū tare, *essoufflé*.

Halètement, *m.* resufflare forte, rigiélă.

Haleter, v. n. a resuffla tare, rifii; a fi doritoriū de.

Haleur, *m.* cellū cè trage navea la edecū in susulū apeî.

Haliple, *m.* insectă coleopt.

Halitueux, *euse*, *adj. med.* *peau*—*se*, pele accoperită cu uă ușióriă umedélă.

Hallege, *m.* dreptulū cè se plătesce pentru marfele espuse unde-va spre vindere.

Hallali, *interj.* strigare de buccuriă a vinătorilor, cândū cerbulū a ostenitū.

Halle, *f.* hală, piaçiă publică in genere invelită.

Hallebarde, *f.* sulită cu ferulū străpunsū de altulū, in forma crucii.

Hallebardier, *m.* soldatū armatā cu *hallebarde*.

Hallebreda, *f.* prăjină lungă, *pop.*

Hallier, *m.* tufișiū, desișiū.

Hallier, *m.* peditoriū de piaçiă publică, la hală; vindetoriū din piaçiă publică.

Hallucination, *f.* allucinațiune. Se dice cândū unei persóne i se pare că vede cè-va, fără sè fiă nimicū.

Halo, *m.* cercū luminosū culoratū, cè se vede une-orî in giurulū stelelorū sèu Sòrelui.

Haloir, *m.* loculū unde se lassă cânepa sè se usuce.

Halographie, *f. chem.* descripțiunea sãrilorū.

Halot, *m.* vinăt. cavitata unde se ascundū iepuriî de casă.

Halotechnie, *f.* partea chemiei care tractedă despre sãrurî.

Halte, *f.* opprirea soldaților in mersulū lorū, *faire*—, a se oppri in mersū. *Halte-là*, stați. [mersū, in drumū.

Halter, v. n. a se oppri in

Halurgie, *f.* artea de a pre-para sãrurî. [(la marin.).

Hamac, *m.* patū pe légãnū

Hamadryade, *f.* amadriadă.

Nimfă silvestre, care se cre-dea că se nasce in una cu arburele, pe care lū pedia.

Hameau, *m.* satū micū. că-tunū.

Hameçon, *m.* cârligulū undi-tei. *Mordre à l'*—, a se lassă seduce prin uere-caré aparință.

Hamille, *f.* pescișiorū, cè se lassă in undiță, cã sè attragă.

Hampe, *f.* cõda de lemnū a sulitei sèu altorū lucrurî.

Hamster, *m.* micū patru-pedū rodetoriū nordicū.

Han, *m.* hanū, ospelū.

Han, *interj.* strigare cè face cine-va, cândū lovesce unū lucru din totă puterea.

Hanap, *m.* vassū mare de beutū, *vech.*

Hanche, *f.* șiodlū; *mar.* par-tea laturîi dela nave.

Hanekane, *f.* iosciamū, mă-șelariță. Nume vulgare in locū de *jusquiamе noire*.

Hangar, *m.* șiopronū dis-chisū pe stilpi fără pereți.

Hanneton, *m.* speciă de gândac roșiu, găinușă.

Hanscrit, *m.* sanscrita. Limba erudită a Indianilor.

Hanse, *f.* seū *anse*, confederațiune commerciale a mai multor orașe germane în evul mediū. Și *Hanse teutonique*.

Hanséatique, *adj.* anséatică, orașiu din *Hanse*, *vd. prec.*

Hansière, *f. mar.* cele trei funii cari compun cablul ancorei, *vd. haussière*.

Hanta!, *m.* mare arbure indiană.

Hanter, *v. a.* a merge desu la cine-va seū unde-va.

Hantise, *f.* desă adunare cu cine-va, relațiune familiare.

Happe, *f.* speciă de scobă.

Happe-chair, *m.* avidu, lacumă, *pop.* [Că să falsă.

Happelourde, *f.* pētră prețioasă.

Happer, *v. a.* Se dice în propriu de câni, cându apucă repede cu gura că li se aruncă.

Haquenée, *f.* cal tineru, care amblă imbuestru, *vd. cheval*.

Haquet, *m.* căruța pentru transportu de butoie.

Haquetier, *m.* cellu că conduce unu *haquet*, *vd. prec.*

Harame, *m.* speciă de arbure americană, care produce *gumma tacamacu*.

Harangue, *f.* orațiune, discursu, mai alessu către soldați.

Haranguer, *v. a.* a ține unu discursu; a certa, dojeni.

Harangueur, *m.* cellu că

ține unu discursu, vorbește multu.

Haras, *m.* ergheliă.

Haras, *m.* seū *ara*, unu pagalu cu coda lungă.

Harasement, *m.* ostenelă estremă.

Harasser, *v. a.* a osteni peste măsură, *vd. las*.

Harassier, *m.* erghelgiu.

Harceler, *v. a.* a provoca, înterrita, (hărțui.)

Harceleur, *m.* cellu că supără necontenitu pe cine-va.

Hard, *m.* uneltă că se întindă pelea pentru mănuși.

Harde, *f.* mulțime, cărdu, de cerbi; lanțu pentru legatu căni.

Hardées, *f. pl.* ruină causată de cerbi într'ua pădure tineră.

Harder, *v. a.* a lega căni de vinătoare câte șesse seū patru.

Harderie, *f.* compozițiune de ferru și sulfu pentru pictura pe sticlă.

Hardes, *f. pl.* lucruri de usul ordinariu pentru imbrăccăminte, țole.

Hardi, *ie, adj.* cutețante, semețu. *Proposition—e*, propozițiune periculosă seū dificilă de susținutu.

Hardiesse, *f.* cutețanță, istețiune; elevațiune de cugețări.

Hardiment, *adv.* cu cutețanță, semețu, fără esitațiune.

Haré, *interj.* strigătu pentru a îndemna căni la vinătoare.

Harem, *m.* harem.

Hareng, *m.* pesce marină

- de speția scumbrielor; — *saur*, seü numai *saur*, săratu și uscatu la fumü.
- Harengaison**, *f.* timpulü cândü se prindü scumbriele, pescuitulu lorü.
- Harengère**, *f.* femeä care vinde pesci mēnunți; mojiä. [vindü scumbrie.
- Harengerie**, *f.* locü unde se
- Harenguet**, *m.* micä scumbriä.
- Harenguière**, *f.* plasä pentru scumbrie.
- Hargneux**, *euse, adj.* si *sust.* arțăgosü, *cheval*—calü care mușcă și asvirlä, *chien* —, cäne reü.
- Haricot**, *m.* fasole.
- Haridelle**, *f.* calü prostü și slabü; *fig.* femeä mare și uscatä. [mip. nordicä.
- Harle**, *m.* uä passere pal-
- Harmale**, *f. bot.* speciä de rutä förte odoriferä.
- Harlequin**, *m.* vd. *Arlequin*.
- Harmonica**, *m.* armonicä.
- Harmonie**, *f.* armonicä, pctrivelä. *Concert d'—*, concertü de instruminte de sufplatü.
- Harmonieux**, *euse, adj.* armoniosü, plăcutü la urechiä.
- Harmoniquement**, *adv.* cu armonicä, armoniosü.
- Harmoniser**, *v. a.* a pune în armonicä.
- Harmoniste**, *m. mus.* armonicistü, care cunnösce regulele armonicē.
- Harnachement**, *m.* hamurile calulu.
- Harnacher**, *v. a.* a pune hamurile pe calü, a inhäma.

- Harnacheur**, *m.* curelariü, vindătorü de hamuri.
- Harnais**, *m.* seü *harnois*, hamuri; armatura completä a unü oinü de arme: *endosser le—*, a imbräcia profesiunea armelorü.
- Haro**, *m. clameur de—*, strigätü la Romaniü vechi, cē făcea unü nedreptätitü pentru a da în judecatä pe culpabile.
- Harpagon**, *m.*, omü prä avaru. — *C'est une allusion au personnage principal de la comédie de l'Avare, auquel Molière a donné ce nom.*
- se Harpailler*, *v. refl.* a se bate, se certa în modü neconvinitü, *fam.* [cerșetorü.
- Harpailleur**, *m.* furü (hoțü).
- Harpale**, *m.* insecte coleopt.
- Harpaye**, *f.* speciä de vulturü.
- Harpe**, *f.* harpä.
- Harpée**, *ée, adj.* cu peptulü latü (de ogari). [cärligü.
- Harpeau**, *m. mar.* speciä de
- Harpège**, vd. *Arpège*.
- Harpéger**, vd. *Arpéger*.
- Harper**, *v. a.* a stringe tare în mână, cu mäna.
- Harper**, *v. n.* Se dice de unü calü, care redicä piciorulü posteriorü mai sus decätü cellü-altü, și nu îndouesce genuchile.
- Harpie**, *f.* arpiä, monstru fabulosü förte avidü; speciä de vulturü brasilianü.
- se Harpigner*, *v. refl.* a se certa și a se bate. [navi.
- Harpin**, *m.* unü cärligü la
- Harpiste**, *m.* harpistü, cäntătorü cu harpa.

Harpon, *m.* speciă de lancia pentru a prinde balenele.

Harponner, *v. a.* a prinde cu *harpon*, *vd. prec.*

Harponneur, *m.* pescariu care prinde cu *harpon*, *vd. vorba.*

Hart, *f.* lemnu flessibile pentru a lega, rogosu. *Sentir la—*, a ave renume de tăl-charu.

Haruspice, *m.* *vd. Aruspice.*

Hasard, *m.* casu fortuitu intimplare. *Au—*, dupa intimplare; *par—*, din intimplare; *à tout—*, la ueri-ce intimplare, in totu casulu. *Au—de*, cu periculu, risiculu, de a.

Hasarder, *v. a.* a periclita, pune in periclu, espune, lasa la intimplare, cerca temerariu.

Hasardeusement, *adv.* cu periclu, la intimplare.

Hasardeux, *euse*, *adj.* pre cutedante, intreprindetoru, care se lassu buccurosu, facile, intimplarii, periculuu.

Hase, *f.* iepurea, iepuroica.

Hast, *m.* *arme d'—*, lancia, sulita, ueri-ce arma pusă intr'ua codă lung

Hastaire, *m. s.* *hastat*, soldatu, la Romanii anticii, inarmatu cu ua lancia lungă.

Haste, *f.* lancia, lungă, la anticii; arcu fara ferru.

Hasté, *ée*, *adj.* lanciatu, care semena cu extremitatea lancei. — Califică plante, cari se latescu la base in doue aripe ascutite si diverginți.

Hâte, *f.* grabă. *Avoir—*, a se

grăbi, *à la —*, *avec—*, *en—*, in grabă.

Hâter, *v. a.* a grăbi, *presser.*

Hâtereau, *m.* felie de ficatu presarate cu piperu si petrunjelu.

Hâteur, *m.* ingrijitoru, la buccatariile regesci, de preparatiunea friptureloru.

Hâtier, *m.* cârligulu in care sta virfulu frigarii, candu se invirtesce la focu.

Hâtif, *ive*, *adj.* prematuru, timpuriu crescutu; coptu inainte de timpu. *Comp. précocé, prématuré, en avance.*

Hatile, *f.* buccata de carne, ce tramite la amicii cella ce a taiatu unu rimatoru.

Hâtiveau, *m.* speciă de pere galbine timpurie.

Hâtivement, *adv.* inainte de timpul se; grabitu.

Hâtiveté, *f.* crestere pre timpuriă (a fructelorū).

Haubans, *f. pl. mar.* scare de funie din virfulu catartulu până la marginea navii.

Haubaner, *v. a.* a lega podine cu funie (la didăria).

Haubart, *m.* speciă de pesce.

Haubergeon, *m.* micu peptariu de ferru, *vd. urm.*

Haubert, *m.* peptariu de ferru, platosă vechiă. *Fief de —*, feudu care obligă pe posesorul se se urmede pe regele in resbelu, cu dreptulu de a purta unu *haubert*.

Hausse, *f.* înălțatură. Totu ce se asședă sub unu lucru spre a lu redica, — *des effets publics*, adausulu valorii la efectele publice; *jouer à*

la—, a se prinde (paria) că efectele se voru înălța.

Hausse-col, *m.* guleru înauritù cè pôrtă officiarîi de servițiù în unele armate.

Haussement, *m.* înălțare, redicare.

Hausser, *v. a. a* înălța, redica. *Se* —, a cresce. *Le temps se hausse*, timpulù se luminedă.

Haussière, *f.* funie grössă. Și *hussière. aussière.*

Haut, *haute*, *adj.* înaltù. *Chambre—e*, camera înaltă a pairilorù în parlam. englesù; — *en couleur*, fôrte coloratù; *messe — e*, mesă cântată; *Le temps est*—, noriù, sunt înalți, în sus, *à — e voix*, cu voce tare; *la — c volée*, clasile înalte ale societății, — *es sciences*, teologia, filosofia și matematice. *Sust. m.* partea superioare, partea de sus, *gagner le*—, a fugi. Ca *adv. s. en haut*, în sus. *D'en*—, de sus, *par en*—, pe sus. *En*— *de*, în partea de sus a.

Haut-à-bas, *m.* tolbașiù.

Haut-à-haut, *m.* strigătù allù vinătorilorù, că se chiâme pe soții lorù. [semețù.

Hautain, *aîne*, *adj.* măndru,

Hautainement, *adv.* cu măndriă.

Hautbois, *m.* instrumentù musicale de sufflatù.

Haut-de-chausse, *f. s.* *haut-de-chausses*, *vd. Cutilotte.*

Haute-contre, *f. mus.* alto, voce între tenorù și suprano.

Hautement, *adv.* cu voce tare, în gura mare.

Hautesse, *f.* înălțime. *Se* ðice Sultanului.

Haute-taille, *f.* tenorù subțire.

Hauteur, *f.* înălțime, înălțatură.

Haut-fond, *m. vd. Bas-fond.*

Haut-le-corps, *m.* mișcarea corpului; săritura calului.

Hautte-lutte, *loc. adv. emporter de*—, a lua din autoritate și ca superiorù.

Haute-paie, *f.* plată măi mare decâtù plata ordinariă.

Hauturier, *m. ière*, *f. adj.* în plină mare, *pilote*—, pilotù care direge navea după inspecțiunea stelelorù, *navigation—e*, navigațiune în lumgù cursului, (*vech*).

Have, *adj.* palidù. sêrbadù.

Haveneau, *m.* mică undiță.

Haveron, *m.* ovêđù sêlbatică.

Havir, *v. a. a* arde carnea frigind'o *Se*—, a se usca.

Havre, *m.* portù de mare.

Havre-sac, *m.* raniță.

Hé, *interj.* ei! *Se* ðice spre a chiâma, *hé bien*, eș bine.

Heaume, *m.* cască la armărie.

Heaumerie, *f.* fabricațiune de casce.

Heaumier, *m.* fabricante de casce.

Hebdomadaire, *adj.* ebdomadariù, de sêptemână, care se face în tôte sêptemânele.

Héberge, *f.* puntulù unde murulù se consideră de comune între douê ediâce alăturate de egale înălțime.

Héberger, *v. a. a* da ospitalitate, priimi în gazdă.

Hébéter, v. a. a face stupidu, prosti. Comp. *abrutir*.

Hébraïque, *adj.* ebreicu, ebreescu.

Hébraïsant, *m.* eruditu în ebreicul vechiu.

Hébraïsme, *m.* ebreismu. Locuțiune propriă limbei ebreice.

Hébreu, *m.* vechiulu ebreicu. Că *m.* judeu din epoca judecătorilor și primilor regi.

Hécatombe, *m.* ecatombă, sacrificiu de uă sută de animali, la antică.

Hécatombées, *f. pl.* sêrbetori la Ellenii antică în prima zi a anului.

Hécatombéon, *m.* prima lună a anului la Ellenii antică.

Heche, *f.* loitra carrului.

Hectare, *m.* ectariu, 10,000 metre pătrate sêu 100 *ares*.

Hectique, *adj. med.* ecticu. Califică friguri cari adducă slăbiciune. Și *étique*.

Hectisie, *f.* friguri ectice.

Hecto, particulă cê stă înaintea numinilor de măsură și arrêtă de uă sută de ori măi multă. *Sust. m. vd. urm.*

Hectogramme, *m.* ectogramă, 100 gramme (apropo 3 *onces*, 2 *gros*, 12 *grains*).

Hectolitre, *m.* ectolitru, apropio 106 *pintes* sêu 3 *minots*. [tru, 100 metre.

Hectomètre, *m.* ectometru.

Hédra, *f. chir.* incisiune simplă a ôsșelor.

Hèdre, *f. s. hédérée*, gummă resinôsă a ederei.

Hégire, *f.* egiră, fuga lui Maomete.

Hégumène, *m.* egumenu.

Heiduque, *m.* haiducu; spețiă de militari în Ungaria.

Hein, *interj.* eî! Însoțesce întrebarea, *fam.*

Hélas, *interj.* vai. [da gură.

Héler, v. a. *mar.* a striga,

Hélianthe, *m.* eliantu, florea Sorelui. Comp. *tournesol*.

Hélianthème, *m.* plante cu flori în forma spicului.

Hélique, *adj.* eliacu. Se dice în *astr.* de resăritulu sêu appusulu unei stele, cându sunt visibili.

Héliastes, *m. pl.* eliaști. Tribunale la Athena antică, ale cui sesiuni se începea uădată cu resăritulu Sorelui.

Hélice, *f. t.* eliciu, mișcare spirale, liniă învîrtită în forma spiralei, șiurupulu.

Hélicé, *ée, adj.* în forma spiralei.

Hélicoïde, *adj.* în forma eliciului, șiurupulu.

Hélicon, *m.* muntele Elicon, allu Muselor.

Héliconiades, *héliconides*, *f. pl.* musele. Pentrucă lăcuia pe muntele Elicon.

Hélicosophie, *f. geom.* artea de a trage spirali pe unu plan.

Héliée, *f.* piața unde se adună Eliaștii.

Héliocentrique, *adj.* eliocentricu. Califică locul unde s'ar arrêta uă planetă, privită din centrulu Sorelui.

Héliomètre, *m.* instrum. propriu a măsură diametrulu Sorelui și planetelor.

Hélioscope, *m.* elioscopiū, ochianū prin care ne putem uita la Sore. [plantă borag.
Héliotrope, *m.* eliotropū, uă
Hélix, *m. anat.* marginea esternă a urechiei.
Hellanodices, *hellanodiques*, *m. pl.* funcționari cari preșeau la jocurile olimpice.
Hellébore, *m.* vd. *Ellébore*.
Helléborine, vd. *Elléborine*.
Hellènes, *m.* Ellenii, Grecii antică. [grecescă antică.
Hellénique, *adj.* ellenicū,
Hellénisme, *m.* ellenismū, espressionē, întorsură, în modulū Ellenilorū antică.
Helléniste, *m.* ellenistū, eruditū, învățatū, în ellenesce.
Hellénotame, *m.* percepătorū la Athena antică, pentru a primi tributulū.
Hélose, *f. med.* elose, convulsione a muschilorū ochilorū.
Helvelle, *f. bot.* genū de ciuperce.
Helvétien, *m.—enne*, *f.* elvețianū, suețianū.
Felvétique, *adj.* elvețicū.
Helxie, *f.* vd. *pariétaire*.
Hem, *interj.* Se ăice pentru a chiăma pe cine-va.
Hémalopie, *f. med.* emalopiă, revărsatulū sângelui în globulū ochiului.
Hémanthe, *f.* frumôsă plantă narcisseă dela capulū Bunei Speranțe. Și *fleur de sang*.
Hématite, *f.* ematită, pētră de ferrū roșiă. Și *sanguine*.
Hématocèle, *m. med.* ematocelū, inflătură sângerosă.

Dict. Franco-Rom.

Hématose, *f. nat.* ematose. Acțiunea prin care succurile se transformă în sânge.
Hématurie, *f. t.* ematuriă.
Héméralopie, *f. med.* morbū în care nu vede cine-va obiectele decâtū dioa.
Hémérobaptistes, *m. pl.* uă sectă de Ebrei.
Hémérocalle, *f.* frumuseță de uă ăi. — Se numescū uă speciă de flori frumose, însă de mică durată.
Hémérodrome, *m.* funcționariū, la antică, care îngrija de linisce în piețele publice.
Hémi, *semi.* Particulă ce se adăuge înainte vorbelorū și semnifică jumătate, *demi*.
Hémicycle, *m.* emiciclu, semicercū, sală semi-circular.
Hémine, *f. emină.* Măsură de capacitate la Romanii antică.
Hémionite, *f.* vd. *Scolopendre*.
Hémiopie, *f.* emiopū, speciă de fluerū la antică. [tiuplă.
Hémipagie, *f.* durere la uă
Hémiplégie, *f. s. hémiplegie*, paralise de jumătatea corpului.
Hémiptères, *f. pl.* emiptere. Ordine de insecte.
Hémisphère, *f.* emisferă, jumătatea sferci, *demi-globe*.
Hémisphérique, *adj.* emisericū, de emisferă.
Hémistiche, *m.* emistichū, jumătatea unui versū eroicū sēu alessandrinū.
Hémoptoïque, *adj.* cădută în *hémoptysie*, vd. *urn*.
Hémoptysie, *f. med.* emoptise, espectoratū de sânge.

Hémorragie, *f. med.* emorragiă.

Hémorroïdal, *ale, adj.* emorroidale, de emorroidă.

Hémorroïdes, *f. pl.* emorroidă.

Hémorroïse, *f.* (de *l'Evangile*), emorroisea. Femea cu emorragiă, care s'a vindecat după ce s'a atinsă de vestimentul lui I.-Christu.

Hémostasie, *f. med.* stagnațiunea sângelui.

Hémostatique, *adj. med.* emostatică, (*remède*—), care oppresce flussul sângelui.

Hendécagone, *adj. geom.* endecagonă, cu un-spredece ânghiuri și totu' atâtea lateri.

Hendécasyllabe, *adj.* de unspredece silabe.

Henné, *m. bot.* plantă asiat. afric. care vâpsește galbinu.

Hennir, *v. n.* a nechea.

Hennisement, *m.* nechedat.

Henriade, *f.* enriade. Poemă a lui Voltaire, care celebră pe Enricu IV.

Hérotaire, *m.* genă de passeri silvane cu penne roșie.

Hépar, *m.* nume vechiu alu sulfurulu alcalic.

Hépatalgie, *f.* durere de ficat.

[cei; pesce.

Hépaté, *m.* genă de crusta-

Hépatique, *adj.* care ține de ficat.

[rescū, uă plantă.

Hépatique, *f.* popovnicu iepu-

Hépatite, *f. med.* epatită, inflamațiune a ficatulu, gălbiniă; *nat.* pĕtră prețioasă de culórea ficatulu.

Heptacorde, *f.* eptacordă, gitară cu șapte corde, la ant.

Heptaèdre, *m. geom.* eptaedru. Corpă cu șapte suprafețe plane.

Heptagone, *adj. și m.* eptagonă, care este cu șapte ânghiuri și șapte lateri.

Heptagynie, *f. bot.* classe de plante a căroră flóre è cu șapte pistili.

Heptaméron, *m.* eptameronă, scriptă compusă de buccăte împĕrțite pe șapte zile.

Heptandrie, *f. bot.* classe care conține plantele ale căroră flóri au șapte stamine.

Heptapole, *f.* eptapole. Regiune în Egiptă, care conținea șapte orașe principală.

Héraclées, *héracléides*, *f. pl.* sĕrbători în onórea lui Hercule.

Héraclides, *m. pl.* Eraclici, descindinții lui Hercule.

Héraldique, *adj.* eraldică, de armărie; *science*—, știința armărielor, însemnelor.

Hérait, *m.* eroldă, funcționariu lingă ună suverană, care face publicațiunile solemni, — *sĕu*—*d'armes*, erold care face publicaț. de pace.

Hérbacé, *ée, adj.* erbosă. Califică plantele a căroră rădĕcină este fragetă, môle.

Herbage, *m.* erbură, verdețuri.

Herbe, *f.* erbă, buriană, *brin d'*—, firă de erbă, *blé en*—, semĕnătură tinĕră. *Docteur en*—, cellă cĕ studiedă că sĕ pervină la doctorat.

Herbeiller, *v. a.* a pasce erbă (despre mistreți).

[erbă.

Herber, *v. a.* a întinde pe

Herberie, f. locu unde se albesce cra, intindind'o pe erb.

[inunt.

Herbette, f. erbiior, erb

Herbeux, euse, *adj.* erbosu, plinu cu erb.

Herbier, m. erbariu, coleciune de plante uscate i aeate intre chrtii. La pl. baucur de erb sub ap.

Herbire, f. erbress, care vinde erburi. [gsitoriloru.

Herbion, m. cutitu allu ar-

Herbivore, *adj.* erbivoru, care se nutresce cu erb.

Herborisation, f. plimbare c s adune plante.

Herboris, *e*, vd. *Arboris*.

Herboriser, v. a. a mbra pe cmpu c s adune erbe.

Herboriseur, m. cellu c culege erburi.

Herboriste, m. erboristu, cunnosctoru, vindtoru, de plante medicinale.

Herbu, *ue*, *adj.* erbosu, copperitu cu erb.

Hercotechnique, f. ercotehic, artea fortificaiuniloru.

Hercule, m. omu forte tare, vitdu. Dela Hercule, eroulu anticitaii.

Celle 12 fapte mari (*exploits, travaux*) ale lui Hercule sunt: a nbuit, stringindu-lu in brae, pe leulu care devasta Nemea; a uccissu pe idra dela Lerna, in allu cu snge i a muiatu sgetele; a liberatu cmpiele Maratonelui de Minotaurulu, pe care l'a omoritu Teseu; a strpunsu cu sgetele slle passerile lacului Stimfalu; a prinsu mistretulu arcaidianu pe muntele Erimant; a urmritu unu annu i a prinsu cprioara (*la biche*) cu picioarele de aram; a curlitu staulele avu-

tulu Augias, abtindu apele Alfeulu; a uccissu pe Diomele, care i nutria cai cu carne de omu; a invinsu pe Amazone; a uccissu pe Gerione, gigantele cu trei capete; a luat merele de aur din grdina Esperidiloru, plite de dragonulu cu n sut de capete; a inlntatu Cerberulu i a liberatu pe Teseu din infernu. Aceste lucrri i le impusese fratele su, Euristeu, spre pedps fiindc Hercule uccisese pe prima sa consorte, Megara, i pe copii sei.

Hre, m. *pauvre* —. Se dce in derisiune de unu omu fr meritu, deconsideratu.

Hrdie, f. msur de suprafcia la Romanii vechi.

Hrditaire, *adj.* ereditariu, de motenire.

Hrditairement, *adj.* prin ereditate. [tenire

Hrdit, f. ereditate, mo-

Hrdiarque, m. eresiarcu, autorulu, capulu, unei eresie.

Hrsie, f. eresi, doctrm contrari mai alesu religiunii, opiniune condamnt de Biserica.

Hrticit, f. calitatea unei propoiunii eretice

Hrtique, *adj.* ereticu. *Sust.* m. au'oru de eresi.

Hrigote, *adj.* cu semn la picioare. Vd. urm

Hrigoture, f. semn la picioarele posteriori ale cnelu.

Hrisser, v. a. a sbirlu. *Hriss*, sbirlitu. Comp. *drss*. In bot. se dce de plantele copperite cu per tari i visibili.

Hrisson, m. ariciu.

Hrissonn, *e*, *adj.* ghimuitu c ariciulu.

Héritage, *m.* ereditate, moștenire. Comp. *hérédité*.

Hérifer, *v. a.* a eredita, moșteni. Cu *acc.* seú cu prep. *de*.

Héritier, *m.* ereditariu, moștenitoru.

Hermadade, *f.* (*la sainte*), soldații Incisițiunii.

Hermaphrodisme, *m.* ermafrodismu, vd *urm.*

Hermaphrodite, *m.* (dela *Hermaphroditus*, fiulu Venerii și luí Mercuriú, cui se presupunea ambele sessuri), ermafroditu, de ambele sessuri. (fătălău).

Herm-athène, *m.* statuă care reprezintă pe Mercuriú și pe Minerva.

Hermées, *f. pl.* sərbători pentru Mercuriú la cei vechi.

Hermeline, vd. *Hermine*.

Herméneutique, *f.* ermenetică Explicațiunea cărților, mai alessu bisericesci; *règles*— *s.* regule cari servescu a esplica sánta Scriptură.

Hermès, *m.* teca adornată cu unú capu de Mercuriú.

Hermétique, *adj.* ermeticu, care se referesce la medicina universale, la transmutațiunea metaleloru, la pétra înțelepților, au *grand-œuvre*.

Hermétiquement, *adv.* ermeticu. Se dice de modulú de a astupa seú inchide ce-va se nu resuffle.

Hermine, *f.* ermelinu, micu patrupeđu care dá uá blană forte prețioasă; blană de ermelinu.

Herminé,ée, *adj.* cu fundulu

de argintú cu pete negre (despre armărie).

Herminette, *f.* vd. *Erminette*.

Herminie, *f.* genú de insecte lepidoptere.

Hermitage, *m.* vd. *Ermitage*.

Hermite, vd. *Ermite*.

Hermodate, *f.* uá plantă.

Herniaire, *adj.* erniariu, care ține de erniă. Vd. *hernie*.

Herniaire, *f. bot.* genú de amarantoidi.

Hernie, *f. med.* erniă, mare inflătură produssă prin dislocatulú unuí visceru.

Hernieux, *euse, adj.* cu erniă, erniosu.

Herniole, *f.* vd. *Furquette, herniaire*.

Hernutes, *m. l.* seú *frères muraves*, Ernuți, eretici a căroru sectă se distinge prin puritatea moraliloru.

Hérodien, *m. pl.* Erodiani, sectari ebrei.

Hérodions, *m. pl.* specieă de passeri, vd. *héron*.

Héroïcité, *f.* virtute eroică. — Il ne se dit que des vertus des saints.

Héroï-comique, *adj.* eroi-comicu.

Héroïde, *f.* eroidă, versuri pe numele unuí eroú, unuí eroine.

Héroïfier, *v. a.* a eroific, a face pe cine-va eroú.

Héroïne, *f.* eroină, femeă de curagiú și elevațiune.

Héroïque, *adj.* eroicu, de eroú, care privesce unú eroú.

Héroïquement, *adv.* în modu eroicu.

Héroïser, v. n. a se arrëta eroù, mare vitëdù.

Heroïsme, m. eroismù, virtute er ică.

Héron, m. erodiù, *héron proprement dit*, lat. *ardea*.

Héronneau, m. erodiù tinëru.

Héronnier, ière, adj. (*faucon*), șioimù care prinde erodii.

Héros, m. eroù (după fablă fiulù unù deù sëù dește cu unù muritoriù). [clicuri.

Herpes, f. pl. grile, parma-

Herpes-marines, f. pl. s. *herpes*, avuție cë marea aruncă pe còs.te, precum chichlibarù, cor ilie. Comp. *épaves*.

Hersage, m. grăpatù : greblă.

Herse, f. grapă : strëjă cu țepi.

Herser, v. a. a grăpa, trage cu grebla ; închide cu țepi.

Herscur, m. grăpătorù.

Hersillon, m. scândură presărată de cuie, de ghimpi, cã se opprescă pe inemicù.

Hésichastes, m. călugări greci contemplativi.

Hésitation, f. esitațiune, șio-văire, stare de îndouință, perplessitate, nesiguranță cë arrëtă cine-va prin vorbele, prin purtarea sa, agitațiune de spiritù.

Hésiter, v. n. a sta la îndouelă, fi nedecisù. Comp. *balancer*.

Hesper, m. sëù *vesper*, Lucëterulù. Planète de Vënus.

Hétéroclite, adj. eteroclitù, care se depărtëdă de regulele generalì ale gramma-

ticeì : risibile. ciudatù, *bizarre*.

Hétérodoxe, adj. eterodossù, care priimesce ceea cë se oppune sințimintelorù admisse in catolicismù.

Hétérodoxie, f. eterodossia. Credință contra sințimintelorù priimate in religiunea catolică.

Hétérodrome, m. *mecan.* pergulă (pirgiă), allù cui punctù de rësëmù este între resistință și putere.

Hétérogène, adj. eterogenù, de natură diferinte.

Hétérogénéité, f. diversitate in natura lucrurilor.

Hétérosciens, m. pl. lacuitorii din zonele temperate.

Hetman, m. hatman, titlu de demnitate la Casaci.

Hêtre, m. fagù.

Heur, m. (din care s'a făcutù *bonheur*), înimplare favorabile, norocù, *bonne fortune*. Voltaire critique ce mot employé par le grand Corneille.

Heure, f. oră, cës, à l— *qu'il est*, astă-dî. *de bonne—*, de vreme, *de meilleure —*, mai de vreme, *à la bonne—*, liă. mî place. *Tout à l'—*, indată, de curindù, *sur l'—*, in momentù, *pour l'—*, pentru momentù.

Heures, f. pl. carte de rugăciuni.—*canoniales*, diversele părți ale breviaiului ; *petites—* ; prima, terța, sista și nona.

Heureusement, adv. din fericire.

Heureux, euse, adj. fericë, fericitù, fortunatù.

Heurt, *m.* lovire, isbitură.
Heurtement, *m.* batere la pörtă.
Heurter, *v. a.* a lovi, isbi.
Heurtoir, *m.* ferrulă prin care bate cine-va la pörtă.
Heuse, *f.* vd. *Piston*.
Hévé, *m.* arbure de Guiana, din care ese gumelastică.
Hexaèdre, *adj.* și *m. geom.* essaedru, cu șesse feçie, și particulariă cubulă.
Hexagone, *adj.* și *m. geom.* essagonă, cu șesse anghiuri.
Hexamètre, *m.* essametr, versu de șesse metre seü picioare. [cu șesse stamine.
Hexandrie, *f.* essandrie, floră
Hexaples, *m. pl.* essaplele. Celle șesse traducțiunii grece ale testuluă ebreescă făcute de Origene.
Hiatus, *m.* iatū, effectū disgratioșă produssă de două vocali, cari se succedū.
Hibou, *m.* bufniță, (lat. *bubo*).
Hibouder, *v. n.* à fi posacū.
Hibride, *adj.* ibridă, compusă din mai multe feluri.
Hic, *m.* difficultatea, greutatea, principale a unū lucru. *Voilà le—*, uite greulă.
Hidalgo, *m.* hidalgo. Nobiliți din Spania, prețiși descindinți din creștini, cari nu sunt amestecați cu Maurii.
Hideusement, *adv.* intr'ună modū urătū.
Hideux, *euse*, *adj.* urătū, deforme, pocitū. [tate.
Hideur, *f.* urăciune, deforme
Hidroतिक, vd. *sudorifique*.
Hie, *f.* maiă pentru a bate petrele pe pavagiū. Și *de-moiselle*.

Hièble, *f. bot.* speciă de sambucū.
Hiement, *m.* baterea petrelorū dela pavagiū, că se se assede.
Hiérapicra, *f.* electuariū tonicū făcutū cu aloë.
Hiérarchie, *f.* ierarchiă, ordine gradată a stărilorū successive bisericesci.
Hiérarchique, *adj.* ierarchicū, de ierarchiă.
Hiérarchiquement, *adv.* prin ierarchiă, in modū gradatū.
Hiérarque, *m.* ierarcū, personă bisericescă de ordine mai înaltă.
Hiératique, *adj.* ieraticū, speciă de scriere egiptenă ant.
Hiérodrame, *m.* cerimoniă de immormintare cu musică.
Hiéroglyphe, *m.* ieroglitū, scriere egiptenă antică.
Hiéroglyphique, *adj.* ieroglificū, de ieroglife.
Hiéronique, *adj.* ieronicū. Jocuri, la Roma antică, in onórea deilorū.
Hiérophante, *m.* ierofante, preotū care președea la misteriele Eleusine.
Higée, *f.* vd. *Hygiée*. [dulce.
Hilarité, *f.* ilaritate, veselie
Hile, *m.* semnū cè se gëssese in sëmintă, și pe unde ea priimesce succurile nutritive.
Himantope, *m.* passere cu picioarele roșie.
Hippiatrique, *f.* ippiatrică, medicina cailorū, animalilorū.
Hippocampe, *m.* ună mică pesce marină. Și *cheval-marin*.
Hippocentaure, *m.* ippo-

centaură, monstru jumătate omă și jumătate taură.

Hippocras, vd. *Hypocras*.

Hippocrène, f. fântână care eșia din muntele Parnassu, consecrată museloră.

Hippodrome, m. ippodromă. Locu în Constantinop., unde se făcea cursele de căl.

Hippogrife, m. cală fabulosă inaripată.

Hippolithe, m. ipolită, speciă de pĕtră.

Hippomane, m. speciă de umiditate animale.

Hippopotame, m. ippopotamă.

Hirondelle, f. rândunică.

Hirsuté, *éc*, adj. bot. garnită cu peră lungi.

Hispanisme, m. ispanismă, idiotismă ispanică.

Hispide, adj. țeposă, ghimposă.

Hisser, v. a. mar. a redica, înălța, *hausser*. [gațune.

Histiodromie, f. artea navi-

Histoire, f. istoriă.— *ancienne*, istoria antică, — *du moyen-âge*, istoria evului mediū. *Histoires que tout cela*, astea sunt simple povești.

Historial, *ale*, adj. care însemnă unele punctari din istoriă. [de istoriă.

Historien, m. istoric, autoră

Historier, v. a. a narra, a înfrumuseța cu mize ornamente.

Historiette, f. istoriără.

Historiographie, f. autoră de istoria unei epoci.

Historique, adj. istoric.

Historiquement, adv. în modă istoric.

Histrion, m. istriune, actoră la Roma antică.

Hiver, m. iernă.

Hivernage, m. mar. iernare, stațiune a naviloră ierna.

Hivernal, *ale*, adj. de iernă, iernatic. *Sust.* m. sĕmĕnătură de iernă.

Hivernant, *e*, adj. petrecindă iernă în amorișire (de animal).

Hiverner, v. n. a ierna, petrece iernă (despre nav).

Ho, *interj.* o! Esprime chiămare sĕu mirare.

Hobereau, m. speciă de pasșere de prĕdă; *fig.* bădărană.

Hoc, m. speciă de jocă în cărți.

Hoca, m. ună jocă de întimplare compusă de 30 bilete cu numără.

Hoche, f. crestătură, răbojă.

Hoche ment, m. clătire din capă.

Hoche pied, m. primulă șoim care lovesce erodiulă în sboră.

Hoche pot, m. fertură de carne tocată fĕrtă cu legumi, castane. [*ronnette*

Hoche queue, f. vd. *berge*

Hoche r, v. a. a scutura, sguđui,—*la tĕte*, a da din capă.

Hochet, m. jucăriă de copii mică; lucru vană.

Hochure, vd. *Hoche ment*.

Hogner, v. n. a se plănge, bombăni, a miră (cănele)

Hoir, m. moștenitoră în liniă drĕptă. Comp. *héritier*.

Hoiret, m. moștenitoră minor.

Hoire, f. creditate, moștenire.

Holă, *interj.* e! Esprime chiămare. Că *adv.* destulă.

Hollander, v. a. a trage penne de scrisă prin cenușe caldă, că sĕ le întărescă.

Holocauste, *m.* sacrificiū prin ardere la Ebreii vechi.

Holographe, *adj.* vd. *Olographe*.

Holomètre, *m.* instrumentū geometricū de măsuratū uerice anghiurī. *Comp.* *pantomètre*.

Homard, *m.s.* *homar*, speciă de raci marini. [de cărți.

Hombre, *m.* speciă de jocū

Homélie, *f.* omiliă, predică, discursū religiosū.

Homélitique, *adj.* omileticū, de predică. [mare (măgădău).

Homéas, *m.* omū de taliă

Homéopatie, *f.* omeopatiă. Medicină care tratădă morbiī cu medicaminte producindū simptomate asemeni morbului (*Similia similibus*).

Homérique, *adj.* omericū, in genulū lui Omerū.

Homicide, *m.* omicidū, omorū de omū, *meurtre*; omoritorū de omū, *meurtrier*, *assassin*. [omū.

Homicider, *v.a.* a ucidē unū

Homification, *f.* omificațiune.

Homiliaire, *m.* culessū de omilie. Vd. *homélie*.

Homiose, *f.* omiose, accumulațiunea succurilorū nutritive.

Hommace, vd. *Hommase*.

Hommage, *m.* inchiuăciune, cē adducea vassaliū domnului lorū, sumisiune respectosă.

Hommagé, *ée*, *adj.* care ține de *hommage*, vd. *prec.*

Hommager, *m.* care ē dētoriū sē dé unū *hommage*.

Hommase, *adj.* care sēmēnă cu bărbatulū (voce, taliă, femeă).

Homme, *m.* omū. *Honnête* —,

omū onestū, probū. — L'expression *parfait honnête homme* de Racine n'est point vicieuse.

Hommée, *f.* lucru câtū face unū individū intr'ua di.

Hommelet, *m.* omū micū.

Hommese, *f.* vd. *hommace*.

Homocentrique, *adj. geom.* omocentricū, concentricū, cu unū centru commune.

Homogène, *adj.* omogenū, de natură identică.

Homogénéité, *f.* omogenitate, calitatea omogenului.

Homologation, *f.* legitimațiune de tribunale a unui inscrissū.

Homologue, *adj. geom.* omologū, care se oppune la anghiurī egalī, (despre lateri).

Homologuer, *v.a. jur.* a omologa, legitima unū inscrissū.

Homonyme, *adj.* omonimū, cu aceiași nume.

Homonymie, *f.* calitatea lucrului omonimū.

Homophonie, *f.* concertū de mai multe voci, cari cântă in unisonū sēu la octavă.

Honchets, *n. pl.* vd. *Jonchets*.

Hongnête, fórfecei ale sculpturilorū in marmure.

Hongre, *adj.* calū spre diferință de arnăsarū. *Comp.* *cheval oupé*.

Hongrer, *v. a.* a face caī din armăsarū. Rar us.

Hongroyeur, *m. s.* *hongrieur*, argășitorū de pele de Ungaria.

Honestation, *f.* adducere la onóre, la cinste. [onóre.

Honester, *v. a.* a adduce la

Honnête, *adj.* onestū, cinstitū,

—*homme*, omă cu probitate;
homme —, omă cu politetă,
excuse —, scusă plausibilă.
Honnêtement, *adj.* cu onestate.
Honnêteté, *f.* onestate, cinste.
Honneur, *f.* onóre, cinste. *La pl demnități. A mon* —, cu successă.
Honnir, *v. a.* a rușina, necinsti.
Honorable, *adj.* onorabile.
Honorablement, *adj.* în modă onorabile, cinstită.
Honoraire, *adj.* onorariă, plata profesionistiloră măi nobili. [spre onóre, onorifică].
Honoraire, *adj.* onorariă.
Honorer, *v. a.* a onora, cinsti.
ad Honores, *loc. lat.* spre onóre, onorifică. *Place ad* —, postă fără remunerațiune.
Honorifique, *adj.* onorifică, pentru onóre.
Honte, *f.* rușine; desonóre.
Honteusement, *adv.* în modă rușinosă, cu rușine.
Honteux, *euse*, *adj.* rușinosă.
Hôpital, *m.* spitală.
Hoquet, *m.* sughițată, sughiț.
Hoqueton, *m.* casacă, cê purta alta-dată ômenii poliției. [face pe cêsă].
Horaire, *adj.* de oră, care se
Horde, *f.* ordă, glôtă de ômeni fără ședință stabile, *tourbe*.
Horion, *m.* tare lovitură pe umără (în glumă), *vech.*
Horizon, *m.* *horison*, orisonte; *pict.* liniă care termină cerulă unăi tabelă.
Horizontal, *ale*, *adj.* orisontale, paralelă cu orisonte.
Horizontalément, *adv.* în liniă orisontale.
Horloge, *f.* orologiă, cêsor-

nică de părete; — *de Flore*, tablă de înfloritulă măi multor plante, cari se referescă la tôte ôrele zilei.

Horloger, *m.* orologiară, cêsornicară. *La fem. horlogère.*

Horlogerie, *f.* orologeriă.

Hormis, *prep.* afară de, omițindă, *excepté.*

Horographie, *f.* vd. *Géomonique.* [loră].

Horométrie, *f.* măsura ore-

Horoscope, *m.* oroscopiă, predicțiune din observatulă steleloră la nascerea cui-va.

Horreur, *f.* orróre, grôdă.

Horrible, *adj.* orribile, grôdnică.

Horriblement, *adv.* în modă orribile, grôdăvă.

Horripilation, *f.* oripilațiune, sbirlirea părului.

Hors, *prep.* afară din: — *d'oeuvre*, buccate mênunte ce se servescă la mēsă cu supă, — *oeuvre*, mēsură dela ânghiulă esternă allă murului până la ânghiulă esternă allă cellulă-altă mîră, — *de logis*, afară dela lăcuiță, — *de la ville*, afară din orașiă. *Cabinet hors-d'oeuvre*, cabinetă dispărțită de cellulă-altă edificii; *adv.* în afară.

Hortensia, *f.* ortinsia, arburelă din China și Japonia.

Horticulteur, *m.* orticultoră, cultivatoră de grădine.

Horticulture, *f.* orticultură, cultivațiunea grădinei.

Hospice, *m.* ospiciă, casă unde călugării dă ospitalitate călătoriloră; spitală.

Hospitalier, *ière*, *adj.* ospitalitate, priimitoriu de streini.

Hospitalité, *f.* ospitalitate, primire in casa sa, găsduire.

Hospodar, *m.* ospodarü.

Hostie, *f.* victimă cę sacrifica Ebreii vechi; anafură.

Hostile, *adj.* ostile, vrăjmășescü.

Hostilement, *adv.* in modü ostile, vrăjmășesce.

Hostilité, *f.* ostilitate, vrăjmășiă.

Hôte, *m.* *hôtesse*, *f.* birtașiü; găsditorü, óspe. Cellü cę priimesce in gasdă, cellü cę șede in gasdă; locatarü, inchiriătorü.

Hôtel, *m.* ospelü.—*de ville*, ședința municipalității. *Maitre d'*—, prepusü ca sę îngrijescă de męsa unü principe. *Hôtel-dieu*, spitalü principale.

Hôtelage, *m.* chiriă pentru magazinü, pentru casă.

Hôtelier, *m.* otelistü.

Hôtellerie, *f.* ospelü.

Hotte, *f.* coșiü cę se pörtă pe umeri.

Hottée, *f.* unü coșiü plinü.

Hotteur, *m.* *eus*, *f.* purtătorü cu coșiulü.

Hotonne, *m. s.* *plumeau*, plantă lisimaceă.

Houage, *m. s.* *houache*, urma cę face navea.

Houari, *m.* nave cu douę catarturi și douę panțe triânghiulari.

Houblon, *m.* umulü, hameiü.

Houblonner, *v. a.* a pune hameiü intr'ua lębură.

Houblonniere, *f.* câmpü semęnatü cu hameiü.

Houe, *f.* sapă de ferrü.

Houer, *v. a.* a săpa.

Houille, *f.* cãrbune de pãmintü. [bunü de pãmintü.

Houiller, *adj.* strate de cãrbuni.

Houillère, *f.* mineriü, ocnă, de cãrbuni de pãmintü.

Houilleur, *m.* lucrătorü la mineri de cãrbuni de pãmintü.

Houilleux, *euse*, *adj.* care conține cãrbuni de pãmintü.

Houlan, *m.* vd. *Uhlán*.

Houle, *f. mar.* undulațiunea apei inainte sęu după furtună.

Houlette, *f.* bită de păstorü.

Houleux, *euse*, *adj.* turburatü (despre apa mării).

Houper, *v. a.* a chiăma pe soçiulü sęu (despre vinătoare).

Houpe, *f.* tufă de flori; moțü.

Houppelande, *f.* vestimintü pentru d'assupra (giubea).

Houper, *v. a.* a face ciucuri.

Houra, vd. *Hourra*.

Hourailier, *v. n.* a vina cu cãni mici și rei.

Hourailis, *m.* grãmadă de cãni de vinătoare proști.

Hourdage, *m.* *hourdis*, didăriă gróssă. [tencuială.

Hourder, *v. a.* a da prima

Hourdis, vd. *Hourdage*.

Houret, *m.* cãne de vinătoare micü și prostü.

Houri, *m.* femeecari, in ideele Mahometanilorü, contribuiescä la păccerile aleșilor in Paradis.

Hourque, *f. s.* *houcre*, speçiă de nave olandesă.

Hourra, *m.* ura.

Hourvari, *m.* vorbă a vinătorilorü spre a chiăma

căni, cându a perdutū urma.
Poporulū ȃice *boulvari*.
Housard, *m.* husarū. Și
hussard.
House, *f.* curte mică lângă
uă casă țerrănescă. [cisme.
Houseaux, *m. pl.* speciă de
Houspiller, *v. a.* a smuci pe
cine-va spre a-lū maltrata.
Houssage, *m.* măturare cu
unū mănuchiū de mărăcinī.
Houssaie, *f.* locū plinū cu
mărăcinī ghimpoși.
Houssard, *m.* vd. *Housard*.
Housse, *f.* îmbrăccăminte
selei.
Housser, *v. a.* a mătura,
sterge pulberea.
Houssine, *f.* vergea, nuea.
Houssiner, *v. a.* a bate cu
nueaa. [le, de penne.
Houssoir, *m.* mătură de nue-
Housson, *m.* vd. *urm*.
Houx, *m. s.* *petit houx*, ar-
burelū ramnoidū cu frunđe
ghimpoșe.
Hoyau, *m.* săpăligă.
Hour, *m.* speciă de vulturū
marinū, *aigle de mer*.
Hublot, *m.* ferestră la nave.
Huche, *f.* căpistere.
Hucher, *v. n.* a chiăma cu
cornulū (*huchet*) la vinătore.
Hue, *interj.* hai! Vorbă a
cărrușiașilorū că se îndemne
caii.
Huée, *f.* vuetū, strigătū (chiotū).
Huer, *v. a.* a da strigătū (chiotū).
Huette, *f.* vd. *Hulotte*.
Huguenot, *m. ote*, *f.* hugue-
notū. Astăđi in Franc. calvi-
niștiī. [olă d'assupra.
Huguenote, *f.* cuptorașiū cu
Huguenotisme, *m.* doc-
trina religiunii calvine.

Huhau, *interj.* vd. *Hue*.
Hui, *adv.* *ce jourd'hui*, au-
jourd'hui, astăđi.
Huile, *f.* oliū, uleiū,—à brû-
ler, oliū de lampă.
Huiler, *v. a.* a unge cu uleiū.
Huilerie, *f.* magazinū, fa-
brică, de uleiuri.
Huileux, *euse*, *adj.* uleiosū.
Huilier, *m.* sticlele cu oțetū
și untū de lemnū de mėsă.
Huir, *v. n.* a striga (despre uliū).
Huis, *m. pl.* ușe. Numai in
espresiunea à *huis clos*, cu
ușele inchise, *vech*.
Huissierie, *f.* pervasulū ușei.
Huissier, *m.* servitorū la
camera regelui; aprodū.
Huit, *numer.* optū. *Huit-de-*
chiffre, compasū de desitate
(la orologiari). [versuri.
Huitain, *m.* stanță de optū
Huitaine, *f.* numėrū de optū.
Huitième, *adj.* allū optulē.
Huitièmement, *adv.* in
rândulū allū optulē, a opta
ōre.
Huitre, *f.* stridiă; *fig. s.* —
à l'*écaille*, persōnă stupidă.
Huitrier, *m.* vinătōrū de
stridie.
Hulan, *m.* vd. *Uhlan*.
Hulotte, *f. s.* *huelle*, bufniță.
Humain, *aine*, *adj.* umanū,
omenescū; de inimă bună,
bénin, *doux*, *bienfaisant*.
Humainement, *adv.* ome-
nesce. [imblăndi; a civilisa.
Humaniser, *v. a.* a omeni,
Humaniste, *m.* umanistū,
scolariū s. profesorū de u-
manități in collegiū.
Humanitaire, *adj.* care in-
teressēdă omenirea întrēgă.
Humanité, *f.* umanitate, o-

menire. *Les hommes en général*. La pl. umanităţii, clasicele colegiale dela grammatică in sus până la filosofică exclusivă.

Humble, *adj.* umile, umilită.

Humblement, *adv.* cu umilinţă. [te, care umeleşce.

Humectant, *e, adj.* umectant

Humectation, *f.* umectatione, umeşire, muşare.

Humecter, *v. a.* a umecta, umeşi, muşa; răcori.

Humér, *v. a.* a sorbi, suga.

Huméral, *ale, adj.* umerale, de umeră. La pl. *huméraux*.

Humérus, *m.* ossulă braşului dela umeră până la cubită.

Humeur, *m.* umóre, umeşelă; *fig.* fantasiă, capriciū.

Humide, *adj.* umeşă, umeşosă. [modū umeşă.

Humidement, *adv.* intr'ună

Humidité, *f.* umişitate, umeşelă.

Humiliant, *ante, adj.* umilitoriu. Comp. *avilissant*.

Humiliation, *f.* umilire, umilinţă. [*baïsser*.

Humilier, *v. a.* a umili, a-

Humilité, *f.* umilitate, umilinţă.

Humoral, *ale, adj. med.* de umóri; provenitū din umóri.

Humorisme, *m.* umorismă, doctrina umoristiloră.

Humoriste, *adj.* umoristă, posacū. *Sust. m.* medică galenistă din secta celoră cē

pretindū că fenomenele vieţii provinū din umóri, *fam.*

Humus, *m.* pământū vegetale.

Hune, *f. mar.* punte in giu-

rulă catarteloră aproape de virfă.

Hunier, *m. mar.* pânşa cartului numitū *mât de hune*.

Huppe, *f.* pupăşă, moşă la passeră.

Huppé, *ée, adj.* moşatū.

Hure, *f.* căpētină, *fam.*

Hurhaut, (pron. *huró*), *vd. Hue*.

Hurlement, *m.* urlatū.

Hurler, *v. n.* a urla.

Hurleur, *m.* urlătoriu

Hurluberlu, *m.* nesocotitū; fără minte, *pop.*

Hussard, *m. vd. housard*.

Husso, *m.* morunū.

Hutin, *vd. Mutin*.

Hutte, *f.* covergă, bordeiū.

se **Hutter**, *v. refl.* a-şi face unū bordeiū.

Hyacinthe, *f.* iacintă, zambilă; *adj.* albastru violetū.

Hyacinthées, *hyacinthies*, *f. pl.* iacintie, sērbători pentru Apoline la Lacedemoni.

Hyades, *f. pl.* iaşile, stele in constelaţiunea Taurului. *Vd. pléiades*.

Hyalin, *m.* ialină, speciă de cristalū de pētră, *quartz*—, cristalū de stincă.

Hyaloïde, *adj.* vitratū, care sēmēnă sticlei. [riei.

Hyalurgie, *f.* artea sticlă-

Hybride, *adj.* ibridū, născutū din două speciē diferite;

derivatū din două limbe, cum este vorba *bureaucratie*.

Hydatisme, *m. med.* sgomutulă produsşă de curgerea lăcidului dintr'ua înflătură.

Hydragogue, *adj. med.* idragogū, care pōte estrage

succurile din diverse părți ale corpului.

Hydrate, *m.* idrată, corpă chemică care conține apă.

Hydraté, *ée, adj.* idratată, combinată cu apă.

Hydraulique, *adj.* idraulică, cărui apă dă mișcare; *sust.f. idraulică*, știința despre condusul și înălțarea apelor.

Hydre, *f.* idră, speciă de șerp veninos fluvial.

Hydréléon, *m. farm.* amestec de ulei și de apă.

Hydrie, *f.* urcior de apă la antică [idrogen carbonat].

Hydrocarbure, *m. chem.*

Hydrocèle, *m.* idrocel, inflătură din cauza serosității în țesătura celulară.

Hydrocéphale, *m.* idrocefal, idrope, dropică.

Hydrochlorate, *m.* idroclorat, sare din acid idrocloric și uă base.

Hydrochlorique, *adj.* idrocloric. [plante.]

Hydrocotyle, *f.* gen de

Hydrodynamique, *f.* idrodinamică. Știința mișcării, ecilibriului, licișilor.

Hydrogale, *f. farm.* beutură compusă din lapte și apă.

Hydrogène, *m.* idrogen.

Hydrogénée, *ée, adj.* idrogenat, combinat cu idrogen.

Hydrographe, *m.* idrograf. Erudit care se ocupă cu știința ecilibriului licișilor.

Hydrographie, *f.* idrografiă, descrierea mărilor.

Hydrographique, *adj.* idrografică.

Hydrologie, *f.* idrologiă, tractat de ape.

Hydromel, *m.* idromel, apă unde s'a dissoluț miere.

Hydromètre, *m.* idrometru, instrument pentru a măsura greutatea și puterea fluidilor.

Hydrométrie, măsura greutății și puterii fluidilor.

Hydrophane, *f.* pără care pusă în apă devine transparentă. [turbat.]

Hydrophobe, *m.* idrofob.

Hydrophobie, *f.* idrofobiă, turbare. [dropicos.]

Hydropique, *adj.* idropic.

Hydropisie, *f.* idrope, dropică.

Hydropneumatique, *adj.* idropneumatic. Califică aparate pentru prinderea găseler.

Hydropote, *m.* beutor de

Hydroscope, *m.* idroscop, vd. *urm.*

Hydroscopie, *f.* idroscopiă, pretinsă artă de a cunoșce isvorele, emanațiunile, apelor din pământ.

Hydrostatique, *f.* idrostatică; tractat de greutatea, de ecilibrul, licișilor.

Hydrosulfate, *hydrosulfure*, *m.* idrosulfat.

Hydrosulfurique, *adj.* idrosulfurică.

Hydrothérapie, *f.* idroterapiă. Tractarea morbilor prin usul estern de apă rece.

Hydrotique, *adj.* idrotic, sudorific, *hydragogue*.

Hydrotite, *f.* idrope allă urechei.

Hydrure, f. idrurū, substanță compusă de idrogenū și altū corpū simplu afară de osigenū. [(despre plante).

Hyémal, *ale*, *adj.* de iernă,

Hyène, f. ienă.

Hygiène, f. igienă.

Hygiénique, *adj.* igienicū.

Hygromètre, *m.* igrometru. Instrumentū pentru a măsura umedéla sèu uscăciunea aerulū.

Hygrométrie, f. măsura umidității aerulū.

Hygrométrique, *adj.* igrometricū. Califică corpurile sintibile la umedélă sèu la uscăciune. [maimute.

Hylobates, *m. pl.* genū de

Hymen, *m.* sèu *hyménée*, imenū. Deitate care președea la nunte ; maritagiu.

Hyménoptère, f. imenopteră, insectă de speția albinelorū. [nuri.

Hymnaire, *m.* carte de im-

Hymne, *m.* imnū, cântū în onóra divinității.

Hymnodes, *m. pl.* innođi, cei cè cânta imnuri la sèrbători publice, la anticī.

Hyoglosses, *m. pl.* iogloși, muschi ai limbei.

Hyoïde, *m.* ossulū dela rădęcina limbei.

Hypallage, f. figură prin care se introducū în uă propozițiune đicerī carī perținū altei propozițiunii, ipalage.

Hyperbate, f. iperbată, întorsura construcțiunii naturalī a vorbelorū.

Hyperbole, f. iperbolă, figură de ret.—prin care se esagerédă realitatea; *geom.* secțiu-

nea conulū printr'unū planū, care, prolongitū, întilnesce conulū oppusū.

Hyperbolique, *adj.* iperbolicū ; care înăresce sèu diminuește realitatea pré multū.

Hyperboliquement, *adv.* prin iperbolă, esageratū.

Hyperborée, sèu—*réen*, *m.* iperboreū, dela Nordū.

Hypercritique, *m.* criticū severū, censorū pré aspru.

Hyperdulie, f. (*le culte d'—*) cultulū cè se face santei Verginī.

Hipéricum, *m.* vd. *Millepertuis*. [discopperitū.

Hypèthre, *adj.* ipetru, templu

Hypertrophie, f. *med.* creștere cșcșșivă a unū organū.

Hypnolate, *m.* somnambulū.

Hypnotique, *adj.* somniferū.

Hypocondre, *m. anat.* partea laterale de lângă stomacū.

Hypocondriaque, *adj.* și *sust.* ipocondricū ; triste.

Hypocondrie, f. ipocondriă, melanc. liă, tristiță.

Hypocras, *m.* liquóre de vinū, scorțișioră, sacharū etc.

Hypocrisie, f. făciărnică.

Hypocrite, *adj.* ipocritū simulatū, prefăcutū, făciărnicū.

Hypogastre, *m.* ipogastru, partea inferióre a stomaculū.

Hypogastrique, *adj.* ipogastricū. [ranū.

Hypogée, *m.* ipogeū, suter-

Hypoglosse, *adj.* (*le nerf. —, sèu l'hypoglosse*), nervulū care se distribuesce la muschii limbei.

Hypogyne, *adj.* s. *hypogynique*, corolă, slamină, d'asupra ovarulū.

Hypostase, *f. teol.* ipostase, persoană ființă. *Ily a en dieu trois hypostasy.* [ticu].

Hypostatique, *adj.* ipostata-

Hypostatiquement, *adv.* prin ipostase, ipostaticu.

Hypostyle, *adj. archit.* ipostilă, susținută de colonne.

Hypoténuse, *f. geom.* ipotenusă, latura opusă unghiului drept.

Hypothécaire, *adj.* ipotecariu, celulă care are dreptul de ipotecă.

Hypothécairement, *adv.* ipotecariu, prin ipotecă.

Hypothénar, *m.* Se numesc diverși mușchi ai mâinii și piciorului. [manetu].

Hypothèque, *f.* ipotecă, e-

Hypothèque, *f.* speciă de liquore.

Hypothéquer, *v. a.* a ipoteca, emaneta, dălogi.

Hypothèse, *f.* ipoteză, părere, dare cu soc tătă: sistemă.

Hypothétique, *adj.* ipote-

I, *m. i*, a treia vocală. Il ne se prononce pas dans *moi-gnon, poignant, poignée, poignard*, et dans *Montaigne*, nom d'homme.

Iact, *vd. Yacht.*

Iambe, *m.* iambă. Măsură de versă grecă s. lat. compusă de una scurtă și una lungă.

Iambique, *adj.* iambic.

Iatraléptique, *f.* iatraléptică. Partea medicinei care tractedă despre topice.

tică, după părere, prin apariță.

Hypothétiquement, *adv.* ipotetică, prin presupunere.

Hypotypose, *f. rhet.* descripțiune foarte verisimile.

Hypsiloïde, *vd. Hioïde.*

Hysope, *m. s. hyssope*, isopă, plantă labiată aromatică. [nodă, istericale.

Hystérie, *f.* isteriă, vapori,

Hystérique, *adj.* isteric.

Hystérite, *f. med.* isterită, inflamațiunea matricii.

Hystérocele, *m.* erniă de matrice.

Hystérolithe, *m.* petrificațiune care presintă figură de matrice.

Hystérotome, *m.* instrumentă pentru dissecțiunea matricii.

Hystérotomie, *f.* dissecțiunea matricii, operațiunea cesareă.

Hyvourahe, *m.* arbure brasiliană (dont on emploie l'écorce contre la syphilis).

I

Ibidem, *adv. contract.*, *ibid.* ibidem, totă acolo.

Ibis, *m.* ibe, passere care destruesce șerpi, adorată de Egipteni antic.

Icelui, *icelle*, *pron. dem.* acestă, acestă, de cari s'a vorbită.

Ichneumon, *m. ichneumone.*

Ichnographie, *f.* icnografiă, plană orisontale allă ună edificiu.

Ichnographique, *adj.* icnografic, *vd. prec.*

Ichor, *m.* ichorū.
Ichoreux, *euse, adj.* ichoros.
Ichtycolle, *f.* cleiū de pesce.
Ichtyolithe, *m.* ichtiolitū, pesce petrificatū.
Ichthyologie, *f.* ichtiologiā, tractatū de pesci. [logicū.
Ichthyologique, *adj.* ichtiologic.
Ichthyologiste, *m.* cellū cē studiédā istoria pescilorū.
Ichthyophage, *adj.* ichtiofagū, mǎncătorū de pesce.
Ici, *adv.* aici. *Par—*, pe aici; *d'—à demain*, de ađi până mâine. *Ici-bas*, aici josū, in lumea acēsta. [Sultanulū.
Icoglan, *m.* funcționariū allū
Iconoclaste, *m.* iconoclastū, stricătorū de icōne.
Iconographe, *m.* iconograf.
Iconographie, *f.* iconografiā, descripțiunea icōnelorū.
Iconographique, *adj.* iconograficū.
Iconclâtre, *m.* iconolatru, inchinătorū la icōne.
Iconologie, *f.* iconologiā, esplicațiunea icōnelorū.
Iconologique, *adj.* iconologicū.
Iconomaque, *m.* contrariū inchinării la icōne.
Icosaèdre, *m.* icosaedru, solidū cu 20 lateri. [stamine.
Icosandrie, *f.* plante cu 20
Ictère, *m. med.* icterū, gălbinare. [prec.
Ictérique, *adj.* ictericū, vd.
Ictinie, *f.* passere de pradā din Guiana.
Ictus, *m.* accentū ritmicū.
Idatide, *m.* verme care șede in carne.
Ide, *m.* ultimele dātaturī decisive in joculū pichetū.

Idéal, *ale, adj.* ideale, care esiste numai in ideā.
Idéaliser, *v. a.* a idealisa, inchipui maī presus de realitate; a face modele.
Idéalisme, *m.* idealismū. Sistemā care vede in Dumnedeū ideele tutorū lucrurilor. Sistema cellorū cē adoptā ideele innāscute, precum Kant.
Idéaliste, *m.* idealistū, pǎrtēnū allū idealismulū.
Idée, *f.* ideā, concepțiune, cugetare, opiniune.
Idem, *adv.* idem, totū aceea.
Idémiste, *m.* cellū cē confirmā dissele altuia.
Identifier, *v. a.* a identifica, face unulū precum altulū.
Identique, *adj.* identicū, de aceeași naturā, acel ași.
Identiquement, *adv.* identicū, in acel ași modū.
Identité, *f.* identitate, naturī identică. [ta ideelorū.
Idéologie, *f.* ideologiā, sciinț.
Idéologique, *adj.* ideologicū.
Idéologue, *m. s. idéologiste*, ideologū, care se ocupā de idee.
Ides, *f. pl.* ide, a 13-a sēū a 15-a đi a lunei, la R. ant.
Idiome, *m.* idiomā, limbā, dialectū. [primitivā.
Idiopathie, *f.* idiopatiā, hólă
Idiopathique, *adj.* idiopaticū.
Idiot, *m. ote, f.* idiotū, prostū.
Idiotisme, *m. gram.* idiotismū, construcțiune propriā unei limbe particulari.
Idoine, *adj.* aptū, destoinicū pentru ce-va, *vech.*

Idolâtre, *adj.* și *m.* idolatru.
Inolâtrer, *v. n.* a fi idolatru; *v. a.* a iubi până la adorațiune.

Idolâtrie, *f.* idolatriă.

Idole, *m.* idol, deitate falsă.

Idotée, *f.* genă de crustacei.

Idylle, *f.* idilă, mică poemă pastorală. [deuna verde.

If, *m.* speciă de arbure totu-

lfuse, *f.* speciă de stejar.

Igname, *f.* speciă de plante esotice.

Ignare, *adj.* și *sust.* fără știință, nestudiat, neinvățat.

Igné, *ée*, *adj.* compus din foc.

Ignescent, *nte*, *adj.* care produce foc (despre petre).

Ignicole, *adj.* cel care se închină la foc. | prin foc.

Ignition, *f.* consumațiune

Ignivome, *adj.* ignivom, care aruncă foc.

Ignoble, *adj.* nenobile.

Ignoblement, *adv.* fără nobilitate.

Ignominie, *f.* infamiă.

Ignominieusement, *adv.* cu infamiă.

Ignominieux, *euse*, *adj.* care aduce infamiă.

Ignoramment, *adv.* cu nesciință, *avec ignorance*.

Ignorance, *f.* nesciință.

Ignorant, *ante*, *adj.* fără știință, neinvățat.

Ignorantins, *m. pl.* (*les frères*—), nesciutori. Trupă de călugări, cari se ocupa să țină școlă elementară.

Ignoratissime, *adj.* foarte neinvățat.

Ignorer, *v. a.* a nu ști, a nu cunoște.—*Après ignorer*

que ou emploie généralement le subjonctif.

Il, *pron.* ellă.

Ile, *f.* insulă. *Faire un voyage aux îles*, a face un călătorie în insulele Messicului.

Ileom, *iléon* și *iléum*, *m.* cel mai lung din intestinele subțiri.

Iles, *m. pl. anat.* ossul șoldului. Și *os iliaque*.

Ileus, *m. vd.* *Iliaque*.

Iliade, *f.* Iliade, poema lui Omer.

Iliaque, *adj.* iliac, care ține de șold. *Muscle*—(s. simplu *iliaque*), muschiul care mișcă ossul cōpsei, *arières*—s, artere formate de circulațiunea aortei descindinți. *Table*—, fragment de basrelief antic reprezentând resbelul Troiei.

Ilion, *m. anat.* cea mai mare din cele trei buccăte ale ossului iliac.

Illégal *ale*, *adj.* ilegale, nelegale, contrariu legilor.

Illégalement, *adv.* ilegale.

Illégalité, *f.* illegallitate.

Illégitime, *adj.* ilegitimă, nelegitimă, nepravilnică.

Illégitimement, *adv.* ilegitim.

Illégitimité, *f.* ilegitimitate.

Illettré, *ée*, *adj.* neliterat, care nu posedă nici-decum cunoștințe în litere.

Illibéral, *ale*, *adj.* neliberale, care restringe libertatea, nedarnică.

Illicite, *adj.* ilicit, nepermis, neiertat de legi, de morale [vd. *prec.*

Illicitement, *adj.* ilicit,

Illimité, ée, adj. illimitatū, nemărginitū.
Illisible, adj. illisibile, ne-possible de cititū.
Illuminateur, m. illuminatorū, m-ărcinatū cu illuminațiunile.
Illuminatif, ive, adj. illuminativū, luminătorū.
Illumination, f. illuminațiune, luminare.
Illuminer, v. a. a ilumina, lumina.
Illumineux, euse adj. lumirătorū, luminatū.
Illuminisme, m. illuminismū, vană opiniune de a fi iluminatū de Dumnezeu.
Illusion, f. ilusiune, apariță înșelătoria, amăgire, părere falsă, idee chimerică.
Illusoire, adj. il usoriū, amăgitoriū. [ilusiune.
Illusoirement, adv. prin
Illustrateur, m. ilustratorū, care face strălucitū.
Illustration, f. ilustrațiune, strălucire; esplicațiune.
Illustre, adj. illustre, strălucitū.
Illustrer, v. a. a ilustra, face strălucitū; esplica prin note.
Illustrissime, adj. illustrissimū. Titlu de onófe cese dă mai alessū clericilorū însemnați.
Ilot, m. mică insulă (ilot).
Ilole, m. ilotū, servū în Laconia antică.
Ilotisme, condițiunea ilotului, vd. *prec.*
Image, f. imagine, chipū.
Imagé, ée, adj. plinū de imagină.

Imager, m. ère, f. iconariū.
Imaginable, adj. imaginabile.
Imaginaire, adj. imaginariū, închipuitū, nu reale.
Imaginatif, ive, adj. imaginativū, născocitoriū, cu imaginațiune facile.
Imagination, f. imaginațiune, închipuire.
Imaginer, v. a. a imagina, închipui. S'—, a și imagina.
Iman, m. imanū, preotū mahometanū.
Imaret, m. spitalū turcescū.
Imbécile, adj. imbecile, slabū de spiritū. (nătărău).
Imbécilement, adv. imbecile, prostū, prostesce.
Imbécilité, f. imbecilitate, slăbicie de spiritū, prostiă.
Imberbe, adj. fără barbă.
Imbiber, v. a. a imbiba, muia într'unū licidū. [adăpare.
Imbibation, f. imbibațiune,
Imboire, v. a. a umecta, muia în, adăpa.
Imbriague, adj. și m. beatū.
Imbricée, adj. tuile —, olană.
Imbriqué, ée, adj. nat. aplicatū unulū pe altulū, parecă ar fi copperitū cu olane.
Imbroglia, m. confusiune, incurcătură, embrouillement.
Imbrûlable, adj. care nu se pôte arde.
Imbu, ue, adj. imbibatū, adăpatū, pëtrunsū.
Imitable, adj. imitabile, possible de imitatū.
Imitateur, m. trice, f. imitatorū, care imită.
Imitatif, ive, adj. imitativū, de imitațiune, care imită.

Imitation, f. imitațiune, facere după assemnare, *à l'— de*, după essemplulă, pe modelulă, imitându.

Imiter, v. a. a imita, face după modelă, urma essemplulă.

Imma, m. pământu roșiū de Persia.

Immaculé, *ée*, adj. immaculată, fără pătă de păccate, neprihănită, curată.

Immanent, *ente*, adj. fitos. immanente, care esiste într'unū subiectū, permanente, constante, neschimbată.

Immangeable, adj. de nemăncatū, *p. usit.*

Immanquable, adj. nelipsitū, care trebuie să se facă.

Immanquablement, adv. fără îndouință; certū, *infailliblement.*

Immarcessible, adj. nevestejitū, care nu se pōte vesteji.

Immartyrologiser, v. a. a asședa în numărul martiriloră.

Immatérialiste, m. nematerialistū. [rialitate.

Immatérialité, f. nematerialitate, *elle*, adj. nemateriale, fără materiă, fără amesticū de materiă.

Immatériellement, adv. în modū nemateriale.

Immatriculation, f. immatricuțațiune, înscriere în registru. *sur la matricule.*

Immatricule, f. înregistratū, documentū cē se dă cui-va dreptū semn că s'a înscrissū.

Immatricufer, v. a. a immatricula, înscrie în registru.

Immédiat, *ute*, adj. imediată, nemijlocitū, fără întremediariū.

Immédiatement, adv. imediată, — *après*, îndată după.

Immémorial, *ale* adj. imemoriade, nepomenitū, așa de vechiū încatū nu i se cunoșce originea, începutulă.

Immense, adj. immensū, nemăsuratū, infinitū de mare.

Immensément, adv. nemărginitū, fără măsură.

Immensité, f. immensitate, nemărginire, mărime infinită, *étendue immense.*

Immensurable, adj. nemăsurabile.

Immérité, *ée*, adj. nemeritată.

Immersion, f. immersiune, cufundare; intrarea unei planete în umbra altei planete.

Immersione, adj. f. calcination —, prefacere în varū a unei materii, muiând'o într'unū lichidū. Probatulū aurului în apă forte, cândū se purifică prin cartățiune. Vd. *incort.*

Immeuble, m. imobile, avere stătătoriă, ceaă cē nu se pōte transporta, *bienfonds.*

Imminemment, adv. în modū amenințătoriū.

Imminence, f. imininiță, amenințare.

Imminent, *ente*, adj. imininte, înălțatū în afară; amenințătoriū.

Immiscer, v. refl. a se amesteca unde nu trebuie, *s'ingérer mal à propos.*

Immiscibilit , f. nepossibilitate de a se amesteca.

Immiscible, *adj.* nepossibile de amestecat .

Immisericordieux, *euse, adj.* nemilostiv .

Immixtion, f. immistiune, amestec ; intrare in posesiunea unei eredita i.

Immobilier, *adj.* imobile, nemiscatori .

Immobilier, * re, adj.* nemiscatori , st tatori , care concerne un  imobile.

Immobilisation, f. immobilire, prefacere a averii mobili in avere nemobile.

Immobiliser, v. a. a da averii mobili proprietatea de avere nemobile, nemisc toare.

Immobilit , f. imobilitate, nemiscare, fermitate.

Immod ration, f. nemo lera iune, necump tare.

Immod r , * v, adj.* vd. *excessif.*

Immod r ment, *adv.* nemoderat , fără cumpătare.

Immodeste, *adj.* nemodest , nesmerit .

Immodestement, *adv.* in mort  nemodest .

Immodestie, f. nemodestia.

Immolation, f. immola iune, sacrificare, jertfire.

Immoler, v. a. immola, oferi in sacrifici , jertfi.

Immonde, *adj.* necurat .

Immondice, f. ncur tenia, — *légale,* impuritate legale (c  contract  Judei, c nd  ating  ce-va necurat ).

Immoral, *ale, adj.* nemorale.

Immoralit , f. nemoral-

Immortaliser, v. a. a face imortale, redica la nemurire. [*tate, nemurire.*]

Immortalit , f. immortali-

Immortel, *elle, adj.* imortale, nemuritori .

Immortelle, f. siminoc , plantă a cu  fl re nu se vestejesce.

Immortification, f. nemustrare de consciin .

Immortifi , * e, adj.* cell  că nu se penit d , nepoc it .

Immuable, *adj.* nestrămutată, care nu se schimb .

Immuablement, *adv.* nestrămutată, fără schimbare.

Immunit , f. imunitate, scutire de impositate. Comp. *préservation, exemption.*

Immutabilit , f. neschimb ciune.

Immutable, *adj.* neschimbat , nemutabile.

Impair, *aire, adj.* nepare, fără părechia, fără so i . Care nu se p te divide in două numere intregi egali.

Impalpable, *adj.* nepalpabile, nepip it , pr  subțire.

Impanation, f. impana iune, credin a Luteranilor că prin cuminecătură primesc  corpul lui I.-Christ .

Impardonnable, *adj.* ne-scusabile, de neiertată.

Imparfait, *aite, adj.* imperfectă, nedes vir it ; *sust. m.* timpul imperfectă, *gram.*

Imparfaitement, *adv.* imperfectă, neispr vit .

Imparissyllabique, *adj.* neparisilabic , nu cu acel a i num r  de silabe.

Impartable, *adj.* (vech.)

- nedisperțibile, neposibile de împărțit, *impartageable*.
- Impartageable**, *adj.* vd. *prec.*, *puç. usit.*
- Impartia**, *e, adj.* nepartiiale, nepărtinitoriu.
- Impartialement**, *adv.* nepartiiale, fără părtinire.
- Impartialité**, *f.* nepartiialitate, nepărtinire.
- Impartibilité**, *f.* calitate a două feude nedisperțibile.
- Impasse**, *f.* strată, uliță, infundată, fundătură.
- Impassibilité**, *f.* nesimțire, nepăsare.
- Impassible**, *adj.* lipsit de compasiune, nesimțitoriu, fără pasiune. Comp. *insensible*.
- Impastation**, *f.* compozițiune de substanțe pisate pentru tencuit. {răbdare.
- Impatiement**, *adv.* cu nerăbdare.
- Impatience**, *f.* nerăbdare.
- Impatient**, *ente, adj.* nerăbdătoriu, fără pațiință.
- Impatientant**, *ante, adj.* care face a-si perde răbdarea.
- Impatienter**, *v. a.* a face pe cine-va să perdă răbdarea.
- Impatriser**, *v. refl.* a se introduce astă-fel în cătă să capete autoritate într' uă casă.
- Impayable**, *adj.* de neplătit.
- Impeccabilité**, *f.* nepăccătuire.
- Impeccable**, *adj.* nepăccătit, necapabile de a păccătui.
- Impeccance**, *f. teol.* starea unui om care nu păccătuiesce.
- Impécunieux**, *euse, adj.* fără bani, pauper, sărac.
- Impécuniosité**, *f.* lipsă de bani.
- Impénétrabilité**, *f.* nepătrundăciune, nepătrundere.
- Impénétrable**, *adf.* nepătrundabile, nepătruns.
- Impénétrablement**, *adv.* nepătrundabile, nepătruns.
- Impénétration**, *f.* nepătrundere.
- Impénitence**, *f.* nepenitență, nepocăință, necăință.
- Impénitent**, *ente, adj.* care nu se peniteală, nepocăit.
- Impenses**, *f. pl.* spesele, cheltuele, necesarie că să susțină în stare bună un edificiu, să facă reparațiuni.
- Impératif**, *ive, adj.* imperativ, poruncitoriu: *sust. m.* modul imperativ, *gram.*
- Impérativement**, *adv.* în mod imperativ.
- Impératoire**, *f.* plante medicinale, din cari uă speciă este *l'angélique français*.
- Impératrice**, *f.* imperatrice.
- Imperceptible**, *adj.* nepăceptibile, care nu se pôte percepe, simți.
- Imperceptiblement**, *adv.* nepăceptibile, pe nesimțite.
- Imperdable**, *adf.* nepărdabile, care nu se pôte perde.
- Imperfectibilité**, *f.* nepăfectiune, neputință de a deveni păfect.
- Imperfecible**, *adj.* nepăfectibile, care nu pôte deveni păfect seă desăvrșit.
- Imperfection**, *f.* nepăfectiune. La *pl.* foie tipărite, cari nu pot face un volum.
- Imperforation**, *f.* nepăforațiune. Se dice în *med.* când

- uă parte a corpului, care din natură trebuie se fiă deschisă,   copperit .
- Imperfor ,  e, adj.** neperforată, copperit , vd. *prec.*
- Imp rial, e, adj.** imperiale, de imperi . Sust. f. imperialea, partea de d'assupra, copperișul , tr ssurei. *Les imp riaux*, trupele imperatorului Germanică.
- Impériale, f.** speci  de joc  in c rti; imperiale (monnetă).
- Imp rialisme, m.** imperialism , opiniunile p rtinil-r  imperiului, vd. *urm.*
- Imp rialiste, m.** imperialistă, cell  ce susține regimel politic  al  lui Napoleon I-r  și dinastiei s lle.
- Imp rieusement, adv.** imperios , cu m ndria, cu trufiă.
- Imp rieux, euse, adj.** imperios , m reș , trufă.
- Imp rissable, adj.** neperibile, care nu p te peri.
- Imp ritie, f.** defect , lipsă, de abilitate, neiscusiș .
- Imperm able, adj.** nepătrunsă. Despre un  corp , unde nu pot  p trunde alte corpuri. [schimbătoriu.]
- Impermutable, adj.** ne-
- Impersonnel, elle, adj.** *gram.* nepersonale.
- Impersonnellement, adv.** *gram.* in mod  nepersonale.
- Impertinemment, adv.** cu insolinș , obrasnic .
- Impertinence, f.** insolinș , obrasnici .
- Impertinent, ente, adj.** insolinte, care arr t  u  vanitate desprețiat ri , obrasnic.
- Imperturbabilit , f.** neturburare.
- Imperturbable, adj.** neturburată, nemișcată.
- Imperturbablement, adv.** fără turburare, neturburată.
- Imp trable, adj.** care se p te obșin , dobindi.
- Imp trant, m. ante, f.** impetrante, cell  că a c p at  un  benefici , u  diplomă.
- Imp tration, f.** impetrașune, c stigarea unui benefici .
- Imp trer, v. a.** a câstiga prin cerere, prin supplic , [*jurispr.*].
- Imp tueusement, adv.** impetuos , cu repedișune, cu navală.
- Imp tueux, euse, adj.** impetuos , f rte repede, violinte.
- Imp tuosit , f.** mult  viiiciune, repedișune, navală.
- Impie, adj.** impi , nelegiuită.
- Impi t , f.** nelegiuire, despreș  pentru lucruri de religiuine. [neflessibile.]
- Impitoyable, adj.** fără milă.
- Impitoyablement, adj.** fără milă, *sans aucune piti .*
- Imp acable, adj.** neimbl ndit .
- Implantation, f.** ins dire.
- Implanter, v. a.** a planta in, ins di, a insera pe; stabili.
- Implexe, adj.** implesș , compus  din eveniminte variate cu peripeșie (despre acșion  dramatice).
- Implication, f.** implicașune, contradicșune; cădere in caus  criminală.
- Implicite, adj.** implicită, co-

prinsu în clausă, care este prin consecință naturală.
Proposition implicite, propozițiune care conține într'ua singură vorbă subiect. verb. și predicatul, s. e. *plouă, ninge*.

Implicite, *adv.* în modu implicitu, rezultându din celle disse.

Impliquer, v. a. a implica, amesteca în, *engayer*.

Implorer, v. a. a implora, cere umilitu și cu insistință.

Imployable, *adj.* neflessibile, care nu se pôte mlădia.

Impoli, ie, *adj.* nepolitu, mojiu.

Impoliment, *adv.* nepolitu.

Impolitessc, l. necivilitate, nepoliteță, mojiu.

Impolitique, *adj.* nepoliticu.

Impolitiquement, *adv.* nepoliticu, fără politică, *neol.*

Impondérable, *adj.* neponderabile, cui nu se pôte cunoșce pondulu, greutatea.

Impopulaire, *adj.* nepopulare, neconforme dorințelorū poporulu, neplăcutu poporulu.

Impopularité, f. nepopularitate, defavore a poporulu.

Importance, f. importanță. *D'* —, forțe multu, extremu (mai multu, în sensulu rēu).

Important, *ante, adj.* importante, de însemnătate, considerabile, însemnătoru.

Importateur, m. importatoru, comerciant de importu.

Importation, f. importatiune, importu, introducerea productelorū într'ua țerră.

Importer, v. n. a importa, vd. *prec.*

Importer, v. n. a fi de interese, a păsa. *N'importe*, nu mă pasă; *il lui importe beaucoup*, e multu importante pentru dinsulu; *il importe pour la sûreté publique*, este interesantă pentru securanța publică. — Usit. eă unipers. și la inf. pres.

Importun, une, *adj.* importunu, supărătoru, necommodu.

Importunément, *adv.* în modu supărătoru.

Importuner, v. a. a importuna, supera.

Importunilé, f. importunitate, adducere de supărare.

Imposable, *adj.* care se pôte impune.

Imposant, *ante, adj.* impunătoru, care impune, care înspiră respectu, admirațiune.

Imposer, v. a. a impune, pune, — *silence*, a impune tăcere; *impr.* a asședa paginele. *En — à* (une-oră și simplu *imposer à*) a înșela; *en — à*, a impune respectu, temere.

Imposition, f. impositu, contribuțiune, dajdiă.

Impossibilité, f. nepossibilitate, neputință.

Impossible, *adj.* nepossibile, cu neputință.

Imposte, f. rândulu de pe ră, de unde începe edificațiunea bolteș; orna. ninte de timpłariu d'assupra ușiloru.

Imposteur, m. înșelătoru.

Imposture, f. înșelăciune.

Impôt, m. impositu, dajdiă.

Impotence, f. neputință, slăbiciune. [tinciosu, betégü.
Impotent, *ente, adj.* nepu-
Impraticable, *adj.* care nu se pöte face; neociabile.
Imprecation, f. blestemü.
Imprégner, v. a. Se dice de unü fluidü, sëu ligidü, în care pötrunde și se dissolvece uä substantă. [getatü.
Impremédité, *adj.* neprecu-
Imprenable, *adj.* nepossibile de luatü (despre cetăți etc.).
Imprescriptibilité, f. caltatea de a nu se puté prescrie.
Imprescriptible, *adj.* care nu é suppusü prescripțiunii.
Impresses, vd. *Intentionnelles*.
Impression, f. impressiune, întipărire; tipărire; *pict.* prima culöre dată pe pândă.
Impressionnable, *adj.* impresionabile. care priimesce facile uä impressiune.
Impressionner, v. a. a face impressiune, întipărire.
Impressurable, *adj.* care nu se pöte appesa. [dere.
Imprévoyance, f. neprevedere.
Imprévoyant, *ante, adj.* neprevédătoriü, fără prevedere. [dütü.
Imprévu, *ue, adj.* neprevé-
Imprimage, *m* primele douë trageri la fabricațiunea firelorü de aurü.
Imprimé, *m.* imprimatü, carte.
Imprimer, v. a. a imprime, întipări; a tipări.
Imprimerie, f. tip grafia.
Imprimeur, *m.* tipografü, imprimatorü pe materia.

Imprimure, f. figure impresse, tipărite, pe pândă.
Improbable, *adj.* neprobabile, cè nu pare adevëratü.
Improbateur, *m. trice, f.* care nu gässesce de cuviință ce-va.
Improbation, f. improbațiune, negëssire de cuviință.
Improbe, *adj.* improbü, neomenitü, inonestü.
Improbité, f. improbitate, despretü allü dreptului și onorii.
Improductible, *adj.* neproductile, care nu se produce.
Improductif, *ive, adj.* neproductivü, care nu produce.
Improduction, f. neproducțiune, nerodnicie.
Improduit, *ite, adj.* neprodussü.
Impromptu, *m.* ceea cè se face fără preparațiune, denüdată. Mică poemă făcută nepreparatü. [nepotrivitü.
Impropre, *adj.* nepropriü,
Improprement, *adv.* în mod nepropriü, nepotrivitü.
Impropreté, f. necapacitate (pentru cv., *ó qch.*).
Impropriation, f. folosire din veniturü bisericesci cădute în posesiunea unü laicü.
Impropriété, f. nepotrivire, necuvenință.
Improuvable, *adj.* care nu se pöte proba, dovedi.
Improuver, v. a. a improba, nu gëssi cu cale.
Improvisateur, *m. trice, f.* improvisatorü, cellü cè imaginédă ce-va nepremeditatü.
Improvisation, f. improvisațiune, prima vedere.

Improviser, v. a. a improvisa, face ce-va fără premeditațiune și îndată, la prima vedere, în improvisă, nepreparată.

à l'**Improviste**, *adv.* în improvisă, fără preparațiune, la prima vedere, subită.

Imprudemment, *adv.* imprudente, fără prudență, fără judecată, nesocotit.

Imprudence, f. imprudență, nesocotință, *défaut de prudence*.

Imprudent, *ente, adj.* imprudente, nesocotit.

Impubère, *adj.* impuberă, tinere minoră. *Impuberté*, f. impubertate, etate minoră.

Impudemment, *adv.* impudinte, în mod nerușinat.

Impudence, f. impudență, nerușinare.

Impudent, *ente, adj.* impudinte, nerușinat.

Impudeur, f. lipsă de pudore.

Impudicité, f. viciu contrariu castității, desfrinare nerușinată. [fără rușine.

Impudique, *adj.* impudic, **Impudiquement**, *adv.* cu nerușinare. [pe cine-va.

Impudiquer, v. a. a desfrina

Impugner, v. a. a combate un punct de doctrină, de drept, a disputa contra.

Impuissance, f. neputință.

Impuissant, *ante, adj.* neputinte, fără putere.

Impulser, *impulsionner*, v. a. a împinge, mână înainte, *neol.*

Impulsif, *ive, adj.* impulsiv, care împinge, dă impulsione; care lucră prin impulsione.

Impulsion, f. impulsione, împinsură, împingere; *fig.* instigațiune, îndemn; motiv.

Impunément, *adv.* nepedepsit.

Impuni, *ie, adj.* nepedepsit.

Impunité, f. impunitate, nepedepsire. [rat.

Impur, *re, adj.* impur, necu-

Impureté, f. impuritate, necurătenie. — *légale*, vd. *immondice légale*.

Imputable, *adj.* imputabile, de imputat.

Imputation, f. imputațiune.

Imputer, v. a. a imputa dojeni, *s'—sur une somme*, a se scăde dintr'ua sumă.

Imputrescible, *adj.* neputreditori, care nu putredesce.

In, particula care intră în compozițiunea vorbelor, și înseamnă negațiune (*ne...*) sevă idea de inferioră (*in...*)

In pace, loc. lat. în închisore pentru totă viața.

Inabattu, *ne, adj.* nederimat.

Inaboli, *ie, adj.* inabilit, nedeșliințat.

Inabondance, f. inabundanță, neimbelșiugare.

Inabordable, *adj.* neapropiat, vd. *inaccessible*.

Inabrité, *ée, adj.* neadăpostit.

Inacceptable, *adj.* de nepriimit, nepriimibile.

Inaccessible, *adj.* inaccesibile, neapropiat, de care nu se pôte apropia cine-va.

Inaccommodable, *adj.* neimpăcat, neînvoit; care nu se pôte învoi, concilia.

Inaccompli, *ie, adj.* neînplinit.

Inaccord *m.* neinvoință.
Inaccordable, *adj.* care nu se poate accorda, învoi, permite. [toriū, neprietinosū.
Inaccostable, *adj.* nepriimi-
Inaccoutumé, *ée, adj.* nede-
 prinsū, neobicinuitū.
Inachevé, *ée, adj.* netermi-
 natū, neisprăvitū.
Inachies, *f. pl.* inachie, serbă-
 tori pentru Junone, la anticī.
Inactif, *ive, adj.* inactivū, fără
 activitate, fără lucru.
Inaction, *f.* inacțiune, nelu-
 crare.
Inactivité, *f.* inactivitate, lipsă
 de activitate, nelucrare.
Inadmissibilité, neputință
 de a se admite, de a se primi.
Inadmissible, *adj.* inadmis-
 sibile, de nepriimitū.
Inadulable, *adj.* inadulabile,
 care nu se linguşesce, *neol.*
Inadvertance, *f.* lipsă de
 atințiune, neluare de seamă;
 neglijință în stilū; *par—*, din
 lipsă de atințiune, din ne-
 băgare de seamă.
Inaimé, *ée, adj.* neiubitū.
Inaliénabilité, *f.* calitatea lu-
 crulu. ce nu se poate instreina.
Inaliénable, *adj.* inaliena-
 bile, care nu se poate in-
 streina.
Inalliable, *adj.* care nu se poate
 uni, combina (de metale).
Inalpin, *e, adj.* inalpinū, din
 Alpi, *p. us.*
Inaltérable, *adj.* inalterabile,
 neschimbătoriu.
Inamissibilité, *f.* neputință
 de a se perde.
Inamissible, *adj.* nepossi-
 bile de a se perde (*grâce—*).
Inamovibilité, *f.* immobili-

tate; calitatea lucrului ce nu
 se poate strămuta, schimba.
Inamovable, *adj.* nemobile,
 care nu se poate destitui după
 v. înță, nestrămutabile.
Inanimé, *ée, adj.* inanimatū,
 fără viață, neinsuflețitū.
Inaniser, *v. n. a* inani, frustra,
 zădărnici.
Inanité, *f.* inanitate, vanitate,
 deșertăciune.
Inanition, *f.* inanitiune, slăbi-
 ciune prin lipsă de nutriment.
Inapercevable, *adj.* care
 nu se poate dări.
Inaperçu, *ue, adj.* nețăritū.
Inappétence, *f.* inapetință,
 lipsă de gustū de mâncare
Inapplicable, *adj.* inapplica-
 bile, care nu se poate aplica.
Inapplication, *f.* inapplica-
 tiune, lipsă de aplicațiune.
Inappliqué, *ée, adj.* inappli-
 catū, inattintivū, nesilitoriū.
Inappréciable, *adj.* nepre-
 țabile, care nu se poate appre-
 ția, determina, de neprețuitū.
Inaprêté, *ée, adj.* nepreparat,
 nelucratū; negătitū.
Inapproachable, *adj.* neap-
 propiatū. Bine *inaccessible*.
Inapțe, *adj.* nepotrivitū.
Inaptitude, *f.* lipsă de apti-
 tudine, nedestoiniciă.
Inari, *m.* șiopir'la de Japan.
Inarticulé, *ée, adj.* inarticu-
 latū, fără încheiature; pronun-
 țatū neperfectū, neclarū.
Inassorti, *e, adj.* rău provē-
 dutū.
Inattaquable, *adj.* care nu
 se poate isbi, lovi, (attaca).
Inattendu, *ue, adj.* neaștep-
 tatū.
Inattentif, *ive, adj.* inattin-

tivă, fără atințiune, nebăgătoriu de sêmă.

Inattention, f. inatințiune, nebăgare de sêmă.

Inaugural, *ale, adj.* inaugural, de consecrațiune; *harangue—e, discours—*, pronunțată, cându iea posesiune de uă catedră.

Inauguration, f. inaugurațiune, consecrațiune, încoronare.

Inaugurer, v. a. a inaugura, consecra, *p. us.*

Inca, *m.* titlu allū vechilorū suveranū din Peruvia.

Incaguer, *s* a. a infrunta, despreția. Comp. *désfer, braver.*

Incalculable, *adj.* necalculabile, care nu se pôte socoti.

Incamération, f. uniunea unui pămîntă cu dominiulū camerei ecclesiastice, allū papei.

Incandescence, f. incandescință, încăldire până se albesce.

Incandescent, *ente, adj.* incandescente, încălditū până se albescă; iritatū.

Incane, *adj. bot.* albiciosū prin pubescință.

Incantation, f. descântare.

Incapable, *adj.* necapabile, neharnicū, *malhabile.*

Incapacité, f. incapacitate, nedestoiniciă (de persône).

Incarcération, f. închisură, punere în închisóre.

Incarcérer, v. a. a închide, pune în închisóre, *mettre en prison, emprisonner.*

Incarnadin, *ine, adj.* roșiū slabū. [cojiū.

Incarnat, *e, adj.* roșiū, sta-

Incarnation, f. incarnațiune. Acțiune prin care I.-Chr. a devenitū omū.

Incarnatif, *ive, adj.* remediū care unesce cărnurile.

Incarné, *ée, adj.* incarnatū, care a luatū corpū de carne.

Incarner, v. r. a se incarna. Se dîce despre divinitatea care a luatū corpū.

Incart, *m.* cartățiune, curățiutulū metalelorū prin apă forte. Și *incartation.*

Incartade, f. insultă, nebulie.

Incendiaire, *m.* incendiariū, autorū voluntariū unui incendiū. Că *adj.* sedițiosū, răsvrătitoriū, anarchicū.

Incendie, f. incendiū, focū; sedițiune, turburări.

Incendie, *ée, adj.* incendiatū, victima unui incendiū.

Incendier, v. a. a incendia, da focū.

Incertain, *e, adj.* necertū, nesigurū. Comp. *douteux.*

Incertainement, *adv.* nesigurū.

Incertitude, f. incertitudine, nesiguranță; neconstanță a timpului. [conținutū.

Incessamment, *adv.* ne-

Incessant, *ante, adj.* care nu incetădă, nu contenesce.

Incessible, *adj.* necesibile, care nu se pôte concede, da.

Inceste, *m.* incestū, uniune illicită între persône cari sunt consăngine (rude); — *spirituel*, uniune illicită între nașiū și boteđata sa, *entre le parrain et la filleule.*

Incestueusement, *adv.* incestuosū, prin incestū.

- Incestueux, euse, adj.** culpabil de incestu.
- Inchoatif, ive, adj. gram.** inchoativu. Califică verbele cari esprimu începutul unei acțiuni.
- Incicatrizable, adj.** care nu pôte deveni cicatrice.
- Incicatrisé, ée, adj.** necicatrizat, care n'a devenit cicatrice.
- Incidentement, adv.** prin ocasiune, din întâmplare.
- Incidence, f.** incidință, întilnirea corpurilor prin radele luminose, căderea unui corp pe un planu.
- Incident, e, adj.** incidinte, întâmplătoriu; inserat în principalele, între cele principale; sust. m. incidinte; întâmplare în cursul unei afaceri.
- Incidentel, elle, adj.** incidintale, de întâmplare.
- Incidenter, v. n.** a redica unu incidinte (chicana).
- Incinération, f.** incineratiune, reduțiune în cenușe.
- Incinérer, v. a.** a incinera, reduce în cenușe.
- Incirconcis, e, adj.** necircuncis. [cuncisiune.
- Incirconcision, f.** necir-
- Incise, f. gram.** incisă, mică propozițiune subordinată; *mus.* membre diferinți ale unei cugetări. [virfă.
- Incisé, ée, adj.** tăiat cu
- Inciser, v. a.** a tăia, dispica; *chir.* a tăia, face incisiune.
- Incisif, ive, adj.** incisiv, tăiatoru, care taiă; *med. pro-* priu a divide umorile; *dent incisive*, seă dent *incisoire*, dinte incisiv. [tură.
- Incision, f.** incisiune, tăia-
- Incitant, ante, adj. med.** incitante, care dă putere.
- Incitation, f.** incitațiune, instigațiune, impulsione, înterritare (în sensul rēu).
- Inciter, v. a.** a incita, înterrita, impinge la. [jicosu.
- Incivil, e, adj.** nepolit, mo-
- Incivilement, adv.** în mod nepolit, prost, cu mojicia.
- Incivilisé, ée, adj.** necivilizat. [politetă, mojicia.
- Incivilité, f.** necivilitate, ne-
- Incivique, adj.** necivicu, necetățenesc.
- Incivisme, m.** incivismu, lipsă de cetățenism, *puç. usit.*
- Inclémence, f.** neclemintă, neblăndetă, rigore (a timpulu).
- Inclément, ente, adj.** necleminte, riguros, defavorabile.
- Inclinaison, f.** inclinațiune, aplicare; *geom.* relațiune de oblicitate. *Verser par—*, a turna plecând încet vasul (în fizică).
- Inclinant, m.** cadrante solare trassu pe un plan care se inclină către Sud, *incliné.*
- Inclination, f.** inclinațiune, applecare; *fig.* dispozițiune, aplicațiune, amiciă, afecțiune. *Comp. penchant.*
- Incliner, v. n.** a appleca; v. n. a fi inclinat, dispustu pentru.
- Inclus, e, adj.** închis, învelit; coprins în: *ci—*, a-

ci, in intru. *L'incluse*, scrisoarea închisă într'unu păquetu. [sivũ, coprinsũ in.

Inclusivement, *adv.* inclusiv.

Incoercible, *adj.* care nu se pôte restringe.

Incognito, *adv. lat.* incognito, cã necunoscutũ.

Incohérence, *f.* lipsã de legãturã între lucruri.

Incohérent, *e, adj.* care nu stã in legãturã, nu se legã. [hérence.

Incohésion, *f.* vd. *incolat*.

Incolat, *m. droit d'—*, dreptũ de indigenatũ.

Incolore, *adj.* necoloratũ, fãrã culóre.

Incombant, *e, adj. bot.* care se rãsãmã pe altulũ.

Incomber, *v. n.* a incumbe, a sã între obligațiuni.

Incombustibilité, *f.* ne-possibilitate de a arde.

Incombustible, *adj.* ne-combustibile, care nu arde.

Incommensurabilité, *f.* neputința de a se mësura esactũ.

Incommensurable, *adj.* necommësurable, ne-possibile de a se mësura esactũ. Se dit de deux grandeurs qui n'ont point de mesure commune.

Incommodant, *e, adj.* care incommodã, impedicã.

Incommode, *adj.* necommodũ, importunũ, nepotrivitũ.

Incommodé, *év, adj.* impedicatũ. *Vaisseau—*, nave lipsitã de vre-unulũ din cãtãrte.

Incommodité, *f.* necomo-

ditate, nepotrivelã; nedisposițiune.

Incommunicable, *adj.* ne-comunicabile, care nu se pôte comunica.

Incommutabilité, *f. jurispr.* neschimbare.

Incommutable, *adj.* neschimbatũ, care nu se pôte deposede legitimũ.

Incommutablement, *adv.* fãrã schimbare, neschimbatũ.

Incomparable, *adj.* ne-comparabile, cãruĩ lipsesce terminũ de comparațiune.

Incomparablement, *adv.* necomparabile, necomparatũ, fãrã comparațiune.

Incompatibilité, *f.* anti-patiã de caracterũ, neiuvoința, nepotrivire.

Incompatible, *adj.* necompatibile, nepotrivitũ.

Incompétemment, *adv.* necompetinte, fãrã competența. [petința.

Incompétence, *f.* necompetință.

Incompétent, *e, adj.* necompetinte, lipsitũ de cunoscințele necesãrie.

Incomplet, *ète, adj.* ne-completũ, cui lipsescũ unele pãrți.

Incomplètement, *adv.* ne-completũ, nedesãvirșitũ.

Incomplexe, *adj.* necomplexũ, simplu, care nu imbrãciã mãi multe lucruri; *grandeur—*, mãrime simplã, care nu se esprime decãtũ printr'unũ singurũ terminũ (in alg.); *syllogisme—*, silogismũ simplu.

Incompréhensibilité, *f.* nepricepere.

Incompréhensible, *adj.* neînțeleasă, nepricepută.

Incompréhensiblement, *adv.* fără a se pute pricepe.

Incompressibilité, *f.* neputință de a se comprime, apăsa.

Incompressible, *adv.* ne-compressibile, care nu se poate stringe, apăsa.

Incompris, *e, adj.* neco-prinsă, neînțeleasă.

Inconcevable, *adj.* nepri-cepută. *Comp. incompréhen-sible.*

Inconciliable, *adj.* necon-ciliabile, care nu se poate concilia, împăca.

Inconcluant, *e, adj.* care nu conchide, *p. us,*

Inconduite, *f.* rea purtare.

Incongru, *ue, adj.* necu-venită, greșită; care nu este după regulile sintaxii, seú logice.

Incongruité, *f.* eroré con-tra sintaxii, logice, bine-cuvenite.

Incongrûment, *adv.* con-tră regulile sintaxii.

Inconnexe, *adj.* fără con-nessiune. [noscută.

Inconnu, *ue, adj.* necun-

Inconscient, *e, adj.* care n'are consciință de sine însuși.

Inconséquence, *f.* necon-secință, consecință necor-rectă.

Inconséquent, *e, adj.* ne-consecinte, nu bine judecată.

Inconsidération, *f.* necon-siderațiune, ușiorieă impru-dință.

Inconsidéré, *ée, adj.* im-

prudinte, care nu se gan-desce bine.

Inconsidérément, *adv.* cu imprudință, fără a se gândi bine.

Inconsistance, *f.* necon-sistență, nelegătură, nestabi-litate. *Inconsistant*, *e*, care nu se légă bine cu alte lu-cruri.

Inconsolable, *adj.* necon-solabile, nemângăiată.

Inconsolablement, *adv.* fără consolațiune, nemân-găiată.

Inconstamment, *adv.* cu neconstantă, nestatornică.

Inconstance, *f.* necon-stanță, nestabilitate, nestator-nicie.

Inconstant, *e, adj.* necon-stante, nestabile, suppusă la schimbare, nestatornică. *Comp. volage.*

Inconstitutionnalité, *f.* ca-litate de a nu fi constituțio-nale.

Inconstitutionnel, *elle, adj.* neconstituționale, con-trariu constituțiunii.

Inconstitutionnellement, *adv.* neconstituționale.

Inconsulté, *ée, adj.* necon-sultată, neîntrebată, *p. us.*

Incontestable, *adj.* ne-contestabile, de netăgăduită.

Incontestablement, *adv.* necontestabile, certă, sigură.

Incontesté, *ée, adj.* necon-testată, netăgăduită.

Incontinence, *f.* neconti-nință, necumpătate. *Vitiu* oppusă continenței, casti-tății.

Incontinent, *ente, adj.* care nu è castù.

Incontinent, *adv.* îndată.
Comp. *aussitôt, au même instant.* [nință.

Inconvenance, *f.* necuvenenitã, contrariu binecuviniței.

Inconvénient, *m.* rezultatù defavorabile, incidinte rëu.

Incorporalité, *f.* calitatea ființelorù necorporalí.

Incorporation, *f.* incorporatiune, uniune intr'unù corpù.

Incorporel, *elle, adv.* necorporale, fără corpù.

Incorporer, *v. a.* a incorpora, amestica, uni într'unù corpù. [rectù.

Incorrect, *etc, adj.* necor-

Incorrectement, *adj.* necorrectù, greșitù.

Incorrection, *f.* necorrecțiune; errore, greșelã, de stilù etc.

Incorrigibilitè, *f.* nepuțință de a se corege, se îndrepta. [ruptù.

Incorrompu, *adj.* necorruptibilítè, *f.* nepuțință de a se corrupe.

Incorruptible, *adj.* necorruptibile, nesuppusù la stricãciune.

Incorruption, *f. teol.* necorruptiune, nestricare.

Incourbe, *adj. bot.* curbatù în intru, convessù în affarã.

Incrassant, *e, adj.* îndesitoriu. [de a se crede.

Incrédibilitè, *f.* nepuțință

Incrédule, *adj.* necredulù, care n'are credință.

Incrédulité, *f.* necredulitate,

repumnanță, nevointã, de a crede; necredință.

Incréé, *ée, adj.* necreatù.

Incrément, *m. math.* incrementù, adaussù.

Incrimination, *f.* incriminatiune, invinovãtire.

Incriminer, *v. a.* a incrimina, accusa de unù crime, invinovãti.

Incrovable, *adj.* necredibile, care nu se pôte crede.

Incrovablement, *adv.* necredutù, fără a se crede.

Incrustation, *f.* incrustatiune.

Incruster, *v. a.* a incrusta, applica pe suprafația unui obiectù lamine, fire, de metalù, pentru ornamentù; *med.* a forma uã cõje. [(clocire).

Incubation, *f.* incubatiune,

Incube, *m.* incubù, vd. *cauchemar.*

Inculcation, *f.* impressiune, întipãrire în spiritù.

Inculpabilitè, *f.* calitate de a se putè inculpa, invinovãti.

Inculpable, *adj.* care se pôte inculpa, accusa, invinovãti.

Inculpation, *f.* inculpațiune, accusațiune. [accusatù.

Inculpé, *ée, adj.* inculpatù,

Inculper, *v. a.* a inculpa, accusa de uã errore, invinovãti.

Inculquer, *v. a.* a inculca, imprime, întipãri în spiritù.

Inculte, *adj.* incultù, (numã de lucruri), necultivatù.

Incultivable, *adj.* necultivabile, care nu se pôte cultiva.

Inculture, *f.* neculturã, *inusit.*

Incunable, *m.* incunable.

Se dice de nă edițiune care derivă din primele timpuri ale tipografiei.

Incurabilité, *f.* neputință de a se tămădui.

Incurable, *adj.* netămăduibile, care nu se pôte tămădui.

Incurie, *l.* lipsă de grije, neglijință. Comp. *négligence*.

Incurieux, *cuse, adj.* ne-curiosă. [riositate.

Incuriosité, *f.* lipsă de cu-

Incursion, *f.* incursiune, năvală, năpădire (a soldaților în țerră streină).

Incurvation, *f. med.* incurbațiune, incovăiare, (a ős-seloră).

Incuse, *f.* incusă. Se dice de medalie săpate adincă, nu în relief, număi pe uă față.

Indague, *adv.* necuvenitū. *rech.*

Inde, *m. s. bleu d'—*, culóre albastră trassă din indigo; *inde-plale*, indigo smăltatū, *indigo in tabulis*:—seū bois d'—, vd. *campêche*.

Indébronillable, *adj.* care se pôte lămuri (nedescurcatū).

Indécachetable, *adj.* care nu se pôte desigila, despecthui. [cinte, necuvenitū.

Indécemment, *adv.* inde-

Indécence, *f.* indecintă, necuvenință.

Indécént, *ente, adj.* indecinte, contrariū decinței, onestații, necuvenitū.

Indéchiffable, *adj.* nediscifrabile.

Indécis, *e, adj.* nedecisū, nehotăritū. Comp. *irrésolu*.

Indécision, *f.* nedecisiune, nehotărire.

Indéclinabilité, *f.* neputință de a se declina.

Indéclinable, *adj. gram.* nedeclinabile.

Indécomposable, *adj.* care nu se pôte decompune.

Indécrottable, *adj.* necorregibile, netractabil'e. *pop.*

Indéfectibilité, *f.* neputință de a înceta, de a căde.

Indéfectible, *adj.* nedefectibile, care nu pôte căde, înceta.

Indéfini, *ie, adj.* nedefinitū, ilimitat, nedeterminatū, à l'—, fără fine, fără margini. *Proposition—e*, propozițiune generale, care se cuvine la tôte ființele de aceea-și speciă (in *log.*).

Indéfiniment, *adv.* nedefinit.

Indéfinissable, *adj.* nedefinibile, cè nu pôte pricepe, nu și pôte esplica cine-va.

Indéhiscent, *e, adj. bot.* care nu se dischide, (de pericarpū).

Indéiable, *adj.* nedelebile, nedestrusū, nestersū.

Indélébilité, *f.* neputință de a se sterge.

Indélibéré, *ce, adj.* nedeliberatū, nejudecatū, nechibsuitū.

Indélicat, *e, adj.* nedelicatū.

Indélicatement, *adv.* nedelicatū, fără delicateță. [teță.

Indélicatesse, *f.* nedelica-

Indemne, *adj.* (pronunț. *in-dè-m-ne*), indemnizatū (despăgubitū), *dédommagé*.

Indemniser, *v. a.* a indemnisa, compensa, despăgubi.

Indemnité, *f.* indemnitate, despăgubire. Comp. *dédommagement*.

Indépendamment, *adv.* independinte, neatirnatū.

Indépendance, *f.* independință, neatirnare.

Indépendant, *ante, adj.* independinte, liberū de dependință, care nu atirnă de altulū. [putință de a descrie.

Indescriptibilité, *f.* nedescriptibile, care nu se pôte descrie.

Indestructible, *adj.* nedestructibile, care nu se pôte derima, destrui, strica.

Indestructibilité, *f.* neputință de a se destrui, strica.

Indestructible, *adj.* nedestructibile, care nu se pôte derima, destrui, strica.

Indéterminable, *adj.* care nu se pôte determina, hotări.

Indétermination, *f.* nedeterminațiune, nehotărire.

Indéterminé, *é, adj.* nedeterminatū, nehotăritū.

Indéterminément, *adv.* nedeterminatū, nehotăritū.

Indévot, *e, adj.* și *sust.* care n'are devoțiune, evlaviă.

Indévotement, *adv.* fără devoțiune, neevlaviosū.

Indévotion, *f.* nedevotiune, lipsă de evlaviă, neevlaviă.

Index, *m.* degitulū arrătătorū, indice; —, sēu — *expurgatoire*, indice, catalogū, de cărțile oprite la Roma. *Mettre qch. à l'—*, a întredice, ori pri ceva.

Indicateur, *m.* indicatorū, arrătătorū, muschiū allū degitulū, indice. [arrătătorū.

Indicatif, *ive, adj.* indicativū.

Indication, *f.* indicațiune, arrătare; semnū care arrătă.

Indice, *m.* indicū, semnū aparinte și probabile de essistință unui lucru.

Dict. Franc.-Rom.

Indicible, *adj.* inespriabile, nespūsū.

Indicolithe, *m.s. indigolithe*, pētră de indigo, schorl albastru.

Indiction, *f.* convocațiunea unui conciliū (soborū).

Indicule, *m.* micū indicū, micū registru. [stambă.

Indienne, *f.* indiană, citū.

Indifféremment, *adv.* indifferinte, cu răcă ē.

Indifférence, *f.* indifferință, nepăsare.

Indifférent, *ente, adj.* indifferinte, nepēsătoriū.

Indigénat, *m.* indigenatū.

Indigence, *f.* indigință, mare paupertate, sărăciă.

Indigène, *m.* indigenū, născutū sēu stabilitū din tottū timpulū in țerră. [sărăciă.

Indigence, *f.* indigință, mare

Indigent, *e, adj.* indiginte, forte pauperū, forte săracū.

Indigeste, *adj.* indigestū, care nu se mistuesce.

Indigestion, *f.* indigestiune, uemistuelă.

Indigète, *m.* indigetū, semideū particulariū unei țerre.

Indignation, *f.* supērare.

Indigne, *adj.* nedemnū, care nu merită, nevrednicū, injeositoriū, (in sensulū răū).

Indignement, *adv.* in modū nedemnū, injeositoriū.

Indigné, *é, adj.* supērătū.

Indigner, *v. a.* a supēra, S—, a se supēra. [vredniciă.

Indignité, *f.* nedemnitare, ne-

Indigo, *m.* indigo. *endegus*, lalachū, materiă care dă culoarea albastră, — *mètre*, vd. *chloromètre*.

- Indigoterie**, *f.* locu unde se prepară indigo.
- Indigotier**, *m.* preparatoru de indigo, *vd.* vorba.
- Indigotier**, *m.* arburî și arbusti legumin. americ. și indianî, din cari mai multe speșie procură indigo. [*rêta.*]
- Indiquer**, *v. a.* a indica, ar-
- Inirect, e, adj.** indirectu, nedreptu. [*indirectu, pe departe.*]
- Indirectement**, *adv.* in mod
- Indiscernable**, *adj.* care nu se pôte distinge, vedé bine.
- Indisciplinable**, *adj.* nedisciplinabile, care nu se pôte supune la disciplină.
- Indiscipline**, *f.* nedisciplină.
- Indiscipliné, ée, adj.** nedisciplinată, fără disciplină.
- Indiscret, éte, adj.** lipsitu de discreșione. *Comp. imprudent.*
- Indiscrêtement**, *adv.* fără discreșionae, fără atinșione in vorbă, in purtare.
- Indiscrêtion**, *f.* indiscreșione, lipsă de circumspeșione (de băgare de sêmă) in vorbe seû fap'e, neșinerea secretuluî.
- Indiscutable**, *adj.* nediscutabile, care nu se pôte discuta.
- Indispensable**, *adj.* nedispensabile, forte necessariu.
- Indispensablement**, *adv.* rigurosă necessariu, de obligașione neapărată.
- Indisponible**, *adj. jurispr.* nedisponibile, de care nu pôt cine-va dispune.
- Indisposé, ée, adj.** nedispusă, (fără chefă, pușină bolnavă).
- Indisposer**, *v. a.* a indispuae, supera; face pușină bolnavă.
- Indisposition**, *f.* nedisposi-
- șione (nechefă), dispoșione pușină favorabile; bôlă ușșioriă, mică incomoditate.
- Indissolubilité**, *f.* neputinșa de a se dissolvi, topi.
- Indissoluble**, neșșibile de a se dissolvi, topi, disface.
- Indissolublement**, *adv.* in modă nedissolubile, nedisfăcută.
- Indistinct, e, adj.** nedistinsă, nedeșșebitu (de idee, șșunete).
- Indistinctement**, *adv.* nedistinsă, fără de șșebire.
- Individu**, *m.* individă, șșinșa particulare din șșă-care speșia, persônă.
- Individualiser**, *v. a.* a considera, presinta, ună lucru șșingură, isolată, făcindu abșștrașione de speșia sa.
- Individualisme**, *m.* individualismă, sistemă de isolașione in actele vieșșei.
- Individualité**, *f.* individualitate, individă, ceaă cê constitușșeae individulă.
- Individuel, elle, adj.** individuale, propriă individuluî.
- Individuellement**, *adv.* in-dividuale, in parte, șșeparată.
- Indivis, e, adj.** nedivisă, neimpărșșitu. *Par—*, in comune, fără divisiune.
- Indivisé, ée, adj.** neimpărșșitu.
- Indivisément**, *adv.* nedivisă.
- Indivisibilité**, *f.* neputinșa de a se divide, de a se împărșși.
- Indivisible**, *adj.* neșșivisibile, care nu se pôte împărșși
- Indivisiblement**, *adv.* nedivisibile, fără împărșșire.
- Indivision**, *f.* nedivisiune, neimpărșșire. [*ascultătoriu.*]
- Indocile**, *adj.* nedocile, ne-

Indocilitéé, f. nedocilitate, neascultare, nesuppunere.

Indolence, f. îndolintă, nesimțire, *nonchalance*.

İndolent, e, *adj.* îndolinte, nesimțitoriu.

İndomptable, *adj.* nedomolită, care nu se pöte îmblândi. Și *İndomtable*.

İndompté, ée, *adj.* nedomolită, fără frine, turlă su.

İndou, e, indiană. Și *İndien*, *enne*.

İn-douze, m. în doue-spredece (despre formatulă cărților).

İndu, ue, *adj.* contrariu raționii, regulei, usului, neconvenit.

İndubitablement, *adv.* nedubitabile, fără îndouință.

İnduction, f. inducțiune. Raționamentu care constă în a inferi unu lucru din alele mai multe. În *math.* aplicațiunea unui casu particulariu la unu casu general. În *fis. courant d'*—, modul particulariu de acțiune a electricității.

İnduire, v. a a induce, inferi, impinge, face să cadă în.

İndulgemmenț, *adv.* cu îndulgință, cu blândetă.

İndulgence, f. îndulgință, facilitatē a escusa, a ierta.

İndulgent, e, *adj.* indulginte, blându, lacile să ierte.

İndult, m. (pronuț pe *l*), îndultu, privilegiu concessu prin epistole de papa;—*commun*, dreptul de a căpeta primulū beneficiu vacante.

İndultaire, m. cu dreptul la unu beneficiu în virtutea îndultului, vd. *prec.*

İndument, *adv.* contră rațiune, contră regulă, cum nu trebuie.

İnduration, f. *med.* îndurațiune, întărire, *endureissement*.

İndustrialisme, m. industrialismö. Sistemă sociale care consideră industria cā tendința principale a omului.

İndustrie, f. desteritate, îndemănare; industriă, lucru, commerciū, opp. la proprietate; capitale, *fond réels*.

İndustriel, elle, *adj.* industriale, de industriă. *Sust. m.* industriale, îndustriașu.

İndustrieusement, *adv.* cu industriă, cu arte.

İndustrieux, euse, *adj.* îndustriosu.

İuduts, m. *pl.* preoți cari servescu pe oflicianți la liturgiile solenni.

İnébranlable, *adj.* stabile, tare, neclintitū, care nu se pöte derima, clătina, *ferme*.

İnébranlablement, *adv.* fermu, neclintitū, cu tăria.

İnédit, ite, *adj.* ineditū, nepăritū, nepublicatū.

İneffabilité, f. neputință de a esprime prin vorbe.

İneffable, *adj. teol.* care nu se pöte esprime cu vorbe.

İneffaçable, *adj.* care nu se pöte sterge.

İnefficace, *adj.* care nu produce effectū.

İnefficacité, f. lipsă de effectū.

İnégal, ale, *adj.* inegale, nepotrivitū; nodurosū.

İnégalement, *adv.* inegale.

Inégalité, f. inegalitate, nepotrivire. [eleganță, p. us.
Inélégamment, adv. fără
Inélégance, f. ineleganță, lipsă de eleganță.
Inélégant, ante, adj. inelegante, fără eleganță.
Inéligibilité, f. neputință de a fi alesă.
Inéligible, adj. ineligibile, care nu poate fi alesă.
Inénarrable, adj. care nu se poate narra, povesti.
Inepte, adj. ineptă, prostă; absurdă. [sottise.
Ineptie, f. ineptia, prostia,
Inépuisable, adj. nesecabile, nesecat, totu-d'auna abundante. [fără spină.
Inerme, adj. fără ghimpi și
Inerte, adj. t. inerte, fără activitate.
Inertie, f. inertiă, lipsă de activitate, de energie. *Force d'—*, rezistență pasivă.
Inespéré, ee, adj. nesperat. Vd. *imprévu, inattendu*.
Inespérément, adv. nesperat.
Inestimable, adj. inestimabile, care nu se poate prețui, neprețuit.
Inévitable, adj. inevitabil, de care nu se poate feri cine-va.
Inévitablement, adv. în modă inevitabile, neînlăturat. [nu întocmai.
Inexact, etc. ad. inesact,
Inexactitude, f. inesactitate, greșelă.
Inexcusable, adj. inexcusabile, care nu se poate scusa.
Inexécutable, adj. inexecutabile, care nu se poate es-

secuta, pune în lucrare, aduce la îndeplinire.
Inexécution, f. inexecuțiune, neaducere la îndeplinire.
Inexercé, ee, adj. inescercitat, nedeprins, fără exercițiu.
Inexigible, ad. inescigibile, care nu se poate cere.
Inexorable, adj. inescorbibile, care nu ascultă rugăciunile, nu se poate împăca.
Inexorablement, adv. fără milă, fără imblândire.
Inexpérience, f. inespriență, lipsă de experiență.
Inexpérimenté, ee, adj. inexperimentat, fără experiență.
Inexpliable, adj. inespialabile, care nu se poate espia, spela.
Inexplicable, adj. inesplicabile, care nu se poate esplica.
Inexploré, ee, adj. inexplorat, necercetat, necunoscut.
Inexplosible, adj. inesplosibile, care nu face exploziune.
Inexprimable, adj. inexprimabile, care nu se poate espriime, (qu'on ne peut rendre au naturel). Comp. *indicible*.
Inexpugnable, adj. care nu se poate lua cu asalt.
Inextinguible, adj. nestins, care nu se poate stinge.
Inextricable, adj. care nu se poate lămuri (descurca).
Infailibilité, f. certitudine întrăgă, neputință de a căde, se înșela, de a greși.
Infailible, adj. sigur, ne-

posibile de a înșela, nicîde a se înșela, de a greși.

Infaisable, *adj.* care nu se pôte face.

Infamant, *e, adj.* infamante, care aduce infamiă. Vd. *Diffamant*. [famiă.

Infamation, *f.* semnă de in-

Infâmie, *adj.* infamă, nedemnă, injeositoriă, care nu șede bine, *malséant, mal-propre*.

Infamie, *f.* infamiă, acțiune degradante, rușinosă.

Infant, *m. utē, f.* infante. Titlu dată copiiloră după primulă născută la regiă Spaniei, Portugaliei și Neapolii.

Infanterie, *f.* pedestrime.

Infanticide, *m.* ommorulă unuă copilă, ommoritorulă unuă copilă.

Infatigable, *adj.* nefatigată, neostenită.

Infatigablement, *adv.* neobosită, neostenită.

Infatuation, *f.* prevențiune escesivă și risibile în favorea seă contra cui-va.

Infatuer, *v. a.* a inspira mândriă risibile pentru.

Infécond, *e, adj.* nefecundă, sterile, neroditoriă.

Infécondité, *f.* sterilitate, nerodniciă, *poet.*

Infect, *cte, adj.* infectă, coruptă, stricată; desgustătoriă.

Infecter, *v. a.* a infecta, incommoda prin comunicațiunea unuă lucru contagi-osă, a molipsi.

Infection, *f.* infecțiune, contagiu, molipselă.

Inféodation, *f.* infeudațiune, concessiunea unuă feudă.

Inféoder, *v. a.* a da, concede, ună pămîntă că feudă.

Infère, *adj. bot.* care face corpă cu tubulă caliciuluă.

Inférer, *v. a.* a inferi, deduce s. trage uă consecința.

Inférieur, *e, adj.* inferioră, mai jeosă.

Inférieurement, *adv.* inferioră, mai pe jeosă.

Infériorité, *f.* inferioritate, ordine inferiore, mai de jeos.

Inferral, *e, adj.* internale, de infernă. *Pierre—e*, nitrată de argintă, *causticum lunare*. [roditoriă.

Infertile, *adj.* nefertile, ne-

Infertilité, *f.* nefertilitate, nerodniciă.

Infestation, *f.* infestațiune, devastațiune. [vasta, pustii;

Infester, *v. a.* a infesta, de-

Infidèle, *adj.* nefidele, care trădă dătoră, necredinciosă.

Infidèlement, *adv.* fără fidelitate, cu necredință.

Infidélité, *l.* nefidelitate.

Infiltration, *f.* infiltrațiune, strecurare.

Infiltrer, *v. a.* a infiltra, S'—, a se infiltra, se strecura în. [urmă.

Infime, *ad.* infimă, celă din

Infini, *ie, adj.* infinită, nemărginită, nenumărată; *m.* ceaa cē se presupune fără limită. *Al'—*, fără fine, nelimitată, în infinită. [tremă.

Infiniment, *adv.* infinită, es-

Infinité, *f.* infinitate, numără forte considerabile.

Infinitésimal, *e, adj.* (*calcul*), infinitesimale, care se referesce la cantitățile infinită mīce, la diferențiali.

Infinitésime, *f. geom.* cantitate infinită mică.

Infinitif, *m. gram.* infinitiv.

En français, lorsque l'emploi de l'infinif ne présente rien de louche, on doit, pour donner plus de concision au style, préférer ce mode à l'indicatif et au subjonctif, qui le rendent languissant.

Infirmatif, *ive, adj.* care anulădă.

Infirmation, *f. jurispr.* anulațiune, nimicire.

Infirm, *adj.* slabă, betegă. *Că sust. vd. malade. valitudinaire.*

Infirm, *v. a.* a slăbi, redica puterea; annula.

Infirmier, *f. loc* în comunități destinată pentru bolnavi.

Infirmier, *m. iere, f.* care îngrijește de bolnavi într'ua comunitate. [biciune.

Infirm, *f.* infirmitate, slă-

Inflam, *adj.* inflam-mabile, de inflamațiune, care se aprinde, iea focă, lesne.

Inflammation, *f.* inflamațiune, inflăcărare, aprinde-re; *med.* roșiellă și tumore durerosă a unei părți forte încăldite.

Inflammatoire, *adj. med.* inflamatoriu, care aprinde.

Infléch, *ie, adj. bot.* îndoxit în intru, inflessă.

Infléchir, *v. r. fis.* a devia, se abate.

Inflexibilit, *f.* neflessibilitate, neputință de a se încovăia, mlădia.

Inflexible, *adj.* neflessibile, nemlădiosă, care nu se pôte încovăia; nemilosă.

Inflexiblement, *adv.* neflessibile, fără a se mlădia.

Inflexion, *f.* inflessiune, mlădiare; *mus.* facilitate de a schimba sunetul, *gram. vd. flexion*, care e și mai bună.

Infliger, *v. a.* a inflige, impune, pedepsă. [rire.

Inflorescence, *f. bot.* inflo-

Influence, *f.* influință, autoritate, putere. Suiwant les astrologues, puissance qui découle des astres sur les corps sublunaires.

Influencer, *v. a.* a exercita influință.

Influent, *e, adj.* influinte, care lucrădă prin influință.

Influer, *v. n.* a influi; exercita acțiune, influință, asupra.

In-folio, *m. nevar.* in-folio, formată unde cōla e în două foie sēu patru pag. (*imprl.*

Information, *f.* informațiune, insciințare; cercetare.

Informe, *adj.* fără formă.

Inform, *m.* informațiune, cercetare, instrucțiune; a unei aflaceri. *Comp. information.*

Inform, *v. a.* a informa, insciința. *S'—*, a lua informațiunii, cerceta.

Infortiat, *m.* infortiată, secunda parte a Pandectelor.

Infortune, *f.* nefortună, nenorocire, *mauvaise fortune.*

Infortun, *ée, adj.* nefortunat. neferice, nenorocit.

Infracteur, *vd.* violator, transgressor, care și calcă dētoră.

Infraction, *f. vd. transgression, contre-vention.*

Infranchissable, *adj.* d'as-

supra cui nu se p^ote ajunge, peste care nu se p^ote trece.

Infrangible, *adf.* care nu se p^ote frânge, *puç.* us.

Infréquenté, *ée, adj.* nefrecintat^u, necăutat^u, unde cine-va nu merge des^u.

Infructueusement, *adv.* fără fruct^u, în deșert^u, în van^u.

Infructueux, *euse, adj.* nefructos^u, neroditor^u, nefolositor^u, care n^o aduce, se^u aduce puçin^u, fruct^u.

Infus, *e, adj.* infus^u. Se ðice de cunnoscințele se^u virtuțile c^o posed^e cine-va ue-recum din natură, fără muncă.

Infuser, *v. a.* a infundi, a muia uă substanță, uă plântă, într'un^u ligid^u, cã se-î estragă sucul^u.

Infusible, *adf.* infusible, care se p^ote infundi, topi.

Infusion, *f.* inusiune, decoçiune.

Infusoires, *m. pl.* infusorie, animalcule microscopice car^u trãiesc^u în ligid^u.

Ingambe, *adj.* dispus^u, vesel^u, ușori^u. Comp. *dispos, alerte.*

s'Ingénier, *v. a.* a căuta în spiritul^u se^u vre-un^u mijloc^u de isbutire.

Le part. passé de ce verbe s'acorde toujours parce qu'il est toujours précédé de son compl. direct.

Ingénieur, *m.* inginer^u. — Etimologia probab. din *engin*, engl. *engine*, machină.

Ingénieusement, *adv.* ingenios^u, iscusit^u, cu spirit^u.

Ingénieux, *euse. adj.* in-

geni-s^u, iscusit^u, plin^u de spirit^u.

Ingénu, *ue, adf.* simplu, sincer^u.

Ingénuité, *f.* ingenuitate, sinceritate naturale și grațiosă.

Ingénument, *adv.* simp^u, cu naivitate, *franchement.*

Ingérence, *f.* ingerință, amestic^u în ale altuia, vd. *urm.*

s'Ingérer, *v. r.* a se ingeri, se ammesica fără drept^u în ce-va. — Le part. passé suit la même règle que le p. p. du verbe *s'ingénier*. Voy. ce mot.

In globo, loc. lat. cu mulțimea, în grămadă, *en masse.*

Ingouvernable, *adj.* negubernabile. [cunnoscători^u.

Ingrat, *e, adj.* ingrat^u, nereingratitude, *f.* ingratitude, nerecunnoscință.

Ingrédient, *m.* ingrediente, substanță care intră în compozițiunea unu^u remedi^u, unu^u amestic^u etc.

Inguérissable, *adj.* ne-possibile de t^em^eduit^u.

Inguinal, *ale, adf.* inginale, vd. *aine*. [dibaci^u.

Inhabile, *adf.* inabile, ne-

Inhabilement, *adv.* inabile, fără desteritate, fără dibăciă, *neol.*

Inhabileté, *f.* inabilitate, nedibăciă. [citate legale.

Inhabilité, *f. jur.* necapabilitate, *adj.* de nelăcuit^u.

Inhabité, *ée, adf.* nelăcuit^u.

Inhabitude, *f.* nedepindere, neobicinuință. [prins^u.

Inhabitué, *ée, adj.* nede-

Inhalation, f. absorbțiune.

Inhérence, f. inerință, uniune din natură, neseparabile.

Inhérent, *ente, adj.* inerinte, unită, neseparabile, din natură la un subiect.

Inhiber, vd. *Prohiber*.

Inhibition, vd. *Prohibition*.

Inhospitalier, *ère, adj.* neospitale, negăduitoriu.

Inhospitalité, f. lipsă de ospitalitate, recusațiune de a primi pe streini, inumanitate către dinșii. [crudă.

Inhumain, *e. adj.* inumană,

Inhumanement, *adv.* fără umanitate, crudă.

Inhumanité, f. actă de inumanitate, cruđime.

Inhumation, f. inmormintare. Comp. *enterrement*.

Inhumer, v. a. a îngropa cu onorile funebri, *enterrer*.

Inimaginable, *adj.* care nu se pöte imagina, inchipui.

Inimitable, *adj.* inimitabile.

Inimitié, f. inimiză, vrăjmășie.

Inintelligible, *adj.* neînțelesă. [excesivă nedreptă.

Inique, *adj.* contrariuă ecității,

Iniquement, *adv.* cu totul nedreptă. [nedreptate.

Iniquité, f. inicitate, estremă

Initial, *ale, adj.* inițiale (de litere), dela început. *Initialement*, la început.

Initiation, f. inițiațiune, admissiune la cunoșcința unor mistere seă taine.

Initiative, f. inițiativă, dreptă de a alege, de a propune primulă.

Initié, *ée, adj.* inițiată, introdusă în mistere, admissă,

priimită, intruă societate particulare.

Initier, v. a. a iniția, a admite, primi în unele cerimonie religiose, secrete, intruă societate. [injecțiune.

Injecter, v. a. a injecta, face

Injection, f. injecțiune.

Injonction, f. injunțiune, comandă espressă, vd. *enjoindre*.

Injure, f. insultă. Comp. *offense, outrage, tort*.

Injurier, v. a. a ofensa prin vorbe supărătoare, prin insulte.

Injurieusement, *adv.* în modă injuriosă, insultătoriu.

Injurieux, *euse, adj.* injuriosă, ofensătoriu, insultătoriu.

Injuste, *adj.* nedreptă.

Injustement, *adv.* nejustă, cu ne dreptate.

Injustice, f. nedreptate.

Inlisible, vd. *Illisible*.

Innascible, *adj. teol.* care nu se pöte nasce. [gabile.

Innavigable, *adj.* nenavigabilă.

Innée, *ée, adj.* înăscută.

Innervation, f. tôte funcțiunile nerviloră.

Innocement, *adv.* cu înocință, înocințe, nevinovată. [vinovăție. Fără pl.

Innocence, f. înocință, ne-

Innocent, *e, adj.* înocințe, nevinovată, *sust.* simplu.

Innocenter, v. a. a absolvi (acquită), declara înocințe.

Innocuité, f. nevătămare.

Innombrable, *adv.* nenumărabile, nenumărată.

Innombrablement, *adv.* nenumărată.

Innomé, *ée, adj. s. innommé*,

- nenumitū, fără nume. *Contract*—, contractū fără denominațiune particulariă.
- Innominé**, *ée, adf.* anat. fără nume particulariū. *Les os*—s, ôsele iliace.
- Innovateur**, *m.* inovatorū, innouitorū, (*novateur*).
- Innovation**, *f.* inovațiune, innouire, reformă.
- Innovet**, *v. a.* a face inovațiune, introduce noutăți într'ua datină etc., a reforma.
- Ino**, *m.* ino, speciă de fluture (în munții Austriei).
- Inobservance**, *f.* vd. urm.
- Inobservation**, *f.* inobservațiune, inesecețiune a promisiunilorū. Mai rarū *inobservance*.
- Inoccupé**, *ée, adj.* inoccupatū, fără ocupațiune, fără trebă.
- Inoculateur**, *m. trice, f. med.* inoculatorū, altoitorū.
- Inoculation**, *f. med.* inoculațiune, altoitū, altoielă.
- Inoculer**, *v. a. med.* a inocula, altoi (de bole).
- Inoculiste**, *m.* părténū allū inoculațiunii. [mirosū.
- Inodore**, *adj.* inodorū, fără
- Inoffensif**, *ive, adj.* inofensivū, nevătămătoriū. *Inoffensivement*, fără vătămăre.
- Inofficieux**, *euse, adj.* inoficiosū. *Testament*, — testamentū prin care eredele legitimū este deposesesū fără cauză. *Donation*—*se*, donațiune care face unuia din copii parte mai mare la succesiune.
- Inofficiosité**, *f.* calitatea unū actū inoficiosū, vd. *prec.*
- Inondation**, *f.* inundațiune, potopū; mare mulțime.
- Inondé**, *m. ée, f.* inundatū.
- Inonder**, *v. a. a* inunda, potopi.
- Inopiné**, *ée, adj.* inopinatū, neprevăditū, *imprévu*.
- Inopinément**, *adv.* inopinatū, pe negândite.
- Inopportun**, *une, adj.* inoportunū, nu la timpulū său.
- Inopportunité**, *f.* inoportunitate, ocasiune defavorabile.
- Inorganique**, *adj. nat.* inorganicū, brutū. Se dice de corpurile inorganisate.
- Inosculation**, *f.* vd. *Anastomose*.
- Inouï**, *e, adj.* neauđitū.
- In-plano**, *adj. nevar.* (*format*—), formatū unde uă colă intrégă face lóia său două pagine. Și *format atlantique*, (în imprim).
- Inpromptu**, *m.* vd. *impromptu*.
- Inquart**, *m.* uniune de trei părți argintū și una de aurū. Și *inquartation, quartation*.
- Inquiet**, *ète, adj.* neliniscit, agitatū. [neliniscisce.
- Inquiétant**, *ante, adj.* care
- Inquiéter**, *v. a.* a nelinisci, turbura (de temere). *S'*—, a fi neliniscitū.
- Inquiétude**, *f.* nelinisce, agitațiune de spiritū, de corpū, cauzată prin pasiune, prin indispozițiune, prin temere.
- Inquisiteur**, *m.* incisorū, judecătorū de incisițiune.
- Inquisition**, *f.* incisițiune. Tribunale stabilitū că se caute și se pedepsescă simțimintele contrarie credinței catolice.

Inquisitorial, *alc, adj.* incisoriale, de incisițiune.
Insaisissable, *adj.* care nu se p^ote prinde, apuca.
Insalubre, *adj.* nesalubre, nesăn^ătos^u. Comp. *malsain*.
Insalubrité, *f.* nesalubritate. vițiul^u lucrului care strică săn^ătății. [nesăturare.
Insatiabilité, *f.* nesati^u,
Insatiable, *adj.* nesătios^u, nesăturat^u. [sati^u.
Insatiablement, *adv.* cu ne-
Insciemment, fără a sci.
Inscience, *f.* nesciință, *ignorance*, (vech.).
Inscient, *e, adj.* care n'are conștiință de.
Inscriptible, *adj.* inscriptibile, care se p^ote inscrie intr'ua figură geometrică.
Inscription, *f.* inscripțiune, — *en faux*, act^u prin care cine-va susține în justiță că uă buccată e falsă.
Inscrire, *v. a.* a inscrie, însemna intr'un^u registru.
Inscrutable, *adj.* nescrutabile, nep^ătruns^u, care nu se p^ote cerceta minuțios^u.
à l'Insçu, *adv.* fără scirea, vd. *Insu*, care e și mai bun^u.
Insecte, *f.* insectă, mic^u animale nevertebrat^u, cu corpul^u și membrele sunt articulate.
Insectivore, *adj.* insectivor^u, care se nutrește cu insecte.
Insensé, *éc, adj.* nebun^u.
Insensibilité, *f.* nesimțire.
Insensib'le, *adj.* nesimțibile. nesimțitoriu [simțite.
Insensiblement, *adj.* pe ne-
Inséparable, *adj.* nesepa-

rabile, care nu se p^ote separa, disp^ărți de.
Inséparablement, *adv.* nedisp^ărțit^u, neseparat^u.
Insérer, *v. a.* a insera, pune printre, adaugi între.
Insertion, *f.* inserțiune, introducțiune printre altele.
Insexé, *éc, adj.* bot. fără sess^u.
Insidieusement, *adv.* insidios^u, prin înșelăciune.
Insidieux, *euse, adj.* insidios^u, care caută să înșele.
Insigne, *adj.* însemnat^u, de însemnătate, *signalé*.
Insignes, *m. pl.* însemne, semne de on^ore (unei demnități). [semnătate.
Insignifiance, *f.* niciuă în-
Insignifiant, *e, adj.* de niciu^u însemnătate, care nu însemnă nimic^u, fără importanță.
Insinuant, *e, adj.* care scie să înșinuede, să se înșinuede (vire), să attragă.
Insinuatif, *ive, adj.* propri^u a înșinui (virii), a attrage.
insinuation, *f.* înșinuire.
Insinuer, *v. a.* a înșinui, introduce încet^u și cu abilitate. S'--, a se înșinui, p^ătrunde cu încetul^u.
Insipide, *adj.* insipid^u, fără niciuă sap^ore sc^u gust^u, (cum e ceai^ușea), vd. și *fade*.
Insipidement, *adv.* insipid^u, fără gust^u, vd. *prec*.
Insipidité, *f.* calitatea insipidului, vd. *insipide*.
Insistance, *f.* insistință, stăruință, perseveranță.
Insister, *v. n.* a cere de

repețite ori, a insiste, stăruî.

Insociabilité, f. isolațiune, caracteru de a nu se pute associa.

Insociab'e, *adj.* nesociabile, care nu se pôte associa.

Insolation, f. insolațiune, espanere inaintea Sorelui.

Insolemment, *adv.* cu insolință.

Insolence, f. insolință, violință oppressivă, lipsă de respectu, mare cutedanță, obrăsniciă. [linte.

Insolent, *ente*, *adj.* insolent, *adj.* insolitu, contrariu usului, regulei.

Insolubilité, f. calitatea substanțelor cari nu se potu dissolvi, topi.

Insolub'e, *adj.* nesolubile, care nu se to, esce.

Insolvabilité, f. neputință de a plăti.

Insolvable, *adj.* nesolvabile, care nu pôte plăti.

Insomnie, f. nesomnia, agripniă, nesomnă.

Insouciance, f. nepesare, neingrijire.

Insouciant, *e*, *adj.* care nu se affectedă, nu se îngrijesce, de nimicū. [pusū.

Insoumis, *e*, *adj.* nesup-

Insoumission, f. nesuppunere.

Insoutenab'e, *adj.* care nu se pôte sustinē, nejustificabile.

Inspector, v. a. a inspecta, cerceta cā inspectorū, examina cu autoritate.

Inspecteur, *m. trice*, f. inspectorū, cellū ce veghedă asupra.

Inspection, f. inspectiune, cercetare, sarcină și grije de a veghia la unū lucru.

Inspirateur, *m. trice*, f. inspira'orū, cellū ce inspiră.

Inspiration, f. inspirațiune, insufflare, resufflare.

Inspirer, v. a. a inspira, sugeri, face sē se nascā in inimă, in spiritū, vre-uă mișcare, insuffla,—*l'ai.* (s. numai *inspirer*), a trage aerulū in plămāni, respira.

Instable, *adj.* nestabile, nestatornicū. [nestatorniciă.

Instabilité, f. nestabilitate.

Installation, f. instalațiune, asedare definitivă.

Installer, v. a. a instala, pune in possessiunea unū locū, unū officiu, a stabili.

Instantment, *adv.* instante, cu insistință, cu stăruință.

Instance, f. instanță. solici-tațiune, cerere cu stăruință; urmărire in justiță.

Instant, *m.* momentū, clipă, *A l'—*, s. *dans l'—*, îndată. *A chaque—*, *à tout—*, ne-continū. Comp. *moment.*

Instanț, *e*, *adj.* instante, immininte, grăbitoriu. *pressant.*

Instantané, *ée*, *adj.* instantaneu, de unū momentū, care se produce in unū momentū.

Instantanéité, f. essistință instantaneă, durată, producțiune, de unū momentū.

Instantanément, *adv.* intr'unū momentū.

à l' Instar, *prep.* precum. Comp. *à l' exemple*, *tout de même.*

Instauration, f. instauration, stabilire (solemne).

Instaurer, v. n. vd. *établir*.

Instigateur, m. *trice*, f. instigator, incitator, aștător.

Instigation, f. instigațiune, incitațiune, sollicitațiune instantă; aștăre, intrige.

Instiguer, v. a. a instiga, escita, indemnă la (*vech.*)

Instillation, f. instilațiune, vd. *urm*.

Instiller, v. a. a instila, face să curgă, turna cu picătura.

Instinct, m. instinct, sentiment, mișcare nedependentă de reflesiune.

Instinctif, *ive*, *adj.* instinctiv, de instinct, provenit din instinct. [instinct.

Instinctivement, *adv.* prin

Institué, m. erede prin testament.

Instituer, v. a. a institui, stabili denou, asședa în funcțiune; *juris.* a numi un erede prin testament.

Institut, m. institut, asședămint. *L' institut*, s. *l'*— *de Erance*, stabiliment literar și științific în Paris, compus din cele cinci academii. La pl. vd. *urm*.

Institutes, m. *pl.* institute, operă elementară asupra principiilor dreptului roman; principiile dreptului roman redactate din ordinea lui Justinian.

Instituteur m. *trice*, f. institutor, profesor elementar.

Institution, f. instituțiune, asședămint, educațiune,

Instructeur, m. instructor, învățător.

Instructif, *ive*, *adj.* instructiv, de învățătură.

Instruction, f. instrucțiune, învățătură, memorie, ordine ce dă un principe ambasadurului său;— *d'un procès*, totu ce este necesariu să se judece un proces.

Instruire, v. a. a instrui, învăța. Comp. *enseigner*, *apprendre*.

Instruit, *e*, *adj.* instruit, cu învățătură; informat.

Instrument, m. instrument, uneltă, — *de paix*, tractat.

Instrumentaire, *adj.* instrumentar. *Témoin* —, martur care assiste pe un oficiariu public în unele acte.

Instrumental, *ale*, *adj.* instrumentale. *Inusit. la pl. m.*

Instrumentation, f. *mus.* modul cum e dispusă partea instrumentale a unei buccăi de musică.

Instrumenter, v. a. a face acte publice; compune părți instrumentale de musică.

Insu, m. nesciință. Usitată numai în: *a l'insu de*, *à mon*—, *à votre*—, etc. fără scirea, mea, voastră etc. — În acestu casu e substantiv.

Insubordination, f. nesupunere.

Insubordonné, *ée*, *adj.* nesuppus.

Insuccès, m. nesucces, neisbândă, *manque de succès*.

Insuffisamment, *adv.* țără suficientă, nu destul.

Insuffisance, f. nesuficiență, neajuns, necapacitate.

Insuffisant, *ante*, *adj.* ne-

suficiente, care nu e de ajuns, nu e destul. [in.

Insufflation, *f. med.* suflare

Insuffler, *v. a. med.* a sufla în, introduce prin suflare.

Insulaire, *adj.* insulare, din insulă. *Sust. m.* lăcuiitor de insulă.

Insultant, *e, adj.* insultătoriu, (despre lucruri).

Insulte, *f.* insultă, ofensă premeditată (prin vorbe).

Insulter, *v. a.* a insulta, ofensa prin acțiunii său vorbe, (— *qn.* pe când — à *qn.* a nu avè considerațiunea cerută de starea sa neferice).

Insupportable, *adj.* nesuferibile, de nesuferit.

Insupportablement, *adv.* în mod nesuferit.

Insurgé, *é, vd.* Révolté.

Insurgents, *m. pl.* insurgenți, rebeli, revoltați; trupe ungare redicate extraordinariu. *Les—*, popore din Anglia-Nouă (Amer. de nord.), când s'a revoltat contra metropolii în resbelul Independinței.

Insurger, *vd.* Révolter.

Insurmontable, *adj.* peste care nu se pôte trece, neinvins (de lucruri).

Insurrection, *f. vd.* Révolte, émeute, soulèvement.

Insurrectionnel, *ele, adj.* de insurrecțiune, care ține de revoltă, resvrățitoriu.

Intact, *e, adj.* intact, neatins.

Intactile, *adj.* de nepipăit, care scapă simțului atingerii tactului.

Intaille, *f.* intalio, pără gravată în adincă, opp. *camée*.

Intarissable, *adj.* nesecabile, nesecat. Comp. *inépuisable*,

Intégral, *ale, adj.* integrale, totale. *Calcul—*, calcul integral. Calcul prin care venim de la creșterile infinite mize la variabilele din cari derivă. *L'— e d'une différentielle*, cantitatea finit cu diferențialea este partea infinită mică.

Intégralement, *adv.* integrale, în întreg, în totale.

Intégralité, *f.* integralitate, starea unui lucru întreg, complet.

Intégrant, *e, adj.* integrante, care contribuesce la intergitatea unui tot (parties—es).

Intégration, *f.* integrațiune, *vd.* intégrer. [one tū.

Intègre, *adj.* integru, probă,

Intégrer, *v. a. math.* a integra. A gessi integrarea unei cantități diferențiale.

Intégrité, *f.* integritate, întreg, stare perfectă a unui lucru sănătos; onestate.

Intellect, *m.* intelect, rațiune, facultate de a înțelege. Comp. *entendement*.

Intellectif, *ive, adj.* intelectual, de intelect, de inteligință, *faculté — ve.*

Intellective, *f.* facultate de a concepe, de a înțelege.

Intellectuel, *elle, adj.* intelesuale, de inteligință; spirituale, opp. *matériel*.

Intelligence, *adv.* cu inteligință, cu cunnoscință.

Intelligence, *f.* inteligință, facultate intelectuală, substanță

curatū spirituale, puterea de a concepe, de a înțelege; cunoscințe approfondate.

Intelligent, *e, adj.* inteliginte.

Intelligible, *adj.* inteligibile, care se poate înțelege.

Intelligiblement, *adv.* înțelesu, că se se potă înțelege.

Intempérance, *f.* netemperanță, necumpetū.

Intempérant, *e, adj.* netemperatū, necumpetatū.

Intempéré, *ée, adj.* dere-regulatū în gusurī, în pasiunī, netemperatū, necumpetatū.

Intempérie, *f.* neregulă, mai alesu a temperaturei.

Intempestif, *ive, adj.* intempestivū, care nu   la timpulū convenitū, *hors de saison.*

Intempestivement, *adv.* fără tnapū, nu la timpulū cerutū.

Intendance, *f.* intendință, direcțiune de affaceri.

Intendant, *m.* intendinte, funcționariū care direge unū servițiū publicū; prepusū se administrede affaceri.

Intendante, *f.* femea unū intendinte.

Intense, *adj. fis.* intensū mare, forte, vinū, tare.

Intension, *f. fis.* intinsiune, ardore, veemință. *Comp. force.*

Intensité, *f.* intinsitate, gradū de putere, de activitate unei puteri, unei calități.

Intenter, *v. a a* intenta, incepe: — *un procès, une ac-*

tion, une accusation à qu. a dischide unū processū, face uă acusațiune cui-va.

Intention, *f.* intențiune, tendința sufletului către, unū scopū, motivū. *Comp. dessein.*

Intentionné, *ée, adj.* cu intențiune, cu unū scopū.

Intentionnel, *elle adj.* intenționale, de intențiune. *Les intentionnelles (espèces). s. impresses, adăgini c  antiiei presupune că că d-a cor-puri, că se le v sc  a in- carile.*

Intercadence, *f. me .* turburare în pulsațiunī, în pulsū.

Intercadant, *e, adj.* care presintă pulsațiunī turburate. *Pouls —, pulsū neregulatū.*

Intercalaire, *adj.* intreca-lare, de întrealațiune, inseratū, adausu între altele.

Intercalation, *f.* intrecalațiune, adausu în intru, între altele. Particulare despre ziua că se adauge lui fe-bruariū în anii bissestilī.

Intercaler, *v. a a* intrecala, insera, adăugi între altele.

Intercéder, *v. n. a* întreveni, sollicita, se ruga pen-tru c v. [*terception.*

Interception, *f.* vd. in-

Intercepter, *v. a a* întrecepta, intrerupe

Interception, *f.* întreceptiune, intrerupere.

Intercesseur, *m.* întreces-sorū, care sollicită, cere, pen-tru altulū, mijlociorū.

Intercession, *f.* întreces-siune, întrevenire, mijlocire.

Intercostal, *ale, adj.* întrecostale, care este între c ste.

Intercurrente, *f.* intercurrinte. Se dice de bóle cari vină in diverse timpuri ale annului.

Intercutané, *éc. adj. med.* care este între pele și carne.

Interdiction, *f.* intredicțiune, proibițiune, opprire dela exercitiul unei fapte, unui drept.

Interdire, *v. a.* a intredice.

Interdit, *m. eccl.* intredissu. Sentință care oppresce unui clericu exercitiul ordinii oru sacre.

Interdit, *e, adj.* intredissu, oppritu.

Intéressant, *e, adj.* interessante, de interesse.

Intéressé, *e, adj.* interesat. *Sust. m.* cellu ce are interesse intr'ua affacere.

Intéresser, *v. a.* a interessa; compromite.

Intérêt, *m.* interesse, ceea ce es'e utile; usură, dobindă.

Interfolier, *v. a.* a lega (cartea) inserandă foie albe.

Intérieur, *m.* interioru, internu, locul din intru.

Intérieur, *e, adj.* internu, din intru, *vd. preced.*

Intérieurement, *adv.* internu, in intru, *au dedans.*

Intérim, *m. par intérim*, interim, intretimpu, gubernu prin interim, provisoriu. *Comp. entre-temps.*

Intérimaire, *a j.* interimariu, care exercită funcțiunii prin interim, provisoriu.

Interjectif, *ive, adj.* intrectivu, care esprime, cere, intrectiune, *vd. urm.*

Interjection, *f. gram.* in-

trejectiune, partea orațiunii care esprime pasiunile.

Interjeter, *v. a.* a intrecta, — *appel*, a reclama contra ua sentință, *appeler d'un jugement.*

Interligne, *m.* intreliniă, spațiu între două linie. *Sust. f. imprim.* ceea ce servește să spațieze, să rărescă, liniile.

Interligner, *v. a.* a intrelinia, a separa între linie la (*impr.*)

Interlinéaire, *adj.* intreliniariu, scrissu in intreliniă.

Interlobulaire, *adj.* care separă lobulele plămînu.

Interlocuteur, *m. trice*, intrector, persoană introdusă intr'unu dialogu.

Interlocution, *f.* intrectiune, vorbirea persónelor intr'unu dialogu; sențintă de judecată, care comandă ua probă, *vd. urm.*

Interlocutoire, *adj. și m.* sențintă judiciariă, care ordină ua instructiune prealabile, ua probă, (*arrêt, jugement*—).

Interlope, *m.* nave de comerci, care trafică in fraude. *Ca adj.* suspectu.

Interloquer, *v. a.* a ordina unu intrectiune, *vd. vb. și embarraser, interdire.*

Intermède, *m.* intremedi, mijlocitor, *chem.* substanță ce se adauge altia ca s'o distileze.

Intermédiaire, *adj. și sust.* intremediariu, care este la mijlocu, între două.

Intermédiaire, *e, adj.* intrec-

mediatū. Se dice de unū intervalū de timpū între douē acțiuni, între douī terminī. Comp. *intervalle de temps*.

Interminable, *adj.* neterminabile, care durēdă multū, nu se pōte termina, isprăvi.

Intermission, *f.* întremisiune, intrerupere, intervalū.

Intermittence, *f. med.* întremițintă, intrerupere.

Intermittent, *e, adj.* întremiținte, care reincepe prin intervale.

Intermusculaire, *adj.* asședatū între mușchī.

Internat, *m.* internatū, școlă, pensionū, unde sunt internī.

Interne, *adj.* internū, din intru. Sust. *m.* scolariū de medicină allăturatū la servițiulū unuī spitalū.

Interner, *v. a.* a interna, obliga să lăcuēscă silitū nnde-va.

Internonce, *m.* întrenunțū, nunțiū prin interim. Ministru însărcinatū cu affacerile Romei în lipsea unuī nunțiū.

Interosseux, *euse, adj. anat.* asședatū între ôsse.

Interpellateur, *m. trice,* *f.* întrepelatorū.

Interpellation, *f.* întrepelețiune, cerere de a respunde assupra unuī faptū, apostrofe.

Interpel'er, *v. a.* a întrepela, cere să rēspundă, să dē esplicațiuni.

Interpinée, *ce, adj. bot.* cu foliole mici între altele mari.

Interpolateur, *m.* cellū cē

inserēdă uă vorbă, uă propozițiune, intr'unū testū.

Interpolation, *f.* inserțiune de vorbe, de frași, intr'unū testū, seū manuscrissō.

Interpoler, *v. a.* a însera prin errore seū fraude uă vorbă, uă frase, intr'unū testū, intr'unū actū, seū manuscrissū.

Interposer, *v. a.* a întrepune, pune în mijlocū, adăugi între.— Se dit d'un corps qui se met entre deux autres.

Interposition, *f.* întrepezițiune, adaussū între altele.

Interpréteur, *m. trice,* *f.* întrepretatorū, esplicatorū, (despre persōne).

Interprétatif, *ive, adj.* care esplică, (despre lueruri).

Interprétation, *f.* întrepezațiune, esplicațiune.

Interpréte, *m.* întreprete, traductorū, esplicatorū; tălmaciū, (*trucheman*, seū *truchement*).

Interpréter, *v. a.* a întrepreta, esplica, traduce.

Interrègne, *m.* intreregno, intervalū de timpū unde nu este rege etc.

Interrogant, *adj. gram.* întrebătivū. *Point*—*s. point interrogatif*, punctū de întrebare.

Interrogat, *m.* interogat, cestiune făcută la judecată.

Interrogateur, *m. trice,* *f.* întrebătorū; cellū cē întrebă.

Interrogatif, *ive. adv.* întrebătivū, de întrebare.

Interrogation, *f.* întrebare.

Interrogatoire, *adj.* întrebătoriu. Sust. *m.* întrebările judeului și răspunsul acuzatului.

Interroger, *v. a.* a întreba, face întrebări, *questionner*.

Interroi, *m.* între-rege, rege ad interim la Roma ant.

Interrompre, *v. a.* a întrerupe.

Interrompu, *ue, adj.* întreruptă.

Interrupteur, *m. trice*, *f.* întreruptor, care întrerupe.

Interruption, *f.* întrerupțiune.

Intersection, *f.* intersecțiune, punctu unde doue linii se taie.

Interstice, *m.* întrestiițiu, mică intervală de timp; *fis.* mici intervale între moleculele contigue, *s.* vecine, dispicătură.

Inter-transversaire, *m. anal.* ligamentu care se urcă d'a lungulă columnei vertebrali.

Intervalle, *m.* intervală, distanță între doue lucruri. *Par intervalles*, din timpu în timpu. Inegalitate de condițiune sociale.

Intervenant, *e, adj.* care întrevine, iea parte la, mijlocesce.

Intervenir, *v. n.* a întreveni, lua parte într'ua afacere, mijloci,—*dans un procès*, a cere să fie admisă la unu processu. [toru, *p. us.*

Interventeur, *m.* mijloci-

Intervention, *f.* întreveniune, mediațiune, mijlocire.

Interversion, *f.* întrever-

siune, stricarea ordinii, întorcere.

Intervertir, *v. a.* a întreverti, strica rândulă, *déranger*.

Intervertissement, *m.* vd. *Interversion, renversement*.

Intestat, *m.* intestatū, fără a fi făcutū testamentū (*mourir, décéder*—), *héritier ab—*, eredele unei persoane care a muritū fără să și facă testamentū.

Intestin, *m.* intestinū, lungū condussū asședatū în abdomen, vd. *boyau*.

Intestin, *e, adj.* intestinū, internū, din intrulă corpulă.

Intestinal, *ale, adj.* intestinale.

Intimation, *f.* intimațiune, chiamare, cerere, în judecată.

Intime, *adj.* intimă, internū și profundū, forte strinsū.

Intimé, *ée, wj.* intimatū, care a căștigatū la ua instanță și s'a făcutū apelū contra lui, apărătorū în apelū.

Intimement, *adv.* intimū, strinsū.

Intimer, *v. a.* intima, însemna cu autoritate de magistratū, chiama în judecată,— *un concile*, a determina locul și timpulū unu conciliu *s.* soborū.

Intimidation, *f.* intimidatiune, inspirațiune de temere, înfricoșiare.

Intimidant, *e, adj.* care inspiră temere, face frică.

Intimider, *v. a.* a intimida, face să se tēmă. [legătură.

Intimité, *f.* intimitate, strinsă

Intitulé, *m.* intitulauă, formulă în capulă unuî actă, titlu. *Comp. titre.*

Intituler, *v. a.* a intitula, da ună titlu (unuî actă etc.).

Intolérable, *adj.* netolerabile, nesufferită, *insupportable.* [sufferită.

Intolérablement, *adv.* ne-

Intolérance, *f.* netoleranță, nesufferință.

Intolérant, *e, adj.* netolerante, care nu suffere, opp. *tolérant.*

Intolérantisme, *m.* sistema netoleranțiloră s. aceloră cară nu vrea să suffere altă religiune decătă a loră.

Intonation, *f.* intonațiune, modă de a produce ună sunetă. *Si intonation.*

Intoxication, *f.* otrăvire.

Intoxiquer, *v. a.* a otrăvi.

Intrados, *m.* partea internă a unei bolte. *Douelle intérieure.*

Intraduisible, *adj.* neposibile de tradussă, netraducibile.

Intrahabile, *adj.* de comerciă difficile, care nu se înțellege cu nimine, (sburdalică).

Intra-muros, *adv. lat.* în intrulă muriloră cetății.

Intransitif, *i e, adj. gram.* netransitivă; a cui acțiune nu trece afară din subiectă, *verbe intransitif, s. verbe neutre.*

Intrant, *m.* cellă cē era alessă de națiunea sa, cā să determine pe rectorulă uniuersității din Paris.

Intrépide, *adj.* întrepidă,

care nu se teme de periclu.

Intrépidement, *adv.* cu întrepiditate, curagiosă, fără frică.

Intrépidité, *f.* întrepiditate, fermitate în periclu, curagiă,

Intrigant, *e, adj.* intrigantă.

Intrigue, *f.* intrigă. Practică secretă pentru successulă unei affaceri. [intrige.

Intriguer, *v. a.* a intriga, face

Intrinsèque, *adj.* intrinsecă, propriă și esențiale, opp. *extrinsèque.* *Argument* —,

argumentă scossă din natura însăși a subiectulă. *Valeur* —, valoare a obiecteloră independinte de uerice convențiună.

Intrinsèquement, *adv.* în modă intrinsecă.

Introduceur, *m. trice,* introduceură.

Introdutif, *ive, adj.* iutrodutivă, de introduțiune, de intrare, care face începută.

Introduction, *f.* introduțiune; discursă preliminară.

Introduire, *v. a.* a introduce, duce în intru, face să intre; *fig.* da începută, da cursă.

Introît, *m.* (pronunț. pe *t*), introită, rugăciune cântată care incepe liturgia.

Intromission, *f.* instalațiune pe scaunulă episcopale.

Introniser, *v. a.* a instala ună episcopă, a-lă asședa pe scaunulă episcopale.

Introuvable, *adj.* negăssită, care nu se pôte găssi.

Introuvé, *é, adj.* negăssită.

Intrus, *e, adj.* (part. du verbe *intrure* qui n'est

- point en usage), introdusă prin violință, cu sila, contra dreptului.
- Intrusion**, f. introducere contră dreptu, prin violință.
- Intuitif**, *ive*, *adj.* intuitivă. Se dice despre uă cunnoscință clară și certă. *Vision intuitive de Dieu*, visiune a lui Dumnezeu, cum este a fericiților din ceră. *Méthode —ve*, metodă intuitivă. Comp. *leçon de choses*, *enseignement par l'aspect*.
- Intuition**, f. intuițiune, visiune intuitivă, cunnoscință spontaneă, indepindinte de ueri-ce demustrațiune.
- Intuitivement**, *adv.* intuitivă, prin intuițiune.
- Intumescence**, f. inflătură, *gonflement*.
- Intus-susception**, f. introducere într ună corpă organizatū a unui succū, unei materie, care lū face să crească.
- Inusité**, *ée*, *adj.* inusitatū, eșitū din usū, neobișnuitū.
- Inutile**, *adj.* inutile, nefolositoriu.
- Inutilement**, *adv.* inutile, fără folosū, *en vain*.
- Inutilité**, f. inutilitate, nefolosū. La *pl.* lucruri inutile.
- Invaincu**, *ue*, *adj.* neinvinsū.
- Invalide**, *adj.* invalidū, infirmū, betégū, *avoir ses—s*, a priimi uă retragere onorabile. *Acte—*, actū care nu possede condițiunile cerute de lege, că să producă efectulū său.
- Invalidement**, *adv.* fără putere, fără efectū, nulū.
- Invalider**, v. a. a invalida, face sé fiă nulū.
- Invalidité**, f. nevaliditate, lipsă de valóre formale.
- Invariabilité**, f. nevarietate neschimbare. [neschimbatū.
- Invariable**, *adj.* nevariable,
- Invariablement**, *adv.* nevariable, fără schimbare.
- Invasion**, f. invasiune, năvală, (că să cucerescă uă țerră).
- Invective**, f. invectivă, vorbă injuriósă, defaimă. [vective.
- Invectiver**, v. n. a dice in-
- Invendable**, *adj.* care nu se pôte vinde.
- Invendu**, *ue*, *adj.* nevindatū.
- Inventaire**, *m.* inventariū.
- Inventer**, v. a. a inventa, născoci; presupune, *controuder*. [ventorū.
- Inventeur**, *m.* trice, f. inventivă, *ive*, *adj.* inventivă, de inventiune, care are talentulū de a iuenta.
- Invention**, f. invențiune, discopperire, născocire.
- Inventorier**, v. a. a face inventariū, pune în inventariū.
- Inversable**, *adj.* care nu se pôte reverti, (resturna, *verser*).
- Inverse**, *adj.* inversū, intorsū, oppusū. *Proposition —*, în care predicatulū propozițiunii directe è în loculū subiectului. *En raison —*, în rațiune inversă, cândū unulū se măresce și cellū-altū se micșioréță în aceeași proporțiune. *Sust. m.* cea ce este în ordine inversă.
- Inversement**, *adv.* inversū.
- Inversif**, *ive*, *adj.* gram.

- inversivă, unde se facă inversiuni.
- Inversion**, inversiune (res-
turnare); *gram.* transpozi-
țiune, schimbare în ordinea
usitată, analitică, a vorbelor.
- Invertébré, ée, adj.** never-
tebrat, fără vertebre, cui
lipsește columna vertebrala
ossosă (despre animală).
- Investigateur, m. trice, f.**
investigator, care face cer-
cetări continuate.
- Investigation, f.** investi-
gațiune, cercetare îndelungă.
- Investir, v. a.** a investi, a
stabiți cu formalitate în po-
sesiunea unei demnități; *mi-
lit.* a încungiura cu trupe.
- Investissement, m.** in-
vestitul, încunginrarea (*mi-
lit.*) prealabile unei cetăți în-
ainte de asediū.
- Investiture, f.** investitură,
redicare la uă demnitate eccles.
- Invétééré, ée, adj.** invete-
rat, învechit.
- Invétéérer, v. a.** a se în-
vechi, înrădăcina.
- Invincible, ad.** neînvingut,
care nu se poate învinge.
- Invinciblement, adv.** în
mod neînvingut, nebirut.
- Inviolabilité, f.** calitatea lu-
crului neviolabile.
- Inviolable, adj.** neviolabile,
care nu trebuie călcat, vio-
lat, peste care nu trebuie a
trece.
- Inviolablement, adv.** în
mod neviolabile, necălcat.
- Invisibilité, f.** nevedere, ne-
putință de a se vedea.
- Invisible, adj.** nevizibile,
care nu se poate vedea.
- Invitation, f.** invitațiune,
chiămare.
- Invitatoire, adj.** antiennă
care se cântă în prima parte
a officiului (*à matines*) cu
Venite, exsultemus.
- Invité, ée, adj.** invitat.
- Inviter, v. a.** a invita, chiă-
ma, pofti (pe cine-va).
- Invocation, f.** invocațiune.
Invocatoire, de invocațiune.
- Involontaire, adj.** nevolun-
tariu, fără concursul voinței.
- Involontairement, adv.**
nevoluntariu, fără voință.
- Involucre, m. bot.** involucre,
adunătură de foliole, cari
încungură bazele commune
a mai multor peduncule.
- Involucré, ée, adj.** premu-
nit cu involucri, vd. *prec.*
- Involuté, ée, adj. bot.** in-
volutat, înfășurată în si-
ne-și. *Avec les rudiments
des feuilles roulés en de-
dans.*
- Involution, f.** involuțiune,
adunătură de dificultăți.
- Invoquer, v. a.** a invoca,
chiăma, a cita, în favoarea sa.
Comp. *appeler, en appeler à.*
- Inverisembable, adj.** ne-
verisimile, care nu se arată
adeverat.
- Inverisemblablement, adv.**
neverisimile.
- Inverisemblance, f.** ceea
cè nu sémână a fi adeverat.
- Invulnerable, adj.** nevulne-
rabil, care nu poate fi rănit.
- Iodate, m.** sare de India.
- Iode, m. chim.** iod.
- Iodique, adj.** iodic, for-
mat de iod și de ossi-
gen.

Iodure, *m. chem.* iodurú, combinațiune de iodú.

loges, *m. pl.* Iogí. Sectaires indiens, qui rejettent les vêtements, afin de montrer qu'ils ont secoué le joug du monde.

Ionien, *enne, adj.* ionicú, din Ionia. *Mus. mode*—Les lettres **io** forment deux syllables dans ce mot et les suivants.

Tonique, *adj.* ionicú. *Vers* —, versú de patru măsura.

Iota, *m.* iota, literă grécă; *fig.* nimicú.

Iotacisme, *m. gram.* usú frecințe allú vocalii *i* în vorbe.

Iouler, *v. n.* a cânta ca Ti-rolesii.

Ipécacuana, *ipécacuancha*, *m.* ipecacuană annelată, plantă rubiac. de Messicú. Maí a-lessú—*annellé, gris.* [pleopú.

Ipréau, *m. bot.* speciă de **Ipso-facto**, *a'v.* prin faptulú însuși, *pu. le seul fait.*

Irascible, *adj.* supărăciosú. *ab Irato*, *loc. lat.* din mânia, *ab irato.*

Ire, *f.* mânia, (în poes. pop.).

Iridé, *é, adj.* assemine iridií.

Iridium, *m.* iridiú, metalú alb.

Iris, *m.* iride, cerculú care incungiuură pupila; arculú cerescú (curcubeú). *Pierre d'*—, petró în care se vedú colorile arcului cerescú (curcubeului).

Irisé, *é, adj.* care presintă colorii'e arcului cerescú.

Ironie, *f.* ironiă. C'est quand on dit le contraire de ce qu'on veut entendre.

Ironique, *adj.* ionicú.

Ironiquement, *adv.* ionicú, prin ironiă.

Iroquois, *m.* sêbaticú din America septintrională; *fig.* omú ineptú, nerodú.

Irrachetable, *adj.* care nu se póte rescumpăra.

Irradiation, *f. astr.* irradiațiune, emisiunea rađelorú unui corpú luminosú.

Irradier, *v. n.* a se întinle către părțile din pregiurú.

Irraisionnable, *adj.* nerațiionale, fără rațiune.

Irraisionnablement, *adv.* nerațiionale, fără rațiune.

Irrationnel, *elle, adj. geom.* nerațiionale. Une quantité est irrationnelle, quand elle ne peut être représentée ni par un nombre entier. ni par une fraction.

Irréconciliable, *adj.* nereconciliabile, care nu se póte împăca.

Irréconciliablement, *adv.* fără împăcare. — [sabibile.

Irrécusable, *adj.* nerecu-

Irréductibilité, *adj.* nepuțință de a se reduce, séú dininui.

Irréductible, *adj.* irreducțibile, care nu se póte reduce. [tatú, nechibsuitú.

Irréfléchi, *ie, adj.* necuge-

Irréflexion, *f.* lipsă de reflesiune, negândire, nechibsuită.

Irréformable, *adj.* nereformabile, care nu se póte reforma, schimba..

Irréfragable, *adj.* care nu se póte contrađice, recusa.

Irrégularité, *f.* neregularitate.

Irrégulier, ère, adj. neregulatū, *corps*—, corpū ale cui părți nu sunt egalī.

Irrégulièrement, adv. neregulatū, fără regulă.

Irréligieusement, adv. nereligiosū.

Irréligieux, euse, adj. nereligiosū. Comp. *impie*.

Irréligion, f. lipsă de religiune.

Irrémédiable, adj. neremediabile, care nu se pōte tēmēdūi.

Irrémédiatement, adv. neremediatū, fără tēmēduință.

Irrémissible, adj. neremissibile, care nu se pōte ierta.

Irrémisiblement, adv. fără întōrcere, fără iertare.

Irréparable, adj. nereparabile, care nu se pōte repara, dregē.

Irréparablement, adv. fără reparațiune, fără întōrcere.

Irrépréhensible, adj. care nu se pōte critica (*reprendre*).

Irrépréhensiblement, adv. neposibile de criticatū.

Irréprimable, adj. care nu se pōte reprime. Și *irrepressible*.

Irréprochable, adj. care nu merită imputațiune seū critică.

Irrésistibilité, f. neputință de a reziste, de a se oppune.

Irrésistible, adj. neresistibile, cui nu se pōte reziste, oppune.

Irrésistiblement, adv. fără resistință, fără opozițiune.

Irrésolu, ue, adj. neresolutū, nedecisū, nehotăritū. *indécis, chancelant*.

Irrésolument, adv. nedecisū și nesigurū.

Irrésolution, f. neresoluțiune, nedecisiune, nehotărire.

Irrépectueusement, adv. nerespectosū, fără respectū.

Irrépectueux, euse, adj. nerespectosū, care nu respectă. [respondere.

Irrésponsabilité, f. lipsă de

Irrésponsable, adj. neresponsabile, care nu respunde de actele sēlle, cu niciuă respondere.

Irrévèrement, adv. fără reverință, fără respectū.

Irrévérence, f. nereverință, lipsă de respectū.

Irrévèrent, e, adj. nereverinte, cu nerespectū, care este contră respectulū cuvenitū. Seulement en matière de religion.

Irrévocabilité, f. neputință de a se revoca, întōrce.

Irrévocable, adj. nerevocabile, care nu se pōte revoca, rechiăma, lua îndērētū.

Irrévocablement, adv. fără revocațiune, fără întōrcere.

Irrévoqué, ée, adj. nerevocatū.

Irrigation, f. irigațiune, udare a pămintului, *arrosement*. [ritare.

Irritabilité, f. facile întērritabil, **Irritable, adj.** iritabile, es-citabile, care se întērrită facile, lesne.

Irritant, e, adj. iritante, întērritatoriū. *Décret*—, decretū care anulēdă. In med. și *sust.* remediū care întērrită.

Irritation, f. iritațiune, în-
tëritare, agitațiune.

Irrité, *ée*, *adj.* iritată, în-
tëritată.

Irroration, f. espunere la
rouă, *med.* vd. *arroisement*.

Irruption, f. irrupțiune, iu-
vasiune repede, năvală.

Isabelle, f. *adj.* galbină dis-
chisă. *Sust.* f. speciă de
prună; *sust. m.* cală galbină.

Isagone, *adj. geom.* isagonă,
cu ânghiuri egale. [nef.]

Isard, *m.* chamois de Pire-

Ischion, *m.* ischiu, ossulă
femurelui, cõpsei.

Ischurétique, *adj. med.*
contră iscuriă.

Ischurie, f. *med.* iscuriă.

Isiaque, *adj. (table—)* Isiaca.
Célèbre monument de l'an-
tiquité, sur lequel sont re-
présentés les mystères d'Isis.

Islamisme, *m.* islamismă,
Mahométisme.

Isocèle, *adj. geom.* vd.
isoscèle.

Isochrone, *adj.* isocronă;
mouvements -- s. mișcările
cară se facă în timpuri e-
gale.

Isochronisme, *m.* isocro-
nismă, durată egale în miș-
cările unui corp, în oscila-
țiuni.

Isogone, *adj.* vd. *Isugone*.

Isolant, *e, adj. fis.* izolante,
care nu conduce electrici-
tatea.

Isolation, f. *chem.* isolațiune.

Isolé, *ée, adj.* izolată, lăssată
singură, solitariu.

Isolément, *m.* isolațiune, se-
parațiune. [parată, în parte.

Isolément, *adv.* izolată, se-

Isoler, v. a. a isola, separa,
lăssa singură.

Isoloir, *m.* aparată cu sti-
cle, pentru a isola corpurile
ce voimă se electricismă.

Isomère, *adj. chem.* com-
pusă de părți assemینی.

[**isométrie**, *aritm.* reductiu-
nea fracțiunilor la aceiași
numitoră.

Isonome, *adj.* isonomă, sup-
pusă la legi egale. Se dit des
cristaux dont les décroisse-
ments sur les bords et sur
les angles sont égaux.

Isopérimètre, *m. geom.*
isoperimetru, cu perimetru
egal.

Isopode, *adj.* cu picioarele
assemینی. Familiă de crus-
tacei.

Isoscèle, *adj. triangle—*,
trianghiu cu doue lateri e-
gale.

Isothermie, *adj.* isotermă,
de aceeași temperatură.

Israélite, *m.* israelit.

Issu, *ue, adj.* care ese, de-
scinde, din.

Issue, f. eșită, rezultată;
locă pe unde esse cine-va.
Pl. extremități la unele ani-
mală.

Isthme, *m.* istmă.

Italianisme, *m.* italianismă,
vorbire propriă limbei ital.

Italien, *enne, adj.* italiană.

Italique, *adj.* italică, puțină
plecată la drépta [*impr*].

Item, *adv.* assemine, în ace-
lași modă, — *c'est tout dit*,
și cu asta s'a terminată, nu
mai vorbimă.

Itératif, *ive, adj.* iterativă,
repețită. *Comp. fréquentatif*.

Itérativement, *adv.* repetitū, de multe ori, addesé.

Itérato, *sentence d'—*, sentință de constringere corporale.

Itinéraire, *m.* itinerariū, drumū de urmatū.

Itou, *adv.* assemine și.

Iule, *m.* genū de insecte apt.

Ive, *ivette*, *f.* speciă de germanandr., tēmiiță. Și *chamépyllis*, *ive musquée*.

Ivoire, *m.* ivoriū, fildeșiū. *Cou d'—*, gitū forte albū. *Noir d'—*, pulbere neग्रă de ivoriū calcinatū.

Ivraie, *f.* neghină, mădăruică,

Și *ivroie s. ivaire, gerreau.*

Ivre, *adj.* beatū, *gris, soûl.*

Ivresse, *f.* bețiă.

Ivrogne, *adj.* bețivū. La *fem. ivrognesse.*

Ivrogner, *v. a.* a bé cu excessū și addesé, *pop.*

Ivrognerie, *f.* bețiviă, bețiă.

Ixie, sau *Ixia*, *f.* genū de plante.

Izard, *vd. Isard.*

Izos, *m.* uă gaiță.

Izari, *m.* garanția orientale.

Ized, *m.* ised. Nume cè da Persiī genielorū bune.

Izémien, *enne. adj. geol.* formatū prin sedimente.

J

J, *m.* j. a șepté consunante. Il se prononce *ji d'après l'ancienne appellation*, et *je d'après la nouvelle.*

Ja, vechiū pentru *Déjà*.

Jable, *m.* scobitură la dōge pentru a reținé fundulū.

Jabler, *v. a.* a scobi dōge.

Jabloire, *m.* daltă pentru scobitū dōge.

Jabot, *m.* gușiă la passerī.

Jaboter, *v. n. s. jabotter*, a vorbi multe (palavragi).— *Comp. jaser, caqueter*, *fam.*

Jacasse, *adj.* cui place sē strige, sē spună multe, *pop.*

Jacasser, *v. n.* a striga (flecari). [*flécuri, pop.*]

Jacasserie, *f.* vorbă multă,

Jacée, *f.* plantă de ornamentū. *La petite —* sēu *pensée sauvage*, speciă de pansele.

Jacent, *e, adj.* Se dice de uă proprietate allū cui possessorū è necunoscutū.

Jachère, *f.* oblegă, pămîntū arabile lăssatū in repausū.

Jachérer, *v. a.* a ara pămîntū lăssatū in repausū.

Jacinte, *s. yacinte*, *f.* zambilă.

Jacobée, *f. s. herbe de saint-Jaques*, speciă de plantă.

Jacobin, *m.* iacobinū, religiosū din ordinea s-tului Dominicū. Leur premier couvent fut établi dans la rue St.-Jacques à Paris. De là leur nom.

Jacobinière, *f.* clubū allū Jacobinilorū.

Jacobinisme, *m.* Jacobinismū.

Jacobites, *m. pl.* Jacobiti, partēni ai lui Jacobū II, regele Angliei; creștinī egipt.

Jaconas, *m.* speciă de musselină.

Jaquart, *m.* speciă de gherghefū, inventatū de Jacquart.

Jactance, f. jactanță, trufiă.

Jaculatoire, *adj.* Se dice de uă rugăciune scurtă și ferbinte la Dumneșeu.

Jade, *m.* pētră verde fōrte tare.

Jadis, *adv.* altă-dată. [roce.

Jaguar, *m.* unū patrupeđū fe-

Jaïet, *m.* vd. *Jais*.

Jaillir, *v. n.* a țîșni, *saillir*.

Jaillissant, *e, adj.* care țîșneșce.

Jaillissement, *m.* țîșnire.

Jais, *m.* bitume fossile negru lucitoriu. Și *jaïet*, *ambre noir*.

Jalage, *m.* dreptū cē se per-cepea pentru vinurī vîndute în amēnuntū.

Jalap, *m. s. belle de nuit*, *merveille de Pérou*, salapă, noptiță, plantă a cui rădēcină ē purgativă; — *sain*, salapă adevērată.

Jale, f. mare puțină, vd. *baquet*, *jatte*.

Jalée, f. cātū conține putina.

Jalet, *m.* petricică rătundă, *rech*.

Jalot, *m.* butoiū pentru seuū.

Jalon, *m.* țārușū. [țārușū.

Jalonnement, *m.* batere de

Jalonneur, *v. n.* a bate țārușū.

Jalonneur, *m.* cellū cē bate

țārușū, seū serveșce de țārușū.

Jalouser, *v. a.* a fi gelosū, avē gelosiă (zulipsi).

Jalousie, f. gelosiă; estremă delicatēțā; jalusele.

Jaloux, *ouse, adj.* gelosū, invidiosū (pismaș), *vaisseau*—, *bâtiment*, nave care se clētina prē tare; *voiture*—, care se aplică într'ua

parte și alta; *place*—*se*, locū fortificatū fōrte espāșū.

Jamais, *adv.* nicī-uădată.

Jambage, *m.* așēđare de petre.

Jambe, f. piciorulū dela genuchiū în jeosū, *du genou au pied*. [ciorulū bine făcutū.

Jambé, *ée, adj.* care are pi-

Jambette, f. cuțitū micū.

Jambier, *m.* curele dela scara șelei.

Jambier, *ère, adj. anat.* care privesce la piciorū. *m. pl.* trei muschi ai tarsului.

Jambon, *m.* șuncă.

Jambonneau, *m.* micășuncă.

Jan, *m.* jan. Terminū de jocū de trictrac, *petit*—, *grand*—.

Jannissaire, *m.* janicerū.

Janot, *m.* personă prōstă, stupidă, într'ua comedīa.

Janotisme, *m.* caracterū de *janot*, vd. *prec*.

Jansénisme, *m.* jansenismū, doctrīna lui Janseniū, teolog, oland., assupra grației și predestinațiunii, condēmnatā de papa Innocențiu X. *fig.* morale severă.

Janséniste, *m.* jansenistū.

Jante, obadă de rōtă.

Jantille, f. scāndurā dela rōta mōrei peste care lovesce apa.

Janvier, *m.* ianuariū.—Dela 1563 a devenitū prima lună a anului. Altă-dată anulū începea la Pasce.

Japon, *m.* porcelanū japonesū.

Jappement, *m.* strigătulū unū căne micū. [micū.

Japper, *v. n.* a lătra unū căne

Japu, *m.* uă passēre brasil.

Jaque, f. mintēnū. Și *jache*,

- *de mailles*, peptaru de ferru, platoșiă.
- Jaqueline**, f. urcioru largu.
- Jaquemart**, m. figură de metalu, represintăndu unu omu inarmatu, care bate orele cu unu martelū la unu orologiū.
- Jaquerie**, f. asociațiune de țerrani, vd. *urm.*.
- Jaques, Jaquiers**, m. pl. țerranii revoltati in 1358 contra domnilorū lorū (*seigneurs*).--Numele derivă dela mintenulū (*jaque*) cē purta.
- Jaquette**, f. mintenū; jaquetă.
- Jaquier**, m. speciă de urdică.
- Jarde**, vd. *Jardons*.
- Jardin**, m. grădină.
- Jardinage**, m. cultura grădinei.
- Jardiner**, v. n. a lucra la grădină pentru distracțiune.
- Jardinet**, m. grădiniță.
- Jardineuse**, f. (*émeraude* →), smarandū închisū și puțin curatū.
- Jardinier**, m. grădinariū.
- Jardinière**, f. grădinăressă.
- Jardons**, m. pl. s. *jarde*, f. tumore dură la glesna calulu.
- Jargon**, m. vorbire coruptă, limbă stricată, necunoscută. Speciă de diamante galbinū.
- Jargonner**, v. n. a vorbi stricatū (vd. prec.) uă limbă.
- Jargonneur**, m. euse, f. care vorbește uă limbă stricată.
- Jarnac**, m. micu pumnalū, (după numele lui *Chabot Jarnac*), *coup de*—, lovitură de trădătorū. Rea întorsură neașteptată.
- Jarousse**, f. s. *jarosse*, plantă legum, măzărică. Și *vesce*.
- Jarre**, f. mare vassū de pă-
- mintū smălțuitū pentru apă.
- Jarret**, m. glesnă.
- Jarreté**, *ée*, adj. veter. cui sunt fluierile piciorilorū posteriori întorse in intru.
- se Jarreter*, a și pune legăturile de ciorapi. [ciorapi.]
- Jarretièr**, f. legătură de
- Jars**, m. găscanū. *Entendre le*—, a fi finū, viclénū.
- Jas**, m. mar. duplă buccată de lemnū, care susține ancora in apă.
- Jaser**, v. n. a vorbi pentru petrecere (palavragi), *babiller*.
- Jaseron**, m. vd. *Jaseron*.
- Jaserie**, f. vorbă lungă (palavre).
- Jaseron**, m. lânturelū de aurū subțire. Mai bine *Jaseran*.
- Jaseur**, m. euse, f. care vorbește multe (palavragiū).
- Jasmin**, m. iasomiă.
- Jasminées**, f. familiă de plante.
- Jaspage**, m. jaspū imitatū.
- Jaspe**, m. jaspū, speciă de agată (*jaspe agate*),—*égyptien* jaspū egiptenū, globulatū.
- Jasper**, v. a. a impeștrița.
- Jaspure**, f. impeștrițatură.
- Jatte**, f. vassū lungū dintr'ua buccată, mar. circuitū de scândurī. [jatte.]
- Jattée**, f. conținutulū unei
- Jauge**, vergea pentru măsura capacității buțilorū.
- Jaugeage**, m. cotire, măsuratulū buțilorū. [buțile.]
- Jauger**, v. a. coti, măsura
- Jaugeur**, m. cellū cē măsoră buțile. [chisū.]
- Jaunâtre**, adj. galbinū, — *d'ouf*, gălbinișū de ouū.

Jaunet, *m.* bot. gălbinele.
Jaunet,ette, *adj.* gălbinișos.
Un jaunet, uă monnetă de aur.
Jaunir, *v. a.* a îngălbini, *v. n.*
Jaunissant, *e, adj.* care îngălbinesce.
Jaunisse, *f.* nume vulgare pentru *ictère*, *vd. vb.*
Javart, *m. veter.* tumore dureroasă în jeosul piciorului la cai, la boi.
Javeau, *m.* insuliță formată de arenă sevă de nomol prin revărsatul apei.
Javelé, *ée, adj.* Se dice de o vârlă allă cui grăunte a devenit negru și greu din plouă.
Javeler, *v. a.* a stringe grăul în grămeți după ce s'a cossit; *v. n.* a deveni galbin.
Javeleur, *m.* cellă ce stringe grăul după cossit.
Javeline, *f.* armă de aruncare lungă și subțire.
Javelle, *f.* grămadă de grău remasă pe brasă până când se se facă mănuchi.
Javelot, *m.* arc; săgetă.
Jayet, *m.* chichlibar negru, *jais, ombre noir.*
Je, *pron.* eu. [gită].
Jeannette, *f.* cruciuliță de ficat.
Jécoraire, *adj.* care ține de ficat.
Jectigation, *f.* tresărită allă pulsului unui bolnav.
Jectisses, *f. pl.* pămînt săpat, scormonit.
Jécuiba, *m.* un arbore brasil.
Jéhovah, *m.* Jehova.
Jéjunum, *m.* secundulă intestin subțire.
Jenny, *f.* machină de tors.

Jerboa, *m.* genă de mamifere. Si *gerboi, gerbo, m., gerboise, f. (macropoda).*
Jérêmiade, *t.* plângere frecientă și importună, *fam.*
Jésuite, *m.* iesuit.
Jésuitique, *adj.* iesuitic.
Jésuitisme, *m.* iesuitism.
Jésus, *m.* Isus-Christ.
Jet, *m.* aruncătură, spațiu ce percurge pētra asvirlită cu putere (*de pierre*), — *de marchandises*, aruncarea marfelor în mare, ca să ușureze uă nave; — *d'abeilles*, nouă stup; *acheter le —*, a cumpăra totă pescele care se va prinde de-uădată; — *d'eau*, aruncătură de apă dintr'ună tub.
Jeté, *m.* passă de danț.
Jetée, *f.* grămadă de petre la intrarea unui port.
Jeter, *v. a.* a arunca, asviri.
Jeton, *m.* marcă de joc.
Jeu, *m.* joc; locul de joc, mișcarea părților unei machine; *piet.* varietate de aspect.
— de mots, joc de vorbe, allusiune fundată pe asemănarea vorbelor. *Jeux d'esprit*, jocuri de spirit, cum sunt enigmatice etc.
Jeudi, *m.* joi.
à Jeun, *adv.* fără a fi măncat.
Jeune, *adj.* june; tiner.
Jeune homme, june; *jeune femme*, jună, *jeunes gens*, jună, tiner.
Jeûne, *m.* ajun, abstință de nutriment, post.
Jeunement, *adv.* că ună june; *vinăt.* de curind.
Jeûner, *v. n.* a ajuna, posti.
Jeunesse, *f.* juneță, junime;

persoană tinără, mai alessă
fică.

Jeunet, ette, adj. foarte june.

Jeûneur, m. euse. f. care
ajjunedă, ajjunatoriū.

Joallerie, f. giuvaergeriă.

Joaillier, m. iere, f. giu-
vaergiū.

Jobard, m. prostū, *pop.*

Jobarderie, f. prostiă, ne-
gbiobiă, (*pop.*).

Jobberie, f. samsarlicū de
proprietăți.

Jobelin, m. bărbatū care se
conduce și se înșelă de so-
ția sa.

Jockey, m. jockeū, feciorū.

Jocko, m. speciă de mainuță.

Jocrisse, f. servitorū stu-
pidū. vd. și *benet, nigaud.*

John-bull, m. adică *Jean
le Taureau*, nume datū An-
gilorū.

Joie, f. bucuriă. *Fille de—,*
fică de petrecere, prostituțā.

Joignant, e, adj. contiguū.

Joindre, v. a. a uni, lega.

Joint, m. articulațiune a osse-
lorū, punctū de contactū, de
uniune. *Trouver le—*, a gessi
modulū cellū mai bunū de a
procede într'ună afacere.

Joint, e, part. p. adj. unitū,
atingindu-se, *Ci—*, aici al-
lăturatū. *Joint-que*, affără
că, *ajouté que, s. ajoutez
que, outre que.*

Jointé, ée, adj. Se dice de
unū calū cū piciorulū este
pré lungū seū pré scurtū.
Cheval long—, court—.

Jointeau, m. uneltă de
dogarū.

Jointée, f. cătū (ordū) putemū
ținē cu ambele mâne.

Jointif, ive, adj. care este
unitū.

Jointoiement, m. punere
de molođū între cărămiđe,
că se se lipescū. Verbulū e
jointoyer.

Jointure, f. uniune, legătură.

Jolie, adj. frumosū, plăcutū.
*Qui plait plutôt par la gen-
tillesse que par la beauté.*

Joli-coeur, m. omū care face
pe amabilele, *fam.*

Joliet, ette, adj. frumușelū.
Mai multū la fem.

Joliment, adv. frumosū, cu
frumusetă.

Jolivetés, f. pl. giuvaere.
Comp. *babioles, bijoux.*

Jombarde vd. *joubarbe.*

Jonc, m. papură; bagă.

Joncaire, f. uă plantă. Și
juncaria. [papură.

Jonchaie, f. locū plinū cu

Jonchée, f. florī, erbe cari
se sēmănă pe strată, pe uliță,
in di de cerimonii.

Joncher, v. a. a sēmănă, re-
sipi florī. erbe, pentru ceri-
monie. *Campagne jonchée,*
câmpii plină cu morți.

Jonchères, f. pl. tuțe de
papură. [liniute de fildeșū.

Jonchets, m. pl. unū jocū cu

Jonction, f. junctiune, u-
niune, legătură.

Jongler, v. n. a face intor-
sure de abilitate, a înșela.

Jonglerie, f. întorsură de
abilitate, aparință falsă, in-
șelăciune, *tour de passe-
passe.*

Jongleur, m. jonglorū, cân-
tătorū, musicante; înșelătorū.

Jonque, f. nave indiană și
chinesă.

Jon-thlaspi, *m.* uă plantă.

Jonquille, *f.* ghiocellă, *narcissus jonquilla*.

Joseph, *m.* (*papier*) chărtiă subțire și transparentă, (de subtă). [jucată.]

Jouable, *adj.* care pôte fi

Jouailler, *v. n. a.* se juca mice jocuri pentru petrecere, *fam.*

Joubarbe, *f.* *jombarbe*, plantă totă-deuna verde;— *des toits*, sempervivum.

Joue, *f.* parte a feției, buccă, *coucher en—*, a ochi.

Jouée, *f.* desimea unui mură in dischisura porței.

Jouelle, *f.* locă pentru viie.

Jouer, *v. n.* a se juca; a cãnta cu ună instr; a avé diverse nuanțe (despre culorî).

Se— de, a și ride de. *Se jouer à qn.* a attacă pe cnv. fără considerațiune,— *qn.* a înșela pe cnv. *Jouer à*, a se periclita de a;— *au fin*, *au plus fin*, a pune abilitate, finețe, cã se isbutescă;— *de malheur*, a nu isbuti,— *de son reste*, a alerga la ună mijlocă extremă.

Jouet, *m.* jucăriă.

Joueur, *m. euse*, *f.* jucătoră.

Joufflu, *e; adj.* cu obraji mari.

Joug, *m.* jugă; servitute.

Jouir, *v. n.* a se buccura.

Jouissance, *f.* buccuriă, folosință, possessiune.

Jouissant, *e, adj.* care se buccură de, are in possessiune.

Joujou, *m.* jucăriă.

Jour, *m.* di; dischisură, fêrăstră. *Sefaire—*, a și dischide

drumă. *Jours gras*, ultimele zile de carnavală.

Journal, *m.* diariă, jurnale.

Journalier, *ère, adj.* de di, dițnică; *fig.* schimbătoră.

Journalisme, *m.* diarismă.

Journaliste, *m.* diaristă.

Journée, *f.* di, durată unei zile; di de băță.

Journellement, *adv.* in toate zilele, dițnică.

Joute, *f.* luptă călare cu lancia, luptă pe apă.

Jouter, *v. n.* a lua parte la *joute*, vd. *prec.*

Jouteur, *m. euse*, *f.* luptătoră călare cu lancia, pe apă.

Jouvence, *f.* (*vech.*) vd. *jeunesse*.

Jouvenceau, vd. *adolescent*.

Jouvenelle, *f.* jună fiică, *p. us.*

louxte, *prep.* conforme cu.

Jovial, *ale, adj.* joviale, veselă.

Jovialement, *adv.* cu veselie. [seliă.]

Jovialité, *f.* jovialitate, veselie.

Joyau, *m.* giuvaerica. [curiă.]

Joyusement, *adv.* cu buccuriie.

Joyuseté, *f.* glumă, vorbă, faptă, pentru a ride.

Joyeux, *euse, adj.* care esprime buccuriie, veselie.

Jubé, *m.* tribună in formă de galeriă între timpla și chorul bisericeii. *Venir à—*, a concede, se supune.

Jubilare, *adj.* jubilară, de jubileu.

Jubilant, *e, adj.* veselă, neol.

Jubilation, *f.* buccuriie, chefă.

Jubilé, *m.* jubileu. Indulgiță generale accordată de papa.

Juc, *m.* vd. *juchoir*.

Juché, *adj. m.* cală care asvirlă.

- Jucher**, v. n. a dormi pe ramură (de passerii); *fig.* a ședea în locu pre înaltu.
- Juchoir**, m. locu, prăjină, unde dormu găinele.
- Judaïque**, *adj.* pre inservită la regule: *interprétation*—, întrepretațiune vorbă cu vorbă (*à la lettre*); *pierres* — s, virfuri de coquile marine petrificate.
- Judaïser**, v. n. a urma în vre-unu punctu cerimoniele judaice.
- Judaïsme**, m. judaismu, religiunea judaică.
- Judas**, m. Juda, dischisură în tavanulu prăvăliei că se vedă în jeosu, desubt.
- Judelle**, f. passere apatică.
- Judicatum solvi**, *loc. lat. caution* —, cautiune depusă pentru plata eventuală a speșelor de processu.
- Judicature**, f. demnitate de judecătoru. [*de judecată.*]
- Judiciaire**, *adj.* judiciariu,
- Judiciaire**, f. facultate de a judeca, de a raționa.
- Judiciairement**, *adv.* judiciariu, după formele judecătii.
- Judicieusement**, *adv.* judiciosu, cu rațiune, cu judecată.
- Judicieux**, *cuse, adj.* judiciosu, cu judecată bună; cu rațiune.
- Jugal**, m. ramură de nervi care plăcă dela nervulu auditiv. Că *adj.* vd. *maltaire*.
- Juge**, m. judecătoru; arbitru, — *de paix*; jud. de pace; — *botté*, jud. ignorante. *Les juges*, judecătorii, a șepté carte a Test. vechiu.
- Jugé**, m. ceaa că este judecatu.
- Jugement**, m. judecată, sentință; *log.* legătură, *rapport*.
- Juger**, v. a. a judeca, decide în calitate de judecătoru.
- Jugeur**, m. cellu ce critică numai fără a sci se producă. Se numia în instituțiunea parlamentulu consiliarii caru n'avea decâtu se judece, în opozițiune cu consiliarii relatori.
- Jugulaire**, *adj. anat.* jugulariu, dela gitu, care ține de gitu.
- Juguier**, v. a. a jugula, tăia gitulu; sugruma, *étrangler*.
- Juif**, *ive, adj.* și s. Judeu.
- Juillet**, m. juliu.
- Juin**, m. juniu.
- Juiverie**, f. judănăria, suburbea judaniloru.
- Jujube**, f. speciă de fructu peptorale, vd. *urm.*
- Jujubier**, m. unu arbure ramnoidu.
- Jule**, m. uă insectă; mică monnetă italiană, *apprôpe 3 décimes, s. 6. sous*
- Julep**, m. uă bețură calmante din apă distil. și sirop.
- Julien**, m. *enne, adj.* julianu, care ține de calendariulu lui Jul. Cesare.
- Julienne**, f. juliană, o plantă cruciferă; sușă a legumii.
- Jumart**, m. animalu care se credea a proveni dela două speșe (din tauru și asiua etc).
- Jumeau**, *elle, adj.* gemenu;

m. pl. două mușchi mici dela còpsă. In *astr.* vd. *gêmeaux*.
Jumelé, éc, adj. formată din două *jumelles*, vd. *urm*.
Jumelles, f. pl. două bucățe de lemnă sêu de metală assemînă și parale'e (la pressă).
Jument, f. feminină dela cală.
Juncago, m. uă plantă de lacură.
Jungle, m. câmpă copperită cu trestie in India.
Junte, f. consiliu administrativă in Spania și Portug.
Jupe, f. jupă (*ital. giuppa*), partea rochiei dela cinsură până la picioră.
Jupiter, m. Joue; *chem.* stanum, vd. *étain*.
Jurande, f. corpulă juraților; staroste.
Jurat, m. magistratū comunale din Bordeaux, *vech.*
Juratoire, adj. *caution*—, jurămintă dată inaintea justiței de a represinta persóna sa, sêu a adduce ună lucru de care este însărcinată.
Juré, m. juratū, membru dintre jurați; staroste.
Juré-crieur, m. officiarū de justiță, care publică vinđerile.
Jurement, m. jurămintă făcutū fără necessitate.
Jurer, v. a. a jura, afirma prin jurămintă.
Jureur, m. care jură din rea deprindere.
Juri, m. vd. *Jury*.
Jurisdiction, f. juridicțiune, puterea unū judecătorū.
Jurisdictionnel, elle, adj.

juridicțiionale, de juridicțiune.

Juridique, adj. juridicū, care este conforme dreptului și terminilorū justiței.

Juridiquement, adv. juridicū.

Jurisconsulte, m. jurisconsultū, versatū in jurisprudință, in dreptū; avocatū consultante.

Jurisprudence, f. jurisprudință, sciința dreptului și legilorū.

Juriste, juristū, scriptorū in materiă de dreptū.

Juron, m. modū de a jura după deprindere, jurămintă, *fam.*

Jury, m. s. juri, juri, corpū de jurați, — d'accusation, juri care declară decă este locū pentru acusațiune; — *de jugement,* juri care pronunț. assupra essistinței delictului și culpei accusatului; — *d'expropriation,* juri care statuesce assupra îndemnităților de accordatū in casulă de espropriere.

Jus, m. zémă.

Jusant, m. reflussulă apei după flussū. *Flot et—,* flussulă și reflussulă.

Jusée, f. liquóre, apă cu sare, pentru argăsitū.

Jusque, prep. până, *jusqu'à aujourd'hui, — à demain,* până astăzi, până mâne. *Jusque-là,* până acolo; *jusqu'à présent, jusqu'ici,* până acum, — *qu'à ce que (jusqu'à tant que è fam.),* până cândū. — Au lieu de *jusque* on emploie *jusques* devant une voy-

elle. Du reste c'est l'oreille qui en décide. On dit indifféremment *jusqu'aujourd'hui* et *jusqu'à aujourd'hui*.

Jusqu'ame, f. plantă solană foarte veninösă. Vd. *hanebane*.

Jussion, f. jussiuone, comandă, poruncă. *Lettres de* —, epistole prin cari regii comanda autorităților superiori să facă ce-va, cè recusată.

Justaucorps, m. haină cu măneacă, cè stringe corpul și descinde până la genuchi.

Juste, m. vestimintă de țărancă strinsă pe corp.

Juste, adj. justă, dreptă, conforme justiției, tocmai. *Au* —, cu precisiune. *Cà adv.* vd. *urm.*

Justement, adv. cu justiță, tocmai, *précisément*, *au juste*.

Juste-milieu, m. dréptă măsură între două lucruri, din cari unul è în excessă, cellă-altă în defectă.

Justesse, f. esactitate dréptă, potrivire. Comp. *précision*.

Justice, f. justiță, dreptate, dreptă. *Vertu morale*, qui fait rendre à chacun ce qui lui appartient.

Justiciable, adj. justiciabile, care ține de juridicțiunea unoră judecătoria.

Justicier, v. a. a înfige pedepse corporali în essecu-

țiunea unei sentințe judiciari.

Justicien, m. cellă ce are dreptă de justiță în vre-ună locă.

Justifiable, adj. justificabile, care se pöte justifica, desculpa, desvinovăți.

Justifiant, e, adj. teol. care face dreptă în interioră (*grâce*—).

Justificateur, m. instrumentă de imprimă pentru a potrive literele.

Justificatif, ive, adj. justificativă, care servește a justifica, seă a proba.

Justification, f. justificățiune, desvinovățire, *apologie*. În *impr.* lungimea litereloră.

Justifier, v a. a justifica, declara innocința, desvinovăți.

Juteux, euse, adj. succosă, cu multă zémă.

Juvenil, e, adj. juvenile, tinerescă, *vech.*

Juvenilité, f. caracterulă junelui, ușurătate.

Juxta-poser, v. a. a justapune, asședă unulă lingă altulă. *Se* —, a se justapune. Se dice de moleculele cari se unescă cu altele.

Juxtaposition, f. justaposițiune, asședare unulă lingă altulă. Crescerea unui corpă prin adaussă esternă (*fis.*).

Juzam, t. vd. *Eléphantiasis des Arabes.*

K

- K**, *m.* k, a opta consonante, *kappa* alți Grecilor. On disaît *ka* dans l'ancienne appellation; aujourd'hui c'est le *ké*, (comme le C dur).
- Kabak**, *m.* cafenea ruscă.
- Kabin**, *m.* căsătoria ce contractă Musulmanii și Perșii pentru timp limitat.
- Kahyle**, *m.* kabilă. Popor inteligent din Africa septentrională.
- Kacy**, *m.* arbore din care Negrii fac luntre.
- Kaempferie**, *f. s.* *fuux galunga*, galangă, *galanga major* (in botan.).
- Kafila**, *m.* caravană.
- Kaouanne**, *f.* specie de broască țestoasă, bro că de sedef, cauană, *testudo caouana*.
- Kaiffa**, *m.* substanță alimentară de Orient.
- Kakatoès**, *m.* pronunț. *acatoua*, scrișă și *cacatois*), un papagal motat.
- Kakourne**, *f.* specie de mare bagă.
- Kaléidoscope**, *m.* caleidoscop. Tub de carton, în care lamine de sticlă, dispuse în prismă, fac să apară o multitudine de obiecte mici sub miie de aspecte variate.
- Kalender**, *m.* călugăr turc.
- Kali**, *m.* plantă marină, de unde se estrage sarea alkali.
- Kamicîi**, *m.* o mare pasăre neagră de Amer. merid.
- Kamina-Masia**, *m.* specie de mineral siberian.
- Kan**, *Khan*, *m.* princip: taru său persan.
- Kanaster**, *m.* coșiu de papură pentru transportul tutunului din America.
- Kangar**, *Kangiar*, *m.* pământ lat indian.
- Kanguroo**, *m. s.* *kangouron*, un părupe din N. Olanda.
- Kanne**, *f.* măsură de capacitate germană.
- Kantisme**, *m.* kantism, doctrina filosofică a lui Kant.
- Kantiste**, *m.* kantist, părtin al doctrinei lui Kant.
- Kaolin**, *m.* nume chinez al unui argilă foarte albă, care face baza porcelanului.
- Karabé**, *m.* succin galben.
- Karai**, *m.* vd. *carat*.
- Karata**, *m.* aloe sălbatică.
- Karoub**, *m.* monnetă algeriană.
- Kari**, *m.* o plantă arom.
- Kava**, *m.* băutură foarte usitată în Oceania.
- Kawi**, *m.* vechia limbă a Javanilor.
- Kazine**, *f.* tezaurul mareului Seigneur.
- Keepsake**, *m.* (pronunț. *Kipseke*), album, cușă de buccăte literare.
- Kéiri**, *m. s.* *girofliev juune*, vd. *violier*.
- Képi**, *m.* kepiu
- Kératite**, *f. med.* inflamație a corneei transparente.
- Kératophyte**, *m. s.* *kératophyton*, specie de plantă marină a cui substanță e

- transparente precum cornul.
[cornu.]
- Kératoïde**, *adj.* în formă de
- Kératotomie**, *f. chir.* incisiune a corneei transparente.
- Kermès**, *m.* chermēsū; — *minéral s. poudre des chartreux*, oxidu de antimoniu sulf. roșiu.
- Kermesse**, *f. s. Karmesse*, sărbătoare anuală în Olanda și Flandra.
- Kessadiens**, *m. pl.* sectă relig. mahomet., care susține că Mahomet *Ben-Hanefah*, fiul lui Ali, n'a fost murit.
- Khamsin**, *m. s. Chamsin*, vântu al du desertului, Egiptului.
- Khan**, *m.* vd. *Kan*.
- Khadja**, *m.* institutorul, învețătorul Sultanului.
- Kiastre**, *m.* speșă de bandagi.
- Kibitk**, *Kibitki*, *m.* trăsura rusă foarte ușoară.
- Kihai**, *m.* locuteninte general al marelui visir.
- Kiliare**, *m.* măsură de 100.000 metre pătrate, s. 1000 are, aproape 20 *arpents*.
- Kilo**, vorbă generică ce stă înaintea numinilor de măsură și esprime de 1000 ori această măsură.
- Kilogramme**, *m.* kilogramă, pondă de 1000 gramme.
- Kilolitre**, *m.* uă mie de litri.
- Kilomètre**, *m.* kilometru (ceva mai mult de 513 *toises*).
- Kilostère**, *m.* kilosteru, măsură de 1000 steri, s. 1000 metri cubici, puțin peste 135 *toises cubes*.
- Kinésimétrie**, *f.* cinesimetriă, măsură mișcării.
- King**, *m.* cărțile sacre ale Chinezilor, cari conțin doctrina lui Confuciu.
- Kinkajou**, *m.* unu patrupeđu american.
- Kino**, *m.* substanță tonică, estrassă dintr'unu arborelă africană, (*gomme ou résine*—).
- Kiosque**, *m.* kioscu.
- Kirschenwasser**, *m. s. Kirsch*, *kirschwasser*, rachiu estrassu prin distilațiune din succu de cireșe sălbatice.
- Kirsotomie**, *f.* incisiunea tumorilor formate prin dilatațiunea vinelor.
- Klephte**, *m.* muntenu liberu din Grecia.
- Klopode**, *m.* genă de infusorie.
- Knez**, *m.* kneaz, titlu de demnitate în Russia.
- Knout**, *m.* knutu.
- Kolao**, *m.* mare mandarină chineză.
- Kolbak**, *m.* căciulă de piele de urs, altă-dată la hussari.
- Kopeck**, *m.* capeică.
- Koran**, *m.* koran, vd. *Alcoran*.
- Korsak**, *m.* măsură de capacitate polonă.
- Kouan**, *m. s. chouan*, plantă din care se face carminu.
- Koubo**, *m. s. cubo*, titlulu imperatorului civile în Japon.
- Kreutzer**, *m.* crăițaru.
- Kriss**, *m.* pumnală ce pörtă Malaii [bile de Persani].
- Kurtchis**, *m. pl.* călărime nokir.
- Kyrie**, *Kyrie eleison*, *m.* kiri eleison.
- Kirielle**, *f.* litaniă, rugăciune în formă de invocațiune suc-

cessivă; vechiă poeziă franceză cu un *refrain*. [Iare.

Kyste, *m.* membrană vesicuo-
Kystiforme, *adj.* de forma
unei membrane vesiculari.

Kystique, *adj.* care ține de
kyste, vd. vorba.

Kzel-Bache, *m.* gătelă de
capu forte în usă la Per-
sani.

L

L, *m.* și *f.* l. a noua consu-
nante. Il est féminin suivant
l'appellation ancienne et us-
suelle, qui prononce *el*, et
masc. dans la méthode mo-
derne, qui prononce *lê*.

La, artículu séu pron. fem. a, o,
je la vois, o vëdù.

La, *m.* *mus*, sunetulù *la*, *s. a*,
a șëssé notă a gammei ut.

Là, *adv.* acolo. *Là-dedans* în
întru; *là-dessous*, acolo, la
acësta; *dès-là*, de attunci;
de aceea; *jusque-là*, până ac-
colo, până attunci; *par là*,
pe acolo, prin acësta.

Là, là, *interj.* Arrëttă consola-
țiune, amenințare, etc. *fam.*

Labarum, *m.* stindardù im-
periale, pe care Constantinù
a pusù crucea și monogram-
ma lui I.-Christù.

Labazi, *m.* corti. *Espèce de*
tente que se font les voyageurs
dans les régions polaires.

Labdacisme, *m.* labdacism,
repetițiune neplăcută a lui *l*
într'unù șirù de vorbe.

Labe, *s.* *labbe*, vd. *mouette*.

Labeur, *m.* labóre, muncă pe-
nibilă. *Terres en—*, pămintù
cultivatù.

Labial, *ale*, *adj.* și sust. *f.* la-
biale, care se pronunță cu
labiele, cu buzele (*b. p. v.*
f. m.

Labié, *é*, *adj.* labiatù (de
plante).

Labile, *adj.* labile. caducù,
nestatornicù *Mémoire*, me-
moriă puçinù ferice, puçinù
fidele.

Labio-nasale, *adj.* care
se pronunță labiale și na-
sale.

Laboratoire, *m.* laborato-
riù, locù de lucratù.

Laborieusement, *adv.* la-
boriosù, cu multă muncă.

Laborieux, *euse*, *adj.* labo-
riosù, multù muncitoriù.

Labour, *m.* munca, lucrarea,
câmpului. *Terre en —*, pâ-
mintù preparatù pentru sê-
mință.

Labourable, *adj.* arabile,
propriù à fi lucratù, aratù.

Labourage, *m.* arătura,
munca aratorului.

Labourer, *v. a.* a ara, lucra
pămintulù.

Laboureur, *m.* laboratorù,
aratorù, plugariù.

Labyrinthe, *m.* labirintă,
complicațiune de drumuri;
confusiune, cestiuni obscure.

Lac, *m.* lacù.

Laçage, *m.* strinsură cu unù
cordonù, cu funiă.

Lacer, *v. a.* a stringe cu unù
cordonù; — *une femme*, a
pune unei femei corsetulù.

Lacérable, *adj.* lacerabile, care se poate sfâșia.

Lacération, *f.* laceratiune, sfâșiere, *déchirement*.

Lacérer, *v. a.* a laceră, sfâșia.

Laceret, *m.* burghiu.

Laceron, *m.* vd. *laïteron*.

Lacet, *m.* cordonu, funiă pentru a stringe ce-va.

Lâcete, *adj.* care nu  e intinsu, slabu; mișelă, m le, fără vigore  i activitate. [*glyg *,

L c  e, * e*, *adj.* neglessu, n -

L chement, *adv.* mișelesce.

L cher, *v. a.* a distinde, rel ssa, l ssa m le, — *une parole*, a l ssa să-i scape u  vorbă neconsiderat  : — *les chiens après qu.* a da drumulu c niloru (asmu i) contra *env. se*—, a se slabi, l ssa.

Lachet , *f.* mișeli , lipsă de energiă.

Lacini , * e*, *adj. bot.* strimtu  i lungu (despre foie).

Lacis, *m.* rețea de fire său de mătasse.

Laconique, *adj.* laconicu, scurtu, (despre vorbire).

Laconiquement, *adv.* laconicu, strinsu, scurtu, in vorbe.

Laconisme, *m.* laconismu, vorbire strins , scurt .

Lacryma-cristi, *m.* vinu t m ios  recoltată la Vesuviu.

Lacrymal, *e*, *adj.* lacrimale.

Lacrymatoire, *adj.* destinat  a conține lacrimi.

Lacs, *m.* (pronunț. *l *), cordonu subțire pentru vinătore; lațiu; legătură de funi .

Lactaire, *adj.* lactariu, care privesce laptele.

Lactate, *m. chem.* lactată, sare din acidu lacticu  i u  base.

Lactation, *f.* lactatiune, al-l ptare.

Lact , * e*, *adj.* de culorea lactelui; *vaisseaux*—*s*, *s. veines* — *es*, vase destinate s e conțin  chilulu; *voie*—*e*, calea l ptat  (in astr.).

Lact iforme, *adj.* de forma lactelui. [*alb ta lactelui*.

Lactescence, *f.* laptescinț ,

Lactescent, *e*, *adj.* laptescinte, l ptosu. [*producece lapte*.

Lactif re, *adj.* lactiferu, care

Lactifique, *adj.* vd. *prec.*

Lactist re, *adj.* cu flori albe c  laptele.

Lactiphage, *adj.*  i *sust.* care se nutrește cu lapte.

Lactique, *adj.* Se  ice despre acidulu de lapte. [*cu lapte*.

Lactivore, *adj.* care tr iesce

Lactom tre, *m. instr.* pentru a m sura puritatea lactelui.  i *galactom tre*.

Lactucarium, *m.* succu de lăptucă uscatu.

Lactuc , * e*, *adj.* care s m n  cu l ptuca.

Lacune, *f.* lacună, locu deșertu, intrerupere intr'unu testu, intr'u  operă.

Ladanum, *m.* gumn  resinos  de l dum.  i *labdanum*.

Ladre, *adj.*  i *sust.* leprosu.

Ladriere, *f.* lepră; fig. avariță sordid .

Lady, *f.* (angl. pronunț. *ledy*), soția, fiica, unu 'ord , s u unu cavaleru englesu.

Lageŧto, *m.* (ital.), unu arbutel  de Jamaica.  i *bots   dentelle*.

Lagon, *m.* micu lacu formatu de mare pe țermuri.

Lagop de, *m.* pass re s m -

- năndu la picioare cu iepurele.
Și *lagopode*. [*lièvre*.]
- Lagopus**, *m.* vd. *pie-d-de-*
- Lagophthalmie**, *f.* morbū în care plēpele sunt așa de retrasse, încătū rămănu dischise în timpulū somnului.
- Lague**, *f. mar.* vd. *sillage*.
- Lagune**, *f.* lagună, apă stătută.
- Lagunée**, *f. bot.* uă malvaceă.
- Lai**, *m.* mică poemă elegiacă.
- Lai**, *e, adj.* și *m.* laică, mirénū; *moine* —, soldatū întreținutū de unū monasterū; *soeur* — *e*, călugăriță conversă.
- Laïc**, vd. *Laique*
- Laïcal**, *e, adj.* care privește pe laici. [*și carex*.]
- Laiche**, *f.* uă plantă apatică,
- Laid**, *e, adj.* urătū
- Laidasse**, *f.* femeă gróssă fôrte urată, *pop.*
- Laidement**, *adv.* urătū.
- Laideron**, *m.* juně femeă urăță, în-sē uere-cum plăcută.
- Laideur**, *f.* urăciune.
- Laie**, *f.* femininū dela mistrețū; cărare într' uă pădure.
- Lainage**, *m.* lână de berbec, mērfă de lână.
- Laine**, *f.* lână. *Tixer la*, — a fura nopțe i mantale pe strată.
- Lainer**, *v. a.* a da pērū postavului.
- Lainerie**, *f.* mērfă de lână.
- Laineur**, *m.* lucrătorū care lăneță materiale.
- Laineuse**, *f.* machină pentru lănatū
- Laineux**, *euse, adj.* lănosū.
- Lainier**, *m.* lănariū, neguțătorū de lână (cu redicata).
- Lainier**, *m. ère*, *f.* care privește comerțul de lână.
- Laïque**, *adj. s. laic*, vd. *Lai*.
- Laird**, *m.* posesorū de unū dominiū în Scoția.
- Lais**, *m.* june arbure de altoiū rezervatū.
- Laisse**, *f.* fringhiă pentru a conduce unū căne *Mener qu. en* —, a duce pe en cuo voimū, (de nasū).
- Laisser**, *v. a.* a lăssa, părăsi.
- Laisser-aller**, neglijință (tohai-vazo). Și *laisse-aller*.
- Laissez**, *f. pl.* pămîntū lăssatū după-cē flussulū s'a retrassū.
- Lait**, *m.* lapte. [cu lapte.
- Laitage**, *m.* cea ce se face
- Laitance**, *l.* lapți. Și *luite*.
- Laité**, *ée, adj.* cu lapți.
- Laiterie**, *f.* lăptăriă.
- Laiteron**, *m.* uă plantă lăptósă. Și *laceron*.
- Laiteux**, *euse, adj.* lăptosū, de natura lăptelui.
- Laitier**, *m.* ma'eriă vitrosă pe metalele în fusiune.
- Laitier**, *m. ière*, *f.* lăptariū, care vinde lapte.
- Laiton**, *m.* amestecū de cupru galbinū și de zincū, alamă.
- Laitue**, *f.* lăptucă.
- Laise**, *f.* lărgimea materiei etc.
- Lama**, *m.* preotū tibetanū.
- Lama**, *Llama*, *m.* mamiferū ruminantē din Peruvia.
- Lamaïque**, *adj.* care privește religiunea budaică.
- Lamaïsme**, *m.* lamaismū, religiunea budaică, tibetană.
- Lamaïste**, *m.* budistū.
- Lamanage**, *m.* profesiunea unu *lamaneur*, vd. *urm*.
- Lamaneur**, *m.* marinariū care cunnósce particulariū

- intrar a portului, și conduce acolo navele. Și *locman*.
- Lamantin**, vd. *Lamentin*.
- Lambeau**, *m.* buccată de materie sfâșiată, petică, fâșă.
- Lambel**, *m.* ruptură în armăriele fiiloră măi mici.
- Lambic**, *m.* bere distilată.
- Lambin**, *m.* molatică, *fam.*
- Lambiner**, *v. n.* a lucra môle, foarte încetă. *Comp. miser.*
- Lambourde**, *f.* grindă care susține ună parquet.
- Lambrequins**, *m. pl.* ornamente la cască.
- Lambris**, *m.* tavană de lemnă lucrată etc.
- Lambrissage**, *m.* lucrarea tavanului (de lemnă etc. lucrată).
- Lambruche**, *lambrusque*, *f.* viță sălbatică.
- Lame**, *f.* lamă, tăișă, șină.
- Lamé**, *ée*, *adj.* adornată, împodobită, cu lame, cu fâșie de aură, de argintă.
- Lamellaire**, *adj.* presintândă feție strălucitoare.
- Lamellé**, *ée*, vd. *lamelleu. v.*
- Lamelle**, *f.* mică lamă, vd. *vb.*
- Lamelleux**, *euse*, *adj. bot.* laminosă, compusă de lame seă foite, divisă în lame.
- Lamellicornes**, *m. pl.* insecte cu antenne în forma lamei s. laminei.
- Lameliforme**, *adj.* în formă de lamă, de fâșă.
- Lamentable**, *adj.* lamintabile, de jeliță, demă de milă, pe cândă *déplorable*, care ă căpabile se escite l. crimele.
- Lamentablement**, *adv.* lamintabile, de plănsă.
- Lamentation**, *f.* lamintășine, tânguire.
- Lamenter**, *v. a.* a laminta, deplânge. *Se—*, a se laminta, se tângui.
- Lamentin**, *m. s.* *lamantin*, ună animale marină.
- Lamento**, *m.* cântecă lamintabile, de tânguire.
- Lamette**, *f.* mică lamină s. fâșă.
- Lamie**, *f.* lameă, ună peșce marină foarte mare.
- Lamier**, *m.* lucrătoră de lamine, de fâșie, de aură, de argintă, pentru materie.
- Laminage**, *m.* laminată, vd. *Laminer.*
- Laminaire**, *adj. miner.* compusă de lamine paralele.
- Laminer**, *v. a.* a lamina, a reduce metalele în lamine.
- Laminerie**, *f.* laboratoră unde se lucrăă lamine de metală.
- Lamineur**, *m.* cellă că lucrăă lamine de metală.
- Laminoir**, *m.* machină pentru a lucra lamine de metală. *Compo-ée de deux rouleaux d'acier qui exercent une compression toujours égale.*
- Lampadaire**, *m.* candelă brută propriă a susține lampele.
- Lampadiste**, *m.* acela care, la Elleni. disputa premiulă pentru curse cu facle.
- Lampadore**, *m.* purtătoră de lamine, de facle, în ceremoniele religioșe la Elleni.
- Lampadophories**, *t. pl.* serbătoră cari se celebra cu facle, la Elleni.
- Lampas**, *m.* giță (pop.). re-

ter. inflamațiune la palatul gurei cailor (tineri).

Lampe, *f.* lampă.

Lampée, *f.* mare pacharū de vinū, *pop.* [pachare mari.

Lamper, *v. n.* a bé avidū cu

Lamperon, *m.* limba care ține titlulul unei lampe

Lampion, *m.* lampion, micū vassū în care se aprindū luminațiuni.

Lampiste, *m.* vindătorū de lampe.

Lamprillon, *m.* *lampreyon*, micū *lamproie*, *vd.* *vb.*

Lamprime, *m. nat.* coleopterū strălucitorū de N.-Olanda

Lamproie, *f.* lampre-lū, unū pesce marinū.

Lampsane, *f. bot.* plantă cioraceă, allū cuī succū é amarū. Și *herbe aux mannelles*, *lat.* *lampsana*.

Lampyre, *m.* insectă care aruncă uă lumină fosforescinte. Mai alessū—*noctiluce*.

Laņage, *m.* punerea unui bastimentū pe mare.

Lancastérien, *catne, adj.* lancasteriană. Se đice de uă metódă de învățămintū mutuale inventată de Lancaster.

Lance, *f.* lancia, sulită.

Lancé, *éc. adj.* puçinū esaltatū de vinū.

Lancéolé, *éc. adj. bot.* lancéolatū, care se termină în formă de lancia.

Lancer, *v. a.* a arunca cu putere, — *qn.* a împinge pe cn. în lume, lū face să éșă între ómenī, — *le cerf* a face cerbulū să éșă din loculū unde este; — *un navire*, a

da drumulū unei navi de pe uscatū ca să între pe mare; *sz—*, a se arunca, — *dans le monde*, a se arunca, *est*, în lume.

Lancetier, *m.* cuthiă de lancete.

Lancette, *f.* lancetă.

Lanceur, *m.* lucrătorū la unū ceprăsariū; cellū cē pune în mersū uă affăcere.

Lancier, *m.* lăncieriū, călare armatū de uă lance.

Lancinant, *e, adj.* lancinante, care se face simțibile prin durcări subite ș scurte, prin cuțite (tichiiturī) *par élançements*.

Laņcoir, *m.* oppritóre de móră, care se relică să vină apa.

Laņçonner, *m.* scandură scobită pe marginī.

Landan, *m.* mare arbure de Molluce, *vd.* și *sagou*.

Landamman, *m.* landaman, primulū magistratū în unele cantóne din Suecia.

Landau, Landaw, *m.* călăscă, trăssură, cu patru róte.

Lande, *f.* pământū necultivatū, plinū de buriene.

Landgrave, *m.* landgravū.

Landgraviat, *m.* țerră suppusă unui Landgravū.

Landier, *m.* mare grătarū de cuină.

Landit, *m. s.* *tendit*, altădată đi de congediū celebre în Universitatea de Paris; țirgū la St.-Denis.

Landsturm, *m.* landsturm chiămare la arme în massă în Germania.

Landwehr, *m.* landwehr

- gardă națională în Germania. [dă, vd. *lanier*.]
- Laneret**, *m.* passere de pré-
- Lanage**, *m.* limbă, idiomă. modu de espression; voce
- Lange**, *m.* fâșia, fâșia, lucru de infâșiatu.
- Langelotte**, *f.* tinctură de aur. [*teinture d'or*]. — Inventée par le docteur anglais Langelotte.
- Langouusement**, *adv.* în modu lăngedū
- Langoureux**, *euse*, *adj.* lăngedū, lentu, môle, fără activitate, vd. *languissant*.
- Langouste**, *f.* speciă de racu de mare, *palinurus*.
- Langoustière**, *f.* plasă pentru a prinde raci de mare.
- Langue**, *f.* limbă. *Coup de* —, vorbire de rău; — *morte*, limbă murtă, care nu mai există decât în cărți; — *sainte*, - - ebraiculū vechiū. *Enfants de* —, junī crescuți în cunoștința limbelor orientali. *Prendre* —, a se informa de cele ce se petrecu. *Langue de bouc*, vd. *vipérine*. *Langue de cerf*, vd. *scolopendre*. *Langue de chien*, vd. *cynoglosse*.
- Langue de serpent**, *f.* dinți de pesce petrificați. *Comp. glossopêtre*.
- Languette**, *f.* uerī-ce are forma unei mîce limbe.
- Langueur**, *f.* lăngore, lăngedelă.
- Languéyage**, *m.* cercetarea limbei unui rimătorū.
- Languéyer**, *v. a. a* cerceta limba unui rimătorū, că se vedă decă este sănătoșu.
- Languéyeur**, *m.* prepusu că se cercetește rimătorū, vd. *proc.*
- Languier**, *m.* limbă și giu de rimătorū aflumate.
- Languir**, *v. a. a* lăngeși, deperi, sta în neoliciune.
- Languissamment**, *adv.* cu lăngedelă, molaticu.
- Languissant**, *e*, *adj.* lăngeditoriū, care stă în moliciune.
- Laniaire**, *adj.* lanariū. Se dice de dinții caninī proprii a stășia.
- Lanice**, *adj. f.* (*bourre*—), călți de lână.
- Lanier**, *m.* speciă de irete.
- Lanière**, *f.* curea lungă și subțire. [produce lână.
- Lanifère**, *adj.* laniferū, care
- Lanigère**, *adj.* copperitu de pēru desu că lână.
- Lanion**, *m.* uă passere silv.
- Laniste**, *m.* cellū ce forma pe glaciatori.
- Lansquenet**, *m.* vechiū pedestre germanū.
- Lantane**, *n. s.* *lanthane*, unu'ū din corpurile simple chimice.
- Lanterne**, *t.* lanternă, felinariū. *Pl. fam.* prostii.
- Lanterneau**, *m.* micu felinariū d'assupra unei cupole.
- Lanterner**, *v. a. a* încanta prin vorbe vane, deșerte.
- Lanternerie**, *f.* vorbe frivole, vane.
- Lanternier**, *m.* cellū ce face felinare; omū neresolutū. [cupolă mică.
- Lanternon**, *m.* speciă de
- Laniponnage**, *m.* v rbe vane, *p p.*

Lantiponner, v. n. a vorbi lucruri inutile.

Lanturlu, m. *lanturelu*, vorbă popurară că se semnifică, că nu crede cine-va la ceea ce i se dăce.

Lanugineux, euse, adj. bot. lanuginos. coperit de tullei. [vd. *parell*, *patience*.

Lapatum, m. s. *lapathum*.

Laper, v. a. a bé. precum cănele. *Le chien lape*.

Lapereau, m. june iepure de casă (de trei patru lune).

Lapidaire, m. s. *ouvrier*—, cellu ce taia petrele pretioase, cellu ce le vinde.

Lapidaire, adj. lapidariu. Se dăce de inscripțiunile săpaté pe pĕtră. *Style*—, stilulă inscripț. pe pĕtră etc.

Lapidation, f. lapidațiune, ommorire cu petre.

Lapider, v. a. a delapida. uccide cu petre.

Lapidification, f. formațiunea petrelor.

Lapidifier, v. a. a converti, transforma, prefăce, în pĕtră.

Lapidifique, adj. lapidificu, propriu a forma petre.

Lapin, m. iepure de casă. La fem. *lapine*.

Lapis, m. *lapis lazuli*, pĕtră dură și opacă semĕnată cu mîce vîne, cari se arrĕtă că aurul; culóre albastră dischisă. Și *lazulite*. [Iusce.

Laplysie, f. speciă de mo.

Lapmude, f. haină de pele de renă.

Lappulier, m. bot. genă de liliaceu asiat și americ.

Laps, m. (*de temps*), lapsă, spațiu de timp.

Laps, m. cădere în eresă.

Laquais, m. fecieră, laqueu.

Laque, m. lacă, frumósă resină de gummi chinesisă.

Laque, f. s. *gomme laque*, resină roșiă de India; (*laque colombine*), culóre de purpură făcută cu alumină.

Laqueton, m. băietă de servit. Diminut. dela *laquais*.

Laqueux, euse, adj. de natura lacului.

Laraire, m. loculă casei, la antică, unde se făcea cultulă deiloră lară s. domestică.

Laralies, f. pl. laralie, sĕrbători în onórea deiloră lară.

Larcin, m. furtă cu abilitate; plagiat. [de balenă.

Lard, m. slănină; grăssime.

Larder, v. a. a pune la carne felie de slănină, împăna.

Lardivore, adj. care mănăncă slănină.

Lardoire, m. furculiță pentru slănină, că se împănece.

Lardon, m. felia de slănină.

Lares, m. pl. lară. Genie protectoră și conservatori ai casei, la antică.

Large, adj. largă. *Sust. m.* mare. opp. la *mesquin*. *Prendre le*—, a intra în largulă mării, vd. *largue*. *Gagner le*—, a fugi. *Au*—, spațios; *en*—, în lărgime. *Mettre au*—, a pune în stare mai comodă. *En long et en*—, *au long et au*—, în lungă și lată, *du long et du*—, pe totă întinderea.

Largement, adv. largă. abundante, copios. [niciă.

Largesse, f. liberalitate, dăr-

Largeur, f. lărgime, lățime.

Largo, *adv. mus.* largo, cu mișcare foarte lentă.

Largue, *m.* largulă mării; vintulă ce vine din latură pe mare și depărtedă navea.

Larguer, *v. a. mar.* a relăssa uă manoperă, răsuci funia de jeosă în sus.

Larigot, *m.* mică flageoletă.
Boire à tire—, a be escisiv.

Larix, *m.* vd. *Mélèze, cèdre du Liban*.

Larme, *f.* lacrimă.

Larmier, *m.* partea strășineă destinată a lăssa apa de ploniă să cadă în picătore. La *pl.* timplele caluluă.

Larmièreș, *f. pl.* nisce dischisurē sub ochiă cerbuluă.

Larmille des Indes, *f. bot.* gramineă de India și Archipel. Și *lar me de Job*.

Larmoiment, *m.* lăcre mată.

Larmoyant, *e, adj.* lăcre mândă, care face a vërșsa lacrimē,

Larron, *m. nesse*, *f.* fură, cellă ce ascunde furtivă.

Larronneau, *m.* mică fură s. hoșă.

Larve, *f.* larvă, insectă cum este cândă ese din ouă.

Laryngé, *ée, s. laryngien, eune, adj.* care ține de laringe.

Laryngite, *f. med.* inflamațiune a laringeluă.

Laryngographie, *f.* descrițiune a laringeluă.

Laryngotomie, *f. chir.* incisiune făcută laringeluă.

Larynx, *m.* laringe, partea superiōre a trachei-artere.

Las, vd. *hélas*, (vechiă).

Las, *lasse, adj.* fatigatū. ostenitū.

Lascif, *ive, adj.* lascivă, applicatū la lussuriă.

Lascivement, *adv.* în modū lascivă.

Lasciveté, *f.* lascivitate, inclinātiune la lussuriă.

Laser, *m. s. laserpitium*, genū de umbelifere (*laser pit. latifolium*). [ostenesce.

Lassant, *e, adj.* care fatigă,

Lasser, *v. a.* a fatiga, osteni.

Lasseret, *m.* alcă de ferrū pentru perdele. [ohoselă.

Lassitude, *f.* lassitudinne,

Last, *m. s. laste, mar.* greutate de două tone. s. 2000 kilo.

Lasting, *m.* materiă de lână.

Latanier, *m. bot.* palmū de Antille. Și *bache, palmier éventail*, (*horasus flabelliformis*). [scunsă.

Latent, *e, adj.* latinte, a-

Latéral, *ale, adj.* laterale, dela lature.

Latéralement, *adv.* laterale, despre lateră. [Légat.

à **Latere**, din partea; vd.

Laticlave, *m.* laticlavă, tunică cussută pe margini cu purpură, la R. antică.

Latin, *e, adj.* latină, *église* — *e*, biser. occid., *Voile*—, vëlū latină, triânghiulare. *J'y perds mon latin*, cu acēsta mă perdū timpuă și munca.

Latiniser, *v. a.* a latinisa, a da vorbeă flessiune latină.

Latinisme, *m.* latinismū.

Latiniste, *m.* latinistū, care scie latinesce. [latină.

Latinité, *f.* latinitate, limba

Latitude, *f.* lățime, întindere.

Distanța unui locu până la equatoru.

Latomie, *f.* ocnă (vechiu).

Latrie, *f.* (*culte de—*), cultu de adorațiune datu lui Dumnezeu singuru. [stinghie.

Lattage, *m.* asedare de

Latte, *f.* stinghia de lemnu.

Latter, *v. a.* a copperi cu stinghie, pune stinghie.

Lattis, *m.* lucru. copperișu, tăcutu din stinghie.

Laudanum, *m.* (*de Sydenham*), laudanu, estrassu de opiu *Laudanum liquidum Sydenhami*.

Laudatif, *ive, adj.* Se dice de scrierile cari laudă.

Laudes, *f.* laude. Secunda parte a oficiulu divinu.

Laugier, *m.* arburelu americanu.

Lauréat, *m.* laureatu. care a câștigatu premiū la unu concursu. *Poète—*, poetu încoronatu publicu.

Laurentine, *f.* materiă cu flori.

Lauréole *f.* plantă dafnoidă, ale cui foie sēmēnă cu laurulū.

Laurier, *m.* laurū;— *franc*, — *sauce*,— *commun*, laurū nobile s. commune, (*laurus nobilis*);— *amandé*, *laurier cerise*, vd. *cerisier* : *laurier—rose*, vd. *nérion*,— *cannelier*, laurū de scortişoră, (*laurus sive persea*) *cinnamomum*.

Laurinées, *f. pl.* familiă botanică a laurilorū.

Lauriot, *m.* mică putină la brutari.

Lavabo, *m.* rugăciunea preo-

tulu spălându-și mânele în cursulū liturgiei ; lavo irū.

Lavage, *m.* spélare.

Lavagne, *f.* artesiă, placă de Geneva.

Lavalliére, *adj.* *nevar*. culoare neagră deschisă (la legăt. de cărți).

Lavanche, *f.* vd. mare cantitate de dăpadă, care cade deună-dată din munte. Și *lavang*, *avalan*, *avalanche*.

Lavande, *f.* levantū, nă plantă. [spélă rufe.

Lavandier, *m.* iére, *f.* care

Lavange, *f.* căderea unei părți de scopele (stince).

Lavaret, *m. nat.* somnū dela Savoia.

Lavasse, *f.* plouia subită și violinte; pētră lată și subțire.

Lavatère, *f. bot.* genū de malvace.

Lavatérien, *enne, adj.* și *sust* pārtēnū allū sistemēi lui Lavater.

Lavé, *ée, adj.* spélăcitu.

Lavége, *f. minier.* speciă de pētră.

Lavement, *m.* spélare. spélătură.

Laver, *v. a.* a spéla.

Laveton, *m.* călți cē esū din postavulu călcatū.

Lavette, *f.* pândă pentru spélatulū vasselorū.

Laveur, *m. euse*, *f.* care spéla.

Lavis, *m.* modū de a spéla unū desemnū, de a cu'ora cu tuși.

Lavoir, locū unde cine-va se spéla, machină că se spele minerali. [vassole.

Lavure, *f.* apă pentru spélatū

Laxatif, *ive, adj. med.* las-

sativă, care relaxă, moia
stomaculă [separate.
Laxiflore, *adj. bot.* cu flori
Laxité, *f.* lassitate, abundență
puțină proliasă a sîului.
Layer, *v. a.* a trage ună
druon, uă potecă.
Layelier, *m.* care face seă
vinde lădi.
Layette, *f.* ladă, sertară.
Layetteerie, *f.* comerciu
cu lădi.
Layeur, *m.* cellă cē trage po-
tece intr' uă pădure.
Lazagnes, *f. pl.* cocă de
făină bună pentru tăitei.
Lazaret, *m.* lăzăretă, locă
de carantină.
Lazariste, *m.* preotă din
Misiunea s. ordinea s. tuluă
Lazără.
Lazuli, *s. lazulite*, *f.* vd. *Lapis*.
Lazzarone, *m.* numele u-
nei classi din populațiunea
Neapolit. [comică.
Lazzi, *m.* gestă, pantomină
Le, *la, les*, articlu, *lă, a, i*,
seă *le*.
Lé, *m.* lărginea unei materie.
Léans, *adv.* vechiă pentru
là-dedans.
Léard, *m.* pleopă negru.
Lèche, *f.* felă subțire.
Lèche-frite, *f.* vassă cē se
asședă cā se priimescă suc-
culă, cândă se frige carne.
Lécher, *v. a.* a linge.
Leçon, *f.* lecțiune. [citi-oră.
Lecteur, *m. trice*, *f.* lectoră,
Lecture, *f.* lectură, citire.
Léc'yte, *m.* vassă in formă
de mare butilă, la antică.
Lède, *m. s. ledum*, arburelă
din nord. Europei.
Légal, *e, adj.* legale, con-

forme legiloră, prescrissă de
lege. [galitate.
Légalement, *adv.* cu le-
Légalisable, *adj.* care se
pote legalisa, face se fie legale.
Légalisation, *f.* legalisa-
țiune.
Légaliser, *v. a.* a legalisa,
atesta autenticitatea unui
actă, face se fiă legale.
Légalité, *f.* legalitate, con-
formațiune cu legile.
Légaț, *m.* legată, cardinală
care gubernă vre-uă provin-
ciă ecclesiastică; — *a latere*,
trămissă extraordinariă lingă
ună priucipe creștină.
Légataire, *m.* legatariă, cui
se face ună legată uă do-
națiune.
Légațion, *f.* legațiune, per-
sonale activă allă unei au-
bassade, reședința sa.
Légațoire, *adj.* legatoriă.
Se dice de provinciile gu-
bernate de ună locutenință
sub imperatoriă Romană.
Lège, *adj. mar.* Se dice de
ună bastimentă care nu este
incărcată completă. [ginde.
Légendaire, *m.* autoră de le-
Légende, *f.* legindă, narra-
țiunea vieței sântiloră; po-
veste miraculoasă, inscri-
țiune săpată in giuru.ă unei
medalie.
Léger, *ère, adj.* leve, ușioriă,
à la légère, cu ușurință. *De*
léger (vech.), prē multă lesne,
Légerement, *adv.* ușiriă,
cu levitate, cu ușurință, lesne.
Légereté, *f.* ușurință.
Légiférer, *v. n.* a face legi.
(*neol.*)
Légiōn, *f.* legiune, corpă de

- soldat;—*d'honneur*, legiune de onoare. Ordine instituită în Franca pentru recompensa talentelor distinse.
- Légionnaire**, *adj.* legionariu. soldat din legiune.
- Législater**, *v. n.* a face legi, (*neol.*)
- Législateur**, *m. trice*, *f.* legislator, legiuitor.
- Legislatif**, *ive*, *adj.* legislativ, de natura legilor.
- Législativement**, *adv.* legislativ, relativ la legi.
- Législation**, *f.* legislație, drept de a face legi.
- Législature**, *f.* legislatură, puterile care președă la formațiunea legilor.
- Légitiste**, *m.* legist, care cunoșce legile.
- Légitimair**, *adj.* care ține de *légitime*, vd. vorba.
- Légitimation**, *f.* legitimație, recunoștință autentică a unor puteri.
- Légitime**, *adj.* legitim, care posedă condițiunile cerute de lege.
- Légitiment**, *adv.* legitim, conforme legilor.
- Légitimer**, *v. a.* a legitima, face să fiă legitim, a face să se recunoască de autentic.
- Légitimisme**, *m.* legitimism, doctrina legitimistilor.
- Légitimiste**, *m.* legitimist, părtin al legitimității.
- Légitimité**, *f.* legitimitate, posesiunea condițiunilor cerute de lege.
- Legs**, *m. pl.* legat, dar lăsat prin testament.
- Léguer**, *v. a.* a lega, lăsa prin testament, transmite.
- Légume**, *f.* legume (zarzavat), bobă precum mașarea.
- Légumier**, *ière*, *adj.* plantat, sădit, cu legumi.
- Légumineux**, *euse*, *adj.* leguminos. Califică plante precum bobul etc.
- Légumiste**, *m.* grădinar care cultivă legumi.
- Leibnitzianisme**, *m.* filosofia lui Leibnitz.
- Leibnitzien**, *enne*, *adj.* părtin doctrinei lui Leibnitz.
- Lenima**, *m.* uă plantă apatică.
- Lemme**, *m.* lemmă, propoziție preliminară. *Mus.* silențiu seă paușă.
- Lémures**, *m. pl.* vd. *Larves*.
- Lendemain**, *m.* ziua următoare.
- Lendore**, *s.* persoană lentă, molatică, addormită.
- Lénifier**, *v. a.* a indulci, calma, prin lenitive.
- Léniment**, *m.* liniscire, (*vech.*)
- Lénitif**, *m. med.* remediu care liniscește; consolație.
- Lénitif**, *ive*, *adj. med.* lenitiv, liniscitoriu, calmant.
- Lent**, *e*, *adj.* lent, môle, târziu, încet. [parasită.
- Lente**, *f.* ouă de insectă
- Lentement**, *adv.* lent, încet.
- Lenteur**, *f.* lipsă de activitate și de iuțelă, moliciune.
- Lenticulaire**, *adj.* lenticular, de forma unei lentile. *Sust. f.* vd. *lentille d'eau*.
- Lenticulé**, *lentiforme*, vd. *prec.*
- Lentille**, *f. cultivée*, linte commune, — *de marais*, *d'eau*, plantă din apele stag-

- nanți, *lenticula aquatica*,
lemna minor.—vd. și *loupe*.
- Lentilleux**, *euse*, *adj.* semănată cu pete de roșelă (*lentilles*).
- Lentisque**, *m.* lentiseu, speciă de arbure din țerrelor calde. Vd. *pistachi r.*
- Léonin**, *c. adj.* de leu, propriu leului; *vers léonins*, versuri latine unde mijlocul rineță cu finele.
- Léontiasis**, *f.* *lèpre écailleuse*, *éléphantine*, vd. *Eléphantiasis des Grecs*.
- Léontice**, *f.* uă plantă.
- Léopard**, *m.* leopardu.
- Lépas**, *m. nat.* coquilă univalvă.
- Lépidolithe**, *m.* lepidolită, substanță minerală ce se găsese în grăunți.
- Lépidoptère**, *m.* lepidopteră, insectă cu aripe cu soldă. [tau de lepidoptere.
- Lépidoptérologie**, *f.* trac-
- Lèpre**, *f. s.* *lèpre vulgaire*, lepră.
- Lépreux**, *euse*, *adj.* leprosu.
- Léproserie**, *f.* spitalu pentru leproși. Comp. *ladrerie*.
- Lequel**, *m.* *laquelle*, *f.* care. *Pl. lesquels, lesquelles*, cari. Quand il s'agit d'éviter un équivoque, on emploie ce pronom au lieu de *qui*, *que*.
- Lérot**, *m.* unu micu patru pedu cenușiu, vd. *loir*.
- Les**, *art. și pron. pl. i.* le.
- Lèse**, *f.* violatū. Usitatū principale cu vorba *majesté*. *Crime de lèse-majesté*, crime de majestate violată. *Assassinat de lèse-humanité*.
- Léser**, *v. a.* a face nedreptu cui-va, vătămă, *faire tort*.
- Lésine**, *f.* economiă sordidă, până la lucruri mic.
- Lésiner**, *v. n.* a face economiă sordidă, vd. *prec.*
- Lésinerie**, *f.* cumpliciune, caracterul celui ce economesce sordidū (sgirceniă).
- Lésion**, *f.* leziune, prejudiciu, vătămă, comp. *tort*.
- Lesse**, vd. *Laisse*.
- Lessivage**, *m.* spălare cu leșiă.
- Lessive**, *f.* leșiă, rufe în leșiă.
- Lessiver**, *v. a.* a spăla cu leșiă.
- Lest**, *m.* lestū, materie grele de cari se împ'e fundul navei, că se-i procure stabilitate; mijlocu de a modera.
- Lestage**, *m.* punere de *lest*, (vd. *prec.*) în fundul navei.
- Leste**, *adj.* ușoriu, agile, sprintenū; iscusitū.
- Lestement**, *adv.* cu ușurință, cu abilitate.
- Lester**, *v. a.* a pune materie grele pe fundul navei, că se i dé stabilitate.
- Lesteur**, *m.* nave care transportă *lest*, vd. vorba.
- Lestrigons**, *m. pl.* Lestrigoni, giganti antropofagi din Sicilia, după antici.
- Letchi**, *m.* fructu din care Chinesii facu delicia lorū.
- Léthargie**, *f.* letargiă, somn profundu și bolnavu.
- Léthargique**, *adj.* letargicu.
- Léthifère**, *adj.* letiferu, care aduce, causedă morțe.
- Lettre**, *f.* epistolă, scrisore;

- literă. *Les belles*—s, literele: gramatica, elocința și poesia.
- Lettré, ée, adj.** literatū, eruditū in litere.
- Lettrine, f.** mică literă lingă uă vorbă, literă care indică trămissulū la uă notă etc., precum sunt literele din susulū columnei unui dictionariū, că se arrête inițialile vorbelorū din columnă.
- Leu, m.** lupū; *à la queue leu leu*, unii după ulțiū, *fam.*
- Leucome, m.** leucomă, mică pētă albă, că se formēdă pe corneă. *Comp. albugo.*
- Leucite, f.** leucită, produsū vulcanicū din Boemia.
- Leude, m.** leudū, mare vasale.
- Leur, pron. pers.** lorū, le, li.
- Leur, adj.** lorū, allū, a, lorū. *Leurs, pl.* lorū. aī, ale, lorū.
- Leurre, m.** pele roșiă formată in formă de passere, ca să attragă ireții etc., *acharner le leurre*, a pune carne in acēstă cursă.
- Leurrer, v. a.** a attrage prin speranță inșelătōriă.
- Levain, m.** aluatū.
- Levant, m.** orientele. Levantele sēi țerrele cari sunt la Oriente. *Levantin, m.* născutū in Levante.
- Levantine, f.** materiă de mătasse luciă.
- Levantis, m.** soldatū dela galerele turcesci.
- Lève, f.** lingură de lemnū cu mănerū lungū pentru joculū *mail*, vd. vorba.
- Levé, m.** umbritulū unui planū, vd. *croquis*. In mus. timpulū mēsure: cāndū re-
- dicămū piciorulū, sēu mâna.
- Lévée, f.** redicare, collectă, recoltă, percepțiune.
- Lever, v. a.** a redica. *Comp. hausser, dresser.*
- Lever, m.** timpulū cāndū se scōlă cine-va, sculatulū. — *Dieu*, timpulū liturgiei cāndū preotulū redică grijania.
- Leveur, m. impr.** care redică foiele sēu literele.
- Léviathan, m.** monstru mariuū de care se vorbește in cartea lui *Iob*. *Comp. Crocodil du Nil.*
- Levier, m.** pergu'ă, pērghiă.
- Lévrière, m.** mare funiă la machiue de redicatū greutăți.
- Léviger, v. a.** a reduce in pulbere nepalpabiie.
- Levis, m.** vd. *Pont*
- Lévite, m.** levitū, din tribulū lui Levi. [gote.
- Lévite, f.** speciă de redin-
- Lévitique, m.** leviticū, a 3-a carte a Pentateucului.
- Levrauder, v. a.** a urmări pe cine-va, că pe iepure.
- Levrant, m.** june iepure.
- Lèvre, f.** labiū, buđă.
- Levreteau, m.** iepurelū.
- Levrette, f.** femininū dela iepure, iepurică.
- Levretté, ée, adj.** de statură subțire că iepurele.
- Levretterie, f.** creșcerea iepurilorū.
- Levrache, f.** mică iepurică.
- Lévrier, m.** iepurariū, căne pentru iepuri; corpū subțire.
- Levron, m.** iepure, june, micū, in jeosū de șesse luni.
- Levrone, f.** junē iepurică.
- Levûre, f.** spumă de bere pentru aluatū.

- Lexiarque**, *m.* lessiarcă. Magistrat în Grec. antică însărcinat să examineze conținutul cărților admise în ordinea pritanilor.
- Lexicographe**, *m.* lessicograf, autor de un dicționar.
- Lexicographie**, *f.* lessicografiă știința lessicografiei.
- Lexicographique**, *adj.* lessicografic, de lessicografiă.
- Lexicologie**, *f.* lessicologie, tractat de vorbe.
- Lexicologue**, *m.* lessicolog.
- Lexigraphie**, *f.* artă de a scrie bine vorbele. [nariu].
- Léxique**, *m.* lessic. dicționar.
- Lexiquement**, *adv.* după lessic. s. dicționar.
- Lez**, *adv.* aproape de. Usitat numai în câte-va nume de locuri: *St. Denis-les-Paris*.
- Lézard**, *m.* șopîrlă.
- Lézarde**, *f.* dispicătură într'un zid; șiret dințat.
- Lézardé**, *éé*, *adj.* care prezintă dispicături de pe ziduri.
- se* **Lézarder**, *v. n.* a se acoperi cu dispicături.
- Liais**, *m.* piatră tare pentru edificat, și *Pierre de liais*.
- Liaison**, *f.* legătură, uniune; trăsura subțire a literei.
- Liaisonner**, *v. a.* a asăda piatră.
- Liane**, *f.* plantă americană care se urcă. Și *liène*.
- Liant**, *e*, *adj.* elastic, flexibil, m. Comp. *souple*.
- Liard**, *m.* mică monedă de cupru, 3 denari s. 1/4 sou.
- Liarder**, *v. a.* a plăti câte puțin (cu paralicu), *lésiner*.
- Liardeur**, *m. euse*, *f.* avară, economă sordidă, *pop.*
- Lias**, *m. geol.* formațiune argilă pe care repausă solitul, *adj.* este *liassique*.
- Liasse**, *f.* mai multe cărți legate la un loc; cea ce servește să lege.
- Libage**, *m.* mare piatră pentru fundații, zidărie.
- Libation**, *f.* libațiune, lichori versate în onoarea zeilor.
- Libellatique**, *m.* și *f.* celulă de scăpa de persecuțiune pățind un bilet de apărare.
- Libelle**, *m.* libelă, scriere injurioasă, difamantă. [act].
- Libellé**, *m.* redacțiunea unui libel.
- Libeller**, *v. a.* a redige în formă, motiva o cerere judiciară, — *une somme*, — *une ordonnance*, a desemna suma numită într'oa ordinațiune.
- Libelliste**, *m.* autor de libele, de scripte difamante.
- Libellule**, *f.* insectă neuropteră. Și *demoiselle*.
- Libér**, *m.* peliculă sub coaja plantei.
- Libera**, *m.* rugăciune pentru morți. *Pl. nev r.*
- Libérable**, *adj.* liberabil, cui se poate da libertatea.
- Libéral**, *ale*, *adj.* liberal, demn de un om liber, favorabil libertății; darnic. *Arts libéraux*, artile liberale, care aparțin exclusiv spiritului.
- Libéralement**, *adv.* liberal, cu liberalitate, cu darnicie.

Libéralisme, *m.* liberalismă, sistemă ideelor liberale.

Libéralité, *f.* liberalitate, virtute care ne îndemnă să dăm, să dăruim, dărniciă.

Libérateur, *m.* *trice*, *f.* liberator, care liberă de un rău mare, de servitute.

Libération, *f.* liberațiune, scăpare de o datorie etc.

Libéré, *é*, *adj.* și *m.* liberat. Se dice de un condamnat la muncă silnică, și care s'a liberat după ce a suferit pedeapsa sa.

Libérer, *v. a.* a libera, da libertate. slobozi, *délivrer*.

Liberté, *f.* libertate, nedependință de comăndele altuia, facultate de a lucra după voință. *Pl.* vd. *franchises*, *immunités*.

Liberticide, *m.* destructor al libertății.

Libertin, *ine*, *adj.* libertin, cu morală stricată, *dissipé*.

Libertinage, *m.* stricăciune de morală, inclinațiunii corupte.

Libertiner, *v. n.* a duce o viață coruptă; lipsi dela datoria sa, *courir beaucoup*.

Libette, *m.* speciă de scarabeu.

Libidineux, *euse*, *adj.* dissolut, desfrinat.

Libraire, *m.* și *f.* librariu.

Librairie, *f.* librăria; altădată *biblioteca*.

Libration, *f.* liberațiune, echilibriu; mișcare a lunii în jurul asii selle, prin care ni se arată alternativă o parte din suprafața sa. [dinte.

Libre, *adj.* liber, nedependent.

Libre-échange, *m.* liber-

schimb, libertate de comerț între națiuni.

Libre-échangiste, *m.* partinător al liberului-schimb.

Librement, *adv.* liber, în libertate, neconstrins.

Librettiste, *m.* libretist, compositor de librete.

Libretto, *m.* (ital.) vorbe dintr-o operă sau dintr-o operă comică. [curse.

Lice, *f.* loc unde se face lupă.

Lice, *f.* *lyciscu* tem. dela *chien de chasse*, câine de vânătoare.

Lice, *f.* licie, fabrică de *tapiserie*.

Licence, *f.* licință, permissiune specială; abuz de libertate; dissoluțiune, dereglă morală.

Licencié, *m.* licințat, care a primit (une *licence*) a lu două grade într-o facultate.

Licenciement, *m.* concediu al trupelor. [trupelor.

Licencier, *v. a.* a da concediu

Licencieuxement, *adv.* licințios, cu licință, desordinat.

Licencieux, *euse*, *adj.* licințios, contrariu pudorii, *dérèglé*, *désordonné*.

Licet, *m.* *lat.* licet, permissiune.

Liche, *f.* machină de lustrit.

Lichen, *m.* (pron. *liken*) *s.* *pulmonaire de chêne*, lichen, plantă ale cui specii sunt foarte numeroase *Lichen d'Islande*, muschiu islandic, (*parmelia islandica*); *lichen pétréus*, *s.* *hépatique commune*, lichen p-trosu.

Lichénivore, *adj.* care se nutrește cu lichen.

Licet, *m.* plantă solană.

Licitation, f. licitațiune.

Licite, *adj.* licitū, permissū de lege, *franc*, *permis*.

Licitement, *adv.* în modū licitū, permissū.

Liciter, v. a. a licita, vinde priu licitațiune.

Licol, vd. *Licou*.

Licorne, f. unū calū fabulosū; — *de mer*, vd. *narval*.

Licou, m. *licol*. sgardă, legătură de currea.

Licteur, m. lictorū, officariū care purta fascile la R. ant.

Lie, f. drojdie.

Lie, *adj.* veselū, *faire chère lie*, a face ospetū cu veselii.

Liège, m. stejarū verde. cum ẽ cellū dela dopurī.

Liéger, v. a. a mărgni cu papură de stejarū verde.

Liégeux, *euse*, *adj.* de natura stejarului verde.

Lien, m. legătură, *fig.* depindință. La *pl.* lanțurī.

Lier, v. a. a lega, mī; amestica.

Lierne, f. lemnū lucratū de dulgherū (cioplitū) pentru podine în catulū cellū mai de sus (*en galetas*).

Lierner, v. a. a garni cu lemne lucrate.

Lierre, f. ederă, merișiorū.

Liesse, f. (*rech.*) vd. *guité*, *joie*.

Lieu, m. locū. Comp. *endroit*, *place*. La *pl.* *appartements*. În retorică *lieux communs*, locuri comtauni, reflessiuni generalī; repertorie de cugetări și de arguminte; trăsurre generalī. *Lieu (géométrique)*, liniă ale cui tôte puntele servescū a resolvi uă problemă nedeterminată. În optică. *lieu*,

puntu la care ochiul referesce unū obiectū. În *astr.* puntulū cerului la care respunde uă planetă.

au **Lieu de**, *loc. prep.* în locū de, *à la place de*.

au **Lieu que**, *loc. conj.* pe cândū, *taudis que*.

Lieue, f. leucă, vechiă măsură itinerariă, 2282 *toises*.

Lieue marine, leucă marină, 5555 $\frac{1}{2}$ metr. — *Aujourd'hui la lieue métrique ou lieue nouvelle est de 4 kilomètres.*

Lieur, m. *euse*, cellū cẽ legă mănuchii de grău, snopiī.

Lieutenance, f. locutenință.

Lieutenant, m. locuteninte.

Lieutenant, f. lemea unū locuteninte judecătorū.

Lieutenant-colonel, m. locuteninte-colonelū.

Lieutenant-criminel, m. magistratū, (*du châtelet de Paris*), care pronunța asupra cauzelorū criminali.

Lieutenant-général, m. officariū generale, care vine după *maréchal de France*.

Liève, f. estrassū din registrulū de censū și rente (*d'un papier terrier*).

Lièvre, m. iepure.

Ligament, m. anat. ligamentū, parte fibrôsă care unesce ôsse și viscere:

Ligamenteux, *euse*, *adj.* de natura ligamintelorū.

Ligature, f. ligatură, legătură pentru luare de sânge.

Ligaturer, v. a. a face ligature, vd. *prec*.

Lige, *adj.* (*homme*—), care era ținutū în obligatiune

- törte strinsa către domnulă feudale.
- Ligence**, f. obligațiunea unui *homme lige*, vd. *prec.*
- Lignage**, *m.* familiă, nămă.
- Lignager**, *ère*, *adj.* din aceeași familiă. *Retrait*—, retrassulă unei eredități vindute.
- Ligne**, f. liniă. *Passer la*—, a trece equatorulă (în marină). [*linéolé*, *strié*.]
- Ligné**, *ée*, *adj.* liniatū. Comp.
- Ligné**, f. descindință, nămă.
- Ligner**, v. a. a linia, trage linie paralele pe uă suprafață. [*plase*.]
- Lignette**, f. sfără pentru
- Ligneul**, *m.* ață ceruită, firū uasū cu pēcură (la cismar)
- Ligneux**, *euse*, *adj.* lemnosū.
- Lignifère**, *adj.* lemniferū, care dă numai lemne.
- Lignification**, f. lemnificațiune, prefacere în lemnū.
- se* **Lignifier**, v. a. a se lemnifica, se prefacē în lemnū.
- Lignine**, f. *chem.* materiă lemnosă. Și *corps ligneux*.
- Lignite**, f. lemnită. Substanță minerale combustibile. Și *bois fossile*. *bris bitumineux*.
- Lignivore**, *adj.* și *m.* lemnivorū, care rōde lemnulă, (de insecte). [*lui* lemnosū.
- Lignosité**, f. starea lucrului
- Ligue**, f. ligă, vd. *Confédération*. La *pl.* celle trei comunități cari formēdă corpulă Grisonilorū.
- se* **Liguer**, v. a. a se uni în confederațiune, forma uă ligă.
- Ligueur**, *m.* membru allū confederațiunii catol. în secululă 16.
- Ligule**, f. unū verme intestin.
- Ligulé**, *ée*, *adj. bot.* ligulatū, în forma unei mīce limbe.
- Lilas**, *m.* arburelă ind., liliacū.
- Liliacée**, f. liliaceū. Plante de speția crinului.
- Lilium**, *m.* *farm.* tinctură alcoolică de potassă.
- Lilliputien**, *enne*, *adj.* și *sust.* lăcuiorū din țerra imaginariă de Lilliput; *fig.* fōrte micū.
- Limace**, f. s. *limas*, *m.* moluscă reptile fără coquila. *Limace*, s. *vis d'Archimède*, machină cā să redice apa. Vd. și urm.
- Limaçon**, *m.* melcū. *Escalier en*—, scară invirlită, în spirale. [*talū*.]
- Limaille**, f. pilitură de metal
- Limande**, f. unū pesce marinū; *mar.* mușiamă de învelitū funiele.
- Limation**, f. pilire.
- Limbaire**, *adj. bot.* care se referesce la limbū.
- Limbe**, *m.* limbū. margine.
- Lime**, f. pilă, speția de lēmăiă.
- Limer**, v. a. a pili; *fig.* lucră cu îngrijire.
- Limier**, *m.* mare căne de vinătore.—*de police*, spion.
- Liminaire**, *adj.* care este în capulă, la începutulă, unei cărți.
- Limitatif**, *ive*, *adj.* limitativū, care mărginesce.
- Limitation**, f. limitațiune, mărginire.
- Limite**, f. limite, hotarū. *Pl.* vd. *termes*, *bornes*. [*grai*.]
- Limiter**, v. a. a limita, mār

- Limitropke**, *adj.* limitrofă, care este pe liniță, la hotare.
- Limodore**, *m. bot.* ua plantă aperitivă. [de lacuri.]
- Limoine**, *f. bot.* nă plantă
- Limon**, *m.* nomolă.
- Limon**, *m.* lemnu ă care susține treptele scării.
- Limon**, *m.* lemnăia (zemósă).
- Limon**, *m.* buccată de lemnă care susține driculă trăsurrei.
- Limonade**, *f.* limonadă.
- Limonadier**, *m. ière.* f. care face limonadă.
- Limonelier**, *m.* ună arburelă indiană. [molosă.]
- Limoneux**, *euse, adj.* nolimonier
- Limonier**, *m.* cală de ulube.
- Limonière**, *f.* driculă trăsurrei. [personce.]
- Limose le**, *f. bot.* genă de
- Limousinage**, *limousinage*, *m.* s eciă de construcțiune cu petre. *Limousin* s. *limousin*, didariu care face attari construcțiuni.
- Limousine**, *f.* zeghe.
- Limpide**, *adj.* limpede, *clair.*
- Limpidité**, *f.* limpedelă.
- Limulé**, *f.* crustaceu americ.
- Limure**, *f.* jilire, pilitură.
- Lin**, *m.* ină. *Lin cultivé*, ină commune, *linum usitatissimum.*
- Linacées**, *f. pl.* linacee, familiă de plante.
- Linaire**, *f.* plantă ale cui foie séménă cu inulă. Și *lin sauvage.*
- Linceui**, *m.* materiă cu care se accopere ună mortă.
- Linçois**, *m.* grindă.
- Lindor**, *m.* ună jocă de cărți.
- Linéaire**, *adj.* liniariu, strinit, care se face prin linie.
- Linéal**, *e, adj.* care se referesce la liniiele ună deseninu *Succession*—*e.* successiune in ordinea ună linie de affinitate.
- Linéament**, *m.* lini umentă, trăsurră liniariă, trăsurră a feცი (obrazulu).
- Linét**, *m.* spec. de pândă de ină
- Linge**, *m.* pândă.
- Linger**, *m. ière.* f. care vinde pândă. [pândă.]
- Lingerie**, *f.* commerciu cu
- Lingot**, *m.* buccată de metală t pită și nelucrată.
- Lingotière**, *f.* machină uade se tórnă metalele.
- Lingual**, *e, adj.* anat limbale, care ține de limbă.
- Linguale**, *f.* limbale, literă care se pronunță cu limba. cum este *r.*
- Lingue**, *f.* pesce sárată amer.
- Linguiste**, *m.* limbistă, cellu cę studiędă speciale limbelle.
- Linguistique**, *f.* limbistică, studiulă principiiloră și relațiuniloră limbelloră.
- Lingule**, *f.* coquilă bivalve : de ordinariu *bec-de-cane.*
- Linier**, *ière, adj.* care se referesce la fabricațiunea materieloră de ină.
- Linière**, *f.* pámintă semănată cu ină.
- Liniment**, *m. med.* topică uleiosă pentru fricțiuni.
- Linition**, *f.* linițiune, ungere.
- Linnée**, *f.* lineă, plantă odorante totă-déuna verde.
- Linnéen**, *enne, adj.* care se referesce la naturalistulă Linné.
- Linon**, *m.* linen, lină, țesstură fórtă fină de ină.

Linoț, *m.* otte, *f.* mica pas-sere. *Tête de—*, capu usio-riu; *siffler la— te*, a bé.

Linteau, *m.* stinghă pusă in crucișiu la ferestră etc.

Lion, *m.* *oune*. *f.* leu, cellu mai tare animale; *f.* leină.

Lionceau, *m.* pui de leu.

Liondent, *m.* *bot.* genū de cicoracee. (la armărie).

Lionné, *ée*, *adj.* șerpuindū

Lipogrammatique, *adj.* lipogrammaticū. Se dice despre opere, deunde se esclude vre-ua literă alfabetică.

Lipothymie, *f.* *med.* privațiune momentană de simțimintū, seū de mișcare, *défaillance*.

Lippe, *f.* labiu (buđă) inferiorū mare și inaintatū.

Lippée, *f.* buccătură, buccă-țică, *franche—*, bunū ospetū care nu costă nimicū.

Lippitude, *f.* lipiciune (urdorī).

Lippu, *e*, *adj.* buđatū, *vd.* *lippe*.

Liquation, *f.* separațiunea u-nuī metalū forte fusibile de altulū care nu este fusibile, mai alessū a argintului de cupru. Și *ressuage*.

Liquéfaction, *f.* *chem.* schimbarea unū solidū in licidū.

Liquéfiable, *adj.* care se pôte schimba in licidū.

Liquéfiant, *e*, *adj.* care schimbă unū solidū in licidū.

Liquéfier, *v. a.* a schimba unū solidū in licidū.

Liquet, *m.* mică pēră, *la vallée*.

Liqueur, *f.* liquore, substanță licidă. *Vins de—*, vinuri muscate etc. *Liqueur s. liqueur*

spiritueuse, liquore, bé-tură, spirtosă (liqueor).

Liquidambar, *m. s.* *ca-palme*, arbure-lū amantaceū amer. care dă stiracele licidū.

Liquidateur, *m.* licida-torū, cellū cē licidēdă uă *rocotéla*.

Liquidation, *f.* licidațiune.

Liquider, *v. a.* a licida, regula cesa cē era nedeterminatū.

Liquidité, *f.* liciditate, cali-tatea corpurilorū licide.

Liquoreux, *euse*, *adj.* care este precum liquore.

Liquoriste, *m.* care face seū vinde liquorī.

Lire, *v. a.* a citi; a explica. — On dit *lire dans . . .* et non pas *lire sur . . .*

Lis, *m.* (pronunț. pe *s*) crinū; *fig.* estremă albélă. *Fleurs de lis* (pronunț. *li*), trei florī de crinū legate împreună, cari forma iu-semnele Franc.

Liseré, *liséré*, *m.* micū mărginariū de panglică făcutū pe uă materiă, pe haină.

Liserer, *lisérer* *v. a.* a cósse galonū de panglică.

Liseron, *m. s.* *liset*, speciă de plantă.

Liseur, *m. euse*, *f.* celū cē este deprinsū să citescă multū. [lesne, de cititū.

Lisible, *adj.* lisibile, facile,

Lisiblement, *adv.* lisibile, facile de cititū.

Lisière, *f.* marginea căm-pului, păduriī etc. [truolă.

Lissage, *m.* politură, lus-

Lisse, *f.* firū verticale la ma-chine de țesutū; *mar.lerne* marī cā se lege membrele unei navī.

- Lisse**, *ad.* politu, lustruitu.
- Lisseau**, *m.* ghiamă de sfără.
- Lisser**, *v.* a. a poli, lustrui.
- Lisette**, *f.* sclivitoru, n-neltă pentru lustruitu.
- Lisseur**, *m.* *cuse*, *f.* cellu, care sclivisece chărtiă.
- Lissoir**, *m.* instrumentu, ossu, pentru sclivisitū. [sélă.
- Lissure**, *f.* politură, sclivis-
- Liste**, *f.* siuviță de peru albū (la capulū cailoru), listă; — *civile*. listă civile.
- Listel**, *m.* *archit.* listel, ornamentu pătratū și planū.
- Liston**, *m.* mică bandă care pörtă devisă (la armar.)
- Lit**, *m.* lertu, patū; asșternutū, stratū, abia unū fluviu; *lit de pierre*, stratū de pėtră. *Lit de justice*, scaunulū cė ocupa regele in parlamentū. *Mar.*— *de mārė*, locū unde este unū currence; — *du vent*, direcțiunea esactă a vintulu.
- Litanies**, *f. pl.* litanie, rugăciune in formă de invocațiune successivă către Dumned.
- Litchi**, *m.* genū de sap nacee.
- Liteau**, *m.* locū unde stă lupulū dina.
- Liteau**, *m.* margine. dungă, colorată a unū șervetū etc. Mai alessū la *pl.*
- Litée**, *f.* uniuine de animalū in aceeași ședință.
- Literie**, *f.* totū cė compune unū patū.
- Lithagogue**, *adj. med.* propriū a scote uă pėtră din stomacū.
- Litharge**, *f. chem.* ossidū de plumbū cristalisatū.
- Lithargé**, *ée*, *adj. s.* lithar-
- gyrė. ée*, falsificatū cu ossidū de plumbū topitū și cristalisatū. Și *lithargirė*.
- Lithiasie**, *f.* fomațiunea petrei in corpulū umanū.
- Lithiate**, *lithique*, *vd.* *urate*, *urique*.
- Lithochromie**, *f.* processū litograficū, cā sė imprime in negru și in colorū.
- Lithocolle**, *f.* litocolă, cimentū in care lapidariulū (giuvaergiu) lipescce petrele prețioșe cė lucrėdă.
- Lithographe**, *m.* litografū.
- Lithographie**, *f.* litografiă.
- Lithographier**, *v. a.* a litografia.
- Lithographique**, *adj.* litograficū, de litografiă.
- Lithologie**, *f.* litologiă, cunoscința și descrițiunea petrelorū. [prec.
- Lithologue**, *m.* litologū, *vd.*
- Lithontriptique** *adj. m.* medicamentū presuppusū propriū a dissolvi pėtra din stomacū. [rôle placa, artesia.
- Lithophage**, *m.* verne care
- Lithophanie**, *f.* transparința petrei.
- Lithophylle**, *f.* foiă petrificată.
- Lithophyte**, speciă de polipū; pėtră de formă vegetale.
- Lithotome**, *m. chir.* litotomū, instrumentū pentru a tăia pėtra din stomacū.
- Lithotomie**, *f.* extracțiunea. tăierea, petrei din stomacū.
- Lithotomiste**, *m.* medicū, care se ocupă de extracțiunea petrei din stomacū.
- Lithotriteur**, *m.* litotritorū,

instrumentu pentru a sfărâma pētra din stomacū.

Lithotritie, *f. s.* *lithotripsie*, metodă pentru a sfărâma pētra din stomacū. [ficatū.

Lithoxyle, *m.* lemnū petri-

Litkozoaire, *adj.* Califică masele inghiăciate, cari incungiură stincele. [animali.

Litière, *f.* patū de paie pentru

Litière, *f.* speciă de scaunū sēū trāsсурă dussă pe douē drice, *s.* leune.

Litigant, *e, adj.* care contestă, *vd.* *plaidant*.

Litige, *m.* litigiū, contestațiune in justiță, processū.

Litigieux, *cause, adj.* litigiosū, care este sēū pōte fi in contestațiune, contințiosū.

Litispendance, *f.* timpū in care unū processū este pendinte in justiță.

Litorne, *f.* mare sturdū.

Litote, *f. ret.* litota. Figură prin care dicemū mai puçinū, cā sē se înțelēgă mai multū, *opp.* *hyperbole*.

Litre, bandă nēgră întinsă in giurulū unei biserice, și unde sunt depinse armăriele.

Litre, *m.* litru, decimetru cubū.

Litron, *m.* vechiă măsură de capacitate, ¹/₁₂; din *boisseau*.

Littée, *m. bot.* speciă de laurū.

Littéraire, *adj.* literariū, care se referesc la belle-litere. *Le monde* —, literații.

Littérairement, *adv.* din punctū de vedere literariū.

Littéra^l, *e, adj.* literale, conforme literei, pe literă; *grandeur--e*, mărimē espresă prin litere; *grec, arabe*

—, grecescū. arabicū vechiū,

opp. cellui vulgare (*vulgaire*).

Littéralement, *adv.* in modū literale, după literă, *à la lettre*.

Littéralité, *f.* literalitate, atințiune escesivă de a observa literă cu literă.

Littérateur, *m.* literatorū, literatū, versatū in litere.

Littérature, *f.* literatură.

Littoral^e, *adj.* litorale, dela țernū. *Sust. m.* cōstă, țernū.

Liturgie, *f.* liturgiă.

Liturgique, *adj.* liturgicū.

Liturgiste, *m.* liturgistū, care a scrisū assupra liturgiei.

Liure, *f.* funiă pentru a lega sarcine pe uă căruçiă.

Livarot, *m.* cascavalū din orașulū Livarot in Normand.

Livèche, *f. bot.* *vd.* *sermentaire, ache de montagne*.

Livide, *adj.* lividū, vinătū.

Lividité, *f.* lividitate, vinețelă.

Livraison, *f.* predarea unui lucru vindutū; fasciclu (*brochure*) dintr'ua operă.

Livre, *f.* libru, carte; registru, — *d'heures*, carte de rugăciuni, — *de compte*, registru de dētorie.

Livre, *f.* livră, vechiă monnetă de argintū, 20 *sous*. Astăđi è *franc*, leū nouū.

Livre, *f.* livră, greutate de 16 uncie, *s.* ¹/₂, kilogr.

Livrée, *f.* haină uniformē cē pōrtă servitoriū din aceași casă (livrea).

Livrer, *v. a.* a da, lăssa in posesiunea, in puterea, in voia. *Se* —, a se lăssa, se commite la.

Livret, *m.* cartică, condicută, libretu, libelă.
Lixivation, *f. chem.* spălarea cenușei etc. că se estragă sările alcaline, părțile solubili.
Lixiviel, *elle. adj.* obținutū prin spălarea cenușei.
Llama, *m.* unū animale de Peruvia. [bule, vd. *urm.*
Lobaire, *adj.* divișū in lobé,
Lobé, *m.* lobulă. Divisiune a plămănilorū și ficatului.
Lobé, *ée, adj.* divișū in lobule.
Lobulaire, *adj.* lobulare, in forma unei lobule. [lobe.
Lobule, *m.* mică lobulă, vd.
Local, *e. adj.* locale, care privesce loculū. Sust. *m.* locale, dispozițiune a loculū.
Localement, *adv.* in modū locale.
Localisation, *f.* localizațiune, adaptațiune la localitate; facultate de a și rechiâma in memoriă pozițiunea locurilorū (*mémoire locale*).
Localiser, *v. a.* a localisa, a appropria, potrive, loculū.
Localité, *f.* localitate, circumstanță locale, regiune, locū.
Locande, *f.* *locanda*, cameră de inchiriatū. [riașiū.
Locataire, *m.* locatariū, chiriashiū.
Locatif, *ive, adj.* care privesce pe chiriashiū.
Location, *f.* locațiune, inchiriare, dare s. luare cu chiriă. [riatiū.
Locatis, *m.* catū de inchiriare.
Loch, *m.* instrumentū pentru a măsura iuțela unei navi.
Lochage, *m.* clătinare (de potcove, vd. *Lo her.*

Loche, *f.* micū pesce de girla.
Locher, *v. n.* a se clătina, fi apprópe să cadă (despre potcove).
Lochei, *m.* sapă strimată.
Lochetage, *m. agriv.* săparea pământului. [mintulū.
Lochefer, *v. a.* a săpa pământul.
Lochies, *f. pl. med.* lochie.
Locman, *m.* locman, pilotū, marinariū.
Locomobile, *adj.* locomobile, care se pôte schimba din locū.
Locomobilité, *f.* facultate de a se mișca, eși din locū.
Locomoteur, *m. trice, f.* locomotorū, care mișcă.
Locomotif, *ive, adj.* care privesce locomoțiunea.
Locomotiuité, *f.* facultate de a se mișca prin puterea sa propriă.
Locomotion, *f.* locomoțiune, mișcare din locū.
Locomotive, *f.* locomotivă, machină care mișcă drumulū ferratū.
Locomotivité, *f.* proprietate cē are unū corpū de a se mișca, seū a fi mișcatū.
Loculaire, *adj. bot.* loculariū, divișū in mai multe cavități.
Locule, *f. bot.* cavitate mică.
Locution, *f.* locuțiune, espression. modū de a vorbi.
Lodier, *m.* plapuină de lână.
Lods, *m. pl.* Usitatū numai in *lods et ventes*, dreptulū cē percepea unū seigneur censuale din prețulū proprietății vindute, cândū dela această proprietate ellū retrăgea unū venitū.

Lof, *m. mar.* lature ce na-
vea presintă vintului.

Lofer, *v. n. mar.* a veni la
vintu, presintă vintului prora.

Logarîhme, *m.* logaritmiu.
Puterea la care se ridică
unû numărû. cã sã producã
numêrulu allû cui este lo-
garitmulû (în math.).

Logarîhmiqûe, *adj.* lo-
garitmicû.

Loge, *f.* 'oge, cabinetû intr'
uã salã de spectaclu.

Logeable, *adj.* de sedutû,
unde cine-ca pôte sedê.

Logement, *m.* sedințã, locû
unde șede cine-va, domici-
liû de circumstanțã.

Loger, *v. a.* a da cui-va do-
miciu. *Se—*, a se instala.

Logette, *f.* micã loge.

Logeur, *m. ease*, *f.* cellû cê
ține domiciliu mobilate.

Logicien, *m. ienne*, *f.* cellû
ce cunnosce, studiêdã, logica.

Logie, *f.* tractatû, *vd. dis-
cours.*

Logique, *f.* logicã, sciințã
cugetãrii; *adj.* logicû, con-
forme regulelorû logiceî.

Logiquement, *adv.* logicû,
dupã logicã, conforme cu
logica.

Logis, *m.* lãcuințã, casã.
Corps de—, partea princi-
pale unû edificiu; *logis du
roi*, carcere, închisore.

Logistes, *m. pl.* magistrați
la Ath-na însãrcinați sã ve-
rifice socotelele.

Logographe, *m.* cellû cê
seie sã scriã atãtû de iute,
cum se vorbece.

Logographie, *f.* arte de a
serie iute cã vorbirea.

Logographique, *adj.* lo-
gograficû.

Logogriphe, *m.* enigmã a
cui vorbã se decompune în
alte vorbe definite, cari se
dã a se devina, a se ghici.

Logogriphique, *adj.* lo-
gograficû.

Logomachie, *f.* disputã de
vorbe, de lucruri puçinû im-
portanți. [machicû.

Logomachique, *adj.* logo-

Logos, *m.* vorbã, orațiune.

Logothète, *m.* logotetû. Con-
trollorû generale de compu-
turî în imperiulû bisantinû.

Loi, *f.* lege, actû de autoritate
suveranã; regulã; caratulû
monnetelorû. *Loi divine*,
legea divinã, preceptele po-
sitive date de revelațiune.

Loimologie, *f.* tractatû de
bôlele pestilințiali.

Loin, *adv.* departe; *au—*, în
departare;— *de*, departe de;
de—, de departe; *de—à—*,
la intervale fôrte departate.
(mai bine *de—en—*).

Lointain, *e, adj.* care ê de-
parte, departatû *Sust. m.*
departare: *dans le—*, de-
parte.

Loir, *m.* micû patrupeđû,
care se pretinde a dormi
tôtã iernã; *fig.* leneșiu.

Loisible, *adj.* care este per-
missû.

Loisir, *m.* timpû disponibil,
repausû, timpû de ajunsû:
à loisir, dupê plăcere, fără
a se grăbi.

Lok, *m. med.* poțiune (si-
ropû desû) peptorale cal-
mante. Și *looh*. [lumbi.

Lombaie, *adj.* care ține de

Lombard, *m.* lombardă. Nume allă unoră usurari din Franca; stabilimentă de împrumută.

Lombardisme, *m.* modă de vorbire propriă Lombardiloră.

Lombes, *f. pl.* lumbi.

Lombric, *m.* lumbrică.

Lombrical, *ale, adj.* de forma ună lumbrică.

Lonchite, *f.* cometă în forma unei sulite. [plantă.

Lonchitis, *f. s.* lonchite, uă

Londrin, *m.* londrină. Postavă ușoriă care imită postavulă de Londină.

Long, *gue, adj.* lungă. *Sast. m.* lungime. *En savoir—*, a ti șiretă; *prendre le plus—*, a lua drumulă cellă măi lungă. *Le—du carême*, în cursulă postului; *au—*, pe lungă (*longuement*). pelargă; *au—, du—, en—*, d'alungulă. *Au—, du—, le—, tout le—, tout du—*, (mergindă) d'alungulă cōsteloră (*en cōttoyant*). *A la longue*, cu timpulă (*à la continu*); *de—*, în lungime *De longue main*, de multă, de timpă lungă. *Scieur de—*, tăiatoră de scânduri cu ferestrăulă. *Tout du—*, fără intrerupere. *Firer de—*, a se duce, se depărta. [vd. *urm.*

Longanime, *adj.* longanimă,

Longanimité, *f.* clemința lui Dumnezeu. *Comp. patience.*

Longe, *f.* bandă de curea, funiă (a căpăstrului), fâșiă; — *de vcau*, jumătatea spatelului de vițelă (dela rēnichă).

Longer, *v. a.* a merge, se întinde, d'alungulă ună locă.

Longévité, *f.* longevitate, lungă durată a vieței.

Longicorne, *adj. nat.* cu antennele forte lung.

Longimètre, *m.* măsură de lungime (la croitori).

Longimétrie, *f.* măsură lungimiloră.

Longipède, *adj.* lungipedă, cu picioare lungi.

Longirostre, *adj.* cu rostru (ciocă) lungă.

Longitude, *f. géogr.* lungime, distanța (în grade) ună locă până la ună primă meridiana; *astr.* distanța a două stele luată pe ecliptică dela appusulă la răsărită. *Bureau des longitudes*, stabilimentă instit. în 1795 ca se redigede în toți anulă uă operă (*la connaissance des temps*), conținindă răsăritulă și appusulă sōrelui și planeteloră etc.

Longitudinal, *ale, adj.* longitudinală, întinsă în lungă.

Longitudinalement, *adv.* în lungime, *en longueur.*

Longiscule, *adj.* lunguleță.

Long-jointé, *ée, adj.* cu partea inferiōre a piciorului lungă (despre cai).

Longtemps, *adv.* multă, timpă lungă. *Depuis—*, de multă timpă.

Longrine, *f.* lemnă cē se asședă pe pară.

Longue, *f. gram.* silabă lungă, *à la—*, cu timpulă.

Longue-paume, *f.* ună jocă.

Longue-vue, *f.* ochiană, *lunette d'approche.*

Longuement, *adv.* multu timpū, cu incetulū, în durată lungă.

Longueresse, *f.* mică fos-satū (șanțū) în ocele de ar-tesia. [lungă.

Longuet, *etre, adj.* puțin

Longueur, *f.* lungime, du-rată de timpū. *Trainee en* —, a întârția, trăgâni.

Looch, *m.* vd. *Lok*.

Lopin, *m.* buccată, *pop.*

Loquace, *adj.* care vor-besce multū.

Loquacit e, *f.* deprindere de a vorbi multū.

Loque, *f.* petic  de materi  ve-chi . vd. *guenille, morceau*.

Loqu e, *f.* facilitate de a vorbi în termini communi.

Loquet, *m.* clanță.

Loqueteau, *m.* clanță mică.

Loquette, *f.* petic  mic , *petite pièce*, vd. *loque*.

Lord, *m.* lord , domn , *sei-gneur*.

Lord-maire, *m.* guberna-tor  civile all  Londinului.

Lordoze, *f. s. lordose, med.* lordose, curbatură inainte se  în jeos  a spatelui.

Lor e, * e, adj.* natatorie, ari-pe, de un  sm l  dillerit  dec t  ale pescelui (la ar-m rie). [impudice, loret .

orette, *f.* ferea  de morali

orgnade, *f.* ochire.

orgner, *v. a.* a ochi, se uita cu  nghiul  ochiului,  i u re-cum furtiv ; a privi cu n  *lorquette*.

Lorgnerie, *f.* uitare furtiv   i prolongată.

Lorgnette, *f.* mic  ochian , *petite lunette*.

Lorgneur, *m. euse, f.* care se uită cu ochianul .

Lorgnon, *m.* ochian  cu u  singur  sticlă.

Lori, *m.* speci  de papagal 

Loriot, *m. s. lauriot, stic-lete. Comp re-loriot*, mic  inflătură la pleop .

Lormion, *m.* ferrari  gross , ordinari .

Lors, *adv.* atunci; *D s* —, de atunci. *lors de*, în tim-pulă. *Depuis* —, de atunci. *Pour* —, în acest  casă. în acell  timp .

Lorsque, *conj.* c nd .

Los, *m.* laud , renume (*vech. i.*)

Losange, *m.* patrulateră compus  din două  nghiuri acute  i două optuse.

Lot, *m.* lot , porțiune din-tr'un  tot  divis  între mai multe pers ne; condițiune. bilet  de lot ria.

Loterie, *f.* loteria.

Loti, *ie, adj.* care a c stigat  un  lot ; * tre bien* —, a fi în pozițiune bun .

Lotier, *m.* plantă odorante dintre legumin se. [sp lare.

Lotion, *f.* lotiun , abluțiune,

Lotionner, *v. a. med.* a face lotiuni, sp la. [perți.

Lotir, *v. a.* a face loturi, im-

Lotissage, *m.* cercarea unui minerale redus  în pulbere.

Lotissement, *m.* facere de loturi. [turi.

Lotisseur, *m.* care face lo-

Loto, *m.* jocul  loto, loton .

Loto-dauphin, *m.* speci  de joc  de loto mai complicată.

Lotophage, *m.* care se nu-tresce cu fructul  lot .

Lotos, *m. s. lotus, loto, pl; nt *

- apatică egipt. și ind., speciă d' *nénufar*.
- Lotte**, f. unū pesce de apă dulce.
- Lotus**, m. vd. *lotos*.
- Louable**, *adj.* laudabile, de laudatū.
- Louablement**, *adv.* de laudatū.
- Louage**, m. inchiriare.
- Louange**, m. laudă. Comp. *éloge*.
- Louanger**, v. a. a da laude, face laude, *fam.*
- Louangeur**, m. *euse*, f. care è deprinsū sé laude fără distincțiune.
- Louche**, f. lingură mare pentru a servi supă.
- Louche**, *adj.* șișiū, sbanghiū, *phrase, expression—*, frase, espression, care nu è destulū de clară. *Conduite—*, purtare ecivocă. *Sust. m.* ecivocū. [*crucișiū*].
- Loucher**, v. n. a se ui'a
- Louchet**, m. tărâncopū.
- Louer**, v. a. a laudă.
- Louer**, v. a. a inchiria. a da seū lua ep chiriă.
- Loueur**, m. *euse*, f. care laudă fără niciunū căpătăiū.
- Loueur**, m. *euse*, f. care dă cu chiriă, inchiriătorū.
- Lougre**, m. mică nave de comerciū.
- Louis**, m. vechiă monnetă dela Louis XIII de aurū, 23 fr. 55 cent., substituită acum prin *napoléon*.
- Loup**, m lupū; mască de catifea negră. *Trou de loup*, fossatū largū încătū se nu lū trecă lupulū. [*pisică*].
- Loup-cervier**, m. speciă de
- Loup-garou**, m. petinsū vrăjitoriū, cè se credea că alérgă noptea că lupulū; *fig.* omū nesociabile, sêlbaticū.
- Loup-marin**, m. speciă de pesci marini. *Pl. des loups-marins*.
- Loupe**, f. tumóre sub pele.
- Loupe**, f. s. *lentille*, lupă, sticlă convessă, care măresce obiectele. [tumorī sub pele.
- Loupeux**, *euse, adj.* care are
- Lourd**, *rd, adj.* greū, lipsitūde grațiă, stupidū. Comp. *pesant*.
- Lourdaut**, e, m. f. inabile și mojiçū. [*jicosū*].
- Lourdement**, *adv.* greū, mo-
- Lourderie**, f. (*fam.*) erróre contră bunulū simțū, contra cuvenință. Și *lourdise*. [*teur*].
- Lourdeur**, f. greutate, *pesant*-
- Lourdise**, vd. *Lourderie*.
- Loure**, f. danțū grave in douë timpurī.
- Lourec**, v. n. *mus.* a lega notele, appesândū pe cea d'ânteiū din fiă-care timpū.
- Lousset**, m. *mar.* micū rezervoriū de apă in fundulū navii și *lousseau, losse*.
- Loustic**, m. glumețū prostū.
- Loutre**, f. unū animale antifibiă.
- Louve**, f. lupă; cărligū de fer cè se bagă intr'ua gaură făcută in petró, ca s'o redice.
- Louver**, v. a. a găuri uă petró cè s'o apuce cu *la ve*, vd *prec*.
- Louvet**, *ette, adj.* (*cheval—*, s. *isabelle foncé*). Se dice de calulū cui sémēnă pèrulū cu allū lupulū.
- Louvetage**, m. nascerea puiilorū lupulū.

Louvetezou, *m.* puin de lupă.

Louvetier, *v. n.* a face puin lupă.

Louveterie, *f.* echipagiū pentru vânătoarea de lupi.

Louvetier, *m.* cellū ce întreține unū echipagiū pentru vânătoarea de lupi.

Louviers, *m.* prăstavū fabricat la Louviers, lingă *Evreux*.

Louvoyer, *v. n.* a merge că lupi, de colo dincolo, face abateri; *mar.* a naviga alternativū pe uă costă și pe cea altă, în direcțiune oppusă vîntului.

Louvre, *m.* palatulū Louvre.

Love, *m.* buccată de săpunū de lungimea unei cărămide.

Lovelace, *m.* seduc'orū elegante. După numele lui *Lovelace*, din romanulū *Clarissa Harlowe*.

Lover, *v. a.* (— *un câble*), *mar.* a strînge uă funiă în formă de cercū.

Loxodromie, *f. mar.* cale oblică ce face uă nave.

Loxodromique, *adj.* care merge oblicū (de navī). *Tables*,—*s.* table unde se pôte calcula drumulū ce face uă nave

Loyal, *adv. adj.* sincerū și generosū, onorabile și probū, fără înșelăciune, (leale); bunū, de bună calitate.

Loyalement, *adv.* fără fraude, *s.* înșelăciune.

Loyauté, *f.* onore și probitate, sinceritate.

Loyer, *m.* prețulū chiriei unei case: salariū, resplată.

Lozange, *vd.* *losange*.

Lubie, *f.* capričiū risibile și estravagante

Lubrlicité, *f.* lascivitate excesivă.

Lubrifier, *v. a.* a lubrifca, face alunecosu, a unge.

Lubrique, *adj.* lubricū, alunecosū: lascivū, impudicū.

Lubriquement, *adv.* în mod lubricū, lascivū.

Lucane, *m.* genū de insecte coleopt. și *cerf volant*.

Lucarne, *f.* dischi-sură, mică ferăstră pe învelișulū casei.

Lucide, *adj.* lucidū, luminosū.

Lucidement, *adv.* luminosū.

Luciditē, *f.* luciditate, claritate.

Lucie, *m.* *bis de Sainte Lucie*, *vd.* *Machaleb*. [Veneriū.

Lucifer, *m.* luciferū, planeta

Lucimētre, *m.* lucimetru, instrumentū pentru mēsură intensității luminei.

Luciole, *f.* verme lucitoriū.

Lucratif, *ive, adj.* lucrativū, care aduce căștigū.

Lucrativement, *adv.* lucrativū, prin căștigū. [*profit*.

Lucre, *m.* căștigū, folosū,

Lucrece, *f.* lucrețiă, femeă castă și virtosă, cum era Lucreția lui Collatinu.

Lucubration, *f.* *vd.* *étu a-bration*.

Lucullus, *m.* Lucullū, omū cūi place mănăcări bune.

Lucuma, *m.* un arbure brasil.

Ludion, *m.* uă jucăria.

Lurette, *f.* parte cărnosă oblungă la intrarea gîtlegiulū.

Lueur, *f.* lucire, mică lumină.

Lugubre, *adj.* lugubre, jalnicū.

Lugubrement, *adv.* lugubre, cū jale, funebre, triste.

Lui, *pron. m.* și *f.* ellū, lui, ei, ū.

Luire, *v. n.* a luci, lumina.

Luisant, *e*, *adj.* lucitoriu.
Luites, *f. pl.* vd. *Suites*.
Lumachelle, *f.* marmure care
 conține sfărîmături de co-
 quile. [renichî.
Lumbago, *m.* reumatismă în
Lumière, *f.* lumină, luminare;
 ochi de altă culoare decît a a-
 nimalelui (la armărie). [tilei.
Lumignon, *m.* virfulu feș-
Luminaire, *adj.* corpă ce-
 rescă care luminează; lumi-
 nare de ceară; tôte lumină-
 rile aprinse la uă serată în
 biserică.
Lumineusement, *adv.* lu-
 minosă, cu lumină, clară.
Lumineux, *euse*, *adj.* lu-
 minosă.
Lunaire, *adj.* lunare, de lună.
Lunaison, *f.* lunațiune, du-
 rata unei lune pline.
Lunatique, *adj.* lunatică,
 suppus influințeloră lunei.
Lundi, *m.* luni;— *gras*, ul-
 tima luni după carnavală.
Lune, *f.* lună;— *rousse*, lu-
 na din Aprile, *nouvelle* —,
 lună nouă, *pleine*—, lună plină,
demi-lune, semilună. *Aboyer*
à la —, a munci în deșertă.
Faire un trou à la —, a
 face falimentă (*fam.*). în
chem. argintă.
Lunel, *m.* bună vină muscată
 dela Lunel în Moutpellier.
Lunels, *m. pl.* patru ron-
 dură dințate formăndu uă
 rosă cu patru foie (în armăr.).
Lunette, *f.* ochiană, lunetă,
 —*d'approche*, *de longue vue*.
 La *pl.* ochilari. *Prendre des*
lunettes, a procede severă.
Lunelier, *m.* fabricante séu
 vindătoră de ochilari.

Luni-solaire, *adj.* *année*
 —, compusă din revoluțiunea
 sôrelui și a lunei. [lunei.
Lunule, *f.* lunulă, crescerea
Lunulé, *ée*, *adj.* lunulată, în
 formă de semicercă.
Lupercales, *f. pl.* luperc-
 ale. Sărbători annuali la an-
 tici în onôrea zeului Panu.
Lupère, *m.* insectă coleopt.
Lupin, *m.* plantă legumin.
 pentru nutrim. animaliloră.
Lupuline, *f.* speciă de lu-
 cernă.
Luron, *une*, *adj.* veselă și
 fără grije, *bon vivant*.
Lustrage, *m.* lustrare, vd.
lustrer.
Lustral, *ale*, *adj.* lustrale,
 care servia pentru purifica-
 ționă la păgâni. *Jour* —, zi
 de botedă la antici.
Lustration, *f.* lustrațiune.
 cerimonie prin cari preoții
 păgâni purifica ună orașă
 etc.
Lustre, *m.* lustru, politură,
 strălucință; candelară sus-
 pinsă; spațiū de cincă annă.
Lustrer, *v. a.* a da lustru.
Lustrine, *f.* lustrină.
Lut, *m.* lipitură cê se aplică
 la astupușiuă unei butile.
Luter, *v. a.* a lipi astupușiuă
 unei butile.
Luth, *m.* speciă de harpă.
Luthéranisme, *m.* luteran-
 ismă, religiunea luterană.
Lutherie, *f.* comerțiū de
 instrum. musicală cu corde.
Luthérien, *enne*, *adj.* lute-
 rană.
Luthier, *m.* fabricante de
 instrum. musicală cu corde.
Lutin, *ine*, *adj.* deșteptă, ne-

bunatică, șiretu. *Sust. m.* spiritul nebunatic, copilul deștept.

Lutiner, v. a. a nelinisi, nu lăsa în pace, *ajacer*.

Lutjan, m. genul de pesci.

Lutrin, m. pupătră de biserică, pentru cărțile de cântat.

Lutte, f. luptă, dispută, conflict.

[puta.

Lutter, v. n. a se lupta; disputa.

Lutteur, m. *euse*, f. care se luptă. [locarea unui os.

Luxation, f. lussățiune, dis-

Luxe, m. lussuriă, profuziune; magnificință (luxu).

Luxer, v. a. a face să iese un os din locul său.

Luxueux, *euse*, *adj.* care disfașiază lussuriă (lucos).

Luxure, f. lubricitate, desfrinare. vd. și *incontinence*.

Luxuriance, f. creștere preabundantă de arbori.

Luxuriant, *e*, *adj.* pre fertile.

Luxurieusement, *adv.* cu lussuriă : desfrinat.

Luxurieux, *euse*, *adj.* lasciv, impudic.

Luzerne, f. lucernă.

Luzerneux, *euse*, *adj.* care produce lucernă.

Luzernière, f. câmp de lucernă.

Ly, m. măsură înteneră chineză, aproape 1⁶ leucă.

Lycanthrope, m. omul bolnav de licantropia, vd. *urm*.

Lycanthropie, f. boala mintală care face a se crede schimbat în lup.

Lycée, m. liceu. Numele delocului celebre lingă Atena, unde Aristotelul da lecțiunile.

Lycéen, m. scolarul de liceu.

Lycium, m. uă plantă.

Lycographie, f. tractat asupă lupilor.

Lycopode, m. licopodiul, plantă criptogamă.

Lycopus, m. marubiul, uă plantă. Și *marube aquatique*.

Lycose, f. *nat.* speciă de arachnide.

Lymphatique, *adj.* limfatic.

Lymphé, f. limfă, umore aposă, transparente, care circulă în unele vase ale corpului.

Lynce, m. genul de crustacei.

Lynch, m. (*loi de—*), justiță sumară ce esercită, affară din autoritate, poporul Statelor Unite contra individui culpabili.

Lynx, m. *nat.* lince, risul, un animal.

Lyre, f. liră. [lirei.

Lyré, *ée*, *adj. bot.* în forma

Lyrique, *adj.* liric.

Lyrisme, m. esaltațiune poetică, mare entuziasm.

Lysimachie, f. *bot.* genul de convolvulă. Și *corneille*, *chasse-bosse*, *per e-bosse*, *souci-d'eau*.

M

M, f. m. m. A decă consu-nante. *Subst. fēm.* suivant l'appellation ancienne, *Em-*

me, et masc. suivant l'appellation moderne, *Me*.

Ma, *poss. mea*, vd. *mon*.

Macabre, (*dause*—) macabru. Califică unŭ danțu unde figură lă persoane de tôte stărilor.

Macadam, *m.* strată asșternută cu petrișu și nisipă, după sistema anglulu Macadam. [mută cu macadam.

Macadamisage, *m.* asșterne Macadamiser, *v. a.* a asșterne cu macadam.

Macaire, *m.* sêu *Robert Macaire*. persoană nenobile de teatru, allă cuŭ nume a devenitŭ sinonimă cu înșelătoră impudinte. [mută.

Macaque, *m.* genă de mai-
Macareux, *m. pl.* passeră palmip. apatice.

Macaron, *m.* mică prăjitură de migdale și sahară.

Macaronée, *f.* poesiă amestecată cu vorbe Latine și alle din limba vulgare, căroră se da terminațiune latină.

Macaroni, *m.* macaroné.

Macaronique, *adj.* în stilă de *macaronée*, vd. vorba.

Macédoine, *f.* buccate compuse din diferite legumă sêu fructe; amestecă de buccate diverse. [ține, vd. *urm.*

Macération, *f. p.* macerare

Macérer, *v. a.* a și incomoda corpulă prin austerităț, prin ajunată.

Macérer, *v. a. chem.* a macera, lăssa se sté într'ună lăcidă uă substanț, care trebue se depună principiele sêle solubili.

Macéron, *m.* uă plantă.

Macabées, *m. pl.* Macabeele, ultimele d. ué cărți ale vechinlu Testamentă.

Măcșe, *f. bot.* valerianelă.

Măcșecoulis, *m. s. machicoulis*, *fort. vech.* parapetă cu deschisire pentru a vedé și defende, apăra, piciorută muri oră.

Machefer, *m.* șgură de ferr.

Măchelière, *f. și adj. (dent-)* dinte care servece a măcina. *Comp. dent molaire.*

Măcher, *v. a.* a sfêrima, măcina, cu dinț. *Je ne lui ai pas m'ché*, nu i am vorbită cu dulceta, i am spus'o verde.

Măcheur, *ruse, adj.* care măcină.

Măchiavelique, *adj.* machiavelică, astuțiosă, perfidă.

Măchiavélisme, *m.* machiavelismă, sistemă politică a lu Machiavel, preconisată în cartea sa *le Prince*; *fig.* purtare artificiosă, perfidă.

Măchiaveliste, *m.* parténă ală sistemă machiavelice.

Măchicatrice, *m.* medicamentă cē mestică cine-va fără se lă inghiță. [*us.*

Măchicoulis, vd. *Măchecoulis*

Măchinal, *e, adj.* machinale, unde voința n'are parte, assemine joculă unei machine.

Măchinalement, *adv.* în modă machinală; fără acțiunea voinț, fără intențiune.

Măchinateur, *m. trice, f.* care face intrige, machinațiuni.

Machine, *f.* machină (*engin*), engină, instrumentă de mișcare; *fig.* întorsură de abilitate. — *pneumatique*, mach. destinată se făcă vidul (golă) într'ună clopotă de sticlă; — *hydraulique*, mach. ca se

- conducă și se redice apă;—
à vapeur, mach. de abur;—
à semer, mach. de semănat.
- Machiné, ée**, *adj.* machinat.
- Table—e*, tablă de scarnatori.
- Machiner**, *v. a.* a machina, complota, urmări prin complicațiuni surde, proiecta în secret.
- Machiniste**, *m.* machinist, constructor de machine; cellă ce assează decoruri la teatru.
- Mâchoire**, *f.* massilă, partea ossosă unde sunt dinții; *fig.* om înepțu, stupid.
- Mâchonnement**, *m.* dificultate de a măcina cu dinții.
- Mâchonner**, *v. a.* a mansa, măcina cu dinții neglijente sevă dificile — *les mots*, a articula rău vorbele.
- Mâchurat**, *m. imprim.* lucrător care nu scote cōla curată din machină.
- Mâchurer**, *v. a.* a nu ține curat, innegri, *barbouiller de noir*.
- Macis**, *m.* cōjea internă a nucii muscate.
- Macle**, *f.* substanță cristalizată în prisme patrângliulari.
- Mâcon**, *m.* vin de Mâcon.
- Maçon**, *m.* murariu, ȃidariu.
- Maçonage**, *m.* lucrul ȃidariului. [*face muri, ȃidi.*]
- Maçonner**, *v. a.* a construi.
- Maçonnerie**, *f.* ȃidărie.
- Maçonique**, *adj.* care ține de franc-maçon.
- Macouba**, *m.* tutun de Macouba în Martinica.
- Macque**, *f.* instrument de pisat cānepă. *Macquer*, a sparge cu uă *macque*.
- Macre**, *f.* speciă de castană care crește în bălți. Și *Macle*.
- Macreuse**, *f.* passere apatică semănând cu rața.
- Macrobie**, *f.* viață pre multă lungă.
- Macrocéphale**, *adj.* cu capul lung (de animal).
- Macrophyllé**, *adj.* cu toie lunge. [*bivalvă.*]
- Mactre**, *f.* speciă de coquilă.
- Maculation**, *f.* maculațiune, pătare.
- Maculature**, *f.* fōiă de impresiune maculată, rău scōssă.
- Macule**, *f.* maculă, pătă. *soubilure*. [*pete înprimândă.*]
- Maculer**, *v. a.* a macula, face.
- Madame**, *f.* dōmna, madame. Plur. *mesdames*.
- Madapolam**, *m.* madapolam, materiă de bumb. de Indus-tană. [*loră.*]
- Madarose**, *f.* căderea gene.
- Madéfaction**, *f.* madefacțiune, unectatiune, udătură (des-re substanțe).
- Madéfier**, *v. a.* a umecta, u-la uă substanță.
- Made eine**, *f.* madelină, speciă de pără; uă prăjitură.
- Mademoiselle**, *f.* domnișioră. La pl. *mesdemoiselles*.
- Madère**, *m.* vin de Madeira.
- Madonne**, *f.* imaginea S-zei Vergine.
- Madrage**, *f.* ocol de faur și plase pentru a prinde pesci.
- Madras**, *m.* materiă de mătăs și bumb. fabricată la Madras.
- Madré, ée**, *adj.* pătăt; *fig.* și-retu (*matois*), rafinat. *Bais*

—, lemnă nodulată cu vine
(*bois veiné*).

Madrépoie, m. coralie ste-
late, genă de polipi petroși.

Madrrier, m. scândură (de ste-
jară) forțe desă.

Madrigal, m. madrigal, mică
poesiă care conține vă cu-
getare ingenioasă și galante.

Madrure, f. pătă naturale pe
pelea animalelor, pe lemnă
etc.

Maëstral, m. vd. *Mistrat*.

Maëstro, m. maestru în mu-
sică.

Maffié, ce, seă mafflu, e, adj.
inflată, buccălată, *fam.*

Magalèse, f. mină de ferră.

Magasin, m. magazină, pră-
văhă.

Magasinage, m. magasi-
nată, șederea unei marfe în
magazină, deposită.

Magasinier, m. magasina-
riă, prepusă la pătă unui
magazină. Comp. *garde-
magasin*.

Magdaléon, m. farm. mică
cilindru (sulă) de sulfă seă
de blastură.

Mage, m. magă, înțeleptă s.
filosofă allă vechiloră Persi.
Juge —, s. *juge maje*, altă-
dată judecătoră care ținea
loculă unui senechală.

Magicien, m. enne, f. magică.
cellă ce face profesiune de
magiă, *enchanteur*.

Magie, f. magiă, vrăjitoră.
Artă qui prétend produire des
prodiges contre l'ordre de la
nature. [jitorescă.]

Magique, adj. magică, vră-

Magisme, m. magismă, reli-
giunea lui Zoroastră.

Magister, m. învățăt ră de
școlă (dela sată).

Magistère, m. demnitate de
mare magestră allă ordină
de Malta, guvernulă seă.

Magistral, ale, adj. magis-
trale, care ține de ună ma-
gestră.

Magistralement, adv. ma-
gistrale, cu mână de ma-
gestră. [dregătoră.]

Magistrat, m. magistrată,

Magistrature, f. magistra-
tură, dregătoria.

Magma, m. depositulă (droj-
die) unei năsure.

Magnan, m. nume vulg. pen-
tru verme de mătasse, *ver
à soie*.

**Magnanerie, f. s. magna-
nière,** locă unde se crescă
vermii de mătasse.

Magnanier, m. cellă că
cresce vermi de mătasse.

Magnanime, adj. magna-
nimă, mărinimosă, de suf-
fletă mare.

Magnaniment, adv. cu
mărimă de sufletă. [sulfletă.]

Magnanimité, f. mărimă de

Magnat, m. magnată, nobile
allă regatulă în Ungaria,
Polonia. [nesiă.]

Magnésie, f. rhem. mag-

Magnésien, enne, adj. de na-
tura magnesiei, care conține
magnesiă.

Magnésium, m. magnesiă.
Metală care produce *mag-
nesiă*, combinată cu ossi-
genulă. [tică.]

Magnétique, adj. magne-

Magnétiser, v. a. a mag-
neti, magnetisa. [netesce.]

Magnétiseur, m. care mag-

Magnétisme, *m.* magnetismă.

Magnificat, *m.* (lat.) magnificat, cântă allă Verginiei care se celebră la denie.

Magnificence, *f.* magnificință, mare strălucință.

Magnifier, *v. a.* a lăuda, esalta mărirea.

Magnifique, *adj.* magnifică, măreț, strălucit.

Magnifiquement, *adv.* cu magnificință.

Magnolie, *f.* fructă de magnolia, vd. *urm.*

Magnolier, *m. s.* *magnolia*, arbure americ. însemnată prin frumuseța florilor și sille.

Magot, *m.* mare maimuță: băni puși în rezervă.

Mahaleb, *m.* speciă de ciresă sibaică de Antille. allă cui lemnă e cunoscută sub numele de *bois de Sainte Lucie*.

Mahetre, *m.* soldat allă ligei altă-dată.

Mahométan, *anc. adj.* și *sust.* mahometană.

Mahométisme, *m.* religiunea lui Mahomet.

Mañot, *m.* ună arburelă de Antille.

Mahute, *f.* partea aripei iretelui etc. care ține de corp.

Mai, *m.* luna lui mai; arbure ce se plantă la prima și a acestei lune. *Champ de—*, s. *champ de Mars*, adunările rebelicilor franci ținute în Mai și în Marte.

Maïdan, *m. s.* *meydan*, târg în Oriente.

Maie, *f. s.* *mée*, albiă unde se plămădesce pâinea; — de

pressoir, locul téscului unde tă fructele.

Maieur, *m.* primariă (în unele orașe altă-dată), vd. *maire*.

Maigre, *adj. m.* macru, slab și uscat; unde nu intră nici carne, nici grăsime: *terrain—*, țerrină aridă care nu produce. *Manger—*; a mânca post, — *chère*. trăi forte cumpetat.

Maigre, *m.* ună pesce de mare.

Maigrelet, *ette, adj.* slăbănog, pușin slab. *Dim.* dela *maigre*. Și *maigret, tte*.

Maigrement, *adv.* pușin slab.

Maigret, *tte*. vd. *maigrelet*.

Maigreur, *f.* slăbiciune, uscăciune; opp. *embonpoint*.

Maigrir, *v. n.* aslăbi, a deveni slab (la c rpă), *v. a.* a face se slăbescă.

Mail, *m.* joă constândă dintr'ună mică lemnă cilindrică (*le mail*) care aruncă ună glonță (*la boule*).

Maile, *f.* mică monnetă vechă, *denier*, alcă pentru zale, fiă-care nodă dintr'ua impletitură; *med.* petă la pupilă.

Mai lectori, *m.* combinațiune de zinc, cupru și nichel, imitândă argintul. Și *melchior*.

Mailler, *v. a.* a impleti cu noduri.

Maillet, *m.* maiă, ciocan de lemnă cu două capete.

Mailleter, *v. a. mar.* a coperi de cuie căptușela unei navi. [vd. *maillet*.

Mai loche, *t.* mare maiă;

Mailon, *m.* inelă dela lanț; legătură pentru vișă.

Mai lot, fașie de copii.

Mailotin, *m.* numele unui partit de rebeli sub minoritatea lui Carolu VI.

Mailure, *f.* petișore pe pennele unei passerii (de prădă).

Maimon, *m.* uă inaimuță.

Main, *f.* mână, lopetică pentru foc. *Coup de—*, întreprindere curajoasă și condusă cu viuicine, *à deux* — *s.* cu ambele mâne, *à pleines—*, *s.* cu abundență. *Tour de—*, artificiu. *Mariage de ta—guiche*, căsătoria morganică. *Se faire la—*, a se exercita. *De longue—*, de multă timp. *Sous—*, pe sub mână, în secret. *Main de papier*, testea de chărță. *Il a la main*, ellă trebuie să jöce (la cărți).

Mainate, *m.* speciă de pasere.

Main-chaude, *f.* speciă de jocă lovindă mână cui-va.

Main-coulante, *f.* bandă de lemnă, care accopere mărginariulă scărel.

Main-courante, *f.* registru unde se scriă spesele și priimirile totidiane.

Main-de-justice, *f.* sceptru adornat în virfă cu uă mână.

Main-d'œuvre, *f.* lucrulă meseriașului, plata lui. Pl. *mains-d'œuvre* este rară.

Main-feurie, *f.* speciă de chărță mică.

Main-forte, *f.* asistință, ajutoriă dată cui-va, mai alesă autoritățil.

Main-garnie, *f.* dare în posesiune a unui lucru în litigiă.

Main-levée, *f. jur.* redicarea, desființarea, secestrulă.

Main-mise, *f. juris.* appucare, prindere; *user de—*, a bate.

Main-mortable, *adj.* și *s.* *feud.* suppusă la dreptulă de servitute feudale, *vd. urm.*

Main-morte, *f.* servitute feudale.

Maint, *adj. collect.* mai mulți, uere-cară.—Usit. indiferente la sing. seă la pl. *Comp. plusieurs.*

Maintenant, *adj.* acum, în presente. *Comp. à présent.*

Maintenir, *v. a.* a menține, ține fermă, conserva în aceeași stare; afirma, sustine. *Se—*, a remâne în consistință, se menține.

Maintenue, *f.* confirmațiune într'uă posesiune disputată.

Maintien, *m.* conservațiune, continință, ținutulă corpului.

Mairain, *m.* scandură subțire de stejară. Și *merrain.*

Maire, *m.* primariă, primulă officiariă municipale dintr'uă commune. *Maire du palais*, ministru gubernator sub prima dinastiă a regiiloră francesil. *adjoint au—*, ajutoriă de primariă.

Majolique, *vd. majolique.*

Mairie, *f.* sarcina primariului. *Vd.*

Mais, *conj.* insă, deră. *Il n'y a point de—*, nu este, nu se pöte face, obiecțiune.

Mais, *adv.* în espress. *Ne pouvoir mais*, a nu puté

mai multă. *Je ne puis mais*, nu e din culpa mea, *Il n'en peut mais*, nu pôte mai multă.

Maïs, *m.* porumbă (cerealea). Comp. *blé de Turquie*.

Maison, *f.* casă *Maison de ville, hôtel de ville, maison commune*, ospelă unde se adună oficialii municipali. *Petites maisons*, spitală de alienați. *Les douze maisons du soleil*, semnele zodiacului.

Maisonnée, *f.* toți indivizii dintr'ună familie, cari lăcuesă aceeași casă.

Maisonnette, *f.* căscioră.

Maistrance, *f.* clasa primilor suboficiali marinară.

Maitre, *m.* maestru profesor; conductor, doamnă, stăpină. La *pl.* mari pictori cari a ilustrat școlile.—*de chapelle*, celulă ce dirige cântul în biserică. *Maitre-hôtel*, ospelă principală. *Petit maitre*, tinăr cu maniere risibile. *Maitre Aliboron*, omu care se amestecă în toate și nu cunoșce nimic. *Maitretel* *s.* *maitre gonin*, omu abile și viclenă.

Maitresse, *f.* stăpina; fi că *s.* femeă care răspunde a simțimintele ce ea inspiră, —*femme*, femeă abile.

Maitrise, *f.* calitate de maestru în unele meserie.

Maitriser, *v.* a. a domina, stăpini.

Maje, *m.* vd. *Muge*.

Majesté, *f.* majestate, grandăre supremă.

Majestueusement, *adv.*

cu majestate, majestosă, grandiosă.

Majestueux, *euse*, *adj.* majestosă, cu strălăcire, grandiosă.

Majeur, *e*, *adj.* și *s.* major, în etatea majorității; mai mare, considerabile, terță majoră, compusă din două tonuri.

Majeure, *f. log.* majoră. Prima propozițiune a unui silogismă. *Tierce* —,

Majolique, *f.* majolică, faiență ital. smălțată. Și *maïolique*.

Major, *m.* major. *Etat-major*, stată-major, corpă de oficiali superiori.

Majorat, *m.* imobile inalienabile, constituită în folosul unui titlu de nobilitate.

Majordome, *m.* major-domă, celulă ce administră victualile în Ital. și Ispan.

Majorité, *f.* majoritate, etate majoră; pluralitate de votanți, de sufragie etc.

Majuscule, *adj.* și *sust.* *f.* majusculă, literă mare.

Maki, *m.* animale mijlocie între maimuță și vulpe.

Mal, *m.* rău, acțiune rea, vițiu, nefericire; — *aux yeux*, durere de ochi, — *de tête*, durere de cap, — *d'aventure*, calamitate, pas—, nu rău: *C'est bien — à vous*, e foarte rău din partea D-telle. Ca *adv.* rău, necuvenit.

Ma'achite, *f.* uă pără verde și opacă.

Malacie, *f. med.* gustă depravată, stricat.

Malacoderme, *adj.* cu pelea môle. [că nalba.
Malacoïde, *m.* plantă cu flori
Malacoptérygien, *emue*,
adj. cu natatoriele său ari-
 pele moi (de pesci).
Malacique, *adj.* remediu
 care mõiă, *émollient*.
Malade, *adj.* afectatū de
 morbū, bolnavū.
Maladie, *f.* morbū, bôlă;—
du pays, vd. *nostalgie*.
Maladif, *ive*, *adj.* bolnăvi-
 ciosū.
Maladrerie, *f.* spitalū de
 leproși. Vd și *lèproserie*.
Maladresse, *f.* ipsisă de a-
 bilitate, (la lucruri de mână)
Maladroît, *e*, *adj.* inabile,
 neindemanaticū, nerodū.
Maladroïtement, *adv.* cu
 inabilitate, nedibaciū.
Malaga, *m.* vinū și stoguri
 de Malaga, orașiū în Ispania.
Malagma, *m.* *malague*, ca-
 taplasmū emoliente.
Malagueite, *f.* său *mani-
 guette*, piperū de Madagas-
 car, și *cardamome*, *graine de
 Paradis*.
Ma ai, *m.* *malais*, limba u-
 sitată în India orientale și
 reputată de cea mai pură.
 Sust. *m.* *malais*, *e*, *s.* *ma-
 lais*, *e*, malesū, lăcuiorū din
 Asia orient. și din Oceania.
Malaisie, *adj.* dela falcă (des-
 pre ossulū).
Malaise, *m.* stare neplăcută
 (nechefū), ușiōriă indisposi-
 țione; sărăciă, nemulțumi-
 re. *Dans le—*, mergîndū rēū
 în affacerile sēlle, *à l'étroit*.
Malaisé, *e*, *adj.* dificile,
 anevoiă.

Malaisément, *adv.* diti-
 cile, cu anevoință, *pénible-
 ment*.
Malandre, *f.* dispicătură la
 îndouitura genuchiului cai-
 lorū; vd. și *lèpre*.
Malandreux, *e use*, *adj.* cu
malandre, vd. *prec*.
Malandrie, *f.* lepră.
Malandrin, *e*, *adj.* vd. *te-
 preux*.
Mal-appris, *e*, *adj.*, reū
 crescutū, mojičū, *grossier*.
Malapre, *m.* *impr.* lucra-
 torū care citește anevoiă.
Mal-à-propôs, *adv.* inop-
 portunū, cândū nu trebuie.
Malária, *f.* febre malaria,
 produssă din emanațiuni ale
 băiților, în alia.
Malart, *m.* masculinul ra-
 ței sēlbatice. [licū.
Malate, *m.* sare de acidu ma-
Malavisé, *ee*, *adj.* ne ru-
 dinte, indiscretū, *irréséchi*.
Malaxation, *f.* muierea u-
 nuī lucru amblândū cu din-
 sulū multū prin mână.
Malaxer, *v.* a. a muia prin
 maniere, prin plămădire.
Malbâti, *adj.* și *sust.* reū
 făcutū, întorsū rēū, *mal
 fait*. [și *farne*.
Malbrouk, *m.* uă maimuța.
Malchance, *f.* nefericire.
Malcontent, vd. *Mécontent*.
Maldisant, vd. *Médisant*.
Mâle, *m.* masculinū, ueri-ce
 ființă de sessulū masculinū.
fig. vigurosū. *Voix—*, voce
 energetică.
Malebête, *f.* rea bestia. in-
 dividū periculosū, *vech*.
Malebosse, *f.* *med.* hu-
 bonū pestilnțiale.

Malédiction, f. maledicțiune, blestemă. [vech.]
Malefaim, f. lóme crudă,
Maléfice, m. maleficiu. rău făcutu cui-va prin mijloce supranaturali séu necunoscute.
Maléficié, *ée*, adj. care suferi unu maleficiu, maltratatú, lăngedú, *vech.*
Maléfique, adj. maleficú, făcătoriu de rău. Despre plătine cărorú se atribuiescú influințe defavorabile.
Malemort, f. mórte funeste.
Malencontre, f. întimplare defavorabile, *malheur*, *mésaventure*.
Malencontreusement, adv. din nefericire, prin defavóre, *vech.*
Malengin, m. vd. *tromperie*.
Mal-en-point, adv. în rea stare de sănătate séu de fortună.
Malentendu, m. neînțeleșú, vorbă, cugetare, rău întreprătă, eróre, *méprise*.
Malepeste, interj. rău! Esprime uă imprecățiune de mirare. [linte.]
Malerage, m. dorință vio.
Mal-être, m. stare de slăbiciune a sănătății.
Malévole, adj. malevolú, rău-voitoriú.
Malfaçon, f. defectú de construcțiune, formă rea.
Malfaire, v. n. a face rău, practica acțiuní relle. Usit. la infinitivú, și part. *malfait*.
Malfaisance, f. dispozițiune a face răulú, *p. us.*
Malfaisant, e, adj. făcătorú de rău, *nuisible*.

Malfait, e, adj. făcutú rău, dispusú rău. vd. *malfaire*.
Malfaitéur, m. *trice*, f. care comuie acțiuní relle, criminí, făcătorú de rău.
Malfamé, *ée*, adj. cu reputățiune urată, rău famalú, (*vech.*).
Malgracieusement, adv. nepolitú, fără grațiă, moicesce, *malhonnêtement*.
Malgracieux, *euse*, adj. nepolitú, moicú, *incivil*.
Malgré, prep. fără voia, contră voința, *bon gré malgré*, de voia de n voia, — *nous*, contră voința noastră — *son autorité*, cu totă au'oritatea sa, deși are autoritate, (comp. *nonobstant*). — *Malgré que n'est plus en us* ge. On dit aujourd'hui *quoique, bien que*.
Malhabile, adj. inabile. neindemănaticú. Comp. *maladroit*.
Malhabilement, adv. inabile, fără indemănare, *sans adresse*.
Malhabileté, f. inabilitate, neindemănare, *maladresse*.
Malheur, m. nefericire, nenorocire, *mauvaise fortune*.
Malheureusement, adv. din nefericire, *par malheur*.
Malheureux, *euse*, adj. neferice, nenorocítú.
Malhonnête, adj. inonestú, necinstítú, vd. *incivil, grossier*.
Malhonnêtement, adv. fără probitate, necinstítú.
Malhonnêteté, f. neprobitate, inonestate, acțiune contrariă probității séu politeței.

Malice, f. maliță, răutate, înclinațiune de a face rău; întorsură de glumă.

Malicieusement, adv. cu răutate, cu gându rău, *malignement*.

Malicieux, euse. adj. malițios, aplicatū a face rău.

Malicorium, adj. cōjea citrului, a rodiei. Și *malicore*.

Malignement, vd. *Malicieusement*.

Malignité, f. răutate, înclinațiune de a cugeta, de a face răulū.

Malin, *ligne*, adj. rău făcătorū, care este înclinatū a face, a cugeta, răulū. *Pièvre maligne*, s. *ataxique*, s. *grave*, friguri nervoase, tifoidi.

Ma'ine, f. *mar*. timpulū marilorū flussuri la luna nouă și luna plină.

Malines, f. *pl.* dentelă forte fină, altă-dată fabricată la Malines, în Flandra, Belgia.

Malingre, adj. de complexiune delicată, bo'năviciosū.

Malintentionné, *ée*, rău intenționatū, adj. cu relle intențiuni, cu scopuri defavorabili.

Malique, adj. malicū. Califică acidele estrasse din fructe.

Malitorne, adj. rău întorsū, ineptū, mojićū, *maladroit et gauche*, *lourd*.

Mal-jugé, m. judecată rea, (defectōsă).

Mallard, m. pētră mică de frecatū.

Malle, f. gémantanū, coșiū mare. *La —*, vd. *urm*.

Malle-poste, f. trăsșură

care transportă scissorī și depeșe.

Malléabilité, f. ductibilitate, calitate cē posedū metalele de a se întinde prin batere.

Ma léable, adj. tare și ductile, care se pōte întinde bătindu-lū (de meta'e), *ductile*.

Malléolaire, adj. care ține de *malléole*, vd. *urm*.

Mal éole, m. ossulū articulațiunii dela călcăiū, *os du bas* și *cheville de la jambe*.

Mallétier, m. lucrătorū de gémantane. Vd. și *mallier*.

Malette, f. micū gémantanū, sacū de pândă. Diminut. din *malle*.

Maliier, m. calū pentru cărućiā de poștă.

Malmener, vd. *Maltraiter*.

Malone, f. speciā de materiā din lina occidintale.

Ma'otru, e, adj. rău construitū, rău ȃditū; s. m. personā fără considerațiune, de urată mină, mojićă, *maussade*.

Malpeigné, *ée*, adj. necuratū, în desordine (ciufulitū).

Malpighiacées, f. *pl. bot.* familiā de plante dicotiledone.

Malplaisant, e, adj. neplăcutū.

Malplaquet, m. uā marinure.

Malpropre, adj. necuratū, *sale*. [curatū.

Malproprement, adv. ne-curățeniā, necurățeniā, *saleté*.

Malsain, e, adj. nesănētosū, contrariū sănēții; *mar. periculosū*.

Malséant, *e, adj.* care șede rău, necuvenibile, *messéant*.

Malsemé, *ée, adj.* cu ramificațiunile neperechie (de cornele cerbului).

Malsonnant, *e, adj.* repunante, contrariu moralii, binecuveninței. In *teol.* contrariu dreptei credințe.

Malt, *m.* (pron. pe *t.*) maltă, ordū preparatū pentru bere.

Malthe, *f.* speciă de pécură, cimentū din céră, pécură, gipsū și grăssime. Și *malte*.

Malthusien, *m.* pãrténū allū doctrinelorū lui Rob. Malthu.

Maltôte, *f.* esacțiune, percepțiune ilegală, *vech.*

Maltôtier, *m.* celū care redică percepțiuni ilegali, esactorū.

Maltraiter, *v. a.* a maltracta, tracta rău, face prejudiciū; a se purta rău cu cine-va.

Malvacée, *adj. f.* malvaceă, plantă din familia nalbei.

Malveillance, *f.* rea voință, dispozițiune a voi răulū.

Malveillant, *m.* rău-voitoriū. Că *adj.* mai multū la *pl.*

Malversation, *f.* errōre grave in essercițiulū unei funcțiuni.

Malverser, *v. n.* a malversa, face errori mari in essercițiulū unei funcțiuni, sarcine.

Malvoisie, *f.* vinū de Malvasia (in Peloponesū), vinū grecescū fōrte dulce.

Malvoulu, *ur, adj.* cui voiesce cine-va răulū.

Maman, *f.* mamă. *Grand' —*, *bonne —*, bunică, *belle —*, mamă vitregă. *Grosse —*, femeă grassă.

Mamel, *m.* caisū de Antille.

Mamelle, *f.* mamelă. *Mecan.* extremitate rătundă.

Mamelon, *m.* virfulū mamelei (țiței).

Mamelonné, *ée, adj.* cu prominințe, cu virfuri rătunde.

Mamelouc, *m. s.* *mamelouk*, *mameluk*.

Mamillaire, *adj. bot.* cu prominințe rătunde.

Mammaire, *adj.* de mamele, care se referesce la mamele.

Mammifère, *adj.* mamiferū, cu mamele. Prima classe a regnului animale, animalele cari aū mamele.

Mammiforme, *s.* *mamil-laire*, *adj.* in or mă de mamelă. **f**

Mammite, *f.* inflamațiune a mamelelorū.

Mammologie, *f.* tractatū de mamifere.

Mammout, *m.* *mammouth*, mare elefante fossile din Siberia, a cui speciă a dispărutū.

Mamoudi, *m.* m onnetă persană de 49 cent.

Manakin, *m.* speciă de vrabiă.

Manant, *m.* țerranū, omū rău crescutū, *rustre*, *grossier*.

Mancenillier, *m.* mancinelū, unū arbure din Antille fōrte veninosū, *hippomane manucinella*.

Mance, *f. s.* *manrie*, divinațiune, ghicire.

Manche, *m.* mănecū, partea de care ține cine-va unū instrumentū. *Sust. f.* mănecă. *Avoir qn. dans sa —*, a avé pe cn. in busunariū,

- a face din ellū cē vrea. *Mar.* tubū de mușiana pentru pompe. *Les manches d'Hippocrate*, sacū pentru filtratū. La jocū insemnēdă partea câștigată.
- Mancheron**, *m.* braziū de care ȳ ținutū plugulū la aratū.
- Manchette**, *f.* mănecută.
- Manchon**, *m.* mănecariū, manchon.
- Manchet**, *m.* privatū de uă mână, (ciungū). La *pl.* familiā de passeri palmipeđi.
- Mandant**, *m.* mandatarū, cellū cē dă altuia unū mandatū.
- Mandarin**, *m.* mandarin, funcționariū chinezū.
- Mandat**, *m.* mandatū, procurațiune pentru a lucra în numele cui-va; — *d'amener*, mandatū de aducere. — *d'arrēt*, ordine de arestare.
- Mandat-zire**, *m.* mandatar-iū, însărcinatū cu unū mandatū.
- Mandater**, *v. a.* *une somme*, a da mandatū ca sē se plătescā uă summā.
- Mandement**, *m.* ordine dela nă persōnă cu autoritate și jurisdicțiune; biletū către env. ca sē plătescā.
- Mander**, *v. a.* a face sē sciă, sē vină, a ordina, porunci. — *qu.* a chiāma pe env.
- Mandibulaire**, *adj.* care ține de massila inferiōre.
- Mandille**, *f.* vechiā casacā pentru feciorū.
- Mandoline**, *f.* mandolină, speciā de citarā mică, sēu de hră.
- Mandore**, *f.* mandoră, speciā de liră cu patru cōrde.
- Mandragore**, *f.* plantă narcot. solaneă, speciā de beladonă. [chitī.
- Mandrerie**, *f.* lucru de ră-
- Mandril**, *m.* maimuță de Guinea lōrte urată.
- Mandrin**, *m.* cuiū pentru a găuri ferrulū caldū; strungă; *med.* speciā de sondă.
- Manducation**, *f.* mănecare. Măi alessū de eucharistiā.
- Manège**, *m.* *mar.* lucru grauitū allū marinariloru pe navile unde servescū.
- Manège**, *m.* manegiū, arcea de a forma caii: modū de a lucra artificiosū, viclenesce.
- Mânes**, *m. pl.* mane, umbre, sufletele repausaților.
- Manganèse**, *m.* metalū fragile și prē puținū fusibile.
- Mangeable**, *adj.* care se pōte mânca fără desgustū.
- Mangeaille**, *f.* nutrimentū cē se dă animalilorū domestice. [nāncă.
- Mangeant**, *e, adj.* care nă-
- Mangeoire**, *f.* iesle pentru caī.
- Manger**, *v. a.* a mânca: rōde, destrui. — *ses mots.* a mânca vorbele; — *dans la main.* a avē maniere prē familiarī; — *son blē en herbe*, a și mânca venitulū înainte. *Se—*, a se mânca, se uri, unulū pe altulū.
- Manger**, *m.* mănecare.
- Mangerie**, *f.* mănecare cu aviditate; mănecatoriā.
- Mange-tout**, *m.* resipitorū, *dépensier, dissipateur.*
- Mangeur**, *m. eus.*, *f.* ca-

re mănăncă multă; respi-
torū.

Mangeure, f. locū mân-
catū pe ua materiă, dintr'ua
păne. [Guiana. Și *mangl.*]

Manglier, m. unū arbure de

Manguier, m. arbure ind.
și brasil. *Mangue*, fructulū
sēu. [fructiferū de Amer.

Mangoustan, m. arbure

Mangouste, f. unū patru-
pedū. Icnemionele Egiptia-
nilorū.

Mangue, f. vd. *arm.*

Manguier, m. s. *mangier*,
arbure de India și Brasilia.

Fructulū sēu, *tu mangue*,
e plăcutū. [cile de maniatū.

Maniable, *adj.* maniable, fa-

Maniaque, *adj.* maniacū,
possessū de mania, furiosū.

Manicanterie, f. școlă de
cântatū a corișilorū.

Manichéen, *enne, adj.* care
admite manicheismulū.

Manichéisme, m. mani-
cheismū. [de micū clavirū.

Manicordion, m. speciă

Manicle, m. v. l. *Manique*,
manche.

Manie, f. mânia, ideeă fissă.

Maniement, m. maniare,
mănuitū, gestiune, adminis-
trațiune.

Manier, v. a. a mania, măn-
nui, se servi de. *Au—*, măn-
nuindū, palpândū cu mână.

Manière, f. chipū, modū de
a fi sēu de a lucra. *De—que*,
așiă că, *à la—de*, în mo-
dulū; *en quelque—que ce*
soit, ueri-cum ar fi. La pl.
purtare, gesturī. — Comp.
sorte, façon, usage.

Maniéré, *ce, adj.* affectatū.

Maniériste, m. pictorū, au-
torū, affectatū.

Manieur, m. cellū cē măn-
esce multū.

Manifestation, f. manifes-
tațiune, arrătare, vėdire.

Manifeste, *adj.* manifestū,
invederatū, vėditū, *notoire*.

Manifestement, *adv.* ma-
nifestū, invederatū, visible.

Manifester, v. a. a mani-
festa, face visible, *mettre*
au jour. [quelle.

Maniqueite, f. vd. *Mala-*

Manigance, f. miche intrige
ascunse, *manoeuvre secreta*.

Manigancer, v. a. a face
miche intrige. [de Manilia.

Manile, f. cigară de tutunū

Manile, f. Vorbă usitată la
joculū de *quadrille*.

Manioc, m. s. *manih*, ma-
nioc, arburelū americanū, a
cui rădėcină procură făina
numită *cassave*.

Manipulaire, m. căpitanulū
unui manipul, la anticī.

Manipulateur, m. cellū cē
oțerėdă cu mână.

Manipulation, f. operați-
une cu mână asupra sub-
stanțel rū cē se amnesti-
că etc.

Manipule, m. manipul, di-
visiune a coorții la Roma-
nii anticī. Mică bandă cē
pōrtă preoții catolicī la măn-
nă, cândū celebrėdă liturgia.

Manipuler, v. a. a opera cu
mână spre a mestica, a de-
compune, substanțe etc.

Manique, f. currea pentru
a și copperi mână la unii
lucrători.

Manitou, m. preotū allū sel-

- baticiloră Americăi septintriunali.
- Maniveau**, *m.* mică taleră, coșulețu de nuele impleiite.
- Manivelle**, *f.* buccată de lemnă séu de ferră, care servece a mișca ossia.
- Manne**, *f.* succă de vegetală; mannă. Nutrimentulă Ebreiloră in pustiă, ebr. *man*, dară. [ele inpletite.
- Manne**, *f.* coșiu lungă de nu-
- Mannequin**, *m.* coșiu lungă și strimțu pentru fructe etc., figură imitândă corpulă u-mană. [de sculptură.
- Mannequinage**, *m.* speciă
- Mannequiné**, *ée*, *adj.* pict. affectatū.
- Mauœuvre**, *f.* manoperă, operațiune cu mână; *sust.* *f.* și mai alessă *pl.* intrige; *mar.* funii destinate sé manieđe pânđe.
- Manceuvre**, *m.* ajutatoriū la unū didariū; artistū din practică și fără gustū.
- Manceuvrer**, *v. n.* a manopera. face esercețe militari, lua măsore pentru reeșilă.
- Manceuvrier**, *m. mar.* care cunnosce bine manoperele naviloră, trupeloră de uscată, abile sé facă manopere, evoluțiunii militari.
- Manoir**, *m.* lăcuință, casă, *demeure*, *maison*.
- Manomètre**, *m.* manometru, aparatū pentru a măsura tinsiunea gaseloră și puterea vaporii, presiunii, in diversi recipienți. Si *manoscope*. [sere cântătoriă.
- Manorine**, *f.* speciă de pas-
- Manouvrier**, lucrătorū cu mănele și cu diua.
- Manque**, *m.* lipsă, privațiune; greșelă.
- Manqué ée**, *adj.* defectosă, neperfectă, greșită.
- Manquement**, *m.* erróre de omissiune, lipsă.
- Manquer**, *v. n.* a lipsi; *v. a.* a nu gessi, nu ajunge, a căde de slăbiciune, *défaillir*, *tomber*, *faillir*.
- Mansarde**, *f.* mansardă.
- Mansuétude**, *f.* dulcătă de inimă, blândătă.
- Mante**, *f.* mantelă de femee.
- Manteau**, *m.* mantă, mantelă.
- Mantelet**, *m.* manteluță. *La pl.* ferestre pe unde trage tunulă (in *mar*).
- Mantelure**, *f.* perylă de pe spatele cănelui, care nu sémână in culóre cu cellulă-altū.
- Mantile**, *f.* mică mantelă.
- Manture**, *f. mar.* agitațiune violiate a valuriloră.
- Manubiaire**, *adj.* Se dice de uă columnă adornată cu tropee.
- Manucode**, *m.* genū de passeră silvane.
- Manuel**, *elle*, *adj.* manuale, care se face cu mână. *Sust. m.* manuale, breviariū.
- Manuellement**, *adv.* manuale, cu mână.
- Manufacture**, *f.* manufactură; fabrică.
- Manufacturer**, *v. a. u* fabrica intr'ua manufactură.
- Manufacturier**, *m. ère*, *f.* manufacturariū, fabricante.
- Manulve**, *m.* maniluviū, baie de mână.
- Manumission**, *f.* manumis-

siune, liberarea unui servū sub vechia lege romană.

in Manus, *adv.* Usitată in espres. *dire son in manus*, a dice în mânele, a recomanda sufletul sēu lui Dumnezeu înainte de a muri.

Manuscrit, *m.* manuscrisū; *adj.* scrissū de mână.

Manutention, *f.* administrațiune, gestiune, conservațiune; manutanță, locū unde se fabrică pânea pentru soldați.

Manutentionner, *v. a.* a îngriji sē se facă pâne pentru trupe, a administra.

Mappemonde, *m.* mappamundū. Carte géographique des deux hémisphères.

Maquereau, *m.* pesce marinū.

Maquette, *f.* modelū informe și in micū de scul tură etc.

Maquignon, *m.* erghelegiū; aginte ordinariū de affaceri, intrigante.

Maquignonage *m.* usū de diverse mijloce frauduloze, sēu puçinū delicate.

Maquignonner, *v. a.* a ascunde defectele unui calū, pentru a lū vinde, a se intriga cā sē facă ce-va sē se vindă, *fan.*

Maquillage, *m.* depinsura, zugrăvêla, feçiei la comediani.

Maquis, *m.* *Makis*, pământū incultū plinū de burieni in Corsica.

Marabou, *m.* bardă (argola) de India. Penele servescū de ornamentū la pëlêrie de fem.

Marabout, *m.* preotū mahometanū; omū tôte urătă.

Maraicher, *m.* grădinariū care cultivă legumī în *marais*.

Marais, *m.* tērrimū plinū de lacuri; grădină de legumī la Paris. *Marais salant*, locū unde se aduce apa mării cā sē facă sare.

Maranta, *f. bot.* plantă amomeă. [șină mică.

Marasca, *m.* *marasque*, vi-

Marasme, *m.* extremă slăbiciune, consumțiune.

Marasquin, *m.* liquore făcută dintr'unū felū de cireșe acre.

Marâtre, *f.* și *adj.* maroă vitregă, femeă care maltratēdă pe copii bărbatului sēu.

Maraud, *m. aude*, *f.* omū nerușinatū, *vil coquin, vaurien.*

Maraude, *f.* furtū comissū de soldați in vecinătatea castrelorū.

Marauder, *v. n.* a se depărta de corpulū armatei, cā sē mērgă sē fure (de soldați).

Maraudeur, *m.* soldatū care fură prin vecinēt. castrelorū.

Maravédis, *m.* monnetă spanică de cupru, 4 1/2 cen^{t.}

Marbre, *m.* marmure.

Marbrer, *v. a.* a marmura, imita marmurea prin pictură.

Marbrerie, *f.* locū unde se lucrēdă marmure, artea de a luera, poli, marmurea.

Marbreur, *m. euse*, *f.* cellū cē marmurēdă chărțiă etc.

Marbrier, *m.* marmurariū, meșterū care lucrēdă marmure. [mure.

Marbrière, *f.* ocnă de marmururi

Marbrure, *f.* imitațiunea marmurii printr'ua pictură.

Marc, *m.* vechiă greutate de 8 uncie; *être payé au—la livre*, a fi plătit în prorata de ceea ce se cuvine fie-cărui creditor. *Marc d'or*, ceea ce titularele unui oficiu plătesc înainte de a primi prisiunile.

Marc, *m.* prăstină. depositul unei substanțe, după ce i s'a estrassă succulă, aroma, prin filtrațiune. esprăsiune etc.

Marcassin, *m.* mistrețu mai micu de unu annu.

Marcassite, *f.* pirită de uă frumăsă strălucire, vd. *pyrite*.

Marcrescent, *e, adj. bot.* care se usucă pe ramure.

Marchand, *m.* neguțătoru. *Bâtiment* —, nave de comerțiu

Marchander, *v. a.* a disputa prețulu, tocmi; *v. n.* a esita.

Marchandise, *f.* mărfa.

Marche, *f.* altă-dată limite militare a unui Statu.

Marche, *f.* mersu, mergere; tréptă.

Marché, *m.* piață, locu publicu unde se vinde, *conclure un—*, a face uă cumpărătoare, —*donné*, prețu mediocre; *à bon—*, estinu, *à meilleur—*, mai estinu; *à grand—faire*, cellu mai estinu, cellu mai puçinu. *Mettre le — à la main*, a se arrêta gata se rupă uă obligațiune. *Avoir bon—de*, a ajunge lesne la scopu. *Marché au comptant*, vindere cu banu presinți, cu banu gata.

Marchepied, *m.* trepte cari servesc pentru ascinsu, pentru a se urca.

Marcher, *v. n.* a merge; a călca, la pëlrieri, — *comme un Basque*, (comme un chat maigre) a merge foarte iute; — *à pas de loup*, a merge cu circumspecțiune, — *sur le bon pied*, a și face dëtoriu, — *du même pas*, a mer. mână în mână; — *dans les eux de qu.* a protege pe env.; — *sur les talons*, a urma de aproape: — *droit*, a lucra sinceru.

Marcher, *m.* mersu; locu de mersu.

Marcheur, *m, euse, f.* care merge multu s. puçinu.

Marcotte, *f.* ramure de viță etc. ce se assedă în pămintu, că se prindă rădëcină.

Marcotter, *v. a.* a altoi ramuri.

Marde le, *f.* par. ipetă de pëtră în giurulă unei fântăne. Și *marginelle*.

Mardi, *m.* marți; — *gris*, ultima di din carnavalü.

Mare, *f.* micu lacu.

Maréage, *m.* convențiune între stăpinulu navii și matelotii pentru servițiu.

Marécage, *m.* locu băltoșu.

Marécageux, *euse, adj.* băltoșu.

Maréchal, *m.* mareșial, mare oficiariu în diverse regate, — *de camp*, generale di brigadă, — *des logis*, (mai bine — *des logis chef*) suboficiariu de cavaleriă (wachtmis-tru). *Maréchal de France*, cellu mai inaltu comandante militare din Franța, oficiariu allă coronei. La fem. *maréchale*.

Maréchal, *m.* potcovariu. Și *maréchal-ferrant*.

Marécalerie, *f.* potcovăria.

Maréchaussée, *f.* omenii de poliție călări, substituiți în 1790 prin *gendarmes*; vechiă jurisdicțiune a mareașalilor de Franția, vd. *con-nétable*.

Marée, *f.* flussu și refluxu allu mării; pesce de mare nesăratu. *Il arrive comme — en carême*, ellu sosesece forte la timpu.

Mare le, *f.* jocu de copii. Spe-
ciă de șiodronu.

Mareyeur, *m. euse*, *f.* vin-
dătoru de pesce m rinu ne-
săratu [*marée*].

Marfil, *m.* dinți de elefante
nelucrați. Și *morfil*.

Margajat, *mj* micu băietu,
parler—, a vorbi neînțeleșu,
pop.

Margarate, *m. chem.* mar-
garatu, sare din acidu mar-
garicu și uă base. *Marga-
rine*, margaratu de potasse,
de sodă.

Margarique, *adj.* margar-
ricu. Se dice de unu acidu
obținutu tractându grăssimea
printr'unu alcali.

Margay *m.* pisică sêlbatică
americ. Și *chut-tigre*.

Marge, *f.* margine, partea
albă a paginei; timpu liberu.

Margelle, *f.* vd *Mardelle*.

Marger, *v. a.* a măsura mar-
ginile unei foie de impressu,
că se le potrivescă cu for-
ma; a asstupa cu pămîntu
dispicătorele unui cuptoru.

Marginal, *e, adj.* dela mar-
ginea paginei.

Marginé, *ée, adj.* bot. cu
margine. [Iuscă.

Marginelle, *f.* speciă de mol-

Marginer, *v. a.* a scrie pe
marginea unui manuscris etc.

Margot, *f.* (diminut. dela
marguerite), uă passere, vd.
pie; femeă gureșă.

Margota, *m. s.* *margotas*,
speciă de nave.

Margotin, *m.* legătură de
ramuri mênunte.

Margouilis, *m. fig.* incur-
catură, *pop.*

Margrave, *m.* micu prin-
cipe suveranu în Germania.

Margraviat, *m.* margra-
viatu. [falsă.

Margriette, *f.* mare perlă

Margritin, *m.* speciă de perlă

Marguerite, *f.* margarită,
mică flóre albă seü r șiă.
Și *reine-marguerite*, *pâ-
quette*. În *impr.* cellu mai
micu caracteru, *perle*.

Marguillerie, *f.* administra-
țiunea fabricei unei parossie.

Mari, *m.* bărbatu, soțiu. În
stilulu ina tũ *époux*.

Mariable, *adj.* de măritatu.

Mariage, *m.* mărităsiu, că-
sătoria, — *d'inclination*, căs.
din amore, — *réchauffé*, căs.
între veduvă cu veduvă. — *de
Jean des Vignes*, căs. se-
cretă.

Marié, *ée, adj.* căsătoritu.

Marier, *v. a.* a căsători.

Marieur, *m. euse*, *f.* care
mijlocesce spre a se face
căsătoria.

Marin, *e, adj.* marinu, de
mare: *Sel*—, sare comună;
lieu—, leucă de 20 la unu
gradu. — *pied*—, picioru de-

- prinsu cu mișcarea navii.
Sust. m. marinariu.
- Marinade**, *f.* marinată.
- Marine**, *f.* marină, știința navigațiunii pe mare; serviciul de mare, mirosu de mare. — *militaire*, puterea navale a unui Statu.
- Mariner**, *v. a.* a face marinată, pune în salamura.
- Mariné**, *ée, adj.* marinatu.
Café—, cafea stricată pe mare.
- Maringouin**, *m.* muscă, țintară, din țerrelle calde.
- Marinier**, *m.* marinariu.
- Marionnette**, *f.* mică figură de lemnu care se mișcă; *fig.* persoană ușoriă, fără caracteru. [allu bărbatulu].
- Marital**, *e, adj.* care este
- Maritalement**, *adv.* că bunu căsătoritu.
- Maritime**, *adj.* maritimă, de mare. *Les forces*—*s.*, puterile navali. [făcută, mojiică.
- Maritorne**, *f.* femeă rău
- Marivaudage**, *m.* stilu care affectedă naturalele în modulul lui Marivaux, autoru dramiat. din secl. 18.
- Marjolaine**, *f. bot.* majorană, magiranu.
- Marjo'et**, *m.* micu fanlaronă, *vechiu*. [ațiă rară.
- Marli**, *m.* materiă, gasu, de
- Marly**, *m. s. marli*, marginea farfuriei.
- Marmaille**, *f.* grămadă de copii mici, *fam.*
- Marmelade**, *f.* marmeladă; *siande en*—, carne pré fêrtă, *chose en*—, lucru spartu.
- Marmenteau**, *m.* lemnă
- inaltă ce se rezervă pentru ornamentul unei pozițiuni.
- Marmite**, *f.* vassu de fêrtă.
- Marmiteux**, *euse, adj.* pauperu care se plânge neconținutu. [cuine.
- Marmiton**, *m.* fecioru de
- Marmonner**, *v. n.* a murmura încetu. Și *maronner*.
- Marmot**, *m.* uă mare maimuță. [țelă.
- Marmottage**, *m.* mainou
- Marmotte**, *f.* unu patru pedu de munte; *fig.* fetiță.
- Marmotter**, *v. a.* a vorbi confusă și încetu.
- Marmotteur**, *m. euse, f.* care vorbese confusă și încetu.
- Marmouset**, *m.* mică figură grotescă, piticu rău făcutu.
- Marnage**, *m.* amendatiunea solului cu *marne*, vd. *urn*.
- Marne**, *f.* pămintu calcare, argilosu, prin care se amendedă, se ingrașiă, pământulu.
- Marner**, *v. a.* a amenda solulu cu *marne*, vd. *prec.*
- Marner**, *v. n. mar.* a se retrage, *la mer marne*.
- Marneux**, *euse, adj.* care conține pămintu calcare, argilosu. [mintu calcare.
- Marnière**, *f.* ocnă de pământ
- Marobotin**, *m.* monnetă de aură în Franția altă-dată.
- Maronite**, *m.* catolicu sirianu dela muntele Libană.
- Maronner**, vd. *marmonner*.
- Maroquin**, *m.* maroquin, pele de capră lucrată (cu *sumac* etc.); omă de de niuteu, *pop.*

Maroquiner, v. a. a lucra pe pe de capră, chărțiă color.

Maroquinerie, f. locu unde se prepară maroquin.

Marotique, m. imitațiune a stilului lui Clément Marot.

Marotte, f. sceptru garnitū cu clopoței; *fig.* obiectul unei afecțiuni violinți și deregulate.

Maroufie, m. omū inonestū, mojičū. *Comp. rustre fripon.*

Maroufle, f. speciă de cleiū tare, usitatū la pictori.

Maroufler, v. a. a lipi pân-đa unui tabelū cu cleiū pe scândură, pe murū etc.

Marquant, e, *adj.* care insemnădă, insemnătoriū.

Marque, f. semnū, indiciū.

Marquer, v. a. a insemna, indica, imprime, face sē se cunoșcă, lăssa urme.

Marqueté, ée, *adj.* coppe-ritū cu pete de colorī diverse.

Marqueteur, v. a. a insemna cu diverse pete.

Marqueterie, f. lucru de lemnū de diverse colorī usitatū la efecte de timplariū.

Marqueteur, m. cellū cē lucrēdă lemne pentru timplari.

Marquette, f. cēră naturale.

Marqueur, m. euse, f. care insemnădă, insemnătoriū.

Marquis, m. marquisū, nobilitate inferiōre ducelui. La *fen. marquise.*

Marquisat, m. titlu, dominiū, de marquisū.

Marquise, f. vd. *Marquis.*

Marquise, f. speciă de umbrelă; marquisă, copperișū inaintatū d'assupra ușei.

Marquoir, m. instrumentū de croitori. [*boteđatū.*]

Marraine, f. nașiă, care a

Marre, m. cosorū pentru viță.

Marri, m. mâniațū, *vechiū.*

Marron, m. castană; pērū buclatū; aginte de schimbū fără titlu. *Nègre*—, servū negru refugitū in pădurī, ca sē trăieșcă liberū.

Marronnage, m. starea unui negru *marron*, vd. *prec.*

Marronner, v. a. a și dispune pērulū in bucle mari.

Marronnier, m. speciă de castanū cultivatū; -- *d'Inde*, frumosū castanū indianū cu fructulū amarū.

Marrube, m. marubiū, uă plantă labiată.

Marrubiastre, m. uă plantă. Și *faux-marrube.*

Mars, m. luna Marte; semințe cari se sēmēnă in Marte; *chem. ferrū.*

Marsage, m. sēmēnăture făcute in Marte.

Marsault, m. speciă de salciă. Și *marseau.* [*provincie.*]

Marsèche, f. ordū in unele

Marseillaise, f. cāntulū republicanū din prinia revoluțiune francesă, compusū de Rouget d'Isle in 1792

Marsouin, m. cetaceū de genulū delphinū; omū urătū.

Marsoupioux, m. *pl.* speciă de patrupeđi, marsupiali.

Martagon, m. crinū roșiū sēlbaticū.

Marte, m. s. *martre*, patrupeđū din țerrele septintriu-nali, acui blană é forte stimată.

Marteau, *m.* martelă, ciocană.

Martel, *m.* vd. *prec.* vech.

Martelage, *m.* semnă făcută cu un martel pe arbură rezervați.

Marteler, *v. a.* a bate cu un martel mică seă ciocană.

Marteleur, *m.* lucrător de ferrăria cu martelul.

Marteline, *f.* martelă dințată.

Martial, *e, adj.* martiale, belicosă; *chem.* ferruginosă.

Martinet, *m.* speciă de rindnică; candelariu mică lată cu mâneru; martelă, ciocană, mișcată prin machină.

Martingale, *f.* curea dela dăbale, care oppresce calul se nu de din capă. *Jouer à lu* —, a juca la fiă-care lovitură totă ce a perdtă în loviturile precedinți.

Martinisme, *m.* sistemă politică religioasă a lui Martinet, iluminată portugese.

Martiniste, *m.* sctorulă allă martinismului.

Martin-pêcheur, *m.* speciă de vrabiă colorată.

Martin-sec, *m.* pără tomtică.

Martre, *f.* Mai bine *marle*, vd. vorba. [cenic.

Martyr, *m.* martiră, mu-

Martyre, *m.* suferințele martirului. [suferă martirul.

Martyriser, *v. a.* a face se

Martyrologe, *m.* martirologă, catalogă de mărtiri și sânti.

Marum, *m.* plantă aromatică, speciă de cimbru.

Maryland, *m.* tutună de Anapolis în Maryland.

Masare, *f.* speciă de vespă.

Mascarade, *f.* străvestitulă unei persone care se mascedă.

Mascaret, *m.* reflușă violinte allă mărti în Gironda.

Mascaron, *m. arch.* capă grotescă pusă ca ornamentă.

Masculin, *ine, adj.* masculină. *Fief* —, feudă ce numă bărbații putea se posesedă. *Rime, terminaison* — *e*, rimă, terminațiune, a unei vorbe, care nu se finesce cu *e* mută.

Masculinité, *f.* calitatea masculinului. [parință.

Masque, *m.* mască; falsă ap-

Masquer, *v. a.* a masca, ascunde sub false aparințe.

Massacrante, *f. (humeur)*, caracteră supărăciosă, *fam.*

Massacre, *m.* ommoră de omenă cară nu se appără.

Massacré, *ce, adj.* ommorită fără appărare.

Massacrer, *v. a.* a ommori omenă fără appărare; a strica.

Massacreur, *m.* ommorită, uccissoră.

Massage, *m.* grămădire.

Massage, *m. chir.* appăsare. *Pression momentanée*, exercée avec la main sur les membres, comme moyen tonique.

Masse, *f.* grămadă, mulțime de lucruri cară facă împreună corpă; omenă de rândă; bană pușă la jocă. *En* —, cu toți.

Massepain, *m.* prăjitură de făină, sachară și migdale pisate.

Masser, v. a. a grămădi, reduce în massă.

Masseter, m. muschiu allu massilei (fălcei).

Massette, f. uă plantă de bălți.

Massicus, m. Se numesce în commune ossidulă de plumbă galbină. Și *massicot*.

Massier, m. persoană ecclesiastică cę pörtă ună bastonă avindă în virfă ună capă de aură [*masse*].

Massif, *ive*, adj. massivă, plină și solidă.

Massivement, adv. massiv.

Massora, f. *massore*, *massora*, *essame* și *revisiune* a diverse testură biblice de doctori judei. *Massorettes*, cei cę a lucrată la *massora*.

Massorétique, adj. *massoretică*, care se referesce la *massorah*, vd. prec.

Massue, f. măciucă.

Mastic, m. mastică, reșină odorantă și galbină, care curge din terebintă lentiscă; compozițiune pentru lipită.

Mastication, f. masticățiune, mesticare.

Masticatoire, m. med. medicamentă de mesticată.

Mastigadour, m. veter. spețiă de dăbale pentru masticățiune.

Mastiquer, v. a. a lipi cu mastic, cu cementu.

Mastite, f. med. inflamațiune a mameleloră.

Mastoc, m. persoană grea și tare.

Mastodonte, m. nat. mastodonte, mare mamiferă fosșile antediluviană, care se-

mănă multă cu elefantele

Mastodynie, f. durere de mamele.

Mastoïde, adj. anat. Se dice de eminința seă apofisea de lingă ossulă timplesloră.

Mastoïdien, *enne*, adj. care ține de apofisea mastoidă.

Masulipatam, m. pândă fină de India fabricată la Masulipatam, în Mogol.

Masure, f. edificiu ruinată, derimătură, casă pröstă.

Masurka, f. *masurque*, *masourka*, *muzourku*, polca mazarcka.

Mat, m. *mate*, adj. fără lustru. [schah.

Mat, m. mat. La joculă de

Mât, m. catartă.—de *cocagne*, vd. *cozagne*.

Matador, m. matador, acela care, în luptele cu tauri, trebe se ommore animalele; fig. persoană considerabile în condițiunea sa, în corpulă seă.

Matamore, m. falsă viteță.

Matasse, f. mătasse neșesută.

Matassin, m. danțatoră bufonă în vechia Spaniă.

Matelas, m. saltea, pernă dela trăissură: mică pernă.

Matelasser, v. a. a garni cu saltele, cu perne.

Matelassier, m. *ière*, f. plăpănară care face saltele.

Matelot, m. marinariă. Într'ua armată marină, navea [*matelot d'un vaisseau*] care inșoșesce pe alta mă mare.

Matelotage, m. artea seă plată marinariului.

Matelote, f. buccate rom

puse de mai multe feluri de pesci, à la —, in modulă marinariilor.

Mater, v. a. a face mat. La jocul de schah.

Mater, v. a. a face să fiă fără lustru. Și *matir*.

Mâter, v. a. a pune cataruri (*mâts*) la uă nave.

Mâtereau, m. mică catară.

Matérialiser, v. a. a considera că materiale, a face să fiă materiale.

Matérialisme, m. materialismă. Sistemă absurdă a celor care cred că totul este materie.

Matérialiste, m. materialistă, părtină allă materialismului. [crulă materiale.

Matérialité, f. calitatea lu-

Matériaux, m. material. Totu ce este materie de lucrătă.

Matériel, *elle*, *adj.* materiale, făcută de materie, care ține de materie. [teriale.

Matériellement, *adv.* material.

Maternel, *ell*, *adj.* maternă.

Maternellement, *adv.* maternă.

Maternité, f. maternitate, calitate de mamă. [guri.

Materot, m. specieă de stru-

Matématicien, m. ienne, f. matematică.

Mathématique, f. s. *mathématiques*, matematice.

Mathématique, *adj.* matematică.

Mathématiquement, *adv.* matematică, prin matematice.

Matière, f. materie, cauză.

Mâtin, m. mare căne peditoriă.

Matin, m. diminută. *Demain* —, mâine de diminută.

Matinal, *ale*, *adj.* matinal, care se scólă de dimineață.

Matinalement, *adv.* de dimineață.

Matineau, m. căne peditoriă.

Matiné, *adj.* (*chien*—), căne născută dintr'unulă nobile și altulă inferioră.

Matinée, f. diminută, înainte prăndului, — *musicale*, concertă music. după prănd.

Matines, f. *pl.* prima parte a oficiului divină, care se dice înainte de a se face dină.

Matineux, *euse*, *adj.* deprinsă a se scula de dimineață.

Matinier, *ière*, *adj.* care privește la, ține de, dimineață.

Matir, v. a. vd. *Mater*.

Matoir, m. ciocană pentru a face cuieloră căpătină.

Matois, *e*, *adj.* viclenă, și-retă.

Matoiserie, f. vd. *Fourberie*.

Matou, m. coloiă.

Matras, m. vassă de sticlă cu gîulă lungă.

Matricaire, f. matricariă, plantă radiată.

Matrice, f. matrice, tipară pentru litere, ornamente de metală; registru originale după care sunt stabilite rindurile contribuțiilor.

Matricide, m. matricidă, omorulă mamei; matricidă, omoritorulă mamei.

Matriculaire, *adj.* înscrisă pe matricule.

Matricule, f. matriculă, registru.

Matrimonial, *ale*, *adj.* matrimoniale, de căsătoria.

Matrone, f. matronă, doamnă respectabile. Vd. și *sage-femme*.

Matte, f. substanță de metală cară n'a f stă decâtă topită uă-dată; erva de Paraguay.

Maturatif, *ive*, *adj.* și *m.* care grăbesce supurațiunea unei plage. Și *maturant*, *e.*

Maturation, f. progressă successivă allă fructeloră către maturitate, către cō ere.

Mature, f. tōte catartele unei navă; lemnă pentru cartate.

Maturité, f. maturitate, etate matură, epoca de cōcere; *avec* —, cu circumspectiune, cu pēdă.

Malute, f. *nat.* genă de crustacei.

Matutina, *e*, *adj.* care ține de dimineața, *p. us.*

Maudire, v. a. a blestema. Comp. *réprouver*. — Il se conjugue comme *dédire*, voy. ce mot.

Maudisson, *m.* (fam.) maledicțiune, blestemă, *malédiction*.

Maudit, *e*, *adj.* blestemată, foarte rău, *exécrable*.

Maugréer, v. n. vd. *détester*.

Maupiteux, *euse*, *adj.* care escită, desieptă, milă.

Maure, *mauresque*, *mauricaud*, vd. *More*, *Moresque*, etc.

Mausolée, *m.* mausoleu, avută monumentă funerariu.

Maussade, f. și *adj.* neplăcută, posomorită, rău făcută.

Maussadement, *m.* posomorită.

Maussaderie, f. posomorire.

Mauvais, *e*, *adj.* rău, urătu. *Il fait* —, este timpă rău. *Sentir* —, a miroși rău *Trouver* —, a găsi de rău, deproba. *Mauvais sujet*, omă de nimică.

Mauve, f. nalbă. *Mauve sauvage*, nalbă sēlbatică, *malva sylvestris*. [cirlă.

Mauviete, f. speciă de cio-

Mauvis, *m* mică sturdă. Și *merle* —, *grive* —, *alouette huppée*.

Maxillaire, *adj.* massilare, care ține de massile.

Maxime, f. maximă, propozițiune generale care servese de principiū. In *mus.* notă care valēdă patru mēsure.

Maximum, *m.* maximă, cellă mai înaltă gradă unde pōte ajunge ună lucru.

Mayenne, f. vd. *aubergine*.

Mazame, *m.* cerbă messicană. [jitură.

Mazarine, f. speciă de pră-

Mazette, f mică cală rău.

Mazurca, f s. vd. *masurka*.

Me, *pron. pers. m. f.* mă, pe mine, mi.

Méandre, *m.* sinuosități ale unui fluviu.

Méandrine, f. *nat.* polipă petrosă. [canale.

Méat, *m. anat.* condusă,

Mécanicien, *m.* mecanic.

Mécanique, f. mecanică.

Sciința care studiēdă legile mișcării și ecilibrului, puterile mișcătorie, acțiunile machinei.

Mécanique, *adj.* mecanic.

Mécaniquement, *adv.* mecanicesce, mecanicū.

Mécanisme, *adj.* mecanismū.

Mécène, *m.* Mecenate, protectorū allū literelorū și artișilorū. [tate.

Méchamment, *adv.* cu rău-
Méchanceté, *f.* răutate de caracterū.

Méchant, *e, adj.* rău, de natură rea, vișiosū.

Mèche, *t.* fitilū, feștilă; partea spirale a burghiului. — *Découvrir la mèche*, a descoperi secretu. ū conspirațiunii.

Méchef, *m.* nefericire, nenorocire (vech.), vd. *malheur*.

Mécher, *v. a.* a redica mirorul unui buriū aprinșindū unū fitilū sulfuratū.

Méchoacan, *m. bot.* uă rădăcină mare. Și *rhubarbe blanche*.

Mécomètre, *m.* necometru, instr. pentru a măsura lungimile.

Mécompte, *m.* erorē de calculū, speranță cădută.

se **Mécompter**, *v. r.* a se înșela într'unū calculū, într'uă speranță; a bate falsū orele.

Méconine, *f.* meconină, substanță cristalină ce se estrage din opiu.

Méconium, *m.* meconiū. Succū estrassū din macū prin presiune.

Méconnaissable, *adj.* care nu se mai cunoște, care și a schimbatū aspectulū.

Méconnaissance, *f.* lipsă

de recunoscință. Comp. *ingratitude*.

Méconnaissant, *e, adj.* ingratū, nerecunoscătoriū.

Méconnaître, *v. a.* a nu recunósce, deproba, nu conveni, a necunósce, a aprepția rău.

Mécontent, *e, adj.* nemulțămītū. *Les mécontents*, nemulțămīți, cei ce nu sunt mulțămīți cu guvernulū etc.

Mécontentement, *m.* nemulțămire.

Mécontenter, *v. a.* a nemulțami, nu satisface.

Mécréance, *f.* necredință.

Mécréant, *m.* necreștinū, impiū, necredinciosū.

Mécroire, *v. a.* a nu crede.

Médaille, *t.* medaliă.

Médailleur, *m.* săpătorū de medalie.

Médailier, *m.* mobilē, ser-tarū, speciale pentru medalie.

Médailiste, *m.* curiosū și cunnoscători de medalie.

Médailon, *m.* medaliă mare.

Médecin, *m.* medicū, doctorū. [țiune, doctoriă.

Médecine, *f.* medicină; po-
Médeciner, *v. a.* a da ad-desé medicaminte, *fam.*

Médiaire, *adj. b t.* mediariū, pusū la mijlocū.

Médial, *e, adj.* međiale. Se dice de uă literă care ocupă mijloculū vorbei.

Médian, *e, adj.* anat. međianū, dela mijlocū. *La médi-ane*, međiana, una din vinele bračiului.

Médianoche, *m.* ospetū care se face după međulū nopții.

Médiante, *f. mus.* mediantă, terță d'a-supra notei tonice.

Médiastin, *m.* mediastină. Inchisură membranosă care separă peplul în două părți.

Médiat, *e, adj.* mediată, care nu se atinge de ună lucru decât prin întremediară. *Villes — tes*, orașe cari nu sunt sub suveranitate directă.

Médiatement, *adv.* mediată, prin mijlocire, nu directă.

Médiateur, *m. trice, f.* mediator, mijlocitor, care mijlocesce pentru reconciliațiune, pentru învoielă.

Médiation, *f.* mediațiune, mijlocire. *Comp. entremise.*

Médiatiser, *v. a.* a face ună stată, în Germania, să nu țină imediată de imperiū.

Médicago, *m.* plantă assemine lucernei.

Médical, *ale, adj.* medicale, care ține de medicină, doctoricesc. [mentă, doctoriă.

Médicament, *m.* medicament.

Médicamentaire, *adj.* medicamentariū, care tractedă de medicam., doctoricesc.

Médicamenter, *v. a.* a da, a applica, medicaminte. *Sé —*, a lua medicaminte.

Médicamenteux, *euse, adj.* care are virtutea, puterea, unū medicamentū.

Médication, *f.* medicațiune, tractațiune prin medicaminte.

Médicinal, *ale, adj.* medicinale, de remediu.

Médimne, *m.* medimnă, mē-

sură pentru lucruri uscate, cam. 52 litr., la Gr. ant.

Médiocre, *adj.* mediocre, mijlociū.

Médiocrement, *adv.* mediocre, de mijlocū, binișoriū.

Médiocrité, *f.* mediocritate. Calitatea acellui care nu este nici abile, nici lipsitū de ueri-cē meritū.

Médire, *v. n.* a vorbi de rău fără probe. — Se conjugue sur *dédire*, voy. ce mot.

Médisance, *f.* vorbire de rău.

Médisant, *e, adj.* și *sust.* vorbitorū de rău fără probe.

Méditatif, *ive, adj.* meditațivū, de meditațiune. *Sust. m.* applicatū la meditațiune.

Méditation, *f.* meditațiune, cugetare îndelungă, profundă.

Méditer, *v. a.* a medita, cugeta multū și attintivū, se gândi line, cerceta.

Méditerrané, *éc, adj.* care este în mijloculū uscatuluf.

Méditerranéen, *enne, adj.* de Mediteranea.

Médium, *m.* mediū, mijlocū de învointă.

Médius, *m.* degitulū mediū dela mână.

Médoc, *m.* uă petricică strălucitoare din Médoc, în Gironde; vinū renumitū de Bordelais. [dela mēduvă.

Médullaire, *adj.* medulară.

Meeting, *m.* (angl. pronunț. *mit'ine*), meeting. Adunață popurare că să discute cestiunī politice, *assemblée*.

Méfaire, *v. n.* a face răulū.

Méfait, *m.* acțiune rea.

Méfiance, *f.* neîncredere;

- suspiciune în rău. Comp. *dé-
fiance*. [toră.]
- Méfi ant**, *e. adj.* neîncredă-
se **Méfier**, *v. r.* a nu se în-
crede, se descrede.
- Mégali thique**, *dj.* mega-
liticū, formatū de petre mari.
Despre monuminte preisto-
rice.
- Mégaldonte**, *m. nat.* genū
de insecte imenoptere.
- Mégalosaure**, *m.* șiopîrlă
fossile.
- Mégamètre**, *m. astr.* me-
gametru. Instrumentū pentru
a măsura distanța stelară rî
între dinsele și a determina
lungimile pe mare.
- par* **Mégarde**, *adv.* din er-
rorre, din nebhăgare de sémă,
*pur inadvertance, par mé-
prise*. [mentū de optică.]
- Mégascope**, *m.* unū in-tru-
- Mégathère**, *m.* mare ma-
niferū fossile. Și *mégathé-
rium*.
- Mégère**, *f.* una din celle
trei furie, femeă rea și irri-
tată.
- Mégie**, *f.* (vech.) albélă a pe-
lii de berbece, vd. urm.
- Mégir**, *v. a.* a prepara în
albū pei de berbece etc.
- Mégisserie**, *f.* lucru, com-
merciū. de pei preparate.
- Mégissier**, *m.* cellū cê cu-
răță peile de përu; pelariū.
- Mègle**, *m.* sapă pentru viță.
Și *meigle*.
- Meilleur**, *eure, adj.* mai
bunū. — *Avec meilleur que*
on emploie *ne* devant le verbe
qui suit: *ils sont meilleurs*
que je ne le croyais (decătū
credeam), à moins que le
- premier verbe *ne* soit né-
gatif.
- Méionite**, *m.* mineralū care
se apropiă de feldspath.
- Meistre**, *m. s. mestre*, cat-
artū la navile Levantelui.
Arbre de—, *s. mât*, catar-
tulū cellū mare allū unei
navi cu pânzelatine s. triân-
ghiulari
- Mélanagogue**, *m.* care de-
părtedă bilulū, veninulū.
- Mélanco ie**, *f.* melancoliă,
umóre négăă, dispozițiune
triste. Comp. *chagrin, bile*
noire.
- Mélancolique**, *adj.* melan-
colicū. *Triste, chagrin*.
- Mé'ancoliquement**, *adv.*
melancolicū, cu tristită.
- Mélange**, *m.* ammeslicū.
- Mélanger**, *v. a.* a ammes-
tica.
- Mélanite**, *f.* granatū negru.
- Mélasme**, *m.* speciă de in-
flătură.
- Mé'asse**, *f.* siropū ce re-
măne după cê s'a rafinatū,
cristalitū, sacharulū.
- Mé'ée**, *f.* ammeslicū, luptă
corpū cu corpū, unde ordi-
nea bătăliei este ruptă.
- Méler**, *v. a.* a ammeslica,
uni la unū locū. — *la ser-
rurer*, a strica verriga. *Se*
méler de, a se ocupa de
unū lucru streinū de pro-
fesiunea sa. *Se méler à*, a
se ammeslica între, se uni cu.
- Melet**, *m.* micū pesce marinū.
- Méléze**, *m.* melezū, arbure
reșinosă din familia coniferelorū.
Și *larix européen*.
- Méliacées**, *f.* plante dico-
tiledone.

Mélianthe, *m. bot.* meliantă, pimprinelă de Africa.

Méide, *f.* speciă de viscositate.

Méliier, *m.* varietate de struguri albi. Și *mellier*.

Méilot, *m.* melilotă, plantă leguminosă, Și *mirlilot*.

Meli-melo, *m.* amestecău desordinat, *fam.*

Mélinet, *m. bot.* genă de boraginee. Și *cérinthée*.

Mélisse, *f.* melisă, plantă labiată aromatică.

Mellifère, *adj. bot.* meliferă, care produce liquore săchărată.

Mellification, *f.* melificație, modulă cum se face mierea.

Mellitite, *f.* pără care posedă puțină gustulă mierii.

Melliturgie, *f.* lucrulă, industria, albineloră.

Mélochias, *f. bot.* speciă de morcuvă.

Méodie, *f.* melodiă, succesiune de sunete regulate.

Méodieusement, *adv.* melodiosă, cu melodiă. [diosă.

Méodieux, *euse, adj.* melodiosă,

Mélodique, *adj.* de melodiă.

Mélodramatique, *adj.* melodramatică.

Mélodramaturge, *m.* autoră de melodramă.

Mélodrame, *m.* melodramă. Dramă în care sunt cântece.

Mélographie, *f.* artea de a scrie note musicală.

Mélomane, *m.* care iubescă cu pasiune musica.

Mélomanie, *f.* amără escăsivă de musică.

Melon, *m.* pepine; — *d'eau* vd. *pastèque*.

Mélongène, *f.* vd. *Aubergine*. [pepină.

Mélonnière, *f.* bostană de

Mélopee, *f.* melopeă. Declamațieune notată la antică. Compozițieuna musicală.

Méoplaste, *m.* meloplastă, tabelă musicală pentru studiulă cântului, *neol.*

Melpomène, *f.* melpomenă. Musă a tragediei. *Favori de* —, autoră tragică. [la cală.

Mémarcure, *f.* scrântitură

Membrace, *f. nat.* speciă de greeri.

Membrane, *f.* membrană, țesătură subțire care copăre unele organe. [nată.

Membrané, *ér, adj.* membranosă, cu membrane.

Membraneux, *euse, adj.* membranosă, cu membrane.

Membre, *m.* membră, mădulară.

Membré, *ée, adj.* *Bien* —, cui sunt membrele țări și bine proporționate.

Membre, *e, adj.* cu membre mari.

Membrure, *f.* măsură pentru lemne de arsă, vd. *voie*.

Même, *adj.* însuși; — *adv.* chiară, *moi*—, *toi*—, *lui*—, *elle*—, eă însuși etc., *etre à—de*, a fi în stare să.

De même, *à même*, *tout de même*, *assémine*, totă astăfelă; *le même*, *la même*, *acelăși*, *aceaași*, *les mêmes*, *aceiași*, *acelleași*. *Cela revient au*—, é totă una, *pas*—, ničă chiară, *quand*—, chiară cândă.

De même que, precum și.

Même, *m.* Se dice la biliardă cândă bila este trămissă directă în cã a visată cine-va.

- Mèment**, *adv.* vd. de *même*, vech. [turgiei.]
- Memento**, *m.* rugăciune a li-
- Mémoire**, *f.* memoriă, ținere de minte, adducere aminte.
- Mémoire**, *m.* menoriu, scriere summiară conținind ună espusă seû instructiunii.
- Mémorandum**, *m.* memorandū, notă de lucruri ce voimă se ținemū minte; notă diplomatică espunindū pe scurtū starea unei cestiuți.
- Mémoratif**, *ive, adj.* memorativū, care adduce aminte; care și adduce aminte, vech.
- Mémorial**, *m.* memoriale, registru commerciale.
- Menaçant**, *e, adj.* imininte, amenințatoriū.
- Ménace**, *f.* amenințare.
- Menacer**, *v. a.* amenința, — ruine, a amenința ruină, fi apprope se cadă.
- Menade**, *f.* vd. *bacchante*.
- Ménage**, *m.* totū ce privesce la întreținerea familie; stare conjugale. *Pain de—*, pâne de casă. *Gâte ménage*, cellū ce face pe stăpinū se scadă ceva din speșele ordinariie ale casei.
- Ménagement**, *m.* precauțiune, considerațiune, *égard*.
- Ménager**, *v. a.* a face usū înțeleptū, moderatū, de ceva, economi. *Se—*, a îngriji de sine, se îngriji.
- Ménager**, *m. ère, f.* care înțelege economia, casnicū; femeă din casă; economū.
- Ménagerie**, *f.* locū uude se ținū animal rare și streine.
- Mendiant**, *m. f. și adj.* cerșetorū, *quatre mendiants*, s. *mendiants*, smochine, aveline, stafide și migdale, *fam.*
- Mendicé**, *f.* mendicitate, cerșetoriă; cerșetorime.
- Mendier**, *v. a.* a cerșetori, cerși
- Mendole**, *f.* unū pescă de Mediterr. Și *susele, cagarel*.
- Meneau**, *m.* crucea ferestrei.
- Ménece me**, *m.* persónă care sémără perfectū cu alta. La pl. frați gemeni.
- Menée**, *f.* practică secretă, intrigă artificiosă, *suivre la —*, a lua calea cerbului care fuge (vinăt.). La orolog. drumulū unui dante.
- Mener**, *v. a.* a duce, conduce, direge. — *qn. comme il faut*, a da cui-va multū de lucru, dificultăți, — *qn. avec soi*, a duce pe cn. cu sine; — *les ennemis battant*, a pune în fugă pe inemici; — *rondement une affaire*, a duce energicū uș affacere; — *beau, grand, bruit*, a face sgom otū.
- Ménestrel**, *m.* menestralū. Vechiū poetū seû musicante, care mergea se esecute cānturile sēlle dela unū castelū la altulū, se narrede fable.
- Ménétrier**, *m.* cāntatorū cu instrumentulū militare.
- Meneur**, *m. euse, f.* care conduce, direge; conductorū unei trāsșure, unei intrige.
- Méniane**, *f.* speciă de balconū.
- Méniantre**, *f.* uă plantă de lacū. Și *trèfle d'eau*
- Ménil**, *m.* lăcuință dela satū. Comp *humeau*.
- Menin**, *m.* omū de calitate

allăturatū altă-datā la servi-
 țulū Delinului. Era șesse.

Méninge, *f.* meninge. Mem-
 brană care înlășurā creerii.

Ménigé, *ée, adj.* care se
 referesce la meninge.

Méningite, *f. med.* menin-
 gită, inflamațiune a me-
 ningii.

Ménisque, *m. opt.* meniscū,
 sticlă convesă de uă parte
 și concavă de cea-altă.

Ménologe, *m.* calendariū
 allū bisericeii orient., *mar-
 tyrologe.*

Menon, *m.* capră de Levante.

Ménorrhagie, *f. med.* cur-
 gere excesivă de sânge.

Menotte, *f.* mână de copilū;
 mână delicată; *pl.* cătușe.
Menotté, pusū în cătușe.

Mense, *f.* venitulū unui mo-
 nasteriū; mėsă de mănecare.

Mensole, *f.* cheiă de boltă.

Mensonge, *m.* minciună.

Mensonger, *m. ère, f.* min-
 cinosū. inselătorū.

Mensongèrement, *adv.*
 prin minciună, prin înșelă-
 ciune.

Menstruation, *f.* menstrue.

Menstrue, *f. chem.* liquóre
 propriă a dissolvi corpurile
 solide; *pl.* menstrue.

Menstruel, *elle adj.* de
 menstrue.

Mensue, *elle, adj.* mensuale,
 care se face în tôte lunele.

Mensurabilité, *f.* possibi-
 litate de a se mėsura.

Mensurable, *ad.* mėsurable,
 possibile de a se mėsura.

Mentagre, *m.* mentagră, sico-
 se a bărbiei. Spețiă de *dartre.*

Mental, *ale, adj.* mintale,

de minte, care se face în
 spiritū. [prin minte.]

Mentalement, *adv.* mintale,

Menterie, *f.* minciună de pu-
 çina importantă.

Menteur, *m. euse, f.* minți-
 torū, mincinosū; *adj.* minci-
 nosū. [ismă.]

Menthe, *f.* mentă piperită,

Mention, *f.* mențiune, pome-
 nélă — *honorable*, distinc-
 țiune acordată unei opere
 de concursū, care n'a căpē-
 tatū niciunū premiū.

Mentionner, *v. a. a* mențiuna,
 face mențiune, pomeni.

Mentir, *v. a. a* minți, — *à sa
 conscience*, a minți cu in-
 tințiune, cu scopū. *A beau—
 qui vient de loin*, este lesne
 a impune, cândū vine cine-va
 de departe.

Menton, *m.* bărbia. [bărbia.]

Mentonnier, *ière, adj.* dela

Mentonnière, *f.* bandă pen-
 tru copperitū bărbia în casū
 de vulneri (răni).

Mentor, *m.* mentorū, conduc-
 torū, gubernorū.

Menu, *ue, adj.* subțire, mē-
 nuntū, de micū volume. *Me-
 nus plaisirs*, plăceri de fan-
 tasiă, — *plomb*, alice pentru
 passeri; *hacher* —, a toca
 mēnuntū; *mar her* —, *trot-
 ter* —, a merge repede și cu
 pași mici. *Il pleut dru et
 menu*, plouă desū și mēnuntū.

Menuail e, *f.* cantitate de mice
 monnete, de micī pesci.

Menuet, *m.* unū vechiū danțū.

Menufeuille, *ée, adj. bot.*
 cu foiele mice. [plăriă.]

Menuiser, *v. a. a* lucra tim-
 b

Menuiserie, *f.* timpăriă.

Menuisier, *m.* timplariu.

Mép^hitique, *adj.* mefiticu, toxicu, care produce esalațiune pernicioasă, vătămătoare.

Mép^hitisme, *m.* esalațiune necomodă, pernicioasă.

Méplaz, e, *adv.* Se dice de unu corpū, de unu ferrū etc., mai multū grossū decâtū atū.

Méplat, *m. pict.* indicațiune a diverselorū planurī ale unu obiectū. [*șela, se mécompter se*]

Méprendre, *v. r.* a se înmep^hris, *m.* desprețū. *Au mépris de*, cu desprețulū, în prejudiciulū. [*șiatū.*]

Méprisable, *adj.* de despreméprisament, *adv.* cu desprețū.

Méprisant, e, *adj.* desprețitoriu, deconsiderante.

Méprise, *f.* vd. *inadvertance, bévue.*

Mépriser, *v. a.* a despreția.

Mer, *f.* mare. *Basse*—, marea către finele reflussulū; *coup d'*—, valū cu scurtă furtună (*écumeur!*; *pleine, haute*—, plină mare, depărtată de țermū. *Prendre la*—, a începe uă navigațiune; *tenir la*—, a naviga în mijloculū, mării. [*de comerciu.*]

Mercantile, *adj.* mercantilū.

Mercantilement, *adv.* în modū comerciale.

Mercantilisme, *m.* estinșiune pré mare, abusū de spiritulū comerciale.

Mercantille, *f.* negoțū de puçină valóre. *Puç. usit.*

Mercenaire, *m. și adj.* mercenariū, care se face numai pentru câștigū. Vd. și *venal.*

Mercenairement, *adv.* în

modū mercenariū, ca mercenariū. [*açiă, p. înglice, etc.*]

Mercerie, *f.* comerciu cu

Merci, *f.* misericordiă, milă. *A la—de*, în voia. *Mer. i. grațiă, mulțumim. Dieu—, grațiă luī Dumneđeū; sust. m. vd. Remerciement.*

Mercier, *m. ière, f.* comerciante care vinde açiă, p. înglice, etc.

Mercredi, *m.* (*s. mécredi*), mercuri; *des cendres*, prima di a postuluī.

Mercure, *m.* mercuriū, argintū viuū, *hydrargyrum, argentum vivum.*

Mercuriale, *f.* altă-dată adunantă de parlamentū; orațiune pronunțată la intrarea tribunalil rū; prețulū cerealitorū vindute în piaçiă. *Mercuriale sauvage*, vd. *chou de chien.*

Mercuriaux, *m. pl.* mercuriale, medic. minte unde intră mercuriū.

Mercuriel, *elle, adj.* care conține mercuriū.

Mercurification, *f.* extracțiunea mercuriuluī din metale.

Mère, *f.* mamă, — *prieure*, femeă protectrice, — *nourrice*, nutrice, doica, — *goutte*, mustu de strugurī necălcați; — *laine*, lăna cea mai bună; *eau*—, apă salină și désă. *Idée mère*, ideeă fundamintale. — *Pie-mère, dure-mère*, membraue cari învelescū creeriī.

Mereau, *m.* marcă de metalū etc. cē se dă călugărilorū, cândū a assistatū la offic. divinū.

Mérelle, f. jocu de copii cu mice mărci. Și *marelle*.

Méridien, meridianu.

Méridienne, *adj.* f. de meridianu. *Méridienne s. ligne méridienne*, liniă dréptă trassă dela nordu la sudu în planulü unui meridianu determinatü.

Méridienne, f. scurtü somnü la ora pränduluș. [dionale.

Méridional, *ale, adj.* meri-

Méringue, f. prájitură fórté delicatä cu cremă și sachar.

Mérion, m. alaudă (ciocirliă) de N.-Olandă.

Mérimos, m. și *adj.* nevar. merinos, berbecü span. cu lână fórté fină. Materiă din acéstă lână.

Merise, f. cireșiă sêlbatică.

Merisier, m. cireșiüsêlbaticü.

Méritant, *e, adj.* care merită.

Mérite, m. meritü, ceaa cê face demnü de stimă, de recompensă. La *pl.* fapte bune.

Mériter, v. a. a merita, deveni demnü. *Bien mériter de*, a face mari serviciu cuiva.

Méritoire, *adj.* meritoriü, lăud. bile. [meritü.

Méritoirement, *adv.* cu

Merlan, m. unü pesce marinü.

Merle, m. merlă. *Fin*—, omü viclênü, șiretü, *provinc.*

Merlette, f. passere fără picior și fără rostru (*in armărie*)

Merlin, m. toporü.

Merlon, m. partea parapetulu între doue dischisure.

Merluce, f. morunü uscatü.

Mérocèle, m. erniă la picior.

Mérovingien, *enne, adj.* merovingianü, de Merovingi.

Merrain, m. scândure subțiri de stejariü.

Mérule, f. speciă de bureți.

Merveille, f. minune, miracu.

Merveilleusement, *adv.* minunatü, miraculosü, de mirare.

Mérycisme, m. rumigatü.

Mérycologie, f. tractatü de ruminanți. [mon.

Mes, *pron, pl.* meș, melle, vd.

Mésair, m. *mézair*, speciă de mersü allü calulu.

Mésaise, vd. *Malaise*.

Mésalliance, f. căsătoriă cu uă persónă de condiț. inferiore.

Mésallier, v. a. a face uă *mésalliance*, vd. *prec.*

Mésange, f. uă vrabiă.

Mésaraïque, *adj.* care ține de mesinteriü (despre vine).

Mésarriver, v. n. a se întimpla ce-va rău, neplăcutü, din erröre. [vd. *prec.*

Mésavenir, (numai la inf.)

Mésaventure, f. întimplare rea. [dame.

Mesdames, *pl.* dela ma-

Mésentère, m. mesinteriü, membrană care menține intestinele, vd. și *fraise*.

Mésentérique, *adj.* mesintericü, de mesinteriü.

Mésentérite, f. inflamațiune a mesinteriulu. Și *mésentéritis*.

Mésestimable, *adj.* nedemnü de stimă.

Mésestime, f. lipsă, privațiune, de stimă, rea opiniune.

Mésestimer, v. a. a nu stima; a appreția mai jeosü de justa sa valöre, *dépriser*.

Mésintelligence, f. neîn-

- tacoresc. Dislocațiune de umori.
- Métacronisme**, *m.* anacronismă care înaintedă data unui eveniment. [rendată.
- Métairie**, *f.* mică moșiă a-
- Métal**, *m.* metală, corpă minerale simplu. *Métail* è uă compozițiune de metale.
- Métalepse**, *f.* metalepse, figură prin care luămă antecedentele în locul consecintelui, și contrariu, s. e. *il a vé u*, în locū de *il est mort*.
- Métalléité**, *f.* metalitate, tôte proprietățile metalelorū.
- Métallifère**, *adj.* metaliferū, care conține metale.
- Métallique**, *adj.* metalicū, de metală, de natura metalului.
- Métallisation**, *f.* operațiune prin care unū ossidū devine metală; politură cu metală.
- Métalliser**, *v. a. chem.* a da unū ossidū, unei substance, forma metalică.
- Métallographie**, *f.* metalografiă, descrițiunea metalelorū.
- Métalloïdes**, *m. pl. chem.* metaloiđi. Corpuri simple cari nu presintă caracterele metalelorū propriū disse.
- Métallurgie**, *f.* artea de a estrage și purifica metalele.
- Métallurgique**, *adj.* metalurgicū, vd. *prec.*
- Métallurgiste**, *m.* metalurgistū, autorū de metalurgiă.
- Metamorphique**, *adj.* metamorficū. Se dice de stin-

cele cari, după formațiunea lorū, a fostū transformate prin căldure centrali.

- Métamorpisme**, *m.* metamorfismū, transformățiunea stincelorū, țerrimelorū, prin căldura centrale.
- Métamorpiose**, *f.* metamorfose, transformățiune.
- Métamorphoser**, *v. a.* a transforma, schimba.
- Métaphore**, *f. ret.* metaforă. Figură prin care se transportă uă vorbă dela sensulū său naturale, propriū, la unū sensū figuratū.
- Métaphorique**, *adj.* metaforicū, vd. *prec.*
- Métaphoriquement**, *adj.* metaforicū, prin metaforă.
- Métaphrase**, *t.* metafrase. Traducțiune literale și în acel'ăși timpū explicativă.
- Métaphraste**, *m.* metafrastū. Traductorū și în acel'ăși timpū commentatorū.
- Métaphysicien**, *m.* metafisicū. Cellū cè face studiulū său de metafisică.
- Métaphysique**, *adj.* metafisicū, abstractu.
- Métaphysique**, *f.* metafisică. Sciința care tractedă de facultățile spiritului umanū, de primele principii ale cun-șcințelorū nōstre, și de ideele universalī.
- Métaphysiquement**, *adv.* metafisicū, prin metafisică.
- Métaphysiquer**, *v. n.* a tracta uă cestiune pré abstractū, a se perde în raționaminte metafisice.
- Métaplasme**, *m.* metaplas-
mă. Adausșū său suppres-

- siune, seú schimbare, de uă literă seú silabă intr' uă vorbă.
- Métastase**, *f.* metastase, transportul unei bóle dintr' uă parte a corpului la alta.
- Métatarses**, *f.* metatarsă, partea piciorului de la degite până la călcăiū.
- Métatarsien**, *m.* muschiul metatarses, *vd. pre.*
- Métathèse**, *f. gram.* metatase, transpozițiunea unei litere.
- Métayer**, *m. ère, f.* arendașiū care face se valede, cauti, uă mică moșiă.
- Météii**, *m.* frumentū seú grăū și secare amestecate.
- Métempsychose**, *f.* métempsicose, trecerea suffletului dintr'unū corpū in altulū.
- Métemptose**, *f.* métemptose. Equatiune solare a lunelorū noue.
- Météore**, *m.* meteorū. Fenorenū luminosū etc. cē appare accidintale in atmosferă.
- Météorique**, *adj.* meteoricū, care ține de meteore.
- Météorisé**, *ée, adj. veter.* inflati.
- Météorisme**, *m. med.* meteorismū. Tinsiune, inflatură, a vintrelui, pântecelui.
- Météorographe**, *m.* instrumentū de fisică pentru observațiunii meteorologice.
- Météorographie**, *f.* descrițiunea meteorelorū.
- Météorolithe**, *m.* pētră cădută din părțile superiorī ale atmosferei.
- Météorologie**, *f.* meteorologia, partea fiziceī care pertractedă de meteore și de variațiunile atmosferei.
- Météorologiste**, *m. s. météorologue*, meteorologū. Scriptorū despre meteore.
- Météoroscope**, *m.* astro-labū.
- Météque**, *m.* metecū, streinū domiciliatū cu drepturi civile, insē nu cu drepturi politice, in vech. Atena.
- Méthode**, *f.* metodă. Modū de a lucra după certe principii, dispozițiune regulată și logică a materiilor și cugetărilorū. Usū, obiceiū.
- Méthodique**, *adj.* metodicū, făcutū cu metodă.
- Méthodiquement**, *adv.* cu metodă, metodicū.
- Méthodisme**, *m.* doctrina metodisilorū, *vd. urm.*
- Méthodiste**, *m.* metodistū, membrulū unei secte forte rigide a bisericeī anglicane.
- Méticuleux**, *euse, adj.* meticulosū, fricosū, *peureux*.
- Métier**, *m.* profesiune manuală, meseriă, machină care servește la unī industrialī.
- Métis**, *isse, adj. și s.* metis. Născutū dintr'unū albū și uă indiană, americană, seú din contra.
- Métonomasie**, *f.* metonomase. Schimbarea unui nume propriū, latinisându-lū, seú traducându-lū in altă limbă.
- Métonymie**, *f.* metonimiă. Figură prin care se icē cauza pentru effectū, subiectulū pentru predicatū etc.
- Métope**, *f. archit.* metope. Intervalū pătratū intre triglifi

și frisea dorică, și în care sunt în genere ornamente.

Métoposcope, *m.* devinator (ghicitor) care prețice prin inspecțiunea, prin cercetarea, trăsăturilor feței.

Métoposcopie, *f.* arta de a conjectura, de a presupune, caracterul etc. după inspecțiunea trăsăturilor feței.

Métoposcopique, *adj.* metoposcopică, vd. *prec.*

Métose, *f.* metose. Strinsura pupilei. [metrulă.

Métrage, *m.* măsurătoare cu

Mètre, *m.* metru; nouă măsură de lungime, aproape 3 *pieds*, 11 $\frac{1}{4}$ *lignes*.

Métre, *m.* rezultatul unei măsuri metrice.

Métrer, *v. a.* a măsura cu metrulă.

Métrète, *f.* vechiă măsură de lichidă, aproape 20 *lîtres*. Comp. *amphore*.

Métricien, *m.* cel care se ocupă de metrica greacă și latină.

Métrique, *adj.* metrică, compusă de metre; *sust. f.* metrică, cunoștința cantității și diverselor specii de versuri în limbele prosodice

Métrologie, *f.* tratat de măsuri și greutate.

Métrologiste, *m.* autor de cercetări asupra măsurilor.

Métromane, *m.* cel care are mania de a face versuri.

Métromanie, *f.* mania de a face versuri.

Métromètre, *m. mus.* metro-metru. Instrument pentru a regăsi măsura unui cântă.

Métronome, *m.* metronomă,

Vi f. - Rom. - Franc.

inspector asupra măsurilor la Ellenii antici.

Métropole, *f.* metropolă, oraș având un scaun episcopal; capitala unei provincii.

Métropolitain, *e, adj.* metropolitană, archiepiscopale; *m.* arhiepiscop, mitropolit.

Mets, *m. pl.* misse, buccate, mâncări.

Mettable, *adj.* ce poate pune cineva: *habit*—, haină care se poate purta, (*portable* n'are acest sens).

Mettal, *m.* măsură pentru lichidă la Tunis.

Metteur, *m.* punător, — *en oeuvre*, lucrător care adaptează, țintese, petrele la inele etc.; — *en page*, lucrător care formează paginile la tipografie.

Mettre, *f.* a pune, stabili într'un loc, — *en*, a traduce; — *à prix*, a prețui; — *sur qu*, a da mai mult decât altul la licitație; — *au jour*, a scote la lumină, — *aux voix*, a pune la vot, — *à bout*, a duce lucrul la extremitate. — *toutes voiles dehors*, a pune toate pânzele (mar.), — *les voiles dedans*, a lua pânzele. *Mettez*, puneți-vă peleria (în cap). *Il se met bien*, el se îmbracă bine.

Meublant, *e, adj.* propriu a mobilă, care mobilă.

Meuble, *m.* mobilă. *Că adj.* mobilă, mișcătoare.

Meubler, *v. a.* a mobilă, adorna cu mobile. [*glement*.

Meuglement, *m.* vd. *B u-*

Meugler, vd. *B ugler*.

Meuble, *f.* ciocan de pără

- pentru sfărimată, frecată.—
de moulin, rôtă de pêtre pentru ascuțit, tocilă, pêtre de móră. [câmpu.]
- Meule**, f. claiă stabilită pe
- Meulerie**, f. laboratoriu unde se facă petre de móră.
- Meulier**, m. cellă cê face *meules*, vd. *prez.*
- Meulière**, f. pêtre din care se facă ciocane de sfărimată. *Pierre de meulière*, petre de stincă tară, găurite la suprafață.
- Méum**, m. bot. uă plantă aromatică. Și *méon*.
- Meunerie**, f. morarii.
- Meunier**, m. morariu.
- Meunière**, f. morărăsă.
- Meursault**, m. vină de Meursault, forțe stimată.
- Meurtre**, m. omucidă comissă cu violență, ommoră.
- Meurtre**, e, adj. ruptă, lovită, terfelită, bătută. [imoritoru.]
- Meurtrier**, m. trière, f. om-
- Meutrière**, f. dischisură într'ună mură de fortificațiune, că se tragă din adăpostu asupra inemicului.
- Meurtrir**, v. a. a face contușiune încâtă să se învinetească locu, vd. și *fraisser*.
- Meurtrissure**, f. contușiune cu vinețelă a pelii, lovitură.
- Meute**, m. uniune de câni alergândă, formați pentru vânătoare. *Chefs de—*, cei măi bună câni.
- Mévende**, v. a. a vinde măi jeosă decâtă valoarea lucrului.
- Mévente**, f. vinđere cu perdere. [cascei.]
- Mézai!**, m. partea anteriore a
- Mézair**, m. vd. *Mésair*.
- Mézéréon**, m. vd. *lauréole*.
- Mezzanin**, m. mezzanină, cataruă din mijlocu în vechie navă cu trei pânđe.
- Mezzanine**, f. ar hit. mică elagiă între doue măi mari.
- Mezzo termine**, m. termină mediă, *moyen terme*.
- Mezzointo**, m. stampă negră. Comp. gravure à la manière noire [mei.]
- Mi**, m. mi, a 3-a notă a gamăi,
- Mi**, particulă nevar. care însemnează jumătate. *Mi-aout*, jumătatea lunăi Augustă, à *mi-chemin*, la jumătate drum, à *mi-corps*, până la cinsură. *Mi-carême*, a 3-a jouă a postului.
- Mi-parti**, e, adj. compusă de doue părți egală. [bifică.]
- Miasme**, m. emanațiune mor-
- Miaulement**, m. miuită, strigătulă pisice.
- Miauler**, v. a. a miui (pisica).
- Mica**, f. mica, pêtre compusă de foie subțiri flessibile și de strălucire metalică.
- Micacé**, ée, adj. de natura petrei mica, vd. *prec.*
- Miche**, f. pâne rătundă.
- Michette**, f. mică pâne rătundă.
- Micmac**, m. jeosă intrigă secretă cu intențiune rea
- Micocoulier**, m. arbure din familia amantac., și *celtis australis*, în usă la ebenisti.
- Microcosme**, m. microcosmă, mică mundă, lume în breviariu, în scurtă, *petit monde*.
- Micrographie**, f. micrografia, descrițiunea părți-

lorū foarte nice, cari nu se vedū decâtū cu microscopulū.

Micromate, *m.* genū de păiajinū.

Micromètre, *m.* micrometru, aparatū care se a laptă la ochianele astronomice pentru a mēsură nice distanțe in cerū, și diametr. stelelorū.

Microphyle, *adj.* microfیلū. Se dice de plante cu foie nice.

Microscope, *m.* microscopū, ochianū de măritū.

Microscopique, *adj.* microscopicū.

Midi, *m.* prāndū, međulū zilei; sudū.

Mie, *f.* međū. Breviațiune din *amie*, amicā, *ma mie*, amica mea. Altă-datā se dicea in locū de *point*, nice-de-cum. *Je n'en veux—*, nu voiescū nice-de-cum. [cētă.

Miel, *m.* miere; estremā dul-

Miellat, *m.* *miellée*, *f.* gumă săchăratā, cē se gēssesce diminiēta pe foiele plantelorū.

Mie!lé, *ée*, *adj.* indulcitū cu miere, unsū cu miere.

Mielleux, *euse*, *adj.* care conține miere, *fig.* dulce affectatū.

Mien, *enne*, *pron.* meū, mea. *Le—*, *la mienne*, al'ū meū, a mea. *Les miens*, *les miennes*, ai meū, ale melle. *Le mien*, averea mea.

Miette, *f.* fērmiturā.

Mieux, *adj.* măi bine. *J'aime—*, voiescū măi bine, *il veut—*, este măi bine. *Faire de son—*, a face cātū pōte m ū bine. *Au—*, *tout au—*, foarte bine. *Le— da monde*, cellū

măi bine posibilē, *pour le —*. *Elle chante des—*, ea cāntă cellū măi bine.

Mièvre, *adj.* malițiosū, și-retū (de copii), veselū.

Mièvrerie, *f.* mică maliță, și-retlicū.

Mignard, *e*, *adj.* delicatū, affectatū, resfățatū.

Mignardement, *adv.* affectandū delicatețā, grațiā.

Mignarder, *v. a.* a măngăta, (guguli), tracta delicatū.

Mignardise, *f.* delicatețā affectatā. Pl. vorbe de blāndetă.

Mignon, *gnonne*, *adj.* delicatū, frumusełū : *argent—*, banī puși in rezervā. *Sust.* favoritū.

Mignonne, *f.* micū caracterū (de 7 puncte) de tipografā. [licatetā.

Mignonnement, *m.* cu des-

Mignonnește, *f.* dentelā ușiōriā.

Mignotter, *v. a.* a tracta delicatū, măngăia, resfăta.

Mignottise, *f.* provocațiune grațiōsā, resfățare.

Migraine, *f.* emiplessiā, durere de capū, (affectandū măi alessū jumētatea capulū). Comp. *hémiplegie*.

Migration, *f.* migrațiune, strămutatū din țerrā.

Migrateur, *m.* vd. *émigrant*.

Mijaurée, *f.* flicā s. femeā pretinșiōsā și risibile, *fan*.

Mijoter, *v. a.* a frige la pu-cinū focū, vd. și *mignoter*.

Mil, *m.* s. *millet*, meū.

Mil, vd. *Mitte*.

Milady, f. pron. *milé-di*, so-
cia lordului.

Milan, *ml* passere de pradă.

Milanaise, f. milanesă, lu-
cru de mătase și aur.

Milaneau, *m.* uă mică pas-
sere de pradă.

Miliaire, *adj. m.* care sé-
mănă cu grăunții de mei; *glande*—, glandulă situată
sub p. le. [armați.

Milice, f. milițiă, corpă de

Milicien, *m.* milițian, sol-
dată de milițiă.

Milieu, *m.* mijloc. *Au*—, in
mijloc, *au—de*, in mijlo-
cul, între. *Le—social*, con-
dițiunile sociali in cari tră-
imă. *L'empire du*—, im-
periolă chineză.

Militaire, *adj.* militar, mi-
lităresc, de rebel.

Militairement, *adv.* mili-
tăresce.

Militante, *adj. f.* militante,
care se luptă. *L'église*—, a-
dunța fidelilor pe pământ.

Militer, *v. a.* a milita, se
lupta, a fi in favoarea. ajuta.

Mille, *numer. nevar.* mie,
uă mie.—*Dans la supputa-
tion des années on écrit mil,
et rarement mille, (sur les
médailles). Pour exprimer
le nombre dix fois cent,
on écrit toujours mille. Dans
ces deux accepti ns il ne
prend jamais la marque du
pluriel.*

Mille, milă, măsură itiner.
1000 metri;—*marin*, 1852 m.

Millefeuille, f. s. *millefeuil-
les*, plantă officinale cu foi-
ele foarte mici. Și *herbe à
coupure*.

Mille-fleurs, f. speciă de
rosolis, vd. vb.

Mille-pertuis, *m. bot.* uă
plantă officinale, cu foiele
pêtrunse de găurele mênunte.

Mille-pieds, *m.* miriapodă,
familiă de insecte de An-
tille cu multe picioare, și
myriapode.

Milénnaire, *adj.* care con-
ține uă mie. *Sust. m.* mi-
lenariu, de ce secl.

Millérine, f. pământă sem-
nată cu mei.

Millepore, *m.* mileporă. Po-
lipi petroși cu mulți pori.

Millerolle, f. vas pentru ulei.

Millésime, *m.* milésimă,
cifră care denotă anulul pe
monnete, pe medalie.

Millet, vd. *Mil*.

Miliade, f. uă mie de ani.

Miliaire, *m.* miliariu. Se
dice de pari asedați pe
drumurile mari, că se ar-
rete distanțele, leuce, kilo-
metri.

Miliard, *m.* miliardă biliu-
ne, uă mie de miliuni.

Milliare, *m.* a mia parte
din *are*.

Milliasse, f. triliune; ună
forțe mare numără, *fam*.

Millième, *adj.* allă miile,
Sust. m. a mia parte.

Milier, *m.* mie, greutate
de 1000 livre, numără ne-
determinat, însă conside-
rabile. A *milliers*, in can-
titate foarte mare.

Miligramme, *m.* miligramă.

Milimètre, *m.* milimetru.

Million, *m.* miliune, milion.

Millionième, *m.* partea a
uă miliune.

Mil'ionnaire, *adj.* milio-
nariu, foarte avut.

Milord, *m. s. lord*, vorbă
anglă care ecivalcă cu *mon-
seigneur*; *fig.* mare bogat.

Mime, *m.* mimă; imitatoru
comicu.

Mimer, *v. a.* a represinta prin
gesturi.

Mimique, *adj.* mimicu; *m.*
mimică. arte de a imita (in
teatru. [de mimică.

Mimographie, *f.* tractatū

Mimosa, *f.* (in *bot. m.*) *vd.*
Sensitive. [racu.

Minable, *adj.* pauperu, să-

Minage, *m.* vechiu imposi-
sitū perceptū asupra gră-
unțelorū cari se vindea in
piață. [queă.

Minaret, *m.* turnu de mos-

Minauder, *v. n.* a și da ap-
parințe, face gesturi, puținū
naturali, că se fiă mai plă-
cutū.

Minauderie, *f.* maniere,
gesturi, întorsure, affectate.

Minaudier, *m. ère*, *f.* care
și dă aparințe affectate.

Mince, *adj.* subțire; pré mo-
dicu, de puținū meritū. *Un
grand*—, unū omū mare și
subțire.

Mine, *f.* apariuță, exterioru,
aerū allū feței, mină.

Mine, *f.* mină; mineră, ocă.
Mine de plomb, *vd. plomb*,
plombagine.

Mine, *f.* mină, vechiă mē-
sură conțin. jumēt. *setier*,
(*apprôpe* 79 litri); pondū și
mēsură a Grecilorū, 100
drachme.

Miner, *v. a.* a mina, săpa
încetū; ruina cu încetū.

Minérai, *m.* metalū astū-felă
cu'n se estrage din mineră.

Minéral, *ale, adj.* minerale,
care este de esința mineralu-
lului, cum ē pētra, metalulū.

Minéraisateur, *m.* ma-
teriă streină substanțelorū
metalice, care combinată cu
acestea le schimbă carac-
terele esterne.

Minéralisation, *f.* combi-
națiune a mineralului cu
sulfū, arsenicū, a metalului
cu apă.

Minéraliser, *v. a.* a mine-
ralisa, prefăce metale in mi-
nerale, schimba caracterulū
esternū unū mineralū com-
binându-lū cu substanțe
streine. [giă.

Minéralogie, *f.* mineralo-

Minéralogique, *adj.* mi-
neralologicū, de mineralogiă.

Minéralogiste, *m.* mine-
ralogistū, instruitū in mine-
ralogiă, cunnoscătorū de mi-
nerale.

Minerie, *f.* mină, ocă de
sare.

Minerve, *f.* Minerva, dea
înțelepciunii, a arțilorū; fe-
meă înț léptă și frumoasă.

Minet, *ette*, *f.* mică pisică,
fan.

Mineur, *f.* minorū, lucră-
torū la minere, la ocne.

Mineur, *e, adj.* minorū, mai
micū. *Tierce*—*e* terță com-
pusă de unū tonū și unū se-
mitonū. *Le mineur*, tonulū
unde terța și sista sunt mi-
norī d'assupra toniceī. *Or-
dres*—*s*, celle patru mice or-
dinī ecclesiastice.

Mineure, *f.* minōre. Secun-

da propozițiune a unui si-
logismu.

Miniature, *f.* miniatură, pic-
tură delicată făcută în trăs-
sure mici și culori foarte
fine.

Miniaturiste, *m.* pictorū
de miniature, *peintre en mi-
niature*.

Minière, *f.* pământu deunde
se scôte unū mineralū.

Minima, *adv. juris.* minimă.
Appel à —, reclamațiune
intrejectată de ministeriū
contra uă sentință, care ap-
plică uă pedepsă pré slabă.

Minime, *m.* religiosū din or-
din. St. François de Paule.

Minime, *ad.* minimū, foarte
micū; de culore foarte obscură.

Minimum, *m. mat.* minimū.
Cellū maī micū gradū.

Ministère, *m.* ministeriū;
funcțiune, oficiū, serviciū
manuale. *Le saint—*, sacer-
doțiulū.

Ministèrialisme, *m.* de-
prindere sistematică de a
susține ministeriulū.

Ministèrie, *elle, adj.* mini-
steriale, de ministeriū.

Ministèrie'lement, *adv.*
în forma ministeriale.

Ministre, *m.* ministru. La
luther și calv. predicatorū

Minium, *m.* miniū, deutos-
sidū roșiū de plumbū.

Minois, *m.* fația unei june
frumusele, *joli minois*.

Minon, *m.* nume datū pisi-
cei în casă.

Minoratif, *m. și adj. med.*
purgativă ușoriū.

Minoration, *f. med.* pur-
gațiune ușoriă.

Minorité, *f.* minoritate, e-
tate minore; micū numărū.

Minot, *m.* vechiă măsură de
capacitate, $1 \frac{1}{2}$ mine, 39 $\frac{1}{2}$
litri.

Minotaure, *m.* minotaurū.

Minoterie, *f.* preparațiune
de făină destinată pentru es-
portū. [*minoterie*, vd. *prec.*]

Minotier, *m.* cellū cē face

Minuit, *m.* medulū nopții.

Minuscule, *adj.* minusculū,
literă mică, în opposiț. cu
majuscule, majusculă.

Minute, *f.* minută, a 100
parte din gradū seū din oră
în sist. centigr.; scriere foarte
mănuntă.

Minuter, *v. a.* a face uă
minută, a scrie foarte finū.

Minutie, *f.* secătură, lucru
frivolū, *tagutelle*.

Minutieusement, *adv.* mi-
nuțiosū, scrupulosū.

Minutieux, *euse, adj.* mi-
nuțiosū, care caută cu d'a-
mănuntulū, merge până la
amănunte.

Mioche, *m.* micū băietū, *pop.*

Miocène, *m.* miocenū. Pă-
mîntū cu puține coquile re-
cînți, opp. *pliocène*.

Mi-parti, *e, adj.* compusū
din doue părți ne-asemini,
deși ega i; împertitū în doue.

Miquelet, *m.* soldatū din
președulū gubernatorilor de
provinciă în Ispania.

Mirabelle, *f.* mirabelă, mi-
că prună galbină foarte dulce.

Miracle, *m.* miraclu, mi-
nune. *A—*, minunatū, foarte
bine. *Pur—*, prin minune.

Miraculeusement, *adv.*
miraculosū, minunatū.

Mirage, *m.* illuziune de optică, prin care se arată d'asupra orizontului lucruri care nu sunt, (adesea pe mare).

Mire, *f.* mică nasture la marginea armei de foc, care servește de ochițu.

Miré, *m.* [*sanglier*—], bē-trănu mistrețu, cui dinții sunt întorși în întru.

Mirer, *v.* a. a ochi, privi fixat; refl. *se*—, a se privi (s. e. în oglindă, *dans une glace*). Comp. *riser*.

Mirifique, *adj.* mirificu, de mirare, minunatū *fam.*

Mirif ore, *m.* june care face pe plăcutulū, *fam.*

Miris, *m.* *nat.* insectă emipt.

Mirlilot, *vd.* *mélilot*.

Mirliton, *m.* flueru de trestia,

Mirmidon, *m.* s. *myrmidon*, mirmidone, soldatū allū lui Achille; tmērū de poșinū creditū.

Miroir, *m.* s. eclu, oglindă; *mar.* cadru în lēretulū navii purtândū in-emele. *Miroir ardent*, s. *verre ardent*, sticlă care aprinde la sōre. | *reflessuri*, cu ape.

Miroité, *ée*, *adj.* materiă cu

Miroitement, *m.* strălucința unei suprafeșie polite, oglindire. [lumina, oglindă.

Miroiter, *v.* n. a resfringe

Miroiterie, *f.* comerciū cu oglinde.

Miroitier, *m.* oglindariū.

Miroton, *m.* speciă de bucate. | imbrăccatū.

Mis, *e*, *adj.* pusū, asședatū;

Misaine, *f.* *mar.* catartū dinainte; pānda lui, *voile de*—.

Misanthrope, *m.* misan-

tropū, care uresce pe ōmen.

Misantropie, *f.* ură contră ōmenī, posomorire.

Misantropique, *adj.* misantropicū (bainū).

Miscellanées, *f. pl.* miscelance, culesū de fragmente literarie sēu sciintifice, *mélange de littérature*.

Miscibilitē, *f.* posibilitate de a se amestica.

Miscible, *adj.* miscibile, posibile de a se amestica.

Mise, *f.* missă, cea ce pune cine-va la jocū sēu intr'ua societate comerciale.

Misérab e, *adj.* miserū, miserabile, (ticălosū).

Misérab'ement, *adv.* cu miseră, miserabile.

Misère, *f.* miseră, stare neferice, mare indigință.

Miséréré, *m.* miserere psalmū, allū 50-lé.

Miséricorde, *f.* misericordiă, milă. Pl. acte de misericordii.

Miséricordieusement, *adv.* cu misericordiă, cu milă.

Miséricordieux, euse, *adj.* misericordiosū, milosū.

Misis, *m.* *nat.* fluturū.

Miss, *f.* (engl.), d. mnișioră.

Missel, *m.* carte de liurgia.

Mission, *f.* misiune, trimitere cu plēnipu. ință de a lucra

Missionnaire, *m.* misionariū, preotū în misiune.

Missive, *f.* și *adj.* [*lettre*!], scrișōre destinată să fiă trimisă.

Mistigri, *m.* unū jocū de cărți.

Mistral, *m.* vintū de Nordu

- vesti, foarte violente pe Mediterranea.
- Mitaine**, f. mitenă, mănușiă numai cu degetul mare.
- Mite**, f. insectă aproape neperceptibilă în cașcaval.
- Mitelle**, f. bot. genă de sasilrage. Și *sanicle*.
- Mithridate**, m. electuară de aromatice, opiă etc. pretinsă antiveninosă.
- Mitigatif**, *ive*, adj. mitigativă, îndulcitoră.
- Mitigation**, f. mitigațiune, îmbăndire.
- Mitiger**, v. a. a mitiga, îndulci, îmbănda. Comp. *adoucir*.
- Miton**, m. medă de pâne, mănușă lungă să acopere și ante-brațul. *Miton-mitaine*, (*onguent*—), remedă care nu face nici bine nici rău; *fig.* espediente inutile.
- Mitonner**, v. a. a ferbe multă în apă (pâne în bouillon). *Mitonner une affaire*, a prepara încetă succesul unei affaceri. Vd. și *dortoter*.
- Mitoyen**, *enne*, adj. mijlociă, care este în mijlocă.
- Mitoyenneté**, f. dreptul a două vecini pentru ună mură din mijlocă.
- Mitrailade**, f. tragere de tunuri implute cu mănuntă asupră unei masse de individi. [că să imple tunulă]
- Mitraile**, f. ferră mănuntă
- Mitrailer**, v. a. a trage tunuri implute cu ferră mănuntă. Comp. *charger à mitraille*, *tirer à mitraille*.
- Mitre**, f. mitră, coppersă
- de capă allă epișcopiloră în vestiminte pontificali.
- Mitré**, *é*, adj. care pörtă mitre, vd. *prec.* Iriă, *pop.*
- Mitron**, m. băietă de brută-
- Miva**, f. pulpă de gutuiă.
- Mixte**, adj. mistă, amestecată, compusă de lucruri eterogene. *Causes*—s, cauze cari sunt în același timp de compelița mai multoră tribunali, *sust. m.* compusă nedeterminată (în chem.).
- Mixtiligne**, adj. compusă de linie drepte și curbe.
- Mixtion**, f. mistiune mistură, amestecă de medicamente s. de diverse substanțe, într'ună liciđă.
- Mixtionner**, v. a. a face mistiune, vd. *prec.*
- Mixture**, f. vd. *Mixtion*.
- Mnémonique**, f. mnemonică, artea de a ajjuta memoria; adj. mnemonică, de memoriă.
- Mnémotechnie**, f. vd. *prec.*
- Mnémotechnique**, adj. de mnemonică, vd. *prec.*
- Mnie**, f. bot. genă de muschi.
- Mobile**, adj. mobile, mișcatoriă; schimbătoră, nestatornică, *caractères*—s, litere separate (în impr.); *garde*—, trupe de tineri cari nu servescă în armata activă; m. mobile, corpulă care este mișcată, putere mișcatoriă; ceaa ce esercită influința principale. *Premier*—, omă care dă mișcare unei affaceri.
- Mobilier**, adj. mobiliariă, care constă din mobile, care privesce mobile de casă.
- Mobilier**, *ière*, adj. jur. de

natura mobilelui; *sust. m.* toate mobilele din casă.

Mobilisation, *f.* trimiteră a trupelor în expediție.

Mobiliser, *v. a.* a converti în mobile unu immobile; a mobilisa, face unu mobile, trimite armată în expediție.

Mobilité, *f.* mobilitate, facilitate de a fi mișcatu; dispoziție de a se schimba, neconstanță.

Modale, *adj.* (*proposition—*), modale, care conține vre-uă condiție s. restricție.

Modalité, *f. fil.* modalitate, modu de a fi.

Mode, *m.* modu, formă, chipu. În *mus.* tonulu unei buce căte. În *gram.* modu, vd. *moenf.*

Mode, *f.* modă, usu trecătoriu depinde de caprițiu.

Modelage, *m.* modelatu, modelare, vd. *modeler.*

Modèle, *m.* modelu, esemplare; totu cê se dă pentru imitație.

Modelé, *m. pict. și sculpt.* imitație a formelor.

Modeler, *v. a.* a modela, forma modelulu unei opere, conforma; imita unu obiectu în cêră sêu în gipsu.

Modénature, *f. archit.* porțiune a ornamentelor.

Modérantisme, *m.* moderantismu. Desemna la revoluționari opiniunea indiviziloru moderați.

Modérateur, *m. trice*, *f.* moderatoru, care direge, care temperedă; regulatoru.

Modération, *f.* moderație, temperare. Comp. *retenue.*

Modéré, *éc. adj.* moderatu, stimpêratu, reținutu.

Modèrément, fără excessu, cu mod-rațiune, cumpêtat.

Modérer, *v. a.* a modera, tempera, diminui. *Se—*, a se modera, se stimpêra.

Moderne, *adj.* modernu, nouu, recinte.

Modernement, *adv.* în modulu modernu.

Modernier, *v. a. archit.* a restabili în gustulu modernu.

Modeste, *adj.* modestu, moderatu, simplu, pudicu, *retenu.* [destu.

Modestement, *adv.* modestu.

Modestie, *f.* modestiă, pudore, decință; vd. *réserve, décence.*

Modicité, *f.* modicitate, cantitate mică relativu cu prețulu.

Modifiable, *adj.* modificabile, susceptibile de schimbare.

Modificatif, *ive, adj.* modificativu, care modifică; *m. gram.* vorbă care determină sensulu altei vorbe.

Modification, *f.* modifiție, schimbare în modulu de a fi.

Modifier, *v. a.* a modifica, preface, schimba, corege; a modera, restringe. Comp. *atténuer.*

Modillon, *m. archit.* consolă mică ionică sêu corintiană.

Modique, *adj.* modicu, de puțină valore; restrinsu.

Modiquement, *adv.* cu modicitate, mijlociu. strinsu.

Modiste, *f.* modistă.

Modulation, *f. mus.* mo-

dulațiune, trecere dela ună sunetū la altulū; cântecū după modulū în care è compusū.

Module, *m.* modulū. Uerī-cè servește de măsură. În *archit.* diametrulū columnēi.

Moduler, *v. a.* a modula, face să trecă armonia, cântulū, prin sunete diverse.

Moe'le, *f.* mēduvă; nodū în artesiă, — *épinière*. mēduva spinării.

Melleusement, *adv.* că mēduva, dulce și flessibile.

Moelleux, *euse, adj.* plinū cu mēduvă; dulce, grațiosū. *Voix—se*, voce plină și dulce.

Moellon, *m.* pétră môle, albă, de construcțiune.

Moellonier, *m.* pēnnă de spintecatū petre de construcțiune.

Moeuf, *m. gram.* modū, *rech.*

Moeurs, *m.* (pronunç. sōū nu pe *s*), moralī, năravurī.

Mofette, *f.* esalațiune periculōsă a locurilorū suterane. Și *moufette*.

Moha, *m.* speciă de meiū.

Mohatra, *adj. m.* *Contrat* —, învielelă usurariă, cândū se cunpără (cu banī numēr.) estinū și se vinde scumpū (pe creditū)

Moi, *pron.* eū, mē, pe mine. *Sust. m.* eulū, *le moi*, individualitate metafisică a același persōne (în filosof.).

Moidore, *m.* monnetă portug. de 33 fr. 96 cent.

Moignon, *m.* remasū dintr'ua ramure ruptă s. tăiată.

Moinaile, *f.* călugărimē, călugării în generale, *fam.*

Moindre, *adj.* mai micū, *plus petit*. *Le —*, cellū mai micū, *le plus petit*.

Le Moindrement, *adv.* cellū mai puținū. *Pas le—*, nici într'unū modū, cu nici unū chipū.

Moine, *m.* canonicū, călugărū. În *impr.* vorbe cari nu se citescū bine, fiind-că n'a trecutū cernela peste elle.

Moineau, *m.* vrabiă. *Tirer sa poudre aux—x*, a se servi de creditulū său etc. pentru lucruri puținū importanți.

Moineau, *m. fortif.* bastionū allū cu vîrfū face unū anghiu (btusū). *Cheval moineau*, calū cu urechiele tăiate.

Moinerie, *f.* călugărimē, toți canonicii.

Moinesse, *f.* canonică, *religieuse*.

Moinillon, *m.* călugărū fără considerațiune.

Moins, *adj.* mai puținū, minus (în alg.) *Non moins*, nu mai puținū, assemine și. *En moins de rien*, în pré puținū timpū. *A moins*, cu prețū mai micū, pentru causă mai mică, *à moins de*, pentru unū prețū mai micū decâtū. *Sur et tant moins*, prin deducțiune. *A moins que*, (în generale cu *ne*), afară decă, numai decă (*si ce n'est que*). *Au moins, du moins*, cellū puținū. *Moins... plus...* cu câtū mai puținū... cu atâtū mai multū... *Le moins*, cellū mai puținū. *Moins-value*, valōre mai mică.

Moirage, *m.* presiune care face uă materiă să fiă cu ape.

Moire, *f.* aparință undulată, ape la uă materiă.

Moiré, *m.* undulat, cu ape (de materie).

Moirer, *v. a.* a da unei materii, unui metal, prin presiune, aparință undulată, a face să fiă cu ape.

Mois, *m.* lună; plată pe lună.

Moise, *f.* lemne late unite câte două, cari susțin painede.

Moiser, *v. a.* a pune *moises*, vd. *prec.*

Moisi, *ie*, *adj.* mucedit; *sust. m.* mucedelă.

Moisir, *v. a.* a face mucedu; *v. n.* și *se moisir*, a mucedu, incepe să se strice, *se chancier*.

Moissure, *f.* mucedelă, alterațiunea lucrului mucedit; *nat. gen* de ciuperce.

Moison, *m.* arendarea unei jumătăți de recolte; *manuf.* lungimea itelor postavului.

Moissine, *f.* fasciclu de ramure de viță cu grape pe dinsele. [coltă.

Moisson, *f.* secerișiu; re-

Moissonner, *v. a.* a secera.

Moissonneur, *m. euse*, *f.* secerător; *f.* mașină de secerat.

Moite, *adj.* puțin umed, puțin muiat; *fig.* môle.

Moiteur, *f.* umezelă.

Moitié, *f.* și *adv.* jumătate, pe jumătate. *Etre de moitié*, a fi în societate cu cineva. — [Yemen, în Arabia.

Moka, *m.* cafea de Moka, la

Mol, *olle*, *adj.* môle, vd. *mou*.

Molaire, *adj. t.* molariu, măcinătoriu (despre dinți).

Moldavique, *f. bot.* melissă turcică. Și *mélisse des Canaries*.

Molasse, *m.* strată suterr. formată de pētră călcare cu argilă și nisip.

Môle, *f.* petre grămădite la intrarea unui port, că se protēgă navele.

Moléculaire, *adj.* molecular, care ține de molecule.

Molécule, *f.* moleculă, mică parte dintr'un corp.

Molène, *f.* vd. *bouillon-blanc*.

Molester, *v. a.* a molesta, vessa, aduce supărare *Comp. vexer, tourmenter*.

Mollette, *f.* rotula pintenului; marmure că se frece culorile.

Molinisme, *m.* opiniunea lui Molina asupra grației.

Mollach, *m.* preot niusulmanu. [tință, molaticu.

Mollasse, *adj.* fără consistență.

Mollement, *adv.* môle, cu moliciune.

Mollesse, *f.* moliciune.

Mollet, *ette*, *adj.* de uă moliciune plăcută, puțin môle.

Mollet, *m.* pulpă; mică frangia seă ciucure.

Molleton, *m.* materiă căldurosă și môle.

Mollière, *f.* pământ bătosu.

Mollification, *f.* molificațiune, facere să fiă môle.

Mollifier, *v. a. med.* a face môle și fluidu.

Mollir, *v. n.* a se muia, deveni môle.

Mollusque, *adj.* și *m.* moluscă, animale fără vertebre și fără articulațiun.

Molosse, *m.* speciă de mare căne peditoriu, la ant.

Moly, *m.* plantă de efecte miraculoase, de care se vorbește în Odissea, speciă de aliu seû usturoiû.

Molybdate, *m.* sare din acidu molibdicu.

Molybdène, *m.* molibdenû, speciă de metalu fragile, de culorea plumbului și forte dificile de topitu.

Molybdique, *adj. acide*—, acidu formatu prin molibdenû.

Molybdite, *f.* petra minerale.

Molybdoïde, *f.* speciă de mină de plumbu.

Moméé, *f.* scufă.

Moment, *m.* momentu, clipă.

Mecan. produssulu unei puteri prin braçiuļu pârghiei la care e aplicată. *Au—de*, în momentulu de a... *au—*, *s. dans le—où*, *au—*, *s. dans le—que*, cându; *du—que*, îndată ce, findu—că

Momentané, *ée, adj.* momentanu, de unu momentu.

Momentanément, *adv.* momentanu, într'unu momentu.

Momerie, *vd. Mascavade.*

Momie, *f. s. mumie*, mumiă, corpû îmbalsămatu de vechii Egiptiani *Momies*, corpuri uscate de Sôre în deșerturi.

Momon, *m.* jocu de cărți, unde partida se câștigă luând tote cărțile adversariulu.

Momot, *m.* genû de passeri silv.

Mon, *adj.* meû. [de călugaru.]

Monacal, *e, adj.* monacale,

Monacalement, *adv.* monacale.

Monachisme, *m.* monachismu. Se dice de instituțiunile monastice, de ordinaru în desprețu.

Monaco, *m.* monnetă din vechiulu Monaco.

Monade, *f.* monade. Elementu simplu și fără părți, după Leibnitz. În aritm. numărû compusû de uă singură figură.

Monadelphie, *f.* classe de plante (cu staminele unite) din sistema lui Linné.

Monadiste, *m.* pârtenû allu sistemii monadiloru

Monandrie, *f.* ordine de plante cu uă singură stamină.

Monarchie, *f.* monarhia.

Monarchique, *adj.* monarhicu.

Monarquiquement, *adv.* în modu monarhicu.

Monarchiste, *m.* monarhistu, pârtenû allu monarchiei.

Monarde, *f. bot.* genû de labiate.

Monarque, *m.* monarcu. Soveranulu unu statu mare.

Monastère, *vd. Couvent.*

Monastique, *adj.* monasticu. [ceû indianu.]

Monaul, *m.* frumosu galina.

Monaut, *m.* cu uă singură urechiă (despre căni).

Monbin, *m. bot.* unu arbure terebintaceu.

Monceau, *m.* grămadă în formă de micu dialu, grămadire confusă. *Comp. tas.*

Mondain, *e, adj.* mundanu, care iubesece vanitățile lumii.

Mondainement, *adv.* mundanu, lumesce, cum e în lume.

Mondanité, f. vanitate mândană, deșertăciune lumescă.

Monde, m. mândru, lume, genul uman; universul, sistemul solar. *Le grand—*, societatea distinsă. *Le petit—*, oamenii comuni. *Le beau—*, societatea strălucită; *devant le—*, în public. *Le mieux du—*, în modul cel mai bun.

Monde, adj. pur, curat, în Scriptură). *Les animaux—es*, animalele curate, opp. *les animaux immondes*.

Mondificatif, vd. *détersif*.

Mondifier, v. a. med. a curăți, sterge, face detersiune.

Moneron, m. monnetă de cupru dela prima revoluțiune.

Monétaire, m. oficiariu care preselează la fabricațiunea monnetelărui, altă-dată.

Monétisation, f. punere în circulațiune că monnetă.

Monétiser, v. a. a da se circule că monnetă, p. us.

Moniale, f. vd. *religieuse*.

Moniforme, adj. bot. în formă de monile, că salba de gită.

Moniteur, m. monitor, care dă consilie, popovețe.

Monition, f. monițiune, anunțiu juridic allu episcopului înainte de escommunicațiune.

Monitoire, f. (*lettre—*) scrisoarea unui oficiale, că se oblige sub pedepsă de escommunicaț. pe celă ce are cunoscința unui faptă, se-lă revelede.

Monitoria, e, adj. monitoriale. *Lettres—es*, scrisori în formă de monitoriu.

Monnaie, f. monnetă, bani. *La monnaie*, monetăria.

Monnayage, m. fabricațiune, batere, de monnetă.

Monnayer, v. a. a fabrica, bate, monnetă.

Monnayer, m. celă ce lucrăde la monnetele Statului.

Monochrome, m. pictură într'ua singură culore.

Monochrome, adj. monocromă, de uă singură culore.

Monocle, m. monoclu, ochilariu pentru ună singură ochiu.

Monocorde, m. monocordă. Instrumentă cu uă singură cordă, că se cunnoscă intervalele sunetelor.

Monocotylédone, adj. și s. bot. monocotiledonă, plante ale căroră semințe n'au decâtă ună cotiledonă.

Monocule, m. chir. legătură, bandagiă, pentru fistula lacrimale. Și *monocle*.

Monœcie, f. bot. classe de plante cari pörtă pe acelăși picioră florile de ambe sesse,

Monogame, adj. și sust. m. și f. monogamă, care n'a fostă căsătorită decâtă uă-dată.

Monogamie, f. monogamiă. Starea celă ce n'a fostă în căsătoriă decâtă uă-dată.

Monogramme, m. caracteră compusă din literele unui nume, speciă de cifră.

Monographe, m. monografă, autoră de monografie.

Monographie, f. monografiă, descrițiunea unei sin-

- gure specie de de animală, de fapte etc.
- Monoique**, *adj.* care se referesce la *monăcie*, vd. vorba.
- Monolithe**, *m.* monolit, pētră din uă singură buccată. *Colonne* —, columnă făcută din uă singură pētră.
- Monologue**, *m.* monolog. Scenă unde uă personă este singură vorbindu cu sineși.
- Monomane**, *adj.* monomană. *Monomanie*, *f.* monomania. Stare a spiritului, cându é predominantu de una și aceeași ideă.
- Monôme**, monomă. Cantitate algebrică, ai cui termini nu sunt separați prin semnele *plus* sēu *minus*.
- Monopétale**, *adj. bot.* monopetale. Se dice de florile a căroru corolă este de uă singură petală.
- Monophylle**, *m. bot.* caliciu dintr-uă singură buccată.
- Monopode**, *m.* însă cu unu singuru picioru. *vech.*
- Monopole**, *m.* monopol. dreptu speciale. Privegiu exclusiv de a face sēu vinde ceva.
- Monopoleur**, *m.* cellu cé esercită unu monopolu.
- Monopoliser**, *v. a.* a exercita monopolul, *neol.*
- Monoptère**, *adj. arch.* rătundu și formatu de uă singură columnată (despre edificie). [gură rimă.
- Monorime**, *adj.* cu uă singură rimă.
- Monosperme**, *adj. bot.* monospermă, cu unu singuru sămburu, (despre fructe).
- Monostique**, *m.* monostichă, inscripțiune, epigramă, intr'unu singuru versu.
- Monostyle**, *adj. bot.* cu unu singuru stilu, (despre flori).
- Monosyllabe**, *m.* monosilabă, vorbă de uă singură silabă.
- Monosyllabique**, *adj.* monosilabică, *vers* —, compus de monosilabe.
- Monotone**, *adj.* monotonă, necontenit și același sunetă.
- Monotonie**, *f.* monotonia.
- Mons**, *m.* breviațiune dela *monsieur*, (altă-dată).
- Monotreme**, mamiferu de N.-Olanda, care prin organisațiunea sa internă ține de passere și de reptile.
- Monseigneur**, *m.* domn. Titlu de onore ce se da la demnitarii eminenți. La *pl. Mes eigneurs, Nosseigneurs.*
- Monseigneur**, *m.* speciă de pergulă (pěrghiă) ca să spargă uă închisură, uă brăscă.
- Monseigneuriser**, *v. a. a.* da titlu de *monseigneur*.
- Monsieur**, *m.* domn, domnule. La *pl. messieu s.* Titlu datu dela Lud. XIII cellu mai mare din frații regelu.
- Monstre**, *m.* monstru (dihană). In *bot.* flóre duhlă.
- Monstrueusement**, *adv.* monstrosă, că unu monstru, prodigosă, escisivă, in felul sēu.
- Monstrueux**, *euse, adj.* monstrosă: escisivă in genul sēu.

Monstruosité, f. monstro-
sitate, lucru monstros.

Mont, m. vd. *Montagne*.

Mont-de-piété, m. stabili-
mentu unde se dă impru-
mutu cu emanetu. *Mont-pa-
gnole*, dialu deunde privesce
cine-va fara periclu celle ce
se pretrecu intr'ua lupta.

Mont-joie, m. strigatu de
resbelu usitatu altă-dată in
Francia; grămadă de petre.

Montage, m. urcare, trans-
portu de jeosu in sus; a-
daptarea, potrivirea la locu
a tutoru partiloru separate
ale unei machine.

Montagnard, m. muntenu.

Montagne, f. munte. *La—*,
s. *les montagnards*, mem-
brii conventiunii cari pro-
fessa ideele celle mai in-
aintate. [muntosu.

Montagneux, euse, adj.

Montaison, f. timpu in care
stiucele trecu diu apa su-
rata in apa dulce.

Montant, m. timpulu candu
flussulu marii se redica;
lemn, petra etc. pusu ver-
ticale; radecina plantei; to-
ta'ele unui computu, summa.

Montant, e, adj. care as-
cinde, se urca. *Garde— e*,
garda care se aseda in postu,
opp. *garde descendante*.

Montée, f. locu de ascinsu,
de urcatu.

Monter, v. n. a ascinde, se
redica, se urca; v. a. a redica.
duce in sus; a ordina, as-
seda la loculul loru bucca-
tele unei opere, unei machi-
ne: (—*une machine*), a pro-
cura lucrurile necesarie.

Monter seü *se monter*, a se
redica, insuma, (despre unu
totale compusu de mai multe
nunere).

Monteur, m. lucratoru care
adapteda petrele in aur.

Montgolfiere, f. aerostatu.

Monticule, m. micu munte.

Montoir, m. obiectu inal-
tatu, de care se servesc
cine-va ca se se urce pe calu.

Montre, f. mustra, *échan-
tillon*, lucru luatü pentru
probă; cutia cu gemu. Re-
vista unei armate, smotru,
parada.

Montre, f. orologiü purta-
tivu: — *à réveil*, orologiü
de desteptatu.

Montrer, v. a. a arreta. *Il
montre fort bien*, ellu da
lectiuni, iustruesce, forte bine.

Montueux, euse, adj. mun-
tosu, cu dialuri.

Monture, f. animale care
servesc a purta pe omu.

Monument, m. monumentu.

Monumental, e, adj. mo-
numiutale, de monumentu.

Moque, f. vassu de tinichea.

Moquer, v. r. a si ride.
Le part. passé s'accorde tou-
jours. *Voy. s'ingénieur*.

Moquerie, f. luare in risu;
lucru absurdü, de risu.

Moquette, f. speciä de ma-
teria de lana assemine ca-
tifelei.

Moqueur, euse, adj. si s.
care si ride. Ca. sust. m. uä
passere amer.

Morailles, f. pl. instrumentä
prin care se stringe nasulu
unui calu reu, candu se pot-
covesce.

Morailion, *m.* speciă de verigă la sipeturi.

Moraine, *f.* lână scossă prin calce dela animală morie.

Moral, *e, adj.* morale care privesce moralele, năravurile, *certitude*—, certitudine fundată pe forți probabilități.

Morale, *f.* morale, doctrină relativă la morală.

Moralement, *adv.* morale, după regulele moralii.

Moraliser, *v. a.* a da morale, forma după preceptele moralii; a face reflessiuni moralii.

Moralisateur, *m. trice, f.* care tinde, caută, să reformeze moralele, năravurile.

Moraliseur, *m. iron.* cellu cè affectă de a vorbi morale.

Moraliste, *m.* moralistă, scriptorū care tractedă despre morală (moravuri).

Moralité, *f.* moralitate, calitate morale, caracterū morale, reflessiuni moralii.

Morbide, *adj. med* morbidū, care se referesce la bôlă.

Morbidesse, *f. pict. și sculpt.* moliciune și delicatetă a cărnii.

Morbifique, *adj.* morbidicū, care causedă morbū, bôlă.

Morbleu, *interj.* ah ! esprime impațiință, mâniă.

Morceau, *m.* buccată, parte separată dintr'unū corpū solidū. *Tailler à qn. les—*, a prescrie cui-va spesele.

Morceler, *v. a.* a divide în buccăți. imbuccătăți. *Style morcelé*, stilū tăiatū în miece frasi. — Lit. *l.* se duplică înainte de *e* mută.

Morcellement, *m.* imbuccătătire, peticire.

Mordache, *f.* clesti mari pentru focū [rosivă.

Mordacité, *f.* calitate cor-

Mordant, *e, adj.* care mușcă, care este de calitate corrosivă.

Mordicant, *e, adj.* acru, ințepante, corrosivū.

Mordicus, *adv.* cu obstinațiune, cu inatū, *fam.*

Mordienne, (*à la grossej*), *adv.* fără fineță, *sans facon*, (pop.)

Mordiller, *v. a.* a musca ușiorū și addesé.

Mordoré, *ée, adj.* negriciosū, amestecatū cu roșiū.

Mordre, *v. a.* a mușca; rôde. *Il commence à—au latin*, începe să placă latinesce. Se dice despre apa forte: *elle mord sur les métaux*, ea sapă, rôde, metalele.

Mords, *m.* fiă-care massilă, s. brațiū, a ninghamelei.

More, *m. s. maure*, maurū, africanū. *Gris de more*, culoare sură închisă.

Moreau, *m.* sêū *cheval—*, calū forte negru și luciosū.

Morelle, *f. bot.* plantă solană veninosă.

Moresque, *mauresque, m.* mauricū, care se referesce la moralele (obiceiurile) Maurilorū. *Sust. f.* pictură de foie făcută după capriciū.

Morfi', *m.* asperitați ale tăișului unū cuțitū etc., ossū de elefante nelucrată.

Morfondre, *v. a.* a causa unū frigiū pētrundētoriū, a răci.

- Morfondure**, f. rēcělă a cailorū.
- Morganatique**, *adj.* morganicū. Se dīce de căsătoria unui principe cu uă persónă de ordine inferiōre, cândū ellū n'o înalță la condițiunea sa.
- Morgeline**, f. *bot.* plantă cariofileă. Și *alsine, mouron.*
- Morgue**, f. mină, conținută grave și seriōsă, trufiă, ifosū.
- Morgue**, f. locū unde se espunū cadavrele necunoscutilorū.
- Morguer**, v. a. a privi cu unū aerū insolinte și provocatorū.
- Morguienne**, sēu *par la* —, vechiū jurămintū țerrănescū. [muribundū.
- Moribond**, *e, adj.* murindū.
- Moricaud**, *e, adj.* și *sust.* cu fația brună, *fam.*
- Morigéner**, v. a. a forma moralele, năravurile, cui-va; a corrige, adduce la dētoriasa.
- Morile**, f. speciă de bureți.
- Morillon**, *m.* speciă de struguri negri. La *pl.* smarandū brutū, cē se vinde cāntăritū.
- Morin**, *m.* culōre galbină de lemnulū *morus tinctoria.*
- Morine**, f. uă plantă persană.
- Moringa**, *m.* unū arbure de Ceylan.
- Morio**, *m.* unū frumosū fluturū.
- Morion**, *m.* armătură de capū a vechilorū călarī.
- Mormon**, *m)* vd. *mandril, macareux.*
- Morne**, *adj.* triste, posomoritū, *sombre.* Ca s. m. micū munte in colon. franc.
- Mornifle**, f. lovitură cu mână pe fația, pe obrađū, *pop.*
- Morose**, *adj.* morosū, închisū, posomoritū, *chagrin.*
- Morosité**, f. caracterū morosū, pasomorire.
- Morphine**, f. morfina, alcali veget. din opiū, principiū amarū, somniferū, veninosū. [insectă.
- Morpion**, *m.* speciă de
- Mors**, *m.* (pronunț. sēu nu pe s), dăbale.
- Morsure**, f. mușcătură.
- Mort**, f. mōrte, decessū; — *aux rats*, tossicū pentru a ommori șōreci, — *aux mouches*, chărtiă pentru mușce, à —, de mōrte, excessivū.
- Mort**, *e, adj.* mortū. repausatū. *Bois* —, lemnū uscatū, — *bois*, lemnū care nu e bunū de nimicū; *feuille* — *e*, fōiă uscată.
- Mort-gage**, *m.* gagiū de care se buccură gratuitū creditorulū.
- Mort-ivre**, *adj.* beatū mortū.
- Mort-né**, *m.* născutū mortū.
- Morte-eau**, f. flussulū și reflussulū cellū măi micū; timpulū acestora, (intre luna nouă și luna plină).
- Morte-page**, f. soldatū sēu servitorū plătitū fără a i se cere niciunū servițiū. Și *morte-paie.*
- Morte-saison**, f. timpū cândū cine-va nu gēssesce de lucru (kesatū).
- Mortade le**, f. mare cārnatū de Italia.
- Mortailable**, *adj.* se dicea

- de servii cari eredita, mostenia, dela domnului lorü.
- Mortaise**, f. scobitură într'unü lemnü, că se imbuce altă buccată. Și *mortoise*.
- Mortaiser**, v. a. a scobi lemnulü, vd. *prec*.
- Mortaille**, f. vd. *servage*.
- Mortalité**, f. mortalitate, condițiunea celui cü este muritoriu, condițiunea umană.
- Mortel**, *elle*, adj. mortale, muritoriu.
- Mortellement**, adv. de mörte, excessivü, durerosü.
- Mortier**, m. molođü.
- Mortifere**, adj. mörtiferü, care adduce mörte. [milesce.
- Mortifiant**, e, adj. care u-
- Mortification**, f. med. alterațiune a fluidilorü naturalü, care destrüesce țesșeturile cärniü, cärnurü mörte; *fig.* umilință, afflicțiune, accidinte răü.
- Mortifier**, v. a. a face carnea se devinä mai fragetă; *med.* a causa cangrenă, mörte; *fig.* a umili, supera prin refusü, prin dojănă, a mortifica.
- Mortuaire**, adj. de mortü, care se referesce la servițiul funebre, la decesse.
- Morue**, f. morunü.
- Morve**, f. mucositate. *Morveau*, m. mucositate desă, este p. us. [tređi.
- Morver**, v. n. bot. a se pum-
- Morveux**, euse, adj. avindü mucositate, (mucosü).
- Mosaïque**, adj. mosaicü, dela Moise.
- Mosaïque**, m. mosaicü. Operă de buccăte separate, s.

- adaptate din diverse culori,
- Mosaïsme**, m. mosaismü, legea lui Moise.
- Mosarabe**, vd. *Mozarabe*.
- Moscouade**, f. sacharübrutü.
- Mosquée**, f. templu maho-metanü, mosqueă, gëmiă.
- Mot**, m. vorbă, dicere. *Un bon*—, lucru đissü cu spiritü, *à demi*—, fără a spune totü. *Demi-mots*, insinuațiuni. *Mot à mot*, *mot pour mot*, s. numai *pour mot*, vorbă cu vorbă. *Mot-à-mot*, m. traducțiune literale. *Traîner ses mots*, a vorbi rarü și iucetü; *ne dire*—, a nu dice niciuă vorbă. *Le fin mot*, intințiunea secretă. *Mot d'ordre*. losincă. [nette.
- Motacille**, f. vd. *bergeron*.
- Motelle**, m. micü pesce de apă dulce. Și *moteille*.
- Motet**, m. psalmü, vorbe de devoțiune puse în musică fără se facă parte din officiulü divinü.
- Moteur**, m. *trice*, f. motorü, care imprime mișcare, face se se misce; *fig.* instigatorü.
- Moteur**, m. *trice*, f. adj. mișcatoriü, care dă mișcare. În genere la femininü.
- Motif**, m. motivü, cea cü mișcă și îndëmnă a face ceva, causă, privilegiü; *mus.* cugetare dominante într'unü cãntecü, frase melodică.
- Motilité**, f. mișcare, facultate de a se mișca, (în *didact.*).
- Motion**, f. noțiune, mișcare.
- Motiver**, v. a. a motiva, espune; servi de motivü pe-

Motte, f. bulgăre de pământ.

Motter, v. n. s. *se motter*, a se piti. De poturnici, cându se ascundă între bulgări.

Motteur, m. uă vrabia.

Motu proprio, m. lat. priu mișcarea propriă. Se dice de bulele Papei pentru numirea cardinalilor.

Motus, *interj.* tăcere! silențiu! *fam.*

Mou, sēu *mol.* fem. *molle*, *adj.* mōle.

Mou, m. plămănu de melu, de bouă etc.

Mouchache, f. amidonă făcută cu succu de maniocu uscată.

Mouchard, m. spionu de poliția.

Moucharder, v.n. a spiona, asculta în secret, cē vorbește cine-va. Comp. *moucher*.

Mouche, f. muscă, vd. și *piede-mouche*, și *mouchard*.

Moucher, v.a. a sterge mucoșități: lua muculū. Vech. pentru *moucharder*.

Moucherolle, t. passere care se nutrește cu musce. Și *gobe-mouche*.

Moucheron, m. musculiță.

Mouchet, m. uă passere ier-natică.

Moucheté, *ée*, *adj.* pētātū.

Moucheter, v. a. a însemna, adorna, împodobi, cu mīce macule, pete, simetrice.

Mouchettes, f. pl. mucări.

Moucheture, f. macule, pete, naturaī pe pele, pe penne etc.

Moucheur, m. celul cē curățā luminările la teatru.

Mouchoir, m. basma: — *de cm.* basma du gītū la femeie.

Mouchure, f. muculū luatū dela luminare.

Moucon, vd. *Mousson*.

Moudre, v.a. a măcina. *Moudre de coups*, a bate violinte.

Moue, f. contractiune a labielorū în semnū de decisiune, (*faire la—*), *fam.*

Mouée, f. amestecū de sânge de cerbū, pâne și lapte, cē se dă cănilorū la vinătore.

Mouette, f. passere palmip. marină cu aripele lunge.

Moufette, f. vd. *Mofette*.

Mouflard, *adj.* buhavū, cu fația grōssă și sărită.

Moufle, f. sistemă de scripeți pentru a redica greutatei considerabil.

Moufle, m. *chem.* vassū de pământū pentru a espune corpurile la focū fără sē le atingă flacăra.

Mouflée, *adj.* f. *Poulie—*, scripeți cari lucrēdă singuri sēu în una cu alții.

Mouflon, m. unū berbecū sēlb.

Mouillage, m. locū în mare propriū cā sē se arunce ancora.

Mouille-bouche, f. *nevār.* pēră care se topește.

Mouillé, *ée*, *adj. gram.* muiatū. *Temps —*, timpū cândū a plouatū.

Mouiller, v.a. a muia, umecta.

Mouillette, f. feliă de pâne muiatā în oue cōpte.

Mouilloir, m. micū vassū în care femeele cari țessū, mōiū virfulū degitelorū. [tură.

Mouillure, f. muiare, muiă-

Moulage, m. scōtorea unui obiectu din tiparū. vd. *urm.*

Moule, f. tiparū, aparatū propriū a reproduce prominința sēu relieulū obiectelorū, a cărorū figură este săpată pe dînsulū; măsură pentru lemne.

Moule, f. coquilă bivalvă acefale mar. bună de mîncare.

Moulé, *ée*, *adj.* și *moule*, *m.* imprimatū. Se dice de uă epistolă (*lettre*—) imprimată, sēu de uă scriere care sēmēnă cu literele de imprimatū.

Mouler, *v. a.* a pune în tiparū; a mēsură lemnele de focū. *Vd. moule.*

Moulerie, *f.* laboratoriu de tipăritū reliefe, *vd. moule.*

Moulette, *f.* mică coquilă.

Mouler, *m.* lucrătorū care tipăresce reliefe; aginte prepusū cā sē mēsorē lemnele cē se vindū.

Moulière, *f.* locū unde se pescuesce coquile.

Moulin, *m.* móră,— *à vent*, móră de vintū.

Moulinage, *m.* façiă cē se dă mătăssii prin mijloculū unū felū de móră.

Mouliner, *v. a.* a da façiă mătassii.

Moulinet, *m.* machină de lucrātū monnetă: rōta unei mori de vintū.

Moulineur, *m. moulinier*, lucrătorū la *moulinage*, *vd. vb.*

Moult, *adv.* multū, *vech.*

Mouū, *uc, adj.* măcinatū, redussū în pulbere. *Or*—, politură cu aurū trituratū.

Moulure, *f.* ornamentū simplu de arhitectură (ciubucū).

Mourant, *e, adj.* care móre, dăce în nesimțire.

Moureiler, *m.* speciă de arbure malvaceū.

Mourir, *v. n.* a muri, decede.

Mouron, *m.* mică plantă primulaceă. Și *anagallis*.

Mouron, *m.* speciă de șiopirlă galbină.

Mourre, *f.* jocū cu degitele inchise și dischise.

Mousquet, *m.* musquetă, vechiă armă de focū.

Mousquetade, *f.* dătatură de *mousquet*.

Mousquetzire, *m.* soldatū pedestre armat cu *mousquet*.

Mousqueterie, *f.* dătatură simultană de mai multe musquete sēu pusce. [carabină.

Mousqueton, *m.* speciă de

Mousquite, *f. vd. Moustique.*

Moussaut, *m.* speciă de pîne de arpăcașiū.

Mousse, *adj.* tocitū, fără virfū.

Mousse, *m.* june noviciū, ucenicū, la marinari.

Mousse, *f.* muschiū, plantă crip'ogamă.

Mousseline, *f.* musselină. Dela orașulū *Mosoul* în Asia.

Mousseinette, *f.* musselină foarte ușoriă.

Mousser, *v. n.* a se copperi de mustū (despre liciți). *Faire* —, a esalta mai multū decātū este adevēratū.

Mousseron, *m.* speciă de bureți, de ciuperce. Și *agaric odorant. ag. comestible.*

Mousseronnière, *f.* locū plinū cu bureți. [tosū.

Mousseux, *cuse, adj.* mus-
Moussoir, *m.* uneltă cā sē facă spumă ciocalatei.

Mousson, *m.* mussonulū,

- vintu regulatū și periodicū pe marea Indiel-rū. [mustū.
- Moussu, e, adj.** copperitū de
- Moustace, e, f.** mustația. *Donner sur la—à qn.*, a da pa me cui-va.
- Moustile, f.** gustulū unui vinū puțin gasosū.
- Moustiquaire, m.** perdea de musselină pentru a preserva de *moustique*, vd *urm.*
- Moustique, m.** masticū, țințurū de Africa și America.
- Moș, m.** mustū.
- Moutard, m.** micū băietū, *pop.*
- Moutarde, f.** muștarū. și *sénevé, farine de moutarde.*
- Moutardier, m.** vassū de muștarū.
- Moutier, m.** biserică. monasteriū. Altă-dată *moustier.*
- Mouton, m.** berbece, carne de berbece; maiū ca să bată pari. La *pl.* valurī pe marile fluvii.
- Moutonner, v. a.** a încreți, precum este lăna berbecului, v. n. a se agita valurile.
- Moutonnerie, f.** simplitate, prostiă.
- Moutonnier, m. ière, f.** cellū cē imită cē vede la altulū, precum berbecii.
- Mouture, f.** măcinatū de grăū; salariulū inorariului; amestecū de frumentū, ordū și secară prin a treia parte.
- Mouvance, f.** Se dicea despre depindința unui dominiū relativū cu feudulū. [mișca.
- Mouvant, e, adj.** care pō e
- Mouvement, m.** mișcare; agitațiune, promoțiune.
- Mouvementé, ée, adj.** care presintă varietate.
- Mouuer, v. a.** a remișca, scormoni, pămîntulū pe suprafația.
- Mouvoir, v. a.** a mișca. a conduce prin mișcare. *Comp. remuer.*
- Moxa, m. chir.** moxa, cauteriū cu bumbacū și éscă, cē se arde pe pele.
- Moye, f.** partea tinēră și fragilă a petrei. [fragile.
- Moyée, f.** *Pierre —*, pētră
- Moyen, m.** mijlocū. *Pl.* mijloce, avuție, commodități.
- Moyen, enne, adj.** mediū, mijlociū. de mijlocū, din mijlocū.
- Moyen-âge, m.** evulū mediū, epoca istorică dela Constantinū până la Renascință.
- Moyennant, prep.** cu, prin, mijloculū, cu ajutoriulū, *au moyen de, par le moyen de.*
- Moyennement, adv.** mediocre, de mijlocū, prin terminū mediū.
- Moyenner, v. a.** a mijloci, procura prin mijlocire, *vech.*
- Moyer, v. a.** a tăia uă pētră in douē, cā să facă trepte de scară.
- Moyère, f.** lacū copperitū de trestiă. [binușiū de ouū.
- Moyeu, m.** bucea de rōtă; găl-
- Mozarabe, m. și adj.** creștinū span. care descinde din Mauri, Sarrasini. și *mosarabe.*
- Mozarabique, adj.** mozarabicū, vd. *prec.*
- Muable, adj.** mișcătoriū, neconstante, schimbătoriū, *p. us.*
- Muance, f. mus.** schimbarea unei note într'alta.
- à **Muche-pot, adv.** in ascunsū, vd. *Musser.*

Mucilage, *m.* substanță viscosă. [viscosă.]

Mucilagineux, *euse*, *adj.*

Mucite, *m.* uă sare.

Mucosité, *f.* mucositate.

Mucron é, ée, *adj. bot.* mucronat, terminat printr'ună vîrfu subțire.

Mucus, *m.* vd. *mucosité*.

Mue, *l.* schimbare de pîr, de penne etc. (năpîrlit).
de penne etc. (năpîrlit).

Muè, *éc*, *adj.* care și schimbă pîrlu, pennele etc.

Muet, *ette*, *adj.* mut.

Muette, *f. s.* *mue*, tîntoriu, cortu, unde se întîlnesc vîntorii.

Mufle, *m.* botu. [soneă.]

Muflier, *m. bot.* plantă per-

Mufti, *m.* capul religiei mahometane.

Muge, *m.* unu pesce marinu.
 Și *mugil s. mulet*.

Mugir, *v. n.* a mugî.

Mugissant, *e*, *adj.* mugitoriu, care mugesc.

Mugissement, *m.* mugit.

Muguet *m. bot.* plantă de primăveră cu flori albe odoranți.

Muguet, *m.* speciă de altă (abubă) la copii.

Mugueter, *v. n.* a face pe plăcutul, pe amabile, pe galante.

Muid, *m.* modiū, vechiă măsură de capacitate pentru lici.

Mulâtre, *m. esse*, *f.* mulatru, născut dintr'ua albă și unu indianu, séu din contra.

Mule, *f.* vechiă încălțăminte.

Mule, *f.* mulă, catiră.

Mules, *f. pl.* înflătore la călcai.

Mulet, *m.* mulu, catirū. Vd. și *muge*.

Muleter, *v. a. jur.* a multa, condamna la uă pedepsă (globi).

Muletier, *m.* conductorul unu mulu, unu catirū.

Mulette, *f.* locu unde sedu passerile de pradă.

Mulon, *m.* grămadă de sare pe malul mării.

Mulot, *m.* șorece de câmpu.

Multicapsulaire, *adj. bot.* multicapsulariu, cu multe capsule.

Multicaule, *adj. bot.* multicaule, cu multe rădăcine.

Multifide, *adj. bot.* divisu adincū in mai multe segmente.

Multiflore, *adj. bot.* multifloru, cu flori numeroșe.

Multiforme, *adj.* multiforme, cu mai multe forme.

Multilatère, *adj.* multilateru, cu multe lateri.

Multilobé, *éc*, *adj. bot.* cu multe lobule.

Multiloculaire, *adj.* cu mai multe logiuri, locuri.

Multinôme, vd. *polynôme*.

Multiparti, *ie*, *adj. bot.* divisu in lamine, in fășie.

Multiple, *adj.* multiplu, *m.* numărū. care conține esactū de câte-va ori unu altu numărū.

Multipliable, *adj.* multiplicabile, care se pôte înmulți.

Multipliant, *m.* care face să se vedă mai multe imagini de acel'ași obiectu.

Multiplicande, *m. mat.* numărū de multiplicatū, de înmulțitū.

Multiplicateur, *m. mat.* multiplicator, înmulțitor.

Multiplication, *f.* înmulțire, înmulțire.

Multiplicité, *f.* înmulțire, număr mare, infinită, de lucruri diverse.

Multiplier, *v. a.* a înmulți, înmulți; *v. n.* se înmulți, a crește în număr, se înmulți.

Multisiliqueux, *euse, adj. bot.* cu multe învelișuri.

Multitude, *f.* mulțime; mare număr de oameni, poporul.

Multivalve, *f. și adj.* multivalv, cu multe valvule, compus din mai multe buccăte de coquile și flori.

Municipal, *ale, adj.* municipal, de municipalitate; *garde—e*, soldați însărcinați cu poliția în Paris.

Municipaliser, *v. a.* a stabili regimul municipal.

Municipalité, *f.* municipalitate, corpul oficialilor municipali, localele unde sunt ei.

Municipe, *m.* municipiu, orașul all' Italiei, care participea la dreptul de cetate romană, conservându înse legile s'elle proprie, la antică.

Munificence, *f.* munificență, virtute care ne duce să facem mari liberalități.

Munir, *v. a.* a pune, îngriji cu, *garnir, pourvoir.*

Munition, *f.* muniție, proviziune de lucruri necesare într'oa armată. *Pain de—*, pâine ce se distribuie soldaților.

Munitionnaire, *m.* cel care procură muniții trupelor.

Muphti, *vd. Mufti.*

Muqueux, *euse, adj.* viscos, cu mucilagine.

Mur, *m.* mur, didă, *fig.* protecție. *Gros—*, murul temeliei; — *d'appui*, mur înălțat de aproape trei picioare. *Mettre au pied du—*, a constringe să ia un parțit.

Mûr, *e, ad.* copt, matur.

Muraille, *f.* mur, mai ales mur gros și înalt; partea st'acei pe care se resămă stratul de cărbuni (la minere de cărbuni).

Mural, *e, adj.* mural, de mur.

Mûre, *f.* mură, dudă. *Vd. si mûron.*

Mûrement, *adv.* cu maturitate, cu multă reflecție.

Murène, *f.* murenă, un pește marin dintre apozi.

Murer, *v. a.* a încungiura cu muri, astupa cu mur.

Murex, *m.* diverse specii de coquile univalve.

Muriate, *m. chem.* cloridrat.

Muriatique, *adj.* muriatică *Acide—*, nume vechiu pentru *acidul chlorhydric*.

Murie, *f.* salamură.

Mûrier, *m.* mor negru, dudă.

Muriqué, *ée, adj. bot.* muricat, cuprit cu ghimpi, precum ariciul.

Mûrir, *v. n.* a se coce; *v. a.* a face să fiă copt.

Murmure, *m.* murmur, șgomot surd și confuz.

Murmurer, *v. n.* a murmura.

Muron, *m.* fructu de mărăcină. Și *mûre sauvage*.

Murrhin, *e, adj.* și *m.* (*vase*—), vassu anticu de uă compozițiune necunoscută.

Murucica, *m.* uă plantă.

Musagète, *m. myth.* conductoru allu musel rû.

Musaraigne, *m.* micu marniferu insectivoru.

Musard, *e, adj.* și *m.* care și perde timpul cu nimicuri.

Musarderie, *f.* *musardise*, caracteru de *musard*, vd. *pre*.

Musc, *m.* moscu, perfumu trassu dela animalele cu acestu nume. Și *porte-musc*.

Muscade, *f. s. noix*—, grăunte forte aromaticu, odorante. [pérâ.

Muscadelle, *f.* speciă de

Muscadet, *m.* vinu că cellu de tēmēiósă.

Muscadier, *m.* arbure laurineu care produce *muscade*.

Muscadin, *m.* mică pastilă cu moscu. [vd. vorbă.

Muscardin, *m.* micu *loir*,

Muscardine, *f.* morbū allu gândaciloru de mătasse.

Muscari, *m.* uă plantă bulbosă.

Muscat, *m.* muscată, tēmēiósă, struguri s. vinu muscat.

Muscle, *m.* muschiu (de carne).

Musclé, *é, adj.* musculatū, cu muschii bine pronunțați.

Musculaire, *adj.* muschiulare.

Muscule, *m.* musculū, machină de resbelū la anticu.

Musculeux, *euse, adj.* musculosū.

Muse, *f. myth.* *musă. Chacune des neuf déesses qui président aux arts libéraux.*

Museau, *m.* botu, gura și nasulū unorū animalū.

Musée, *m.* museu.

Muser, *v. a.* a pune botniță unu animale, *emuser*.

Muselière, *f.* botniță.

Muser, *v. n.* a și perde timpul cu nimicuri, *s'amusier à des riens*.

Musero'le, *f.* parte din frine d'assupra nasulū.

Musette, *f.* unu instrumentu musicale cămpēnu.

Muséum, vd. *Musée*.—*d'histoire naturelle*, dela 1793 în locu de *Jardin des Plantes* din Paris.

Musical, *e, adj.* musicale, de musică. *Pl. musicaux*, p. usit.

Musicalement, *adj.* în modu musicale, conforme regulelorū musiciei.

Musicien, *m. enne, f.* musicante.

Musico, *m.* în Olanda cafenă pentru po orulū de je sū, unde cântă musica. *Pl. nev.*

Musif, *s. mussif*, vd. *or*.

Musique, *f.* musică, *Science qui traite du rapport et de l'accord des sons*.

Musiquer, *v. n.* a cânta musică.

Musophage, *m. nat.* genū de passeri silv. frugivore.

Musqué, *é, adj.* perfumatū cu moscu. *Boeuf*—, bisonulū.

Musquer, *v. a.* a parfuma cu moscu.

à **Musse-pot**, vd. *urm*
Musser, v. n. s. *se musser*,
 a se ascunde (*vech.*). A *musse-pot* (și coruptă à *muchepot*), în ascunsă, *en cachette*.
Mussilation, f. deliriū murmurante, mișcare particulară a labielorū bolnavului în friguri atassice, tifoidi.
Mustelle, f. speciă de pește.
Musulman, m. musulmană.
Musurgie, f. *mus.* arte de a face ușă convenibile de consonanțe și dissonanțe.
Mutabilité, f. schimbăciune, calitatea lucrului schimbătoriu, variabile. [gângăvită].
Mutacisme, m. speciă de
Mutage, m, oppritulū fermentațiunii mustului.
Mutation, f. schimbare, revoluțiune. [țiunea mustului.
Muter, v. a. a oppri fermenta-
Mutilation, f. mutilațiune, ciuntire.
Mutilaires, f. *pl.* insecte imenopt. în cari femininele n'aū aripe. [(ciunți).
Mutiler, v. a. a mutila
Mutin, e, *adj.* obstinată (inaciiū), *opiniâtre, entêté, piquant*.
Mutiner, v. n. s. *se mutiner*, a se obstina, a și pune în necasă, *se dépiter, s'irriter*.
Mutinerie, f. sedițiune, rescolă, obstinațiune, inatū.
Mutisme, m. vd. *urm*.
Mutite, f. mutismă, amutela.
Mutualité, f. mutualitate, schimbū reciprocū.
Mutuel, *elle, adj.* mutuale, reciprocū. *Assurance-le*, asigurantă mutuale, în care

proprietarii se asigură unulū pe altulū contra incendiū.

Mutue lement, *adv.* mutuale, unulū pe altulū, reciprocū [chitectura dorică.

Mutale, f. ornament ũ de ar-

Mygre, m. seū *myagrūm*, uă plantă cruciferă.

Mycéologie, f. tractatu de bureți.

Mydriase, f. slăbiciune a vederii provenită din dilatațiunea pupilei.

Myocéptale, f. inflătură la ochiū. Și *myocéphalon*.

Myodynie, f. durere de muschi. [limbei.

Myoglosse, m. muschiū allū

Myographie, f. reprezentațiune a muschilorū.

Myologie, f. tractatū despre muschi, în *anat*.

Myope, *adj.* și *sust.* miopū, cu vedere scurtă. [scurtă.

Myopie, f. miopismū, vedere

Myosie, f. *med.* contrațiune permanente a pupilei.

Myosite, f. *myositie*, inflamațiune a muschilorū

Myosotis, m. *bot.* miosotis, plantă. *Vulgariū oreille de souris, ne m'oubliez pas*.

Myotilité, f. facultate de a mișca și a contrage muschiū.

Myotomie, f. dissecțiunea muschilorū, (în *anat.*).

Myriade, f. miriadă, numărū de dece mii.

Myriagramme, m. dece mii de grame, aproape 20¹/₂ livres. [litri.

Myrialitre, m. dece mii de

Myriamètre, m. miriametru, 10,000 metre.

Myriapode, *m. s.* *myriopode*, insectă cu numeroase picioare.

Myriare, *m.* dece miș de are s. kilom. pătrat.

Myrmécie, *vd.* *Verrue*.

Myrmécophage, *m.* insectă care se nutrește cu furnice.

Myrmidon, *m.* *vd.* *mirmidon*.

Myrobolan, *m.* numele mai multor fructe farmaceutice, cari vină din America și Indi.

Myrobolanier, *m.* arbure totă-deuna verde, care produce *myrobolans*, *vd. prec.*

Myrobolant, *e, adj.* miraculos, minunat, *neol.*

Myrre, *f.* gumă odorantă de *balsamodendron myrrha*, din Arabia.

Myrrhis, *m.* uă plantă medicinală. Și *cerfeul musqué, cicutaire odorantă*.

Myrthe, *m.* mirtă, arburelă totă-deuna verde, care era consacrată Venerii.

Myrtiforme, *adj.* în forma foiei de mirtă.

Myrtile, *f. bot.* mirtulă. Și *myrtil, aivelle*.

Myrtoide, *adj. bot.* care se-mănă cu mirtulă.

Mystagogie, *f.* instituțiune în unele mistere ale anticității.

Mystagogue, *m.* mistagogă, preotă care iniția la unele mistere, la Grecii antică.

Myste, *m.* inițiată la micile mistere ale Cererii.

Mystère, *m.* cultă secretă în politismă; misteră, taină în relig. creșt. *Vérités ré-*

velées, dont le fond est inaccessible à la raison humaine.

Mystérieusement, *adv.* misteriosă, în taină; în secretă.

Mystérieux, *euse, adj.* misteriosă, care conține un secretă, tainică.

Mysticisme, *m.* misticismă, amăre de mistică. Cercetare profundă în faptă de spiritalitate; taină.

Mystificateur, *m.* cui place să mistifice.

Mystification, *f.* mistificațiune, *vd. urm.*

Mystifier, *v. a.* a mistifica, abusa de credulitatea cui-va, că să ridă de dinsulă.

Mystique, *adj.* mistică, figurată, alegorică. *Testament* —, testam. secretă sub sigilă.

Mystiquement, *adv.* mistică, după sensulă mistică.

Mystre, *m.* măsură de capacitate la Grecii.

Mythe, *m.* mită, particularitate a fablei, narată mitologică.

Mythique, *adj.* de mitologiă.

Mythologie, *t.* mitologiă. Istoria fabulosă a zeiloră, eroiloră antică.

Mythologique, *adj.* mitologică.

Mythologiste, *m. s.* *mythologue*, scriitoră asupra mitologică.

Mythulithe, *m.* mitulită, ună pesce fosilă, *moule fossile*.

Myure, *adj. m. med.* *Pouls* —, pulsă care bate din că în că mai slabă.

Myzine, *f. nat.* genă de insecte.

N

N, *m. n.*, una din conșonanți.
— Elle est du genre féminin d'après l'ancienne appellation, qui prononce *enne*, et du genre masculin d'après la nouvelle, qui prononce *ne*.

Na, *m.* seü *nagi*, speciă de laurü.

Nabab, *m.* principe indianü.

Nababie, *f.* teritoriü suppusü unü *nabab*. [*fam.*

Nabot, *m. e. f.* förte piticü,

Nacarat, *adj. nevar.* de culöre roșiä dischisä (intre ci-reșe și rosä).

Nacelle, *f.* navicelä, micü bastimentü de navigațiune.

Nacre, *f.* nacru, sidef, coquilä din Ind. orient.

Nacré, *ée, adj.* nacratü, de sidef, cä sidefulü, *perlatus*.

Nacrer, *v. a. a da lustrulü sidefulü.*

Nadir, *m.* nadir, punctulü cerulü care este verticale sub piciórele nöstre (*arabiculü nadhara*).

Naffe, *f. eau de—*, seü *eau de senteur*, apă a cui base este flórea de portocalä, *aquü naphae*. Vd. *oranger*.

Nage, *f.* usitatü în locuțiunile: *à la nage*, innotü, innotändü, *se jeter à la—*, a se arunca în apă, cä se inöte, *en—*, plinü de sudóre.

Nageant, *e, adj. bot.* întinsü peste apă. [*notü.*

Nagée, *f.* spațiü percursü în-

Nageoire, *f.* natatoriä, aripa pescelü.

Nager, *v. n. a.* innota; vd. și *ramer*.

Nageur, *m. euse, f.* innotătorü.

Naguère, *adv. s. naguères*, cu puçinü înainte, de cur-rindü.

Naïades, *f. myth.* naiadü, nimfe ale fântänei.

Naïf, *naïve, adj.* grațiosü, inspiratü de sentimentü naturale, fără artificii, simplu, *sans fard, sans détour*.

Nain, *e, adj. și sust.* piticü.

Naissance, *f.* nascere.

Naissant, *e, adj.* care se nasce.

Naître, *v. n. a.* se nasce.

Naïvement, *adv.* cu simp-litate, fără artificii.

Naïveté, *f.* ingenuitate, sim-plitate naturale și plăcutä, *ingenuité*.

Nan, *m.* muscă de Laponia.

Nanan, *m.* sacharicale, *fam.* vd. *friandises*.

Nangueur, *m.* speciă de ga-selä în Seneg-*l.* Și *nanguer*.

Nankin, *m.* pândä de unü gal-bine particularü dela Nankin, orașiü allü Chinei.

Nankinette, *f.* speciă de pândä ușióriü.

Nanna, *f.* plantä amer.

Nansouk, *m.* nansuk, uä frumósä muselinä.

Nantir, *v. a. a* assigura prin emanetü, emaneta. *Se—*, a lua ce-va cä fiindü allü seü, a și procura unü lucru pen-tru precauțiune.

Nantissement, *m.* emanetü, emanetare.

Napacé, ée, adj. de forma napului.

Napée, f. myth. napea, nimfă a munților.

Napel, m. napelū, vd. *aconit*.

Naphaline, f. naftalină. Substanță estrassă prin distilațiune din cărbuni de pămintū, din *goudron*.

Napate, m. bitume transparente și foarte inflamabile.

Napoléon, m. napoleonū.

Nappe, f. mėsă de pândă; lațid pentru prepe ițe.

Napperon, m. mică mėsă de pândă, ce se așședă peste *nappe*.

Narcisse, m. narcissū, uă plantă amarilideă, *fig.* omū inamoratū de persōna sa.

Narcissé, ée, adj. s. *narcissoïde*, care sēmēnă cu narcissulū.

Narcotine, f. narcotină, principii cristalibile, alcaloidū estrassū din opiū dissolutū.

Narcotique, adj. narcoticū.

Narcotisme, m. narcotismū, addormire; inveninare prin narcotice.

Nard, m. nardū, speciă de levantă cu odore foarte plăcută. *Parfum des anciens*.

Nargue, sust. nevar. desprețū pentru unū lucru.

Narguer, v. a. a infrunta cu desprețū, *fam.*

Narguille, m. *narguilleh*, nerghelea, pipă.

Narine, f. nară. [rețū, *rusé*.

Narquois, m. și *adj.* finū, și-

Narrateur, m. narratorū, povestitorū.

Narratif, ive, adj. narrativū.

Narration, f. narrațiune,

recitațiune istorică, povestire.

Narré, m. narrațiune scurtă.

Narrer, v. a. vd. *raconter*.

Nartex, m. porticū în bisericile vechie

Narval, m. s. *nerval*, cetacū înarmatū de unū dinte foarte lungū. Și *licorne de mer*.

Nasal, e, adj. gram. nasale, care se pronunțā din nasū. Pl. *nasals*.

Nasalement, adv. cu unū sunetū nasale. [tere nasali.

Nasalité, f. calitatea unei li-

Nasard, m. cāntū de organatū, care imită vocea omulū.

Nasarde, f. loviturā cu degitulū (*chiquenaude*, bobirnacū), pe nasū.

Nasarder, v. a. a lovi cu degitulū pe nasū. [malī.

Naseau, m. nară a unorū ani-

Nasi, m. președinte din sanhedrim, din sinedriū, la Judei.

Nasillard, e, adj. care vorbește pe nasū. Și *nasonné*.

Nasiller, v. n. a vorbi pe nasū.

Nasilleur, m. euse, f. care vorbește pe nasū. [nasiller.

Nasillonner, v. n. dim. din

Nasitort, m. vd. *cresson alénois*.

Nassat, m. cāntū de organe.

Nasse, f. speciă de coșii de bețe de răchită pentru a prinde pește.

Natal, e, adj. natale, unde e cine-va născutū.

Natant, e, adj. bot. care pluteste pe apă. La *fem.*

Natation, f. natațiune, înnotare.

Natatoire, *adj.* natatoriu, care servește la innotău.

Nates, *m. pl.* tubercule la cerbi.

Natice, *f. nat.* moluscă innotătoare. Comp. *nerite, gastéropode nageur.*

Natif, *ive, adj.* nativ. Se dice de țerra unde s'a născut cine-va; addussu din nascere; *or* —, *argent* —, aur, argint, scossu puru din mineră. [păgăni.

Nation, *f.* națiune. *Les* — *s.*

National, *e, adj.* național.

Nationalement, *adv.* în modu național, prin ordinea națiunii.

Nationaliser, *v. a.* a face național, *neol.*

Nationalité, *f.* naționalitate, caracteru național.

Nativité, *f.* nascere (*in biser.*).

Natron, *m. s. natrum*, natru, carbonat de sodă cristaltu, sare alcali naturale.

Natta, *f. chir.* speciă de steatom. Vd. *broncocèle.*

Natte, *f.* rogojină; șiuviță.

Natter, *v. a.* a asșterne cu rogojină; împleti șiuvițe.

Nattier, *m.* care face și vinde rogojine. [nuđitate.

in **Naturalibus**, *adv.* în

Naturalisation, *f.* indigenat, concessiune de drepturi civili unui strein.

Naturaliser, *v. a.* a face indigen, a concede unui strein drepturi civili.

Naturalisme, *m.* naturalism, calitatea lucrului produsu printr'ua causă naturale.

Naturaliste, *m.* naturalist.

cellu ce se ocupă de istoria naturale.

Naturalité, *f.* starea celui ce este naturale dintr'ua țerră.

Nature, *f.* natură, tote lucrurile create; ordinea universulu, puterea care a stabilit și menține această ordine; principiu intrinsecu alu activității fiintelor; proprietate a fiă-cării ființe, fire.

Naturel, *elle, adj.* naturale, conforme naturei, firesce.

Naturel, *m.* lăcuitoru originariu dintr'ua țerră (mai alesu la *pl.*); înclinațiune, caracteru naturale, fire. *Au* —, după natură.

Naturellement, *adv.* prin impulsu naturale, firesce.

Naufrage, *m.* naufragiu, înecăciune (unei navi).

Naufragé, *ée, adj.* naufragiat, care a făcutu naufragiu.

Naufrager, *v. n.* a face naufragiu, se inneca, *neol.*

Naufrageux, *euse, adj.* naufragios, fecundu în naufragie, în înecăciuni, *vech.*

Naulage, *m.* inchiriatulu unei luntri; ceaa ce plătesce călătorulu pe nave. Și *fret.*

Naumachie, *f.* naumachiă, reprezentațiune a unei lupte navali.

Nauséabond, *e, adj.* care causedă nuseă (grătă).

Nautile, *m.* nautilu, testaceu univalvu cu mai multe celule.

Nautique, *adj.* nauticu, de navigațiune.

Nautonnier, *m. ière, f.* cou-

ductorul unei luntri, unei nave, luntrași.

Naval, *e*, *adj.* navale, relativ la nave de resbelu.

Navée, *f.* implătura (incărcătura) unei nave.

Navet, *m.* napu, plantă cruciferă.

Navette, *f.* rapiță. *Comp. navet sauvage, chou navet.*

Navette, *f.* unu instrumentu de ceprădari, cădelniță.

Naviculaire, *adj.* naviculariū, în forma unei navicule, unei mice nave.

Navigable, *adj.* navigabile, plutitoriū.

Navigateur, *m.* navigatoru, plutitoru. [*plutire.*]

Navigation, *f.* navigațiune,

Naviguer, *v. n.* a naviga, pluti, ămbla cu navea.

Naville, *f.* micu canale de irigațiune a solulu, usitatū principale în Sudu.

Navire, *m.* nave, corabiă, de mare. *Comp. vaisseau, bâtiment.*

Navrant, *e*, *adj.* forte întristătoriu, deplorabile.

Navrer, *v. a.* a vulnera răni; a intrista profundu, *affliger extrêmement.*

Ne, *adv.* nu. *Ne pas faire*, a nu face;—*jamais*, nici-uădată.—*Ne est la plus faible des négations*; *ne point* est la plus forte; *ne pas tient* le milieu.

Né, *ée*, *adj.* născutu. *Il est —prié*, e din nascere rugatū, n'are cine-va nevoiă selu invite.

Néanmoins, *adv.* cellu puçinū, cu tôte acestea, *pourtant.*

Néant, *m.* nimicū, ceea ce nu essiste, *non existence.*

Nébulé, *ée*, *adj.* nebulatū, în formă de nori (la armăr.).

Nébulouse, *f.* stea nebulosă.

Nébuleux, *euse*, *adj.* nebulosū, întunecatū de nori.

Nécessaire, *adj.* necessariū, trebuinciosū; *m.* necesariū, cuthiă pentru călătoriă.

Nécessairement, *adv.* de necesse, necessariū.

Nécessitante, *adj. f.* absolută și nedispinsabile, *grâce* —, grațiă necessitante, care constringe și redică libertatea.

Nécessité, *f.* necesitate, putere irresistibile, trebuință, indigintă. *De—*, necessariū.

Nécessiter, *v. a.* a necesita, face necessariū, a essige, a cere.

Nécessiteux, *euse*, *adj.* indiginte, săracū. *Comp. pauvre.*

Nec plus ultra, *m.* terminu preste care nu se pôte trece. [*secte.*]

Nécrobie, *f.* genū de in-

Nécrologe, *m.* necrologū, registru de numinile episcopilor etc. defunți, morți.

Nécrologie, *f.* necrologiă, notiță asupra unui individū repausatū de currindū.

Nécrologique, *adj.* necrologicū, de *nécrologie.*

Nécromance, *f. s.* *nécromancie*, (*mai usit.*), pretinsă arte de a deștepta morți, că se revelede fiitoriul etc.

Nécromancien, *m. enne*, *f. s.* *négromancien*, care se

occupă de *nécromancie*.
Nécromant, *m.* sėu *négromant*, cellő cė esercită *nécromancie*.
Nécrophore, *m.* genő de insecte.
Nécropole, *f.* necropole. Vastă suterrană destinată pentru sepultură, la Egipt. ant.
Nécrose, *f.* *med.* necrose, mortificațiune a ósselorő.
Nectaire, *m.* partea florilorő din care albinele tragő succulő lorő.
Nectar, *m.* nectarő. Bėutura deilorő fablei.
Nectopode, *adj.* Se őice de amfibie ői cetacei.
Nef, *f.* poet. pentru *navire*, nave. Partea bisericei dela uőia principale pănė la chorő.
Nefaste, *adj.* nefastő. Se numia la anticii őilele consecrate repausulő.
Nėfle, *f.* mespilő, unő fructő.
Nėflier, *m.* arbure rosaceő, care produce mespilő.
Nėgatif, *ive, adj.* negativő, care exprime negațiune.
Nėgation, *f.* negațiune (tăgăduelă); *gram.* vorbă negativă.
Nėgative, *f.* negativă, pozițiune care nėgă; particulă care nėgă (tăgăduesce).
Nėgativement, *adv.* negativő, prin negațiune (prin tăgăduelă).
Nėgligé, *m.* neglesső. Starea unei persőne neparate (negătite), *nonchalance*. In *pict.* neghigință plăcută, opp. *fini*.
Nėgligeable, *adj. nat.* care se pőte neglige. [gință.
Nėgligement, *m. t.* negli-

Nėgligement, *adv.* cu neghigință, neingrijitő.
Nėgligence, *f.* neghigință, neingrijire, lipsă de aplicațiune. Comp. *nonchalance*.
Nėgligent, *e, adj.* neghiginte, neingrijitorő, *nonchalant*.
Nėgliger, *v. a.* a neglige, neingriji; nu cultiva, nu considera.
Nėgoce, *m.* comerciő, negoőő, vd. *trafic, commerce*.
Nėgociable, *adj.* negoőia-bile, care se pőte negoőia, tracta in affaceri (de efecte publice).
Nėgociant, *m.* comerciant, negoőitorő, cu redicata.
Nėgociateur, *m. trice, i.* negoőitorő, însărcinatő se tractede uă affacere in proiectő sėu in discussiune.
Nėgociation, *i.* negoőiațiune, tractațiunea unei affaceri.
Nėgociier, *v. a.* a negoőia, tracta uă affacere; *v. n. 2* face comerciő. Comp. *trafiguer, faire nėgoce*.
Nėgre, *m. nėgresse, f.* negru, servő negru.
Nėgrepelisse, *m.* materiő de bumbacő fabricată in orasiulő cu acestő nume, la Montauban.
Nėgrerie, *f.* locő unde lucrėdă negri; unde stă inchisī negrii, cari sunt de vindutő.
Nėgresse, *f.* servă nėgră.
Nėgrier, *m. s. vaisseau*—, nave care se ocupă de comerciculő cu negrii.
Nėgrillon, *m. omne. i.* micő negru.

Négrone, f. varietate de smochină.

Négropage, m. părténū allū servitūții negrilorū.

Négrophile, m. amicū, favoritorū, allū negrilorū.

Négus, m. negus, titlu allū imperatorului Abissinieii.

Neige, f. dăpadă. *Oc fs à la —*, spumă de oue.

Neiger, v. n. a ninge. *Usité à l'infini. et aux troisièmes personnes du singulier.*

Neigeux, euse, adj. copperitū de dăpadă, care anunță dăpadă. [minosă și agati.

Nélitte, f. bot uă planta leguminosă. Și agati.

Néméens, m. pl. *Jeux—*, jocuri nemeice în onőrea lui Hercule, celebrate la Nemea.

Nénies, f. pl. cānturi funebri la Romanii anticii.

Nenni, (nani! partic. neg. nu, fam. [plantă apatică.

Nénufar, m. s. *nénufar*, uă

Néocore, m. neocorū. Officiariū prepusū la întreținerea templelorū, în Grec. antică.

Néographe, m. neografū, celū cē urmédă altă ortografă decătū cea consacrată de usū.

Néographie, f. s. *néographie*, m. neografismū, ortografia contrariă usului.

Néologie, f. neologiă, usū de vorbe noue seū de vorbe vechie într'unū sensū diferite de accețiunea lorū ordinariă. [de neologiă.

Néologique, adj. neologicū,

Néologisme, m. neologismū, vorbă nouă.

Néologue, m. s. *néologiste*, neologistū, care affectă neo-

logismulū, inventă termiinū nouū.

Néoménie, f. lună nouă.

Néopsyte, m. neofitū, individū convertitū de currindū. seū botesatū. [noramă.

Néorama, m. speciă de pa-

Népenthe, f. s. *népente*, nepente, plantă ind. *La népente de Ceylan (nepenthes destillatoria)* contient une eau douce et limpide, qui se renouvelle chaque nuit.

Népenthe, f. med. remediū contră melancoliă, la anticii.

Néphéine, f. pētră care și perde transparența, cândū ē pusă în acidū nitricū.

Néphélion, m. med. nefeliū, maculū, pētă pe ochiū.

Néphralgie, f. med. durere de renichi.

Néphrétique, adj. nefreticū. Se dice de uă durere (la *néphrétique*) care reșede în renunchi, și de unū medicamentū care o calmédă (le *néphrétique*).

Néphrite, f. inflamațiune de renunchi. Și *néphritis*.

Néprographie, f. descripțiunea renunchilorū.

Néphrologie, f. tractatū de renunchi. Vd. *prec.*

Néphrotomie, f. neurotoniă, dissecțiunea nervilorū.

Népotisme, m. nepotismū, influința nepoților papei în affacerile administrative; dorința unei persōne cu putere sē-și înaintede rudele.

Neptune, m. Neptunū, poet. marea. [marină.

Néréide, f. nereide, nimfă

Nerf, m. nervū, fiă-care din

- miclele filaminte cari transpörtă creerilorü sensațiunile, și mișcărilor ordinele voinței.
- Nerf-féure**, f. lovitură ce unü calü a priimitü pe nervü.
- Nérîte**, f. vd. *naïce*.
- Nérítile**, f. coquile fossilü.
- Nérolü**, m. de flori de portocal. Vd. *orange*.
- Nerprun**, m. nerprunü, unü arburelü ramnoiidü. |nervi.
- Nervaison**, f. adunătură de
- Nerval, e**, *adj.* nervale, care provine dela nervi, vd. și *nervin*.
- Nerver**, v. a. a garni cu linie ramificate.
- Nerveux, euse**, *adj.* nervosü, plixü de nervi.
- Nervin**, m. med. remediü propriü a fortifica nervii.
- Nervoir**, m. uneltă a legătorilorü de cărți pentru a trage felurite linie (*nevar*).
- Nervosité**, f. nervesitate, plinitate de nervi.
- Nervure**, f. liniă prominente, eșită, care se ramifică pe foie, pe aripele insectelorü.
- Nescio vos**, *lat.* nu vë sciü. Formulă familiare de recusațiune.
- Nestor**, m. nestorü, Lătrănü înțeleptü și esperimintatü.
- Nestorianisme**, m. nestorianismü, eresia Nestorianilorü in secl. 5.—Ils niaient que le saint Esprit precedät du Verbe. [vd. *prec.*]
- Nestorien**, m. nestorianü,
- Net, ette**, *adj.* curatü, politü; limpede, fără confusiune.
- Net**, *adv.* d'a drepiulü, *librement*. [façiă.]
- Nettement**, *adv.* curatü; pe

- Netteté**, f. curăteniă.
- Nettoiemēt, nettoyage**, m. curățire, (*des rues* etc.).
- Nettoyer**, v. a. a curăți, sterge,
- Neubie**, f. cariă, mâncătură a grănelorü. [nouve-spedce.]
- Neuf**, numer. noue. *Dix—*,
- Neuf, neuve**, *adj.* nouü. care n'a fostü încă in usü, *nouveau*.
- Neutralement**, *adv. gram.*, neutru, in sensü neutru.
- Neutralisation**, f. reducțiune la neutralitate, facere să fiă neutrale; tractatü provisoriiü de neutralitate.
- Neutraiser**, v. a. a neutralisa, face neutrale, tempera, împedica effectulü naturale allö unü lucru. In *chem.* a stinge proprietăți le particulari ale acidilorü ș. ale baselorü prin acțiunea reci-procă a acestorü corpuri unele assupra altora.
- Neutralité**, f. neutralitate, stare neutră. Se dice despre cei ce, intr'ua cestiune, nu iea parte nici pentru unulü nici pentru altulü.
- Neutre**, *adj.* neutru, neutrale, care nu particepe nici de unulü nici de altulü; *gram.* nici masc. nici fem. *Sel—*, sare ce nu este nici acidü nici alcali.
- Neuvaine**, f. noue zile consecutive; rugăci ne, actü de devoțiune, in cursü de noue zile.
- Neuvième**, *adj.* allü nouelë.
- Neuvièmement**, *adj.* in a noua ordine, allü nouelë.
- Neveu**, m. nepotü. Fiiulü fratelui sëu surorii. *Petit—*. fiulü nepotu üi. La fem. *mèce*.

Névrâlgie, f. neuralgiă, durere în trajectul unei ramure nervoase. [gică, de neuralgiă.

Névrâlgique, *adj.* neural-névrâlgic, f. neurografiă, descripțiunea nervilor.

Névrologie, f. vd. *prec.*

Névrologue, *m.* neurolog, erudit în anatomia nervilor.

Névrophlogose, *f. med.* flogose s. inflamațiune a nervilor.

Névroptère, *m. nat.* neuropter, gen de insecte.

Névrose, *f. med.* neuroză, afecțiune a sistemului nervos.

Névrotomie, f. neurotomie, incisiune, disecțiune, a nervilor.

newtonianisme, *m.* newtonianism. Sistemă fizică a lui Isaac Newton.

Newtonien, *enne, adj.* newtonian, părtănuș al sistemului lui Newton.

Nez, *m.* nas. *Mener par le* —, a duce de nas, predominant. În *mar*, partea navei care se termină ascuțit.

Nez-coupé, *m.* un arbore, vd. *pistache sauvage*.

Ni, *conj.* nici. Il se dit toujours avec la partic. *ne* précédant ou suivant. [testabile.

Niable, *adj.* negabil, con-

Niais, *e, adj.* pre simplu de spirit, nerod.

Niaisement, *adv.* nerodesc.

Niaiser, v. n. a face nerodie.

Niaiserie, f. nerodie; lucru pueril, de copilărie. [peruv.

Nicandre, *m.* frumoză plantă

ice, *adj.* simplu, nerod, *rech.*

cette, f. jună fiică timidă și simplă.

Niche, f. fridă; întorsură de malită, șiretlic.

Nichée, f. passerile din același cuib. Și *nitée*.

Nicher, v. n. a și face cuibul; v. a. a pune.

Nichet, *m.* cuibariu.

Nichoir, *m.* paneră pentru cloșcă.

Nickel, *m.* nickel, metal suedezian tare și pușin ductil.

Nicodème, *m.* om simplu și mărginit, prost. *Comp. niais.* [tun.

Nicotiane, f. nicotiană, tutun.

Nicotine, f. nicotină, venin violet estră din tutun.

Nid, *m.* cuib, vd. și *niché*. *Nid d'oiseau*, specie de plantă care crește lângă brad. [ține de cuiburi.

Nidification, f. construc-

Nidoreux, *euse, adj.* care miroșe a putred, a pirlit.

Niece, f. nepotă, vd. *neveu*.

Nielle, f. ornament smălțat la lucruri de giuvaerg.

Nielle, f. plantă care crește în grăne, bolă a grăului care schimbă spicul într'ua pulbere neagră.

Nieller, v. a. a corrupe cu *nielles*, vd. *prec.*

Nier, v. a. a nega, denega, tăgădui. — *Nier que veut* le subj. du verbe suivant. *Ne pas nier que veut* ne devant le verbe qui suit: *Je ne nie pas qu'il ne mérite votre estime*.

Nife, f. suprafață superioară a unui scopel, unei stince.

Nigaud, *m.* s. *petit cormoran*, gen de passeril. Vd. *benet*.

Nigaud, *e*, *adj.* nerodū.
Nigauder, *v. a.* a face nerodie.
Nigauderie, *f.* nerodiă.
Nigroil, *m. s.* *négueil*, genū de pesci marinī.
Nilomètre, *m. s.* *niloscope*, columnă care servește a măsura înălțimea apelorū Nilului. [tilope indiană.
Nil-gaut, *m.* speciă de an-
Nille, *f.* lăstarū (cărceiū de vită). [strimțe și subțiri.
Nillee, *f.* *croix ancrées*, cruci
Nimbe, *m.* nimbū, cercū luminosū, de care pictoriī incungiu ră capulū sântilorū.
Nippe, *f.* haină, trântă, vechitură.
Nipper, *v. a.* a procura haine vechie, trențe.
Nique, *f.* dare din capū spre semnū de desprețū, *fam.*
Nisanne, *f.* uă rădăcină medic.
Nitée, *f.* vd. *nichéé*.
Nitouche, (*sainte*—) *f.* personă care afectă unū aerū de inocință, *fam.*
Nitratation, *f. chem.* conversiune in nitratū.
Nitrate, *m.* nitratū, sare din acidū nitricū cu diverse basi.
Nitraté, *ée*, *adj.* amestecatū cu nitratū.
Nitre, *m.* nitru, sare formată de acidū nitricū și potasiū.
Nitreux, *cuse*, *adj.* nitrosū.
Nitrière, *f.* locū deunde se estrage nitrulū.
se **Nitrifier**, *v. a.* a se nitrifica, se copperi de nitru.
Nitrique, *adj.* nitricū. *Acide* —, acidū nitricū. apă forte *s. tare.* [cidū nitricū.
Nitrite, *f. chem.* sare de a-

Nitrogène, *adj.* nitrogenū, care produce nitru.
Nitroglycerine, *f.* nitroglicerină. Substanță liquidă care produce uă tare esplosiune, cândū se aprinde.
Nitrosité, *f.* calitatea lucrului care conține nitru.
Niveau, *m.* nivelū; instrumentū că se iea linia orizontale a unū planū. *Au niveau*, *de niveau*, la nivelulū.
Niveler, *v. a.* a nivela, potrivii suprafața, applăna.
Niveleur, *m.* nivelatorū, cellū cē nivelédă.
Nivellement, *m.* nivelatiune.
Nivéole, *f. bot.* speciă de narcisū.
Nivet, *m.* remissă (scădere) făcută cellū cē cumpără prin commissiune, *pop.*
Nivose, *f.* a patra lună a calendarului republicanū, dela 21 decembr. la 19 ianuar.
Nobiliaire, *adj.* care ține de nobilitate. *Particule*—, particula *de*. *Ca sust. m.* registru de nobilī. [bile.
Nobilissime, *adj.* foarte nobil.
Noble, *adj.* și *sust.* nobile, de nēmū. *Le genre le plus* —, genulū masculinū (în gram.). [litate.
Noblement, *adv.* cu nobilitate.
Noblesse, *f.* nobilitate, nobleță.
Noce, *f.* seū *noces*, *pl.* nuntă.
Nocher, *m.* luntrariū, *pilote*.
Noctambule, vd. *Somnambule*. [nambulismū.
Noctambulisme, *m.* somnambulism.
Noctilion, *m.* passere de speciă liliaculū.

- Noctilugue**, *adj.* care lucește noaptea.
- Noctuelle**, *f. nat.* genū de insecte lepidoptere.
- Nocturlabe**, *m.* instrumentū pentru a măsura, la ueri-cē oră a nopții, înălțimea steleii polari d'assupra polului.
- Nocturne**, *adj. n.* pturnū, de noapte. *Le—*, liturgia de noapte.
- Nocuité**, *f.* nocuitate, calitatea lucrului vătămătorii.
- Noddi**, *m. nat.* speciă de rândunică marină. [dur]
- Nodosité**, *f.* nodositate, **nodus**, *m. med.* inflătură reumatismale, dură și indolinte, pe osse, pe ligaminte.
- Noël**, *m.* natale, crăciunū.
- Nœud**, *m.* nodū. La *pl.* în *astr.* celle doue punte opuse, unde ecliptica se taiă de orbita unei plante.
- Noir**, *e, adj.* negra.—*de jais*, negru de cărbunii; *point—*, norū amenințândū furtună.
- Noirâtre**, *adj.* negriciosū.
- Noiraud**, *e, adj.* cu părul negru.
- Noirceur**, *f.* negriciune.
- Noircir** *v. a.* a innegri.
- Noircissure**, *f.* innegrire, maculă cu negru.
- Noire**, *f. mus.* negră, notă negră. Jumătatea unei albe.
- Noise**, *f.* dispută, certă, *querelle*. [cu nuc].
- Noiseraie**, *f.* locū plantatū
- Noisetier**, *vd.* *Coudrier*.
- Noisette**, *f.* speciă de nucă.
- Noix**, *f.* nucă. *Noix de galle*, *s. galle*, *s. galle du Levant*, nuca unui stejarū asiaticū.
- Nolime tangere**, *m. lat.* nu mă atinge. Impățiente, speciă de balsamină. Se dice de unele plante cari se vestejescū, decât le atinge cineva. *Vd. mimosa*.
- Nolis**, inchiriatu ā unei navi. Și *naulage*, *affrètement*.
- Noliser**, *v. a.* a lua uă nave cu chiriă. *Comp. affréter*.
- Nolisement**, *m.* *vd. Nolis*.
- Nom**, *m.* nume, *gram.* sustantivū.
- Nomade**, *m* și *adj.* nomadū, care n'are ședință determinată, rătăcitorii.
- Nomarque**, *m.* nomarcū, guvernatorulū unei nome în vechiulū Egiptū.
- Nombrant**, *adj. m.* numărătorii. Se dice de numărulū consideratū în sine-și.
- Nombre**, *m.* numărū; — *d'or*, ciclul lunare de 19 anii. La *pl.* a patra carte a lui Moise.
- Nommer**, *v. a.* a numera.
- Nombreusement**, *adv.* numerosū, *p. us.*
- Nombreux**, *euse, adj.* numerosū, în mare numărū.
- Nombril**, *m.* umbilicū.
- Nome**, *m.* imnū în onóra lui Apoline; circumscripțiune teritoriale în vechiulū Egiptū.
- Nomenclateur**, *m.* nomenclatorū. culegătorū de numini tehnice, în *chem.*, ist. naturale.
- Nomenclature**, *f.* nomenclatură, culegere de numini tehnice dintr'ua știință.
- Nomenclaturer**, *v. a.* a classifica după ordinī.
- Nomie**, *f.* regulă, lege.
- Nominal**, *e, adj.* nominale, care denumesce. *Valeur—e*,

valore espressă prin numele unoră monn te.

Nominalement, *adv.* pe nume, nominale; cu valoare nominale.

Nominataire, *adj.* cellū cè era numitū de rege la unū beneficiū ecclesiasticū.

Nominateur, *m.* numitorū, cellū cè are dreptulū sè numescă (la beneficiu).

Nominatif, *m. gram.* nomiuvativū.

Nominatif, *ire, adj.* care numesce, numitoriu.

Nomination, *f.* numire, dreptū de a numi (la uă funcțiune).

Nominativement, *adv.* desemnândū numele, pe nume.

Nominaux, *m. pl.* nominali, filosofii nominalisti, scolasticī, opp. *réalistes*.

Nommé, *é, ad.* numitū. Usit. măi alessū in : *à jour* —, in ziua desemnată; *à point* —, in timpulū cândū trebue, *précisément*.

Nommément, *adv.* pe nume.

Nommer, *v. a.* a numi.

Nomocanon, *m.* culesū de constituțiunii imperiali și de canóne, cari se referescū la dinsele. [legi.]

Nomograp^hie, *f.* tractatū de

Nompareille, *f.* panglică forte îngustă.

Non, *partic. neg.* nu. *Non pas*, nu. *Non que*, nu că (*ce n'est pas que*). *Non plus*, nici, asseminé nu (*pas d'avantage*), *ni moi non plus*, nici eū. *Non plus que*, nici cătū, cași (*aussi bien que*). *Non seulement*, nu numai.

Il dit que non, ellū dice că nu.

Non-activité, *f.* inactivitate, (despre funcționari).

Non-avenu, *e, adj.* nu de întimplare, reale. Măi addesé insemnədə *annulat*.

Non-conformiste, *adj.* și *s.* care ține de fracțiunea dissidinte a bisericeī anglicane. [essistintă.]

Non-existence, *f.* lipă de

Non-être, *f. fil.* neființă, negațiunea ființei.

Non-intervențion, *f.* lipsă de intrevențiune, principiu care constă in a nu intreveni in aflacerile unei națiuni streine.

Non-jouissance, *f.* privațiune de a se folosi de uă proprietate etc.

Non-lieu, *m.* decisiune a tribunalelui că nu este materiă sufficiente de urmărire.

Non-pair, *e*, vd. *Impair*.

Non-paiement, *m.* neplată.

Non plus ultra, *lat.* termină peste care nu se pôte trece. Și *nec plus ultra*.

Non-recevoir, *m.* nepriimire.

Non-résidence, *f.* absință din loculū unde era reședință.

Non-réussite, *f.* nereesită, neisbândă.

Non-sens, *m.* nesensū, lipsă de înțelesū, absurditate.

Non-seulement, *adv.* vd. *Non*.

Non-succès, *m.* nesuccesū.

Non-usage, *m.* incetare de usū.

Non-valeur, *f.* lipsă de pro-

- dussă, parte de imposită ce nu s'a accoperit.
- Non-vue**, f. nevedere; *mar.* brumă foarte desă.
- Nonagénaire**, *adj.* și *s.* de 90 anni.
- Nonagésime**, *m.* și *adj.* *s.* — *degré*, nonagesimă, punctă allă eclipticeî depărtată de 90 grade de punctele unde ecliptica tăie orizontele.
- Nonante**, *num.* nouăzeci.
- Nonanter**, *v. n.* a face nouăzeci de puncte la jocul de piquet. [*nouăzeci.*]
- Nonantième**, *adj.* allă
- Nonce**, *m.* nunțiu. Prelată trimisă de papa în ambasadă.
- Nonchalamment**, *adv.* cu moliciune, cu neglijință.
- Nonchalance**, f. neglijință, indolință, *négligence*, *abandon*.
- Nonchalant**, *e. adj.* neglijințe, môle, *négligent*.
- Nonciature**, f. sarcina unui nunțiu, *vd.* *nonce*.
- None**, f. nonă, una din cele șapte ore canonică, care se recită la 3 ore după prândă.
- Nones**, f. *pl.* none, a optă di înaintea idiloră (*ides*) la Rom. ant. [*cađi.*]
- Nonidi**, *m.* a 9-a di a de-
- Nonius**, *m.* scara unoră instrumente de matematică.
- Nonne**, *s. nonnaine*, f. nonă, canonică, călugăriță.
- Nonnette**, f. jună canonică, călugăriță; speciă de vrabă.
- Nonobstant**, *vd.* *Malgré*.
- Nonparei**, *ille, adj.* fără perechiă, fără egale.
- Nonpareille**, f. în mai multe feluri, migdale săchăr. mănunte. [*mulțitū cu noue.*]
- Nonuple**, *adj.* nonuplu, im-
- Nopal**, *m.* ună arbure americană. Și *opuntia*, *cactier*.
- Noper**, *v. a.* a scôte cu ună cleștișioră nodurile postavului. *Nopeuse*, f. femeă care face acestă lucrare.
- Nord**, *m.* nordă, septintriume.
- Nord-caper**, *m.* balenă islandică.
- Nord-est**, *m.* nord-estă.
- Nord-ouest**, *m.* nord-vestă. — *Chez les marins il s'écrit et se prononce nor-ouét.*
- Normal**, *e, adj.* normale, care servește de regulă. *Ecole—e primaire*, *s. départementale*, scolă normale destinată să formeze institutori primari.
- Normale**, f. *geom.* normale, liniă verticale seă perpendicuară.
- Normand**, *e, adj.* și *sust.* normandă. *Réponse—e*, răspunsă ecivocă; *répondre en—*, a nu răspunde nică da nică nu; *fin Normand*, omă abile, cui nu trebuie a se încrede, șiretă.
- Nos**, *poss. pl.* nostri, noastră.
- Nosographie**, f. *vd.* *urm.*
- Nosologie**, f. nosologie, partea patologică care pertractă de morbi, de bóle în genere.
- Nostalgie**, f. nostalgiă, doră de patriă. Și *nostrasie*, *mal du pays*.
- Nostoc**, *m.* uă plantă.
- Nota**, f. nota, observațiune. Și *Nota-bene*. Fără *pl.*
- Notabilité**, f. notabilitate,

persónele cele mai importante.

Notable, *adj.* notabile, considerabile, însemnată, *remarquable, considérable*.

Notablement, *adv.* notabile, multă, *grandement*.

Notage, *m techn.* aşezarea şintelor sunetului la *serinette*.

Notaire, *m.* notariu. *Officiariu publică, care priimesce şi trece contractele, testamente şi alte acte. Par devant—*, înaintea notariului.

Notamment, *adv.* speciale, mai cu semnă, mai alessă.

Notariat, *m* notariată, *vd. notaire*. [aintea notariului.

Notarié, *ée, adj.* trecut în **Notation**, *f. nat.* notaţiune, însemnare. [nare.

Note, *f.* notă, semnă, însemnare.

Noter, *v. a.* a nota, însemna.

Noteur, *m.* copistă de musică.

Notice, *f.* notiţă, însemnare, scriere scurtă asupra vieţii şi scriptelor unui autor.

Notification, *f.* notificaţiune, înştiinţare cu forme legale.

Notifier, *v. a.* a notifica, anunţa în forme legale.

Notion, *f.* noţiune, cunoştinţă, idee de un lucru.

Notoire, *adj* notoriu, cunoscută în genere, *manifeste*.

Notoirement, *adv.* manifestă, învederată, *évidemment*.

Notoptère, *m.* notopteră. *Poisson—*, peşte cu una sau mai multe aripe dorsale.

Notoriété, *f.* notorietate, cunoştinţă generală, publică, a unui lucru de faptă.

Notre, *poss.* nostru, noastră, *Le nôtre, la nôtre, les nôtres*, ală nostru, a noastră; ai noştri, ale noastre.

Notre-dame, *f.* imaginea, sərbătorea, Săntei Vergini.

Notule, *f.* notulă, mică notă.

Noue, *f. t.* anghiuă intrată şi înclinată a două copperişe; *sgliabă*.

Noué, *ée, adj.* innodată *Se dice de ună copilă rachitică*.

Nouement, *m.* innodatură, *inus*.

Nouer, *v. a.* a innoda; lega. *Se—*, a se innoda; a deveni rachitică.

Nouet, *m.* nodă de pândă, în care s'a pusă uă substanţă că se fərbă.

Noureux, *euse, adj.* nodurosă.

Nougat, *m.* nugat, prăjitură de migdale seu nucă, şi caramel.

Nouilles, *f. pl.* tăitei forte subţiri.

Noulet, *m.* canale (de olane etc.) cu anghiuă pentru scursulă apeloră. *Şi nolet*.

Nourrain, *m.* *vd. Alevin*.

Nourrice, *f.* nutrice, doică.

Nourricerie, *f.* stabilimentă unde se ingraşă animală.

Nourricier, *ière, adj.* nutritoriu, hrănitoriu.

Nourricier, *m.* bărbatulă unei nutrice.

Nourrir, *v. a.* a nutri, hrăni.

Nourrissage, *m.* creşterea animaliloră.

Nourrissant, *e, adj.* care

- nutrește multă. Comp. *nutritif*.
- Nourrisseur**, *m.* nutritor, comerciant care nutrește animale, că se le vindă.
- Nourrisson**, *m.* copilul la nutrice, pruncu.
- Nourriture**, *f.* nutrimentul, alimentul, hrană.
- Nous**, *pron. pers. pl.* noi, ne, ni.
- Nouveau**, *nouvel, elle, adj.* nou; *de* —, denou, érași.
- Nouveau-débarqué**, *m.* persoană de currind venit din provincie.
- Nouveau-né**, *m.* nou născut.
- Nouveauté**, *f.* noutate, lucruri noue, inovație.
- Nouveau-venu**, *m.* nou venit.
- Nouvel**, *vd. nouveau.*
- Nouvelle**, *f.* noutate, scire, poveste mică, istorioară.
- Nouvellement**, *adv.* nou, de currind, *depuis peu.*
- Nouvelliste**, *m.* cel care îndesce noutăți, scriitor.
- Novale**, *f. s. terre novale*, novale, pământ lucrat de currind și pus în valoare, decime pentru dînsul.
- Novateur**, *m. trice, f.* inovator, cel care face inovații.
- Novation**, *f. jur.* schimbul unei obligații într'alta.
- Novelles**, *f. pl. nouvelle.* Constituțiunile imperiale publicate de Theodosiu și succesorii săi.
- Novembre**, *m.* noiembrie.
- Novice**, *adj. și sust.* care a luat de currind de prunc.
- rea (obiceiul) religioasă; noviciu, pușcină exercitată (agiament).
- Noviciat**, *m.* noviciatul, stare de noviciu, ucenicie.
- Novissim**, *adv.* foarte de currind, *fan.*
- Noyale**, *f. s. noyalle*, pândă de căneapă foarte desă și tare.
- Noyau**, *m.* sămbure.
- Noyé, ée, adj.** inecat.
- Noyer**, *v. a. a ineca.*
- Noyer**, *m.* nuc.
- Noyon**, *m.* linie care mărginește jocul de balle.
- Nu, e, adj.** nud, gol. **A—**, descoperit.
- Nu-propriété**, *f.* proprietate allă cui usufructul nu revine posesorului. Și *nue propriété.*
- Nuage**, *m.* nor. Comp. *nue.*
- Nuageux**, *euse, adj.* noros.
- Nuaison**, *f. mar.* durata aceluiași vînt.
- Nuance**, *f.* nuanță, gradele diverse prin care trece o culoare, diferență delicată, aproape nesimțibile. [*prec.*
- Nuancer**, *v. a. a nuanța, vd.*
- Nubécule**, *f.* nor mic; *med.* morbu de ochi, care face a vedea că priu nori.
- Nubile**, *adj.* nubile, de măritat, de însurat.
- Nubilité**, *f.* nubilitate, starea unei persoane nubile.
- Nucule**, *f. nat.* testaceu bivalv.
- Nudité**, *f.* nuditate, goliciune.
- Nue**, *vd. Nuage.*
- Nuée**, *f.* nor, mașă alessă îndesit, întunecos.
- Nuement**, *m.* *vd. Nument.*
- Nuer**, *vd. Nuancer.* [pinilor.
- Nuile**, *f.* morbu, boala a pe-

Nuire, v. n. a face rău, fi nocinte, strica, vătăma, *porter damage, causer un tort.*

Nuisible, *adj.* nocinte, vătămătoriu, care face rău.

Nuit, f. nopțe; tenebre. *De—*, nopțea, — *et jour*, s. *jour et—*, ziua și nopțea, nocontenit.

Nuitamment, *adv.* de nopțe.

Nuitée, f. spațiul nopții.

Nul, *nulle*, *adj.* niciunul, niciună (cu negat.); nul, fără efect. *Pl.* lipsesc.

Nulle, f. nulă, zero; silabe cari nu însemnează nimic immesitate într'ună depeșă secretă.

Nullement, *adv.* nici de-cum, nici într'un mod.

Nulité, f. nulitate, nimicnicie.

Nument, *adv.* fără străvestit, fără întremediar, cum este.

Numéraire, *e, adj.* numerale, care desemnează un număr.

Numérateur, *m.* aritm. numărător. [numărare.

Numération, f. numerațiune,

Numérique, *adj.* numerică, de numere, din numere

Numériquement, *adv.* în număr exact, cu numere.

Numéro, *m.* număr ce se scrie pe un lucru, că se cunoască. *Un bon—*, noroc.

Num rotage, *m.* numerat, distincțiune prin numere.

Numéroter, v. a. a distinge prin numere, scrie număr pe un lucru, că se cunoască.

Numismales, f. *pl. miner.* numismali; petre calcarie rătunde și late.

Numismate, *m.* numismață, cuno-cetor de numismate, de medalie antice. Și *numismatiste.*

Numismatique, *adj.* numismatică, care se referesce la medalie antice; f. numismatică, știința medalielor.

Numismatografie, f. descrițiunea medalielor antice.

Numulaire, f. *bot. s. lysimachie* —, specie de lysimachie, ale cui foie sunt în forma unei monnete. Și *herbe aux écus.*

Nuncupatif, *ive, adj. m. jur.* Califică un testament dictat de testator cu formațiile prescrișe.

Nundinal, *e, adj. (lettres--es).* Se dice, în calend. rom. ant., de primele noue litere ale alfabetului, fiindcă arăta ziua-care și, în care se face tirgul (*jour nundinal*).

Nuptial, *e, adj.* nupțial, de nuntă.

Nuque, f. nucă, căfa.

Nutation, f. *astr.* nutațiune, mișcare obișnuită de a se aplica și redica. Eliotropism. balanțiatul assi pământului (*balancement de l'axe de la terre*), care se depărtă și se apropie alternativ de planul ecliptice. — Probabl. c'est l'attraction de la lune qui le produit.

Nutritif, *ive, adj.* nutritiv, hrănitor. Comp. *nourissant.* [nire.

Nutrition, f. nutrițiune, hrănitură.

Nutritum, *m. lat.* unguent

desicativă și rēcoritoriū.
Nyabel, *m.* unū arbure de Malabar.

Nuctago, *m. bot.* salapă mirabile, flōrea miraculului. Plantă americ. fōrte frumōsă, cultivată în grădine, numită și *belle de nuit*, lat. *mirabilis jalappa*.

Nyctaginée, *f. bot.* nictagineū. Se numescū plante ale cărorū flōri se deschidū nōptea. [ochiului, clipelă.

Nyctagme, *m.* spasmū allū

Nyctalope, *adj.* și *sust.* care vede mai bine nōptea, vd. *urm.*

Nyctalopie, *med.* nictalopie, morbu în care vede cine-va mai bine nōptea decâtū ziua.

Nyctanthe, *m. bot.* flōrea nopții. Mai alessū—*sambac*, jasmie arabică, *jasminum sambac*.

Nyctérins, *m. pl.* nicterieae. Passerī de prēdă, cari esū numai nōptea.

Nymphæa, *f. s.* *nymphéa*, vd. *Nénuphar*.

Nymyhe, *f.* nimfă, divinitate a fablei. Vd. și *chrysalide*.

Nympheau, *m. bot.* plantă undină, apatică.

Nymphée, *f.* nimfeū, mai bine *m.* și *nymphéum*. Locū (la anticī și astăzi), unde este apă, și adornatū cu statue etc.

Nymphéen, *enne, adj.* nimfeū. Se dice de tērrime, de scopele, formate de apă dulce.

Nypa, *m. bot.* palmū indianū.

Nissa, *m.* sēū *nysse*, unū arbure de Carolina.

Nysson, *m.* uă insectă emipt.

Nystagmie, *f. med.* morbidă bătaia a ochiului.

Nzali, *m.* preotū și medicū la Congo în Africa.

O, *m.* o, a patra vocale. *L'ò du Giotto*, trāsсурă circulară a lui Giotto, deschisură rātundă. *C'est un o en chiffre*, este uă nulă, nu é bunū de nimicū. *Les o de Noël*, antienne cari se cântă înainte de Crăciunū.—La lettre *o* ne se prononce pas dans *paon, faon, Laon* (ville) et les dérivés.

O, *interj.* o, însemnēdă apostrofe. Decă are accentū (*ô*), este *interj.* de mirare.

Oasis, *f.* oase. Spațiū adornatū cu vegetali în deșertele Africeī și Asieī.

Obédience, *f.* suppunere la unū superiorū ecclesiasticū, autoritatea acestui superiorū.

Obédientiel, elle, adj. relativ la, care ține de, *obédience*.

Obédiencier, *m.* religiosū care priimesce unū beneficiū pentru care nu este titulariū. [pune.

Obéir, *v. a.* a asculta, se sup-

Obéissance, *f.* ascultare, sumissiune. [riū, suppusū.

Obéissant, e, adj. ascultăto-

Obélisque, *m.* obeliscū, piramidă strimță și lungă.

Obéré, ée, adj. affundatū în

détorie, *endetté*.

Obérer, v. a. a opera, cu-funda în détorie, *endetter*.

Obèse, *adj.* obessă, pré plină, pré grassă, (despre corp).

Obésité, f. obessitate, excessă de plinitate a corpului, *excès d'embonpoint*.

Obier, *m.* speciă de arburelă, alburnă. Și *aubier*, *viorne*.

Obit, *m.* obită, pomenire. Servițiu stabilită pentru repausulă sufletulă dincolo de viața terestrelă.

Obituaire, *m.* pomelnică.

Objecter, v. a. a objecta, oppune uă dificultate la uă propozițiune. *Comp. reprocher*.

Objectif, *ive, adj.* obiectivă. Se dice despre sticla (*verre objectif*) ună ochiană întorsă spre obiectulă ce se privește; *m.* sticla ună aparată fotografică; *filos.* cea ce se referesce la obiectă, cea ce nu este simplă ideală, (*vd. subjectif*). *Dieu est notre béatitude* — *ve*, Dumne-deu este singurulă care pôte face fericirea noastră.

Objection, f. obiecțiune, dificultate ce se oppune unei propozițiunii, unei asserțiunii.

Objet, *m.* obiectă, lucru, totă ce se offeresce vederii, totă ce attinge sensurile, motivulă ună sentimentă. În *filos.* totă ce este affară din sufletă, opp. *sujet*.

Objurgateur, *m.* cellă ce face imputațiunii, dojenitoră.

Objurgation, f. reprimandă, dojenă, violinte, *reproche*.

Objurguer, v. a. a certa, dojeni.

Oblat, *m.* oblată. Soldată invalidă, seă laică, întreținută într'ună monasteriă de nominațiune regală, *moine lai*.

Oblation, f. oblațiune cea ce offerină lui Dumne-deu seă bisericeii.

Oblationnaire, *m.* preotă care trăia din offerințe seă oblațiunii, *vd. prec*.

Obligataire, *m.* și f. obligatariă, purtătoră de titluri de oblațiunii.

Obligation, f. oblațiune, îndétorie, détoriă. *Comp. devoir*.

Obligatoire, *adj.* obligatoriă, la care este cine-va obligată.

Obligé, *é, adj.* obligată, îndétorată, *vd. redevable*.

Obligement, *adv.* obligatoriă, în modă îndétoritoriă.

Obligeance, f. dispozițiune, înclinațiune, spre a obliga.

Obligéant, *e, adj.* îndétoritoriă, cui place seă oblige, seă îndétorede, seă facă plăcere, polită, grațiosă, *officieux*.

Obliger, v. a. a obliga, îndétora, — *un apprenti*, a da pe cine-va că ucenică. Contractulă făcută pentru acăsta se numesce *obligé*.

Oblique, *adj.* oblică, peșișă.

Obliquement, *adv.* oblică, indirectă, *indirectement*.

Obliquer, v. n. a merge oblică. [dișiă.

Obliquité, f. oblicitate, pe-

Oblitération, f. obliterationă, stergereă cu incetulă.

- Oblitérer**, v. a. a oblitera, sterge ne-simțibile, cu incedul.
- Oblong**, *ngue*, *adj.* oblungă, m. ă multă lungă decâtă lată.
- Obole**, f. obole a 6-a parte din drachma attică, s. 16 centime; măsură de 12 grane, s. 75 centigr.
- Obombrer**, v. a. a copperi cu umbra sa (in mistică).
- Obova**, *e*, s. ău *obové, év*, *adj. bot.* de formă ovale, întorsă.
- Obreptice**, *adj.* obrepticiu, obținut prin minciună.
- Obrepticement**, *ada.* obrepticiu, tăcindu adevărul.
- Obreption**, f. obreptiune, reticință care face obrepticiă uă grațiă obținută.
- Obscène**, *adj.* obscenă, care se oppune pudorii, decinței.
- Obscénité**, f. lucru obscen.
- Obscur**, *e*, *adj.* obscură, întunecosă; necunoscută.
- Obscurcir**, v. a. a întuneca.
- Obscurcissement**, m. întunecare, întunecime.
- Obscurément**, *adj.* obscur, întunecosă.
- Obscurité**, f. obscuritate, întunecime.
- Obsécration**, f. rugăciune, invocațiunea assistinței, ajutorului divin s. ău uman.
- Obséder**, v. a. a stăru pe lângă cine-va că s. ă-l predominescă. [nebre.
- Obsèques**, f. pl. pompă fune.
- Obséquieusement**, *adv.* cu pr. multă respect.
- Obséquieux**, *euse*, *adj.* care duce respectul la excess.
- Obséquiosité**, f. deprindere de a arr. respectu excessiv.
- Observable**, *adj.* observabile, possibile de observat.
- Observance**, f. observanță, regulă religioasă. *Observances légales*, practice și ceremonie ale legii mosaice.
- Observantin**, m. franciscan din stricta observanță.
- Observateur**, m. *trice*, f. observator.
- Observation**, f. observațiune, luare de s. ă.
- Observatoire**, m. observatoriu.
- Observer**, v. a. a observa, lua s. ăna. Comp. *remarquer*.
- Obsession**, f. obsesiune, stăruință pe lângă cine-va că s. ă-l predominescă.
- Obsidiane**, f. s. *obsidienne*, obsidiană, achat islandic, *lapis obsidianus*. Specie de smalt vulcanic, transparent, susceptibil de frumoasă politură. Chez les anciens elle remplacait les vitres.
- Obsidionale**, *e*, *adj.* obsidionale, care privește la împresurarea unei cetăți. *Monnaie*—*e*, monnetă de convent. bătută in orașiu încungiat.
- Obsolète**, *adj.* obsoletă, învechit, eșit din us.
- Obstacle**, m. obstacul, pedică; *fis.* rezistență.
- Obstétrique**, f. *med.* obstetrică.
- Obstination**, f. obstinațiune, inat, *opiniătrete*.
- Obstiné**, *é*, *adj.* obstinat, care și a pus in necast, *entété*. [nat.
- Obstinément**, *adv.* obstin.
- Obstiner**, v. a. a obstina;

s'obstiner, a se obțina, și pune în neacasă, *s'opiniâtrer*.

Obstructif, *ive*, *adj.* obstructiv, astupătoriu. Și *obstruant*.

Obstruction, *f.* obstrucțiune, opozițiune, oprire; *med.* inflatură. *pl.* inflatură cronică a ficatului și spliniei.

Obstruer, *v. a.* a obstrui, întrepune un obstac'u, astupa.

Obtempérer, *vd.* *Obéir*

Obtenir, *v. a.* a obține, căpăta; perveni la un rezultat.

Obtention, *f.* căpătare, ajungere la un rezultat.

Obturateur, *m. med.* care obstruesce, astupă. *Sust. m.* bucată destinată să opprască eșirea unui fluidu etc.

Obturateur, *trece*, *f. adj. chir.* destinat pentru obturațiune, *vd.* *urm.*

Obturation, *f. chir.* obturațiune, astuparea cavităților lăssate de un vulnă (rană), de un morbu.

Obtus, *e*, *adj. geom.* obtusă, teșită.

Obtusangle, *m. geom.* cu un unghi obtus.

Obus, *m.* obusă, mică bombă fără ansă.

Obusier, *m.* tun pentru aruncat obusuri.

Obvention, *f.* obvințiune, impositu ecclesiasticu.

Obvier, *v. n.* a obvia, a face necesariulu că să prevină un rău, a preintimpina.

Obvoluté, *év. adj. bot.* obvolutat. Se dice despre foi-

ele seă petalele cari se înfașură unele în altele.

Occase, *f. astr. mplitude* —, arculu orizontelului între punctulu unde appune uă stea și occidente a levăratu.

Occasion, *f.* ocasiune, privilegiu.

Occasionnel, *elle, adj.* ocasional, de ocasiune.

Occasionnellement, *adv.* ocasional, prin ocasiune.

Occasionner, *v. a.* a da locu, procura ocasiune, a cauza

Occident, *m.* occidente, apusă. *Comp. couchant.*

Occidenta', *e, adj.* occidental, appusenu.

Occipital, *e, adj.* dela occiputu, *vd.* *urm.*

Occiput, *m. anat.* occiputu, partea d'indăretu a capulu.

Occire, *v. a.* vech. *vd.* *tuer.*

Occiseur, *m.* *vd.* *meurtrier.*

Occision, *f.* ucidere, *vech.*

Occultation, *f.* occultatiune, disparițiune trecătoare a unei stele ascușe de lună seă de altă planetă.

Occulte, *adj.* occultă, ascunsă, *caché.*

Occupant, *e, adj.* ocupante, care ține s. întră în posesiune. *Premier occupant*, primul ocupante, cellu d'ântăiu care a ocupat.

Occupation, *f.* ocupațiune, afacere la care cine-va consăcră timpul seă.

Occupé, *ée, adj.* ocupat.

Occuper, *v. a.* a ocupa, lua în posesiune, lăcui. S'

- , a se ocupa (se indeletnici).
- Occurrence**, f. occurință, evenimentă fortuită, întâmplare. [din întâmplare.
- Occurent**, e, adj. care vine
- Océan**, m. oceană; fig. abisă.
- Océane**, adj. f. *La mer*—, oceanulă (vechiă).
- Ocellaire**, f. polipă fosilă.
- Ocelot**, m. tigru americană. Se dice vulg. *chat tigre*.
- Ochlocratie**, f. ochlocrație, guvernulă populațiunii.
- Ochirus**, m. speciă de plantă.
- Ocote**, m. frumosă arbure de Guiana.
- Ocre**, séu *ochre*, m. ocru, pământă ferruginosă : *ocre, rouge, jaune*, colorată prin peroxidă de ferră.
- Ocreux**, euse, adj. de natura ocrulei, vd. *prec.*
- Octaèdre**, m. geom. octaedru, solidă cu optă feție.
- Octaétéride**, f. spațiă de optă ană.
- Octandre**, adj. bot. cu optă stamine la fiă-care flóre.
- Octandrie**, f. plante ale căroră floră aă optă stamine.
- Octandrique**, adj. optandrică.
- Octant**, m. astr. octante, instrumentă séu sectoră care conține a optă parte din cercă, séu 45 grade.
- Octante**, num. optăzeci, vech.
- Octantième**, ordin. allă optăzeci, vech.
- Octave**, f. *huitaine*, săptămână consecrată de biserică pentru celebrațiunea unei sărbători mari; mus. octavă, sunetă depărtată de altă cu optă grade inclusivă.
- Octavin**, m. mică flaută eu sunete forte subțiri.
- Octavine**, f. instr. music. care n'avea decâtă octava mică.
- in Octavo**, s. *octavo*, adv. impr. in octavă, in optă pagine.
- Octavon**, m. re, f. născută dintr'ună albă și uă mulatră.
- Octidi**, m. a 8-a și a decăzii republicane.
- Octil**, m. astr. Aspect—, pozițiune a două planete distanți între dinsele de a optă parte din zodiacă s. de 45 grade.
- Octobre**, m. octobré.
- Octogénaire**, adj. și sust. de optăzeci de ană.
- Octogone**, adj. cu optă ânghiuri și optă lateră.
- Octogyne**, adj. bot. cu optă pistile.
- Octogynie**, f. bot. classe de plante, vd. *prec.* [petale.
- Octopétalé**, éc, adj. cu optă
- Octophyle**, adj. bot. cu optă foițe.
- Octopode**, adj. cu optă labe.
- Octostyle**, adj. (mai bine *octastyle*), arch. cu optă columne.
- Octroi**, m. concessiune; vamă.
- Octroyer**, v. a. a concede, accorda; da voiă.
- Oculaire**, adj. oculare, de ochi. Sust. s. *verre*—, sticla ochianului pusă lângă ochiă.
- Oculairement**, adv. oculare, cu ochi și proprii.
- Oculation**, f. agr. altoire.
- Oculé**, ée, adj. cu ochi.
- Oculiste**, m. oculistă, medică

speciale pentru morbiil, b6-
lele, de ochi.

Oculus-Christi, *m. lat.* u6
plant6; vd. *Oeil-de-Christ*
și *Aster*. [(agat6) opac6.

Oculus mundi, *m. lat.* onice

Odalisque, *f.* odalisc6, feme6
de serai6. Și *odalique*.

Ode, *f.* od6, poem6 liric6.

Od6on, *m. s. od6um*, odeon6.
Edifici6 destinat6 la cei vechi
pentru repeti6iunea muzic6i,
care avea s6 c6nte in teatru.

Odeur, *f.* od6re, miros6, *sen-
teur*. [ur6t6.

Odieusement, *adv.* odios6,

Odieux, *euse, adj.* odios6,
ur6t6, *haïssable*.

Odometre, *m.* instrum. ca
s6 m6s6re drumul6 c6 a f6-
cut6 cine-va. Și *compte-pas*.

Odontagogue, *m.* instru-
ment6 pentru scos6 dint6i.

Odontalgie, *f.* odontalgic6,
durere de dint6i.

Odontalgique, *adj.* propri6
a calma durerea de dint6i.

Odontoïde, *adj.* ca dintele.

Odontolithe, *f.* dinte fosile.

Odontologie, *f.* tratat6 as-
supra dint6ilor6.

Odontologique, *adj.* care
privesce la tratatul6 de dint6i.

Odorant, *e, adj.* adorante, mi-
rositoriu. *Comp. odorif6rant*.

Odorat, *m.* odorat6, sensul6
mirosului.

Odoration, *f.* mirosire.

Odorer, *v. a.* a sim6i prin
odorat6, mirosi.

Odorif6rant, *e, vd.* *Odorant*.

Odyss6e, *f.* Odissea, poema
lui Omer6; eventure variate.

Oecophore, *f. nat.* insecte
lepidoptere nocturne.

Oecum6nicit6, *f.* calitatea
ecumenicului, vd. *urm*.

Oecum6nique, *adj.* ecume-
nic6, universale. *Concile*—,
concili6 universale, unde to6i
episcopi6 catolic6 sunt con-
voca6i. [ecumenci6; vd. *prec*.

Oecum6niquement, *adv.*

Oed6mateux, *euse, adj.* de
natura edemei, vd. *urm*.

Oed6me, *m. med.* edem6, tu-
m6re m6le f6r6 durere.

Oed6m6re, *m.* insect6 co-
leopt6r6.

Oedipe, *m.* om6 care g6s-
sesce facile vorba enigmat6-
lor6, și dissolvesce cestiu-
nile obscure.—Le nom vient
d'Oedipe, qui devina l'6-
nigme propos6 par le sphynx,
et re6ut en r6compense le
tr6ne de Th6bes.

Oeil, *m.* ochi6. La pl. *yeux*
(*ieux*), ochi; *grad.* boboci.
Coup d'oeil, arunc6tur6 de
ochi. *Entre deux yeux*, *s.*
entre les deux yeux, cu
fissitate, desipt6. *De l'oeil*,
privind6.

Oeil-de-boeuf, *m.* mic6 fe-
r6str6 r6tund6 s6u ovale;
pl. oeils-de-boeuf. Vd. și
buphtalmum.

Oeil-de-bouc, *m. mar.* fe-
nomen6 care s6 arr6t6 c6
un6 virf6 de curcube6.

Oeil-de-chat, *m.* spe6i6 de
agat6.

Oeil-de-perdrix, *m.* Se nu-
mesc6 diverse scopele(stince).

Oeil-de-poisson, *m.* spe-
6i6 de petr6. [cic6 fin6.

Oeil-de-serpent, *m.* petri-

Oeillade, *f.* ochire, arune6-
tur6 de ochi6 furtiv6 și cu

- uă espressionē pronunțată. Comp. *coup d'oeil, regard*.
- Oeilé, e, adj.** minér cu pete că ochiul. Comp. *ovellé*.
- Oeilère, adj.** și *sust.* f. se dice de dinții canini dela u-assila superiōre. fiindă-că sunt sub ochi.
- Oeillet, m.** mică ochiū; speciă de ghiocelū, vd. *oeillette*.
- Oeilleton, m.** bobocū de *oeillet*.
- Oeillotonner, v.** a. a lua boboci dela uă plantă.
- Oeillette, f.** macū cultivatū, *pavot cultivé*. [beliferă.
- Oenanthe, f.** bot. plantă um-
- Oenas, m.** porumb lū sēlbat.
- Oenologie** f. tractatū assupra artii de a face vinuri.
- Oenologiste, m. s.** *oenologue*, scriitorū assupra vinurilorū.
- Oenomel, m.** vinū indulcitū cu miere.
- Oenomètre, m.** instrumentū pentru a mēsurā greutatea specifică a vinulū. [vinū.
- Oenophile, adj.** iubitorū de
- Oesophage, m.** esofagū. Canale membranosū care conduce alimintele in stomacū.
- Oesophagien, enne, adj.** care ține de esofagū.
- Oestre, m. nat.** uă muscă mare.
- Oeuf, m.** ouū.
- Ouvé, ée, adj.** cu oulū. Se dice de pesci cari aū oue.
- Ouvre, f.** operă; uerī-cē operațiune importante.
- Ouvre, f.** operă, lucru. Cea cē este produsū de unū aginte și subsiste după acțiune. Că *m.* culesū de tōte
- producțiunile unū compositorū de musică; plumbū care conține argintū. *Le grand oeuvre*, pētra filosofale.
- Oeuvres-mortes, f. pl. mar.** părțile navii cari sunt affarā din apă; pe cândū *oeuvres vives*, părțile cari sunt in apă.
- Offensant, e, adj.** offensante, supērătoriū, insultătoriū.
- Offense, f.** injuriă, insultă.
- Offenser, v.** a. a offensa. insulta. S'—, a se supēra
- Offenseur, m.** insultătorū.
- Offensif, ive, adj.** offinsivū, de aggressiune (de atacū).
- Offensive, f.** vd. *Attaque*.
- Offensivement, adv.** offinsivū, aggressivū.
- Offerte, f. s.** *offertoire, m.* offerință, vd. *Oblation*.
- Office, m.** officiū, dētoriā a societății civilī; servițiū, însărcinare; rugăciune și cērimoniā a bisericeī. *Le saint —*, tribunalele Incisițiunii.
- Office, f.** cămară, unde se ținū vassele etc.
- Official, m.** judecătorū ecclesiast. delegatū de episcopū.
- Officialité, f.** juricțiunea unū *official*, vd. *prec*.
- Officiant, e, m.** cellū ce servește officiulū in biserică.
- Officiante, f.** officiante, călugăriță de săptămână la chorū.
- Officiel, elle, adj.** oficiale. propusū in virtutea unei commissiunī esprese, declaratū de autoritate.
- Officiellement, adv.** oficiale, prin officiū.

Officier, *m.* oficiariu, cellu
cè are unu officiù, uă însăr-
cinare, militarù gradatù.

Officier, *v. n.* a celebra ser-
vițiulù divinù la biserică.

Officieusement, *adv.* of-
ficiosù.

Officieux, *euse, adj.* offi-
ciosù, obligatoriu, *serviable*.

Officinal, *e, adj.* officinale,
care se gëssesce preparatù,
gata, în farmaciă. *Composi-
tions* — *es*, preparați unî far-
maceutice deja compuse.

Officine, *f.* officină, labora-
toriu de farmaciă.

Offrande, *f.* offerință, cea
cè offerimù lui Dumneșeu :
ceaa cè presintămù în semnù
de respectù și devotamentù.

Offrant, *m.* offeritorù, cellu
cè face offerințe, *vd. prec.*

Offre, *f.* offerță, offerință, pre-
sintațiune, lucru offeritù.

Offrir, *v. a.* a offeri, presinta;
propune unù lucru.

Offusquer, *v. a.* a impedita
sè vedă séu sé fiă vedutù.

Ogival, *e, adj.* ogivale, for-
mândù anghiu, *vd. urm.*

Ogive, *f.* linie carî, încruciăte
diagonale, formedă unù an-
gliu în virfulù boltei.

Ognade, *f. s.* *oignade*, carne
fêrtă prăjită cu cêpă.

Ognon, *m. s.* *oignon*, cêpă.
En rang d' —, pe aceeași
liniă, *pop.*

Ognonet, *m.* mică pèră vè-
ratică.

Ognonette, *f.* mică cêpă.

Ognonière, *f.* câmpù sem-
natù cu cêpă.

Ognotone, *m.* iepure sibe-
rianù.

Ogre, *m.* *ogresse*, *f.* gigante
monstrosù din basme, nă-
sdrăvanù. [țiune.

Oh ! oh ! *interj.* de admira-

Oie, *f.* găscă.

Oignon, *vd. Ognon.*

Oille, *f.* supă din rădëcine și
diverse cărnuri.

Oindre, *v. a.* a unge.

Oing, *m.* *vieux* —, unsură
pentru rôte.

Oint, *e, adj.* unsù.

Oiseau, *m.* passère ; — *de
Vénus*, porumbelù. *A vol
d'* —, în liniă drêptă.

Oiseau, *m.* mistriă.

Oiseau-mouche, *m.* fôrte
mică passère, assemine co-
libriluf.

Oiseler, *v. a.* a invêța pas-
seri pentru sborù.

Oiselet, *m.* păsșerică.

Oiseler, *m.* păsșerariù.

Oiselier, *m.* vinđetorù de
passeri.

Oisellerie, *f.* artea de a
prinde și cresce passeri.

Oiseux, *euse, adj.* leneșiu,
care nu face nimicù.

Oisif, *ive, adj.* inoccupatù,
care nu face nimicù, fără
trébă.

Oisillon, *m. fam.* *vd. oiselet.*

Oisivement, *adv.* ședîndù,
nefăcîndù nimicù.

Oisiveté, *f.* inactivitate, le-
neviă.

Oison, *m.* puiù de găscă.

Oléagineux, *euse, adj.* u-
leiosù, care conține uleiù.

Oléandre, *m. s.* *oléander*,
leandru, arburelù apaticù.
și *laurier-rose, rosage, ro-
sagine.*

Olécrane, *m. anat.* apofise

- dela extremitatea umerale a cotului, capul cotului pe care ne resămămă.
- Olfactif**, *ive, adj.* olfactivă, care ține de odorat, de sensul mirosului.
- Oliban**, *m.* prima tămăiă care decurge din arbure, tămăiă.
- Olibrius**, *m.* nerodă care face pe valintele, pe vitedulă, pe priceputulă. — Olibrius, porté à l'empire, fut bientôt détroné pour son incapacité.
- Olifant**, *m.* mică cornă în care cânta paladini, că se cheamă pe inimi.
- Oligarchie**, *f.* oligarhiă. Gubernă politică, unde autoritatea suverană este în mânele unui mic număr.
- Oligarchique**, *adj.* oligarhică, de oligarhiă.
- Oligiste**, *m. s. fer oligiste*, vd. hémate.
- Oligophylle**, *adj. bot.* cu puține foie.
- Oligosperme**, *adj. bot.* cu puține semințe.
- Olim**, *m. pl.* vechie registre ale parlamentului din Paris.
- Olinde**, *f.* lamă de sabie fabricată la Olinde, în Brasilia.
- Olivaire**, *adj. bot.* olivariu, de forma olivei, măslinei.
- Olivaison**, *f.* recoltă de olive, de măslină.
- Olivâtre**, *adj.* de culoare de olivă, măsliniu. [lină.]
- Olive**, *f.* olivă, măslină; măslină.
- Olivète**, *f.* plantă ale cui semințe producă un ulei bun de mâncare. Și *ocillette*.
- Olivette**, *f.* țerrimă plantată cu olivă. La *pl.* un dantă provinciale.
- Olivier**, *m.* olivă, măslină. Și *olive*.
- Ollaire**, *adj.* Califică uă substanță petrosă, môle, din care se fac vase.
- Olographe**, *adv.* (testament—), olografă, testament scris în întreg de mâna testatorului.
- Olympe**, *m.* olimpă, munte (astăzi *Latcha*) în Tessalia, sedința zeilor; *poet.* cerul.
- Olympiade**, *f.* olimpiade, spațiu de patru ani.
- Olympien**, *enne, adj.* olimpică, care face parte din consiliul suprem al celor 12 zei din Olimpă, la antică.
- Olympique**, *adj.* olimpică.
- Omagre**, *f.* reumatismă la umăr.
- Omasum**, *m. omasus*, ventriculă allă ruminanților.
- Ombelle**, *f. bot.* umbelă, mică ramură nudă. Dispozițiune a pedunculor, care, plecându din aceeași rădăcină, se dividă precum ôssele unei umbrele. [vd. *prec.*]
- Ombellé**, *ée, adj.* umbelată.
- Ombellifère**, *adj.* umbeliferă; care poartă umbelă, vd. *ombelle*.
- Ombilic**, *m.* umbilic, areolă ce se găsesc la una din extremitățile fructului.
- Ombilicaire**, *f.* uă plantă că lichen. [cale, vd. *ombilic*].
- Ombilical**, *e, adj. bot.* umbilical.
- Ombiliqué**, *ée, adj. bot.* în formă de umbilic.
- Ombrage**, *m.* umbră, umbră formată de foiele arburilor; *fig.* suspiciune, descredere.

Ombrager, v. a. a da, face, umbră.

Ombrageux, *euse*, *adj.* umbrosă; bănuiciosă.

Ombre, f. umbră. — *s. terre d'—*, pământul negru pentru umbră. La *pl.* persoane pe cari conviviilor invitați aducea cu dinșii, la ant.

Ombre, *m.* *s. homme*, un joc cu patruzeci de cărți.

Ombre-chevalier, *m.* vd. *Truite*.

Ombrelle, f. mică umbreluță.

Ombrer, v. a. a umbri, face umbre unui desen.

Ombrette, f. pasăre de Senegal.

Ombreux, *euse*, *adj.* umbrosă, care dă umbră.

Ombromètre, *m.* *fis.* instr. că să măsoare cantitatea apei pluviale, ce cadă pe un an.

Oméga, f. omega, ultima literă a alfabetului grec. *L'alpha et l'—*, începutul și finele. [tură de oue.

Omelette, f. omletă, prăji-

Omettre, v. a. a omite, lăsa afară, la uă parte. — Se conjugă precum *mettre*.

Omission, f. omisiune, lăsare afară (unei vorbe etc.). *I éché d'—*, păcatul comisiunii nelăcându cele comandate.

Omnibus, *m.* omnibus, trăsura pentru toți.

Omnipotence, f. omnipotență, a totu-putință, putere absolută.

Omniscience, f. știință de toate; *teol.* omnisciență, știința infinită a lui Dumnezeu.

Omniscient, *e*, *adj.* care are omnisciență, care știe toate.

Omnivore, *adj. nat.* omnivor, care se nutrește de carne și de vegetali.

Omocotyle, f. *anat.* cavitate a omoplatului care priimesc capul umărului.

Omophage, *adj.* omofag, care mănâncă carne crudă.

Omophage, f. deprindere de a mânca carne crudă.

Omostrate, f. *anat.* omoplată, osul lat formându partea posterioară a umărului.

Omphalocèle, f. ernia umbilicală. Și *exomphale*.

Omphalodes, f. *pl.* iamil, de plante. Și *petite consoude*.

Omphaloptre, vd. *Lenticulaire*.

On, *pron. indef.* nescine, cine-va. *On dit*, se dice. *Croire sur un on dit*, sur les on dit, a crede după simpla narrațiune, după cele ce spun.

Onagraire, f. genul de plante.

Onagre, *m.* asinul sălbatic.

Onagre, f. plantă astringentă. Și *herbe aux ânes, onagra*.

On, *adv.* nici-ua dată.

Once, f. uncia, a 16-a parte din vechea *livre* seă 8 *gros*.

Once, *m.* unu patru pedu feros.

Onciale, f. unciale. Se dice de marile litere usitate in vechime pentru inscripțiuni și epitate. *L'onciale*, f. seă *l'on ial*, *m.* scriptura unciale.

Oncle, *m.* unchiu.

Oncotomie, f. *chir.* dischișura unu abscessu.

Oncion, f. unctiune, unger.

Onctueusement, *adv.* cu unctiune, cu ungere.

Onctueux, *euse*, *adj.* unturos.

Onctuosité, *f.* unsură, calitatea lucrului unturos.

Onde, *f.* undă, redicarea apei agitate, cercuri de apă, valuri. *Comp. vague, flot.*

Ondé, *ée*, *adj.* undulat, în formă de unde.

Ondée, *f.* plouă repede și de puțină durată.

Ondin, *e*, *adj.* geniulă apelor (la cabaliști).

Ondoiment, *m.* botesu, unde nu se observă decât esențialele acestui mister.

Ondoyant, *e*, *adj.* undulante, care face unde.

Ondoyer, *v. a.* a undula; se redica în unde, a botesa fără a adăugi cerimoniele cerute. [mişcare a undelor.]

Ondulation, *f.* undulațiune,

Ondulatoire, *adj.* cu undulațiune, mișcat în undulațiune.

Ondulé, *ée*, *adj.* undulat, formându undulațiune, ape.

Onduler, *v. n.* a undula, se mișca în undulațiune.

Onéiromancie, *f.* divinațiune (ghicire) după visuri.

Onéiropie, *f.* studiul viselor.

Onéraire, *adj.* onerariu, care conduce unu oficiu cu altul și posedă titlul [juris].

Onéreux, *se*, *adj.* oneros, împovărătoriu, à charge. *Syndic* —, sindică însărcinat cu affaceri communi la mai mulți. *Titre* —, titlu oneros, prin care se câștigă

ceva sub condițiune să se plătescă unele sarcine.

Ongle, *m.* unghia. In *bot.*, și *onglet*, locul unde petala e unită caliciului.

Ongle-de-chat, *m. bot.* plantă cu spinii întorși.

Onglée, *f.* inflătură durerosă la degite cauzată de frig.

Onglet, *m.* bandă de chărție pe cussătorele unei cărți, că se lipescă stampe etc. Spețiă de lucru de timplari, în locu de *anglet*. In *chir.* vd. *pterygion*.

Ongleté, *ée*, *adj. bot.* care are unele părți din petală aderinți, lipite, de receptaclu.

Onglette, *f.* micu stiletu de săpătoru în metale.

Ongletté, *ée*, *adj. bot.* forte strimtu în partea sa inferioare.

Onguent, *m.* ungiote, medicamentu ce se aplică esternu.

Onguiculé, *ée*, *adj.* Se dice de animalii cari au nă unghia la fiă-care degitu.

Ongulé, *ée*, *adj.* cu unghia la picioru, precum calulu.

Onirocritie, *f. oniromancie*, *oniromance*, divinațiune prin vise.

Onkotomie, *f. chir.* dischișura unu abscesu.

Onocrotale, *m.* onocrotalu, spețiă de pelicanu.

Onomastique, *adj.* onomasticu, conținându numini.

Onomatopée, *f. ret.* onomatopeă. Formațiune unei vorbe, allu cu sunetu imită ceaa ce desemnă vorba.

Ontologie, *f.* ontologiă, tractatu de sfința în genere.

Ontologique, *adj.* ontologică, de ontologie.

Onyx, *m. s. agate onyx*, f. onice, agată foarte fină.

Onze, *adj. num.* unu-spredece.—On dit : *le onze, les onze* etc. et non pas *l'onze, le-onze*.

Onzième, *adj.* unu-spredecile.—*Le —, la—*, allu, a, unu-spredecile.

Onzièmement, *adv.* în locul allu unu-spredecile.

Oolithe, *m.* pîtră formată de mice coquile.

Opacité, *f.* opacitate, ne-transparentă.

Opale, *f.* opală, quartz rezinosu, pîtră prețioasă albă ca laptele și albastru cu reflexe variate.

Opalin, *e, adj.* opalinu, de culoarea și reflexulu opalei.

Opaque, *adj.* opacu, ne-transparente; fără lumină.

Opéra, *f.* operă, poemă dramatică pusă în musică. Loculu unde se reprezintă.

Opéra-comique, *m.* bucată teatrală care ține de operă și de comedie.

Opérateur, *m. trice*, f. operatoru, cellu cê face operațiunii chirurgicale.

Opératif, *ive, adj.* operativu, care posedă virtutea de a opera, propriu pentru acțiune.

Opération, *f.* operațiune, acțiunea unu aginte care operedă fisicu seu morale.

Opératoire, *adj.* operatoriu, de operațiunii chirurgicale. [pacu.

Opercule, *m.* operclu, ca-

Operculé, *ée, adj.* copperitu.

Opérer, *v. a.* a opera, lucra, produce unu effectu; face uă operațiune, (*chem. chir.*).

Opes, *m.* cavitate cê lassă grinda în muru.

Ophicléide, *m. mus.* șerpe cu chei. Instrum. de bassă în musica militară.

Ophidien, *enne, adj.* de forma șerpelui. Că *m.* vd. *serpent*.

Ophiglosse, *f.* vd. *langue de serpent*.

Ophiophage, *adj.* care se nutrește cu șerpi.

Ophite, *m.* ofitu, picrolitu verde, marmure de Pirenei maculată cu galbinu.

Ophris, *m. bot.* speciă de plantă. Și *double feuille*.

Ophthalmie, *f.* oftalmiă, roșelă de ochi, roșetă. Și *ophthalmitis*.

Ophthalmique, *adj.* de ochi, care privește la ochi.

Ophthalmographie, *f.* descrițiune anatomică a ochiului.

Ophthalmologie, *f.* partea anatomiei care pertractedă despre ochi.

Opiacé, *ée, adj.* opiaceu, care conține opiu.

Opiat, *m. s. opiate*, opiatu, electuariu.

Opilatif, *ive, vd. Obstrucif*.

Opilation, *f. vd. Obstruction*.

Opiler, *v. a.* a obstroi, astupa condussele cari servescu funcțiuniloru animalu, *obstruer*.

Opimes, *f. pl. (dépouilles)*, spolie opime, tropee căsti-

gate de ună generale care uccisese cu mâna sa pe generalele inemică, la ant.

Opinant, *m.* opinante, cellă c e opined a,  i d a părerea.

Opiner, *v. n.* a opina, esprime opiniunea, părerea, sa.

Opini tre, *adj.* vd. *Obstin .*

Opini tr ment, vd. *Obstin ment.*

Opini tr r, vd. *Obstiner.*

Opini tr t , *f.* vd. *Obstination.*

Opinion, *f.* opiniune, părere, credin a probabilă.

Opium, *m.* opi , succ  narcotic   i soporativ , c e se estrage ma  aless  din capsule de mac  albă. — *de Smyrne, d'Egypte, de Perse*, opi  turcesc , levantie , tebaie .

Opobalsamum, *m.* balsam  de Judea, de Mecca; — *sec*, balsam  de Peruvia, de Tolu.

Opopanax, *m.* *farm.* specieă de gumă.

Opossum, *m. nat.* un  patruped  didelf .

Opportun, *e, adj.* oportună, care este la timpul   i locul  cerut .

Opportun ment, *adv.* oportună, c nd  trebue,   *propos.*

Opportunisme, *m.* oportunism . Sistem  de guvern  care se conform  cu ceea c e este oportună, cu circumstanțele.

Opportunit , *f.* oportunitate, ocasiune propri .

Opposable, *adj.* opposabile, care se p te oppune.

Opposant, *e, adj.*  i sust.

opuninte, care se oppune, improvitiv , din oppositiune.

Oppos , * e, adj.* oppus , contrari , improvitiv , de caracter  diferite. *A l'—*, in partea oppus , *vis- -vis.*

Opposer, *v. a.* a oppune, improtivi. *S'—*, a se oppune, reziste, sta contră. [*trari .*]

Opposite, *m.* oppus , con-

Opposition, *f.* oppositiune, improvitivire, contrast . In *astr.* distanța de 180 grade intre doue planete.

Oppresser, *v. a.* a opprime, oppresa, app sa.

Oppresseur, *m.* oppressor , app sator .

Oppressif, *ive, adj.* oppressiv , app satorie .

Oppression, *f.* oppressiune, app sare. [*pressiv .*]

Oppressivement, *adv.* op-

Opprimant, *e, adj.* app satorie .

Opprim , * e, adj.* oppress , app sat , *accabl .*

Opprimer, *v. a.* a opprime, app sa. Comp. *accabler.*

Opprobre, *m.* opprobrie , desonore, *honte profonde.*

Optatif, *ive, adj.* optativ , care esprime dorința.

Opter, *v. n.* a opta, alege intre ma  multe lucruri, cari nu se pot  av  de-uădată. Comp. *choisir.*

Opticien, *m. m.* optie , cell  c e scie optica. Fabricante de instrumente de optie .

Optimă, *adv.* f rte bine, *fam.*

Optimisme, *m.* optimism . Sistema filosofilor  cari pretind  c  tot  c  essiste este

in modulū cellū mai bună posibilă.

Optimiste, *m.* optimistū, părtēnū allū optimisinalū, vd. *prec.*

Option, *f.* opțiune, alege-re între mai multe lucruri, cari nu se potū avē tôte.

Optique, *f.* optică. Sciința care pertractedă de lumină și de legile visiunii. Vd. și *perspective.*

Optique, *adj.* opticū, de visiune, relativū la visiune.

Opulemment, *adv.* cu opulintă, foarte bogatū, *p. us.*

Opulence, *f.* opulintă, mare avuțiă. [avutū, *très-riche.*

Opulent, *e, adj.* opulinte, foarte

Opuntia, *f.* smochinū de India, vd. *Nopal.*

Opuscule, *m.* opusculū, mică operă sciințifică, literariă.

Or, *m.* aurū. Métal jaune, insoluble dans les acides, très-ductile, le plus précieux des métaux, et le plus pesant à l'exception de la platine. —

Or pur, fin, de ducat, aurū curatū, bună. *Or battu*, aurū bătutū; *or en feuille*, (engles.

Gold foil), foie de aurū; *or filé*, *or trait* s. *fil d'or*, fire de aurū; *or en grain*, aurū in grăunți; *or en lingot*, s.

lingot d'or, s. *tige d'or*, barră de aurū; *matières d'or et d'argent*, vergele de aurū și de argintū; *or au titre*, aurū purū, de 20 carate;

poudre d'or, s. *poussière d'or*, pulbere de aurū; *or vert*, *or argenté*, aurū amestecatū cu argintū; *or de Manheim*, aurū de Manheim, imi-

tatū, (cuivre mêlé de zinc); *or blanc*, platină; *or mussif*,

or de mosaïque, *or d'applique*, aurū de aplicatū, pentru pictori [*aurum mosaicum* sive *mussivum*], *or fulminant* s. *aurate d'ammoniac*,

auratū de ammoniacă, s. *osidū de aurū*; *or potable*, aurū potabile, tinctură de aurū, (in chem. vech.). *Or faux* s. *chrysole*, aurū falsū. *Tireur d'or*, făcătorū de fire de aurū. *Écacheur d'or*, s. *batteur d'or*, lucrătorū care bate, lătesce, vergele de aurū. La pl. desemnă diversele culori ale aurului, s. e. *un bijou de deux ors.*

Or, *conj.* deci, așa dērū.

Oracle, *m.* oraclu; veritate enunțată in Script. sacră.

Orage, *m.* furtună, tempestă, *vent impétueux*, *tempête.*

Orageux, *euse, adj.* furtunosū.

Oraison, *f.* orațiune; cuvintare; rugăciune către Dumnezeu său către sânti.

Oral, *m.* mare vëlū de care papa și accopere capulū.

Oral, *e, adj.* orale, spusū cu vorba, din gură.

Oralement, *adv.* orale, dīssū cu vorbe, din gură.

Orang, *m.* *orang-outang*, *orang-outang*, mare maimuță fără cōdă, *pithecus satyrus.*

Orange, *f.* auranțiū, portocală, (*citrus*) *aurantium.*

Orangé, *ée, adj.* portocaliū. Că *m.* culóre de portocală.

Orangeade, *f.* bētură din succū de portocală și apă săchărată.

- Orangeat**, *m.* cójă de portocală fértă în sacharŭ, *confectio corticis aurant.*
- Oranger**, *m. bot.* portocalŭ. *Huile essentielle de fleurs d—*, oliŭ etericŭ de flori de portocală, *essentia Neroli.*
- Oranger**, *m. ère*, *f.* cellŭ cę vinde 1 portocale.
- Orangerie**, *f.* locŭ unde se conservă portocale ierna.
- Orateur**, *m.* oratorŭ.
- Oratoire**, *adj.* oratoricŭ, oratoriŭ, de oratorŭ.
- Oratoire**, *m.* oratoriŭ, capelă mică într'ua casă.
- Oratoirement**, *adv.* oratoricŭ.
- Oratorien**, *m.* și *adj. m.* care ține de congregațiunea Oratoriului, a cardinal. de Bé-rulle.
- Oratorio**, *m.* mică dramă în musică, allŭ cui obiectŭ este luatŭ din scriptele sante.
- Orbe**, *adj.* Se dice de lovitura (*coup orbe*) cę face uă contusiune fără sę strice pelea. *Mur orbe.*, murŭ fără dischisură.
- Orbe**, *f.* orbită, circumferință. Spațiu cę percurge uă planetă în revoluțiunea sa.
- Orbulaire**, *adj.* orbicular, rătundŭ. *L—des paupières*, muschiulŭ care închide plépele.
- Orbulairement**, *adv.* rătundŭ, *en rond.*
- Orbiculé**, *ée, adj.* orbiculatŭ, rătundŭ și latŭ.
- Orbitaire**, *adj.* relativŭ la orbita ochiului.
- Orbite**, *f.* orbită, drumŭ cę descrie uă planetă prin miș-
- care sa propriă; cavitatea unde ę asședatŭ ochiulŭ.
- Orcanette**, *f.* uă rădăcină care dă culore roșią.
- Orchestique**, *adj.* orchestică. Partea gimnasticeı, la Ellenii anticı, care conținea totŭ cę se referia la exercițiile danțului și palmeı.
- Orchestre**, *m.* (pronunț. *or-kestre*), orchestră.
- Orchidé**, *ée, adj. bot.* care pörtă mai multe lobule profundŭ divise. [*satyrion.*]
- Orchis**, *m.* uă plantă, vd.
- Ord**, *orde, adj.* prostŭ, necuratŭ, *vechiŭ.*
- Ordalie**, *f.* cercetă'ı prin duclŭ etc. usitate în evulŭ mediŭ sub numele de *jugement de Dieu*. judecata lui Dumnezeu.
- Ordinaire**, *adj.* din ordinea commune, ordinarıŭ, obicei-nuitŭ.
- Ordinaire**, *m.* ceea cę se face de ordinarıŭ, de obiceiŭ. *A l—, pour l—, d—*, mai ad-desę, de ordinarıŭ.
- Ordinairement**, *adv.* de ordinarıŭ, de obiceiŭ, mai ad-desę.
- Ordinal**, *e, adj.* ordinale, care indică, arrétă, ordinea, rândul.
- Ordinand**, *m.* cellŭ cę se presintă episcopului, cã sę priimescă ordinile sacre.
- Ordinant**, *m.* episcopŭ care conferesce, dă, ordinile sacre.
- Ordination**, *f.* ordinațiune, asședare, rânduélă; conferitulŭ, darea, ordinelorŭ sacre.
- Ordo**, *m.* ordinea, carte a oficiului sacru de tóte țilele.
- Ordonnance**, *f.* dispozițiune,

- asședare, rânduélă, plană ; actū care emană dela autoritate superiōre ; regulamentū. —
- Ordonnancement**, *m.* scriere, în jeosulū unui memoriū, a ordiniī de a plăti.
- Ordonnancer**, *v.a.* a serie în jeosulū unui statū, unui memoriū, ordinea de a plăti.
- Ordonnateur**, *m. trice*, *f.* care ordinéă, dispune, rânduesce. *Commissaire*—, *comissariū* însărcinatū cu intenđința marinei seū armatei.
- Ordonné, ée**, *adj.* ordinatū, dispusū, rânduitū, asședatū.
- Ordonnée**, *f. geom.* ordinată. Dréptă dussă dela circumferința unei curbe perpendiculariū pe assea sa.
- Ordonner**, *v.a.* a ordina, rândui, dispune ; porunci.
- Ordre**, *m.* ordine, rândū, rânduitū ; poruncă. În *ist. nat.* uniune de generi cari se asșeménă prin caractere constanți
- Ordure**, *f.* necurățenia. *pop.*
- Ordurier**, *ière*, *s.* cellū cē serie lucrūi prōste, *murdare.*
- Oréade**, *f.* nimfă a munților.
- Orée**, *f.* mărginariulū unei păduri, *vech.* [le lunge.
- Oreillard**, *e*, *adj.* cu urechie-
- Oreille**, *f.* urechiă. *Préter l'*—, a asculta. *Par dessus les*—*s.* mai multū decâtū pōte sufferi cine-va. *Vin d'une*—, vinū bunū. *Vin de deux*—*s.* vinū răū.
- Oreille-d'âne**, *f.* *vd. consoude.*
- Oreille-d'homme**, *vd. cabaret.*
- Oreille-de-mer**, *f.* speciă de coquilă.
- Oreille-d'ours**, *f.* mică plantă de primă-*véra.* Și *cortusa.* [osotis.
- Oreille-de-souris**, *vd. My-*
- Oreiller**, *m.* perniță.
- Oreillette**, *f.* partea bonnetei care accopere urechiele.
- Oreillons, orillons**, *m. pl.* inflatură a parotidilorū, glandulelorū de lângă urechiă.
- Orémus**, *m.* rugăciune.
- Oréographie**, *f.* descripțiune scrissă a munților.
- Oréographique**, *adj.* de *oréographie*, *vd. prec.*
- Orfèvre**, *m.* argintariū, care face, care vinde, totū felulū de lucruri de aurū și de argintū ; — *pour l'or, pour l'argent*, argintariū care lucrédă cu aurū, cu argintū.
- Orfèverie**, *f.* argintăria.
- Orfèvri**, *e*, *adj.* lucratū de argintariū.
- Orfraie**, *f.* aceră marină, uă passere de prédă.
- Orfroi**, *m.* materiă țesută cu aurū, stofă.
- Organdi**, *m.* organdi, muselină forte rară, bună.
- Organe**, *m.* organū, parte care implinesce în corpurile organice uă funcțiune necesariă.
- Organeau, arganeau**, *m. mar.* inelū de ferrū de care se suspinde uă funiă.
- Organique**, *adj.* organicū.
- Organisation**, *f.* organizațiune, formațiunea organelorū unui corpū, dispozițiune.
- Organisé, ée**, *adj.* organizatū, compusū de organe,

constituită, regulată. *Les corps*—s, corpurile organice, toate corpurile naturale, cari au viață. *Clavecîn*—, clavicula, la care s'a adăușă ună mică organată.

Organiser, v. a. a organiza-să, forma organele unui corp, constituii, regula.

Organisme, m. organismă, dispozițiunea organelor, legile cari le conduc.

Organiste, m. organistă, cântător cu organatulă. Vd. și *tangara*.

Organographie, f. descripțiunea organelor.

Organologie, f. tractatul de organe.

Organsin, m. organsin, mătase torsă în două fire.

Organsinage, m. tórcerea mătăsii cu două fire.

Organsiner, v. a. a tórcere fire de mătase.

Orge, f. orđă.

Orgeat, m. orgeat, băutură răcoritóriă; *siróp d'*—, sirópă făcută cu emuls. de migdale, *syr. emulsivus*.

Orgelet, m. mică tumóre la marginea plépelor. Și *crithe*.

Orgeolet, m. s. *orgueilleux*, vd. *prec*.

Orgeolet induré, (*hordeolum induratum*), vd. *Chalaze*.

Orgie, f. orgiă, desfrinare.

Orgue, m. la sing. și f. la pl. organată, organe, (instrumentă musicale). *Point d'*—, silențiu după uă frase musicale, unde potă intra agremente.

Orgue de Barbarie, f.

organată purtativă cu cilindru.

Orgue de mer, f. plantă petrosă, speciă de madreporiă.

Orgueil, f. mândriă. Comp. *présomption*.

Orgueilleusement, adv. cu mândriă. [mândru.

Orgueilleux, euse, adj.

Orient, m. oriente, răsărită.

Oriental, e, orientale, răsăritenă, de răsărită.

Orientaliste, m. orientalistă, erudită în limbele orientale.

Orientalisation, f. orientațiune, îndreptare către punctul în cestiune; *mar.* dispozițiune convenibile a vergelelor și pândelor.

Orienter, v. a. a dispune uă cartă relativă cu orientele și cele-alte puncte cardinale. *S'*—, a se orienta, recunósce punctul unde este cine-va, a se îndrepta.

Orifice, m. orificiă, deschisură pe unde curge, ese, ce-va.

Oriflamme, f. stindardă ce vechii regi Francesi purtau dela abbatele Saint-Denis, cândă pleca la rebelă.

Origan, m. bot. plantă labiată, speciă de maghirană.

Originaire, adj. originariă, care și iea începutul dela.

Originairément, adv. originariă, dela început.

Original, e, adj. originale, care n'are modelă și servește de modelă; m. manuscrisă primitivă, testă originale.

Originalement, *adv.* original, singular (ciudadă).

Originalité, *f.* originalitate.

Origine, *f.* origine, început, *source, commencement.*

Originel, *elle, adj.* original, care vine din origine, care ieă începutul său dela.

Originellement, *adv.* în origine, la început.

Orillard, *vd.* *oreillard.*

Orignal, *m. nat.* cerbă nordică, (*cervus*) *alces.* Și *orignan, orignac.*

Orillon, *m.* mică urechiă, *vd.* și *oreillons.* [coră.

Orin, *m.* funiă legată de an-

Orion, *m.* orionele, constelațiune dela sudă.

Oripeau, *f.* lamă de cupru forte subțire și strălucinte.

Orle, *m. arch.* margine sub chenarulă unu capitelu.

Ormaie, *f.* *ormoie*, ulmetu, locu plantatu cu ulmi.

Orme, *m.* ulmă. *Attendez-moi sous l'orme*, asșteptămă că n'am de gându să vină.

Ormeau, *m.* june ulmă.

Ormière, *f.* seă *reine des prés*, plantă rosaceă.

Ormille, *f.* mică ulmă. La pl. plantațiune de ulmi.

Ormin, *m.* uă plantă labiată.

Orne, *m.* speă de frasină de Italia. Și *ornier, orne sauvage.*

Ornemaniste, *m.* sculptoră seă pictoră de ornamente.

Ornement, *m.* ornamentă, podobă.

Ornemental, *e, adj.* de ornamentă ornamenteale.

Ornementation, *f.* arte de a dispune ornamente.

Orner, *v. a.* a adorna, iupodobi. [rôte.

Ornière, *f.* urma lăssată de

Ornithoga'e, *m.* plantă liliaceă cu florea verde.

Ornitholithe, *m.* ornitolitu, petrificațiune de passeri.

Ornithologie, *f.* istoria naturală a passeriloră.

Ornithologiste, *m.* ornithologue, care se ocupă cu istoria naturală a passeriloră.

Ornithomance, *ornithomancie*, *f.* devinațiune priu sborulă seă cântulă passeriloră. [planta.

Ornithopode, *m.* speă de

Ornithorynque, *m.* mamifer. de Australia.

Orobanche, *f.* uă plantă părăsită.

Orobe, *f.* orobă, plantă legum. — *des boutiques*, *vd.* *lentille.*

Orographie, *f.* *vd.* *Oréographie.*

Oronge, *f.* [fauss:—], speă de bureă galb. veninosă.

Orpailleur, *m.* culegătoră de aură de prin nisipă.

Orphelin, *m. e, f.* orfană, copilă care a perduă părinți, seă unulă din părinți.

Orphelinage, *m.* orfelinată, starea de orfană, *vech.*

Orphéon, *m.* ună instrumentă de musică; școlă de cântă pentru elevi primari.

Orphéoniste, *m.* școlariă dela *orphéon*, *vd.* *prec.*

Orpique, *adj.* orfică. Se dice de misterele și dogmatele atribuite lui Orfeu. *Sust.*

- m. filosofi pitagorei cari urma moralea lui Orfeu.
- Orpiment**, *m. chem.* sulfurul galbinu de arsenic natural. Si *orpin*.
- Orpin**, *m.* planta grassa care cresce pe copperise.
- Orque**, *f.* mare pesce care se lupta cu balena. Si *épaulard*, *phocène orque*.
- Orse**, *f.* vd. *bâbord*.
- Orseille**, *f.* specia de lichen care cresce pe scopele (stince).
- Ort**, *adj.* *nevar. Peser* —, *avec*—, a cantari intr'una cu ambalatul.
- Orteil**, *m.* degetul piciorului, maialessu cellu mare.
- Orthodoxe**, *adj.* ortodossu, conforme doctrinei sante in materia religioasa.
- Orthodoxie**, *f.* ortodossia.
- Orthodromie**, *f. mar.* calea unei nave in linia dreapta catre unu punctu cardinal.
- Orthogonal**, *e, adj.* ortogonale, cu anghiuri drepte.
- Orthographe**, *m.* ortografia.
- Orthographie**, *f.* alta data ortografia; *archit.* inaltimea geometrale a unui edificiu, profil.
- Orthographeur**, *v. a.* a scrie cu ortografia.
- Orthographique**, *adj.* ortograficu.
- Orthopédie**, *f. chir.* ortopedia, artea de a corrige, de a preveni, defectele corpului.
- Orthopédique**, *adj.* ortopedicu. [distu.
- Orthopédiste**, *m.* ortopeu.
- Orthopnée**, *f. med.* ortopea, oppressiune care nu permite a respira decatu standu in picioare.
- Orthoptère**, *m.* ortoptera. Clase de insecte cu aripele inferioari applicate in lungime.
- Ortie**, *f.* ursica, — *de mer*, vd. *artinie*.
- Ortive**, *f.* ortiva. *Amplitude* —, amplitudine ortiva. Arculu orizontelui coprinsu intre punctulu unde resare uastea si orientele adeveratu, unde se face intresectiunea orizontelui cu ecuatorulu.
- Ortolan**, *m.* uia passere caltoare.
- Orvale**, *f.* specia de planta. Si *sauge sclearée, toute-bonne*.
- Orvet**, *m.* specia de serpe neveninosu. Si *aveugle, envoyé*.
- Orviétan**, *m.* antidotu inventatu de unu inşelatoru Orvieta; *fig.* omu care inşela prin vorbe pompose.
- Oryctériens**, *m. pl.* vd. *tatous*.
- Oryctérope**, *m.* patru pedu care scormonesce pamintulu. Si *cochon-de-terre*.
- Oryctographie**, *f.* *Oryctologie*, tractatu de fosili. Vd. *minéralogie*.
- Os**, *m.* ossu. *En cher et en* —, in persona propria.
- Oscabrien**, *m.* genu de testacei.
- Oscillaire**, *f.* genu de alga.
- Oscillation**, *f.* oscilatiune, miscare alternativă in doue sensuri contrarie; *fig.* fluctuatiune.
- Oscillatoire**, *adj.*, oscilatoriu, care oscileza. vd. *urm*.
- Osciller**, *v. n.* a oscila, se

mişca alternativă în sensul contrariu, înainte și îndărăt.

Oscitation, *f. med.* oscitațiune, căscare din gură.

Osé, ée, *adj.* cutețante, îndrăsnă.

Oseille, *f.* măcrișă.

Oser, *v. a.* a cuteța, îndrăzni.

Oseraie, *f.* locu plantatu cu rogoșă.

Oseur, *m.* cutețatoră.

Osier, *m.* rogoșă, răchită, unu arbure pră flessibile.

Osmazome, *f. chem.* principiu conținutu în carnea de bouă.

Osmium, *m.* osmiu. Metală cenușă, cę se gęssece în minerele de p'atină.

Osmonde, *f. royale s. fougère à fleurs*, speciă de plantă, *vd. Fougère.*

Ossature, *f.* ősse, tóte őssele.

Osselet, *m.* oscioru, arșicu.

Ossements, *m. pl.* osse-minte, adunătură de ősse.

Osseux, *euse adj.* ossosu.

Ossianique, *adj.* ossianicu, în genulu lui Ossian.

Ossification, ossificațiune, formațiunea ősșeloră, conversiune, prefacere, în ősse.

Ossifier, *v. a.* a ossifica, converti, prefaca, în ossă.

Ossifrage, *m.* *vd. Orfraie.*

Ossivore, *adj.* care mănăncă, róde, ősse.

Ossu, *ue*, *adj.* ossosu, cu őssele mari. [ősse.

Ossuaire, *m.* grămadă de

Ost, *m.* óste, armată, *vech.*

Ostéite, *f. med.* inflamațiune a țesșeturei ossóse.

Ostensible, *adv.* ostinsibile, cę póte arręta cine-va.

Ostensiblement, *adv.* ostinsibile, arrętându.

Ostensoir, *m. s. ostensoire*, buccată de aurariu (giuvaer-giu), unde se espune anafura.

Ostentation, *f.* ostintațiune, affectațiune de a arręta ce-va, vre-uă calitate (fuduliă).

Ostéocolle, *f.* concrețiune calcariă, cuľ se atribuia proprielăți favorabili pentru fracture.

Ostéocope, *adj. med.* osteocopă. Se ęice de dureri acute, cę simte cine-va în ősse.

Ostéogénie, *f.* sciința formațiunii și disvoltării ősșelor.

Ostéographie, *f.* *vd. ostéologie.*

Ostéolithe, *m.* ossu petrificatu.

Ostéologie, *f. s. ostéographie*, osteologiă, partea anatomię care tractedă despre ősse.

Ostéosarcome, *f. med.* morbu, durere, oppressiune, în care se móiă őssele.

Ostéotomie, *f. anat.* dissecțiunea ősșeloră.

Ostracé, ée, *adj.* ostraceu, coperitu cu solđi tari.

Ostracisme, *m.* ostracismu.

Ostracite, *f.* ostracite, coquilă de stridiă petrificată.

Ostréiculture, *f.* cultura austreloră, stridieloră.

Ostrelin, *m.* orientale. Se numescă lăcuiitorii orașeloru hanseatice.

Otage, *m.* ostaticu. Persónă, orașiu, care se lassă dreptu securanță pentru esecuțiunea unu tractatu.

Otalgie, f. durere de urechiă.

Otalgique, *adj. med.* propriu a calma durerii de urechiă.

Oté, *é*, *adj.* redicată, luat. Vd. și *ecepté, hormis*.

Otelles, f. pl. virfuri de lancia, de sulită (la armărie).

Oter, v. a. a redica, lua (*ôter*).

Othonne, f. arburelă corimbileră dela Buna-Speranța.

Otite, f. *med.* inflamațiune a urechiei.

Otologie, f. s. *otographic*, tractatū de urechie.

Otologie, f. *anat.* dissecțiunea urechiei.

Ottoman, e, *adj.* turcesc.

Ottomane, f. speciă de mătase; mare scaună fără spate.

Où, *adv.* unde, deunde; la care, în care. *D'ou, par ou*, deunde, peunde.

Ou, *conj.* seū, ori, altăfelu

Ouaiche, m. urma cè face navea pe apă.

Ouaille, f. (inusit.) vd. *brebis*.

Ouais, *interj.* arrêtă mirarea.

Ouate, f. (prononç. *ouète*, cu inițialea aspirată), vată.— On dit souvent de la ouate pour de l'ouate. [vată.]

Quater, v. a. a căptuși cu

Qubier, m. ună irete.

Qubi, m. uitare, lipsă de suvenire,— *de soi-même*, abnegațiune de interessile sèlle.

Qubliance, f. vd. *prec. (vech)*.

Qublie, f. prăjitură subțire și invirtită.

Qublier, v. a. a uita, perde suvenirea de, nu ține munte. S—, a uita dètoriele sèlle.

Qubliettes, f. închisore unde se ținea condemnații la arrestū perpetuū.

Qublieur, m. vîndătoru de prăjiture foarte subțiri.

Qublieux, *euse, adj.* uitătoriu (uitucū), care nu ține minte.

Quest, m. vestū, occidente.

Quf, *interj.* uf. Esprime durere, oppressiune.

Qui, particulă de afirmațiune, dèrū, așa este. *Qui-da*, certū, buccurosū, *volontiers*.

Qui, e, part. perf. dela *ouir*, auzindū, după ce s'a ascultatū.— În acestū sensū è nevariab.

Qui-dire, m. *nevar.* auzite. Ceea cè scie cine-va din auzite.

Quicou, m. s. *ouycou*, bere de manioc la sèlbat. amer.

Quife, f. auzū. Organulū, sensulū, auzulū. Pl. organe de respirațiune ale pescilorū.

Quillage, m. adausă de vinū. Vd. urm.

Quiller, v. a. a adăugi vinū de aceeași origine, cândū vassulū (butoiulū) s'a cam deșertatū.

Quir, v. a. a auzi, asculta.

Quistiti, m. uistiti, mică mai-muță brasiliană. [dicin.]

Qupelotte, f. rădăcină me-

Quragan, m. tempestă violinte cu virtegiuri.

Qurdir, v. a. a urdi. Comp. *tramer*. [urdelă.]

Qurdissage, m. urdire,

Qurdisseur, m. *euse*, f. urdătorū. [de urditū.]

Qurdissoir, m. instrumentū

Qurler, v. a. a tivi.

Ourlet, *m.* tivitură, *repli cousu*. [ursu.]
Ours, *m.* (pronunç. pe *s*),
Ourse, *f.* ursă, *grande* —, *petite* —, constelațiunii boreali.
Oursin, *m.* ariciu marinu; pele de ursu cu perulă seă.
Oursine, *f.* plantă dela Buna-Speranța. Și *pied d'ours*.
Oursiné, *ée, adj.* cu ghimpi, precum ariciulă.
Ourson, *m.* pui de ursu.
Ourvari, *vd.* *hourvari*.
Outarde, *f.* uă mare și înaltă passere galinaceă. [*tarde*.
Outardeau, *m.* mică oută.
Outil, *m.* uneltă, instrumentu de lucratu.
Outillage, *m.* tôte unelte.
Outiller, *v. a.* procura unelte.
Outrage, *m.* insultă tare, grave, injuriă atroce.
Outrageant, *e, adj.* insultătoriu.
Outrager, *v. a.* a înșulta, offensa crudă, *faire outrage*.
Outrageusement, *adv.* cu multă insultă; cu excessu.
Outrageux, *euse, adj.* greu insultătoriu.
à **Outrance**, *adv. s. à toute* —, până la excessu, peste măsură.
Outre, *m.* utre, burdufă.
Outre, *prep.* peste: — *mesure*, peste măsură, — *cela*, afară de acesta; *en* —, mai multu, pe lângă acesta. Că *adv.* mai departe. *Passer — à qch.* a întreprinde unu lucru și a lă continuu. *Outre que*, afară că.
Outré, *ée, adj.* excessivă.
Outre-moitié, *f. jur.* cea

că escede jumătatea valorii unu lucru.
Outre-passe, *f.* tăiere a păduri dinc lo de limițile assemnate.
Outre-passer, *v. a.* a trece dincolo de.
Outré, *ée, adj.* essageratū, excessivū, afară din cale.
Outrecuidance, *f.* incredere excessivă in sine. *Vd. Présomption*.
Outrecuidant, *e, adj.* care crede pré multu în ellu însuși. *Vd. Présomptueux*.
Outrément, *adv.* peste măsură, cu excessu, essageratū.
Outremer, *m.* culore albastră făcută cu lapis-lazuli.
Outrer, *v. a.* a duce peste justa rațiune, peste măsură, a essagera, impinge la estremeitate; offensa greu.
Ouvert, *e, adj.* deschisū.
Ouvertement, *adv.* deschisū, pe față, manifestū.
Ouverture, *f.* deschisură; începutū.
Ouvrable, *adj.* consecratū pentru lucru. *Jour* —, ȃi de lucrătore.
Ouvrage, *m.* lucru, operă, cea ce produce lucrătorul; producțiune de arte, producț. literariă. *Les — s publics*, edificiile, monamintele, publice.
Ouvragé, *ée, adj.* care cere multu lucru de mână.
Ouvrant, *e, adj.* deschisū. Usitatū in atarî espressioni: *à jour ouvrant*, cândū se reversă de ȃiuă; *à porte* — *e*, cândū se dischide pōrta de diminēță. *Image* — *e*, ima-

- gine sântă, care dischidându-se, arretă în intru unŭ subiectŭ depinsŭ.
- Ouvré, ée, adj.** lucratŭ, inavuşitŭ cu ornamente.
- Ouvreaux, m. pl.** dischisură laterală la cuptorele de sticlăria.
- Ouvrer, v. a. a lucra, fabrica, (vech.).** Comp. *travailler*.
- Ouvreur, m.** primulŭ lucrătorŭ în fabrica de chărtia.
- Ouvreuse, f.** femeă care dischide logile la teatru.
- Ouvrier, m. ière, f.** lucrătorŭ (uvrier), acela care trăiesce din lucrulŭ mânelorŭ selle.
- Ouvrir, v. a. a dischide. S'** —, a se dischide; se începe.
- Ouvroir, m.** locŭ de lucru în comune, *lieu de travail*.
- Ovaire, m.** ovariuŭ, partea corpului oviparelorŭ, unde se formădă ouulŭ.
- Ovalaire, adj. anat.** de formă ovală.
- Ovale, adj.** ovală, de forma ouului; sust. f. machină de torsŭ mătassea.
- Ovation, f.** ovaţiune, micŭ triumfŭ, onóre dată de mai mulţi. [ovală.]
- Ove, m. archit.** ornamentŭ
- Ové, ée, adj.** strimţŭ la una din extremităţi.
- Ovicule, adj. archit.** micŭ ornamentŭ ovală.
- Ovine, m. și adj.** ovină, de genulŭ ouii.
- Opivare, m.** ovipară, animale care se nasce din oue.
- Ovoïde, adj. adj.** ovoidŭ, în forma ouului.
- Ovule, m. bot.** ovulŭ. Rudimentulŭ grăuntelui în ovariuŭ.
- Oxalate, m. chem.** ossalatŭ. Denumesce în genere sările formate prin acidŭ ossalicŭ.
- Oxalide, f. bot.** tipulŭ ossalideelorŭ, plante că măcrişulŭ.
- Oxalique, adj.** acidŭ vegetale ce este în măcrişŭ, în lichen etc. [puşină salamură.]
- Oxalme, m. met.** oşetŭ cu
- Oxycrat, m.** ossicratŭ, amestecŭ de apă și de oşetŭ.
- Oxydabilité, f.** dispoziţiune a se ossida.
- Oxydable, adj.** ossidabile, susceptibile de a se ossida.
- Oxydation, f.** ossidaţiune, ruginélă. Și *oxygénation*.
- Oxyde, m. s. oxide,** ossidŭ, combinaţiune de puşină ossigenŭ cu altă substanţă.
- Oxydé, ée adj.** ossidatŭ, făcutŭ ossidŭ, ruginitŭ.
- Oxyder, v. a. a ossi la,** reduce în ossidŭ, rugini.
- Ox, sulé, ée, adj.** ossidulatŭ, uşioriŭ ossidatŭ.
- Oxygénable, adj.** care se pôte combina cu ossigenulŭ.
- Oxygénation, f.** ossigenaţiune, combinaţ. cu ossigenŭ.
- Oxygène, m.** ossigenŭ. Unulŭ din principiile aerului atmosfericŭ, *gaz oxygène* s. *air vital*.
- Oxygéné, ée, adj.** ossigenatŭ.
- Oxygèner, v. a. a ossigena,** combina cu ossigenŭ.
- Oxygone, triangle-** /triânghiŭ cu tôte anghieurile acute.
- Oxymel, m.** ossimelŭ. Amestecŭ de apă, oşetŭ și miere.
- Oxyrinque, m.** unŭ pesce.
- Oxyrrhodin, m.** oşetŭ ro-

sată. Linimentă de oțetă rosată și oliă rosată.

Oxysaccharum, *m.* amestecă de oțetă și sacchară.

Oxyton, *m. gram. gre.* vorbă cu accentulă acută pe ultima silabă.

Oyant, *m.* acela cui se dă uă soco'elă în justiță.

Ozène, *m.* ulceră la nasă.

Ozone, *m. chem.* ozonă, varietate de ossigenă.

Ozonium, *m.* speciă de bureț.

Ozothamne, *m.* speciă de plantă.

P

P, *m.* una din consunanți.— Autrefois on disait *pê*; maintenant on prononce *pé*.

Pa, *s. pla*, lovitură de tobă. Coup sur la caisse avec la baguette, que l'on tient à la main gauche.

Paca, *m.* mică patrupeđă erbivoră din Brasilia.

Pacage, *m.* vd. *Paturage*.

Pacager, *v. n.* a lăssa se pască, *pâturer*.

Pacane, *m. s.* *pacanier*, nucă de Louisiane.

Pacant, (vech.) vd. *Manant*.

Pacha, *m.* pașă.

Pachalik, *m.* pașalică.

Pachée, *f.* speciă de smarand.

Pachyderme, *adj.* și *sust.* pachidermă, cu pelea foarte desă și cu doue copite (în isl. nat.).

Pacificateur, *m. trice*, *f.* pacificatoră, împăcătoră.

Pacification, *f.* pacificațiune, restabilirea păcii, împăcare

Pacifier, *v. a.* a pacifica, restabili pacea, împăca.

Pacifique, *adj.* pacifică, linișcită, *paisible*, *tranquille*.

Pacifiquement, *adv.* pacifică, prin pace, *tranquillement*.

Paco, *m.* speciă de lăna cu lăna fină și môle și *alpaco*, *alpaque*.

Pacotille, *f.* cantitate de mărță că este permisă căle oriloră pe mare se ica cu dinșii, că se vindă; mare numără.

Pacta conventa, *m. pl. lat.* convențiune între republica Poloniei și regele noiălessă.

Pacte, *m.* pactă, convențiune, învoință. [pactă, transige.

Pactiser, *v. n.* a face ună

Pactale, *m.* sorginte, isvoră de avuțiă.— Dela fluviulă din Lydia, care ducea aură.

Padein, *m.* vassă de topită la sticlari. [cu bumbacă.

Padou, *m.* pangăică de mătasse

Padouane, *f. s. médaille*, padu nă. Medalia perfectă imitată după cele antice de două săpători din Padua.

Pagaie, *f.* lopetă a Indianiloră.

Paganisme, *m.* păgănisimă.

Page, *f.* pagină.

Page, *m.* pagiu, adolescentă care servește lângă ună rege s. principe. *Etre hors de—*, a fi liberă de veri-ce dependență.

Pagination, *f.* seriă de numere e pagineloră unei cărți.

- Paginer**, v. a. a pagina, pune uimere pe pagine.
- Pagne**, *m.* pândă ce și pună Indianii și negrii la mijloc.
- Pagnon**, *m. s. drap—*, postavă negru fină. După numele fabricantului.
- Pagnote**, môle, mișelă, vd. *lâche*, *poltron*.
- Pagnoterie**, *f.* vd. *Poltronerie*, *bécue*.
- Pagode**, *f.* templu la unele popoare asiatice; mică figură cu capulă mobile. [tacei.]
- Pagure**, *f. nat.* genă de crus-
- Paie**, *f.* vd. *Paye*.
- Paiement**, *m.* vd. *Payement*.
- Païen**, *jeune*, *adj.* și *s.* păgân.
- Paillard**, *e*, *adj.* și *s.* lussuriosă, lascivă, desfrinată.
- Paillardise**, *f.* desfrinare rusinată, gustă de desfrină.
- Pailasse**, *f.* mindiră.
- Pailasse**, *m.* paieată.
- Paillasson**, *m. r.* gojină, paie întinse peste ceva.
- Pai le**, *f.* paie. *Rompres la—*, a se certa; *feu de—*, ardore de pușină durată; *homme de—*, omă care se amestecă în affaceri, unde n'are n'ciună interese. *Tirer à la courte —*, a trage la sorți. *Vin de paille*, vină de struguri uscați pe paie.
- Paille-en-queue**, *m.* pasșere dela tropice de mării-mea unui porumbel.
- Paillé**, *é*, *adj.* vd. *diapré*.
- Pailler**, *m.* curte la moșă unde sunt paie, grăne.
- Paillet**, *m.* vină roșă pușină colorată.
- Paillette**, *f.* paiă, părticică pré subțire de aură, argintă.
- Pailleur**, *m. eusse*, *f.* care vinde seă carră paie.
- Pailleux**, *euse*, *adj.* avindă paie, cu paie. Despre metale.
- Paillon**, *m.* mănuchiă de paie; fôia subțire de cupru.
- Pailot**, *m.* mică mindiră.
- Pain**, *m.* pâne;— *céleste*, eucharistiă,— *à cacheter*, bulin. *Arbre à pain*, vd. *jaquier*. *Pain de coucou*, (bot.) vd. *alléluia*. *Pain de pourceau*, vd. *cyclamen* (bot.).
- Pair**, *m.* membru allă camerei înalte (*chambre des pairs*) sub monarhia constituțională.
- Pair**, *e*, *adj.* părechă, egale. *Les—s*, cei egală. *De—*, în egale, pe aceeași treptă, *hors de—*, mai presus de egală seă. *Pair ou non*, speșă de jocă. *Le pair*, paritate între capitalele unei acțiuni și prețulă de vindeere la ună momentă dată.
- Paire**, *f.* părechă.
- Pairement**, *adv.* *Nombre —pair*, numără în egale părechă, a cui jumătate este asemenea unui numără părechă.
- Pairesse**, *f.* consôrtea unui *pair*; posesșoarea unui *sief*, vd. vb., în Anglia.
- Pairie**, *f.* demnitate de *pair*. Cândă ea trece la femeie, se șice *pairie fenelle*.
- Pairle**, *m.* drugă mobile perpendiculară (în armăr.).
- Paisible**, *adj.* de umore dulce și pacifică, liniscită. *Comp. calme, tranquille*.
- Paisiblement**, *adv.* linis-

cită, pacinică, *traquille-ment*.

Paissant, *e. adj.* pascăndu. Se dice mai mult în armăr. despre animală represintate cu capul appecat.

Paisseler, *v. a.* a pune taraci la via.

Paisseau, *m.* vd. *échalas*.

Paisson, *m.* păscut, cea ce pască animalile.

Paître, *v. a.* a pasce.

Paix, *f.* pace; linisce, repaus.

Pal, *m.* par, vd. și *pairle*.

Paladin, *m.* paladin, domn, seigneur, care urma pe Carolu Magnu la resbelu.

Palaemon, *m.* gen de crustacei. [mamifere fossilă.]

Palaeothérium, *m.* gen de

Pala's, *m.* palat, — *de lièvre*, vd. *laiteron*, (bot.).

Palais, *m.* cerul gurei.

Palamente, *f. mar.* tote lopețele unei nave late.

Palan, *m.* mare funie și scripeți pentru a redica greutate.

Palançons, *m. pl.* lemne cari susțin tencuiala (la tavanu). [pari.]

Palanque, *f.* fortificaț. cu

Palanquin, *m.* lectică, scaun în care avutu e purtat pe umeri de servii sei în India.

Palastre, *m. s.* palătre, cutia esternă în care stă cloața, brósca usei.

Palatale, *adj.* și *f.* palatale, consumante care se pronunță cu cerul gurei, precum *d*, *t*, *l*, etc.

Palatin, *m.* palatinu. Vechiu titlu de demnitate allu cel-

loru ce avea vre-unu officiu la palatul unu principe.

Palatin, *e. adj. anat.* care se referesce la cerul gurei.

Palatinat, *m.* palatinat, demnitatea palatinului.

Palatine, *f.* palatină. Blană pentru gită și umeri la femeie [peței.]

Pale, *f.* partea lată a lo-

Păle, *adj.* palid, puțin colorat. Comp. *blème*, *hâve*.

Palée, *f.* rând de pari pentru a susține un pământ.

Palefrenier, *m.* servitoru care ingrijesce caii.

Palefroi, *m.* altă-dată cal de pompă allu regilor etc.

Paléographie, *f.* paleografia. Sciința scripturelor antice.

Paléontologie, *f.* paleontologia. Sciința liințelor cari a essistat altă-dată.

Paleron, *m.* partea cărnosă a umerilor la unele animale.

Palestine, *f.* vechiu nume allu unu caracteru de tipografia, mai micu decât *gros parangon*.

Palestre, *f.* palestră. Locu publicu pentru esercție corporală, la antici.

Palestrique, *adj.* palestricu, făcutu în *palestre*, vd. prec.

Paleț, *m.* pētră rătundă și lată, ce se aruncă spre uștință.

Paletoț, *m.* paletonu.

Palețe, *f.* tablită, pe care punu pictorii culorile.

Palétuvier, *m.* arbure indianu.

Pâleur, *m.* palôre.
Pâi, *m.* pâli, vechiă idiomă în India. [uă scară etc.
Palier, *m.* scândură lată la
Palification, *f.* închidere cu parî.
Palimpseste, *m.* palimpsestă. Pergamentă, manuscrisă, de unde s'a stersă scriptura, că se se scriă de nouă, la antică
Palindrome, *m.* versă care rămăne același, decă lă citimă dela drepta la stănga.
Palingênésie, *f. f.* palin-geneze, renascere. *régénération*.
Palinod, *m.* poemă în onôrea concepțiunii Virginiî sântete.—Numită așa fiindă că se termină prin uă întôrcere periodică de versuri.
Palinodie, *f.* retractațiune de celle că a disă cine-va, luarea vorbeî îndărătă.
Palintocie, *f. comm.* restitutiunea unei dobândi.
Pâlir, *v. n.* a deveni pâlidă ; se îngălbini.
Palis, *m.* pară, comp. *pieu*.
Palissade, *f.* închisură, străjă, cu parî seă scânduri.
Palissader, *v. a.* a închide, impresura, cu parî.
Palissage, *m.* întinsura, resămatulă ramuriloră ună arbure, unei vițe, de ună mură.
Palissandre, *m. s.* *paliscandre*, palissandru, arbure violet și odorante de Guiana, în Amer. merid.
Pâlissanț, *e, adj.* care devine pâlidă, se îngă binece.
Palisser, *v. a.* a întinde,

delige ramurile ună arbure, vițe, pe ună mură etc.
Palisson, *m.* uneltă a preparatoriloră de pei.
Palladium, *m.* paladiă. Statua Minervei s. Palladii, care forma securanța Troiei.
Pallas, *m.* Palladea, Minerva.
Palliatif, *ive, adj. med.* paliativă, *m.* remediu care tēmăducesce numai momntană.
Palliation, *f. med.* diminuțiune, micșiorare.
Pallier, *v. a.* a străvesti, diminui ; tēmădui numai în aparință, pentru momentă.
Pallium, *m.* paliă. Ornamentă de lănă albă sēmănată de cruci negre. [*cin.*
Palma-christi, *m.* vd. *Ri-*
Palmaire, *adj.* palmariă, dela palmă. [de curmală.
Palme, *f.* ramure de palmă,
Palme, *m.* palmă. măsură italiană și la antică.
Palmé, *ée, adj. bot.* palmată, care sēmănă cu mână dischisă.
Palmette, *f.* ornamentă în forma capului de palmă.
Palmier, *m.* palmă, curmală.
Palmipède, *m.* palmipedă, pasăre cu picioare palmate.
Palmiste, *m.* nume generică allă unoră palmi de Antille.
Palmite, *f.* mēduva palmului.
Palombe, *f. nat.* porumbă sēlbatică. [*tule.*
Palon, *m.* mică lopetă, *spa-*
Palonnier, *m.* lemnulă unde intră trăgătôrea hamului.
Palot, *m.* sătēnă mojică, *pop.*
Pălot, *ette, adj.* puçină pâlidă.

Palourde, f. coquilă bivalv.

Palpable, *adj.* palpabile, care se simte la pipăit.

Palpablement, *adv.* palpabile, pipăit, învederat.

Palpe, f. mică antenă, cornişor, la partea inferioară a gurei insectelor.

Palpébral, *e. adj.* palpebrale, dela plépe (pleópe).

Palper, v. a. a palpa, pipăi.

Palpeurs, *m. pl. nat.* tribu de insecte coleoptere.

Palpifère, *adj. s.* palpiste, care poartă antene, cornişori.

Palpitant, *e. adj.* care palpită.

Palpitation, f. palpitaţiune, bătaia a inimii.

Palpiter, b. n. a palpa, bate inima. [săgađ.

Palplanche, f. drugă dela

Palsambleu, *m.* jurămintă.

Paltoquet, *m.* omă de nimic.

Paludier, *m.* paludariu, lucrător la bălă de sare.

Palus, *m.* palude, baltă.

Pâmer, v. n. s. *se pâmer*, a se evani, căde în sincope, a leşina.

Pâmoison, *m.* sincope, leşină, *défaillance, évanouissement*. [ord.

Pampe, f. foia de grău, de

Pamphlet, *m.* pamflet, mică scripă. mai addeş satirică.

Pamphlétaire, *m. s.* pamphlétiar, autor de pamphlets.

Pampiniforme, *adj. anat.* de forma vişei.

Pamplemousse, f. ună mare portocală, fructul său.

Pampre, *m.* ramură de vişă cu foiele.

Pampré, *ée. adj.* (*grappes — es*), cu struguri pe din-

Pan, *m.* pulpană. [sele.

Panaceau, *m.* lamină de lemnă la artificie.

Panacée, f. panaceu, remediu universal.

Panacée, *m.* pennat, penne fluturanti, panasiu.

Panaché, *ée. adj.* de diverse culori, pestriţ.

Panacher, v. n. se *panacher*, a fi în diverse culori, se înpestrita.

Panachure, f. pete albe, ale plantei de diverse culori.

Panade, f. panată, supă de međă de pâne, sare, unt şi apă, se cu bouillon.

se Panader, v. r. a merge (cu trulia) cu ostintaţiune, precum păunele. Comp. *se pavaner*.

Panage, *m.* dreptă percepută pentru păscutul rimătorilor în pădure.

Panais, *m.* pastinacă.

Panard, *adj. m.* (*cheval—*), cală cu picioarele anteriori sunt în afară.

Panaris, *m.* inflamaţiune durerosă la virful degetelor.

Panathénées, f. *pl.* panatene, srbători în onora Minervei.

Pancaliers, *m.* verđă de Pancaliers, din Piémont.

Pancarpe, *m.* luptă cu animalile, la Rom. antică.

Pancarte, f. affiştă de înştiinţare către publică; uerice chărta sa scripura.

Pancrace, *m.* pancraştiu, uniunea luptei cu pugilatulu.

Pancratiaste, *m. s. pan-*
cratiaste, invingătoru la pan-
crațiū.

Pancréas, *m. anat.* pan-
crea, glandulă în abdomē.

Pancréatique, *adj.* pan-
creaticū, dela *pancréas*.

Pancréatite, *f. med.* in-
flamațiune a glandulei ab-
dome'ui.

Pandectes, *f. pl.* pandecte,
digeste. Culesū de vechiele
decisiuni ale jurisconsulți-
lorū romanī, converse în legi
de imperatorulū Justinianū.

Pandiculation, *f.* estinsiu-
ne automatică a membre-
lorū prin ostenelă.

Pandil, *m.* eruditū indianū.

Pandore, *f.* pandoră, speciă
de liră. [soldatū unгурū.

Pandour, *m. s. pandoure.*

Pandurē, *ée, adj. bot.* cu
foiele în forma citarei.

Pané, *ée, adj.* c pperitū cu
međū de pâne. [tertū pâne.

Panée, *f. med.* apă unde s'a

Panégyrique, *adj.* pane-
gircū, discursū publicū de
laudă.

Panégyriste, *m.* panegi-
ristū, autorū de panegircū.

Paner, *v. a.* a copperi cu
međū de pâne (carnea).

Paneree, *f.* cătū incape în-
tr'unū panerū plinū.

Paneterie, *f.* locū unde se dis-
tribuesce pânea la rege etc.

Panetier, *m.* însărcinatulū
cu distribuțiunea pâniī în col-
legie, etc. *Grand--*, officia-
riū însărcinatū cu acéstă dis-
tribuțiune la regele.

Panetière, *f.* sacū unde păs-
torii și ținu pânea.

Pangolin, *m.* unū mamiferū
cu solți din Indie și Amer.

Panharmonicon, *m.* pa-
narmonicū, speciă de orga-
natū cu cilindru.

Panicaut, *m, v.* *chardon à*
cent têtes, chardon-Roland,
vd. *éryuge*.

Panic, *m.* speciă de meiu.

Panicule, *m.* și *f.* uniune
de flori sēu fructe formândū
grape (ciorchine).

Paniculé, *ée, adj.* în grape.

Panicum, *m. bot.* vd. *Panic.*

Panier, *m.* panerū, coșiū
mare.

Panification, *f.* panificați-
une, conversiunea făinei în
păne.

Panique, *f.* și *adj.* panică,
spaimă, terróre subită și fă-
ră fundamentū.

Panis, *m.* vd. *panicum*.

Panne, *f.* speciă de materiă
cu pērū. În *mar. être s. res-*
ter en--, a nu ținé la vintū.

Panne, *f.* slănină.

Panneau, *m.* fiă-care façiă
a unei petre tăiate; pernițe
la șea; laçiū pentru iepuri.

Panneauter, *v. n.* a întinde
laçiurī că sē prindă iepuri
de casă. [în armărie.

Pannelle, *f.* fóiă de pleopū

Panneton, *m.* partea cheei
care intră în bróscă.

Pannicule, *f. anat.* mem-
brană care invelesce mus-
chiī sub grăssime. [armărie.

Panonceau, *m.* scutū de pe

Panophobie, *f. med.* ter-
róre pentru uerī-cē lucru.

Panorama, *m.* panoramă.

Pansage, *m.* tractamentulū
unui calū cândū ē bolnavū.

Pansard, *e*, *adj.* cu vîntre mare (burtosu), *fam.*

Panse, *f. fam.* vd. *ventre*.

Pansement, *m.* tratamentul. căutarea, unui vulnă s. rani.

Panser, *v.* a a pune la unu vulnă, la uă rană, medicamentele necesarie.

Pansu, vd. *Pansard*, *fam.*

Pantalon, *m.* pantalonu, persoană din comedia ital.

Pantalonnade, *f.* falsă demonstrațiune; șiretlicu risibile. [tându.

Pantelant, *e*, *adj.* palpi-

Panteler, *v. n.* a respira iute și impedită, *haletet.*

en **Pantenne**, *adv. mar.* cui s'a luatŭ catartele.

Panteur, *m.* instrumentu allu curățitorilorŭ de pei.

Panthée, *f. s. figure*—, *pan-teă*. Figură, statuă, care unia attributele, simbolele, maî multorŭ divinități.

Panthéisme, *m.* panteismu. Sistema cellorŭ carŭ nu admitŭ altŭ Dumnezeu decătŭ universalitatea ființelorŭ, totulu generale.

Panthéiste, *m.* panteistŭ, pătînu allu panteismulu.

Panthéon, *m.* panteonu, templu consacratŭ tutorŭ deilorŭ de-uădată. Vd. și *panthée*.

Panthère, *f.* panteră.

Pantière, *f.* laçiŭ pentru a prinde passeri.

Pantin, *m.* figură de cartonŭ coloratŭ, care se mișcă prin mijloculu unui firŭ; persone carŭ se lassă la voințele altuia.

Pantine, *f.* numėru de șuvițe legate impreună.

Pantographe, *m.* instrumentu prin care se transcrie unŭ desenŭ. Numitŭ și *singe*. passerilorŭ.

Pantoiement, *m.* astmă a

Pantois, *m.* suflăndu, palpităndu, *haletant*.

Pantomètre, *m.* pantometru, instrumentu pentru a măsura ueri-cė înălțime.

Pantomime, *f.* pantomimă, espressione prin gesturi.

Pantoufle, *m.* pantoflu; *chir.* bandagiŭ pentru ruptura cartilaginiŭ lui Achille.

Paon, *m.* (prononț. *pan*), păune; mare flaturŭ, cellu maî frumosu din Europa.

Paonne, *f.* (prononț. *pane*), păuniță.

Paonneau, *m.* (pron. *par-neau*), păune tinėru

Papa, *m.* tată (papă).

Papal, *e*, *adj.* papale, de papă. [din Oriente.

Papas, *m.* preotŭ creștinŭ

Papauté, *f.* demnitate de papă.

Papavéracé, *ée*, *adj* care sēmēnă cu maculu.

Papaye, *f.* fructu de *papayer*.

Papayer, *m. bot.* cucurbitaceu indianu.

Pape, *m.* papă. Capulu bisericeŭ catolice romane.

Papegai, *m.* papagalŭ amer; passere de cartonŭ coloratŭ care servește de țintă, cāndŭ se dă la semnŭ cu armele.

Papelard, *m. fam.* vd. *Hypocrisie*, *fau.x*, *décol*.

Papelardise, *f. s.* *papelardie*, *fam.* vd. *Hypocrisie*.

Papeine, f. papelină. Materie cu flori fabricată la Avignon, țerră papale.

Papelonné, *ée*, adj. în formă de semicercu (în armăr.).

Paperasse, f. chărtia scrisă care nu mai servește la nimic, *fam.*

Paperasser, v. n. a răsfoi chărtie de aruncat, *fam.*

Papesse, f.—*Jeanne*, femeie imaginariă care, se dice în vise, ar fi ocupat tronul pontifical.

Papeterie, f. fabrică, comerț, de chărtia.

Papetier, m. fabricante, vîndător de chărtia.

Papier, m. chărtiu. La pl. chărtii, tite, memorie.

Papillonacé, *ée*, sîu *papillonacé*, *ée*, adj. bot. fluturat, a cării corolă sîmînă cu un flutur în sbor.

Papier-monnaie, chărtia monnetă. [papile.

Papillaire, adj. anat. cu

Papille, f. papilă, mică sfire pe suprafața corpului.

Papillon, m. flutur; fig. spirit sburatic, ușior.

Papillonner, v. n. a sbura din obiect în obiect, *fam.*

Papillotage, m. mișcare nevoluntară a ochilor, care îi oprește a se defige, așinti, asupra unui obiect.

Papillote, f. buclă de chărtia pentru pîr.

Papilloter, v. n. a umbla ochii, vd. *Papillotage*.

Papillots, m. pl. med. macule purpurate, ce apar în friguri [muță.

Papion, m. specie de mai-

Papisme, m. papism, biserică romană-catolică. — Vorbă usit. la protestanți.

Papiste, m. papist, catolic roman, vd. *prec.*

Papules, f. pl. med. papule, bubulițe. [și uscat.

Papyracé, *ée*, adj. subțire

Papyrus, m. papir. Plantă egiptiană, a cui peliculă servea drept chărtia anticilor.

Pâque, f. pascele Judanilor.

Pâque, m. (mai în genere *pâques*), pasce, serbătorea pascilor. *Pâques fleuries*, vd. *Rameux*.—*Pâques closes*, s. *dimanche de quasinodo*, duminică Tomăi.

Paquebot, m. mică navă de mare între Anglia și Franța, s. Olanda, pentru scrisori și călători. Și *paque-bot*.

Pâquerette, f. margerită albă, uă flóre, *marquerite blanche*.

Paquet, f. legătură, paquet, fig. înșelăciune.

Paquetier, m. imprim. compositor care face paquete.

Par, prep. prin, de, în. *Par la grâce*, prin grația, — *nous* prin noi, de noi; — *ci*, — *là*, p'aci pe colo, — *après*, de cînd; — *là*, pe acolo, prin acêsta; — *devers*, — *devant*, în presința...; — *dessus*, pe d'asupra, — *dessous*, pe desubt; — *quoi*, din care causă; — *trop*, p're mult. *De*—, prin commanda.

Para, m. para, monnetă turc.

Parabolain, m. Se nunia cei mai cutedanți gladiatori.

Parabole, *f. similitude*, parabolă, alegoriă care conține vre-ură veritate importante; *geom.* curbă al. cui toate punctele sunt egale distanți de directrice și de focariu.

Parabolique, *adj. geom.* parabolică, curbată în parabolă.

Paraboliquement, *adv.* prin parabolă; *geom.* descriindă o parabolă.

Paracentèse, *f. paracintese*. Puncțiune făcută într'ură parte a corpului că să iese apele.

Parachèvement, *m. vech.* *vd. achèvement.*

Parachever, *vd. vech. a-chever.*

Parachronisme, *m. paracronismă*. Anacronismă care pune faptul în dată posterioară de cea adevărată.

Parachute, *m. mașină destinată a răzări, face mai încetă, căderea corpurilor, offerindă rezistență aerului. In gen. mașină care servește aeronauților să descindă.*

Paraclet, *m. consolator*. Nume affectat al sântului spirit. [*ține confusă.*]

Paracousie, *f. med.* audiție, *f. paradă, ostinție*, trăsătură, *trăsătură, montre.*

Parader, *v. n.* a face paradă.

Paradigme, *m. paradigmă, esemplu, model.*

Paradis, *m. paradis, speciă de măr.* [*radis.*]

Paradisique, *adj.* din paradă.

Paradisier, *m. păsăre a paradăului, vrăbiă din Oceania.*

Paradoxal, *e, adj.* paradox-

săle, care ține de paradă, *vd. urm.*

Paradoxe, *m. s. proposition* —. paradă. Proposițiune contrariă sensului comun.

Paradoxisme, *m. ret.* paradăismă. Figură prin care se dă unui subiect attribute, care se pară neconciliabile.

Parafe, *m. s. parafă*, trăsăturile care însoțesc subsemnătura.

Parafier, *v. a. s. parafier*, a și adorna, împodobi, cu trăsăturile subsemnătura.

Parage, *m. calitate, vech.*

Parage, *m.* spațiu de mare accesibile navigațiunii. La pl. margini, țărmuri.

Paraglosse, *m. med.* inflătură a limbei.

Paragoge, *f. paragoge*. Adăugă de o literă la finele vorbei.

Paragogique, *adj.* paragogic, de paragoge, *vd. prec.*

Paragraphe, *m.* paragraf.

Paraguante, *f. (pron. paraguante)*, presinte, dară, făcută în recunoștința vreunui serviciu, *vech.*

Paraitre, *v. n.* a apărea, se arăta, eși la lumină, se ivi: a se părea. — Il prend toujours l'auxil. *avoir.*

Paralipomènes, *m. pl. paralipomene*. Titlu a două cărți istorice din Bibliă.

Paralipse, *f. retor.* paralipse. Figură prin care cine-va atrage atențiunea asupra unui obiect, prefăcându-se că-lu neglije.

Parallactique, *adj.* de paralasse, vd. *urm.*

Parallaxe, *f. astr.* paralase. Anghiū formatū in centrulū stelei de două drepte dusse dela acestū punctū, una la centrulū pământului, cealtă la loculū de observațiune.

Parallèle, *adj.* paralelă. *Sphère*—, sferă unde equatorulū è paralelū cu orizontele. [lelū, in paralelă.

Parallèlement, *adv.* paralel.

Parallélipipède, *m. geom.* paralelipipedū. Solidū terminatū de șesse paralelograme, din cari oppusele sunt paralele între dinsele.

Parallélisme, *m.* paralelismū.

Parallélogramme, *m. geom.* paralelogramū. Figură plană ale cui lateri oppuse sunt paralele.

Parallélographe, *m. geom.* paralelografū, instrumentū pentru a trage paralele.

Paralogisme, *m.* paralogismū, raționamentū falsū.

Paraliser, *v. a.* a paralisa, face nefolositoriū, nulū.

Paralyse, *f. med.* paralise. Lipsă completă de simțimintū și de mișcare voluntare, seū de unulū din acestea.

Paralytique, *adj. med.* paralyticū, lipsitū de mișcare.

Paramètre, *m.* parametru. Liniă constantă și nevariabile, care intră în ecuațiunea seū construcțiunea unei curbe.

Parangon, *m.* comparațiune, modelū *Diamant*—, diaman-

te fără defectū. *Marbre*—, marmure foarte negră. In impr. *gros*—, caracterū de 21 puncte, *petit*—, caracterū de 18 puncte.

Parangonnage, *m. imprim.* comparațiune.

Parangonner, *v. a.* a compara, pune in egalitate de stimă.

Parant, *e. adj.* care parédă, adornédă, gătesce, in podobesce.

Paranymphé, *m.* speciă de officiarū care președea la căsătorie, la anticī. Orațiune pronunțată la finele unei licințe teologice seū medicin.

Parapet, *m.* parapetū. Masivū de pământū ca e mărginesce uă operă de fortificațiune.

Paraphe, vd. *Parafe.*

Parapher, vd. *Parafeser.*

Paraphernal, *e. adj. m.* și *s.* parafernale. Usit. principale in espress. *Biens paraphernaux*, averi allară din dote, ce și rezervă consôrtea.

Paraphimosis, *f. med.* parafimose.

Paraphrase, *f.* parafrase, intinsū disvoltatū allū unui testū; intrepretațiune reu-voitōre.

Paraphraser, *v. a.* a face parafrase, a intinde. amplifica uă narrațiune.

Paraphraseur, *m. euse, f.* care face parafrase.

Paraphraste, *m.* autorū de parafrase, vd. vorba.

Paraphrénese, *f. med.* frenese causată de inflamatiunea diafragmei.

Paraplégie, *f.* paralise a păr-

țiloră inferioră ale corpului.

Parapleurésie, f. junghiă.

Paraplexie, f. paraplessiă, ușiôriă apoplessiă.

Parapluie, f. umbrelă.

Parasange, m. parasangă, mesură itinerariă a Persiloră vechi, 30 stadie grece.

Parascénium, m. parasce-niă. Curtea după scenă a tea-trului, la antică.

Parasélène, f. paraselene, imaginea lunăi resfrintă în noră.

Parasite, m. parazită. Care și face meseriă de a mânca la altul; *adj.* califică plante cari vegetedă d'assupra al-tora, vorbe cari revină pré desă. [parazitului.

Parasitisme, m. meseria

Parasol, m. umbrelută.

Parastrema, m. *med.* deforsiune (strimbătură) unei părți a feței.

Parathénar, m. *anat.* mus-chiă altă piciorului.

Paratitlaire, m. autoră de paratitle.

Paratitles, m. *pl.* paratitle. Explicațiune în scurtă a u-noră tittle séu cărți din Co-dice, din Digeste.

Paratonner, m. parato-neră. Apparătă contra trăs-netă.

Paravent, m. mobile că să appere de vintă.

Parbleu, *interj.* deă ! Spe-țiă de esclamațiune. *fam.*

Parc, m. locă plantată cu arburi și incungiarată de mură pentru plimbare séu vi-nătore.

Parcage, m. șederea berbe-

ciloră inchiși pe locuri ara-bili. [părțicele.

Parcelle, f. părțiceă.

Parcelle, f. părțiceă.

Parcelle, v. a. a divide, im-părți, rupe, în părțicele.

Parce que, *conj.* pentru-că.

Parchemin, m. pergamentă.

La *pl.* titluri de nobilitate.

Parcheminé, *éc. adj.* care

séménă cu pergamentulă.

Parcheminerie, f. locă

unde se prepară pergamentă.

Parcheminier, m. ière, f.

fabricante, vindetoră, de per-gamentă. [cessivă.

Parcimonie, f. economiă es-

Parcimonieux, *euse. adj.*

pré multă economitoră.

Parcourir, v. n. a percurge,

merge dela ună capetă până

la cellă-altă, străbate.

Parcours, m. percursă,

druină că face uă trăs-sură

publică, dreptă de a pasce

turmele pe loculă altuia, pe

ună locă commune, în certă

țimpă altă annulă.

Pardon, m. iertare. La *pl.*

indulgințe că biserica accor-dă fideliloră.

Pardonnable, vd. *Excusa-*

sable.

Pardonne, v. a. a escusa,

ieră. *Comp. excuser.*

Paré, *éc. adj.* parată, ador-

nată, gătită, împodobită.

Paréage, m. s. *pariage.* pos-

sessiune în indivisă pe ace-

lăși pământă.

Paréatis, m. decretă că să

se essecute uă sentință affară

din atribuțiunile tribunale-

lăi care a dată

Paréorique, *adj. remède.*

- , paregoricū, medicamentū care linișcesce durerile.
- Pareil**, *lle, ulj.* asemine, egale, de același felū; *à la* —, în același modū.
- Pareillement**, *adv.* asemine, în același modū.
- Pareira Brava**, *f.* plantă brasil. *Și vigne sauvage.*
- Parélie**, *m.* vd. *Parhélie.*
- Parelle**, *f.* speciă de lichen pentru vâpșele; vd. *patience.*
- Parement**, *m.* materiă cā se parede, gătescă, fația unui altare; întorsură la marginea mănecei unui vestimintū.
- Parenchymateux**, *euse, adj.* de natura parenchimei.
- Parenchyme**, *m.* parenchimă, substanța propriă fiăcării viscere; pulpa fructelorū.
- Parénèse**, *f.* parenese, îndemnū, esortațiune la virtute.
- Parénétiq̄ue**, *adj.* de parenese.
- Parent**, *m. e, f.* consăngine, rudă. La pl. părinți. [*chiū.*]
- Parentage**, *m.* vd. *urm.* (*ve-*)
- Parenté**, *f.* affinitate, rudeniă.
- Parentéle**, *f.* părinții.
- Parentèse**, *f.* parintese.
- Parer**, *v. a.* a para, adorna, găti; a apăra; a evita uă lovitură. *Se—*, a se para, găti.
- Parère**, *m.* sentință a neguțătorilorū asupra cestuioni-orū de commerciu.
- Parésis**, *f. med.* paralise neperfectă.
- Parsse**, *f.* lene, leneviă.
- Parsser**, *v. n.* a se lenevi.
- Parsseux**, *euse, adj.* leneșiū, *fainéant.* Sust. *m.* vd. *unau.*
- Parsseux**, *m.* animale care se mișcă estremū de încetū.
- Pareur**, *m.* lucrătorū care finesce, perfecțiōndă, uă operă.
- Parfaire**, *v. a.* a completa, termina, isprăvi.
- Parfait**, *e, adj.* perfectū, desăvirșitū. [*fectū, deplinū.*]
- Parfaitement**, *adv.* perfect.
- Parfilage**, *m.* destrămăre.
- Parfiler**, *v. a.* a destrăma, scōte firū cu firū.
- Parfilure**, *f.* destrămătură.
- Parfois**, *adv.* câte-uădată.
- Parfond**, *m. t.* cārliḡū plumbitū cē remăne în fundulū apeī.
- Parfondre**, *v. a.* a dissolvi, topi, egale, culorile incorporate în smaltū seū sticlă.
- Parfournir**, *v. a.* procura completū, *fournir en entier.*
- Parfum**, *m.* perfumū, mirosū plăcutū.
- Parfumer**, *v. a.* a parfuma, respândi mirosū plăcutū.
- Parfumerie**, *f.* fabricațiune și commerciu de parfumuri.
- Parfumeur**, *m. euse, f.* care face și vindē parfumuri.
- Parfumoir**, *m.* cuthiă de parfumatū.
- Parhélie**, *f.* imaginea sōrelui resfrintă în nori.
- Pari**, *prinsōre.* Comp. *gayeur.*
- Paria**, *m.* paria, omū din ultima castă indiană.
- Pariade**, *f.* poturnici părechie.
- Parier**, *v. a.* a se prinde, face prinsōre, face pari.
- Pariétaire**, *f.* plantă officinale care cresce pe muri.
- Pariétal**, *m.* fiă-care din am-

- bele ósse cari formedă late-
rile și bolta crescelului.
- Parieur**, *m.* cellu cè face
pari, prinsóre, cellu cè se
prinde.
- Parisienne**, *f.* caracteru
micu de tipografiã. Si *séda-
noise*.
- Parisis**, *m.* monnelã bätutã
la Paris, *vech.*
- Parisyllabique**, *adj.* pari-
silabicu
- Parité**, *f.* paritate, egalitate
intre obiecte de aceeași na-
turã, de aceeași calitate.
- Parjure**, *m.* perjuriu, jurã-
mintu violatũ, cãlcatũ.
- Parjurer**, *v. n. s. se—*, a și
cãlca jurãmintulu.
- Parlage**, *m.* vorbã multã.
- Parlant**, *e, adj.* vorbitoriũ,
care vorbește fôrte expres-
sivũ.
- Parlement**, *m.* parlamentũ.
Tôte camerele dintr'ua mon-
narchiã constituționalã.
- Parlementaire**, *adj.* par-
lamentariũ, de parlamentũ.
Sust. m. pãrtênũ allũ par-
lamentuluĩ, altã-datã in An-
glia.
- Parlementer**, *v. n.* a face
seũ asculta propozițiunii pen-
tru prederea unei cetãți.
- Parler**, *v. a.* a vorbi.
- Parler**, *m.* vorbire, modũ de
espressiune.
- Parlerie**, *f. fam.* vorbire
lungã, *babũl.*
- Parleur**, *m. euse, f.* vorbi-
torũ.
- Parloir**, *m.* locũ destinatũ
pentru a priimi pe streinũ.
- Parmesan**, *m.* parmasan,
cașcavalũ dela Parma.

Parmi, *prep.* printre; *de—*,
dintre.

Entre se dit de deux objets; parmi se dit d'un plus grand nombre, et veut un pluriel après lui, ou un collectif; parmi es savants, parmi la foule, parmi nous.

Parnasse, *m.* Parnassũ.
Munte consecratũ lui Apol-
line și muselorũ, la anticũ.

Parnassim, *m.* directorulu
unei sinagoge.

Parodie, *f.* parodiã, imita-
țiune satiricã a unei opere
serioase.

Parodier, *v. a.* a face pa-
rodiã, *vd. prec.* [parodie.

Parodiste, *m.* cellu cè face

Paroi, *m.* murũ, pãreți.

Paroisse, *f.* parossiã, ter-
ritoriũ aũ cui lãcitorii ca-
tolicũ sunt sub direcțiunea
spirituale a unui *curé*.

Paroissiale, *e, adj.* paros-
siale, de parossiã.

Paroissien, *enne, adj.* lã-
citorũ din parossiã.

Parole, *f.* vorbã. *Porter la
—*, a vorbi in numele(cui-va).
Sur—, dupã spusese altuia.
Jouer sur—, a juca pe cre-
ditũ și pe buna sa cre-
dințã.

Paroli, *m.* paroli. Duplu de
ceaa cè s'a pusũ ãnteiũ la
jocũ (*faire paroli*).

Paronomase, *f.* parono-
mase. Appropiatũ in aceeași
frase de vorbe cu sunetũ as-
semine, *dérũ* cu sensũ dif-
ferinte.

Paronyme, *m.* paronimũ.
Vorbã care sémênã cu alta
prin rãdęcina seũ prin for-
ma sa.

Parotide, *f. nat.* parotide.

Glandulă salivariă sub urechiă.

Paroulis, *m. med.* tumóre inflamatoriă a gingiilor.

Și *parulie*.

Paroxysme, *m.* paroxysmă, accessă (bôlă) după.

Parpailot, *m.* nume injuriosă dată calvinistilor.

Parpaing, *m.* piatră care ține totă desimea unui mură.

Parque, *f. mitol.* parcă, urșitoare. Poet. mörtea.

Parquer, *v. a.* a pune în parcă, închide într'ună circuită.

Parquet, *m.* parquetă ; spațiul închis de scaunele judecătorilor și tribună. Locul în pal. t. unde ómenii regeluș țină ședința loră.

Parquetage, *m.* lucru de parquetă, pardoselă.

Parqueter, *v. a.* a pune parquetă, pard. ssi.

Parqueterie, *f.* artea de a face parquete, pardosele.

Parqueteur, *m.* pardositoră .

Parrain, *m.* nașă, altă-dată însoțitorul unui cavaleră la luptă singulară.

Parrainage, *m.* faptul de a fi nașă . [iana.

Parrakoua, *m.* fasan de Gu-

Parricide, *m.* patricidă, care uccide pe unulă din părinții se . [resipi.

Parsemer, *v. a.* a semăna,

Parsi, *v. l. Guébres.*

Part, *f.* parte, porțiune dintr'ună lucru divisă. A *part moi*, în mine însu-mă, tăcută.

Partage, *m.* împărțire, di-

visiunea unui lucru între măi multe persóne.

Partageable, *adj.* care se póte divide, împărți.

Partageant, *m.* interesată la uă împărțire, avindă dreptă pentru uă parte.

Partager, *v. a.* a divide, împărți, distribui, separa în părți oppuse. A se interessa, lua parte, avé dreptă, la.

Partageur, *m. euse, f.* (pop. *partageux, m. euse*). Desemăă acestă felă de comunisti noi, carí visedă la distribuțiunea proprietății între toți.

Partance, *f. mar.* plecare (fórtă currindă) a unei navi.

Partant, *adv.* în consecință, prin urmare, *en conséquence*.

Partement, *m. mar.* direcțiunea naviș către appusă seú resărită. [la ună jocă.

Partenaire, *m.* asociată

Parterre, *m.* parte de grădină adornată cu florí ; spațiulă unei sale de spectaclu între orchestră și amfiteatru.

Parthénie, *f. bot.* partenia, genă de corimbifere.

Parthénon, *m.* partenonă, templă allă Minervei la Atena.

Parthénope, *m. nat.* partenopă, crustaceă decapodă.

Parti, *m.* partită, (partidă).

Parti, *e, adj. bot.* divisă, împărțită, profundă.

Partiaire, *adj. Colon—*, cultivatoră care dă proprietariulă uă porțiune de recolte și alte produse.

Partial, *e, adj.* parțială, care favoresce cu preferință ne-

- dréptă și pasionată unū partitū, uă opiniune etc.
- Partialement**, *adv.* parțiale, cu părtinire. [părtinire.
- Partialité**, *f.* parțialitate,
- Partible**, *vd. divi ible.*
- in Partibus*, *lat.* adică *infidelium*. Se dice de unū episcopū intr' uă țerră ocupată de infidelî; *vd. In.*
- Participant**, *e, adj.* participante, care iea parte la uă afacere.
- Participation**, *f.* participatiune, împărtășire. [cipiū.
- Participe**, *m. gram.* participer,
- Participer**, *v. n.* a participa. lua parte la, împărtăși.
- Particulariser**, *v. a.* a însemna circumstanțele particulare, amănuntele.
- Particularité**, *f.* circumstanță particulariă. [parte.
- Particule**, *f.* particulă, mică
- Particulier**, *iere, adj.* particulariū, propriū și singurū, separatū (deosebitū). *En—*, în parte, separatū. *Dans le—*, în societate particulariă. *Etre en son—*, a fi retrassū în camera sa. *En mon—*, în ceea ce mă privește.
- Particulièrement**, *adv.* particulariū (în deosebitū).
- Partie**, *f.* parte, porțiune. La *pl.* article de memoriū.
- Partiel**, *elle, adj.* parțiale, care essiste numai în parte.
- Partiellement**, *adv.* parțiale, prin părți.
- Partir**, *v. n.* a divide, împărți.
- Partir**, *v. n.* a pleca, și lua drumulū, eși din. Il se conj. avec l'auxil. *avoir* ou *être*.
- Partir**, *m. le—d'un cheval.*
- momentul cândū calulū plécă.
- Partisan**, *m.* părténū, care ține de unū partitū, de uă opiniune.
- Partitif**, *ive, adj. gram.* partitivū, care desemnedă uă parte.
- Partition**, *f.* partițiune, uniune. [*naire*, *vd. vb.*
- Partner**, mai bine *parteu*
- Partout**, *m.* pretutindiné.
- Parturition**, *f.* parturițiune, nascere (în sensū activū).
- Parulie**, *f. vd. puroulis.*
- Parure**, *f.* paratură, gătélă. *Comp. ajustement, ornement.*
- Parvenir**, *v. n.* a perveni, ajunge. *Comp. arriver, s'élever.*
- Parvenu**, *ue, adj.* că *sust.* pervenitū, omū ajunsū.
- Parvis**, *m.* spațiū în giurulū tabernaclului la Ebreî; spațiū înaintea ușei marî a bisericiei.
- Pas**, *m.* passū, urină. *Mettre qn. au—*, a aduce pe cnv. la suppunere. *D' ce pas, tout de ce pas, tout d'un pas*, în acestū momentū, îndată.
- Pas**, *adv. negat. nu. Ne—faire*, a nu face;—*du tout*, nici-decum,—*un*, niciunulū; *vd. Ne.*
- Pas-d'âne**, *m. vd. Tussilage.* [capră sêlbatică.
- Pasan**, *m. s paseng.* paseng.
- Pascal**, *e, adj.* de pasci.
- Pasigraphie**, *f.* scriere univrsale.
- Pasilalie**, *f.* limbă univrsale.
- Paspalo**, *m.* genū de graminee.
- Pasquin**, *m.* vechiă statuă mutilată, la care Romani vechi lipia scripte satirice.
- Pasquinade**, *f.* epigramă li-

pută la ună *passage*, vd. *pr*

Passable, *adj.* de trecut, admissibile, care nu este rău în speția sa.

Passablement, *adv.* admissibile, binișoriu.

Passacaille, *f.* passacală. Speția de dantă.

Passade, *f.* trecere scurtă, ședere într'un loc; *à la* —, în trecăt, *en passant*.

Passage, *m.* trecere, loc de trecut; mers măsurat și cadințat al calului; *astr.* trecerea planetei d'assupra soarelui; *mus.* floricele; *pict.* spațiū între doue culori diferite, — *de couleurs*.

Passager, *ère, adj.* trecător, de scurtă durată. Ca *sust.* călător.

Passager, *v. a.* a conduce și ține calul la uă trecere.

Passagèrement, *adv.* pentru puțin timp, în trecăt.

Passant, *e, adj.* și *sust. m.* trecător, trecințat, pe unde pot trece toți.

Passation, *f.* facerea unui contract.

Passavant, *m. s.* *passavant*, bilet care autorisă a trece unele mărfuri.

Passe, *f.* trecere; complimentul unei summe de bani.

Passe, *adv.* trecă, fiă, *fam.*

Passe-carreau, *m.* bucată de lemn care servește croitorilor să calce cussătorele.

Passe-cheval, *m.* luntre destinată să trecă un cal.

Passe-debout, *m.* permișiune de a trece prin uă țerră mărfuri fără vamă.

Passe-dix, *m.* joc cu trei table sêu zaruri.

Passe-droit, *m.* favoare, grația concessă contră drept.

Passe-fleur, vd. *Anémone*.

Passe-lacé, *m.* ac mare de împletit.

Passe-méteil, *m.* amestec de doue părți grâu și uă parte de seară.

Passe-parole, *m.* comandă dată în capul unei trupe și care trece din gură în gură.

Passe-partout, *m.* cheiă care deschide mai multe broșce.

Passe-passe, *m.* *Toir de* —, întorsură de abilitate a scamatorilor.

Passe-pied, *m.* dantă în trei timpuri.

Passe-pierre, sêu *percepierre*, *f.* speția de erbă mănuntă, care crește prin scopele (stince). Pl. *nevar*.

Passe-poil, *m.* șir-tă (de aur) care mărginesc unele părți ale vestimentului. Pl. *nevar*.

Passe-port, *m.* pass-port. Pl. *nevar*.

Passe-rose, *f.* vd. *Alcée*.

Passe-temps, *m.* petrecere, ocupațiune fscile și plăcută.

Passe-velours, *m.* nume vulgare pentru *umarante*.

Passe-vogue, *m. f.* navigațiune cu îndouită putere a lopotarilor.

Passe-volant, *m.* individul care se presintă voluntariu, fără să fiă înscris, la uă revistă, că să mărescă numărul soldaților.

Passé, *m.* trecut, timp trecut.

Passé, *é*, *adj.* trecut.

Passée, *f.* momentul serei cându becassinele esu în câmpu.

Passement, *m.* șiretă lată de mătasă, de ață, de aur.

Passementer, *v.a.* a adorna cu șireturi, *vd. prec.*

Passenterie, *f.* ceprășarie.

Passementier, *m.* iere, *f.* ceprășariu.

Passer, *v. n.* a trece, despăre, *faire*—, a face să trecă, admite. *Passer pour*, a trece de, fi socotit drept. — Il prend l'auxil. *avoir ou être.*

Passerage, *f.* uă plantă crucif. Și *lépidium*.

Passereau, *m.* vrabiă.

Passerelle, *f.* punte strîmtă pentru indiviđii pe jeosă.

Passerine, *f.* genă de passeri silv. cîntătoare.

Passeur, *m. euse*, cellă cétrece în nave pe călătorii, cari voiesc să străbată apa.

Passibilité, *f.* passibilitate, *vd. urm.*

Passible, *adj.* passibile. capable de a simți.

Passif, *ive*, *adj.* pasivă, care suferă acțiunea.

Passion, *f.* pasiune, agitațiune a sufletului, patimă. În *filos.* impresiune priimită intr'ună subiectă, opp. *action*.

Passion, *t.* suferințele și mórtea lui I.-Crîstu.

Passionné, *é*, *adj.* pasionat, afectat de pasiune.

Passionnel, *elle*, *adj.* pasionale, de pasiuni.

Passionnément, *adv.* pasionat, cu pasiune, cu patimă.

Passionner, *v.a.* a pasiona, inspira uă viuă pasiune, interessa tare. *Se—*, a se pasiona, se preocupa prin pasiune, a fi coprinsă de viuă amóre, *s'éprendre d'amour*.

Passivement, *adv.* pasivă.

Passiveté, *f.s. passivité*, pasivitate, starea animei pasive.

Passoire, *f.* strecurătoare pentru succuri.

Pastel, *m.* creionă făcută din culori preparate. *Orangé*—, culóre cè dá în negru.

Paste', *m. s. guède*, plantă crucif. [*isatis tinctoria*] ale cui foie dá ună albastru de indigo.

Pastenade, *f.* speciă de plantă. Și *panais*.

Pastenaque, *f.* speciă de pește. Și *pastenague*.

Pastèque, *f.* pepine verde. Și *melon d'eau*, *cucurbité pastèque*.

Pasteur, *m.* *vd. berger*.

Pastiche, *m.* scriptă care imită stilul și ideele altuia.

Pastillage, *m.* mîce figure de sachară.

Pastille, *f.* pastilă, compozițiune de cocă odorante.

Pastoral, *e*, *adj.* pastorale, păstorescă.

Pastorale, *f.* dramă seă romană, unde persoanele sînt păstori.

Pastoralement, *adv. fig.* cã bună păstoră.

Pastoureaux, *m. elle*, *t.* păstorelă, mică păstoră. *Les pastoureaux*, fanaticii cari

- devastară Franția în timpul captivității lui Saint Louis.
- Pastourelle**, *f.* a patra figură a contrădanțului.
- Paț**, *nevar.* pat. La jocul de schah.
- Pataca**, *f.* monnetă de argintă algeriană, 85 cent.
- Patache**, *f.* nave ușoară în serviciulă naviloră mari.
- Patagon**, *m.* monnetă de arg. spanică, aproape 3. fr.
- Pa-t-a qu'est-ce**, *m.* eroră de vorbire, constândă în a pronunța *s* pentru *t*, seă din contra. Și *pataquès*, *pataqui-pataquiès*.
- Patarafe**, *f.* trăsurre, litere confuse și necitibile.
- Patarasse**, *f. mar.* colță de ferră.
- Patard**, *m.* vechiă monnetă mică da cupru în Flandra.
- Patate**, *f.* patată, speciă de cartofi.
- Patatras**, *m. interj.* onomatopeă cã se esprime sgomotulă, cãderea, ruptura.
- Pataud**, *m.* june cãne cu labele mari.
- Pataud**, *e, adj.* și *s.* persônă gróssă, urată și reă făcută.
- Patauger**, *v. n.* a merge prin nomolă, (hălăci).
- Patavinité**, *f.* patavinitatea lui T. Liviu.
- Pâte**, *f.* aluată, cocă dospită.
- Pate**, *f. s.* *patte*, labă, scaunulă ună pachară. *Pates d'ancre*, dinți (triânghiuri recurbate) ai ancorei.
- Pâté**, *m.* prăjitură cu carne, seă pesce; pêtă de cernelă.
- Pâtée**, *f.* aliminte de cocă pentru unele animăi.
- Patelin**, *e, adj.* și *s.* persônă flessibile, insinuante, care lingușesce, cã se-și vină la scopă.
- Patelinage**, *m.* purtare dulce și artificiosă, *vd. prec.*
- Pateliner**, *v. n.* a economi, linguși abile pe cine-va pentru interese (în sensă reă).
- Patelineur**, *m. euse*, *f. vd. Patelin.*
- Patelle**, *f.* uă coquilă univalvă, *vd. Lépas.*
- Patellite**, *f.* uă coquilă univalvă fossile.
- Patène**, *f.* patenă, vassă sacru, cê preotulă pune pe caliciă, și dă se-lă sãrute fidelă.
- Patenôtre**, *f.* rugăciune, *pater, ave* etc. La pl. bôbe de mătănăi, mătănăi.
- Patenôtrier**, *m.* vinđetoră de mătănăi.
- Patent**, *e, adj.* patinte, manifestă, invederată. [patentă.
- Patentable**, *adj.* suppusă la
- Patente**, *f.* patentă, diplomă accordată de ună suverană, de ună corpă; contribuțiune annuale a ună industriale, comerciante etc.
- Patenté**, *ée, adj.* patentată, care possede patentă.
- Patenter**, *v. a.* a da patentă cui-va; a suppone la patentă.
- Pater**, *m.* orațiunea dominicale. *Envoyer ad patres*, a face se moră.
- Patère**, *f.* pateră, vassă antică pentru sacrificie.
- Paterne**, *adj. (vech.) vd. urm.*
- Paterne**, *elle, adj.* paternă, de tată, cuvenită tatălăi.

Paternellement, *adv.* paternu, că unu tată.

Paternité, *f.* paternitate, calitate de tată.

Pâteux, *euse, adj.* Califică pânea nu bine coptă.

Pathétique, *adj.* pateticu, care mișcă pasiunile, atinge inima. *Nerf*—, nervulu pateticu, din a patra părechia cerebrale.

Pathétiquement, *adv.* pateticu, cu pasiune.

Pathétisme, *m.* artea de a misca pasiunile.

Pathognomonique, *adj.* Califică simptomele proprie fiă-căruî morbu (*signes*—*s.*).

Pathologie, *f.* patologiă. Partea medicinei care petracează de natura, cauzele și de simptomele morbilor.

Pathologique, *adj.* patologicu, de patologiă, *vd. prec.*

Pathos, *m.* emfase afectată și fără locu în vorbire, în scrisu.

Patibulaire, *adj.* *fourches*—*s*), de spindurătoare.

Patiemment, *adv.* cu pațiință, cu răbdare.

Patience, *f.* pațiință, răbdare; *anat.* muschiu redicatoru dela omoplatu.

Patient, *e, adj.* răbdătoriu; *didact.* priimotoriu de impresiunea unu aginte.

Patienter, *v. n.* a asștepta, răbda, *prendre patience.*

Patin, *m.* patină pentru mersu pe ghiaciă.

Patinage, *m.* mersu cu patinele.

Patine, *f.* carbonatu verde de bronzu.

Patiner, *v. n.* a merge pe ghiaciă cu patine.

Patineur, *m.* cellu cê se dă pe ghiaciă cu patinele.

Pâtir, *v. n.* a sufferi, fi pe-depsitu, fi în miseriă.

Patira, *m.* speciă de porcū americanu.

Pâtis, *m.* pămintu vagu, unde se lassă turmele sê pască.

Pâtissage, *m.* dreptu de pascere. [ture.

Pâtisser, *v. n.* a face prăjiture.

Pâtisserie, *f.* prăjitură.

Pâtissier, *m. ière, f.* plăcintaru.

Patissoie, *f.* uă materiă de mătasse.

Pâtissoire, *f.* mėsă de frământatu prăjiture.

Patois, *m.* limba provinciale, mai alessu a țerraniloru.

Patoiser, *v. n.* a vorbi *patois.*

Paton, *m.* aluatū pentru a îngrășia claponi; ramă de cismă.

Patraque, *f.* machină reu făcută, stricată; reu orologiu.

Pâtre, *m.* păstoru; văcariu.

ad Patres, aller—, a se duce lângă părinții seî, a muri. [cale.

Patriarcal, *e, adj.* patriarcatu.

Patriarcat, *m.* patriarcatu.

Patriarce, *m.* patriarcu; institutoru unei ordini religiose.

Patrice, *m.* titlulū unei deninții în imperiulū romanu, instituite de Constantin.

Patriciat, *m.* patriciatu, demnitate de patriciu.

Patricien, *enne, adj.* și *s.* patriciu. Descindinte din

- primii senatori instituiți de Romulă.
- Patrie**, f. patriă.
- Patrimoine**, m. patrimoniu, avere provenită dela părinți; avere a familiei. *Patrimoine de saint Pierre*, provincia a stateloră papali.
- Patrimonial**, e, adj. patrimoniale, de moștenire.
- Patriociner**, v. n. a vorbi până la importunitate că se convingă, *vech.*
- Patriote**, patriotă.
- Patrioterie**, f. affectațiune de patriotismă.
- Patriotique**, adj. patriotică.
- Patriotiquement**, adv. patriotică, că patriotă.
- Patriotisme**, m. patriotismă.
- Patron**, m. onne, m. patronă, protectoră; modelă pentru meseriași; mar. cellă cè commandă mateloților.
- Patronage**, m. patronată, protecțiune.
- Patronal**, e, adj. patronale, de patronă. [*neol.*]
- Patroner**, v. a. a protege,
- Patroneț**, m. băietă dela plăcintari, *pop.*
- Patronne**, f. patronă, săntă cui pörtă cine-va numele.
- Patronnesse**, f. dómna care dirige uă serbătore de caritate, *neol.*
- Patronymique**, adj. patronimică. *Nom*—, nume comune la toți descindinții unei ginți, unui némă.
- Patrouillage**, m. necurățenia produsă prin clătinare de ape (bălăcélă).
- Patrouille**, f. patrulă.
- Patrouiller**, v. n. a face patrulă.
- Patrouiller**, v. n. a agita apă turbure, a mania cu inabilitate (bălăci), *pop.*
- Patrouillis**, m. vd. *patrouillage, bourbier.*
- Patte**, f. labă. Și *pate.*
- Patte-d'oise**, f. punctă de uniune allă mai multoră drumuri.
- Patte-pelu**, m. și *patte-pelue*, f. șiretă, înșelătoră.
- Pattu**, e, adj. cu mari labe; încălțiată, cu penne la picioră, (de porumbi etc.).
- Pâturage**, m. pășiune.
- Pâturer**, f. pășiune, pascere.
- Pâturé**, ée, adj. păscută.
- Pâturer**, v. n. a pasce, lua pășiune, mânca erbă.
- Pâturer**, m. t. cellă cè duce caii să pască.
- Paturon**, m. partea inferiore a piciorului cailoră.
- Paucité**, f. paucitate, pușinime.
- Paulette**, f. dreptă cè officiară de justiță și finanșe plătia regelui annuale, că se pótă dispune de funcțiunile loră.
- Paulinie**, f. genă de saponacee de Amer. merid.
- Paulownia**, f. (pron. *po-lonia*), ună frumosă arbure japoneșă.
- Paume**, f. palmă; măsură de ună pumnă închisă pentru înălțimea și grossimea (*la taille*) cailoră.
- Paumelle**, f. speciă de ordă.
- Paumer**, v. a. — *la gueule*, a da ună pumnă pe față (pe fălci), *pop.*

Paumier, *m.* maestru de jocu de popice.

Paumillon, *m.* parte a plugului, aratrului.

Paumure, *f. s.* *empaumure*, virfulu cornului de cerbū.

Paupérisme, *m.* pauperismū, essistința unu mare numărū de pauperi, de săraci, intr'unu Statū.

Paupière, *f.* plépă (pleópă).

Pause, *f.* pausă, întrerupțiune momentană, *intermission*.

Pauser, *v. n.* *mus.* a apēsa asupra unei silabe, cāntāndū.

Pauvre, *adj.* pauperū, săracū.

Pauvrement, *adv.* pauperū, in sărăciă. [cerșetoriă.

Pauvresse, *f.* femeă săracă,

Pauvret, *ette, adj.* sărăcuțū. Se dice prin commiserațiune, prin milă. [răciă.

Pauvreté, *f.* paupertate, să-

Pavage, *m.* pavatū, pardoselă.

Pavane, *f.* vechiū danțu seriosū, originariū din Padua.

Pavaner, *v. n.* seū *se pavaner*, a merge mândru, (se fuduli).

Pavé, *m.* pétră de pardositū; pavatū, cale, strată, pavată.

Pavement, *m.* pardosire.

Paver, *v. a.* a asșterne solulū cu pétră, pardosi.

Pavesade, *f.* pāndă întinsă in giurulū laterilorū naviū, că se nu fiă visibile inemiculū. [sesce, petrariū.

Paveur, *m.* cellū cē pardo-

Pavie, *f.* speciă de persică grassă.

Pavillon, *m.* tintoriū, cortū

micū; stindardū arburatū pe catartū, drapelū; ceaă cē invelisce armăriele.

Pavois, *m.* speciă de mare scutū; postavū cē se intinde pe nave la sērbători, etc.

Pavoiser, *v. a.* a pune la unū bastimentū stindardele [*pavillons*! sēlle. [trosū.

Pavone, *f. nat.* polipū pe-

Pavot, *m.* macū,—*des jardins*, macū de grădină, somniferū, *papaver somniferum*, (in sensū mai strinsū — *blanc*, macū albū, officinale). *Pavot cornu*, *vd. glaucium. glauciet (jaune).*

Payable, *adj.* de plătitū.

Payant, *e, adj.* care plătesce.

Paye, *f.* plată, salariū. *Si paie.*

Payement, *m.* seū *paiement*, *paiment*, plată, plătire.

Payer, *v. a.* a plăti. *Ind. prés. je paie, tu paies, il paie, nous payons, vous payez, ils paient.* *Imparf. je payais etc. nous payions etc. Pass. déf. je payai, tu payas etc. Futur. je paieras etc. Impérat. paie, payons, payez.* *Subj. prés. que je paie, que tu paies, qu'il paie, que nous payions, que vous payiez, qu'ils paient.* *Imparf. du subj. que je payasse etc. Part. pres. payant, part. pass. payé.*

Payeur, *m. euse, t.* care plătesce, prepusū pentru plată.

Pays, *m. țerră. Comp. contrée.*

Paysage, *m.* peisagiū, intindere de locū vedută intr'unū singurū aspectū.

- Paysagiste**, *m.* pictorù de peisage.
- Paysan**, *m.* *anne*, țerranù. *A la—ne*, cum se face la țerră.
- Paysannerie**, *f.* țerrăniă, morală de țerranù.
- Payse**, *f.* compatriotă.
- Péage**, *m.* dreptù plătitù pentru trecerea pe unù drumù.
- Péager**, *m.* *ère*, *f.* percepătorù de plată pentru drumurî.
- Peau**, *f.* p-le; învelișulù plantelorù etc.; poșghiță.
- Peausserie**, *f.* comerțiù cu pei.
- Peaussier**, *m.* preparatorù, vinđătorù de pei, pelariù.
- Peaussier**, *m.* (*muscle—*), *anat.* muschiù aderinte peliù la unele animalî.
- Pec**, *m.* *s. hareng—*, scumbriă prospëtă. [*americ.*]
- Pécari**, *m.* unù mamiferù
- Peccable**, *adj.* peccabile, peccătuitoriù.
- Peccadille**, *f.* micù peccatù, mică errore, greșelă.
- Peccant**, *e, adj.* care peccătuesce, face errorî.
- Peccata**, *m. fig. pop.* stupidù, nerodù.
- Peccavi**, *m.* (*latin.* am peccătuitù), mărturire a unui peccatù.
- Pêche**, *f.* persică.
- Pêche**, *f.* pescuitù.
- Pêcher**, *v. a.* a peccătui, face errorî, greșele.
- Pêcher**, *m.* persicù.
- Pêcher**, *v. a.* a prinde pesci.
- Pêcherie**, *f.* locù de pescuitù.
- Pêcheur**, *m. cheresse* *f.* peccătuitù, care commite peccate.
- Péchyagre** *f. med.* reumatismù la cotù.
- Pécore**, *f.* uerî-cè bestia. *La chétive—*, persônă stupidă.
- Pecque**, *f.* lemeă * stupidă care face pe inteliginta.
- Pectiné**, *ée, adj. nat.* de forma peptinelui.
- Pectique**, *adj. (acidc—), chem.* acidù care face fructele sê se congelede.
- Pectoral**, *e, adj.* peptorale, bunù pentru peptù.
- Péculat**, *m.* peculatù, furtù de banii publici de acela care i administrédă.
- Pécule**, *m.* peculiù, banî strinși prin labóre și economiă.
- Pécune**, *f.* banî presinți, banî gata, *argent comptant.*
- Pécuniaire**, *adj.* pecuniarî, care constă în banî, *neol.*
- Pécunieux**, *euse, adj.* pecuniosù, care are mulți banî presinți, mulți banî gata.
- Pédagogie**, *f.* pedagogiă, educațiunea copiilorù. [*gicù.*]
- Pédagogique**, *adj.* pedagogic.
- Pédagogue**, *m.* pedagogù, instructorù de copii.
- Pédale**, *f.* pedale, clapă de piano care se mișcă cu piciorulù.
- Pédant**, *m.* pedante, invêțătorù de copii (spre desprețù), cellù cè affectă a se arrêta eruditù, invêțatù; pré severù, pré esactù, la lucrurî mici.
- Pédanter**, *v. a.* a face în modù risibile pe pedantele în classi, în scôlă.

Pédanterie, f. aeră, mină de *pédant*.

Pédantesque, *adj.* care ține de *pédant*, vd. vorba.

Pédantesquement, *adv.* afectându, arretându-se erudită, învățată.

Pédantisme, *m.* vd. *Pédanterie*.

Pédestre, *adj.* pedestre. *Statue* —, statuă pedestre, care presintă ună omă în picioare, oppusă *statue équestre*.

Pédestrement, *adv.* pedestre, pe jeosă, *à pied*, fam.

Pédètes, *m. pl. nat.* pedetă, mamiferi rođetori dela Cap.

Pédicelle, *m. bot.* mică pedunculă, codită lungă.

Pédiculaire, *adj.* pediculară. Califică ună morbu, uă bolă, *morbis pedicularis*.

Pédicule, *m. bot.* coda minoră părți ale plantei.

Pédiculé, *éc, adj.* cu *pédicule*, vd. *prec.*

Pédicure, *m.* curatoră de picioare, de bătături.

Pédiluve, *m.* pediluviu, baie de picioare.

Pédimane, *m. și adj.* pedimană. Mamiferi cari au degetul mare dela picioră separată de cele-alte degete.

Pédomètre, *m.* vd. *Odomètre*.

Pédon, *m.* curieră pe jeosă.

Pédonculaire, *adj. bot.* cu peduncle s. code, lunge.

Pédoncule, *m.* pedunculă, codeă la floră, la fructe.

Pédonculé, *éc, adj.* pedunculată, vd. *prec.*

Pédotrophie, alimentațiu-

ne, hrană, igienică a copiilor.

Pégase, *m.* pegasă. Cală înaripată, care din lovitura piciorului seă a făcută se esă Ippocrena, fântână din Elicon.

Pégot, *m.* alaudă (ciocirliă) alpestre.

Peignage, *m.* peptenătură.

Peigne, *t.* peptine; genă de molusce bivalve.

Peigné, *éc, adj.* peptenată; îngrijită. *Un malpeigné*, ună nepeptenată.

Peigner, *v. a.* a peptena.

Peigneur, *m.* pândă cě și pune cine-va pe umeri, cândă se peptină.

Peignier, *m.* vinđetoră de peptină.

Pehlvi, *m.* limba persan. din epoca Săssaniđiloră.

Peignons, *m. pl.* rēmasuri dela lăna peptenată.

Peigneres, *f. pl.* perii cari cadă la peptenată.

Peilles, *f.* petice de materieă pentru chărtiă. [grăvi.

Peindre, *v. a.* a depinge, đu-

Peine, *f.* pedepsă, dificultate, anevoință; *à* —, abia; *à grande* —, dificilă.

Peiné, *éc, adj.* intristată, necăjită.

Peiner, *v. a.* a face dificultate, adduce anevoință.

Peintade, vd. *pintade*.

Peintre, *m.* pictoră, đugravă.

Peinturage, *m.* đugrăvelă cu uă singură culore, próstă.

Peinture, *f.* pictură.

Peinturer, *v. a.* a depinge, đugrăvi, cu uă singură culore.

Peintureur, *m.* pictor
prost, (măsgălitor).

Peinturlurer, *vd. prec.*

Péjoratif, *ive, adj. gram.*
care face să devină mai rău.

Pékan, *m.* unu patrup. a-
mericanu.

Pékin, *m.* materiă de mă-
tase lucrată în China.

Pelade, *i. med.* pelade, morbu
care face să cadă părul.

Pelage, *m.* culorea princi-
pale a părului unoră ani-
mală.

Pélagique, *adj.* de mare.

Pélagoscope, *m.* instru-
mentu ca să vedă în fun-
dulă mării. [pesce.

Pélamide, *m.* speciă de

Pelard, *m.* [bois—], lemn
cuș se iea cõeja pentru ar-
gășitu.

Pelé, *ée, adj.* dela care s'a
luatū părul, seū cõeja.

Pèle-mêle, *adv.* confusū, în
ammesticū, *vd. confusément.*

Peler, *v. a.* a lua părul,
cõeja, dela ce-va, *enlever le
poil.* [în locurile sante.

Pélerin, *pelerinū, călătorū*

Pélerinage, *m.* pelerinatu,
călătoriă de devoțiune, la Ie-
rusalimū (agialicū).

Pélerine, *f.* pelerină, iacă.

Pélican, *m.* pelicanū, pas-
sere apatică palmipedă.

Pelisse, *f.* blană, cojocū.

Pelle, *f.* lopetă.

Pellée, *pellierée, pelletée, f.*
ceaa cè pôte contine uă lo-
peta. [de brutari.

Pelleron, *m.* lopetă lungă

Pelieter, *v. a.* a mișca, în-
torce cu lopeta grăulū, cā
se iea aerū.

Palleterie, *f.* comerciū cu
blane, cojocăriă.

Pelletier, *m.* iere, *f.* blā-
nariū.

Pellicule, *f.* peliculă mică,
fôrte subțire.

Pelliculeux, *euse, adj.* plinū
de pelicule.

Pélopée, *f.* genū de insecte.

Pelote, *f.* ghiāmū; perniță
pentru inspitū acele.

Peloter, *v. a.* a maltrata cu
loviture seū vorbe, *fam.*

Peloton, *m.* micū ghiāmū,
micū numărū de persōne
adunate în grupă; plutonū.

Pelotonner, *v. a.* a face
ghiāmū. *Se—*, se aduna la
unū locū.

Pelouse, *f.* pămintū cu erbă
scurtă, désă și môle.

Pelte, *f.* peltă, micū scutū la
Grecii anticī. Purtătorii lui
era peltastiī, *les peltastes.*

Pelt.e, *m.* pânză ordinariă
de Bretania.

Pelu, *e, adj.* copperitū, mār-
ginitū cu pēru. *Puç. usit.*

Peluche, *f.* plușiū.

Peluché, *ée, adj.* invelitū
cu plușiū.

Pelucher, *v. n. s. se pelucher,*
a se implé de pēru. Despre
materie cândū ese pērulū
din țesetură.

Pelure, *f.* pele, invelișiū
allū unorū fructe.—*d'ognon,*
speciă de stridiă verde.

Pelvien, *enne, adj. anat.*
care ține de bassinū.

Pemphigus, *m.* (pron. pan...),
med. pemfigū, inflamațiune
cutaneă cu pustule.

Penailon, *m.* călugărū, *fam.*
vd. și haillon.

Pénal, *e*, *adj.* penale, care supune la pedepse.

Penard, *m. vieux*, — bătrân libertin și viclean, *fam.*

Pénates, *m. pl.* penazi, deii domestici ai celor vechi.

Penaud, *e*, *adj.* cui se face rușine, confus (dăpăcit), *interdit*, *honteux*.

Penchant, *e*, *adj.* inclinat, povirnit.

Penchant, *m.* înclinațiune, propinsiune, applecare, povirnișiu.

Penché, *ée*, *adj.* inclinat, applectat, povirnit.

Penchement, *m.* plecarea. Acțiunea unei persoane, a corpului, care se pleacă.

Pencher, *v. a.* a înclina, applea, *v. n.* a fi inclinat. *Se—*, a se applea, se lăsa.

Pendab'e, *adj.* de spințurat.

Pendaison, *f.* spințurare.

Pendant, *e*, *adj.* pendinte, care este în litigiu, nedeterminat.

Pendant, *m.* Se dice despre două obiecte de artă, de egale mărime, destinate să figureze simetric, precum *pendants d'oreilles*, cercei. *Ces deux tableaux font pendants*, aceste două tablele țin unul de altul.

Pendant, *prep.* în timpul, în cursul, — *que*, *conj.* pe când, *tandis que*.

Pendard, *m. e*, *f.* spințurat, om de nimic, *vaurien*.

Pendeloque, *f.* pără prețioasă (în formă de pără) pusă la cercei; petic de haină.

Pendentif, *m. archit.* porțiune sferică între cele patru arcuri mari ale boltei.

Pendiller, *v. n.* a fi suspins în aer și agitat de vânt, *fam.*

Pendre, *v. a.* a suspenda, a țirna, spințura, *v. n.* a fi ațirnat.

Pendu, *m. e*, *f.* spințurat.

Pendule, *f.* pendulă, pondă suspinsă care face oscilații regulate.

Pendule, *f.* pendulă, orologi ale cui mișcări sunt regulate de uă pendulă.

Penduline, *f.* mică vrabiă de Languedoc.

Pène, *m.* dăvorul din brósca ușei pe care lă întorce cheia.

Pénée, *f.* genă de crustacei.

Pénétrabilité, *f.* calitate de a putea fi părăns.

Pénétrable, *adj.* părănabile, care pôte fi părăns.

Pénétrant, *e. adj.* părăndetoriu.

Pénétratif, *ive*, *adj.* care intră, părănde, facile.

Pénétration, *f.* părănățiune, părăndere, infiltrațiune.

Pénétré, *ée*, *adj.* părăns; pré multă affectat.

Pénétrer, *v. a.* a părănde, *percer*, *passer à travers*.

Pénible, *adj.* penibile, care se face cu dificultate.

Péniblement, *adv.* cu dificultăți.

Péniche, *f.* luntre ușióriă; bună nave cu părăde.

Pénicillé, *ée*, *adj. bot.* în formă de penelă, de pensulă.

Péninsulaire, *adj.* peninsular, de peninsulă.

Péninsule, f. peninsulă.
Pénitence, f. penință, pocăință. *Mettre en—*, a impune pedepse unui copil.
Pénitencerie, f. funcțiune de *pénitencier*, vd. *urm.*
Pénitencier, m. preotă comissă de episcopă că să absolvă casură rezervate.
Pénitent, e, *adj.* penitinte, care se penitendă, se căiesce, de péccate.
Pénitenciaire, *adj.* penitentiariu. Se dice de mijlocele luate în usă pentru amelioratiunea condemnatilor.
Pénitentiaux, *elles*, *adj.* pl. de penință, de pocăință. *Psalmes—*, cei șapte psalmi ai Peninței.
Pénitentiel, m. rituale de penință, regulele pocăinței.
Pennache de mer, m. nat. speciă de zoofită.
Pennage, m. penne dela passeră de prédă, penne de aripă.
Penne, f. mare pennă a passerilor de prédă.
Penné, *é*, *adj.* pennată, dispusă că fulgi penne.
Pennon, f. vd. *banderole*.
Penny, m. penni. Monnetă englesă, val. două *sous*.
Pénombre, f. penumbră, semi-obscuritate; *piet.* trecere dela clară la obscură.
Penon, m. speciă de sfiritoare, vd. *girouette*.
Pensant, e, *adj.* care cugetă.
Pensée, f. cugetare, opiniune.
Pensée, f. mică flóre de genulă violetei (pansea).

Penser, v. a. a cugeta, se gândi, crede, avé opiniunea. Comp. *songer*, *croire*.
Penseur, m. cugetătoră, care cugetă profundă.
Pensif, *ive*, *adj.* cugetătoră, absorbită în cugetare, pusă pe gândură. Comp. *rêveur*.
Pension, f. pensiune; pensionată, casă de educațiune.
Pensionnaire, m. care plătesce pensiune, care priimesce pensiune.
Pensionnat, m. locă unde sedă pensionari într'ună colégiu; casă de educațiune.
Pensionner, v. a. a face pensiune cui-va.
Pensum, m. nev. pensă. A-daussă de lucru cerută dela ună școlariu dreptă pedepse.
Pentacorde, m. (pronunț. *pen—*), pentacordă, liră cu cinci corde, la antică.
Pentaèdre, m. (pronunț. *pen...*) *geom.* pentaedru, corpă cu cinci fețe.
Pentagonal, e, *adj.* pentagonală, în formă de pentagonă.
Pentagone, *adj.* (pron. *pen—*), cu cinci anghiură cinci lateră pentagonă.
Pentagonique, *adj.* pentagonală, de pentagonă.
Pentagynie, f. *bot.* classe de plante cară aș cinci pistili.
Pentamètre, m. t. pentametră, versă de cinci picioră.
Pentandrie, f. *bot.* classe de plante, ale căror floră aș cinci stamine. [cinci antere.
Pentanthère, *adj. bot.* cu
Pentapétale, *adj. bot.* cu cinci petale, tăiată în cinci foie.

Pentaphylle, *adj. bot.* pentafilă, cu cinci foie.

Pentapole, *f.* teritoriū care conține cinci orașe principale. [gubernū de cinci.

Pentarchie, *f.* pentarchiă,

Pentateuque, *m.* (pron. *pen...*), pentateucū. Primele cinci cărți ale Bibliei: geneza, essodulū, leviticulū, numerele și deuteronomulū.

Pentathle, *m.* (pron. *pen...*), pentatlu, uniune de cele cinci spece de lupte, in gimnasiale anticității.

Pente, *f.* înclinațiune, povirnișiū, *surface inclinée.*

Pentecôte *f.* pentecostă, coborirea, sərbătorea descensiunii sântului Spiritū.

Penthélique, *m. marbre*—, marmure albă dela Pentelicū, munte in Attica.

Penture, *f.* lamină de ferrū bătută la uă ferestră, că se o sustină pe cardine (pe țîtină).

Pénultième, *adj.* penultimū.

Pénurie, *f.* penuriă, extremă paupertate, sărăciă.

Péotte, *f. s. péaute*, mare gondolă in usū pe Adriatica.

Péperin, *m.* pētră vulcanică.

Pépie, *f.* cărțișă la passeri.

Pépiement, *m.* piuitū, *vd. urm.*

Pépier, *v. n. a* striga, piui, (despre puī, vrăbie).

Pépin, *m. s. pepin*, simbure.

Pépinière, *f.* plantațiune, altoire, de mici arburī destinați a se transporta.

Pépiniériste, *m.* grădinariū care cultivă *pépinière*, *vd. prec.*

Pépite, *m.* massă, buccată, de

aurū nativū, fără părți metalice.

Péplum, *m. s. péplon*, peplu, mantă de femeă la anticī.

Pepsie, *f. vd. digestion.*

Pepsine, *f.* pepsină. Substanță organică, estrassă din succulū gastricū, și care conservă multe din calitățile lui.

Pêquet, *m. med. réservoir de* —, rezervoriū unde e cendussū chilulū prin vinele lactee. Numitū după mediculū *Pêquet.*

Péragation, *f. astr.* timpulū in care luna percurge zodiaculū.

Percale, *f.* percalū.

Percaline, *f.* percalină.

Perçant, *e adj.* pētrundētoriū, ințepătoriū.

en Perce, *adv.* Se dice de vasele cu vinū, la cari se face unū dopū pentru a scote ligidulū (*mettre du vin*—).

Perce-bois, *m.* insectă coleopt. care rōde lemnulū.

Perce-feuille, *f.* uă plantă dīsă și *buplèvre.*

Perce-forêt, *m.* unū vinătorū determinatū. Puç. usit.

Perce-lettres, *m. s.*—*lettre*, acū de străpunsū scrisorile. [Vd. *galantine.*

Perce-neige, *f.* ghiocelū.

Perce-oreille, *f.* speciă de insectă. Și *forficule auriculair.*

Perce-pierre, *f.* plantă care ese din scopele (stince) pe malulū mării. Și *passé-pierre*, *bacile (maritime)*, *chrisme marine.* [ințr' uă pădure.

Percée, *f.* dischisură făcută

Percement, *m.* pētrundere,

- ințepătură; dischisura unei strate, ulițe, într'ua localitate.
- Percepteur**, *m.* receptor, funcționariu care priimesce, stringe, impozite.
- Perceptibilité**, *f.* calitatea lucrului care poate fi perceptut prin simțuri.
- Perceptible**, *adj.* perceptibile, care se poate simți, înțelege.
- Perception**, *f.* percepțiune, actul prin care spiritul cunosc, percepe obiectele, *sensation*; stringerea impozitelor.
- Percer**, *v. a.* a pătrunde, face uă dischisură, a înțepa.
- Percevoir**, *v. a.* a percepe, primi impresiunea obiectelor; a stringe impozite.
- Perche**, *f.* unu pesce de apă dulce.
- Perche**, *f.* prăjină.
- se* **Percher**, *v. r.* a se acăța.
- Perchoir**, *m.* locul unde stă passerile domestice. [tégü.
- Perclus**, *e, adj.* perclusu, be-
- Perçoir**, *m.* burghiu pentru buți. [flovire. Comp. *coup.*
- Percussion**, *f.* percusiune,
- Percuter**, *v. n. med.* a face percusiune pentru unu certatü patologicü.
- Perdable**, *adj.* perđibile, care se poate perde.
- Perdant**, *m.* cellü cü perde.
- Perdition**, *f.* stricăciune, respă.
- Perdre**, *v. a.* a perde. *Se—*, a se perde, se ruina, se rătăci.
- Perdreau**, *m.* june poturnice.
- Perdrigon**, *m.* speciă de prună.
- Perdrix**, *m.* poturnice.
- Perdu**, *ue, adj.* perdutü, rui-natü; rătăcitü.
- Père**, *m.* tată. *Les pères de l'église*, doctorii cărorü biserica a aprobatü decisiunile. *Les pères du désert*, vechii anachoreți.
- Perégrination**, *f.* peregrinatü, călătoriă in țerre depărtate.
- Pérégrinité**, *f.* streinismü, starea cellui cü este streinü într'ua țerră.
- Péremption**, *f.* perimțiune, prescripțiune care anulędă uă procedură civile.
- Péremptoire**, *adj.* perimtoriü. *Exception —*, apăărare conständü in simpla alegățiune a perimțiunii.
- Péremptoirement**, *adv.* perimtoriü, decisivü.
- Perfectibilité**, *f.* calitatea lucrului cü se poate perfecțiuna.
- Perfectible**, *adj.* perfectibile, care poate deveni perfectü.
- Perfection**, *f.* perfecțiune, calitate escelinte a animei, a corpului, desăvirșire; *en—*, perfectü, *parfaitement.*
- Perfectionnement**, *m.* perfecțiune, înăltare la perfectü.
- Perfectionner**, *v. a.* a face mai bunü, duce spre perfecțiune. *Se—*, a deveni mai perfectü, se ameliora.
- Perfide**, *adj.* perfidü, care e contră buna credință, care trădedă vorba, *déloyal.*
- Perfidement**, *adv.* perfidü, cu perfidiă, prin trădare.
- Perfidie**, *f.* perfidiă, abusu de incredere, trădare,
- Perfolié**, *ée, adj. bot.* per-

foliată, străbătută de uă ramure seû de ună pedunculă.

Perforant, *m. anat.* muschiu delă a treia falange a degitelorū mănei.

Perforatif, *m.* vd. *trépan*.

Perforation, *f.* perforațiune, găuri.

Perforer, *v. a.* a perfora, găuri, *percer*.

Pergolèse, *m.* varietate de struguri negri.

Pergute, *f. bot.* speciă de flóre.

Pergulaire, *f. bot.* genū de plante.

Péri, *m.* geniū, spiritū, ursitóre, in fablele persane.

Périanthe, *m.* periantū, invelisū esternu, simplu s. duplu, allū florii. Vd. *calice*.

Péribole, *m.* periboli, primulū circuitū allū templelorū antice.

Péricarde, *m. anat.* pericardiū, capsula membranósă care invelisce inima.

Péricardite, *f. med.* inflamtațiunea pericardiului.

Péricarpe, *m. s. épicarpe*, pericarpū, invelisū de sēmintă.

Périchondre, *m.* membrană care accopere cartilaginile (sgîrciurile). Și *péricondre*.

Péricliter, *v. n.* a se periclita, fi in periclu, de lucr.

Péricrâne, *m.* pericraniū, membrană care accopere crestetulū.

Péridot, *m.* uă pétră nefusibile, care bate in verde.

Péridrome, *m.* galeriă copperită in giurulū unui edificiu.

Périérèse, *f. chir.* perierese, incisiunea unei tunorî.

Périgée, *m. astr.* perigeu. Puntulū orbitei unei planete, unde ea este cellū mai apró; e de pămintū, opp. *apogée*.

Périgueux, *m.* pétră nēgră fórtē tare, gēssită lingă. *érigueux* in Dordogne.

Périgyne, *adj. bot.* care in-cungiuură ovaritulū. Și *périgynique*.

Périhélie, *f.* perieliū. Puntulū orbitei unei planete, cândū ea este la cea mai mică distanță de sóre.

Péril, *m.* vd. *danger*, *risque*.

Périlleusement, *adv.* periculosū, cu periclu, *avec péril*. [culosū.

Périlleux, *euse, adj.* peri-

Périmer, *v. n. jur.* a se perimi, se perde prin prescripțiune, s. din lipsă de urmăritū la timpulū necesariū.

Périmètre, *m.* perimetru, circunferință, *contour*.

Périnée, *m. anat.* perineū.

Période, *f.* periodă, revoluțiune (unei planete) care se repețesce regulatū. *Sust. m.* spațiū de timpū vagū, nedeterminatū.

Périodicité, *f.* calitatea lucrului periodicū.

Périodique, *adj.* periodicū, care revine la intervale frecinți, dese, la timpū certū.

Périodiquement, *adv.* periodicū, prin intervalē.

Périodynie, *f.* durere viuă la unū punctū determinatū.

Périœciens, *m. pl. geogr.*

perieci, lăcuiorii de sub aceeași paralelă în gicrul pământului.

Périoste, *m. anat.* periostū, membrană fibrósă care acopere mai tóte óssele.

Périostose, *f. med.* periostose, tumefacțiunea, inflătura, periostului.

Péripatéticien, *m. enne*, *f.* și *adj.* peripateticū, care urmédă doctrina lui Aristotele.

Péripatétisme, *m.* doctrina, filosofia, lui Aristotele.

Péripétie, *f.* peripețiă, schimbare subită de fortună, de situațiune. Se dice de ultimul evenimentū allū poemei epice etc.

Péripérie, *f.* periferiă, circuitulū unei figure curbilinie.

Périphrase, *f.* perifrased, vorbire indirectă (mai pe departe), *circonlocution*.

Périphraser, *v. n.* a vorbi prin perifrasă.

Périphe, *m.* periplu, navigațiune în giurulū unei mări etc.

Périploque, *adj. bot.* apocrinee cari se urcă.

Péripneumonie, *f. med.* inflamațiune de plămăni.

Périptère, *m. archit.* peripterū, edificiu încungiuatū de colonne isolate esterne.

Périr, *v. n.* a peri, se fini, *prendre fin*. Il admet l'auxil. *être* ou *avoir*.

Périsiciens, *m. pl.* periscianī. Lăcuiorii zonelorū glaciali, cărorū umbra se învirtesce pe orisonte (în giurulū lorū) în unele timpuri ale annuluī.

Périsperme, *m. bot.* perispermū, invelișiulū grăuntelui. [suppusū se péră.

Périsable, *adj.* peribile.

Périsologie, *f.* repetițiune inutile.

Péristaltique, *adj.* Se dice de uă mișcare de contracțiune (șerpuindă) a intestinelorū, peristalticū.

Péristaphylins, *m. pl. anat.* muschi dela gitū.

Péristères, *m. pl. nat.* peristeri, galinacei cari se apropiă de vrăbie.

Péristyle, *m.* peristilū, galeriă de colonne isolate în giurulū unuī edificiu.

Périsystole, *f. med.* perisistole, intervalū de timpū între sistole și diastole.

Péritoine, *m. anat.* peritoniu; prapură.

Péritonite, *f. s. péritonitis*, peritonite, inflamațiune de peritoniu, *vd. prec.*

Perlasse, *f.* potasiū de America.

Perle, *f.* perlă, mărgăritarū; — *orientale, d'une belle eau, fine*, perlă bună, adevărată, opp. — *fausse; gris de—*, culóre assemine perlei. On appelle *nacre de perle* la coquille où elle se forme.

Perlé, *ée, adj.* adornatū cu perle, cu mărgăritare.

Perler, *v. a.* a face (unū lucru de cussetură) în perfecțiune

Perlier, *ère, adj.* care conține perle.

Perlimpinpin, *m. Poudre de—*, medicamentū de nici uă valóre, *pop.*

Perlon, *m.* genū de pesci roșii cu macule albe.

Perlure, *f.* mice inegalități în lungul córnelorū cerbului.

Permanence, *f.* permanință, durată constante.

Permanent, *e, adj.* permaninte, stabile, neschimbătorii.

Perméabilité, *f. fis.* posibilitate de a fi străbătutū prin porii sēi de unū fluidū.

Perméable, *adj.* permeabile, care pōte fi pētrunsū, străbătutū, de unū fluidū, de lumină.

Permesse, *m.* Permessū, fluviū în Beotia, consecratū Muselorū. *Le dieu du—*, Apolline.

Permettre, *v. a.* a permite, da voiă, invoi, (ingădui).

Permis, *m.* permissiune scrisă.

Permis, *e, adj.* permisū, învoitū, ingăduitū.

Permission, *f.* permissiune, libertate de a face, dice, ingăduință.

Permutant, *m.* cellū cē lermută, vd. *permuter*.

Permutation, *f.* permutațiune, schimbare, vd. *urm.*

Permuter, *v. a.* a permuta, schimba uă funcțiune pentru alta, substitui, strămuta.

Perne, *f.* genū de coquile.

Pernicieusement, *adv.* perniciosū, periculosū.

Pernicieux, *euse, adj.* perniciosū, periculosū, vătămătorii, *dangereux, malfaisant*. [môrte.

Per obitum, (lat.) prin

Péroné, *m. anat.* peroneă, ossū exteriorū de sub genuchiū.

Péronier, *ière, adj.* care ține de peroneū, vd. *prec.*

Péronnelle, *f.* junē femeă stupidă și gureșă, *fam.*

Péroraison, *f.* perorațiune, concludsiunea unū discursū, unei simfonie etc.

Pérorer, *v. n.* a vorbi cu emfase, declama, *fam.*

Pérorer, *m.* cellū cē vorbesce emfaticū, *fam.*

Pérot, *m.* arbure rezervatū la doue tăieri. Și *moderne*.

Pérou, *m. fig.* lucru de mare valōre, *gagner le—*, a căștiga multū. Dela *Pérou*, Peruvia, orașū în America merid.

Péroxyde, *m.* peroxidū, ossidū care conține cellū mai multū ossigenū.

Perpendiculaire, *adj. geom.* perpendicularii, cădindū pe uă liniă în ânghiurī drepte, dreptū de sus în jeosū.

Perpendiculairement, *adv.* perpendicularii.

Perpendicularité, *f.* starea lucrului perpendicularii.

Perpendicule, *m.* perpendiclu. Liniă care servește a regula pozițiunea verticale.

Perpétration, *f.* comitere, săvirșire (de crimini).

Perpétrer, *v. a.* a comite, face, vorbindū de crimini.

Perpétuation, *f.* perpetuire, vecinicire.

Perpétuel, *elle, adj.* perpetuū, continuū, care nu in-

- cetedă, care revine adesea,
continuel.
- Perpétuellement**, *adv.*
 perpetuu, neconținut, *sans*
cesse.
- Perpétuer**, *v. a.* a perpe-
 tui, face să dureze totu-d'a-
 una, vecinicu.
- Perpétuité**, *f.* durată per-
 petuă, vecinică.
- Perplexe**, *adj.* perplexu,
 tare îngrijit, nesigur.
- Perplexité**, *f.* perplexitate,
 nesiguranță penibilă. *Comp.*
incertitude, embarras.
- Perquisition**, *f.* percisițiune,
 cercetare foarte exactă.
- Perrière**, *f.* vd. *carrière*.
- Perron**, *m.* tinda scării,
 scară esternă și deschisă.
- Perroquet**, *m.* papagală.
- Perruche**, *f.* feminină dela
 papagală; mică papagală.
- Perruque**, *f.* perucă.
- Perruquier**, *m.* perucariu.
- Perruquière**, *f.* perucă-
 resă.
- Pers**, *e, adj.* de culoare în-
 tre verde și albastru, *vech.*
- Per saltum**, *m. lat.* prin
 săritură (în drept. canon.).
- Persan**, *e, adj.* persană.
- Perse**, *f.* frumoasă pădure de
 pinsă făcută uădată în Persia.
- Persécutant**, *e, adj.* care
 ostenește pe cine-va prin
 importunătățile selle.
- Persécuter**, *v. a.* a per-
 secuta, urmări.
- Persécuter**, *m. trice, f.*
 persecutor, urmăritor, im-
 portun și incomod.
- Persécution**, *f.* persecu-
 țione, urmărire, vessațiune.
- Persée**, *m.* constelaț. boreal.
- Persèque**, *m.* genă de pesci
 toracici. Și *persègue*.
- Persévèramment**, *adv.*
 cu perseveranță.
- Persévérance**, *f.* perseve-
 ranță, stăruință.
- Persévérant**, *e, adj.* per-
 severante, stăruitor.
- Persévérer**, *v. n.* a perse-
 vera, stăru.
- Persicaire**, *f.* persicariă,
 uă plantă de grădină, vd. *po-
 lygonum*.
- Persicot**, *m.* liquore din
 sămburi de persică, rachiū
 etc. [sele de lemn.
- Persienne**, *f.* persiană, jalu-
 riu.
- Persifflage**, *m.* șuierătură,
 vd. *raillerie*.
- Persiffler**, *v. a.* a șiuera,
 a lua în risă, *railler*.
- Persifleur**, *m.* șuierător,
 deprins să șiuere.
- Persil**, *m.* pătrunjel; — *de
 marais*, vd. *ache*.
- Persillade**, *f.* felii de carne
 rece cu pătrunjel.
- Persil'é, ée, adj.** *fromage*
 —, cașcavală semănată cu
 mici punte verzi.
- Persique**, *adj.* persică. Or-
 dine de arhitect., unde sunt
 colonne cu figure de captivi.
- Persistance**, *f.* persistință,
 stăruință, insistință.
- Persistant**, *e, adj.* persist-
 inț, *bot.* durabil, care nu
 cade torma (despre foie etc.).
- Persister**, *v. n.* a persiste,
 rămâne tare, ferm, stăru
 în rezoluțiunea (hotărîrea) sa.
- Personnage**, *m.* personă;
 omă illustre, vd. și *rôle*.
- Personnaliser**, *v. a.* vd.
personnifier.

Personnalisme, *m.* vitiu de a referi toate la sine însuși, *neol.*

Personnalité, *f.* personalitate, caracterul, calitatea, celui ce este esențiale personale.

Personnat, *m.* speția de beneficiu ecclesiastic. [vidu.]

Personne, *f.* persoană, individ.

Personne, *pron. indef. m. sing.* nimine, niciunul.

Personné, *é*, *adj.* și *s. f. bot.* personă. Califică plante ale căroră flori au puțină forma unei gure de animale.

Personnel, *elle*, *adj.* personale, propriu unei persoane.

Personnellement, *adv.* personale, ia persoană.

Personnification, *f.* personificațiune, vd. *urn.*

Personnifier, *v. a.* a personifica, atribui unei abstracțiuni, unei ființe inanimate, simțimintele etc. unei persoane.

Perspectif, *ive*, *adj.* de perspectivă, care reprezintă un obiect în perspectivă.

Perspective, *f.* perspectivă, aspectul obiectelor după diferența ce le aduce distanța și pozițiunea; *fig.* speranțe, temeri fundate.

Perspicace, *adj.* perspicace, cu spirit pînă la rădăcini.

Perspicacité, *f.* penetrațiune, pînă la rădăcini, de spirit, care ne face să vedem lucrurile dificile.

Perspicuité, *f.* claritate, lămurire. *Puș. usit.*

Perspiration, *f.* transpirațiune nesimțibile, cu încetul.

D; ct. - Rom-Franc.

Persuader, *v. a.* a convinge, face să creadă. *Se—*, a crede, a și imagina, și închipui.

Persuasible, *adj.* care poate fi demonstrat, de care se poate convinge cineva.

Persuasif, *ive*, *adj.* convingătoriu, care convinge.

Persuasion, *f.* persuasiune, convicțiune, fermă credință.

Perte, *f.* pierdere, ruină, pagubă; *à—*, cu pierdere; *en pure—*, *à pure—*, fără utilitate, fără motiv. *Raisonner à— de vue*, a face raționaminte vane și vage.

Pertinacité, *f.* vd. *opiniâtreté*. [se cuvine, cum trebuie.]

Pertinément, *adv.* cum

Pertinence, *f.* cuvenință, calitatea lucrului cuvenibile.

Pertinent, *e*, *adj.* care este cum trebuie, cuvenibile.

Pertuis, *m.* dischisură (gaură); *geogr.* strimțore (mică).

Pertuisane, *f.* speția de sulită. [turburătoru.]

Perturbateur, *m. trice*, *f.*

Perturbation, *f.* turburare, stricare a ordinii.

Pertuse, *adj. f. bot.* semănată cu puncte transparente (de foie). [flori albastre.]

Pervenche, *f.* uă plantă cu

Pervers, *e*, *adj.* perversu, depravat, stricat, *méchant.*

Perversement, *adv.* perversu.

Perversion, *f.* perversiune, schimbare în bine său în rău, (în materiă de religiune său de morale).

Perversité, *f.* perversitate, depravațiune.

Pervertir, *v. a.* a perverti,

schimba din bine în rău (în lucr. de relig., de morale).

Pervertisseur, *m.* coruptor, cellă ce strică moralele, *neol.*

Pesade, *f.* mișcare a calului cândă redică picioarele anterioare.

Pesage, *m.* cântărire.

Pesament, *adv.* cu greutate, atârândă greu. [greu].

Pesant, *e*, *adj.* apăsătoriu,

Pesanteur, *t.* greutate, tendința corporilor către un centru de atracțiune.

Pesée, *i.* cântărire. [*mètre.*

Pèse-lait, *m.* vd. *galacto-*

Pèse-lettres, *f.* balanția de cântărită scrisori.

Pèse-liqueur, *s.* — *s*, *m.* instrumentă ca să determine greutatea specifică a lichidurilor.

Peser, *v. a.* a cântări; *fig.* cumpăni, *essamina* cu atințiune, — *sur qn.* a apăsa asupra cui-va.

Peseur, *m.* cântăritor.

Peson, *m.* cântar, balanția.

Pessimisme, *m.* pessimism. Opiniunea celloră cè credă că totulă merge rău.

Pessimiste, *m.* pessimistă.

Peste, *f.* pestilință.

Pester, *v. n.* a arrêta că nu î place, a cărti.

Pestifère, *adj.* pestiferă, care comunică pestilința.

Pestiféré, *éé*, *adj.* atinsă, infectată, de pestilință.

Pestilence, *f.* pestilință, corupțiune a aerului, vd. *peste.*

Pestilent, *e*, *adj.* de pestilință.

Pestilential, *elle*, *adj.* infectată de pestilință, contagiosă.

Pétale, *m. bot.* petală, fiă-care din buccățile cară compună corola unei flori.

Pétalé, *éé*, *adj.* care se referesce la petale.

Pétalisme, *m.* judecată, la Siracusană, analogă ostracismului. [petale].

Pétaloïde, *adj. bot.* în forma

Pétard, *m.* machină de ferră implută cu pulbere, că să derime ună obstaclă; tună scurtă; buccată de artificiu.

Pétarder, *v. a.* a face să jôce ună *pétard*, vd. *prece.*

Pétardier, *m.* cellă ce face mice buccăți de artificiu.

Pétase, *m.* șapcă râtundă de călătoriă la antică.

Pétaud, *m.* *La cour du roi* — locă de confusione, unde tătă lumea é stăpină.

Pétaudière, *f.* adunantă desordinată, confusă.

Pétéchial, *e*, *adj. med.* de natura peteloră.

Pétéchies, *f. pl.* pete purpurate pe pele în unele friguri.

Pétillant, *e*, *adj.* vălvăitoră.

Pétillement, *m.* vălvăire.

Pétiller, *v. a.* a erupe cu sgomotă și de repețițe ori, a vălvăi, precum flacăra.

Pétiolaire, *adj. bot.* care ține de *pétiol.*

Pétiol, *f.* cōda foieloră.

Pétiolé, *éé*, *adj. bot.* cu *pétiol.*

Petit, *e*, *adj.* mică. *En* —, în scurtă; — *à* —, puțină câte puțină, *peu à peu.*

Petit, *m.* puiă de animală.

Petit-canon, *m.* vechiă caracteră de tipografiă.

Petit-fils, *m.* *petite-fille.* *f.* fiulă fiului, nepotă.

Petit-gris, *m.* unu animale, veveriță de nordu, blana lui.

Petit-lait, *m.* serositate ce se separă dela lapte inchiăgat.

Petit-maitre, *m.* omu de uă elegantă affectată.

Petit-métier, *m.* speciă de prăjitură subțire.

Petit-neveu, *m.* *petite nièce*, f. fiulul nepotu'ui.

Petit-parangon, *m.* caracteru tipograficu de 18 puncte.

Petit-pied, *m.* ossu în unghia calului.

Petit-romain, caracteru de tipografiă de 9 puncte.

Petit-qué, *m.* *impr.* punctu și virgu'ă. [tate mică.

Petitement, *adv.* în cantitate mică.

Petit-texte, *m.* *impr.* literă mai mică de cătu *guillarde*.

Petites-maisons, *f. pl. s. maludrerie de Saint-Germain*, vechiu spitalu de nebuni la Paris.

Petitesse, *f.* micșorime.

Pétition, *f.* petițiune, jalbă.

Pétitionnaire, *m.* ceilu cedu, presintă, uă petițiune.

Pétitionner, *v. n.* a face, da, presinta, uă petițiune.

Pétitoire, *m.* cerere la justiță ca se fiă restabilitu seú menținutu într'uă proprietate imobile. Și *action pétitoire*.

Peton, *m.* piciorusu, *fam.*

Pétoncle, *f.* coquilă bivalvă.

Pétrée, *adj. f.* petrosă, stincosă. Se dice de Arabia.

Pétrél, *m.* uă passere palmip. marină. [trosu.

Pétreux, *euse, adj. anat.* petrosu.

Pétrî, *adj.* compusă din. *Il est—de satpêtre*, e supărăciosu, rău.

Pétrifiant, *e, adj.* care petrifică, preface în petru.

Pétrification, *f.* petrificațiune, preface în petru.

Pétrifier, *v. a.* a petrifica, preface, schimba, în petru, a face se incremenescă.

Pétrin, *m.* albiă în care se face, se stringe, coca de păne.

Mettre dans le —, a pune în îndouință (în incurcatură).

Pétrin mécanique, cilindru dințatū cā se frām nte coca.

Pétrir, *v. a.* a face cocă.

Pétrissage, *m.* facere de cocă [ce face cocă de păne.

Pétrisseur, *m. euse, f.* cellu

Pétrole, *m.* petroleu. Bitume ligidu care curge din dischisurile stincelorū, gazu.— *On en extrait une huile très-inflammable, le naçhte.*

Pétrosilex, *m.* speciă de feldspath.

in Pétto, ital. în intrulu inimiei, secretu, *intérieurement.*

Pétu'ament, *adv.* cu petulanță, vd. *urm.*

Pétulance, *f.* petulanță, viuciune impetuosă, vd. *urm.*

Pétulant, *e, adj.* viu, impetuosu, vd. *Brusque.*

Petun, *m.* tutunu, [vech.]

Petuner, *v. n.* a fuma tutunu, *vech.*

Pétunia, *f.* uă plantă din Amer. merid.

Pétunsé, *m.* varietate de feldspath comunu, care intră în compozițiunea porcelanului. Și *pétun-zé.*

Peu, *adv.* puçinu. *Dans —, sous—*, peste puçinu timpū; *à—*, cu incetulu; *à—près.*

- à—*de chose près*, aproape, mai, mai. *Un—, tant soit—*, puțin, foarte puțin. *Pour—que*, nu-mai se..., cellu mai puțin [țiune.
- Peuplade**, *f.* mică popura-
- Peuple**, *m.* popor, norod.
- Peuplement**, *m.* împopu-
rațiune.
- Peupler**, *v. a.* a împopura,
stabili un popor într'ua
țerră.
- Peuplier**, *m.* plop.
- Peur**, *f.* frică, vd. *crainte*.
- Peureux**, *euse, adj.* fricos.
- Peut-être**, *adv.* poate, se poate.
- Pezize**, *f. bot.* speciă de ciu-
perce. [ochi.
- Phacose**, *f.* pătă neagră pe
- Phaéton**, *m.* faeton, brișcă
discoperită pe două roțe.
- Phagédénique**, *adj. med.*
f. gedenic, rodători.
- Phalange**, *f.* falange, corp
de pedestri la antic.
- Phalangite**, *m.* soldat din
falange la ant. *Puș. usit.*
- Phalangose**, *f. med.* morb,
bôlă, unde pleoapele sunt în-
torse în intru.
- Phalanstère**, *m.* commu-
nea societariă în sistema lui
Fourier; lăcuința ei.
- Phalanstérien**, *ienne, adj.*
părtenu allu falansteriului.
- Phalaris**, *m. bot.* speciă de
gramineă. Și *graine de Ca-
narie*.
- Phalène**, *f.* flutur de nôpte.
- Phaleuce**, *phaleuque, m.*
și *adj.* versu latinu sêu
grecu de cinci picioare, (in-
venté par *Phalèque*, poète
grec).
- Phanérogame**, *f. și ad. bot.*
- plantă cu flori, oppusă *cryptogame*.
- Pharaon**, *m.* faraon. Ti-
tlul vechilor regi ai Egiptu-
lului; un joc de cărți.
- Phare**, *m.* far, turnu lumi-
nosu la intrarea porturilor.
- Pharisaïque**, *adj.* fariseic.
- Pharisaïsme**, *m.* farise-
ism, caracteru de ipocrit.
- Pharisien**, *m.* fariseu; ipo-
crit.
- Pharmaceutique**, *adj.*
farmaceutic, de spiçeriă;
sust. f. vd. *urm.* [çeriă.
- Pharmacie**, *f.* farmaciă, spi-
- Pharmacien**, *m.* apoteca-
riu, farmacist, spiçer.
- Pharmacochimie**, *f.* che-
miă de preparațiunii farma-
ceutice.
- Pharmacolithe**, *m.* arse-
niat de calce și cobalt.
- Pharmacologie**, *f.* studiul
medicamentelor în sensu
terapeutic.
- Pharmacopée**, *f.* farma-
copă, tractat asupra pre-
parațiunii medicamentelor.
- Pharmacopole**, *m.* dro-
guist.
- Pharmacoposie**, *f.* pur-
gativu lcid.
- Pharsale**, *f.* farsala. Poemă
epică a lui Lucan.
- Pharyngé,ée, adj.** care se re-
ferese la faringe, vd. *pharynx*.
- Pharyngite**, *f. med.* inflam-
mațiune a faringelui.
- Pharyngotomie**, *f. anat.*
secțiunea faringelui.
- Pharynx**, *m.* faringe, gitlegiu.
- Phase**, *f.* fase, schimbare
successivă; aparințe diverse
ale unor planete, ale lune.

Phasone, *m. nat.* insecte coleoptere.

Phaséole, *f.* vd. *faséole*

Phébus, *m.* Phebu Apolline, *poet.* sórele; *fig.* stîlî obsecură, tare și înflată.

Phénicoptère, *m.* uă mare passère și *bécharu*, *flamant.*

Phénique, *adj.* {*acide*—¹, *chem.* acidă fenică.

Phénix, *m.* fenice, passère fabulosă, care renăscă din cenușea sa; persoană superioară. [nale, extraordinariă.

Phénoménal, *e, adj.* fenomenal

Phénomène, *m.* fenomen, uerî-cé effectă allă naturei care cade sub sensurî; ceaă cé este rară și nouă.

Phérécrate, *m.* versă antică de ună dactilă între două spondei.

Philantropie, *m.* filantropiă, amică allă tutoră ómeniloră.

Philanthropie, *f.* filantropiă, amóre de umanitate.

Philanthropique, *adj.* filantropică, de filantropiă.

Philharmonique, *adj.* filarmonică, care iubescă armonia.

Philheliène, *m.* filellenă, amică allă Greciloră moderni.

Philipique, *f.* filipică, discursă violintă și satirică.

Philyrée, *f. bot.* arburelă totă-déuna verde.

Philologie, *f.* filologiă. Sciința care îmbrăciă diverse părți ale beleură-litere, mai alesă din rîntulă de vedere allă crudițiunii, criticei.

Philologique, *adj.* filologică.

Philologue, *m.* filologă.

Philomatique, *adj.* filomatică, care iubescă sciințele.

Philomèle, *f. fig.* și *poet.* pentru *rossignol*, privighetóre.

Philosophale, *f.* *Pierre*—, pētra filosofale, pretinsă transformăciune a metaleloră în aură, la alchemisti.

Philosophe, *m.* filosofă.

Philosopher, *v. a.* a pertracta materie de filosofă.

Philosophie, *f.* filosofă, cunoscința lucruriloră prin cauzele și efectele loră.

Philosophique, *adj.* filologică.

Philosophiquement, *adv.* filologică, prin filosofă.

Philosophisme, *m.* falsă filosofă, mană de filosofă.

Philosophiste, *m.* falsă filosofă care înfruntă tôte principiile priimite.

Philotechnie, *f.* filotehniă, amóre de arti. [tehnică.

Philotechnique, *adj.* filotehnică

Philtre, *m.* filtru, pretinsă bētură propriă să provóce uă pasiune.

Phimosi, *m. med.* fimose.

Phlasme, *m. chir.* contusiune a unui ossă lată. Și *phlasis*.

Phlébite, *f. med.* flebită. Inflamațiunea membranei interne a vineloră.

Plébotome, *m.* instr. de chirurgiă pentru luată sânge.

Plébotomie, *f.* flebotomiă, lăssată de sânge, *saignée*.

Plébotomiser, *v. a.* a lua sânge.

Plébotomiste, *m.* celulă cé ica sânge.

Phlegmagogue, vd. *flegmagogue*. [țiune.]

Phlegmasie, f. inflama-
Phlegme, vd. *flegme*.

Phlogistique, m. flogistică.
Fluidă prin care se esplică
fenomenul combustivii.

Phlogose, f. med. vd. *phleg-
masie*.

Phlyctène, f. med. pustulă
a pelii.

Phocée, m. ună cetaceă.

Phœnicure, m. uă passere.
Și *rossignol de muraille*.

Pholade, f. moluscă din cinci
bucăți, ce stă în petre.

Phonétique, adj. fonetică,
de voce. Sust. f. fonetică,
tote sunetele unei limbe.

Phonétiquement, adv. fo-
netică.

Phonétisme, m. fonetismă.

Phonique, adj. fonică, de
voce. Sust. f. fonică, arta
de a combina sunetele.

Phonocampique, adj. fo-
nocantică, care resfringe su-
netul.

Phonographie, f. arătarea
sunetelor prin scriere.

Phonomètre, m. fonometru,
instrumentul pentru măsura
sunetelor, vocii.

Phoque, f. focă. Patrupedă
amfibiă, purosă, ce se găs-
sește principale spre poli.

Phosphate, m. fosfat, sare
de acid fosforos.

Phosphite, m. sare de a-
cid fosforic.

Phosphore, m. fosfor.

Phosphoré, ée, adj. fosfo-
rat, care conține fosfor.

Phosphorescence, f. fos-
forescență, proprietatea unor

corpuri de a produce lumină
în obscuritate. [fosforescență.]

Phosphorescent, e, adj.

Phosphoreux, adj. m. fos-
foros. Se dice de acizi for-
mați prin combustivnea in-
cătă a fosforului.

Phosphorique, adj. fosfo-
rică. Califică acidul format
prin combustivnea repede și
completă a fosforului.

Phosphure, m. chem. fos-
fur. Combinațiune de fos-
for cu diverse basi.

Photogénique, adj. care
produce imaginii prin lumină.

Photographe, m. fotograf.

Photographie, f. fotografiă.

Photographier, v. a. a ob-
ține uă imagine prin foto-
grafia.

Photographique, adj. fo-
tografică, produsă prin fo-
tografia.

Photologie, f. tractat asu-
pra luminei.

Photomètre, m. fotometru,
instr. pentru măsura inten-
sității luminei.

Phrase, f. frază; mus. s.
phrase musicale, și ră
regulată de armoniă, de ac-
corduri.

Phraséologie, f. frazeolo-
giă, construcțiune de frază
particulară unei limbe, unui
autor.

Phraser, v. n. mus. a face
frasi, continuități regulate și
complete de cântă se de ar-
moniă, *phraser la musique*.

Phrasier, m. s. *phraseur*,
făcător de frază, cellă ce vor-
besce în desert și afectat.

Phrénique, adj. anat. de

diafragmă, vd. *diaphragmatique*.

Phrénologie, f. frenologiă. Ipoteză a medicului Gall asupra facultăților înțeleșuale după organele creierilor.

Prénologique, adj. frenologică, de frenologiă.

Phrénologiste, m. frenologistă.

Phtiriase, f. med. s. *phtyriasis*, ftiriase, vd. *pédiculaire*. — Ce mot n'est pas certain, attendu que la maladie de Sylla paraît une hypothèse.

Phtisie, f. med. consumațiune lentă, oftică.

Phthisique, adj. med. vd. *étique*.

Phtore, m. vd. *fluor*.

Phu, m. vd. *valériane*.

Phylactère, m. vd. *Talisman, amulette*.

Phylarque, m. filarcă, capă allă unui tribă la Ateniană.

Phyllis, f. arbustă rubiaceă de Canarie.

Phyllithe, f. toia petrificată.

Phyllitis, f. plantă. Vd. *langue-de-cerf*.

Phyllomanie, f. disvoltatū escisivū de foie prin lipsă de cultură.

Phylloxéra, f. filosseră, bôlă a viței.

Phylloxéré,ée, adj. afectatū, bintuitū, de filosseră.

Phyma, m. tumorē inflammatōriă fără causă esternă.

Physale, m. fôrte mare cetaceū.

Physète, m. mare cetaceū.

Physicien, m. fisticū, cellū cē se ocupă de fistică.

Physico-mathématique, adj. care se referesce la fistică și la matematică. *Sciences* — s, sciințe cari aplică matematică la fenomenele naturei.

Physiognomonie, f. cunoscința inclinațiunilor naturală după trăsșurele feței.

Physiognomonique, adj. de *physiognomonie*, vd. *prec.*

Physiographie, m. fisiografă.

Physiographie, f. fisiografiă. Descripțiunea producțiunilor naturei. [siograficū.

Physiographique, adj. fisiografic.

Physiologie, f. fiziologiă. Sciința care tractedă de fenomenele vieței, de organele ființelor viui, animală și vegetală.

Physiologique, adj. fiziologică. [gistă.

Physiologiste, m. fiziologistă.

Physionomie, f. fisionomiă, trăsșurele feței, aspectul sub care vedemă unū lucru.

Physionomiste, m. fisionomistă, cunoscetorū in fisionomiă.

Physionotype, m. aparatū ca să imprime pe gipsū figura unei persoane care trăiesce.

Physique, f. fistică. Sciința proprietăților corpurilor materială, cândū se studiedă fără a le decompune.

Physique, adj. fistică, naturală; sust. m. naturală, constituțiunea naturală și aparinte a omului.

Physiquement, adv. fistică, reale

Phytolithé, *m.* piatră care poartă impresiunea unei plante.

Phytologie, *f.* vd. *Botanique*.

Phytophagie, *m.* scriitorul asupra plantelor.

Phitographie, *f.* descrițiunea plantelor.

Phytophagique, *adj.* fitografic, de botanică.

Phytonomie, *f.* studiul legilor vegetațiunii.

Phytophage, *m.* fitofag, care se nutrește cu plante.

Piacuaire, *adj.* de espiațiune. [trușă, fuduliă, *vech.*]

Piaffe, *f.* ostintățiune, vană

Piaffer, *v. n.* Se dice de un cal, cându lovește pământul cu picioarele anteriori.

Piaffeur, *m.* cal care bate în pământ cu picioarele.

Piailer, *v. n.* a striga, piui.

Piaillerie, *f.* piuită, strigăt, *fam.*

Piailleur, *euse, adj.* care piuesce, care strigă necontenit.

Pian, *m. med.* un morbu venericu americanu. [*fam.*]

Piane-piane, *adv.* incet, incet.

Pianissimo, *adv. mus.* foarte incet. [toru cu piano.]

Pianiste, *m.* pianistu, cântă-piano.

Piano, *m.* piano. Și *fortepiano*, *forte*, *s. piano-forte*.

Piaste, *m. s. piast*, descindinte din Piaști vechiă dinastiă a Poloniei.

Piastre, *m.* monnetă de argintu de valoare diversă. În Ispan. 5 fr. 40 cent.

Piaulard, *e, adj.* care piuesce necontenit (despre pu).

Piauler, *v. n.* a piui (puiul).

Pic, *m.* virfu de munte, instru-

mentu de ferru pentru a sparge petrele; à—, perpendicularu.

Pic, *m.* speciă de passere.

Pica, *f.* appetitu depravatu.

Picador, *m.* cavaleru care lovesce taurulu cu lancia (în luptele cu tauri).

Pication, *f.* blasturu de smola.

Picéa, vd. *épicea* [*naude*]

Pichenette, *f.* vd. *chique*

Pichet, *m.* vechiă măsură de capacitate.

Picholine, *f.* olivă (măslină), din cele mai mici.

Picorée, *f.* vd. *maraude*.

Picorer, *v. n.* a merge să fure comestibil (despre soldați). Comp. *butiner*, *marauder*.

Picoreur, *m.* vd. *marauder*.

Picot, *m.* micu virfu ce rămâne pe lemn, cându nu s'a tăiatu dreptu.

Picoté, *é, adj.* însemnatu cu puncte, ciupitu.

Picotement, *m.* impresiune neocomodă ce produce uă înțepătură ușoriă, ciupitură.

Picoter, *v. a.* a înțepa ușoriu, ciupi. [litiosu, că să înțepa.]

Picoterie, *f.* vorbe disse ma-

Picotin, *m.* măsură ca să de ovădu cailor.

Pie, *f.* passere din familia corbilor; *cheval*—, calu de două culori, dintre cari una este albă.

Pie, vd. *Picux*. [berbecu.]

Pie, *f.* friptură de umăr de

Pièce, *f.* buccată, parte dintr'unu totu. *Tout d'une*—, din uă singură buccată;— *à résistance*, bună buccată de carne, — *de blé*, câmpu

cu grâu. *Ouvrage de—s de rapport*, lucru de mosaică.

Pied, *m.* pede, picioru. *Gens de—*, pedestri. *Au petit—*, pe scurtu, în micu: *ò pied*, pe jeosu (cu picioarele); —*à—*, passu cu passu. *De—ferme*, fără a și părăsi postulul, locul. *Fvre en—*, a fi bine stabilitu. *Lâcher le—*, a fugi, a concede. *Au petit—*, în măsură mică. *Pied de rigne*, viță.

Pied-à-terre, *m.* mica lăcuință într'unu locu unde stă cine-va număi în trecetă.

Pied-d'aigrette, *f.* una plantă, *dauphinelle*, *delphinium*. [copii.

Pied-de-boeuf, *m.* jocu de

Pied-de-chèvre, *m.* pârghiă de ferru.

Pied-de-griffon, *m.* *b t.* speciă de eleboru negru.

Pied-de-lion, *f.* vd. *Colocasic*.

Pied-de-roi, *m.* vechiă măsură de lungime.

Pied-fort, *m.* monnetă de auru seu argintu mai gróssa, ca să servescă de probă

Pied-vert, *m.* vd. *Bécasseau*.

Pied-droit, *m.* *arch.* muru verticaie, care merge dela pământu până la începutul boltei.

Piédestal, *m.* pedestale, piciorul unei colonne. *La pl. piédestaux*. [tale.

Piédouche, *m.* micu pedes-

Piége, *m.* cursă, instrum. că să prindă diverse animalu.

Pie-mère, *f.* terebră, membră subțire, cea rădă internă, care învelesce creeri.

Pierraille, *f.* petrișu.

Pierre, *f.* pētră; —*angulaire*, — *d'attente*, pētră pusă la colțulu murulu; — *de touche*, pētră de probatū pentru auru și argintu; — *de taille*, pētră lucrată (cioplită). — *ponce*, pētră foarte uscată și porosă

Pierre, *f.* cana'e pentru apă făcutu de petre. [țiose.

Pierrieres, *f. pl.* petre pre-

Pierre, *f.* petrică, *rech.*

Pierreux, *ense. adj.* petrosu.

Pierrier, *m. s.* *pierrière*, *f.* micu tunu (d. marină).

Pierrot, *m.* vrabiă; personă din comedia italiană.

Pierrures, *f. pl.* granulațiuni ossóse cari încungiura córnelu animaliloru feróse.

Piété, *f.* pietate, devoțiune, evlaviă.

Piéter, *v. n.* a ține piciorulu în locul însemnatu (la joculu de baba).

Piétinement, *m.* călcare cu picioarele. Și *piétinage*.

Piétiner, *v. a.* a mișca desu cu picioarele.

Piétiste, *m.* pietistă, membru dintr'ua sectă luterană.

Piéton, *m. nne, f.* care merge pe jeosu, pedestre, *fantassin*.

Piêtre, *adj.* prostu, de niciuă valóre, *mesquin*.

Piètrément, *m.* prostu, greșit. *chétivement*.

Piètrerie, *f.* prostiă, lucru de niciunu prețu, *fan*.

Piette, *f.* passere apatică, *nonette blanche*, *religieuse*.

Pieu, *m.* paru. *Pl. pieux*.

Pieusement, *adv.* cu pietate, piosu, evlaviosu.

Pieux, *ense, adj.* piosu, cu pietate.

Pifre, esse, adj. grossă, plină, repletă, (gămană), *pop.*

se Piffrer, v. r. a mânca excesivă (se indopa), *fam. p. us.*

Pigamon, m. uă plantă.

Pigeon, m. porumbă, passere.

Pigeonneau, m. june porumbă.

Pigeonnier, m. ședință pentru porumbi, (coteț).

Pigment, m. *anat.* pigment, materie colorantă a pelii.

Pigne, f. argintă cĂ remăne, după cĂ s'a evaț oratĂ mercuriulă.

Pignocher, v. u. a mânca încetă, fără appetită.

Pignon, m. mică rotă care se imbuccă în a'ta.

Pignoratif, ive, adj. (*contract*), contractă prin care se vinde uă posesiune ereditariă cu facu'tatea de a rĂscumpăra.

Pika, m. mică patrup. siber.

Pilastre, m. columnă pătrată.

Pilau, m. pilafă. [suprapuse.

Pile, f. adunătură de lucruri

Pile, f. laturea unei monnete pe care sunt impresse armăriele.

Piler, v. a. a pisa.

Pilet, m. *nat.* canari nordică.

Pileur, euse, adj. care pisădă.

Pilier, m. stălpă. *Piliers de manège*, stălpi între cari sunt puși caii.

Pillage, m. jefuire.

Pillard, m. jefuitoră.

Piller, v. a. a jefui, a se arunca asupra animaliloră, (despre cĂni).

Fillerie, f. estorsicne, jefuire.

Pileur, m. *euse*, f. jefuitoră.

Pion, m. pișălogă.

Pilori, m. pară unde se espunea legați criminali.

Pilrier, v. a. *fig.* a defăma, vorbi de rău. [tulle.

Piloris, m. șorece din An-

Piloselle, f. uă plantă officinale. [pari.

Pilotage, m. lucru făcută din

Pilote, m. cĂrmaciă; *nat.* mică pesce care insoțesce navele. [nave.

Piloter, v. a. a conduce uă

Pilotin, m. ucenică de marină.

Pi otis, m. pară bĂtuți în pĂmintă, pară grossă.

Pilule, f. pilulă, hapă.

Pimbèche, f. femeă insolente și risibile, care face pe prețioșă, *fam.*

Piment, m. ardeiă, piperă, *piper hispanicum* s. *indicum, mille-graine.*

Pimentade, f. salsă (sossă) de piperă.

Pimpant, e, adj și s. elegant și ingrijită în vestiminte. [țioșă și risibile.

Pimpesouée, f. femeă pretin-

Pimpenel'e, f. *bot.* pimpenelă.

Pin, m. pină, stejară.

Pinacle, m. partea cea mai înaltă a unui edifică.

Pinasse, f. nave de transportă cu pĂnde și cu lopeți.

Pinastre, m. stejară sĂlbăt.

Pinçard, m. cală care apăsă pe locă mergindă.

Pince, f. lucru ascuțită, strinsură cu degitele, clește mare.

Pince-maile, m. omă avară în celle mai nice lucruri.

Pincé, ée, adj. plină de af-

- feclățiune. *Lèvres--es*, labie, buze, subțiri și bine închise.
- Pinceau**, *m.* pevelu, pensulă.
- Pincée**, *f.* câtu pôte lua cine-va între două seû trei degite.
- Pinceier**, *m.* micu bassinu unde pictorii stergu pensulele.
- Pincement**, *m.* grădin., rupere cu virfulu degitelorû.
- Pincer**, *v. a.* a stringe cu degitele, cu cleștele; a călea cordele la violină etc.
- Pincette**, *f.* (maî bine *pincettes*), clește. *Baiser qn. à —, en—*, a săruta pe cnv. luându-i fația cu virfulu degitelorû.
- Pinceur**, *m. euse*, *f.* lucrătoru care redică buccăți cu cleștele.
- Pinche**, *m.* maimuță brasil.
- Pinchina**, *m.* postavu grossu.
- Pinçon**, *m.* semnû cê rămâne cui-va după uâ întepătură.
- Pindarique**, *adj.* pindaricû, în modulû lui Pindarû.
- Pindariser**, *v. n.* a vorbi, scrie, emfaticû.
- Pindariseur**, *m.* care vorbesce, scrie, cu emfase.
- Pinde**, *m.* Pindû, munte allû Greciei, în Tessalia, consecratû lui Apolline (*le Dieu du Pinde*) și muselorû.
- Pinéale**, *adj. f.* (*glande—*), mică glandulă a creerilorû.
- Pineau**, *m.* escelinți struguri negri de Bourgogne.
- Pingouin**, *m.* uâ passere din mările nordice cu aripe scurte. Și *pinguin*, *pingoiz*.
- Pingre**, *adj.* avarû, *chiche*.

- Pinné, éc**, *vd.* *Penné*.
- Finne-marine**, *f.* mare coquilă bivalvă.
- Pinnule**, *f.* placă de cupru la unû goniometru.
- Pinque**, *f. m.* nave pentru sarcine (de încarcătû).
- Pinson**, *m.* speciă de rabia mică. *Vd. și p usum.*
- Pinsonnée**, *f.* vinătore de passeri mice.
- Pintade**, *f.* passere galinaceă. Și *peintade*.
- Finte**, *f.* vechiă măsură pentru liciđi, 93 centilitr.
- Pinter**, *v. n.* a bê cu excessu.
- Pioche**, *f.* sapă.
- Piocher**, *v. a. și n.* a săpa. *fig.* lucra multu.
- Piocheur**, *m.* care lucrêla multu, *fam.*
- Pion**, *m.* pionu de schach.
- Pionner**, *v. a.* a lua multu pionî la joculû de schach.
- Pionnier**, *m.* lucrătoru însărcinatû se applănescă drumurile, sê tragă linie și fosse s. șianțuri, la artileria milit.
- Piot**, *m.* vinu, *pop. vech.*
- Pipa**, *m.* brôscă surinamică.
- Pipe**, *f.* mare butoiu.
- Pipe**, *f.* pipă, cigaretă, — *de Kummer*, cigaretă de Kummer, făcută cu unû felu de cretă, numită așa după inventorulu seû. Prin abusu sê dice *de spumă de mare*, *d'écume de mer*.
- Pipeau**, *m.* flaută câmpenă, fluieru. La *pl.* ramure unse cu cleiû cã se prindă passeri.
- Pipée**, *f.* prindere de passeri cu cleiû etc.
- Piper**, *v. a.* a prinde passeri

- cu cleiū s. altūfelū; *fig.* a înșela, falsifica (la jocū).
- Piperie**, *f.* înșelăciune la jocū.
- Pipeur**, *m.* înșelătorū (la jocū).
- Pipi**, *m.* genū de passeri cānt.
- Piquant**, *e. adj.* iute, înțepătorū; care offensedă; finū, plăcutū. *Comp. poignant.*
- Piquant**, *m.* ghimpe, virfulū unorū plante.
- Pique**, *f.* sulită. *Passer de cent—s;* a întrece cu multū.
- Piqué**, *m.* și *adj.* materiă de bumbacū făcută din două tesseture unite prin puncte. *Mus.* apăsatu forte, tare, allū noțeorū. [*sîte.*]
- Pique-assiette**, *vd. Parapique-nique*.
- Pique-nique**, *m.* ospetū unde fiă-care plătesce partea sa.
- Piquer**, *v. a.* a înțepa, *percer.*
- Piquet**, *m.* micū parū, țărūșū; certū numērū de soldați parați sē plece la prima ordine (piquetū). [*rēū.*]
- Piquette**, *f.* uă beătură; vinū
- Piqueur**, *m.* servitorū care merge pe calū cā sē lū învețe. [*cu sulită.*]
- Piquier**, *m.* soldatū armatū
- Piqure**, *f.* înțepătură.
- Pirate**, *m.* piratū, tălcharū de mare. [*ria de piratū.*]
- Pirater**, *v. n.* a face meserie
- Piraterie**, *f.* meserie de piratū, tălchăritū pe mare; concușiune, esacțiune (jafū).
- Pire**, *adj.* mai reū. *Le pire*, totū cē este mai reū. *De mal en—, pop.* în locū de *de mal en pis*, *vd. pis.* *Avoir du pire*, a avē nefolosū, peridere.
- Piriforme**, *adj.* în formă de pēra.
- Pirogue**, *f.* pirogă, luntre făcută din scorbură de arbure.
- Pirole**, *f.* uă plantă cu foie cā ale pērului.
- Pirouette**, *f.* sfiriitōre; învirtitură într'unū piciorū.
- Pirouetter**, *v. n.* a face învirtitōre într'unū piciorū.
- Pis**, *m.* manela unei vace etc.
- Pis**, *adv.* mai reū. *Le pis*, totū cē este mai reū. *Tant pis*, cu atātū mai reū. *De mal en—, de—en—*, din cē în cē mai reū. *Qui est —*, ceaa ce este mai reū.
- Pis-aller**, *m.* cellū mai reū cē se pōte întimpla.
- Piscine**, *f.* piscină, locū cu apă pentru nutritū pesci.
- Pisé**, *m.* pămintū întăritū, usitatū pentru construcțiunī.
- Pisiforme**, *adj.* de forma mađării.
- Pissasphalte**, *m.* asfaltū amuesticatū cu smolă.
- Pissenlit**, *m.* uă plantă. Și *dent de lion.*
- Pissotière**, *f.* fântānă care aruncă numai puçină apă.
- Pistache**, *f.* fructū de pistaciă.
- Pistachier**, *m.* pistaciă. Arbure de Indie. Și *lentisque.*
- Piste**, *m.* urmă de animale în locurile pe unde a mersū.
- Pistil**, *m. bot.* organū de fructificațiune allū plantelorū.
- Pistoie**, *f.* monnetă de aurū streină val. 10 fr.
- Pistolet**, *m.* pistolū.
- Piston**, *m.* cilindru care jōcă în corpulū unei pompe, cā sē redice apa.
- Pitance**, *f.* porțiune dată la

- fiă-care prăndu în communități; subsistența zilnică.
- Pitaud**, *m.* țerrană greu și mojică, *pop.*
- Pite**, *f.* mică monnetă de cupru. Inus.
- Piteusement**, *adv.* așa încât să escite mila.
- Piteux**, *euse*, *adj.* demn de pietate, de compasiune, de milă; *chère—se*, buccate rele. [muță fără codă.
- Pitègue**, *m.* pitecă, mai-pitié, *f.* pietate, compasiune, milă.
- Piton**, *m.* virful unui munte, cuiu găurit în cap.
- Pitoyable**, *adj.* aplicat la pietate, milos, care escită pietate; demn de pietate. [pietate, cu mila; rău.
- Pitoyablement**, *adv.* cu **Pitre**, *m.* rău glumeț.
- Pitrepite**, *m.* liquore foarte tare făcută cu spirit de vin.
- Pitte**, *f.* speciă de aloe.
- Pittoresque**, *adj.* picturesc, propriu a se depinge; care depinge viu spiritului.
- Pittoresquement**, *adv.* în mod picturesc.
- Pituitaire**, *adj.* de pituită, *vd. urm.*
- Pituite**, *f.* pituită, umore albă și viscoasă a corpului. *Comp. phlegme s. flegme.*
- Pituiteux**, *euse*, *adj.* abundante în pituită.
- Pityriase**, *f.* pitiriase, speciă de scabie.
- Pivert**, *m.* uă passere galbină și verde.
- Pivette**, *f.* prima erbă resărită.
- Pivoine**, *f.* uă plantă renuncul.
- Pivoine**, *f.* mică passere cu gîtul roșu. Și *bouvreuil*.
- Pivot**, *m.* buccată de metal rătundă, assupra cui se invirtesce un corp solid; rădăcina arburilor care merge perpendicular în pămînt, (*racine pivotante*).
- Pivotant**, *e*, *adj.* care se invirtesce, care intră verticale în pămînt.
- Pivoter**, *v. a.* a se invirti că un pivot.
- Pizzicato**, *m.* pizzicato, buccată de musică essecutată lovind cîrdele cu degitul pe instrumintele de arcușii.
- Placage**, *m.* placat, aplicațiunea unui lucru peste altul; metal, lemn, aplicat în foie foarte subțiri.
- Plaçage**, *m.* distribuțiunea locurilor în ruă piață publică, dreptul perceput pentru fiă-care loc.
- Placard**, *m.* lucru de timplăria d'assupra unei porți, scriptură se imprimată lipit pe strate, pe ulițe.
- Placarder**, *v. a.* a lipi un aflipt, un placard.
- Place**, *f.* loc, *endroit*; oraș fortificat la frontieră. *Homme en—*, om investit cu uă funcțiune onorabile. *A la place de* (rău *en place de*), în loc de. *Place d'armes*, loc spațios unde se rânduiesc soldații în bătaia.
- Place**, *interj.* rînduiți-vă!
- Placement**, *m.* punere; vindere, bau depuși cu interesi. *Bureau de—*, loc unde se adună servitorii cari caută de lucru.

Placenta, *m. anat.* parte din învelișul fătului; *bot.* învelișul plantelor.

Placer, *v. a.* a pune, așeza; depune bani cu interese.

Placet, *m.* vd. *Pétition*.

Placeț, vd. *tabouret*, (*vech.*).

Placeur, *m. euse*, *f.* celulă ce indică, desemnă, locurile.

Placide, *adj.* placid, blând, liniscit, *paisible*.

Placidité, *f.* placiditate, egalitate de caracter, blândetă.

Placier, *m. ière*, *f.* locatarul de locuri etc. într'ua piață, că se le închiriază de nouă altora. [vanu].

Plafond, *m.* lăcunar, ta-

Plafonnage, *m.* facerea unui lăcunar sau tavanu.

Plafonner, *v. a.* a face, dispune, unu lăcunar, tavanu.

Plafonneur, *m.* celulă ce face tavanul.

Plagal, *m.* și *adj. mus.* (*mode* —, *ton* —, modu musical, unde cînta e la acutu și quarta la grave (la cînturî bicer.).

Plage, *f.* tîrmu de mare, tîrmu deschis, plaiu; tîrru.

Plagiaire, *m. s. auteur* —, plagiatoru. Autoru care extrage din alte cărți și luă dă că alu sîu, *convoleur*.

Plagiat, *m.* plagiatu, extracțiune din cărți, vd. *prec.*

Plagièdre, *adj. cristal* —, cristalul cu fețele oblice.

Plaid, vd. *Plaidoyer*, (*vech.*).

Plaid, *m.* mantă a muntinilor din Scoțiu.

Plaidable, *adj.* care se pôte desinde înaintea tribunaliilor.

Plaidant, *e, adj.* definsoru, care susține uă definsiune, uă appărare în justiță.

Plaider, *v. a.* a desinde (pleda), susține unu processu, uă contestațiune, apăra la tribunali; a fi în processu.

Plaideur, *m. euse*, *f.* definsoru, celulă ce desinde, apăra, cauze în tribunali.

Plaidoirie, *f.* vd. *Plaidoyer*.

Plaidoyable, *adj. m.* Califică dîlele de audiință în cari se potu apăra processese. *P. us.*

Plaidoyer, *m.* definsiune, discursu de avocat.

Plaie, *f.* soluțiune de contînuitate, parte môle a corpulu prin lovitură, etc., plăgă, rană, *blesure*.

Plaignant, *e, adj.* care face uă plîngere în justiță.

Plain, *e, adj.* planu, șessu.

Plain-chant, *m.* cîntu ordinariu alu Bisericeii. La pl. *des pleins-chants*.

Plain-pied, *m.* lăcuință cu mai multe camere în acel'asu etagiu.

Plaindre, *adj.* a deplînge, avé compasiune de. *Se* —, a se plînge, nu fi mulțumit.

Plaine, *f.* planiță, câmpiu, șessu, *plate campagne*.

Plainte, *f.* plîngere, doleanță.

Plaintif, *ive, adj.* plîngetoriu, plîngerosu, avindu accentulă unei plîngerii.

Plaintivement, *adv.* cu voce de plîngere, plîngerosu.

Plaire, *v. u.* a plăcê, *s'il vous plaît*, decă bin-voiți, vè rogă. *Ce qui plaît*, ceea ce place; *ce qu'il plaît*, ceea

- cè voiesce cine-va. *Se—*, a gëssi plăcere in, la. [glumă.
- Plaisamment**, *adv.* in
- Plaisance**, *f. lieu, maison de—*, loc, casă, de deliciu, vilă pentru pură plăcere.
- Plaisant**, *e, adj.* plăcut; glumitoriu; extraordinariu.
- Plaisanter**, *v. n.* a glumi.
- Plaisanterie**, *f.* glumă, lucru disu că să facă a ride.
- Plaisir**, *m.* plăcere. *Les menus—s*, plăcerile mănunte. *Avec—, à—*, cu plăcere; cu grije; cu facilitate (*fam.*); *par—*, prin distrațiune, pentru cercare (*fam.*).
- Plamée**, *f.* calce, vară, de care s'a servit cine-va la argăsélă.
- Plamer**, *v. a.* a muia și face să cață përul peilor prin calce.
- Plamerie**, *f.* loc, unde se curăță peile de përu.
- Plan**, *e, adj.* plan, șes.
- Plan**, *m.* suprafață plană, șes; desemnul unui orașiu, grădine etc.; plan, proiect. *Dégradation des plans* (in pict.), diminuțiunea obiectelor reprezentate mai multă se mai puțin departe.
- Planaire**, *f. nat.* verme apat.
- Planche**, *f.* scândură; placă de cupru gravată, mică pământ cultivat.
- Planchéier**, *v. a.* a acoperi, pardosi cu scânduri.
- Plancher**, *m.* scânduri, pardosélă.
- Planchette**, *f.* mică tablă; instrument pentru redicatu planuri.
- Plançon**, *m. s.* plantard, ra-
- mură (de salciă) taiată pentru altoit.
- Plane**, *m.* vd. *platane*.
- Planer**, *v. a.* a face neted; poli; *v. n.* a plana, se susține in aer.
- Planétaire**, *adj.* planetariu, de planete.
- Planète**, *l.* planetă. [rindea.
- Planeur**, *m.* lucrător cu
- Planimétrie**, *f.* planimetriă, geometriă plană, arte de a măsura suprafețele plane.
- Planirostre**, *adj. nat.* cu rostru, cioc, lat.
- Planisphère**, *m.* planisferă, cartă care reprezintă ambele jumătăți ale globului.
- Planoir**, *m.* forfecelă fără virf (la argintari).
- Plant**, *m.* rădăcină de curcindă plantată, plantațiune. *Jeune—, nouveau—*, viță de curcindă plantată.
- Plantade**, *f.* viță.
- Plantage**, *m.* plantațiune de tutun, de calea etc. in colonie.
- Plantain**, *m. bot.* plătagină, gen de plantaginee.
- Plantaire**, *adj.* care se referesce la talpa piciorului.
- Plantard**, *m.* vd. *Plançon*.
- Plantat**, *m.* jună viță de unu annu. [sădire.
- Plantation**, *f.* plantațiune,
- Plante**, *f.* plantă, vegetale, buriană;—*des pieds*, talpa piciorului.
- Planter**, *v. a.* a planta, sădi.
- Planteur**, *m. ease, f.* plantator, săditor. Colon american care possede și cultivă plantațiuni.
- Plantis**, *m. s.* loc plantat.

- Plantoir**, *m.* uneltă pentru plantat, pentru sădit.
- Planton**, *m.* *s. soldat de—*, soldat de serviciu lângă un oficiar superior.
- Plantule**, *f. bot.* embriunile rădăcinii. Și *plumule*.
- Plantulithe**, *m. nat.* moluscă.
- Plantureusement**, *adv.* în abundență, *copieusement*.
- Plantureux**, *eus. adj.* copios, abundanț, îmbelșugat. [remase dela rindea.
- Planure**, *f.* fâșie de lemn
- Plaque**, *f.* tablă, foia de metal.
- Plaqué**, *és. adj.* copperit de o lamină de aur, de argint etc.; metal plăcat.
- Plaqueminier**, *m.* specie de abanos, arbore din sudul Europei și din Indie.
- Plaquer**, *v. a.* a placa, a aplica un lucru lat peste altul, copperi cu o lamină de metal. [netă de cupru.
- Plaquette**, *f.* mică monedă
- Plaqueur**, *m.* lucrător la placatură, vd. *plaquer*.
- Plaquis**, *m.* incrustațiune de petre fără legătură.
- Plasme**, *f.* smarandă pulberată, pisat.
- Plastique**, *f.* plastic, care posedă facultatea de a forma; *f.* plastică, arte de a modela figurele în gips etc.
- Plastron**, *m.* bucată dinainte la o lorică, la sarică; țesta de jeos a brôșcei țestose.
- Plastronner**, *v. a.* a copperi cu *plastron*, vd. *prec.* Se —, a se premuni.
- Plat**, *m.* latul unui lucru, teleru, farfuriă, — *creux*, farfuriă adincă; — *du métier*, ceva din ceaa ce se face mai bun; *à—, tout à—*, în lat (tout plat); cu t. tulă; *à—couvert*, clandestin, în ascuns.
- Plat**, *e. adj.* lat, întins, fără inegalități pe suprafață.
- Platatin**, *adv.* pe lat, în lat.
- Plat-bord**, *m.* grile pe marginea punții unei nave.
- Plate-bande**, *f.* potecă într-o grădină; ornamentul de arhitectură lat și drept.
- Plate**, *f. mar.* luntre lată.
- Plate-forme**, *f.* suprafață, copperiș lat și șes.
- Plate-ongle**, *f.* cureea s. funii pentru a ține caii dificili, rēi.
- Platanaie**, *f.* platanetă, tărîm plantat cu platan.
- Platane**, *m.* platan, frumos și mare arbore amantaceu. Și *plane*.
- Plateau**, *m.* fundul balanelor mării; pământ înălțat, der lat și plan, șes.
- Platée**, *f.* masiv de fundațiune în tota întinderea construcțiunii, farfuriă grossolană plină cu bucate, *pop.*
- Platement**, *adv.* fără demnitate, fără gust. *Tout—*, fără întorsure, d'a dreptul.
- Plateure**, *f.* strat orizontale al unei minere.
- Platille**, *f.* pândă de in țesută cu lire late.
- Platine**, *f.* platină. Și *or blanc*, aur alb. — *Métal blanc, plus pesant que l'or et inaltérable.*

Platine, f. placa unui orologiū, unui pendulū, unei clante; ferrū de călcatū, *avoir une bonne platine*, a vorbi multū, *pop.*

Platitudo, f. înjeo-ire, lipsă absolută de gustū, de plăcere.

Platonicien, *enne*, *adj.* platoniciū. *Sust. m.* pãrtênũ allũ doctrinei lui Platon.

Platonique, *adj.* platoniciū. *Amour*—, afecțiune pură și cu totulū spirituale, depãrtatã de uerĩ-cẽ sensualitate.

Platonisme, f. platonismũ, sistemã filosoficã a lui Platon.

[de gipsũ.

Plãtrage, *m.* lucru fãcutũ

Plãtras, *m.* sfãrimãture de gipsũ vechiũ.

Plãtre, *m.* gipsũ, sulfatũ de calce, ipsosũ, *Battre comme* —, a bate escesivũ.

Plãtré, ée, *adj.* copperritũ de gipsũ. [gipsũ.

Plãtrer, v. a. a copperi cu

Plãtreux, euse, *adj.* gipsosũ.

Plãtrier, *m.* fãcãtorũ seũ vinãtorũ de gipsũ.

Plãtrière, f. minerã, ocnã, de gipsũ.

Plaubage, *m.* vd. *dentelaire*.

Plausibilité, f. calitatea lucrului plausibile, vd. *urm.*

Plausible, *adj.* plausibile, de lãudatũ, de approbatũ.

Plausiblement, *adv.* în modũ de laudã.

Plèbe, f. plebe, poporul de jeosũ.

Plèbéien, *ienne*, s. și *adj.* plebeũ, din ordinea, rândulũ, poporulũ, la R. ant.

Plèbiscite, *m.* plebiscitũ, decretũ emanatũ dela adu-

nanța poporulũ pe triburĩ, la Rom. anticĩ.

Plée, f. speciã de zambilã americanã.

Pléiades, f. *pl.* pleiadĩ, șesse stele în semnulũ Taurulũ.

Pléige, f. cauciune, cheșãșũ, *vech.*

Pléiger, *pléger*. v. a. a da cauciune, cheșãșiã, în justiã, *vech.* Vd. *cautionner*.

Pléin, e, *adj.* *Prendre une bille—e*, a lovi bila în centrulũ seũ.

Pléin, m. plinũ, implutũ; completũ; plinitate; — ultimulũ gradũ de creșcere. *Le trop*—, escedintele, prisosulũ.

Pléinement, *adv.* deplinũ, completũ, cu totulũ.

Plénière, f. *Cour* —, adunanãã solemnã cẽ ținea regii și marii principĩ.

Plénipotentiaire, *m.* și *adj.* ministru cu pleniputiãã, cu deplinã putere dela gubernulũ seũ pentru uã negoțiațiune, pentru a tracta.

Plénitude, f. abundenãã escesivã, — *des temps*, implinirea profetilorũ (în Bibl.).

Pléin-pouvoir, *m.* pleniputiãã, putere deplinã.

Pléonasmé, *m.* pleonasmũ, abundenãã de vorbe cari esprimũ aceeași idee, *redondance de paroles*.

Plérose, f. restabilirea plinitãã corpului (dupã bõlã).

Plérothique, *adj. med.* propriũ a face se creșcã cãrnurile.

Pléthore, f. pletorã. pré multũ sânge și umorĩ.

Pléthorique, *adj.* pletoricũ.

Pleur, *m.* plânsu, plânsetu,
pleurs, plânsete.

Pleurant, *e, adj.* care plânge.

Pleurard, *e, adj.* și *s.* care
plânge desu și fără cauză.

Pleure-misère, *m.* avaru
care se plânge tot-deuna de
miseriă. Și *pleur-pain*.

Pleurer, *v. n.* a plânge.

Pléurésie, *f.* pleurese, in-
flamațiune de pleură.

Pleurétique, *adj.* pleure-
ticu, cu inflamațiune de
pleură.

Pleureur, *m. euse, f. și adj.*
plângătoriu.

Pleureuses, *f. pl.* feme
luate cu plată că se plângă
la immormintări, bande de
pândă că se pörtă întorse
peste măneci, ca semn de jale.

Pleureux, *euse, adj.* care
annunță uă persónă intris-
tată și apprópe se plângă.

Pleurnicher, *v. n.* a plânge
simulat, se preface că plânge,
precum copii, *fam.*

Pleurnicherie, *f. s. pleur-
nichement*, plânsu prefăcutu.

Pleurnicheur, *m. euse, f.*
care se preface că plânge.

Pleurodynie, *f.* durere de
lature.

Pleuronecte, *m.* pleuro-
nectu, pesce innotătoru pe
lature.

Pleuro - pneumonie, *f.*
med. inflamațiune simu-
tană a pleurei și plămănilor.

Pleurs, *m. pl.* plânsete, la-
crime.

Pleutre, *m.* omu de nimicü,
valóre nulă, *fam.*

Pleuvor, *v. n.* a ploua, căde
plouiiă.— Il pleut, il pleuvait,

il plut, il a plu, il pleuvra, il
pleuvrait, qu'il plut, pleu-
vant, plu.

Plèvre, *f. s. pleure*, pleură,
membrană care accopere
interioru cöstele.

Plexus, *m.* plessu, rețea for-
mată de fire de nervi.

Pleyon, *m.* rogosu, papură
pentru legatü vița.

Pli, *m.* indouitură, cută, inve-
lișid de scrișóre etc. (plicü).
Les plis et replis du cœur,
ceea că este mai secretü in
inimă.

Pliable, *vd. flexible*.

Pliage, *m. vd. fléchissement*.

Pliant, *e, vd. souple, docile*.

Plica, *f. vd. plique*.

Plicatile, *adj.* dispusu a se
îndoui, a se curba, încovăia.

Plicatule, *f. nat.* moluscă
acefală.

Plie, *f.* speciă de pesce ma-
rinu latü.

Plié, *m.* indouitura genuchi-
lorü.

Plier, *v. a.* a curba, pleca,
încovăia, *ployer, courber,*
fléchir.

Pleur, *m. euse, f.* care cur-
bedă, încovăiedă.

Plinger, *v. a.* a muia fitilulü
in seü (la luminărari).

Plinthe, *m. vd. socle*.

Ploir, *m.* cuțitü de fildeșü
etc. pentru indouitü și tăiatü
chärtia.

Pliocene, *adj. și m. geol.*
tërrimü terciariu suprapusu
peste miocenü (*miocene*) și
conținindü mai multe coquile
recinți.

Plique, seü *plica, f. plica*,
unü morbü allü përulei.

Plissé,ée, *adj.* și *s. m.* increțit, increțitură, plissé.
Plissement, *m. s.* plissage, increțire.
Plisser, *v. a.* a face cute, increți. *Se—*, a se increți.
Plisson, *m.* buccate compuse de cremă și lapte.
Plissure, *f.* increțitură.
Ploc, *m.* amesteciu de pěrũ de vacă și sticlă, cẽ se asșterne între cãptușela navii.
Plomb, *m.* plumbũ. *A —*, perpendiculariũ; *fig.* justũ.
Plombage, *m.* plumbitũ, plumbuire (și pentru dinți).
Plombagine, *f.* plumbagine, substanțã mineralã din care se face condee de plumbũ. Și *mine de plomb, graphite.*
Plombé,ée, *adj.* plumbitũ (plumbuitũ), vinãtũ.
Plomber, *v. a.* a plumbi, (plumbui); smãlta (smãlțui).
Plomberie, *f.* laboratoriu unde se tórna plumbũ.
Plombeur, *m.* cellũ cẽ plumbesce mërfa, materiale.
Plombier, *m.* turnãtorũ de lucruri de plumbũ.
Plombière, *adj. f.* (pẽtrã) care sãmẽnã cu plumbulũ.
Plongant, *e, adj.* care se affundã, care este în direcțiune de sus în jeosũ.
Plongée, *f.* *fortif.* partea parapetului care merge aplecãndu-se pãnẽ la *glacis.*
Plongement, *m.* cufundare.
Plongeon, *m.* passere apaticã, cẽ se cufundã desũ, *fig. faire le—*, a șĩ pleca capulũ sã nu lũ lovẽscã glonțulũ.
Plonger, *v. a.* a cufunda; *v. n.* a se cufunda.

Plongeur, *m.* affundãtorũ, cellũ cẽ se cufundã în apã.
Plongeurs, *m. pl.* passeri apatice, cari se cufundã.
Ploquer, *v. a.* a pune *ploc* (vd. vb.) la carena navii.
Ployable, *adj.* flessibile, susceptibile de a se curba, încovãia. Mai bine *ployant.*
Pluche, *f.* vd. *peluche.*
Pluie, *f.* plouia. [sere.
Plumage, *m.* penne de passere.
Plumasseau, *m.* scuturãtore de penne. Vd. *plumeau.*
Plumasserie, *f.* meseriã și comerchiũ de *plumassier.*
Plumassier, *m.* cellũ cẽ preparã și vinde penne rare și cãutate.
Plume, *f.* pennisã; condeiu (*plume métallique*).
Plumeau, *m.* scuturãtore fãcutã din penne mari.
Plumée, *f.* cãtã cernelã pôte lua condeifulũ.
Plumer, *v. a.* a scôte pennele, jumuli, scôte banĩ dela *cnv.* triã etc.
Plumet, *m.* penne la pãlẽ.
Plumetis, *m.* cusseturã de flori etc. fãcutã cu mãna.
Plumeux, *euse, adj.* fãcutũ de penne, pennisũ.
Plumicolle, *adj.* cu gitulũ garnitũ de penne.
Plumipède, *adj.* și *m.* plumipedũ, cu penne la picioare.
Plumitif, *m.* originale de sentințe judiciarie și deliberațiuni, commissã. [*ding.*
Plum-pudding, *m.* vd. *pou-plumule*, *f.* pennișiorã. Vd. *plantule.*
la Plumart, *f.* cea mãi mare parte, cei mãi mulți. *La—du*

temps, mai de ordinariu, mai de obicei.

Pluraliser, v. a. *gram.* a pune în plurale.

Pluralité, f. pluralitate, cellă mai mare număr.

Plurie, *elle*, *adj.* și *m.* plurale, immulțit.

Plus, *adv.* plus, mai mult. *Tant et —*, în abundență; *d'autant —*, cu atât mai mult; *de—en—*, din ce în ce mai mult. [mai mulți.

Plusieurs, *adj.* și *s. pl.*

Puis-je-te - vois, plus-je-t'aime, *m.* nume vulgare pentru **myosotis**, vd. vb. [gerată.

Plus-pétition, f. cerere es-

Plus - que - parfait, *m.* *gram.* mai multă că perfectă.

Plus tôt, *adv.* mai curând; *le—*, cât mai curând.

Plus-value, f. adaos, escedente, de valoare. [mai bine.

Plutôt, *adv.* de preferință,

Pluvial, *m.* speciă de mare mantă de biserică, *vech.*

Pluvial, *e*, *adj.* pluviale, de plouă.

Pluvier, *m.* genă de passeri.

Pluvieux, *euse*, *adj.* plouios.

Pluviose, *m.* 5-a lună a calend. republ. (dela 20 Ianuar. până la 19 febr.).

Pneumatique, f. pneumatică. Știința care pertractă de proprietățile aerului și de fluidi; *adj.* pneumatic, relativ la aer. *Machine —*, mașină pneumatică, prin care se estrage aerul.

Pneumatologie, f. tractat de substanțe spirituale.

[**Pneumatose**, f. *med.* pneu-

matose, morbu cauzat prin fluidi adunați în organe.

Pneumologie, f. tractat de plămâni.

Pneumonie, f. s. *pneumonie*, pneumoniă, inflamațiunea parinchimei plămânilor.

Pneumonique, *adj.* (*remède—*), pneumatic, propriu morbilor de plămâni.

Pneumopleuritis, f. *med.* pneumopleurite, inflamațiunea plămânilor și pleurii.

Pneumotomie, f. *anat.* dissecțiunea plămânilor.

Pnyx, *m.* pnissul. Loc de adunare a poporului ca să delibereze, în Atena vechiă.

Poa, *m. bot.* genă de graminee.

Pochade, f. umbrită, schiță, repede și neglesă, *croquis.*

Pochée, f. busunar. *Acheter chat en—*, a cumpăra fără a examina ce este.

Pochée, *ée. adj. écriture—e*, scriere urâtă și plină de macule. *Pochée*, f. câtă conține busunariul.

Pocher, v. a. lovi pe *cnv.* la ochi încât să se infle.

Pocheter, v. a. a stringe, strivi, purta în busunar.

Pochette, f. mică busunar.

Pochon, *m.* mare picătură de cernelă; lovitură de pumn, *pop.*

Podagre, f. podagră, reumatism la picioare. Că *adj.* și *sust.* cu podagră.

Podestat, *m.* oficiariu de poliție și de justiție în Italia.

Podomètre, *m.* vd. *odomètre.*

Podoptères, *m. pl. nat.*

palmipeđi cu patru degite unite prin uă membrană.

Podor, *m.* stabilimentă fran-
cesă în Senagambia.

Podure, *f. nat.* genă de in-
secte aptere.

Pecile, *m. s. pécile*, pecile,
portică (galeriă) publică a-
dornată cu statue la Atena
vechiă.

Poêle, *m.* vëlă cê se ține pe
capulă fidințaților în tim-
pulă benediciunii nupțială;
postavă care invelesce si-
criulă.

Poêle, *f.* patelă, frigare.

Poêle, *m.* seă *poile*, sobă.

Poêlée, *f.* cătă se întige pe
uă frigare, *fan*.

Poêlier, *m.* cellă cê face și
assêdă sobe. [fundă.

Poêlon, *m.* mică sobă pro-
Poêlonnée, *f.* cătă pôte să
incăpă în sobă.

Poême, *m.* poemă.

Poésie, *f.* poesiă; elevațiune
poetică, sințimintulă frum-
sulă ideale; strălucire și a-
vuțiă poetică.

Poète, *m.* poetă. Se đice
masculinulă și despre femeie.

Poètereau, *m.* fôrte reă
poetă.

Poétique, *adj.* poetică; *f.*
poetică, tractată de poesiă.

Poétiquement, *adv.* poetică.

Poétiser, *v. a.* a da culóre
poetică, a face versuri.

Poge, *m.* laturea dréptă a
navii.

Poids, *m.* pondă, greutate;
importantă.

Poignant, *e, adj.* înțepăto-
riă, care înțepă, *piquant*.

Poignard, *m.* pumnal.

Poignarder, *v. a.* a lovi,
uccide, cu pumnalulă.

Poigne, *f.* putere în pumnă.

Poignée, *f.* pumnă, măneră;
ceaa cê pôte conține ună
pumnă închisă.

Poignet, *m.* puntulă de u-
niune allă mănei și brațiu-
lă; marginea mănecei.

Poil, *m.* pěră; culórea pěr-
lă (la omă *chevelure*).

Poiloux, *vd. misérable*.

Poilu, *ue, adj.* perosă.

Poincillade, *f.* frumosă ar-
bustă gramineă de America.
Și *fleur de Paradis*.

Poinçon, *m.* acă, undrea;
buriă.

Poinçonner, *v. a.* a in-
semna prin înțepătore, prin
punte.

Poindre, *v. a.* a ciocni (pui).

Poing, *m.* (pronunț. fără *g.*,
pumnă).

Point, *m.* punctă; *au der-
nier*—, escisivă; în *impr.*
a 6-a parte din liniă; *de tout*
—, totale, întregă, perfectă.
Point du jour, reversatulă
đilei. [cum, *vd. Ne*.

Point, *adv. negat.* nici-de-

Pointage, *m.* puntațiune,
îndreptare către ună punctă,
desemnațiune pe cartă a pun-
tului, unde se află uă nave.

Pointal, *m.* proptea perpen-
diculară.

Pointe, *f.* virfă, asvirlitura
calului; sulă de gravori.

Pointement, *m. s. pointage*,
puntațiune, îndreptare a tu-
nului.

Pointer, *v. a.* a lovi cu vir-
fulă sabiei; dirige spre ună
punctă; insemna cu punctă.

Pointeur, *m.* artileristă care punctează, îndreptează tunul.
Pointillage, *m.* facere de puncturi cu condeiul.
Pointillé, *m.* desemnă prin puncturi.
Pointiller, *v. n.* a face puncturi cu condeiul etc ; a disputa, contesta, scrupulos.
Pointillerie, *f.* contestațiune, certă pentru lucruri de nimic. *Comp. picoterie.*
Pointilleux, *euse, adj.* care se certă pentru lucruri mici.
Pointu, *ue. adj.* cu virf.
Pointure, *f.* punctură, înțepătură ; lungimea formei la cismari.
Poire, *f.* pără, fructul părului ; butilă îmbrăcată cu piele pentru pulbere de vânătoare. *Poire d'angoise*, pără foarte aspră.
Poirée, *f.* băutură făcută cu pere, citru de pere.
Poireau, *m.* sevă *porreau*, uă plantă. *Vd. și verrue.*
Poirée, *f.* plantă potag. numită și *bétie, bette blanche.*
Poirier, *m.* pără, arbure rosaceă care face pere.
Pois, *m.* mașare. *Pois à senteur*, mașare înflorită.
Pois-de-merveille, *m. s. corindum*, uă plantă.
Poison, *m.* venin, otravă, *venin.*
Poissard, *e, adj.* care imită limba și moralile poporului de jeos.
Poissarde, *f.* femeă din poporul cellă mai de jeos.
Poisement, *m.* smolit.
Poisser, *v. a.* a freca cu pece, cu pără, a smoli.

Poissex, *euse, adj.* plin de pece, de smolă, smolit.
Poisson, *m.* pece, — *rouge s. dorade de la Chine*, *vd. cyprin.* [pentru lici.
Poisson, *m.* vechiă măsură
Poissonnaie, *f.* pescișori.
Poissonnerie, *f.* pescăriă.
Poissonneux, *euse, adj.* abundante in pesci. [car.
Poissonnier, *m. ière, pes-*
Poissonnière, *f.* uneltă de cuină pentru friptă pece.
Poitrail, *m.* peptulă calului.
Poitrinaire, *adj.* bolnav de pept, fistic.
Poitrine, *f.* pept.
Poivrade, *f.* salsă cu piper, sare, oțet, și untdelemn.
Poivre, *m.* piper ; — *d'Inde, —long*, *vd. piment.*
Poivrer, *v. a.* a pipera, presăra cu piper.
Poivrier, *m.* arbure ind. care produce piper ; piperiță.
Poivrière, *f.* piperiță, solniță pentru piper.
Poivron, *m.* ardei nepisat.
Poix, *f.* pece, materie cleioasă, smolă, — *resine, —jaune*, resină ordinară.
Polacre, *m. s. polaque*, nave cu lopete și cu vele lat., triânguliari, pe Mediteranea ; călare polonez. [poli.
Polaire, *adj.* polare, dela
Polarisant, *e, adj.* care pôte polarisa.
Polarisation, *f. fis.* polarizațiune. Modificațiune a razelor luminoase reflectate sub diverse anghiuri de suprafețe transparente, cândă

străbată corpuri dotate cu refracțiune dublă.

Polariscope, *m. fis.* instrument. că se determină lumina polarisată. Și *polari-mètre*.

Polariser, *v. a.* a produce polarisațiune, vd. *prec.*

Polarité, *f. fis.* polaritate. Proprietatea magnetului, sevă acului magnetat, de a se dirige către un punct determinat al orizontului.

Polder, *m.* Se dize de vastele câmpie din Țerreele de jeosă protectate de săgasuri.

Pôle, *m.* pol, fiă-care din ambele extremități ale unui glob. *Pôles magnétiques*, punctele oppuse ale magnetului, în care e concentrată puterea magnetică. *Pôles électriques*, extremitățile unui metal electricizat.

Polémarque, *m.* polemarcă, căpitană de armată la antici.

Polémique, *f.* polemică, dispută în scris; *adj.* polemică, de polemică.

Polémiste, *m.* polemist, cellă cè face polemică.

Polémoscope, *m.* ună ochiană. [ligă.

Polenta, *f.* polentă, mămă-

Poli, *ie, adj.* polit, cu lustru.

Police, *f.* poliția. *Tribunal de—*, tribunale care cunnosce infracțiunile făcute în regulanțele poliției, pe când delictetele mai gravi le cunnosce la *Poli e correctionnelle*.

Policer, *v. a.* a civilisa, îndulci moralile. [liția.

Policier, *m. ière, f.* de po-

Polichinel, *m. polichinelle*, polichinel, persoană din comedie napolitane.

Polichinelle, *f.* spețiă de danț risibile, bufonic.

Poliçon, *m.* vd. *polisson*.

Poliment, *m.* politură (po-leire). [litosă.

Poliment, *adv.* polit, (po-

Polir, *v. a.* a poli, da lustru.

Polisseur, *euse, adj.* care polesce, lustruesce.

Polissoir, *m.* instrument. pentru polit, sclivisor.

Polissoire, *f.* rôtă de lemn pentru a da lustru laminelor călcate.

Polisson, *une, adj.* prè liber, licințios, desfrinat.

Polissonner, *v. v.* a face lucruri indecinti, vagabundi.

Polissonnerie, *f.* vorbă, întorsură, indecinte, neonestă.

Polissure, *f.* politură.

Politesse, *f.* politeță, civilitate. Mod de a lucra conforme cu cele mai nobili precepte.

Politique, *adj.* politic; *m.* politic, cellă cè se ocupă de cunnoscința affacerilor publice: *s. f.* cunnoscința dreptului public, interesilor principilor, politică.

Politiquement, *adv.* în mod politic.

Poitiquer, *v. n.* a a raționa asupra affacerilor politice.

Polka, *f.* polka. [fam.

Polker, *v. n.* a juca polka,

Polkeur, *m. euse, f.* cellă cè jică polka, *fam.*

Pollen, *m. bot.* pulbere fecundante conținută în anteră.

- Pollicitation**, *f. juris.* obligațiune contractată de cine-va fără să fiă priimită de partea cea-altă.
- Polluer**, *v. a.* a profana.
- Pollution**, *f.* profanațiune.
- Polonaise**, *f.* polonesă, un cântă; speciă de haină.
- Polosse**, *m.* ammetică de cupru și de cossitoră.
- Poltron**, *m. onne*, *f.* fricosă, mișelă.
- Poltronnerie**, *f.* mișeliă, lipsă de curagiu.
- Polyacoustique**, *adj. t.* care multiplică sunetele.
- Polyadelphie**, *f. bot.* classe de plante. [plante.
- Polyandrie**, *f.* classe de
- Polyanthe**, *adj. bot.* care poartă multe flori.
- Polyanthée**, *f.* culessă de buccăți literarie pentru usulă autoriloră.
- Polycholie**, *f.* excessă de bilă, de venină.
- Polychreste**, *adj.* care servește la mai multe usuri.
- Polychrome**, *adj.* de mai multe culori.
- Polycotylédone**, *adj.* cu multe lobule, *vd. lobe.*
- Polyèdre**, *m. geom.* poliedru, solidă cu mai multe feșe. [de poliedru.
- Polyedrique**, *adj.* in formă
- Polygale**, *f.* poligală, uă plantă. Și *poligale*, *herbe de lait.*
- Polygame**, *m.* și *f.* poligamă, căsătorită cu mai multe femei de-uădată.
- Polygamie**, *f.* poligamiă.
- Polyglotte**, *adj.* scrissă seă impressă in mai multe limbe.
- Polygone**, *m. geom.* poligonă. Figură cu mai multe anghiuri și mai multe lateri.
- Polygonal*, *e, adj.* cu mai multe anghiuri.
- Polygraphe**, *m.* autoră care a scrissă assupra mai multoră materie.
- Polygraphie**, *f.* partea unei bibliotece care conține pe *polygraphes*, *vd. prec.*
- Poligynie**, *f. bot.* poliginiă, ordine de plante.
- Polymathe**, *m.* erudită care possede cunnoscințe forte multe, forte variate.
- Polymathie**, *f.* sciință intinsă și variată.
- Polymathique**, *adj.* polimatică, *vd. prec.*
- Polinôme**, *m. mat.* polinomă. Cantitate algebrică compusă de mai mulți termini.
- Polyodonte**, *adj. zool.* care are numeroși dinți.
- Polyoptre**, *m.* și *adj.* Se dice de uă sticlă care multiplică obiectele.
- Polype**, *m.* polipă, animale marină, cu mai multe picioră; *med.* crescetură cărnosă pe membranele viscoșe.
- Polypétale**, *adj. bot.* cu multe petale.
- Polypeux**, *euse, adj. med.* de natura polipului, *vd. polype.* [multe foșioare.
- Polyphylle**, *adj. bot.* cu mai
- Polypier**, *m.* lăcuință comună a polipiloră agregatori.
- Polypite**, *m.* polipi fossilă.
- Polypode**, *adj.* cu multe labe.
- Polyptique**, *adj.* *vd. pouillé.*
- Polysarcie**, *f. med.* obesi-

- tate, îngrășiare a corpului.
- Polyscope**, *adj.* și *m.* vd. *Polyoptre*.
- Polystile**, *adj. archit.* polistilă, cu multe colonne.
- Polysyllabe**, *adj. gram.* de mai multe silabe.
- Polysynodie**, *f.* sistemă de administrațiune care constă în a substitui fiă-care ministru printr'ună consiliu.— Cercată în Franca după Lud. XIV.
- Polytechnique**, *adj.* politehnică, care îmbrășă mai multe arti seŭ sciințe. *Ecole* —, scôla politehnică, creată în Franca sub convențiune în 1794.
- Polythéisme**, *m.* politeismă, sistemă de religiune care admite pluralitatea deilor.
- Polythéiste**, *m.* politeistă, păr'énă allă politeismului.
- Polytric**, *m.* speciă de plantă.
- Polytypage**, *m.* scôtere de mai multe figure prin același tipar.
- Polytyper**, *v. a.* a forma tiparul unei figure, că se se scôtă appoi mai multe.
- Polytypeur**, *m.* tipăritor de figure.
- Pommade**, *f.* pomadă, unginte; speciă de întorsură a calului (*maneg.*).
- Pommader**, *v. a.* a unge cu pomadă.
- Pomme**, *f.* măr. (fruct); — *de terre*, cartofi, — *épineuse*, vd. *stramonium*, — *d'amour*, — *dorée*, *s. lycopersicum*, speciă de pantă.
- Pommé**, *ée, adj.* rătundă că mărul; *fig.* complet.
- Pommé**, *m.* cidru de mere.
- Pommeau**, *m.* mică bulă pusă la mânerul săbiei.
- Pommelé**, *ée, adj.* însemnată cu pete rătunde cenușie.
- Pommeler**, *v. r.* a se coperi de mici nori albi și cenușii (despre cer).
- Pommelière**, *f.* consumțiune, ftise plămăniară (oftică) la unele animale domestice.
- Pommelle**, *f.* strecurătoare la diverse tuburi s. țeve.
- Pommer**, *v. n.* a lua forma mărului. Se ăice de vărđă, de lăptuce.
- Pommeraiie**, *f.* loc plantat cu meri.
- Pommeté**, *ée, adj.* adornată cu *pommette*, vd. *urm.*
- Pommette**, *f.* ornament în forma unui mic măr; os-sul feăiei, obrađului, sub ochi. [rcsaceu.]
- Pommier**, *m.* măr, arbure
- Pompe**, *f.* pompă, magnificință; tulumbă.
- Pomper**, *v. a.* a atrage cu pompa aerul, seŭ ună liquidă.
- Pompeusement**, *adv.* pomposă, cu pompă, magnifică.
- Pompeux**, *euse, adj.* pomposă, magnifică; nobile, înaltă.
- Pompier**, *m.* pompier.
- Pompon**, *m.* ornament de femeă de puăină valoare.
- Pomponner**, *v. a.* a adorna cu *pompon*. [cident.]
- Ponant**, *m.* vd. *ponent*, ocupare.
- Ponçage**, *m.* politură cu pētra *ponce*, vd. *urm.*
- Ponce**, *f. s. pierre-ponce*,

- punice, pétră vulcanică, uscată, porosă și ușióriă.
- Ponce**, f. micú sacú plinú cu carbuní negri.
- Ponceau**, m. macú roșiú; mică punte; *adj.* roșiú fórté viuú.
- Poncer**, v. a. a poli, da lustru cu pétra *ponce*.
- Ponche**, m. béatură compusă de apă, sacharú, lémăiă și rachiú, punș.
- Poncire**, m. speciă de mare lemăiă.
- Poncis**, m. desemnú calcatú cu pétra *ponce*, cu carbune.
- Ponction**, f. *chir.* punctiune, înțepătură într'ua parte a corpului, cá sê éśă unú lícidú revêrsatú acolo.
- Ponctualité**, f. esactitate.
- Ponctuation**, f. puntațiune, punerea semnelorú cuvenibilí, precum punctú, virgulă, etc.
- Ponctuel**, *elle*, *adj.* punctuale, esactú, regulatú.
- Ponctuellement**, *adv.* punctuale, cu esactitate, tocmaí.
- Ponctuer**, v. a. a punta, pune puntele cuvenibilí, precum virgulă etc.
- Pondag**, m. inclinațiunea stratului de carbuní.
- Pondage**, m. dreptú cê se percepe in Anglia dela mêrfurí, și care este regulatú după pondú s. greutate.
- Pondérable**, *adj.* ponderabile; susceptibile de a fi ponderatú, cântáritú.
- Pondération**, f. ponderațiune, ecilibru mutuale între ponderí și puterí. [ecilibra.
- Pondérer**, v. a. a pondera,
- Pondeuse**, f. passêre feminină care produce oué.
- Pondre**, v. a. a face oué, a oua. Scoția.
- Poney**, m. micú calú de
- Ponent**, m. s. *ponant*, vd. *occident*.
- Pongo**, mare maimuță.
- Pont**, m. punte, podú peste ape. *Pont-levis*, mică punte care se redicá și se lassă.
- Pont-neuf**, m. cântú popurare.
- Ponts-et-chaussées**, m. *pl.* corpú de inginerí însárcinați speciale și esclusivú cu confecțiunea și întreținerea cáilorú, punțilorú, canalelorú, etc.
- Ponte**, f. facere de oue, ouare.
- Ponte**, m. puntatorú, jucătorulú relativú cu banquerulú în unele jocuri de întimplare (de norocú).
- Ponté,ée**, *adj. mar.* cu punte, cu podú (despre naví).
- Ponter**, v. n. a punta, juca in cărți etc. contra banquerú.
- Pontet**, m. partea șelei care este în formă de arcată.
- Pontife**, m. pontifice. Persónă care are juricțiune și autoritate în lucruri de religiune. *Le souverain*—, papa.
- Pontifica'**, *ale*, *adj.* pontificale. *Sust. m.* carte de rugăciunile și cerimoniile episcopali.
- Pontificalement**, *adv.* pontificale, cá pontifice.
- Pontificat**, m. pontificatú, demnitate de mare pontifice. Astădi demnitatea papei.
- Ponti**, m. vergea de ferrú pentru fabrica sticlei.

Ponton, *m.* punte plutitorie, barcă lată cu unu catartu.

Pontonage, *m.* dreptu pentru trecerea unei punți.

Pontonier, *m.* perceptoru de plățile pentru trecerea pe punte; artileristă constructoru de punți militari.

Pontuseau, *m.* liniă de metalu că se facă chărtiă liniată (la fabrica de chărtiă).

Pope, *m.* popă.

Popeline, *f.* materie de lână și mătase.

Poplité, ée, *s.* *poplitaire*, *adj.* dela glesne.

Populace, *f.* poporul de jeosă.

Populacier, ière, *adj.* propriu poporului de jeosă.

Populaire, *adj.* popurare, care ține de popor, iubită de popor.

Populairement, *adv.* în modu popurare.

Populariser, *v. a.* a face popurare. *Se —*, a deveni popurare, a și atrage favoarea, afecțiunea, poporului.

Popularité, *f.* popularitate, caracterulu omulu popurare, purtare propriă a atrage favoarea poporului.

Population, *f.* populațiune, lăcuitoři.

Populéum, *m.* pomadă calmante făcută cu germină de plop și plante narcotice.

Populeux, euse, *adj.* popurosă.

Populo, *m.* mică copilă, *fam.*

Poracé, ée, *adj. med.* de culoare verde (despre umori).

Porc, *m.* porc, rimător.

Porc-épic, *m.* patrupedă ro-

șetoriu allu cu corpă este armatū cu ghimpi.

Porc-marin, *m.* vd. *mar-souin, dauphin.*

Porcelaine, *f.* porcelană.

Porcelet, *m.* vd. *Gloporte și Jusquame.*

Porchaïson, *f.* starea mistrețulu în annutimpulă când este foarte grassă.

Porche, *m.* locu copperitū la intrarea unui templu seū palatū. [toru de porci.

Porcher, m. ère, f. pēdi-

Porcherie, *f.* staulu de porci.

Porcine, *adj.* de porci.

Pore, *m.* poru. [cu por.

Poreux, euse, *adj.* porosū,

Porion, *m.* lucrătoru superioru în minele Belg.

Porosité, *f.* porozitate, por.

Porphyre, *m.* porfiră, pētră roșă închisă cu pete albe.

Porphyrisation, *f.* pulverisațiune, frecare pe tablă.

Porphyriser, *v. a.* a pulverisa, freca pe tablă (de porfir).

Porracée, vd. *poracé.*

Porreau, vd. *poire u.*

Porrection, *f.* cerimoniă catolică pentru a conferi ordinile minori. [repausă.

Port, *m.* portu; *fig.* locu de

Port, portu, mersulu unei persoane; plată de transportu, (porto).

Port-d'armes, *m.* dreptu de a purta arme. [purta.

Portable, *adj.* care se pōte

Portage, *m.* transportu.

Portail, *m.* portă-mare, fațiată principale a unei biserice.

Portant, e, adj. bien—, mal—, sănētosū, nesănētosū; à bout —, foarte de aproape.

Portatif, *ive, adj.* purtativă, care se poate purta ușor.

Porte, *f.* poartă. *Veine*—, vină considerabilă a ficatului.

Porte-aiguille, *f. instr.* care servește chirurgilor să țină mâini bine acele.

Porte-allumettes, *m.* cutia de chibrituri.

Porte-arquebuse, *m.* oficiarul care ducea pușca regelui. *Pl. nevar.*

Porte-assiette, *f.* tavă pentru talere.

Porte-baquette, *f.* inel în care stă vergea pușcei.

Porte-balle, *m.* tolbașiu.

Porte-bougie, *f. chir.* specie de tub, *vd. canule.*

Porte-barres, *m.* ochiuri de frînghiă în inelul căpeștrului.

Porte-broche, *m.* mâner mobil care primeste diferite unelte.

Porte-carabine, *m.* *vd. Porte-mousqueton.*

Porte-chape, *m.* celulă care poartă de ordinariu manta, vestimentul de prelat, în biserică. *Pl. nevar.*

Porte-choux, *m.* mică cală de grădinar.

Porte-cigarre, *m.* portușigară, țigaretă. [*chelier.*]

Porte-clefs, *m.* *vd. Gui-*

Porte-collet, *m.* buccată de carton care servește să anine la gât colțelul (iaca) popilor catolici. [*creion.*]

Porte-crayon, *m.* portușcrayon.

Porte-croix, *m.* celulă care poartă crucea înaintea unui cardinal, la procesiuni.

Porte-crosse, *m.* celulă care

poartă bastonul pastoral (*la crosse*) înaintea episcopului.

Porte-Dieu, *m.* preot care duce hoșnavilor viaticul.

Porte-drapeau, *m.* purtătorul drapelului la pedestri. *Pl. nev.* [*prec.*]

Porte-enseigne, *m.* *vd.*

Porte-épée, *m.* curea de care se poartă sabia.

Porte-étendard, *m.* purtător de stindard la călărime. *Pl. nevar.*

Porte-étriers, *m.* curea care servește a redica scările șelei. Și *trousse-étriers.*

Porte-étrivières, *m. pl.* alcale de la marea.

Portefaix, *m.* purtător de sarcină, hamal, *crocheteur.*

Porte-fer, *m.* cutia de la marea pentru potcove preparate.

Portefeuille, *m.* portușfoliu.

Porte-hache, *m.* cutia toporului la săpători militari (*chez les sapeurs.*)

Porte-lanterne, *f.* insectă luminoasă de America.

Porte-lettre, *m.* portușfoliu pentru scrisori.

Porte-malheur, *m.* persoană, lucru, care aduce nefericire (piadă rea).

Porte-manteau, *m.* oficiar care poartă manta regelui său a principilor.

Porte-monnaie, *m.* portușmonnet.

Porte-montre, *m.* perniță de orologiu. *Pl. nevar.*

Porte-montres, *m.* cutia cu gemuri unde orologiarul espun efecte de ale lor. [*susțină dăbalele.*]

Porte-mors, *m.* curele cari

Porte-mouchettes, *m.* tăviță pentru mucări.

Porte-mousqueton, *m.* acū la șea deunde se anină carabina.

Porte-page, *m.* *impr.* chărțiță strinsă în maș multe dupe, pe care se asședă uă pagină de compozițiune, după cē a fostū legată.

Porte-pierre, *t. chir.* instrumentū destinatū a ținē nitratulū de argintū, tocū pentru pétra iadului.

Porte-plume, *m.* tocū de condee.

Porte-respect, *m.* armă definsivă care impune. Semnū esternū de demnitate.

Porte-tapisserie, *f.* ușiă în perete tapetată cum este peretele.

Porte-trait, *m.* curea care susține trăgătorile dela hamuri.

Porte-vent, *m. mus.* tubū dela organatū.

Porte-verge, *m.* una din persōnele inferiōri bisericesci.

Porte-vis, *m.* metalū d'asupra șurupului dela cocoșulū puscei. Și *contre-platine*.

Porte-voix, *m.* instrumentū care duce vocea departe.

Porteur, *m. euse*, *f.* purtătorū de sarcine, adductorū de scrisorī; calulū surugiului.

Portier, *m. ière*, *f.* portariū.

Portière, *f.* portiță dela trăs-sură; perdea înaintea ușei, portărăssă la monasteriū.

Portière, *f. vache, brebis*—,

vacă, ouie, în etate de a purta, de a avē puī.

Portion, *f.* porțiune, parte dintr'unū totū. [țiune.

Portioncule, *f.* mică porțiune.
Portique, *m.* porticū, galeriă.

Porto, *m. s. oporto*, porto, vinū de Oporto în Portug.

Portor, *m.* marmure négră cu vine imitândū aurulū.

Portraire, *v. a.* a face portretulū, *vech.*

Portrait, *m.* imagine, portretū, descrițiunea unei persōne.

Portraitiste, *m.* pictorū de portrete. [vech.

Portraiture, *f.* vd. *Portrait*,

Portugaise, *f.* monnetă de aurū portugesă val. 45 fr. 27 cent.

Portulacé, ée, *adj.* care sēmēnă cu *pourpier*.

Portulan, *m. mar.* carte care conținea descrițiunea porturilorū, cōstelorū mării etc.

Portumne, *m. nat.* crustaceū decapodū.

Posage, *m.* munca și spesele necesare pentru a asședa unele lucruri.

Pose, *f.* punerea petrelorū la uă construcțiune; asședare, atitudine (posă); sentinele asședate în facțiune.

Posé, ée, *adj.* pusū, asședatū, determinatū, admissū; liniscitū, seriosū (despre omeni).

Posément, *adv.* încetū, fără precipitațiune, *modérément*.

Poser, *v. a.* a pune, asședa; *v. n.* a fi pusū, ședē în po-

- sițiune (posa). Comp. *mettre, placer*.
- Poseur**, *m.* cellă cè asședă.
- Positif**, *ive, adj.* pozitiv, certă, constante, sigură, *certain*.
- Positif**, *m. gram.* pozitiv.
- Positif**, *m. mus.* mică organat.
- Position**, *f.* pozițiune, situațiune, circumstanțe în cari se gëssesce cine-va.
- Positivement**, *adv.* pozitiv, certă, de sigură.
- Pospolite**, *f.* nobiliă Poloniei adunați în corpă de armată.
- Possédé,ée,adj.** possessă de demonă, turmintat.
- Posséder**, *v. a.* a possede, avé în stăpinire. *Se—*, a se predomni, stăpini.
- Possesseur**, *m.* possessor.
- Possessif**, *adj. m.* posesiv, care esprime posesiune.
- Possession**, *f.* posesiune, avere, stăpinire. La *pl.* posesiuni, colonie.
- Possessoire**, *m. jur.* posesiunea unui imobile; posesiunea unui beneficiu. *Action—*, acțiune pentru a fi menținută seă reintegrat în posesiune.
- Posset**, *m.* bătură englesă. *Lait bouilli méié de bière*.
- Possibilité**, *f.* putință, calitatea lucrului posibil.
- Possible**, *adj.* posibil, care è cu putință. |poștă.
- Postal**, *e, adj.* postale, de
- Postcommunion**, *f.* orațiune cè dice preotulă după comuniune seă grijaniă.
- Postdate**, *f.* dată falsă posterioare cellei adevărate, *p. u.*
- Postdater**, *v. a.* a data dela ună timpă posterioră zilei în care s'a făcută epistola.
- Poste**, *f.* poștă.
- Poste**, *m.* postă, funcțiune, locă unde se asședă armate.
- Poster**, *v. a.* a pune, asședa, într'ună postă, într'ună locă. *Se—*, a se asședa ca se observe. Comp. *aposter*.
- Postérieur**, *e, adj.* posterioră, care urmédă, vine, după altulă.
- Postérieurement**, *adv.* posterioră, în urmă, peurmă.
- à **Postérieurs**, *adv.* a posteriori, din celle cè urmédă.
- Posteriorité**, *f.* timpă care urmédă după altulă.
- Postérité**, *f.* posteritate, descindinții din aceeași origine, successori, urmași.
- Postes**, *f. pl.* ornamente de arhitectură.
- Postface**, *f.* prefațiă la finele unei cărți.
- Posthume**, *adj.* și *s.* postumă, născută după mórtea tatălui seă. *Ouvrage—*, operă postumă, publicată după mórtea autorului.
- Postiche**, *adj.* făcută și adausă îndată, pusă în loculă altui; posticiu, falsu, artificial. [rugiă.
- Postillon**, *m.* poștașiu, su
- Postscénium**, *m.* postsцениu, parte a teatrului antică situată după scenă.
- Post-scriptum**, *m.* postscriptă, ceea cè se scrie după semnătură.
- Postulant**, *e, m. f.* procu-

- roru postulate; cellu ce sollicita unu locu, cere cu stăruință.
- Postulat**, *m.* postulat, ceaa ce se cere ca recunoscutu (intr'ua discussiune).
- Postulation**, *f.* postulațiune, funcțiunea unui procurorū postulate; cerere.
- Postuler**, *v. a.* a postula, cere cu insistință, cu stăruință.
- Posture**, *f.* situațiunea, pozițiunea, corpulu, atitudine.
- Pot**, *m.* oă, marmită; cască.
- Pot-au-feu**, *m.* carne și fertură în oă, în marmită.
- Pot-de-vin**, *m.* de bētu, aldămașu. Pl. *pots-de-vin*.
- Potpourri**, *m.* amesticu de diverse feluri de carne și de legumi; potpurri.
- Potable**, *adj.* de bētu, care se pote bé fără repumnanță. *Or—*, auru licidat.
- Potage**, *m.* supă cu pâne etc.
- Potager**, *m.* grădină de legumi etc.
- Potager**, *ère, adj.* unde se cultivă legumi.
- Potamot**, *m.* speciă de pîantă.
- Potasse**, *f.* potassă, oxidu de *potassium*. Alkali forte causticu, luatū mai alessu din cenușea vegetali!orū.
- Potassé**, *ée, adj.* ușoriu combinatū cu potassă.
- Potassium**, *m. chem.* potassiū, corpū simplu metallicū, de culore argint., baa potassei. [gröss séu inflatā.
- Pote**, *adj. f. main—*, mână grössă séu inflatā.
- Poteau**, *m.* parū; *— guide*, care indică drumulū.
- Potée**, *f.* cătū conține uă oă; grămadă, cossitor calcin.
- Poté**, *ée, adj.* grassū și plinū.
- Potelet**, *m.* mică parū.
- Potelot**, *m.* mineră de plumbū.
- Potence**, *f.* spîndurătoare; uniune de trei grînde cari facū anghiū spre a ține ceva.
- Potentat**, *m.* potentatū, suveranū unui Statū mare.
- Potentiel**, *elle, adj. med.* putințiale. Se dice de remediulū care lucrédă prin uă virtute caustică; virtuale, care essiste în putere, opp. care essiste în *realitate*.
- Poterie**, *f.* vase de pămîntū séu de cossitorū.
- Poterne**, *f.* pörtă secretă la fortificațiunī.
- Potestatif**, *ve, adj.* care depinde de părțile contractanți.
- Potier**, *m.* olariū.
- Potin**, *m.* cupru galbinū.
- Potion**, *f.* poțiune, medicamentū licidū.
- Potiron**, *m.* dovlécū mare.
- Potose**, *m.* avuție abundanți. — Dela *Potose*, fluviū americanū, care duce aurū.
- Pot-pourri**, *m.* vd. *pot-pourri*.
- Potron-jaquet**, *s. potron-minet, m.* reversatulū dorilorū, *pop.*
- Pou**, *m.* pëduchiū. Pl. *poux*.
- Pou-de-soie**, *m.* s. uă materiă de mătasse.
- Pouacre**, *adj.* și *s.* murdariū, vd. *saiope, vilain*.
- Pouah!** *interj.* care esprime desgustū.

Pouce, *m.* degetul mare.
Poucettes, *f. pl.* fringhiă, instrum., pentru legatū de-gitele unorū arrestați, sē nu fugă.
Poucier, *m. chir.* degetariū.
Pouding, *m.* pudingă. Și *plum-pudding*.
Poudingue, *m.* concrețiune de petricele unite printr'unū cimentū fōrte durū.
Poudre, *f.* pulbere, praful; — *à canon*, erbă de pușcă.
Poudrer, *v. a.* a copperi u-sioriū, stropi, cu pulbere.
Poudrette, *f.* materiă de ingrășiātū pămintulū uscată și in pulbere.
Poudreux, *euse, adj.* pulberosū, copperitū de praful.
Poudrier, *m.* fabricante de pulbere de pușcă. *Puș. us.*
Poudrière, *f.* fabrică, magasinū, de pulbere de pușcă; cuthiă pentru pulb. de pușcă.
Pouf! *interj.* buf! *Faire un pouf*, a despărē fără sē fiă plătitū ce era dētoriū.
Pouf, *m.* speciă de gătēlă de capū pentru femee.
Pouf, *adj.* Se dīce de uă marmure care sē reduce in pulbere.
Pouffer, *v. n.*— *de rire*, a ride nevoluntariū, bufni de risū.
Pouille, *m.* vd. *Pouilles*.
Pouillé, *m.* catalogū de be-neficiele unei diocese, *vech.*
Pouiller, *v. a.* a dojeni cu injurie (ocări).
Pouillerie, *f.* mare necură-țeniă.
Pouilles, *f. pl.* imputațiuni (dojană) injuriōse, grossolane.

Pouilleux, *euse, adj.* care are pēduchi. [*pouillier*.
Pouillis, *m.* rēū ospelū. Și
Poulailler, *m.* ședință de găne (cotețū). [de trei anni.
Poulain, *m.* calū maī micū
Poulaine, *f. mar. f.* buc-cată de lemnū dela prora navii.
Poulan, *m.* ceaa cē pune maī multū la jocū acela care dă cărțile. [grășiātă.
Poularde, junē găină in-
Poule, *f.* găină; nișă a fiă-căruī jucătorū (la cărți).
Poulet, *m.* puiū de găină.
Poulette, *f.* puică.
Poulevrin, *m.* pulbere de pușcă fină.
Pouliche, *f.* junică, maī jeosū de trei anni.
Poulie, *f.* scripete. [scripeți.
Pouleur, *m.* făcătorū de
Pouliner, *v. n.* a nasce (despre junice).
Poulinière, *f. jument* —, junică destinată a nasce.
Pouliot, *m.* micū scripete.
Pouliot, *m.* speciă de mentă piperită, de ismă.
Poulpe, *f.* speciă de moluscă.
Pouls, *m.* pulsū, mișcare a sârgelui arteriale, cercetată la artera mănei.
Poultre, *m.* vd. *poutre*.
Poumon, *m.* plămănū.
Poumèle, *f.* varietate de orđū.
Poupard, *m.* păpușă mare; copilū grossū—; unū pesce.
Poupe, *f.* pupe. Partea pos-teriōre a navii, opp. *l'avant*, *la proue*, prora.
Poupée, *f.* păpușă.
Poupelin, *m.* speciă de pră-jitură.

Poupeton, *m.* speciă de mâncare de carne tocată.

Poupon, *m. onne*, *f.* june copilul grassă la față.

Pour, *prep.* pentru. *Le—et le contre*, afirmativul și negativul. *Pour lors*, atunci.

Pourboire, *m.* de bețut, mică liberalitate în semn de satisfacțiune (bacșiș).

Pourceau, *m.* purcelu.

Pourchasser, *v. a.* a căuta, urmări, cu stăruință.

Pourfendeur, *m.* — *de géants*, lăudăros, falsu vitetă.

Pourfendre, *v. a.* a dispica unu omu de sus până josu.

Pourparler, *m.* *vd. Conférence.*

Pourpier, *m.* uă plantă legum.—*de mer*, unu arburelu.

Pourpoint, *m.* vechiă îmbrăccăminte, care accopera delă gătă până la cinsură. *Le moule du—*, corpulu.

Pourpre, *f.* purpura; *s. m.* roșiū închisū; *fig.* demnitate regală,— *romain*, cardinalatū.

Pourpre, *m. med.* grave esantemă caracterisată prin mice pete purpurate roșie.

Pourpré, *ée*, *adj.* purpuratū, frumosū roșiū închisū.

Pourpris, *vd. enclos, enceinte.*

Pourquoi, *conj.* pentru cē, de cē. *C'est—*, de aceea.

Pourri, *e*, *adj.* putreditū.

Pourrir, *v. a. s.* *pourrir*, a putredii, strică, *v. n.* a se strica.

Pourrissage, *m.* muiatulū

peticelorū in apă, cā se faciliteze triturațiunea lorū (la fabr. de chărtiă).

Pourrissoir, *m.* locū unde se lassă peticele se fermintede (pentru chărtiă).

Pourriture, *f.* putreditură.

Poursuite, *f.* urmărire, persecuțiune. La *pl.* procedurile unui processū.

Poursuivant, *m.* cellū cē urmăresce ca -e căstige ceva.

Poursuivre, *v. a.* a alerga după, cā se ajungă, a urmări; persecuta. *Se—*, a se urma, se continui.

Pourtant, *vd. cependant néanmoins, toutefois.*

Pourtour, *m.* circuitū de diverse obiecte, edificiu.

Pourvoi, *m.* recursū la unū tribunale superiorū.

Pourvoir, *v. a.* a procura necesariulū, premuni; dota, adorna. *Se—*, a se îngriji, se premuni, *se fournir.*

Pourvoirie, *f.* locū de conservatū provisiuni alimintari.

Pourvoyeur, *m. vuse*, *f.* însărcinatū se procura provisiuni alimintari, carne etc.

Pourvu que, *loc. conj.* numai sē.

Poussa, *m.* unū jocū de copii.

Pousse, *f.* bobocu, fructe; mică ramure cē crește antetiu primăvera, *jets.*

Poussé, *f.* lecțiune (bóla) plămănare a cailorū. *Cheval—de nourriture*, calū care a mănecatū prē multū.

Poussée, *f.* impulsione. împinsură. *Belle—*, întreprindere neferice. *Donner la—*

- à *qn.* a turminta, urmări, pe cine-va.
- Pousser**, v. a. a face impulsivne, impinge; prolungi. — à *bout*, a supăra.
- Poussette**, f. s. *poussète*, jocu de copii.
- Poussier**, m. pulbere de cărbune.
- Poussière**, f. pulbere, prafu.
- Poussiéroux**, *euse*, adj. plinu de pulbere.
- Poussif**, *ive*, adj. (*gros homme*—), omu grossu, care respiră greu, *pop.*
- Poussin**, m. puiu nouu nascutu.
- Poussinière**, f. colivia pentru pu.
- Pousoir**, m. cilindră terminatu de unu nasturu, care se impinge, că se facă se bată orologiulu de repetitivne.
- Poutre**, f. bârnu, grindă mare; — seü *pouttre*, junică peste trei anni.
- Poutrelle**, f. mică grindă.
- Pouvoir**, v. n. a puté, avé facultatea, fi în stare se.
- Pouvoir**, m. putere, facultate de a face, autoritate.
- Pouzzolane**, f. nisipu vulcanicu rosiaticu, dela Puzzol. Și *poussolane*, *pozzolane*.
- Pragmatique**, adj. pragmaticu. *Sanction*—, regulamentu ecclesiasticu.
- Prairial**, m. a 9-a lună a calend. republic. dela 20 maiu.
- Prairie**, f. prată, livede.
- Praline**, f. pralină, migdală prăjită în sacharu.
- Praliner**, v. a. a prăji în sacharu. [punte.
- Prame**, f. nave cu uă singură
- Prase**, f. speciă de smarandă.
- Praticable**, adj. practicabile, care se pôte practica; pe unde cine-va trece.
- Praticien**, m. practicante, cellu ce are esperiinta, practica, artiă sêlle.
- Pratique**, f. prasse, practică, aplicațiunea regulorū și principiilorū; essecutiune; datină. La pl. practice; înțelegeri secrete.
- Pratique**, adj. practicū, care tinde la acțiune, care essecută. [ticu, în practică.
- Pratiquement**, adv. practic.
- Pratiquer**, v. a. a practica, pune în acțiune, essecuta, îndeplini. *Se*—, a se practica, se face addesé, fi în obiceiū.
- Pré**, particulă care se unesce la vorbe, că se esprime anteriorulū seü superiorulū.
- Préadamites**, m. pl. préadamiti. Sectatori cari pretindea că înainte de Adam a essistatū alti omeni.
- Préalable**, adj. préalabile, care trebue se fiă dîssu seü făcutu înainte de a trece mai departe. *Au*—, înainte de tôte, *suparavant*.
- Préalablement**, adv. préalabile, *au préalable*, vd. *prec.*
- Préambule**, m. preambulū, începutu, speciă de esbordiu.
- Préau**, curte de închisore, de monasteriu, vd. și *pré*.
- Prébende**, f. prebindă, venitulū unu canonicu, beneficiulū unu călugaru; canonicatū.

Pré bendé, *ée, adj.* care se bucură de prebindă, vd. *prec.*

Pré bendier, *m.* ecclesiasticu inferioru canoniculu.

Pré caire, *adj.* precariu, care se esercită nesigură și prin toleranță; cu depindință, a cui duraiă este nece-tă.

Pré cairement, *adv.* precariu.

Pré caution, *f.* precauțiune, circumspecțiune, pē-lă, ceea ce se face din prevedere.

Pré cautionné, *ée, adj.* precaut, preingrijit, prudent.

Pré cautionner, *v. a.* a preingriji, a lua dinainte mēsurele necesare contra. *Se—*, a se premuni, lua precauțiunii, se pune în pē-lă.

Pré cédemment, *adv.* precedent, mai înainte, *au-a-ravant, ci-devant.*

Pré cédent, *e, adj.* precedent; *m.* faptu anterioru ce se propune ca autoritate.

Pré céder, *v. n.* a precede, merge înainte, fi imediatu înainte, fi mai înainte.

Pré ceinte, *f.* margine care formēdă cinsura navii.

Pré centeur, *m. s. préchan-tre*, mare cântatoru. Demnitate în unele catedrali.

Pré cepte, *m.* preceptu, regulă, lecțiune, comandă.

Pré cepteur, *m.* preceptoru, învățatoru.

Pré ceptoral, *e, adj.* propriu preceptorulu, învățatorulu.

Pré ceptorat, *m.* preceptorat, starea, funcțiunea, preceptorulu, învățatorulu.

Pré cession, *f.* — *des équi-*

noxes, precesiunea ecinopților, mișcarea retrogradă a puntelor ecinopțiali catre appus.

Pré chantre, vd. *précenteur.*

Pré che, *f.* predicatiune, predică, orațiune a ministrilor religiunii protestante; locul unde este ținută.

Pré cher, *v. a.* a predica, instrui prin predice; a lăuda.

Pré cheur, *m.* predicatoru; *frères—s*, titlu ce și lua Dominicanii. Vd. *prédicateur.*

Pré cheuse, *f.* femeă care cērtă, dojenesce.

Pré cieuse, *f.* prețioasă. Femeă afectată în gesturile, în vorbele sēlle.

Pré cieusement, *adv.* cu mare grije.

Pré cieux, *euse, adj.* prețiosu, scumpu; *fig.* afectat.

Pré ciosité, *f.* pretinsiune risibile. [pastiă.

Pré cipice, *m.* precipitiu, pră-

Pré cipitamment, *adv.* precipitat, cu grabă.

Pré cipitant, *m. chem.* ceea ce ôperă precipitațiunea.

Pré cipitation, *f.* precipitațiune, extremă iuțelă, prăpăstuire; *chem.* acțiune prin care părțile grōsse ale unui metalu dissolutu, topitu, se depun în fundulu vassulu.

Pré cipité, *m. chem.* precipitat, vd. *prec.*

Pré cipiter, *v. a.* a precipita, arunca de sus în josu, prăpăstui; a accelera, grăbi; *chem.* a face ca părțile grōsse ale unui metalu dissolutu să cadă la fundulu vassulu.

Pré cipuț, *m.* folosu stipulat.

- in favoarea unui erede mai multă decâtă celorlură-afți.
- Précis**, *e*, *adj.* determinatū; hotăritū. esactū, (precisū).
- Précis**, *m.* summiariū de ceea cē este esșințiale într'uaă afacere, într'uaă carte.
- Précisément**, *adv.* esactū, tocmăi, *au juste*.
- Préciser**, *v. a.* a determina, a presinta fissū, hotăritū.
- Précision**, *f.* esactitate, potrivire tocmăi. *Vd. justesse*.
- Précité**, *ée*, *adj.* citatū deja în celle precedinți, mai înainte. [înainte de timpū.
- Précoce**, *adj.* precoce, coptū
- Précocité**, *f.* cōcerea (fructelrū) înainte de timpū.
- Précompte**, *m.* computū, socotelă, făcutū înainte cu deducțiune, cu scăderi.
- Précompter**, *v. a.* a socoti dinainte summele cari trebuescū dedusse, scădute.
- Préconisation**, *f.* preconisațiune, multă laudă, *vd. urm.*
- Préconiser**, *v. a.* a preconisa, lauda estremū. A proclama în plinū consistoriū numirea valabile a titlelorū unui episcopū. [escessivū.
- Préconiseur**, *m.* laudătorū
- Précordial**, *e*, *adj.* precordiale, care se referesce la diafragmă.
- Précurseur**, *m.* precursorū, înainte-mergătorū, care vine înaintea altuia, că se lū anunțe.
- Prédécéder**, *v. n.* a muri înaintea altuia. *Prédécédé*, *ée*, *part. adj.* predecesșū, repausatū, mortū înainte de altulū.
- Prédécès**, *m.* predecesșū, mōrte înaintea mōrții altuia.
- Prédécesseur**, *m.* preces-sorū, cellū cē a precesșū, a fostū înaintea altuia, într'uaă funcțiune etc., opp. *succes-seur*. *Pl.* aceia cari a trăitū înainte de noi în aceeași țerră.
- Prédestination**, *f.* predestinațiune, preursită; ordine nemutabile și necessariă a evenimintelorū, fatalitate.
- Prédestiné**, *ée*, *adj.* predestinatū. Destinatū de Dumnezeu pentru gloria eternă.
- Prédestiner**, *v. a.* a predestina, destina mai dinainte; a destina, hotări, în eternitate la salate, la lucrari mari.
- Prédéterminant**, *e*, *adj.* care predetermină, destină, hotăresce, de mai înainte.
- Prédétermination**, *f.* predeterminațiune, *vd. urm.*
- Prédéterminer**, *v. a. teol.* a deternina, hotări, voința umană (despre Dumnezeu).
- Prédicable**, *adj.* predicabile. Se dice de calități cari se potū da unui subiectū.
- Prédicament**, *m.* categoriă, ordine a tutorū ființelorū după genulū, după șpeția, lorū. *Etre en bon*—, a fi în bună reputațiune.
- Prédicant**, *m.* predicante. Ministru allū relig. protestante, care face predică.
- Predicateur**, *m.* predicatorū, cellū cē predică din missiune.
- Prédication**, *f.* predicațiune, predică.
- Prédiction**, *f.* predicțiune, pređicere, prevestire.

Prédilection, f. predilecțiune, preferință de afecțiune.
Prédire, v. a. a predice, vd. *prophétiser*, prevesti.—Pour la conjug. voy. *dédire*.
Prédisposante, *adj.* cause —, cauză care predis pune.
Prédisposer, v. a. a predis pune, prepara dinainte că să p r i i m e s c ă u ă impresiune.
Prédisposition, f. predispozițiune, aptitudine de a contracta un ă obiceiu, un m o r b ă . [nire.
Prédominance, f. predom-
Prédominant, *e, adj.* predomninte, care predomnesce.
Prédominer, v. n. a predomi- ni, prevala, fi mai presus.
Prééminence, f. preminință, merit ă m a i i n a l t ă . Comp. *supériorité, prérogative*.
Prééminent, *e, adj.* premi- ninte, superior ă , m a i p r e s u s .
Préétablir, v. a. a prestabili, stabili d'ântei ă , dinainte.
Préexistant, *e, adj.* prees- sistinte, care essiste inaintea altuia, de m a i ' n a i n t e .
Préexistence, f. preessis- tință, essistință anteri ă .
Préexister, v. n. a preessiste, essiste de m a i ' n a i n t e . [çiă.
Préface, f. prefațiune, prefa-
Préfectoral, *e, adj.* prefec- turale, care ține de prefectur ă
Préfecture, f. prefectur ă , funcțiunea prefectului.
Préférable, *adj.* preferi- bile, de preferit ă , m a i b u n ă .
Préférablement, *adv.* cu preferință.
Préférence, f. preferință, alegere esclusiv ă d u p ă g u s t ă , d u p ă capriciu s e u p r i n e s -

same. — La *pl.* preferințe, semne de afecțiune, de o- n ă r e , acordate unei pers ă ne.

Préférer, v. a. a preferi. voi m a i b i n e , p u n e m a i p r e s u s .

Ce verbe n'admet aucune pré- position, si l'infinitif n'a point de régime: *il préfère écrire*; il prend la préposit. *de*, lorsque l'infinitif a un régime quelconque ou un adverbe: *il préfère de vous écri e, d. lire cet ouvrage, de travailler toujours*.

Préfet, *m.* prefect ă , magis- trat ă la R. antic ă , care a- vea gubernul ă unei provin- cie; magistrat ă care admini- stră un ă *département*.

Préfet-de-police, *m.* pre- fect ă , polițai ă i n d e p a r t a m . Senei.

Préfini, *e, adj.* determinat ă , hotărit ă de m a i ' n a i n t e .

Préfinir, v. a. a determina de m a i ' n a i n t e un ă timp ă .

Préfix, *e, adj.* determinat ă .

Préfixion, f. vd. *détermi- nation*.

Préfloraison, f. s. *pré- floraison*, starea florilor ă i n a i n t e de a se involta.

Préfoliation, f. dispoziți- una foielor ă i n b o b o c ă .

Préhension, f. prindere, a- p u c a r e .

Préhnite, f. *nat.* zeolit ă dela Buna Speranța. — Ap- portée par le colonel Prehn.

Préjudice, *m.* prejudici ă , pagub ă , *dommage, tort*.

Préjudiciable, *m.* prejudi- ciabile, vătămători ă , *nuisible*.

Préjudiciaux, *m. pl. s.* *frais* —, prejudiciali. Spese de procedur ă , c ă t r e b u e s c ă

incasate înainte de a se pre-muni contră uă sentință.

Préjudiciel, *elle*, *adj. jur.* ; rejudicia'le, *question*—, ces-tiune care trebuie judecată înainte de cea principale.

Préjudicier, *v. n.* a aduce prejudiciu, pagubă, *faire tort*, *s. du tort*, *porter pré-judice*.

Préjugé, *m.* consecință de-dussă dintr'uă sentință dată în casu analogu; prejudi-ciu, opiniune adoptată fără esame, erróre, *prévention*.

Préjuger, *v. a.* a da uă sentință intrelucutoriă, care implică soluțiunea unei ces-tiuni de judecată; a prevedé prin cónjectură, prin ipotese.

Prélat, *m. mar.* mușiana. *se Prélasser*, *v. r.* a afecta unu aeru de gravitate, se arréta seriosu.

Prélat, *m.* prelatu, înaltu demnitaru ecleciasticu a-vindu uă jurisdicțiune spi-rituale.

Prélation, *f.* dreptu cê avea copiî sê ocupe de preferință sarcinele, funcțiunile, pos-sesse de părinții loru.

Prélature, *f.* demnitate de prelatu.

Prèle, *f.* speciă de feregă.

Prélegs, *m.* legate particu-lari, daniel cari trebuescu luate înainte de împărțirea successiunii.

Préléguer, *v. a.* a face unu *prélegs*, *vd. prec.*

Prélèvement, *m.* preluare, luare prealabile, *vd. urm.*

Prélever, *v. a.* a prelua, lua prealabile, mai dinainte,

uă certă summă din totale.

Préliminaire, *adj.* preli-minare, care precede mate-ria principale și o lămu-resce. Că *m. pl.* article ge-nerali cari trebuescu regu-late înainte de discussiunile particulari.

Préliminairement, *adv.* prealabile, înainte de a in-tra în materie. *P. us.*

Prélire, *v. a. imprim.* a citi prima corectură înainte de autoru. Mai bine *lire en première*.

Prélude, *m.* preluđu, cea-cê precede, cea-cê se cântă, se essecută, pentru a intra în tonu, a lua accordulu.

Préluder, *v. n.* a face unu preluđu; a și cerca vocea etc., a face unu lucru că sê ajungă la altulu mai impor-tante.

Prématuré, *ée*, *adj.* pre-maturu, coptu înainte de timpulordinariu, făcutu în-ainte de timpul convenibile *vd. hâtif*, *précoce*.

Prématurément, *adv.* pre-maturu, înainte de timpul sêu.

Prématurité, *f.* prematu-ritate, cöcere înainte de tim-uld convenitu. Usit. mai multu *la fig.*

Préméditation, *f.* preme-ditațiune, proiectu cugetatu înainte de a essecuta actulu.

Préméditer, *v. a.* a pre-medita, se gândi înainte de essecuțiune, înainte de a face.

Prémices, *f. pt.* premiițe, primele fructe începute.

Premier, *ière*, *adj.* primu, d'ântéiu.

Premièrement, *adv.* întâi, prima dată, *en premier lieu*.

Premier-né, *m.* primigeniu, prim-născut.

Prémises, *f. pl. log.* premise, primele propoziții ale unui silogism.

Prémontrés, *m. pl.* călugări regulați din ordinea S-tului Augustin, *la Prémontré*.

Prémotion, *f. teol.* promoțiune. Acțiunea lui Dumnezeu, prin care lucră într-una cu ființele create și le determină să lucreze.

Prémunir, *v. a.* a pune în pădă, face să se pedescă.

Prenable, *adv.* luabile, care se poate lua.—Usit. totu-d'aua cu negativul.

Prenant, *e. adj.* care ia, are dreptul să ia.

Prendre, *v. a.* a lua, apuca.— *son temps*, a nu se grăbi. *Se —*, a se anina de. *Se—de paroles*, a se certa. *S'en—à quelqu'un*, a se lega de cine-va. a lă acuza de. *Bien lui en a pris*, bine i s'a făcut.

Preneur, *m. euse*, *f.* care ia, închiriator.

Prénom, *m.* prenume, nume de boteș.

Prénotion, *f.* prenoțiune, cunoștință primă și superficială.

Préoccupation, *f.* preocupățiune, dispozițiune a spiritului absorbit de un singur obiect, *prévention d'esprit*.

Préoccupé, *éc. adj.* preoc-

upat, cu spiritul, gândul, tare ocupat de un obiect.

Préoccuper, *v. a.* a preocupa, absorbi tare spiritul.

Préopinant, *m.* preopinante, cel care dă opiniunea sa înainte de altul.

Préopiner, *v. n.* a preopina, a exprime opiniunea sa mai înainte decât altul.

Préparant, *adj. m. t.* preparatoriu, *vaisseaux—s.* Se dice de vasele care servesc la preparațiunea seminței.

Préparate, *f. anat.* vina frunții.

Préparateur, *m.* preparator, cel care prepară, pregătește.

Préparatif, *m.* vd. *Apprêt*.

Préparation, *f.* preparațiune, pregătire. Compozițiune a medicamentelor.

Préparatoire, *adj.* preparatoriu, pregătitoriu.

Préparer, *v. a.* a prepara, pregăti.

Prépondérance, *f.* preponderanță, autoritate, influență superioară, credit mai înalt.

Prépondérant, *e. adj.* preponderante, cu multă greutate, importanță, influență.

Préposé, *éc. adj.* și *s.* presupus. comissă la ce-va, însărcinat să îngrijescă o afacere.

Préposer, *v. a.* a prepune, comite, stabili cu autoritate; a însărcina cu grija de.

Prépositif, *ive. adj.* prepositiv, reativ la preposi-

țiune. *Locutions* — *ves*, locuțiunii prepositive, vorbe luate ca prepozițiuni s. e. *à la façon de*. [pozițiune

Préposition, *f. gram.* pre-

Prépositive, *f.* prepositivă, folosă ce adducă unele funcțiuni.

Prérogative, *f.* prerogativă, privilegiu, onoare allăturată unor funcțiuni, *privilège*.

Près, *prep.* lângă; *être près de dire*, a fi aproape să dică. *A peu près*, aproape, mai mai. *De près*, de aproape; *à cela près*, afară de acesta, lăsându-l acesta. *A beaucoup* —, puțin mai trebuie. *Se voir de* —, a și face duel.

Présage, *m.* presagiu, semn prin care judecă cine-va despre viitoriul; coniectură.

Présager, *v. a.* a anunța un lucru viitoriul, revesti.

Pré-salé, *m.* pășiune udată de apele mării.

Presbyte, *m.* presbit, care vede mai bine de departe decât de aproape.

Presbytéral, *e.* *vd.* *sacerdotal*.

Présbytère, *m.* consiliu de preoți cari asiste pe episcopul; casa preotului de sat.

Présbytérianisme, *présbytérianisme*, *m.* sistemă, sectă. a presbiteranilor.

Présbytérien, *enne*, *ad.* presbiteran, protestant care nu recunoște autoritatea episcopale, în Anglia.

Presbytie, *f.* *presbyopie*, presbiopie, vedere lungă, opusă *myopie*, vedere scurtă.

Prescience, *f.* presciință.

Cunoscință deplină de viitoriul. Se dice despre Dumnezeu.

Prescriptible, *adj.* prescriptibile, suppusă la prescripțiune.

Prescription, *f.* prescripțiune. Ștergerea unei obligațiuni prin lipsă de reclamațiune într'un timp legal.

Prescrire, *v. a.* a prescrie, ordina, porunci; câștiga prin prescripțiune. *Se* —, a și impune obligațiune; a se prescrie, se perde prin prescripțiune.

Préséance, *f.* dreptul de a precede, de a lua locul mai sus.

Présence, *f.* presință, esistența într'un loc determinat; aspectul. *En* —, în față.

Présent, *m.* presinte, darul. *Les* — *de Pomone*, fructele.

Présent, *e*, *adj.* presinte, de față, *à* —, acum.

Présentable, *adj.* presintabile, care se poate presinta.

Présentateur, *m. trice*, *f.* presintator, cellul ce se presintă, cellul ce avea dreptul să presinte la un beneficiu.

Présentation, *f.* presintațiune, înfățișare.

Présentement, *adv.* în presinte, acum. *Tout* —, chiar în moment.

Présenter, *v. a.* a presinta, offeri, înfățișia. *Se* —, a se presinta, a apărea înaintea.

Préservateur, *m. trice*, *f.* preservatoriu, care pederde; *m.* remediul preservativ.

Préservateur, *m.* cuptorul alți politorilor, că se i ferescă de fumul mercuriului.

Préservatif, *ive, adj.* preservativă. care p[er]desce de.

Préserved, *v. a.* a preserva, p[er]di de. Comp. *garantir*.

Présidence, *f.* președinție.

Président, *m.* președinte.

Présidente, *f.* aceea care președe, cons[or]tea președintelui.

Présider, *v. a.* a președe, fi președinte ; *v. n.* a av[er] direcțiunea, supraveghia.

Présides, *f. pl.* locu pentru condamnații la munca silnică în Spania.

Présidial, *m.* președiale, vechi[ul] tribunale contra decisiunile căruia se putea reclama în unele cazuri.

Presomptif, *ive, adj. héritier* —, presumtivă, erede pre-uptușă, considerată că cell[ui] mai de aproape moștenitoră

Presomption, *f.* presumpțiune, judecată, opiniune, fundată pe aparințe, pe indicie ; vanitate.

Présomptueusement, *adv.* după aparințe, conjecturale.

Présomptueux, *euse, adj.* care anunță *présomption*, vd. *vb.*, care se crede pre multă, are opiniune pre înaltă de sine.

Présipinal, *e, adj. anat.* asședat[ul] înainte a spinei dorsale s. spinării.

Presque, *adv.* aproape, mai mai, *peu s'en faut*.

Presqu'île, *f.* peninsula.

Pressage, *m.* apăsare, presiune, apăsătură.

Pressant, *e, adj.* apăsă-

tori[ul] ; urgente, grăbitoriu, grabnică.

Presse, *f.* mașină de apăsată ; imprimăria în generale, presă. *diurnalile*, (*presse périodique*) ; compressiune, strinsură, imbuld[er]lă.

Pressé, *ée, adj.* apăsată, strinsă, imbuldită, grăbită.

Pressentiment, *m.* presintimintă, presimțire.

Pressentir, *v. a.* a presimți.

Presser, *v. a.* a apăsa, stringe, grăbi. *Se—*, a se imbuldi.

Pressier, *m.* laborator[ul] de tipografiă care lucră la mașina cu brație. [p[er]sare.

Pression, *f.* presiune, ap-

Pressirostre, *m.* cu rostulă (ciocă) compresă, apăsată.

Pressis, *m.* succă ce ese din carne, din erbe, cându cine-va le storce, *p. us.*

Pressoir, *m.* pressoriu, tescă, mașină că să comprimă, să storcă, strugurii.

Pressurage, *m.* storcere de succuri prin apăsa.

Pressurer, *v. a.* a storce succuri prin compressiune, prin apăsa, a tescui.

Pressurer, *m.* cell[ui] ce conduce un[ul] *pressoir*, vd. vorba.

Pressance, *f.* menținere, ținere a corpului plină de demnitate, impunătoare.

Prestant, *m.* unul din cânturite principale ale organatului servind de acordă.

Prestation, *f.* prestațiune, facerea un[ui] jurămintă ;—

annuelle, cea ce se dețorește anuale în natură. *Les —sen nature*, cea ce se dă soldaților în campaniă.

Preste, vd. *Prompt, adroit*.

Prestement, vd. *Promptement*. [vd. *Agilité*.

Prestesse, estremă iuțelă,

Prestidigitateur, m. prestigitoru, scamatoru.

Prestidigitation, f. prestigitațiune, scamatoriă.

Prestige, m. prestigiu, iluziune produsă prin sortilegiu, fascinațiune, amăgélă.

Prestigieux, *eu. e.* adj. prestigiosu, amăgitoriū.

Prestimonie, f. venitū affectatū pentru întreținerea unui ecclesiasticu, unui preotū, fără titlu de beneficiū.

Prestissimo, *adv. mus.* forțe iute.

Presto, *adv. mus.* iute.

Prestolet, m. ecclesiasticu nestimatū, fără considerațiune.

Présunable, *adj.* care se pôte presumi, da cu socotéla.

Présumer, v. n. a judeca prin inducțiune; prin probabile, prin conjecture, a presupune, da cu socotéla. *Il présume de son crédit*, ellū are opiniune pré multū bună de creditulū seū.

Présupposer, v. a. a presupune prealabile, a și închipui la începutū, *conjecturer*.

Présupposition, f. presupunere prealabile, dare cu socotéla.

Présure, f. aiarū de închăgatū lapte.

Prêt, m. împrumutū, banī împrumutați; salariulū soldatului. *Maison de—*, casă de împrumutū.

Prêt, *e.* *adj.* paratū, dispusū, gata (cu prep. *à.* comp. *près de*); *apprôpe de*, în punctulū.

Prêteable, *adj.* care se pôte da cu împrumutū.

Pretontaine, f. s. *pretentène*, *Courir la—*, a alerga în tôte părțile fără necesitate, fără scopū, *fam.*

Prête-Jean, vd. *Négus*.

Prétendant, m. e, f. pretindinte, cellū cè pretinde unū lucru, aspiră la.

Prétendre, v. a. a pretinde, cere cā unū dreptū; susținé afirmativū, aspiră la.

Prétendu, *ue.* *adj.* pretinsū; presuppusū, îndoiiosū, falsū.

Prête-nom, m. acella care împrumută numele seū la cine-va într'ua afacere.

Pretentène, f. vd. *pretontaine*.

Pretentieux, *euse.* *adj.* pretinsiosū, affectatū, tru-fășiū.

Pretention, f. pretinsiune; dreptū cè crede cine-va cā are de a reclama, de a cere.

Prêter, v. a. a împrumuta, da cu împrumutū, v. n. a se întinde lesne. *Se—*, a se potrive pentru, se învoi la.

Prête-rendu, vd. *l'évanche*.

Prétérit, m. gram. preteritū, timpū trecutū, *passé*.

Prétérition, f. *ret.* omisiune simulată a lucrului însu-și, de care se vorbește. Și *prétermission*.

Préteur, *m.* pretorū, magistratū de justiță în Roma ant.

Préteur, *m. euse*, *f.* imprimutătorū, cellū ce imprimută bani.

Prétexte, *f.* pretestă, unū vestimentū la Rom. anticī.

Prétexte, *m.* pretestū, causă presuppusă, privilegiū.

Pretintaille, *f.* ornamentū lucratū în tăiature, cē se pune la rochiile femeelorū; *fig. fam.* ușiorie accessorie.

Pretintailier, *v. a.* a pune *pretintailles*, *vd. prec.*

Prétoire, *m.* pretoriū, locū unde pretorulū da justița, la R. anticī, astădī tribunalele judecătorului de pace. *Préfet du —*, acela care commanda garda imperatorului.

Prétorien, *enne*, *adj.* pretorianū, care ține de pretorū; *m. pl.* soldații cari compunea președută (garda) imperatorilorū romanī.

Prêtraille, *f.* popime, (term. injuriosū.

Prêtre, *m.* preotū. *Prêtres de la mission s. lazaristes*, missionariī din congregațiunea lui St. Vincent de Paul.

Prêtresse, *f.* preotiță.

Prêtrisse, *f.* sacerdotiū, preotiță.

Préture, *f.* pretură. Demnitate de *préteur*, *vd. vorba.*

Preuve, *f.* probă, dovadă. *En venir à la—*, a verifica. *Faire ses—es*, a face să se cunnască meritulū seū.

Preux, *adj. m.* bravū, vitédū.

Prévaloir, *v. n.* a prevala, prețui mai multū, si mai

presus de. *Se—*, a și face unū dreptū din. — *Le part. pass. s'accorde toujours.*

Prévaricateur, *m. trice*, *f.* prevaricatorū, cellū cē trădă cauza cē trebuie să susțină, cellū cē fură banii cē administrédă.

Prévarication, *f.* prevaricațiune, erróre contra dētoriele ce impune cui-va sarcina sa, furtū din banii cē are cine-va incredințați.

Prévariquer, *v. a.* a prevarica, trăda cauza cē trebuie să susțină, lipsi la dētoriele sarcinei sēlle; fura din banii cē mănușce; a commite malversațiune în exercițiulū funcțiunilorū publice.

Prévenance, *f.* prevenință, delicateță, întimpinare de ceaa cē pôte plăcē.

Prévenant, *e*, *adj.* preveninte, delicatū, plăcutū, care predispuie în modū favorabile.

Prévenir, *v. a.* a anticipa, veni cellū d'ântēiū, a trece înaintea altuia, appuca înainte; a preveni, preîntimpina, a informa, însciința mai dinainte. [*previne, preîntimpină.*

Préventif, *ive*, *adj.* care

Prévention, *f.* prevențiune, acțiune prin care cine-va vine mai 'nainte în exercițiulū dreptuluiū altuia.

Préventivement, *adv.* revintivū, anticipatū, mai dinainte.

Prévenu, *e*, *adj.* prevenitū, presuppusū culpabile, (vinovatū); însciințatū.

Prévision, f. previsiune, prevedere; presupunere.

Prévoir, v. a. a prevedé.

Prévôt, m. persoană pusă, prepusă, că se aibă grije, autoritate, direcțiune. Oficiariu însărcinată cu inspectiunea delicteloră ce se comită in armată. *Grand prévôt de France*, magistratū care judecă delictele ómeniloră dela palatū; in secl. 16 se numia *prévôt de l'hôtel du roi*. *Prévôt des marchands*, capulū municipale in Paris inainte de 1789, uere-cuni primariulū, *le maire*, de astăđi. *Prévôt de Paris*, primulū demnitarū din Paris, era capulū justiței, *chef de la juridiction du Châtelet*, și ănbila insoțitū de 12 arcași, *hoquetous*.—*Prévôt de salle*, professorū subordinatū de scrimă.

Prévôtal, e, adj. de competența unū *prévôt*.

Prévôtalement, adv. fără reclamațiune, fără apelū.

Prévôté, f. sarcina, juridicțiunea, unū *prévôt*, vd. vb.

Prévoyance, f. prevedere.

Prévoyant, e, adj. prevădătoriū, care prevede.

Prié, m. invitatū 'a unū prăndū.

Prie-dieu, m. pupitru unde cine-va se rógă lui Dumnezeu in genuchi.

Prier, v. a. a ruga, se ruga de.

Prière, f. rugăciune.

Prieur, superiorū in unele manastere, starițū.

Prieure, f. stariță.

Prieuré, m. prioratū, manasterū sub direcțiunea u-

nū starițū seū unei starițe.

Primage, m. prime, folosū cē se concede unū căpitanū de nave commerciale.

Primaire, adj. primariū, de începuturī; *école*—, școlă elemintare, primariă.

Primat, m. primatū, prelatū superiorū arhiepiscopului.

Primatial, e, adj. de primatū. Pl. *primatiaux*. [*primat*.

Primatie, f. demnitate de

Primauté, f. preminință, prima ordine, ăntēietate.

Prime, f. prima óră canonicale, officiū cāntatū atunci; primă summă dată cā se incurageđe uă affacere.

Prime, vd. *Premier*. *Prime de Ségovie*, lăná ispanică de prima calitate. *De prime abord*, iadată, de indată, inainte de tóte. *De prime face*, la prima vedere, *à prime*, la primă, luatū la primulū grad (à), cāndū sunt mai multe (in *alg.*). *De prime saut*, subitū, de-uădată.

Primer, v. n. a ține primulū rāndū; v. a. a întrece.

Primeur, f. primulū anuutimpū allū unorū fructe, legumī; *fig.* primele simțiminte.

Prime-sautier, adj. care pricepe și esprime ideze sēlle iute; care se determină repede. Puç. us.

Primevère, f. plantă care infloresce la apropiatulū primăverei. [*de primicier*.

Primicériat, m. demnitate

Primicier, m. primulū demnitarū allū unei biserice.

Primidi, m. prima đi a decăđii republicane.

Primipilaire, *m. s. primipile*, primipilă. primulă centuriune în coorte romană.

Primitif, *ive, adj.* primitiv, cellă mai vechiă. *Couleurs* — *res.*, cele șapte culori în cari se decompune lumina: roșiu, galbină, portocaliu, verde, albastru, indigo, violet.

Primitivement, *adv.* primitiv, originariu, dela început.

Primo, *adv.* vd. *Premièrement*.

Primogéniture, vd. *Aînesse*.

Primordial, *e, adj.* primordial, dela început, *primitif*. *Adv.* primordial. Vd. *primitivement*.

Primulacé, *ée, adj.* asemene cu planta *primevère*.

Prince, *m.* principe; cellă mai escellentă, cellă d'ântăi.

Princeps, *m. édition* — edițiune princeps, prima edițiune a unui autor antic.

Princerie, *f.* demnitate de principe, de primă demnitară eclesiastică, de *primicier*.

Princesse, *f.* principesă.

Princier, *ière; adj.* de principe. *rust. m.* directorul unui colegiu comunale.

Principal, *e, adj.* principale, care este din primul rând, fundamentale, cellă mai importantă, prima cauză.

Principalement, *adv.* principale, mai ales, *sur toutes choses, par dessus-tout*.

Principauté, *f.* oficiul principalului, directorului, într-un colegiu.

Principauté, *f.* principat.

Principe, *m.* principiu, origine, început. Comp. *élément*.

Princion, *m. s. principicule*, mic princip, principșor, (iron.).

Printanier, *ière, adj.* de primăveră. *Printanière*, *f. s. étoffe*, materie ușoară.

Printemps, *m.* primăveră

Prion, *f. nat.* insectă coleopt.

Priorité, *f.* prioritate, ăntietate.

Prise, *f.* luare, apucare, mijloc de a lua; dosa ce se ia, pune, de-uădată.

Prisée, *f.* estimățiunea, prețuirea, obiectelor cari trebuiesc vândute la meșat.

Priser, *v. a.* a face estimățiune, prețui un lucru; face casă de; a lua tabac.

Priseur, *m. euse, f.* cellă ce trage tabac. *Commissaire* —, comissu estimator, care prețuesce obiecte ce se vând la inventariu.

Prismatique, *adj.* prismatic, de forma prisme, *couleurs* — *s.*, culori vizibile prin prisme.

Prisme, *m. geom.* prismă. Solid terminat prin două baze egale și paralele.

Prison, *m.* carceră, închisore.

Prisonnier, *m. ière, f.* deținut, închis, condamnat la închisore; captiv, prins în rebelie.

Privatif, *ive, adj. gram.* privativ, care esprime privațiune.

Privation, *f.* privațiune, lipsire de ce-va, lipsă de lucruri necesare, perdere.

Privativement, *adv.* privativ.

Privauté, f. familiaritate estremă. *Prendre de grandes* —s, a și lua mare libertate.

Privé, m. locu de plăceri.

Privé, *ée*, *adj.* privatu, simplu, particulariu, care nu este publicu; vd. și *apprivoisé*.

Privément, *adv.* în privatu, familiare, prietenesce.

Priver, v. a. a priva, lipsi de ce-va. *Se—*, a se priva, se lipsi, se abținé de.

Privilage, m. privilegiu, dreptu, folosu exclusivu acordatu cui-va, prerogativă; ipotecă preferibile altorū.

Privilegié, *ée*, *adj.* privilegiatu, care se bucură de unu privilegiu, de folosulu exclusivu.

Prix, m. prețu, valóre. *A tout* —, cu uerî-cè prețu. *Au—de*, în comparațiune, cu prețulu.

Probabilisme, m. probabilismu. Doctrina morale a opiniuniloru probabil.

Probabiliste, m. parténu allu probabilismulu, probabilistū.

Probabilité, f. probabilitate, aparință de veritate, de adevér. *Comp. vraisemblance*.

Probable, *adj.* probabile, cu aparință de adevérū, ce pare adevératū, s. fundat rațional.

Probablement, *adv.* probabile.

Probante, *adj.* f. care probédă, dovedesce. *Raison—*, rațiune convingétóre. *En forme—*, autenticu.

Probatif, *ive*, *adj.* probativu, doveditoriu.

Probation, f. probațiune, timpu de noviciatū, ucenică.

Probatique, *adj.* *Piscine—*, piscină (hasna) unde spēla victimele la Ebr., unde Is. Chr. a tēméditū paraliculu.

Probatoire, *adj.* *Acte —*, actū care probédă, dovedesce, capacitatea unu candidatū etc.

Probe, *adj.* probū, onestū.

Probité, f. probitate. Dreptate a spiritulu și a inime.

Problématique, *adj.* problematicu, despre care se pôte sustiné afirmativulu și negativulu, îndouiosu, ecivocu.

Problématiquement, *adv.* în modu problematicu, nesigurū.

Problème, f. *mat.* problemă, ceștiune de dissolutū, de delegatū; lucru dificilu de priceputū, de esplicatū.

Proboscide, f. proboscide, trompa elefantelu.

Probosciden, *enne*, *adj.* f. cu proboscide.

Procatartique, *adj.* procatarticu. Se dice despre cauzele manifeste a'e morbilorū.

Procédé, m. processu, mersu, modu de a lucra, urmare.

Procéder, v. n. a procede, urma, lucra; proveni, purcede.

Procédure, f. processură, modu de a procede în justiță, acte făcute într'ua instanță.

Procédurier, m. *ière*, f. cuț place processura, implicațiunile (încurcătorele).

Procellaire, f. uă passère marină care prenunță, prevestesce, iurtune.

Procès, *m.* processu, instanță înaintea judecătorului pentru o neînțelegere, judecată. *Sans autre forme de—*, fără preambul, fără formalitate. *Procès-verbal*, processu verbal.

Processif, *ive*, *adj.* cu plăcu processese, judecățile.

Procession, *f.* processiune, cerimoniă religioasă; mersu solemn. Purcederea, producțiunea eternă, a sântului Spiritu.

Processionnal, *m.* carte de rugăciuni pentru cerimonie religioasă. Și *processionnel*.

Processionnellement, *m.* cu processiune, solemn.

Prochain, *e*, *adj.* apropiat, din apropiere. *Sust. m.* aproape, seminele (în moral. chrest.).

Prochainement, *adv.* în currind, peste puțin, *bien-tôt*.

Proche, *adj.* de aproape, vecin. Că prep., lingă. *De—en—*, puțin câte puțin, gradat. Pl. *proches*, consăngen, rude.

Prochronisme, *m.* dată inesactă care pune evenimentul pre multu în vechime.

Providence, *f. med.* providință, dislocațiunea unei părți. [matoru.]

Proclamateur, *m.* proclamațiune;

Proclamation, *f.* publicațiune; publicațiune solemn.

Proclamer, *v. a.* a proclama, publica cu voce tare și solemn, a divulga, publica.

Proclitique, *adj.* și *s.* pro-

cliticu, (vorbă) care și dă accentul vorbeii următorii (gram. grec.).

Procombant, *c. adj. bot.* procumbinte, căduț la pământ și attingindu-lu în parte.

Proconsul, *m.* proconsule, guvernatoru cu autoritate de consule la R., commissariu allu Convențiunii investit cu putere dictatoriale.

Proconsulaire, *adj.* de *proconsul*, vd. *prec.*

Proconsulat, *m.* proconsulat, demnitate de proconsule.

Procréation, *f.* generațiune, nascere. Comp. *génération*. [sce, engendrer.]

Procréer, *v. v.* a genera, na-

Procurateur, *m.* procuratoru, unu demnitaru principale în republ. venețiană și Genua.

Procuration, *f.* procurațiune (procură), putere că dă cine-va altuia să lucrede în locul său, în numele său.

Procure, *i.* officiu unu religiosu care este procuroru, allu comunității sel'e.

Procurer, *v. a.* a procura, da, face să obțină (să dobîndescă).

Procureur, *m.* procuroru, officiaru de justiță, astăzi *avoué*; — *général*, magistrat care esercită supremu (*en chef*) funcțiunile ministeriului lângă o curte înaltă. La *f. procureuse*, consorte procurorului.

Procureur, *m.* *procuratrice*, *f.* procuratoru, inves-

- titu cu putere se lucrede pentru altulu. [*reur.*]
- Procureuse**, f. vd. *procu-*
- Prodictateur**, m. dictatoru provisoriu numitu in absinta, in lipsa, consuliloru.
- Prodigalement**, adv. prodigale, cu resipa.
- Prodigalité**, f. prodigalitate, resipa.
- Prodige**, m. ; rodigiu, efectu contra cursulu ordinariu allu naturei, minune. Comp. *merveille, miracle.*
- Prodigieusement**, adv. prodigiosu, prin minune.
- Prodigieux**, euse, adj. prodigiosu, minunatu, vd. *prodige.*
- Prodigue**, adj. si sust. prodigu, resipitoru.
- Prodiguer**, v. a. a resipi, da cu profusiune.
- Proditoirement**, adv. cu tradare, *en trahison, (vech.).*
- Prodrome**, m. prodr mu, inainte-mergetoru, *avant-coureur.*
- Producteur**, m. *trice*, f. productor, cellu ce produce.
- Productif**, *ive*, ad. productiv; care produce unu castigu.
- Production**, f. productiune. producere; prolongire.
- Produire**, v. a. a produce, causa, da nascere; a espune la vedere, la esame; a introduce; aduce unu folosu.
- Produit**, m. produsu, productu.
- Proéminence**, f. inalțatură mai sus decatu cele din pregiuru.
- Proéminent**, e, adj. pro-
- mininte, inalțatu mai sus decatu cele din pregiuru.
- Profanateur**, m. *trice*, f. profanatoru, calcatoru de lucrurile sante.
- Profanation**, f. profanatiune, calcare. nesocotinta a celoru religiose, abusu de lucrurile rare si pretiose.
- Profane**, adj. profanu, care este seu lucrada contra respectulu detoritu lucrurilor sacre. Ca sust. cellu ce nu respecta lucrurile religiose.
- Profaner**, v. a. a profana, nesocoti cele religiose.
- Profectif**, *ive*, adj. Se dice despre averi provenite din successiuni dela ascindinti.
- Proférer**, v. a. a proferi, pronunța, cu voce tare, a grai.
- Profès**, m. *esse*, f. care s'a consecratu unei ordini religiose.
- Professer**, v. a. a professa, recunoste manifestu, esercita ua arte etc.
- Professeur**, m. professoru.
- Profession**, f. declaratiune publică; profesiune, functiune a vietii civili, meseria.
- Professionnel**, *elle*, adj. de profesiune.
- Ex professo*, adv. lat. ca unu omu care si cunoste subiectulu.
- Professoral**, e, adj. professorale, de professoru.
- Professorat**, m. profesorat.
- Profil**, m. profilu, delinatiune a fecei privita din lateri. Opp. *face*, fața.
- Profiter**, v. a. a represin-

ta în profilul, jumătate față.

Profit, *m.* beneficiu, folos, câștig, *gain, advantage.*

Profitable, *adj.* util, care aduce unu folos.

Profiter, *v. n.* a se folosi, *tirer de l'avantage, faire un gain.*

Profond, *e, adj.* profund, adincă.

Profondément, *adv.* cu profunditate, adincă.

Profondeur, *f.* adincime.

Profondié, *adj.* (*vaisseau*—), profund, adincă.

Profusément, *adv.* profus, cu resipă, pré multu.

Profusion, *f.* profusiune, resipă. [*copii, pui, fam.*]

Progéniture, *f.* progenitură,

Progné, *f.* vd. *hirondelle.*

Programme, *m.* programă.

Progrès, *m.* progressu, înaintare. [*gressu, înainta.*]

Progresser, *v. n.* a face progres

Progressif, *ive, adj.* progresiv, care înaintă cu încetul.

Progression, *f.* progresiune, mergere, mișcare înainte.

Progressiste, *m.* progresistă, amic ală progresului, (*neol.*).

Progressivement, *adv.* progresiv, din cè în cè.

Prohibé, *ée, adj.* prohibit, oprit, *défendu.*

Prohiber, *v. a.* a întredice, proibi, oppri, *interdire.*

Prohibitif, *ive, adj.* prohibitiv, care oppresce.

Prohibition, *f.* proibițiune, opprire, *défense, inhibition.*

Proie, *f.* pradă, *fig.* victimă.

Projectif, *ive, adj.* proiectiv, care aruncă.

Projectile, *f.* proiectile, corp aruncat prin eă putere, precum glonțulu.

Projection, *f.* proiecțiune, aruncarea uzi corp greu,— *de la sphère*, reprezentățiunea sferei pe un plan.

Projet, *m.* proiectă, plan, scop, *entreprise, dessein.*

Projeter, *v. a.* a proiecta, arunca înainte, întinde; a-și face un plan. *Se* —, a se arunca, se întinde înainte.

Prolapsus, *m. med.* prolapsu relăssat, lărgire, a unei părți.

Prolation, *f. mus.* prolațiune, durată a cântului pe uă silabă, vd. *roulade.*

Prolegomènes, *m. pl.* prolegomene, amplă prefațiune.

Prolepse, *f. ret.* prolepse. Figură prin care se previn și se refelesc, se destrug, dinainte obiecțiunii prevădute.

Proleptique, *adj. med.* proleptic. *Se* dice de friguri la cari fiă-carè accessu anticepe asupra precedentului.

Proletaire, *m.* proletariu, cetățianu pauperu, săracu și fără profesiune lucrativă; proletariatu.

Proletariat, *m.* proletariet, clasa proletarilor, *la classe prolétaire.*

Prolifère, *adj.* proliferu. Despre florile ală căroru centru produce alte flori.

Prolifique, *adj.* prolific, născătoriu, care pôte nasce.

Prolixe, *adj.* prolissu, diffusu, pré lungu, *trop long, diffus.*

Prolixement, *adv.* pré în-tinsu.

Prolixité, *f.* diffusiune, lungime pré multă în discursu.

Prologue, *vd.* *Préambule*.

Prolongation, *f.* prolongire, delungire în timpu.

Prolonge, *f.* *artil.* funiă pentru manopere; cărrușiă de munițiuni cu patru caș.

Prolongement, *m.* prolun-gire, lungire, estinsiune.

Prolonger, *v. a.* a prolungi, lungi, întinde, continui.

Promenade, *f.* plimbare.

Promener, *v. n.* a plimba. *Se—*, a se plimba.

Promeneur, *euse, adj.* care se plimbă. [*plimbare*.

Promenoir, *m.* locu de

Promesse, *f.* promissiune, făgăduiță, obligațiune de a plăti dată înscrisu.

Prometteur, *euse, adj.* care promite din ușurintă.

Promette, *v. a.* a promite, făgădui. *Conj.* precum *mettre*.

Prominence, *f.* prominință, înălțătură mai presus de celle din pregiurū. Ultima vertebră cervicale. [*minent*.

Prominent, *e, adj.* *vd.* *proé-*

Promiscuité, *f.* amestecū confusū și desordinatū.

Promission, *f.* *La terre de—*, pământulū promissiunii, făgăduinței; *fig.* țerră fertile.

Promontoire, *m.* *vd.* *Cap*.

Promoteur, *m.* *trice, f.* promotorū, care face sē mērgă uă aľacere, i dă impulsū.

Promotion, *f.* promoțiune, actū prin care principele re-

dică pe cine-va la uă dem-nitate, la uă funcțiune, la unū gradū.

Promouvoir, *v. a.* a pro-movi, redica la uă demni-tate etc. [*soudain*.

Prompt, *e, adj.* iute. *Comp.* **Promptement**, *adv.* iute, currindū, *avec diligence*.

Promptitude, *f.* celeritate, iuțelă. *Comp.* *diligence*.

Promu, *ue, adj.* promovitū, înaintatū.

Promulgation, *f.* promul-gațiune, publicațiunea unei legi.

Promulguer, *v. a.* a prò-mulga, publica uă lege în formele cerute.

Pronateur, *m.* și *adj.* Se numescū doui miuschi dela partea anteriore a braziului.

Pronation, *f.* *anat.* întor-cerea palmei în jeosu, către pământū; (*mouvement de—*).

Prône, *m.* instrucțiune cres-tină, cē se face în tôte dumi-nicele la liturgiă în parossie; *fig.* dojenă. *Recommander queiqu'un au —*, a dice despre cine-va lucruri cari potū sē-lū facă a fi tractatū se-verū. [*vd. prec.*

Prôner, *v. a.* face *prône*.

Prôneur, *m.* cellū cē face unū *prône*, *vd. vorba*.

Pronom, *m. gram.* pronume.

Pronominal, *e, adj. gram.* pronominal, reflexivū.

Pronominalement, *adv.* cā verbū pronominal.

Prononcé, *ée, adj.* pronun-țatū, decisū, hotăritū. *Le— d'un jugement*, sentință pronunțată de tribunale.

Prononcer, v. a. a pronunța, proferi, (grăi). *Se—*, a se pronunța, a exprime opiniunea sa. [tare.

Prononciation, f. pronun-

Pronostic, m. pronosticū, judiciū trassū din inspecțiunea stelelorū, (astrol.); conjectură, dare cu socotință pentru cele ce se potū întâmpla.

Pronostique, adj. pronosticū, indicatorū, arătătorū.

Pronostiquer, vd. *Présager*.

Pronostiqueur, euse, adj. pronunțatorū, prevestitorū.

Propagande, f. propagandă, respîndirea doctrinelorū unū partitū politicū.

Propagandiste, m. cellū ce face *propagande*.

Propagateur, m. trice, f. propagatorū, cellū ce propagă, respîndesce némulū său, uă opiniune

Propagation, f. propagațiune, respîndire, reproducțiune.

Propager, v. a. a propaga, respîndi, multiplica prin reproducțiune, adăugi. *Se—*, a se respîndi, disemina, merge din aproape în aproape, se adăugi, se reproduce.

Propension, f. propinsiune, tendință naturală către unū punctū, inclinațiune.

Prophète, m. *prophétesse*, f. profetū, proorocū.

Prophétie, f. profetiă, predicțiune prin inspirațiune, proorociă.

Prophétique, adj. profeticū, de profetū, de proorociă.

Prophétiquement, adv. profeticū, prin proorociă.

Prophétiser, v. a. a predice prin inspirațiune divină, prooroci, prevedē și predice.

Prophylactique, adj. med. profilacticū, preservativū, care pēdesce de. *Sist.* f. profilactică, tractatū despre modulū de a și conserva sănătatea.

Propice, adj. propiciū, care dă favōre, favorabile.

Propitiation, f. *sacrifice*, vi *time de—*, sacrificiū, victimă, ce se offeresce lui Dumnezeu, că să lū facă favorabile.

Propitiatoire, adj. propriū a face propiciū, favorabile.

Proplastique, adj. art—, arte de a face modele pentru tipare, pentru statue.

Propolis, f. materiă resinōsă ce producū albinele, *cire rouge*.

Proportion, f. proporțiune. Comp. *rapport*. La pl. dimensiuni.

Proportionalité, f. stare, condițiune, proporționale.

Proportionnel, *elle*, adj. math. proporționale, în proporțiune. *Moyenne — elle*, mediă proporționale, medii egalī aī proporțiunii, s. e. 2 : 4 :: 4 : 8.

Proportionnelle, f. math. proporționale, mărime în proporțiune cu altele omogene.

Proportionnellement, adv. prin proporțiune.

Proportionnement, adv. proporționatū, în proporț.

Proportionner, v. a. a pēdi proporțiunea și cuvenința necesară, stabili uă justă relațiune între lucruri.

Propos, m. propusū, dis-

- cursu, vorbe; *à* —, la propusă, cuvenibile; *à tout*—, în totu momentulu; *mal à* —, *hors de*—, cându nuse cuvine, fără rațiune; *de*— *délibéré*, inadinsu. *Juger à* —, a socoti că este cuvenitū.
- Proposable**, *adj.* propunibile, care se pôte propune.
- Proposant**, *m.* propunătoru; june protestante, care studiedă că se fiă pastor, preotū.
- Proposer**, *v. a.* a propune, pune înainte, offeri. *Se*—, a și propune, avé în vedere.
- Proposition**, *f.* propozițiune, condițiune, offertă.
- Propre**, *adj.* propriu, particulariu, care este speciale pentru (*mon propre*, numele meu de familiă), potrivit pentru; curatū, *net*, opp. *sale*.
- Proprement**, *adv.* propriu, exactu; în sensulu propriu; curatū, cuvenitū, *ict.* cu justetă și facilitate.
- Propret**, *tte, adj.* curatū cu affectațiune; pre multu curatū.
- Propreté**, *f.* curățeniă.
- Propréteur**, *m.* propretorū, demnitaric care comanda în provincie cu autoritate de pretorū, în Roma antică.
- Propriétaire**, *adj.* proprietariu.
- Propriété**, *f.* proprietate, posesiune, dominiu, cea ce pține esențiale unū lucru.
- Propulsion**, *f.* propulsiune, impinsură înainte.
- Propylée**, *m.* propileu, vestiblu, sala unū templu, principale, peristilū cu colonne.
- Prorata**, *loc. adv.* în prorata, proporționale. *Le prorata*, *vd. quote-part.*
- Prorogatif**, *ive, adj.* care prolongesce timpulū datū anteu pentru unū lucru.
- Prorogation**, *f.* prolongire a timpulu, întârziare; suspinsiune, *délai, remise.*
- Proroger**, *v. a.* a prolungi, delungi timpulū luatū anteu, a amăna, întârziare.
- Prosaïque**, *adj.* prosaicu, de 1 rosă; *fig.* vulgare.
- Prosaïquement**, *adv.* prosaicu.
- Prosaïser**, *v. a.* a scrie în prosă, face se fiă prosaicu.
- Prosaïsme**, *m.* defectu, lipsă, de poesiă în versuri; monotoniă.
- Prosateur**, *m.* autorū care scrie principale, mai alesu, în prosă. [*scène.*]
- Proscénium**, *m.* *vd. Avant-Propscriteur*, *m.* prosciptor, cellū ce proscie, *vd. urn.*
- Proscrire**, *v. a.* a proscie, condamna la mörte fără forme judiciarie (la ant.), a depărta, alunga; aboli, desființa.
- Proscrit**, *e, adj.* proscrisu, essilatū; depărtatū din usu.
- Prose**, *f.* prosă, opp. *poésie.*
- Prosecteur**, *m.* prosectoru, cellū ce dissécă și prepară buccățele anatomice pentru lecțiunea profesorulu.
- Prosélyte**, *m.* proselitū, convertitū la uă religiune, intratū în uă sectă seu partit.
- Prosélytisme**, *m.* prose-

- litismă, ardere de a face proseliți.
- Prosodie**, f. prosodiă, versificațiune. [de prosodiă.]
- Prosodique**, *adj.* prosodică,
- Prosopalgie**, f. *med.* neuralgia a feței.
- Prosopographie**, f. *ret.* descrițiunea trăsăturilor esterne, a fisionomieî.
- Prosopopée**, f. *ret.* prosopopeă. Figură prin care facem să vorbească persoane simulate, absinți, lucruri inanimate.
- Prospectus**, m. prospectă, programă, anunț.
- Prospère**, *adj.* prosperă, înfloritoriu, ferică, favorabilă.
- Prosperer**, v. n. a prospera, merge foarte bine, avă fericire, a reeși, isbuti.
- Prosperité**, f. prosperitate, ferică situațiune, reeșită, isbândă. *Pl.* evenimente ferică.
- Prostaphérèse**, f. diferență între locul mijlociă al planetei și locul său adevărat.
- Prostates**, f. *pl. anat.* prostate, corpuri glanduloase lângă vessică.
- Prosternation**, f. prosternațiune, umilință.
- Prosternement**, m. prosternațiune, înjeosire înaintea altuia.
- se* **Prosterner**, v. n. a se prosterna, căde la picioarele, se umili, se înjeosi rugându-se.
- Prosthèse**, f. *gram.* prostese, adăușă de uă literă la începutul vorbeî.
- Prostitué**, *ée, adj.* prostituțită, devotată mișeșce, avilită printr'ună usă infamă; f. prostituțită, femeă de vieță degradată.
- Prostituer**, v. a. a prostituă, degrada, face infamă.
- Prostitution**, f. prostituțiune, acțiune de a se lăssa, se părăsi la impudicitate, la idolatriă, (despre femea).
- Prostration**, f. prostrațiune, slăbiciune escesivă, *abatement*. Vd. și *prosternation*.
- Prostyle**, m. și *adj.* prostilă. Se dice de ună edifică care n'are colonne decât în față.
- Protagoniste**, m. protagonistă, persoană principale în tragediele antice.
- Protase**, f. protase, partea unei poeme dramatice consacrată pentru espozițiunea obiectului; *gram.* prima parte a unei periode.
- Protatique**, *adj.* care nu se arrătă decât în *protase*.
- Prote**, m. *impr.* protă, cellă cè direge lucrările și face corecturile, *correcteur*.
- Protecteur**, m. *trice.* f. protectoră, apărătoră.
- Protection**, f. protecțiune, apărare, ajutoriă, *secours*.
- Protectorat**, m. protectorat, demnitate de protectoră.
- Protée**, m. proteă, care și schimbă necontenit formele.
- Protées**, f. *pl. bot.* clase de plante apetală. Și *protéoides*.
- Protégé**, *ée, adj.* protectată, apărată, pusă sub protecț.
- Protéger**, v. a. a protecta, apăra, lua în apărare.
- Proterie**, f. funcțiune de *prote*.

- Protestant**, *e, ad.* și *s.* protestante. La începutul luteranilor, (fiindcă protestaseră, în epoca lui C. Quintu, 1529, contră dieta dela Spira), pe urmă calvinisti și anglicanii.
- Protestantisme**, *m.* protestantismu, credința bisericilor protestanți.
- Protestation**, *f.* protestațiune, declarațiune formale, mărturitu publicu, promisiune.
- Protester**, *v. n.* a protesta, declara publicu contra; *v. a.* a assigura positivu, promite.
- Protêt**, *m.* protestu (unei polițe).
- Prothèse**, *f.* proteze, adaussu superficiale de uă parte la corpulu umanu în locul altei care lipsesce.
- Protocanonique**, *adj.* protocanonicu. Despre cărțile sacre recunoscute ca ațarî înainte de canónele bisericei.
- Protochlorure**, *m. chem.* protochloruru, primul grad de combinațiune a unu corp simplu cu chloruru.
- Protocole**, *m.* protocolu, formulariu pentru redacțiunea actelor publice. Processu verbale unei conferințe diplomatice; preliminaru.
- Protonotaire**, *m.* oficiariu dela curtea papei, care priimesce și espediedă actele consistorielor publice.
- Protosyncele**, *m.* protosincelu, vicariulu unu patriarcu seu unu episcopu grecu. [țeifulu tipu, modelu.
- Prototype**, *m.* prototipu, ăn-
- Protoxyde**, *m. chem.* protosidū, ossidū care conține cellu mai puçinu ossigenu.
- Protubérance**, *f.* protuberanță, eșitură, înălțatură, *saillie*.
- Protuteur**, *m.* protutoru, care conduce affacerile unu minoru fără se fiă tutorulu seu. [*Sust. m.* folosu, *vech.*
- Prou**, *adv.* destulu, multu.
- Proue**, *f. mar.* proră, partea anteriore a navii etc.
- Prouesse**, *f.* actū de valóre; *escesse*, *iron.* acțiune de risu.
- Prouver**, *v. a.* a proba, cerca; a doveli, a ti probă de.
- Provéditeur**, *m.* vechiu magistratu în Veneția.
- Provenance**, *f.* cea a ce provine dintr'unu locu, origine, sorginte. La *pl.* mērfuri cari provinu din uă țerră.
- Provenant**, *e, adj.* care provine, decurge, vine din.
- Provende**, *f.* provisiune de aliminte, *inus*.
- Provenir**, *v. n.* a proveni, decurge, emana, deriva, se trage de unde-va, resulta.
- Proverbe**, *m.* proverbiu.
- Proverbial**, *e, adj.* proverbiale, de proverbiu.
- Proverbialement**, *adv.* proverbiale, prin proverbiu.
- Providence**, *f.* providință. Supremă înțelepciune divină, care conduce totulū.
- Providentiel**, *elle, adj.* providințiale, de providință.
- Provignage**, *m.* altoire de viță.
- Provignement**, *m.* altoire de viță, de arburu.
- Provigner**, *v. a.* a altoi virfuri tinere de viță, de arburu; *v.*

- n. *fig.* a multiplica, se multiplica.
- Provin**, *m.* viță tinăeră altoită.
- Province**, *f.* provincia, divisiune teritorială, opp. *capitale*.
- Provincial**, *e, adj.* și *s.* provinciale, din provincia. *Sust. m.* religiosu superioru allu caseloru unei provincie.
- Provincialat**, *m.* demnitatea unui canonicu (călugăru) provinciale, care gubernă uă provincia din ordinea sa.
- Provisieur**, *m.* provisoru, capulu unui liceu.
- Provision**, *f.* provisiune, stringere de lucruri necesarie seū utilii. La *pl.* epistole prin cari se conferesce cui-va unu officiu, unu beneficiu.
- Provisionnel**, *elle, adj.* (*traité*—), făcutu prin provisiune.
- Provisionnellement**, *adv.* provisionale, prin provisiune.
- Provisoire**, *adj.* provisoriu, timpurariu, pentru cătu-va timpu, *intérimaire*.
- Provisoirement**, *adv.* provisoriu, timpurariu, interimariu, nu definitivu, nu hotăritu.
- Provisorat**, *m.* funcțiunile unui *provisieur*, vd. vb.
- Provisorerie**, *f.* sarcina unui *provisieur*, vd. vb.
- Provocateur**, *m. trice, f.* provocatoru, cellu ce provocă, escită, înterrită. Și ca *adj.*
- Provocation**, *f.* provocațiune, escitațiune, incitațiune.
- Provoquer**, *v. a.* a provoca, escita, înterrita; a cauza.
- Proxénète**, *m.* prossenetu, samsaru, *courtier*.
- Proximité**, *f.* prossimitate; affinitate, rudeniă de aproape.
- Prude**, *adj.* care affectedă unu aeru de înțelepciune și de pudore regulată, circumspectă.
- Prudemment**, *adv.* în modu prudente, cu prudență.
- Prudence**, *f.* prudență, prevedere raționabilă, oportună.
- Prudent**, *e, adj.* prudente, care scie se se pôrte după circumstanțe. *Comp. avisé.*
- Pruderie**, *f.* affectațiune de înțelepciune și de rezervă excessivă în ceea ce privesce pudorea și binecuvința.
- Prud'homie**, *f.* probitate, înțelepciune, *vech.*
- Prud'homme**, *m.* omu înțeleptu, cunnoscătoru, espertu, omu de onore. *Conseil de prud'hommes*, consiliu de patroni și lucrătorii în părți egalii, ca se judece neînțelegeri.
- Prune**, *f.* prună.
- Pruneau**, *m.* prună uscată.
- Prunelaie**, *f.* locu plantatu cu pruni. [rată.
- Prunelée**, *f.* prună sachă.
- Prunulet**, *m.* cidru, vinu, de prune uscate.
- Prunelle**, *f.* mică prună sêlbat, pupila, porumba ochiu lui, vd. *pupille*. [tieu.
- Prunellier**, *m.* prună sêlbat.
- Prunier**, *m.* prună.
- Prurigneux**, *euse, adj. med.* pruriginosu.
- Prurigo**, *f. med.* prurigine.
- Prurit**, *m.* pruritu; gădilătură.

- Prussiate**, *m. chem.* prussiată, sare din acidă prussică.
- Prussienne**, *f. cheminée à la —*, cămină mică de tinichea.
- Prussique**, *adj.* prussică. Califică ună acidă estrassă prin dissoluțiunea săngelui și combinată cu ferră. Ellă dă *albastrulă prussiană (bleu de Prusse)*, fôrte violinte venină. Și *acide cianhydrique*.
- Prytane**, *m.* pritană, magistratū ateniană care judeca affacerile criminală.
- Prytanée**, *m.* pritană. Edificiū destinatū pentru adunanțele pritanilor, vd. *prec.*
- Psalette**, *f.* locū unde se esercită copii de chorū.
- Psalmiste**, *m.* psalmistă, autoră de psalmi.
- Psalmodie**, *f.* psalmodiă, modū de a recita, de a cânta în biser. psalmii și officiulă.
- Psalmodier**, *v. a. și n.* a recita psalmi fără inflessiune de voce și pe aceeași notă; a vorbi, cânta, monotonă.
- Psaltérion**, *m.* instrumentū de musică cu côrde de sârmă.
- Psaume**, *m.* psalmă.
- Psautier**, *m.* culegere de psalmi, psalteriū.
- Pselaphe**, *m. nat.* insectă coleopteră. [*ment.*]
- Psellisme**, *m.* vd. *bégaie*.
- Pseudonyme**, *m. și adj.* pseudonimă, nume falsă.
- Pseudomantes**, *f. pl.* petre falso. [*falsă.*]
- Pseudorexie**, *f.* appetitū
- Psoas**, *m.* Se dîce de ună muschiū dela vertebrele lumbarie. [*a lemneloră.*]
- Psoque**, *f. nat.* mică insectă
- Psora**, *m.* seū *psore*, *f.* vd. *Gale*. [*leguminose.*]
- Psoralier**, *m. bot.* genū de
- Psorique**, *adj.* psorică (*riiosă*)
- Psyché**, *f.* psicheă, mare oglindă mobile, care se pôte redica și lăssa în cercevele.
- Psychologie**, *f.* psihologiă. Partea filosofiei care pertractedă de suffletū și de facultățile sêlle. *Science de l'âme*. [*chologică.*]
- Psychologique**, *adj.* psihologică
- Psychologiste**, *m. s. psychologue*, psihologă, erudită, învățată, în psihologiă.
- Psychtique**, *adj. med.* vd. *rafraichissant*.
- Psyllé**, *m.* șerpă americ.; domesticitoră de șerpi.
- Ptarmique**, *adj.* ptarmică. Vd. *sternutatoire*.
- Ptéropodes**, *m. pl.* classe de molusce cu picioră inaripate.
- Ptène**, *m.* vd. *Osmium*.
- Ptérygion**, *m. med.* bubuliță, crescătură. Și *ptérygium*.
- Ptyalagogue**, *m. med.* care provocă salivațiune.
- Ptyalisme**, *m. med.* salivațiune.
- Ptylose**, *f.* seū *ptilose*, ptilose, căderea geneloră.
- Puamment**, *adv.* rău mirositoriu, (puțindă).
- Puant**, *e, adj.* care miröse reū, (pute). [*urătă.*]
- Puanteur**, *f.* mirosă fôrte

Pubère, *adj.* puberū, tinērū.
Puberté, *f.* pubertate, etate nubile, de insuratū.
Pubescence, *f.* pubescință, tuleiū allū vegetalilorū.
Pubescent, *e, adj.* pubescinte, cu pērū finū și scurtū, cu tuleiū.
Pubien, *enne, ad.* dela osulū bassinulū.
Pubis, *m.* (pron. pe s), unulū din celle trei ōsse nenumite.
Public, *blique, adj.* publicū, obștescū; *m.* publicū, obște.
Publicain, *m.* arendatorū de baniū publici in Roma ant.; ōmeni de affaceri, *fam.*
Publication, *f.* publicațiune, scōtere in publicū, obștire.
Publiciste, *m.* publicistū, cellū cē scrie assupra dreptulū publicū, assupra politicei.
Publicité, *f.* publicitate, cunnoscință publică, *notoriété.*
Pублиer, *v. a.* a publica, obști.
Publiquement, *adv.* in publicū, in deobște, *en public.*
Puce, *f.* purece.
Pucelle, *f.* vd. *Vierge.*
Puceron, *m.* uă insectă emipteră.
Puddler, *v. a.* a mestica ferulū topitū ca sē devină grunji.
Pudeur, *f.* pudōre, rușine.
Pudibond, *e, adj.* pudibundū, multū rușinosū, *fam.*
Pudicité, *vd. chasteté.*
Pudique, *m. adj.* pudicū, rușinosū. *f. Vd. chaste.*
Pudiquement, *adv.* cu rușine, cu pudōre.

Puer, *v. n.* a mirosi urătū, (puși). [pilărescū, frivolū.
Puéril, *e, adj.* puerile, co-
Puérilement, *adv.* puerile, cā unū copilū.
Puérilité, *f.* copilăriă.
Puérpérale, *adj. f. med.* *fièvre*—, friguri puerperali.
Puf, *m.* seū *puff*, inșelăciune de șarlatanū.
Pugilat, *m.* pugilatū, luptă cu pumnulū in gimnas. ant. *Pugil*, *m. s. pugiliste*, atletū care se lupta cu pumnulū, la ant.
Puine, *m.* unū arburelū.
Puiné, *ée, adj. și sust.* născutū după unulū din frații seī.
Puis, *vd. Ensuite, après.*
Puisage, *m.* scōtere de apă.
Puisard, *m.* bassinū pentru apele inutili.
Puisatier, *m.* săpătorū de fântāne (puțuri). [fântānă.
Puiser, *v. a.* a scōte apă din
Puisque, *vd. Parce que.*
Puissamment, *adv.* putinte, cu putere, fōrte multū.
Puissance, *f.* putere, autoritate, influință; facultate.
Puissant, *e, adj.* putinte, puternicū, fōrte bogatū.
Puits, *m.* fântānă, (puțū).
Pulicaire, *adj. med.* Se dice de friguri cari producū pe peie mice pete roșie.
Pullulation, *f.* multiplicațiune abundante și repede.
Pulluler, *v. a.* a multiplica in abundanță și in pușină timpū (de insecte și plante).
Pulmonaire, *adj.* plămānare, care ține de plămāni.
Pulmonie, *f. med.* fitise plāmānare, bolă de plāmāni.

Pulmonique, *adj. med.* plămănicu, bolnavu de plămăni.

Pulpation, *f.* reducțiune în pulpă, *vd. urm.*

Pulpe, *f.* pulpă, substanță cărnoasă și môle a fructelor. *Pulpe cérébrale*, parte môle a cerebrului.

Pulper, *v. a.* reduce, preface, în *pulpe*, *vd. prec.*

Pulpeux, *euse, adj. bot.* pulposu, môle și cărnosu.

Pulsateur, *m. trice, f.* pulsatoru, care produce bătaia de pulsă.

Pulsatif, *ive, adj. med.)* *(battement—)*, pulsativu, durosă.

Pulsation, *f.* pulsațiune, bătaia de pulsă.

Pulsimètre, *m.* instrum. pentru a măsura iuțela pulsului.

Pulsion, *f. fis.* pulsiune, propagațiunea mișcării într'unu mediū ligidu, precum aerulu.

Pulvérin, *m.* pulbere de pușcă foarte lină, pentru fiti-ă.

Pulvérisation, *f.* pulberatū, preface în pulbere.

Pulvériser, *v. a.* a pulbera. preface în pulbere; a nimici.

Pulvérolent, *e, adj.* pulverulinte, care se preface lesne în pulbere.

Pulviné, *ée, adj. bot.* divisu în brasde.

Pumicin, *m.* pumicinu, oliu de palmu, de curmalu.

Punais, *e, m. și adj.* cu nasulu de rău mirosu.

Punaise, *f.* péduchiū de lemnū.

Punaisie, *f. med.* morbū, bōlă, de *punais*, *vd. vorba.*

Punch, *m.* punch. Bētură din ciai, rachiū, apă și sa-charū.

Punique, *adj.* punicu, cartaginesu, *foi—*, rea credință.

Punir, *v. a.* a pedepsi, *châtier*, *infliger lu peine.*

Punissable, *adj.* punibile, de pedepsitū.

Punisseur, *adj. m. și sust.* pedepsitoriu. [*dépsă.*]

Punition, *f.* punițiune, pe-

Pupillaire, *adj.* de pupilu, de copilū ținutū sub tutelă s. epitropiă.

Pupillarité, *f.* timpū cândū unū copiū minorū stă sub epitropiă.

Pupille, *m.* pupilu, minorū care stă sub epitropiă.

Pupille, *f.* pupilă, porumba ochiului, (mai alessu cerculū pupilei), *vd. prunelle.*

Pupitre, *m.* pupitru, mobile pentru scrissū, pentru a pune cărți, note de musică.

Pur, *e, adj.* puru, curatū.

Pureau, *m.* partea olanei care stă în afară pe copperișū. [*frecate.*]

Purée, *f.* legumī ferte și

Purement, *adv.* puru, curatū.

Pureté, *f.* puritate, curățeniă.

Purette, *f.* pulbere, nisipū, cē se respesce peste scriptură.

Purgatif, *ive, adj.* purgativu; *m.* remediū care purifică.

Purgation, *f. med.* purifi-cațiune, curățire prin purgative.

Purgatoire, *m.* purgatoriu. Locū de espiățiune a sufletelorū.

Purge, *f. pract.* redicarea ipotecelor.

Pargeois, *m. pl.* bassine implute cu nisip, că se curețe apa care curge prin elle.

Purger, *v. a.* a purifica prin remedie purgative.

Purgerie, *f.* locu unde se curăță formele de sachar.

Purification, *f.* purificațiune.

Purificatoire, *m.* pândă a preoților pentru a curăți caliciul.

Purifier, *v. a.* a purifica, a curăți. *Se—*, a deveni curat.

Puriforme, *adj.* că puroiul.

Purin, *m.* adunătură de ape dela grajd.

Purisme, *m.* purismă, afectatiune de puritate in limbă.

Puriste, *m.* puristă, cellă ce afectă puritatea limbei, etc.

Puritain, *e, adj.* și *s.* puritană, presbiterană rigidă, austeră, in Anglia.

Puritanisme, *m.* puritanism, doctrina puritanilor.

Purot, *m.* gropă pentru apele de grajd, vd. *purin*.

Purpurin, *e, adj.* care se apropia de culorea purpurii.

Purpurine, *f.* brondă măcinată pentru politură.

Purulent, *e, adj.* purulinte (cu puroi).

Pus, *m.* puroi.

Pusillanime, *adj.* cu suflet slab și fricos, fără inimă.

Pusillanimité, *f.* slăbiciune de suflet, de caracter.

Pustule, *f.* pustulă, mică tumore inflammată pe pele.

Pustulé, *éc, adj.* copperit de pustule.

Pustuleux, *evse, adj. med.* pustulos, însoțit de pustule.

Putain, *m.* femeă publică, prosternută. Diminut. *putine*.

Putassier, *m.* care frecintă femeie prostituite.

Putatif, *ive, adj.* care trece pentru a fi ce-va și in realitate nu este nimic.

Putois, *m.* mică animale carniv. Comp. *martre, fouine*.

Putput, *m.* vd. *huppe*.

Putréfactif, *ive, adj.* care face să putredescă.

Putréfaction, *f.* putredire.

Putréfier, *v. a.* a face să putredescă.

Putride, *adj.* putred.

Putridité, *f.* putrediciune.

Puy, *m.* dială, *vech.*

Pycnite, *f.* picnită, pētră forte dēsă.

Pycnotique, *adj.* picnotică, propriu să indescă umorile.

Pygmée, *m.* pigmeu, forte pitic.

Pylore, *m.* pilor, orificiu internă allă stomacului.

Pylorique, *adj.* dela pylor, vd. *prec.* [puroi.

Pyorrhagie, *f.* curgere de

Pyose, *f.* supurațiune a ochilor.

Pyracanthe, *m.* ună arburelă spinosă. Și *buisson ardent*.

Pyramidal, *e, adj.* piramidale, in forma piramidii.

Pyramide, *f.* piramide, solidă compusă de triânghiuri cari au virful comun.

Pyramider, *v. n.* a forma

piramide. [forma piramidii.

Pyramidoïde, *m.* solidu în

Pyrauga, *m.* uă passere silv.

Pyrauste, fluturu cê atrage focul.

Pyrene, *f.* uă mică nucă.

Pyrethre, *m.* rădăcină medicin., speciă de camomilă.

Pyretique, *adj. med.* bunu contra friguri.

Pyretologie, *f. med.* tratatū de friguri.

Pyrexie, *f. med.* friguri simptomatice, stare febrile.

Pyrique, *adj.* de focu, care privesce la focu.

Pyrite, *f. chem.* pirită, sulfuru metalicu nativū.

Pyriteux, *euse, adj.* de natura pirităi, vd. *prec.*

Pyrole, *f. bot.* uă plantă astringinte.

Pyroligneux, *euse, adj.* piroleomosu. *Acide—*, acidu acetosu.

Pyrologie, *f.* pirologiă, tratatū despre focu.

Pyromaque, *adj. pierre—*, cremine de pușcă.

Pyromètre, *m. fis.* instrumentu cê sê măsurămū dilatațiunile produse de acțiunea focului în corpurile solide.

Pyronomie, *f.* arte de a regula diversele graduri ale focului.

Pyrophane, *adj. (pierre—)*, transparente la focu.

Pyrophore, *m.* pulbere aprinsă. Compozițiune chimică cê se aprinde la aeru. *Poudre faite avec de l'alun et de la farine, qui s'enflamme à l'air.*

Pyroscaphe, *m.* nave cu vaporu, vaporu.

Pyrotechnie, *f.* pirotechniă. Artea de a face usu de focu și a lū direge.

Pyrotechnique, *adj.* și *sust. f.* pirotecnicu, pirotecnică.

Pyrotique, vd. *Caustique.*

Pyroxene, *m.* minerale cê se gëssesece în tērrime plutonice, în produsele vulcanice.

Pyroxyle, *m.* vd. *fulmicoton.*

Pyrrique, *f.* și *adj. f.* danțu militar allū Greciloru. Inventatū de Pyrrhu.

Pirrhonien, *enne, adj.* și *sust.*, sectoru allū lui Pyrrhon.

Pyrrhonisme, *m.* pironismu, scepticismu. Doctrina lui Phrrhon, care se îndouia despre totu.

Pithagoricien, *ienne, adj.* și *s.* pitagoricu, din scōla filosofică a lui Pitagora.

Pithagorisme, *m.* sistemă lui Pitagora.

Pythie, *f.* pitia, preotița oracloiloru lui Apoline, la Delfi.

Pythien, *m.* piticu. Connumele lui Appoline, după-cê invinsese șerpele Pytone.

Pythiens, *pythiques, adj. pl.* pitice. *Jeux—*; jocuri ce se celebra la patru anni, la Delfi, în onōrea lui Appoline piticulū.

Pythonisse, *f.* pitonissă, preotița lui Apoline piticulū; devinătore, ghicitore.

Pyulque, *m. s. pioulque*, uă instrument. de chirurgiă.

Pixacantha, *m. bot.* arbutu-
relu spinosă, vd. *lycium*.
Pyxidule, *f. b. t.* capsula plan-

teloră de genulă muschiului.
Dimin. din *pyxide*. [plante].
Pixins, *m. bot.* speciă de

Q

Q, *m. q.* una din consonanți.
— On le prononce *ke* d'a-
près la nouvelle appellation.

Quadernes, *m. pl.* toate
patrurile la jocul de balle.
Vd. și *carmes*.

Quadragénaire, *adj.* care
c nține 40 unități; de 40
anni.

Quadragesimal, *e, adj.*
care ține de păressimă, de
postulă Pasciloră.

Quadragesime, *f.* prima
duminică a postului mare,
dimanche de la—.

Quadrain, vd. *Quatrain*,

Quadrangulaire, *adj.* cu
patru anghiuri.

Quadrangulé, *ée, adj. bot.*
vd. *prec.*

Quadrat, *m. impr.* buccată
de metală că se formează
de bele.

Quadrat, *m. astr.* (— *as-*
pect), pozițiunea a doue pla-
nete distanți de 90 grade in-
tre dinsele. [drată mică.

Quadratin, *m. impr.* qua-

Quadratique, *adj.* relativă
la pătrat. *Equation —*, e-
cuatiunea de allă 2-lă gradă.

Quadratrice, *geom.* curbă
inventată de antică, că se aj-
jungă la patratura approssi-
mativă a circumferinței.

Quadrature, *f. geom.* patra-
tură. Reducțiunea geome-
trică a unei figure curbilinie
la ună pătrată ecivalinte cu

suprafața acestei curbe;—
du cercle, căutarea unui pă-
trată egală cu ună cercă
dată; *astr.* vd. *quadrat*.

Quadrature, *f.* (pron.
Koua...) uniune de buccăte
cară facă se mērgă acele u-
nuă cadrante (la orolog.).

Quadricepsulaire, *adj.*
bot. cu patru capsule.

Quadridenté, *ée, adj. bot.*
cu patru dinți. [*triennal*.

Quadriennal, *e*, vd. *Qua-*

Quadrifide, *adj. bot.* im-
părțită in patru incisiuni
adince.

Quadriflore, *adj. bot.* cu
patru flori.

Quadrifolié, *ée, adj. bot.*
cu patru foițe. *Sust. m.*
este *quadrifolium*.

Quadrige, *m.* patrigiă. Carră
antică cu patru cai.

Quadrifugue, *ée, adj. bot.*
[*feuile—e*], cu patru perechie
de foițe.

Quadrifumeaux, *sust. și*
adj. m. pl. anat. cele pa-
tru tubercule asședate in lun-
gulă mēduvei.

Quadrilatéral, *e, adj.* pa-
trilaterale, cu patru lateri.

Quadrille, *f.* cadrulă.

Quadrille, *f.* trupă de că-
lară din acel'ăși partită la
esercițiile nobililoră vechi
(la *tournoi*).

Quadriloculaire, *adj. bot.*
cu patru locuri, seă logiuri.

- Quadrinôme**, *m. alg.* poli nomă de patru termeni.
- Quadrupartii**, *e, adj. bot.* divisă în patru.
- Quadriphyllé**, *adj. bot.* cu patru foite.
- Quadrirème**, *adj.* patriremă, cu patru lopete.
- Quadrissyllabe**, *m. și adj. gram.* vorbă de patru silabe.
- Quadrivalve**, *adj. bot.* cu patru valvule.
- Quadrivium**, *m.* divisiunea superioară a celor șapte arti în evul mediu. Ea conținea: aritmetica, geometria, astronomia și musica.
- Quadrumane**, *adj. și sust.* patrumană. Despre animale care au mână, precum omul, și picioarele conforme mânelor.
- Quadrupède**, *m. și adj.* patrupeș, cu patru picioare.
- Quadruple**, *m. și adj.* împătrit. Monnetă de aură ispanică (*double pistole*), 80 fr.
- Quadrupler**, *v. a.* împătri.
- Quai**, *m.* marginariu de pântec în lungul unui fluviu, că se opprescă revărsările.
- Quaiche**, *f.* mică nave cu uă punte.
- Quaker**, *m.* seă *quacre*, membru unei secte religioase, *quakerisme*, din Anglia și Statele-Unite. La fem. *quakeresse*.
- Qualificateur**, *m.* teologă însărcinată să examineze cărțile puse la indice (în Olanda).
- Qualificatif**, *ive, adi. și sust.* calificativă, care califică.
- Qualification**, *f.* calificațiune, atribuțiunea unei calități, ună titlu.
- Qualifié**, *ée, adj.* calificat, determinat, având ună titlu onorabile.
- Qualifier**, *v. a.* a califica, arăta calitatea; atribui ună titlu.
- Qualité**, *f.* calitate, modă de a fi, proprietate, însușire.
- Quand**, *adv.* când: —, — *même*, — *bien même*, cu tôte că; — *et* —, cu, în acel'ăși timpă cu.
- Quantum**, *m.* orațiune latină pronunțată în publică.
- Quantan**, *m.* șgomot vană.
- Quant**, *adv.* (tot-deuna *quant à*) câtă pentru. *Se tenir, se mettre sur son quant-à-soi* (seă *tenir son—à-soi*), a lua ună aeră mândru.
- Quantés**, *adj. f. pl.* *Toutes et—fois*, seă *toutes fois et—que*, tot-deuna cândă, *vech.*
- Quantième**, *m.* allă cătelă; *sust. f.* dată, epocă. [țime.
- Quantité**, *f.* cantitate cătă.
- Quantum**, *m.* (lat. cătă) *quantum*, uă cantitate determinată.
- Quarantaine**, *f.* numără de 40; carantină, *lazaret*. În tot. *giroflée*—, *s.* simplu *quarantaine*, vd. *violier, giroflée*.
- Quarante**, *num.* patruzeci.
- Quarantie**, *f.* tribunale de patruzeci în Veneția.
- Quarantième**, *adj.* allă patruzecilă. Că *sust.* parte aliquidă.
- Quaraderonner**, *v. a.* a rătuși virfurile ascuțite. [drea.
- Quarlet**, *m.* acă mare, un-

Quart, *m.* cartă, sferțu. *Mé-dire du tiers et du—*, a vorbi rău de totă lumea.

Quart, *m. mar.* garda navil pentru timpă determinată; (*—de vent—, de rumb*), liniă care disparte ună cartă pe bussolă.

Quarré, *vd.* Carré.

Quarrure, *vd.* carrure.

Quart-de-cercle, *m.* instrumentă de matem. Este cartulă cerculă divisă in grade.

Quart-de-rond, *m. archit.* ornamentă de ună cartă de circumferință. [*de oră.*]

Quart-d'heure, *m.* cartă

Quart, *e, adj.* *vd.* *quatrième.*

Quartaine, *f.* [*fièvre*], friguri quartane. [*de 4 anni.*]

Quartanier, *m.* mistrețu.

Quartation, *f. s.* *inquartation*, amestică de ună cartă de aură cu trei carturi de argintă, *vd.* *inquant.*

Quartaut, *m.* vassă care conține a patra parte dintr'ună modică; măsură, cam 60 litres.

Quarte, *f.* vechiă măsură de 2 pintes. In *mus.* intervală de două sunete și jumătate.

Quartenier, *vd.* *quartinier.*

Quarter, *v. n. scrim.* a redica corpulă seă din liniă.

Quarteron, *onne, adj.* născută dintr'ună abă și uă mulatră, seă din contra. *Sust. m.* pondă de ună cartă de livră.

Quartidi, *mf* a patra di a decadii, in calend. republic.

Quartier, *m.* cartă (sferțu); suburhe (mahala), quartiră de soldați. *A—*, la uă parte.

Quartier-maitre, *m.* oficiariă însărcinată cu socotelele unui corpă de armată.

Quartier-mestre, altădată mareșalele lăcuinteloră unui regimentă de călărimă streină. *Comp. maréchal des logis.*

Quartile, *adj. m. aspect—*, aspectulă a două planete de părtate între dinsele de ună cartă allă zodiaculă (90 grade); *vd.* și *quadrature.*

Quartinier, *m.* oficiariă de orașă prepusă la îngrijirea unei suburbi.

in-Quarto, *m. impr.* in quarto, formată unde colă ă îndouită in patru foie seă 8 pagine.

Quartz, *m.* quartz, substanță minerală forțe dură a cui base este silicea.

Quartzeux, *euse, adj.* de natura quartzulă.

Quasi, *adv.* aproape, mai mai, *il ne s'en faut guère.*

Quasi, *m.* *Un—de veau*, uă buccată de costă de vițelă.

Quasi-contrat, *m. jur.* faptă din care rezultă obligațiună către a treia persónă, fără se fiă essistată uă convențiune prealabile.

Quasi-délit, *m.* prejudiciă, pagubă, causată nevoluntare.

Quasiment, *vd.* *quasi.*

Quasimodo, *f.* duminica Tomei.

Quaternaire, *adj.* care valédă patru, împărțită in câte patru; *chem.* compusă de patru corpuri simple.

Quaterne, *m.* quaternă. Combinațiune de patru nu-

- mere luate și eșite împreună la loteriă.
- Quaterné, ée, adj. bot.** dispusă în patru. [14 zile.
- Quatorzaine, f.** spațiul de
- Quatorze, num.** patru-spredece. [tru-spredecilă.
- Quatorzième, adj.** alllă pa-
- Quatorzièment, adv.** în alllă 14-lé locă, s. rândă.
- Quatrain, m.** mică poesiă de patru versuri.
- Quatre, num.** patru; -- *de chiffre*—, cursă pentru șoreci.
- Quatre-temps, m. pl.** celle trei zile de ajună în fiă-care anautimpă.
- Quatre-vingt, num.** optă-decei, *quatre-vingt-dix*, nouă-decei. [allă optă-decilă.
- Quatre-vingtième, adj.**
- Quatrième, adj.** alllă patrule.
- Quatrièment, adv.** în alllă patrule locă s. rândă.
- Quatriennal, e, adj.** de patru ani, care ține patru ani (de funcțiună). *Pl. quatriennaux.*
- Quatuor, m.** buccată de musică de 4 părți recitanți.
- Quayage, m.** dreptă plătită pentru a pune mērfuri pe *quai*, la ună portă.
- Que, pron.** pe care, cē; *adv.* câtă; *conj.* că sē, *dēs que*, îndată cē.
- Quel, quelle, pron. intreb.** care, *Tel* —, mediocre, bu-nicelă. [ar fi.
- Quel que soit, uerī-care**
- Quelconque, adj.** uerī-cine.
- Quellement, adj.** *Tellement* —, așa așa, nicī destulă de bine, nicī pré ră.
- Quelque, adj.** (lângă verbă seă sustant. *quel que*), vre-ună, ună. *Quelque chose*, ce-va. *Quelques personnes*, nisce indiviđi.
- Quelquefois, adv.** câte uă-dată, *parfois*.
- Quelqu'un, une, adj.** vre-unulă, cine-va. *Quelques-uns*, unī. [în ascunsă, *vech.*
- Quémander, v. a.** a cerși
- Quémandeur, m. euse, f.** cerșeoră pe ascunsă, *vech.*
- Qu'en dira-t-on, m.** cē ar đice cine-va, ceaa cē ar vorbi publiculă. [la prăjitură caldă.
- Quenelle, f.** buletă, perišore,
- Quenotte, f.** dinte de copilă mică, *fam.*
- Quenouille, f.** furcă de torsă. *Cette maison est tombée en* —, acēstă casă a căđută ca ereditate unei fiice.
- Quenouillée, f.** cătă lână stă pe uă furcă.
- Quercitron, m.** cōje de stejară verde din Pensilvan.
- Querelle, f.** cērtă, dispută.
- Quereller, v. a.** a certa, *gronder. Se* —, a se certa.
- Querelleur, euse, adj.** care caută cērtă, care se cērtă.
- Quérimonie, f.** petițiune presintată unui judecătoră ecclesiastică pentru permis-iunea de a face, de a pu-blica, ună mēnitoră.
- Quérir, v. a.** a căuta din obligațiune sē gēsescă și sē adducă persóna seă lucrulă. Usit. numaī la infin. cu *aller, venir, envoyer*.
- Questeur, m.** cestoră membru în sarcinată cu adminis-trațiunea (inunele corpuri).

- Magistratū care administra finanțele la R. antică.
- Question**, f. chestiune, întrebare. [nariū.
- Questionnaire**, m. chestio-
- Questionner**, v. a. a chestiona. propune chestiuni, întreba, pune întrebări cui-va, *interroger*.
- Questionneur**, m. euse. f. care face neconținut întrebări. [teur.
- Questure**, f. chestură, vd. *ques-*
- Quête**, f. cautare, colectă de bani pentru binefacere.
- Quêteur**, m. euse. f. collectoră, cellă cē stringe bani pentru cine-va.
- Queue**, f. codă; tacū de biliardū. *Queue* s. *queue*, pētră de ascuțitū. *Faire la queue à qn.* a înșela pe cnv.
- Queussi-queumi**, adv. s. *quessi-queumi*, absolutū întocmă. *fam.* și *p. us.*
- Queuter**, v. n. a lovi de-urdată douăbile la biliardū.
- Queux**, vd. *Cuisinier*, *vech.*
- Qui**, pron. care, cine.
- Quia**, (term. lat. însemn. *pen-tru că*), *être à—*, a fi redusū in punctū sē nu potā respunde, *mettre à—*, a face sē tacă.
- Quibus**, m. (lat. cu cē), banī. *Avoir des—*, a fi bogatū, *pop.*
- Quiconque**, pron. uerī-cine.
- Quidam**, m. s. *quidam*, persōnă cui nu se cunoșce, sēu nu se esprime, numele.
- Quidité**, f. ceaa cē este unū lucru in sine.
- Quiescent**, e, adj. tăcutū. Se dice, in ebreesce, de literelē carī nu se pronunță.
- Quiet,ette**, adj. liniscitū. *rech.*

Dict. Franc.-Rom.

- Quiétisme**, m. errōre a pre-tinșilorū misticī cā perfec-țiunea creștină consta in a trăi numai in contemplațiu-nea spiritului, neglijindū o-perele esterne.
- Quiétiste**, m. sectatorū allū quietismului, vd. *prec.*
- Quiétude**, vd. *tranquillité*, *repos*. [fam.
- Quignon**, m. codru de pâne,
- Quillage**, m. *Droit de —*, dreptū cē plătia navea com-merciale pentru primă sa intrare in porturile Franciei.
- Quille**, f. lungū lemnū care merge dela prora navii până la pupe, și ȳ servește cā fun-damentū; cheglu.
- Quillé**, m. unū morbū allū viței.
- Quiler**, v. n. a ochi spre a pune cheglu cellū mai ap-prope de bilă; a asședa che-glele lovite; a ochi unū o-biectū.
- Quillette**, f. firū de rogosū cē se sădesce cā altoiū.
- Quillier**, m. spațiulū pătratū in care se asședă cheglele.
- Quilon**, m. cruce la mănē-rulū săbiei.
- Quina**, m. vd. *quinquina*.
- Quinaire**, adj. Se dice de unū numărū divisibile prin 5.
- Quinaire**, m. medaliă de cellū mai micū m delū.
- Quinaud**, e, adj. confusū, rușinosū, fiind-că n'a reeșitū.
- Quincaille**, f. totū fetulū de unelte de ferrū sēu de cupru.
- Quincailerie**, f. mērfă de ferrū s. cupru, marchitană.
- Quincailier**, m. m-archi-tanū.

Quinconce, *m.* plantațiune, sădire, de arbori dispuși în pătrat, ca tabla schahului.

Quindécagone, *m. geom.* figură cu 15 lateri.

Quindécemvirs, *m. pl.* magistrați la R. ant. însărcinați cu celebrațiunea jocurilor.

Quine, *f.* lovitură la table care aduce două cinci; combinațiune de cinci numere luate împreună la loteriă.

Quiné, *ée, adj. bot.* dispus în cinci pe acell'asi plan.

Quinette, *f.* tessatură de lână.

Quinine, *f.* (*Kina-kina*, *écorce des écorces*), chinină, substanță alcalină estrasă din quinquina, vd. *Cinchonine*.

Quinola, *m.* numele unui valet la jocul de *reversi*.

Quinquagénaire, *adj.* și *sust.* în etate de 50 anni.

Quinquagésime, *f.* duminică precedinte primei duminice a postului mare.

Quinque, *m.* *quintet*, bucată de musică cu cinci părți. Și *quintetto*.

Quinquennial, *e, adj.* de cinci anni.

Quinquennium, *m.* cincenni, curs de 5 anni, *vech.*

Quinquerce, *m.* cinci speție de luptă în care trebuia să învingă atletul într'ua di, ca să capete premiul.

Quinquérème, *f.* galeră cu 5 rânduri de lopețe.

Quinquet, *m.* lampă cu una sau mai multe lumine.

Quinquina, *m.* quinquina, coge de un arbore Peruvian, vd. *quinine*.

Quint, *m.* a cincia parte dintr'un tot.

Quintadiner, *v. n. mus.* a nu da sunet curat.

Quintaine, *m.* par de manegi, contra care se exercită să alerge cu lancia, să arunce săgete.

Quintal, *m.* greutate de 100 livr., *quintal métrique*, pondă de 100 kilogr.

Quintan, *m.* figură de om călare la manegi, pentru exercițe cu armele, vd. *faquin*.

Quintane, *adj.* *fièvre* —, friguri albe cari revin la cinci zile. Și *fièvre quinte*.

Quinte, *f. mus.* cintă, interval de cinci note consecutive. Vd. și *caprice*, *bizzarerie*.

Quintefeuille, *f.* plantă roșaceă cu cinci foie.

Quintessence, *f.* quintesință, substanță eteriană; cea ce este principale intr'un lucr. [*finer*].

Quintessencier, vd. *Raf-*
Quintette, *f. s.* *quintetto*, quintet, bucată mus. de cinci părți, mai scurtă decât *quinque*.

Quintetti, *m.* vd. *prec.*

Quintetto, *m.* vd. *prec.*

Quinteux, *euse, adj.* suppus la capricie, fantastic (ciudat).

Quintidi, *m.* a 5-a di a decăzii în calend. republican.

Quintil, *e, adj.* *Aspect* —, pozițiune a două planete distanți între dinsele de a 5-a parte a zodiacului, său de 72 grade. [rară].

Quintin, *m.* pândă fină și

Quinto, *adv.* allu cincilé.

Quintuple, *adj.* incincitú.

Quintupler, *v. a.* a incinci.

Quinzain, *m.* numărulú 15 la unele jocuri!. *Les joueurs sont*—, jucătorii au câte cinci-spredece.

Quinzaine, *f.* numărú de 15.

Quinze, *num.* cinci-spredece.

Quinzième, *adj.* allu cincispredecilé. [allu 15-lé locú.

Quinzièmement, *adv.* în

Quiosse, *f.* petró ascuțită că se frece pèrulú dela piei.

Quiosser, *v. a.* a freca pelea că se i redice pèrulú, *vd. prec.*

Quipos, *m. pl.* sfóră innotată, care servia de scriere în Pérou sub regii Inca.

Quiproco, *m.* *vd. méprise, malentendu.*

Quis, *m. chem.* speciă de pirită (*marcassite*) de cupru.

Quiscale, *m.* passere silvană de America.

Quittance, *f.* citanță, înscrissú că s'a plătitú summa.

Quittancer, *v. a.* a da citanță.

Quitte, *adj.* quitú, liberatú de ceaa că era détoriú. *Vd. s'acquitter.* [ueri-ce détoria.

Quittement, *adv.* liberú de

Quitter, *v. a.* a părăsi, *de-làssa.* *Comp. abandonner.*

Quitus, *m.* încheierea socotelei, după că s'a plătitú.

Qui-va-là, cine este? Strigătulú unei persóne care se teme de surprindere.

Qui-vive, cine é acolo? Strigătulú unei sentinele.

Quoailer, *v. n.* a mișca necontentitú códa (despre caí.

Quoi, *pron.* că, că lucru? Ni — *ni qu'est-ce*, niciunú lucru.

Quoi, *interj.* ce! Esprime mirare, mânia etc.

Quoique, *conj.* deși, cu tóte că, *bien que.*

Quoi que, *indef.* ueri-cé.

Quolibet, *m.* quolibet, jocú de vorbe triviali, mojice.

Quote-part, *f.* parte alieotá că trebue plătită, *s. priimită.*

Quotidien, *m. ienne, f. adj.* totidianú, de tóte dílele.

Quotient, *m. aritm.* cătu, rezultatulú împărțirii.

Quotité, *f.* summă fissă, determinată, la care se redică fiă-care parte aliquotá.

Quotter, *v. n.* a se imbucca, intra. Se dice la orolog. de pozițiunea unui dinte de rótă, care intră în scobitura altei róte (*quottement*).

Quouiya, *m.* iepure de casă (*acouti*) americanú.

R

R, *m.* r, una din consunanți. Masc. suivant l'appellation ancienne, *erre*, fem. suivant l'appellation moderne, *re*.

Rab, *m.* speciă de çiteră la Ebreii antici.

Rabâchage, *m. s. rabâchement*, repetițiune desgustătorii și inutile, *fam.*

Rabâcher, *v. n.* a reveni, se întorce la timpú nepotrivitú; repeli addesé și inu-

tile acel'ăși lucru, *fam.*
Rabâcherie, *f.* scriere plină de repetițiunii desgustătorie.
Rabâcheur, *m. euse*, *f.* cellū cē desgustedă prin repetițiunile selle inutilē.
Rabais, *m.* scăderea valorii; rabatū, scădemintū din prețū.
Rabaissement, *m.* injeosire, scădere, diminuțiune, umiliță. *Comp. ravalement.*
Rabaisser, *v. n.* a lăssa in jeosū, injeosi, diminui. *Vd. abaisser, ravaler.*
Rabans, *m. pl. mar.* legătura vegelelorū carī susținū velele, pândele.
Rabat, *m.* buccată de pândă cē pōrtă ecclesiasticii la gitū, și care descinde pe peptū.
Rabat-joie, *m.* necasū care vine sē turbare buccuria.
Rabattre, *a. a. a da jeosū*, face sē descindă, (dobori).
Rabbin, *m.* rabbin.
Rabbinage, *m.* studiū in cărțile rabbinilorū. Se dice prin denigrațiune.
Rabbinique, *adj.* rabbinicū, de rabbin.
Rabbinisme, *m.* doctrine, scripture, ale rabbinilorū.
Rabbiniste, *m.* cellū cē studiedă in cărțile rabbinilorū.
Rabdoide, *ad. bot.* in forma nuelei.
Rabdologie, *f.* calculū aritmeticū prin nuele, pe carī, sunt scrise numerele simple.
Rabdomance, *f.* *rabdomancie*, pretinsă devinațiune, ghicire, prin usulū de nuele.
Rabbelaisien, *enne, adj.*

care este in gustulū lui Rabbelais.

Rabêtir, *v. a.* a bestia, indobitoci; *v. n.* a deveni bestia. [*rave.*]

Rabiote, *f.* *vd. rave, chou-Rabique*, *adj. s. rabiens*, de turbare (in med.).

Râble, *m.* vâtraiū de brutăria.

Râble, *m.* partea unorū patrupedī care se intinde dela umeri in jeosū.

Râblu, *ue, adj.* cu umeri largi, *vd. prec.*

Rabonnir, *v. a.* a face mai bunū; *v. n.* a se face mai bunū.

Rabot, *m.* bardă. [*barda.*]

Raboter, *v. a.* a applăna cu

Raboteur, *m.* cellū cē lucrédă cu barda. [*durosū.*]

Raboteux, *euse, adj.* no-

Rabougrī, *ie, adj.* micū de statură, rēū conformatū.

se Rabougrir, *v. r.* Se dice de plantele carī nu se divoltă.

Rabougrissement, *m.* starea unei persōne sēū lucru rēū conformatū, (pocitură).

Rabouillère, *f.* cavitare puçinū profundă, unde se retragū iepurii de casă.

Raboutir, *v. a.* a pune, cōsse, margine lângă margine buccăi de mat-riă, *pop.*

Rabrouement, *m.* respingere a unei persōne care ne vorbesce etc.

Rabrouer, *v. a.* a respinge cu ruditate, tracta rēū, *fam.*

Racages, *m. pl. mur.* glōnțe de lemnū inșirate pe fringhie.

Racahout, *m.* feculă compusă analeptică.

Racaille, *f.* moșicime, vd. *rebut*.

Racambeau, *m. mar.* inelū, alca, la vergeaa pândelorū.

Raccommodage, *m.* reparațiune, dregere.

Raccommodement, *m.* vd. *Réconciliation*, *racou-trement*.

Raccomoder, *v. a.* a repara, dreg; *imp.ica*, *correcta*.

Raccommodeur, *m. euse*, *f.* care repară, dreg.

Raccord, *m.* potrivire, vd. *raccorder*. [vire.

Raccordement, *m.* potri-

Raccorder, *v. a.* a stabili legătură între doue părți ale unei opere, cari nu sunt în armoniă, a potri.

Raccourci, *ie. adj.* scurtată, prē scurtū. *En—*, pe scurtū.

Raccourcir, *v. a.* a scurta. *Se —*, a se scurta.

Raccourcissement, *m.* scurtare.

Raccours, *m.* strimtare, stringere (a poștavului).

Raccoutrement, vd. *Raccommodement*.

Raccotrer, vd. *Raccommoder*, *recoudre*.

se **Raccoutumer**, *v. n.* a se deprinde denouū (se reobiciui).

Raccroc, *m.* (*coup de—*), intimplare, lovitură, unde este mai multū norocū, decâtū abilitate.

Raccrocher, *v. a.* a anina, acăța, denouū.

Race, *f.* ginte, nēmū. Totū ce vine din aceeași familiă.

Rachalander, *v. a.* a procura denouū cumpărătorī (mășterii).

Rachat, *m.* rescumpărare, redințiune. *Comp.* *déli-vrance*.

Rachetable, *adj.* cē are cine-va dreptulu sē cumpere îndērētū, sē rescumpere.

Racheter, *v. a.* a cumpăra îndērētū, denouū, a rescumpăra.

Rachialgie, *f. med.* durere vertebrale, de spate.

Rachidien, *enne, adj.* care ține de columna vertebrale.

Rachis, *m.* columna vertebrale, spinare, spate.

Rachisagre, *m.* reumatismū la spate. [cocoșiātū.

Rachitique, *adj.* rachiticū,

Rachitisme, *m.* curbatura spinării și cellorū mai multe din ossele lungi, moliciune a ósselorū, cocoșiare.

Racine, *m.* zarzavatū; decoctiune de foie de nucū și coji de nucă, pentru văpsea. [bărnă.

Racinal, *m.* grinză mare,

Racine, *f.* rădēcină.

Racine-vierge, *f.* vd. *scap* *Notre-Dame*.

Raciner, *v. n.* a începe sē scōtă rădēcine (altoiulū), *v. a.* a culori, văpsi, cu tintură de nucă.

Rack, *m.* seū *arack*, liquóre spirtōsă cē se estrage din orezū fermintatū etc.

Raclage, *m.* radere.

Racle, *f.* rădētōre, *p. us.*

Racle-boyau, *m.* reū cāntătorū cu instruminte.

Raclée, f. bătaia, păruelă,

Racler, vd. *Ratisser*. [*pop*]

Racleur, m. reu cântătoru cu violina.

Racloir, m. raclătoare, instr. de rădăuit.

Racloire, f. scândură pentru a rade suprafața unei banițe pline cu grâu.

Raclure, f. radere, rădătură; ceea ce cade la rădătură.

Racolage, m. luare de oameni pentru serviciul militar.

Racoler, v. a. a stringe oameni pentru serviciul militar; *fig.* a stringe.

Racoleur, m. stringătoru de oameni pentru serviciul militar. [*vesti.*]

Raconter, v. a. a narra, po-

Raconteur, m. euse, f. naratoru, povestitoru.

Racornir, v. a. a face să se stringă și să devină tare.

Racornissement, m. strinsură și întărelă precum cornul.

Racquit, m. despăgubire.

Racquitter, v. a despăgubi de cele pierdute. *Se—*, a recăstiga ceea ce se pierduse.

Rade, f. întindere de mare înaintată în uscatu, și care servește naviloru de adăpostu.

Radeau, m. podu de lemne că se trecem u apa.

Rader, v. a. *mar.* a pune unu bastimentu la adăpostu.

Radeur, m. măsuratoru de sare

Radiaire, *adj.* dispus u rađe. *Sust.* pl. clase de vermi marini fosforescinti.

Radial, e, *adj.* rađiale, dela radiu, vd. *radius*.

Radiant, e, *adj.* radiante, care aruncă rađe. *Point—*, s. *point radieux*, punctu de unde plēcă rađe.

Radiation, f. radiațiune, emisiune de rađe luminose.

Radical, e, *adj.* bot. radiale, de rădăcină, din rădăcină. *Nullité—e.* nulitate care strică unu act u așiacă nu mai pôte fi nici-uă-dată validu (*jurispr.*). [*cale.*]

Radicalement, *adv.* radicalismu. Opiniune care pretinde să schimbe completu ordinea politică in sensul democraticu.

Radican, e, *adj.* bot. radicante, care produce rădăcine distinse de rădăcina principale. [*forțe lung.*]

Radice, *ée*, *adj.* cu rădăcine

Radicule, f. s. *radicelle*, mică rădăcină, rudimentu allu rădăcinei.

Radié, *ée*, *adj.* bot. radiat u. Califică flor u allu căroru disc u è compus u din floricele.

Radier, m. grinđe peste cari se stabilesc u in apă temelele dağaselor u.

Radier, v. a. a rade, sterge numele dintr'unu registru etc.

Radieux, euse, *adj.* rađiosu, strălucitoriu; *fig.* vesel u.

Radiometre, m. radiometru, instrumentu că se ia pe mare înălțimea meridiană a sórelui, se ia înălțimile.

Radis, m. rediche, varietate

de *raphanus sativus*. vd. *raifort*.

Radius, *m. anat.* radiu. Cellă măi mică din óssele braçului anterioru.

Radoire, *m.* instrumentu pentru a rade suprafaçia baniçei plină cu sare, cã se cadã jeosă ceaa cã e peste plinu.

Radotage, *m. radotement*, vorbire fără şiră, fără raçiune.

Radoter, *v. a.* a ţine discursuri fără şiră şi fără sensu.

Radoterie, *f.* stravaganţã cã spune cine-va (palavre).

Radoteur, *m. euse*, *f.* cellă cã vorbeşte felu de felu.

Radoub, *m.* (pron. pe b, cu tóte cã marinarii nu lă pronunţã), *mar.* reparaçiune făcutã la corpulă navii.

Radouber, *d. a.* a face reparaçiuni la corpulă unei navii. *Se—*, a şi repara uã perdere.

Radoubeur, *m.* lucrãtoru care face reparaçiuni la nave.

Radoucir, *v. a.* a face măi dulce; calma, *apaiser*.

Radoucissement, *m.* diminuçiune de violnţã, îmblândire.

Raf, *m.* tare flussă allă mării.

Rafale, *f.* vintu repede, cã se produce pe mare la apropiatulă de cõste inalte.

Rafalé, *ée, adj.* care a suferitú *rafale*, vd. *prec.*

Raffermir, *v. a.* a întãri, face măi tare (ţépãnu), măi stabile. [tãrire (inţepenelã)].

Raffermississement, *m. in-*

Raffinage, *m.* raffinatú, face-re se liã măi finu, măi curatú.

Ratfiné, *ée, adj.* raffinatú, abile, subtile, delicatú, şiretú.

Raffinement, *m.* estreinã subţiritate, artificiu (şiretenia).

Raffiner, *v. a.* a face măi finu, măi curatú; *v. n.* a subţiři; face noue discoperiri.

Raffinerie, *f.* locu unde se subţiresce, se lámuresce, sa-charu etc.

Raffineur, *m.* cellu cã subţiresce sacharu.

Raffoler, *v. u.* a deveni nebunú pentru. *Paç. usit.*

Raffoír, *v. n.* a deveni pasionatú la nebuniã pentru.

Rafle, *f.* grapã (çiorchinã) fără struguri. *Faire—*, a lua totu, se nu măi remãnã nimicú. [fórtre repede, *fam.*

Rafler, *v. a.* a lua totulú

Rafaichir, *v. a.* a rãcori.

Rafaichissant, *e, adj.* rãcoritoriú. [corelã.

Rafaichissement, *m. rã-*
Ragaiillardir, *s. ragaiillar-*
der, *v. a.* a reda veselie, *fam.*

Rage, *f.* rabie, turbare.

Rager, *v. n.* a se supãra, turba de necesu, *fam.*

Rageur, *m. euse*, *i.* turbatú de mãniã.

Ragot, *te, adj.* şi *s.* de staturã micã, scurtú şi grossú; *vinãt.* mistreţu de doui anni.

Ragot, *m.* vorbe de niciuã importanţã (moftur?), *pop.*

Pagoter, *v. n.* a murmura, *groguer.*

Ragoût, *m.* iachniă; *fig.* cea ce escită dorința.

Ragoûtant, *e, adj.* care redă gustul, întorce apetitul.

Ragoûter, *v. a.* a reda apetitul, aduce îndărăt gustul de mâncare. [denouă.

Ragrafer, *v. a.* a agrafa,

Ragrandir, *v. a.* a mări donouă, face mai mare.

Ragréer, *v. a. archit.* a termina, fini, uă construcțiune, a repara.

Ragrément, *m.* terminațiunea unu edeficiu.

Ragué, *m. mar.* Se dice de uă funiă stricată, ruptă. Verbulu este *se raguer*.

Raia, *m.* raia, suppusu turcescu, care plătesce contribuțiune personale, precum ereziniă.

Raide, *vd. Roide.*

Raidir, *v. a.* a întinde tare, cu putere, face să fiă fermu (țepănă); *v. n.* a deveni fermu. Și *roidir*.

Raie, *f.* cărare.

Raie, *f.* pesce marină cartilaginosă.

Raiețon, *m.* pescișioru de mare latu și cartilaginosu.

Raifort, *m.* hrănă.

Rail, *m.* (pron. mai bine *rêl*), sină pe care mergu rôtele dramuluî ferratū, raliū.

Railler, *v. a.* a lua în risū, ride de. [glumă.

Raillerie, *f.* luare în risū,

Railleur, *m. euse, f.* luătoru în risū.

Railway, *m.* (pron. *rêl-oué*), railway, cale ferrată. Pl. *des railways*.

Raine, *vd. Grenouille*, vech.

Rainette, *f. reinette*, unū măru forte stimatū.

Rainure, *f.* scobitură în lăugul lemnuluî, strugitură.

Réponge, *f. bot.* speciă de campanulă, plantă.

Raire, *s. réer, v. n.* a striga (de cerb), *vd. raller, crier.*

Rais, *m.* rață; spiță de rôtă, vech.

Raisin, *m.* strugurū.—*de Damas, s.*—*sec*, stafidă.

Raisiné, *m.* struguri săchărați.

Raison, *f.* rațiune, minte sănătoasă, dreptă judecată, bunu sensu: dreptū, detoriă, justiță, motivū. *A telle fin que de—*, pentru ueri-cé intinplare, *à —, en —*, în proporțiune.—*s.*—*sociale*, firmă.

Raisonnable, *adj.* raționabile, dotatū cu rațiune: conforme rațiunii, dreptății, ecitătii.

Raisonnablement, *adv.* după rațiune, cuvenibile, cum se cade. *convenablement*.

Raisonnée ée, *adj.* raționatū; susținutū prin motive și probe.

Raisonnement, *m.* raționamentū, argumentū.

Raisonner, *v. a.* a raționa, aplica raționamentū, judeca sănătoșu, presinta arguminte.

Raisonneur, *m. ease, f.* care judecă, cugetă bine asupra unuî lucru, dă arguminte. [indianū.

Rajah, *m. s. raja*, principe

Rajeunir, *v. n.* a intineri, face june. *Se—*, a intineri; a și da aparințe de tinerū,

Rajeunissement, *m.* în-tinerire. [denouă.]

Rajouter, *v. a.* a adăugi

Rajustement, *m.* potrivire denouă.

Rajuster, *v. a.* a potrivi denouă; repara, pune éráși în bună stare; reconcilia.

Ralent, *e, adj.* rigiitoriu.

Râle, *m.* răgăială (din gît).

Râlement, *vd. prec.*

Ralentir, *v. a.* relăssa, slăbi, face să se misce măi încetă. *Se—*, a deveni măi lentă, măi încetă, se relăssa.

Ralentssement, *m.* relăsare, diminuțiune de mișcare, de activitate.

Râler, *v. n.* a răgăi în respirațiune.

Ralingue, *f. mar.* funiă cusută în giurulă pândeloră.

Ralinguer, *v. a. mar.* a cósse funiă în giurulă pândeloră că să le întărăscă.

Ralliement, *m. s.* ralliement, reuniune, legătură, stringere făcută denouă. Opiniune commune la măi multe partite. *Point de—*, locă de reuniune.

Rallier, *v. a.* a ralia, uni, stringe, pune împreună denouă. *Se—*, a se uni denouă.

Rallonge, *f.* ceaa că servesce a măi lungi, relungelă.

Rallongement, *m.* relungire, lungire măi multă pelăngă ceaa că este.

Ralonger, *v. a.* a relungi, lungi măi multă. [denouă.]

Rallumer, *v. a.* a aprinde

Ramadan, *m. s.* ramazan, ramazan.

Ramage, *m.* rămurită: re-

presintațiune de ramură, de foie etc. pe uă materiă: ciripire. [buti. Puç. usit.]

Ramager, *v. n.* a ciripi: bal-

Ramaigrir, *v. a.* a face éráși macru, slabă și uscată, *v. n.* a redeveni macru, slabă.

Ramaigrissement, *m.* slăbiciune denouă, *vd. prec.*

Ramailler, *v. a.* a da peliă forma necesariă pentru curele. [legată de ramure.]

Ramaire, *adj. bot. (feuille—)*,

Ramas, *m.* adunătură de lucruri (de mică valóre).

Ramasse, *saniă* pentru munți.

Ramassé, *adj. vd. Traju.*

Ramasser, *v. a.* a stringe, culege, *se—*, a se stringe.

Ramasseur, *m.* stringătoră; conductoră de ramasse, *vd. vb.*

Ramassis, *m.* adunătură de lucruri fără alegere.

Ramazan, *vd. Ramadan.*

Rambour, *m.* varietate de mere mari cu roșiă pe uă parte.

Rame, *f.* lopetă; ramură pusă în pămîntă ca să susțină fisoale etc.—*de papier*, douedeci testele de chărtiă,

Ramé, *ée, adj. (balles)*, unită la ună locă. Despre doue glónțe.

Rameau, *m.* ramure.

Ramée, *f.* ramură împletite între dinsele seă tăiate cu foiele loră verđi.

Ramender, *v. n.* a scăde, se diminui din preț (despre aliminte), se estini.

Ramener, *v. a.* a aduce denouă, face să vină îndărătă.

Ramentevoir, v. a. a reda în memoriă, aduce aminte denouă; a și aduce aminte.

Ramequin, m. speciă de prăjitură cu cașcavalu.

Ramer, v. a. a resăma, propti, plantele (vd. *rame*). a mâna cu lopețele, (navea); a fi obositu.

Ramereau, m. june *ramier*, vd. vb.

Ramette, f. *impr.* cercevele de ferru pentru placate.

Rameur, m. lopătariu.

Rameux, *euse*, *adj. bot.* rămurosă, cu ramuri.

Ramier, m. porumbelū gutu.

Ramification, f. *bot.* ramificațiune, dispozițiunea ramurilor; *anat.* a vinelorū, arterelorū.

se **Ramifier**, v. r. a se ramifica; se întinde, se divide în ramuri. [crăci.

Ramilles, f. *pl.* rămurele,

Ramingue, *adj.* Se dice de unū calū care resistē pîntenelū, și se appără. [chinū.

Ramoitir, v. a. a umedi pu-

Ramollir, v. a. a muia, face môle și maniabile.

Ramollissant, *e*, *adj. med.* care mōiă, relassă.

Ramollissement, m. *med.* muiare. Alterațiunea unei părți caracterisată prin diminuțiunea consistinței normale.

Ramon, m. vd. *Balai*, vech.

Ramontage, m. curățirea coșurilorū.

Ramoner, v. a. a curăți coșurile: a certa pe *cnv.*

Ramoneur, m. coșiarū.

Rampant, *e*, *adj.* tăritoriū,

care se tăresce; injeositū.

Rampe, . partea scării până unde se intrerupe, că se începă alta; planū inclinatū ținîndū locū de scară în grădine și fortificațiunii; povirnișiū.

Rampement, m. tirire.

Ramper, v. n. a se tiri.

Rampin, m. calū care appesă picioarele posteriori pe extremitatea dinainte a unghiei.

Ramure, f. cōrne de cerbū; tōte ramurile unū pomū.

Rancanca, m. mică aceră (vulturū) de Guiana.

au **Rancard**, *adv.* la uă parte, în colțū. [cedelă.

Rance, *adj.* rancedū, m. rân-

Ranche, f. fiă-care din tăiăturele lempulū sēt ferrulū servîndū de trepte (cum e la răboșū).

Rancher, m. lemuū cu tăiăture (*ranches*) cari servescū de trepte. [*rance*.

Ranci, *ie*, *adj.* ranceditū, vd.

Ranciditē, f. rancedelă, starea lucrulū rancedū.

Rancio, m. și *adj.* (*vin—*), vinū roșiū de Spania devenitū galbinū de vechime.

Rancir, v. n. a se rancedi, deveni rancedū. [rancedelă.

Rancisseur, f. s. *ranciditē*,

Rançon, f. rescumpărare, prețū datū pentru a relua pe prinșiū la resbelū, pe captivi.

Rançonnement, m. rescumpărare.

Rançonner, v. a. a rescumpăra prinșiū de resbelū, captiviū.

Rançonneur, m. *euse*, f.

- cellă ce rescumpără pe captivi.
- Rancueur**, f. ură, p. us.
- Rancune**, f. necasă, resințimintă tenace, profundă, ce păstrează cine-va dela uă ofinsă, dela uă insultă.
- Rancunier**, m. ière, f. care conservă resințimintă mare pentru insulta sulerită.
- Randonnée**, f. întorsură, circuită ce ună animale înterritată face în locul său înainte de a lă părăsi.
- Rang**, m. rândă, ordine, dispozițiune pe aceeași liniă.
- Rangé**, ée, adj. rândnită, ordinară, înșirată, bine asședat.
- Rangée**, f. șiră, successiune de lucruri pe aceeași liniă.
- Ranger**, v. a. a rândui, asședa, pune în ordine, la locul său. *Se—*, a se rândui.
- Ranimer**, v. a. a roniima, reinsuffleți, reda viață, vi-góre.
- Ranin**, e, adj. care ține de bröscă. *Veines et artères —*, vine și arterie cari sunt sub limbă. *Sust.* f. genă de crustacei.
- Ranule**, f. med. tumoră sub limbă, *grenouillette*.
- Ranz**, m.—*des vaches*. Cântă celebre între vacariile Sueciani.
- Raout**, m. s. *raout* (pron. totă *raout*), adunăță de persöne din lumea mare.
- Rapace**, adj. rapace, răpitoră, avidă. *Sust.* m. pl. *passeri* de predă, *oiseaux de proie*.
- Rapacité**, f. inclinațiune la răpire.
- Rapatelle**, f. pândă grössă de peră de cală.
- Rapatriage**, m. s. *rapatriement*, vd. *réconciliation*.
- Rapatrier**, vd. *réconcilier*.
- Râpe**, f. rădětore, uneltă pentru a treca (săchară etc.), pilă a sculptorilor.
- Râpé**, ée, vd. *Usé*.
- Râper**, v. a. a freca, pili, reduce în pulbere.
- Râpes**, l. pl. crepătore la genuchiulă calului. [tură.
- Rapetassage**, m. cărpi.
- Rapetasser**, v. a. a cărpi.
- Rapetasseur**, m. euse, f. cărpaciă. Comp. *savetier*.
- Rapetisser**, v. a. a micșiora, face măi mică, v. u. a deveni măi mică.
- Rapette**, f. bot. speciă de plantă.
- Rapide**, adj. repede.
- Rapidement**, adv. repede.
- Rapidité**, f. repeđitate, repediciune, iutělă.
- Rapiécer**, v. a. a cărpi trețe etc.
- Rapiécetage**, m. cărpitură de haine rupte etc.
- Rapiéceter**, v. a. a cărpi cu multe petice. [lungă.
- Rapière**, f. vechiă sabiă
- Rapin**, m. june școlariă de pictură, *fam.*
- Rapine**, f. răpire, luare cu violință, concussiune. Comp. *voletic*, *larcin*, *concussion*.
- Rapiner**, v. a. a face concussiuni, a lua pe nedreptă.
- Rapineur**, m. euse, f. răpitoră, cellă ce iea pe nedreptă.
- Rapointir**, v. a. a reface virfulă ruptă s. tocită.
- Raponcule**, f. bot. uă plantă.

- Rapontique**, *f. bot.* rapon-
tică, speciă de rabarbară.
- Rappareiller**, *v. a.* a adăugi
unui lucru alte lucruri asse-
mină, cari lipsesc.
- Rapparier**, *v. a.* a împerechia
denouă, *vd. assortir.*
- Rappel**, *m.* rechiămare.
- Rappeler**, *v. a.* a rechiăma,
chiăma inderetă. *Se—.* a și
aduce aminte (cu accusat.
*je me rappelle cette per-
sonne).*
- Rapport**, *m.* venit, produ-
să ; espusă, narrațiune ;
covenință, conformitate, ana-
logiă, relațiune ; connessiuni,
subordinațiune între vorbe.
- Rapportable**, *adj. jur.* care
trebuie să fiă addusă de-
nouă la successiune.
- Rapporter**, *v. a.* a aduce
la loc, aduce denouă, adă-
ugi, revoca, abroga, referi,
cita ; produce, procura un
venit. *Se—,* a se referi, se
assemăna. *S'en — à,* a avé
credință în.
- Rapporteur**, *m. euse*, *f.*
relator, cellă cē dă rela-
țiune, spune ce-va ce a vădută
său audită.
- Rapporteur**, *m. geom.* rap-
portor. Instrum. cā se mă-
sore și se tragă anghiurile.
- Rapprendre**, *v. a.* a învăța,
afla, denouă.
- Rapprochement**, *m.* ap-
propriare, allăturare ; împăcare.
- Rapproché**, *ée, adj.* vecin.
- Rapprocher**, *v. a.* a ap-
propia denouă, allătura ; a
considera lucrurile în rela-
țiunile lor reciproc, com-
para ; împăca.
- Rapsode**, *m. s. rhapsode*,
rapsodă. Cântător de rap-
sodie, la Ellenii ant.
- Rapsoder**, *v. a.* a repara,
asședa, neglijință și reu, *fam.*
- Rapsodie**, *f. s. rhapsodie*,
rapsodiă, cânturi tăiate din
poesiele lui Omer. As-
tădi rău cul-ssă de versuri,
de prosă etc.
- Rapsodiste**, *m.* cellă cē
scrie prosă sēu versuri rele.
- Rapt**, *m.* raptă, răpire (de
persone) prin violință sēu
prin seducțiune.
- Râpure**, *f.* cea cē se iea
prin pilitură sēu sgăriindă.
- Raquette**, *f.* raquetă, fișic
de resbelă ; *bot. vd. cardasse*,
nopal, opuntia. [raquete.
- Raquettier**, *m.* lucrător la
Rare, *adj.* rară ; singular.
- Raréfactif**, *ive*, *vd. raré-
fiant.*
- Raréfaction**, *f.* rărită, ră-
rire.
- Raréfiant**, *e, adj.* răritoriu,
care răresce, dilată.
- Raréfier**, *v. a.* a rări, dilata.
- Rarement**, *adv.* rară, rare-
ori.
- Rarescence**, *f. fis.* rares-
cintă. Calitatez unui corpă
rărită, dilatată.
- Rarescibilité**, *f. fis.* pro-
prietate de a se rări.
- Rarescible**, *adj.* raresci-
bile, care se pôte rări, dila-
tabile.
- Rareté**, *f.* raritate, rărimă.
Se dice de lucruri rare, cu-
rió e, (măi alessă la *pl.*)
- Rarissime**, *adj.* foarte rară.
- Ras**, *e, adj.* rasă ; cu pērulă
foarte scurtă ; plină rasă.

Rasade, f. pacharú plinú rasú, plinú păně sus.

Rasant, e, adj. care rade. *Tir—*, mersú orizontale allú glonțuluí.

Rasement, m. radere; derimare completă unei fortificațiunii.

Raser, v. a. a rade cu briciulú, a attinge numai pe d'assupra; trece repede, a derima cu totulú uă fortificațiune; *mar.* a da jeosú catarțele. *Le gibier rase*, vînatulú se pitesce la pămîntú.

Rasibus, prep. de totú aproape, *out contre, tout près*, pop.

Rasière, f. măsură de 70 litri.

Rasoir, m. briciú.

Rassade, f. micí grăunți de sticlă de smaltú la negrii afric. pentru gătelí. [toríú.

Rassasiant, e, adj. sătură-

Rassasiement, m. săturare, sațietate.

Rassasier, v. a. a sătura, satisface deplinú.

Rassemblement, m. adunătură, *concours d'hommes*.

Rassembler, v. a. a aduna, stringe, uni la unú locú. *Se—*, a se aduna, se stringe.

Rasseoir, v. a. a asședa denouú. *Se—*, a ședé érăși pe scaunulú seú, a se remite dintr'úă turburare, a șí veni în fire. [nina, face seninú.

Rasséréner, v. a. a înse-

Rassis, e, adj. asședatú denouú. *Pain—*, păně rece, opp. *pain tendre*, păně prós-petă. *De sens—*, fără sê fiă turburatú. *De sang—*, fără emoțiune fisică. *Ca sust. m.*

potcová vechiă pusă înderétú, la locú.

Rassoté, é, v. a. a mândritú.

Rassoter, v. a. a mândri, încăpétina, *infatuer, entéter*.

Rassortir, v. a. a procura denouú lucrurile cuvenibilí.

Rassurant, e, adj. asșiguratóriú, care dá siguranță.

Rassurer, v. a. a asșigura, stabili, înțepeni; a da siguranță. *Le temps se rassure*, timpulú se face frumosú.

Rat, m. șíorece mare (kitkanú); *fig.* capričiú; — *pal-miste*, speciă de vererită.

Rata, m. iachniă, pop.

Rat-de-cave, m. luminare lungă și subțire împletită.

Ratafia, m. ratafia, liquóre spirtósa făcută din rachiú, sacharú, sâmburí și fructe.

Ratatiné, é, adj. strinsú, increțitú, vestejitú.

se **Ratatiner**, v. r. a se stringe, se surta, *se resserrer*.

Ratatouille, f. fertură, iachniă, próstă, buccate relle, pop.

Rate, f. splină. *Désopiler, épanouir, dilater la—*, a face sê ridă. *Ne pas se fouler la—*, a lucra puçinú și negliginte.

Râteau, m. greblă.

Râtelée, f. ceaă cê se iea uădafă cu grebla. [grebla.

Râtelér, v. a. a stringe cu

Râteleur, m. greblariú.

Râtelier, m. scară suspinsă la ies'le, unde se pune finú și paie. *Manger ú plus d'un—*, a trage folosú din mai multe funcțiuni.

Rater, v. n. a nu lua focú. *Se* dice de arme, a cărorú

- lovitură nu plăcă; *fig.* a nu reeși, nu isbuti.
- Ratier**, *m.* *ière*, *f.* și *adj.* suppusă la capricie (*rates*), *pop.*
- Ratière**, *f.* cursă de șoreci.
- Ratification**, *f.* ratificațiune, confirmațiunea unui act.
- Ratifier**, *v. a.* a ratifica, infări, confirma ceea ce a fost făcut sau promissă.
- Ratine**, *f.* materie de lână încruciată cu pěră.
- Ratiner**, *v. a.* a face uă materie să aibă pěră, *vd. prec.*
- Ration**, *f.* porțiune pentru uă ȃi de aliminte la soldați etc.
- Ration**, *m.* materie pătrată ce marele preotă purta pe peptă, la Ebrei. Și *ratio-nal*.
- Rationalisme**, *m.* raționalismă, considerațiune abstractă. Doctrină care admite autoritatea absolută a rațiunii umane independente de ueri-ce credință revelată. Sistemă care fundedă credințele religioase pe principiile ce ne dă rațiunea.
- Rationaliste**, *m.* părțenă allă raționalismului, *vd. prec.*
- Rationnel**, *elle*, *adj.* rațională, conforme rațiunii, dreptei judecări. *Horison*—, mare cercu ce taiă cerul și pământul în două emisfere; *quantité*—*lle*, cantitate com-mesurabile cu unitatea sa (în math.).
- Rationnel'emant**, *adv.* în modă rațională, cu rațiune.
- Ratissage**, *m.* radere, ră-ȃuire.
- Ratisser**, *v. a.* a rade, răȃui.
- Ratissoire**, *f.* instrumentă de ferră pentru răȃuită.
- Ratissure**, *f.* răȃetură, ceea ce cade răȃindă.
- Raton**, *m.* mică rat, *vd. vb. fan.*
- Rattacher**, *v. a.* a allătura, lega, uni, face să țină de, stabili connesiune, legătură, între lucruri, *vd. attacher*.
- Ratteindre**, *v. a.* a ajjun-ge, (pe cine-va) denouă, veni erăși lângă.
- Rattrapper**, *v. a.* a prin-de, apuca denouă.
- Rature**, *f.* stersură, răsătură, trăs-sură de condei prin care se sterge ce-va scrisă, *vd. rature*.
- Raturer**, *v. a.* a sterge, an-nula prin trăs-sură de con-dei.
- Raucité**, *f.* aspră de voce, răgușelă. *Puȃ. usit.*
- Rauque**, *adj.* raucă, ră-gușită.
- Rauquer**, *v. n.* a striga, vorbindă de tigri, *p. us.*
- Ravage**, *m.* stricăciune re-pede și violinte, devastațiune, pustiare; desordine ce ad-ducă pasiunile, *vessațiuni*.
- Ravageant**, *e*, *adj.* care pustiăse.
- Ravager**, *v. a.* a devasta, pustia. *Comp. dévuster, sac-cager.*
- Ravageur**, *m.* devastatoră, pustiătoră, destructoră.
- Ravale**, *f.* machină de ni-velată.
- Ravalement**, *m.* înjeosire, tencuială de sus în josă. *Vd. și abaissement.*

Ravaler, v. a. a tencui; inghiți denouă. Vd. și *rabaisser*

Ravaudage, m. cărpelă.

Ravauder, v. a. a cărpi.

Ravauderie, f. vorbe seci (mofături). [*rave*, *rabiole*.

Ravée, f. bot. păstîrnac. Și

Ravelin, m. fortif. semilună. [bină.

Ravenelle, f. cariofileă gal-

Ravi, e, adj. răpitu de plăcere, încântat; transportat.

Ravière, f. locu semănatu cu *raves*, vd. *ravée*.

Ravigote, f. salsă (*sauce*) verde, iute.

Ravigoter, v. a. a reda apetitul, a pune *érâși* în *vigore*, *fam*.

Ravilir, v. a. a înjeosi, face vile, prosti. Vd. *rabaisser*.

Ravin, m. locu săpatu de torrinți, de plouă.

Ravine, f. torrinte de apă de plouă, care se precipită, cade, din înălțimi. Vd. și *prec*.

Ravir, v. a. a răpi, lua cu sila, cu violință; a încanta, transporta de plăcere.

sc **Raviser**, v. n. a și schimba părerea, *changer d'avis*.

Ravissant, e, adj. răpitoriu; încântătoriu, foarte plăcutu. Comp. *merveilleux*.

Ravissement, m. rapitu, răpire; (numai de răpirea Proserpinei și Elenei); transportu de admirațiune, de bucuriă etc.

Ravisseur, m. răpitoru.

Ravitaillement, m. introducere, adducere, de alimente, munițiuni, intr' uă cetate.

Ravitailier, v. a. a introduce alimente, munițiuni, în cetate.

Raviver, vd. *Ranimer*.

Ravoir, v. a. a avé denouă, lua inderétu, *recouvrer*.

Ray, m. lațiu cu ochiuri strimte. Și *capeiron*.

Rayaux, m. machină ca să facă barrele de aură, de argintu.

Rayé, ée, adj. ghintuitu, cu scobiture lunge, vërgatü.

Rayement, m. vd. *rayure*.

Rayer, v. n. a scobi în lungu și subțire, ghintui; a rade, sterge. Comp. *raturer*.

Rayon, m. rață, spiță, raftu; brasă de plugu; *gram*. rață,— *vecteur*, radiu vectoru, rață oblică, abscisă care cade oblicu pe ordinata; — *de miel*, prăjitură de miere.

Rayonnant, e, adj. strălucindü, aruncändü rațe de lumină. [rade, cu rațe.

Rayonné, ée, adj. dispusü în **Rayonnement**, m. lumina rațelorü.

Rayonner, v. n. a arunca rațe de lumină, străluci.

Rayure, f. vërgătură a unei materii; ghintuitură.

Razzia, f. expedițiune făcută pe unu teritoriü inemicu, că se răpescă turme etc.— Mot italian, probabl. de l' hébr. *az azi*, puissant, en arabe *ghazi*, que l'on prononce en quelque sorte *hrazi*.

Re, séu *Rè*, re. Particulă care intră în compozițiunea vorbelorü și esprime unu sensu contrariu, séu de repetițiune, séu de adausü.

Ré, m. re. Secunda notă a gamei.

Réactif, ive, adj. med. reactivă, vd. *Réagir*. [*Réagir*.

Réaction, f. reacțiune, vd.

Réactionnaire, adj. care face reacțiune. *Sust. m.* reacționariu, parténu allu reacțiunii, contrariu revoluțiunii.

Réadmettre, neol. v. a. a admite, primi, denouă.

Réadmission, f. admissiune, primire denouă, înderētū.

Réaggrave, m. ultimul monitoriu publicatū după trei monițiuni și după censură (in dreptulū canon.).

Réaggraver, v. a. a pronunța, notifica, unū *réaggrave*.

Réagir, a. a. a lucra contra. Se dice de unū corpū care lucrēdă assupra altuia, după cē a suferitū acțiunea lui.

Réajourner, v. a. a întâr-dia, amăna, de allū douilé.

Réal, e, adj. de rege, *sust. f. s. galère réelle*, galera principale a regelui.

Réal, m. seū *réale*, f. mică monnetă spaniolă, val. 25 cent. Pl. *réaux. réales*.

Réalgar, m. chem. sulfurū roșiū de arsenicū. Și *réalgal*.

Réalisable, adj. realizabile, care se pôte realiza, implini.

Réalisation, f. realizațiune.

Réaliser, v. a. a realiza, face să fiă reale, efectivū, adeveri. *Sc—*, a se implini.

Réa isme, m. realismū, reproducțiune absolută a naturei fără nici-unū ideale, (in arți). Sistemă de filosofă,

după Kant, care privia ideele abstracte, *universalile, les universaux*, cā realități, opp. *nominalisme*. [*prec.*

Réaliste, m. realistū, vd. **Réalité, f.** realitate, essistință efectivă. *En—*, in adevērū.

Réapparition, f. reparițiune, eșire denouă la lumină. [*doua* chiāmare.

Réappel, m. rechiāmare, a **Réappeler, v. a.** a rechiāma, chiāma la locū, înderētū.

Réapposer, v. a. a applica, pune, denouă, la.

Réarmer, v. a. a inarma denouă.

Réassignation, f. secunda assemnațiune, chiāmare denouă in justiță.

Réassigner, v. a. a chiāma denouă inaintea justiței.

in Réatu, lo. lat. in prevințiune, in stare de acusațiune, *vech.* [*denouă*.

Réatteler, v. a. a inhāma

Réaux, m. pl. vd. *réaliste*.

Rebaisser, v. a. a lăssa, pleca, érăși in jeosū.

Rebander, v. a. a lega denouă unū vulnū, uă rană.

Rebaptisants, m. pl. ereticī din primele secle, cari rebotesa, botesa a doua óră.

Rebaptiser, v. a. a rebotesa.

Rébarbatif, ive, adj. aspru și prostū, *rebutant*.— Le mot *rébarbaratif* de Motière n'est pas français.

Rebat, m. adaussū de cercurī noue la butoiū.

Rebâter, v. a. a pune érăși uă șea pe animalī de sarcine.

Rebătir, v. a. a funda, clădi, denouă. *Se—*, a se reface.

Rebattage, m. treerătură de allū douilē.

Rebattu, e, adj. repetitū ad-desē, triviale, prostū.

Rebătire, v. a. a bate, scutura denouă, *fig.* a repeți inutile și în modū desgustatoriu.

Rebaudir, v. a. *vināl.* a mângăia căniī, ca să i escite.

Rebec, m. viorină cu trei corde. [tatū.

Rebelle, adj. rebelū, *revol-se*

Rebeller, v. n. a se revolta.

Rébellion, f. revoltă, rebeliune. Comp. *révolte*.

Rebénir, v. a. a binecuvinta denouă, de a doua oră.

Rebéquer, v. n. seū *se—*, a răspunde cu arrogantă, cu trufiă, la unū superiorū. *fam. se*

Rebiffer, *pop.* vd. *Re-gimber*.

Rebiner, v. a. a da a treia săpătură viței. [denouă.

Reblanchir, v. a. a înălbi

Rebond, m. săritură îndērētū ce face glonțulu, cândū a lovitū unū murū etc.

Rebondi, e, adj. rătunditū de grăssime.

Rebondir, v. n. a sări, lace una seū mai multe săriture.

Rebondissement, m. săritură îndērētū.

Rebord, m. margine înălțată și de ordinariū addusă, curbată, *bord replié*.

Reborder, v. a. a pune margini noue (la rochia).

se **Rebotter**, v. n. a și pune, încălcea, ărăși cismele.

Rebouchage, m. astuparea crăpăturilorū unū murū înainte de a lū văpsi.

Reboucher, v. n. a astupa denouă. *Se—*, a se astupa de sine (uă grōpă etc.).

Rebouir lir, v. n. a referbe. ferbe denouă. [pělēriei.

Rebouisage, m. spălarea

Rebouiser, v. a. a curăți și lustra pělēria cu apă simplă.

Rebours, m. sensū contrariū cellui cē este, seū tr.

bue seū liă *A—, ou—*, în sensū contrariū (d'andera telē, *à contre-poil*), *à la rebours* este *pop.* [vèche.

Rebours, adj. *fam.* vd. *Re-*

Rebouteur, vd. *Renoucur*.

Reboutonner, v. a. a încheia denouă. [trousser.

Rebrasser, *vech.* vd. *Re-*

Rebrider, v. a. a pune ărăși frinele.

Rebrocher, v. a. a cōsse denouă, uă carte etc.

Rebrocher, v. a. a cōsse peste cussătură, a reface cussătura.

à **Rebrousse-poil**, *adv.* în sensū contrariū, *à contre-sens, à contre-poil. à rebours.* [nonū.

Rebroyer, v. a. a freca de-

Rebrunir, v. a. a înnegri denouă. Vd. *brunir*.

Rebuffade, f. rea priimire, respingere cu desprețū.

Rébus, m. rebusū. Jocū de spiritū în care se exprimū vorbe seū frași prin alte vorbe seū figure luate în altū sensū decâtū cellū naturalē.

Rebut, m, respingere cu du

- ritate ; lucru de nimică.
- Rebutant**, *e, adj.* respingătoriu, neplăcut, *déplaisant*.
- Rebuter**, *v. a.* a respinge cu duritate, nu priimi; desplăce. [denouă.]
- Recacher**, *v. a.* a ascunde
- Recacheter**, *v. a.* a resigila, sigila (pecetlui) denouă.
- Récalcitrant**, *c, adj.* care reziste, se împotrivesce, cu obstinațiune. Vd. *rétif*.
- Récalcitrer**, vd. *Regimber*.
- Récapitulation**, *f.* vd. *Résumé*.
- Récapituler**, vd. *Résumer*.
- Recarder**, *v. a.* a dărăci denouă.
- Recarreler**, *v. a.* a asterne denouă cu petre, repardosi.
- Recasser**, *v. a.* a sparge denouă, a ara pământul după secerișiu.
- Recassis**, *m.* pământ a rată denouă.
- Recéder**, *v. a.* a cede, lăsa-îndărăt, a reda.
- Recel**, *m.* priimirea cu știință, ascunderea, unui lucru furat.
- Recélé**, *m.* ascunderea efectelor unei societăți etc.
- Recèlement**, *m.* vd. *Recel*.
- Recéler**, *v. a.* a priimi, ascunde și păstra, un lucru, ce se știe că este furat. A da recessu (găsdui) la omenii culpabili
- Receleur**, *m. euse, f.* care ascunde cu știință un lucru de furat. [rindă.]
- Récemment**, *adv.* de cur-
- Recensement**, *m.* recinșiune, innumărare, verificațiune.
- Recenser**, *v. a.* a verifica, face recinșiune, (recensui).
- Récint**, *e, adj.* recinte, prospețu, făcutu de currindă.
- Recepage**, *m.* tăierea arburelui, vișei, dela rădăcină.
- Recepée**, *f.* partea tăiată dintr'ună arbure.
- Receper**, *v. a.* a tăia arburi, vișă, până la rădăcină, că se creșcă mai bine.
- Récépissé**, *m.* recepissă, înscrisă prin care cine-va recunoscă că a priimit chartii, bilete. — Este simplu inf.perf.lat. *recepisse* din *recepio*.
- Réceptacle**, *m.* receptaclă, locu unde adună cine-va mai multe lucruri din alte locuri; fundulă florii.
- Réception**, *f.* recepțiune, priimire. Comp. *accueil*.
- Recercier**, *v. a.* a cercui denouă, pune cercuri noue.
- Recette**, *f.* receptu, ceea ce s'a priimită; stringere de detorie; *med.* rețetă.
- Recevable**, *adj.* de priimită, care pôte fi admissă.
- Receveur**, *m. euse, f.* priimitoru, însărcinat să priimască, să stringă (imposite).
- Recevoir**, *v. a.* a priimi, accepta.
- Recez**, *m.* caietă de deliberațiunile unei diete germane.
- Réchampir**, *v. a.* a repara petele ce rămănu, cându se înăuresce, se polesce, ce-va cu aură. In *pict.* a depinge câmpulă in altă culore decâtă a fundulu.
- Rechange**, *m.* dreptă de ună nouă schimbă.

Rechanter, v. a. a cânta de-nouă.

Réchapper, v. n. a fi liberat, scăpat, de un pericol etc.

Recharge, m. a doua încărcare a unei arme de foc.

Rechargement, m. secunda așezare de obiecte în carru, în nave, (încărcare).

Recharger, v. a. a așeza de nouă obiecte în carru, în nave etc.

Rechasser, v. a. a respinge înapoi; a vîna de a doua oară. [foc.

Rechaud, m. tablă pentru

Réchauf, m. îngrășiat cald ce pună grădinarii în giurul altoitului.

Réchauffé, m. buccate încălzite.

Réchauffement, m. nouă încălzire, îngrășare a pămîntului (la grădin).

Réchauffer, v. a. a încălzi. *Se—*, a se încălzi.

Réchauffoir, m. cuptor de încălzit buccatele.

Rechausser, v. a. a încălzi de nouă; — *un arbre*, a pune pămînt la rădăcina arborelui.

Rèche, adj. aspru la atins.

Recherche, f. căutare, grijă afectivă; cercetare, cercetare.

Recherché, ée, adj. căutat, rar, puțin comun, care nu e simplu; afectiv.

Rechercher, v. a. a recăuta, căuta cu grijă, dori să cunoscă, să obțină, a cerceta.

Réchigné, ée, vd. *Maussade*.

Réchigner, v. a. a se arrăta

supărăcios, a manifesta repunță, neplăcere, desgust.

Rechinser, v. a. (*la laine*), a spăla în apă limpede (lână).

Rechoir, v. n. a căde de nouă.

Rechute, f. cădere de nouă în aceeași eroare; med. întorcerea unui morbu.

Récidive, f. vd. *prec.*

Récidiver, v. n. a face recidivă, căde érași în eroare, în delictul etc. de altă dată.

Récidiviste, m. cel ce este în recidivă, vd. *prec.*

Récif, m. lanț de stînci lângă suprafața mării. Și *ressif*, *rescif*.

Récipé, m. recept, ordonanță a medicului. Comp. *recette*.

Récipiangle, m. instrument ca să măsoare anghurii esite și intrate.

Récipiendaire, m. cel ce este primit într'un corp cu uere-care solemnitate.

Récipient, m. recipient, vassu ca să primescă produsul distilațiunii.

Réciprocité, f. calitatea reciprocității.

Réciproque, adj. reciproc, mutuale. [ciproc.

Réciproquement, adv. reciproc.

Réciproquer, v. n. a întorci egalele, *rendre la pareille*.

Récit, m. narrațiune, povestire; partea principală.

Récitant, e, adj. mus. care esecută. *Partie — c*, parte cântată de uă singură voce.

Récitateur, m. recitator,

- care spune din memoriă.
- Récitatif**, *m.* recitativ, cântă nesup, usă măsurii.
- Récitation**, *f.* recitațiune.
- Réciter**, *v. a.* a recita, spune din memoriă, pe dinafară.
- Réclamateur**, *m.* reclamator, cellă cē reclamă.
- Réclamation**, *f.* reclamațiune, plângere, protestă contra.
- Réclame**, *t. impr.* vorbă în jeosulă paginei, cā se trāmită la pagina următoria; strigăt, semn, cē se face passeri cā se se întorcă.
- Réclamer**, *v. a.* a reclama, a protesta contra; cere, implora.
- Réclinant**, *m.* *cadran* —, cadrante care nu ē întorsă directă către ună punctă cardinală.
- Réclinaison**, *f.* numărul gradeloră distanței unuī cadrante dela planulă verticale.
- Reclouer**, *v. a.* a bate denouă în cuie.
- Reclure**, *v. a.* a închide. Usit. la infin. și la timp. comp.
- Reclus**, *e, adj.* închisă; retrassă.
- Réclusion**, *f.* reclusiune, starea unei persōne închise.
- Recocher**, *v. a.* a întorce cu latulă mânei coca.
- Reconner**, *v. a.* a respinge, face se între înderetă.
- Reconitif**, *m.* actă prin care se recunnosce uă obligațiune.
- Recoiffer**, *v. a.* a para la capă (gău) denouă.
- Recoin**, *m.* recessă, colță puț. uă mai ascunsă.
- Récolement**, *m.* verificațiune.
- Récoler**, *v. a.* a citi marturiloră cea cē a depusă ei, cā se vedă decă persiste în acēsta.
- Recoller**, *v. a.* a lipi denouă.
- Récol'et**, *m.* religiosă reformată din ordinea. St. Franciscă. La fem. *récollette*.
- Récolte**, *f.* recoltă, producte, grāne. [face recoltă.]
- Récolter**, *v. a.* a recolta.
- Recommandable**, *adj.* stimabilă, de recomandată.
- Recommandataire**, *m.* creditoră care a recomandată pe ună debitoră închisă.
- Recommandation**, *f.* recomandațiune, stimă cē are cine-va pentru merită.
- Recommander**, *v. a.* a recomanda, lăuda, stima, ruga se fiă favorabile pentru. *Se — de qn.* a dice cā este cunnoscută de cine-va.
- Recommencer**, *v. a.* a începe denouă, relua.
- Récompense**, *f.* premiă, resplată, recompensă.
- Récompenser**, *v. a.* a da recompensă, premiă, a resplăti.
- Recomposer**, *v. a.* a recompune, compune denouă.
- Recomposition**, *f.* recompozițiune, compunere de ailă douilă, facere din nouă.
- Recompter**, *v. a.* a compta, socoti, denouă.
- Réconciliable**, *adj.* care se pōte împăca.
- Réconciliateur**, *m.* *trice*, *f.* reconciliatoră, împăcatoră.

Réconciliation, f. recon-
ciliațiune, împăcare.

Réconcilier, v. a. a recon-
cilia, împăca.

Réduction, f. arendare
innouită, *tacite*—, continui-
rea condițiunilor unei a-
rendări, după ce s'a finit
contractul fără să fiă re-
nouit.

Reconduire, v. a. a recon-
duce, petrece, însoți pe ci-
ne-va, dela care a priimit
vizită.

Réconfort, m. consolațiune;
ajutor în afflicțiune. P. us.

Réconfortation, f. vd. *prec.*

Réconforter, v. a. a în-
tări, da putere morale, a
consola, face curagi în ne-
casuri.

Reconnaissable, *adj.* fa-
cile, lesne, de cunoscut.

Reconnaissance, f. re-
cunoscere, esame în amē-
nunt, verificațiune; recun-
oscință. [cunoscători.

Reconnaissant, *e, adj.* re-

Reconnaître, v. a. a re-
cunosce.

Reconnu, *e, adj.* recunos-
cut, admiss că adevărat.

Reconquérir, v. a. a re-
căștiga, cuceri denou.

Reconstituer, v. a. a re-
constitui.

Reconstitution, f. recon-
stituțiune, substituțiunea u-
nui venit în locul altuia.

Reconstruction, f. recon-
strucțiune.

Reconstruire, v. a. a re-
construi, restabili, reclădi.

Reconvenir, v. n. a face
reconvention, vd. *urm.*

Reconvention, f. cerere
formulată contră acella care
a făcut altă cerere întâiu
și la acel'asi judecător. Ea
tinde să anuleze s. să res-
tringă effectul cererii d'ân-
tăiu.

Reconventionnel, *elle,*
adj. de *reconvention*, vd.
prec.

Recopier, v. a. a transcrie,
prescrie denou (recopia).

Recoquillement, m. in-
torsură în formă de coquilă.

Recoquiller, v. a. a întor-
ce, îndoi în formă de coquilă.

Recorder, v. a. a repeti
ce-va, că se-și adducă amin-
te mai bine cea ce a invē-
țat pe dinaffară. *Se—*, a și
adduce aminte, *se—avec qu.*,
a se împăca; se vorbi cu
cuv. [cu funiă.

Recorder, v. a. a lega denou

Recorriger, v. a. a cor-
rige, corecta, indrepta, de-
nou.

Recors, m. assistinte allū
unui oficiariū care pēdesce
la ușa regelui; aginte ar-
mată care essecută ordinele
justiței.

Recoucher, v. a. a reculca,
culca denou.

Recoudre, v. a. a recosse,
cosse cea ce s'a discussut.

Recouler, v. a. și n. a curge,
strecura, denou.

Recoupe, f. țandără de pé-
tră; petică remasă din ma-
teriă; făină scossă din tēri-
țele cernute.

Recoupement, m. *archit.*
retragere făcută la fiă-care
rând de petre.

Recouper, v. a. a retăia, tăia denouă.

Recoupette, f. a treia făină trassă din țeritețele cernute.

Recourber, v. a. a recurba, incovăia rătundă la virfă.

Recourir, v. n. a alerga denouă, recurge la, cere asistința, ajutoriul.—*en cassation* s. *se pourvoir en cassation*, a face recursă la cașașuine.

Recours, m. recursă, cere de ajutoriă; refugiă.

Recousse, f. vd. *délivrance*, (*vech.*).

Recouvrable, *adj.* care se pôte regëssi, recăștiga.

Recouvrance, f. ajutoriă, usit. numai în *Notre-Dame de—*, vd. *urm.*

Recouvrement, m. regëssire, recuperășuine, recăștigare.

Recouvrer, v. a. a recupera, regëssi, recăștiga, cuceri denouă; a stringe impozitele.

Recouvrir, v. a. a copperi, copperi denouă, ascunde sub aparințe false. [*érăși.*]

Recracher, v. a. a scuipa

Récréance, f. posesiune provisoriă a unui venită în liugiă.

Récréatif, *ive, adj.* recreativă, de distracșuine, de petrecere, *fam.*

Récréation, f. recreășuine, timpă de petrecere, de repausă.

Récrédentiaire, m. cellă cé obșinusse posesiune provisionale unui beneficiă litigiosă.

Récréer, v. a. a recrea, diverti, face să și petrecă.

Récréer, v. a. a crea, face, denouă, da essistință nouă.

Récrément, m. *med.* umóre care se disparte din sânge și se amnestică éráși.

Récrémenteux, *euse, adj.* care ține de *récrément*, vd. *prec.* [*prec.*]

Récrémentiel, *elle, adj.* vd.

Récrépîr, v. a. a țencui denouă.

Recrîbler, v. a. a recerne, cerne denouă.

se **Récrier**, v. n. a striga, esclama de mirare, a se revolta contra unui lucru; a reclama, protesta.—*Le parti passé s'accorde toujours.*

Récrîmination, f. recriminașuine, acusașuine, injuriă care tînde a respînge altă injuriă, altă obiecșuine.

Récrîminatoire, *adj.* recriminatoriă, invinováșuitoră.

Récrîminer, v. a. a recrimina, accușa, respunde la uă acusașuine prin alta.

Récrîre, v. a. a rescrie, scrie denouă, a redacta denouă.

Recroître, v. n. a recresce, cresce denouă.

se **Recroqueviller**, v. r. a se îndoui, se incovăia de căldură, (despre chărștia etc.).

Recru, m. recrescută, creșcere annuale a pădurăi tăiate.

Recru, *ue, adj.* fatigată, ostentită greă, *las, harassé.*

Recrudescence, f. întorcere, intînsitate nouă după uă dimînșuine.

Recrue, f. milișă de currîndă strînsă, recrutașuine.

Recrutement, *m.* recrutațiune, stringere la miliție.

Recruiter, *v. a.* a recruta, stringe la miliție, la oștire.

Recruteur, *m.* recrutatoru, care stringe omeni pentru militari.

Recta, *adv.* dreptu, esactu, punctuale, *en droiture*.

Rectangle, *m. geom.* dreptunghiu, cu unu anghiu dreptu.

Rectangulaire, *adj. geom.* cu anghiuri drepte.

Recteur, *m.* rectoru, capulu unei din cele 17 circumscripțiuni academice, cari compunú *l'université de France*, universitatea franc.

Rectificatif, *ive, adj.* rectificativu, indreptatoriu.

Rectification, *f.* rectificațiune, corecțiune, indreptare.

Rectifier, *v. a.* a rectifica, espune in ordine, indrepta, corrige.—*une courbe*, a gessi uá dreptá care se aibá lungime egale cu uá curbá (*geom.*).

Rectiligne, *adj.* dreptliniatu, compusu de linie drepte.

Rectitude, *f.* dreptate; conformitate cu dreptá regulá, cu rațiunea, cu detoria, cu adevératele principie;—*d'esprit*, rațiune sánétósá, *geom.* calitatea unei linie drepte.

Recto, *m.* recto. prima paginá dela fóiá. *Pl. nevar.*

Rectoral, *e. adj.* rectorale, de rectoru.

Rectorat, *m.* rectoratú, demnitatea rectorulu.

Rectrice, *f.* rectrice, con-

sórtea rectorulu; fiá-care din penuele lunge ale códeí passerilorú, servindú a le dírege cursulu.

Rectum, *m. anat.* ultimulu din cele trei intestine mari.

Reçu, *m.* citanță, adeverință, cu semnăturá privatá.

Recueil, *m.* culesu, culegere, de scripture etc.

Recueillement, *m.* culegere, stringere; reculegere, așintirea spiritulu la unu lucru.

Recueillir, *v. a.* a culege, reculege, aduna, compila. priimi prin ereditate. *Se—*, a se reculege, a și defige, așinti, spiritulu la unu lucru.

Recuire, *v. a.* a ferber denou.

Recuisson, *f.* ferbere denou. [re denou.

Recuit, *m. s. recuite*, *f.* ferber

Recuit, *e, part. adj.* resfertu, *trop cuit*.

Recuites, *f. pl.* părțile unturóse, ce se dispartú prin ferbere etc. din laptele inchiágatú. [indêretú.

Recul, *m.* retragere, tragere

Reculade, *f.* vd. *prec.*

Reculé, *ée, adj.* retrassú, depártatú. *Comp. lointain.*

Reculée, *f.* spațiú de retragere, *feu de—*, focú de retragere, care obligá a se retrage.

Reculement, *m.* retragere, tragere inapoi; parte a hamulu care susține calulu cândú dá indêretú.

Reculer, *v. a.* a retrage, trage inapoi; *v. n.* a se trage, se dá indêretú, se retrage.

à **Reculons**, *loc. adv.* re-

- trăgându-se, mergindă îndărăt. [*couvrement*.]
- Récupération**, f. vd. *Recupérer*, s. se—, vd. *Recouvrer*.
- l'écurage**, m. curățire a unelteloră cu gresieă.
- Récurer**, v. a. a curăți unellele cu gresieă, vd. *écurer*.
- Recurrent**, e, adj. anat. recurrente, care se întorče îndărătă.
- Récusable**, adj. recusabile, care se pôle recusa, respinge.
- Récusation**, f. recusațiune, nepriimire a unei mărturie.
- Récuser**, v. a. a recusa, nu priimi pentru ueře-care motive întrevințiunea unui judecătoră, unei mărturie etc., a respinge autoritatea.
- Rédacteur**, m. redactoră.
- Rédaction**, f. redacțiune.
- Redan**, m. t. fortificațiune cu ânghiură eșite și intrate.
- Rédarguer**, vd. *Réprimander*.
- Réditition**, f. redițiune, restituțiune, dare îndărătă.
- Redéfaire**, v. a. a disface denouă,— *un ourlet*, uă tivitură.
- Redemander**, v. a. a recere, cere denouă, cere îndărătă.
- Rédempteur**, m. redimtoră, răsceum, arătoră. I.—Christ, redimtorăluă genuluă umană.
- Rédemption**, f. redimțiune, rescumpărare, a genuluă umană prin I.—Chr.; rescumpărare a captiviloră creștini. Vd. și *Trinitaires*.
- Redents**, m. pl. mar. scobiture și dinți cari se imbuccă între sine.
- Redescendre**, v. n. a descinde (se cobori) denouă.
- Redevable**, adj. reimasă încă dătoră; obligată către.
- Redevance**, f. arendă cê trebue respunsă la termină decisă, s. altă sarcină anuală.
- Redevancier**, m. *ère*. f. obligată la *redevance*, vd. *prec*.
- Redevenir**, v. a. a redeveni, deveni denouă, se face erăși.
- Redevoir**, v. a. a fi dătoră ună reimasă (după socotăla).
- Rédhibition**, f. redibițiune, esercițiuluă dreptuluă cê are cumpărătorăluă să annulede vinderea unui lucru defectosă.
- Rédhibitoire**, adj. cas —, casă redibitoră, care atrage casulă redibitoră, vd. *prec*.
- Rédiger**, v. a. a redige, redacta, resume, direge redacțiunea.
- se **Rédimer**, v. r. a se libera, se rescumpăra, de unele drepturi.
- Redingote**, f. gherocă.
- Redire**, v. a. a redice, repeți.—Conjug. conime *dire*.
- Rediseur**, m. *euse*, f. care redice de mai multe ori, *fam*.
- Redite**, f. redicere, repetițiune desă de lucruri deja disse.
- Rédondance**, f. s. *rédon-dance*, redundanță, prisosă de vorbe.
- Redondant**, e, adj. s. *ré-dondant*, plină de prisosă,

pré abundante, peste destulă, *superflu*.

Redonder, v. a. a redonda, bunda pré multă, fi de prisosă, peste plin. Și *redonder*.

Redonner, v. a. a reda, da érași la loc, da îndărăt.

Redorer, v. a. a redauri, poli denouă. [dormi denouă.

Redormir, v. n. a redormi.

Redoublement, m. redublu, mare adausă.

Redoublé, *é*, *adj.* duplicat, îndouit de mare.

Redoubler, v. a. și n. a îndoui, repeți, face dublu. *Se redoubler* n'est point correct.

Redou!, m. speciă de plană pentru argăsit și pentru văpsit. Și *roudou*.

Redoutable, *adj.* care este foarte de temut.

Redoute, f. mică fortă, bucată de fortificațiune separată.

Redoute, f. bală publică, locul unde se face.

Redouter, v. a. a se teme, avé multă frică.

Redouter, craindre, trembler, appréhender; veulent ne dans la proposition suivante: *Je redoute qu'il ne vie ne* (mă temă să nu viă), a moins que ces verbes ne soient accompagnés d'une négation ou employés interrogativement.

Redowa, f. danșă de origine ungară.

Redressement, m. îndreptare, reparațiune.

Redresser, v. a. a îndrepta, redica, correctă, repara.

Redresseur, m. îndreptător.

Redă, m. cea ce rămăne datorită după ce s'a făcută socotela.

Réductible, *adj.* reductibile, care se pôte reduce, micșiora.

Réductif, *ive*, *adj.* reductiv, micșiorător. Și *réducteur*.

Réduction, f. reduciune, adducere la loc, diminuțiune. *math.* conversiunea unei cantități în alta asemenea dără mai simplă.

Réduire, v. a. a reduce, restringe, diminui, scăde, micșiora; prefăce, schimba. *Se—*, a se reduce, a scăde.

Réduit, m. retrăgere; t. mică fortă (metered).

Réduplicatif, *ive*, *adj. gram.* care esprime repețiune.

Réduplication, f. reduplicatiune, repețiunea unei litere.

Rédification, f. reedificațiune, reclădire, clădire denouă. [denouă.

Réédifier, v. a. a edifica

Rééditer, v. a. a edita denouă.

Réel, *elle*, *adj.* reale, în efect, în ființă, adevărat, *qui est en effet, effectivement*. [legere, denouă.

Réélection, f. electiune, a-

Réélire, v. a. a alege denouă, face nouă electiune.

Réellement, *adv.* reale, în realitate, în adevăr.

Réer, v. n. vd. *Baire*.

Réexpédier, v. a. a espedia denouă.

Réexportation, f. reesport, esportatiune denouă.

Réexporter, v. a. a es-

- porta denouă, esporta mărfuri cari a fostu importate.
- Réfaction**, f. reducere, micșorare de preț pentru mărfuri muiate sevă stricate.
- Refaire**, v. a. a refăce, preface.
- Réfait**, m. parte de refăcută, de reincepută, la jocu.
- Refacher**, v. a. a secera, cossi, denouă.
- Réfection**, f. refecție, restabilire, facere din nouă, reparație; ospetă în monastere.
- Réfectoire**, m. refectoriu, mare sală de mănăcătă într'unu collegiu etc.
- Refend**, m. dispicare, împărțire. *Bois de—*. lemnă tăiată cu ferestrăulu în lungă.
- Refendre**, v. a. a dispica denouă; taiă lungă cu ferestrăulu.
- Réfééré**, m. referat. Recursă la judecătoru, care statuesce provisoriu în casă de urgență.
- Référéndaire**, m. referindariu, cellă cę presintă relațiunile (raporturi) într'ua cancelariă; senatoru însărcinată cu administraț. și serviciulu interioru allă senatulu, sub imperiu. *Grand —*, pairu allă Franței care avę peđa archiveloră.
- Référer**, v. a. a referi, atribui, da relațiuni (raportu). *Se —*, a se referi, fi relativă la.
- Refermer**, v. a. a închide denouă. *Se —*, se reînchide.
- Referrer**, v. a. a potcovi denouă.
- Reficher**, v. a. a reșidi junturele unu perete vechiu.

- Refin**, m. lână foarte fină.
- Réfléchi**, e, adj. reflexă, reflectată, resfrintă (despre lumină); gram. reflexivă.
- Réfléchi**, ie, part. adj. făcută, disă cu reflexiune, cu gândire, multă cugetată.
- Réfléchir**, v. a. a reflecta, resfringe (lumină etc.); cugeta matură și repetit. *Se —*, a se resfringe, se gândi bine, matură; bot. se recurba (incovăia).
- Réfléchissant**, e, adj. care reflectă, resfringe, lumina.
- Réfléchissement**, m. reflexiune, resfringere.
- Réflécteur**, m. fis. reflector, corpă care resfringe lumina.
- Reflet**, m. reflexiune; resfringere a luminei, a colorii.
- Refleter**, v. a. a reflecta, resfringe lumina, culorea.
- Refleuret**, m. a doua lână ispanică.
- Refleurir**, v. a. a înflori denouă; a reîntra în stimă.
- Réflexe**, adj. reflexă, care se face prin resfringere.
- Réflexibilité**, f. putere de a se resfringe.
- Réflexible**, adj. reflexibil, propriu a fi reflexă, resfrintă.
- Réflexion**, f. reflexiune, resfringere; cugetare, meditație. *Instrument de—*, s. sextant, sextante, instrum. astronomică de 60 grade.
- Refluer**, v. a. a reflui, se întorce către uă sorginte (de riur). se revęrsa.
- Reflux**, m. refluxă, retragerea apeloră după flussă;

- fig.* vicissitudinea lucrurilor umane.
- Refonder**, v. a. (*les dépens*), a plăti spesele de mai înainte.
- Refondre**, v. a. a topi denouă; a reface mai bine.
- Refonte**, f. topire de allă douilă; schimbatulă formeî intr'ua operă de spirită.
- Reforger**, v. a. a lucra denouă ferrulă.
- Réformable**, *adj.* reformabile, care se pôte reforma, preface.
- Réformateur**, *m. trice*, f. reformatoră. *Les—s*, capiî religiunii reformate, protestante.
- Réformation**, f. reformațiune, prefacere. Inovațiunea religiôsă introdusă de protestantismă în secl. XVI.
- Réforme**, f. reformă, prefacere, reduțiune a funcționarilor. *La—*, revoluțiunea religiôsă făcută de Luther, Zwingler și Calvin.
- Réformé**, *é*, *adj.* reformată, prefăcută. Protestante. *Religion—e*, protestantismă.
- Réformer**, v. a. a reforma, da altă formă, preface.
- Réformiste**, *m.* reformistă, părtenă ală unei reforme.
- Refouiller**, v. a. a scobi săpătorele unei scupture.
- Refoulement**, *m.* recălcare.
- Refouler**, v. a. a recălca, călca denouă (cu piciorulă); respinge; v. n. a reveni îndărăt. [tru tunură].
- Refouloir**, *m.* pămă ufă penetrantă.
- Réfractaire**, *adj.* rebele, nesuppusă.
- Réfracter**, v. a. a resfringe lumina. *Se—*, a se resfringe.
- Réfractif**, *ive*, *adj.* refractoră, care resfringe lumina.
- Réfraction**, f. resfringere.
- Refrain**, *m.* refrină, repetițiune de vorbe la finele fiăcării strofi de versură. *Mar.* întorcerea valorilor carî se lovesc de stince.
- Refranchir**, v. a. s. *se refranchir*. Se dice cândă apa, cè intră în mare, începe a scăde.
- Réfrangibilité**, f. proprietatea luminei de a se resfringe.
- Réfrangible**, *adj.* care se pôte resfringe.
- Refrapper**, v. a. a lovi denouă.
- Réfrayer**, v. a. a lustrui vase de argintă înainte de a le còce (smăltui).
- Réfréner**, *vd.* Réprimer.
- Réfrigérant**, *e*, *adj. chem.* refrigerant, răcoritoră; vasă plină cu apă pentru a răcori vaporii (la machină).
- Réfrigératif**, *ive*, *adj.* propriă a răcori, răcoritoră.
- Réfrigération**, f. refrigațiune, răcorélă.
- Réfringent**, *e*, *adj.* care causedă resfringere.
- Réfrir**, v. a. a còce érăsi în untă etc.
- Refrogné**, *é*, *sèu renfrogné*. *é*, *adj.* încrețită pe față (sbircită) de mânia.
- Refrognement**, *m. s.* *renfrognement*; față contractată, încrețită, de supărare.
- se Refrogner*, *se renfrognier*, v. r. a se încreți pe

façią (sbirci) de mânia, de durere.

Refroidir, v. a. a răci, diminui ardorea. *Se—*, a se răci.

Refroidissement, m. răcelă. [nouă.]

Refrotter, v. a. a freca de-

Refuge, m. refugiū, asilū, locū de scăpare; răsămū.

Réfugié, *é*, adj. refugitū, care caută scăpare în țerră streină.

Réfugier, v. n. a se refugii, căuta asilū. Și *se réfugier*.

Refuir, v. n. a fugi denouū.

Refuite, f. fugă denouū, întârziare afectată (trăgănire); scobitură pre adincă (la timplari).

Refus, m. recusū, rejecțiune, nepriimire, (refusū).

Refuser, v. a. a recusa, reiecta, nu priini (refusa). *Se—*, a fi recusatū; *se—* à, a nu voi să facă, nu se lăssa la. *Le vent refuse*, vintulū è contrariū. *Le cheval refuse*, calulū nu se supune.

Réfusion, f. *des dépens*, restabilirea speselorū, întorcere cheltueleurū.

Réfutation, f. rejecțiune, combatere. In *ret.* partea orațiunii prin care se respunde obiecțiunilor.

Réfuter, v. a. a refeli, combate ca nefundatū; destrui, derima, prin raționaminte celle disse de altulū (de persōne).

Regagner, v. n. a recăștiga; se întorce într'unū locū.

Regain, m. erbă care cresce după ce s'a cossitū.

Régal, m. sərbătore; mare

ospetū, buccate preferite; *fam.* mare plăcere. Pl. *des régals*.

Régalade, f. modū de a bé dândū capulū înderētū, *boire à la—*.

Régaland, *e*, adj. disfētătorii.

Régale, m. unū cāntū de organe dissū și *voix humaine*.

Régale, f. dreptū cé avea regele de a percepe veniturile episcopielorū vacanți, și a numi la beneficie.

Régale, adj. *eau—*, apă regale, *aqua regis*, liquóre compusă de spirtū de nitru și spirtū de sare.

Régalement, m. reparațiunea unei tassi, unui impositū; *arch.* applānatulū, nivelatulū, unui terrimū.

Régaler, v. a. a da unū bunū ospetū (*régaler*), face uă petrecere; a împărți uă tasse cu proporțiune. *Se—*, a mânca lucruri plăcute.

Régaleur, m. muncitorū care asșterne pământulū cu lopeta și lū bate.

Régalien, m. inerinte la regatū.

Régaliste, adj. acela cui dă regele unū beneficiū vacante.

Regard, m. privire. *En—*, in față, vis à-vis, *au—de*, in ceace privesce; in comparațiune cu prețulū.

Regardant, *e*, adj. care privesce de aproape; m. spectatorū.

Regarder, v. a. a privi, se uita.

Regarnir, v. a. a garni denouū.

- Régates**, *f. pl.* curse pe apă, în nave, în luntre.
- Régayoir**, *m.* instrumentă pentru curățit cănepa.
- Régence**, *f.* regiță, direcțiunea guvernului în minoritatea seă absința suveranului.
- Régénérateur**, *m. trice*, *f.* regeneratōr, renăscător, care face se renască.
- Régénération**, *f.* regenerațiune, renascere.
- Régénérer**, *v. a.* a regenera, face se renască, procura nouă essistință, *Se—*, a se renasce, se reproduce.
- Régent**, *e, adj. și sust.* reginte.
- Régenter**, *v. a.* a face lecțiuni în collegiū, governa pe cei-alți că pe școlari.
- Régicide**, *m.* regicid, ucisorū de rege; omorū de rege.
- Régie**, *f.* regiă, administrațiune de bunuri, de impozite, cu însărcinarea se dé socotéla.
- Regimber**, *v. n.* a se arunca violinte, asvirli (despre animal de călăritū).
- Régime**, *m.* regime, regulă observată; modū de guvernū; ramure de smochinū cu fructele etc., *gram.* complimentū dreptū, accusativulū.
- Régiment**, *m.* regimentū.
- Régimentaire**, *adj.* de regimentū.
- Reginglette**, *f.* cursă pentru passerī mice.
- Région**, *f.* regiune, ținutū mare, țerră. *Comp. contrée.*
- Régional**, *e*, regionale, de regiune.
- Régir**, *v. v.* a direge, governa, administra, servi de regulă; *gram.* a avé unū complimentū.
- Régisseur**, *m.* administrațōr prin commissiune.
- Régistrata**, *m. t.* registrate, estrassū din uă registratură.
- Régistre**, *m.* registru.
- Régistrer**, *v. a* a scrie în registru, *enrégistrer.*
- Réglage**, *m.* regulatulū unū orologiū.
- Règle**, *f.* regulă, normă pentru modelū; liniă de lemnū.
- Réglé**, *év, adj.* regulatū, liniatū. *Mouvement —*, mișcare uniforme. *Troupes—es*, *s. permanentes*, trupe regulate, opp. la *militers*, miliție.
- Règlement**, *m.* regulamentū, statutū, — *de compte*, regulairea socotelelorū.
- Règlement**, *adv. vd. Régulièrement.*
- Règlementaire**, *adj.* de regulamentū.
- Règlementer**, *v. a.* a administra prin regulaminte.
- Régler**, *v. a.* a regula; liniă.
- Réglet**, *m.* *vd. Filet și urm.*
- Réglette**, *f.* mică liniă de tipografiă.
- Régleur**, *m.* lucrătorū care liniédă registre etc.
- Régliſse**, *f.* gliciriză, uă plantă legum. dulce. *Suc de—*, sacharū negru.
- Régleur**, *m.* liniatorū, cellulă liniédă chărtia etc.
- Régloir**, *m.* mică liniă de lemnū pentru liniatori de musică etc.
- Réglure**, *f.* liniatū, linie trasse pe chărtia etc.
- Régnant**, *e, adj.* reginie,

care gubernă, domnesce.

Règne, *m.* regatū, gubernū; *fig.* putere, împəriū; regnū.

Régner, *v. a.* a domni, fi rege, governa regatulū.

Régnicole, *m.* și *adj.* lăcuiorū naturale într'unū regatū.

Regonflement, *m.* inflătura apelorū.

Regonfler, *v. n.* a se infla (despre ape).

Regorgement, *m.* reversătură.

Regorger, *v. n.* a trece peste limită, se revêrsa, *déborderer*.

Regouler, *v. a.* a sătura până le desgustū; *vd.* și *rabrouer*.

Regouîter, *v. a.* a regusta, gusta denouū.

Regrat, *m.* micū comerciū cu amênuntulū, măi alessū de sare, cărbunī.

Regratter, *v. a.* a rade, sterge.

Regratterie, *f.* comerciū cu amênuntulū; *vd.* *regrat*.

Regrattier, *m. ière*, *f.* care vinde lucruri cumpărate și în amênuntū; *fig.* compilatorū, scriptorū micū.

Regléage, *f.* operațiune că se albescă cêra.

Regléler, *v. a.* a topi denouū cêra, că s'o albescă.

Regrès, *m. t.* dreptū de a intra într'unū beneficiū cê se pârâsisse.

Regression, *m. ret.* regresiune. Figură care face sê revină vorbele cu unū sensū differitū.

Regret, *m.* părere de reū, neplăcere; *ô—*, cu neplăcere.

Regrettable, *adj.* de care

putemū avê părere de reū, (de căitū).

Regretter, *v. a.* a simți părere de reū, a pârê cui-va reū (*qch.* pentru, de, *cv.*)

Regros, *m.* cōjă pentru argăsitū.

Regrossir, *v. a.* *grav.* a lărgi staturele la statue.

Reguinder, *v. a.* a redica denouū cu machina.

Régularisation, *f.* regulare.

Régulariser, *v. a.* regula, face sê fiă regulatū.

Régularité, *f.* conformitate cu ordinea, esactă observațiune a regulelorū.

Régulateur, *m. trice*, *f.* regulatorū, care regulêdă.

Régule, *m.* partea metalică pură a unū semi-metalū.

Régulier, *ière*, *adj.* regulatū.

Régulièrement, *adv.* regulatū.

Réhabilitation, *f.* restabilire în vechiele drepturi.

Réhabilité, *f.* reintrare în posesiunea stimei generalī seū particularie.

Réhabilitèr, *v. a.* a restabili în drepturile de altă-dată.

Réhabituer, *v. a.* a deprinde, obicinui, denouū.

Réhaussement, *m.* redicare, înălțare denouū; — *des monnaies*, adaussū allū valorii nominalī a monnetelorū.

Rehausser, *v. a.* a redica, înălța denouū, lăuda escessivū.

Rehauts, *m. pl. pict.* retușiatū briliante (*rehaussage*), care dă aspectū măi bunū figurelorū.

- Reheurter**, v. a. a împinge (imbrânci), lovi denouă.
- Reillère**, f. canale care aduce apa la rôta mórei.
- Réimportation**, f. reimportă, nouă importă.
- Réimporter**, v. a. a importa denouă.
- Réimposer**, v. a. a pune, face, nouă imposită.
- Réimposition**, f. nouă contribuțiune, nouă dări.
- Réimpression**, f. nouă impresiune.
- Réimprimer**, v. a. a imprime, tipări, denouă.
- Rein**, m. rênunchiă.
- Reine**, f. regină, — *abeille*, regina albineloră, albină, *fam.*
- Reine-claude**, f. speciă de prună. Pl. *reines-claude*.
- Reine-des-prés**, f. s. *ul-maire*, speciă de plantă.
- Reine-marguerite**, f. uă plantă rađiată addussă din China.
- Reinette**, vd. *Rainette*.
- Réinstallation**, f. instalațiune denouă, restabilire.
- Réinstaller**, v. a. a instala, aședa în locă, denouă.
- Reinté**, *éc*, *adj.* cu rênunchi largi și forți.
- Réintégrande**, f. reîntrare în uă posesiune perdută.
- Réintégration**, f. reîntregire, restabilire în uă posesiune, în uă funcțiune.
- Réintégrer**, v. a. a reîntregi, pune la locă : restabili într'uă posesiune, într'ună offică etc.
- Reis-efendi**, m. ministru de esterne în Turcia.
- Réitératif**, *ive*, *adj.* repetitoriă.
- Réitération**, f. reiterațiune, repetițiune.
- Réitérer**, v. a. a reitera, reface, face denouă.
- Reitre**, m. cavaleră germană altă-dată. Și *rêtre vestre*, *reistre*. Vd. și *soudard*.
- Rejaillir**, v. n. a resări (țișni), sări, se restringe, denouă, (despre solidă) ; *fig.* a resulta.
- Rejaillissement**, m. sărire în sensă inversă, restringere denouă, (despre solidă).
- Rejet**, m. vd. *Renvoi*.
- Rejetable**, *adj.* de reiectată, de aruncată, de respinsă.
- Rejeter**, v. a. a reiecta, arunca, escluce, respinge.
- Rejeton**, m. lăstară, mlădiță.
- Rejoindre**, v. a. a uni, reuni; ajunge érašă lângă, *ratteindre*.
- Rejointoyer**, v. a. a împle denouă cu molođă intervalele petreloră unui mură vechiă.
- Rejouer**, v. a. a rejuca, juca denouă.
- Réjoui**, *ie*, *adj.* buccurată, letă, veselă, joviale.
- Réjouir**, v. a. a face să se buccure, a veseli. *Se—*. a și face plăcere din, se disfeta.
- Réjouissance**, f. buccuriă, letiță, veselă. Pl. sêrbători publice.
- Réjouissant**, *e*, *adj.* care produce buccuriă.
- Rejouter**, v. a. a se lupta

denouă cu lancia (*joûter*), a disputa éráși.

Relâchant, *e, adj. med.* relassante, care móiă.

Relâcne, *f.* relâssatü, înterupere, suspinsiune, repausü.

Relâché, *ée, adj.* relâssatü, lărgitü, mai puçinü fermü, mai puçinü esactü.

Relâchement, *m.* relâssare, diminuțiune de tinsiune, lărgire (lăbărțare).

Relâcher, *v. a.* a relâssa, distinde, lărgi, diminui tinsiunea (lăbărța); lâssa in libertate. *Se—*, a se distinde (se relâssa), se lâssa, se muia.

Relais, *m.* cai, căni, destinați a substitui alții; stațiunea unde se schimbă acestia; *fortif.* spațiü între fortificațiune și fossatü (șanțü). *Les lais et— de la mer*, pământü cè marea a părăsitü.

Relais, *m.* dischisură cè lassă tapițerulü, cândü schimbă culórea s. figura, șiincepe se cössă.

Relaissé, *adj. m.* care se oppresce de ostenélă, (iepure).

Relancer, *v. a.* a arunca denouă; — *qn.* a respunde aspru, cu duritate, cuiva.

Re'aps, *e, adj.* și *s. f.* relapsü, recăđutü in eresiă, in vițiü.

Rélargir, *v. a.* a lărgi.

Relater, *v. a.* a relata, spune, menționa, pomeni *rapporter*.

Relatif, *ive, adj.* retativü, care se referesce la; accidentalale, opp. *absolu*.

Relation, *f.* relațiune, legătură; narrațiune, spusă.

Relativement, *adv.* relativü, cu referință la, *par rapport à*.

Relaver, *v. a.* a spēla denouă.

Relaxation, *f.* slobođire relâssare, diminuțiune de tiasiune, lărgire, *relâchement*.

Relaxé, *ée, adj. med.* relâssatü, mai puçinü intinsü.

Relaxer, *v. a.* a pune éráși in libertate, slobođi.

Relayer, *v. a.* a occupa lucrătorii unulü după altulü la lucru; a schimba caii la stațiun (*relevis*). *Se—*, a lucra alternativü.

Relayeur, *m.* care ține cai de postă.

Rélegation, *f.* relegațiune, essilü intr'unü locü determinatü, hotărîtü.

Réleguer, *v. a.* a relega, essila in locü decisü.

Relent, *m.* gustü stricatü allü cărnii inchise in locü umedü

Relevailles, *f. pl.* cerimoniă făcută in biserică prinada,ă cândü vine uă femeă după nascere.

Relevé, *ée, adj.* relevatü, înălțatü, înaltü. *Sust. m.* enunerațiune esactă; *mar. vd. urm.*

Relevée, *f.* după prândü, nimeđi.

Relèvement, *m.* relevațiune, înălțare, enunerațiune esactă. *Mar.* partea navii mai înaltă decâtü cellealte.

Relever, *v. a.* a releva, re-

- dica, înălța, restabili; așeșă. — *de qn.*, a depinde de cnv. *Se—*, a se redica, se restabili.
- Releveur**, *m.* și *adj.* muschiu care redică, lat. *levator*.
- Reliage**, *m.* legare de putine etc.
- Relief**, *m.* reliefu, operă de sculptură redicată, lucrată în altară, *fig.* strălucire, considerațiune. *Lettre de—, de noblesse*, restabilire în drepturile nobilității (jur. ant.).
- Relien**, *m.* erbă de pușcă pisată mare, (la artif.).
- Relier**, *v. a.* a lega denouă; a lega cărți, putine.
- Relieur**, *m.*, *euse*, *f.* legătoru de cărți.
- Religieusement**, *m.* religiosu.
- Religieux**, *euse*, *adj.* religiosu. *Sust.* călugăru, canonicu.
- Religion**, *f.* religiune.
- Religionnaire**, *adj. m.* care profesedă religiunea reformată. Vd. *calviniste*.
- Religiosité**, *f.* simțimintu religiosu.
- Relimer**, *v. a.* a pili denouă.
- Relingues**, vd. *ralingues*.
- Reliquaire**, *m.* cadru unde se ținū relicele (mōștele).
- Reliquat**, *m.* remasū din socotēă, *reste de compte*.
- Reliquataire**, *m.* debitoru de unū remasū din socotēă.
- Relique**, *f.* relică, mōște.
- Relire**, *v. a.* a reciti, citi denouă.
- Reliure**, *f.* legătura cărții.
- Relocation**, *f.* nouă închiriere.
- Relouage**, *m.* timpulū cândū scumbriele se multiplică.
- Relouer**, *v. a.* a subinchiria.
- Reluire**, *v. a.* a reluci, luci refletandū lumina, străluci.
- Reluisant**, *e*, *adj.* care relucesce, strălucitoriū.
- Reluquer**, *v. a.* a se uita din anghiulū (cu cōda) ochiulu; *fig.* a dori, *fam.*
- Remâcher**, *v. n.* a măcina denouū in gura; *fig.* a se gândi de repețe ori.
- Remaniement**, *m.* *remaniement*, remaniatū, refacere, prefacere.
- Remanier**, *v. a.* a rețmania, schimba dispozițiunea, refacere, repara. [căsătoriă.
- Remariage**, *m.* secunda
- Remarier**, *v. a.* a căsători denouū.
- Remarquable**, *adj.* insemnabile, insemnatū, considerabile.
- Remarquablement**, *adv.* considerabile. *P. us.*
- Remarque**, *f.* insemnare, notă, observațiune.
- Remarquer**, *v. a.* a insemna, observa, distinge.
- Remballage**, *m.* imbalatū a douz ore. [denouū.
- Remballer**, *v. a.* a imbăla
- Rembarquement**, *m.* suire, intrare, punere, denouū in nave.
- Rembarquer**, *v. a.* a pune, așeșă, denouū in nave. *Se—*, intră, se sui, denouū in nave.
- Rembarrer**, *v. a.* a respinge vigurosū, cu supărare.
- Remblai**, *m.* pămintū cărratū, addussū că se imple uă cavitate, se inalțe unū locū.

Remblaver, v. a. *agr.* a semăna grău secunda oră, denouă. Pămîntul așa semănat este *remblavure*.

Remblayage, m. cărratū de pămîntū, (grăpă).

Remblayer, v. a. a cărra pămîntū sē inalțe unū locū, sē imple uă cavitate.

Remboîtement, m. pune-re la loculū sēu a unū lu-cru eșitū din cercevea.

Remboîter, v. a. a așșeđa la locū cea a cē eșisse din imbuccătura sa, din cercevea.

Rembourrage, m. astu-pare cu călți etc. Prepara-țiune dată lănei de diverse culori, ca sē facă postavū a-mesticatū. [*prec.*]

Rembourrement, m. vd.

Rembourrer, v. a. a as-tupa cu lăna, călți.

Rembourrure, f. călți, vd. *prec.*

Remboursable, *adj.* care trebue sē fiă, care pōte fi, întorsū la locū (despre bani).

Remboursement, m. in-tōrcerea îndērētū a banilorū dați, plata unei summe dēto-rite.

Rembourser, v. a. a in-tōrce banii, plăti îndērētū, indemnisa. *Se—*, a și întōrce banii. *Remboursé, ée*, plătitū îndērētū.

Rembranir, v. a. a face brunū (ócheșū), închisū, in-tunecosū.

Rembrunissement, m. in-tunecare, facere sē fiă bru-netū.

Rembûchement, m. intra-rea cerbulū în ascunsura sa.

se **Rembûcher**, v. a. a intra în pădure (de anim. sēlb.).

Remède, m. remediu, lécū.

Remédier, v. n. a remedia, vindeca;—*à des voies d'eau*, a astupa dischisurile navii.

Remêler, v. a. a remestica, a amestica denouă.

Remembrance, f. vechiū pentru *souvenir*.

Remémoratif, *ive, adj.* rememorativū, care rechiănă în memoriă, aduce aminte.

Remémorer, v. a. a re-memora, aminti, aduce a-minte.

Remenée, t. *arch.* mică boltă d'assupra ferestrei etc.

Remener, v. a. a conduce la loculū unde era, a duce mērfă îndērētū, la locū.

Remerciement, m. *re-merciment*, mulțumire, gra-ții, vorbe de mulțumire.

Remercier, v. a. a mulțu-mi, referi grații, *rendre grâces*.

Réméré, m. rescumpărare de imobilū, de unū lucru vindutū. Comp. *rachat*.

Remettre, v. a. a remite, pune érășī, așșeđa la locū, restitui, restabili; da unū lucru acellū pentru care ē destinatū; a amăna, a ierta, lăssa în îngrijirea cui-va. *Se—*, a se restabili, a și recăstiga sănătatea; *se—, s'en—*, a se referi.

Remeubler, v. a. a remo-bili, pune denouă mobilū în casă.

Rémiges, f. *pl.* remige, pen-ne mari din aripele passeri-lorū.

Réminiscence, f. reminiscință, amintire, aducere a-minte.

Remise, f. remissă, bani redatăi, s. lăsați; reducere sevă iertare de pedepse; amânare; tufișu unde se retrage vinatul; siopronu; birje.

Remiser, vd. *prec.*

Rémissible, ad. remissibile, demn de grație, de iertare.

Rémission, f. remissiune, iertare, *indulgence, pardon.*

Rémissionnaire, m. jur. cellu cè priiuisse scrișori de remissiune, de iertare.

Rémittent, e, adj. remitinte, care încetădă și apoi revine, (de bôle).

Remmailler, v. a. a reface, drege, alca.

Remmai loter, v. a. a pune denou în fașe.

Remmener; v. a. a addune denou, adduce înderētū.

Rémolade, f. s. *rémoulade*, salsă (sosă) iute; medicam. de cai.

Rémolar, m. mar. inspectoru peste lopețele unei galere.

Remole, m. virteju de apă periculosu pentru nave.

Rémollitif, e, adj. sevă *rémollitif, ive*, remolitivu, care moiă denou.

Remonder, v. a. a curăți denou.

Remontage, m. încăputatū de cisme, potrivirea buccățelorū unei arme de focū.

Remontant, m. extremitatea curelei dela sabiă.

Remonte, f. cumpărare de

cai de călăritū, cai de călăr.

Remonter, v. n. a ascinde, se urca denou, lua uă pozițiune înaltă, redica pretulū.

Remontrance, f. imputațiune. vorbe de dojenă. *réprimande.*

Remoutrer, v. a. a arrēta denou; a remustra, dojeni.

Rémora, m. obstaclu, întârziare, *retardement.*

Rémora, sevă *rémore*, m. micu pesce, cuī anticii atribuia puterea de a oppri navile.

Remordre, v. a. a mușca denou, agredi (ataca) denou.

Remords, m. pl. remușcare, muștrare de consciință.

Remorque, f. funiă cā se lege navea de altele.

Remorquer, v. a. Se dice de locomotive, de navi, carī tragū altele după dinsele.

Remorqueur, m. nave, machină, care trage după sine altele, conductorulū ei.

Remors, m. plantă, speciă de scabiōsă. Și *mors-du-diable.*

à **Remotis**, adv. lat. a remotis, la uă parte, departe, *Paç. us.*

Remoudre, v. a. a rămăcina, măcina denou.

Rémoudre, vd. a ascuți denou. Vd. *émoudre.*

Rémoulade, vd. *Rémolade.*

Remoulage, m. tērițe de grisū.

Rémouleur, m. ascuțitorū ambulante. Și *gagne-petit.*

Remous, m. învîrtire a apei causată prin mișcarea navii,

- printr'unu obstaclu, currinte contrariu.
- Rempailage**, *m.* nouă implătură cu paie.
- Rempailler**, *v. a.* a implé denouu cu paie.
- Rempailleur**, *m. euse, f.* cellu cè impie cu paie, (scune).
- Rempaquement**, *m.* rănduitul scumbrielor.
- Remparer**, *v. a.* a fortifica, întări. *Se—*, a și face apărare contra, se fortifica; intra denouu în possessiune.
- Rempart**, *m.* muru de fortificațiune, meteređu.
- Remplaçant**, *m.* substitutü, cellu cè ține loculü altuia.
- Remplacement**, *m.* substituțiune, inläcuire prin altulü.
- Remplacer**, *v. a.* a substitui, inläcui, pune în loculü altuia; a essercita uă funcțiune în loculü titularelui, ține loculü altuia. *Se—*, a se succede, veni unulü în loculü altuia.
- Remplage**, *m.* implerea unei buți, care nu este de totü plină; — *de muraille*, mice petre de care se imple murulü, *blocage*.
- Rempli**, *m.* cută, îndouitură, cè se face unei materie, că s'o strimtede seü scurtede.
- Remplier**, *v. a.* a strimta seü scurta uă materiă, făcindu-i uă cută.
- Remplir**, *v. a.* a implé, completa, implini.
- Remplissage**, *m.* implere.
- Remplisseuse**, *f.* femeă care lucrédă la reparațiuni de dentelă impletită.
- Remploi**, *m.* usü nouü, întrebuințare nouă, vd. *Remplacement*.
- Employer**, *v. a.* a face usü, întrebuința, denouu.
- Remplumer**, *v. a.* a pune la locü pennele. *Se—*, a lua, căpëta, noui penne, (de paseri).
- Rempocher**, *v. a.* a pune érašii în busunariü, *fam.*
- Rempoissonnement**, *m.* adducere de pesci unde nu maı era.
- Rempoissonner**, *v. a.* a implé érašii cu pesci.
- Remporter**, *v. a.* a relua și duce dintr'unü locü ceea cè se addusesse înainte; a obținé, căștiga (unü prețü etc.).
- Rempotage**, *m.* schimbarea plantei din ghiveciü.
- Rempoter**, *v. a.* a strămuta planta în altü ghiveciü.
- Remprunter**, *v. a.* a se împrumuta denouu. [care.
- Remuage**, *m.* clătinare, miș-
- Remuant**, *e. adj.* care se agită, se clătină necontentitü.
- Remu-ménage**, *m.* desordine, de mobile de casă; turburare.
- Remuement**, *m. s. remu-*
ment, clătinare, mișcare, turburare.
- Remuer**, *v. a.* a mișca, clătina, răscoli. Comp. *mouvoir*.
- Remueur**, *m.* cellu cè întorce grăulü în ariă.
- Remueuse**, *f.* femeă însărcinată să curețe unü copilü, să lü schimbe.
- Remugle**, *m.* mirosulü lucrului care a tostü multü.

timpă închisă seă espusă
 la aeră stricată. Și *remucle*.
Rémunérateur, *m.* și *adj.*
 remuneratoră, resplătoră.
Rémunératif, *ive, adj.* care
 assemnădă uă recompensă,
 produce resplătă.
Rémunération, *f.* vd. *Ré-
 compense*.
Rémunératoire, *adj.* care
 ține locă de resplătă.
Rémunérer, *v. a.* a remun-
 nera, recompensa, resplăti.
P. us.
Renâcler, *v. a.* a face ună
 sgoiotă trăgindă suflarea
 pe nasă; a recusa seă facă,
hésiter.
Renaissance, *f.* renascință,
 renascere.
Renaissant, *e, adj.* care
 se renasce.
Renaitre, *v. n.* a se renasce,
 se nas a denouă. [renunchi].
Rénal, *e, adj.* renale, dela
Renard, *m.* vulpe, *fig.* as-
 tută, șiretă, *cauteleux, rusé*.
Renarde, *f.* vulpe feminină.
Renardé, *ée, vd.* *éventé*.
Renardeau, *m.* mică vulpe.
Renarder, *v. a.* a lucra as-
 tuțiosă, cu vicleniă, că vulpea.
Renarderie, *f.* astuță, vi-
 cleniă.
Renardier, *m.* însărcinată
 seă prindă vulpile la uă moșă.
Renardière, *f.* caverna, as-
 cunsoreă, vulpii.
Rencaissage, *m.* punere
 denouă în ladă.
Rencaisser, *v. a.* a pune
 érašă în ladă.
Renchainer, *v. a.* a înlănța
 denouă, pune érašă în lanț.
Renchéri, *e, adj.* scumpit.

Faire le— a face pe des-
 prețitorulă, pe difficilele.
Renchérir, *vd.* *enchérir*,
 care é mai usitată.
Renchérissement, *m.* vd.
Enchérissement.
Rencogner, *v. a.* a stringe,
 impinge, într'ună colț.
Renclouer, *v. a.* a bate de-
 nouă în cuie.
Rencontre, *f.* întilnire; in-
 timplare, *hasard, occasion*.
Rencontrer, *v. a.* întilni.
Rencorser, *v. a.* a pune
 corsetă nouă la rochiă.
Rendage, *m.* produsulă to-
 tidiană allă muncei, produs-
 sulă unei materie prime după
 fabricaținea sa. [socotelă].
Rendant, *m.* care dă uă
Rendement, *m.* vd. *Pro-
 duit*.
Rendez-vous, *m.* conven-
 țione de a se întilni, locă de
 întilnire.
Rendonné, *f.* vd. *randonnée*.
Rendormir, *v. a.* a addormi,
 face seă dormă denouă.
Rendoubler, *v. a.* a face uă
 îndouitură la vestimintă, la
 haină, că seă lă scurtețe.
Rendre, *v. a.* a da, reda,
 restitui, face seă devină. *Se*
 —, a se da, se preda; a se
 face, a deveni; a se duce la.
Rendu, *m.* ostenită, prăpădită.
Renduire, *vd.* *enduire*.
Rendurcir, *v. a.* a întări,
 face mai dură, mai tare.
Rêne, *f.* curea dela frine. *La*
 — *du dehors*, cea despre
 mură (la maneg.)
Rénégal, *m.* reneșată, cellă
 că a părășită religiunea cre-
 ștină pentru alta.

Rénette, cuțit^oia de potcovari. [țit^oia.

Rénetter, v. a. a tăia cu cu-

Renfaitage, m. dregerea copperișului casei.

Renfaîter, v. a. a repara, drege, copperișul casei.

Renfermé, m. mirosul unui lucru care a stat mult închis. | conține, coprinde.

Renfermer, v. a. a închide;

Renfiler, v. a. a înșira, pune, denouă firul (în ac).

Renflammer, v. a. a inflăcăra denouă.

Renflement, m. inflătură; mică adaussă; arch. îngroșare nesimțibile a coloanei.

Renfler, v. a. a infla, mări volumele. [*Creux*.

Renforcement, m. vd.

Renfoncer, v. a. a înfige, infunda, denouă.

Renforcement, m. întărire, facere să fiă mai tare.

Renforcer, v. a. a face să fiă mai tare, a fortifica, întări.

Renforcir, v. a. (după Acad. se dice *enforcir*), vd. *prec*.

Renformer, v. a. a lărgi mânușele cu machina, cu *renformoir*.

Renformir, v. a. a tencui un mur vechiu, *p. us*.

Renformis, m. tencuelă că se repara murul vechiu.

Renformoir, m. machină, formă, de lărgit mânușile.

Renfort, m. adaussă de puteri, ajutoriu; întărire.

se Renfrogner, vd. *Renfrogner*.

Rengagement, m. intrare

s. luare, denouă într'ua obligațiune, într'ună serviț.

Rengager, v. a. a primi denouă într'ua obligațiune, lua denouă în serviț. *Se* —, a intra denouă în condițiune.

Rengaine, f. repetițiune monot^onă și desgustătoare.

Rengainer, v. a. a pune denouă în cutiă (f^orfec^o etc).

Rengorgement, m. inflare.

Rengorger, v. n. se —, a și infla g^oitul, intorcind capul puțin înder^ot; *fig.* a face pe importantele.

Rengorgeur, m. muschiu dela g^ot.

Rengraisser, v. a. și n. a ingrășia, se ingrășia, denouă.

Rengrègement, m. creștere, adaussă (de relle), *vech*.

Rengréger, v. a. a crece, adăugi (un rău), *vech*.

Rengrènement, m. punere de grău în pâlnia m^orei, că se se macine, vd. *urm*.

Rengréner, v. a. a pune erăși grău în pâlnia m^orei, că se cadă sub p^oetra unde se macină; a pune denouă subțipar^o uă medaliă etc.

Reniable, *adj.* de natură a fi negat^o (tăgăduit^o), deprobat^o.

Renient, m. *reniment*, negațiune (tăgăduelă), deprobațiune.

Renier, v. a. a denega, deproba, nu recunnosce, părăsi.

Renieur, m. *euse*, f. care renegă, deproba, nu recunnosce.

Reniflement, m. sforăitură din nas.

Renifler, v. n. a sforăi din narine, din nasă. [*ment.*]

Reniflerie, f. vd. *Renifle-*

Renifleur, m. *euse*, f. care sforăie din nasă.

Réniforme, *adj. bot.* în formă de rênunchi.

Renne, m. rennă. Patrupedă de genul cerbilor. Și *ranger*, *rangier*, lat. *tarandus*.

Renom, m. renume, reputațiune.

Renommé,ée, *adj.* renumită, famosă, vestit.

Renommée, f. renume, mare reputațiune; famă, veste.

Renommer, v. a. a renumi, numi denouă, numi cu laudă.

Renonce, f. lipsă de uă culore la jocul de cărți.

Renoncement, m. renunțiu, abnegațiune, părăsintă.

Renoncer, v. n. a renunța, părăsi possessiunea, dorința, afecțiunea de; a reprobă, se lăssa de ce-va; a denega.

Renoncataire, m. *jur.* acela în favórea cui a renunțat cine-va.

Renonciation, f. renunțare la, actă prin care cine-va renunță, se lăssa de, părăsesce ceva.

Renonculé,ée, *adj.* care séménă cu renunclu.

Renoncule, f. *bot.* renunclu, uă plantă și flórea sa.

Renouée, f. plantă cu rădécina nodurosă. Și *centinod*.

Renouement, m. *renouement*, m. restabilire, innouire, *vech.*

Renouer, v. a. a innoda

(pentru ornamentă) uă legătură; incepe denouă.

Renoueur, m. *euse*, f. cellă cè pune la locă membrele dislocate, *fam.*

Renouveau, m. annutimpă nouă. Vd. *Printemps*.

Renouveler, v. a. a innoui; reincepe, reface. La part. perf. *cela est renouvelé des Grecs*, acésta era deja cunoscută de Greci, și se dă acum că lucru nouă.

Renouvellement, m. innouire, reiterațiune, restabilire.

Rénovateur, m. *trice*. f. renovatoră, care innouesce.

Rénovation, f. renovațiune, innouire, *renouvellement*.

Renseignement, m. indiciu care servece a face sè cunnóscă ună lucru, informațiune, cunnoscintă.

Renseigner, v. a. a da informațiune, cunnoscintă.

Rensemencer, v. a. a séména, arunca semintă, denouă.

Rentamer, v. a. a reincepe (*une affaire!*); a lace denouă uă mică incisiune, tăiatură.

Rente, f. venită annuale, arendă, cea cè este detórită annuale.

Renté,ée, *adj.* cu venituri, care possede venituri (rente).

Renter, v. a. a da, assemna, ună venită pentru uă fundaț.

Rentier, m. *iére*, f. proprietariu de venituri, cellă cè trăiesce din venituri.

Rentoilage, m. schimbarea pânđei (la table).

Rentoiler, v. a. a pune pe nouă pândă (unŭ tabelŭ).

Renton, m. s. *rentou*, uniune a două buccăți de lemn (la dulgh.).

Rentraire, v. a. a uni printr'ună cussătură care abia se vede, *couture pendue*.

Rentraiture, f. cussătură forte mēnuntă, tighelŭ.

Rentrant, m. jucătorŭ care iea loculŭ celuiŭ cē a perdutŭ.

Rentrayer, m. *euse*, f. care cōsse forte mēnuntă, tighelŭ.

Rentrée, f. intrare, reincepere a lucrului, studiilorŭ.

Rentrer, v. n. a intra, reincepe affacerile sēlle, v. a. a duce in intru.

Rentr'ouvrir, v. a. a in-tredischiide denouŭ.

à la **Renverse**, adv. pe spate, cu fația in sus.

Reversé, *ée*, adj. reversŭ, revertitŭ (resturnatŭ).

Renversement, m. reversiune (resturnare).

Reverser, v. a. a reverti (resturna).

Renvi, m. missa, ceaa cē se adauge peste celle din jocŭ, peste *vade* s. *enjeu*.

Renvier, v. n. a pune uă summă peste cea din jocŭ.

Renvci, m. trimitere îndērētŭ, destituțiune, dar. jeosŭ din uă funcțiune; întârziare; respingere; congediŭ datŭ.

Renvoyer, v. a. a trimite îndērētŭ, alunga, lăssa sē esă.

Réordination, f. reordinațiune.

Réordonner, v. a. a conferi uă secundă ordinațiune.

Réorganisateur, m. *trice*, f. reorganisorŭ.

Réorganisation, f. reorganisațiune.

Réorganiser, v. a. a reorganisa, ordina denouŭ.

Réouverture, f. redischiidere.

Repaire, m. cavernă unde se retragŭ animalile ferōse. Comp. *retraite*.

Répaissir, v. a. a indesi, face mai desŭ.

Repaître, v. n. a mânca, da sē mănănce.

Repaître, v. a. seŭ *repêtrir*, a face denouŭ coca.

Répandre, v. a. a respindi, vërsa, *verser*, *épancher*.

Répandu, e, adj. respinditŭ. *Homme*—, omŭ cu relațiuni, care vede multă lume.

Réparable, adj. reparabile, care se pōte repara, drege.

Réparage, m. a dona tun-sură a postavului.

Réparaitre, v. n. a se ar-rēta, eși la ivelă, appărē denouŭ.

Réparateur, m. *trice*, f. raparatorŭ, cellŭ cē repară, drege.

Réparer, v. a. a repara, drege, reface, restabili.

Reparler, v. a. a vorbi denouŭ.

Repartie, f. respunsŭ repede. Comp. *réplique*.

Repartir, v. n. a pleca denouŭ, se întorče.

Répartir, v. a. a împărți, distribui.—Il prend les deux auxiliaires.

Répartiteur, m. distribui-torŭ, împărțitorŭ.

Répartition, f. distribuțiune, împărțire.

Réparton, m. buccată mare de artesiă (placă) diviză după dimensiunile convenibile.

Repas, m. prându, ospetiu.

Repassage, m. trecere denouă, călcare cu ferrulă.

Repasse, f. făină grăasă, nu destulă de mănuntă.

Repasser, v. a. a trece denouă, călca cu ferrulă (rufe), —*quelqu'un*, a bate pe cine-va.

Repasette, f. peptine de scărmanatū forte finū.

Repasseuse, f. femeă care calcă albiture, rufe.

Repaver, v. a. a pava, asșterne, pardosi, denouă.

Repêcher, v. a. a retrage din apă ceaa cē cădusse.

Repindre, v. a. depinge, dăgrăvi, denouă.

Repeint, m. pict. locū rețușiatū într'unū tabelū.

Repenser, v. a. a cugeta, se gândi, denouă.

Repentance, f. căință pentru pēccate.

Repentant, e, adj. care se penitēdă (se căiesce) de pēccatele, de erorile, sēlle.

se **Repentir**, v. n. a se penita, se căi, (se pocăi).—Le pari.pass. s'accorde toujourn.

Repentir, m. penință, căință.

Repépion, m. sulă la fabricanți de ace.

Repercer, v. a. a pētrunde, găuri, inșepa, denouă.

Répercussif, ive, adj. și s. repercussivū, care resfringe sunetulū, lumina.

Répercussion, f. acțiunea

medicamentelorū repercusive; *fis.* resfringere; *mus.* repetițiune de acell'ași sunetū.

Répercuter, v. a. a resfringe sunetulū, lumina etc.

Reperdre, s. a. a perde denouă.

Repère, m. semnū făcutū la diverse buccăti pentru a le recunōsce; semnū pe murū etc. cā sē arrēte unū aliniatū, unū nivelū.

Répertoire, m. repertoriū, inventariū, culessū unde materiile sunt asședate în ordine. [denouă.

Repeser, v. a. a cāntări

Répétailier, v. a. a repeți totū deuna acell'ași lucru, *fam.* [dice.

Répéter, v. s. a repeți, re-

Répétiteur, m. repeșitorū, meditatorū. [reiterațiune.

Répétition, f. repetițiune,

Repeuplement, m. asședarea unū poporū nouū,

Repeupler, v. a. a impopura denouă, aduce noui lăcunitori.

Repic, m. Se dice în joculū de piquet: *faire qu.*—*et capot*, a face pe cine-va sē nu mai potū responde.

Repiquage, m. inșepătură denouă.

Repiquer, v. a. a inșepa érași, transplanta.

Répit, vd. *Relâche*.

Replacer, v. a. a pune la locū, pune îndērētū.

Replanter, v. a. a replanta, planta, sădi, denouă.

Replâtrage, m. retencuitū cu gipsū.

- Replâtrer**, v. a. a retencui cu gipsu.
- Rep'ê, ée**, *adj. bot.* cu valvule unite prin şiuvițe subțiri. [grassu la corpū.
- Replet**, *ête, adj.* plinū, pré
- Replétion**, f. plinitate, grăssime a corpului umanū.
- Repli**, *m.* îndouitură, cută, crețitură, *pli rendoublé.*
- Replier**, v. a. a îndoui, curba, *Se—*, a se încovăia.
- Réplique**, f. respunsū la ceea ce s'a dissū, *mat.* repetițiune.
- Répliquer**, v. a. a respunde la ceea ce s'a dissū.
- Replonger**, v. a. a cufunda denouū in apă.
- Repolir**, v. a. a poli denouū.
- Repolon**, *m.* vultă de calū in cinci timpuri.
- Répondant**, *m.* cellū cè dă unū essame, susține uă tese.
- Répondre**, v. a. a respunde.
- Répons**, *m.* speciă de psalmū.
- Réponse**, f. respunsū.
- Report**, *m.* adducerea înderetū a unei summe.
- Reporter**, v. a. a aduce înderetū.
- Repos**, *m.* repausū, odichnă.
- Reposé, ée**, *adj.* vd. *Dé'assé.*
- Réposée**, f. locū unde se repausă unū animale ferosū.
- Reposer**, v. a. a repausa, odichni; v. n. a dormi.
- Reposoir**, *m.* altare înălțatū in loculū peunde trece processiunea, la serbătorea conservatiunii.
- Repos**, *m.* speciă de molodū de gipsū învechitū.
- Repoussant**, *e, adj.* repumnante, care inspiă aver-siane, desgustătoriū.
- Repoussement**, *m.* respingere.
- Repousser**, v. a. a respinge.
- Repoussoir**, *m.* cuiū care respinge, face să êsă, unū altū cuiū.
- Repouster**, v. a. a vintura érba de pușcă.
- Répréhensible**, vd. *Blâ-mable.*
- Réprimansion**, f. vd. *Ré-primande, correction.*
- Reprendre**, v. a. a relua; dojeni; lua înderetū, rein-cepe; — *Vous y voilà re-pris*, éccè ai cădutu in er-rôrea de mai 'nainte. *Re-prendre en sous-oeuvre*, a repara un edificiu de jeosū in sus.
- Représailles**, f. pl. pedépsă, tractatiune supêrătoriă iă-cută cui-va, că să resbune-uă violință sufferită.
- Représentant**, *m.* repres-intante, deputatū.
- Représentatif**, *ive, adj.* represintativū (despre gu-berne).
- Représentation**, f. repres-intatiune, esibitiune, infă-çișiare.
- Représenter**, v. a. a re-presinta, infăçișia, rechiăma suvenirea.
- Répressif**, *ive, adj.* repres-sivū, care reprime, oppresce effectulū, progressulū, care appésă.
- Repression**, f. repressiune, appésare, facere să înceteđe.
- Réprimable**, *adj.* repressi-bile, care trebue a se re-prime, a se oppri, care se pôte reprime.

Réprimande, f. observațiune severă, dojenă, *répression*.

Réprimander, v. a. a face imputațiunii severe, dojeni. Comp. *reprandre*.

Réprimant, e, *adj.* care reprime.

Réprimer, v. a. a reprime, oppri unŭ lucru în effectulŭ său, în progressulŭ său.

Repris, m. și *adj.* — *de justice*, care a suferitŭ deja uă condemnațiune, s. mai multe.

Reprise, f. reluare, reincepere.

Reprise, f. uă plantă vulnerariă. Și *telephium*.

Repriser, v. a. vd. *réparer*.

Réprobateur, m. *trice*, f. reprobatorŭ, care nu aprobă, care esprime reprobatiune.

Réprobation, f. reprobatiune (neincuviințare), critică severă.

Reprochable, *adj.* care merită imputațiune, dojenă.

Reproche, m. imputațiune, dojenă.

Reprocher, v. a. a imputa, face dojenă, — *un bienfait à qn.*, a accușa pe cîv. că a uitatŭ uă binefacere, — *les morceaux à qn.*, a imputa cui-va cel'e ce mănăncă.

Reproducteur, m. *trice*, f. reproductorŭ, care reproduce.

Reproductibilité, f. facultate de a fi reproducŭ.

Reproductible, *adj.* care se pöte reproduce.

Reproduction, f. reproducțiune, nouă producțiune.

Reproduire, v. a. a reproduce, produce denouŭ, a presinta denouŭ. *Se — dans le monde*, a se arrëta denouŭ în societate.

Réprouvé, *ée*, *adj.* reiectatŭ și maledicŭ de Dumnezeu.

Reprouver, v. a. a proba, dovedi, denouŭ.

Réprouver, v. a. a reproba, deproba, condemna, *rejeter*. [mătasse.

Reps, m. ripsŭ, materiă de **Reptile**, m. și *adj.* reptile, tiritöre. [blicanŭ.

Républicain, e, *adj.* repu-

Républicaniser, v. a. a pune în republică, a aduce la idee republicane.

Républicanisme, m. republicanismŭ, calitate, opiniune, de republicanŭ.

République, f. republică.

Repuce, m. speciă de prin-
dëtöre pentru passerii.

Répudiation, f. repudiațiune.

Répudier, v. a. a repudia, alunga pe consörtea sa după formele legali; a deproba.

Répugnance, f. repumnanță, desgustŭ, (aversiune).

Répugnant, e, *adj.* repumnante, contrariŭ, oppusŭ.

Répugner, v. a. a repumna, fi oppusŭ.

Repulluler, v. n. a se renasce în mare cantitate.

Répulsif, *ive*, *adj.* repulsivŭ, care respinge.

Répulsion, f. repulsiune, respingere.

Réputation, f. reputațiune, renume, stimă, opiniune.

Réputé, ée, adj. reputatú, privitú cá. [ținé pentru.

Réputer, v. a. a privi cá,

Requérable, adj. jur. care trebuie să fiă cerutú (de creditorú).

Requérant, e, adj. și sust. care reclamă, cere în judecată, chiamă în judec.

Requérir, v. a. a ruga se, reclama, cere în judecată.

Requête, f. cerere în scrisú presintată la autorităi, la tribunale, cerere verbale.

Requêté, m. cântú de vinătore cá se chiamé câni.

Requêter, v. a. a cerși, cerșetori, denouú.

Réquiem, m. requiem, repausú. Rugăciune a Bisericéi pentru morți. Pl. *nevar.*

Requin, m. unú mare pesce. Și *chien de mer.*

Requiner, v. n. seú se *requiner*, a se para (găti) mai multú decâtú se cuvine pentru etatea sa.

Requint, m. jur. a 5-a parte din *quint*, ce se plătia domnului feudale. [cessariú.

Requis, e, adj. cerutú, ne-

Réquisition, f. cerere făcută de autoritatea publică să pună în dispozițiunea Statului persoane seú lucruri.

Réquisitionnaire, m. și adj. suppusú la *réquisition*.

Réquisitoire, m. actú de *réquisition* (vd. vb.), ce face în scrisú unú oficiariú publicú.

Résarcé!é, ée, adj. (*croix*—), cruce avindú în intrulú seú altă cruce de altú smaltú (la armăr.).

Rescampir, v. a. a repara petele prin cerusă (la poli-tori).

Rescif, vd. Récif.

Rescindant, m. cerere de anulațiune a unuí actú.

Rescinder, v. a. jur. a anula unú actú, uă împértelă, *casser*. [țiune.

Rescision, f. jur. annula-

Rescisoire, m. causă, motivú, de anulațiune a unuí actú.

Rescription, f. rescrițiune, ordine, mandatú pentru baní.

Rescrit, m. rescriptú, decisiune a imperat-riilorú romaní; respunsú allú papei asupra diverse punturí de teologiă.

Réseau, m. micú laçiú, rētea.

Réséda, m. reseda, uă plantă odoriferante.

Réservation, f. reserwațiune, păstrare pentru sine; drepturí rezervate într'unú actú.

Réserved, f. rezervă, păstrare; discrețiune, circumspecțiune.

Réservé, ée, adj. și sust. m. rezervatú, reținutú, circumspectú (cu băgare de se-mă la circumstanțe). *A la—de*, cu excepțiune de. *Sans —*, fără excepțiune. *En —*, la uă parte, *à quartier*, *à l'écart*.

Réservoir, v. a. a reserwa, păstra, reținé, scuti. *Réservé, ée*, rezervatú, pusú în reser-vă; discretú, circumspectú.

Réservoir, m. rezervoriú, locú unde adună cine-va apele.

Résidant, *e*, *adj.* reședinție, care ședă, lăcușce.

Résidence, *f.* reședință, lăcușță.

Résident, *m.* aginte diplomat. lingă unū suveranū streinū. Mai pușinū decătū *ambassadeur* și mai multū decătū *agent*.

Résidente, *f.* consórtea unū *résident*, vd. *prec.*

Résider, *v. n.* a reședé, ședé, lăcui; consiste, essiste.

Résidu, *m.* sedimentū, ceaa cē se depune în fundulū vasulū (drojde), *restant*.

Résignant, *m.* cellū cē părășese (în favórea altū) unū officiū, unū beneficiū.

Résignataire, *m.* acella cui lăssă cine-va unū beneficiū.

Résignation, *f.* resemnașione, suppunere voinșei lui Dumneșeu; *jur.* resemnașione, părășinșă în favórea cui-va.

Résigner, *v. a.* a se lăssa de unū officiū, beneficiū, în favórea altuia. *Se* —, a se resemna, se suppone.

Résiliation, *f.* annulașionea unū actū, unū contractū.

Résiliement, *m.* *résiliment*, vd. *prec.*

Résilier, *v. a.* a annula, desfiinșta (resilia) unū actū, *casser*.

Résille, *f.* reșea care învelșce pērulū (resilū).

Résine, *f.* reșină. [nosū.

Résineux, *euse*, *adj.* reșin

Résingle, *m.* uneltă cā sē repare capacele carī a căpētatū inflătore (la orolog).

Résipiscence, *f.* recunnos-

cinșa errorii, greșelei, selle cu ameliorașione.

Résistance, *f.* resistinșă, improtivire. *Pièce de* —, mare buccată de carne.

Résister, *v. n.* a reșiste, se oppune, se improtivi.

Résolu, *e*, *adj.* resolutū, determinatū, hotărítū.

Résoluble, *adj.* resolubile, care se póte rezolvi, dislega.

Résolúment, *ade.* resolutū, cu rezolușione, hotărítū.

Résolutif, *ive*, *adj.* și *m.* resolutivū. Despre remeșiele proprie a produce rezolușionea tumorilorū, a desinfla.

Résolutoire, *adj.* resolutoriū, care rezolvesce, disface, anulēđă, desfiinșēđă, unū actū.

Résolvant, *e*, *adj.* și *m.* *s. remède* —, rezolvinte, remeșii care rezolvesce, desinflă.

Résonnance, *f.* resonanșă, sunetū prolongitū.

Résonnant, *e*, *adj.* rezonătoriū, sonore.

Résonnement, *m.* rezonetū, resfringerea sunetului.

Résonner, *v. a.* și *n.* a suna denouū.

Résonner, *v. n.* a rezona, resfringe sunetulū, *retentir*.

Résorbtion, *f.* resorbșione, absorbire de allū douilé.

Résoudre, *v. a.* a rezolvi, destrui uniunea părșilorū unū totū; annula; a dislega, determina. În acestū sensū din urmă face la part. pass. *résolu*. Altūmintrelé partic. perf. este *résous*. fără femin.

Résous, *adj. m.* schimbatū.

Respect, *m.* respectū. deferință. [tabile, de respectatū.

Respectable, *adj.* respectabil.

Respecter, *v. a.* a respecta, onora. †

Respectif, *ive, adj.* respectivū, relativū fiă-căruī în parte. [pectivū; reciprocū.

Respectivement, *adv.* respectiv.

Respectueusement, *adv.* respectuosū, cu respectū.

Respectueux, *cuse, adj.* respectuosū, cu respectū.

Respirable, *adj.* respirabile, bunū de respiratū, de resufflatū.

Respiration, *f.* respirațiune, sufflare, resufflare.

Respiratoire, *adj.* care servește pentru respirațiune.

Respirer, *v. n.* a respira, suffla, resuffla.

Resplendir, *v. n.* a străluci cu viuă lumină.

Resplendissant, *e, adj.* strălucitorū.

Resplendissement, *m.* mare strălucire.

Responsabilité, *f.* obligațiune de a răspunde pentru actele sêlle, sêu de actele altora.

Responsable, *adj.* răspundătorū, care răspunde de unū lucru, garante.

Responsif, *ive, adj.* care coprinde unū răspunsū.

Ressac, *m. mar.* întorcere violinte a valurilorū după ce s'a lovitū de unū obstaclu.

Ressacrer, *v. a.* a resacra, consacra denouū.

Ressaigner, *v. a. și n.* a lua sânge denouū, a curge sânge denouū.

Ressaisir, *v. a.* a relua, lua denouū.

Ressasser, *v. a.* a cerne denouū; *fig.* examina esactū.

Ressaut, *m.* vd. *Saillie*.

Ressauter, *v. n. și a.* a sări denouū.

Ressemblance, *f.* asemănare, conformitate.

Ressemblant, *e, adj.* asemănatū, care sémănă.

Ressembler, *v. p.* a sémăna, si asemănatū, si analogū.

Ressemelage, *m.* punere de pingele noue.

Ressemeler, *v. a.* a pune talpă, pingele noue.

Ressemer, *v. a.* a sémăna pămîntulū denouū.

Ressentiment, *m.* ușioriū renouitū allū unū rēu, mănă, resințimintū, suvenire de uă injuriă cu dorința de a și resbuna.

Ressentir, *v. a.* a simți, suferi. *Se —*, a da semne de ce-va, lăssa sē se cunnôscă; căuta sē și resbune. *S'en —*, a suferi consecințele.

Resserré, ée, adj. vd. *Constipé*.

Resserrement, *m.* strinsură, stringere.

Resserrer, *v. a.* a stringe, face mai puçinū întinsū.

Ressif, *m.* scopele, stince, ascunse sub apă, vd. *récif*.

Ressort, *m.* proprietate prin care corpurile appêsate sêu întinse se întorcū de sine în prima lorū stare; *fig.* activitate, energiă, impulsione. *En dernier —*, în ultima instanță, fără appel.

Ressort, *m.* întindere de jurisdicțiune, competență.

Ressortir, *v. n.* a fi de depindința, de dominiul, unei jurisdicțiuni, de competența.

Ressortissant, *e, adj.* care este de depindința unei jurisdicțiuni.

Ressouder, *v. a.* a lipi metale denouă. *Se* —, se lipi la loc.

Ressource, *f.* mijloc unde recurge cine-va, *vd. expédient.*

se **Ressouvenir**, *v. a.* a și rechiâma în memoriă, a și aduce aminte. Și *ressouvenir.*

Ressouvenir, *m.* suvenire, amintire, adducere aminte.

Ressuage, *m.* transpirațiune, assudélă. [*assuda.*]

Ressuer, *v. n.* a transpira,

Ressui, *m.* retragerea vinatului, ca să se usuce, după plouii său după rouă.

Ressusciter, *v. a.* a reinvia, rechiâma la viață.

Ressuyer, *v. n.* a usca, *sécher.* *Se* —, a se usca.

Restant, *e, adj.* care rămâne; *m.* remasă, remășiță, cea ce rămâne, *vd. résidu.*

Restaurant, *m.* restaurante, birt; *adj.* care repară puterile.

Restaurateur, *m.* *trice,* *f.* *vd. traiteur. aubergiste* și *auberge.*

Réstauration, *f.* restaurațiune, restabilire, reparațiune.

Restaurer, *v. a.* a restaura, restabili, repara, pune erăși în stare bună; da putere.

Reste, *m.* remasă, remășiță.

Rester, *v. n.* a rămâne. *En* —ă, a se oppri, se mărgini, la. *Mus.* a continui acel'ăși sunet câte-va măsuri. — Il prend l'aux. *avoir* ou *être.*

Restituable, *adj.* restituibile, care trebuie redat, care se poate aduce în prima sa stare.

Restituer, *v. a.* a restitui, da îndărăt, restabili, repara.

Restituteur, *m.* restituitor, cellă ce restabilește un test.

Restitution, *f.* restituțiune, restabilire, adducere îndărăt.

Restorne, *f.* eroră în ținerea registrelor. *Comp. contreposition.*

Restreindre, *v. a.* a restringe, reduce, mărgini. *Se* —, a se restringe, se mărgini.

Restrictif, *ive, adj.* restrictiv, care restringe, limitează.

Restriction, *f.* restricțiune, condițiune care restringe, mărginesce, modificațiune.

Restrignant, *e, adj.* și *m. mvd.* restringinte, care restringe o parte relăsată.

Résultant, *e, adj.* rezultante, care rezultă, urmăde din.

Résultat, *m.* rezultat, eșit, consecință, efect.

Résulter, *v. a.* a rezulta din, *s'ensuivre.* [*scurtare.*]

Résumé, *m.* resumat, pre-

Résumer, *v. a.* a rezumi, prescurta. *Comp. recueillir.*

Résumpte, *f.* resuma. ultimă tere în teologie.

Résurrection, *f.* resurec-

- țiune. inviere; tēmēduitū neașteptatū.
- Retable**, *m.* ornamentū de archit. la altarī. De ordin. de marmure, s. unū tabelū.
- Rétablir**, *v. a.* a restabili, pune în prima sa stare, séu în stare mai bună. *Se—*, a se restabili, recăștiga sănătatea, vd. *réparer*.
- Rétablissement**, *m.* restabilire.
- Retaille**, *f.* ceaa cē se taiă la croielă. Puç. usit.
- Retailer**, *v. n.* a tăia denouū.
- Retaper**, *v. a.* a repara uă pëlēriă, aî îndoui marginile.
- Retard**, *m.* întârziare, *retardement, délai*.
- Retardataire**, *adj.* și *s.* întârziatoriū, în întârziere.
- Retardation**, *f.* întârziare. *Fis.* relăssatulū, slăbirea, mișcării unū corpū.
- Retardatrice**, *f.* (*force—*). Se dice de puterea care întârziă mișcarea unū corpū.
- Retardement**, *m.* întârziare, *remise*. Vd. *retard*.
- Retarder**, *v. a.* a întârziă, a fi în întârziere.
- Retaxer**, *v. a.* a țassa denouū.
- Retendre**, *v. a.* a văpsi denouū.
- Retendeur**, *m.* lucrătorū care îndreptedă materiale, cândū a eșitū dela călcatū.
- Retendre**, *v. a.* a întinde denouū, disflășiura denouū.
- Retenir**, *v. a.* a reținē, oppri, face sē stē; păstra, reprime. *Se — à qch.* a se ținē cu mâna de cv. *Se—qch.* a și păstra cv.
- Retention**, *f.* rețințiune, reținere, rezervă.
- Retentionnaire**, *m. jur.* cellū cē reține, oppresce, ceaa cē este allū altuia.
- Retentir**, *v. n.* a resuna. *Comp. résonner*.
- Retentissant**, *e, adj.* resunătorū, *résonnant*.
- Retentissement**, *m.* resunetū, sunetū datū.
- Retentum**, *m.* articlu cē nu se esprime într'ua sentință, dērū face parte dintr'insa. *Pl. nev.*
- Retenu**, *e, adj.* reținutū, vd. *réserve, circonspect, modéré*.
- Retenue**, *f.* moderațiune, cumpătare, modestiă, *réserve*.
- Rétépole**, *m.* produțiune poliposă aseminē unei rețele.
- Retersage**, *m.* săpare de allū douille a vieii.
- Reterser**, *v. a.* a da viței uă nouă săpătură.
- Rétiaire**, *m.* gladiatorū care se servia de unū laçiū, că sē învelēscă pe adversariulū sēu.
- Réticence**, *f. ret.* reticință, suppressiune séu ommissiune voluntare a unū lucru, care trebuia dīssū.
- Réticulaire**, *adj.* care sēmănă unū laçiū.
- Réticule**, *m.* fire puse la focariulū unū ochianū că sē mēsore diametrulū stelelorū.
- Réticulé**, *ée, adj. archit.* mică învelitură cu petre pătrate, care sēmănă unei rețele.
- Rétif**, *ive, adj.* care se oppresce în mersū (despre animalī de cărratū), dīficile de condussū, *revêche*.

Rétine, f. retină, membrană formată de nerv. opt. în fundul ochiului, unde se depinge imaginea obiectelor.

Rétinite, f. retinită, inflamațiunea retinei, vd. *prec.*

Rétinite, f. minerală a cui bază este silicea. Și *Pierre de bois fusible.*

Retirade, t. *fortif.* speția de metereș.

Retiration, f. tipărirea secundeii pagină (versu) a foiei.

Retiré, ée, *adj.* retrassu, solitare, singuraticu, *peu fréquenté.*

Retirement, m. contracțiune, scurtare, *raccourcissement.*

Retirer, v. a. a retrage, trage înderetu, trage la sine. *Se—*, a se retrage; eși din lume; a se scurta.

Retombée, f. *archit.* nasceră, inceputulu, unei bolte.

Retomber, v. n. a recăde, căde denou; căde peste.

Retondre, v. a. a tunde denou.

Retordement, m. a doua torsură a mătasei.

Retordre, v. a. vd. *Tordre.*

Retorquer, v. a. a întorče contră adversariu arguminte, de cari ellu s'a servitu.

Retors, e. *adj.* torsu de mai multe ori; *fig.* viclenu.

Rétorsion, f. usu cê face cine-va contra adversariulu său de rațiunile, de probele, de care s'a servitu acesta.

Retorte, f. *chem.* vassu curbatu, pentru distilațiune, care se adaugă la recipiente.

Retouche, f. retușiatu, lo-

curi dintr'unu tabelu corectate.

Retoucher, v. a. a attinge denou, retușia, corege.

Retouper, v. a. a face denou ceară cê n'a eșitu bine (la olar.).

Retour, m. întorcere, conversiune, vicleniă. *De retour*, întorsu din călătoriă.

Retourne, f. carte ce se întorče la unele jocuri.

Retourner, v. n. a întorče, a se întorče, a începe denou. *Se—*, a se întorče, se uita inapoi; *s'en—*, a se duce înderetu, pleca érași. *De quoi retourne-t-il*, despre ce este vorba.

Retracer, v. a. a face noue trăsșure; a descrie.

Rétractation, f. retractare, luare înderetu a vorbeii disse.

Rétracter, v. a. a retracta, a și schimba opiniunea, și lua vorba înderetu, se deșice. *Comp. dédire.*

Rétractile, *adj.* retractile, care se stringe, precum șerpele.

Rétractilité, f. putere de a se restringe assupra sa însuși.

Rétraction, f. *med.* contracțiune, scurtare, *raccourcissement.*

Retraire, v. a. *jur.* a retrage uă ereditate vindută, esercita unu *retrait*, vd. *urm.*

Retrait, m. *jur.* retrassu. Acțiune în justița, prin care cine-va retrage uă ereditate care fuisse vindută.

Retrait, e. *adj.* *(blé—)*, coptu déră nu plinu. *Se șice de*

grăulă care s'a coptă fără a se împlé.

Retraite, *f.* retragere, mersă îndărăt; retragere s. eşire din lume. *Chem.* diminuţiune de volume în corpul uscată la focă.

Retraité, *ée, adj.* în retragere, care priimesce uă pensiune de retragere.

Retranchement, *m.* spaţiū separată de altulă mă mare, suppressiune, trunchiare; *fort.* întărire, meteređă.

Retrancher, *v. a.* a supprime, trunchia. *Se—*, a se restringe; se întări prin meteređuri.

Retraiviller, *v. a.* a lucră, lucră denouă.

Retrayant, *e, adj. jur.* care essercită ună *retrait*, *vd. vb.*

Rêtre, *m.* cavalerū germanū.

Rétréci, *e, adj.* strimţ, strinsū. [*stringe.*

Rétrécir, *v. a.* a strimta,

Rétrécissement, *m.* strimtare, strinsură.

Rêtreindre, *v. a.* a modela cu martelulă (ciocanulă) uă bucată de metală încovăiată.

Retremper, *v. a.* a muia denouă; *fig.* a reda energia.

Rétribuer, *v. a.* a retribui, resplăti, da salariū.

Rétribution, *f.* retribuţiune, salariū, recompensă.

Rétroactif, *ive, adj.* care lucrăđă assupra trecutulă.

Rétroaction, *f.* lucrare assupra trecutulă.

Rétroactivement, *adv.* lucrăndū assupra trecutulă.

Rétroactivité, *f.* lucrare assupra trecutulă.

Rétroagir, *v. n.* a avé efectū care se referesce la trecutū.

Rétrocéder, *v. a. jur.* a retrocede, da îndărăt, a reda cui-va dreptulă cē ne lăssasse.

Rétrocession, *f.* retrocesiune, dare îndărăt, *vd. prec.*

Rétrocessionnaire, *m.* acela în favórea cui se face retrocesiune, *vd. prec.*

Rétrogradation, *f.* mergere îndărăt. Mişcare apparinte a planeteloră contră ordinea semneloră celesti.

Rétrograde, *adj.* care merge îndărăt, care se face îndărăt, contrariū progressulă. [*îndărăt. Vd. reculer.*

Rétrograder, *v. n.* a merge

Rétrospectif, *ive, adj.* retrospectivă, care privesce îndărăt, care imbraşiă trecutulă.

Rétrospectivement, *adv.* retrospectivă, *vd. prec.*

Retroussé, *ée, adj.* redicată.

Retroussement, *m.* redicare, sumetere a hainei.

Retrousser, *v. a.* a redica cea cē era lăssată în jeosū. sumete. *Se—*, a şi redica haina.

Retroussis, *m.* partea întorsă în sus a hainei; margine redicată în sus (*pêlêriei* etc.).

Retrouver, *v. a.* a regăsi, găsi denouă. *Se—*, a se regăsi, reveni într'ună locă.

Rets, *m.* laşi, plasă.

Rétus, *e*, *adj. bot.* foarte obtusă, teșită, *émoussé*.

Rétuver, *v. n.* a frămînta denouă, cîce (pîne).

Réunion, *f.* uniune, adunare de persoane. *Comp. assemblée*.

Réunir, *v. a.* a uni, reuni, aduna. *Se—*, a se aduna.

Réunis, *m. pl.* protestanți întorși la biserica rom. catolică.

Réussir, *v. a.* a avé succesă ferice, reși, îșibuti.

Réussite, *f.* reșită, bună succesă, îșibutire, îșibandă.

Revaioir, *v. a.* a întorce asemine, plăti cu aceeași măsură, *rendre la pareille*, *fam.*

Revanche, *f.* resbunare. *En—*, in compensațiune.

Revancher, *v. a.* a apăra pe cellă arcessită (atacată). *Se—*, a se apăra, a și resbuna, a întorce egalele.

Revancheur, *m.* resbunător.

Rêvasser, *v. n.* a visa desă într'ună somnă neliniscită.

Rêvasserie, *f.* vise frecinți și diverse; chimere.

Rêvasseur, *m.* cellă cè visă desă, are cugetări vage, *fam.*

Rêve, *m.* visă. *Comp. songe*.

Revêche, *adj.* aspru la gustă, *sust. m.* flanelă de căptușită.

Réveil, *m.* deșteptare.

Réveil-matin, *m.* orologiă care deșteptă.

Réveiller, *v. a.* a deștepta, escita denouă, stimula. *Se—*, a se deștepta, se innoui, se ranima, se înterrita.

Réveillon, *m.* mică ospăț

estraordinariă nopțea, la medulă nopții. [*velatoră*].

Révéléteur, *m. trice*, *f.* re-

Révélation, *f.* revelațiune, inspirațiune supranaturale și divină, religiune revelată.

Révélé, ée, *adj.* revelată, discopper ũ.

Révêler, *v. a.* a revela, discopperi, pune in lumină, delara ună lucru care era necunoscută. — *Comp. découvrir*.

Revenant, *e. adj.* care place, care revine. *Sust. m.* spirită cè se presupune că revine din lumea cea-altă.

Revenant-bon, *m.* folosă casuale, de întimplare. *profit éventuel, avantage*.

Revendeur, *m. euse*, *f.* cellă cè vinde cè a cumpărată. *Revendeuse à la toilette*, fêmeă care vinde din casă in casă vestiminte etc.

Revendicable, *adj.* care pôte fi reclamată, cerută înderētă.

Revendication, *f. jur.* cere înderētă a unui lucru cè era allă nostru.

Revendiquer, *v. a. juris.* a revindica, cere înderētă că possessiunea noastră, *réclamer*.

Revende, *v. a.* a revinde, vinde încă uădată.

Revenir, *v. n.* a reveni, veni denouă, se întorce; a plăcé.

Revenir, *m.* uneltă ca să albăstrăscă (la orologi).

Revente, *f.* revindere, vindere denouă, *seconde vente*.

Revenu, *m.* venită.

Revenue, *f. grad.* juai ar-

huri ce crescū dupa tăiare.

Rêver, v. a. a visa (cu prep. *de*).

Réverbération, f. resfringerea luminei și căldurei.

Réverbère, m. reverberū, speculū (- glinda) refractorū, care concentără lumina unde-va.

Réverbérer, v. a. *fis.* a reflecta, resfringe (căldura, lumina).

Revercher, v. a. a repara sullatura stanului (cositorulci).

Reverdie, f. *mar.* marile flussuri ale mării la sizigie.

Reverdir, v. a. a depinge în verde; v. n. a deveni ervași verde; a întineri.

Reverdissement, m. înverdire denouă.

Révèremment, adv. cu respectu, cu reverință.

Révérence, f. reverință, respectū, vd. *vénération*.

Révèrencielle, adj. *crain-te*—, sinținintū de temere și respectū, sfielă.

Révèrencieusement, m. cu respectū, cu reverință.

Révèrencieux, *euse*, adj. umilitū și cerimoniosū. *fam.*

Révèrend, e, adj. de reveratū, de respectatū. Titlu de onore ce se dă canonicilorū.

Révèrendissime, adj. Titlu de onore datū episco, iloru etc.

Révérer, v. a. a reveri, onora, respecta, vd. *adorer*.

Rêverie, f. vise. Starea spiritului ocupatū de idee vage.

Reverquier, m. *revertier*, unū felū de trictrac.

Revers, m. reversū, partea lucrului oppusă celei ce privimū, (dosū); accidente defavorabile (nenorocire).

Réversal, m. (*acte*—), actū de asigurare pentru uă obligațiune.

Reverseau, m. buccată de leonū că se astupe scobiturele ferestrei etc.

Reversement, m. vd. *Transbordement*.

Reverser, v. a. a vërsa denouū; a transporta lucrurile dintr'ua nave în alta.

Reversi, m. s. *reversis*, unū jocū de cărți, reversino.

Réversibilité, f. calitatea lucrului reversibile, vd. *urm.*

Réversible, adj. *jur.* reversibile, care trebue în unele casuri să se întorcă proprietariului său, eređilorū lui.

Réversion, f. *jur.* reversiune. Dreptū de întorcere a bunurilorū concesse unei persoane, cândū acesta móre fără copii.

Revertier, vd. *reverquier*.

Revêtement, m. investitū, lucru care servește a reținé, oppri să nu cađă pământulū unui fossatū s. șianțū.

Revêtir, v. a. a investi, re-vesti, îmbrăcca, copperi.

Revêtu, e, *part. adj.* îmbrăccatū, copperitū; investitū cu.

Rëveur, m. *euse*, f. vi-sătorū.

Revient, m. (*prix de*—), Se dice de prețulū ce uă merfă costă pe fabricante.

Reviquer, v. a. a curățî,

spăla materie de lână, *dé-gorger*. [jocū de tricrac.]
Revirade, f. Terminū de
Revirement, m. întorcerea
 navii în altă parte; trans-
 portulū unei creanțe; schim-
 bare: vd. *virement*.
Revirer, v. a. *mar.* a în-
 tórce în altă parte: *fig.* —
de bord, a și schimba opi-
 niunea.
Réviser, v. a. a vedé, examina.
Réviseur, m. revisorū, cellū
 cē revede după unū altulū.
Révision, f. revisiune, essa-
 me denouū (de socotele etc.).
Révivification, f. înviare,
chem. aducerea (unui me-
 talū) denouū în starea sa
 naturale.
Révivifier, v. a. a învia, ad-
 duce érași în starea sa na-
 turală. *Chem.* a separa unū
 metalū de mineralele cē i
 sunt amesticate.
Revivre, v. n. a învia, veni,
 se întórce, la viétă.
Révocable, *adj.* revocabile,
 care se póte lua înděrétū.
Révocation, f. revocațiune,
 luare înděrétū, destituțiune.
Révocatoire, *adj.* revoca-
 toriū, care revócă, destituesce.
Revoici, *revoilà*, *prep.* éccē,
 uite, denouū.
Revoir, v. a. a revedé, vedé
 încă uădată. *Au* — (mai rău
 á—), la revedere.
Revoler, v. a. a fura de-
 nouū; v. n. a se întórce că-
 tre, reveni, sbura înděrétū.
Revolin, m. *mar.* vintū in-
 directū, resfrintū dela uă
 pândă la alta. [toriiū.
Révoltant, e, *adj.* revoltă-

Révolte, f. revoltă, rescólă.
 Comp. *émeute*, *rébellion*.
Révolté, *éc. adj.* revoltatū.
Révolter, v. a. a revolta,
 rescula. *Se—*, a se revolta.
Révolu, e, *adj.* completū,
 terminatū (isprăvitū), trecutū,
 (despre cursulū stelelorū).
Révolution, f. revoluțiune,
 rescólă, turburare internă în
 urma unei mișcări violintī.
Révolutionnaire, *adj.* de
 revoluțiune.
Révolutionnairement,
adv. prin revoluțiune.
Révolutionner, v. a. a re-
 volta, pune în stare de re-
 voluțiune, a introduce prin-
 cipiele de revoluțiune.
Revomir, v. a. a revomi,
 vërsa ceaa cē inghițisse.
Révoquer, v. a. a revoca,
 rechiăma, destitui, annula,
 desființa. Comp. *rappeler*.
Revue, f. revistă, inspectiune.
Révulsif, *ive, adj.* și *sust.*
 m. revulsivū, propriū sē a-
 bată dela unū organū prin-
 cipiulū morbului, umorile
 pré abundanți (în med.).
Révulsion, f. *med.* revul-
 siune, abaterea causei mor-
 bului, bólei, dela uă parte a
 corpului spre alta.
Rez, *prep.* contra, fórte ap-
 própe lângă, *joignant*.
Rez-de-chaussée, m. ni-
 velulū pămintului, partea e-
 dificiului care este la acestū
 nivelū. [*modage*.
Rhabillage, vd. *Raccom-*
Rhabiller, v. a. procura, face,
 nouī vestiminte, nouī haine.
Rhagades, f. *pl.* tăieture,
 creștiture, pe pele, ulceri.

Rhamnoïdes, *f. pl. bot.* ramnoïdî. Plante dicotiled.

Rhapontic, *m.* speciă de rabarbură. Şi *rhubarbe des moines*.

Rhêteur, *m.* retorû; oratorû emfaticû.

Rhétoricien, *m.* care cunoscse seû studiedă retorica.

Rhétorique, *f.* retorică, artea de a vorbi bine, modû de vorbire cê dă graţia şi putere oraţiunii.

Rhingrave, *m. s. rîngrave*, comite de Rhin. Se dice de guvernele urbilorû dela Rhin.

Rhigraviat, *m. s. rheingraviat*, demnitate de comite de Rhin.

Rhinocéros, *m.* rinocerû.

Rizagre, *m. s. risagre*, instrum. cã se scôtă rădęcina dinţilor.

Rhizophage, *m. şi adj.* care mănăncă rădęcine.

Rhodia, *f.* uă plantă dissă şi *racine sentant les roses*.

Rhodium, *m. chem.* metalû rarû şi puçinû fusibile, cê se gëssescë unitû cu platina.

Rhododendron, *m.* rododendru, arburelû, totû-déuna verde din familia laurilorû.

Rhomel, *m.* miere rosată.

Rhombe, *m.* rombû, patrilaterû planû cuf laterile opuse sunt paralele. Vd. *losange*. [rombulû.]

Rhomboïdal, *e, adj.* în forma

Rhomboïde, *m. geom.* figură dreptû liniată cu douë ânghiurî acute şi douë obtuse.

Rhubarbe, *f.* plantă chine-să, rabarbură, *rhabarbara*.

Rhum, *m. s. rum*, romû.

Rhumapyre, *m. med.* frigurî reumatismali. [ticû.]

Rhumatique, *adj.* reumatismal,

Rhumatisme, *e, vd. prec.*

Rhumatisme, *m.* reumatismû.

Rhume, *m. med.* guturaiû.

Rhumerie, *f. vd. rummerie*.

Rhus, *vd. Sumac*.

Rhythme, *m.* ritmû, cadinţă.

Rhythmique, *adj.* cadinţatû, măsuratû, ritmicû.

Riant, *e, adj.* veselû, graţiosû, plăcutû.

Riaule, *f.* uneltă a lucrătorilorû de mine.

Ribambelle, *f.* şirû lungû, *vd. kyrielle*.

Ribaud, *e, adj.* dissolutû, neruşinatû, *pop.* [şinată.]

Ribauderie, *f.* acţiune neruşinată,

Ribe, *f.* machină de pisatû inulû.

Ribes, *f. pl.* cõcãse roşie.

Riblette, *f.* carne friptă la grătarû. [carinei.]

Ribord, *m. mar.* marginile

Ribordage, *m.* perdere cê lovirea unei navi causedă altia.

Ribote, *f.* escessû de măn-care seû de beutură, *pop.*

Riboter, *v. n.* a face ribote.

Riboteur, *m. euse, f.* cellû cê mănăncă seû bê escessivû.

Ric-à-ric, *loc. adv. (compter—)*, una câte una, cu exactitate rigurosă, *fam.*

Ricanement, *m.* risetû pe jumătate din maliţă seû prostiă.

Ricaner, *v. n.* a ride pe jumătate, *fam.*

Ricanerie, *f.* risetû spre batjocură.

Ricaneur, *m. euse*, *f.* și *adj.* cellă cè ride cã sã-și bată jocă.

Rich, *m.* rich, animale de Polonia cu blană fôrte fină; iepure domest. albastru.

Richard, *m.* omă avută, bogată.

Riche, *adj.* avută, bogată, prețiosă, scumpă. — *taille*, statură înaltă superbă.

Richement, *adv.* cu avere, scumpă; — *laid*, fôrte urât.

Richesse, *f.* avuțiă, bogățiă.

Richissime, *adj.* fôrte avută, fôrte bogată, *fam.*

Ricin, *m.* ricină. Și *palma Christi*.

Ricocher, *v. n.* a sări în deretă, face *ricochet*, *vd. urm.*

Ricochet, *m.* săritură cè face uă pétră ușoriă aruncată oblică pe apă; săritură oblică a proiectilii ajungindă la pământ. *Par* —, indirectă, prin circuită. *C'est la chanson du* —, sunt totă-déuna aceleași vorbe.

Ridains, *m. pl.* înălțătore în fundulă mării.

Ride, *f.* încrețitură (sbircitură).

Ridé, *ée, adj.* încrețit.

Rideau, *m.* perdea, *fig.* aleă de arbură. [cărruței.

Ridelle, *f.* spetădă grilată a

Rider, *v. a.* a încreți, face, cauză, încrețituri (sbircituri).

Ridicule, *adj.* risibile, de risă.

Ridiculement, *adv.* de risă.

Ridiculiser, *v. a.* a lua în risă, face de risă. *Se* —, a se lua mutuale în risă.

Ridiculié, *f.* vorbă risibile, de risă. *Puç. usit.*

Rièble, *m.* sèu *grateron*, spețiă de plantă.

Rien, *m.* nimică, *des riens*, nimicuri. *Comme si de rien n'était*, cași cum nu s'ar fi întâmplată nimică. *Il ne désire rien moins que de vous supplanter, il est votre concurrent*, totă cè doresce ellă, este sè vé iva loculă, este concurintele D-vôstre. — În attarile casură sensulă se deduce din frasea întregă.

Rieur, *m. euse*, *f.* ridătoră. *Avoir les* — *s de son côté*, a avé approbațiunea celoră maș mulți.

Riflard, *m.* fôrfecă de murariă (dădariă); umbrelă vechiă.

Rifler, *v. a.* a lucra cu *riflard*.

Rigaudon, *vd. Rigodon*.

Rigide, *adj.* rigidă, aspru, rece, austeră, esactă.

Rigidement, *adv.* rigidă, aspru.

Rigidité, *f.* mare severitate.

Rigodon, cătă în două timpură fôrte animat.

Rigole, *f.* mică fossată (șanță) pentru curgerea apeș.

Rigorisme, *m.* rigorismă, morale pré severă.

Rigoriste, *m.* rigoristă.

Regoureusement, *adv.* rigurosă, strășnică.

Rigoureux, *euse, adj.* rigurosă, severă.

Rigueur, *f.* rigóre, strășnicia.

Rillette, *f.* carne de rimătoră tocată mênuntă.

1 . . . ; i. r e ũ versă

Rimailler, v. n. a face rola versuri. *fam.*

Rimailleur, m. reu poetu.

Rime, f. rina.

Rimer, v. n. a rima, se termina prin aceeași consunantă.

Rimeur, m. reu poetu.

Rinçage, m. clătire, vd. *rinçer*.

Rinceau, m. archit. ornamentu sculptatū sēu depinsū, compusū de foie și fructe.

Rincée, f. pop. vd. *correction*.

Rincer, v. a. a clăti, spēla pachare etc. [vitū sē clătescă.

Rinçure, f. apă care a ser-

Ringard, m. vătraiu.

Ringrave, m. vd. *rhingrave*.

Riolé, ée, adj. cu vėrgi.

Rioter, v. n. vd. *ricaner*, pop. [*caneur*.

Ripteur, m. euse, f. vd. *ri-*

Ripaille, f. escessū la mėsă.

— *Le mot vient de Ripaille*, bourg du Chablais, où Amédée de Savoie menait une vie délicieuse.

Ripe, f. pilă pentru petre etc.

Riper, v. a. a rade cu pila.

Ripopée, f. amestecū de remasuri de vinū, de diverse licori, de salse. [și repede.

Riposte, f. răspunsū viuū

Riposter, v. a. a respunde viuū și repede.

Ripuaire, adj. și m. mărginariū. De vechiele popore cari lăcuia la Rhinū și Meusa.

Rire, v. n. a ride. *Apprêter à —*, a da causă sē ridă de dinsulū. *Se —*, a și ride de, (avec le part. pass. toujours invariable).

Rire, m. s. ris, risū, risetū.

Ris, m. vd. *prec*.

Ris, m. corpū glandulosū sub gitulū vițelului. *Mar.* ochiuri cā sē petrecă fringhiele (*les garcelles*) prin pândă.

Risban, m. fortif. pămintū redicatū unde sunt asedate tunuri (la porturi).

Risberme, f. fortificațiune cu fascine și cu grile.

Risdale, m. vd. *rixdale*.

Risée, f. risetū, bațocură.

Risette, f. risū micū. Dim. dela ris.

Risibilité, f. facultate de a ride.

Risible, adj. risibile, de risū.

Risqueable, adj. unde este periclu, unde ẽ de riscatū.

Risque, m. periclu, intimplare, *danger*, *hasard*.

Autrefois des deux genres, il n'est resté fem. que dans l'expression à toute risque, la veri-ce intimplare, bien qu'on dise aussi à tout risque.

Risquer, v. a. și n. a periclita; pune în periclu (primėjdui). Comp. *hasarder*.

Rissole, f. prăjitură de carne tocată invelită în cocă și coptă în grăssime.

Rissolé, m. carne rumenită.

Rissoler, v. a. a frize astū-felū încătū sē de cărnii culore de aurū, rumenă (*rousse*).

Rissolette, f. felia de pâne prăjită cu carne tocată.

Risson, m. mică ancoră cu patru ramuri de ferrū.

Ristorne, *ristourne*, f. anulatiunea unū contractū de securanță (în mar.).

Rit, s. *rite*, m. (pron. pe t), ritū, cerimoniale prescrissū

pentru tia-care religione, mai alessu creștină.

Ritournelle, *f.* mică simfoniă înainte său după unu cântu; întorcere frecinte d'aceleași idee in orașione.

Ritualiste, *m.* autoru care tractedă despre rituri.

Rituel, *m.* rituale, carte de cerimonie, de rugăciuni.

Rivage, *m.* țerinu. Comp. *bord*. [curinte.

Rival, *e*, *adj.* rivale, con-

Rivaliser, *v. a.* a disputa meritulu. emula, se întrece cu altulu, *neol.*

Rivalité, *f.* rivalitate, emulașione, concurință între pers.

Rive, *f.* țermu de fluviu.

River, *v. a.* a bate virfulu cuiuluș eșitu prin scândură de partea cea-altă, că sē-lu deligă mai bine.

Riverain, *e*, *adj.* riveranu, asședatū pe marginea gârlei, drumulu.

Rivesaltes, *m.* vinu muscatu, de Rivesaltes la Perpignan.

Rivet, *m.* cuiu bătutu și intorsu de partea cea-altă a scândurei, că sē nu mai esă.

Rivière, *f.* riuu, gârlă;—*de diamants*, *s. collier de diamants*, lanțu pentru giu de diamanți. [cuie.

Rivoir, *m.* uneltă de bătutu

Rivois, *m.* micu ciocanu pentru bătutu cuie la rôte.

Rivulaire, *adj.* care cresce lângă baltă.

Rivure, *f.* alcă.

Rixdale, *f.* talerū, monnetă de argintu in nordulu Europei. 5. fr. 60 cent.

Rixe, *f.* certă cu iujură, *noise.*

Riz, *m.* orezū. Și *ris.*

Rize, *m.* monnetă de computu turcescă, 1500 galbină.

Rizière, *f.* pămintu semēnatu cu orezū.

Roable, *m.* vd. *Râble.*

Rob, *m.* succu depuratu și consistinte de fructe cōpte.

Rob, *m. s.* *robre*, parte legatā la joculū de wist.

Robe, *f.* rochiă. La *pl.* marī foie de tutunu pentru invelitū.

Rober, *v. a. t.* a rade pērulū la pēleria de castorū.

Robert, *m.* salsă [*sauce*] unde intră cēpă, oșetū etc.

Robert-le-diable, *m.* unu fluture.

Robin, *m.* omū de tribunali, [*iron.*]: *un plaisant*—, omū neinsemnatū, fără importanță.

Robinet, *m.* pălniă.

Robinier, *m.* vd. *Acacia.*

Roboratif, *ive*, *adj. med.* care intăresce. *Paç. us.*

Robuste, *adj.* robustu, tare, vigurosū. Comp. *vigoureux.*

Robustement, *adv.* robustu, cu putere, *vigourement.*

Roc, *m.* scopelū, stincă.

Rocaille, *f.* lucru făcutu din petricele și coquile.

Rocaille, *m.* lucratorū la *rocailles*, vd. *prec.*

Rocailleux, *euse*, *adj.* plinu de petricele. *Style* —, stilū durū, aspru.

Rocamboles, *f. s. ail*—, speciă de aliū, de usturoiū, *échalote d'Espagne*, *ail poireau.*

Rocantin, *m.* cântu compusă din alte cânturi vechie.

Roche, *f.* scopelă, stîncă izolată și foarte mare.

Rocher, *m.* scopelă foarte înaltă.

Rochet, *m.* haină cu mânecile strimte la episcopi etc.

Rococo, *adj. nevar.* lucrată în gustul secolului lui Ludov. XV, vechiu și de urât gust.

Rocou, *vd. reucou.*

Rocouler, *vd. roucouler.*

Rôder, *v. n.* a merge de colo pînă colo, se învîrte, *fureter.*

Rodet, *m.* rotă de mórăcu apă.

Rôdeur, *m.* celulă ce se învîrtesce, merge de colo pînă colo.

Rodomont, *m.* falsă vitădu. — *C'est le nom d'un personnage d'Arioste. [faronade.*

Rodomontade, *ad. Fan-Rogations*, *f. pl.* rugăciuni și processiuni, că se cheamă protecțiunea divină asupra recoltelor. — *Instituées au V-e siècle par saint Mamert.*

Rogatoire, *adj. Commission* —, comisiune ce un judecător trimite judecătorului. egalele seă, de altă jurisdicțiune, pentru acte de procedură.

Rogaton, *m.* seă la *pl.* remasuri de carne. Buccate încăldite; lucruri próste.

Roger-bontemps, *m.* omă fără grije, care stă pe petreceri.

Rogne, *f.* pop. *vd. gale*

Rognement, *m.* tăiere dela margină (la legăt. de cărți).

Rogne-pied, *m.* uneltă a potcovarilor, cuțitioă.

Rogner, *v. a.* a ródé, rupe dela extremități. [toriu.

Rogneur, *m. euse, f. rodě-*

Rogneux, *euse, adj.* pop. cu *rogne*, *vd. vb.* [rosu.

Rognoir, *m.* uneltă pentru

Rognon, *m.* rênunchi de unele animală, (bună de mănăcare). *Mine en—s,* mineră în masse separate.

Rognonner, *v. n.* a murmura.

Rognure, *f.* rosură, cea ce s'a rosu.

Rogomme, rachiă, ueră-ce liquóre forte. [gante.

Rogue, *adj.* mândru, arro-

Roi, *m.* rege. *La fête des rois s. le jour des rois, s. l'épiphanie*, arrătarea lui I. Chr. către păgăni, sərbătore catol.

Roide, *adj.* seă raide, tare întinsă, dură, aspru, țepănu.

Roideur, *s. raideur*, *t.* duritate, asprélă; fermitate escesivă, întepenélă.

Roidillon, *s. raidillon, m.* mică dială pe ună drumă.

Roidir, seă *raidir*, *a. a.* a întinde cu putere; *v. n.* a deveni aspru. *Se—*, a se întepeni, a sta țepănu.

Roitelet, *m.* mică passere; mică rege.

Rôle, *m.* toă de chărțiă scrisă, catalogă; ordinea causeroră de appărată; cea ce ună actoră trebuie să recite pe scenă. *A tour de—*, fiăcare la rândulă seă.

Rôler, *v. n.* a face foie de scrisă, *fam.*

Rolet, *m.* mică fôță de chărțiă scrisă. *Etre au bout*

- de son*—, a nu mai sci cè sè facă și cè sè dîcă.
- Rollier**, *m.* genū de passerī coracee.
- Romain**, *e, adj.* romanū, de la Roma.
- Romaine**, *f.* balanția.
- Roman**, *m.* romanū (romanțū).
- Roman**, *e, adj. și m.* limba romană formată din celticū și latinū, vorbită în sudul Europei între secl. 10 și 13.
- Romance**, *f.* mică buccată elegiacă de versuri ca sè fiă cântată, cântecū scurtū, tînerū și grațiosū.
- Romancier**, *m.* autorū de romane scrise în limba vechiă. [francesū.
- Romand**, *e, adj.* suecianū
- Romane**, *f. langue*—, limba romană, vd. *roman*.
- Romanée**, *m.* vinū de Bourgogne renumitū.
- Romanesque**, *m. și adj.* care ține de romanū, făcutū ca romanulū (s. romanțul).
- Romanesquement**, *adv.* prin romanū, fabulosū.
- Romantique**, *adj.* romanțicū, de romane. *Opp. classique.*
- Romantisme**, *m.* genulū romanticū, sistemă romanțică.
- Romarin**, *m.* rosmarinū.
- Rombalière**, *f.* scândură dela partea esternă a galerei.
- Rompement**, *m.* fatigă, ostentelă,—*de tête*, causată de sgomotū, de vorbă multă.
- Rompre**, *v. a. a rupe.* *Se— la tête*, a și bate capulū.
- Se — à qch.* a se deprinde cu ceva, *à tout rompre*, cellū mai multū, *tout au plus.*
- Rompu**, *ue, adj.* ruptū, destruitū; deprinsū, obicnuit.
- Ronce**, *f.* mărăcine; dificultate. [mărăcini.
- Ronceraie**, *f.* locū pliu de
- Ronceux**, *euse, adj.* mărăcinosū.
- Ronde**, *e, adj.* rătundū; *m.* rondū, rotogolū.
- Rond-point**, *m.* parte semicirculară, care termină fundulū unei biserice.
- Rondache**, *f.* vd. *rondelle*.
- Ronde**, *f.* vizită militară cè se face noptea; cântū cu refrine, *mus.* rătundă. *A la*—, impregiurū; pe rândū.
- Rondeau**, *m.* mică poemă de 13 versuri, pe douē rime cu refrine,—s. *rondo*, cântecū care se repeșcesc.
- Rondeau**, *m.* lablă a brutarilorū.
- Rondelet**, *ette, adj.* rătundū, plinū și grassū. *Bourse — ette*, pungă uere-cum plină.
- Rondelettes**, *f. pl.* pânđe pentru navī fabricate în Bretagne. *Comp. bretagnes.*
- Rondelle**, *f.* micū scutū rătundū.
- Rondement**, *adv.* de a dreptulū (*sans facon*); cur-rindū.
- Rondeur**, *f.* rătundime.
- Rondin**, *m.* lemnū rătundū, bastonū mare.
- Rondiner**, *v. a. a lovi* cu unū *rondin*, pop.
- Rondir**, *v. a. a tăia* artesia, placa.
- Rondon**, *m. t. fondre en* —,

- a se precipita către prăda sa.
- Rond-point**, *m.* respinte circulare.
- Ronflant**, *e, adj.* sforăitoriu.
- Ronfier**, *v. n.* a sforăi dormind. [storăie.
- Ronfleur**, *m. euse*, *f.* celulă ce
- Ronge**, *m.* ruminat, sgom-motul cerbului care rume-gă; (*le cerf fait le—*).
- Ronger**, *v. a.* a rōde.
- Rongeur**, *m. euse*, *f.* rođe-toriu.
- Roquefort**, *m. s.* *rocfort*, caseavalu stinatū de Ro-quefort. [sibile.
- Roquentin**, *m.* bătrān ri-
- Roquer**, *v. n.* a face roca-da. La jocul de schah.
- Roquet**, *m.* cāne micu, omū de taliā micā.
- Roquetin**, *f.* bobinā pentru fire de aurū.
- Roquette**, *f.* speciā de vardā.
- Roquille**, *f.* micā mēsurā de vinū, $1 \frac{1}{8}$ litre, *s. 1*, *setier*.
- Rorqual**, *m.* speciā de ba-lenā.
- Ros**, *m.* vd. *rot*.
- Rosace**, *f. archit.* orna-mentū in forma rosei. Și *rosan*.
- Rosacée**, *f.* rosaceā, a cui flōre este in forma rosei.
- Rosage**, *m. s.* *rosagine*, vd. *oléandre*.
- Rosaire**, *m.* mare rugăciune in onōrea santei Vergini; mari mātānie (*grand cha-pelet*).
- Rosat**, *adj. nevar.* rosatū. Se đice de diverse compo-sițiuni in care intrā rose, trāndafirū.
- Rosâtre**, *adj.* trāndafirū.
- Rosbif**, *m.* rosbi, carne friptā. Și *rōt-de-bif*. [tagne.
- Rosconne**, *f.* pāndā de Bre-
- Rose**, *f.* rosā, trāndafirū; de culōrea rosei; unū pesce.
- Rose-croix**, *m.* Sectā de empiricī și de illuminați, *confre-rie de la—*, din secl. 17, carī pretindea a possede pētra filosofale.
- Rosé**, *ée, adj.* rosatū, roșiū slabū, pembe.
- Roseau**, *m.* trestiā.
- Rosée**, *f.* rore, rouā, *tendre comme—*, fōrte fragetū. *Rosée du soleil*, *s. rorelle*, *f.* speciā de plantā.
- Rose é**, *ée, adj.* vėrgatū și dispusū in rosetā.
- Rosilet**, vd. *Hermine*.
- Roselière**, *f.* tērrinū care produce trestie. [sere.
- Roselle**, *f.* sturđū roșiū, pas-
- Roséole**, *f. med.* erupțiune cutaneā de pučinā impor-tanță.
- Roseraie**, *f.* locū plantatū cu rose, cu trāndafirū.
- Rosereaux**, *m. pl.* blane de Russia.
- Rosette**, *f.* rosetā, micā rosā; ornamentū in forma rosei; cernelā roșiā; cupru roșiū curatū. Vd. și *diamant*.
- Rosicler**, *m. s.* *rossiclet*, minerā de argintū in Pérou.
- Rosier**, *m.* rosariū, arburelū de trāndafirū.
- Rosière**, *f.* june fiā, care a obținutū rosa, prețulū in-te-lepciunii. [de clavire.
- Rosoir**, *m.* uneltā a fabricanț.
- Rosse**, *f.* calū fără vigōre.
- Rossée**, *f.* vd. *roulée*.
- Rosser**, *v. a.* a bate violinte.

- Rossignol**, *m.* privighetore.
Rossignolement, *m.* cântul privighetorii.
Rossignoler, *v. n.* a imita cântul privighetorii, *fam.*
Rossignolet, *m.* mică privighetore.
Rossinante, nume mascul. alii calului lui Don Quichotte.
Rossolis, *m.* rossoli, liquore compusă de rachiū, sacharū și substanțe aromatice.
Rostrale, *f.* adornată cu rostri, cu prore de nave.
Rostre, *m.* rostru, prora navii.
Rostré, ée, *adj. bot.* rostratū, de forma rostrului (ciocului).
Rot, *m. s. ros*, peptine la ceprăsari.
Rot, *m.* eructațiune. Nu usita.
Rôt, *m.* friptură de carne.
Rotacisme, *m.* vd. *Grasseyement*. [indianū.
Rotang, *m.* palmū, curmalū
Rotateur, *m.* și *adj.* uerice muschiū, care face să se învârtescă partea unde se află.
Rotation, *f.* rotațiune, învîrtire.
Rotatoire, *adj.* care se mișcă în rotațiune, se învîrtesce.
Rote, *f.* jurisdicțiune a curții papa I compusă de 12 doctori.
Rôti, *m.* friptură.
Rôtie, *f.* felie de pâne prăjită; pâne cu untū.
Rotin, *m. s. ratan*, ratan, trestia ind.; bastonū din ea.
Rôtir, *v. a.* a frige; usca.
Rôtisserie, *f.* officină, prăvălia unde se vindū fripture.

- Rôtisseur**, *m. euse*, *f.* vindătorū de carne friptă.
Rôtissoire, *m.* uneltă pentru a frige carne. Și *cuisinière*.
Rotonde, *f.* edificiū rătundū d'assupra cu boltă
Rotondité, *f.* rătundime.
Rotule, *f.* micū ossū pusū inaintea genuchiului.
Roture, *f.* starea persoanei care nu este nobile, *sortir de la-*, a eși, a fi, din familiă de jeosū.
Roturier, *m. ière*, *f.* omū de jeosū, care nu è nobile, mojiçū.
Roturièrement, *adv.* în modū nenobile, ca lumea de jeosū. (machine)
Rouage, *m.* tôte rôtele unei
Rouan, *m.* și *adj.* calū murgū cu albū și surū.
Rouanne, *f.* instrum. că se însemnează cantitatea cè conține uă bute măsurată.
Rouanner, *v. a.* a însemna cu *rouanne*, vd. *prec.*
Rouannette, *f.* instrum. de dulgh. să însemnează lemnele.
Rouant, *adj. paon-*, cu aripele întinse (la armărie).
Rouble, *m.* rublă.
Rouche, *f.* câruciă a unei nave pentru lemne.
Roucou, *m. s. roucouyer*, arbure liliaceū, sēmința lui.
Roucouer, *v. a.* a depinge, zugrăvi, cu *roucou*.
Roucoulement, *m.* turuitura porumbului, turturelei.
Roucouler, *v. n.* a turui (porumbii).
Roucouyer, *m.* vd. *roucou*.
Roudou, *m.* *redoul*, *s. rou-*

- doul*, speciă de *sumac* pentru vâpsea. Și *herbe aux tanneurs*.
- Roue**, f. rătă.
- Roué**, *é*, *adj.* și s. persoană fără principie, fără morală.
- Rouelle** f. felia rătăndă.
- Rouennerie**, f. pândă de bumbac depinsă de Rouen; catun.
- Rouer**, v. a. a face să sufere suppliciu rătă.
- Rouerie**, f. faptă de *roué*, vd. vorba.
- Rouet**, m. rodană cu rătă.
- Rouette**, f. nuia lungă flexibilă, mlădișă.
- Rouge**, *adj.* roșiu; m. uă passere apatică.
- Rouge-bord**, vd. *Rasade*.
- Rouge-gorge**, m. passere cu gîtul roșiu.
- Rouge-queue**, m. numele mai multor passeri.
- Rougeâtre**, *adj.* roșatică.
- Rougeaud**, *e*, *adj.* cu fața (obrazul) roșă.
- Rougeole**, f. *med.* morbu ce se manifestă prin pete roșie pe totu corpul.
- Rouget**, m. s. *chien-volant*, *roussette*, ună pesce, vd. *mulet*. [asiatică.]
- Rougette**, f. ună șiorece
- Rougeur**, f. roșielă.
- Rougir**, v. a. a roși, face roșiu; v. n. a deveni roșiu.
- Rouissance**, f. culore de cupru roșă.
- Rouï**, m. rău gustă; vd. și *rouissage*.
- Rouille**, f. rugină.
- Rouiller**, v. a. a rugini, ossida. *Se—*, a se rugini.
- Rouillure**, f. ruginitură.
- Rouir**, v. a. și n. a muia în apă înă și cănepe, că se fiă măi lesne de pisatū.
- Rouissage**, m. muierea cănepei în apă, vd. *prec*.
- Roulade**, f. învîrtire de sus în jos; *mus.* trill.
- Roulage**, m. învîrtitură; transportū de mărță în cărucie; *de—*, de espedițiune.
- Roulant**, *e*, *adj.* care se învîrtesce. *Chemin—*, drumū comodū pentru cărucie. *Matériel—*, vagone și locomotive. *Veine—e*, vină care se clătina cāndū pune degitul pe dinsa (în chir.).
- Rouleau**, m. cilindru de lemnū. sulū, paquet înfășuratū.
- Roulée**, f. bătaiă, lovituri, *rossée*: mėsă de firū țesută.
- Roulement**, m. învîrtitură, (rostogolire).
- Rouler**, v. a. a învîrti înainte, duce învîrtindū (rostogoli). [pălăriari.]
- Roulet**, m. fusū de lemnū la
- Roulette**, f. scripete, rotită, (ruletă).
- Rouleur**, m. insectă care rōde vița; nave care se clătina.
- Rouleuse**, f. speciă deomidă.
- Roulier**, m. cellū cē carră, învîrtindū, căruciașū.
- Roulis**, m. clătinare a navii.
- Rouloir**, m. uneltă la cerari.
- Roulure**, f. defectul lemnului stricatū.
- Roumain**, *e*, *adj.* rumână.
- Roupie**, f. monnetă de leudie, cam 2½ fr.
- Roupiller**, v. n. a dormita, *pop.*

Roupilleur, *euse*, *adj.* care dormit^{ed}ă addesé.
Roussaille, *f.* pescișiori.
Roussâtre, *adj.* roșiatică.
Rousseau, *m.* omă cu p^{er}ulă roșiă. [roșiă.
Rousselet, *m.* p^{er}ă v^{er}atică
Rousette, *f.* vd. *Rougette*.
Rousette, *f.* alaudă, cio-cirliă, silv. Și *fauvette des bois*.
Rousseur, *f.* roși^{el}ă.
Roussi, *m.* pele roșiă de Russia; mirosă de materiă arsă. [ferră.
Roussier, *m.* minerală de
Roussiiler, *v. a.* a arde ușioriă, rumeni.
Roussin, *m.* cală pușină grassă; — *d'Arcadie*, asină.
Roussir, *v. a.* a roși, *v. n.* a se roși, deveni roșiă.
Rout, *m.* (pron. *ra-out*) adunantă numerosă de pers^{one}ă din lumea mare. Și *raout*.
Routailler, *v. a.* a lăssa căniⁱ se alerge după ună animale, că se lă adducă spre vinători. [chemin.
Route, *f.* cale, drumă. Comp.
Routier, *m.* carte care ar^{et}ă drumurile.
Routière, *f.* unde drumurile sunt insemnate.
Routine, *f.* capacitate, abilitate, căștigată prin lungă practică, usă inveterată.
Routiner, *v. a. s.* router, a deprinde, inv^{et}ă, prin routine.
Routinier, *ère*, *f.* care lucr^{ed}ă după routine, care se conformă usului învechit.
Routoir, *m. s.* rutoir, locă unde se m^{oi}ă c^ănepa.
Rouverin, *m.* ferră m^ăn-

cată și care se fr^{ân}ge facile.
Rouvieux, *m. s.* roux-vieux, ună morbă de cai (riie).
Rouvre, *m.* speciă de stejară. Și *roure*, *robre*.
Rouvrir, *v. a.* a deschide denouă.
Roux, *rousse*, *adj.* ruinenă.
Royal, *e. adj.* regale, de rege, magnifică; dreptă. generosă.
Royale, *f.* regale, barbă lăsată sub labiulă (buă) inferioră; mustaciă.
Royale, *f.* p^{ân}ă ușioriă de căptușită. [regale.
Royalement, *adv.* in modă
Royalisme, *m.* regalismă, partitulă regelui, am^{ore} de regată, spirită monarchică.
Royaliste, *m.* regalistă, p^{ăr}t^{en}ă allă regatulă.
Royaume, *m.* regată.
Royauté, *f.* demnitate de rege.
Ru, *m.* canale formată de ună riurelă, de uă scurgere.
Ruade, *f.* asvirlitură, trinitură, a calului etc.
Rubace, *rubacelle*, *f.* rubină de cul^{ore}ă dischisă, cam galbină. [lin, s^{ir}etă, șnur.
Ruban, *m.* panglică; — *de*
Rubané, *ée*, *adj.* insemnată cu bande lunge ca panglica.
Rubaner, *v. a.* a garni cu panglice.
Rubanerie, *f.* comerciă cu panglice. [glicariă.
Rubancier, *m. ière*, *f.* pan-
Rubanté, *ée*, *adj.* garnită, lucrată, cu panglice.
Rubéfaction, *f.* roși^{el}ă a pelii causată de uă substantă iritantă.

Rubéfiant, *e*, *adj.* rubificante, care roșește pelea.
Rubéfier, *v. a.* a roși pelea.
Rubéole, *f. bot.* speciă de garanță. [roșiū.
Rubiace, *ée*, *adj.* rubiaceū,
Rubiaceés, *f. pl.* rubiacee, plante dicotiled. Și *étoilées*.
Rubican, *m.* callū murgū semēnatū cu albū pe cōste.
Rubicond, *e*, *adj.* rubicundū, roșiū, (vorbindū de față).
Rubine, *f.* — *d'arsenic*, sulfurū de rubinū, *vd. réalgar*.
Rubis, *m.* rubinū, speciă de diamante. *Rubis chatoyant*, rubinū lucitoriū, opalicū; — *cramoisi*(*ueri sang de boeuf*), rub. roșiū; — *naturel, du Brésil*, rub. brasilianū; — *spinelle*, rub. roșiaticū, spinelū; — *orientale*, rub. curatū orientale, safirū roșiū. *Payer rubis sur l'ongle*, a plăți esactū. *Faire rubis sur l'ongle*, a bé pacharulū întregū, sē nu mai remănă nimicū.
Rubricaire, *m.* care scie bine rubricile, regulele officiu'ul bisericescū de tōte dīlele.
Rubrique, *f.* ocrū roșiū, rubrică, titlu impressū cu roșiū in cărțile de dreptū civile. La pl. practice vechie, regule la începutul Misse-lului.
Ruche, *f.* fagurū de miere.
Ruchée, *f.* albinele conținute intr'unū fagurū. [fagurī.
Rucher, *m.* locū garnitū cu
Rudānier, *m ière*, *f.* rude, mojičū in vorbe. [jicū.
Rude, *adj.* rude, aspru, mo-

Rudement, *adv.* cu ruditare, aspru, violinte.
Rudenté, *e*, *adj.* plinū cu *rudentures*, *vd. urm.*
Rudenture, *f.* bastonū sculptatū, care imple in jeosū scobiturele columnelorū.
Rudéral, *e*, *adj.* ruderale, care crește pe murī vechī.
Rudération, *f.* murī iucrați (dīdăriă) grossolanū.
Rudesse, *f.* ruditare, asprélă, mojičiă. La pl. vorbe aspre.
Rudiment, *m.* rudimentū, elementū, prime principie ale unei sciințe etc., începuturī.
Rudimentaire, *adj.* rudimintare, elemintare.
Rudoyer, *v. a.* a tracta cu ruditare, aspru.
Rue, *f.* strată, ulița.
Rue, *f. bot.* rută, plantă med.
Ruée, *f.* paie s. erbe preparate sē ingrașie pămīntulū.
Ruelle, *f.* ulicioră, potecă.
Rueiler, *v. a.* *la vigne*, a face potece intr'uă viiă.
Ruer, *v. a.* a arunca cu violință, asvirli, trinti (despre caī etc.) *Se—*, a se precipita, se arunca impetuosū.
Rueur, *m. eusse*, *f.* care trintesce, asvirălă (de caī etc.).
Rufien, *vd. débauché. pail-lard*.
Rugine, *f.* instrum. de chirurgiă că sē rađă ôssele.
Ruginer, *v. a.* a rade cu *rugine*, *vd. prec*.
Rugir, *v. n.* a rugi, striga (de leū etc.).
Rugissant, *e*, *adj.* care rugesce.

Rugissement, *m.* rugetă, strigătulă leului.

Rugosité, *f.* rugositate, creștiture pe uă suprafață noduroasă.

Rugueux, *euse, adj.* rugosă, cu încreștiture, vd. *prec.*

Ruilée, *f.* moloșă, gipsă, întinsă pe coperișă, că se lipescă olanele etc.

Ruiler, *v. n.* *archit.* a și face uere-cară semne.

Ruine, *f.* ruină, destrucțiune, mare stricăciune, *destruction.*

Ruiner, *v. a.* a ruina, destrui. *prăpădi, démolir, abattre.*

Ruineux, *euse, adj.* ruinat, care amenință ruină.

Ruinure, *f.* tăiatură la lemnene de paiente că se priimescă tencuella

Ruissezu, *m.* riurelă, mică fluviu.

Ruisselant, *e. adj.* care curge că ună riurelă, riurindă.

Ruisseler, *v. n.* a riuri, curge că ună riurelă.

Rum, *m.* (pronunț. *rom*, seă *roum*), romă.

Rumb, *m.* (pron. *romb.*), ariă a vinturilor, fiă-care din celle 32 părți ale bussolei.

Rumeur, *f.* rumore, sgom-motă surdă și generale causată de uă nemulțumire.

Ruminant, *e, adj.* ruminante, rumegători.

Rumination, *f.* ruminat, rumegat.

Ruminer, *v. a.* a rumina, rumega; se gândi multă la cv.

Runciné, *ée, adj. bot.* măr-

ginită cu dinți că de ferestre, *pannatifide.*

Runes, *f. pl.* runice. Literele limbelor vechie nordice.

Runique, *adj.* runică, vd. *prec.*

Ruolz, *m.* argintă nouă germ., *argent allemand.*

Rupestral, *e, adj. bot.* care crește pe scopele, pe stince.

Ruptile, *adj.* ruptile, care se rupe spontaneu, de sine.

Ruptoire, *m. și adj. veter.* cauteriu putințiale, corrosiv, asupra animalilor.

Rupture, *f.* ruptură; divisiune între persoane unite.

Rural, *e, adj.* rurale, de câmp.

Ruse, *f.* astută, fineță, artificio, șiretlic, vd. *finesse, artifice.*

Rusé, *év, adj.* astut, fin, viclen, *astucieux, ad oit.*

Ruser, *v. n.* a fi astut, și-ret.

Ruspo, *m.* monnetă de aură în Toscana. [sescă.]

Russe, *adj.* și s. rusă, rus-

Rustaud, *e, adj.* și s. țărănesc, rude, mojiță, *impoli.*

Rusticité, *f.* rusticitate, țărăniă. Vd. *rudesse.*

Rustique, *adj.* rustică, țărănesc, vd. *impoli, inculte.*

Rustiquement, *adv.* rustică, țărănesc, grossolan.

Rustiquer, *v. a.* a tencui rustică, țărănesc, în ordine rustică (*ordre rustique*), cea mai lipsită de ornamente.

Rustre, *adj.* și s. foarte rustică, foarte mojiță. Vd. *paysan, villageois, brutal.*

- Rut**, *m.* Se dice despre cerbi, etc. în amoré; pasiune brutale.
- Rutacées**, *f.* rutacee, familie de plante dicotiled.
- Rutilant**, *e, adj.* strălucitoriu, cá aurulü.
- Rutoir**, *m.* vd. *routoir*.
- Rutiline**, *f. chem.* rutilinã, substanță obținută prin înfluița sulfurului assupra salicinului.
- Ryder**, *m.* monnetã de Olanda, 31 fr. 65 cent.
- Rye**, *f.* țermü de mare.
- Rytine**, *m.* speciã de animale.
- Rytme**, *m.* vd. *Rhythme*.
- Rythmé**, *ée, adj.* cu ritmü.
- Rythmique**, *adj.* ritmicü.
- S**, *m.* upa din consunanți. On prononce *esse* dans l'ancienne appellation, et *se* dans la méthode moderne.
- Sa**, *poss. fem.* sa, — *mère*, mama sa, vd. *son*.
- Sabbat**, *m.* (en hébr. *scheba*, sept), sabbat, ultima di a săptămânei la Ebrei. — Le *sabathum* de l'église chrétienne.
- Sabbatine**, *f.* micã tese de controversã filosofică (fiinducã se susținea sămbãta).
- Sabbatique**, *adj.* sabbaticü, de sabbat. [sabbatulü.
- Sabbatiser**, *v. n.* a celebra
- Sabech**, *m.* passere de pradã. Vd. *autour*. [meriđion.
- Sabéen**, *m.* sabeicü, arabü
- Sabéisme**, *sabisme, sabaisme. m.* sabeismü, cultulü focului, sórelui, stelelorü. Religiunea magilorü si Gaurilorü, sectatoriü lui Zoroastru. [ciã de *genièvre*.
- Sabine**, *f. bot.* sabinã, specie
- Sable**, *m.* arenã, nisipü.
- Sabler**, *v. a.* a asșterne cu arenã, cu nisipü.
- Sableux**, *euse, adj.* amestecatü cu arenã, nisiposü.
- Sablier**, *m. s. sable*, orologiü care exprime timpulü prin mijloculü unui nisipü care curge.
- Sablière**, *f.* locü de unde se estrage arenã, nisipü.
- Sablon**, *m.* nisipü forte finü.
- Sablonner**, *v. a.* a freca, curãti, cu nisipü (vasse etc.).
- Sabloneux**, *euse, adj.* arenosü, nisiposü. [de nisipü.
- Sablonnier**, *m.* vindetörü
- Sablonnière**, *f.* vd. *sablière*.
- Sabord**, *m.* dischisurã pe laturea navii, pe unde trage tunulü.
- Sabot**, *m.* copitã; speciã de șfirledã la copii; încãlçãminte de lemnü.
- Saboter**, *v. n.* a se juca cu șfirledã (*sabot*).
- Sabotier**, *m.* cellü cã face încãlçãminte de lemnü.
- Sabotière**, *f.* danțü cu încãlçãminte de lemnü (*sabots*).
- Sabouler**, *v. a.* a turmenta, trage pe cine-va cá se lü necãiescã; *houspiller, tirailler*.
- Sabre**, *m.* sabiã, gladiü.
- Sabrenas**, *m.* meșterü care lucrédã grossolanü.

Sabrenauder, v. a. s. *sabrenasser*, a lucra rău, grosolanu.

Sabrer, v. a. a lovi cu sabia.

Sabretache, f. s. *sabredache*, sacu (de) suspinsu lângă sabia unor călari.

Sabreur, m. militare exercitată mai alessu la sabiă.

Saburral, e, adj. de *saburre*, vd. *urm*.

Saburre, f. med. succu alteratū, stricatū; mar. lest de petrișiu.

Sac, m. saccu; conținutul saccu.

Saccade, f. clătinaură repede, violinte, dojenă aspră.

Saccadé, ée, adj. săritu, neregulatū, inegale.

Saccader, v. a. a clătina repede și violinte.

Saccage, m. grămădela, vd. *Confusion. bouleversement*.

Saccagement, m. vd. *Pillage*.

Saccager, v. a. a devasta, jefui. Comp. *ravager, mettre au pillage*.

Saccharifère, adj. sachariferu, care produce sacharū.

Saccharin, e, adj. chem. care conține sacharū, de sacharū, acidu ossalicu.

Saccharoïde, adj. care sémână cu sacharulu.

Saccharum, m. bot. genū de graminee, dintre cari é trestia de sacharū, *canne à sucre*.

Saccholacte, m. sare estrassă din acidu de sacharū de lapte.

Saccholactique, adj.

chem. estrassu din sacharū de lapte.

Sacerdoce, m. sacerdoțiu, preoția, corpū ecclesiasticu.

Sacerdotal, e, adj. sacerdotale, preotescū.

Sacée, f. ceaă cē conține unū sacū plinū.

Saciet, m. săculețu pentru perfumuri. [pele.

Sacoche, f. punga duplă de

Sacome, f. archit. ornamntū lucratū in scobiture.

Sacramentaire, adj. sacramintariu.—La pl. ereticī cari a publicatū errorī in privința eucharistiei.

Sacramental, e, adj. s. sacrament l. sacramintale, de consecrațiune, care consecră uă affacere; esințiale. *Mots—taux, paroles—elles*,

vorbe esințiale pentru concludiunea unū tractatū etc.

Sacramentale, m. s. sacramentelle, sacramintale.

Sacre, m. consecrațiune, (sfințire). Vd. și *sacret*.

Sacré, ée, adj. sacru, sântu.

Sacrement, m. sântire. Semaū visible allū grației nevisible instiuitū de I.-Chr. pentru sântirea animelorū.

Sacrer, v. a. a sânti, conferi unū caracterū de sântitate prin cerimonie religiose.

Sacret, m. passere de genulū șoimulu, vd. *Tiercelet*.

Sacrificateur, m. sacrificatoru, prepusu la sacrificie, (jertle).

Sacrificature, f. oficiulu, funcțiunea sacrificatorulu.

- Sacrifice**, *m.* sacrificiū (jertfă). [(jertfi).
Sacrifier, *v. a.* a sacrifica.
Sacrilège, *m.* sacrilegiū, profanațiune a lucrurilor sante
Sacrilègement, *adv.* prin sacrilegiū, prin impietate.
Sacripant, *vd.* *Tapageur*.
Sacristain, *m.* sacristanū, îngrijitorul sacrelorū, *vd.* *urm.*
Sacristie, *f.* sacre. Locul bisericeii unde sunt depuse vasele sacre și ornamentele sacerdotali; *fig.* beneficiū.
Sacristine, *f.* sacristină, religioasă care îngrijesce de cele sacre intr'unū monasterū.
Sacrum, *m. anat.* vertebră care termină spina dorsale, spinarea, *os sacrum*.
Saducéens, *m. pl.* saducei. Sectă la Ebrei cari nega imortalitatea animei.
Saducéisme, *m.* Saduceismū, doctrina saduceilor.
Safran, *m. s.* *crocus*, safranū, uă plantă, culore galbină estrassă dintr'insa; *chem.* preparațiunii galbine, roșie, făcute cu ferrū. *Safran bâ-tard*, *vd.* *carthame*.
Safraner, *v. a.* a culora cu safranū.
Safranier, *m.* persună ruinată, miserable.
Safranière, *f.* pământū cu safranū.
Safre, *m.* albastru azuriū, obținutū prin oxidū de cobaltū amestecatū cū nisipū.
Safre, *adj.* lacumū, *goulu*.
Sagace, *adj.* sagace, cū petrundere de spiritū. *P. us.*
Sagacité, *f.* sagacitate, spiritū petrunđetorū, *perspicacité*.
Sagaie, *f.* arcū allū sēlbaticilorū din Madagascar.
Sage, *adj.* înțeleptū, sapiente, judiciosū, castū, modestū.
Sage-femme, *vd.* *accoucheuse*. [ciune.
Sagement, *v. a.* cū înțelepsagesse, *f.* sapientă, înțelepciune, *lumière de l'esprit*.
Sagette, *f. s.* *saette*, săgetă, *bot.* plantă, *flèche d'eau*.
Sagittaire, *m.* sagitariū, arcașiū. Centaurulū Zodiac.
Sagittale, *f. med.* *suture*—, sutura care unesce cele două osse ale creștetului.
Sagitté, *ée, adj.* în forma săgetei.
Sagoin, *m.* unū felū de maimuță mică.
Sagou, *m.* feculă de curmalū.
Sagouin, *m.* mică maimuță; *fig.* omū puçinū curatū. *Sagouine* la fem. *pop.*
Sagoutier, *m. genū* de palmū care produce *sagou*.
Sagum, *m. s.* sagū, tunica de resbelū la Persi, la Rom. ant.
Sai, *m.* unū felū de maimuță.
Saie, *f.* casacă de resbelū a Galililorū.
Saie, *f. s.* *saye*, mică peria la argintari. *Saieter*, a curăți cū acēsta peria.
Saignant, *e, adj.* sāngeratū, plinū de sānge. *Viande—te*, carne nu multū friptă.
Saignée, *f.* luare de sānge.
Saignement, *m.* curgere de sānge (din nasū).
Saigner, *v. a.* a lua sānge, dischide vina.

Saigneur, *m.* doctoru care prescrie luare de sânge.
Saigneur, *euse, adj.* plinu, copperitu, de sânge.
Saillant, *e, adj.* esitu, care inainteda affara din uă suprafaia: *fig.* stralucitu.
Saillie, *f.* sboru impetosu, aruncatura in affara; trassura de spiritu brillante si neasteptata; *archit.* esitura ornamentulu affara din suprafaia murulu.
Sailir, *v. n.* a esi impetosu, inainta affara dintr'ua liniu.
Sain, *e, adj.* sanetosu; salubre.
Sainbois, *m. farm.* coje de lauru. *cnéorum*). Si *bois gentil, écorce de garou*. Vd. *daphné*.
Saindoux, *m.* ossanda topita.
Sainement, *adv.* sanetosu.
Sainfoin, *m.* ua erbă. Si *bourgogne, foin de Bourgogne*.
Saint, *e, l.* santu, sfantu.
Saint-augustin, vechiu nume allu unu caracteru de tiparu.
Sainte-barbe, *f.* locul unde se stringea pulberea de pusca, si uneltele artiler. intr'ua nave. Astadi *soute aux poudres*.
Saint-Esprit, *m.* santulu Spiritu. Ordine de cavaleri instituita in Franc. de Enric II.
Saint-germain, *m.* ua pera multu dulce, forte stimata.
Saint-office, *m.* tribunale allu incisiuniu.
Saint-père, *m.* santulu parinte. Se dice papei.

Saint-siége, *m.* santulu scaunu, curtea Romei.
Saint-simonisme, *m.* sistemă sociale, detorita lu Saint-Simon si discipliloru sei (*les saints-simoniens*), care tinde la abolitiunea privilegieloru naserii.
Saintement, *adv.* cu sanzitate. [teniă.
Sainteté, *f.* santitate, sfinsaique, *f.* saica, luntre.
Saisi, *m.* secestratu, vd. *urm.*
Saisie, *f.* actulu creditorulu care pune in manele justitei averile debitorulu seu, ca se si assure creanta.
Saisie-gagerie, *f. s.* simplu *gagerie*, secestru aparinte, punere in manele justitei de averi mobili fara transportu, fara condamnatiune, numai pentru siguranta creditorulu.
Saisine, *jur.* dreptu de a lua in possessiune, actulu prin care se iea possessiunea.
Saisir, *v. a.* a lua cu viiuciu, appuca, pune mana pe; face impressiune subita si forte; a pricepe, inzelege; a pune in possessiune, a pune in manele justitei (averi mobili etc.). *Saisir un tribunal d'une affaire*, a duce ua affacere inaintea tribunalulu. *Se saisir de*, a pune mana, se face stapinu, pe.
Saisissable, *adj.* care se pote appuca, lua.
Saisissant, *e, pdj.* care appuca repede, cu viiuciu.
Saisissement, *m.* appucare, luare; impressiune subita si

- tare asupra spiritului, asupra sensurilor.
- Saison**, *f.* anuntimpă, una din cele patru părți ale anului; epocă. *Arrière-saison*, începutul iernei.
- Sala**, *m.* rugăciunea Turcilor vinerea.
- Salade**, *f.* salată, buccate de carne rece, legumi și fructe.
- Saladier**, *m.* taleră pentru salată; conținutul său.
- Salage**, *m.* sărătură, presărare, punere de sare
- Salaire**, *m.* salariu, lăfă: *fig.* recompensă.
- Salaision**, *f.* sărarea provisiunilor, că se se conserve, buccate sărate, pesce sărată. [profundă, *fam.*
- Salamalec**, *m.* reverință
- Salamandre**, *f.* reptile amfibii, pretinsă necombustibile; erbă necombustibile.
- Salamanie**, *f.* flaută turc.
- Salant**, *adj. m.* (*marais, puits*—), de unde se estrage sare.
- Salarié**, *éc, adj.* salariată, care priimesce salariu, lăfă.
- Salarier**, *v. a.* a da un salariu, plăti lăfă.
- Salaud**, *e, adj.* și *sust.* necurată, *malpropre*, pop.
- Sale**, *adj.* necurată (murdară); inonestă, vile.
- Salé**, *ée, adj.* sărată; *fig.* pré scumpă; excessivă.
- Salement**, *adv.* cu murdăria.
- Salep**, *m.* salep, rădăcina unei spețe de *orchis*.
- Saler**, *v. a.* a săra: *fig.* a vinde pré scumpă.
- Saleron**, *m.* cavitatea unei solnițe.
- Saleté**, *f.* necurătenia; vorbe obscene, murdarie.
- Saleur**, *m.* cellă ce sară carnea.
- Saicaire**, *f.* salicariă, plantă care crește printre sa'cie.
- Salicine**, *f.* salcină. Substanță estrasă din coje de salciă.
- Sa'icite**, *f.* salciă. Pătră figurată că foiele de salce.
- Salicoque**, *f.* specie de raci.
- Salicor**, *m.* seă *salicorne*, f. uă plantă marină.
- Salicot**, *m. bot.* vd. *bacile, criste-marine*.
- Salien**, *enne, adj.* Se dicea de un tribă allă Francilor: *m.* salicū, preotul lui Marte.
- Salière**, *f.* solniță.
- Salifiable**, *adj.* salificabile, care se pôte converti in sare. [formațiune de sare.
- Salification**, *f.* salificațiune,
- Saligaria**, *m.* uă passere pestriță.
- Saligaud**, *m.* personă puțină curată, *sale*, (murdară), *pop.*
- Salignon**, *m.* păne de sare făcută cu apă de fântână sărată.
- Salin**, *e, adj.* salină, care conține sare; *m. chem.* alcali fissu vegetale.
- Saline**, *f.* carne sărată, pesce sărată; salină, ocnă de sare.
- Salinier**, *m.* lucrător care estrage alcali fissu din sodă.
- Salique**, *adj.* care ține de Francii salian; *loi*— lege salică, prin care se escludu fiicele și descindinții loră dela successiunea la coróna Franciei.

Salir, v. a. a face necurată, murdări. [dăresce.]

Salissant, *e*, *adj.* care mur-

Salisson, *m.* mică fiică pu-
cînă curată, *pop.*

Salissure, *f.* necurătenia
(soiělă). [de salivă.]

Salivaire, *adj. s. salival*,

Salivation, *f.* salivațiune.

Salive, *f.* salivă (scuipatū).

Saliver, v. n. a da, scote,
multă salivă.

Salle, *f.* sală; mare locū dis-
copperitū.

Salmigondis, *m.* iacniă de
maī multe cărnuri încăldite,
discursū confusū de lucruri
disparate.

Salmis, *m.* măncare de vi-
natū deja friptū.

Salmone, *m.* unū pesce.

Saloir, *m.* solniță de lemnū.

Salon, *m.* salonū; museū de
pictură și sculptura.

Salope, necuratū, vd. *Sale*.

Salopement, vd. *Salement*.

Salorge, *m.* grămadă de
sare.

Salpêtre, *m.* salpetru, sili-
tră, sare neutră compusă de
potassă și acidū nitricū.

Salpêtrer, v. a. a copperi
cu salpetru.

Salpêtrier, *m.* lucrătorū
care face silitră.

Salpêtrière, *f.* locū unde
se face silitră.

Salsepareille, *f.* salsapa-
rilla, plantă smilaceă de A-
merica și Lisabona [*sarsa-
parilla lisbonensis*], a cui
rădăcină [*radix sarsaparil-
lae* seū *sarsae*] este sudori-
fică. [plantă ciocoraceă.]

Salsifis, *m. bot.* salsifie, uă

Saltation, *f.* artea gestului,
a pantomimeī, la anticī.

Saltigrades, *m. pl.* famil.
de păiașini.

Saltimbanque, *m.* vd. *Ba-
teleur, charlatan*, vech.

Saluade, *f.* salutașine cu
reverință.

Salubre, *adj.* salubre, care
contribuesce la sănătate.

Salubrité, *f.* salubritate.

Saluer, v. a. a saluta.

Salure, *f.* sărătură.

Salut, *m.* salute, măntuintă.
Restabilitū în stare ferice și
cuenibile; salutațiune.

Salutaire, *adj.* salutare, u-
tile pentru vieță, sănătate, etc.

Salutairement, *adv.* în
modū salutare, măntuitoriū.

Salutation, *f.* salutațiune.

Salvage, vd. *Sauvelage*,
vech.

Salvatelle, *f. anat.* mică
vină pe dosulū măn-ī.

Salve, *f.* salvă, tragere de
tunuri în onōrea cui-va.

Salvé, *m.* rugăciune la sânta
Virgine.

Samare, *f.* fructū inchisū
în capsule, că cellū de ulmū.

Samedi, *m.* sâmbătă.

Samestre, *m.* speșă de
coraliū.

Samiel, samum, vintū fer-
binte allū deșertului.

Samis, *m.* materiă cu la-
mine de aurū fabricată în
Veneția.

Samscrit, vd. *sanscrit*.

San-bénito, *m.* casacă gal-
bină ce îmbrăcca victimele
condemmate de incisiune.

Sanas, *m.* pândă de bum-
bacū indianū.

- Sancir**, v. n. *mar.* a se cufunda prin proră.
- Sanctifiant**, *e*, *adj* care sântesce.
- Sanctification**, f. sântificațiune, sântire. [sânti.
- Sanctifier**, v. a. a sântifica,
- Sanction**, f. sanțiune. Rati-ficațiune, întărire, a unei legi de autoritatea compe-tinte.
- Sanctionner**, v. a. a da sanțiune, a confirma, approba.
- Sanctuaire**, *m.* sântuariu. Locul din templul Ebrei-lor unde era arca sacră.
- Sandal**, s. *santal*, *m.* lemnul de Indie pentru vâpsea.
- Sandale**, f. pantoful cu că-puta foarte mică, foarte dis-chisă.
- Sandalier**, *m.* care face *sandates*, *ad. prec.*
- Sandaraque**, f. gummă, reșină, albă odorante, care decurge din ciparusul *thuia*.
- Sang**, *m.* sânge.
- Sang-dragon**, *m.* *sang-de-dragon*, plantă cu succul roșiu, reșină roșie închisă.
- Sang-froid**, *m.* sânge-rece, liniscea animei, indifferință. *D:—*, cu sânge-rece.
- Sanglade**, f. lovitură cu biciulul.
- Sanglant**, *e*, *adj.* sânge-rândul, copperitul de sânge.
- Sangle**, *m.* cingulă, chingă.
- Sangler**, v. a. a stringe cu cingule, in chingi.
- Sangler**, *m.* mistrețul, *por: sauvage.*— On compte trois syllabes dans ce mot.
- Sanglon**, *m.* lature falsă că se fortifice navea.
- Sangiote**, *m.* suspinul dupli-catul, sughitul.
- Sangloter**, v. n. a suspina greu, *vd. prec.*
- Sangsue**, f. lipitoare.
- Sanguification**, f. trans-formațiunea chilului în sânge.
- Sanguifier**, v. a. a preface în sânge.
- Sanguin**, *e*, *adj.* care ține de sânge; unde sângele do-mină.
- Sanguinaire**, *adj.* crudul, cui place să verse sângele.
- Sanguine**, f. mină de fierul de unu roșiu închisul, crei-onul roșiu. [plutul de sânge.
- Sanguinolent**, *e*, *adj.* im-
- Sanédrin**, *m.* consiliul su-^{le} preinul la Ebrei ant.
- Sanicle**, f. plantă medicinale.
- Sanitaire**, *adj.* sanitarul, relativul la sănătatea publică.
- Sannes**, *vd. sonnez.*
- Sans**, *prep.* fără. *Sans plus*, și pe urmă nimicul.
- Sans-coeur**, *m.* și f. fără inimă, mișelul, fără onore.
- Sans-culotte**, *m.* Se nu-mia în 1790 revoluționariul.
- Sans-dents**, bătrănel fără dinți.
- Sans-façon**, f. modul de a lucra liberul și fără ceri-moniă.
- Sans-fleur**, f. speciă de măru.
- Sans-gêne**, f. modul de a lucra fără să se turbure de cei-ăli.
- Sans-peau**, f. speciă de pără vetrică. La masc. este arbu-rele. *Comp. rousselet.*
- Sans-souci**, *m.* celul ce nu se îngrijesce de nimicul.
- Sanscrit**, *m.* sancrita, limba

- sacră a Indianilor, *adj.* în sancrita.
- Sansonnet**, *m.* passere care înveță să fluere și să vorbescă. Și *étourneau*.
- Santal**, *m.* vd. *Sandal*.
- Santoline**, *f.* materie colorante din *santal* său *sandal rouge*.
- Santé**, *f.* sănătate.
- Santoline**, *f.* uă plantă foarte amară. Și *semen contra, semencine*. [metană.]
- Santon**, *m.* călagărū mtho-
- Sanve**, *f.* sinapi sēlbaticū.
- Saoul**, vd. *soûl*.
- Sap**, *m.* vd. *sapin*.
- Sapa**, *m.* succū, mustū, de struguri ferți, vd. *raisiné*.
- Sapajou**, *m.* mică maimuță cu capulū latū.
- Sapan**, *m.* lemnū japonesū de vāpsea.
- Sape**, *f.* săpare, săpătură.
- Saper**, *v.* a. a săpa; destrui.
- Sapeur**, *m.* săpatorū; soldatū inarmatū cu unū toporū.
- Saphène**, *f.* anat. safena, vina care se dischide, cândū se iea sänge la piciorū.
- Saphique**, *adj.* saficū, *vers* —, *s.* simplu —, *versū* de unū-spredece silabe, cē se crede inventatū de poeta Safone. *Strophe saphique*, strofe compusă de trei safici și unū adonicū.
- Saphir**, *m.* safirū. Mai alesū — *bleu*, saf. albastru; *blanc*, saf. albū; — *rouge*, vd. *rubis*; — *d'eau*, saf. de apă, lazulit spanicū.
- Saphirine**, *f.* calcedoniă de albastrulū sătirulū.
- Sapide**, *adj.* sapidū, cu săpore.
- Sapience**, vd. *Sagesse*, vech.
- Sapientiaux**, *m. pl.* Sapientiali. Se dice de unele cărți ale Scripturei sacre, precum proverbele etc.
- Sapin**, *m.* bradū. Se dice fam. și pentru birje.
- Sapine**, *f.* scândură său grin-dă de bradū.
- Sapinette**, bradū canadianū.
- Sapinière**, *f.* locū plantatū cu bradī.
- Saponacé**, *ée, adj.* de natura săpunulū.
- Saponaire**, *f.* saponariă, uă plantă. Și *savonnière*.
- Saponifier**, *v.* a. a converti, preface, în săpunū.
- Saporifique**, *adj.* saporificū, care produce săpore, gustū.
- Sapote**, *sapotille*, *f.* fructū de *sapotier*
- Sapotier**, *sapotillier*, *m.* arbure (de Antille).
- Saque-bute**, *f.* vd. *trombone*.
- Sarabande**, *f.* dantū spaniolū în trei timpuri.
- Sarbacane**, *f.* speciă de pușcociū.
- Sarbotière**, *sorbetièere*, *f.* vassū pentru preperațiunea șerbetului, inghiăciatei.
- Sarcasme**, *m.* sarcasmiū, luare în risū de insultă.
- Sarcastique**, *adj.* sarcasticū, de sarcasmiū, batjocoritoriū.
- Sarcelle**, speciă de mică rață.
- Sarche**, *f.* cercū de sită.
- Sarclage**, *m.* tăierea burienelorū.

- Sarcler**, v. a. a smulge, tăia, burienele.
- Sarcleur**, *m. euse*, f. tăia-torū de buriene.
- Sarcloir**, *m.* instrum. de tăiatū burienele.
- Sarclure**, f. buriană smulsă, tăiată.
- Sarcocolle**, f. gumnă de *sarcocollier*.
- Sarcocollier**, *m.* arbustū reșinosū de Africa.
- Sarcologie**, f. anat. sarco-logiă. Tractatū de cărnuri și de părțile moi ale corpului.
- Sarcomateux**, *euse*, *adj.* care ține de *sarcome*.
- Sarcome**, f. tumóre, inflă-tură, cărnosă.
- Sarcophage**, *m.* mormintū anticū.
- Sarcoramphé**, *m.* speciă de vulturū foarte rapace.
- Sarcotique**, *adj. med.* sar-coticū, presuppusū propriū să accelereze crescerea cărnurilor.
- Sardanapale**, *m.* omū care duce uă vieță dissolută. De-la numele regelui assyrian.
- Sardine**, f. sardină, sardea.
- Sardinière**, f. laçiū de prinsū sardine.
- Sardoine**, f. varietate de agată, Sardonian.
- Sardōnien**, *sardonique*, *adj. m.* sardoniciū. *Bis* —, risetū convulsivū și ironicū.
- Sarigue**, *m.* unū patrupeđū mamiferū americ.
- Sarment**, *m.* rădēcină de viță.
- Sarmentacé**, *ée*, *adj.* cu rădęcina flessibile că vița.
- Sarmenteux**, *euse*, *adj.* din care crescū multe vițe.
- Saronide**, *m.* preotū gal-licū.
- Sarrasin**, *m.* speciă de plantă, dișă alhū-felū *blé noir*.
- Sarrasine**, f. speciă de gre-blă; *fortif.* speciă de inchi-sură cu pari lângă uă punte.
- Sarrau**, *m.* vd. *Souquenille*.
- Sarrette**, f. s. *serrette*, uă plantă.
- Sarriette**, f. uă plantă arom.
- Sarrot**, vd. *sarrau*.
- Sart**, *m.* vd. *varec*, *goémon*.
- Sas**, *m.* țessătură pentru site.
- Sassafras**, *m.* laurū ame-ricanū.
- Sasse**, f. lopetă concavă pen-tru aruncatū apa din nave.
- Sassenage**, cașcavalū fă-cutū la Sassenage, în Dau-phiné.
- Sasser**, v. a. a cerne; *fig.* a essamina, cerceta attintivū.
- Sasset**, *m.* mică sită.
- Sassoire**, *m.* lemnū care susține inima trăsșurei.
- Satan**, *m.* Satanū, demonulū Scripturei.
- Satané**, *ée*, *adj.* care ține de Satanū.
- Satanique**, *adj.* satanicū.
- Satellite**, *m.* satelitū, omū înarmatū plătitū de altulū că să lū urmede.
- Satiété**, f. sațietate, săturare.
- Satin**, *m.* satinū, uă materiă de mătasse; — *turc*, materiă de lână. *Peau de satin*, pe-le môle și foarte lină.
- Satinade**, f. materiă foarte subțire care imită satinulū.
- Satinage**, *m.* satinatū, vd. *Satiner*.

Satinaire, *m.* țesătoru de satinu, de atlasuri.

Satiné, *ée, adj.* satinatú, móle și strălucitoriú cã satinulú. *Peau satinée*, vd. *satin*.

Satiner, *v. a.* a satina, da moliciunea și lustrulú satinulú. *Cette étoffe satine*, acéstã materiã este albã cã satinulú. [torú.

Satineur, *m. euse*, *f.* satina-

Satire, *m.* satirã, cõnsurã viuã a vițielorú, poemã satiricã. [satirã.

Satirique, *adj.* satiricú, de **Satiriquement**, *v. a.* satiricú, prin satirã.

Satiriser, *v. a.* a și ride în modú satiricú. *Puç. usit.*

Satisfaction, *f.* satisfacțiune, mulțumire, *contentement.*

Satisfactoire, *adj.* propriú a satisface, a repara.

Satisfaire, *adj.* a satisface, mulțumi. *Se—*, a satisface gustulú, dorința sa.

Satisfaisant, *e, adj.* care satisface, mulțumitoriú.

Satisfait, *e*, satisfãcutú, mulțumitú. *Comp. content.*

Satrape, *m.* satrapú.

Satrapie, *f.* satrapiã, gubernulú unú satrapú.

Satron, *m.* micú pesce pusú în undiță ca sã atragã.

Saturant, *e, chem.* care produce saturațiunea.

Saturation, *f. chem.* saturațiune, ligidú saturatú.

Saturé, *ée, adj. chem.* saturatú.

Saturer, *v. a.* a satura, dissolvi într'unú ligidú câtú mai multã materiã posibilã.

Saturnales, *f. pl.* sãrbãtorí în onórea lui Saturnú.

Saturne, *m. chem.* plumbú.

Satyrion, *m.* uã plantã orchideã.

Sauce, *f.* salsã (sosú).

Saucer, *v. a.* a nuia în salsã.

Saucière, *f.* vassú pentru salsã s. sosú.

Saucisse, *f.* cãrnatú.

Saucisson, *m.* vd. *prec.*

Sauf, *prep.* affarã de. *Sauf ó*, cu reserva de; *sauf que*, affarã cã.

Sauf, sauve, *adj.* affarã din periclu, nevãtãmatú, *sain et sauf.*

Sauf-conduite, *m.* permissiune de a merge unde-va, și a se întorçe. fãrã temere de a fi oppritú. Și *sauf-conduit.* [romat.

Sauge, *f.* salviã, plantã a-
Saugrenu, *e*, vd. *absurde*, fam.

Saulaie, *f.* vd. *Saussaie.*

Saule, *m.* salce, salciã.

Saumâtre, *adj.* de unú gustú care se apropiã de allú apeí mãrii. Și *saumache.*

Saumée, *m.* mësurrã de câmpú, *apprépe unú arpent.*

Saumon, *m.* somnú, unú pesce.

Saumonné, *ée, adj.* avindú carne roșiã precum a somnului. [sommú, unú pesce.

Saumonneau, *m.* micú

Saumure, *f.* salamurrã.

Saunage, *m.* vindere de sare. facere de sare.

Sauner, *v. a.* a face sare.

Saunerie, *f.* fabricã de sare.

Saunier, *m.* vindetorú de sare.

Saunière, f. ladă pentru sare.

Saupiquet, m. salsă, iachniă, iute, (*qui excite l'appétit*).

Saupoudrer, v. a. a presăra cu făină, sare, etc.

Saur, adj. m. *hareng* —, scumbriă sărată și affumată.

Saurage, m. primulă annă allū unei passeri înainte de a și schimba pennele.

Saure, adj. de culóre galbină bătindū în negru

Saurer, v. a. a usca la fumū.

Sauret, m. dimin. dela *saur*.

Sauriens, m. pl. ordine de reptili cum ă crocodilulū.

Saurisserie, f. locū unde se sară scumbriele.

Sausaie, f. sălcisiū.

Sausse, f. liquóre că se r-dice culórea aurului.

Saut, m. săritură; cădere.

Sauté, m. și adj. speciă de fertură, de iachniă.

Sautelle, f. viță care se sădesce cu rădęcina sa.

Sauter, v. a. a sări, trece cu săritura; face esplosiune.

Sautereau, m. buccată de lemnū garnitū cu pennă la *clavecin*.

Sauterelle, f. lăcustă.

Sauterne, m. vinū albū de Sauterne în Gironde.

Sauteur, m. *euse*, f. săritorū, cellū cē sare. La fem. speciă de danțū.

Sauteurs, m. pl. familiă de insecte. [săriture mice.

Sautillant, e, adj. care face

Sautillement, m. mică săritură. [ture mice.

Sautiller, v. n. a face sări-

Sautoir, m. figură care presintă obiecte incruciate transversale, cruce de Saint-André, în forma literei x.

Sauvage, adj. sēlbaticū.

Sauvageon, m. june arbure eșitū fără cultură.

Sauvagerie, f. caracterū sēlbaticū, sēlbătăciă.

Sauvagesse, f. femeă sēlbatică.

Sauvagin, e, adj. și sust. m. sēlbaticū. Se ăice de gustulū, de odórea, unorū passeri apatice (*sauvagines*).

Sauvagine, f. pei nepreparate de animalī sēlb. în Franca.

Sauvages, f. pl. nisce passeri apatice. Și *sauvagine*, colectivū.

Sauvegarde, f. protecțiune concessă de uă autoritate, pēdă; *mar*. funiă a cărmei.

Sauvegarder, v. a. a preserva, pēdi.

Sauvement, m. starea navii ajjunsă în portū nevătămată.

Sauver, v. a. a scăpa, salva, procura salutea eternă.

Sauvétage, m. culessulū sfērurăturelorū remase din naufragiū. Și *sauvement*.

Sauvetterre, f. speciă de marmure.

Sauveté, f. siguranță, *vech*.

Sauveur, m. salvatorū, liberatorū.

Sauve-vie, f. speciă de terregă mēnuntă. Pl. *nevar*.

Savacou, m. uă passere cu cioculū latū.

Savamment, adv. cu sciință, în modū eruditū, informatū.

- Savanne**, f. pădure de arburî reşinoşi în Canada.
- Savant**, e, *adj.* doctû, învătăţû.
- Savantasse**, m. s. *savantas*, omû care se arrêtâ e-ruditû.
- Savate**, f. încălçiaminte vechiâ, purtatâ.
- Savaterie**, f. locû unde se vinde încălçiaminte vechie.
- Saveneau**, m. s. *savenelle*, f. speciâ de laçiu.
- Saveter**, v. a. a strica uâ operâ, voindû s'o repare.
- Savetier**, m. cârpaciû.
- Saveur**, f. saporé. Calitate care affectâ gustulû.
- Savoir**, v. a. a sci, possede sciinţâ, cunnosce.
- Savoir**, m. sciinţâ, erudiţiune, invătăturâ. Inus. la *pl.*
- Savoir faire**, m. abilitate, desteritate, dibăciâ.
- Savoir-vivre**, m. cunnoscinţâ de usulû lumii şi de politeţâ cuvenibile.
- Savon**, m. săpunû.
- Savonière**, f. uâ plantâ, vd. *lychnis*.
- Savonnage**, m. curăţire cu săpunû.
- Savonner**, v. a. a curăţi cu săpunû.
- Savonnerie**, f. săpunăriâ.
- Savonnette**, f. săpunû preparatû pentru barbâ ; micû bulbû de săpunû purificatû.
- Savonneux**, euse, *adj.* săpunosû.
- Savonnier**, m. săpunariû.
- Savonnier**, m. micû arbure de Noua-Ispania.
- Savonnière**, f. plantâ care curăţâ petele. Şi *saponaire*.
- Savonnoir**, m. paslâ unsâ cu săpunû pentru a selivisi.
- Savourement**, m. gustare cu atinţiune. *Puç. usit.*
- Savourer**, v. a. a gusta cu atinţiune, simţi gustulû.
- Savouret**, m. mare ossû în supâ, câ sê î dé gustû.
- Savoureusement**, *adv.* simţindû gustulû.
- Savoureux**, euse, *adj.* de gustû plăcutû.
- Saxatile**, *adj.* sassatile, care cresce printre petre.
- Saxifrage**, f. sassifragâ, uâ plantâ grassâ.
- Saxifrage**, *adj. med.* vd. *lithontriptique*.
- Sayon**, m. casacâ dischisâ cê purta resbelicii. Vd. *sagum*.
- Sbire**, m. arcaşiû, la B. ant. omû înarmatû care protege esecutiunea sentinţelorû judiciarie, (*n despretû*).
- Scabellon**, vd. *Soele*.
- Scabieuse**, f. scabiôsâ, uâ plantâ.
- Scabieux** euse, *adj. med.* care sémênâ cu scabie (cu riiâ).
- Scabre**, *adj. bot.* vd. *urm*.
- Scabreux**, euse, *adj.* aspru, nodurosû, difficile.
- Sca'de**, m. scaldû, vechiû poetû allû popórelorû nordice.
- Scalène**, *adj. geom.* scalenû, cu tóte laterile inegalî. *Muscle*—, unulû din muschii gîtului.
- Scalpel**, m. scalpelû, cuţitû pentru disecţiune.
- Scalpeur**, v. a. Se dice despre sêlbaticii carî jupóia

- pelea de pe creștetul înemicului, după-că a tăiat'o circulară.
- Scalme**, *m. mar.* scalmă. Partea navei unde se răsămă lopețele.
- Scammonée**, *f.* uă plantă.
- Scandale**, *m.* ocasiune de eroré; supărare cauzată de acțiuni de rău esemplu.
- Scandaleusement**, *adv.* prin scandale.
- Scandaleux**, *euse, adj.* scandalosă, care produce scandale.
- Scandaliser**, *v. a.* a da scandală. *Se—*, a se supăra.
- Scander**, *v. a.* a scanda, măsura ună versă după regulele cantității.
- Scandinave**, *adj. și sust. m.* scandinavă, din nordul Europei.
- Scandix**, *m.* uă erbă amară.
- Scaphandre**, *m.* corsetă de innotată.
- Scaphoïde**, *adj.* ca luntrea.
- Scapulaire**, *m.* buccată de materie că unii canonică, călugări, pörtă pe vestiminte.
- Scarabée**, *m.* scarabeu.
- Scaramouche**, *m.* jucător în vechia comediă ital.
- Scare**, *m.* ună pesce de mare.
- Scarieux**, *euse, adj.* uscată.
- Scarificateur**, *m. chir.* instrum. pentru scarificațiunii.
- Scarification**, *f. chir.* scarificațiune, tăiatură pe pele.
- Scarifier**, *v. a. chir.* a scarifica, tăia pe pele.
- Scarlatine**, *f. s. fièvre—, med.* morbu contagiosă, în care pelea se roșesece.
- Scarole**, *f. s. scariole, vd. escarole.*
- Scason**, *m. sêu scazon, m.* versă iambică trimetru.
- Sceau**, *m.* sigilă, pecetă mare, pentru acte publice. *Sceau de Salomon, vd. grenouillet.*
- Scel**, *m. vd. prec.*
- Scélérat**, *e, m. și adj.* scelerat, nelegiuit, culpabile de mari crimini.
- Scélératesse**, *f.* sceleritate; neleguire, mare crime.
- Scélite**, *f.* pără figurată în forma piciorului umană.
- Scellé**, *m.* sigilă că se lipesce la uă casă etc. prin autoritatea justiței.
- Scellement**, *m.* sigilată, pecetuire. [cetlui.]
- Sceller**, *v. a.* a sigila, pe-
- Sceller**, *m.* sigilatoră, oficiariu care pecetluesce.
- Scène**, *f.* scenă. *Avant-scène,* antescenă.
- Scénique**, *adj.* scenică.
- Scénite**, *m.* scenită, celulă că lăcuesce în corturi.
- Scénographie**, *f.* scenografiă, represintațiune în perspectivă a unui lucru proiectat pe ună plană orizontale.
- Scénographique**, *adj.* care ține de scénographie.
- Scénopégie**, *f.* sərbătorea tabernaclului la Ebrei.
- Scepticisme**, *m.* scepticismă, dubiu despre totă.
- Sceptique**, *adj.* sceptică. Se dice despre filosofii antici, cari stabilia în principiu că nu essiste nimică certă.

Sceptre, *m.* sceptru.
Schabraque, *f.* copperișiu
 cè se întinde pe șea la că-
 lărima. [nulă Perșiloră.
Schah, *m.* schah, suvera-
Schako, *m.* vd. *shako*.
Schall, vd. *Châte*.
Scheik, *m.* *cheik*.
Schelling, *m.* schelling,
 monnetă anglă, cam 24 *sous*,
 seă 1 fr. 20 c.
Schème, *m.* schemă. Obiectă
 care, după Kant, essiste in
 intelectă, nedependinte de
 materiă.
Schène, *m.* măsură itineră-
 riă la Egipt. 3000 *toises*.
Schérif, *m.* vd. *Shérif*.
Schismatique, *adj.* schis-
 matică. vd. *urm*.
Schisme, *m.* schismă. Se-
 parațiunea corpului și com-
 muniunii unei religii.
Schiste, *m.* schistă, pétră
 care se disparte facile în la-
 mine seă foie.
Schisteux, *euse*, *adj.* schis-
 tosă, care se pôte divide în
 lamine seă foie.
Schlague, *f.* nuele cè se dă
 spre pedépsă soldaților.
Schlich, *m.* minerale pre-
 parată pentru fusiune.
Schnapan, vd. *chenapan*.
Scholaire, *scholie*, etc. vd.
Scolaire, *scolie* etc.
Schop, *m.* pachară de bere.
Schorl, *m.* schorl. Cristală
 negru cè se gëssesce în gra-
 nită.
Schouner, *m.* mică nave în
 Statele-Unite.
Sciage, *m.* tăiare cu feres-
 tréulă. [de umbră.
Sciatère, *m.* t. arrétătoră

Sciatérique, *adj.* care ar-
 rétă ôra prin umbra stilului.
Sciatique, *anat. adj.* scia-
 tică, dela còpse; *f.* durere
 care affectă marele nervă
Scie, *f.* ferestréu. [sciatică.
Sciemment, *adv.* cu sciință
 de ceea cè face.
Science, *f.* sciință, sistemă
 de cunnoscințe.
Sciène, *m.* genă de pesci.
Scientifique, *adv.* sciințifi-
 că. [în modă sciințifică.
Scientifiquement, *adv.*
Scier, *v. a.* a tăia cu feres-
 tréulă.
Scierie, *f.* laboratoriu unde
 se taiă cu feres-tréulă.
Scieur, *m.* tăiatoră cu feres-
 tréulă, *de longue*, care tăia
 tinichele, scândure.
Scille, *f.* uă plantă libiaceă.
Scillitique, *adj.* făcută, mo-
 dificată, cu *scille*.
Scillote, *f.* vassă pentru ape
 la saline.
Scinder, *v. a.* a tăia, divide.
Scinque, *m.* șiopirlă de O-
 riente. [toriă.
Scintillant, *e*, *adj.* scințieă-
Scintillation, *f.* scințieare.
Scintiller, *v. n.* a scințieă.
Sciographie, *f.* represin-
 tațiunea interiorului unui e-
 dificiă.
Scion, *m.* lăstară de arbure.
Scioptique, *adj.* Se dice de
 sfere garnite cu uă lentilă.
Sciotte, *f.* ferestréu de mână
 (la marmurari).
Scissile, *adj.* scissile, care
 se pôte dispica.
Scission, *f.* scissiune, divi-
 siune într-uă adunanță poli-
 tică, într-ună partită etc.

- Scissionnaire**, *adj.* și *s.* care face scissiuni, vd. *prec.*
- Scissure**, *f. anat.* dispicătură.
- Scitaminées**, *f. pl. bot. fam.* de plante monocotil.
- Sciure**, *f.* pulbere care cade la tăiatu cu ferestréulă.
- Sclérisis**, *f.* morbu allă plepelorū (pleópelorū).
- Sclérophthalmie**, *f. med.* speciă de roșiélă de ochi.
- Sclérotique**, *f.* slerotică, albulă ochiului.
- Scolaire**, *adj.* scolariū, de scóle.
- Scolarité**, *f.* (*droit de —*), dreptū cē avea scolariī sē reclame unele privilegii.
- Scolastique**, *adj.* scolasticū, de scólă; *sust. f.* teologia scolastică.
- Scolastiquement**, *adv.* in modū scolasticū, de scólă.
- Scoliaște**, *m.* scoliastū, comentatorulū unū autorū grecū, autorū de *scolie*.
- Scolie**, *f.* scoliă. Notă pentru inteligința autorilorū clasici; *geom.* observațiune care se referesce la uă propoziți. precedinte.
- Scolopax**, *m. nat.* Se dice de passerile cari aū ciocū lungū și ascuțițū.
- Scolopendre**, *f. bot.* speciă de capilariă. Și *langue-de-cerf*.
- Sombre**, *m.* genū de pesci marini.
- Scorbut**, *m.* scorbutū, morbu care strică massa sângelui.
- Scorbutique**, *adj.* scorbuticū. [germandreă.
- Scordium**, *m. bot.* uă plantă
- Scorie**, *f.* spumă de metalū, sgară.
- Scorification**, *f.* reducțiune in sgară. [pentru sgară.
- Scorificatoire**, *adj.* talerū
- Scorifier**, *v. a.* a separa din metalū sgura produssă prin fusiune (prin topire).
- Scorpène**, *m.* genū de pesci.
- Scorpioïde**, *f.* uă plantă leguminosă.
- Scorpiojelle**, *f.* oliū de scorpiū. *Scorpiorum*.
- Scorpion**, *m.* scorpiū, scorpiă.
- Scorpionne**, *f.* uă plantă.
- Scorsonère**, *f. bot.* scorsoneră, plantă, *salsifis noir*.
- Scotie**, *f. archit.* ornamentū concavū, scobitură.
- Scotie**, *m.* doctorū care preda legea lui Moise, la Ebrei. Vd. și *copiste*.
- Scripteur**, *m.* oficiariū care serie epistolele papei.
- Scrobicule**, *f. anat.* cavităte mică a inimei.
- Scrobiculeux**, *euse, adj. bot.* cu suprafația semēnată de mice cavități.
- Scrofulaire**, *f.* plantă altădată in usū contra scrofule.
- Scrofules**, vd. *Ecrouelles*.
- Scrofuleux**, *euse, adj.* scrofulosū, cu umori reci.
- Scrupule**, *m.* scrupulū; vechiă măsură de 24 grăunți.
- Scrupule**, *m.* nelinisce a consciinței; mare esactitate in observațiunea regulei. detoriei; mare delicateță in materiă de morali; *astr.* mică parte a minutei.
- Scrupuleusement**, *adv.* minuțiosū, scrupulosū.
- Scrupuleux**, *euse, adj.* mi-

nuțios, care caută cu d'a-mănuntul, lórte esactú.

Scrutateur, *m. trice*, *f. scrutător, essaminator* minutios. La pl. acei. carí assiste la verificațiunea scrutinului.

Scruter, *v. a.* a scruta, cerceta affundú. Comp. *sonder*.

Scrutin, *m.* votú electoral seú deliberativú prin suffragie secrete, scrutinú.

Scubac, *m.* liquóre spirtosá cu safranú; vd. *usquebac*.

Sculpté, *ée, adj.* sculptatú.

Sculpter, *v. a.* a sculpta, adorna cu sápature.

Sculpteur, *m.* sculptorú, statuariú.

Sculpture, *f.* sculpturá, statuariá.

Scurrile, *adj.* mojićú la vorbá. *Puç. us.*

Scylla, *m.* scopelú (slăncă), vd. *Charybde*.

Scylale, *f.* scitalá. Scripturá secretá la Lacedemoni.—Era unú cilindru de lemnú și peste dînsulú infășiurată uá bantá de pergamentú.

Se, *pron. refl. se, și. Il s'est instruit et s'est acquis l'estime des savants*, ellú s'a instruitú și și a căstigmatú stîma erudițiilor.

Séance, *f.* ședință, timpulú câtú stá strînsá uá adunantá, uá societate, câtú petrece cine-va la mesá etc.

Séant, *e, adj.* decinte, care șede bine, *décent*.

Séant, *e, adj.* care reșede

Seau, *m.* gălétá. [actuale.

Sébacé, *ée, adj. anat.* Calificá uá umóre de consis-

tință apprópe assemine cu a seului.

Sébacique, *adj.* Calificá acidulú estrassú din grăssime.

Sébeste, *m.* speciá de prună, fructú de *sébestier*.

Sébestier, *m.* unú arbure din Egiptú. [produce seú.

Sébifère, *adj.* sebiferú, care

Sébile, *f.* vassú de lemnú rá-tundú și concavú (gávanú).

Sec, *sèche, adj.* seccú, uscatú. [táia.

Sécable, *adj.* care se póte

Sécante, *f. geom.* secante. Dréptá dússá dela centrulú circumferinței la estrema-tea arcu'lui și terminată la tangin-tea acestui arcú.

Sécateur, *m. grád.* fórfeći curbate, uneltá de táiatú arburí.

Sèche, *f. seiche*, sepiá, speciá de mollusce marine.

Séchement, *adv.* in modú seccú, in locú uscatú.

Sécher, *v. a.* a secca, usca.

Sécheresse, *f.* secáciune, ariditate, uscáciune.

Sécherie, *f.* locú unde se întinde páuđa spélatá, vâpsitá, sê se usuce; vd. *séchoir*.

Sécheron, *m.* livede situată într'unú locú uscatú.

Séchoir, *m.* locú in fabricá unde se usucá ce-va.

Second, *de, adj.* secundú, allú douilé. *Causes — des*, creaturele, pe cândú *Creatorulú* este cauza primariá, *la cause primaire. Eau—de*, apă-tare maí slabá.

C'est principalement dans la conversation qu'on prononce le c comme un g.

Secondaire, *adj.* secundariu, accessoriu. care nu vine decâtă ailă douilé. *Planète*—, planetă care se învîrtesce în giurulă altia.

Secondairement, *adv.* în modă secundariu, accessoriu.

Seconde, *f.* secunda, clasa care precede retorica; secunda; *impr.* a doua corectură.

Secondement, *adv.* în altă douilé rândă, altă douilé.

Seconder, *v. a.* a veni în altă douilé rândă s. locă; a secunda, ajjuta.

Secouement, *m.* *secouement*, scuturare, elëinătură.

Secouer, *v. a.* a agita, clătina, scutura; escita; certa.

Secourable, *adj.* ajjutătoriu, cui place se ajjute.

Secourir, *v. a.* a ajjuta, assiste, *aider*.

Secours, *m.* ajjutoriū, asistință, *aide*, *protection*.

Secousse, *f.* agitațiune, clătinătură, scuturătură.

Secret, *ête, adj.* secretū, ascunsă (tainicū); *sust. m.* secretū, (taină). *En*—, în ascunsă, în secretū.

Secrétaire, *m.* secretariū, funcționariū care scrie epistole etc. pentru altulă, de care depinde.

Secrétairerie, *f.* locale altă secretariloră de consulață.

Secrétariat, *m.* secretariată, funcțiune de secretariū.

Secrète, *f.* rugăciune cê preotulă dice încetă la liturgiă.

Secrètement, *adv.* secretū

(în taină). *en secret*, *en particulier*, *sans être aperçu*.

Sécréter, *v. a.* a secreta, opera secrețiunea, *vd. Sécrétion*.

Sécréteur, *adj.* *vd. Sécrétion*.

Sécrétion, *f.* secrețiune, *med.* strecurarea și separațiunea materieloră alimintarie.

Sécrétoire, *adj.* unde se operă secrețiune, *vd. prec.*

Sectaire, *m.* cellă cê ține de uă secta schismatică.

Sectateur, *m.* sectatorū, cellă ce urmêdă opiniunea unui filosofū, literatorū etc.

Secte, *f.* secta uaiă multe persone cari facu profesiune de aceeași doctrină.

Secteur, *m.* *geom.* sectorū. —Partea unei curbe coprinsă între douë rađe și arculă dintre linsele.

Section, *f.* secțiune, parte, divisiune dintr'ua colecțiune: *nat.* divisiune a genulă; *milit* jumătate de plutonū. *Point de*—, punctu de secțiune unde se taiă douë linie etc.

Séculaire, *adj.* seculare, care se face la ună centă (na sulă) de anni nă-dată; fôrte vechiū

Sécularisation, *f.* facere sê lia seculare, *vd. séculier*.

Séculariser, *v. a.* a face seculare, *vd. séculier*.

Sécularité, *f.* juridicțiune seculare a unei biserice.

Séculier, *ière, adj.* seculare, care nu este obligatū prin voturi într'ua comunitate religiôsă; *m.* laicū, mirênă.

Séculièrement, *adj.* în modu' secutare, vd. *prec.*
Sécurité, *f.* securitate, liniște a spiritului, siguranță.
Sélan, *m.* postavu' ființă de Sélan, din Ardennes.
Sédanoise, *f.* caracteru' forte' micu' de lipogr. de cinci puncte, numitū și *parisienne*.
Sédatif, *ivo, adj. med.* sedativu', care liniștesce durerele.
Sédentaire, *adj.* sedintariu', care șede multu' pe scaunu', în oppos. cu *ambulateur*. *Emploi* — funcțiune care se exercită într'unu' locu' totu'-deuna acell'ași.
Séditaiement, *adv.* sedintariu', sedindū în casă.
Sédiment, *m.* sedimentu', depusu', drojde.
Séditieuxment, *adv.* seditiosu', cu revoltă.
Séditieux, *ense, adj.* seditiosu', care ieu' parte la uă revoltă, inclinatū a face, a prov. ea, seditiune.
Sédition, *f.* seditiune, revoltă.
Sédlitz, *m. (eau de)*, apă de Seldiz, în Boemia.
Séducteur, *m. (vice)*, *f.* seductoru', care seduce, face se cad' în erorē; corrupe.
Séduction, *f.* seducțiune, atracțiune în erorē; atracțiune *a vétement*.
Séduire, *v. a.* a seduce, induce în erorē prin decepțiune, prin inselaciune, atrage în erorē. *Comp. suborner*.
Séduisant, *e, adj.* seductoru', care atrage, place, *atrayant*?

Segment, *m. geom.* segmentu'. Partea cerculu' cuprinsă între arcu' și cōrda sa.
Ségétal, *e, adj. b-d.* segetale, de semenature, care crește în câmpulu' cultivatu'.
Ségovie, *f.* lăna de Spania.
Ségrairie, *f.* pădure posesă în commune cu alții.
Ségrais, *m.* pădure mai mica taiată în particulare.
Ségrégation, *f.* separațiune, dispertiune din r'unu' totu'.
Seiche, vd. *Sèche*.
Seig'ie, *m.* secară.
Seigneur, *m.* domnū, posesorulū unei țerre, stăpinū. Titlu' de onōre
Seigneuriage, *m.* dreptū luau' de unu' suveranu' asupra fabricațiunii monnetei.
Seigneurial, *e, adj.* care ține de *seigneur*.
Seigneurie, *f.* autoritatea unu' *seigneur* în dominiulū său. [pita calulu'.
Seime, *f.* dispiciatura la co-
Sein, *m.* sinu'.
Seine, *f.* plasă de prinsu' pescu'.
Seing, *m.* subsemnătură: — *privé*, semnătură privată a unu' aedu' neș rinditū de unu' officiaru' publicu'. *Blanc* —, châtia subsemnată, care se pōte împie după voră.
Seizain, *m.* speciă de postavu'.
Seizaine, *f.* sfōră grōssă.
Seizième, *adj.* allū șesse-spredecitē.
Seizièmement, *adv.* în allū lū-lē locu' s' rāndū.
Séjour, *m.* lăcuință, ședință.
Séjourner, *v. n.* a lăcu'i,

- sedé câtă-va timpă într'ună locă.
- Sel**, *m.* sare. *Du gros*—, glumă de rău gustă.
- Sélacien**, *enne*, *adj.* cu pelea cartilaginósă.
- Sélam**, *m.* s. *sélan*, fasciclu emblematică de floră, de care se servescă Orientalii, că se și arrête pasiunea pentru obiectulă iubită.
- Sélénite**, *f. chem.* selenită, sulfat de calce.
- Séléniteux**, *euse*, *adj. chem.* de sulfată de calce.
- Sélénium**, *m. chem.* metală acidificabile.
- Sélénographie**, *f.* descrițiunea lunăi.
- Sélénographique**, *adj.* de *sélénographi*.
- Sélénostate**, *m. astr.* instrumentă de obser vată luna.
- Selle**, *f.* șea, șgura ce se face la mineralulă în fusiune.
- Seller**, *v. a.* a pune șea pe cală *Se*—, a se stringe, se grămădi (in agric.).
- Sellerie**, *f.* șelăriă.
- Sellette**, *f.* cuthia văcsuito-rului ambulante.
- Sellier**, *m.* șelariă.
- Selon**, *prep.* după, conforme cu. *Selon ce que je pense*, după-cum gândescă. *Selon que*, după-cum, după circumstanțe.
- Semaille**, *f.* semințe, semănătură, timpulă de semănată.
- Semaine**, *f.* săptămână.
- Semainier**, *ière*, *adj.* care ă in servițiulă uă săptămână.
- Sémaphore**, *m.* speciă de telegrafă maritimă.
- Semblable**, *adj.* asemine,
- asemănată, *figures*—s, tigure asemăni, cari ău ănghiurile egală, una către alta, și laterile proporțiionali (in geom.).
- Semblablement**, *vd. Pareillement.*
- Semblant**, *m.* *vd. Apparence.*
- Semler**, *v. n.* a semăna, se păre
- Semblide**, *m.* uă insectă.
- Séméiologie**, *séméiotique*, *f.* partea medicinēi care tractăde semnele morbiloră.
- Semelle**, *f.* talpă de cismă; lungimea piciorului.
- Semence**, *f.* semință.
- Semencine**, *f. bot.* speciă de *semen-contra*.
- Semen-contra**, *m. bot.* *semen-contra*, semință vermifugiă; semințe de santolină.
- Semer**, *v. a.* a semăna, resipi.
- Semestre**, *m.* semestru, spațiulă de șesse lune consecutive.
- Semestriel**, *elle*, *adj.* semestriale, de semestru, care se fac pe semestru.
- Semestriel**, *m.* militariulă in semestru.
- Semear**, *m. euse*, *f.* semăntoră, propagatoră.
- Semi**, *adj.* semi, jumătate, *demi*. — Usitată cu unele vorbe: *semi-fête*, *semi-preuve*, *semi-double*.
- Semi-flosculeux**, *euse*, *adj. bot.* cu semi-floricele.
- Semi-lunaire**, *adj. anat.* in semilună.
- Sémillance**, *adj.* viuiciune.
- Sémillant**, *e*, *adj.* foarte de-

- șteptu, de uă viuiciune care place, *remuant*.
- Séminaire**, *m.* seminariu. Stabilimentu unde se instruescu scolari pentru uă profesiune uôre-care.
- Séminal**, *e. adj.* seminale, care se referesce a semințe. La pl. *séminaux*.
- Séminariste**, *m.* seminaristă. Acella care este crescută, instruită, într'unu seminariu.
- Sémination**, *f.* seménare, dispersiunea semintelor (mai alesu cea naturale).
- Sémiologie**, *f.* semnologia. Partea medicinei care tracteaza despre semnele morbilor.
- Semis**, *m.* plantațiune de arbură, de flori, lucrul seménatorului.
- Semite**, *f.* humbacă de Archipel.
- Sémité**, *m.* semită. Nume dată popórelorū asiaticé și africane descindinți din Sem, precum sunt Ebreii, Turcii etc., in oppositiune cu popórele *arice*.
- Sémitique**, *adj.* semitică, de Semiți, dela Sem și descindinții sei.
- Semoir**, *m.* sacă; instrum. s. machină de seménatū.
- Semonce**, *f.* invitațiune in forme pentru vre-uă ceremoniă; monițiune (*avertissement*) ammesticată cu imputări dela uă persónă cu autoritate.
- Semoncer**, *v. a.* a imputa, dojeni, vd. *réprimander*.
- Semondre**, *v. a.* a invita la uă ceremoniă, Usit. numai la infinitiv.
- Semoule**, *f.* cocă de făină lórte bună.
- Semper-virens**, *m.* caprifoliu care infloresce totu annulū.
- Sempiternel**, *elle, adj.* sempiternū, care durédă totu-déuna.
- Simple**, *m.* instrum. in usū la țesserea mătassei.
- Sénať**, *m.* senatū.
- Sénateur**, *m.* senatorū.
- Sénatorerie**, *f.* pămintū senatoriale, immobile funciariu allu cui usufructu era affectatu, datū, senatorului.
- Sénatoriai**, *e, adj.* senatoriale, care privesce la senatorū, de senatorū.
- Sénatorien**, *ienne, adj.* care este allū senatorului.
- Sénatrice**, *f.* consórtea senatorului.
- Sénatus-consulte**, *m.* senatū-cousultū, decisiune a senatului, sub imperiū.
- Senau**, *m. mar.* nave cu doue catarte pentru cursă.
- Séné**, *m.* sinamichiă. Arburélū de Levante.
- Séné bâlard**, *m. s. eme-remus*, unū arburelū.
- Sénéchal**, *m.* seneșalū, vechiū officiariu de justiță.
- Sénécha'e**, *f.* consórte de *sénéchal*.
- Sénéchaussée**, *f.* întinderea juridicțiunii unū *sénéchal*.
- Seneçon**, *m. bot.* uă plantă cu flori compuse.
- Senelle**, *f.* séu *cenelle*, fructū.

de *houx*, s. *housson*, vd. vb.

Séneſtre, *adj.* sinistru, din stanga, (la arm).

Sénevé, *m.* plantă din allu cui grăunte se face muștaru.

Sénieur, *m.* decană în unele comunități. [nescu.

Sénil, *e. adj.* senile, bătră-

Sénilitéé, *f.* bătrăneță *neol.*

Sens, *m.* simțu, simțire; sensu. semnificațiune; direcțiune; *sens moral*, con-

sciință. *Le bon sens*, bunul simțu, dréptă judecată. *Sens*

commun, simțul comun, inteligința ordinară a ome-

nilorū. *Faux sens*, semnificațiune falsă. *Reprendre*

ses sens, și veni în simțire. *Homme de sens*, omū

inteliginte; *a mon sens*, după cum credū. *En tout sens*,

în tôte direcțiunile, *sens dessus dessous*, reveritū (res-

turnatū), în mare desordine.

Sensation, *f.* senzațiune, impresiune cē priimesce a-

nima dela obiecte prin sensurī.

Sensé, *é. adj.* judiciosū, conforme rațiunii, bunuiū

sensū.

Sensément, *adv.* judiciosū, conforme cu dréptă jude-

cată.

Sensibilité, *f.* sensibilitate, calitate prin care simțimū,

percepemū, obiectele esterne.

Sensible, *adj.* sensibile, simțitorū, care simte, are sim-

țire, priimesce facile impresiunea sensurilorū.

Sensiblement, *adv.* sensibile, simțitorū, percepti-

bile.

Sensiblerie, *f.* esagerațiune, afectațiune, de sensibilitate.

Sensitif, *ib. adj.* sensibilū, simțitorū, care posedea fa-

cultatea de a simți.

Sensitive, *f.* sensibilă, *mi-*

mosa costa. Planta esotică ale cui foie se religū in-

dată cē le atunge cine-va.

Sensorium, *m.* partea cre-

rurilorū care se pretinde a fi centrulū senzațiunilorū.

Sensuaismé, *m.* sensua-

lismū. Sistemă care nu ad-

mite melatisica, și referesce,

dupa Kant, la sensuri feno-

menele înțelesuale.

Sensualiste, *adj.* sensua-

listū, de sensu disimū. *Sust.*

m. celu ce admite sensua-

lismulū.

Sensualité, *f.* atracțiune la plăcerile sensurilorū.

Sensuel, *elle, adj.* sensuale,

allăturatū la plăcerile sen-

surilorū. mulțumindū sen-

surile. [suale.

Sensuellement, *adv.* sen-

sentatū. **Sentence**, *f.* senință. cu-

getare morde; decisiune, hotărire.

Sentencier, *v. a a con-*

denma prin sentință.

Sentencieusement, *adv.*

sentințatū, din cugetare ma-

tura.

Sentencieux, *euse. adj.*

sentințosū care contine uă

sentințe, ut vorba insem-

nata; care se enunță prin

sentințe, prin massime.

Sentène, *vd. Centaine.*

Senteur, *vd. Odeur, par-*

fun.

Senti, *ie, adj.* simțitū, es-

- pressă cu simțimintă și veritate.
- Sentier**, *m.* cărare, potecă.
- Sentiment**, *m.* simțimintă, percepțiunea obiectelor prin sensuri; facultate de a simți, sensu intimă, consciință, impresiune priimătă, pasiune. În literat. și în arti espres-siune viuă, animată, dulce. *Se piquer de—*, a avé inimă sensibilă.
- Sentimental**, *e, adj.* simțimentale, unde este simțimintă.
- Sentimentalement**, *adv.* simțimentale, prin simțimintă.
- Sentine**, *f.* sentină (hasna) la corabiă.
- Sentinelle**, *f.* soldatū care jêdșce. Comp. *vedette*.
- Sentir**, *v. a.* a simți; a mirosi.
- Seoir**, *v. n.* a sedé. Usit. numai la partic. *séant*, șeșindū, și *si*, șeșutū jeosu.
- Seoir**, *v. n.* a fi cuvenibile, sedé bine, se cădē, *bien aller*. Mai multū la part. *seyant* și la a treia pers. sing. și pl. *il sied, ils siéent, il seyait, ils seyaint, il siéru, ils siéront* etc. Inusit. la timp. compuși.
- Sépale**, *f.* foișoră dela caliciū.
- Séparable**, *adj.* separabile, care se pôte separa, dispărți.
- Séparatif**, *ive, adj.* separativū, care disparte.
- Séparation**, *f.* separațiune, dispărțire.
- Séparatisme**, *m.* separatismu. Dispărțire dela doctrinele generală ale unei religii.
- Séparatoire**, *adj.* separatoriu, unū instrum. de chirurgiă.
- Séparé**, *éc, adj.* separatū, dispărțitū, distinsū.
- Séparément**, *adv.* separatū, in parte.
- Séparer**, *v. a.* a separa, dispărți, divide, disuni.—On dit également *séparer de* ou *séparer d'avec*.
- Sépie**, *f.* materiă colorante ce procură pescele sepia (*seiche*).
- Seps**, *m.* șiopărlă cu picioare scurte ca unū șerpe.
- Sept**, *numér.* Șepte.
- Septante**, *num.* șeptedecă. Numai în frasea: *la version des—*, septantea, traducțiunea grécă (din ebreicū) a vechiului Test. de cei 70 întrepriși (*les septante*).
- Septembre**, *m.* septembre.
- Septembriseur**, *m.* Se dăce de scleratiă cari luară parte la ucciderile din septembre 1792.
- Septenaire**, *adj.* care prețuesce séu conține șepte; *m.* spațiū de 7 anni.
- Septennial**, *e, adj.* care se întâmplă la fiă-cari șepte anni.
- Septennalité**, *f.* durată de șepte anni a unei adunante politice.
- Septentrion**, *m.* septintriune, nordū.
- Septentrional**, *e, adj.* septintriunale, dela nordū.
- Septidi**, *m.* a șepé și a decadii republicane în Franc.
- Septième**, *adj.* allū șeptelē.
- Septièmement**, *adj.* allū șeptelē, in allū 7-lea locū.

Septier, *m.* vd. *setier*.

Septique, *adj. med.* septică.

Septuagenaire, *adj.* și *s.* în etate de 70 anni.

Septuagésime, *f.* a treia duminică înainte de prima duminică a postului.

Septuor, *m.* bucată de musică cu șapte voci.

Septuple, *adj.* de șapte ori atâtă, înșeptit.

Septupler, *v. a.* a înșepti.

Sépulcral, *e, adj.* sepulcrale, de mormintă.

Sépulcre, *m.* mormintă.

Sépulture, *f.* sepultură, înmormintare.

Séquelle, *f.* un șir ; oameni cari formedă suita unei persoane, unui parfită, *iron.*

Séquence, *f.* șir de câți de aceeași culore, (la joc).

Séquestration, *f.* secestrat, secestrațiune, secestru.

Séquestre, *m.* secestru (secestru).

Séquestrer, *v. a.* a secestra, pune în secestru.

Séquin, *m.* monedă de aur în Levante și Veneția.

Sérail, *m.* serail.

Sérancolin, *m.* marmure de Pirenei de culoreă agatei, cu macule roșie și negre.

Séraphin, *m.* serafim. *Esprit céleste de la première hiérarchie des anges.*

Séraphique, *adj.* serafică, de serafim. *Ordre—*, ordinea religioșilor franciscani.

Sérasquier, *m.* *séraskier*, general de armată la Turci.

Serdeau, *m.* oficiari care

priimia buccatele ce rămănea dela mēsa regelui.

Serein, *m.* vapore rece, petrușdeltore, ce cade vera la appusul Sorelui.

Sereine, *e, adj.* senin. *Goutte servine*, paralise a nervului optic, orbela, *amaurose, berluc.*

Sérénade, *f. mus.* serenata, concert de sera.

Sérénissime, *adj.* serenissim, titlu ce se da unor principi.

Sérénité, *f.* seninetate

Sérieux, *euse, adj.* seros, plin cu seriositate, aposu

Serf, *ve, adj.* serv (rob).

Serfouette, *f.* tesla, unelta de gradinari. [gradina.

Serfouir, *v. a.* a sapă în

Serfouissage, *m.* sapare în gradina.

Serge, *f.* usiora materia in-cruciată de lana, matasse.

Sergent, *m.* serginte, sub-officiariu.

Sergenter, *v. a.* a urmări cu serginti, *rech.*

Serger, *m.* *sergier*, fabricante, vindetoru, de materie de lana.

Sergette, *f.* ua materia sub-tire de lana etc. vd. *Serge.*

Séricole, *adj.* care privesce productiunea matassei.

Séridie, *f.* speciă de plantă.

Série, *f.* seriă, successiune, șir.

Sérieusement, *adv.* seriosu.

Sérieux, *euse, adj.* seriosu, solidu, impotante. *Opp. gai, enjoué.*

Serin, *m. ine. f.* serinu, ca-

- nară, passere din Canarie.—
plein, canară adevărată.—
bâtard, canară de Elba.
- Seriner**, v. a. a învăța pe
 canari să cânte.
- Serinette**, f. instrum. că
 se învețe pe canari să cânte.
- Seringat**, m. *syringa*, ar-
 burelă cu flori albe foarte
 odoranți.
- Seringue**, f. siringă, clisteră.
- Seringuer**, v. a. a da cu
 siringa.
- Serment**, m. jurămintă. pro-
 missiune solemnă. Comp. *ju-
 rement*.
- Sermentaire**, f. bot. vd.
livèche.
- Sermenté**, *ée*, vd. *Asser-
 menté*.
- Sermon**, m. orățiune creș-
 tină predicată în biserică.
Sonner le—, a anunța pre-
 dica, suna că se merge la
 biserică. [dică.]
- Sermonaire**, m. de pre-
 dică.
- Sermones**, m. de predică; *adj.* cui
 place să predice.
- Sérosité**, f. serositate, zeră.
- Serpe**, f. cosoră.
- Serpent**, m. șerpe. *Langue
 de*—, vorbitor de rău.
- Serpentaire**, f. constela-
 țiune.
- Serpente**, f. *papier*—, spe-
 cială de hârtie fină și trans-
 parantă.—Fiindcă avea dreptă
 marcă un șerpe.
- Serpenteau**, m. mică șerpe.
- Serpenter**, v. n. a șerpi.
- Serpentin**, m. buccată dela
 platina unei pușce.
- Serpentin**, *adj.* *marbre*—,
 marmură verde cu macule
 roșii.
- Serpentine**, f. uă pără fină
 cu pete; specie de brăscă
 țestosă; specie de plantă.
- Serpentine**, f. *langue*—.
 limba calului, când se mișcă
 neconținută. [ancora.]
- Serper**, v. n. *mar.* a redica
- Serpette**, f. cosorașiu.
- Serpillière**, f. pândă *grössé*
 (de imbalată).
- Serpolet**, m. *bot.* merișoră.
- Serpule**, f. *nat.* genă de
 vermi marini.
- Serrage**, m. căptușeala in-
 ternă a navei, corăbiei.
- Serre**, f. cămară, locă caldă
 unde se stringă plante ieră.
- Serre-bauquière**, f. *mar.*
 lungă lemnă unde se asședă es-
 tremitatea grindeloră trans-
 versale, (*des barrots*).
- Serre-file**, m. oficiariă.
 soldată, care stă după șiruri.
- Serre-papiers**, m. cu-
 thiă pentru chărtie.
- Serre-tête**, m. legătură de
 capă. Pl. *nevar*.
- Serré**, *ée*, *adj.* strinsă, ap-
 păsată, fig. concisă; *Jouer*
 —, a juca numai la jocuri
 bune, și fig. a fi cu prudență.
- Serrement**, m. strinsură.
- Sérrément**, *adv.* pră strinsă,
 pră economică.
- Serre-nez**, m. mică appa-
 rată pentru a supune cal-
 ulă.
- Serret**, v. a. stringe, appesa.
- Serreté**, *ée*, *adj.* bot. cu mică
 tăiătare.
- Serron**, m. cuthiă în care
 se transportă materie medi-
 cală din streinătate.
- Serrure**, f. brăscă de ușiă,
 verigă, clanță.

- Serrurerie**, f. covăceriă.
- Serrurier**, m. covaciū.
- Sertir**, v. a a pune pētră in inelū, tinti petre prețiose.
- Sertissure**, f. modū cum ȃ țintita, asșeșlata, pētra la ineiu etc.
- Sertulair**, f. speșă de polip.
- Sertule**, f. cōde de plante.
- Sérum**, m. serū, zerū.
- Servage**, m. serviut'e, calitat' de servu, robū.
- Serval**, m. [pl. serruls], nat. specia de rismaner. Și *chat-tipe*, *chai-serval*, *chat-pard*.
- Servanț**, m. care servesece. *Gentilhomme*—, nolile care servia la mēsa regelu; *frère* —, care intra in ordinea de Măta la a a li nobile.
- Servante**, f. servitōre, slujnică.
- Serviable**, adj. officiosū cu ardore, cui place sē oblige, suppusu. [suppunere.
- Serviablement**, adv. cu
- Service**, m. serviutū, slujbă.
- Serviette**, f. șervetū.
- Servile**, adj. servile, umilitu.
- Servilement**, adv. in modū servile : prē esactū.
- Servilisme**, m. servilismū.
- Servilité**, f. servilitate, spiritu de servitute, injeosire da sufletū; esactitate servile.
- Servir**, v. a. și n. a servi, sluji, ti in serviutū.
- Serviteur**, m. servitorū, (sluga) [biă.
- Servitude**, f. servitute, ro-
- Ses**, *poss pl.* sēi, sēlle.
- Sésame**, m. bot. sesamū, uă plantă oleaginōsă.
- Sésamoïde**, m. bot. care sēmănă cu sesamulū.
- Séséli**, m. bot. plantă medicinale.
- Sesquialtère**, adj. math. *raison*—, rațiune (*rapport*) a numerelorū, cari sunt in-tre dinsele precum trei cā-tre doue. In *raison sesquialtère*: unū numărū contine pe celū-altū uădată si trei carturi, in *raison sesquidouble*, de doue ori și jumătate.
- Sesseyement**, m. șiueratū, pronunța prē tare a consunantilorū șiuerătōrie.
- Sessile**, adj. bot. sessile, lipitu de radécine.
- Sessiliflore**, adj. cu florī sessil, vd. *prec.*
- Session**, f. sesiune, timpulū cātū sta adunatu unū corpū deliberante, sesiunea unu conciliū.
- Sesterce**, m. sesterțū, monnetă de argintū la R. anticū, trei carturi de denariū, 2 $\frac{1}{2}$ assi, 20 centime.
- Sétacé**, *ce*, adj. bot. setaceu. precum pērulū de rimătoru.
- Séteux**, *en*se, adj. bot. cu paie uscate și setacee, vd. *prec.*
- Setier**, m. vechiă mēsură pentru grăunte. conțin. 156 litri; pentru licidī conțineă 8 *pintes*, peste 7 litri. *Demi-setier*, unū quartū de *pinte*, addeșē și unū quartū de litru.
- Séton**, m. med. setă, pan-

glică ce se petrece prin carne.

Seuil, *m.* solui, pragu.

Seul, *e. adj.* singuru, unicu.

Seulement, *adj.* numai, *pas d'avantage, uniquement.*

Seulet, *et.* singurelu, *dimin.* de pe s^u, vech.

Sève, *f.* sucru nutritivă allu vegetală (v. zena).

Sévère, *adj.* severu, strasnicu.

Sévèrement, *adv.* severu.

Sévérité, *f.* severitate, strânicie, rigore, *à jacob.*

Sèveux, *subst. adj.* succosă, z m. s. u.

Sévices, *m. pl.* acte de violență severă, reele tractari.

Sévir, *v. n.* a se încruntă lucră cu rigore, m. lăsa cu violență, esență ves-timii.

Sevrage, *m.* înțepcare.

Sevrer, *v. a.* a înțepca.

Sevreuse, *f.* tenică care înțepca.

Sexagénair, *adj. și sust.* în etate de 60 anni.

Sexagésime, *f.* duminică ce precede cu două săptămâni prima duminică a postului (v. degre).

Sex-digita, *e. adj.* cu șese

Sexe, *m.* sexul, diferență constituțională, înțea, de masculin și feminin. *Le—*, feminin.

Sexennal, *e. adj.* care se întâmplă la câte șese anni.

Sextane, *adj.* care revine la câte șese zile.

Sextană, *m.* sestante, instrument care conține a șese parte din cercu, seă 60 grade.

Sexte, *m.* seste, a șese carte a decretalilor, vechiloru

regulaminte ale papiloru.

Sextidi, *m.* a șesele zile a decadii republicane în Franc.

Sextil, *e. adj.* șesile Se dice de distanța a două plăue departate între dinsele de 60 gr. de. *Année—e*, anulă republicană francesă, cându februaru era bissestă.

Sexto, *adv.* allu șeselă.

Sextuple, *adv.* șesșu.

Sextupler, *v. n.* face de șese ori (v. m. s. u.).

Sexuel, *et. subst.* șesuale, care ține de șesșu (sees).

Sey, *et. spectru de șese.*

Sgrafite, *m.* descanu subțire de la mura vapsită cenosă.

Shah, *m.* vd. *Chah.*

Shako, *shéko, m.* (ungar.) coperisul de capu militar.

Shérif, *m.* oficeria municipală în Anglia.

Shire, *m.* comitat în Anglia.

Si, *conj. deca; adv.* vericatu; *si oelit qu'è sont.* vericatu e de micu; *ășia, alina; si grand, si bota,* oșia mare. *ășia trumosu. Si bien que astu-le a că, Si ce n'est, alăra deca nu. exceptală. Partie affirmat. deru, da opp. non. Si ce n'est, astu-le a. în orice caz.*

Si, *m. s. u.* a șepe notă musică.

Siagonagre, *f.* reumatismă la mossa (v. deca).

Sialisme, *m.* abun lante salivă.

Siam, *m.* unu jocu de chegle

Siamoise, *f.* siamesă, mătăria grăssă de bumbac.

Sibylle, *f.* sibila, profetiță la antici. [bilei.]

Sibyl in, *m.* sibilină, allu sibilin.

Sicaire, *m.* sicariu, uccisoru plătitu. Comp. *assassin*.

Sicamore, *m.* lăganu (la armare).

Siccatif, *ive, adj.* și *sust.* care usucă culorile.

Siccit, *f.* uscăciune, siccitate.

Sicilienne, *f.* danțu sicilianu.

Sicilique, *m.* *fan.* pondu cam de 61³ gram.

Sicle, *m.* pondu (6 gram.) și monnetă (1 fr. 26 c.) de argintu curatū la Ebrei.

Sidéral, *e, adj.* siderale, de stele. *Année—e*, anulū siderale. Timpulū revoluțiunii pământului del unu punct al căruia s'elie până revine la același punct.

Siecle, *m.* secolu, vécū.

Siege, *m.* scaunū : ședință, fundamentū : asediū.

Siéger, *v. n.* a ședé pe scaunū într'ua adunantă, ține ședință.

Sien. enne, *adj.* seú, sa. *Le—, la—ne, les—s, les—nes*, allu seú, a sa, ai seú, ale seú.

Sieste, *f.* somnū după prăndū.

Sieur, *m.* breviațiune din *monsieur*.

Siffable, *adj.* care trebuie fluieratū, șiueratū.

Sifflant, *e, adj.* șiuerătoriū.

Sifflement, *m.* șiuerătură.

Siffler, *v. n.* a fluera, șiuera.

Sifflet, *m.* fluierū micū.

Siffleur, *m. euse*, *f.* care fluieră.

Sigillée, *adj. f.* Califică unū

pamintū argilosū însemnatū cu unū sigiliū, cu pecete.

Sigisbé, *m. s. sigisbéc*, călare servitorū : acela care dă îngrijiri assidue unei dómne.

Sigmoïde, *adj. s. sigmoïdel*, de forma sigmei, lui *s grec*.

Signal, *m.* semnalū.

Signalé, *év.* vd. *Remarquable*.

Signalement, *adv.* semne esterne ale unui individu.

Signaler, *v. a.* a semnala, descrie semnele esterne; atrage atințiunea assupra.

Signataire, *m* și *f.* celui ce a subsemnatū.

Signature, *f.* semnătură, (iscălitură).

Signe, *m.* semnū, indiciū.

Signer, *v. a.* a semna, subsemna (iscăli). *Se—*, a-și face semnulū crucii, se inchina.

Signet, *m.* panglică lipită la carte, că se servescă de semnū pentru locurile unde a ramasū cine-va.

Signette, *f.* semicercū de ferrū dintatū, că se adaptă la nasulū cailorū, că se domesticescă. Comp. *servettes*.

Signifiant, *e, adj.* însemnătoriū, care semnifică.

Significatif, *ive, adj.* semnificativū, care esprime curatū.

Signification, *f.* semnificațiune, sensulū unei vorbe.

Significativement, *adv.* semnificativū.

Signifier, *v. a.* a semnifica, însemna, avé unū sensū.

Sigarette, *f.* speciă de zăbale. [minerale]

Sil, *m.* speciă de pământ

Silence, *m.* silențiu, tăcere, liniște.

Silencieusement, *adv.* silențios. în tăcere, cu liniște.

Silencieux, *euse, adj.* silențios, tăcut, tăcut.

Silène, *m.* silen, un flutur.

Silésie, *m.* postavă ușoriu.

Silex, *m.* cremiue.

Silhouette, *f.* profilul trassu în giurul umbrei feției.

Silice, *f.* silice, uă petră.

Silicieux, *euse, adj.* silicios.

Silicique, *adj.* Califică acizi formați de siliciu, vd. *urni*.

Silicium, *m. chem.* siliciu, corp simplu. Combiné avec la silice il produit l'*oxygène*.

Silicu'e, *f.* uă plantă.

Siliculeux, *euse, f. și adj.* clase de plante.

Siliginosité, *f.* calitate făinosă a frumentului, grăului.

Silique, *f.* învelișul unui fruct, fruct uscat bivalv.

Siliqueux, *euse, adj.* vd. *Siliculeux*.

Sillage, *m.* urma ce face navea, corabia, pe apă.

Sille, *m.* poemă satirică la Gr.

Siller, *v. n.* a dispica valurile înaintându.

Sillery, *m.* vin de Champagne, de Reims, renumit.

Sillet, *m.* limbă de ivory la un instrument musical, pe care trecu cordele.

Sillomètre, *m. mar.* instrument de măsurat iuțela mersului unei corăbii.

Sillon, *m.* răsoru, lungă urmă ce lăsa aratul în pământ.

Silloné, *éé, adj.* săpat în răsore. [răsore, lăsa urme.

Sillonner, *v. n.* a face, trage,

Silo, *m.* silo, cavitate practică în pământ, ce se conserve grăne.

Silpium, *m.* silfiu, gumă-reșină de Cirenaica la ant.

Silure, *f.* speciă de pesci abdominali; un mare pesce.

Silves, *f. pl.* culessu de poezie latine separate. Și *mélanges*.

Simagrée, *f.* diverse maniere affectate, vd. *miu'derie*.

Simaise, *f.* vd. *cymaise*.

Simarouba, *m.* arbure medicin. de America.

Simarre, *f.* rochiă lungă a unor magistrați.

Simbleau, *m.* funia de dulgheru. Și *cingleau*.

Simbor, *m.* uă plantă indiană.

Simien, *ne, adj. s. simiensque*, simian, de maimuță.

Similaire, *adj.* asemine, de aceeași natură.

Similitude, *f.* comparație, asemănare, *ressemblance*.

Similor, *m.* similor, amestec de cupru și de zinc de aspectul auru.

Simoniaque, *adj. și sust.* care are caracterul unei simonie.

Simonie, *f.* convenție ilicită prin care dă cineva, s. priimesce, recompensă timpurală pentru un beneficiu, pentru ce-va sacru, s. spirital, pentru rugăciuni.

Simple, *adj.* simplu.

Simple, *m.* plantă medicinale.
Simplément, *adv.* simplu.
Simplesse, *f.* simplitate, ingenuitate, *bonh mie.*
Simplicité, *f.* simplitate.
Simplification, *f.* simplificațiune.
Simplifier, *v. a.* a simplifica, face se fia simplu.
Simulacre, *m.* simulacru, imagine, statuă.
Simulation, *f.* simulațiune, prefăcere, (prefăcatoria).
Simulé, *ée, adj.* simulatū, dissimulatū, prefăcutū.
Simuler, *v. a.* a dissimula, *v. n.* a se prefăce.
Simultané, *adj.* simultanū, care se face în acel ași timp.
Simultanéité, *f.* simultaneitate, essistența mai multor lucruri în acel ași momentū.
Simultanément, *adv.* simultanū, în acel ași timp.
Sinapisé, *ée, adj. med.* unde intră făină de muștarū.
Sinapiser, *v. a.* a pune făină de muștarū, sinapisme.
Sinapisme, *m.* sinapismū; cataplasma a cu base o formă făina de muștarū.
Sincère, *adj.* adeveratū, sincerū.
Sincèrement, *adv.* sincerū, cu sinceritate, *franchement.*
Sincérité, *f.* sinceritate.
Sincipital, *e, adj.* de sinciputu, de creștetu.
Sinciput, *m.* sinciputū, creștetu.
Sindon, *chiv.* cantitate mică de scamă. Cersétulū *Ilinc ul*) în care a fostū învelitū I.—Chr.

Sinécure, *f.* sinecură, funcțiune retribuită care nu obligă la niciunū lucru, la niciună muncă.
Sinécuriste, *m.* care se bucură de un sinecură.
Sine qua non, *loc. lat.* fără care nu se pôte.
Singe, *m.* simiū, maimuță. *Vt. si pantographie.*
Singer, *v. a.* a imita, contraface.
Singerie, *f.* gesturi, întorsure, de maimuța (maimuțaria).
Singeur, *m.* *singeresse*, *f.* celu ce imită, la precum maimuța.
Singleton, *m. t.* carte care ă singură de spectu sa în urnele jucătorulū.
Singulariser, *v. a.* a face singular, deosebitu.
Singularité, *f.* cea ce face unū lucru se fia singular.
Singulier, *ère, adj.* singular, particularu, unicū.
Singulièrement, *adv.* în modu singular.
Sinistre, *adj.* sinistru, neferice (nenorociu).
Sinistrement, *adv.* în modu sinistru. *P. us.*
Sinon, *conj.* altū-felū, decă nu, *si non aut*, affara decă, *si ce n'est que.*
Sinople, *m.* culórea verde la armare.
Sinué, *ce, adj. bot.* cu sinuri, creștiture, pe margine.
Sinaeux, *cus. v.* *Torbeau.*
Sinuosité, *f.* sinuri, întorsure, creștiture.
Sinus, *m. math.* sinū, per-

- pendiculare dussă dela extremitate: unu arcu pe rađa care trece prin cea-altă extremitate.
- Siphon**, *m.* siŃonũ, tubũ recurbatũ, incovăiatũ.
- Sire**, *m.* Sire, titlu datũ suveranilorũ, cândũ vorbesce cine-va cu din-si.
- Sirène**, *f.* sirenă, femeă care atrage prin cântulũ seũ, prin frumuseŃa sa.
- Sirius**, *m.* Siriũ, stea din Marele cano: canicula.
- Siroc**, *m.* *siroco*. Siroco, vintu arđtorũ de sud-est pe Mediteranea.
- Sirop**, *m.* siropũ.
- Siroter**, *v. a. si n.* a bé cu plăcere si inecũ *fam.*
- Sirtes**, *syrtis*, *f. pl.* arenă în mare seu pe coasta.
- Sirupeux**, *case, adj.* Siroposũ, de natura siropuluĩ.
- Sirvente**, *m.* vechia poesiă provinciale francesă.
- Sis**, *e. adj.* situatu, asedatũ.
- Sison**, *m.* uă planta umbeliferă.
- Sister**, *v. a.* a chiăma în judecata, inten a processu.
- Sistre**, *m.* vechiu instrum. musicale la Egipt ni si Ebrei.
- Sisymb̃r**, *m.* sisimbriu, ua planta ericiteră.
- Site**, *m.* aspectulu unũ locũ. unei p silnu. | de vîminte.
- Sitiologie**, *f. med.* tractatũ
- Sitôt**, *adv.* îndatã. *Sitôt que*, îndate ce, *des que*. | sițiune.
- Situation**, *f.* sițiune, poziŃiune.
- Situer**, *v. a.* a asedã, pune, într'unũ locũ, relativũ cu vecinãtatea.
- Six**, *adj. num.* șesse.
- Sixain**, *m.* stantă de șesse versuri, paquetũ de șesse jocuri de cărți. Și *sizain*.
- Sixaine**, *f.* colecțiune de șesse obiecte.
- Six-blancs**, *m. pl.* vechiă monnetă, franc. val. peste 2 sous.
- Sixième**, *adj.* allũ șesselé.
- Sixièmement**, *adv.* în allũ șesselé locu, s rându.
- Sixte**, *f.* sistă, intervalũ de 6 grade în doue tonuri diferite.
- Sizette**, *f.* jocũ de cărți între șesse persoane.
- Slantzã**, *m.* speciã de stejeru de Kaucia ka.
- Slave**, *adv.* și *sust.* slavũ. *Le--*, limba slava, slaviculũ.
- Sloop**, *m.* seũ *sloupe*, vd. *chaloupe*.
- Smalt**, *m.* sticlă de cobalt
- Smaragdın**, *e. adj.* de culoarea smarandului.
- Smaragdite**, *f.* mineralũ de unũ frumosũ verde cã smarandulu.
- Smectite**, *f.* pãtră săpunosă.
- Sméte**, *m.* ciocanũ de spartũ bului gresia.
- Smiler**, *v. a.* a sparge cu *smile*.
- Sobre**, *adv.* sobriũ, temperatu, moderatu. *Comp. frugal.*
- Sobremeni**, *adv.* temperatu.
- Sobriété**, *f.* sobrietate, temperanță, cumpatere.
- Sobriquet** *m.* conuime datu prin derisiune, poreclă.
- Soc**, *m.* ferrutu aratruului, pluguluĩ, care dispicã pãmintulu, cormanu.
- Sociabilité**, *f.* sociabilitate,

aptitudine, modū, de a trăi in societate.

Sociable, *adj.* sociabile.

Sociablement, *adv.* in modū sociabile. *P. usit.*

Social, *e*, *adj.* sociale, care privesce societatea. *La raison sociale d'une maison*, firma unei case de comerț.

Socialisme, *m.* socialismū. Doctrine forte divergenți ale celorlă ce voiescū sē reformede pe omū și societatea.

Socialiste, *m.* socialistū, părtenū allū socialismulū.

Sociétaire, *adj.* și *sust.* care face parte dintr'ua societate.

Sociéairement, *adv.* prin societate (tovărășiă).

Socinianisme, *m.* eresia lui Socinū, care nu primia misteriele, grația și divinitatea lui I.-Chr.

Socinien, *enne*, *adj.* și *s.* care profesedă socinianismulū.

Socle, *m.* base pătrată, pedestale.

Socque, *m.* încălciămintē cu talpa de lemnū.

Socratique, *adj.* socraticū, dela Socrate.

Sodium, *m.* chem. sodiū, metalū discopperitū in 1890.

Sœur, *f.* surōre, călugăriță. *Sœurs grises*, călugărițe cari îngrijescū de bolnavi.

Sœurlette, *f.* suriōră.

Sofa, *m.* s. *sopha*, sofa.

Sofite, *m.* arch. sofită, ornamentū care decoredă lacunarele, tavanulū.

Sofi, *m.* s. *sophi*, *soufi*, *sou-*

phi, vechiū nume allū regelū Persiei.

Soi, *pron.* sine, pe sine. *A part—*, in particulariū; *être—*, s. *soi-même*, a fi ceacē este, a și conserva caracterulū seū propriū. *Chez-soi*, accasă la sine.

Soi-disant, *adj.* *nevar.* dīcīndū ast-felū, așa dīssū.

Soie, *f.* serică, mătasse.

Soie, *f.* pērū lungū și tare allū unorū animalī.

Soie, *f.* partea de ferrū a cutitului, sabiei etc. care intră in mănerū.

Soie-d'orient, *f.* uă plantă mătăsōsă.

Soierie, *f.* mērfă de mătasse.

Soif, *f.* sete; viūă dorință.

Soigner, *v.* a. a îngriji.

Soigneusement, *adv.* îngrijitū, cu îngrijire, cu grije.

Soigneux, *euse*, *adj.* îngrijitoriū.

Soin, *f.* grije, atințiune.

Soir, *f.* sēră.

Soirée, *f.* sēră, serată.

Soit, *adv.* fiă; *conj.* seū, fiă.

Soixantaine, *f.* numărū de 60 seū apprōpe attătū.

Soixante, *num.* șesședece.

Soixanter, *v.* n. a numără 60 la pīquetū, fără cā adversariulū sē fiă numărătū cē-va. [selecilē.

Soixantième, *adj.* allū șesș-

Sol, *m.* solū, tērrimū, pāmīntū consideratū in respectulū calității. [cale-

Sol, *m.* sol, a 5-a notă mus-

Sol, *vd.* *Sou*.

Solarier, *vd.* *Consoler*, vech.

Solaire, *adj.* solare, relativū la sōre, de sōre.

Solamire, f. pânză de pèrù pentru site.

Solandre, f. morbù la îndouitura genuchiului la căi.

Solanées, f. pl. solanee, familiã de plante.

Solanum, m. s. *dulcamara*, genù de plante.

Solbatu, ue, adj. cu talpa comprèsã, bătută (despre cai).

Solbature, f. morbù allù calului cândù se bate la talpã. Şi *sole battue*.

Soldanelie, f. plantã de munţi, vd. *liseron*.

Soldat, m. soldatù.

Soldatesque, f. simpli soldaţi: adj. care se pòrtã prè multù cà soldatulù.

Solde, f. plata unuï restù diu socotélã, soldã, plata militarilorù etc. *Solde de marchandises*, mèrfuri remase carì se vindù cu preţulù scãdutù (mardale). [plătii.

Solder, v. a. a da solda,

Sole, f. câmpù care se lassã allù treilè annù in repausù.

Sole, f. talpa piciorului la cai etc.

Soléaire, adj. Se dice de unù muschiù dela partea posterioare a piciorului.

Solécisme, m. solecismù, erròre còtra sintasse; erròre.

Soleil, m. sòre. *Soleil s. tournesol*, plantã, *helianthus annuus*.

Solen, m. nat. genù de testacei bivalvi.

Solennel,elle, adj. solemne.

Solennellement, adv. cu solemnitãte, solemne.

Dict. Franc.-Rom.

Solennisation, f. celebraţiune cu solemnitãte.

Solenniser, v. a. a celebra solemne, cu solemnitãte.

Solennité, f. solemnitãte, ceremoniã publicã.

Solfatare, f. vd. *Soufrière*.

Solfège, m. solfegiù, culesù de exerciţe musicalì.

Solfier, v. a. a face solfegie, cânta pronunçiãndù notele.

Solidaire, adj. solidare. care face pe mai mulţi conobligaţi respunsabili unii de alţii. *Personne*—, personã obligatã solidare.

Solidairement, adv. solidare.

Solidarité, f. solidaritate, obligaţiune solidare, respundere mutuale, unulù pentru altulù. [pânù).

Solide, adj. solidù, tare (tè-

Solidement, adv. solidù.

Solidifier, v. a. a solidifica, întãri, face se trecã in stare de solidù, sè fiã tare.

Solidité, f. soliditate.

Soliloque, m. vd. *monologue*.

Solins, m. pl. intervale între grinde, stratù de gipsù între dinsele.

Solipède, m. şi adj. solipedù, care n'are decãtù uã unghiã la piciorù, cum e calulù. [latù, singlaricù.

Solitaire, adj. soitare, iso-

Salitairement, adj. isolatù, retrassù. [gurãtate.

Solitude, f. solitudine, sin-

Solive, f. grindã, podinã.

Soliveau, m. micã grindã.

Sollicitation, f. sollicitaţiune, mersurì, mijlóce cãutate

- pentru succesiunea unei afaceri; recomandatiune făcută la judecătoria.
- Solliciter**, v. a. a solicita, escita la, a cere cu stăruință (cu prep. à *séu de*).
- Solliciteur**, *euse*, *adj.* solicitator, care solicită.
- Sollicitude**, f. solitudine, grije afectoasă, îngrijire.
- Solo**, *m.* solo. buccată muzicală executată singură.
- Solstice**, *m. astr.* solstițiu, timpul când soarele este cel mai departe de equator.
- Solsticial**, *e, adj. astr.* solsticial, de solstițiu.
- Solubilité**, f. solubilitate, calitatea lucrului care se disolvă, se topește.
- Soluble**, *adj.* solubile, care se poate dizolvi, topi, care se poate dizolvi.
- Solutif**, *ive*, vd. *Laxatif*.
- Solution**, f. soluțiune, dizolvare, dizolvare; dizolvare.
- Solvabilité**, f. starea unei persoane solvabile, vd. *urm.*
- Solvable**, *adj.* solvabile, care poate plăti, platnic.
- Somatologie**, f. somatologie, tractat de părțile solide ale corpului uman.
- Sombre**, *adj.* obscur, întunecat.
- Sombrer**, v. n. *mar.* a fi lovit de vânt și a se culca.
- Sommaire**, *adj.* summiar, succint, scurt, breviar. *Sust. m.* prescurtare.
- Sommairement**, *adv.* în scurt, prescurtat.
- Sommation**, f. sommațiune, recomandatiune de a face sub pedepsă de constrângere.
- Somme**, f. sumă; sarcină, greutate, ce poate duce un cal etc.
- Somme**, *m.* vd. *urm.*
- Sommeil**, *m.* somn. *Somme* se dice mai ales de animale.
- Sommeiller**, v. n. a dormi.
- Sommelier**, *m. ière*, f. chelariu, cel care are sub îngrijirea sa vasele, proviziunile etc. [chelariul.
- Sommellerie**, f. sarcina
- Sommer**, v. a. a soma, semnala s. recomandatiune cuiva în formele stabilite că trebuie să facă un lucru.
- Sommer**, v. a. a însuma, gessi, face, suma mai multor cantități.
- Sommet**, *m.* vîrf. *Le double—*, Parnassul.
- Sommier**, *m.* cal de cărat; catir; saltea de pînă.
- Sommité**, f. culme, extremitatea cea mai înaltă.
- Somnambule**, *adj.* și *sust.* somnambul, noctambul.
- Somnambulisme**, *m.* somnambulism.
- Somnifère**, *adj.* somnifer, care provoacă somnul.
- Somno**, *m.* măsură de noapte.
- Somnolence**, f. somnolență, dispozițiune la somn.
- Somnolent**, *e, adj.* somnulent, somnulos.
- Somptuaire**, *adj.* sumptuar, sumptuos. Se dice de legile care restrâng luxul (*lois—s*).
- Somptueusement**, *adv.* sumptuos, cu multă cheltuială.
- Somptueux**, *euse, adj.*

- suntosu, care esige, cere, multe spese, cheltueli.
- Somptuosité**, *f.* lussuriă, mari spese.
- Son, sa, ses**, *poss. seũ. sa, seĩ, sèlle.*
- Son**, *m.* tãrițe.
- Sonate**, *f.* sonatã. buccalã de musicã instrumentale compusã din trei s. patru pãrți de caracterũ diferite.
- Sondage**, *m.* mësura adãncimeii prin *sonde*.
- Sonde**, *f.* instrumentũ de mësura adãncimea. *Iles de la—*. insulele mării Indielorũ.
- Sonder**, *v. a.* a cerceta, mësura profunditatea, adãncimea, prin *sonde*; a *essamina*, *ispiti*.
- Sondeur**, *m. euse, f.* cercetãtorũ, *vd. și sonde.*
- Songe**, *m.* visũ, *fig.* illusiune.
- Songe-creux**, *m.* cel ũ ce visedã profundũ la proiecte chimerice. [geta.
- Songer**, *v. n.* a visa; a *cu-*
- Songeur**, *m.* visãtorũ.
- Sonna**, *f. s. souna*, carte de faptele și dissele lui Maomete.
- Sonnaile**, *f.* clopotũ pentru gitulũ animalilorũ.
- Sonnaile**, *m.* animale care pãrtã clopotũ la gitũ.
- Sonnailler**, *v. a.* a suna addesẽ și fãrã necesitate.
- Sonnant**, *e, adj.* sunãtorũ.
- Sonné**, *ẽe, adj.* deplinũ.
- Sonner**, *v. n.* a suna, se arãta prin sunetũ; *v. a.* a face sã sune. *Faire —*, a lãuda, face sã valedã multũ. *Sonner ses gens*, a suna clopotelulũ ca sã chiãme sã ı dischiãã ușa.
- Sonnerie**, *f.* sunetũ de mãi multe clopote de-uãdatã.
- Sonnet**, *m.* buccatã de poesiã in 14 versuri, sonnetu.
- Sonnette**, *f.* *vd. Grelot.*
- Sonnettier**, *m.* fãcãtorũ de clopoței.
- Sonneur**, *m.* care sunã, trage clopotulũ.
- Sonnez**, *m.* duplu șesse la trictrac.
- Sonnites**, *m. pl.* sunniũ. Turciũ, fiindcã observã tradițiunea orale a lui Mahomete, in opposit. cu Persii.
- Sonomètre**, *m.* instrum. pentru mësura sunetelorũ.
- Sonore**, *adj.* sonore, sunãtorũ; canorũ; care produce sunetũ. [tatea sonorelui.
- Sonorité**, *f.* sonoritate, cal-
- Sopeur**, *f. med.* somnũ greũ.
- Sopha**, *vd. sofa.*
- Sophisme**, *m.* solismã, argumentũ capțiosũ care nu conchide dreptũ.
- Sophiste**, *m.* solistũ. La antici retorũ. [cațiune.
- Sophistication**, *f.* falsificãtiune.
- Sophistique**, *adj.* solisticũ, capțiosũ, inșelãtorũ.
- Sophistiquer**, *v. a.* a face subțiritãti cu excessũ; a falsifica, *fr. later.*
- Sophistiquerie**, *f.* falsã subțiritate, *vd. sophistication.*
- Sophistiqueur**, *m.* falsificãtorũ. [burã teguminoși.
- Sophore**, *m.* genũ de ar-
- Sophonistes**, *m. pl.* soltroniști, censori la Atenianũ.
- Sopor**, *m. med.* somnũ greũ.
- Soporatif**, *ive, adj.* soporativũ, addormitorũ.
- Soporeux**, *euse, adj. med.*

- soporosă, care cauză somnă greă.
- Soporifère**, *adj.* s. *soporifique*, vd. *soporatif*.
- Soporifique**, vd. *prec.*
- Soprano**, *m.* s. *soprane*, soprano, voce subțire, (altădată *dessus*). La fem. *une soprano* s. *une chanteuse soprano*.
- Sor**, *adj.* vd. *saure*.
- Sora**, *m.* bere de porumb.
- Sorbe**, *f.* fructă de *sorbier*.
- Sorbet**, *m.* șerbet. Composit. de lămâie, ambru, sacharu etc.
- Sorbetière**, *f.* vasă de șerbet.
- Sorbier**, *m.* ună arbure rosaceă. Și *cormier*.
- Sorbonique**, *f.* una din cele trei teșuri care se susțin la Sorbonne în timpul licinței.
- Sorboniste**, *m.* doctoră de la Sorbonne.
- Sorbonne**, *f.* vechiă școală a facultății de teologie în Paris, fundată de Robert de Sorbon. Richelieu a contribuit la edificiul noului Sorbone (*la nouvelle Sorbonne*), unde sunt acum: teologia, litere, științe și secțiunile Academiei de Paris.— Școală din cele mai celebre.
- Sorcellerie**, *f.* vrăjitorie.
- Sorcier**, *m.* iere, *f.* vrăjitoră.
- Sordide**, *adj.* sordidă (murdărie); înjeositoră.
- Sordidement**, *adv.* sordidă, înjeositorie (mârșăvă).
- Sordidité**, *f.* avariță (mârșăvie).
- Sorer**, vd. *saurer*.
- Soret**, *m.* plasă împletită strinsă. Și *sauret*.
- Sorite**, *f.* sorită. Raționament compus de propoziții care sunt consecințe una din alta.
- Sorne**, *f.* spună de fier.
- Sornette**, *f.* vorbe frivole.
- Sort**, *m.* sorte, destinată, ursită.
- Sortable**, vd. *convenable*.
- Sortant**, *adj.* și *m.* care este.
- Sorte**, *f.* speție, fel *De—que, en—que*, astă-fel în-căt.
- Sortie**, *f.* eșire, loc pe unde este cine-va.
- Sortiège**, *m.* sortilegiu, fermecătorie.
- Sortir**, *v.* n. a eși; v. a. a scote, face să eșă din.
- Sory**, *m.* s. *sori*, speție de mineral negru.
- Sosie**, *f.* omă care sîmînă perfectă cu altul, alter-ego.
- Sot**, *tte*, *adj.* stupidă, nerod.
- Sotie**, *f.* comedie de risă a teatrului primitiv francez.
- Sot-l'y-laisse**, *m.* *nevar*. bucată foarte delicată d'asupra tîrței passărilor domestice.
- Sottement**, *adv.* stupidă, prostesce.
- Sottise**, *f.* stupiditate, prostie.
- Sottisier**, *m.* culesă de cântece; care spune prostii, *fam.*
- Sou**, *m.* soldă, monnetă de 5 cent. *Sou tournois* are 12 denari; *sous parisis* are 15 denari. *Le sou pour livre*, tolosă de a 20-a parte. *Un sou de*, pușină.
- Soubassement**, *m.* partea de jos a unei construcții.

Soubresaut, *m.* săritură subită și nu la timp, tresăritură, *tressaillement*.

Soubrette, *f.* femeă de cameră în comedie, subretă.

Soubreveste, *f.* vechiă vestimentă militară fără mănice.

Souche, *f.* tulpină.

Souchet, *m.* specieă de pără; uă plantă monocot.

Souchetage, *m.* vizită ce se face în pădure după tăiatu, că să numere tulpinele.

Soucheteur, *m.* expertă pentru *souchetage*, *vp. prec.*

Souci, *m.* uă plantă cu flăreă galb. radiată, *solsequium*.

Souci, *m.* grije însoțită de neliniscă.

Soucier, *v. a.* a îngriji, face grije. *Se—*, a se îngriji, se interessa de. — *Le part. pass. s'accorde toujours.*

Soucieux, *euse, adj.* îngrijită, gânditoriu, neliniscă. [*căscă*]

Soucoupe, *f.* tarfuriă de

Soudain, *e, adj.* subitū, repede; *adv.* îndată, de-uădată.

Soudainement, *adv.* *vd. prec.*

Soudaineté, *f.* repeșicune, iușelă, grăbnică.

Soudan, *m.* vechiū nume allă unorū principă mahometană.

Soudant, *e, adj.* care lipescă. *Vd. souder.*

Soudars, *m. s. soudard, soudart*, vechiū soldatū, *vech.*

Soude, *f.* plantă marină, sare alcali ce se estrage dintr'însă.

Souder, *v. a.* a uni; a lipi

metale prin cossitorū seū cupru dissolutū etc.

Soudiviser, *s. sous-diviser*, *vd. Subdiviser.*

Soudoir, *m.* uneltă pentru lipitū metale.

Soudoyer, *v. a.* a întreține ômenă de resbelū cu plata sa.

Soudre, *v. a.* a disolvi, topi, *vd. și résoudre.*

Soudrille, *m.* soldatū negliginte, prostū, *fam.*

Soudure, *f.* amestecū de metale care servescă la lipit.

Soufflage, *m.* suflare a sticlei.

Souffle, *m.* suflare, vintū.

Soufflée, *f.* omletă din oue, sacharū și cremă. *Ca m. un soufflé*, mâncare ușioriă din cartofi s. oreșă etc.

Soufflement, *m.* suflare.

Souffler, *v. a.* a sufla, face vintū. [*organatului.*]

Soufflerie, *f.* tôte tuburile

Soufflet, *m.* instrum. de suflatū; lovitură cu palma.

Souffletade, *f.* loviture succcessive cu palma.

Souffleter, *v. a.* a da palme cui-va.

Souffleur, *m. eus²*, *f.* cellū că suflă; suflorū de teatru.

Soufflure, *f.* cavitate produsă de aerū în desimea unei sticle, unui ferrū topitū etc.

Souffrance, *f.* suferință.

Souffrant, *e, adj.* suferitoriu, care suferă; pașinte.

Souffre-douleur, *m. nevar.* persônă espusă la totū felulū de fatige. (*hamalū*), *fam.*

Souffreteux, *euse, adj.*

care suflere de ună rău accidintale.

Souffrir, v. a. a sufleri.

Soufre, m. sulfū. puciósă, mineralū nemetalicū.

Soufrer, v. a. a copperi, affuma, cu sulfū.

Soufrière, f. mineră de sulfū.

Soufroid, m. cutiă pentru sulfū.

Sougorge, f. curea de sub gîbulū calului.

Souhait, m. dorință. *Souhaits de bonne années*, felicitări de anulū nouū. —, după dorință.

Souhaitable, vd. *Désirable*.

Souhaiter, v. a. vd. *désirer*, *saluer*.

Souille, f. locū nomolosū.

Souiller, v. a. a împlé de noroiū.

Souillon, m. care și împlé hainele; servitóre pentru vasse.

Souillure, f. pētă, (murdăriă).

Souîl, e, *adj.* sătulū: bētū. Cu *mon, ton, son, leur*, cătū voiesce cine-va. *Manger son souîl*, a mânca attătū cătū î place.

Soulagement, m. diminuțiune de durere; ușiurare.

Soulager, v. a. a libera de greutate, de suflerintă, ușiura.

Souîlant, e, *adj.* care îmbētă, [pop., nu usită].

Souîlard, m, e, f. și *adj.* bețivū, ivrogne.

Soulas, m. consolațiune, ușiurare, *vech.*

Souîlaud, vd. *soulard*.

Souîler, v. a. a sătura cu excessū, îmbēta. [bită, *fam.*

Souleu, f. frică repede, su-

Soulevant, e, *adj.* care redică, agită.

Soulèvement, m. agitațiune, începutū de revoltă.

Soulever, v. a. a redica, agita, revolta.

Soulier, m. pantotū.

Soulnement, m. subliniare.

Souliner, v. a. a sublinia.

Soulineux, *euse, adj.* vd. *boisseux, ligneux*.

Souloir, v. n. a li deprinsū. Număi la imperf. *il souloit*.

Soulte, f. s. *sulte*, vd. *solde*.

Soumettre, v. a. a suppone, lua sub autoritate.

Soumis, e, *adj.* suppusū, docile.

Soumission, f. suppunere; deferință; respectū; actū scrissū prin care cine-va declară că se însărcineță cu uă lucrare etc.

Soumissionnaire, m. f. care face declarațiune in-scrissū pentru uă întreprindere.

Soumissionner, v. a. a face declarațiune scrissă pentru lucrări, întreprinderi etc.

Soupape, f. dopulū unei pompe.

Soupçon, m. bănuință.

Soupçonner, v. a. a presuppone, bănuî.

Soupçonneux, *euse, adj.* bănuitoriū.

Soupe, f. supă.

Soupeute, f. curele cari susținū corpulū unei trăsşure.

Souper, v. a. a cina, mânca de séra.

Souper, m. cină, mîncare de séra.

Soupeser, *v. a.* a redica uă greutate cu mâna, că să judece approssimativă despre pondulă sĕu.

Soupeur, *m.* deprinsu sĕ mănănce sĕra.

Soupiĕd, *m.* vd. *Sous-piĕd*.

Soupiĕre, *f.* castronă de

Soupir, *m.* suspină. [supă.

Soupirail, *m.* ferĕstră de pivniță.

Soupirant, *e, adj.* cellă cĕ susĭnă de uă femeă.

Soupirer, *v. a.* a suspina.

Souple, *adv.* mōle, flessibile, mlădiosă; docile, suppusă.

Souplement, *adv.* în modă flessibi'e, cu docilitate.

Souplesse, vd. *flecibilitĕ*.

Souquenille, *f.* haină lungă de pândă grōssă.

Source, *f.* sorginte, isvoră.

Sourcier, *m.* cellă cĕ prefinde că are mijloce particulari că sĕ discoppere isvōre.

Sourcil, *m.* sprincĕnă.

Sourcilier, *iĕre, adj.* care se referesce la sprincene.

Sourcilier, *v. n.* a mișca sprincenele de mulțumire.

Sourcilleux, *cuse, adj.* înaltă; impressă de mândriă, trufă, *orgueilleux*.

Sourd, *m.* surdă, — *muet*, mută.

Sourd, *m.* vd. *Salamandre*.

Sourd-muet, *m.* mută.

Sourdaud, *e, adj.* cam surdă.

Sourdement, *adv.* surdesce.

Sourdine, *f.* ceaă cĕ pune cĕine-va ună instrum. musicale, că sĕ ĭ slăbĕscă sunetulă.

Sourdre, *v. n.* a eși din pământă (despre ape).

Souriceau, *m.* puiă de șōrece. [reci.

Souriciĕre, *f.* cursă de șō-

Souriquois, *e, adj.* de șōreci. (dimbi).

Sourire, *v. n.* a suride

Sourire, *m.* *souris*, surisă.

Souris, *m.* șōrece.

Sournois, *e, adj.* ascunsă, dissimulată, prefăcută.

Sous, *prep.* sub.

Sous-affermer, *v. a.* a arenda uă parte din ceaă cĕ este deja arendată. Și *sous-fermer, sous-trailer*.

Sous-aide, *m.* — *major*, chirurgă militare de ultimulă gradă.

Sous-aile, *f.* lature de jeosă a navii.

Sous-amendement, *m.* modificațiune la ună emendamentă.

Sous-amender, *v. a.* a modifica ună emendamentă.

Sous-arbrisseau, *m.* plantă ale cui ramure nu se nască din botoci formați în anulă precedinte.

Sous-bail, *m.* arendare de uă parte din ceaă cĕ este arendată. Și *sous-ferme*.

Sous-barbe, *f.* partea posteriore a massilei de jeosă a calului.

Sous-barque, *f.* ultimulă randă de scânduri la iuntre.

Sous-bibliothĕcaire, *m.* sub-bibliotecariă

Sous-chef, *m.* sub-commandante.

Sous-c'avier, *iĕre, adj. anat.* care este sub claviculă.

Sous-commissaire, *m.*
sub-commissariu.

Sous-cutané, *ée, adj.* sub-
cutaneu, de sub pele.

Sous-délégué, *vd. Subdélégué.*

Sous-déléguer, *vd. subdéléguer.* [conatū.

Sous-diaconat, *m.* sub-dia-

Sous-diacre, *m.* sub-dia-
conu. [ser.

Sous-diviser, *vd. Subdivi-*

Sous-dominante, *t. mus.*
a 4-a notă a tonului, care
este imediatu sub domi-
nantea. [tate.

Sous-double, *adj* pe jumă-

Sous-doublé, *ée, adj. math.*
En raison— în rațiunea ră-
dăcinelorū pătrate.

Sous-entendre, *v. a.* a
subînțelege.

Sous-entendu, *ue, adj.* și
m. subînțelessu. Pl. *des sous-*
entendus.

Sous-entente, *f.* ceea cē
subînțelege cine-va prin ar-
tificiu.

Sous-faîte, *m.* lemnū as-
șezatū sub copperișiu.

Sous-ferme, *f. vd. sous-bail.*

Sous-fermer, *vd. sous-*
affermer.

Sous-fermier, *m.* sub-
arendașiu. Comp. *sous-trai-*
tant.

Sous-fréter, *v. a.* a închi-
ria altuia navea cē luasse
pentru sine.

Sous-garde, *f. nevar.* se-
mi-cerculū de sub cocoșiu
puscei.

Sous-gorge, *f. nevar.* cu-
rea dela frinū sub gitulū ca-
lului.

Sous-gouvernante, *f.* sub-
gubernante.

Sous-gouverneur, *m.* sub-
gubernorū.

Sous-jacent, *e, adj.* sub-
iacinte, pusū dedesubt.

Sous-lieutenance, *f.* sub-
locutenință.

Sous-lieutenant, *m.* sub-
locuteninte. [chiriătorū.

Sous-locataire, *m.* sub-in-

Sous-location, *f.* a doua
închiriare.

Sous-louer, *v. a.* a închi-
ria uă parte din ceea cē este
închiriatū.

Sous-maitre, *m. sous-mai-*
tresse, *f.* care supplinesce
pe magestru, pe profesorū.

Sous-marin, *e, adj.* sub-
marinū, de sub mare.

Sous-multiple, *adj.* sub-
multiplu, conținutū esactū
în altū numărū, s. c. 2e *sous-*
multiple lui 4, lui 6, lui
8 etc.

Sous-normale, *f. geom.*
sub-normale. Partea assii u-
neî curbe coprinsă între or-
dinata și normalea corres-
pondinte.

Sous-officier, *m.* subof-
ficiariū.

Sous-ordre, *m.* cellū cē
ascultă ordinele altuia.

Sous-perpendiculaire, *f.*
geom. vd. sous-normale.

Sous-pied, *m.* curele de sub
piciorū.

Sous-précepteur, *m.* sub-
preceptorū. [prefectură.

Sous-préfecture, *f.* sub-

Sous-préfet, *m.* subprefect.

Sous-sel, *m. chem.* sare cu
excessū de base.

Sous-tangente, *f. geom.* sub-tanginte.
Sous-tendante, *f. geom.* sub-intinsă, cîrda arcului.
Sous-tendre, *v. a. geom.* a sub-intinde. Despre pozițiunea cîrdelorî relativî cu assea.
Sous-traitant, *vd. Sous-fermier.*
Sous-traité, *m. vd. Sous-ferme.*
Sous-traiter, *v. a.* a lua cu arendă uă parte din ceaa cè este arendatî.
Sous-triple, *adj. arit.* cî-prinsî de trei orî in altulî.
Sous-triplé, *ée, adj. math.* *En raison —ée*, in rațiunea rîdècinelorî cubice.
Sous-ventrière, *f.* curea care trece sub inima furculitei la trîssurî.
Souscripteur, *m.* suscriptorî, cellî ce iea parte la uă suscripțiune.
Suscription, *f.* suscripțiune, sub-semnîturî, înscriere.
Souscrire, *v. a.* a suscrie, se înscrie pentru ce-va.
Soussigné, *ée, adj.* sub-semnatî.
Soustraction, *f. arit.* sus-tracțiune, scîdere.
Soustraire, *v. a.* a sustrage, scîde, lua prin fraude.
Soustyiaire, *f. astr.* secțiune a planului unui cadrante și meridiannului.
Soutane, *f.* vestimintî allî ecclesiasticilorî.
Soutanelle, *f.* micî *soutane.*
Soute, *f. vd. Soulte.*
Soute, *f. mur.* magazinî in pîrți'e inferiorî ale navii.
Soutenable, *adj.* care se

pôte susține, care pôte rîbda.
Soutenant, *m.* cellî cè susține uă tese.
Soutenement, *m. s. soutenement*, rêsêmî.
Soutenir, *v. a.* a susține, resêma.
Soutenu, *ue, adj.* susținutî, resêmatî. In *liter.* inaltî și nobile.
Souterrain, *e, adj.* subterranî.
Souterrain, *m. s. souterraine*, *f. (style —)*, subterranî. *Comp. creuse.*
Soutien, *m.* rêsêmî. protecțiune.
Soutirage, *m.* strecurare.
Soutirer, *v. a.* a strecura.
Souvenance, *f. vd. Souvenir*, vech.
Souvenir, *m.* suvenire, amintire, adducere aminte. *Se—*, a și adduce aminte.
Souvent, *adv.* addesè, de multe orî.
Souventefois, *adv. s. souventes fois*, *vd. prec.* vech.
Souverain, *e, adj.* suveranî, fôrte escelinte, supremî; *m.* suveranî, care possede autoritatea cea mai inaltî.
Souverainement, *adv.* escelinte, perfectî, fôrte bine.
Souveraineté, *f.* suveranitate. [sosî.
Soyeux, *euse, adj.* mîtîs-
Spacieusement, *adv.* spațios.
Spacieux *euse, adj.* spațios, intinsî, de mare in'indere.
Spadassin, *vd. Bretteur.*
Spadille, *f.* assulî de pique la cîrți.

- Spagirique**, *f.* vd. *métal-lurgie*.
- Spahi**, *m.* călare turcă.
- Spalme**, *m. mar.* bitume pentru tencuit.
- Spalmer**, *v. a. mar.* a tencui cu bitume etc.
- Spalt**, *m.* piatră lucioasă care servește să pună metalele în fuziune (să le topescă).
- Sparadrap**, *m. farm.* (nu se pron. *p*), blastură aglutinativă întinsă pe pânză.
- Spare**, *m.* genul de pesci torac.
- Sparsiles**, *adj. pl. étoiles* —, respice afară din constelațiunii, *sporades informes*.
- Sparte**, *f.* papură pentru furni, rogojine, etc.
- Sparterie**, *f.* lucru de papură.
- Spasmatique**, *adj. med.* spasmatice, cu spasmi.
- Spasme**, *m. med.* spasm, mișcare convulsivă a mușchilor și nervilor.
- Spasmodique**, *adj. med.* relativă la spasmuri.
- Spasmologie**, *f.* tractat de spasmuri.
- Spath**, *m.* uă substanță petrosă.
- Spathe**, *f.* înveliș membranos al unor flori.
- Spatule**, *f. farm.* spatulă, instrum. pentru a mestica și înfinde blasturi.
- Spécial**, *v. adj.* speciale, de destinațiune particulară, exclusivă. [ciale, în parte.
- Spécialement**, *adv.* special.
- Spécialité**, *f.* specialitate, aptitudine particulară.
- Spécieusement**, *adv.* specios, vd. *urn*.
- Spécieux**, *euse, adj.* specios, cu aparințe de veritate, de aparință frumoasă.
- Spécification**, *f.* specificațiune, determinațiune particulară.
- Spécifier**, *v. a.* a specifica, exprime în amănunt.
- Spécifique**, *adj.* specific, propriu speciale pentru.
- Spécifiquement**, *adv.* în mod specific, determinat.
- Spécimen**, *m.* specime, model, musiră.
- Spectacle**, *m.* spectacol, privești.
- Spectateur**, *m. trice, f.* spectat. ră, privitor.
- Spectre**, *m.* spectru.
- Spéculaire**, *adj.* speculare, care restrânge lumina (de minerale).
- Spéculateur**, *m.* observator al fenomenelor cerești; speculator în comerț etc.
- Spéculatif**, *ive, adj.* speculativ, observator al atințiv; care ține strins de teorie.
- Spéculatif**, *f.* speculațiune, observațiune, teorie, opp. *pratique*, *prasse*, practică.
- Spéculer**, *v. a.* a specula, medita atințiv, privi curios, face proiecte, calcule.
- Spéculum**, *m.* specul, instrum. chirurgicale. *Spéculum oculi*, instr. că să țină ochiul deschis.
- Spée**, *f.* pădure de un an sau două, și *cépée*.
- Spencer**, *m.* spencer.
- Spergule**, *f.* vd. *morgeline*.
- Spermaceti**, *m.* spermacet, alb de balenă.

Spermatophage, *m.* care se nutrește cu grăunțe.

Spermatose, *f. med.* spermatose, producțiunea seminței. [grenă.]

Sphacèle, *m.* sfacelă, can-

Sphacélé, *ée, adj.* sfacelat, totale mortificat, cangrenat.

Sphénoïdal, *e, adj.* sfenoidale.

Sphénoïde, *m. anat.* sfenoidă, unul din oșsele capului. Și *basilaire*.

Sphère, *f.* sferă, glob, întindere de putere, de autoritate.

Sphéricité, *f.* sfericitate.

Sphérique, *adj.* sferică.

Sphériquement, *adv.* sferic. [că predă sferică.]

Sphériste, *m.* sferistă, celulă

Sphéristère, *m.* sferisteriu, loc destinat pentru exercițiile sferistice, vd. *urm.*

Sphéristique, *f.* sferistică. Se dicea la antici de toate exercițiile unde se servia cu bale.

Sphéroïde, *m.* solidă a cui figură sémăă cu a sferei.

Sphéromètre, *m. geom.* instrum. pentru a măsura curbura suprafețelor sferice.

Sphincter, *m. anat.* mușchi circulari contractile, care strînge, închide, părțile.

Sphinx, *m.* stîncele, passere a fabulei; speciă de flutur.

Spic, *m. bot.* levantă mare. Și *lavande spic*.

Spica, *m. chir.* un bandagi.

Spicilege, *m.* spicilegiu, culăssă de acte etc.

Spinal, *e, adj.* care ține de spina dorsale.

Spina-ventosa, *f. med.* morbu allă sistemăi nervoase.

Spinelle, *m. și adj.* vd. *rubis*.

Spinescent, *e, adj.* terminat în spină.

Spinifère, *adj. bot.* spinosă.

Spinosisme, *m.* panteismul lui Spinoza. [spinosismul.]

Spinosiste, *m.* pătrenă aliă

Spinthéromètre, *m. fis.* instrum. de măsurat puterea scintelor electrice.

Spiral, *e, adj.* spirale, în forma șiurapului.

Spirale, *f. geom.* spirale. Curbă care se depărtează necontinut de punctul în giurulă cui se invirtesce. [rale.]

Spiralement, *adv.* în spiră

Spiration, *f. teol.* modulă cum săntulă spirită procede dela Tatălă și dela Fiululă.

Spire, *f. geom.* vd. *hélice*.

Spirée, *f. bot.* genă de rosacee.

Spiritisme, *m.* spiritismul.

Spiritualisation, *f.* extracțiunea spiritului din corpurile miste (in chem.).

Spiritualiser, *v. a.* a da uă tendință spiritualistă, a da ună sensă spirituale, alegorică; *chem.* a estrage spiritul. [tualismul.]

Spiritualisme, *m.* spiri-

Spiritualiste, *m.* spiritualistă.

Spiritualité, *f. filos.* spiritualitate, calitate de a fi spiritulă, oppusă *matérialité*. Teologia mistică.

Spirituel, *elle, adj.* spirituale, necorporale: cu spi-

- rită, de spirită, ingeniosă; care ține de spirită, de sufletă, opp. *sensuel, charnel*; care privește religiunea, opp. *temporel*.
- Spirituellement**, *adv.* cu spirită, în spirită. [tosă.
- Spiritueux, euse, adj.** spir-
- Spiure**, *f.* pulbere de uiliă.
- Splanchnique, adj. anat.** care se referese la viscere.
- Splanchnologie, f.** tractatū de viscere, și *splanchnographie*.
- Spleen, m.** (pron. *splin*), tōrmă a ipocondriei, care constă într'ună desgustă fără causă. Și *spline*. [splină.
- Splēnalgie, f.** durere de
- Splendeur, f.** splendorē, strălucire de onōre, de gloriă.
- Splendide, adj.** splendidă, strălucită, magnifică.
- Splendidement, adv.** splendidă, cu strălucire.
- Splēnique, adj. anat.** splenică, de splină.
- Splēnite, f. s. splēnitis,** splēnite. inflamațiune a splinei.
- Splēnocèle, m. med.** splēnocelă, erniă a splinei.
- Splēnologie, f.** tractatū asupra splinei.
- Splēnotomie, f.** dissecțiune a splinei.
- Spline, vd. spleen.**
- Spoliateur, m. trice, f.** spoliatoră, jefuitoră.
- Spoliation, f.** spoliațiune, jefuire.
- Spolier, v. a. a spolia,** jefui.
- Spondaïque, adj. [vers—],** spondaică, essamētru compusă de spondei.
- Spondée, m.** spondeu, picioră de doue silabe lunge, la antică.
- Spondyle, m. anat.** spondilă, vertebră (a spatelui).
- Spongieux, euse, adj.** spongiosă, de natura burcielu.
- Spongite, f.** spongită, pētră care imită buretele.
- Spontané, ée, adj.** spontană, de bună voiă.
- Spontanéité, f.** spontaneitate, impulsă liberă, voluntare.
- Spontanément, adv.** spontană, de bună-voiă.
- Sponton, vd. esponton.**
- Sporades, vd. sparsiles.**
- Sporadique, adj. med.** sporadică. Se țice de morbi individuali și nu epidemici.
- Sport, m. (engl.)** sport, cursă de cai, gimnastică etc.
- Sportule, f.** daruri în comestibili, cē nobili Romei distribuia clienților lor.
- Spumeux, euse, adj.** spumosă.
- Spumosité, f.** spumă, calitatea lucrului spumosă.
- Spotation, f. med. vd. crachement.**
- Squale, m.** ună pesce.
- Squammeux, euse, adj.** scămosă.
- Square, m. (engl. pron. scouër),** grădină închisă în mijlocul unei piețe publice.
- Squarreux, euse, vd. Raboteux.**
- Squelette, f.** squeletă.
- Squinancie, f. vd. esquinancie.** [rifică. Și *esquine*.
- Squine, f.** uă plantă sudoriferă.
- Squirre, seū squirrhe, m.**

med. tumore dură, nu cu durere.

Squirreux, *s. squirrheux*, *euse, adj.* squirosu, vd. *prec.*

St! St! *interj.* stai! Arrêtă chiămare. [ciune a bisericeî.

Stabat, *m. lat.* sta. Rugă-

Stabiliité, *f.* stabilitate, statornicia. *Comp. fermeté.*

Stable, *adj.* stabile, solidu.

Stade, *m.* stadiu. Locu unde Ellenii se esercita la cursă. Măsură de 125 pași geometrici. *Le—, olympique*, cellu mai usitată, vală 185 metri.

Stage, *m.* speciă de noviciatu cę facu avocații in cursu de trei anni, stagiū.

Stagiaire, *m. și adj. m.* care face unu *stage*, vd. *prec.*

Stagnant, *e, adj.* stătătoriu, care nu curge.

Stagnation, *f.* stare de lăngedelă, de suspinsiune.

Stalactite, *f.* stalactia, concrețiune petrosă. [*stalactite.*

Stalagmite, *f.* speciă de

Stalle, *f.* scaunū de lemnū in chorulū bisericeî, stalū, locu numerotatu in teatru.

Staminaî, *e, bot.* dela stamină.

Stamineux, *euse, adj.* cu stamine lunge.

Staminifère, *adj.* care produce stamine.

Stance, *f.* stanță, numărū determinatū și regulatū de versuri formandū unū sensū completū.

Stangue, *f. mar.* coda unei ancore.

Staphisaigre, *f. s. herbe aux poux*, ua erbă.

Staphyie, vd. *Luette.*

Staphylin, *m. anat.* stahlinu, muschiu dela berigată.

Staphylôme, *m.* stafiloma. inflătură pe globulū ochiului.

Staroste, *m.* nobile polonesu care avea uă comandă militare.

Starostie, *f.* vechiū capu militare in Polonia. [*tim.*

Stase, *f. med.* vd. *Stagnation.*

Statère, *m.* balanciă, vd. *peson.*

Stathouder, *m.* capu in vechia republică olandesă.

Stathouderat, *m.* demnitate de *stathouder.*

Stalice, *f. s. staticée, gazon d'olympé*, speciă de plante erbacee.

Station, *f.* statiune, ședere de mică durată, in trecetū, unde-va, pausă.

Stationnaire, *adj.* stahonariu, care stă in acel'as punctu, nemobile.

Stationnale, *f. église—*, biserică unde se facu stațiuni in timpulū jubileului.

Stationnement, *m.* stahonatu, ședere scurtă unde-va.

Stationner, *v. n.* a face stațiune, se oppri intr'unu locu.

Statique, *f.* statică. Sciința ecilibriului corpurilor solide.

Statmeistre, *m.* nobile admisă la gubernulū municipal in Germania.

Statistique, *f.* statistică.

Statuaire, *f.* statuaria, sculptură, *m.* sculptorū de statue.

Statue, *f.* statuă: persóna grea, rece. *Belle—*, femeu trumósă, déră fără spiritū.

- Statuer**, v. a. și u. a statui, hotări, declara.
- Statuette**, f. mică statuă.
- Statu quo**, m. *lat.* statu quo, în starea unde sunt actuale lucrurile.
- Stature**, f. statură, *taille*.
- Statut**, m. statut, regulă stabilită.
- Steam-boat**, m. s. *steamer* (engl. pron. *stimbótt, stimeur*), stimer, vapor.
- Stéatite**, f. piatră de unu grăunte foarte fină. Vd. *marne*.
- Stéatôme**, m. *chir.* specieă de inflătură.
- Steeple-chase**, (engl. pron. *stiple-chèse*), cursă de cai pe câmpie.
- Stéganographie**, f. arte de a scrie în cifre și a esplica attare scriptură.
- Stéganographique**, *adj.* de *stéganographie*.
- Stèle**, f. *archit.* monolită de forma unu obeliscă, etc.
- Stellaire**, *adj.* de stele.
- Stellionat**, m. *jur.* crimele cellu cè vinde uă possessiune ipotecată, seu care nu este a sa.
- Stellionataire**, m. f. culpabile de *stellionat*.
- Sténographe**, m. stenograf.
- Sténographie**, f. stenografiă.
- Sténographe**, v. a. a reproduce prin stenografiă.
- Sténographique**, *adj.* stenografic, de stenografiă.
- Stentor**, m. stentore, *voix de—*, voce forte și resunătoră. — *Stentor*, capitaine grec, était renommé pour la force de sa voix.
- Steppe**, f. steppă, vastă planiță în Russia.
- Stère**, m. ster, măsură de unu metru cub.
- Stéréobate**, m. *archit.* parte inferiore a unu edificiu, care nu este adornată.
- Stéréographie**, f. stereografiă, reprezentatiunea solidilor pe unu plan.
- Stéréographique**, *adj.* stereografic, vd. *prec.*
- Stéréométrie**, f. *geom.* stereometriă, măsură solidilor.
- Stéréotomie**, f. stereotomie, știința despre tăierea solidilor, petrelor etc.
- Stéréotypage**, m. stereotipă, conversiunea formelor mobilă în forme solide (la *impr.*).
- Stéréotype**, *adj.* imprimat stereotip, cu litere nemobili, cari rămân culesse.
- Stéréotyper**, v. a. a stereotipa, converti forme mobile în forme solide; a tipări cu litere solide, vd. *prec.* [*typage*].
- Stéréotypie**, f. vd. *stéréo-*
- Stérile**, *adj.* sterile, neroditor.
- Stérilité**, f. sterilitate, nerodnică, uscăciune.
- Sterlet**, m. unu pesc.
- Sterling**, *adj.* *nevar.* Se dice în Anglia de uă monedă cursivă. *Livre—*, pfund sterling, val. 25 fr.
- Sternum**, m. stern. Ossă lată care formedă partea dinainte a peptului.
- Sternutatoire**, *adj.* strănutător, care produce strănutat.
- Stéthoscope**, m. *med.* spe-

- ciă de cornetŭ acusticŭ cŭ sŕ cerceteđe peptulŭ.
- Stibié, ée, adj.** stibiatŭ, care conține antimoniu.
- Stigmaté, ée, adj.** însemnatŭ cu *stigmaté*.
- Stigmatiser, v. a.** a însemna cu ferrulŭ roșiŭ: semnala desprețulŭ publicŭ.
- Stilbe, m.** uă insectă.
- Stil de grain, m.** culóre galbină pentru pictură.
- Stilation, f.** stilățiune, curgere cu picătura.
- Stimulant, e, adj.** și *m.* stimulante (îmbolditorŭ).
- Stimuler, v. a.** a stimula, escita (îmboldi).
- Stipe, m.** rădăcina palmului, curmalului etc.
- Stipendiaire, adj.** s'ipendiariŭ, plătitŭ de altulŭ.
- Stipendier, v. a.** a da s'ipendiŭ, ține cu plata sa.
- Stipité, ée, adj. bot.** restrinsŭ, ascuțitŭ la base.
- Stipulant, e, adj.** care pune uă clausă în contractŭ.
- Stipulation, f.** clausă într'unŭ contractŭ.
- Stipule, f. opt.** adaussu la basea foielorŭ.
- Stipulé, ée, adj.** espressŭ, dissŭ într'unŭ contractŭ.
- Stipuler, v. a.** a stipula, pune clausă într'unŭ contractŭ.
- Stochfische, m.** scŕ *stockfiche*, pesce săratŭ și uscatŭ, speciă de morunŭ uscatŭ.
- Stock, m. (engl.)** stock, măr-furŭ cŕ remănŭ în depositŭ, în magazinŭ.
- Stoff, m.** materiă de lână netedă.
- Stoïcien, enne, adj.** și *m.* stoicŭ, filosofŭ din secta lui Zenone; omŭ severŭ, fermŭ, de caracterŭ tare.
- Stoïcisme, m.** stoicismŭ, filosofia lui Zenone, fermitate, austeritate a stoicilorŭ.
- Stoïque, adj.** stoicŭ, care ține de stoicismŭ.
- Stomacal, e, adj.** care fortifică stomaculŭ.
- Stomachique, adj.** care ține de stomacŭ.
- Storax, m. s. styrac,** resină odorante. Dela unŭ arbure ind. Mai alesŭ *styrax calamite*, styrax calamita.
- Store, m.** speciă de perdea, care se lasă și se redică printr'unŭ mecanismŭ.
- Strabisme, m.** strabismŭ, vedere divergentă, crucișŭ.
- Strabite, m.** affectatŭ de *strabisme*.
- Stradivarius, m.** violină fabricată de Stradivarius.
- Stramonium, m.** datura stramoniiŭ, plantă solaneă. Și *stramoine, noix mételle*.
- Strangulation, f. vd. étranglement.**
- Strangler, vd. étrangler.**
- Strangurie, f. med.** stranguriă.
- Strapassonner, v. a. s. strapasser,** a depinge, du-grăvi, repede, grossolan, inus.
- Strapontin, f.** scaunŭ moobile în unele trăsșure.
- Stras, m. s. strass,** stras, compozițiune care imită diamantele, inventată de Stras.

Strasse, f. călți de mătasse.

Stratagème, m. stratagemă, întorsură astuțioasă de resbel.

Stratège, m. s. *stratègue*, strategă, comandante allu armatei la Athena ant.

Stratégie, f. strategiă. Par-tea arții militari care se ap-lică la marile operațiuni de resbelu. [de strategiă.

Stratégique, *adj.* strategică,

Stratègiste, m. strategistă, cunnoscătoru de strategiă.

Stratification, f. stratifi-cațiune, ordinațiunea sub-stanțelor în strate.

Stratifier, v. a. *chem.* a stratifica, aseda substanțe in diverse strate.

Stratocratie, f. guvernă militare.

Stratographie, f. descrip-țiunea unei armate.

Stréilitz, m. vechiă corpă de pedestri la Russi.

Stribord, m. vd. *Tribord*.

Strict, *e*, *adj.* strictă, esactă.

Strictement, *adv.* rigurosă, strinsă, esactă, severă.

Strident, *e*, *adj.* stridinte, care produce sgomotă sub-tire.

Strié, *ée*, *adj.* vërgată, cu dungi. Comp. *cannelé*.

Stries, f. *pl.* vërgătore, dungi.

Strigile, m. instrum. că sã rată pelea la ant.

Striures, f. *pl.* vd. *stries*.

Strongle, m. verme intes-tinale. [stronțiu.

Strontiane, f. ossidă de

Strontium, m. *chem.* stron-țiu, ună corpă simplu.

Strophe, f. strofe, prima stanță dintr'ua odă.

Structure, f. structură, modă cum este construită ună e-dificiū; *fig.* ordine, rân-duire.

Stryge, m. speciă de vam-piră.

Stuc, m. molosă de calce și marmure albă redussă înpul-bere.

Stucateur, m. lucrătoru la stuc, vd. *prec.*

Studieusement, *adv.* stu-diosă, cu aplicațiune.

Studieux, *euse*, *adj.* stu-diosă, applicată la studie.

Stupéfactif, *ive*, *adj.* vd. *stupéfiant*.

Stupéfaction, f. mirare, ui-mire, estraordinariă.

Stupéfait, *e*, *adj.* uimită forțe, nemobile de mirare.

Stupéfiant, *e*, *adj.* care uimesce estraordinariu.

Stupéfier, v. a. a causa tai-rare escessivă, uimi tare.

Stupeur, f. stupore, profundă mirare, uimire forte.

Stupide, *adj.* stupidă, ne-rodă.

Stupidement, *adv.* stupidă, nerodesce (neghiobesce).

Stupidité, f. stupiditate, spi-rită greă (neghiobiă).

Style, m. stilă, modă de a esprime inscrișă cuetarile: aculă cadrantelu solaru.

Styler, v. a. a forma, de-prinde, obicinui, *fam.*

Stylet, m. stiletă, pumnală mică.

Stylobate, m. partea infe-riore a unu edificiu ador-nată cu colonne.

Stypticité, f. proprietate stiptică, vd. *urm.*

Styptique, *adj. med.* stip-ticū, care stringe.

Syrax, *vd. storax.*

Su, *m.* cunnoscință de unū lucru. *Au su de tous*, cu sciința tutorū; *vd. Vu.*

Suaire, *m.* copperișii, lințo-liū mortuariū. *Comp. linceul.*

Suant, *e, adj.* care traspiră, nădușește.

Suave, *adj.* suave, dulce, plăcutū odoratului, spirituluī. Mai alessū despre mirosuri.

Suavité, *f.* suavitate, dulcēță.

Subalterne, *adj.* subalternū, subordinatū, inferiorū.

Subdélégation, *f.* commis-siune cu putere de a lucra.

Subdélégué, *ée, adj.* com-missū cu putere de a lucra.

Subdéléguer, *v. a.* a com-mite, trāmite, cu putere de a lucra.

Subdiviser, *v. a.* a subdi-vide, împārți uă parte din-tr'unū totū deja împārțitū.

Subdivision, *f.* subdivisiune, *vd. prec.* [subericū.

Subérate, *m.* sare de acidū

Subéreux, *euse, vd. lié-geux.*

Subérique, *adj.* Califică unū acidū estrassū din papură.

Subhastation, *f.* međatū.

Subintrante, *f. med.* tri-guri cē vinū inainte de a fi trecutū precedințile.

Subir, *v. a.* a suferi (răbda).

Subit, *e, adj.* subitū, inopi-natū, care vine de-uădată, neasșteptatū, *soudain.*

Subitement, *adv.* subitū, repede, deuădată, *soudaine-ment.*

Subito, *vd. prec.*

Subjectif, *ive, adj.* subiec-tivū, care se referese la su-biectulū cugetătoriū, la prin-cipiulū intelectuale, la spiritū. *Opp. objectif*, care vine spi-ritului dela obiectele esterne.

Subjectivement, *adv.* su-biectivū.

Subjectivité, *f.* subiectivi-tate, starea subiectivuluī.

Subjonctif, *m. gram.* sub-juntivū.

Subjuguer, *v. a.* a subjuga, supune (cu armele).

Sublimation, *f. chem.* su-blimațiune, *vd. sublimer.*

Sublimatoire, *m.* vassū pentru sublimațiune.

Sublime, *adj.* sublime, înaltū; *m.* ceaă cē este mare, escelinte în acțiuni, în stilū etc. Il se dit des choses mo-rales et qui regardent l'es-pirit.

Sublimé, *m. chem.* subli-matū, preparațiune de mer-curiū. [sublime.

Subliment, *adv.* în modū

Sublimer, *v. a. chem.* a su-blima, înălța (in-tr'unū tubū) prin ferbere părțile volatili ale unū corpū uscatū.

Sublimité, *f.* sublimitate, ca-litatea sublimelū.

Sublingual, *e, adj.* sublim-bale, care este sub limbă.

Sublunaire, *adj.* sublu-nare. care este între pămintū și orbita luneī.

Submerger, *v. a.* a cufunda.

Submersible, *adj.* sub-mersibile. Se đice de florile plantelorū apatice.

Submersion, *f.* mersiune,

cufundare; mare inundațiune.

Subodorer, *v. a.* a simți, mirosi, de departe, după urme.

Subordination, *f.* subordinațiune, depindință.

Subordonné, *ée, adj.* subordonatū, depindinte, suppusă la.

Subordonnement, *adv.* prin subordinațiune.

Subordonner, *v. a.* a subordina, stabili ordine de depindință (de jeosū in sus).

Subornation, *f.* vd. *Séduction*.

Suborner, *v. a.* a duce la rău, corrupe, vd. *séduire*.

Suborneur, *euse, adj.* și *sust.* coruptorū.

Subrécharge, *m.* cellū cē ē însărcinatū sē conducă sarcinele (încărcătura) unei navī.

Subrécot, *m.* escedinte din speșe preveđute.

Subreptice, *adj. jur.* subrepticīū, obținutū printr'unū falsū espusū, furtivū, illicitū.

Subrepticement, *adv.* subrepticīū, pe furișū.

Subreption, *f.* subreptiune, falsă espunere, cā sē obțină uā grațiā dela unū superiorū.

Subrogation, *f.* subrogațiune, vd. *urim*.

Subroger, *v. a.* a subroga, substitui, pune în loculū cui-va.

Subrogé-tuteur, *m.* însărcinatulū sē îngrijescă de buna gestiune a unū tutorū.

Subséquentment, *adv.* în urmă, pe urmă, *ensuite*.

Subséquent, *e, adj.* care urmeđă, vine după.

Subside, *m.* impositū redicatū pentru necesitățile statului, ajutoriū în bani (cē și dă statele aliante).

Subsidaire, *adj.* subsidiariū, care vine secundariū sē susțină unū primū mijlocū, uā rațiune principale.

Subsidairement, *adv.* subsidiariū, ajutătorū.

Subsistance, *f.* subsistință, nutrimentū și întreținere.

Subsister, *v. n.* a subsiste, a trăi și se întreține.

Substance, *f. fil.* substanță; ființă care subsiste de sine, esință, materiă. Spre diferență de *accident*.

Substantiel, *elle, adj.* substanțiale, plinū de substanță.

Substantiellement, *adv.* substanțiale, plecândū dela substanță, în substanță.

Substantif, *m. gram.* substantivū.

Substituer, *v. a.* a substitui, pune în loculū altuia.

Substitut, *m.* substitutū, cellū cē ține loculū altuia în absință.

Substitution, *f.* substituțiune, înlocuire.

Substruction, *f.* construcțiune subterrană.

Subterfuge, *m.* subterfugiū, mijlocū artificiosū cā sē scapă de ce-va, sē esă din ce-va, în materiă de affacerī, de discussiune, (chichiță).

Subtil, *e, adj.* subțire, mēnuntū, finū, *délié, menu*.

Subtilement, *adv.* cu subțirate, cu fineță.

Subtilisation, vd. *distillation*, vech.

Subtiliser, v. a. a subțiri, face fină; înșela cu fineță.

Subtilité, f. subțiritate, fineță.

Subulé, *éc.*, *adj. bot.* subulată, cu virfulă forte fină.

Subvenir, v. n. a ajjuta, veni în ajutoriulă, ușura.

Subvention, f. subvențiune, ajutoriul în bani; subședlă, înoposițiune aussiliare.

Subventionner, v. a. a concede, a da, subvențiune.

Subversif, *ive*, *adj.* subversivă, distructivă, (în sensulă morale).

Subversion, f. subversiune, distrucțiune, *renversement*.

Subvertir, v. a. a subverti, destrui (resturna, *renverser*). Usit. numai la figurat.

Suc, m. succă, zémă.

Succédané, *ée*, *adj. med.* Califică unul remediulă ecivalinte cu altele în acellăși casă.

Succéder, v. n. a succede, urma, veni în loculă, veni pe urmă; a reeși, isbuti.

Succès, m. successă, rezultatulă, mai alessă ferică (isbândă). [urmasiulă.

Successesseur, m. successorulă,

Successibilité, f. dreptulă de successiune.

Successible, *adj.* successibile, care face capabile să succedă.

Successif, *ive*, *adj.* successivă, care merge unulă după altulă. *Droits*—s, drepturilă la uă successiune.

Succession, f. successiune, urmare pe rândulă: ereditate.

Successivement, *adv.* suc-

cessivă, unulă după altulă.

Succin, m. succinulă, chichli-barulă galbinulă, *ambre jaune*.

Succinct, *e*, *adj.* scurtulă, strinsulă, succintulă.

Succinite, f. succinită, granatulă galbinulă.

Succintement, *adv.* în scurtulă.

Succion, f. sugere.

Succomber, v. n. a căde de greutatea povereilă, fi învinsulă. — Cu prep. *sous*, pe cândulă *succomber* ulă, a cede, se lasă după, se supune: — *à la tentation*.

Succulement, *adv.* succulinte, cu succulă.

Succulent, *e*, *adj.* succulinte, plinulă de succulă, zemosulă.

Succursale, f. succursale, biserică aussiliare unei parossie; stabilimentulă subordinatulă altuiă de acellăși genulă.

Succursaliste, m. care provine dela uă succursale.

Sucement, m. sugere.

Sucer, v. a. a sugere.

Suceur, m. celulă cè sugere.

Suçoir, m. organulă care servește pentru sugere (la insecte.)

Suçon, m. mică redică tură cè se face pelilă sugindulă.

Suçoter, v. a. a sugere de mai multe ori. *fam.*

Sucré, m. sacharulă. *Louanges à mi*—, laude date cu părere de răulă.

Sucré, *ée*, *adj.* sacharatulă.

Sucrer, v. a. a sachara, pune sacharulă la.

Sucrerie, f. stabilimentulă unde se face sacharulă.

- Sucrier**, *m.* vassă pentru sachară.
- Sucrin**, *e, adj.* avindă gustul sacharului, dulce.
- Suction**, *f.* vd. *Succion*.
- Sud**, *m.* sudă, mătă-di.
- Sud-est**, *m.* sudă-estă. Puntă între sudă și resărită.
- Sud-ouest**, *m.* sudă-vestă. Puntă între sudă și appusă.
- Sudorifique**, *adj. s. sudo-rifère*, sudoriferă, care produce assudélă.
- Suée**, *f.* nelinisce subită amestecată cu frică.
- Suer**, *v. n.* a transpira, asuda.
- Suette**, *f. med.* assudélă abundante cu friguri maline.
- Sueur**, *f.* assudélă.
- Suffètes**, *m. pl.* suffeți, primii magistrați ai Cartagini ant.
- Suffire**, *v. n.* a fi destulă, fi sufficinte, ajunge, fi de ajunsă. *Il suffit*, e destulă. *Cela suffit*, ajunge, e destulă. [tulă.
- Suffisamment**, *adv.* des-
- Suffisance**, *f.* sufficintă, indestulare.
- Suffisant**, *e, adj.* destulă, de ajunsă. *Cà sust.* vd. *arrogant, présomptueux*.
- Suffixe**, *f.* suffisse, silabă adausă la finele vorbeii, pe cândă *préfixe*, silabă adausă la inceputulă vorbeii.
- Suffocant**, *e, adj.* năbușitoriu.
- Suffocation**, *f.* perdere de respirațiune, năbușelă.
- Suffoquer**, *v. a.* a suffoca, năbuși; *v. n.* a perde respirațiunea, se năbuși.
- Suffragant**, *adj. m. și sust.* Se dice de ună episcopă în respectulă mitropolitului seă.
- Suffrage**, *m.* suffragiă, votă. *La pl.* rugăciuni bisericesci.
- Suffusion**, *f. med.* vd. *épanchement*.
- Suggérer**, *v. a.* a sugeri, insinui, face se între în spirită; deștepta cui-va, inspira.
- Suggestion**, *f.* vd. *Instigation*.
- Suicide**, *m.* suicidiă, omoră de sine însu-și.
- se* **Suicider**, *v. r.* a se sinucide, se ucide însu-și, (*rea espression*).
- Suie**, *f.* funingine.
- Suif**, *m.* seă,
- Suiffer**, *vd.* *Suiver*.
- Suins**, *m. pl.* sări neutre separate din sticlă.
- Suint**, *m.* unsură (soielă).
- Suintement**, *m.* curgere nepreceptibile, pe nesimțite.
- Suinter**, *v. n.* a curge nepreceptibile, nesimțită, a se umedi. [pelă.
- Suisse**, *m.* portariă de os-
- Suite**, *f.* șiră, consecință, urmare, suită.
- Suivant**, *e, adj. și sust.* următoriu.
- Suivant**, *prep.* după, conforme cu. *Suivant que*, după cum, *selon que*.
- Suiver**, *v. a.* a unge cu seă.
- Suivi**, *ie, adj.* urmată în șiră, continuită.
- Suivre**, *v. a.* a urma, veni după.
- Sujet**, *ette, adj.* suppusă, care e în depindință, obligată la. *Ca sust.* suppusă unei autorități suverane.

Sujet, *m.* subiectu, causă, motivu; materiă asupra cui scrie, vorbește, cine-va; obiectul unei științe; *gram.* subiectul.

Sujétion, *f.* depindință; asiduitate necesară, supunere.

Sulfate, *m. chem.* sare din acidu sulfuricu și uă base.

Sulfaté, *ée, adj. chem.* care conține sulfatu.

Sulfite, *m.* sare formată din acidu sulfuros și uă base.

Sulfure, *m.* sulfuru, combinațiune de sulfu cu alte corpuri.

Sulfureux, *euse, adj.* sulfuros. Și *sulfuré, ée.*

Sulfurique, *adj. m.* sulfuricu. Se dice de acidul de sulfu cellu mai ossigenatu.

Sulpicien, *enne, adj.* scolaru de teolog. din seminaru de Saint-Sulpice, la Paris.

Sultan, *m.* sultanu.

Sultane, *f.* sultană; speciă de nave turc.

Sultanin, *m.* monnetă de auru în Turcia.

Sumac, *m. bot.* genă de arborei terebintacei. Și *rhus, vinaigrière.*

Super, *v. n. mar.* a se astupa.

Superbie, *f.* superbiă, mândriă, arrogantă.

Superbement, *adv.* cu magnificință, mărețu, mândru.

Supercherie, *f.* fraude, înșelăciune, cu linață.

Superfétation, *f.* vd. *Redondance.*

Superficie, *f.* suprafață; aparință.

Superficiel, *elle, adj.* superficiale, care nu e decât la suprafață; *fig.* care nu meditează profundu.

Superficielement, *adv.* superficiale, numai pe d'asupra.

Superfin, *e, adj.* superfinu, de calitate superioare.

Superflu, *ue, adj.* superfluu, de prisosu, inutile.

Superfluité, *f.* superfluitate, prisosință, lucru de prisosu.

Supérieur, *e, adj.* superioru, mai presus.

Supériorément, *adv.* superioru perfectu.

Supériorité, *f.* preminință, escelință mai presus de, alți.

Superlatif, *ive, adj. gram.* superlativu, cellu mai înaltu.

Superposer, *v. a.* a pune unu obiectu d'asupra altuia.

Superposition, *t.* supra-pozițiune.

Superpurgation, *f.* purificațiune excesivă.

Superséder, *vd. surseoir,* vech.

Superstitieusement, *adv.* superstițiosu.

Superstitieux, *euse, adj.* superstițiosu.

Superstition, *f.* superstițiune; falsă idee de unele practice religioase; *fig.* escesu de esactitate.

Supin, *m. gram.* supinu.

Supinateur, *m.* și *adj.* Se dice de doi muschi dela brațulu anterioru și dela mână.

- Supination**, f. mișcare ce mușchii (vd. *prez.*) procură brațiului anterior și mânei.
- Supplantation**, f. substituțiune, vd. *urm.*
- Supplanter**, v. a. a supplanța, face pe cine-va să părădă autoritatea sa, creditul său, și a intra în locul lui. [înlăcuire.
- Suppléance**, f. suplinință,
- Suppléant**, e, *adj.* suplininte, înlăcuitor.
- Suppléer**, v. a. a suplini, ține locul, înlăcu.
- Supplément**, m. suppliment, appendice. În geom. — *d'un arc* seîu *d'un cercle*, supplimentul unui anghiū seîu unui cerc, ceea ce i lipsesce că să vade de 180 grade.
- Supplémentaire**, *adj.* supplimentare, de suppliment.
- Supplétif**, *ive, adj.* suppletiv, completiv, care implinesce lipsa, care e suppliment.
- [gător.
- Suppliant**, e, *adj.* și *sust.* rugăciune, rugăciune cu sumisiune.
- Supplication**, f. suplicațiune, rugăciune cu sumisiune.
- Supplique**, m. suppliciu (casnă), punitiune corporale ordonată de justiță, mare suferință.
- Suppicié**, *ée, adj.* supliciat, chinut. *Il a usit.*
- Supplicier**, v. a. a face să sufire suppliciu mortii.
- Supplier**, v. a. a suplica, ruga cu sumisiune, unilit și cu stăruință.
- Supplique**, f. supplică, petițiune, jalbă.
- Support**, m. pedestale, ceea ce susține un lucru; resemă. [bile, de suferit.
- Supportable**, *adj.* suferibil.
- Supportablement**, *adv.* în mod suferibil. [suferi.
- Supporter**, v. a. a susține,
- Supposable**, *adj.* posibil de presupus.
- Supposé**, *ée, adj.* presupus, nesigur, dat pentru adevărat. Că prep. *supposé ce fait*, presupunind acest fapt. *Supposé que*, decă.
- Supposer**, v. a. a stabili că priimit un lucru ipotetic, a presupune, presumi, da cu părerea.
- Supposition**, f. presupunere, conjectură.
- Suppositoire**, *adj. m.* speciă de remediu purgativ.
- Suppôt**, m. cel ce servește rell proiecte ale altuia.
- Suppression**, f. supresiune, vd. *urm.*
- Supprimer**, v. a. a supprime, impedi, s. face să inceteze aparițiunea; tăia, lăsa afară uă literă din vorbă etc. [pureță.
- Suppurant**, e, *adj.* care suppurativ,
- Suppuratif**, *ive, adj. med.* suppurativ, care facilitează supurațiunea.
- Suppurer**, v. n. a supura.
- Supputation**, f. calcul, socotelă, vd. *calcul.*
- Supputer**, v. a. vd. *calculer.*
- Suprématie**, f. autoritate mai presus de toți cei-alți.
- Suprême**, *adj.* suprem, mai presus de tot în genul seîu.

Sur, *e*, *adj.* acidu, acru.
Sûr, *e*, *adj.* vd. *Certain*.
Sur, *prep.* pe, peste, asupra.
Surabondamment, *adv.* foarte abundante, mai multu decâtu de ajunsu.
Surabondance, *f.* foarte mare abundanță.
Surabondant, *e*, *adj.* pe d'assupra, de prisosu.
Surabonder, *v. n.* a fi foarte abundante.
Suracheter, *v. a.* a cumpăra pré scumpu, peste prețu.
Suraigu, *uă*, *adj. mus.* foarte acutu.
Surajouter, *v. a.* a adăugi la ceaa cè era deja adaussu.
Sur-aller, *v. n.* Se dice de unu căne de vinătore, care trece fără să strige.
Sur-andouiller, *m.* țepușu mai mare decâtu altele.
Surannation, *f.* cessațiune, incetare a effectuluî unui actû valabile numai pentru timpu determinatu.
Suranné, *é*, invecitû, care nu mai este valabile.
Surraner, *v. n.* a avè mai multu decâtu unu annu de dată, (despre acte). Comp. *périmer*.
Sur-arbitre, *m.* arbitru care judecă între arbitrii cu opiniunile împărțite. [oțetu].
Surard, *adj. m.* speciă de **Surbaissé**, *é*, *archit.* [voâte—e], care merge injeosindu-se către mijlocu.
Surbaissement, *m.* cantitatea câtu merge uă arcata, uă boltă, injeosindu-se.
Surbaisser, *v. a.* *archit.* a construi uă boltă care

merge injeosindu-se către mijlocu.
Surcens, *m. jur.* peste censu. Venitulû unei eredități mai presus de censu.
Surcharge, *f.* adaussu de greutatei.
Surcharger, *v. a.* a adăugi sarcinele, greutateile.
Surchauffer, *v. a.* a încălđi pré multu ferrulû.
Surchauffure, *f.* ferru pré multu încălđitû.
Surcomposé, *é*, *adj. gram.* Califică timpulû verbuluî unde aussiliar. *avoir* è duplicatû, s. e. *il avait eu*.
Surcouper, *v. a.* a tăia încă uădată (la joculû de cărți). [imentațiune].
Surcroît, *m.* adaussu, aug-
Surcroître, *v. a.* a adăugi pré multu.
Surdent, *m.* dinte care vine peste unu altulû, între alți.
Surdité, *f.* surđitate, surđelă.
Surdorer, *v. a.* a înăuri, poli, îndouitû, profundu, solidu. [spatele caluluî].
Surdos, *m.* curea de pe
Sureau, *m. bot.* socu.
Surette, *f.* leuștenu comunu, și *surette*, *oseille*.
Sûrement, *adv.* certu, de siguru.
Suréminent, *e. adj.* eminite in gradû supremu.
Surenchère, *f.* prețu offeritu mai presus de altulû.
Surenchérir, *v. a.* a offeri unu prețu superioru.
Surenchérisseur, *m.* cellu cè offeresce unu prețu mai mare decâtu altulû.
Surérogation, *f.* bine cè

face cine-va mai mult decât este obligat să facă.

Surérogatoire, *adj.* care ese afară din obligațiune.

Suret, *ête*, *adj.* acrișioriu.

Sûreté, *f.* siguranță. *Comp. garantie.*

Surexcitation, *f.* intinsitatea acțiunii vitali.

Surexciter, *v. a.* a adăugi intinsitatea acțiunii vitali.

Surface, *f.* suprafață, esteriorul unui corp. *Geom.* suprafață, mărime care n'are decât două dimensiuni: lățime și lungime.

Surfaire, *v. a.* și *n.* a cere un preț pre redicat.

Surfaix, *m.* cingul (chingă), ce se asședă peste cele-alte cingule. [pe boboc.

Surfeuille, *f. bot.* membrană

Surfleurer, *v. n.* a înflori după ce a dat fructul.

Surgeon, *m.* mică ramure ce ese din trunchiul arburului. [de-uădată, se ivi.

Surgir, *v. n.* a se redica, eși

Surhaussement, *m. archit.* înălțatură.

Sarhausser, *v. a. archit.* a înălța, redica mai sus.

Surhumain, *e, adj.* mai presus de puterile omului.

Surintendance, *f.* îndintă generale, sarcina îndintelului generale.

Surintendant, *m.* îndinte generale.

Surintendente, *f.* consortea îndintelului generale. Principalea directrice a caselor de educațiune stabilite pentru Legiunea de onore.

Surjet, *m.* cussătură pe materia îndouită.

Surjeter, *v. a.* a cósse în *surjet*, *vd. prec.*

Surlangue, *f.* cărbune, antracite, la limba animalilor.

Surlendemain, *m.* a treia zi.

Surlonge, *f.* carne din spinarea bouului.

Surmener, *v. a.* a fatiga, osteni, pré multă (un cal etc.)

Surmesure, *f.* ceaa ce escede măsura, trece peste măsura.

Surmontable, *adj.* care se pôte întrece, învinge.

Surmonter, *v. a.* a se redica d'assupra; a întrece, învinge.

Surmoule, *f.* tipar luat după uă figură de gips.

Surmoût, *m.* vin nefermintat, netescuit.

Surmulet, *m.* un pescu.

Surmulot, *m.* un șiorece mare.

Surnager, *v. n.* a înnota pe d'assupra; a subsiste.

Surnaitre, *v. n.* a cresce peste ce-va.

Surnaturel, *elle, adj.* supranaturale, singular.

Surnaturellement, *adv.* estraordinariu, peste natură.

Surnom, *m.* connume, nume adaussă numelui propriu.

Surnommer, *v. a.* a connumi, adăugi un epitet lângă numele. (porocli).

Surnuméraire, *adj. și sust.* care ے pesie numărul determinat, supranumerariu.

Surnumériat, *m.* timpul cândă remăne cine-va peste numărul cerut.

Suron, *m.* t. semne de pelearoșiă, cè se lîpescù la collete cu mèrfă americană.

Suros, *m.* tumóre la picio-rulù calului.

Surpasser, *v. a.* a întrece, escede, a fi mai sus decătù.

Surpayer, *v. a.* a plăti pré scumpù, pré multù.

Surpeau, *f.* vd. *épiderme*.

Surplis, *m.* vestimîntù ec-clesiasticù de pândă.

Surplomb, *m.* defectulù lucrului neperpendicularare. *Mur en —*, murù cè se applécă din sus în afară.

Surplomber, *v. n.* a nu fi perpendicularare, a se appleca în ânghiù acutù cu orison-tele, *être hors de l'aplomb*.

Surpluées, *f. pl. voies —*, urme *[pistes]* ale vinatului peste carì a plouatù.

Surplus, *m.* escedinte, pri-sosù.

Surposé, *ér, adj.* supra-pusù.

Surprenant, *e, part. adj.* de mirare. *étonnant*.

Surprendre, *e, v. a.* a îm-plé de mirare, a uimi (sur-prinde).

Surpris, *e, adj.* miratù, uim-itù.

Surprise, *f.* mirare, uimire.

Surrénal, *e, adj. anat.* as-ședatù peste rênichì.

Sursaut, *m.* mișcare su-bită produssă de uă sensa-țiune repede și violinte.

Surséance, *f.* vd. *Suspension*.

Sursemer, *v. a.* a semèna pe unù pămîntù deja semè-natù.

Surseoir, *v. a. și n.* a sus-pinde (despre affaceri), dif-feri, întârdia, *différer, re-mettre*.

Sursis, vd. *Délai*.

Sursolide, *adj. și m.* Se dice în alg. de a patra pu-tere a unei mărîmì.

Surtaux, *m.* tasse escessivă pentru impositù.

Surtaxe, *f.* nouă tasse, im-positù escessivù.

Surtaxer, *v. a.* a pune tasse pré înaltă.

Surtout, *adv.* mai alessù, mai cu sémă, principale, *principalement*.

Surtout, *m.* surtucù.

Surveillance, *f.* priveghiare, veghiare într'adinsù, cu au-toritate, assupra.

Surveillant, *e, adj.* prive-ghiătoriù, care priveghédă.

Surveil, *f.* a doua și înainte de altă și determinatã. *Comp. avant-veille*.

Surveiller, *v. a. și n.* a priveghia, veghia cu au-toritate assupra.

Survenance, *f.* adventù, sosire, pe neasșteptate.

Survenant, *e, adj.* care vine, sosesc, neasșteptatù.

Survendre, *v. a.* a vinde pré scumpù, peste prețù.

Survénir, *v. n.* a veni, sosi, inopinatù, negânditù; a se adăugi peste.

Survente, *f.* vindere cu prețù escessivù, pré mare.

Survénu, *ue, adj.* venitù pe neasșteptate. *Sust. f.* so-sire neasșteptatã.

Survêtir, *v. a.* a investi pe d'assupra.

Survider, v. a. a redica uă parte din ceaa cè este într'unū vassū.

Survie, f. supravețuire.

Survivance, f. dreptū de a succede unū omū în funcțiunea sa după mórte.

Survivancier, m. cellū cè are uă *survivance*, vd. *prec.*

Survivant, e, *adj.* care supravețuesce, trăiesce, după mórtea altuia.

Survivre, v. n. a vețui, trăi după decessulū, după mórtea, altuia.

Sus, *prep.* pe, peste; *or sus*, spuneți-ne; *en sus*, mai presus, peste acèsta, *par delà.*

Sus, *interj.* sus! sculați! *fam.*

Susceptibilité, f. dispozițiune a se offensa, a se supèra pré facile.

Susceptible, *adj.* susceptibile, priinciosū, priimitoriū de; care se supèră currindū.

Susception, f. susceptiune, priimirea ordinilorū sacre.

Suscitation, f. vd. *suggestion*, vech.

Susciter, v. a. a suscita, sugeri, face sè se ivescă.

Suscription, f. adressă scrissă pe pliculū unei epistole.

Susdit, e, *adj.* sus-dissū, numitū mai sus.

Sus-dominante, f. *mus.* notă care este cu unū gradū mai sus decătū dominantea; a șèssé notă a tonulū.

Susin, m. *mar.* punte din appoi la corabiă.

Suspect, e, *adj.* suspectū, bănuitū, de neincredere.

Suspecter, vd. *Soupçonner.*

Suspendre, v. a. a suspende, ține în sus (atirna); întrepuce, differi, întârdia.

Suspens, m. vd. *interdit.* — *En suspens*, în nesigurantă.

Suspense, f. censură *care suspende unū ecclesiasticū din funcțiunile selle.

Suspenseur, *adj. m. anat.* care ține suspinsū.

Suspensif, *ive, adj.* suspinsivū, care suspende, opresce.

Suspension, f. suspinsiune (atirnare), incetare.

Suspensoire, m. suspinsorū, speciă de bandagiū.

Suspicion, t. suspiciune, bănuintă, vd. *souçon.*

Sustentation, f. sustintațiune, întreținere, nutrițiune.

Sustenter, v. a. a sustinta, întreține vièta prin aliminte.

Suture, f. *anat.* sutură, uniunea cellorū douè părți ale ossulū creștetulū, cusătură.

Suzerain, e, *adj.* suzeranū, *séigneur*—, domnū posesorū unū feudū, de care depindū alte feude.

Suzeraineté, f. suzeranitate.

Svelte, *adj.* vd. *délié, léger.*

Sveltesse, f. ușurintă în pictură.

Sybarite, m. sibaritū, omū affeminatū și coruptū, cum era Sybaritiū.

Sycomore, m. speciă de carpinū. Și *figuier sycomore. faux-platane.*

Sycophante, m. vd. *fourbe, délateur.*

Syllabaire, *m.* cârtică pentru a studia să citească.

Syllabe, *f. gram.* silabă.

Syllaber, *v. a.* a silabi, citi prin silabe.

Syllabique, *adj.* silabică.

Syllepse, *f. gram.* sillepse. Figură prin care discursul respunde mai multă cugetării noastre, decâtă regulilor gramaticali.

Sylogisme, *m. log.* sillogismă. Argumentă compusă din trei propozițiuni, măjorea, minorea și consecința.

Sylogistique, *adj.* sillogistică, de sillogismă.

Sylphe, *syphide*, *f.* siliidă, geniu elementare allă aerului în cabalistică.

Sylvain, *m. myth.* silvană, deū allă păduriloră. La *pl.* ordine de passeri pădurene.

Sylvestre, *adj.* silvestre, care cresce în păduri.

Symbole, *m.* simbolă, semnă.

Symbolique, *adj.* simbolică.

Symboliser, *v. n.* a avé conformitate [*avec qch.*, cu cv.].

Symétrie, *f.* simetriă. Porțiune de mărimă și de figură între părțile unui totă.

Symétrique, *adj.* simetrică.

Symétriquement, *adv.* simetrică, cu simetriă.

Symétriser, *v. n.* a face simetriă.

Sympathie, *f.* simpatia, corresponsință între calitățile unoră corpuri, aptitudinea unoră corpuri de a se uni, raportă de inclinațiuni.

Sympathique, *adj.* simpatică, care place. În *fisiol.* care depinde de simpatia.

Sympathiser, *v. n.* a avé simpatia. [petale unite.

Sympétalique, *adj. bot.* cu

Symphonie, *f.* simfonia. Concertă de instruminte musicale.

Symphoniste, *m.* simfonistă, care compune simfonie.

Symphise, *f. anat.* simlise, uniunea naturale a ósseloră.

Symphite, *f. bot.* vd. *consoude*.

Symptomatique, *adj. med.* simpatomică.

Symptôme, *m. med.* simpatomă, semnă, indicia.

Symptôse, *f.* vd. *Atrophie*.

Synagélastique, *adj. nat.* sinagelastică. Se dice de pescii cari innotá împreuna.

Synagogue, *f.* adunanța fideliloră sub legea vechiă, sinagogă.

Synalèphe, *f. gram.* sinalefe, junctiune a doue vorbe într'una singură.

Synallagmatique, *adj.* sinallagmatică. Se dice de ună contractă care conține obligațiune reciprocă între părți.

Synallagmatiquement, *adv.* sinallagmatică, de obligațiune mutuale.

Synanthéré, *ée, adj. bot.* ale cui stamine sunt unite prin antere. Și *synanthérique*.

Synarthrose, *f. anat.* sinartrose, articulațiune nemobile.

Synaxe, *f.* sinasse. Uniunea vechiloră creștini că să celebredă cina.

Syncelle, *m.* sincelă, ofli-

- ciariu de lângă patriarhi, în vechia biserică greacă.
- Synchrone**, vd. *Isochrone*.
- Synchronique**, *adj.* sincronică. Se dice de unu tabe'ũ unde sunt allaturate eveniminte de aceeași epocã în diverse locuri.
- Synchronisme**, *m.* vd. *simultanéité*.
- Synchyse**, *f. gram.* confusiune, transpozițiune de vorbe.
- Syncope**, *f. med.* sincope, leșinũ; *gram.* suppressiunea, tăierea, unei vorbe.
- Syncooper**, *v. a.* a face uã sincope, vd. *prec.*
- Syncretisme**, *m.* sincretismũ, conciliațiune de secte differinți.
- Syndérese**, *f.* remustrare de consciință.
- Syndic**, *m.* sindicũ, însărcinatũ cu affacerile unei uniuni de creditori etc.
- Syndical**, *e, adj.* syndicale, de sindicũ.
- Syndicat**, *m.* sindicatũ, funcțiunea sindicului.
- Synecdoche**, *synecdoque*, *f. gram.* sinecdocã, figurã prin care se iea genulũ pentru speciã etc.
- Synérèse**, *f. gram.* sinerese, contractiune, uniune de doue silabe într'una în aceeași vorbã.
- Synévrose**, *f. anat.* simfise ligamintosã. {plante.
- Syngénésie**, *f.* classe de
- Syngraphe**, *m.* singrafe, înscrissũ de détoria.
- Synodal**, *e, adj.* sinodale, de sinodũ.
- Synodalement**, *adv.* în sinodũ.
- Synode**, *m.* sinodũ, adunãta ecclesiasticilorũ diocesani.
- Synodique**, *adj.* scrissũ în numele unui sinodũ, către episcopii absinți, sinodicũ.
- Synonyme**, *adj.* și *m.* sinonimũ, vorbã avindũ ap-prope acell'ași sensũ cu alta.
- Synonymie**, *f.* calitatea sinonimelorũ.
- Synonymique**, *adj.* sinonimicũ, de sinonime.
- Synoptique**, *adj.* sinopticũ, care permite a imbrãcia dintr'ua singurã privire diversele părți ale unui totũ. La pl. s. *évangiles*—s, evangeliie cari concórdã între dinsele.
- Synovial**, *e, adj. anat.* sinoviale, vd. *urm.*
- Synovie**, *f. anat.* umóre viscosã a articulațiunilorũ mobili.
- Syntaxe**, *f.* sintasse, construcțiunea frasilorũ dupã regulele gramaticali.
- Syntaxique**, *adj.* sintassicũ, de sintasse.
- Synthèse**, *f.* sintese. Metodã de compositiune care descinde dela principie la consecințe, dela causã la efecte.
- Synthétique**, *adj.* sinteticũ, de sintese, prin sintese.
- Synthétiquement**, *adv.* sinteticũ.
- Syphon**, *m.* vd. *siphon*.
- Syriaque**, *adj.* siriacã. Se dice de limba Sirianilorũ anticũ.
- Syringa**, *m. s.* *seringat*, siringe. unũ frumosũ arburelũ.

Syphilis, *m. med.* sitile.
Syringotome, *m.* vechiū instrumentū chirurg. pentru operațiunea fistulei.
Syringotomie, *f. chir.* operațiunea fistulei.
Syrtes, *f. pl. s.* *sirtes*, sirte, nisipurī mobilī.
Systaltique, *adj.* care contractă și dilată alternativū.
Systématique, *adj.* sistematicū, regulatū prin sistemă.
Systématiquement, *adv.* sistematicū, prin sistemă.
Système, *m.* sistemă. Uniu-

ne de principie legate între sine, care ne permite să tragemū consecințe pentru a stabili uă opiniune, uă doctrină, etc.

Systole, *f.* mișcarea inimēi.
Systile, *m. archit.* colonne distanți între dinsele de două diametri s. patru moduli.
Syzètese, *f.* sictetese. Preliminariulū unei explicațiunii.
Syzygie, *f. astr.* punctele orbitei unei planete, cândū este în conjunțiune seū în opozițiune cu sórele. Timpulū. Lunei noue, seū unei pline.

T

T, *m.* una din consunanți. On prononce *té* suivant l'anc. l'appellation, et *te* suivant la moderne.
Ta, *poss.* ta; — *mère*, mama ta.
Tabac, *m.* tutunū.
Tabagie, *f.* locū publicū unde se formedă tutunū.
Tabala, *m.* mare tambură a negrilorū.
Tabarin, *m.* comedianū care delectă poporulū (du nom de *Tabarin*, acteur de farces, qui existait sous Henri IV), vd. *bouffon*.
Tabarinage, *m.* vd. *Bouffonnerie*.
Tabarinique, *adj.* demnū de unū comedianū (caraghiosū). [bacū].
Tabatière, *f.* cutiā de tabac.
Tabellion, *m.* altă-dată notariū, grafierū, în juricțiunile subalterne.
Tabellionage, *m.* officilū unū *tabellion*, vd. vorba.

Tabernacle, *m.* tabernaclu, tintoriū (cortū), unde ședea arca alianței la Ebrei.
Tabes, *m.* vd. *Consumption*.
Tabide, *adj.* tabidū, care suffere de slăbiciune.
Tabis, *m.* taftă gróssă undulată (moarată).
Tabiser, *v. a.* a face unde, ape, unei materie.
Tablature, *f.* semne dispuse pe linie, că se arréte musicanțilorū cāntulū.
Table, *f.* mēsă, tablă de marmure, de metalū. *La sainte* —, cuminecătura.
Table-ronde, *f.* uă instituțiune a cavalerismulū.
Tableau, *m.* tabelū, operă de pictură.
Tableautin, *m.* micū tabelū.
Tablée, *f.* uniune de persoane în giurulū unei mese.
Tabler, *v. n.* a pune, asședă, tablele la trictrac; a

se funda, pune temelii pe.

Tabletier, *m. ière*, *f.* strungării.

Tablette, *f.* laviță.

Tabletterie, *f.* strungărie.

Tablier, *m.* șiorțu.

Tabloin, *m.* podu de grinde, că se asșede uă bateriă de tunuri.

Tabouret, *m.* scăunelū.

Tabourin, *m.* t. locu înainte pe galeriă. [allū berbecilorū.

Tac, *m.* morbu contagiosū

Tacet, *m. mus.* silentiū.

Tâche, *f.* petă, maculă.

Tâche, *f.* sarcină, lucru de făcutu într'unu timpū determinatū.

Tâche, *f.* speciă de balotū. *En bloc et en —*, cu redicata (toptanulū).

Tâché, *ée*, *adj.* maculatū, pētatū.

Tâcher, *v. a.* a macula, pēta.

Tâcher, *v. n.* a se silī, se strădui sē. [cu diverse pete.

Tacheter, *v. a.* a însemna

Tachygraphe, *m.* tachi-grafū.

Tachygraphie, *f.* tachigrafiă. Și *tachigraphie*, *tachéographie*.

Tachygraphique, *adj.* tachigraficū, de scriere iute.

Tacite, *adj.* tăcutū, secretū.

Tacitement, *adv.* tăcutū, pe tăcute. [vorbesce puçinū.

Taciturne, *adj.* tăcutū, care

Taciturnité, *f.* caracterulū persōnei tăcute.

Tact, *m.* tactū, pipăitū.

Tac-tac, *m.* șgomotū regulatū în timpuri egalī.

Tacticien, *enne*, *adj.* tacticū, abile în tactică.

Tactile, *adj.* tactil'e, care se pōte attinge.

Taction, *f.* attingere, pipăire.

Tactique, *f.* tactică. Știința manoperelorū resbelului.

Taffetas, *m.* taftă.

Tafia, *m.* rachiū de sacharū.

Taiăut, *interj.* strigătū allū vinătorilorū că sē animeze căniī.

Taie, *f.* învelișū de pândă pentru perniță.

Taillab'e, *adj.* care se pōte tăia, suppusū la tăiare.

Taillade, *f.* tăiatură (în carne), tăiare în lungū de materiă.

Taillader, *v. a.* a tăia în lungū uă materiă.

Tailladin, *m.* felă de portocală fērtă în sacharū.

Taillanderie, *f.* comerciū cu unelte de dulgherū.

Taillandier, *m.* ferrariū, fabricante de unelte de dulgherī, de plugū etc.

Taillant, *m.* ascușiuulū unei lamine.

Taille, *f.* tăișiuulū sabiei, tăiare, modū de a tăia; taliă, statură; răboșiu; *mus.* vocea între bassū și contralto.

Taille-douce, *f.* săpătură tăcută numai cu stilulū (*vd. burin*) lără apă forte.

Taille-mer, *f.* partea interioare a pintenelūi (virfulūi pentru a rupe apa) dela nave.

Taille-plume, *m.* instrum. pentru tăiatū penne, condœ.

Tailler, *v. a.* a tăia. — *de l'ouvrage*, a tăia, croi, materia, ca sē nu mai remănă decâtū de cusutū.

Tailleresse, *f.* lucrătore care reduce monnetele la

măsura cerută (în fabr. de monnete).

Taillerie, f. artea de a tăia diamantele, locul unde se face. [rariu.]

Taillet, m. uneltă de fer-

Taillette, f. speciă de arte-siă, de placă.

Tailleur, m. croitoru.

Tailleuse, f. cussătorésă.

Taillis, m. și *adj.* pădure tină, care se taiă din timpu în timpu.

Tailloir, m. tocătoru de carne.

Taillon, m. adausu de impositu (*taille*), ce plătia cei nenobili.

Tain, m. foia de cossitoru și mercuriu, ce se aplică la sticlă, că se facă oglinde.

Taire, v. a. a tăcē, ascunde. *Se—*, a tăcē, ține silențiu.

Taisson, m. vd. *Blaireau*.

Talapoin, m. preotă siames.

Talc, f. speciă de pētră din care se face unu nisipu foarte finu, pētră de gipsu.

Talcaire, *adj.* care se referesce la *talc*.

Taleb, m. doctoru mahometană în Maroc.

Taled, m. veltu ce și punu ludeii pe capu în sinagoge.

Talent, m. talentu. Aptitudine căstigată seū naturale pentru unele lucruri, abilitate. [peste.]

Taler, v. a. a călca, merge

Taler, m. s. *daler*, vd. *écu*.

Taligan, m. parte din marginariulu unei navii de rebelu.

Talion, m. taliune, pedepsă egale ofinsei, la antică.

Talisman, m. talismanu, buccată de metalu etc., cui

credulitatea atribuesce virtutii estraordinarie.

Talismanique, *adj.* talismanică.

Talle, f. ramure ce crece în rădēcina arborelui.

Tallement, m. ramuri crescute în rădēcina arborelui.

Taller, v. n. a crece ramuri în rădēcina arborelui.

Tallevane, f. olă de gresă.

Tallipot, m. speciă de balmu, de curmalu.

Talmouse, f. prăjitură cu oue și cașcavalu.

Talmud, m. talmud. Carte care conține legile, doctrina, moralea și tradițiunile Ebreilor. [mud.]

Talmudique, *adj.* de tal-

Talmudiste, m. pătenu allu opiniuniloru talmudulu.

Taloche, m. lovitură pe capu cu mâna, *pop.*

Talon, m. călcăiu.

Talonner, v. a. a urmări de aproape.

Talonnaire, f. aripe ce Mercuriu purta la picioru.

Talpache, m. soldatū din uă trupă ușioră la Ungari.

Talus, m. povirnișulu unui țerrimū, unui muru etc.

Taluter, v. a. a construi povirnitū, în *talus*.

Tamanda, m. patrupedū americanu, care trăiesce cu furnice. Și *fourmilier*.

Tamarin, m. fructū de tamarindū.

Tamarinier, m. tamarindū, arbure din țerrele calde.

Tamaris, m. s. *tamarisc*, *tamarix*, unu arborelu.

Tambour, m. tobă.

- Tambour de basque**, *m.* mică tobă cu un fund, incungiuată de clopoței.
- Tambourin**, *m.* speciă de tobă în usă pentru unele cânturi de danț.
- Tambourinage**, *m.* bătaia de tobă.
- Tambouriner**, *v. n.* a bate toba; respindi uă noutate.
- Tambourineur**, *m.* tobosiaru.
- Taminier**, *m.* uă plantă.
- Tamis**, *m.* sită.
- Tamisage**, *m.* cernere.
- Tamiser**, *v. a.* a cerne.
- Tamiseur**, *m.* cernătoru, cellu cè cerne la unu apotecariu etc.
- Tamisier**, *m.* sitariu, cellu cè face site.
- Tampane**, *f.* uă rotă dela móră.
- Tampon**, *m.* astupușiu, dopu.
- Tamponnement**, *m.* astupare cu unu dopu.
- Tamponner**, *v. a.* a astupa cu unu dopu; lovi repede.
- Tam-tam**, *m. mus.* instrumentu de percussiu.
- Tan**, *m.* còje de stejariu, de castanu, pilită pentru argăsele. [compuse.
- Tanaisie**, *f. bot.* genū de
- Tancer**, *vd. Réprimander.*
- Tanche**, *f.* speciă de crapu de apă dulce.
- Tandis que**, *conj.* pecândū.
- Tangage**, *m.* balanțiatulū navii înainte și înderētu.
- Tangara**, *f.* nisce passeri tropice. [tactu.
- Tangence**, *f. geom.* contingență.
- Tangent**, *e, adj.* care attinge într'unu punctu singuru.
- Tangente**, *f. geom.* tangente.
- Tangibilité**, *f.* putință de a se atinge, de a fi atinsu.
- Tangible**, *adv.* attingibile, posibil de atinsu.
- Tanguer**, *v. n.* a se affunda pre multu în partea dinainte (de navi), *vd. tangage.*
- Tanière**, *f.* cavernă unde se retragu bestiele sêlbatice.
- Tanin**, *m.* *vd. tannin.*
- Tanjet**, *m.* muselină de Indie.
- Tannage**, *m.* argăsélă.
- Tannant**, *e, adj.* argăsitoriū, *fig.* fatigante, desgustatoriū.
- Tanne**, *f.* micu bulbū pe pele.
- Tanné**, *ée, adj.* argăsitū; de culórea coji de stejarū.
- Tannée**, *f.* coji de stejarū vechie pentru arsū
- Tanner**, *v. a.* a argăsi.
- Tannerie**, *f.* locu unde se argăsesce; *fig.* pl. Clisélă.
- Tanneur**, *m.* argășitorū, tabacu.
- Tannin**, *m.* substanță cè se gëssesce în còjea de stejarū etc. bună pentru argăsitū.
- Tant**, *adj.* atâtū de multū. *Tant mieux*, — pis, cu atâtū măi bine, cu atâtū măi rău, — *que*, pecātu timpū; *en—que*, după-cum, fiindū că, — *y a que*, uerī-ce ar fi. *Si—est*, decă este așa, (fam.). *Tant s'en faut que*, departe de a. *Tant plus que moins*, măi măi.
- Tantale**, *m. chem.* tantalū, unulū din corpurile simple.
- Tante**, *f.* mătușiă.
- Tantet**, *m.* uă cantitate mică.
- Tantinet**, *f.* cantitate fórte mică.
- Tantôt**, *adv.* currindū, de

currindă. *Tantôt . . . tantôt*, uădată, altă dată, cândă . . . cândă.

Taon, *m.* (pron. *ton*, mai bine *tan*), muscă de cală.

Tapage, *m.* desordine cu mare sgomotă, tapagiă.

Tapageur, *m. euse*, *f.* cellă cē face desordine, sgomotă.

Tape, *f.* lovitură cu mână.

Tapé, *ée*, *adj.* uscată la cup-toră (despre fructe).

Tapecu, *m.* balanăă care include barriera, strējă.

Taper, *vd.* *Frappier*.

Tapin, *m.* toboșariă, *pop.*

en **Tapinois**, *adv.* în ascunsă.

Tapioca, *m. s.* *tapioka*, ră-dēcina de manioca.

Tapir, *m.* tapir, patrupe-dă pachidermă americană.

se **Tapir**, *v. r.* a se ascunde, se stringe, se pituli.

Tapis, *m.* tapetă.

Tapisser, *v. a.* a tapeta.

Tapissier, *m.* tapetariă, ta-pișeră. [pinsă și închisă.

Tapissière, *f.* căruăă sus-

Tapon, *m.* albiture, materie, mătasse strinsă în legătură.

Tapoter, *v. a.* a da mice lo-viture repețite; a cănta rēă la piano, *fam.*

Taque, *f.* placă turnată.

Taquer, *v. a. impr.* a pune tabla de bătută (*vd.* *taquoir*) peste litere.

Taquet, *m. mar.* speciă de cărligă de lemnă; buccată de lemnă care susține colțulă ună dulapă, etc.

Taquin, *e*, *vd.* *Querelleur*.

Taquinement, *adv.* con-trariată pentru mice cauze, *p. us.*

Taquiner, *v. a.* a contraria pentru mice cauze, se ține de capulă cu-va, necăji.

Taquinerie, *f.* contrariatate pentru lucruri de nimică.

Taquoir, *m. impr.* tablă pusă peste literele formate, și d'assupra cu- se bate cu ce-va, sē se asșede literele.

Tarabuster, *v. a.* a impor-tuna prin vorbe sēă sgomotă.

Tarare, *interj.* ca sē arrēte risulă, descredere.

Tarare, *m.* aparată ca sē curețe grănele, etc.—*venti-lateur*, vinturătore mecanică.

Taraud, *m.* burghiă pentru șurupuri.

Tarauder, *v. a.* a perfora găuri în spirale,—*une vis*, a face spiralile ună șurupă.

Tard, *adv.* târăiă. *Tôt ou—*, mai currindă sēă mai târăiă, *ou ptus—*, cellă mai târăiă, *sur le —, séra. Il se fait tard*, se face târăiă.

Tarder, *v. v.* a întârăia (a-vec la prép. *à* ou *de*).

Tardif, *ive*, *adj.* tardivă, in-târăiatoriă, molatică.

Tardif ore, *adj. bot.* tardi-floră, care infloresce târăiă.

Tardigrades, *m. pl. nat* mamifere cari mergă încetă.

Tardivement, *adv.* tardivă întârăiandă, încetă.

Tardiveté, *f.* crescere tar-divă, târăiă.

Tare, *f.* stricăciune, *déchet*, diminuăone de valore la mēr-furi, defectă (cusură); dara.

Taré, *ée*, *adj.* stricată; *fig.* cu reputăăonea perdută.

Tarentelle, *f.* danăă jucată în vecinătatea Tarentului.

Tarentisme, *m. med.* morbo ce se attribue înșepatului tarentulei.

Tarentule, *f.* tarentulă, speciă de păiașin veninos, foarte commune lângă Tarent.

Tarer, *v. a.* a cauza stricăciune la mărfuri; lua dară.

Targe, *f.* speciă de scut.

Targette, *f.* placă de metal care poartă uă verigă lată (la f. restre). [cu, se fuduli].

se Targuer, *v. r.* a se prevala

Targum, *m.* comentariu chaldeic la Testamentul vechiu.

Tari, *m.* liquore alcoolică estrassă din palmă s. curmală.

Tarriere, *f.* sfredel.

Tarif, *m.* tarifă, listă de prețuri și drepturi de plătit.

Tarifer, *v. a.* a pune tarifă, defige prețul după tabel.

Tarim, *m.* speciă de sticlete.

Tarir, *v. a.* a seca; face să inceteze; *v. n.* a se seca.

Tarissable, *adj.* secabile, care se poate seca.

Tarissement *vd. dessé-*
chement.

Tarlatane, *f.* tarlatan.

Taroté, *ée, adj.* însemnat, văpsit cu alb și negru (dosul cărților de joc).

Tarots, *m. pl.* cărți de joc *tarotées*, *vd. prec.*

Taroupe, *f.* pâră între sprincene.

Tarpéien, *enne, adj.* tarpeic, *mont—, roche—*, munte, scopel tarpeic, unde se precipita condamnații în R. ant. [lupte.

Tarque, *f. mar.* scut pentru

Tarse, *m.* tarsul piciorului.

Tarsien, *enne, adj. anat.* care se referesce la *tarse*, *vd. pr.*

Tartan, *m.* materiă de lână quadrilată de diverse culori.

Tartane, *f.* mică nave lungă.

Tartare, *m.* tartar.

Tartareux, *euse, adj.* de natura tartarului s. tartrului.

Tarte, *f.* uă prăjitură.

Tartefette, *f.* uă mică prăjitură.

Tartevelle, *f.* parte din pâlnia unei mure.

Tartine, *f.* feliă de pâine copperită cu unt.

Tartrate, *m.* tartrat, sare compusă de acid tartric și uă base.

Tartre, *m.* tartru, trighă.

Tartrique, *adj. acide—*, acid tartric. Altă-dată *acide tartarique.*

Tartufe, *m.* fals evlavios.

Tartuferie, *f.* falsă pietate, falsă devoțiune.

Tas, *m.* grămadă, iașime de omni; nicovală purtativă.

Tasse, *f.* vass de beut; ceșcă.

Tasseau, *m.* mică bucată de lemn care susține estremețea unei lavițe.

Tassement, *m.* construcțiuni povirnite aproape să cadă.

Tasser, *v. a.* a grămădi, *v. n.* se multiplica. *Se—*, a se strica, se ofili, (de veget.); a se ruina.

Tâtement, *m.* pipăit, pipăire.

Tâter, *v. a.* a pipăi, atinge încet. *Se—*, a se cumpăni, se examina pentru ce-va.

Tâteur, *m. euse, f.* celulă ce lucră neresoluit, cu frică.

Tâte-vin, *m.* instrum. ca să scôtă vinu. Pl. *nevar*.

Tatillon, *m.* *onne*, *f.* secătu-rosu, cellu ce intră în totu felulu de mēnunțimile.

Tatillonage, *m.* intrare (vi-rire) în tôte mēnunțimile.

Tatillonner, *v. n.* a intra (se viri) în tôte mēnunțimile.

Tâtonnement, *m.* pipăitū.

Tâtonner, *v. a.* a pipăi, at-tinge ușiorū.

Tâtonneur, *m.* *euse*, *f.* pi-păitorū.

à **Tâtons**, *loc. adv.* pe pi-păite.

Tatou, *m.* micu mamiferu din America merid. cu solți.

Tatouage, *m.* tatovatū, *vd. urm.*

Tatouer, *v. a.* a tatova, de-pinge, zugrăvi, pe corpū di-verse figure, cum facū sël-baticii Indiani.

Taudion, *m. s.* *taudis*, mică lăcuință reu ținuță.

Taupe, *m. s.* bolū, *m.* șioroiū.

Taupe-grillon, *m.* insectă care rōde rădēcinele plan-telorū. Și *courtilière*.

Taupier, *m.* cellu ce prinde soboli.

Taupière, *m. f.* cursă pen-tru soboli.

Taupin, *m.* *vd. Scarabée*.

Taupinière, *f.* *taupinée*, moșioroiū, *fig.* munișiorii.

Taupins, *m. pl.* pionieri, *veh.*

Taure, *f.* junē vacū.

Taureau, *m.* taurū.

Taurobole, *m.* sacrificiū ant. unde se immola unū taurū.

Tautochrone, *adj.* tauto-

cronū, care se intinplă în timourī egalī.

Tautochronisme, *m.* e-galitate de durată.

Tautogramme, *adj.* poe-mă în care tôte vorbele in-cepū cu aceeași literă.

Tautologie, *f.* repetițiune vițioasă a același idee în ter-minī differinți, tautologiă.

Tautologique, *adj.* tauto-logicū.

Taux, *m.* prețū lissū pentru vinderea mērfelorū, dōbindă, tasse de impositū, spese de justitșă.

Tavaillon, *m.* scândură pen-tru copperișii.

Tavaioile, *f.* dentelă de care se servescū în biserică.

Tavel, *m.* vinū care se rē-coltă lângă Tavel, în lep. *Gard*.

Taveler, *vd. Tacheter*.

Tavelure, *f.* pestrițatura.

Taverne, *f.* *vd. Cabaret*.

Tavernier, *vd. Cabaretier*.

Taxateur, *m.* tassatorū, cellu ce tassedă, delige pre-țulū.

Taxation, *f.* tassațiune, de-terminațiune de prețū.

Taxe, *f.* tasse, impositū.

Taxer, *v. a.* a tassa, stabili uă tasse, delige prețulū.

Taxis, *m. chir.* presiune cu mâna pe uă tumōre er-niariă, că s'o reducă.

Te, *pron. pers.* te, ți, ție.

Té, *m.* bandagiū în forma lui *T*; *équerre* în forma lui *T*.

Technique, *adj.* tehnicū, care perține unei arti, se referescē la unū meșteșugū.

- Technologie**, f. tehnologiă, tractatū despre arți în genere.
- Technologique**, *adj.* tehnologicū, de tehnologiă.
- Teck**, *m. s. tek*, arbure ind.căutatū pentru construcțiunī de navī.
- Tectrice**, *adj.* Se dice de pennele carī accoperūaripele.
- Tedeum**, *m.* Tedeum (subintel. *laudamus*, pe tine, Dómne, te lăudămū). Cântū bisericescū dē recunnoscintă.
- Tegmen**, *m. bot.* învelișulū simbuluī, florilorū etc.
- Tegminé**, *ée, adj. bot.* cu tegume, cu învelișū (*tegmen*).
- Ségule**, f. mică placă la aripele insectelorū.
- Tègment**, *m. nat.* învelișū.
- Teignasse**, f. vd. *Tignasse*.
- Teigne**, f. tetigine, inflamațiune cronică a peliī përoșe.
- Teignerie**, f. sală de spitalū pentru afectați de *teigne*.
- Teigneux**, *euse, adj.* affectatū de *teigne*, vd. vorba.
- Teille**, f. cõjea firuluī de cãnepă.
- Teiller**, v. a. a dislipi cu mâna firele de cãnepă, rupindū paiele. Și *tiller*.
- Teindre**, v. a. a vãpsi.
- Teint**, f. vãpsitură; coloritulū feției (obrađuluī).
- Teinte**, f. fațiă, vãpșea, nuanță care rezultă din amestecū de culori; gradū de putere allū colorilorū, ușióră aparință.
- Teinter**, v. a. a culori cu vãpșele insipide; vãpsi uștorū.
- Teinture**, f. tintură, vãpselă, vãpsitură; aparință ușióră.
- Teinturerie**, f. boiangeriă.
- Teinturier**, *m. ière, f.* vãpsitorū, boiangiū.
- Tel**, *elle, atj.* asemine, atare; astū-felū; *pron. nedef. uère-cine*; — *quel, s. — que*, în aceeași stare; *un tel, une telle*, cutare. *Tel ... qui ...* acella ... care, međiocre, de mică valóre.
- Télégraphe**, *m.* telegrafū.
- Télégraphie**, *m.* artea de a construi telegrafe, de a face usū de dinsele.
- Télégraphique**, *adj.* telegraficū.
- Téléphonie**, f. artea de a face sē se audă vocea, sunetele, la distanțe mari, *neol.*
- Télescope**, *m.* telescopiū. Instrum. astron. care măresce și apropiă obiectele.
- Télescopique**, *adj.* telescopicū.
- Tellement**, *adv.* astū-felū.
- Tellière**, f. chãrtiă fõrte bună, *papier* —, *s. papier-ministre*.
- Telure**, f. *chem.* metalū albū și fõrte fusibile, telurū.
- Téméraire**, *adj.* temerariū, cutedãnte cu imprudiņă.
- Témérairement**, *adv.* temerariū, cu nesocotință.
- Témérité**, f. temeritate, cutedãntă imprudinte, nesocotință.
- Témoignage**, *m.* mărturritū, mărturiă. [turi.
- Témoinner**, v. a. a mărturi.
- Témoin**, *m.* marturū.

Tempe, f. tiimplă, parte laterale a capului.

Tempérament, m. temperamentu.

Tempérance, f. temperanță, cumpătare. Comp. *modération*.

Tempérant, e, adj. temperatū, cumpătatū; med. linniscitoriū, care temperedă, calmante.

Température, f. temperatură, stare sensibilă a cerului.

Tempéré, ée, adj. temperatū, cumpătatū, moderatū.

Tempérer, v. a. a tempera, cumpăta, modera, calma.

Tempête, f. tempeastă, furtună.

Tempêter, v. n. a face multū sgomoiū certăndū, fam.

Tempêteux, euse, adj. tempestosū, furtunosū.

Temple, m. tēplu; biserică protestante, catolică.

Templier, m. cavaler în vechia ordine militară și religioasă numită *le Temple*.

Temporaire, adj. timpurariū, care este pentru unū timpū.

Temporairement, adv. pentru un timpū uere-care.

Temporel, elle, adj. timpurale, care trece în una cu timpulū; m. seculare; opp. *ecclésiastique*; puterea timpurale a regilorū, a Papei.

Temporellement, adv. timpurale, pentru unū timpū.

Temporisation, f. temporisement, întârziare, delungire în timpū.

Temporiser, v. a. a întârziă, delungi timpulū, așteptăndū momentulū măi favorabil'e.

Temporiseur, m. întârziatorū.

Temps, m. timpū, vreme. — *Le temps c'est la mesure des mouvements dans l'Univers, selon les anciens (Aristote)*.

Tenable, adj. care ține tare, țepănu. În gener. cu negativū.

Tenace, adj. tenace, vigurosū, lorte aderinte, țepănu.

Ténacité, f. tenacitate (țepeniă).

Tenaille, f. clește.

Tenailer, v. a. a turmenta unū criminală cu clești ardiți.

Tenailon, m. operă de fortificaț. la lăciile semi-lunei.

Tenancier, m. iere, f. arendașiū de uă moșiă depindinte de alta măi mare.

Tenant, m. cellū cē, intr'unū micū turnū, ținea contra toți assaltații; cellū cē susține singurū uă opiniune.

Tenant, e, adj. care ține, *séance* — e. în cursulū ședinței. *Tout d'un* — continuū.

Ténare, m. tenarū, infernulū păgănilorū, poet.

Tendance, f. tendință, direcțiune sensibilă către unū scopū, propinsiune, intințiune.

Tendant, e, adj. care tinde la.

Tende, f. buccată din intrula cōpsei la bouū.

Tendelet, m. mar. cortū micū.

Tendelin, *m.* coșiu pentru strugurii la culesu.
Tender, *m.* carru pentru apă, cărbuni, comestibili, la calea ferrată.
Tenderie, *f.* întindere de curse pentru passeri.
Tendeur, *m.* cellu ce întinde ce-va.
Tendineux, *euse*, *adj.* de natura fibrelorū, *tendons*.
Tendoir, *m.* prăjină de întinsu materie să se usuce.
Tendon, *m.* fibră care termină muschii și i unesce cu ossele.
Tendre, *adj.* fragetū; duiosū.
Tendre, *v.* a. a întinde.
Tendrement, *adv.* cu frăgețime, duiosū.
Tendresse, *f.* frăgețime, dispozițune affectoasă, duioșă.
Tendreté, *f.* frăgețime (vorbindū de carne, legumi etc.)
Tendron, *m.* lăstarū ținerū.
Tendu, *e*, *adj.* întinsū.
Ténèbres, *f. pl.* întunericū.
Ténébreux, *euse*, *adj.* tenebrosū, întunecosū.
Tènement, *m.* moșă depindinte de uă proprietate feudale.
Ténesme, *m. med.* tenesmu.
Tenettes, *f. pl.* instrum. chirurg. pentru pētra din stomacū.
Teneur, *m.* conținutulū exactū allū unei scrieri, unū actū. *Teneur de livres*, cellū ce ține registrele in comerciū.
Ténia, *m. med.* tenia, verme solitare, panglică, *vers solitaire*.
Tenir, *v. n.* a ține; ocupa,

impedica. *Tenir pour*, a ține de, considera ca *Tenir bon*, — *ferme*, a reziste. *En tenir*, a fi priimitū bătaia, și *fig.* a fi nebunū de. *Tenir par les lisières*, a dirige după v ia sa (duce de nasū). *Tenir la main à*, a veghia asupra. *Tenir à qu.* a ține la cuv., *tenir pour qu.* a fi de partitulū cui-va *Tenir des propos*, a vorbi secătore.

Tenon, *m.* virfū de lemnū care intră in altū lemnū scobitū.

Ténor, *m.* tenorū, voce care vine după baritonū, *voix de tuille*.

Tensif, *inv. adj.* însoțitū de tinsiune, întinsū. [sură.

Tension, *f.* tinsiune, întin-

Tenson, *m.* dispută galante între mai mulți poeți, *vech.*

Tentacule, *m.* appendice mobile, ce întindū unele animale că să prindă prēda lorū.

Tentant, *e*, *adj.* tentatorū, ispititorū, care causedă uă dorință, seductorū.

Tentateur, *m. trice*, *f.* tentatorū, vd. *prec.* [pită.

Tentation, *f.* tentațiune, is-

Tentative, *f.* tentativă, cercare.

Tente, *f.* tintoriū, cortū.

Tenter, *v. a.* a tenta, cerca, ispiti.

Tenture, *f.* chartiă pentru tapete; materiă depinsă.

Tenu, *e*, *adj.* întreținutū, îngrijitū.

Tenu, *e*, *adj.* foarte subțire.

Tenue, *f.* ținută, menținere, timpū câtū ține uă adunanță.

- Tout d'une*—, continuu. *Tenne des livres*, ținerea registrelor.
- Ténuirostres**, *m. pl.* passeri cu rostru (cioc) subțire. [subțirime.
- Ténuité**, *f.* tenuitate, mare
- Tenure**, *f.* dependența și întinderea unei posesiuni feudale.
- Ter**, *adv. lat.* de trei ori.
- Tératologie**, *f.* teratologie, tractat de defectele, anomaliele, organizațiunii umane.
- Tercer**, *terser*, *v. a.* a săpa de a treia dată viia.
- Tercet**, *m.* stanța de trei versuri.
- Térébenthine**, *f.* terebintină. Se numescu reșinele licide.
- Térébinthacées**, *f. pl.* plante ca terebintul, terebintacee. Famil. de plante allu căroru tipu este terebintul, *le pistachier de térébinthe*.
- Térébinthe**, *m. s. pistachier* —, unu arbure reșinosu.
- Térébrațione**, *f.* terebrațione, tăiatură intr'unu arbure că se estragă reșină.
- Tergéminé**, *ée, adj. bot.* geminat, crescut, de trei ori.
- Tergiversateur**, *m.* cellu ce fuțe prin cărări, prin drumuri ascunse.
- Tergiversation**, *f.* fuğă prin locuri abătute.
- Tergiverser**, *v. n.* a fugi prin păduri, prin locuri ascunse.
- Terme**, *m.* terminu, limite, fine; timp determinat (căștă, sorocu); espression, vorbă.
- Termès**, *termite*, *m.* insectă numită vulgare *fourmie blanche*.
- Terminal**, *e, adj. nat.* terminale, care termină, ocupă estremațea (sfârșesce).
- Termination**, *f.* terminațione.
- Terminologie**, *f.* terminologie, terminu tehnici ai unei științe etc.
- Ternaire**, *adj.* ternariu, compus de trei unități.
- Ternaux**, *m. și adj.* cachemir francesu, dela baronulu *Ternaux*, care fabrică în Franța (secl. 18 — 19), din lăna caprelor addusse dela Thibet, cachemirulu, *les cachemires Ternaux*.
- Terne**, *adj.* fără lustru.
- Terne**, *f.* ternă, trei numere luate la lotăriă.
- Terné**, *ée, adj. bot.* dispus în trei pe uă petiolă.
- Ternir**, *v. a.* a face să fiă fără lustru, a obscura, umbri.
- Ternissure**, *f.* starea lucrulu fără lustru, umbritură.
- Terrage**, *m.* pămiatul pus peste câmpu etc. vd. și *colmatage*.
- Terraille**, *f.* vd. *Poterie*.
- Terrain**, *m. s. terrein*, terim, strat de pământ; pământ relativ cu unele calități; locu.
- Terral**, *m. mar.* vintu dela uscatu, *vent de terre*, *p. us.*
- Terraqué**, *ée, adj.* compus de pământ și de apă.
- Terrasse**, *f.* înălțatură de pământ pentru plimbatu, pentru privire; operă de fundațione în forma balconulu

- Terrassement**, *m.* transport, grămadire de pământ.
- Terrasser**, *v. a.* a grămădi pământ după un mur; a arunca la pământ (trinti).
- Terrassier**, *m.* lucrătorul la *terrassement*.
- Terre**, *f.* țără, pământ, regiune, țără. *Terre ferme*, continente, globul terestru.
- Terre-neuvier**, *m.* și *adj.* *m.* pescariu pe scopele (stîncele) dela Terra-nova.
- Terre-noix**, *f.* uă plantă umbeliferă.
- Terre-plein**, *m.* suprafața întinsă, plană, a unei înălțături de pământ, plin-strat. [getale.
- Terreau**, *m.* pământul vechi.
- Terreauder**, *s. terreauder*, *v. a.* a îngrăsia un pământ.
- Terrer**, *v. a.* a pune pământ.
- Terrestre**, *adj.* terestru, pământesc. *Comp. temporel*, opp. *spirituel* și *éternel*.
- Terreur**, *f.* teroare, groază.
- Terreux**, *euse, adj.* pământos. [groditoriu.
- Terrible**, *adj.* teribile, în-terribil.
- Terriblement**, *adv.* terribil, grozav.
- Terrien**, *enne, adj.* posesor de numeroase pământuri.
- Terrier**, *m. papier* —, registru de posesiunile ereditare asedate într'un feud, *vech.*
- Terrier**, *m.* cavitate, gropă, în pământ.
- Terrifier**, *v. a.* a terifica, îngrozi.
- Terrine**, *f.* vassă de pământ.
- Terrinée**, *f.* conținutul unei *terrine*, vd. *prec.*
- Terrir**, *v. n.* Se dice de bróscele țestose cari vin pe țermuri; *mar.* a ajunge la vederea unui pământ.
- Territoire**, *m.* teritoriul, întindere de pământ care depinde de un regat etc.
- Territorial**, *e. adj.* teritoriale, de teritoriul.
- Terroir**, *m.* pământul considerat relativ cu produsele sêlle, cu agricultura.
- Terrorisme**, *m.* terorismul, regimul Terorii în 1793 etc.
- Terroriste**, *m.* teroristul, pãrtênul, agente, alul Terorii.
- Terser**, *v. a.* a da a treia săpătură vișei. Și *tercer*.
- Terset**, *m.* speția de tîrnăcop.
- Tertiaire**, *adj. geol.* terțiarul, din alul treilê rândul.
- Tertio**, *adj. lat.* tertio, alul treilê.
- Terre**, *m.* micul dial.
- Tes**, *pron. poss. pl.* tîi, tîlle.
- Teson**, *f.* slêrimătură de buteliă (ciobul). Și *têt*.
- Test**, *m.* testă, învelișul calcare alul crustaceilor.
- Testacé**, *é, adj.* testaceul.
- Testament**, *m.* testamentul.
- Testamentaire**, *adj.* de testamentul.
- Testateur**, *m. trice*, *f.* testatorul, care face testamentul.
- Tester**, *v. n.* a testa, face testamentul sêu.
- Testif**, *m.* pîră de cămilă.
- Testimonial**, *e, adj.* testi-

- moniale, făcută prin mar-turî. [de argintă.]
- Teston**, *m.* vechiă monnetă
- Testonner**, *v. a.* a peptă-na pĕrulă, *vech.*
- Têt**, *m.* vd. *teson*, *test.*
- Tétanos**, *m. med.* tetană, rigiditate a muschiloră.
- Têtard**, *m.* puiă de brăscă etc. [și pendinți.]
- Tétasses**, *f. pl.* mamele moi
- Tête**, *f.* capă. *De tête*, din memoriă, pe dinafară. *Mal de tête s. à la tête*, durere de capă; *agir à tête baissée*, a lucra orbesce. *Monter à la tête*, a se redica la capă. *Tête de blé*, cellă mai bună grăă. *Tête à tête*, între singuri, între patru ochi, *seul à seul*.
- Teter**, *sĕu tĕter*, *v. a.* și *n.* a suge lapte.
- Tĕtiĕre**, *f.* scufiță de copii.
- Tĕtin**, *m.* vîrfă de mamelă.
- Tĕtine**, *f.* mamelă a vacĕi.
- Tĕton**, *m.* mamelă. [*Nu u-sita*].
- Tĕtracorde**, *m.* tetracordă, vechiă liră cu patru corde.
- Tĕtradrachme**, *f.* monnetă antică de 4 drachme.
- Tĕtradynamie**, *f.* tetradi-namice, clasă de plante.
- Tĕtraĕdre**, *m. geom.* tetraedru, solidă cu patru tri-ănghiuri egală și ecilaterali.
- Tĕtragone**, *adj.* tetragonă, cu patru ănghiuri și patru lateri.
- Tĕtragramme**, *m.* și *adj.* compusă de patru litere.
- Tĕtragyne**, *f. bot.* tetra-gină, cu patru pistile.
- Tĕtramĕtre**, *m.* tetrametru,
- versă antică de patru pi-ciore.
- Tĕtrandrie**, *f.* tetrandriă, clasă de planie cu patru stamine. [patru petale.]
- Tĕtrapĕtalé,ĕe**, *adj. bot.* cu patru foițe. [aripe.]
- Tĕtraptĕre**, *adj.* cu patru
- Tĕtrarchie**, *f.* subdivisiune a vechiei falange ellenice.
- Tĕtrarche**, *m. s. tĕtrarque*, tetrarchă, capulă unei *tĕ-trarchie*.
- Tĕtrastyle**, *m. archit.* tem-plu cu patru colonne în fațiă.
- Tette**, *m.* vîrfulă mamelei la unele animală.
- Tĕtu**, *e*, vd. *Opĭniătre*.
- Teutonique**, *adj.* teutonică.
- Texte**, *m.* testă, propriete vorbe ale scrierii, autorului.
- Textile**, *adj.* textile, de țes-sută, care se pōte țesse.
- Textuaire**, *m.* testuariă, care este numai testă, fără comentariă, fără note.
- Textuel**, *elte*, *adj.* testuale, care este în testă, citată, fă-cută, conforme cu testulă.
- Textuellement**, *adv.* tes-tuale, după testă, conforme testulă.
- Texture**, *f.* țessătură.
- Thaler**, *m.* thaleră, monnetă de argintă germană și po-lonă.
- Thaumaturge**, *m.* tauma-turgă, care face miracle, mi-nună.
- Thé**, *m.* théa sinense, ceai.
- Théatin**, *m.* speciă de reli-giosă.
- Thĕâtral**, *e*, *adj.* teatrale.

Théâtre, *m.* teatru.
Thébaïde, deșertu în Egiptu,
fig. deșertu (pustiă) profundu.
Théière, *f.* ceainică.
Théiforme, *adj.* *infusion*
 —, infusiune ce se prepară
 cași ceaiul. [*urm.*]
Théisme, *m.* theismu, vd.
Théiste, teistă, cellă ce crede
 în esștința lui Dumnezeu
 îndependinte de uerice-revelațiune.
Thème, *m.* temă, materiă
 de pertractatū.
Thémis, *f.* dea justiței, justița.
Théobrome, *m.* arbure de
 cacao.
Théocratie, *f.* teocrațiă, gu-
 bernu unde capiș Statului
 sunt ecclesiastici, preoșii.
Théocratique, *adj.* teo-
 craticu.
Théodicée, *f.* justița lui
 Dumnezeu; *filos.* teodiceă,
 tractatū de natura lui Dum-
 nedeu.
Théogonie, *f.* teogoniă, uerice-
 cę sistemă religiōsă imagi-
 nată în păgānismu.
Théologal, *e. adj.* teologa-
 le, alu cui obiectu este Dum-
 nedeu. Sust. *m.* canonicu
 însărcinatū cu învățămintulū
 (*la théologale*) teologiei.
Théologie, *f.* teologiă. Sci-
 ința alu cui obiectu sunt
 lucrurile divine, dogmatele
 și preceptele religiunii creș-
 tine; doctrina teologică.
Théologien, *m.* teologu,
 scriptorū assupra teologiei.
Théologique, *adj.* teologic.
Théologiquement, *adv.*
 după principiile teologiei.

Théophilantrope, *m.* sec-
 tator de teofilantropie, vd. *ur.*
Théophilantropie, *f.* pre-
 tinsă religiune, deismu, ce se
 cercară sę introducă în epoca
 revoluț. franc. (suprimată
 în 1801).
Théorbe, *m.* speciă de liră.
Théorème, *m. mat.* teoremă.
 Proposițiune de uă veritate
 speculativă, care trebuia de-
 monstrată.
Théoricien, *m.* teoreticū.
 Cellu ce cunnosce principiile
 unei arti fără sę le practice.
Théorie, *f.* teoriă. Partea puru
 speculativă a unei sciințe,
 unei arti. [*de teoriă.*]
Théorique, *adj.* teoreticū.
Théoriquement, *adv.* teo-
 reticū, prin teoriă.
Thérapeutes, *m. pl.* tera-
 peușii. Canonici ebrei, cari
 se applică la viața contem-
 plativă.
Thérapeutique, *f.* tera-
 peutică. Sciința care se ocupă
 sę tractede și sę vindece
 morbi.
Thériacal, *e. adj.* teriacale,
 care conține teriacu.
Thériaque, *f.* teriacu. Elec-
 tuariu unde intră principale
 opiu, arome etc.
Thermal, *e. adj.* termale. Se
 dice de apele minerale calde.
Thermes, *m. pl.* terme. Edi-
 ficațiuni censecrate la ince-
 putu pentru usulū băielorū.
Thermidor, *m.* a 11-a lună
 în calendar. republ. dela 20
 iul. *Journée du 9 thermi-*
dor, dioa din 27 iul. an.
 1794, celebre prin căderea
 lui Robespierre.

Thermomètre, *m.* termometru, instrum. care indică gradele de căldură seû de frigû.

Thésauriser, *v. n.* a strînge, grămădi, bani.

Thésauriseur, *m. euse*, *f.* care grămădesce bani.

Thèse, *f.* tese. Proposițiune de uă facultate literariă seû sciintifică, ce se susține publicû in academiă.

Thesmothète, *m.* tesmotet, peditorulû legilorû in Atena antică.

Théurgie, *f.* speciă de magiă.

Théurgique, *adj.* de *théurgie*.

Thibaud, *f.* țesătură ordinară făcută din përu de bouû.

Thlaspi, *m.* plantă cruciferă.

Thon, *m.* unû mare pesce.

Thorachique, *s. toracique*, *adj.* toracicû, pepturale.

Thorax, *m. anat.* torace, capacitatea peptului care contine plămâni și inima.

Thridace, *f.* succû de lăptuce calmante și soporiferû.

Thrombus, *m. chir.* parte grăssôsă care include orificiulû pe unde s'a luat sange.

Thuriféraire, *m.* clericû care duce tēmēja.

Thuya, *m. s. thuia*, arbure arabicû tot-déuna verde, care se apropiă de ciparosû.

Thym, *m.* cimbru.

Thyroïde, *m. s. pomme d'Adam*, cea mai mare cartilagine a laringelui.

Thyrse, *m.* tirsû. Arcû încungiurat cu viță și ederă, de care se inarma baccanțile.

Tiare, *f.* tiară. Triplă corônă

ce pörtă papa la cerimonie.

Tibia, *m.* tibia, ossulû care formedă fluierulû piciorului.

Tibial, *e, ad.* care ține de tibia.

Tic, *m.* unû morbû allû cailorû; mișcare convulsivă; deprindere (obiceiû) risibile.

Tic-tac, *m.* vorbă imitativă care esprime sgomotulû unei mișcări regulate.

Tiède, *adj.* tepidû, căldicelû.

Tièdement, *adv.* căldicelû.

Tiédeur, *f.* încăldelă mică.

Tiédir, *v. n.* a se încălđi puținû, deveni căldicelû.

Tien, *enne, poss.* teû, ta.

Tiens, *interj.* uite. Esprime mirare, ironiă.

Tierce, *f. mus.* terță. Intervalû de doué sunete ale gamei separate printr'unul singurû, *s. e.* între *fa* și *ut*.

Tiercelet, *m.* masculinulû unorû passeri de pradă.

Tiercement, *m.* adaussû de a treia parte din preiû.

Tiercer, *v. a. și u.* a mări cu a treia parte pretulû.

Tierceron, *m. archit.* arculû care se nasce din anghiuri intr'nă boltă gotică.

Tierçon, *m.* ladă de săpunurû.

Tiers, *ercc, adj.* allû treilei care revine la doué dîle, *med.*

Tiers, *m.* a treia persônă, a treia parte.

Tiers-état, *m.* partea națiunii care nu era coprinsa nici între nobili nici in clerû.

Tiers-point, *m. archit.* punctû de secțiune in virfulû unui anghiû ecilaterale.

Tige, *f.* rădęcina vegetalei.

Tigette, *f. archit.* speciă de rădęcină de unde esû volute.

Tignasse, f. rea përucă.
Tigre, m. *esse*, f. tigre, tigru.
Tigre, *adj.* vd. *urm*,
Tigré, *ée*, *adj.* pëtată ca tigrele.
Tilboury, m. cabrioletă dischisă și fôrte ușiôriă.
Tiliacé, *ée*, *adj. bot.* care sëmënëă cu teiulü.
Tillac, m. puntea unei navï.
Tille, f. și *teille*, copperișüü subtire între cöjea și lemnulü teiulü; cöjea cănepei.
Tiller, v. a. vd. *Teiller*.
Tillette, f. artesiă de probă.
Tilleul, m. teiü.
Tilleur, m. *euse*, f. lucrătorü care curăță cănepa.
Timbale, f. tipsiă.
Timbalier, m. cellü ce bate tipsele.
Timbre, m. sunetă; timbru, semnü impressü pe chărțiă.
Timbre-poste, m. marcă de scrissorï (pentru a le franca).
Timbré, *éc*, *adj.* timbratü, însemnatü cu unü timbru.
Timbrer, v. a. a timbra, însemna cu unü timbru.
Timbreur, m. cellü ce timbrédă.
Timide, *adj.* timidü, fricosü.
Timidement, *adv.* timidü, cu frică. [cutedantă, sfială.
Timidité, f. temere, lipsă de
Timon, m. oiște, *fig.* cărmă.
Timonier, m. calü dela rötă.
Timoré, *ée*, *adj.* temëtorü de D-deü; pré minușiosü.
Tin, m. grindă de sub bute.
Tinctorial, *e*, *adj.* tinturiale, care serveșce a vâpsi.
Tine, f. butoiü de transportatü ape.

Tinette, f. puțină. (*Nu usita*).
Tintamarre, m. sgomolü tare și desordinatü, *fam.*
Tintement, m. prolungirea sunetului unü clopotü după cë a bătutü; țuitură.
Tinter, v. a. a face së sune încetü unü clopotü.
Tintouin, m. tinnitü, țuitü in arechie.
Tique, f. speșă de insectă.
Tiquer, v. a. a avë năravü (despre caï). [cu pete mice.
Tiqueté, *ée*, *adj.* însemnatü
Tiqueur, *euse*, *adj.* cu năravü (despre caï).
Tir, m. arte de a trage cu arme de focü.
Tirade, f. buccată de uérecare întindere, ținindü aceeași ideă, intr'üă operă literariă; locuri comunï carï n'au decâtü relațiune depărtatä cu obiectulü pertractatü. [in tiparü.
Tirage, m. tragere, punere
Tiraillement, m. tragere repetită și in diverse părți (svicnire). De unele nedisposițiuni in intrulü corpulü.
Tirailleur, v. a. a trage pe cine-va in diverse părți și repetitü; *fig.* a insiste, stărui, cu importunitate, (hărțui).
Tirallerie, f. tragere intr'üă parte și alta (hărțuire).
Tirailleur, m. trăgëtorü, soldatü care trage separatü înaintea columnëi.
Tirant, m. sfôra unei punge; urechiă de cismă; përu crescutü, nervi, in carne, — *d'eau*, volume de apă, ce

- dislocă navea prin greutatea sa. [poturnicî etc.]
- Tirasse**, f. plasă de prinsă
- Tirasser**, v. n. și a. a face vînatore cu plasa, vd. *prec.*
- Tire**, f. Se dice adverbiale: *tout d'un* —, dintr'ua trăsura, continuită; *à-d'aile*, foarte iute.
- Tiré**, *ée*, adj. trassă, slăbită de fatigă, — *à quatre épingles*, foarte coquetă; *sust. m.* vînatore cu pușca.
- Tire-au-dents**, m. pîră crescută în carne.
- Tire-bale**, m. instrum. că se retragă glonțul dintr'ua armă de focu său din corpă. Și *tire-foin*.
- Tire-botte**, m. instrum. de lemnă că se și tragă cineva singur cismele.
- Tire-bouchon**, m. șurupă că se destupe butelie.
- Tire-bourre**, m. *nevar.* instrum. se retragă călții din armă.
- Tire-bouton**, m. instrum. pentru incheiată nasturii.
- Tire-braise**, f. *nevar.* vătraie. [scossă cuie.]
- Tire-clou**, m. cieste de
- Tire-d'aile**, m. bătaia din aripe duplicată, că facă passerile, cândă sboră iute.
- Tire-fond**, m. *nevar.* uneltă a dogariloră, că se pună fundulă.
- **Tire-larigot**, loc. adv. vd. *Larigot*.
- Tire-laine**, m. tălchară de strate, de ulițe.
- Tire-laisse**, m. speranță concepută în vană (zadarnică).
- Tire-ligne**, m. mică instrum. pentru trassă linie.
- Tire-moëlle**, m. mică instrum. de măsă.
- Tire-pied**, m. currea la cismarî, se țină cisma pe genuchî.
- Tire-plomb**, m. speșă de rotilă, că se reducă plumbul în mice lamine. [pop.]
- Tire-sou**, m. vd. *usurier*,
- Tirelire**, f. mică vassă de strinsă parale, pușculiță.
- Tirer**, v. a. a trage, adduce către sine, face uă tracțiune, — *en longueur*, a prolungi, a se prolungi; — *une lettre de change*, a trage uă poziță, a da unuî correspundinte, s'o plătescă purtătoruluî.
- Tiret**, m. vd. *Trait d'union*.
- Tiretaine**, f. po-tavă ordinară de lână și așă.
- Tirette**, f. șiretă că se redice rochia.
- Tireur**, m. trăgătoră cu armele, cu arculă.
- Tiroir**, m. sertară.
- Tirole**, f. plasă cu impletiture foarte mênunte.
- Tironien**, *enne*, adj. tiro-niană. Se dice de semnele de breviațiune inventate de Tirone, libertulă luî Cicerone.
- Tirot**, m. mică nave de riuă.
- Tisane**, f. tisană, apă fêrtă cu ordă său altă plantă, că se facă infusiune.
- Tisart**, m. dischisură (gaură) la cuptorulă de topită.
- Tison**, m. tăciune.
- Tisonné**, *ée*, adj. semănată cu pete negre (de pîrulă cailoră).

Tisonner, v. n. a mișca tăciunii fără necesitate.

Tisonneur, m. euse, f. care mișcă, amestecă, tăciunii fără necesitate. [ferrari.

Tisonnier, m. uneltă de

Tissage, m. țesere, țesătură.

Tisser, v. a. a țese. Part. perf. la *fig. tissu*, nu *tissé*.

Tisserand, m. țesătoru, lucrătoru care țese.

Tisseranderie, f. profesiune de țesătoru, comerțu cu țesături de lână, de mătase.

Tissu, e, *adj.* țesutu, part. perf. dela *tistre*. Ca *sust. m.* țesătură.

Tissure, f. legătură între cele țesute, țesătură.

Tissutier, m. lucrătoru care face țesături.

Tistre, v. a. a țese (*vechiu*). Usitată la timpurile formate din *tissu*, participiul se.

Titan, m. titanu, giganta mitologică. *Titanique*, de titan.

Tithymale, m. euforbiu, ciparosu, indigenu, nă plantă.

Titilant, e, *adj.* gădilătoru.

Titillation, f. ușoria agitațiune, gădilare.

Titiller, vd. *cher miller*.

Titre, m. titlu, calitate, à *titre gratuit*, gratuitu, fără p'ată.

Titré, ée, *adj.* titratu, care posedă unu titlu de demnitate.

Titrier, m. peditorul documentelor în arhive

Titubation, f. vd. *Chancellement*. [vech.

Tituber, vd. *Chanceler*,

Titulaire, *adj.* titular, care

ține unu titlu fără posesiune.

Toast, m. tostă, toastă.

Toaster, vd. *Toster*.

Toc, m. speciă de sunetă surdă allă unu orologiū de repetițiune; *jeu du—*, jocū de Toccategli.

Tocane, f. vină nouă, făcută din mustu de struguri necălcați (*de la mère goutte*).

Tocsin, m. tocsină, sunețu unu clopotă care dă alarmă.

Toge, f. togă. Vestimintă de lână foarte lungă, ce purta Romanii ant. d'assupra tunicei.

Tohu-bohu, m. cauza primitivă, confusiune, desordine.

Toi, *pron pers* tu, pe tine.

Toilage, m. ceaa ce formează desemnul unei dentele. [de cănepă etc.

Toile, f. pândă de bambacū,

Toilé, m. câmpul dentelei.

Toilerie, f. pândeturi.

Toilette, f. pândă mică; paratură, gătélă. (toaletă).

Toilier, m. iere. f. *adj.* și *sust.* fabricante de pânde.

Toise, f. vechiă măsură lungă de 6 picioare, s. 1 m. 949.

Toisé, m. măsuratū cu *toise*.

Toiser, v. a. a măsura cu *toise*, *fig.* examina cu atințiune.

Toiseur, m. măsurătoru.

Toison, m. lână de ouie, de berbec. *La — d'or*, lână de aură, pentru care s'a făcută expedițiunea Argonauților.

Toison d'or, m. ordine de cavaleri instituită de Filipă

- cellu bună, ducele de Burbonia.
- Toit**, *m.* copperișul casei; *fig.* casă, lăcuință.
- Toiture**, *f.* copperitură, cea ce formedă copperișul casei.
- Tokai**, *m. s.* Tokay, vinu de Tokay, în Ungaria, foarte stimat.
- Tôle**, *f.* tinichea.
- Tolérable**, *adj.* tolerabile, de suferit.
- Tolérablement**, *adv.* cu toleranță, în mod tolerabil.
- Tolérance**, *f.* toleranță. Indulgință pentru cea ce crede cine-va că nu trebuie să opprască.
- Tolérant**, *e, adj.* tolerante; suferitoriu, indulgent.
- Tolérantisme**, *m.* toleranțism, moderațiune. Opiniunea cellor care întind pre departe toleranța teologiei.
- Tolérer**, *v. a.* a tolera, suferi, avé indulgință pentru abuzuri, pentru delict (greșele).
- Tôlerie**, *f.* tinichegiă.
- Tolêt**, *m.* vd. *tollet*.
- Tôlier**, *m.* tinichegiu.
- Tolletto**, *m. pl. mar.* cuiu că se țină lopeta. Și *tolet*, *scalme* său *échome*.
- Tollé**, *m.* vorbă lat. care însemnedă *redică*. Se dice *crier* — *contre* său *sur quelqu'un*, a striga că se escite iritațiune contră cine-va. *Pl. nevar*.
- Tolu**, *m.* arbure reșinosă de Messiciu, vd. *op balsamum*.
- Tomahawk**, *m.* măciucă, secure de resbelu a sêbaticilor.
- Tomaison**, *f. impr.* indicațiune a loculu la care perține siă-care foiă de inuressiune.
- Toman**, *m.* monnetă de cuput în Persia, 48 fr.
- Tomate**, *f.* pătlăgea rosiă.
- Tombac**, *m.* (vorbă persană), tombac, amestecă de cupru și de zincu, alamă.
- Tombai**, vd. *Sépulcral*.
- Tombant**, *e, adj.* care cade.
- Tombe**, *f.* pētra care accopere uă sepultură: morimintu.
- Tombeau**, *m.* sepulceru, morimintu.
- Tombée**, *f.* căderea dîlei, momentulu cându se apropiă noptea.
- Tombelier**, *m.* cărușiașu de nisip etc.
- Tomber**, *v. n.* a căde.
- Tombereau**, *m.* cărușia de nisipu etc.
- Tomboia**, *f.* tomboiă, varietate de jocu de loto.
- Tome**, *m.* tomă, volume.
- Tomenteux**, *euse, adj.* copperit cu per scurți și deși.
- Tomer**, *v. a.* a divide, împărți, în tomuri.
- Ton**, *m.* tonă, accentu; *mus.* tonă, sunet. Intervalu între două note consecutive.
- Tonalité**, *f.* tonalitate, espression, proprietate caracteristică a tonulu, calitatea un-î buccăți scrisse într'unu tonă bine determinat.
- Tondage**, *m.* tunsura pēru-ului cailor etc.
- Tondaison**, vd. *Tonte*.
- Tondeur**, *m. euse.* *f.* tundetoru; machină de tunsu postavulu.

Tondre, v. a. a tunde p \acute{e} r \ddot{u} , l \acute{a} n \acute{a} , \acute{e} r \acute{b} \acute{a} etc.

Tonicit \acute{e} , f. putere viu \acute{a} a organelor \ddot{u} corpului.

Tonili \acute{e} re, f. luntre pentru pescuitul \ddot{u} de coquile.

Tonique, m. \acute{s} i *adj.* tonic \acute{u} , care d \acute{a} activitate organelor \ddot{u} ; f. s \acute{e} \ddot{u} *note tonique*, tonic \acute{a} , not \acute{a} fundamentale a tonului.

Tonka, f. s. *tonca*, speci \acute{a} de b \acute{o} be (*des f \acute{e} ves tonca*), cari servesc \ddot{u} s \acute{e} d \acute{e} arom \acute{a} tutunului.

Tonlieu, m. drept \ddot{u} ce se percepe pentru comer \acute{c} itul \ddot{u} pie \acute{c} ei.

Tonnage, m. capacitatea, inc \acute{a} putul \ddot{u} unei nav \acute{i} . *Droit de—*, drept \ddot{u} percept \ddot{u} dela nav \acute{i} propor \acute{t} ionale cu ac \acute{e} st \acute{a} capacitate.

Tonant, e, *adj.* tunante, tun \acute{a} tori \ddot{u} , *fig.* forte \acute{s} i str \acute{a} lucitor \ddot{u} .

Tonne, f. speci \acute{a} de mare bute.

Tonneau, m. bute; pond \ddot{u} de 100 kilogr. (*—m \acute{e} trique*).

Tonneler, v. a. a prinde poturnic \acute{i} cu plasa, vd. *Tonnelle*.

Tonnelet, m. mic \ddot{u} buri \ddot{u} .

Tonneleur, m. vin \acute{a} tor \ddot{u} care prinde poturnic \acute{i} (cu *tonnelle*).

Tonnelle, f. la \acute{c} i \ddot{u} c \acute{a} s \acute{e} prind \acute{a} poturnic \acute{i} ; speci \acute{a} de l \acute{e} g \acute{a} n \acute{u} de nuele ver \acute{d} i impletite.

Tonnellerie, f. dog \acute{a} ri \acute{a} .

Tonner, v. n. a tuna; *fig.* vorb \acute{i} contra cine-va cu mult \acute{a} v \acute{e} emint \acute{a} .

Tonnerre, f. tunet \ddot{u} .

Tonotechnie, f. artea de a nota \acute{a} riele, principale pe cilindrele organatelor \ddot{u} din Barbaria.

Tonsillaire, *adj. med.* dela amigdale.

Tonsilles, f. *pl.* tonsile, vd. *amygdales*.

Tonsillite, f. *med.* inflam \acute{m} atiune de tonsile.

Tonsure, tunsur \acute{a} . Cor \acute{o} n \acute{a} c \acute{e} se face clericilor \ddot{u} intr' \ddot{u} \acute{a} cerimoni \acute{a} a Biserice \acute{i} , r \acute{a} -dindu- \acute{l} e p \acute{e} rul \ddot{u} r \acute{a} tund \ddot{u} la cre \acute{s} tet \ddot{u} .

Tonsur \acute{e} , m. cell \ddot{u} c \acute{e} a priimit \ddot{u} tunsura, vd. *prec.*

Tonsurer, v. e. a da *tonsure*, vd. *vb.*

Tonte, f. tundere, tunsur \acute{a} , l \acute{a} n \acute{a} tuns \acute{a} .

Tontine, f. venit \ddot{u} anuale pe mai multe capete s. pers \acute{o} ne cu adauss \ddot{u} pentru c \acute{e} i c \acute{e} vor \ddot{u} rem \acute{a} n \acute{e} in vi \acute{e} t \acute{a} .

Tontinier, m. i \acute{e} re, f. care possede venituri de *tontine*, vd. *prec.*

Tontisse, f. \acute{s} i *adj.* f. p \acute{e} r \ddot{u} , c \acute{a} l \acute{t} i, c \acute{e} cad \ddot{u} dela tunsura postavului (*bourre tontisse*).

Tonture, f. p \acute{e} rul \ddot{u} postavului ce se tunde, tunsura erbei.

Topaze, m. topaz \ddot{u} , p \acute{e} tr \acute{a} pre \acute{t} ios \acute{a} brilante \acute{s} i transparente de cul \acute{o} re galbin \acute{a} .

Tope, *interj.* \acute{a} \acute{s} ia. Esprime consim \acute{t} imentul \ddot{u} .

Toper, v. n. s. *t \acute{o} per*, a consim \acute{t} i, ader \acute{i} , se in \acute{v} oi la celle propuse.

Topinambour, m. u \acute{a} plant \acute{a} cu r \acute{a} d \acute{e} cina tubercul \acute{o} s \acute{a} .

Topique, *m.* și *adj.* topică, remediū cē se aplică esteriorū.

Topiques, *m. pl. ret.* topice. Tractatū de locurile communi.

Topographe, *m.* topografū.

Topographie, *f.* topografiă, descripțiunea în amēnuntū a unū locū particularū.

Topographique, *adj.* topograficū, de topografiă.

Topographiquement, *adv.* topograficū.

Toque, *f.* speciă de bonnetă.

Toquer, *v. a.* a bate, țoca, *vech.*

Toquet, *m.* speciă de scufă de copii, de femee.

Toraille, *f.* coralie, mărgăritariū brutū.

Torche, *f.* torciă, făcliă.

Torche-nez, *m.* lemnū pentru a stringe labiulū (buđa) anteriorū la calū.

Torche-pinceau, *m.* pândă de stersū petele, pensulă.

Torcher, *v. a.* a sterge, curăți frecândū. [ordinariă.

Torchère, *f.* speciă de făcliă

Torchis, *m.* molodă de pământū și paie seū finū tăiatū.

Torchon, *m.* șervetū pentru curătitū vase, mobilī etc.

Tordage, *m.* tórcerē, torsură.

Tordeur, *m. euse*, *f.* torsătorū, cellū cē tórce lână, achiă etc.

Tordre, *v. a.* a tórce, resuci, invirti. *Tordu*, *ue*, rēsucitū.

Tore, *m. archit.* ornamentū rătundū la colonne.

Toréador, *m.* cavalerū care se luptă cu taurii în cursele publice.

Dict. Franc-Rou.

Torgniole, *f. s. torgnole* lovitură bine dată, *pop.*

Tormentille, *f.* tormentilă, uă plantă rosaceă.

Toron, *m.* fire grósse impletite la unū locū, cari facū parie dintr'ua lună.

Torpeur, *f.* torpóre, lăncedélă a corpulu, a spiritulu.

Torpille, *f.* torpilă, torpedū. Pesce marinū care possede facultatea de a produce uă commoțiune electrică, și care a datū nascere invențiunii torpilelorū de resbelū.

Torque, *f. t.* scutū pe armărie.

Torquette, *f.* panerū pentru pesce, vinatū etc.

Torréfaction, *f.* frigere.

Torréfier, *v. a.* a frige; prăji.

Torrent, *m.* torrinte, cursū impetosū de apă (șiroiū).

Torrentiel, *elle, adj.* torrințiale, de torrinte, assemine torrințilorū.

Torrentueux, *euse, vd. Impétueux.*

Torride, *adj.* torridū, ardătoriū. *Zône* —, zona, porțiunea globulu terestru, situatā între ambele tropice.

Tors, *e, adj.* torsū.

Torsade, *f.* frangie (ciucurī) tórse în spirale.

Torse, *f.* statuă trunchiată

Torser, *v. n. archit.* a face diverse linie spirali în giurulu unei colonne.

Torsion, *f.* torsione, tór-cere.

Tort, *m.* nedreptū; *à* —, fără rațiune, nedreptū; *à* — *et à travers*, fără considerațiune,

- fără deosebire, cum se întimplă.
- Tortelle**, *f.* uă plantă crucif. Și *herbe aux chantres s. vélar, érysîme.*
- Torticolis**, *m.* durere care opresce de a întorce gîtul.
- Tortil**, *m.* diademă a Maurilor pe însemne.
- Tortillage**, *m.* modă de a se esprime confusă (incurcătură).
- Tortille**, *f.* mică alleă învirtită prin pădure, în parcă.
- Tortillement**, *m.* torsură, impletitură de mai multe ori.
- Tortiller**, *v. a.* a tórce cu mai multe întorsure.
- Tortillon**, *m.* paratură, gătelă, de capă ordinariă a femeelor. [și violinte.
- Tortionnaire**, *adj.* nedrept
- Tortionnairement**, *adv.* nedreptă, contra justiță.
- Tortis**, *m.* fire tórse, resucite la ună locă; corónă de floră.
- Tortu**, *e, adj.* întorsă, învirtită (sucită), care nu é dreptă.
- Tortue**, *f.* testudine, bróscă țestósă.
- Tortuer**, *v. a.* a învinti, resuci, încováia.
- Tortueusement**, *adv.* învirtită, resucită.
- Tortueux**, *euse, adj.* învirtită, răsucită, sucită, care face mai multe întorsure; *fig.* nesinceră.
- Tortuosité**, *f.* învirtitură, sinositate, calitatea lucrului întorsă, care nu é dreptă.
- Torture**, *f.* contorsiune; turmentă, supliciă (casnă).
- Torturer**, *v. a.* a turmenta (căsni).
- Tory**, *m.* tory, conservatoră. În Anglia părténă lui Carolă II, allă prerogativei regală.
- Torysme**, *m.* sistenă politică a toryloră, *vd. prec.*
- Toscan**, *m. archit.* ordinea toscană.
- Tost**, *séu toste*, *vd. Toast.*
- Toste**, *f.* banca lopetariloră pe micle navă.
- Toster**, *v. a și n.* a redica ună tostă (toastă), *vd. tost.*
- Tôt**, *adv.* iute, îndată.
- Total**, *e, adj.* totale, întregă; *m.* totale, totă, *le tout.*
- Totalement**, *adv.* în totale, completă, cu totulă.
- Totaliser**, *v. a.* a forma ună totale (*neol.*).
- Totalité**, *f.* totalitate, totă, întregă, *total.*
- Toton**, *m.* speciă de discă care se învirtesce.
- Touage**, *m.* mișcarea navă prin funie.
- Touaille**, *f.* prosopă pentru stersă mănele. [ricană.
- Toucan**, *m.* uă passere amebă.
- Touchable**, *adj.* care se pôte attinge.
- Touchant**, *prep.* relativă cu, în privința, cătă pentru.
- Touche**, *f.* clapă de piano etc.
- Toucher**, *v. a. și n.* a attinge, fi séu pune în contactă.
- Toucher**, *m.* tactă, pipăită.
- Touchette**, *f.* fiă-care din liniile de fildeșiă ale citareă.
- Toucheur**, *m.* conductoră de bouă etc.
- Toue**, *f.* speciă de nave lată.
- Touée**, *f.* *vd. Touage.*
- Touer**, *v. a. măr.* a trage,

- mișca navea prin funie în-fășiurate pe uă rotilă.
- Touffe**, *f.* tufă, adunătură de arbori, de flori, penne etc. unul lingă altul.
- Touffer**, *v. a.* a aduna la un loc arbori, penne etc.
- Touffeur**, *f.* dăpușetă.
- Tuffu**, *ue, adj.* stufoș.
- Toug** sêu **touch**, *m.* spețiă de stindard turcesc.
- Toujours**, *adv.* totu-déuna.
- Toupet**, *m.* mică adunătură de përu, de lână etc. *avoir du —*, a avé cutedanță.
- Toupie**, *f.* uă jucăria de lemn.
- Toupillar**, *v. n.* a se învinti.
- Toupilon**, *m.* uă jucăria mică de lemn; mică *toupet*.
- Tour**, *f.* turnă,
- Tour**, *m.* întorsură, învintitură, circuit (renghiu).
- Touraille**, *f.* loc în-căldit pentru a usca grăunte (la berari).
- Tourailon**, *m.* grăunte uscată de ord.
- Touranien**, *enne, adj.* turanic, de ginte mongolică s. tartară.
- Tourbe**, *f.* turbă, substanță combustibilă vegetală.
- Tourbe**, *f.* ceta, mulțime confusă.
- Tourbeux**, *euse, adj.* care conține turbă, vd. *tourbe*.
- Tourbier**, *m.* cellă cê carră turbă, vd. *tourbe*.
- Tourbière**, *f.* loc de unde se scote turbă.
- Tourbilon**, *m.* virtej, vint care se învîrtesce.
- Tourbillonner**, *v. n.* a face virtej : merge învîrtindu-se.
- Tourd**, *m.* unu pesce marină.
- Tourd**, *m.* sêu *tourdelle*, *f. nat.* spețiă de sturd.
- Tourdille**, *adj. gris—*, cenuși pușin curat.
- Tourelle**, *f.* mică turnă.
- Touret**, *m.* mică rotă mișcată de alta mai mare.
- Tourièr**, *f.* servitoare în monasterie de femei.
- Tourillon**, *m.* asse, ossie, de ferru, pe care se mișcă uă balanță ; celle doue particele râtunde și eșite către mijlocul tunului.
- Tourist**, *m.* turist, călător de plăcere.
- Tourlourou**, *m.* june soldat pedestre, *pop.*
- Tourmaline**, *f. schorl noir*, minerale silicios care, în-căldit, devine electric.
- Tourment**, *m.* turment (casnă).
- Tourmentant**, *e, adj.* care turmentă (cânesce).
- Tourmente**, *f.* tempestă, furtună (pe mare, pe munți).
- Tourmenter**, *v. a.* a turmenta (casni), causa necasuri.
- Tourmenteux**, *euse, adj. mar.* suppus la furtune.
- Tourmentin**, *m. mar.* mică velă triânghiulară în partea anteriore a navii, și care se întinde în timp de furtună.
- Tournailier**, *v. n.* a se învinti.
- Tournant**, *m.* colț allă stratei, uliței ; ochi unde apa se învîrtesce ; *fig.* inijloc abătut, indirect, cê se isbutescă, întorsură.

Tournant, *e*, *adj.* care se învîrtesce.

Tournebride, *f.* speciă de restaurante, birtă lângă ună castelă, lângă uă vilă.

Tournebroche, *f.* machină pentru a învîrti frigarea.

Tournée, *f.* întorsură, călătorie în diverse locuri.

Tournefeuille, *m.* speciă de panglică ce se cósse la cărți, că se însemne de paginele.

Turne-fil, *m.* instrum. de oțelă că se ascuță unelte.

Turne-gants, *m.* raicū instr. că se întorcă mânușiele.

Turnelle, *f.* cameră a parlamentului, care judecă afaceri criminale.

Turnemain, *m.* întorsură de mână.

Turne-pierre, *f.* passere care caută insectele printre petre.

Turner, *v. a.* a întorce, învîrti, pune în altă sensă; schimba. *Se—*, a se întorce, se dirige, se îndrepta către.

Turnesol, *m.* eliantă de grădină, flórea sórelui. Și *soleil, héliotrope*.

Turnette, *f.* vd. *Dévidoir*.

Turneur, *m.* strungariū; *adj. m.* care se învîrtesce.

Turne-vent, *m.* tubă mobile d'assupra unui căminū.

Turnevis, *m.* (pron. pe *s*), instrum. ca se stringă șturupulū.

Turnille, *f.* speciă de uneltă.

Turniller, *v. n.* a face mice învîrtire repețite, *fam.*

Tourniole, *f.* speciă de *panaris*, vd. vorba.

Tourniquet, *m.* cruce de lemnū pusă pe strată, ca să nu trecă trăsșurele.

Tournis, *m.* unū morbū allū berbecilorū.

Tournisse, *f.* parū de paiente.

Tournoi, *m.* serbătore publică și militare, unde nobili și esercita la 'upte.

Tournoiement, *m. s. tournoiement*, învîrtire, — *de tête*, speciă de vertigiū, amețelă.

Tournois, *m.* vechiă monnetă fabricată la Tours. *La livre tournois* era 20 *sous*.

Tournoyant, *e*, *adj.* care se învîrtesce. [virt.

Tournoyer, *v. n.* a se în

Turnure, *f.* întorsură, deprindere a corpului, statură.

Turnte, *f.* prăjitură cu carne.

Turnteau, *m.* speciă de plăcintă.

Turntelet, *m.* fóiă subțire de prăjitură.

Turntelette, *f.* uă mică prăjitură. [turică.

Turntereau, *m.* jună tur-

Turnterelle, *f.* turturică.

Turntiere, *f.* uneltă de cuină.

Turntre, *f.* mănecare de turturică, *vech.*

Tous, *m. pl.* dela *tout*, toți.

Touselie, *f.* frumentū, grăū, allū cui spicū este fără barbă.

la **Toussaint**, *f.* serbătoreca tutorū sântilorū, la 1 nou-embre.

Tousser, *v. n.* a tnsi.

Tousseur, *euse*, *adj.* care tușese desū.

Tout, *e*, *adj.* totū, întregū;

adv. completă, detotă: *du* —, nici decum, — *à coup*, îndată, — *d'un coup*, de-odată, — *à fait*, cu totul, — *de bon*, seriosă (ca *adv.*); — *au plus*, celă multă, — *beau*, interj., mai încetă, sta!

Toute-bonne, *f.* speciă de pără, vd. și *orvale*.

Toute-épice, *f.* speciă de neghină.

Toute-puissance, *f.* a totă-putință.

Tout-puissant, *toute-puis-sante*, *adi.* a totă-putinte.

Toutefois, *adv.* cu tôte acelea. *Cependant*.

Toutenague, *m. s. tinte-nague*, amestecă de cupru și zincă.

Toutou, *m.* nume cè dă copii căniloră, și *tou-tou*. Pl. *des tou-tous*.

Toux, *f.* tusse.

Toxicodendron, *m.* speciă de sumac fôrte veninosă.

Toxicologie, *f.* tossicologiă, sciința care pertractedă despre venine (otrăvî).

Toxicologique, *adj.* tossicologică.

Toxique, *m.* tossică, nume generică allă venineloră.

Toyère, *f.* partea toporului care intră în măneră.

Traban, *m.* președă, gardă armată cu sulițe (*vech*).

Trac, *m.* mersulă calului, allă mulului (catirului); urmă.

Traçant, *e, adj. bot.* care se întinde între doue pămînturi.

Tracas, *m.* mișcare insoțită de necasă, necăjire, nelinisce. pentru puçină lucru.

Tracassant, *e, adj.* care causedă nelinisce, necasă.

Tracasser, *v. a.* a nelinisci. *Se—*, a se nelinisci, se necăji.

Tracasserie, *f.* cea diffi-cultate, rēu incidinte, vd. *chicane*.

Tracassier, *m. ère, f.* și *adj.* cui place să necăjescă, (cîrcotași); vd. *chicaneur*.

Trace, *f.* urmă, vestigiă, semnă de urmă.

Tracé, *m.* trăsăure, linie, re-presintațiune prin linie, liniată.

Tracement, *m.* liniată, tra-gere de linie.

Tracer, *v. a.* a liniă, a dis-pune, trage, linie pe ună desemnă. pe ună plană, pe chărțiă etc.; *fig.* a îndica, arrēta.

Traceret, *m.* uneltă pen-tru a insemna și întepa lem-nulă.

Traceur, *m.* cellă cè dis-pune, trage, ună plană pe ună locă (la grădină).

Trachéal, *e, adj.* tracheale, de trachea-arteră.

Trachée, *f.* vină la insecte și plante.

Trachée-artère, *f.* tra-chea-arteră. Canale care com-munică dela laringe la bron-chie și servește pentru tre-cerea aerului.

Trachéite, *f.* inflamațiune a tracheei-artere.

Trachéotomie, *f. chir.* o-perațiune care constă în a deschide trachea-arteră.

Traçoir, *m. techn.* uneltă pentru a trage linie la dulgh.

Traction, *f.* tracțiune. tragere.

Traditeur, *m.* cellu' cè, in timpul persecuțiunii, da păgănilorū cărțile sante.

Tradition, *f.* tradițiune, dare; opiniune, datină, care se transmite prin essemplu și prin vorbă; cale prin care faptele și doctrinele se transmitu' din seclu in seclu.

Traditionnaire, *m.* Se dice de Ebreii cari esplică scriptura prin tradițiunile Talmudului.

Traditionnel, *elle*, *adj.* tradiționale, fundatu' pe tradițiune, de tradiținne.

Traditionnellement, *adv.* tradiționale, prin tradițiune.

Traducteur, *m.* *trice*, *f.* traductorū, traducetorū.

Traduction, *f.* traducțiune.

Traduire, *v. a.* a traduce, a duce in judecată, intenta processu'.

Traduisible, *adj.* traducțibile, care se pôte traduce.

Trafic, *m.* comerciu' cu mērfuri; căstigiū. folose ilicite.

Trafiquant, *m.* comerciante.

Trafiquant, *e*, *adj.* care face unū commerciu'.

Trafiquer, *v. n.* a face commerciu'.

Tragédie, *f.* tragediă.

Tragédien, *m.* *enne*, *f.* actorū, actrice, tragică, (tragedianū).

Tragi-comédie, *f.* operă teatrale care particepe de tragediă și de comediă.

Tragi-comique, *adj.* care

ține de tragedia și de comediă.

Tragien, *enne*, *adj. anat.* dela *tragus*, vd. vorba.

Tragique, *adj.* tragicū, de tragediă; *fig.* funeste.

Tragiquement, *adv.* in modū tragicū; funeste.

Trahir, *v. n.* a trăda, face perfidiă cuī-va; lucra contră.

Trahison, *f.* trădare.

Traille, *f.* luntre lată, podu' ca să trecă apa. *Si pont volant.*

Train, *m.* modū de a merge, de a conduce, de a face să se misce, modū de a trăi, cursulū affacerilorū, condussū (convoiū) de cale ferată.

Trainage, *m.* tragere, tirire.

Trainant, *e*, *adj.* care trage la pămintū, tiresce.

Trainard, *m.* soldatu' care renăne înderētū, *fig.* omū molaticū, inactivū.

Trainasse, *f.* laçiū lungū de păsērari; plantă, vd. *renouée*.

Trainee, *f.* *en—, à la—*, care nu pôte încă să sbōre (despre puī de poturnice); *mar.* funiă de trassū; *bateau à la—*, nave dussă de alta.

Traineau, *m.* saniă.

Trainée, *f.* șirū, cantitate mică de lucruri trasse in lungime.

Traîner, *v. a.* a trage după sine, atrage, tiri.

Traîneur, *cellu' cè* trage ce-va.

Traire, *v. a.* a mulge.

Trait, *m.* tragere, trăgētore; trăssură, liniă; rață, săgētă,

cruce lungă. La pl. trăsurre ale feției, obrađului. *Cheval de—*, calŭ de trăsurră, *d'un—*, dintruă trăsurră, fără a se oppri. *comme un—*, forțe repede, *à grands—s*, repede, — *pour—*, esactŭ, intocmai. *Trait d'union*, trăsurră de unire.

Traitable, *adj.* dulce, blândŭ.

Traitant, *m.* contractante care se însărcina condiționatŭ cu percepțiunea impozitelorŭ.

Traite, *f.* drumŭ făcutŭ fără a se oppri; comerciŭ pe cóstele Africeii, transportŭ de mărfuri; trată, poliță.

Traité, *m.* tractatŭ, operă asupra unei științe etc., convențiune între State.

Traitement, *m.* tractare, recepțiune, priimire, purtare către cine-va, tractațiunea unŭi morbŭ; onorariŭ (lэфă).

Traiter, *v. a.* a pertracta, *s.* tracta, a raționa, discuta, vorbi asupra; contracta, negocia; se purta cu cine-va, califica de; căuta de; tracta, căuta, unŭi morbŭ; suppose la acțiunea unŭi aginte chemicŭ. *Traiter du haut en bas*, a împovăra de injurie.

Traiteur, *m.* restauratorŭ, birtașiŭ.

Traître, *m. esse*, *f.* trădătorŭ, perfidŭ.

Traitreusement, *adv.* perfidŭ, priu trădare.

Traîtrise, *f.* trădare, *fam.*

Trajectoire, *f. geom.* trajectoriă; liniă curbă cę descrie unŭ corpŭ suppusŭ la puteri motrici.

Trajet, *m.* trajectŭ, spațiu de parcursŭ, străbatere.

Tramail, *m.* plasă de pescuitŭ.

Trame, *f.* urđelă; complotŭ.

Tramer, *v. a.* a urđi.

Trameur, *m. euse*, *f.* urđitorŭ, cellŭ cę urđesce.

Tramontane, *f.* vintŭ de nordŭ, (vd. *misour*) stea nordului. *Perdre—*, *s. la—*, a se ameli (zăpaci), *fam.*

Tranchant, *m.* ascuțișiŭ.

Tranchant, *e. adj.* tăiatoriŭ, ascuțitŭ; perimtoriŭ, decisivŭ.

Tranche, *f.* felia.

Tranche-gazon, *m.* instrumentŭ pentru a tăia felie de pămintŭ cu erbă.

Tranche-montagne, *m.* tăia-munți, cellŭ cę vorbește mare, fanfaronŭ, *fam.*

Tranchée, *f.* săpătură în pămintŭ cę se așede fundațiuni; fossă, șanțŭ.

Tranchefile, *f.* chăriă seŭ pergamentŭ lipitŭ pe cussătura cărții, cę se țină foiele.

Tranchelard, *m.* cuțitŭ de cuină cu lamină forțe subțire.

Trancher, *v. a.* a tăia, trunchia, decide cu cutedanță. *Trancher de l'esprit*, a arreta spiritŭ, iscusință.

Tranchet, *m.* unelă pentru tăiatŭ curele.

Tranchoir, *m.* tocător, scândură pentru tăiatŭ carnea.

Tranquille, *adj.* liniscitŭ.

Tranquillement, *adv.* liniscitŭ, în linisce.

Tranquillisant, *e. adj.* linișcitoriŭ.

Tranquilliser, v. a. a linişci.

Tranquillité f. linişce.

Trans, *prep.* care intră în compoziţiunea vorbelor şi espri-ne dincolo, printre, precum rum. *stra* s^{eu} *stră*.

Transaction, f. transacţiune, acte, convenţiuni, învoiele, relaţiuni de interese.

Transalpin, *e*, *adj.* transalpină, de peste Alpi.

Transatlantique, *adj.* transatlantică, de peste atlantica.

Transborder, v. a. *mar.* a transporta sarcine, încărcătură, dintr'ua nave în alta.

Transcendance, f. transcindinţă, superioritate manifestă.

Transcendant, *e*, *adj.* transcindinte, înaltă.

Transcendental, *e*, *adj.* transcindintale, care pertrac-tedă de cestiunile cele mai înalte ale ştiinţei, *neol.*

Transcendentalisme, *m.* transcindintalismă. Se dice de uerî-ce sistemă de filosofie, care nu plécă nici dela observaţiune nici dela analise.

Transcription, f. transcripţiune, prescriere, copią.

Transcrire, v. a. a transcrie, scrie pe curatū, copia.

Transe, f. frică, temere de unū rău imininte, care se crede apropiatū.

Transept, *m.* *archit.* gale-riă transversale în biserică.

Transférable, *adj.* transféribil, care se pôte strămuta.

Transfèrement, *m.* transferitū, strămutare.

Transférer, v. a. a transferi, transporta, strămuta.

Transfert, *m.* transportū, cessione, de proprietate.

Transfiguration, f. transfiguraţiune, schimbare de figură.

se **Transfigurer**, v. n. a şi schimba figura.

Transformation, f. transformaţiune, schimbare de formă.

Transformer, v. a. a transforma, schimba forma.

Transfuge, *m.* cellū ce trece la inemică, fugarū,

Transfuser, v. a. a face să trecă unū licidū dintr'unū recipiente în altulū.

Transgresser, v. a. a transgressa, contraveni unei legi, unei ordini, infringe

Transgresseur, *m.* transgressorū, cellū ce infringe, nesocotesce, uă lege etc.

Transgression, f. transgressiune, infringerea, călcarea unei legi, unei regule.

Transi, *ie*, *adj.* coprinsū, p^{et}runstū, de frigū.

Transiger, v. n. a transige. accomoda, împăca unū processū prin concessiuni.

Transir, v. a. a p^{et}runde şi infla de frigū; v. n. a inghiăcia de frigū şi de frică.

Transissemnt, *m.* inghiăciare de frigū, de frică.

Transit, *m.* transitū, facultate de a trece mărfuri fără să se plătescă drepturi de intrare. Vd. *passavant*.

- Transitif**, *ive, adj. gram.* transitivă.
- Transition**, *f. ret.* tranziție, trecere de la o idee la alta.
- Transitoire**, *adj.* tranzitoriu, trecătoriu, provizoriu.
- Transitoirement**, *adv.* tranzitoriu, provizoriu.
- Translator**, *vd. traduire*, vech. | *teur.*
- Translateur**, *vd. traduction*.
- Translatif**, *ive, adj.* care operează o translație, o strămutare, strămutătoriu.
- Translation**, *f.* translație, transport de la un loc la altul, strămutare. | *rent.*
- Translucide**, *vd. transparente*.
- Translucidité**, *f.* transparență. Comp. *transparence.*
- Transmarin**, *e*, transmarin, care este dincolo de mare.
- Transmettre**, *v. a.* a transmite, strămuta, face să treacă în alt loc, concede.
- Transmigration**, *f.* strămutarea unui popor din țara sa, ca să locuiească în alta.
- Transmissibilité**, *f.* transmissiune, putință de a se transmite.
- Transmissib'e**, *adj.* transmissibile, care se poate transmite, strămuta în altă parte.
- Transmission**, *f.* transmissiune, strămutare.
- Transmuable**, *adj.* transformabile, *vd. urn.*
- Transmuer**, *v. a.* a schimba, transforma, (despre metale).
- Transmutabilité**, *f.* putință de a se transforma.
- Transmutable**, *vd. transmuable.*
- Transmutation**, *f.* transmutație, schimbare.
- Transparence**, *f.* transparență.
- Transparent**, *e, adj.* transparent, străvedătoriu.
- Transparent**, *m.* transparente, chărțiă liniată ce se asșează sub alta, ca să se scrie drept.
- Transpercer**, *v. a.* a pătrunde, înțepa profund.
- Transpirable**, *adj.* transpirabile, care poate eși prin transpirație, prin asudă.
- Transpiration**, *f.* transpirație, asudă.
- Transpirer**, *v. n.* a transpira, asuda (năduși).
- Transplantation**, *f.* plantație în alt loc, *vd. urn.*
- Transplanter**, *v. a.* a deplanta, scote din pământ o plantă vegetală, ca să o plante în altă parte; a transporta.
- Transport**, *m.* transport, strămutare; cessiunea unui drept; *fig.* entuziasm.
- Transportable**, *adj.* care se poate transporta.
- Transportation**, *f.* *vd. Déportation.*
- Transporter**, *v. a.* a transporta, duce în alt loc, în altă țară, a strămuta.
- Transposable**, *adj.* transpozabile, strămutabile, care se poate schimba din loc.
- Transposer**, *v. a.* a schimba din loc; *mus.* esecuta, cânta, pe un ton diferent.
- Transpositeur**, *adj. m.* Se dice de un pian care operează schimbarea unui ton în altul prin mecanismă.

Transpositif, *ive*, *adj.* Se dice de uă limbă care admite schimbarea ordinii vorbelor.

Transposition, *f. gram.* transpozițiune, schimbarea ordinii în care vorbele sunt în generale construite.

Transubstantiation, *f.* schimbarea unei substanțe în alta.

Transubstantier, *v. a. a* schimba uă substanță în alta.

Transsudation, *f.* transpirațiune, *assudélă*.

Transsuder, *v. n. a* face să transpire, să *assude*.

Transvaser, *v. a. a* turna dintr'unu vassu în altul.

Transversal,² *adj.* transversale, (de curmeziș).

Transverse, *adj.* vd. *Oblique*. [*vaser*].

Transvider, vd. *Trans-*

Trantran, *m.* cursul ordinariu alu unor affaceri, *fam.*

Trapan, *m. archit.* partea superioare, de sus, a scării.

Trapèze, *m. geom.* trapez. Patrilateru planu cu două lateri oppuse sunt paralele.

Trapézoïde, *m. geom.* patrilateru planu cu toate laterile sunt oblice între dînsele.

Trappe, *f.* portiță de parquetu, pe pardoselă. *Notre dame de la —*, celebrele monasteriiu alu Bernardinilor. [*meric*].

Trappeur, *m.* vîntorū a-

Trappiste, *m* religiosu dela Trappe, Bernardinū.

Trapu, *ue*, *adj.* și *m.* indesatū, grossū și scurtū.

Traque, *f.* circuitū făcutu în pădure, vd. *Traquer*.

Traquenard, *m. t.* întrepasū, semipassū, vd. *Amble*.

Traquer, *v. a. a* face în pădure unū circuitū, pe care lū restringe din cè în cè, cā să prindă animalū la vînatore. [*nard*].

Traquet, *m.* vd. *Traque-*

Traqueur, *m.* unulū din cei ocupați la circuitulū *traque*. [*creançe*].

Trasser, vd. *tirer*, (despre

Tratte, *f.* seū *trattes*, *pl.* stilpū pe care stă mōra de vîntū.

Traumatique, *adj. chir.* traumaticū, de vulneri, de rāni.

Travade, *f.* vd. *Bourrasque*.

Travail, *m.* lucru, labōre, muncă; operă, (*pl. travaux*).

Travaillé, *éc, adj.* lucratū, făcutū cū atințiune, cu grije.

Travailler, *v. n. a* lucra, munci; *v. a. a* lucra, da formă, essecuta cu îngrijire.

Travailleur, *m. euse, f. adj.* lucrătorū, muncitorū.

Travat, *m.* și *adj.* Se dice de unū calū cu semne albe la picioare de aceeași lature.

Travée, *f.* intervalū între două grinde, între două muri.

Travers, *m.* largū, lățime, întinderea unū corpū în lărgime, locū neregulatū. *En —*, în lărgime, *de —*, oblicū, *à —*, *au —*, dintr'uă parte până la alta, prin mijlocū, *au — de*, printre. *A — champs*, prin campū.

Traverse, *f.* străbatere,

- cale; lemnă ce se asședă în mijloc (curmeșișu), că se întărescă, se stabiléscă altele, *fig.* obstaclu, pedică, *alu*—, făcîndu obstaclu, *Chemin de*—, cale prin câmpu ca se scurtețe.
- Traversée**, *f.* trecere, spațiu străbătutū pe mare.
- Traverser**, *v. a.* a străbate, trece, pătrunde prin.
- Traversier**, *ère, adj.* care străbate. care servește a străbate. *Bateau*—, nave de străbătutū. *Flûte*—*ère*, flaută ce se ține la gură apprope orizontale.
- Traversin**, *m.* pernită lungă. vd. *Chevet*. [tră calcare.
- Travertin**, *m.* speciă de pe-
- Travestir**, vd. *Déguiser*.
- Travestissement**, *m.* stră-vestire, vd. *Déguisement*.
- Travure**, *f.* locū unde este cuina, la navă.
- Trayon**, *m.* virfulū mameleī unei capre etc.
- Trébuchant**, *e, adj.* care scapătă mergîndū, face unū passū rău, stă-se cădă.
- Trébuchement**, *m.* clătinatū apprope se cădă.
- Trébucher**, *v. n.* a face unū passū falsū, a nu și ținé ecilibrulū, a fi se cădă, a cădé.
- Trébuchet**, *m.* cursă pentru a prinde passerī: mică balanțā de precisiune.
- Tréfiler**, *v. a.* a trece ferrū seū alamă prin machină (*filière*) că se lū facă fire.
- Tréfilerie**, *f.* fabrică unde se lucrédă fire de ferrū, de alamă. [tréfilerie.
- Tréfileur**, *m.* lucrătorū la
- Tréfle**, *m.* uă plantă: una din culorile negre ale cărțilorū. [planteī tréfle.
- Tréflé**, *ée, cdj.* de forma
- Tréfoncier**, *m.* proprietariū de fonduri și de tréfonds.
- Tréfonds**, *m.* fonduri cari sunt sub solū, și cari se posedū cași solulū. *Les fonds et les*—, totū ce possede cine-va.
- Treillage**, *m.* adunătură de stinghie etc. legate între dinsele pentru légăne etc.
- Treillager**, *m.* cellū ce face treillages, vd. *prec.*
- Treillet**, *f.* légănū de viță impletită, viță resemată de murū. [cari se încrucédă.
- Treillis**, *m.* druge subțiri
- Treillisser**, *v. a.* a pune druge subțiri la ce-va.
- Treize**, *num.* trei-spredece.
- Treizième**, *adj.* allū trei-spredecilé.
- Treizièment**, *adv.* în allū 13-lé locū.
- Tréma**, *adj. gram.* Se dice de uă vocale accentată cu doue puncte.
- Tremblaie**, *f.* locū plantatū cu plopī. [mură.
- Tremblant**, *e, adj.* care tre-
- Tremble**, *m.* plopū ale cui foie tremură la cellū mai micū vîntū.
- Tremblé**, *ée, adj.* tremuratū, trassū de uă mână tremurândă.
- Tremblement**, *m.* tremurū, —*de terre*, cutremurū.
- Templer**, *v. n.* a tremura.
- Trembleur**, *m. euse*, tremurătorū; *fig.* pré circumspectū.

Tremblotant, *e*, *adj.* care se înfiorădă.

Trembloter, *v. n.* a se înfiora.

Trémie, *f.* speciă de pălănie mare, peunde cade grăul sub pētra care-lă macină.

Trémière, *adj. f.* Se dice de uă speciă de nalbă mare, a cui flóre sémēnă puçinū cu rosa.

Trémillon, *m.* pedestale dela *trémie*, vd. *vorba*.

Trémoit, *m. t.* grău de vară.

Trémolithe, *m.* substanță minérale, care se gēssese în scopele (stince) calcarī.

Trémole, *m. mus.* tremuratū.

Trémoussement, *m.* tremuratū, agitațiune viuă și neregulată.

se **Trémousser**, *v. r.* a tremura, se agita prin uă mișcare viuă și neregulată.

Trémoussoir, *m.* machină propriă a și da mișcare.

Trempe, *f.* modū de a muia ferrulū în apă (vd. *tremper*); calitatea ferrulū muiatū; *fig.* caracterū, morale.

Trempé, *ée*, *adj.* tare muiatū.

Trempée, *f.* formă dată unū lucru care se mōiă în cleiū etc.

Tremper, *v. a.* a muia într'ună ligidū, *v. n. s.* *se tremper*, a se muia, a sta muiatū în apă etc.— *du fer*,— *de l'acier*, a muia ferrū, oțelū, în apă preparată, că sē lū întărăscă.

Tremperie, *f. impr.* locū unde se udă chărția.

Trempette, *f.* feliă de păne.

Trempeur, *m.* scândură inclinată și fōrte elastică spre a face cine-va săriture pe-riculoșe.

Tremplin, *m. t.* scândură inclinată pentru săriture; *fig.* intorsură de putere, de abilitate.

Trempoir, *m.* locū unde se mōiă în apă ferrulū etc.

Trému, *f. mar.* mărginariū de scândurī, unde descinde cine-va în interiorulū navī.

Trénitz, *f.* (pron. *trénis*), una din figurele quadrilulū trancesū.

Trentain, *m. nevar.* numărū de 30 la joculū de chegle. *Nous sommes trentain*, avemū fiă-care căte treidecī.

Trentaine, *f.* numărū de 30 sēu appt. se attătū.

Trente, *num.* treidecī.

Trentième, *adj.* allu treidecilū.

Trépan, *m. chir.* terebrațiune; tăierea ôsselorū creștetulū; instrumentū pentru acéstă operațiune.

Trépaner, *v. a.* a opera cu *trépan*.

Trépas, *m.* decessū, mōrte.

Trépassé, *m.* defuntū, repausatū, mortū, *décédé*.

Trépassement, vd. *Trépas*, vech. [muri.

Trépasser, *v. a.* a decede,

Trépidation, *f. med.* tremurū allū membrelorū, nervelorū etc.

Trépied, *m.* grătariū cu trei picioare, tripodū.

Trépignement, *m.* bătaia cu piciorulū pe pământū.

- Trépigner**, v. n. a bate din picioru ; v. a. a călca jeosă.
- Trépointe**, f. cureea cusută între alte două, că se susțină cussătura, ramă la cisme.
- Trés**, *partic.* foarte, pré. Esprime superlativulă absolut.
- Trésaille**, *tréseille*, f. buccată de lemnă pe sicriă (pe cosciugă).
- le Trés-haut*, m. Pré Inaltulă, Dumneleu.
- Tré-sept**, m. jocă de cărți.
- Trésillon**, m. buccată de lemnă pusă că se stringă.
- Trésillonner**, v. a. a stringe cu lemnulă *trésillon*.
- Trésor**, m. tesaură, comoră.
- Trésorerie**, f. locă unde se conservă și se administredă tesaurulă publică, visteriă.
- Trésorier**, m. stabilită că se priimescă și se distribuă banii unei communități.
- Trésorière**, f. tesaurariă, femeă care priimesce veniturile într'ua communitate.
- Tressaillement**, m. tresărită, emoțiune subită și viuă.
- Tressaillir**, v. n. a tresări, se simți agitată viuă și subită.
- Tresse**, f. împletitură.
- Tresser**, v. a. a împleti.
- Tresseur**, m. *euse*, f. cellă că împletescă përulă etc.
- Tressoir**, m. instrumentă de împletită.
- Tréteau**, m. buccată de lemnă lungă și strimă, stinghiă.
- Treuil**, m. torclu, cilindru de lemnă că se redice greutăți.
- Trève**, f. suspinsiune de ostilități, armistițiă ; repausă.
- Tréviere**, f. *mar.* funie îndouite.
- Tri**, m. vd. *Triage*.
- Triade**, f. triade, uniune de trei unități, de trei persone.
- Triage**, m. alegere dintre ma multe lucruri alesse.
- Triaille**, f. cărți de aruncată (la jocă).
- Triaires**, m *pl.* triari, soldați din allă treile corpă, din a 3a liniă, in legiunea antică.
- Triandrie**, f. triandrie, classe de plante cu trei stamine.
- Triangle**, m. *geom.* triânghiă.
- Triangulaire**, *adj.* triânghiulare, cu trei ânghiuri.
- Triangulairement**, *adv.* în triânghiă.
- Triangulation**, *geom.* formă de tôte operațiunile necesarie pentru redicarea unui plană.
- Triangulé, ée**, *adj.* cu trei ânghiuri, divisă în triânghi.
- Tribomètre**, m. instrum. propriă a mësura intinsitatea frecării (la machine)
- Tribord**, m. *mar.* latreua dreptă a navii plecândă dela pupe. *Faire feu de - et de bâbord*, a se servi de tôte mijlócele.
- Tribrache**, m. tribrachiă, picioră (de versă) compusă de trei silabe scurte.
- Tribu**, m. tribă, divisiune a poporului la antică.
- Tribulation**, f. afflicțiune, adversitate (nenorocire).

Tribule, f. uă plantă.
Tribun, m. tribună. Magistrat în Roma antică însărcinată să conducă interesele poporului; *le* — *militaire*, tribună militară, care avea autoritatea consulilor, *fig.* demagog.
Tribunal, m. tribunale, jurisdicțiunea magistraților.
Tribunat, m. tribunat, sarcina tribunului, durata sa.
Tribune, f. tribună, loc de unde vorbesc oratorii.
Tribunitien, *enno*, *adj.* tribunitiană, de tribunat.
Tribut, m. tribut, inapost, dajdiă.
Tributaire, *edj.* tributare, care plătește un tribut.
Tricapsulaire, *adj. bot.* cu trei capsule.
Tricéphale, *adj.* tricefală, cu trei capete.
Triceps, m. și *adj.* Se dice de mușchii cari sunt cu trei fascie cărnoase la uă extremitate.
Tricher, v. a. și n. a înșela speciale la joc, *fam.*
Tricherie, f. înșelăciune.
Tricheur, m. *euse*, f. înșelător mai ales la joc.
Trichine, f. trichină. *Trichinose*, f. bôlă cauzată de trichină.
Triclinium, m. tricliniū, sală de mâncare cu trei paturi la R. antică. Și *triclina*.
Tricoises, f. *pl.* clești de timplari, de ferrari.
Tricolor, m. speția de amarant. [danțuri lascive.
Tricolets, m. *pl.* speția de
Tricolore, *adj.* tricolore,

în trei culori.

Tricorne, *adj.* cu trei cornuri.
Tricot, m. țesătură împletită, tricot.
Tricotage, m. împletă.
Tricoter, v. a. a împleti.
Tricoteur, m. *euse*, f. celulă împletescă, mașină de împletit. Ca *sust.* se dice de femeile salariate, cari asistea împletind la ședințele Convențiunii și adunărilor politice.
Trictrac, m. trictrac, joc de trictrac.
Tricycle, m. triciclu, trăsura cu trei roțe.
Tridactyle, *adj. zool.* cu trei degete la fiă-care picior.
Tride, *adj. maneg.* viu, iute.
Tredent, m. tridinte, scptul lui Neptun.
Tridi, m. a treia și a decăzii republicane.
Triduo, m. exerciție religioasă cari țină trei zile.
Trièdre, m. și *adj. geom.* triedru, cu trei fețe.
Triennal, e, *adj.* trienale, care ține, dură, trei ani.
Triennialité, f. funcțiune allă cui exercițiu dură, trei ani.
Triennat, m. triennat, spațiu de trei ani.
Trier, v. a. a alege între mai multe lucruri; a distinge.
Trieur, m, *euse*, f. alegător, celulă ce alege.
Trifide, *adj. bot.* cu trei divisiuni.
Trigame, *adj.* trigamă, căsătorit de trei ori.
Trigamie, f. trigamiă, căsătorie de trei ori.

Trigaud, *e*, *adj.* și *s.* care face ușă de relle finețe, *fam.*
Trigauder, *v. n.* a face ușă (întrebuința) de relle finețe.
Trigauderie, *f.* ușă de relle finețe (șiretlic), înșelăciune.
Trigle, *m.* unuș pește marin.
Triglyphe, *m. archit.* ornamentu de ordinea dorică.
Trigone, *adj.* cu trei ănghiuri.
Trigone, *m.* instrum. pentru a măsura arcurile linielor pe cadrant.
Trigonométrie, *f.* trigonometriă, goniometriă.
Trigonométrique, *adj.* trigonometric.
Trigonométriquement, *adv.* trigonometric.
Trigynie, *f.* plantă cu trei pistile. [cu trei lateri.
Trilatéral, *e*, *adj.* trilaterale,
Trilatère, *m.* vd. *triangle*.
Trille, *f.* (ital. *trilo*), *mus.* trilu. Spețiă de cadință.
Triller, *v. n.* *mus.* a adorna cu triluri.
Trillion, *m.* triliune, uă miă de biliuni. [lobule.
Trilobé, *ée*, *adj. bot.* cu trei
Trilogie, *f.* trilogiă, uniune de trei tragedie grece antice.
Trimbal, *v. n.* a duce peste totu, iuri cu sine, *fam.*
Trimer, *v. n.* a merge iute și ostenitu, ămbla fără folosu, *pop.*
Trimestre, *m.* trimestru, spațiu de trei lune.
Trimestriel, *elle*, *adj.* trimestriale.
Trimètre, *m.* trimetru, spețiă de versu iambicu.
Tringle, *m.* vergea lungă de

ferru ca să susțină uă perdea.
Tringler, *v. a. f.* a face liniă pe unu lemnu cu sfora coloratā in albū seu roșiū.
Trinitaire, *m.* trinitariū, religiosu dintr'ua ordine lundatā pentru redințiuinea, rescumpărarea, captiviloru.
Trinité, *f.* trinitate, treime.
Trinôme, *m. alg.* trinomu, cantitate compusă de trei termini.
Trinquant, *m.* mică nave de pescutu. [pacharele.
Trinquer, *v. n.* a bé lovindu
Trinquet, *m. mar.* catartu dinainte la navile cu pânđe latine seu triănghiulari.
Trinquette, *f. mar.* velu, pânđa trtănghiulare. latină.
Trio, *m. mus.* trio, compozițiune cu trei părți.
Triecie, *f.* classe de plante.
Triolet, *m.* mică poemă de optu versuri, *mus.* trei note.
Triumphal, *e*, *adj.* triumfale, de triumfu.
Triomphalement, *adv.* triumfale, in triumfu.
Triomphant, *e*, *adj.* triumfante, triumfători.
Triomphateur, *m.* triumfătoru, celu ce portă triumfu.
Triomphe, *m.* triumfu, *fig.* victoriă, succesu strălucitu.
Triompher, *v. n.* a triumfa, obține onorile triumfulu.
Tripaille, *f.* adunătură de intestine de animal, (*tripel*).
Tripartite, *adj.* tripartitu, divisu. împartitu, in trei.
Tripartition, *f. geom.* tripartițiune, trisectiune, divisiune in trei părți egali.
Tripe, *f.* intestinū de animale.

- Tripe**, f. *(de velours)* materie de lână, imitând catifea.
- Triperie**, f. locu unde se vindu intestine de animală.
- Tripétale**, f. bot. cu trei pé-tale.
- Tripette**, f. micu intestinū de animale. *Cela ne vaut pas*—,acésta nu valédă nimicū, *pop.*
- Triphthongue**, f. gram. triftongū, silabă de trei vocali. [foie.]
- Triphyle**, adj. bot. cu trei
- Tripier**, m. ière, f. vindétorū de intestine de animală.
- Triple**, adj. triplu, intreitū.
- Triple-cloche**, f. mus. notă cu trei linie, ¹/₈ din nota négřă.
- Triplement**, adv. în intreit, adaussū până la intreitū.
- Tripler**, v. a. a intrei, adăugi de trei ori; v. n. se intrei.
- Triplicata**, f. triplicată, a treia iranscripțiune (copiă).
- Triplicité**, f. calitate intreită, a lucrului intreitū.
- Tripoli**, m. tripoli, pétră fragile, care servesce la politura metalelorū.
- Tripoler**, v. a. a curăți cu *tripoli*, vd. *prec.*
- Tripot**, m. casă de jocū, de desordine, réu frecintată.
- Tripotage**, m. ammesicū neplăcută, necuratū; intrige
- Tripotée*, f. fam. vd. *rossée.*
- Tripoter**, v. a. a ammeslica, strica, attinge addesé, încătū sē nu mai liă curatū; a intriga.
- Tripotier**, m. ière, f. s. *tripoteur*, *euse*, care face *tripotage.*
- Triptère**, adj. zool. tripterū, cu trei aripe. [*pop.*]
- Trique**, f. mare bastonū,
- Trique-balle**, m. machină pentru transportū de tunuri, cărrușiă de transportū.
- Trique-madame**, f. uă plantă totū-déuna verde. Și *orpin blanc*, *petite joubarbe.*
- Triquer**, v. a. a alege lemnele.
- Triquet**, m. speciă de paletă la joculū de *paume.*
- Triquoises**, f. pl. vd. *Tricoises.*
- Trirème**, mar. *trireme*, galeră la anticī cu trei lopete.
- Trisaieul**, m. e. f. tată în a treia ascinsiune (tatălū tatălū tatălū).
- Trisannuel**, *elle*, adj. bot. trisannuale, care ține trei ani.
- Trisection**, f. geom. trisețiune, divisiune în trei părți egalī.
- Trismégiste**, m. și adj. de trei ori mare. Numele lui Mercuriū egipténulū sēu Hermes; *impr.* literă de 36 puncte. [machină.]
- Trispaste**, m. speciă de
- Trisperme**, adj. bot. trispermū, care pôrtă trei grăunți. [silabū, de trei silabe.]
- Trissyllabe**, m. și adj. tri-
- Triste**, adj. triste, effectatū, melancolicū; penibile.
- Tristement**, adv. triste, cu tristitișă, cu intristare.
- Tristesse**, f. tristitișă, intristare.
- Triterné**, *ée*, adj. bot. triternū, avindū trei foie asședate pe uă petiolă commune.

- Triton**, *m. myth.* tritone, deŭ marinŭ; *mus.* intervalŭ de trei tonuri întregi.
- Tritoxyde**, *m.* allă treilă oxidă.
- Triturable**, *adj.* care se pôte tritura, treca, (sdrobi).
- Trituration**, *f.* triturațiune, reduțiune în pulbere fără a lovi, (sdrobire).
- Triturer**, *v. a.* a fêrima mēnuntŭ, reduce în pulbere, (sdrobi) fără a lovi.
- Triumvir**, *m.* triumvirŭ, magistratŭ la R, a cui putere era împărțită cu doi colegi. | *virale.*
- Triumviral**, *e. adj.* triumviral.
- Triumvirat**, *m.* triumviratŭ, puterea triumvirilor.
- Trivalente**, *adj.* cu trei valvule. | *fon.*
- Trivelin**, *vd. Baladin, Bouf-*
- Triviaire**, *adj.* triviarŭ. *Carrefour*—, respinte unde se mărginescŭ trei drumuri.
- Trivial**, *e. adj.* triviale, care este pe tôte stratele, prostŭ.
- Trivialement**, *adv.* în modŭ triviale, tôte commune.
- Trivialité**, *f.* trivialitate, lucru triviale, prostŭ, moșicŭ.
- Troc**, *m.* *vd. Echange.*
- Trocanter**, *m. anat.* apofize a femurelui.
- Trocant**, *vd. Trois-quarts.*
- Trochaïque**, *adj.* trochaicŭ, compusŭ de trochei.
- Trochée**, *m.* trocheŭ, metru la ant. de una lungă și una scurtă.
- Trochée**, *f.* ramurŭ în je-sulŭ arburelui.
- Trochet**, *m.* florŭ seŭ fructe unite pe aceea-și ramure.
- Trochure**, *f.* allŭ patrulă cornŭ dela cerbŭ.
- Troène**, *m.* leuștēnŭ.
- Trogne**, *f.* fațiă plină, veselă.
- Trognon**, *m.* meșulŭ unei legumi; cocēnŭ de vêrșă.
- Trois**, *num.* trei.
- Trois-mâts**, *m.* nave de commerciŭ cu trei catarte.
- Trois-pieds**, *m.* cercŭ de ferrŭ cu trei picioare.
- Trois-quarts**, *m.* instrumentŭ chirurg. pentru impunsure.
- Troisième**, *adj. ord.* allŭ treilă.
- Troisièmement**, *adv.* allŭ treile, în rândulŭ allŭ treilă.
- Trois-six**, *m.* spiritŭ de 36 grade.
- Trôle**, *m. ouvrier à la—*, lucrătorŭ de mobile, care merge ellŭ singurŭ la prăvălie să le vindă.
- Trôter**, *v. a.* a duce, preâmba, pretutindine fără necesitate.
- Trombe**, *f.* trombă, virteșŭ de vîntŭ, maș a'essŭ pe mare.
- Tromblon**, *m.* mare carabină.
- Trombone**, *f.* speciă de trompetă cu ramure mobilă.
- Trompe**, *f.* tubŭ de aramă recurbatŭ, care servește la vînatore, trompetă; trompă.
- Trompe-l'œil**, *m.* tabelŭ în care sunt represintate obiecte în modŭ să facă iluziune.
- Tromper**, *v. a.* a înșela.
- Tromperie**, *f.* înșelăciune.
- Trompéter**, *v. a.* a publica prin trompetă.

- Trompette**, f. trompetă; cântătoru cu trompeta.
- Trompeur**, m. euse, f. înșelătoru.
- Trompillon**, m. *archit.* mică boltă.
- Tronc**, m. trunchiū.
- Tronchet**, m. bușténū mare.
- Tronçon**, m. buccată tăiată mai lungă decâtū lată.
- Tronçonner**, v. a. a tăia în buccățe lunge.
- Trône**, m. tronū. *Les — s*, unulū din cele 9 coruri ale āngerilorū.
- Trôner**, v. n. a ședē pe unū tronū, a domni.
- Tronqué**, *ée, adj.* trunchiatū.
- Tronquer**, v. a. a trunchia.
- Trop**, *adv.* pré, pré multū.
De —, par —, pré multū.
- Trop-plein**, m. pré plinū. Cea ce escede, intrece, capacitatea unū vassū.
- Trope**, f. *ret.* tropă, espresiune în sensulū figuratū.
- Trophée**, m. tropeū, spolie, (jafurī) dela inemiculū învinsū.
- Tropical**, *e, adj.* tropicale, de tropice, *fig.* lōrte caldū.
- Tropique**, m. tropicū, unulū din ambele cercuri ale sferei paralele cu equatorulū.
- Tropologique**, *adj.* figuratū.
- Troquer**, *vd. échanger.*
- Troqueur**, m. euse, f. neșutătorū de schimbū, *vd. échangiste.*
- Trot**, m. (pron. *tro*), trapētū, trépătū, mersulū naturale, pușinū iute, allū callulū etc.
- Trotte**, f. spațiu de drumū, *pop.*
- Trotte-menu**, *adv. nevar.* care merge iute și cu pași mici (despre caī).
- Trotter**, v. n. a merge în trépētū, *vd. trot.*
- Trotteur**, m. calū formatū sē nu mērgă decâtū trépētū.
- Trottin**, m. micū servitorū (feciorū).
- Trottiner**, v. n. a merge unū trépētū scurtū.
- Trottoir**, m. trepidorū, drumū pentru indiviși pe jeosū (trotoarū).
- Trou**, m. dischisură, cavităte, escavațiune, gaură.
- Trou-madame**, m. speciă de jocū.
- Troubadour**, m. trubadurū, poetū allū limbei *d'oc*, (secl. XI—XIII), pecändū *trouvère*, poetū allū limbei *d'oïl*.
- Trouble**, m. turburare, desordine. La pl. resvrătire.
- Trouble**, *adj.* turbure. *Voir —, a nu vedē clarū.*
- Trouble**, m. s. *truble*, un-dișă mică. *Troubleau*, m. micū *truble*.
- Trouble-fête**, m. *nevar.* importunū, care turbură bucuriā, strică veselia, plăcerile.
- Troubler**, v. a. a turbura, nelinisci.
- Trouée**, f. dischisură în desimea unū lemnū, dispicatură, crēpătură.
- Trouer**, v. a. a perora, găuri.
- Troupe**, f. trupă, numărū de indiviși strinși, adunați.
- Troupeau**, m. turmă, trupă de animalī domestice crescute la unū locū; *fig.* mulțime

Troupier, *m.* soldatū, *pop.*

Trousse, *f.* fasciclu de lucruri legate la unū locū ; legătură. *Aux trousse*, in urmărirea.

Troussée, *ée*, *adj.* cu vestimintele redicate, sumese, *bien-troussé*, bine făcutū. *Troussé à la diable*, rēū ordinatū, rēū asședatū.

Trousseau, *m.* mică legătură de lucruri. Vestiminte etc. cē se dă nouei măritate.

Trousse-étriers, *vd. porte-étriers*.

Trousse-galant, *vd. Choléra-morbus*.

Trousse-queue, *m. nevar*. currea ce trece pe spatele calului.

Troussequin, *m.* buccată de leamū înderētulū șelei.

Trouser, *v. a.* a îndouī, redica ceaă cē stă suspinsū, (atirna), sunete. *Se—*, a și sunete, redica, haina. — *Trousser une affaire*, a espedia repede uă affacere, — *bagage*, a pleca subitū, de-uădată.

Troussis, *m.* cută la rochiă, cā se devină mai scurtă.

Trouvable, *adj.* care se pōte gēssi.

Trouvaille, *f.* lucru gēssitū din fericire.

Trouver, *v. a.* a gēssi, afla, intilni, discopperi, inventa.

Trouvère, *m.* *vd. Troubadour*.

Truand, *e.* *vd. Fainéant*.

Truandaille, *f.* cerșetorime.

Truander, *v. n.* a cerșetori

Truanderie, *f.* cerșetoriă.

Truble, *f.* *vd. trouble*.

Trubleau, *m.* micū *truble*.

Truc, *m.* secretū. *Avoir le —*, a fi subșire, delicatū.

Truc, *m.* *s. truck*, cāruga, vagonū de transportū.

Trucheman, *truchement*, talmaciū, *vd. Interprète*.

Trucher, *v. n.* a cerși de leneviă, *veh. pop.*

Trucheur, *m. euse*, *f.* cerșetorū din leneviă, *veh. pop.*

Truelle, *f.* mistriă.

Truellée, *f.* cātū se pōte lua cu mistria.

Truellette, *f.* mică mistriă.

Truffe, *f.* truffă, speciă de bureți forte pertumați.

Truffer, *v. a.* a pune la ce-va *truffles*, *vd. prec.*

Trufferie, *f.* *vd. Tromperie*.

Truffeur, *m.* *vd. Trompeur*.

Truffière, *f.* pămintū unde se gēssece *truffe*, *vd. vb.*

Truie, *f.* femininū dela rāmătorū (scrófă).

Truite, *f.* știucă, — *saumonée*, cea cu carnea roșiă.

Truité, *ée*, *adj.* însemnatū cu pete roșiatice, precum știuca.

Truiton, *m.* mică știucă.

Trumeau, *m.* spațiulū murului între doue ferestre, oglinda care ocupă acestū spațiū ; glesna bouuluș.

Tsar, *m.* Tzarū (Cesare), împeratorulū Russielorū.

Tu, *pron. pers.* tu.

Tuable, *adj.* bunū de ommoritū (de animalū).

Tuant, *e*, *adj.* (care te ommoră), fatigante, ostenitoriū.

Tu autem, *m.* punctulū esșinșiale allū unei affaceri

(espressiune latină, *tu însă*).
Tube, tubă, țevă. [buliță.
Tubercule, *m.* tuberculă, bu-
Tuberculeux, *euse, adj.* tu-
 tuberculosă, cu bubulițe.
Tubéreuse, *f.* uă plantă cu
 flori albe foarte odoranți.
Tubérosité, *f.* mică inflă-
 tură.
Tubulé, *ée, adj.* care este
 cu un tubă, garnită de uă
 țevă.
Tubuleux, *euse, adj.* tubu-
 losă, în formă de tubă, de
 țevă.
Tubulure, *f. chem.* dischi-
 sură la aparate propriă să
 priimască un tubă.
Tudesque, *m. adj.* Se ȃice
 de limba Germaniloră.
Tuer, *v. a.* a uccide, ommori.
Tuerie, *f.* vd. *Carnage*.
 à **Tue-tête**, *loc. adv. crier*
 à —, a striga să dora pe
 cine-va capulă, din tôte pu-
 terile.
Tueur, *m.* uccissoră, om-
 moritoră; *fig.* vd. *breteur*.
Tuf, *m.* pământă petrosă.
Tufier, *ère, adj.* de natura
 pământului petrosă.
Tuile, *f.* olană.
Tuileau, *m.* olană spartă.
Tuilerie, *f.* locă unde se
 facă olane. *Les tuileries*,
 palatulă suveranului la Paris.
Tuilier, *m.* celulă cē face o-
Tulipe, *f.* lala. [lune.
Tuipier, *m.* ună frumosă
 arbure americană, [dentelă.
Tuile, *m.* tulă, speciă de
Tuméfaction, *f. med.* tu-
 mōre, inflătură.
Tuméfier, *v. a. med.* a in-
 fla, *pu. usit.*

Tumeur, *f.* tumōre, inflătură.
Tumulaire, *adj.* tumulare,
 de mormintă.
Tumulte, *m.* tumultă, sgo-
 motă, turburare, (invălmă-
 șela).
Tumultuaire, *adj.* sgomo-
 tosă, turburosă, cu tumultă.
Tumultuairement, *adj.*
 sgomotosă, cu agitațiune.
Tumultueusement, *adv.*
 cu tumultă, cu desordine.
Tumultueux, *euse, adj.* sgo-
 motosă, plină de turbu-
 rare, care se face cu tumultă.
Tumulus, *m.* tunulă, con-
 struciune conică de petre
 d'assupra sepultureloră, la
 ant. [nică, peliculă.
Tunicele, *f. bot.* mică tu-
Tuniqué, *f.* tunică, vestimintă
 pentru d'assupra, la antică;
bot. peliculă, învelișă.
Tuniqué, *ée, adj. bot.* cop-
 perită cu mai multe pelicule.
Tunnel, *m.* tunelă, locă de
 trecere subterrană.
Turban, *m.* turbană.
Turbine, *f. hidr.* rōtă în e-
 liciă, care printr'ună cur-
 rițe de apă mișcă machina.
Turbiné, *ée, adj.* în formă
 de conă reversă (resturnată).
Turbinelle, *f. nat.* testa-
 ceă univalvă.
Turbinite, *f.* turbinită, co-
 quilă fossile de formă spirale.
Turbot, *m.* ună pesce ma-
 rină.
Turbotière, *f.* vassă de cu-
 pru pentru fertă pesce, vd.
 prec.
Turbotin, *m.* mică turbot.
Turbulemment, *adv.* tur-
 burată.

- Turbulence**, f. turbulință, viuiciune sgomotosă și desordinată, spirită de turburare.
- Turbulent**, *e*, *adj.* turbulinte, turburătoriu. de desordine. [turcū.
- Turc**, *turque*, *adj.* și *m.*
- Turcie**, f. înălțătură de pământ, că se opprască inundațiunile unei gârle.
- Turelure**, f. refrină de cântă. Usit. în *c'est toujours la même*—, é neconținută a cel ași lucru.
- Turf**, *m.* (engl.) locă unde se facă alergări de cai.
- Turgescence**, f. inflătură.
- Turgescenț**, *e*, *adj.* turgescinte, care se inflă, inflatū.
- Turlupin**, *m.* actoră de vechiele comedie, *des farces*.
- Turlupinade**, f. reū jocă de vorbe, rea glumă.
- Turlupiner**, *v. n.* a face rele jocuri de vorbe, rele glume.
- Turnep**, *m. s. turneps* (engl.), speciă de verdisăre pentru animală.
- Turpitude**, f. *vd. Ignominie*.
- Turquet**, *m.* căne mică; varietate de frumentă.
- Turquette**, f. uă mică plantă.
- Turquin**, *m.* uă marmure, *bleu*—, albăstru închisū.
- Turquoise**, f. pētră albastră, cea mai prețiosă din petrele opace. *Le* —, albastrulū.
- Tussillage**, *m.* uă plantă.
- Tute**, f. speciă de cratiță pentru topitū metale.
- Tutélaire**, *adj.* care ține sub pēda, sub protecțiunea, sa.
- Tutelle**, f. tutelă, auloritate asupra persōnei și averii minorului, protecțiune.
- Tuteur**, *m. trice*, f. tutoră, epitropă; protectoră.
- Tutie**, f. *s. tuthie*, tutiă, unū ossidū de zincū.
- Tutoiement**, *tutoiment*, *m.* vorbire prin *tu, toi*, (tutuire). [*tu, toi*, (tutui)
- Tutoyer**, *v. a.* a vorbi prin
- Tutoyeur**, *m. euse*, f. cellū cē vorbesce cu *tu, toi*.
- Tutti**, *m. pl. mus.* tōte instrumentele unei orchestre.
- Tuyau**, *m.* tubū, canale (țevă).
- Tuyère**, f. dischisura unui cuptorū destinată să priimescă tubulū.
- Tympan**, *m.* timpanū; membrana a condussului auditivū.
- Tympaniser**, *v. a.* a face pe cine-va de risū.
- Tympanite**, f. inflătura abdomenului prin gase acumulate.
- Tympanon**, *m. mus.* speciă de instrum. cu fire de aramă.
- Type**, *m.* tipū, modelū. figură originală, caracterū originală.
- Typhoïde**, *adj.* de caracterulū morbului *typhus*.
- Typhus**, *m. med.* friguri continui și contagiōse. tifos.
- Typique**, *adj.* tipicū: simbolicū, alegoricū.
- Typographe**, *m.* tipografū.
- Typographie**, f. tipografiă.
- Typographique**, *adj.* tipograficū, de tipografiă.
- Typographiquement**, *adv.* tipograficū, precum tipografii.
- Typolithes**, f. *pl.* impres-

siunea corpurilor organice asupra petrelor.

Tyran, *m.* tiran, usurpator al puterii suverane, principe crud și nedrept.

Tyranneau, *m.* tiran subaltern, *fam.*

Tyrannicide, *adj.* și *sust.* care ucide un tiran.

Tyrannie, *f.* tiranie, domnia usurpată, ilegală; gu-

bernă crudă și nedreptă, putere opresivă și violente.

Tyrannique, *adj.* tiranic.

Tyranniquement, *adv.* în mod tiranic. [cu tiranie.

Tyranniser, *v. a.* a tracta

Tyrolienne, *f.* tiroliană, cântă sevă danțu din Tyrol.

Tzar, *vd.* *Tsar.*

Tzarine, *f.* cesarina, imperatricea Rusiei.

U

U, *m.* u, a cincia vocale.

Ubiquiste, *m.* doctor de teologie, care nu era allaturat la niciuă casă particulară.

Ubiquitaire, *m.* membru dintr'ună sectă protestantă.

Ubiquité, *f.* ubicitate, starea cellui ce este pretutundine.

Udomètre, *m.* instrum. pentru măsura cantității de plouă, care cade într'un loc.

Uhlán, *m. s.* *hulan*, ulan.

Ukase, *m.* ukasă, edict al împăratului Rusiei.

Ulcération, *f.* ulceratiune, bubă, ulcer superficial.

Ulcère, *m.* ulcer, soluțiune de continuitate în cărnuri (bubă).

Ulcérer, *v. a. med.* a ulceră, produce un ulcer.

Ulcéreux, *euse, adj. med.* ulceros, copperit de ulcer.

Uléma, *m.* ulema, doctor al legii la Turci

Uligineux, *euse, adj.* foarte umed, *vd.* *marécageux.*

Ulmaire, *f.* uă plantă disă și *reine-des-prés.*

Ultérieur, *e, adj.* ulterior,

de dincolo, opp. *antérieur.*

Ultérieurement, *adv.* ulterior, peste acesta, posterior.

Ultième, *adj. s.* *ultime*, ultimă, dela urmă.

Ultimatum, *m.* ultimatum, ultimele condiții și nerevocabil, ce se stabilesc într'un tractat; ultima vorbă.

Ultra, *m.* ultra, esagerat în opinii politice.

Ultramontain, *e, adj.* ultramontan, situat dincolo de Alpi. Se dice de doctrinele opuse massimelor Bisericii anglicane.

Ultramontanisme, *m.* ultramontanism, doctrina de puterea absolută a Papei.

Ultrarévolutionnaire, *adj.* și *s.* revoluționari escesiv.

Ultra-royaliste, *m.* partinut esagerat al puterii regale.

Umble, ombre, (pron. *onble, onbre*), pesce, somn. Și *ombre.*

Un, *e, adj.* un, singur, unic. *Sust. m.* unul.

Unanime, *adj.* unanimu, de invoință commune.

Unaniment, *adv.* unanimu, într'ua voce, in invoință generale.

Unanimité, *f.* unanimitate, conformitate de sintininte.

Unau, *m.* unu patrupedü care se miscă förte incetü.

Unciale, *adj. f.* vd. *onciale*.

Unciforme, *adj.* unciforme, in formă de cărligü.

Unguicuié, *ée, adj.* cu unghie.

Unguis, *m. anat.* ossü lacrimale.

Uni, *ic, adj.* simplu, egale, fără asperitățî, șessü; uniforme.

Unicapsulaire, *adj. bot.* unicapsulare, cu uă singură capsulă.

Unicolore, *adj.* unicolorü, de uă singură culóre.

Unième, *adj.* Numëru ordinale usit. cu numerele 20, 30 etc. *Le vingt-unième*, allü 21-lea etc.

Unièment, *adv.* Usitatü cu aceleași numere, cași *Unième*, vd. vb.

Uniflore, *adj. bot.* uniflorü, cu uă singură flóre.

Uniforme, *adj.* uniforme, totü-déuna egale, assemine, fără varietate. *Sust. m.* uniformă, vestimintü militare.

Uniformément, *adv.* uniforme, într'ua singură formă.

Uniformiser, *v. a.* a face sè fiä uniforme.

Uniformité, *f.* uniformitate, calitatea lucrului care este într'ua singură formă.

Unilatéral, *e, adj.* unila-

lerale. De contracte cari nu obligă decâtü pe una din părți.

Uniment, *adv.* vd. *simplement*.

Union, *f.* uniune, junțiune strinsă, unire, legătură.

Unipersonnel, *elle, adj. gram.* unipersonale.

Unipersonnellement, *adv.* că verbulü unipersonale.

Unique, *adj.* unicü, exclusivü, numai și numai; stravagante.

Unir, *v.* a a uni, lega; a face egale, șessü; a poli.

Unisexuel, *ele, adj.* unisessuale, de unü singurü sessü.

Unisson, *m.* unissonü. Accordü de maș multe voci sëu instruminte, care nu face sè se audă decâtü uă singură voce.

Unitaire, *adj. și sust.* unitariü. Sect. lorü care recunösce uă singură persönă in Dumnezeu.

Unité, *f. arit.* unitate, unime.

Unitive, *adj. f.* unitivü, care unesce prin purulü amorü. *Vie—*, viețä unitivă.

Univalve, *adj. nat.* univalvü, a cui coquilă este compusă de uă singură bucată.

Univers, *m.* universü, mundulü întregü; *fig.* dominiü.

Universaliser, *v. a.* a face universale, generalisa, *neol.*

Universalité, *f.* universalitate, generalitate, totale.

Universel, *elle, adj.* universale, generale. *Les uni-*

- versaux*, ideele generală, abstracțiunii; cea ce posedă în comune indivizii de aceeași specie.
- Universellement**, *adv.* universale, vd. *Généralement*.
- Universitaire**, *adj.* universitară, de universitate.
- Université**, *f.* universitate, corpul profesoral.—*L'université de Paris*, constituită de Fil. Augustă în 1820 cu numeroase prerogative, a dată naștere, prin decret. din 1808 și 1811, Universității franceze, *l'Université de France*, centrul învățămîntului public. pusă sub direcțiunea ministrului de instr. și divizată în *Académies*, administrate fiă-care de un rector, *recteur*.
- Univocation**, *f. scolast.* univocațiune, vd. *urm*.
- Univoque**, *adj.* univocă. Se dice în scolastică de numini, cari se aplică în acell'ăși sensu la mai multe lucruri.
- Upas**, *m.* arbure de lava cu succul forte veninosă.
- Urane**, *uranium. m. chem.* uraniu, metală cenușiu închisă.
- Uranographie**, *f.* descripțiunea cerului. [nografică.
- Uranographique**, *adj.* uranografică.
- Uranoscope**, *m.* ună pesce marină.
- Uranus**, *m.* planeta Urană.
- Urate**, *m. chem.* uă sare.
- Urbain**, *e, adj.* urbană, dela orașiu. [vilitate, politeță.
- Urbanité**, *f.* urbanitate, civilitate.
- Urcéole**, *f. bot.* organă în formă de scgiabă
- Urcéolé**, *ée, adj. bot.* inflată în formă de scgiabă.
- Ure**, *m. s. urus*, taură sêlbatică, *aurochs*, *taureau sauvage*.
- Urée**, *f.* uă substanță.
- Urétère**, *m.* unulă din canalile rênunchiloră.
- Urétérite**, *f.* de *med.* ureterită.
- Urètre**, *f. anat.* uretră.
- Urétrite**, inflamațiunea uretrei.
- Urgence**, *f.* urgență, grabă.
- Urgent**, *e, adj.* urgentă, grabnică. Comp. *pressant*.
- Urinaire**, *adj.* urinară.
- Urinal**, *e, adj.* urinală.
- Urine**, *f.* urină.
- Urique**, *adj. chem.* ună acidă.
- Urne**, *f.* urnă, vassă antică pentru cenușea repausăriloră.
- Ursin**, *m.* specieă de focă.
- Urson**, *m.* ună aricăă amer.
- Ursuline**, *f.* religiōsă din ordinea sântului Ūrsule.
- Urticaire**, *f. med.* urticariă, erupțiune cutană care sêmână cu înțepătore de urdică.
- Urtication**, *f. med.* specieă de flagelațiune cu urdice, că se producă iritațiunea pelii.
- Urticé**, *ée, adj.* de specieă urdică, care sêmână cu urdică.
- Us**, *m. pl.* (pron. *us*), datinele unei țerre. Comp. *usages*.
- Us**, (terminat. lat.) *Savant en* —, erudită în *us*, în latinesce.
- Usage**, *m.* usă, practică priimită, obișnuință, obiceiă.
- Usager**, *m.* celă ce are

dreptulū sē se servescă cu unele lemne din pădure, sēu cu unele pasiuni.

Usance, *f.* usū priimită, termenū de 30 zile la polițe.

Usant, *e, adj.* care are dreptū sē facă usū (intrebuintede).

Usé, ée, *adj.* deterioratū, stricatū prin usū, frecatū, vechiū.

Usé, *m.* usū (intrebuintare), durata unū lucru de care cine-va se servese.

User, *v. n.* a face usū (intrebuinta), se servi de; *v. a.* a deteriora, strica prin usū, diminui frecandū, învechi.

User, *m.* vd. *Usé*.

Usine, *f.* stabilimentū unde se lucrédă ferrărie, sticlărie etc.

Usité, ée, *adj.* usitată, intrebuintată.

Ustensile, *m.* uneltă de cuină, de casă etc.

Ustion, *f. med.* ustiune, ardere; *chem.* calcinațiune.

Usucapion, *f.* usucapiune, modū de a câștiga prin sesiune, prin usū etc.

Usuel, elle, *adj.* usuale, de care se servese cine-va totūdeuna, de obiceiū.

Usuellement, *adv.* usuale, de ordinariū, obicnuitū.

Usufructuaire, *adj.* care dă numai facultatea de a se bucura de venitulū.

Usufruit, *m.* usulū venitulū.

Usufruitier, *m. ière f.* care possede numai venitulū.

Usuraire, *adj.* usurariū, unde este usură, dobindă nelegitimă.

Usurier, m. ière, *f.* usurariū, cellū cē ia dobindă ilegale.

Usurpateur, *m. trice*, *f.*

usurpatorū, care ia fără dreptū.

Usurpation, *f.* usurpațiune.

Usurper, *v. a.* a usurpa, lua în sesiune prin violință, prin înșelăciune, fără meritū.

Uz, *m.* prima notă a gamei.

Utensile, *vd. ustensile.*

Uterin, *e, adj.* și *sust.* uterinū, din aceeași mamă, dérū nu din acell'ășī tată.

Utile, *adj.* utile, folositoriū, *sust. m.* utilele.

Utilement, *adj.* utile, cu utilitate, cu folosū.

Utiliser, *v. a.* a capeta utilitate din, a intrebuinta.

Utilitaire, *adj. fil.* utilitariū, unde utilitatea este admisă cā principiū și scopū, *neol.*

Utilité, *f.* utilitate, folosū.

Utopie, *f.* utopiă, chimera. Planū de gubernū imaginariū, unde totulū este regulatū pentru cellū mai înaltū bine.

Utopiste, *m.* utopistū.

Utriculaire, *adj. bot.* utricular, în formă de utre s. burdufū.

Utricule, *f. bot.* utriclu (micū burdufū).

Utriforme, *adj.* în forma utrului (burdufulū).

Uvaire, *adj. bot.* în forma unei grape de struguri.

Uvée, *f.* membrana uveă, a treia tunică a ochiului.

Uvette, *f.* uă plantă coniferă.

Uvule, *f.* vd. *Lurette.*

Uvulite, *f. med.* uvulite, inflamațiunea berigatei.

Uzifur, *m.* cinabarū artificial.

V

- V**, *m. v.* una din consunanți.
- Va**, *impérat.* dela *aller*, mergi.
- Ca**, *adv.* fiă, mă invoiesc.
- Vacanze**, *f.* vacanță, vacațiune.
- Vacant**, *e, adj.* vacante; *jurispr.* nereclamat.
- Vacarme**, *m.* tumult, mare sgomot; clamor publică.
- Vacation**, *f.* vacațiune, timp cę uă persoană publică consumă pentru uă afacere. *Pl.* onorarie, salariu, plată.
- Vaccin**, *m.* succu cę vine dela vace, și care se inoculeđă (altoesce), cã se preserve (*nu probat*) de morbulu vęrsat.
- Vaccinable**, *adj.* vaccinabile, care pôte fi vaccinat.
- Vaccinateur**, *m.* vaccinator.
- Vaccination**, *f.* vaccinațiune, altoire (de vęrsat).
- Vaccine**, *f.* vaccin. Morbu particulare vacheloru, și care se inoculeđă ómeniloru cã preservativu (*nu de cređut*) contra vęrsat.
- Yacciner**, *v. a.* a vaccina, altoi contra vęrsat.
- Vache**, *f.* vacă; — *à lait*, persoană s. lucru, de care se folosește cine-va continuit.
- Vacher**, *m. ère, f.* pęditor de vace.
- Vacherie**, *f.* staulu de vace.
- Vacillant**, *e, vd.* *Chancelant*.
- Vacillation**, *f.* clętinare, nesiguranță, irrezoluțiune.
- Vaciller**, *v. n. vd.* *Chanceler*.
- Vacuité**, *f.* starea unui lucru deșertu, neimplut.
- Vade**, *f.* missă, ceaa cę pune cine-va la jocu.
- Vademanque**, *f.* diminuțiunea averii unei case, *vech.*
- Vade-mecum**, *m.* ceaa cę duce cine-va de ordinariu cu sine. [*navi.*]
- Vadrouille**, *f.* mătură de
- Va-et-vient**, *m. nevar.* partea machinei care merge și revine dela unu punctu la altulu; mișcare alternativă.
- Vagabond**, *e, adj.* vagabund.
- [*bundit.*]
- Vagabondage**, *m.* vęgabundi.
- Vagabonder**, *v. n.* a vęgabundi, ąmbla ręclicu.
- Vagin**, *m. t.* vagină.
- Vagir**, *v. n.* a se vaita.
- Vagissement**, *m.* vaetu, strigatu allu copiiloru micu.
- Vagistas**, *f. vd.* *vasistas*.
- Vagon**, *wagon, m.* vagon, trassură de cale ferrată.
- Vague**, *adj.* vagu, nedefinitu, fără margini desipte. *Terres* —, pământu vagu, necultivat.
- Vague**, *f.* valu, lamă de apă agitată, seú redicată de vintu.
- Vaguement**, *adv.* in modu vagu, nedefinitu, nehotăritu.
- Vaguemestre**, *m.* officiaru însărcinat cu îngrijirea equipageloru militari.
- Vaguer**, *v. n.* a ręcaci.
- Vaguisse**, *f. pict.* coloritu ușoriu, delicatu.
- Vaigrer**, *v. a.* a căptuși navea cu scânduri.

Vaigres, *f. pl.* scânduri de căptușitū navea.

Vaillamment, *adv.* cu valință, cu vitejiă.

Vaillance, *f.* valință, vitejiă.

Vaillant, *e, adj.* valinte, vitédū.

Vaillant, *m.* fondulū averiī cē possede cine-va; *adv.* in valóre.

Vaillantise, *f.* acțiune de valință, faptă de vitejiă.

Vaille que vaille, *loc. adv.* liă cē ar fi, la tótă intimplarea.

Vain, *e, adj.* vanū, inutile.

Vaincre, *v. a.* a învinge, birui, *p. p.* *vaincu*, *e*, învinsū, biruitū.

Vainement, *adv.* în vanū, în deșertū, (în đadarū).

Vainqueur, *m.* și *adj. m.* vingătorū, victorū, biruitorū.

Vair, *m.* vd. *fouurrure*, vech.

Vairon, *m.* de culóre neconstante, care se schimbă.

Vaisseau, *m.* nave, vassū, corabiă; *anat.* vassū, vină.

Vaisselle, *f.* vasse, farfurie etc. de mėsă. Celle de argintū sunt *vaisselle plate*.

Val, *m.* vd. *Vallée*, vech. *Par monts et par vaux*, in tóte părțile.

Valable, *adj.* valabile, admisible, de priimitū, (in just.).

Valablement, *adv.* valabile.

Valence, *f.* portocală span.

Valenciennes, *f.* dentelă făcută la Valenciennes.

Valériane, *f.* valeriană, plantă medicinale.

Valet, *m.* servitorū, feciorū.

Valetage, *m.* servițū de valet, de feciorū, servilismū.

Valetaille, *f.* trupă de valeți, de feciori (prin desprețū).

Valeter, *v. n.* a avé assiduitate jéosă și servile către cine-va (a slugări).

Va'étudinaire, vd. *maladif*.

Valeur, *f.* valóre, prețū.

Valeur, *f.* vd. *Vaillance*.

Valeureusement, *adv.* valorosū, cu valóre, curagiosū.

Valeureux, *euse, adj.* valorosū, valinte, vitédū.

Valhalla, *m.* valhalla. Paradisū la vechii Scandinavi.

Validation, *f. jur.* validatiune, implinitulū formalităților cerute pentru unū actū.

Valide, vd. *Valable*. [*ment.*

Validement, vd. *valable*.

Valider, *v. a.* a valida, face validū, valabile.

Validité, *f.* validitate, calitatea lucrului validū.

Valise, *f.* géntă.

Valtaire, *adj.* *Couronne*—, coronă cē se da, la Roma, celui cē trecuse primulū peste fortificaț. inemicului.

Vallée, *f.* vale.

Vallon, *m.* mică vale.

Valoir, *v. n.* și *a.* a vala, avé unū prețū, avé unū meritū; a procura; a li egale cu. *Faire*—, a lăuda meritulū, valórea unū lucru. *Vaille que vaille*, nici bine nici rău, de mijlocū.

Ad valorem, *lat.* după valórea lucrurilor (la vamă).

Valse, *f.* joculū valsū.

Valseur, *v. n.* a juca valsū.

Valseur, *m. euse, f.* care jócă valsū.

Value, *f.* usit. in *plus la*—,

- s. *plus-value*, escedinte de valoare.
- Valve**, f. valvă, valvulă, coquilă; *bot.* buccăți cari formează unu pericarpă secă.
- Valvule**, f. valvulă, mică valvă, cută membranosă a inimii, vineloră etc.
- Vampire**, m. vd. *Revenant*.
- Van**, m. vinturătore
- Vanadium**, m. *chem.* vanadiu, corpă simplu.
- Vandale**, m. vandalu, inemică allăartiloră, lumineloră.
- Vandalisme**, m. vandalismă, sistema celoră cę sunt ineniciă ai erudițiunii.
- Vandoise**, f. ună pesce.
- Vanesse**, f. ună flutură.
- Vanille**, f. vanilă (vaniliă), plantă messic. Vd. și *héliotrope*.
- Vaniller**, m. vd. *prec.*
- Vanité**, f. vanitate, deșertăciune, lucruri inutile.
- Vaniteux**, *euse, adj.* și *sust.* vanitosă, avindă uă vanitate puerile și risibile, *fam.*
- Vanne**, f. oppritore de apă.
- Vanneau**, m. passere călătoare. [vinturătoreă.
- Vanner**, v. a. a curăți cu
- Vannerie**, f. meseria vinturătorului.
- Vannette**, f. coșiu că se vinture ovădulă.
- Vanneur**, m. vinturătoră.
- Vannier**, m. cellă cę face vinturătoră, coșiuă etc.
- Vantai**, m. canată de ferăstră. de ușiă.
- Vantard**, e. *adj.* și s. lăudărosă.
- Vanter**, v. a. a lăuda. Se —, a se vanita. se lăuda.
- Vanterie**, f. vană lauă, cę și face cine-va singură.
- Va-nu-pieds**, m. cerșetoră.
- Vapeur**, f. vapore, abură.
- Vaporeux**, *euse, adj.* vaporosă, aburosă.
- Vaporisation**, f. prefăcerea lcidului in vapore. aburélă.
- Vaporiser**, v. a. a face se trecă in vapore, in abură.
- Vaquer**, v. n. a fi vacante, fi in vacanță, — *de, s.* —ă, a se ocupa de, se aplica la.
- Varaigne**, f. deschisură pe unde apa mării intră in primulă rezervoriă allă unei matite sărate (*marais salant*).
- Varangue**, f. *mar.* grindă la uă nave care ține de partea transversale.
- Vare**, *varre, m.* măsură spaniol. puțină mai mică decâtă metrulă.
- Varech**, m. s. *varec*, plante marine s. alte sfărimătore aruncate pe țermă.
- Varenne**, f. câmpă necultivată.
- Vereuse**, f. blusă scurtă.
- Variabilité**, f. variabilitate, dispozițiune naturale de a varia, de a se schimba.
- Variable**, *adj.* variabile, schimbătoră.
- Variant**, e, *adj.* variante, variabile.
- Variante**, f. variante. Se țice de diverse lecțiuni seă versiuni ale unui testă.
- Variation**, f. variațiune, schimbare. *Mus.* ornamente assupra unui cântă, allă cui fundă melodică subsiste prin

tre schimbările ce se facu.

Varice, *f. med.* varice, tumore, inflătură, produsă prin dilatațiunea vinelor.

Varicele, *f.* versatū mănuntū (bólă).

Varicocèle, *m.* tumore de varice, vd. vorba. [luritū.

Varié, *éc. adj.* variatū, fe-

Varier, *v. a.* a varia, diversifica, face să fiă feluritū.

Variété, *f.* varietate, diversitate; *pl.* amestecurī.

ne **Varietur**, *lat.* (sē nu s schimbe). Se dice de precauțiunile ce iea justiția, că se să prevină schimbările, ce s'arū putē face unui actū.

Variole, *f.* vd. *Vérole*.

Variolé, *éc. adj.* grindinatū, ciupitū (de versatū).

Variolique, *adj.* variolicū, de variole, vd. vorba.

Variorum, *m. lat.* Se dice de classicii latini s. greci, imprimați in Olanda cu notele mai multorū comntatorū.

Variqueux, *euse. adj.* varicosū, affectatū de varice, vd. vorba. [vd. page.

Varlet, *m.* fiū de cavalerū,

Varlope, *f.* mare teslă.

Vasculaire, *adj. s. vasculaire, euse, anat.* vasculare, care se referesce la vasse, la vine, formatū de vasse.

Vase, *f.* nomolū in fundulū mării, lacurilorū etc.

Vaseux, *euse, adj.* nomolosū. [de salină.

Vasière, *f.* mare bassinū

Vasistas, *m.* mică dischisură, gēmă în ușă, în ferestră.

Vassal, *e. adj.* care ține de domnulū feudale din cauza unui feudū, vassale, *vassal direct*, pecăndū *vasseur*, *arrière-vassal*. vassalele unui domnū care și ellū era vassale. *Les grands vassaux* ținea directū de regele Franței.

Vasselage, *m.* vassalitate, condițiune. stare, de vassale.

Vaste, *adj.* vastū, forte întinsū.

Vatican, *m.* vaticanū, palatulū papei. Une-orī curtea Romei.

Va-tout, *m. Jouer son—*, a juca toți biniū, ce are cine-va înainte sa la jocū.

à **Vau-de-route**, *adv.* precipitatū și in desordine.

Vaudeville, *f.* cântū de circumstanță cunoscutū; bucată teatrală unde sunt dialogi și cături.

Vaudevilliste, *m.* autorū de vaudeville.

à **Vau-l'eau**, *loc. adv.* urmându cursulū apei.

Vaurien, *m.* vd. *Fainéant*.

Vautour, *m.* vulture.

Vautrait, *m.* echipagiū de vinătoare pentru mistreți.

Vautre, *m.* căni pentru vinătoare de urși și de mistreți.

se **Vautrer**, *v. r.* a se cufonda in nomolū (noroiū).

Vauxhall, *m.* grădină publică avindū sală de concertū etc.

Vayvodat, *m.* voivodatū.

Vayvode, *m.* voivodū.

Veau, *m.* vițelū, curtea de vițelū.

Vecteur, *m. astr.* vector, *rayon* —, rađa dussă dela Sóre la uă planetă s. cometă; rađa dussă din centrulă unei planete la ună satelită.

Véda, *m.* veda. Carte sacră a Indianilor.

Vedette, *f.* vedetă, sentinelă de călări.

Végétable, *adj.* vegetabile, care vegetedă, care pôte vegeta.

Végétal, *m.* vegetale, arburii și plantele.

Végétal, *e, adj.* vegetale, care se referesce la vegetali, care provine din vegetali.

Végétant, *e, adj.* vegetante.

Végétatif, *ive, adj.* vegetativă, care fare să vegetede, care este in vegetațiune.

Végétation, *f.* vegetațiune. Vegetalile in genere.

Végéter, *v. a.* a vegeta, cresce și se nutri, vorbindă de plante; *fig.* a trăi in stare de slăbiciune intelessuale.

Véhémence, *f.* veemintă, mișcare forte și repede.

Véhément, *e, adj.* veeminte, iute, plină de focă.

Véhémentement, *adv.* veeminte, lörte tare, cu iutelă.

Véhicule, *m.* ceaa cê servece a conduce, a transporta; veri-cê trässură, *fam.*

Veille, *f.* veghiare, absință de somnă nóptea (maï ales pl.) *fig.* mare și forte aplicațiune.

Veillée, *f.* vigiliă, veghiare in commune de maï mulți.

Veiller, *v. n.* a veghia, se

abștine dela somnă, sta deșteptă.

Veilleur, *m.* veghiătoră, cellă cê stă deșteptă, nu dörme.

Veilleuse, *f.* mică lampă care arde nóptea in cameră.

Veillotte, *f.* căpiță de fină.

Veine, *f.* vină. [vine.

Veiné, *ée, adj.* care este cu

Veiner, *v. a.* a imita vinele marmurii, lemnului

Veineux, *euse, adj.* vinosă.

Veinule, *f. anat.* mică vină, vassă capilare.

Vélar, *m. vd. Tortellr.*

Vélaut, *m.* strigătă ca să escite căniă.

Velche, *m. vd. welche.*

Vêler, *v. n.* a nasce (de uă vacă).

Vélin, *m.* velină, pele preparată maï subțire și maï lină decâtă pergamentulă. *Papier* —, chărțiă velină, care imită albăta și lustrulă velinului.

Vélineuse, *f.* aceea care fabrică dentela, *velin*, de Alençon.

Vérites, *m. pl.* veliți, pedestri, ușiori la R. antică; corpă de vinători franc. sub imperiă.

Véléité, *f.* voluntate, voință, slabă și fără efectă.

Véloce, *adj. astr.* repede. De mișcarea unei planete.

Vélocifère, *f.* velociferă, trässură ușióriă și repede.

Vélocipède, *m.* velocipedă.

Vélocité, *f.* velocitate, iutelă.

Velours, *m.* catifea.

Velouté, *ée, adj.* cu floră, cu ornamente de catifea, *fig.* dulce și môle.

Velouter, v. a. a da apariința catifelei.

Veltage, m. măsură cu *velte*.

Velte, f. vechiă măsură pentru liciți, 6 pintes s. 7¹/₂ litri. [*velte*.

Velter, v. a. a măsura cu

Velteur, m. măsurătoru cu *velte*.

Velu, ue, adj. velatū, coperitū cu perī. Nu se dīce de pērulū capulū, nici de barbă.

Venaison, m. carne de animalī feróse séū roșie.

Vénal, e, adj. venale, care se vinde, care se póte vinde.

Vénalement, adv. venale, prin vindere.

Vénalité, f. venalitate, calitatea lucrulū de vindere.

Venant, m. și adj. m. care vine. *bienvenant*, e, care crește bine. *A tout*—, primulū venitū.

Vendable, adj. vinđibile, care se póte vinde.

Vendange, f. culessulū vieilorū.

Vendangeoir, m. locū unde se depunū strugurī culeși.

Vendangeoire, f. panerū pentru strugurī la culessū.

Vendanger, v. a. a culege strugurī, face culessulū viei.

Vendangeur, m. *euse*, f. culegētorū de strugurī, de via.

Vendémiaire, m. prima lună în calend. republ., dela 21 sept.

Vendette, f. s. *vendetta*, stare de ură și dorință de resbunare, cum trăiescū fa-

milie întrege, principale în Corsica. [*détorū*.

Vendeur, m. *eresse* f. vin-

Vendeur, m. *euse*, f. vinđitorū de profesiune.

Vendre, v. a. a vinde; a trăda.

Vendredi, m. viueri.

Vendu, ue, adj. vindutū.

Véné, ée, adj. stricatū (despre carne).

Vénéfice, m. veneficiū, otrăvire, prin sortilegiū, *vech*.

Venelle, f. ulicióră, *vech*.

Vénéneux, *euse*, adj. veninosū, otrăvitoriū, (de plante).

Vener, vd. *Chasser*.

Vénéralie, adj. venerabile, demnū de profundū respectū.

Vénération, f. venerațiune, stimă și respectū adincū.

Vénérer, v. n. a venera, avé stimă și respectū pentru.

Vénerie, f. vinătore prin ajutoriulū cănilorū.

Venette, f. frică, nelinisce.

Veneur, m. însărcinatū să facă să alerge cănii la vinătore. *Grand*—, care comandă totă vinătoreă unū principe.

Venez-y-voir, m. (vinū de veđi) *nevar*. lucru de nimicū, *bagatelle*.

Vengeance, f. vindită, resbunare.

Venger, v. a. a resbuna, lua satisfățiune dela.

Vengeur, m. *geresse*, f. resbunătorū; care pedepsesce.

Veniat, m. (lat. *sē vinā*), veniat, ordine *sē* vinā în persónă a da computū (so-cotelă) de acțiunile *selle*.

Véniel, elle, adj. Se dīce de unū pēccatū care nu face *sē*

se perdă grația, care se poate ierta, opp. *pêché mortel*.

Véniellement, *adv.* cu puțință de a fi iertat.

Veni-mecum, *vd.* *vade-mecum*.

Vénimeux, *euse, adj.* veninos, otrăvitoriu (de animal), *vd.* și *vénéneux*.

Venin, *m.* venin, otravă.

Venir, *v. n.* a veni. *S'en venir*, a veni (cași *venir*), — *à bout*, a reeși, isbuti, — *aux mains*, a se bate, *à—*, viitoriu, — *bien*, veni bine, se potrivește: — *à rien*, a se reduce la nimic. *viennent le temps*, cu timpul.

Vent, *m.* vânt, *en plein—*, în aer liber, *arbre en plein—*, s. numai *de plein—*, s. numai *plein-vent*. *arbre neresămat*. *A tout vent*, după toate impulsunile.

Ventail, *m. blas.* partea inferioară a dischisurii unei case.

Vente, *f.* vindere, vânzare.

Venter, *v. n.* a fi vânt, sufla vântul, face vânt.

Venteux, *euse, adj.* espus la vânt, unde sunt viuturi.

Ventilateur, *m.* ventilator, mașină care se înnoiescă a burul într'un loc închis.

Ventilation, *f.* vântație.

Ventiler, *v. a.* a vânta, face să vină aer, înnoi aerul.

Ventôse, *m.* a șesă lună în calend. republ., dela 19 februarie.

Ventosité, *f.* flatură. (Nu us.).

Ventouse, *f. chir.* vendusă.

Ventouser, *v. a. chir.* a pune, aplica, vânduse.

Ventral, *e., adj.* vintrale, care ține de pântec.

Ventre, *m.* vintre, pântec.

Ventricule, *m.* ventriclu.

Ventrière, *f.* cingulă (cingă) pentru calul înhamat. *Maî bine sous-ventrière*.

Ventriloque, *adj.* și *s.* vintriloc, persoană care vorbește fără să misce labiele, și sâmbănă a vorbi din stomac.

Ventriloquie, *f.* facultatea vintrilocului, *vd. prec.*

se Ventrouiller, *v. r.* a se tâvăli în noroi. *Puç. usit.*

Ventru, *ue, adj.* și *sust.* cu vintre mare (burtos).

Venue, *f.* venire, sosire; creștere, *être tout d'une—*, a fi mare și subțire.

Vénu'e, *f.* *vd.* *veinule*.

Vénu's, *f. myth.* Venerea, dea frumuseții. *Lucéferul*: *fig.* femeie foarte frumoasă.

Vénusté, *f.* venustate, eleganță, grație, frumuseță, *vech.*

Vêpre, *vesperu, sêră, vech.*

Vêpres, *f. pl.* partea oficiului divin, ce se făcea altădată sêră (deniă): astăzi se face la două sêră trei după prând.

Ver, *m.* verme, — *à soir*, verme de mătase, — *solitaire*, tenia, panglică. *Vd. Ténia*.

Véracité, *f.* veracitate, înclinație constantă la adevăr, amor de veritate, de adevăr.

Véranda, *f.* verandă, galerie

ușoriă copperită cu pândă.
- papură.

Véatré, *m. s.* *veratrum*,
varaire blanc, veratru albū,
uă plantă veninosă.

Verbal, *e, adj.* verbale, care
se espune orale; *gram* de-
rivatū din verbū.

Verbalement, *adv* ver-
bale, orale, cu vocea, prin
vorbe.

Verbaliser, *v. a.* a face pro-
cessū verbale (*un procès-*
verbal).

Verbe, *m. gram.* verbū, —
actif, — *passif*, verbū activū,
passivū, — *pronominal* scū
réfléchi, verbū reflexivū.

Verbération, *f.* verbera-
țiune. Se dice de aerulū per-
cussū (lovitū), care produce
sunetulū.

Verbeux, *euse, adj.* diffusū,
care abundedă în vorbe.

Verbiage, *m.* abundantă de
vorbe inutili, vorbă-lungă,

Verbiager, *v. n.* a vorbi
multū, cā se nu esprime ni-
micū, *fam.*

Verbiageur, *m. euse, f.* care
vorbesce multe nimicuri.

Verbosité, *f.* superfluitate.
prisosū, de vorbe.

Verdâtre, *adj.* care bate în
verde.

Verdée, *f.* vinū albū de Tos-
cana.

Verdelet, *ette, adj.* puçinū
verde.

Verderie, *f.* juridicțiunea
unuī *verdier*, vd. vorba.

Verdet, vd. *Vert-de-gris*.

Verdeur, *f.* succulū lemnū-
lū verde, aciditatea vinulū;
fig. vigóre, tinerețā.

Verdict, *m.* verdictū, decla-
rațiunea juriulū: *fig.* deci-
siune.

Verdier, *m.* oficiariū care
commandă pēditoriilor unei
îiduri departate de moșiā.

Verdillon, *f.* pergulā (pir-
ghiā) cā se rupă petre de
artesiā.

Verdir, *v. a.* a inverdi, de-
pinge verde; *v. n.* a deveni
verde.

Verdissant, *adj.* care face
sē fiā de culóre verde.

Verdoyant, *e, adj.* inver-
ditū.

Verdoyer, *v. n.* a se inverdi,
deveni verde.

Verdeur, *f.* verdetā.

Verdurier, *m. ière*, vinde-
torū de erbe. Vd. *fleuriſte*,

Véreux, *euse, adj.* unde
sunt vermi; *fig.* suspectū de
unū vițiū esențiale și as-
cunsū.

Verge, *f.* vėrgă, mica vergea
lungă de ferrū, vechiā mē-
surā de lungime $\frac{1}{4}$ *arpent*

Vergé, *ée, adj.* vėrgatū. Des-
pre materie, unde sunt unele
țire mai grósse decâtū altele.

Vergée, *f.* întinderea unei
verge (vd. vorba) pătratē.

Vergeoise, *f.* speciā de sa-
charū lămuritū uă singurā
datā. Și *cassonnade*, *mos-*
cade.

Verger, *m.* locū plantatū
cu arburī fructiferi, pometū.

Verger, *v. a.* a mēsnra unū
locū, uă materiā, cu *verge*.

Vergeté, *ee, adj.* însemnatū
cu mice pete, cu dunge.

Vergeter, *v. a.* a curăți cu
peria môle (*vergette*).

Vergétier, *m.* vinđătorü de perie moï.

Vergette, *f.* periă pentru vestiminte; mică vergea de ferrü.

Vergeur, *f.* firü de alamă pusü in lungü pe forma unde se törnă chărtia, liniatulü cê facü aceste fire pe chărtiă.

Vergias, *m.* poleiü.

Vergne, *f.* alunü. Şi *Verne*, *aune*.

Vergogne, *f.* ruşine, *fum*.

Vergue, *f. mar.* vérgă, vergea, aşedată printr' catar-turü, cã se susţină pândele.

Véricle, *f.* pétră falsă contrafacută cu sticlă s. cristal.

Véridicité, *f.* caracterü de veritate in vorbe.

Véridique, *adj.* veridicü, care spune adevêrulü, sincer.

Vérficateur, *m.* verificateorü. [ţiune.

Vérfication, *f.* verifi-

Vérfifier, *v. a.* a verifica, face së se vedă veritatea, exactitatea; a éssamina decã unü lucru este adevêratü.

Vérin, *m.* machină cu şurupü cã së redice marü greu-tăti.

Vérine, *f.* verinü, unü förte bunü tutunü de America.

Véritable, *adj.* a levêratü.

Véritablement, *adv.* in adevêrü, in realitate.

Vérité, *f.* veritate, adevêrü.

Verjus, *m.* aguridă, succü de aguridă. [aguridă.

Verjuté, *ée*, *adj.* acritü cu

Vermeil, *m.* argintü inauritü.

Vermeil, *eille*, *adj.* roşiü; fragetü şi coloratü, rumenü.

Vermeille, *f.* pétră preţioasă roşiatică.

Vermicelle, *m. s.* vermicel, tăitei.

Vermicellier, *m.* vinđătorü de tăitei şi altele assemîni.

Vermiculaire, *adj.* care se referesce la vermi.

Vermiculé, *ée*, *adj. archit.* vermiculatü, lucratü in modü së represinte urme de vermi.

Vermiculures, *f. pl. archit.* lucru represintändü urme de vermi. [vermelu.

Vermiforme, *adj.* de forma

Vermifuge, *m. şi adj. med.* vermifugiü, destructorü de vermi.

Vermiller, *v. a.* a scormoni pämintulü cu botulü, cã së gässescă vermi (de mistreii).

Vermillon, *m.* minerale de unü roşiü viuü; culóre stacojiă: *fig.* rumenêlä.

Vermillonner, *v. a.* a väpsi cu stacojiü, *vermillon*, *vd. prec.*

Vermine, *f.* totü felulü de insecte necurate şi incommode.

Vermineux, *euse*, *adj. med.* produssü de vermi întestinali.

Vermisseau, *m.* micü verme de pämintü; *fig.* liinţă defectösă.

se **Vermouler**, *v. n.* a fi înţepatü de vermi.

Vermoulu, *ue. adj.* înţepatü de vermi, vermënosü.

Vermoulure, *f.* urmă cê lassă vermi in ceaa cê a rossü.

Vermout, *m.* vinü ammes-ticatü cu absintü.

Vernal, *e*, *adj.* vernale, de primă-veră.

Vernation, *f.* rânduitorul florilor în boboc înaintea de a se desvolta.

Verne, *m.* alună, vd. *vergne*.

Vernir, *v. a.* a lustru, da lustru.

Vernis, *m.* lustru.

Vernisser, *v. a.* a lustru (smălțui).

Vernisseur, *m.* cellă ce face, aplică, *vernis*.

Vernissure, *f.* lustruire, aplicațiune de *vernis*.

Vérole, *f.* (*petite*—), *med.* vërsatū. [*vairon*].

Véron, *m.* unū pesce. Și

Véronique, *f.* veronică, nă plantă. Vd. *bécabounga*.

Vérotter, *v. n.* a căuta vermi pentru pescuitū.

Vérotis, *m.* vermi roșii pentru pescuitū.

Verraille, *f.* obiecte mënunte de sticlă. [*celū*].

Verrat, *m.* rumătorū, pur-

Verre, *m.* sticlă, pacharū.

Verrée, *f.* unū pacharū plinū. *Puș. usit.* [*de sticlă*].

Verrerie, *f.* sticlăria, lucru

Verrier, *m.* sticlariū.

Verrière, *f.* talerū plinū cu apă, unde se asședă pacharele; *Pl. gëmurī la biserică*.

Verrine, *f.* mare tubū (țevă) de sticlă pentru barometri; gëmulū dela portretū. In acestū sensū și *verrière*.

Verroterië, *f.* mërfulū mënunte de sticlă colorată.

Verrou, *m.* verrigă.

Verrouiller, *v. a.* a închide cu verrigă.

Verrue, *f.* verrucă, mică tumore pe pele. *poireau*.

Vers, *prep.* spre. către; lângă, aproape.

Vers, *m.* versū.

Versade, *f.* reversiune (resturnare) a căruței, trăsșurei.

Versage, *m.* prima arătură dată pământului care a fost în repausū. [*friche*].

Versaine, *f.* vd. *Jachère*.

Versant, *m.* costișii de munți.

Versant, *e*, *adj.* care vërsă pacharele, apă, *pré facile*.

Versatile, *adj.* versatile, neconstante, schimbătorii.

Versatilité, *f.* neconstanță, inclinațiune a se schimba.

Verse, *m.* coșii plinū cu cărbuni de pëtră.

Verse, *m.* *sinus—d'un angle*, sinū-versū allū anghiului. Partea rașei cercului coprinșă între arcū și piciorul sinului.

à Verse, *adv.* abundante.

Versé, *ëe*, *adj.* vërsatū, respitū; esercitatū, practicatū.

Verseau, *m.* semnū allū zodiacului, corresp. cu ianuariū.

Versement, *m.* vërsare de banī intr'ua cassă.

Verser, *v. a.* a vërsa, respipi; *v. n.* a căde în latore (se resturna) trăsșura.

Verset, *m.* versetū. Mică secțiune de câte-va linie formândū unū sensū completū.

Versicules, *m. pl.* *versiculet*s, mice versuri, *fam.*

Versificateur, *m.* versificatorū, cellū ce possede mecanismul versurilor mai multū decâtū geniul poeticū

Versification, *f.* versifi-

- cațiune, arte de a face versuri.
- Versifier**, v. n. a face versuri, ordina, aspeța, în versuri.
- Version**, f. versiune, traducțiune; modū de narrațiune.
- Verso**, m. verso, secunda pagină, opp. *recto*.
- Versoir**, m. urechiă a aratrului, plugului.
- Verste**, f. verstă. Măsura itineraria rursă, peste 1 kilometru.
- Veri**, e, *adj.* s. *verd*, *fig.* verde, necoptū; fermū, vigurosū.
- Veri**, m. culorea verde; erbe verdi pentru cai; aciditate.
- Vert-de-gris**, m. coclălă; oxidū de cupru și acidū aceticū.
- Vertébral**, e, *adj.* vertebrale, de vertebre.
- Vertèbre**, m. vertebră, fiăcare din ósele cari compunū spina dorsale (spina-re).
- Vertébré**, *ée*, *adj.* vertebratū, premunitū cu vertebre.
- Vertement**, *adv.* cu fermitate, vigurosū.
- Vertical**, e, *adj.* verticale, perpendiculariū la planulū orizontelul, dreptū de sus în josū. Sust. f. liniă verticale.
- Verticalement**, *adv.* verticale, dreptū de sus în josū.
- Verticille**, m. seū *verticilles*, bot. verticiu. Ramuri, foie seū flori, dispuse în giurulū unū punctū allū rădăcinei.
- Verticillé**, *ée*, *adj.* bot. în formă de verticiulū, vd *prec.*
- Verticité**, f. fis. verticitate. Tendința unū corpū către unū punctū
- Vertige**, m. vertigine, învîrtire a capului, amețelă.
- Vertigineux**, *euse*, *adj.* vertiginosū, care suflere de vertiginii, vd. *prec.*
- Vertigo**, m. amețelă particulare a cailorū; *fam.* capriçiu.
- Vertu**, f. virtute. Dispozițiune fermă, constanță a suffletului, că se facă binele și se fugă de rău; continuitate de acțiunii diresse spre bine, castitate; proprietate, facultate, putere. *En—de*, în virtutea, în puterea.
- Vertueusement**, *adv.* virtosū, cu virtute.
- Vertueux**, *euse*, *adj.* virtosū, prestante prin virtute; care plecă dela unū principiū de virtute, castū, purū.
- Vertugadin**, m. speciă de pernita, că punea femeele sub corpulū rochiei (turnisiorū).
- Verve**, f. căldură a suffletului, viuiciune, ardore de imaginațiune care animă pe poetū, etc.
- Verveine**, f. berbină, hrebencă. Și *verveine de Miquelon*, *verbena*
- Vervelle**, f. inelū pusū la piciorulū passerii.
- Verveux**, m. undiță râtundă.
- Vésanie**, f. alienațiune mintale.
- Vesce**, f. viciă, uă plantă leguminosă.

Vesceron, *m. bot.* melan-driū.

Vésicaire, *f.* vesicariă, *al-kekenji*, uă plantă.

Vésical, *e, adj.* de'la vesică.

Vésicant, *e, adj. și sust. m. m'd.* vesicante. Se dice de blasturi cari atragă u-morile.

Vésication, *f. med.* vesicațiune, efectulū visicătorii; vesicule produse de arsură.

Vésicatoire, *f.* visicătoria; muscă spanică.

Vésiculaire, *adj.* vesicu-lare, in vesicule (bășicuțe).

Vésicule, *f.* vesiculă (băsi-cută).

Vésiculeux, *euse, adj.* vesiculosū (cu bășicuțe).

Vesou, *m.* succū lăcidū dela trestia de sacharū.

Vesper, *m.* stela sereī. Luc-căfărnū cândū appare sēra.

Vespéral, *e*, vesperale. Carte a bisericeī conținindū offi-ciulū sereī

Vespérie, *f.* vd. *Répri-mande*. [*mander*.]

Vespériser, vd. *Répri-*

Vespéto, *m.* ratafia com-pusū de rachiū, sacharū, an-gelică etc.

Vesse-de-loup, burete a-bortivū (uă ciupercă).

Vessie, *f. anat.* vessică, sacū membranosū în corpulū ani-malilor; lucru de pușinū prețū.

Vessigon, *f.* tumorē môle la poplitea (glesna) calului.

Vesta, *f.* planeta Vesta.

Vestale, *f.* vestale; preotița Vestei; *fig.* femeă forțe castă.

Veste, *f.* vestă, giletă.

Vestiaire, *m.* vestiariū. Locū, unde se închidū vestimin-tele unei adunante etc.

Vestibule, *m.* vestiblu, saia dela intrare; *anat.* cavitatea urechiei interne.

Vestige, *m.* vestigiū, urmă, semnū.

Vêtement, *m.* vestimentū, haină, îmbrăccăminte.

Vétéran, *m.* veteranū, sol-datū vechiū admisū in re-serve; scolarū repetinte.

Vétérançe, *f.* calitatea ve-teranului, vechime de ser-vițiū in armată, timpū ser-vitiū.

Vétérinaire, *adj.* veteri-nariū. *Art, médecine*—, me-dic. veter., cunnoscința ana-tomieī și morbilorū la ani-mali.

Vétilard, *e*, vd. *Vétilleur*.

Vétille, *f.* lucru de nimicū (*bagatelle*), *fam.*

Vétiller, *v. n.* a-și petrece cu nimicuri, cu secătūre.

Vétillerie, *f.* vd. *chicanerie*.

Vétilleur, *m. euse, f.* secă-turosū, care și petrece cu nimicuri, cu *vétilles*.

Vétilleux, *euse, adj.* care esige, cere, grije minuțiosă, (de lucruri), vd. și *prec*

Vêtr, *v. a.* a investi, îm-brăcca (cu haine). *Se—*, a se îmbrăcca, *s'habiller*.

Vêto, *m.* (lat. *oppressus*), veto. Formula de opozițiune, de recusațiune.

Vêtura, *i.* investire cu bai-ne religiose.

Vétusté, *f.* veștăte, ve-chime. Vorbindū de lucrur. cari perū cu timpulū.

Vétyver, *m. s. vétiver*, plantă gramin. ind. a cui rădăcină e considerată ca preservativă contra molii.

Veuf, *m. veuve*, *f. văduv*.

Veule, *adj.* slab, môle. Se dice de ramurile lunge și flessibile, de un pământ pre slab.

Veuvage, *m.* văduvit, văduvia.

Vévole, *vd. virevolte*.

Vexant, *v. adj.* vessante, penibil, neplăcut.

Vexation, *f.* vessațiune, turment, necăjire.

Vexatoire, *adj.* vessatoriu, care aduce necăjiri.

Vexer, *v. a.* a vessa turmenta, necăji țara timp și nedrept. *Se...* se simți ne-mulțumit.

Viabilité, *f.* starea copilului născut în condițiune cerute ca să trăiască.

Viable, *adj.* născut în condițiunile necesare pentru viață.

Viaduc, *m.* punte cu arcate peste apă etc. ca să treacă drumul ferat.

Viager, *ère, adj.* care este pe viață, de care se bucură cine va numai cât trăiește.

Viagèrément, *adv.* pentru viață, în timpul vieții.

Viande, *f.* carne de care ne nutrim.

Viander, *v. n.* a lăsa să pască cerbul, animal sălb.

Viandie, *m.* pișciunea animalelor sălbatice.

Viatique, *m.* viatic. Provișionii săi banii, ce se dau cuiva pentru călătorie.

Vibord, *m.* măștinariu, gros-

să scândură ce îmbracă și mărginesce puntea superioară a navii.

Vibrant, *e, adj.* vibrante, care vibră.

Vibratile, *adj.* vibratile, susceptibile de vibrațiune.

Vibration, *f.* vibrațiune, mișcare alternativă de oscilațiune, tremurătură a corzilor unui instrum. music. etc.

Vibrer, *v. n.* a vibra, a face vibrațiune.

Vicare, *m.* vicariu, care ține locul unui superior.

Vicarial, *adj.* vicariale, de vicarie.

Vicariat, *m.* vicariat, funcțiunea vicariului.

Vicariet, *v. n.* a împlini funcțiunea de vicariu, de preot ajutoriu, în țara parossia.

Vice, *m.* viciu, defect, dispozițiune naturală către rău.

Vice-amiral, *m.* vice-ammiral, officiarul de marină inferior amiralei. *Vaisseau*—, secunda nave a flotei.

Vice-amirauté, *f.* grad, sarcină de vice-ammiral.

Vice-camérier, *m.* locutenintele camerariului.

Vice-chancelier, *m.* vice-carcelariu, locuteninte al cancelarului.

Vice-consul, *m.* vice-consule, suplinitor al consulului.

Vice-consulat, *m.* vice-consulat, funcțiune de vice-consule.

Vice-gérant, *m.* suplinitorul unui gerante, *vd. gé-*
rant.

Vice-légať, *m.* vice-legatŭ, care supplinesce unŭ *légať*.

Vice-légation, *t.* vice-legațiune, sarcina vice-legatului.

Vice-présidence, *f.* demnitate, funcțiune, de vice-presedinte.

Vice-président, *m.* vice-presedinte, cellŭ cŕe supplinesce pe presedintele.

Vice-reine, *f.* vice-regină, principesă care gubernă cu autoritatea vice-regelui.

Vice-roi, *m.* vice-rege, gubernatorŭ allŭ regatului seŭ unorŭ provincie.

Vice-royauté, *f.* demnitatea de vice-rege.

Vice-sénéchal, *m.* locutentinte allŭ senesalelui.

Vice-versa, *adv.* vice-versa (intorcindŭ rindulŭ), reciprocŭ.

Vicennal, *e, adj.* vicennale, care se face după douedeci de anni.

Vicier, *v. a.* a viția, strica, corrupe.

Vicieusement, *adv.* vițiosŭ, stricatŭ, cu defectŭ.

Vicieux, *euse, adj.* vițiosŭ, defectosŭ (cu unŭ cusurŭ), datŭ la viție, la relle.

Vicinal, *e, adj.* vecinale. Se dice de unŭ drumŭ care servește de comunicațiune între mai multe sate.

Vicinalité, *f.* calitatea drumului vecinale, *vd. prec.*

Vicissitude, *f.* vicissitudine, schimbare de lucruri carŭ se succedŭ, variațiune.

Vicomte, *m.* vicomite. Titlu de nobilitate, superiorŭ ba-

ronului și inferiorŭ comitelui.

Vicomté, *f.* vicomitatŭ. Titlu de nobilitate allăturatŭ altădată unei proprietăți.

Vicomtesse, *f.* vicomitesă, consortea vicomitelui.

Victimaire, *m.* victimariŭ, sacrificatorŭ la anticŭ.

Victime, *f.* victimă, animale immolatŭ seŭ offeritŭ la sacrificiŭ (jeriă), *fig.* persônă sacrificată interesilorŭ, pasiunilorŭ, altuia. [timă.

Victimer, *v. a.* a face victime.

Victoire, *f.* victoriă, biruință.

Victorieusement, *adv.* victoriosŭ, cu biruință.

Victuaille, *f.* victualie, alimente, provisiuni de mâncare.

Vidame, *m.* cellŭ cŕe ține proprietăți dela unŭ episcopatŭ în condițiune se ŭ apere puterea timpui ale, și se commande armata.

Vidamé, *m. s. vidamie*, *t.* demnitate de *vidame*.

Vidange, *f.* deșertare, stărea unui vassŭ care nu este plinŭ. [*Nu usita*].

Vide, *adj.* deșertŭ, golŭ, care nu ȕ implutŭ.

Vide-bouteille, *m.* casă suburbană, casă mică cu grădină aproape de orașiŭ.

Vide-poche, *m.* mică cutiă, sertărelŭ la mesă.

Vide-pomme, *m.* uneltă pentru a scôte međulŭ unui mărŭ fără se lŭ taia.

Videlle, *f.* instrum. de cofetari, că se scôtă simburii unorŭ fructe.

Vider, *v. a.* a deșerta (face golŭ);—*les lieux*, a eși din

- locu; — *une volatile*, a lua dela passere ceaa ce nu e bunu de mancare; — *une affaire*, a termina ua affacere; — *une place*, a deserta unu locu, a lu parasi.
- Vidimer**, v. a. a certifica ua transcriptiune ca este conforme originalei.
- Vidimus**, m. (lat. *amū vedutū*), altă-dată visa unui acti.
- Vidrecome**, m. mare pacheru de beutu, *vech*.
- Viduité**, f. vd. *Veuve*.
- Vie**, f. vietă, traiu, vegetatiunea plantelor; *pop. certy, à vie*, pe vietă. *Il va vous en faire une belle* —, are se se certe cu domnia-ta.
- Viédase**, f. faciă de asinu, *pop. inus*.
- Vieil**, seū *vieux, vieille*, adj. bėtrănu, vechiū.
- Vieillard**, m. bėtrănu.
- Vieillerie**, f. mobilă vechie, haine vechie (trente).
- Vieillesse**, f. bėtrăneță, veltustate, vechime.
- Vieillir**, v. n. a deveni bėtrănu, imbėtrăni. *Se—*, a se face bėtrănu, se arrėta mai bėtrănu decătū este.
- Vieillissant**, e, adj. care imbėtrănesce, *poet.* [trănire.
- Vieillessement**, m. imbė-
- Vieillot**, *otte*, adj. și *sust.* care incepe se se pară bėtrănu.
- Vielle**, f. viella, unu instrum. musicale cu rōtă și clape, — *organisée* s. *orgue de Barbarie*, speciă de organatū.
- Vieiller**, v. a. a cānta cu *vielle*.

- Vieilleur**, m. *euse*, cāntatorū cu *vielle*.
- Vierge**, f. vergine (feciōră).
- Vieux**, vd. *vieil*.
- Vif**, *ive*, adj. viuū, care este in vietă; energeticū. *Eau vive*, apă de fântānă. *Ouvres vives du vaissrau*, părțile navi carī sunt in apă.
- Vif-argent**, m. vd. *Mercur*.
- Vigie**, f. marinariū in sentinēlă; scopelū (stincă) isolatū in mijloculū mării.
- Vigilamment**, adv. cu vigiliță, desțeptū, cu grije.
- Vigilance**, f. vigiliță, atințiune activă și diliginte.
- Vigilant**, e, adj. vigilinte, atintivū, aplicatū, ingrijitorū.
- Vigile**, i. vesperū, deniă in biserica rom.-catolică.
- Vigne**, f. viță, viiă.
- Vigeron**, f. vierū, cultivatorū de viiă.
- Vignette**, m. viniță, mică stampă. Despre ornamentele unei cărți, ceaa ce se numesce astă-đi *illustrations*, ilustrațiuni.
- Vignoble**, m. și adj. viiă, locū plantatū cu viță.
- Vignot**, m. mēsă înaltă unde espunū moruni (*cabillaud*).
- Vigogne**, m. unu animale de Peruvia, lăna sa.
- Vigorte**, m. *artil.* vergea de calibru, de implitū tunulū. Altū-felū *dissă passeballe*. [viguroșū, voiniciū.
- Vigoureusement**, adv.
- Viguerie**, f. funcțiunea unū *vigier*, vd. vorba.
- Vigueur**, f. vigore, energiă, putere, voiniciă.

Viguiet, judecătoră care implică în Languedoc și în Provence funcțiunile de directoră regală (*prévôt-royal*).

Vil, *e. adj.* vile, înjeosită, de mică valoare, prostă.

Vilain, *m.* țărăni, *vech.*

Vilain, *e. adj.* care desplace vederii, neplăcută, prostă, rău; *m.* avară.

Vilainement, *adv.* vile, neplăcută, prostă, rău.

Vilbrequin, *m.* speciă de burgliu pentru lemnă, petre, metale etc.

Vilement, *vd.* *Vilainement*.

Vilené, *adj. m.* (armăr.) *un lion* —, un leu cui se poate distinge șesulă.

Vilenie, *f.* acțiune sau vorbă jocosă, prostă; avarită.

Vileté, *f.* vilitate, puțină importanță a unui lucru.

Vilipenter, *v. a.* a privi ca vile, a trata cu despreț, *fam.*

Villa, *f.* vilă, casă de petrecere.

Villace, *m.* orașul mare, rău construit și puțină împopulată, *fam.*

Village, *m.* sat.

Villageois, *m. oise*, *f.* sătenu.

Villanelle, *f.* vechi gen de poezie pastorală; arie de dans.

Ville, *f.* orașul.

Villégiature, *f.* ședere la țară în timpul frumos.

Villenage, *m.* speciă de impozit (belic). ce servii sunt trimiși să împlinescă.

Villette, *f.* orașul foarte mic, *fam.*

Vilieux, *euse, ulj. bot.* vi-

losă, coperită de peră monentă, de tului.

Vilosité, *f. anat.* mică prolungire sau creștere ale membranelor mucoase.

Vimaire, *f.* stricăciune cauzată în păduri de furtune.

Vimbe, *f.* unu pește marin.

Vin, *m.* vin. *Esprit de vin*, spirit de vin, alcool, — *de deux, de trois, feuilletes*, vin de două, de trei, ani; — *bourru*, vin alb, — *d'absinthe*, vin vermouth, — *qui se passe*, vin care se trece, și perde puterea, — *du cru*, vin care crește în țară unde se consumă, unde se be; *gros, petit*, — vin greu, vin ușor.

Vinade, *f.* contribuție. clajdiă, pentru vin.

Vinage, *m.* contribuție, plată, ce se percepe pentru drumuri, punți etc.

Vinaigre, *m.* oțet.

Vinaigré, *ée, adj.* acru precum oțetul. *Cela est trop* —, acesta e pre oțetit, pre acru.

Vinaigrer, *v. a.* a pune oțet la ce-va.

Vinaigrerie, *f.* fabrică de oțet.

Vinaigrier, *m.* fabricant, sau vindetor, de oțet și de mustar. [ține vin.

Vinaire, *adj.* propriu a con-

Vinasse, *f.* vin stricat. Și *vin poussé*.

Vindas, *m.* *vd.* *Cub-stan*.

Vindicatif, *ive, adj.* vindicativ, cui place să și resbue.

Vindicta, *f.* resbunare; — *pu-*

bligue, urmărirea unui crime în numele societății.

Vinée, f. recolta vinului.

Vinetier, m. spinu acru, uă plantă. [vd. *prec.*]

Vinette, f. *épine-vinette*,

Vineux, *euse*, adj. vinosu, abundante în vinu. Se dice de vinul tare.

Vingt, num. doue-deci. *Les quinze-vingts*, seú *l'hôpital des quinze-vingts*, spitalu fundatú în Paris pentru 300 orbi. *Un quinze-ingt*, unu orbú din acestu spitalu.

Vingt-et-un, m. douăzeci și unu. Jocú de cărți.

Vingt-quatre, m. speciă de imperiale.

Vingtaine, f. numărú de 20 seú aproape atâtú.

Vingtaine, f. funiă că re-dice pétra mōreí.

Vingtième, adj (*le la*), allú douădecile. | cultura viței.

Vinicole, adj. relativú la

Vinifère, adj. viniferú, care produce vinu.

Vinification, f. vinificațiune, arte de a face vinulú.

Vinosité, f. calitatea vinului tare, substanțelorú vinose.

Viol, m. violință făcută unei fiice.

Violacé, *ée*, adj. violaceú, care bate în violetú.

Violat, m. *syrop*—, *miel*—, violatú, de viorele, unde intră viorele.

Violateur, m. *trice*, f. violatorú, călcătorú de lege, de drepturi, tractate etc.

Violation, f. violațiune, nesocotință seú călcare a dreptului, tractatelorú etc.

Violâtre, adj. de culóre bătindú în violetú.

Viole, f. violă, violină mare. Comp, *Alto*.

Violement, m. violatú, infracțiune, contravențiune.

Violemment, adv. violinte, cu violință, cu ardóre.

Violence, f. violință, silă, putere de care face cine-va usú contra dreptulú comun, contra libertatea publică.

Violent, *e*, adj. violinte, impetuosu, care lucrédă cu putere; nedreptú. [*traindre*].

Violenter, vd *forcer*, con-

Violer, v. a. a viola, face violință, infringe, lucra contra; călca, profana.

Violet, *ette*, adj. violetú, vioriu.

Violette, f. violetă, viorea. *Bois de*—, lemnú de culóre viorelei.

Violier, m. uă flóre cariof.

Violon, m. violină, vióră.

Violoncelle, m. violoncelú.

Violonceliste, m. cântătorú cu violoncelú.

Violoniste, m. violonistú, cântătorú cu violina.

Viorne, m. unu arburelú.

Vipère, f. viperă.

Vipéreau, m. puiú de viperă.

Vipérin, *e*, adj. viperinú, de viperă.

Vipérine, f. uă plantă.

Virage, m. *mar*. redicare de greutateá prin scripeti, mergere a navii întorcindu-se nu în linia dreptă.

Virago, f. fică seú femeă de mare statură, care séménă mai multú a bărbatú, *fam*.

Virelai, m. vechiă poemă

- francesă. Compusă din versuri scurte pe două rime.
- Virement**, *m. mar.* întorcerea navei dela unu țermu către cellu-altu; — *de fonds*, transportul unei dătorie active făcute debitorulu.
- Virer**, *v. n.* a merg invirtitū, a se întorce de uă lature și alta. *Virer de bord*, fam., a și schimba purtarea.
- Vireux**, *euse, adj.* veninosu, otrăvitoriu.
- Vireveau**, *m.* speciă de cilindru pentru a redica ancora.
- Virevole**, seū *alvéole*. Se dice la jocul de cărți, cându cine-va nu face niciunū punctū.
- Virevolte**, *f. t.* întorsură repede înainte și înderētū.
- Virevoussse**, *f. s. virevouste*. invirtitură inutibile. *Il fait bien des virevousses*, se invirtesce de colo până colo (*pop. corr.*).
- Virgilien**, *eune, adj.* virgilianū, de stilulū lui Vergiliū.
- Virginal**, *e, adj.* virginal, de virgine.
- Virginité**, *f.* virginitate.
- Virgouleuse**, *f.* pără pergamută de iernă.
- Virgule**, *f.* virgulă.
- Viril**, *e, adj.* virile, de bărbatū.
- Virilement**, *adv.* virile, bărbătesce, vigurosū.
- Virilité**, *f.* virilitate, etatea virile, vërsta bărbăției.
- Virole**, *f.* micū cercū de metalū, virfulū unu mănerū de cușitū, unu bastonū.
- Virolé**, *ée, adj.* inelatū, premunitū cu inele de altă culoare (in armăr.).
- Violet**, *m.* seū *virole*, *f.* inelulū dela mărginariulū navei, unde se introduce lo-péta.
- Virté**, *proviac.* pentru *velté*, măsuratū cu *velte*.
- Virter**, *provinc.* pentru *velter*, a măsura cu *velte*.
- Virtualité**, *f.* virtualitate, calitatea virtualei.
- Virtuel**, *elle, adj.* virtuale, care este numai in putință (in diname). insē fără effectū actuale. [tu.ale.]
- Virtueusement**, *adv.* virtuos.
- Virtuose**, *m. (ital.)* virtuosū. Cellū ce possede talie pentru artile frumoșe, speciale pentru musica.
- Virulence**, *f.* virulintă.
- Virulent**, *e, adj. med.* virulent, produsū de unū veninū (*virus*), care ține de natura veninulu otravei).
- Virus**, *m.* principiū contagiosū allū unu morbu, unei hôle.
- Vis**, *f.* șurupū. *Le filet* este spiralea lui. *Vis d'Archimède*, machină compusă de unū cilindru scobitu pentru a redica apele.
- Visa**, *m.* visa, visatū. Formuă ce se aplică pe unū actū, că se lū face autenticū.
- Visage**, *m.* față, obrazu.
- Visagère**, *f.* partea anterioare a unei bonnete de femeie.
- Vis-à-vis**, *adv.* in față, contră, peste drumū, oppusū cu, — *de*, *s.* numai *vis-à-vis*, ca *prep.*, in față cu.

Vis-à-vis, *m.* speciă de calească cu două scaune în fața unul de altul.

Viscéra¹, *e.*, *adj.* anat. viscerele, de viscere.

Viscère², *m.* anat. viscere. Se numesc diverse organe conținute în cavitatea mare a corpului.

Viscide, *m.* anat. umore viscoasă în corp. *Puș. usit.*

Viscosité, *f.* viscositate, calitatea lucrului cleios.

Visée, *f.* ochire, ochitură; *fig.* înțințune, țintă, scop.

Viser, *v. n.* a ochi. *vd. mirer.*

Viser, *v. a.* a pune visa, visatul, pe uă buccată, după ce a essaminat'o.

Visibilité, *f.* putință de a se vedea, calitate ce face un lucru vizibile, care se poate vedea, învederat, manifest, evidente.

Visiblement, *adv.* în mod vizibile, învederat.

Visière, *f.* cosoroc, punctul de ochire al tubului pușcăi.

Visigoth, *m.* (Goth occidental), *fig.* om prost, moșic.

Vision, *f.* visiune, vedere, acțiunea de a vedea; imagine vagă, chimera, vedenie.

Visionnaire, *adj.* și *sust.* visionariu, cu vină visiuni, vedenie, cu se nălucesce.

Visir, *vd. vizir.*

Visitatione, *f.* religioasă din ordinea visitațiunii.

Visitation, *f.* visitațiune, uă sărbătoare, uă ordine religioasă.

Visite, *f.* vizită; essame, cercetare, percisițiune.

Visiter, *v. a.* a visita, face vizită, face essame, percisițiune.

Visiteur, *m.* vizitator, cel ce face uă vizită.

Vison-visu, *adj.* în fața unul cu altul, *vis-à-vis*, *fam.*

Visorium, *m.* tipogr. visoriu, mică tabelă care ține scriptura înaintea ochilor compozitorului (de arătare).

Visqueux, *euse, adj.* viscos, cleios, pécuros.

Vissage, *m.* înșurupare.

Visser, *v. a.* bate cu șurupuri, înșurupa.

de Visu, *loc. adv.* *lut.* de visu, din vedere, după ce s'a vădit clar.

Visuel, *elle, adj.* vizuale, care ține de vedere.

Vital, *e, adj.* vitale, de viață, necesariu pentru viață.

Vitalité, *f.* vitalitate, principiu vitale, putere de viață.

Vitichoura, *m.* vestiment de d'assupra imblănit.

Vitex, *m.* *vd. Agnus castus.*

Vite, *adj.* iute, celer; *adv.* repede, currind.

Vitelots, *m. pl.* țaiței cu salsă de lapte.

Vitelotte, *f.* cartof roșu.

Vitement, *vd. Vite, fam.*

Vitesse, *f.* iuteală, celeritate.

Vitrage, *m.* toate gemurile unui edificiu (gémlic).

Vitraux, *m. pl.* mar gemuri, ferestre de biserică.

Vitre, *m.* vitru, gem.

Vitré, *ée, adj.* vitrat, cu gemuri. *Flume-er—e*, umore vitrosă din ochi, *hyaloide.*

Vitrec, *m.* uă passere.

Vitrer, v. a. a garni cu gémuri, pune gémuri la.

Vitrescibilité, f. putință de a se vitrifica, se face gémă.

Vitrescible, adj. vitrificabile, posibile a se converti, se preface, în gémă.

Vitreux, euse, adj. vitrosă, de natura vitruului gémului.

Vitrier, m. lucrătorii de gémuri, gémgiu.

Vitrière, f. femeă care face commerciu de gémuri.

Vitrifiable, adj. vitrificabile, care se pôte preface în vitru, în gémă.

Vitrification, f. vitrificațiune, conversiune, prefacere, în gémă.

Vitrifier, v. a. a vitrifica, converti, preface, în vitru, în gémă.

Vitrine, f. gémurile unei prăvălie.

Vitriol, m. vitriolă. Nume generică ală sulfatelor (*sulfates*), în chemia vechiă. — *bleu*, sulfat de cupru, — *vert*, sulf de feră. *Huile de* —, oliă de vitriolă, acidă sulfurică concentrată.

Vitriolé, ée, adj. în care este vitriolă.

Vitriolique, adj. vitriolică, de natura vitriolului.

Vitupérable, vd. *Blâmable*.

Vitupère, vd. *Blâme*, vech.

Vitupérer, vd. *Blâmer*, vech.

Vivace, adj. vivace, care possede în sine principiile unei lungi vieți. Se dice de plantele cari durédă peste două anni.

Vivacité, f. vivacitate, viu-

ciune, ruțelă tistică și înțelesuale. ardore.

Vivandier, m. iere, f. cellă cê urmédă ună corpă de armată și vinde aliminte și bėuture.

Vivant, e, adj. care este în viêtă. trăiesce, viuă, animată. *En son* —, pe cândă trăia.

Vivant, m. omă în viêtă; *homme* —, omă de umóre facile și veselă. *Du--de*, în viêtă.

Vivat, m. vivad (se trăiescă).

Vive, m. ună pșce marină. Și *dragon de mer*.

Vive-la-joie, m. omă totădeuna veselă.

Vivele, f. țesere cu aculă a unei părți rupte dintr'ua materiă; pșce numită și *scie*.

Vivelotte, f. *voynotte*, drepăt lă véduvei de a lua, pe lângă ale sêlle, și alte lucruri din cele lăssate de soțiolă sêu după mórte.

Vivement, adv. viuă, cu viuiciune, sințibile, profundă.

Vive-pature, f. timpulă cândă trehue sê se culégă ghinde din padure.

Vives-eaux, f. pl. cele maī inalte flusuri ale mării.

Viveur, m. euse, f. cellă cê cugetă nu maī sê se buccure de plăcerile vieți.

Vivier, m. locă cu apă unde se nutresc pșcii.

Vivifiant, e, adj. vivifică, propriă a da putere.

Vivification, f. acțiune de a invia, de a da viêtă.

Vivifier, v. a. a vivifica, da viêtă și a o conserva, a da putere, activitate.

Vivifique, vd. *Vivifiant*.

Vivipare, *m.* și *adj.* *zool.* viviparū, care nasce puī viuī.

Vivoter, *v. n.* a trăi cu pușinū, a subsiste cu dificultăți.

Vivre, *v. n.* a fi în vieță, viețui; trăi, subsiste, se întreținé.

Vivre, *m.* vieță, traiū; nutrimentū, alimentū, totū cē pertine la nutrițiune, la hrană.

Vivré, *ée, adj.* premunitū cu crețiture pătrate (in armăr.).

Vizir, *m.* oficiariū dintre principalii in consiliulū Sultanulū.

Vizirat, *m. s.* viziriāt, funcțiunea vizirulū.

Vlan, *interj.* care esprime uă acțiune subită.

Vocable, *m.* vd. *Mot*.

Vocabulaire, *m.* vocabulariū, dicționarū pe scurtū.

Vocabuliste, *m.* autorū de vocabulariū.

Vocal, *e, adj.* vocale, care se enunță, se esprime, prin voce.

Vocalemment, *adv.* vocale, cu vocea.

Vocalisation, *f.* esercițiū de cântatū fără a numi notele.

Vocalise, *f.* esercițiū musicale pentru *vocalisation*, vd. *prec.*

Vocaliser, *v. a.* a face eserciție de cântatū fără a numi notele, fără vorbe.

Vocatif, *m. gram.* vocativū.

Vocation, *f.* vocațiune, înclinațiune cē și simte cineva pentru uă pozițiune, ta-

lentū determinatū, chiamare, **Vociférations**, *f. pl.* vociferațiunī, vorbe însoțite de clamorū, de strigări.

Vociférer, *v. n.* a vocifera, striga, vorbi cu accentū de injuriă.

Vœu, *m.* votū, promisiune lăudabile către Dumnedeū, rezoluțiune fermă de a face seū a nu tace; suffragiū, dorință.

Vogue, *f.* mișcare dată prin puterea lopețelorū, putere; *fig.* reputațiune, creditū.

Vogue-avant, *m.* lopătarulū dinainte, d'ântēiū.

Voguer, *v. a.* a pluti pe mare, naviga, *ramer.* *Vogue lu galère*, uerī-cē s'ar întâmpla.

Voici, vd. *Voiia*.

Voie, *f.* cale, drumū: spațiulū între douē rōtule trās-surei: mijlocū de care se servește cine-va. *Voies de fait*, acte de violință.

Voilà, *prep.* éccē, (etă), uite. Diferința între *voici* și *voilà* este că ultimulū esprime unū lucru mai depărtatū de persōna care vorbesce

Voile, *m.* vëlū (voalū). invelišiū, buccată de materiă destinată să accopere fația (obrađulū), *fig.* apariință.

Voile, *f. mar.* vëlū, pândă de nave, de corabiă. *Mettre à la —*, a pleca din portū; *faire—*, a naviga; *voguer à pleines—s*, a pluti cu vintulū tare și favorabile.

Voilé, *ée, adj.* velatū, cop-

- peritū cu unū vĕlū (cu voalū); ascunsū, dissimulatū.
- Voiler**, v. a. a copperi cu unū vĕlū (cu voalū); *fig.* a ascunde, dissimula. *Se—*, a se încovăia (lemnulū).
- Voiler**, v. a. a premuni (pune la uă nave) cu velele, cu pânđele sĕlle.
- Voilerie**, f. *mar.* laboratoriu unde se lucrĕdă, se repară, vele, pânđe de nave.
- Voilette**, f. mică vĕlū, invelișiu cĕ pōrtă femeele la pĕlĕriă; *mar.* mică pânđă latină
- Voilier**, m. cellū cĕ face sĕu direge pânđele unei nave. In ultimul Ń sensū și *trĕvier*.
- Voilière**, vd. *Voilerie*.
- Voilure**, f. *mar.* tōte veiele sĕu pânđele unei nave.
- Voir**, v. a. a vedĕ, priimi imaginea obiectelorū prin vedere, a inspecta, visita.
- Voire**, *adv.* vd. *vraiment*, vech; *fam.* chiarū.
- Voirie**, f. partea administrațiunii publice, allū cui obiectū este poliția stratelorū și căilorū publice, liniatulū și soliditatea edificiilorū.
- Voisin**, *inc.* *adj.* și s. vecinū.
- Voisinage**, m. vecinĕtate.
- Voisiner**, v. n. a avĕ relațiuni familiarī cu veciniī sĕi.
- Voiture**, f. trăssură, cārruciă.
- Voiturier**, v. a. a duce, transporta cu trăssura; *fam.* duce pe cine-va in trăssura sa.
- Voiturier**, m. cārruciașiu.
- Voiturin**, m. birjariū pentru călĕtori, trăssura lui.
- Voix**, f. voce, glasū; *fig.* consiliū, opiniune, suffragiū.
- Vol**, m. sburare, întinderea și lungi nea sburării.
- Vol**, m. i. rĕtū (hoțiă), lucru furatū. *Comp.* *larcin*.
- Volable**, *adj.* care se pōte țura.
- Volage**, *adj.* sburaticū, ușiuraticū, neconstante.
- Volaiile**, f. passerī de casă.
- Volailer**, m. vîndĕtorū de passerī de casă.
- Volant**, e, *adj.* sburătoriu, care sbōră; *artillerie volante*, artileriă mobile sĕu călare.
- Volant**, m. rōtă servindū a regula mișcarea ma ainei, aripa unei mōre de vintū, mangetū de rochiă (volanū), vestimintū pentru d'assupra de barbați
- Volatil**, e, *adj.* chem. volatile, care se vedica și se resolvesce in vapori prin acțiunea focului.
- Volatile**, *adj.* sburătoriu, care sbōră. *Sust.* sburătoare.
- Volatilisation**, f. resoluțiune (topire) in vapori sĕu gasū.
- Volatiliser**, v. a. a face volatile. *Se—*, a se rezolvi in vapōre sĕu gasū.
- Volatilité**, f. calitatea lucrului volatil.
- Volatile**, f. mice passerī bune de măncare, *fam.*
- Vol-au-vent**, m. *nevar.* prăjitură bătută, in care este carne delicată s. pesce.
- Volcan**, m. vulcanū.
- Volcanique**, *adj.* vulcanicū.
- Volcanisé**, *ée*, *adj.* vulcanisatū, unde sunt vulcani.

Volcaniser, v. a. a pune în foc și flacăre, *neol.*

Voie, f. term. de joc de cărți.

Vole-au-vent, m. specie de plăcintă, vd. *vol-au vent*.

Volée, f. șorul unei paseri; bandă de paseri cari sboră.

Voler, v. n. a sbura.

Voler, v. a. a fura.

Volereau, m. mică fură (hoț)

Volerie, f. vd. *Larcin*.

Volet, m. oblonț.

Voleter, v. a. a sbura de repetite ori, precum fluturi.

Volettes, f. pl. rețea de funie pentru copperitu calului véra.

Volour, m. euse, f. tură (hoț).

Volices, voliches, f. pl. șindrilă de invelit.

Volière, f. loc unde se cresc și nutresc paseri, mare colivă.

Volige, f. scândură subțire, șipcă, șită.

Voliger, v. a. a copperi cu șipcă, cu șită.

Volition, f. volițiune, act prin care se determină voința.

Volnay, m. vin roșu de la Volnay, în Côte d'Or.

Voltaire, adj. voluntare, de bună voie.

Volontairement, adv. voluntare, din voința proprie.

Volonté, f. voluntate, voință.

Volontiers, adv. buccuros.

Voltaire, adj. voltaic, al fizicului Volta.

Voltaireanisme, m. spirit de Voltaire.

Voltaireien, eune, adj. de Voltaire; m. părtin al opinunilor lui Voltaire.

Volte, f. vultă, mișcare circulară ce essecută calul; mișcare că să evite loviturile adversariului (la duel).

Volte-face, f. *faire*, a se întorcede, că să reziste inemul care urmăresce.

Volter, v. n. a face (la duel) uă vultă, vd. *volte*.

Voltiger, f. tunie pe care jucătorii fac diverse întorsure arte de a călări ușor și fără piteni.

Voltigemant, m. șor mēnuntă, fluturită.

Voltiger, v. n. a sbura mēnuntă, fluturi, face întorsure, jocuri pe funie; *fig.* a fi neconstante, ușuratic.

Voltiote, f. *mar.* uă funie dela pupea năvii.

Voltingeur, m. jucător pe funie, seū pe cal.

Volubilis, m. vd. *Liseron*

Volubilité, f. volubilitate, facilitate de a se mișca seū a fi mișcat circular, în rătund, în ocol; articulațiune curată și repede.

Volue, f. fus de țesut.

Volume, m. volume.

Volumineux, ruse, adj. voluminos.

Volumne, f. *mith*, volumna, dea căsătoriei.

Volupté, f. voluptate, plăcere corporale, a sensurilor.

Voluptuaire, adj. Se dice de spese consacrate pentru construcțiune de lussuriă seū de fantasiă.

Voluptueusement, *adv.* voluptosă, cu voluptate.

Voluptueux, *euse, adj.* voluptosă, care caută, iubesc, voluptatea, care inspiră voluptate; *m.* omă voluptosă. *Se dice în sensă reă.*

Volute, *f.* vultură, ornamentă în spirale pe capitalea ionică.

Voluter, *v. a.* a voluta, în virtă în spirale.

Volva, *m. bot.* învelișulă bureșiloră (ciuperțeloră).

Volvulus, *m.* vd. *Iliaque.*

Vomer, *m.* ossulă nasulă.

Vomique, *noix—*, nucă vomică, *nux vomica*, speșă de grăunte, care este venină pentru unele animală.

Vomiquier, *m.* arbure de nucă vomică, vd. *prec.*

Vomir, *v. a.* a espeptora, vărșă (din peptă).

Vomissement, *m.* espeptorașune, vărșătură.

Vomitif, *ive, m.* și *adj.* vomitivă, medicamentă espeptorante.

Vomitoire, *m.* largă eșire în teatrele antice.

Voquer, *v. a.* a frăminta pământă cu mânele.

Vorace, *adj.* vorace, care mănăncă avidă, lacumă.

Voracement, *adv.* cu aviditate, lacumă.

Voracitė, *f.* voracitate, aviditate, lăcomiă, la mănăcare.

Vorort, *m.* consiliă de gubernă stabilită în orașele principală ale Sueșiei.

Vos, *poss. pl.* vostri, văstre.

Votant, *m.* și *adj.* votante.

Votation, *f.* votașune, votare.

Vote, *m.* votă, dorinșă espressă, enunșată, suffragiă dată.

Voter, *v. n.* a vota, da votulă, suffragiulă seă, într'ă elecșune, s. deliberașune.

Votif, *ive, adj.* votivă, de votașune. *Messe — ve*, messă făcută cu ună scopă particulariă.

Votre, *poss.* voștru, văștră. *Le vêtre, la vêtre, les vêtres*, allă voștru, a văștră, aș voștri seă ale văștre. *Ca sust. pl.* les vêtres, părinșă, amiciș, aderinșă voștri.

Vouėde, provinc. vd. *Guėde.*

Vouer, *v. a.* a devota, consecra lui Dumneșă seă vreună sântă, promite prin votulă seă particulariă. *Se—*, a se consecra, se aplica esclusivă la.

Vouge, *f.* vergea de ferră pentru prinsă ce-va la vânătorė. *Comp. épine.*

Vouloir, *m.* a voi, dori. *En — à une personne*, a avė resinșimintă contra uă personă, *en — à une chose*, a pretinde la ună lucru. *S'en —*, a șă imputa ună nedrept.

Vouloir, *m.* voinșă, voire.

Voulu, *part.* pentru requis, cerută. *Etre bien — auprès de quelqu'un*, a fi bine priimită lângă cine-va.

Vourine, *f. soie—*, cea mai fină mătasșă persică.

Vous, *pron. pl.* voi, Domnia-văștră.

Vousoir, *m. vousseau*, pėtră tăiată pentru bolte.

Voussure, *f.* curbura bolteș.

Voũte, *f.* boltă. *Clef de—*,

pétra dela mijlocū, care susține tótă bolta; *fig.* punctū capitale, assupra cui repausă totulū.

[curbatū.

Voûté, ée, adj. boltitū; *fig.*

Voyage, m. călătoria.

Voyager, v. n. a călători.

Voyageur, m. euse, f. călătorū.

Voyant, e, adj. care vede, care se vede, strălucitorū.

Voye, vd. Voie.

Voyelle, f. gram. vocale.

Voyer, m. și adj. oficiariū propusū la poliția căilorū și stratelorū.

Voyerie, vd. Voirie.

Voyou, m. copilū prostū (*pop. și triviale*).

Vrai, e, adj. adevératū; *m.* veritate, adevérū.

Vreder, v. n. a ămbla rătăcitū (*hoinări*), *fam.*

Vraiment, adv. în adevérū, efectivū.

Vraisemblable, adj. verisimile, care sémână cu adevérulū, probabile.

Vraisemblablement, adv. verisimile, cum se pare.

Vraisemblance, f. aparință de veritate, probabilitate.

Vrille, m. sfredelū, burghiū.

Vriller, v. n. a se învîrti suindu-se; *v. a.* a găuri.

Vrillerie, t. mērfurī de oțelū și de ferrū.

Vrilette, f. vd. Perce-bois.

Vrillier, m. cellū care face sfredele și alte unelte mēnunte.

Vrillon, m. micū burghiū.

Vu, part. perf. dela voir, v. dindū, în considerațiune de, *vu que*, pentru că.

Vue, f. visiune, vedere; scopū.

Vuide, v. uider, vd. vide, vider.

Vulgaire, adj. vulgare, priimitū în commune, triviale.

Vulgairement, adv. vulgare, în commune (*de obște*).

Vulgarisateur, m. cellū cē propagă usulū unū lucrū, făcindu-lū commune și facile.

Vulgariser, v. n. a propaga usulū unū lucrū.

Valgarité, f. caracterulū lucrulū vulgare.

Vulgate, f. vulgata. Traducțiunea latină a sântei Scripture făcută de St. Ieremia, singura recunoscută de consiliulū celloorū Trei-deci.

Vulnérable, adj. vulnerabile, possibile de vulneratū, de a se vulnera, de a se răni.

Vulnérable, m. și adj. vulnerariū. Se dice de remedie pretinse proprie a tēmēdūi vulneri, răni.

Vulpin, m. vulpinū, genū de plante graminee.

Vulvaire, f. speciă de plantă.

Vulve, f. vulvulă.

W

W, m. w. În vorbele introduse din anglicū are sunețulū de *ou*.

Wagon, m. vd. Vagon.

Warandeur, m. commissū că sē assiste la sărătura scumbrielorū în Dunkerque.

Warant, m. varant, man-

dată de adducere la Angli.
Watchman, *m.* președă (ca-
 raulă) de noapte în Anglia.
We^mique, *adj.* *Cour* —,
 tribunale secretă din Ger-
 mania în evulă mediă. *Comp.*
la sainte vehme.
Welche, corrupt. din *Gaels*,
 nume primitivă allă Celti-
 loră, vd. *Velche.*
Whig, *m.* și *adj.* (pron. *quigh*).
 Se numescă în Anglia mem-
 bria partitului liberale, în-
 oppos. cu *tories*.
Whiggisme, *m.* (pronunț.

ouiguisme), opiniunea, sis-
 tema, Uighiloră
Wist, seă **wisk**, *m.* (pron.
ouist), uistă, ună jocă de
 cărți.
Wiski, *m.* (pron. *ouiski*), *s.*
wiskey, whisky, rachiă de
 grăă, usit. la Nordă.
Wiski, *m.* cabrioletă ușiăriă
 și forte înaltă.
Wolfram, *m.* ună minerală.
Wootz, *m.* (pron. *voutze*), spe-
 ciałă de oțelă estremă de tare.
Wurst, *m.* cărruciă suspinsă
 pentru transportă de bolnavi.

X

X, *m.* a 18-a conșanante. Un—,
s. ixe, scaună în forma lui *x*.
Xénie, *f.* presinți, daruri, cē
 și trimeea amicii între din-
 șiă la Elleni.
Xénographe, *m.* senografă,
 cunoscătoră de limbe streine.
Xénographie, *f.* cunos-
 cința, studiulă, limbeloră
 streine și caractereloră loră.
Xéranthémum, *m.* seă *xé-
 ranthème*, uă flóre.
Xérasie, *f.* ună morbă (bólă)
 allă cailoră.
Xérèse, *m.* vină cē se fa-
 brică la Xérés, în Spania.
Xérophage, *m.* cellă cē
 practică serofagia, vd. *urm.*
Xérophagie, *f.* serofagiă.
 Abștinința primiloră chres-
 tini, cari nu mânca, în postă,
 decătă păne și fructe uscate.
Xérophtalmie, *f. med.* ro-
 șielă de ochiă uscată.
Xérotrie, *t.* fricțiune us-
 cată cu mână.

Xiphoides, *adj. ant.* în formă
 de gladiă, de sabiă.
Xyloglyphie, *f.* siloglitică.
 Artea de a sculpta pe
 lemnă.
Xyloide, *adj.* siloidă, care
 sémână cu lemnulă.
Xylogie, *f.* silologiă,
 tractată, scriere, despre
 lemne.
Xylon, *m.* arburelă de bum-
 bacă.
Xylophage, *m.* insectă co-
 leopteră care trăiesce în
 lemnulă vechiă.
Xystarque, *m.* sistarcă. Of-
 ficiariă care președea la e-
 serciție în gimnasiale Gre-
 ciei antice.
Xyste, *m.* sistă. Locă cop-
 perită, destinată pentru di-
 verse generi de eserciție la
 antică.
Xystos, *m. med.* (en grec
 signifie *charpie, charpi-
 râpée*), scamă.

Y

Y, *m.* y, a șesșé vocale.

Y, *adv.* aici, acolo; *pron. relat.* la acesta, la acea persoană, lângă cine-va.

Yacht, *m.* iact, mică nave cu pânze și cu lopete.

Yack, *m.* speciă de bouș sêlbatică din Thibetă.

Yak, *m.* sêș *yac*, mare pavillon regalé allă Anglié.

Yatagan, *m.* iatagană, pumnală turcescă.

Ycary, *m.* icari. Ună fructă indiană.

Yèble, *m. s.* hièble, socă mică, (*sambucus nigra*), plantă cu rădêcina erbaceă.

Yeuse, *f.* stejară verde, *chêne vert*, în toșă annutimpîi.

Yeux, *m.* [pl. dela *oeil*], ochi.

Yo, *m.* flaută chinesă.

Yole, *f.* mică luntre.

Ypréau, ulmă cu foie late.

Yucca, *m.* iucca, plantă liliaceă americ. cu frumoșe flori albe.

Z

Z, *m.* z, ultima literă. Sur les monnaies françaises il signifie Grenoble.

Zachl, *m.* zakel, óuie ungarică ordinară.

Zacinte, *f.* uă plantă.

Zafre, vd. *Safre*.

Zagaie, *f.* arcă, săgêtă, în usă la sêlbaticii din Senegal și la Mauri. [s. curmală.

Zagu, *m.* speciă de palmă

Zaim, *m.* soldată turcă.

Zain, *ne, adj.* de totă negru sêș castaniă; *m. cheval* —, cală de uă singură culóre și fără niciuă pêtă. [Italiani.

Zani, *m.* persoană comică la

Zèbre, *m.* zebra, ună patru-pedă amer. cu vèrgătore paralele. [zebrulă.

Zèbré, *adj.* vèrgată precum

Zèbrure, *f.* vèrgătură paralelă precum a zebrului.

Zèbu, *m.* speciă de bouș bosată (cocoșiată).

Zédoaire, *m.* speciă de sêmîntă.

Zèlateur, *m. trice, m.* pârtenă ardinte, care lucrêdă cu zelă, ardorosă.

Zèle, *m.* zelă, ardóre, silință, afecțiune viuă, ardinte, pentru succesă, pentru interese.

Zélé, *éé, adj.* zelosă, ardinte.

Zénale, *f.* plantă de N.-Olandă, zenale.

Zend, *m.* zendulă, comentariulă revelațiunilorulă Zoroastru, limba lui Zoroastru.

Zend-Avesta, sêș *zend*, *m.* zend-Abesta. Titlulă cărtiloră lui Zoroastru la Perși.

Zénith, *m. t.* zenită, punctă allă cerului situată pe prolongitulă verticală; *fig.* punctulă culminante, cellă mă înaltă.

Zénonique, *adj.* zenonică,

- conforme doctrinelorū lui Zenone.
- Zénonisme**, *m.* zenonismū, filosofia lui Zenone.
- Zéphire**, *m. s.* *zéphyr*, *zéphyre*, zefirū, vîntulū occidental la ant., vîntū dulce și plăcutū.
- Zéral**, *m.* antilope africană.
- Zéro**, *m.* zero, nulă.
- Zest**, *m. être entre le zist et le zest*, a fi între nu și dērū, a nu ști cē rezoluțiune (hotărîre) sē iea.
- Zeste**, *f.* închisură care divide în patru internulū și međulū nucii.
- Zététiq**, *f. și adj.* zeticū. Se ȃice de metoda usitată, cā sē discoppere și sē pētrundă rațiunea lucrurilor.
- Zézayer**, *v. n.* a pronunța pe *g* sēu *j* cā *z*, a peltici.
- Zézayment**, *m.* pelticismū.
- Zibeline**, *f.* blană de cacumū.
- Zigzag**, *m.* șirū de linie cari formelă între dinsele ānghiuri intranți și eșite.
- Zinc**, *m.* zin cū (corpū simplū).
- Zingage**, *m.* copperitū (spoielă) cu zincū.
- Zingite**, *f.* pētră de aparința sticlei.
- Zingue**, *m.* lucrătorū de zincū.
- Zinzolin**, *m. și adj.* violetū, roșiaticū.
- Zircon**, *m.* uă pētră prețiosă.
- Zirconium**, *m.* unū metalū.
- Zist**, *vd.* *Zest*.
- Zizanie**, *f. vd.* *Ivraie*. Numai la *fig.* disbinare, disunire, neînțelegere.
- Zodiacal**, *e, adj.* zodiacale, care ține de zodiacū.
- Zodiaque**, *m.* zodiacū.
- Zoile**, *m.* reū criticū, ceasorū invidiosū. Dela numele lui Zoilū, detractorulū lui Omerū.
- Zone**, *f.* zonă, una din celle cinci divisiuni aparinți ale globulū terrestre.
- Zoographe**, *m.* pictură de animalī.
- Zoographie**, *f.* descripțiunea animalilorū.
- Zoolătrie**, *f.* adorațiunea animalilorū.
- Zoolithe**, *f.* zoolitū, parte de animale petrificată.
- Zoologie**, *f.* zoologiă, tractatū de animalī.
- Zoologique**, *adj.* zoologicū, de zoologiă.
- Zoologiste**, *m.* une-orī (*zoologue*), zoologū, care cunōse zoologia.
- Zoophage**, *m. și adj.* carnivorū.
- Zoophyte**, *m.* zoofită. Animale care particepsere cum de plantă prin forma și organizațiunea sa.
- Zootomie**, *f.* zootomiă, anatomia animalilorū.
- Zopilote**, *m.* zopilotū, vulturū americanū.
- Zopissa**, *f.* pece, smolă, de navī.
- Zorille**, *f.* unū animale africanū.
- Zostère**, *m.* zosteră, plante marine ale cărorū foie servescū se împlere perne, saltele.
- Zouave**, *m.* zuavū, soldatū din trupele formate în Algeria.
- Zygoma**, *m.* ossulū feței (obrazulū).

Zygomatique, *adj.* dela osulă feției.

Zymologie, *f.* vd. *urm.*

Zymotechnie, *f.* partea chemiei care pe tractedă despre fermentațiune.

Zythie, *m. bot.* (genre de champignon), zitia, speciă de bureți.

Zythum, *m.* zitulă, berea usitată la Egipt. ant.

F I N E.

118114

LaRoum.
A674n

Author .. Antonescu, G. M.

Title .. Nou dictionariu Francesu-Romanu si Romanu-
Francesu. Vol.1

DATE.

NAME OF BORROWER.

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY

Do not
remove
the card
from this
Pocket.

Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index File."
Made by LIBRARY BUREAU

